

مخطوطات ٤٠٤

فهرست الجلد الاول من ترجمة المستطرف

٣	سبب ترجمة هذا الكتاب المستطاب
٧	الباب الاول في ذكر مبادئ الاسلام وفيه
١٠	خمس فصول الفصل الاول في الاخلاص
١٧	الفصل الثاني في الصلوة وفضائلها
٢٤	الفصل الثالث في الزكاة وفضائلها
٢٦	الفصل الرابع في الصوم وفضله
٢٩	الفصل الخامس في الحج
٣٦	الباب الثاني في العمل والدعاء والحق
٤٠	الباب الثالث في القرآن وفضله وحرمة
٤٠	وما عدا الله تعالى لغاربه من الثواب العظيم
٥٢	الباب الرابع في العلم والادب وفضل
٥٣	العلم والمنهج
٦٠	الباب الخامس في الادب والحكم
٦٠	الباب السادس في الامثال وفيه فصول
٧٠	الفصل الاول فيما جاء من ذلك في القرآن
٧٠	العظيم واحاديث النبي الكريم
٧٧	الفصل الثاني في امثال العرب
٧٧	الفصل الثالث اشبو او جني فصل
٧٩	موافق شرع وعقل اولان امثال مولدين
٧٩	وسائر ناسك امثالي بيانته در
٨٢	الفصل الرابع اشبو او جني فصل امثال
٨٢	منظومه بيانته در
٨٥	الباب السابع في البيان والفصاحة وذكر
٩٤	الفصل الثالث في ذكر الفصحاء من الرجال
٩٤	فصل في ذكر فصحاء النساء
١٠٩	الفصل الاول في البلاغة والبيان
١١٥	الفصل الثاني في الفصاحة
١٢١	الفصل الثالث في ذكر الفصحاء من الرجال
١٢١	فصل في ذكر فصحاء النساء
١٢١	الباب الثامن في الاجوبة المسكنة
١٢١	والمستحسنة ورشقات اللسان ونحو ذلك
١٢١	الباب التاسع في ذكر الخطب والخطباء
١٣٠	والشعراء وسرفاتهم وكبوات الجياد
١٣٠	وهفوات الامجاد
١٣٠	ومن سقطات الشعراء
١٣٩	الباب العاشر في التوكل على الله تعالى
١٣٩	والرضا باقسام الله والقناعة واذم الحرص
١٣٩	وما اشبه ذلك وفيه فصول الفصل الاول
١٣٩	في التوكل

٢١٠	شيلر قصاص ومنصوفه يعني كندولر بني
٢١٠	عارف بالله صور تنده كوسترر يا كار
٢١٧	ويونلرك امثالك بيانته در الفصل الاول
٢١٧	فيما جاء في القضاة واحوالهم وما يجب
٢١٧	عليهم
٢١٧	الفصل الثاني حاكم وقضاة مقابله سنده
٢١٧	رشوت وهدية اخذ او لمك ذم وحرمتي
٢١٧	ودبونه وارد اولان انارك
٢١٧	بيانته در
٢١٩	الفصل الثالث قصص وحكايات
٢١٩	نقل ابدلرك وبعض تصوف دعوا سنده
٢١٩	اولان من شيلرك وارباب ربانك بيانته در
٢٢٣	الباب التاسع عشر اشبو او جني باب
٢٢٣	طفر زنجي باب عدل واحسان وانصاف
٢٢٣	بيانته در
٢٢٨	الباب العاشر في ظلم وتعديك
٢٢٨	فجج وحرمتي وشوم وسوء عاقبت و بعض
٢٢٨	ظلمك ذكرك ويونلرك مماثل اولان
٢٢٨	شيلر بيانته در
٢٢٧	الباب الحادي والعشرون سلطائك
٢٢٧	سيرتي وولاة وعال اوزر لريته جبايت
٢٢٧	عشر وخر اجد لازم اولان ويث المالدن
٢٢٧	اتفاقي بيانته در فصل اول اراضيه
٢٢٧	اولان مال خراجي جمع ايليكده سلطائك
٢٢٧	وعمالك سيرتي بيانته در
٢٤٣	الفصل الثاني اهل ذمتك احكامي
٢٤٣	بيانته در
٢٤٦	الباب الثاني والعشرون اصطناع
٢٤٦	معروف ودرماند كانه ياردم وحوايح
٢٤٦	مسلبي قضا ايليك فضيلتي ووارد اولان
٢٤٦	ابات قرآنيه واحاديث نبويه وسائر حكاية
٢٤٦	بيانته در
٢٤٩	الباب الثالث والعشرون اخلاق
٢٤٩	حسنه واخلاق سيئه بيانته در
٢٥٦	الباب الرابع والعشرون حسن
٢٥٦	معاشرت وهر كس ايله ومحبت واحوت
٢٥٦	وزيارت ويونلرك شبه شيلر بيانته در
٢٦٣	الباب الخامس والعشرون وفيه
٢٦٣	فصلان الفصل الاول في الشفقة على
٢٦٣	الخلق والرحمة بهم
٢٦٥	الفصل الثاني شفاعت واصلاح ذات البينك
٢٦٥	فضيلتي وفوائدي بيانته در
٢٦٧	الباب السادس والعشرون حيا
٢٦٧	وتواضع وكولر بوز ومسلبي
٢٦٧	خفص جناح ايليك شرف وفضيلتي
٢٦٧	بيانته در
٢٧٢	الباب السابع والعشرون كبر
٢٧٢	ومحب وبخيل وخيلانك مذموميت وفيه
٢٧٢	بيانته در
٢٧٥	الباب الثامن والعشرون فخر
٢٧٥	ومفاخرت وتفاضل وتفاوت بيانته در
٢٨١	تفاضل وتفاوتيه اولان انار
٢٨٢	الباب التاسع والعشرون شرفي
٢٨٢	وسيدات يعني اولوق وعلو همتك فضل
٢٨٢	ومزني بيانته در
٢٨٧	الباب العاشر في خير وصلاح وسادات
٢٨٧	وصحابه واولياء وصالحين وفضائل
٢٨٧	وكالان لري بيانته در
٣٠٨	(الباب الحادي والثلاثون مناقب صالحين
٣٠٨	وكرامات اولياء بيانته در
٣٢٥	الباب الثاني والثلاثون اشعار وخبار
٣٢٥	وانلرك ارتكاب ايلدك لري فواخش
٣٢٥	ووقاحت وسفا هنلري بيانته در
٣٢٨	الباب الثالث والثلاثون جود وسخا
٣٢٨	وكرم ومكارم اخلاق واجوادك اخبار
٣٢٨	وحكايت لري بيانته در
٣٥٧	الباب الرابع والثلاثون بخل وشحك
٣٥٧	وبخله واخبار لري بيانته در
٣٦٨	الباب الخامس والثلاثون طعام
٣٦٨	وادابي وضيافت وضياف ومسا فر
٣٦٨	ومضيف واصلك اخباري ويونلرك
٣٦٨	مشابه شيلر بيانته در
٣٩٤	الباب السادس والثلاثون عفو
٣٩٤	وصفح وحلم كظم غيظ واعتذار وعذري
٣٩٤	قبول وامثال شيلر بيانته در
٤١١	الباب السابع والثلاثون وعدي
٤١١	انجاز ووفائك رعایت وحسن بيانته در
٤٢٤	الباب الثامن والثلاثون سري كتم
٤٢٤	وخطب بيانته در
٤٢٤	ذم بيانته در

۴۲۸	باب التاسع والاربعون غدر و خیانت و سرقت و عداوت و بغض و حسد بیانده
۴۴۶	باب الاربعون و فيه فصول الفصل الاول رضاء حقه اولان جهادك فضیلتی و شدت بأس و قوت بیانده در
۴۴۹	ایکمی فصل شجاعت و غمزه سی و حروب و تدبیری بیانده در
۴۶۲	باب الحادی والاربعون عربك شجیعلمری و مادی و نامری و طبقاتی و قورقارینك دخی اخباری بیانده در
۴۸۸	باب الثاني والاربعون مدح و ثنا و نعمتله شکر و مکافات بیانده در و فصول عدیده بی مستلدر (فصل اول مدح و ثنا بیانده در
۵۰۴	فصل ثاني شکر و ذکر نعمت بیانده در
۵۱۷	باب الثالث والاربعون هجو و مقدماتی بیانده در
۵۲۱	باب الرابع والاربعون صدق و کذب بیانده در و ابکی فصلی مستلدر فصل اول صدق بیانده در
۵۲۲	فصل ثاني کذب بیانده در
۵۲۵	باب الخامس والاربعون والدین و احوال و انزل و عصیان ذم و انزل منفعت و مضرتله متعلقه واجب اولان شیلر و صله رحم و قرابات و انساب بیانده فصل اول بر والدین و ذم عقوق بیانده در
۵۲۸	الفصل الثاني اولاد و محبت اولاد و یونلرک نجبا و اذکیاء و حقارینك بیانده در
۵۳۱	فصل ثالث نسب و اقرباء و عشیرت بیانده در
۵۳۳	باب السادس والاربعون خلقت و صفاتی و احوال حسن و قبح و طول و قصر و شباب و امثال شیلر بیانده در
۵۷۰	باب السابع والاربعون حلی و مصوغ یعنی زینت جواهر و التون و کوشدن دو کاش نسل و طبیب و تطیب یعنی عطر و یونلر شیه شیلر بیانده در
۵۷۹	باب الثامن والاربعون شباب یعنی کجلك و جوانلق و شبیب یعنی صاج و صفال اغار متی و قوجه لقی و صحت
۵۸۲	فصل ثاني شبیب یعنی اختیاراتی و فضیلتی بیانده در
۵۸۸	فصل ثالث عافیت و صحت و سلامت بیانده در
۵۹۰	فصل رابع جوق باشیانلر حقارنده و از اولان آثار و اخبار بیانده در
۵۹۲	باب التاسع والاربعون اسملر و کتبه لرو و یونلر و یونلردن مستحسن اولنر بیانده در
۶۲۷	باب الخمسون سفر لرو یعنی یولجیغه و وداع و فراقه و مدلتی ممر اولان بلادده اقامتک ترکی ترغینه و وطنک و مولدک شوقه داتر کلام بیانده در
۶۴۹	باب الحادی والخمسون غنا و سار و حب مال و مال ابله افتخار بیانده در
۶۶۱	باب الثاني والخمسون فقرک ذکر و مدحی بیانده در
۶۷۴	باب الثالث والخمسون سؤال و طلبده تلطف و سؤال عقبده جوانمردی و تعطف ایدنلری و یوکادار اخبار بیانده در
۶۹۲	باب الرابع والخمسون هدایا و تحفه و عطیه لرو یونلر مثل و شبیه اولان شیلر بیانده در
۷۱۲	باب الخامس والخمسون عبودیت حقه اولان افعال و کسب و حرفتله و صنعتلر و عجز و کسلان و و تنبلك و یونلر تمانل شیلر بیانده در
۷۲۵	باب السادس والخمسون زماندن شکوی و زمانک خلقه انقلابی و ادباری و مکاره و اکداره صبر و مصائب دهر اوزره نسلی بیانده در فصل اول شکوی و انقلاب دهر داتر آثار و حکایات بیانده در
۷۴۵	فصل ثاني مکاره و شدائد و مصائب صبر و تبتی مدح و جزعی ذم و قدح بیانده در
۷۵۱	فصل ثالث شدت و بلیده تاسی و تسلی بیانده در

۴۰۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هزار جد و شکر و سپاس * و کافه ناس ادا و ایفا شدن عاجز و قاصر اولان ذکر و ثنای بی حد و قیاس * اول ذات خالق العقول و الحواس * و مدبر الانواع و الاجناس * و باری الجن و الناس * و متعالی و متقدس اولان ذوالجلال و مفیض الخیر و الکماله لایق و احرار که کاشاق ابدع نظام و ابرع انتظام اوزره ابداع و ایجاد و افلاک سبع بی عمادی و اراضی بساط و مهادی و جبال شامخات و اوتادی الی یوم التشاد باقیه ایلوب نوع بی آدمی خلق و ایجاد و عطیه بیهة عقل و ذکا ایلله راه صواب و سدید و فوز عز مدید اولان دین و اسلامی قبول ایچون احسان استعداد * و معجزه باهره * و انوار آیات ظاهره * اولان قرآن منزل ایلله عبادتی ارشاد * و اول کتاب کرمک در نظم و مبانی و بحار بی قعر و منتهی مکنون جواهر و لائی معانیسنی تفهیم و تعلیم مقابله سنده عبادنه احسان نفوذ اجر و فیر ایلله تکریم و اعزاز و میدان بلاغتده فرسان فصحا عاجز و کلیل و فضای پراغنده لشکر بلغا جریح و علل و السن خطبا ابکم و ملل اولان اول نظم جلیلک آیات مکر ماتندن کرمیه * خلق الانسان علمه الیابن * دلالتجه علم و عرفان زبیب و زینتی ایلله سرافزار و پوشرف و عزتله سائر مخلوقاتدن ممتاز ایلد که نصرکه * انا جعلناک خلیفه فی الارض * مدا و لجه اول ممتاز مخلوقاتدن قره اعین انام اولان خلیفه و امام نصیبله تأیید دین مبین و تأیید عسا کرمو حدین ایلوب طرف خلافت پناهیدن تعیین و لایه و تقلید قضاء عدل آیین ایلله دخی انعام کار مسلمین ایلدی و صلوات و تحیات بی انتها و تسلیحات لاتعد و لا تحصی * ذریعه خلقت اشبا و وسیله آفرینش دنیا و مافیها سید نوع بی آدم و خیر بر ایا حبیب خدا شفیع روز حشر و جزا محمد المصطفی علیه ازکی الصلوات و التحیات حضرت ترینه واجب و سزادر که دبستان حکمتده نور تعلیم * علیه شدید القوی * بی بعد الاقتباس فروغدار و حی خدا اولوب انوار علوم و هدایتی تکمیل و توفیر و ازهار بستان آیات رسالتی تقیم و تکثیر ایلوب خلعت بی بهای * و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین * اکثاسیله مشرف و ردای بی همتای * و انک لعلی خلق عظیم * ایلله واصل اقصای شرف شرف

اولشدر (نظم) ماذا یقول المادحون و ماعسی * ان یجمع الکتاب من معاکا * والله لوان البحار مداد هم * والعشب اقلاما جعلنی لذاکا * لم یقدر الثقلان یجمع نبذة * ابدا ولا استطاعوا له ادراکا * ای هادی امم که بقیض هدایت * اوراق نامرتب ادیان مد و نست * هر آینه که آمده در شان کبریا * تفسیر آن بصفحه روی تور و شست * ودخی آل باصفا * و احجاب فیوض انما * مقرون رضوان خدا * اولسونلر که فاتحه کتاب نبوتله مصاحبت و خاتمه مصحف رسالتله مقارنتله مر شد سبل نجات و سلامت اولملریله ایشان حضرتنک کواکب کردار و احوالدرندن اقتباس انوار اهتدایدنلر (احکامی کالجهوم بابهم اقتدیتم اهتدیتم) مدلول شریفجه حمت سداده واصل و سمودارینه نائل اولدیلر * و بعد * باعث نظم تألیف و بادی ترجمه لطیف و سیمایقدر الامکان تسویه طبیعت پسند اخیر اصلاح الیف بودر که چون خلیفه اعظم * وجهانداره عظیم * پادشاه زمین و زمان * وظل خدای مستعان * حامی حوزه الدین * ماحی البدع عن الارضین * باسط بساط الرأفة * ظل الله تعالی علی البریه * ملاذ اعظم الملوك و الاقیال * و ملجأ اصحاب الملك و السلطنة و الاقبال * صاحب السیف و الامن و الامان * المتوکل علی الله المنان * الممثل بنص * ان الله یأمر بالعدل و الاحسان * رافع لواء العدل و الندی * قانع عروق البخی و الردی * مرکز دائرة المعالی * و ملجأ السلاطین و الاعالی * مالک رقاب الامم * سلطان اقلیم العرب و الحجم * مقبض ابواب السیر علی الخلائق * مفیض امطار الجود فی المغارب و المشارق * سلطان البرین و خاقان البحرین * مطهر الحرمین المحترمین * السلطان ابن السلطان السلطان الغازی * محمودخان * ابن السلطان الغازی عبد الحمیدخان ابن السلطان الغازی احمدخان ادام الله تعالی ملک و سلطانه و اعز انصاره و اعوانه علی الدوام و التخلید * و ابی نسله النسل بآئید * الی ان یرث الارض و من علیها انه حمید مجید * حضرت تری تنظیم مهام سلطنت سنیه * و تقویم مصالح عمالک دولت علیه * اشغال شریفه سندن عند التحقیق اصل مدار تدبیر اولان و قوف نیت خیره سی الجاسجه اکثر اوقات شریفه و ساعات لطیفه لرین مضاعفه کتب انواع علومه همت و بوعادت سنیه و طریقت علیه بی همواره واجبه ذمت * بیلرک ایفا سنیه غیرت پیورد قلردن (الناس علی سلوک ملوکهم) * فخراسی اوزره زرجایه عنایت و ظل و سایه سندنلرند مستظلمین اولان علما و امراسی دخی بومنهج اشرفه ازجان و دل سالک اوله رق زمان سلطنتلرند بازار جواهر علم و معارف رایج و هر صاحب هنر و معارف رتبه عالییه صاعد و عارج اولدیلر بنابرین اول سایه خدا و ظهور اطف مولانک قلب انور و فکر صائب منورلرینه لایح اولمشکه شیخ شیوخ الاعلام و اعلم علماء الفخام محمد بن احمد الخطیب الابشهی المصرینک عقائد و احکام و معاملات انام و لطائف و حکایات و محاضراتده تصنیف و بیان بدیع اوزره تألیف ایلدیکی (المستطرف من کل فن مستطرف) نام کتاب مستطابی آیات قرآنیه ربانیه و احادیث صحیحیه نبویه و ضروب امثال عربیه و الفساض غریبه لغویه و حکایات جدیدیه و هرلیسه و سائر لطائف عدیدیه و تفاسیر مفیده بی مشتمل برقاعده تدبیر نفس و منزل و دولت مسائلنی کافل صورتده برار معتبر و برجموعه عبرت خیر اولوب لکن عربی العبارة اولملغه نفی ارباب سنیه خاص و فوائدی بعض انامه قرین اختصاص اولوب کافه مسلمین ادراک و فهم و اذعان و عامه مؤمنین ایقان ایده محبوب استفاده سندن بی نصیب اوله جعفری غیرت ملکدارانه لرینه منافی اولد یغنی عقل و کساست و فهم و فراست علو کانه لریله جزم پیور و ب تریه الخلق و رأفة علی العباد اسان ترکیه ترجمه اولمشی باینده اراده علیه لری ناطقه پیرای ظهور و پیوزدن احقر عبد کرم تری حافظ احمد انکچی زاده بنده کرم مشرف لری

حقننده الطاف سنيه واعطاف بهیدری ظاهره و بین الاقران باعث امتیاز و رجحان و بادی رفاه بی پایان اولان انعامات واحسانات جليلة القدر كى اوله رق واجبه ذمت عبودیت و لازمه عهد صد اقم اولان دعاء شوكله اوقات كذا را بكن بر خواى * لئن شكرتم لازيدنكم * و عد جللی نكته سى باهره يعنى خدمت ترجمه به مأمور اولوب بخلق الاعانة من قبل الله تعالى اولاً و آخراً تكلفات منبثانه دن عارى و تلذذات بليغانه دن ساده و برى افاده مرآمده سهوات و سمع صعو بدن مجانب التزام اولنه رق ترجمه مر قوميه شروع و بعد الاتمام اول شاه جللی القدر كى نام نامى همایون واسم سامى مینت مقرونله تفللاً (محمود الاثرى ترجمه المستطرف المستأثر) اسميله نسبه قلندى لكن مطالعها ایدنلردن نیا زور جا بودر كه وجود ناجبر نمده ضعف و علت و بضاعه مده قلت و طبعمه اولان فتور و ملالتدن قطع نظر كرت اوزره اولان طلبه نك تحصيل علوم و تكبیل فنون و فهموم داعیه سیله الحاح و هجوم ملرندن مراملرینه عدم مساعدده دفع و زجر ايله معانده دن * ولقد اخذ الله ميثاق الذين اتوا الكتاب لئن كتبتم للناس ولا تكتبونه * و عیدى تحت دخول و غضب جناب بارى به وصول خوفندن من غیر فاصله بهر كون فنون شتى تدر يسيله اشتغال و فكر عاجزانه مه فتور و ملال اواننده ترجمه مر قومیه نحر بر اولمشدر اشوب بسط و تمهیددن غرض (الانسان لا يخلو عن الخطاء والنسيان) ما لجه واقع اولان خبط و خلل و قصور و زلاله ظفر باب اولد قلندره توجیه راه صواب ايله ملالده بسط سبب ترجمه به بوندن اقدام ترجمه مر حوم دیاچه بند بیان و افهام * وهو حسی و عليه التكلان مناجاتيله التماس تصحيح انصافى برله تمهید ایلدیكى معذرتى مسكى الختام اولش (وقلت اشارت لر بنی واضع اولان طابع فقیر دخی بنه باراده سنيه تغییر عبارات و اخطاراته ابتداء ایدوب (ع) فاستجاب دعائنا لرحمن * سرى ظهور ايله مظهر اطاف منان اولمشدر (ها و ان الشروع فى الترجمة) فهرس الكتاب مصنف رحمه الله تعالى كتاب مذکورى سكران درت باب اوزره ترتيب اولمشدر (قلت) عدد مذکور قصرى حین تألیفده ملترزم اولان سنه اشارت ایدىكى بعض ثقاتدن مسموع فقیر اولمشدر انتهى * باب اول * دين اسلامك مبانيسى ياننده اولوب اوده بش فصلى مشتملدر * ايكنجى باب * عقل و ذكا بى ثنا و مدح حق و بلاهت ذم و قدح ياننده در * اوجنجى باب * قرآن عظيمك فضل و قرأت و تلاوت ایدنلره احسان و اعطا اوانه حق اجر عظيم و ثواب جز بلی ياننده در * در دنجى باب * علم و ادبك فضيلتى و عالم و متملك شرف و مزيتى ياننده در * بشنجى باب * آداب مستحسنه و حكم مزينه حسنه ياننده در * النجى باب * ضرور امثال ياننده اولوب اوده فصول عديده بى مشتملدر * يدنجى باب * كلام فصيح و بلاغت و فصاحت و رجال و نسادن فصحا و ادبى ذكر ياننده اولوب اودنى فصول متعدده بى مشتملدر * سكرنجى باب * مسكنه اولان جوابلر و مستحسنه مكالمه و رشاقه لسان و اكائات شلر ياننده در * طقوزنجى باب * خطب خطبا و اشعار شعرا بى ذكر و انلك غيرك اشعارندن سرفقلى و شعراى اجوادك سقطاتى و بلفاى اجمادك هفواتى ياننده در * اوتنجى باب * جناب واجب الوجود و قباض مطلق فائض الوجود جل و علايه توكل و تفويض امور و توسل ياننده در * اوتوزنجى باب * امورده مشورت و غيره اراده خير و نصيحت و هر بر فرد موالات و مواخذه بر بر بن امتحان و تجربه و عواقب امور و نظرو نتائج خصوصده تأمل و فكر ياننده در * اوتوزنجى باب * وصاياى حسنه و مواعظ مستحسنه ياننده در * اوتوزنجى باب * صمت و سكوتك فضيلتى و حفظ مقال و لسانك مزيتى و بهتان و غيبتدن نهى و سعى نيمه دن اجتناب و مدح

عزلت و جانب شهرتدن تجانب ياننده اولوب بودنى فصول عديده بى مشتملدر * اوتوزنجى باب * ملك و سلطان و ولاه اسلام و قضاء و حكامك اطاعت و انقيادى و رعايا و برائتك اوزرينه سلطان و خاقانك واجب اولان حق و فقراء و رعيايك سلطان ظفر اقتزنده واجب حق ياننده در * اوتوزنجى باب * سلطان مصاحبت و خاقانه مقارنت ايدنلره لازم اولان شلر و سلطان نصرت اقتزان ايله كثر صحبتدن و ترك آداب منادى تنخويف و تحذير ياننده در * اوتوزنجى باب * وزراء و وكلاء و صفات لازمه وزارت ياننده در * اوتوزنجى باب * ولاه و حجاب و ولايت حكومته مخدعه و مخاطره و ضرر ياننده در * اوتوزنجى باب * حكم و قضا و قضاء لازم اولان احكام شرعيه و حكم و قضا نك مقابله سنده اخذ رشوت و هديه نك شرعا ممنوعى و اهل قصص و حكايه و متصوفه مر ائيه نك مذموم و مقدر و حيتى ياننده اولوب اوده فصول عديده بى مشتملدر * اوتوزنجى باب * عدالت و انصاف و بر و احسان ياننده در * بكرمى باب * ظلم و تعديك شامتى و سوء عاقبتى و بعض ظلمه متقدمه بى ذكرده و بونلره مماثل شلر ياننده در * بكرمى باب * اعمال و محصل اموال اولانلردن اخذ اولسان عهود و شروط و سلطان و خاقانك اخذ و صرف اموال جزيه و خراج و احكام اهل ذممه سيرت و حركى ياننده در * بكرمى باب * مستحقينه معروف و احسان و اتفاق و حوايج مسلمينى قضا و مظلومينه اعانه و امداد و احقاق حقوق ياننده در * بكرمى باب * اخلاق حيده مستحسنه و اخلاق و طبائع سيئه مستقبحه ياننده در * بكرمى باب * بين المسلمين معاشرت و موالات و بربرى ياننده اخوت و مودت و محبتك حسنى و بربرى ياننده مدحى و بربرى اراسنده معادات و خصامات و شقاق و تفاؤلك قبحى ياننده در * بكرمى باب * مخلوق خدايه رحم و شفقت و فضيلت شفاعت و اصلاح ذات البين ياننده اولوب اوده ايكى فصلى مشتملدر * بكرمى باب * اهل ادب و حيا بى و هر كس ايله حسن معاشرت و موالات و لين الجانب و متواضع اوله نك شرعا و عقلا مدوحى ياننده اولوب اوده ايكى فصلى مشتملدر * بكرمى باب * كبر و عجبى ذم و قدح ياننده در * بكرمى باب * نسب و حسب ايله مفاخره و تفاؤلك ذم و عيبى و بربرى ايله ادعاء تفاؤلك قبحى ياننده در * بكرمى باب * شرف و سيادت و علو همت و بونلره مماثل شلر ياننده در * اوتوزنجى باب * خير و صلاح و تقوا نك فضيلتى و صحابه كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتانك آخر اوزرينه فضل و مزيتارى و اوليا و صلحا رحمهم الله تعالى نك ذكرى ياننده در * اوتوزنجى باب * اولياء عظام قدس الله تعالى اسرارهم حضرتانك ظهور ايدن خوارق عادات و كرامات و صلحانك مناقب و حكايات ياننده در * اوتوزنجى باب * سلفده اولان بعض ظلمه و اشرا و ارتكاب ايلدكلى فواحش و اضرار عبادى ذكر ياننده در * اوتوزنجى باب * جود و سخا و كرم و عطا و مكارم اخلاق و محاسن اعمال و افعالك مدوحى و بعض كرماتك جيا دت و مخالفتك خبرى ياننده در * اوتوزنجى باب * بخل و اسامى ذم و قدح و سلفده بكن بخلا اخبارلى ياننده در * اوتوزنجى باب * اطعام طعام و مزيد انعام و مسافر و مجاوره اكرام و معامله نك كيفيتى و مسافر و ضيفك مجامله و آدابى و سلفده بعض اكل اولان كيسه لك قصه و حكاياتى و اكائات شلر ياننده در * اوتوزنجى باب * هر كس عفو و صفح ايله معامله و كظم غضب و حلم ايله مجامله

وعفو ومغفرت وقبول معذرت ايله مساهله بياينده در **﴿ اوتوزيدنجي باب ﴾**
 وعده وفا وعهد قضا ودمتله رعایت وعهد لری حسن حایت بياينده در
﴿ اوتوز سكرنجي باب ﴾ سر واسراری كتم واخفاء وحفظ ووقایه وافشای سری
 ذم وقرح وغایت صون ايله حایت تنبيه بياينده در **﴿ اوتوز طقوزنجي باب ﴾** غدر وخيانت
 واموال ناسی نهی و غارات و بغض وعداوتك ذم وقذحی بياينده اولوب اوده فصول عديده بی
 حاویدر **﴿ قرقنجي باب ﴾** شجاعت وفائده سنی مدح وحروب و قتال وجدالده حسن
 تدبیر واعداي دين مبین اولنر ايله مقنله وجهاد و قتاله حت وترغیب واعداد و آماده جیوش ایدن
 خلبنه و سلطانك فضل و شرفی بياينده در **﴿ قرق برنجي باب ﴾** عربدن اولان شجاعتك
 اسماری وابطال و طبقه لریك وصف و رسماری وجانت و خوفی ذم و بعضی جیسانك محاربه
 و معر کدرده وقوع یافته اولان اخبار لری و غرائب حالات و آزار لری واکا مشابه شیلر بياينده در
﴿ قرق ایکنجي باب ﴾ مدح و ثنا و نعمته شكر و مقابله سنده مكافات جزا بياينده اولوب اوده
 فصول عديده بی مشتملدر **﴿ قرق اوچنجي باب ﴾** هجو و مقدمات هجو و مائلی بياينده در
﴿ قرق دردنجي باب ﴾ صدق و صداقتك فضل و مزینتی وكذب و خیانتك فجح و ردائی
 بياينده اولوب اودنجی فصلینی متضمندر **﴿ قرق بشنجي باب ﴾** والدينه و احواسانی
 مدح و عقوق و عصیان قح و اولاده میل و محبت و حسن اخلاق و آداب ايله تربیت
 و ذوی القرباه صله رحم و غیر یلر بياينده در **﴿ قرق النجی باب ﴾** مخلوقات و صفاتی
 و حسن و قبی و طول و قصری والوان و البسه سنه متعلق و بونلره مائلی و مشابه اولنر بياينده در
﴿ قرق بدنجي باب ﴾ حلی و مصبوغ و طب و طبیب و بوکا مشابه شیلر بياينده در
﴿ قرق سكرنجي باب ﴾ شبابت و شیخوخت و صحت و عافیت و عمر طویل ايله بعضی معمرینك
 اخباری و مائللری بياينده در **﴿ قرق طقوزنجي باب ﴾** اسماء و نگای حسنه و صفات
 والقباب مستحسنه بياينده در **﴿ اللنجی باب ﴾** سفر و غیر بتلرده اولان منافع و احباب و اصدقادن
 فرقت و وداع و ذلت و حقارتی مستوجب اولان محالرده اقامتی ترك و وطن اصلی به میل و رغبت
 و بونلره متعلق آثار و حکایات بياينده در **﴿ الی برنجي باب ﴾** غنای ذکرو جمع امواله میل
 و محبت و انکله و فقرت بياينده در **﴿ الی ایکنجي باب ﴾** فقری مدح و ثنا بياينده در
﴿ الی اوچنجي باب ﴾ احسان و عطا سؤل و طلب اولندقد جود و سخايدلری ذکر
 و حکایه و قصه عجبیه لری بياينده در **﴿ الی دردنجي باب ﴾** تحف و هدایا
 و انعامات و عطایایه متعلق آثار و حکایات بياينده در **﴿ الی بشنجي باب ﴾** کسب و تجارت
 و عمل و صناعت و مشاغلری بياينده در **﴿ الی النجی باب ﴾** زمان و انقلاب و تغیردن بٹ
 و شکوی و نوائب و صوائب و بلوی اوزر بنه صبر و تسلی بياينده در بودنجی اوج فصلی مشتملدر
﴿ الی بدنجي باب ﴾ شدت نصکره فرج و آلام و مشقت عقبنده فرح و دفع حرج بياينده در
﴿ الی سكرنجي باب ﴾ عید و خدم و جواری و حشم بياينده اولوب اوده ایکی فصلی
 مشتملدر **﴿ الی طقوزنجي باب ﴾** عرب جاهلیه نك اخبار قریحه و اکاذیب و اراجیف عجبیه
 و بعضی اوابد و عوائد یعنی قواعد لری و غرائب حالاتلریك بياينده در **﴿ النمشنجي باب ﴾**
 کهانت و قیافت و رجز و عرافت و تطیر و فراست و تفال و نوم و رؤیا و تخیل و بونك امثال شیلر
 بياينده در **﴿ النمش برنجي باب ﴾** حبله و خد عفره توسل و انلرایله مطالب و مأربه توسل
 بياينده در **﴿ النمش ایکنجي باب ﴾** حروف هجا ترتیبی اوزره دواب و وحوش و حیوانات
 و بطور و هوام و حشرات و مائللری بياينده در **﴿ النمش اوچنجي باب ﴾** حکایات مخلوقات

بربنده قلبه بی ذکر بياينده در **﴿ النمش دردنجي باب ﴾** آدم علیه السلام دن مقدم
 بخاق اولان جان خلقی و صفات لری بياينده در **﴿ النمش بشنجي باب ﴾** میاه و بحار
 و انهار و آبار و بونلرده اولان عجائب و اسرار بياينده اولوب اوده فصول عديده بی مشتملدر
﴿ النمش النجی باب ﴾ ارض و جبال و طول و مال و عجائب بلدان و غرائب بیدان بياينده
 اولوب اوده فصول و فیریه بی متضمندر **﴿ النمش بدنجي باب ﴾** معادن و اجار و انلره ایداع
 اولنسان اسرار و خواص و منفعتلری بياينده در **﴿ النمش سكرنجي باب ﴾** اصوات
 حسنه و الحان مستحسنه و سماع و غنایی ذکر و طبایع ناسك استماع و استلذ اذنه اختلافی و بعضی
 ناسك استکراهی و سبب استکراهی و بعضنك استحسنانی بياينده در **﴿ النمش طقوزنجي باب ﴾**
 ملوك و خلفای ماضیه بحالسنده مصاحبین و جلسانك کلمات عجبیه مضحکه نادره و خوانندگان
 و مغنیلرک اخبار و حکایاتی بياينده در **﴿ یشنجي باب ﴾** جواری مغنیات و ترنم و اصوات
 و قبائل و شعب متفرقات بياينده در **﴿ یش برنجي باب ﴾** عشق و محبت و عشقه مبتلا
 اولنلرک کفنی و عفت و ترک خشیات ايله مغفرتلری و حب عشق ايله وفات و رحلت ایدنلرک مناقب
 و مآثر لری بياينده در **﴿ یش ایکنجي باب ﴾** دقایق انواع شعر و غزل و مقطع و قطعه
 و موال و مفرد و ارجوزه و لغزل و هر برشئی لایق و مناسب وجه اوزره مدح و ثنا بياينده در
﴿ یش اوچنجي باب ﴾ نسوان و صفات لری و نکاح و طلاق و معاشرت لری نه دار کلام و انلره
 مقارنت و مصاحبت لرندن ناشی ممدوح و مذموم اولان شیلره میل و رغبت و امثال لری بياينده اولوب اوده
 فصول عديده بی حاویدر **﴿ یش دردنجي باب ﴾** خمر و باده و شربندن زجر و نهی
 و حرمتی بياينده در **﴿ یش بشنجي باب ﴾** مزاح و لطیفه ده جاز اولان مرثیه ده
 رخصت شرعیه بی بیان و بسط و تنم بياينده در **﴿ یش النجی باب ﴾** کلمات و اشعار نادره
 بياينده اولوب اوده فصول عديده بی مشتملدر **﴿ یش بدنجي باب ﴾** دعا و قبول و اجابتنده
 ادا و شروطی بياينده در **﴿ یش سكرنجي باب ﴾** قضا و قدر و احوال لری و بونلره
 متعلقه اولان مسائل بياينده در **﴿ یش طقوزنجي باب ﴾** توبه و ندامت و استغفار بياينده در
﴿ سكراننجي باب ﴾ مرض و علتلر و طب و علاج و دوالر و عیاده مریض واکا مائلی حکایه لری
 بياينده اولوب اوده فصول متعدده بی متضمندر **﴿ سكران برنجي باب ﴾** موت و سكراتی
 و شدت و عقب موده قبر و سؤل و عذابی و بوکا مناسب و متناسق اولان فوائد بياينده در
﴿ سكران ایکنجي باب ﴾ صبر و تآسی و تحمل و تعازی و مرثیه لری بياينده اولوب اوده فصول
 عديده بی مشتملدر **﴿ سكران اوچنجي باب ﴾** دنیا و احوالی و اهلنك قلب و تغیری
 و دنیادن زهد و اعراض و ترین و غایشنه فریفته اولماق بياينده در **﴿ سكران دردنجي باب ﴾**
 که آخر ابواب فخر کائنات علیه ازکی الحیات صلی الله تعالی علیه و سلمه صلاة و سلامك فضیلتی
 بياينده در صاحب کابك سید عباد اولان اقتدیزه صلاة و سلام ايله کابی اختتامی یوم معادده
 شفاعت عظمالین رجا و ذات علیه لرندن توسل ايله نائل عطا اولملرنی تفال ایچوند

الالباب الاول فی ذکر مبادئ الاسلام

وفیه خمس فصول الفصل الاول فی الاخلاص لله تعالی والثناء علیه یعنی باب اول
 اسلامك بنا و اساسی بياينده اولوب اودنجی بش فصلی مشتملدر **﴿ فصل اول ﴾**
 واجب الوجود و فیاض باهر الجود جل و علا بی مدح و ثنا و اخلاص بياينده در عبده
 یللوب اعتقاد ایلک فرض عیندر که الله تعالی واحد و شریک و نظیردن منزّه فرد و صمددر و مثل
 و ضددن مقدسدر ازلی و دائم و ابیدر وجود و واراقینك اولی بوقدر و ابديتک آخری بوقدر

دائما عبادتك ایجاد و تخلق و حفظ و تزیین ایله قائم اید و آمد یعنی دهر و زمان ذات مقدسه سنی
و وجود حقیقه سنی افنا و تغییر الی زاول و آخر باطن و ظاهر اولدر جسم و جسمانیدن منز و اشیا دن
برشی ذات شریفه مائل اولماز جواهر و اعراضدن مقدس و کائناتدن برشی کندویه مشابه اولماز
هر برشیک عظمت شانجه فوق و علونه ایکن ینته عبادنه هر برشیدن بلکه عبادک بویئنده کی
عرق که جبل و یریدر اندن دخی قرب معنوی ایله افریدر و هر برشی موجود اوزرنده حاضر و عبادی
نه محل و نه مکانده اولور ایسه معیت معنویه ایله انره ناظر در ذات علیه سی اجسامک ذواتده
مشابه اولمادیغی کی دنو و قرینی دخی اجسامک بعضیستک بعضیستک اولان قرینه مائل و مشابه
اولماز زمان کندویی تحدید و تعیین ایلر مکان احاطه ایلر آیات و اخبارک دلالت و اقتضاسی اوزره
مؤمنین ابرار دار قرار و جسته کوز ایله کورر لر هر برشیه جبار و قاهر و هر بر موجود ممکنه غالب
و قادر در قهر و قدرته عجز و قصور عارض اولماز ذات علیه سنه سنه یعنی نعاس و نوم طاری اولماز
عزت و غلبه و جبروت ذاته مخصوص ملک و ملکوت حقیقته مقصور در جمیع مخلوقات و افعال
و اعمالی خالق و اقوات و ارزاق و رزق و عمر و زینتی تقدیر و تعیین ایدن اولدر مقدورانی
عد و احصا و انحر معلوماتی نفاذ و انتها بولمز جمیع معلوماته عالمدر سر و خفی ذات مقدسه ظاهر
و جلیدر هر کسک قلبنده مستتر هوا جس و ضمائر و دروننده مضمر خفیات سر ائره عالمدر و علندن
ارض و سمواتده ذره مقداری شی خارج اولماز جمیع کائناتی مرید و حوادثی مد بر ملککنده
قلیل و کثیر جلیل و حقیر خیر و شر نفع و ضرر واقع اولماز انجیق اراده و قضا و قدرت و حکم و مشیتله
واقع اولور و الحاصل نه شبه اراده علیه سی تعلق ایدر ایسه البته اولور و تعلق ایتمز ایسه اولماز
موجد و مبدی و مرجع و معید و فعال لما یرید اولدر حکم و قضاسنی کیمه رد و دفع ایده مز عباد
و بندگانی معاصی و مناهیدن اجتناب و احتراز ایده مز انجیق کندینک توفیق و رحیمه ایدر اول
معبود ذوالجلاله عبادات و طاعاته مکنت حاصل و قدرت مبسر اولماز انجیق حقک اراده و تیسیری
ایلله حاصل اولور انس ایلله جن و ملائکه و شیاطین اجتماع و اتفاق ایلسلر کندینک اراده سی
اولمادیقه عالمده ذره بی تحریرک و تسکیندن عاجز در سمیع و بصیردر هر برشی کور و ب اشد یجیدر
متکلمدر بر کلام ایلله که کلام مخلوقه مشابه اولماز ذات علیه سندن ماعداهر برشی حادث اولوب
جمله سنی قدرت و اراده سبله خلق و ایجاد ایلشدر و هر بر حرکت و سکونده یعنی کافه اشیا ده
و حدایتنه دلالت ایدر البته بر حکمت و ارادکر که ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف الليل
والنهار لایات لاولی الالباب آیتی بومدعا یله دلیدر و مفاد شریفی سموات و ارضک خلق و ایجادنده
لیل و نهارک ظلمت و نور و ضیا ایلله اختلافنده شوائب حس و وهمدن خالصه و کدورتدن صافیه
اولان ذوی العقوله صانع و خالقک وجود و وحدتی و کمال علم و قدرته دلایل واضحه و براهین
ساطعه وارد یریدر (قلت) صانع عالمک وجودینه و وحدته و کمال علم و قدرته سوره بقره اولان
ان فی خلق السموات و الارض آیتی منطوقجه فلك و مطرو و نصریف ریح و سمحاب دخی
دلایل ایکن اشبونظم جلیله اوچه قصره سبب ندر دیو وارد اولان سؤال مقدره جوابده قاضی
بیضاوی الله تعالی اعلم ذکر اولسان اوچه قصره حکمت چونکه مناط و مدار استدلال تغییر
اشیا اولوب اشو آیت جلیله دخی ذات شی و جزء شی و خارج شیده اولان انواع تغییره متداثره
و مبین اولمغه اوچه قصر اولمشدر و ذاتده اولان تغییری تغییر لیل و نهار و جزئنده اولان
تغییری عناصرده صورتک تبدیله اولان تغیری و خارجنده اولان تغیری افلاکک اوضاعی
تبدلنده اولان تغیری کیدر دیشدر لیکن مولانا ابوالسعود تفسیرنده بو آیتده ملک و قدرته استبداد
حق مقصود اولمغه دال اولان معظم شواهد ایلله اکتفا و اما سوره بقره بونلر ایلله حقلک رجعت

واسعه ایلله اتصافی بیانی قصد اولمغه اوراده دلایل توحید ضمننده فضل و رحمت دلایلی
دخی ذکر اولمشدر دیو تعلیل نکتته ایشدر فندبر (انتهی) شعراء متقدمیندن اسمعیل ابوالعناهبه
آیت کریمک مضمونی اولان معنای لطیف و مفهوم منینی ادا ده شوایانی سوبلدی * فیا عجباً کیف
بعضی الاله * ام کیف یحمد الجاحد * وفی کل شیء له آیه * ندل علی انه واحد * ولله فی کل
شئ بیکه * و تسکینه فی الوری شاهد * معنای بیت استعجاب و استغراب اولور که نه کونه الله
ذوالجلالک وجود و وارانی انکار و نه کیفیتده طاعتدن خروج و عصیان اولور که نه کونه الله
و کائناتدن هر برشیده وحدانیت و فردانیتنه دلیل و مخلوقاتک حرک و سکونده و هر برشیک
و تسکیننده شاهد موجود و ثابتدر دیمکدر (و شاعر دیگر دخی اشبو قولی نظم ایشدر * کلا یرتی
الیه بوهیم * من جلال و قدرة و سناء * فالذی ابدع البریه اعلی * منه سبحان مبدع الاشیاء
معنای نظم حق جل و علانک کمال علو و عظمت و کبریا و جلالتی عقل و وهم تصور و تأمل ایلله
نه مرتبه به ایصال ایلوب و نه درجه عالیه به ارتقا و انتها ایسه و مبدی الاشیاء و الیکائنات
و مبدع الانوار و الموجودات اولان حق جل و علانک عظمت و کبریا و جلالتی تصور و تأملدن ایلرودر
و الحاصل عظمت و علو و کبریا سنک کنه و حقیقتی عقول بشرفهم و ادراکدن قاصر و تأمل
و تصور دن عاجز در دیمکدر (داماد نی اکرم حضرت علی مکرم رضی الله تعالی عنه ولد مشفقنه
و صایاسنک بعضیستده پیوره شلردر که ای فرزند عزیزم رب متعال واحد در و قدیم لایزالک شریکی
بو قدر کر شریکی اولایدی اول شریک طرفندن دخی رسل و انبیا کلورایدی انک دخی انار ملک
و سلطنتی و غلبه سنی و افعال و صفاتی کور و ب یلور ایدک لیکن ذات مقدس باری واحد
و شریکی بو قدر و ملککنده بر احد کندویه ضد اولماز (و ینته امیر المؤمنین علی رضی الله تعالی عنه
(کل ما تصور فی الازهان قاله بخلافه) پیور مشدر یعنی الله تعالی الی الابد انسانک اذهاننده
کنه ذات و صفات و افعاله دائر تصور اولنان هر بر وصف و معنائک خلافت در الحاصل کنه
ذاتی بلنمز و ادراک اولمز دیمکدر (اشبو شعر حکمت شعار ابید بن ربیعہ نکدر رضی الله تعالی عنه
* الاکل شیء ما خلا الله باطل * وکل نعیم لاحاله زائل * وکل ابن اثی لو تظاول عمره *
الغایة القصوی فلا قبر آکل * وکل اناس سوف تدخل ینتهم * دو بهیه تصفر منها الا امل *
وکل امرئ یوماسی عرف سعیه * اذا حصلت عند الاله الخصال * مال ایات بو عالم کون
و فساد ده حق جل و علانی توحید و ذکر و عبادات و طاعاتدن ماعداهر برشی باطل و هر بر نعیم
و لذت فانی و زائلدر هر کشی که عمری ازدیاد بولوب غایت قصویه و اصل اولسه حلول اجل ایلله
میت و قبره راجع و آئلددر هر بر انسانه عاقبه الامر داهیه موت عارض اولوب تن نازنینی ابتلاء
و بارمقلرنی اصفرار ایلله افنا ایدر هر بر فرد خبر و شردن نه عمل و نه فعل اشلد یسه یوم جراده
مکافاتی کورر دیمکدر (روایت اولمشکه اول خطیب منبر لولاک و مخاطب خطاب تشریف نصاب
وما ارسلناک علیه ازکی الحیات و اتم التسلیات افند یریت اول مذکورک مصراع اولی منبرده
ایکن مدح و تحسین مقامنده (ان اشعر کلمه قالتها العرب الاکل شیء ما خلا الله باطل) پیور مشلردر
(فصلک اولندن بو محله کلنجیه قدر مبین اولان اعتقادی بیاند نصکره اول رجعت عالمین
محمد المصطفی علیه الصلاه و السلام افند یر حق تعالانک کافه خلافته مبعوث رسولی
و خاتم الانبیا اولد یغنی و شریعت مطهره سی سائر شریعی نسخ ایلد یکنی والله تعالی اول
فخر رسل و مبین اوضح السبل علیه الصلاه و السلامی سید بشر و شفیع محشر قلد یغنی و امور
دنیا و آخرتدن هر نه که خبر و یرد یسه صحیح و حق اولد یغنی و بعد الموت خبر و یرد کلرنی اعتقاد
یعنی منکر و نکیرک هر بر قوله واجب الوجود دن و توحید دن و دین و اسلامدن و رسولدن

سؤال اید جگر بنی و عذاب قبر و میزان و صراط و جنت و جهنم حقیقی و عصاة مؤمنین
احراق و انتقام نصکره نار جحیم و اخراج و دار النعمه ادخال ایل اکر ام اید جکی اعتقاد
و قلبنده ذره قدر تصدیق و ایمان و اذعان و قبول و ایتاقی اولنلر جهنمه قالمیه جفنی و مقریندن
دیلدیکنی بلا حساب دار السلامه ادخال اید جکی و یوم جراده مرتبه ری حسبله انبا و علما
و شهدانک شفاعت لینه ایمان و آثارده و اید و اخبارده واقعده اولدینی وجه اوزره صحابه
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرت انلرینک فضل و رجحانی اقرار و جمیعسنه حسن ظن
و مناقب جلیله لری قننی کیمسه که تصدیق اید یعنی بر کیمسه ابتداء فصلدن بو محله کلنجده
قدر ذکر اولنان مسائل اعتقادیه بی ایمان و قبول و اذعان ایلسه اول کیمسه اهل حق و اهل سنت
جماعته لا حق و ارباب ضلالت و بدعتدن مفارقت الله تعالی بزرری بواعتقاده ثبات اوزره
ترقی و حلول مونه قدر اهل سنت مسلکده دوامه توفیق ایدوب حبل متین اولان شرع
مینه تمسک و اعتصام ایله مکاره داریندن وارسته و سالم ایلله آمین دیو صاحب مستطرف
عقائد اهل سنتی کوزل بیان و دعا ایلشدر روح الله روحه ذکر اولنان اعتقاد الهیات و نبوات
(بنی الاسلام علی خمس شهادة ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله و اقام الصلوة و ایتاء الزکوة
و صوم رمضان و الحج) حدیث شریفده مذکوره اولان ارکان خمسہ نک برنجیسیدر یعنی
حق تعالی و حدانیتنه و استحقاق الوهیننه اقرار و ایمان و اول سید بشر و شفیع محشر
علیه السلام رسالت و نبوتی اعتراف و ایقاندن و خمسہ مذکوره نک (ایکنجیسی عباد و طیفه
فریضه اولان صلوات خمس ادا و اقامه در) اوچنجیسی تحقیق حول حولان ایله حد نصابه بالغ
مال اوزرینه برسته دورایتدکده حسایله اداء زکاتدر بوراده فلیما نسخ مترجمن چقان تحقیق حول
حولان و مالک نصاب اولدقده عباره سی صورت مذکوره به کردی فتأمل (و درنجیسی حج بیت
مکرمدر) و بشنجیسی صوم رمضان مکرمدن **الفصل الثانی فی الصلاة و فضائلها**
قال الله تعالی **حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی و قوموا لله قانتین** و قال الله تعالی
ان الصلوة کانة علی المؤمنین کما یاقوت و قال الله تعالی **واقبوا الصلوة**
و اتوا الزکوة یعنی بش فصلدن ایکنجی فصل نمازک فرضیتی و فضیلتی بیاندده در نماز مدوامتک
و جوینی و محافظنه سنک فرضیتی حق جل و علا اشبواج آیت کریمه ده بیان یوردر (اولکی
آیت کریمه نک معنای شریفی قوللرم سزه و طیفه فریضه قلد یغ صلاتی خصوصاً صلاة
وسطانی و قنده ادا و خشوع و خضوعه مقارنت و مداومت ایله محافظه ایدیکز و صلاتده
ذاکرین و خاشعین اوله رق قائمین اولکر دیمکدر (و صلات وسطادن مراد اکثر مفسرینک قوللری
اوزره صلاة عصر در وسط ایکی معنایه اطلاق اولنور) بری وسط بین الشبثین یعنی ایکی شبثک
اورته سی (ایکنجی فضل معنایه در صلات عصر مراد اولدینی تقدیرجه فضل معنایه در
زیرا بروقنده ادا اولنور که اجتماع ملائکه کرام ایله فضیلت و شرف یواور و اشتغال ناس
و انام وقتده مقارنتله فوت و تلف اولسی احتمالیله حق جل و علا حضرت تاریندن تخصیص بالذکر
ایل شانه اهمیت اولمشدر (و بعض مفسرین صلات ظهر در زیر اوسط نهاده واقع اولمغله
صیفده شدت حرارت و شتاده شدت برودنه مقارنتله اشق صلوات و اجز عبادات اولدیغندن
افضل و اشرف اولوب اول سیددن وسطی ایله موصوفه اولمشدر دیدیلر و سائر صلوات اولسنه
دخی ذاهب اولدیلر هر بری تفصیل اولسه مستقل برکاب اولور تطویل و اطاییدن احتراز
ایچون اجمال اولندی (ایکنجی آیت کریمه نک معنای شریفی تحقیق صلوات خمس مؤمنینک
اوزرینه اوقات معینه و ساعات مینه ده فرض عین اولدی تعیین اولنان اوقاتن اخراج ایله

تقویت و تقصیر جائز اولماز مألنده در (اوچنجی آیت کریمه نک معنای شریفی قوللرم سز واجبات
وسنه رعایت ایله خشوع و تعدیل ارکانه اهتمام ایله خضوعه مقارنت اوله رق اداء صلوات
مکتوبه و مفروضه و تعیین شرع ایله معینه اولان زکات اداء و اعطاء ایلک مألنده در
(صلاة لفطنک اشتقاقده و معنایه اختلاف اولندی بعضیلر دعا معنایستدن مأخوذ دیدیلر
و دعایه صلاة تسمیه اولنسی کلام عربده معروف و مشهور در بو تقدیرجه صلاته صلوات
اسمیه تسمیه دعای متضمن و مشتمل اولدینی ایچوندن (و بعضیلر دیدیلر که رحمت معنایستدن
مأخوذدر حتی **ان الله و ملائکته یصلون علی النبی** آیت کریمه سنده یصلون نک ضمتده
اولان صلات حق جل و علایه اضافت و نسبت ایله رحمت و ملائکه به اضافت و نسبتله
استغفار و ناسه اضافتله دعادر و علیه الصلوة و السلام (اللهم صلی علی آل ابی اوفی)
قول شریفده اولان صلاة رحمت معنایستنه در آل ابی اوفیه رحمت ایله دیمکدر (بعضیلر
دیدیلر که استقامت و طوغریلق معنایستدن مأخوذدر عرب عربانک **صلبت العود علی النار**
ککلائی تقوی معنایستدر و نماز صلات تسمیه اولنسی عبادی طاعت رب خالقه اقامه
و خدمت قانتی الحب و التواضع ادا و خلاف رضاستدن نهی ایلدیکنی ایچوندن قال الله تعالی
ان الصلوة تنهی عن الفحشاء و المنکر اشبو آیت کریمه نک مآلی تحقیق صلات مفروضه
بالخاصه فحشاء و منکر و مناهی و معاصیدن نهی و منع ایدر بر کیمسه صلاتی لایق اوزره ادا
و اکال ایلسه اول کیمسه دن مناهی و فحشیات صادر اولماز و اواسه دخی توبه به موفق اولور
(قاضی بیضاوی علیه رحمة الباری بو آیت کریمه نک تفسیرده نقل و حکا به ایلر که عهد
سعادته اهل مدینه دن برکنج ذات نبی علیه الصلاة و السلامه اقتدا و معیت و اقتفال یله اداء
صلوات ایدر ایدی لکن بر مقتضای بشریت اول ذات جمیع فواحش و منهای مرتکب ایدی
و معاصی و منکراندن اصلاً مجتنب دکل ایدی اول شاب مجرمک سوء حالی رؤف بالمؤمنین اولان
رسول هادی به وصف و تعریف اولدقده انک ادا ایلدیکنی صلاتی قریب عهدده کندونی
معاصیدن مانع و ناهی اولور یوردر ایلر اشبو کلمات در رب رب صدوریندن چند روز مرورنده توفیق
توبه ایله اهل تقوا دن اولدی (و بعضیلر نماز سبب تسمیه صلات رسول علیه الصلاة و السلام
افندیمز (علم الایمان الصلاة فن فرغ لها قلبه و جاد علیها بمحدودها فهو مؤمن) یورمشدر
مآلی نماز کنینک رب ایله عبدی بدینده صله یعنی وصلت و قربت اولدینی ایچوندن دیدیلر قلبنده
ایمان بولندیغنه و اذعان و ایتاقی اولدیغنه علامت اولوب قننی کیمسه که قلبی صلاته سوادن
فارغ قلوب و شروط و واجبات و سنن و آداب و مستحباتنه رعایتی التزام و حدودینه اهتمام ایله
کوزل ادا و اقامه ایلسه تحقیق اول کیمسه مؤمن کامل و مخلص عاملدر دیمکدر (روایت
اولندیکه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه نمازک خضوع و خشوع لازم اولدینی
بیان مقامنده منبرده ایکن قننی کیمسه در که مسن و اختیار اولوب و اسلامده حبیه سی اغار ویده
قیلدینی نمازین اکمال ایلله یوردر قلنده جماعت حاضریندن بعضیسی یا امیر المؤمنین نمازی
قیلویه نمازی ناقص اولق نه کیفیتله اولور دیو سؤال ایدنیجه جوابنده بر کیمسه نمازی
قیلوب لکن خشوع و خضوعنی و سجود و رکوعنی اهتمام و اهتمام ایله اکمال ایلسه و نمازده
اقبال و توجهی حق تعالی حضرت تارینه اولماسه او کیمسه نک نمازی ناقص و انما مدر یوردر (قلت)
رکوع و سجودده طمانینت و تعدیل ارکان بر تسمیجه مقداری جوارحی تسکین ایله قرار عند الامام
الاعظم واجب و ابویوسف و شافعی عند زنده فرض و قومه و جلسته ده طمانینت بالاجماع
سنت اولدینی فقه کیدانی شریقی قهستانی و سائر کتب فقهیه ده مصرحدر انتهی (ام المؤمنین

عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهما منقول و مرویه اولان روایت اوزده بزعی ازواج مطهرات رسول ذیشان علیه الصلاة والسلام حضرت نری ایلده محدثه و کالمه ایدرکن نماز و قتی کلد کده واجب الوجود و معبود بالحقه کال استغراق و غایت توجه و اقبالدن ماسوا قلمزدن کلیسامنسی و مضحمل اولوب صلاتدن فراغه قدر نه علیه الصلاة والسلام بزری و نه بزری رسول علیه الصلاة و السلامی یلورز و نه خیر اولورز یوردیلر (امام حسن بصری رحمه الله تعالی دن مجتهدین یعنی متقین حضرت ندرینک حال و شانلری ندر و نه عمله اشتغال ایدر که یوزلنده لمعان نور ایلده صباحت و محاسنلر لطف سافت وارد یوسؤال و استفسار اولند قدده جوابنده انلر قلمزنی ماسوا دن خالی قبول عبادات و طاعات و کثرت مجاهدات ایلده حق تعالی حضرت نرینه سیرایتد کلدن اول ذوات کرامه حق جل و علا نور فیضندن اکساو الباس ایشدر بجایه و وجوهلر ندره لمعان ایدن اثر نور الهیدر یوردیلر (بعض علما یوردیلر که بر شخص بروقت نماز فوت ایلسه اول شخص فاشه جمع ملائکه صبحه و فریاد ایدر (رابعه عدد ویه رجها الله تعالی شب و روزده بیک رکعت نماز قیلار ایدی و دیر ایدیکه شو کثرت عبادت و وفرت طاعتله اول معبود کریمدن اجر و ثواب طلب ایتم ایچی مراد و مقصود م رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن بین الانبیاء بنم ایلده فخر یورب اتمدن بر مرأنا قصه العقل کیجه و کوند زده شو مقدار عمل ایلر دیوانیه خطاب ایلده قلب شریفنه سرور و حبور و حظ موفور حاصل اوله (و بعض آکا هندن حکایت اولمشکه ذوالنون المصری قدس سره العزیزه اقتدا ایلده اداء صلاة مراد ایلدم افتتاح تکبیری ایچون رفع ید ایدوب الله دینجه متعبر و مبهور و فانی و مستغرق اولدیلر روحی یوق جسد کی مدت و افره قیاما طور دیلر بعد زوال الاستغراق مقام فرقه کلوب تکرار الله اکبر یورنجه مهاسبت تکبیری ایلده قلم پاره اندی ظن ایلدم (حق سبحانه و تعالی حضرت نری داود علیه السلامه شو یله وحی ایلدیکه یاد اود بر کیمسه که ذات اجل و اعلامه محبت دعواسن ایدوب کیجه زده ذکر و فکر و صلاة و طاعات ایلده اشتغال ایتوب نائم و غافل اولسه اول کیمسه ادعاء محبتده کاذب و عا طلدلر ز پرا هر محب حبیبیله دائمی خلوت طلب و راغبدر رب ذوالجلال ایلده خلوت ذکر و فکر و عبادات و طاعاتد نوم ایلده فرقت و محبو بندن عزلندر (عبد الله بن مبارک کیجه زده ترک نوم ایدن اهل طاعت و محبتی مدح و ثناده شو قطعه بی نظم ایلدی * اذا ما الليل اظلم کابدوه * فیسفر عنهم و هم رکوع * اطار النوم خوفهم فقاموا * و اهل الامن فی الدنیا هجوع * معنای قطعه کیجهل مظلمه اولوب نوم و تعطیل حواس و امور معاشدن فراغت ایلده سائر اساتراحت طلب ایلد کلدی و قنده مردان الهی اولان اهل محبت کثرت مجاهده ایلده کیجه مکابده ایدرلر و الی الصاح ساجدین و را کعین اوله رق طاعات ایدرلر انلر خوف و خشیتلری نوم و غفلتلی بی ازاله و افنا ایلکله عبادت و اتامه صلاته مشغول اولورلر و عقاب و عذاب حقندن خوف ایتیلر تا بصباح او یورلر دیمکدر (صاحب مستطرف رحمه الله دیر که سیدم شیخ شمس الدین ابن امیرالحکم الخیری اشبو ایاتله اکثر یا تمثل ایدر ایدی * یا ایها الراقدهم ترکده * ثم یاجیبی قد دنی الموعده * و خذ من الليل وساعته * حظا اذا ما جمع الراقده * من نام حتی ینقضی لیه * لم یبلغ المنزل او یجهد * قل لذوی الایباب اهل التقی * قنطرة الحشر اکم موعده * مال ایسات ای نائم غافل نمقداره دک او یورسین ای بنم دوست و صدیق قائم و متبفظ اولکه موعده جرا و مکافات اعمال قریب اولدی سائر اهل نوم و غفلت او بود قلدی و قنده سن کیجهل و قنده حقه عبادت و قوللغه حظ و نصیب اخذ ایلده زرا بر کیمسه کیجهل منقضیه اولتجه دک نائم اولسه منزل و مرتبه نائل اولماز نفسیله مجاهده ایلدیکه سائر اوقاتده عبادته سعی ایلده دخی سن اصحاب عقل اولان اهل تقوا به حشر جسدی سزله

آماده در دیوسویله دیمکدر (قلت) او یجهدده اولان او حتی و یا خود الامعنا سنه در انتهی (سیدنا اویس القرنی رحمه الله تعالی کیجه زده اصلا نائم اولوب دیرلر ایشکه ملائکه کرامتک حاللری ندر که دائما حقه تسبیح و تقدیس و عبادتده کندولر بنه فتور عارض اولماز و بزله عارض اولور لایق عبودیت ایلده بلا فتور شب و روز عبادتدر (حذیفه رضی الله تعالی عنه یورمشد که علیه الصلوة والسلامه امر صعب و شی شاق ظهور ایلدیکه و قنده او مقدر کائنات صلاته شغل و فراغ ایلده حقه مناجات ایدرلر ایدی (هشام بن عروه دیمشکه پدر امجدم صلات مکتوبه و مفروضه بی ادا ایلد کلدن تطویل قیام ایلده اتمام ایدوب دیرلر ایدیکه صلاتی بوصفت ایلده ادا بنم رأس مال و سرمایه رفاه حالدر (ابو الطفیلدن مر وی اولمشکه اول غارده رفیق و شیخ عتیق و امام علی الحقیق حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه شو یله یورلر ایشکه ای عباد الله سببات اعمال ایلده کنسب ایلدیکه ناز بحیمی اطفاء و شدت حرارتی افنا ایچون عبادته قالدک بن اول خانم رسل الله علیه صلوات الالهندن استماع ایتدیمکه (الصلاة الی الصلاة کفارة لما یینهما ما اجتنبت الکبائر) یورلر ایدی ایدیمشدر (مترجم مرحوم یور وایتی ترجمه دهده صلاة فر یضه صلاة اخرایه قدر کباردن ماعدا بر مقتضای بشریت اجتناب اولنه میوب ارتکاب اولنان معاصی و منهیاته کفارتدر استثنای یور بلان کباردن مراد حقوق عبادت منتهیه اولان کیره در مثلا آخرک جائنه و عرضنه و مالنه تعرض کی یومقوله اولان کیره (الثانی من الذنب کن لا ذنب لیه) و دخی (لا صغیره مع الاصرار ولا کبیره مع الاستغفار) مدلوللر لیه مثبت و ارادة الله در دیلر سه عذاب ایدر و دیلر سه عفو ایدر دیمشدر فلی تأمل (قلت) شارح جامع صغیر مولانا ماوی متنفذه اولان (الصلوات الخمس و الجمعة الی الجمعة و رمضان الی رمضان مکفرات لما یینهن اذا اجتنبت الکبائر) حدیث شریفی شرحده اشبو حدیث شریف ماقبلی دلالت ایتد یکی اوزره شرط و جزا اولوب معنای دخی بش وقت نماز و صلاة جمعه منتهی اولدینی دیکر جمعه یه و پر صوم رمضان منتهی اولدینی دیکر صوم رمضان دک ینلرنده اولان صغائر ذنوبک کلینی مکفدر اما کباری دکل یعنی کبار مغفرت اولنماز دیمکدر یوخسه معنای ذنوب کیره اولما ییجه مغفرت اولنور و کیره اولور ایلده صغائر مذنب مغفرت اولنماز دیمکدر دیمشدر قدیر (محمد بن منکدر رحمه الله تعالی کندوسی و والده سی و همشیره سی اوزر بنه کیجه بی اثلا تاجیه و تقسیم ایدوب یعنی هر برلری کیجه تک بر ثلثی عبادت ایلده احیا و ثلثاننده نومی اعتبار ایدرلر ایش پس همشیره سی وفات ایتد کده انک ثلث حصه سنی کند و حصه سنه ضمه ثلثان لیلی و بعدها والده سی دخی فوت اولد قدده انک ثلثی دخی الوب تمام لیلی ترک نوم ایلده الی ارتحالیه احیاده اولمشلر (مسلم بن یسار رحمه الله تعالی اهل بیت و عیالنه ینکرده اوله حق صحبت و ملاطفه و ضحک و خنده کزی حقه عبادت و صلاته شروع و قنده توقیف ایدک زرا صلاته شروع ایلدیکمه کال استغراق و نهایت توجه و اقبالده سزک کلمات و ضحک کزی استماع ایدم دیو تنبیه ایلدیکه نصکره خانه لینه داخل اولد قجه اهل ینلری ترک کلمات ایلده ساکت و صامت و صلاته شروع یور دقارنده فرصت مکالمه و محاده یه مالک و ملاطفه و مضحکانه ضاحک اولورلر ایدی (مترجم دیمشدر که یوخکایه دن مستفاد اولان حصه مصلی بر مرتبه و پر درجه یه رسیده اوللودر که صلاته شروعنده ماسوا به عالم و خیر و بر شینی راق و بصیر اولوب فانی الله و بقا بالله درجه و رتبه لرینی احراز ایللودر اللهم بسرنا هذه المرتبة بفضلک و کرمک و بحرمه حبیبک و رسولک انتهی آمین (سالف الذکر مسلم بن یسارک جار ملاصتی ینتده حریق و قوع بولوب اطفاسنه جم غفیر اجتماع ایتد کده صلاتده یولنلر یله خیر اولوب حریق منطی اولتجه قدر اصوات و صیحه لرینی استماع ایتداملر

(این زبیر رضی الله تعالی عنه اقامه صلات ابتدا کردند بر مرتبه تطویل قیام و خشوع و طمأنینة اتمام ایدر ایدیکه طهور و کوکر جنردیکلی افاج ظنیه رأس شریفی اوزرینه قونار ایدی (ابراهیم بن شریک ساجد ایکن سرچه لر جدار و حائطه واقع و ساقط اولدیغی کبی مبارک ظهر لینه قونار ایدی (رکعت واحده ده قرآن جلیل الشانی ختم ایلیان بوامت مر حومه درت ذوات کرامدر عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه و عیم الداری رضی الله تعالی عنه و سهید بن جبیر و ابو حنیفه رضی الله تعالی عنهم) امام اوزاعی رحمه الله تعالی بر شایب صالحی کورمشار که قبر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایله منبر یکنده البسه طاهره و اثواب فاخره ایله صلاة تمجیدی ادا ایدوب حقه تذلل و نیاز ایدر بحر صادق طلوع ایدوب صباح اولدقده اول شایب صالح * عند الصباح بحمد القوم السری * منلی یاد ایدیکه راحته نیل ایچون مشقی تحمل اولان مرد حقنده ایراد و بومقامده معناسی کیچد او یقوسنی ترک ایله اولان عبادات آخرته درجه رفیعیه نیلی مستلزم اولور دیکدر (امام اوزاعی کلام شایب اشیدنجه ای برادر زاده م کیچد زده ذکر و فکر و عبادات و طاعانه محبت و میل امثالک یعنی کیچد بی عبادته حصر ایله درجات سن و سنک امثالک اولان عابد دوستلرک ایچوندر یوخسه کار و انجیلر ایچون دکلدر یعنی املنی تمتعات دنیویه به حصر ایله تجارت ایچون کیدن و بوجهلله او یقوی ترک ایدنلر درجه رفیعیه نعیدن دور اولور دیکدر (خلف بن ابوب صلاته شروع ایلد کارنده سنکله هجوم ایلمکله اذا و غایت جفا ایدر ایدی رخصت شرعیه وجهی اوزره دفعی ایله تقید یورسکن دینلر کده جوابده بن اشتدکمه بعض اهل فسق و جنایت بر موجب جرم و جنایت ضرب و تعزیر اولدقده غیرت جاهلیه سبیلله کسب اشتهار ایچون اصلا جزع و فزع ایلملوب صبر و تحمل ایدر لایمش بنککه حضور رب العالمینده طورم ضعیف البنیه اولان ذباب و سنکله اذا سده صبر و تحمل ایلمک غایت کستا خلق و نهایت کسلانقدردیدی (ابوسفوان ابن عوان دیمشکه منظره و وجه و سیاسی احسن شول کیسه دن غیری یوقدر که شب مهتابده ثیاب بیضا ایچنده قیاما اداء صلات و لازمه عبودیت اولان طاعاتی ایفایده و اشتغال ایلدی یکی طاعات و عبادتک نورانی (سر سیم فی وجوههم من ارا سجود) مصادقجه طاهر بدن و وجودنه لایح و صفت ملکیه غلبه سی سبیلله ملکه شبیه و مماثل اوله (حسن بصری رحمه الله تعالی دیمشکه بوامت مر حومه فاطمة الزهراء رضی الله تعالی عنهادن اعبد و طاعاتی ازید بر ذات اولمادی اول عابده زاهده مبارک قدملری بره لنجه دکن کیچد تابصباح صلاته قائمه و طاعتده دائمه اولور ایدی (وینه حسن بصری رحمه الله تعالی روایت ایلمشکه علیه الصلوة والسلام افندیمزدن مانقدم و ما تأخر صدوری فرض اولسان ذنب و ترک اولی مغفور و معفو ایکن صلاتده مبارک قدم شریفلرینه شبش و الم عارض اولنجه قدر دیده حق دیده لرندن اشک و دموع جریان ایلدیکی حالده طول مدت قائم اولور ایدی (ابراهیم خلیل الله علیه السلام خشبة اللهک کانه بناء قلب انور ینک غلیانی و صدر منور ینک خفقاتی مسموع و محسوس اولور ایدی (صاحب مستطرف ایدر که حضرت محمد المصطفی و خلیل خداک خلعت و قرینلری بی اشتباه و شرف مقاملری بی ارتباب ایکن خوف و خشیتلری آنا قائم مزدا و حقه نیاز و تضرع و خشیت ذاتلرینه اعتیاد ایتملر در شول کچنده استجاب و استغراب اولور که انام کندوزی ازعاج ایدوب ارتکاب معاصی و اشتغال مناهی ایله هوی و هوصلرینه رواج و بره رک نه حالده غضب الاهدن منظم و نه کیفیده مکر الاهدن امین اولور (روایت اولنشد که بر رجل علیه الصلوة والسلامدن استدعا و استرحام ایدوب ای مشفق الامة و مبعوث بالرحمة مجیب الدعا

اولان ذات اجل اعلایه حقنده دعا بیورک که جتنده ذات شریفکزه بنی رفیق ایله دیدکده تقرب حقه کسب اولدقده اشارت اول کافه انس و جنه هر سل رسول اکمل کثرت صلاة ایله مطلبک حصولنده با کایعنی دعاه اعانه ایله دیو تکثیر صلات تقرب حقه سبب اولدقده اشارت بیور دیلر (حاتم اصم رحمه الله دیمشکه بر دفعه صلاتی جماعته ادا ایلمک بنی فوت ایلدی ترک جماعت مصیبتدر دهرک ابواسحق البخاری تعزیه مه کلدی کاشکه اولاد کثیره و وفیرم وفات ایده ایدی تعزیه ایدیدی ترک جماعت مصیبتله تعزیه ایلمیدی بیور دیلر بر اسلاف کرام و علماء عظام عندلرند مصائب دنیا هر تقدیر کثیر و عظیم اولور سده مصائب دیندن اهن و اسهلدر (سلف صالحین تکبیر اولد جماعت کندولر ترک ایلدکده یعنی رکعت اولایی جماعته بشوب امام ایله معانزه شروع ایدم دکتری زمان اوج کون نفسلری تعزیه ایدر ایدی جماعت کندولر بنی فوت ایلدکده یعنی جماعته اداء صلات ایدم دکدرنده بدی کون تعزیه ایدر ایدی (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما بیورمشدر که قلب معبوده ناظر و سر اکا متوجه و حاضر اولدی حالده ایکی رکعت نماز قلیق قلب غافل و ماسوا ایله شاغل اوله رق کیچد نک مجموعنی قیامدن خیر لدر (بعض علما تارک صلاة و بی نمازک دارینده عقاب و مجازاتی بیانده شو شعری نظم ایلدی * خسر الذی ترک الصلاة و خبا * وابی معادا صالحا و مأبا * ان کان یحجد ها خسرک انه * اضحی یرک کافرا مرتابا * او ککان یزکها لنوع نکاسل * غطا علی وجهه الصواب خبا * فالشافعی و مالک رأیا له * ان لم یبق حد الحسام عقابا * و الرازی عندی للامام عذابه * یجمع تأدیب بره صوابا * معنای شعر تارک صلات عیاذ بالله تعالی خائب و خاسر اوله رق معاد آخرت و مأب نعیم و لذندن ابا و امتناع ایلمشدر که ترک فرضیت و وجوبن بحد و انکار ینه مقارن ایسه العباد بالله تعالی کافر و مرتابدر و اگر ترک انکاره مقارن اولیوب نکاسل و تنها و ندن ناشی اولور ایسه اهل سنت عندنده کافر دکلدر لکن مرتکب کبیره در تارک صلاتک سلطان دوران و امام زمان طرفندن تعزیرنده مجتهدین حضراتی اختلاف ایلدی بر امام شافعی و مالک رحمه الله تعالی که رأی واجتهاد لرند توبه ایدوب صلاته شروع ایدر سده کوزل و اگر عناد و اصرار ایدر سده قتل ایله تعزیر و عقاب اولور و سائر مجتهدین عندنده امام زمان و سلطان دورانک رأی واراده سنه مفوضدرنه وجهله تأدیب و تعزیری مصلحت رأی ایدر سده اول وجهله تأدیب ایدر الالههم اعنا علی الصلوات و تقبلها منا بکرمک و لا تبتلنا من الغافلین برحتک یا ررحم الراحمین (صاحب مستطرف رحمه الله تعالی سواک ایله اذناک فضائلنه دائر آثار و اخبارک بعضی ذکر و بیانی فصل صلاته ضم و الحاق اولمنی استحسان ایدوب دیر که (علیه الصلوة والسلام افندیمزدن فضائل سواکده هر وضوء جبنده و صلاته شروعده استعمال سواک ایله امر ایدر ایدم کثرت امر و اهتمام وجهی اوزره ائمه زجت و مشققلو اولور خوفی اولمسیدی بیورمشدر حدیث آخرده علیه الصلوة والسلام بیورمشلر که سواک استعمالی عقبنده اولان بر صلات سواکسن اولان غمش بر صلاتدن افضلدر (حذیفه رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنشدکه علیه الصلوة والسلام صلاة تمجیده قائم اولدقدرنده مبارک قم شریفلری سواک ایله تطهیر بیورلر ایدی (روایت دیگرده علیه الصلوة والسلام بیورمشلر که اگر ناس سواکده اولان منافی و فضائلی یلسه لر ایدی سواک انلر ایله خافنده برابر ینوتت ایدر ایدی یعنی انلر سواکدن مفارق اولمازلر ایدی (روایت اخراده علیه الصلوة والسلام بیورمشلر که سزلک اقواء و دهانلر بکزر بکزه طریقدر انی تنذیف ایدک یعنی جناب حق تسبیح و تقدیس و ذکر محلدر سواک ایله تطهیر ایدک دیو امر بیورمشلر (اتخاذ سواکده مختار و اولی اولان شجره

اراك ايله اولمقدن شجره مذكوره مرارتلى اغاجدر مرارتى حسيبله تطهير و تنقيحه ابلغ اولديغندن اختيار اولندي اكثر عرستاندن كلان واستعمال اولنان اودر اشجار سازه وصلاتلى بز و چوغان و طوبلاق ديدكلى كولك و سائر تطهير شائندن اولنلر ايله مسواكلنسه دخی جائدر استباكه سنت اولان فم و دهانك صاغ جانيندن ابتدا اولنلر ق استانك ارضنه امرار ايدوب انكله سنت سنيه بى اتياه نيت ايتكندن عبارتدر و اولنده شود دعائى قرائت ايله (اللهم باركلى فيه يا ارحم الراحمين) معناسى اى ارحم الراحمين اولان بارى ذوالجلال استعمال سواكده بكا خبر كثير و نفع و فراحسان ايله ديمكدر ديشلرك ظاهر و باطنى مسواكلنور و مساكى ديشلرك جيبسنه و دهانك سقف و اوسنه امرار لطيف ايله ايتدري بلور مسواك بيوست ايله رطوبت بيننده اولمقدن زياده قورى و زياده ياش اوليه اسكر حرارت هوا ايله قورر ايسه صوايله اتى ترطيب ايله بعض علما فضائل مسواكده ديمشلك مسواك استعمالنى اعتياد ايدنلره حال نزع و حال احتضارده كلتين شهادتيني تذكر ايدر (بومحله قدر فضائل مسواك بيان اولنوب بعد از اين فضائل اذان و مؤذن بيان اولنور (عليه الصلوة و السلام) افنديمزدن شو حديث شريف روايت اولمشكه بيورمشلر (يدالرحن على رأس المؤذن حتى يفرغ من اذانه) معناسى حديث شريف رحن ذوالجلال يدي مؤذنك ياشي اوزرنده در اذاني اتمام ايدنجيه دك مترجم مرحوم ديركه اشبو حديث شريف مشابها تندر ﴿ يدالله فوق ايديهم ﴾ كى عندالمتقدمين تاويل اولماز و عند المتأخرين ما و ادر تاويل الله و رسوله اعلم رحن ذوالجلال بوجه سنت اذان و يروب و تغنين احتراز ايدنلره لطف و رحمت ايدر و حفظ و حيايه سنده محفوظ ايلر انتهى (قلت) مشابها ت عندالمتقدمين تاويل اولماز ديمك ظاهري اوزره معنى و يروب تاويل و معناسى حق جل و علا و رسولى ييلور ديمكدر فتأمل بعض مفسرين ﴿ و من احسن قولامن دعا الى الله و عمل صالحا ﴾ آيت كريمه سى مؤذنين حقه زول ايتشدر ديدى (و آيت كريمه شول كيمسه كه ناسى حقه عبادته و قوللغه دعوت ايلوب و عمل صالحى اشليه واقفاره ملت و مذهبنى بيان و اسلامينى اعتراف و اقرار ايدوب بن مسليندمديه انك قول و كلامندن احسن قول و كلام بوقدر مألنده در اشبو صفات ايسه مؤذنينه صادقدر زيرا مؤذنين ناسى عبادت حقه دعوت ايدر لکن جمهور مفسرين بوايت كريمه صفات مذكوره ده بولنان ذوانك جله سنه شاملدر ديدلر (و بعض مفسرين دخی عليه الصلوة و السلام حقه زول ايتشده ذهاب اولديلر) ابو سعيد الخدرى رضى الله تعالى عنه دن مروى اولمشكه اول فخر موجودات عليه اكل الخيات شو حديث شريف بيورمشلر (يقر الله المؤذن مدي صوته و يشهدله ماسمعه من رطب و يابس) مترجم مرحوم معناسى شريف شخص مؤذن تا ذين و دعوتده مصوت اولدجه عنايت و مغفرتة نائل و هر بر استماع صوت ايدنلر كندويه شهادت ايلكه درجه عاليه به اصل اولور ديو ترجمه ايتشدر (امام مسلم رحمه الله تعالى معاويه رضى الله تعالى عنه دن تخریج و رواينده اول اكل انام عليه الصلوة و السلام افنديمزدن شو حديث شريف بيورمشلر (المؤذنون اطول الناس اعناقا يوم القيمة) بونده دخی مترجم معناسى منيف شخص مؤذن سائر ناسدن طول قامد و اعديل استقامه ايله يوم جزاءه تشریف و اکرام و بوشرف ايله بين الانام اعزاز اولور ديمش لکن مناوى فاضل شرحنده مؤذنك رحمت حقه تشوف يعنى كوزنى ديكوب انتظار ايلسى سائر ناسدن اكتر اولور ديمكدر زيرا بوجهله انتظارده بيونك اوزامسى حاصل اولور يا خود معناسى ثواب مؤذن اكتر اولور ديمكدر بيورمشدر فتأمل (امام بخارى رحمه الله تعالى ابو سعيد الخدرى رضى الله تعالى عنه دن روايت ايدر كه اول فاتحه كتاب هدايت و خاتمه صحيف نبوت عليه اكل اخيه شو حديث شريف

بيورمشلر (لا يسمع مدي صوت المؤذن جن و لانس و لاشي الا شهدله يوم القيمة) مترجم معناسى حديث شريف شخص مؤذنك صوت و ندا سنى جن و انس و سائر مخلوق و موجود استماع ايدوب استشفاعنى نياز و عباد الله عبادت و طاعته دعوتيله شهادت ايدر ل ديمشدر لکن بونده دخی معناسى مدي ايله استماع ايدنلر قيدي مطالعه اولنوب كوزدلك واجب اولديغى بى شكدر مؤذنك فضيلتي حقه احاديث نبويه كثيره در بومحله برينده ايله اكتفا اولندي ﴿ الفصل الثالث في الزكاة و فضائلها ﴾ سالف الذكر فصول خسه دن اوچنجي فصل زكاتك فضيلتي بياننده در زكاتك معناسى لغوى و معناسى شرعيسنه و سبب و چوپنه هر نقدر صاحب مستطرف مرحوم تعرض ايتديسه دخی برينده ذكر و بيان ايلك مقتضيات مقامدن اولغنه في الجمله اطناب اولندي زكاة لفظي لغته عربك زرع نما بولوب كاله رسیده اولديغى وقتده ديدكلى زكا الزرع قوللرندن مأخوذ در يا خود طهارت معناسنه اولان زكادن مأخوذ در بناء عليه زكاة مالدن افراز اولنوب فقرايه اعطا اولندقه ماله استجلاب نما و برکت و نفسنه ثمره فضيلت ايراث ايلديكندن يا خود مالي خباثندن و نفسى دخی شمع و بخلدن تطهير و پاك ايلديكندن اول اعطايه زكاة تسميه قلندي زكاة شرعه هاشمي و هاشميك زكاد لولرى اوليان فقير مسلمه رضاء الله تعالى مالدن شارحك تعيين بيورديغى مقدارى عليك و اعطادن عبارتدر اول مقدار معطادن مالكك منفعتي منقطعه اولديغى حالده (و وجوب زكاتك شرطى عقل و بلوغ و اسلام و حریتدر بوقدر درجه مجنون و صبي و كافره و رقيقه واجب اولماز و وجوب زكاتك سبب ديون و حوايج اصليه دن فارغ نصاب ناميه ملك تام ايله مالك اولمقدن لولغوى تقدري اولسون اداء زكاتك سبب و وجوب ﴿ و اتوا الزكاة ﴾ امر شريفيله توجه خطايدر و وجوب اداكك شرطى ثمنه مال يا خود سوم يا خود نيت تجارت ايله حولان حوالدر بود دخی حول حوالدر عباره سنده واقع اولمشيدى يعنى اوزرينه سنه كامله نك مرور يدر و ادا اولمش اولسكك شرطى حبن ادا ده يا خود زكاة مفروضه و معينه بى مالدن عزل و اخراجده نيتة مقارنتدر تحقق وجود نصاب درهم و فضه ده ايكوز درهمدر و دنابرو ذهبد بكمى مثقالدر شارع طرفندن معين زكاة ربع عشردر يعنى قرقده برديك اولور مثلا ايكوز درهمه مالك اولان بش درهم اعطا ايدر بكمى مثقال ذهبد مالك اولان يارم مثقال ذهبد اعطا ايدر قرق مثقاله مالك اولسه تمام مثقال اعطا ايدر مال تكثر و توفرا ايتدكجه حساب مذکور از ره محسوب اولور مترجم مرحوم بومحله في الجمله بيان اولنان حيوانات سائمة و اعشاردن ماعدا اموال باطنه در حيوانات سائمة و اعشارده تفصيل كثيره كتب فقهيه ده ميبين و مفصلدر مصنف مرحوم تعرض ايلوب وظيفه زدن اولماغله ترك تعرض اولنوب اصل وظيفه به شروع اولندي ديمشدر فتأمل (زكاتك فضيلت و مزيتندركه حق جل و علا آيات قرآنيه عديده ده زكاتى صلاته مقارن ذكر و امر بيورر (قلت) اول مقارنت سكسان ابكى موضعه اولديغى در مختارده محرر در قوله تعالى ﴿ اقيموا الصلوة و اتوا الزكاة ﴾ يعنى اى عبادت و طاعته مستديم اولنلر صلاتى اقامته و اداء زكاة شرعيه كرى فقرايه ايتا و اعطايه ماثربنده مواظب اولك بيورمشدر اشرف عبادات و افضل طاعات صلاتدر و صلاتنه مقارنت و ذكرده معيت زكاتك فضل و مزيتنه دلالت ايدر و قوله تعالى ﴿ رجال لانلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله و اقام الصلوة و اتوا الزكاة يخافون يوما تتقلب فيه القلوب و الابصار ﴾ يعنى صبا حلد و اخشا ملرده بيوت و مساجدده حق سبحانه و تعالى تزيه و تقديس و عبادات و صلا ايدر شول رجال خلاص كه انلرى معامله رايحه و تجارت نافع و مبايعه ناميه ذات اجل و اعلايى ذكر و فكردن و اقامه صلا و مالدن افراز

وآخر ارجی واجب اولان اداء زکاتندن اغسال و اشغال ایلمار بو ذوات ممدوحه ذکر وطاعات و فکر و عبادات ایله اوقات کذار ایکن ینه هول و شدائدندن ابصار و قلوبک متغیر اولدیغی یوم جزا دن خوف و خشیت ایدر آیت اخرا ده جناب مولی استعید بالله ^ع و یقیموا الصلوة و یؤتوا الزکوة و ذلك دین الفیة ^ع پیور مشدر یعنی آدم علیه السلام دن بو آنه قدر ناس کندولره ازال اولسان کتابلره انجیق دینده مخلص اوله رفی و عقیاید زایغه باطله دن میل و اعراض ایدیغی اولدیغی حالده الله ذوالجلاله عبادات و اقامه صلاة و اداء زکاة ایله مأمور اولدیلر مقتضای مأموریتدن سر مو انحراف ایلمامک دین قیبه و ملت مستقیمه در (لکن ناس هر بر عصر ده منسبت اولوب بعضیلری شریک و بعضیلری حقندن اعراض ایدیلر) بریده رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره علیه الصلوة والسلام افندیمر (ما حبس قوم الزکوة الا حبس الله عنهم القطر) پیور دیلر معنا سی بر قوم زکاة فروضه بی منع و فقرایه اعطا و دفعدن بخل و امتناع ایلمسه البته اول قومدن رب ذوالجلال رخا و وسعتی سبب اولان باران و یغموری حبس و انلردن منع ایدر دیمکدر (ودخی عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها روایتی اوزره علیه الصلوة والسلام افندیمر) (ما خلطت الزکوة مالا فط الا اهلکته) پیور مشدر معنای حدیث زکاة واجبه ماله مخلطه اولوب فقیره دفع و اعطا اولنسه البته مال موجودی اهلک و اذنا ایلمار (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایتی ایدر کتکه علیه الصلوة والسلام افندیمر) (من کان عنده ما یزکی فلم یزک و من کان عنده ما یجیح فلم یجیح سأل الرجعة یعنی قوله رب ارجعون معنای حدیث شریف بر کیمسه ده اوزر ینه زکاتی واجبه مال موجود اولوب مستحقه ادا و اعطا ایلمسه و بر کیمسه دخی حجه کافی و زیارت بیت حرامه وافی ماله مالک اولوب طریق حجه سالک اولماسه یوایی فرقه عند الموت ندامت و حسرت ایله رجعت طلب ایدر یعنی (رب ارجعون) کلامیله دنیا یه رجعت و عودت طلب ایلمار کفار و مشرکینک وقت احتضار لرنده اولوب اشبو حدیث شریفده اشارت پیور یلان کلام ندامت انجا مارینی حکایه علیه الصلوة والسلامه حق جل و علا حضرت تری تسلیه پیور استعید بالله ^ع حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون لعلی اعمل صالحا فیمترکت ^ع یعنی حییم حالک و علوشان و مالک خلاف و تقبضی اوزره وصف و قدح ایدن کفار لعین و فجار اهل سجنینک عمر لری آخر و اجلاری حاضر اولوب ملائکه عذابی کورد کلرنده فوت ایلمد کیری ایمان و طاعتک تدارکی زعیله کمال حسرت و ندامت لرندن اجانندن مایوس اولدقلری دنیا یه عودت و دار تکلیفه رجعت ایله دعا و رجا ایدر لر (مفسرین بوایت کریمه تک تفسیرده نقل و حکایه ایلمدیلر که حال موده مؤمنین ملائکه بی رؤیت ونعم ولذا لآخرتی ییلد کلرنده ملائکه دنیا یه عودت ایدر مبسک کلامنی تفوه ایدنجه دار هموم و احزانه میل و رغبت ایتمیز و دار سروردن آبرما یزدیلر و اما عبادا بالله تعالی کفار و فجار کمال دهشت و خشیت لرندن یارب بزری دنیا یه رجعت ایدر تا که ایمان و طاعتله عودت ایدر لم اسند عاسن تکرار ایدر لر (صاحب مستطرف رحمه الله تعالی صدقه نافلة و عطیة زائده تک فضیلتی و مزیتی حقننده وارده اولان آیات قرآنیة و احادیث نبویة فی والله ذوالجلالک متصدقین اعداد و احضار پیور دینی اجر و ثواب بی حسابی و دفع بلا و اضرائی فصل زکاته الخاف و تذیلی مناسب کوروب دیمشدر حق جل و علا حضرت تری متصدقین و محسنین ثنا و محدث و اعطا اولنسه حق انعام بی غایتی بیانده پیور که استعید بالله ^ع ان الله یجزی المتصدقین ^ع معنای شریفی مکافی و مجازی اولان الله تعالی تصدق ایدنلری انواع مجازات و اصناف مکافات بی غایتله جزا لندیر دیمکدر قال الله تعالی ^ع ان المسلمین و المسلمات و المؤمنین و المؤمنات و القانتین و القانتات و الصادقین و الصادقات و الصابرين و الصابرات و الخاشعين و الخاشعات و المتصدقین و المتصدقات و الصائمین

و الصائمات و الحافظین فروجههم و الحافظات و الذاکرین الله کبیرا و الذاکرات انخد الله انهم مغفرة و اجرا عظیما ^ع مال نظم جلیل کرک ذکر و کرک نسا اولسون تصدیق و ایمانی واجب اولان مصدقاتی مصدقلره و ذات کبریایه عبادات و طاعاته اقوال و کلماته صادقله و طاعاته دوامده و معاصیدن اجتنابده صابرله و جوارح و قلوبله متذلل و متواضعلره و اموال لرنده و جوبا و نفلا متصدق و متعبلره و فرضا و نفلا صائمله و فروج لرن و طی حرام و زنادن حفظ ایدیجیلره و اول ذات اجل اعلای قلوب و لسان لریله کثرت و وفرت اوزره ذکر ایدیجیلره یعنی صفات مذکوره ایله موصوفینه الله ذوالجلال مغفرت و اجر عظیمی اعداد و احضار و ثواب جسم بی احصای اعطا و انعام ایدر دیمکدر (اعطا و تصدق فضل و شرفی حقننده آیات کریمه و غیره و احادیث صحیحه شهریه در یو محله به ضبستک ذکر یله اکثفا اولندی) (امام ترمذی رحمه الله تعالی عبد الله بن عمرو بن العاص رضی الله تعالی عنهما یه متصل سند ایله تخریج و روایت ایدر لر که اول خبر بی آدم و مبعوث کافه ائم علیه الصلوة والسلام افندیمر) (خیر الاصحاب عند الله تعالی خیرهم لصاحبه و خیر الجیران عند الله تعالی خیرهم لجاره) پیور مشدر مال حدیث شریف اصحاب یعنی الفت اولنان کیمسه رک حق جل و علا عندنده خیر لی اولانی دوستان و محبانی دارینده خیر اولان عمله تسویق و کار سلامت انجامه تشویق ایدنلردن و جیران و قوم شولک الله ذوالجلال عندنده خیر لی و نافع اولنلری شول جیراندر که جوار و اطراف و کافه مکنت و قدرتی و وسع و طاقتی قدر اعانه و اکرام ایدنلردن دیمکدر (امام مسلم صحیحینده و امام مالک موطننده و امام ترمذی جامعنده ابوهریره رضی الله تعالی عنهن روایت ایدر لر که اول افضل الانبیاء علیه اکل التحایا حضرت نلری سعادته) (ما بقص مال من صدقة اوقال ما نقصت صدقة من مال و ما زاد الله عبدا یعفو الا عزا و ما تواضع عبدا لارفعه الله تعالی) پیور مشدر که مال حدیث منیف صدقه مالی نقصان و افنا ایلمر بلکه ماله برکت و کثرت و نما ابراث ایدر یا خود شک راوی اوزره صدقه ماندن نقصان اولماز هر قدر تقلیل ایسه ده دارینده تقی جلیل و ثوابی جز بیلدر بر عبد کندویه اولنان تقصیرات و جنایاتی عفو و صفحه معامله ایدر ایسه الله ذوالجلال اول عبد مخلصک عز و رفعتی از دیاد ایله متمناز ایدر بر قولکه تواضع ایدر حق جل و علا حضرت تری اول قولنی رفعت منزلت و علو مرتبه ایله ترفع ایدر دیمکدر الله تعالی و رسوله اعلم (روایت اولنمشدر که بر کون تایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهایه الیری چولاق بر خاتون کلوب دیدیکه یا صدیقه بنم بایامز یاده جود ایله متصف اولد یغندن دائما فقرایه تصدق ایتمکی سور ایدی و ائم بخل ایله مالوفه اولد یغندن اصلا صدقه و یرمکی سومر ایدی فقط عمری ایچنده فقرایه و یردیک بر مقدار ایچ یاغیله بر کهنه ثوبدر بر کیمه عالم معناده کورد مکه قیامت قومش اهل محشر عرصه عرصانده عریان و حرارت شمسله عطشان اولدقلری حالده مضطر بلردن اول انده والده می کورد مکه تصدق ایلدیکی ثوبله عورت برینی متروایچ یاغنی یلامغله حرارتنی دفعه چالشور و بایام جو مردی کورد مکه بر یوک حوضک کارنده ناسی اسقاواروا ایدر انامک حال پر ملائکه زیاده سیله شفقندن ناسی بیامدن بر کاسه صولوب والده می اروا مر ایدلر یکده جانب علودن تحقیق انی کیمکه سنی ایدر ایسه الله تعالی انک ایکی النی چولاق ایلمسون دیو برندا کلدکده کمال دهشتدن در حال او یاندم کورد مکه بو چولاق بکا عارض اولمش دیدی (حکایت) بر مرآه اخشام طعمنی اکل و تناول ایدر ایکن قبوسنه بر سائل کلوب قائم اولور اول مرآه رحیمه اول سائل محتاجه بر لقمه طعام و یردی و اول دردمندن علت جوئی فی الجملة ازاله و رفع ایلدی اول خاتون زوجیه معیتده علی الصباح ترلاسه واروب و فرزندنی بر محله

براغوب زراعت مصلحتارنده مشغول ایکن بر اج قورد کلوب ولدینی اخذ ایدوب کتدی
بودرمدن واقف اولدقده جناب حقندن غیر مدد رس اولمادیغنی تیقن ایله فریاد و فغان ایدرک
یارب ولدم وفرزندم دیو استغافه ایلدی ناکاه بر ذات مجهول ظهور ایدوب ذبی بوغازندن اخذ
ولدی اغزندن اذا و ضرر اولقمسین اخراج و خاتونک یدینه تسلیم ایلدکده اخشام
سائلک اغزیننه و بر دیکک لقمه تک مقابلی بولقمه بی ال دیو خطاب ایلدی (حکایت) بر قری قوشی
بر چلاک شجره دارنده یووه یا یوب یا ورور ایدی یا ورور اوچاغه قریب اولدقده رجلاک حبله سی
کندویه امر و الحاح ایله یا ورور یی طلب ایدر ایدی رجل دخی بر مقتضای مجبوریت یووه به صعود
و یا ورور یی اخذ ایدوب زوجه سنه تسلیم ایدر ایدی بالدفعات اول قهری تولید ایلدکجه مرأه تک
امر ایله اخذ ایدوب زوجه سنه تسلیم ایدر ایدی ناچار اول قهری طیور و وحوش و جن و انس
و شباطین کندویه مسخر اولان حضرت سلیمان علیه السلام بث شکوی ایدوب ای
نبی الله هزار تعب و مشقت ایله تولید ایدر مکجه بنم ارتحالمدن صکره اولاد و انسایم مخلد اولوب
خیر ایله تذکیر و تکریر ایده ل و واجب تعالی ذاکر اوله ل بر رجل خاتونه کمال مطاوعندن
اولاد لریمی اضاعه و افنا و انسایمک عدم بقاسنه سعی ایدر دیه رک اشکا ایلنجیه اول نبی
ذیشان فی الحال ایکی جنبه امر یوردیکه اول رجل لانه به صعود ایلدیکنده ایکی شق ایلکجه
تمزیق و روحنی تزهیق ایده ل اول رجل وقتا که عادت مأوفه سی اوزره صعود ایلک مراد
ایلدیکه ائنده بر فقیر ظهور ایدر رجل مذکور فقیر مزبوره فی الحال مبانده اولان اربه اتمکندن
بر قطعه اعطا ایله مسرور ایدوب کما فی السابق لانه به صعود و یا ورور یی اخذ و زوجه سنه
تسلیم ایدر قهری به بو حالدن حیرت کلوب تکرار سلیمان علیه السلام عودت و قضیه بی نقل
و حکایت ایتدی پس سلیمان علیه السلام غیرت کلوب مأمور یورد قهری جناری حضور سعادتده
احضار و امریمی نیچون برینه کتور مدیکر دیو تو بیخ و عتاب ایدر انلردخی امر دولتکزی اجرا
اول رجلی افنا قصد ایدر ایکن ایکی ملک پیدا اولوب بر زری مغرب و مشرق طرف برینه طرح
واجلا ایلدیلر دیدیلر بوقصه دن حصه اول رجلک سائل فقیر اعطا و احسانی تخلیص کر بیانه
یادی اولسیدر (امام نخعی رحمه الله تعالی دن حکایت اولنمشکه بر رجل ظالم تصدق ایلدیکنده
بر مقتضای ظلم و تعدی ازال اولنه حق بلایی حق جل و علا دفع و رفع ایلر بر کیمسه صدقه و بردکده
سائل و فقیرک حضورنده متواضعانه قائم و صورت سائلده اوله رق قبول صدقه بی سائلدن
رجا و نیازده دائم اولمقددر زرا سائلک صدقه بی قبولنده فوائد و غیره و منافع کثیره واردر
علیه الصلاة والسلام پیور مشلدر که (رد و اذمه السائل ولو بمثل رأس الطائر من الطعام)
مالی سائله بر نسنه و بر مدیکک زده یعنی حق سائلی ایضا ایلدیکک زده ایده جکی ذمی ولو طعامدن
قوش باشی منلوشی اعطا سبله رد ایدیکر دیمکدر (قلت) جامع صغیرده (رد و اذمه السائل
ولو بمثل رأس الذباب) عباره شریفه سنده واقع اولوب من الطعام قیدی دخی یوقدر و مولانا
مناوی رأس الذباب کلامنی طعام و غیر یسندن شیء قلیل ایله شرح ایتمشدر انتهی و بوراده سائله
احترام و وسع و طاقتکز بر قوش رأسی مقداری اولور ایسه ده اطعام ایله رد و اکرام ایلیه سن
ترجمه سی کورلدی فتأمل (وینه علیه الصلاة والسلام اتم سائل فقیر و سائله خرم پارچه سی قدر
اولور ایسه ده اعطا ایلکله نارجمیجمدن حذر و اتقا ایلک پیور مشلدر (قلت) یعنی اول اعطا سبیله
نارجمیجمدن خلاص اولک مألده در (ضمیمه لترجم المرحوم) احادیث نبویه ده و حکایات
بجیبده ذکر اولان فقیر و سائلدن مراد فقیر شرعی دیمکدر فقیر شرعی شول کیمسه در که روزمره
قوت یومیه به مالک اولیه اکرم مالک اولوب سؤال ایدر سه حرام و اهل کبار دندر بوبلده طیبه

و دار الخلافة السنية صانها الله تعالى عن الافات والبليه بلده عظيمه واهالي وسكنه سي وفيه
اولد یغندن محتاج و غیر محتاج نامعلوم بلکه سؤال و دور ابواب ایدنلرک اکثری اغنی و فقرا
وضعنا کال حجاب و خیالندن تعفف و ضیق معاشه صبر و تحمل ایله تکفف ایدر لر و هر بر
اجناسده بو عبد فقیر نیجه محتاجینه واقف اولد یغمده کال رحم و شفقت عارض اولوب قوت
یومیه ایچون جمع و احضار ایلدیکمی اعطا ایله تقسیمه ترجیح ایلدیکم مرارا و کرارا واقع
اولمشدر حاشائیم حاشا بوندن مقصودم نفسی مدح و تزکیه دکلدر بلکه مرادم سائل و فقیر
حقیق مهما امکن تفتیش و تفحص اولنوب اعطا و احسان اولنه که متافع صدقه و فوائد اعطا
و احساندن حاصل اولانه دار بنده نائل اولنه زیر صدقه صله و هبه اگر محلتنه تصادف ایدر ایسه
نافع اولوب نا محل اولور ایسه مفید دکلدر انتهی (قلت) فقیر غنیبک ضدی اولوب قدری
دخی انیج عیالی انفاقه کافی مال مالک اولنه و علی لغه قوت یومیه سنی بولنه دینور اما قوت
یومیه سنی بولمیه و بر نسنه سی اولمیه مسکین دینور قندبر (حکایت) حضرت عبسی علیه السلام
پیور مشلدر که برخانه سائل کلوب صاحب خانه اول سائل عائلی خائب و خاسر رد و دفع ایله
اول خانه بی یدی ککون ملائکه طواف ایلر (علیه الصلوة والسلام افندیم ید سعادت لر ایله
مسکین و فقیر اعطام طعام ایله اکرام پیور لر ایمش (وینه علیه الصلوة والسلام دن روایت
اولنمشکه بر مسلم بر مسلم فقیر اکسای ثوب و لباس لباس ایله اکسایدن مسلم اول لابس
فقیرک وجودنه ثوب مد کوردن بر قطعه تماس ایدرک باقیه اولد بقه الله ذوالجلالک حفظ
و وقایه سنده اولور (عبد العزیز بن عمیره دیر ایشکه صلاه عبیدی مالک الملک اولان الله ذوالجلاله
موصیل طریقک نصفنه ایصال و صوم باب الله ابلاغ و ارسال و صدقه حضور مغنوی حقه
ادخال ایدر (ریع ابن خیمه دن حکایه اولنمشکه موی الیه بر یغمور لی صفوق کیمه ده باشنده
کر بارسدن باشلیق ایله خانه سندن چیقوب اثنای راهده برسائله مصادفه ایلدکده اول باشلیق
سائل عائله اعطا ایله اکرام و عیال بر تال البرحتی تنفقوا مما تحبون عیال آیت کریمه سنی قرائله
اغشام ایلدیلر و آیت کریمه تک معنای لطیفی قوللرم سزل کال خیره یا خود رجعت و رضاء الله
البته نائل اولان سکر عند کرده محبوب و سوکلی اولانی فی سبیل الله اتفاق و فدا ایلدیکجه دیمکدر
مفسرین بو آیت کریمه تک تفسیرنده بیان ایلدیلر که عبیدک محبت ایلدیکمی و سوکلیسی اوج نوعدر
بر نوعی اعلا و ایکنجی نوعی اوسط و اوچنجی نوعی ادنادر (اعلا اولانی بدن و وجودیدر فی سبیل الله
غنا و جهاده اتی فدا و بذل ایتکدر (اوسط اولانی تحصیل ایلدیکمی جاه و مرتبه و منصبدر اتی
طاعت حق و معاونت خلقه بذل ایتکدر (ادنی اولانی اموال و اشیا و عفا ردن زیاده رابطه
و علاقه سی اولد یغنی شیلدر در انلری دخی رضاء باری ایچون بذل و اعطا در (قاضی بیضاوی
علیه رجه الباری انوار تزیلنده بو آیت کریمه تک تفسیرنده نقل و حکایه ایدر که بو آیت کریمه
نازله اولدقده صحابیدن ابوطلمه رضی الله تعالی عنه حضور سعادت کلوب یا رسول الله زیاده
محبتلو اولان مالم نافع و دود و ملر دیدکده علیه الصلاة والسلام ابوطلمه بی مدح و تحسین
و رضاسنی تبیین پیور قد نصکره اقربا و اقربین محتاجینه بذل و اعطا ایلسنی رأی و امر
پیور دیلر (زید بن حارثه رضی الله تعالی عنه دخی حضور سعادت بر فرس کتوروب یا رسول الله
زیاده محبتلو اولان مالم بودر محتاجینه بذل و اعطا یورک دیدکده فرزند یی اسامه به اعطا
پیور نیجه زید کلامه آغاز ایدوب یا رسول الله بنم مرادم تصدق پیور مکز ایدی جناب رسالتا بکر
ایسه فرزندیمه بخش و اعطا پیور دیکر دینجه اول مشکل کشای عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
فرزندک فرسی صدقه اوله رق قبول ایلشدر مراد و مرامک حاصلدر پیور دیلر (بور و ابوت دلالت

ایلدیکه احب اموالی افر با و متعلقاتک محتاج لرینه اتفاق واعضا ایلک افضل واول ایش
(یحیی بن معاذ رحمه الله تعالی بیور مشرکه صدقه نک برجه سته موزن دنیا طاغیردن غیری
برسنه بیلم برکیمه خلوص فؤاد ایله اقل قلیل اولور سده تصدق ایلسه مقابله سنده اولان
ثواب و جزانک نقلی جبال دنیا به معادل اولور (حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیور مشرکه
اعمال و طاعات مفاخرت و مباحات ایلد کمرنده صدقه جله دن افضل و اشرف کرم دیوسا رینه
نخلیه ایلر) عبید بن عمیر دن نقل و حکایه اولمشکه یوم قیامتده ناس مرتبه نهایتده اولان آجلق
وصوسزاق حالیه حشر اولور هر کیم دنیا به رضاء الله اطعام طعام ایلدی ایسه الله ذوالجلال
اول کیمه بی اوراده اشباع ایله اکرام ایلر هر کیم فی سبیل الله دنیا به سنی واروا و ثوب و کسوه ایله
ایباس و اکسا ایلدی ایسه الله تعالی اتی انواع شراب و اصناف اثواب اعطاسیله اکرام و اعزاز
ایدر (امام شعبی رحمه الله تعالی هر کیم و یردیک صدقه نک ثوابه احتیاجی صدقه و یردیک فقیرک
صدقه به احتیاجندن زیاده بیلز ایسه و یردیک صدقه سنی ابطال ایشدر صدقه سی اول
کیمه نک یوزینه ضرب اولور دیمشدر (قلت) مرادی صدقه به برغرض قارشیموب لله اولمی
دیمکدر (سلف صالحیندن حسن بن صالح رحمه الله تعالی سائل نسبه طلب ایلد کده
دراهم و دنانیردن برشی بولور ایسه احسان و اکرام ایدر ایدی اگر بولماز ایسه تناول و اکل
اولنه جق لحوم و طعوم ایله اطعام ایدر ایدی اول دخی بولماز ایسه برنده کحل و سرمه
اعطاسیله تطیب یاخود اکنه و ابلاک چیقاروب اول کیمه نک کهنه ثوبی خباطت ایله تطیب
ایدر ایدی (برکیمه فرزندینی ریح و تجارت ایچون دیار آخره کوندروب مدت مدیده حیات
و بماتندن خبردار اوله مدی پدیری برفقیره فرزندینک سلامت و صحتی ایچون ایکی چورک اعضا
و فرزندنی حقه استیجاب دعا ایلدی و اول کونی تاریخیه ضبط ایلدی برسنه کمله درورنده
ولدی اضعاف مضاعف ریح و فائده ایله ظهور ایلدی پدیری بر بلایه دوچار اولدکی دیو حالندن
استفسار و فرزند دخی گذشته کیفیتن اخباره باشلیوب ای پدیر شفیقم سفینه به رکوب و ریح
و تجارت ایله مطلوب ایلدیکم محله وصولدن مقدم بقضاء الله تعالی سفینه بالجمله سکینه سی
ایل غرق اولغله قهر در یاه دخول ایلدیکم ائاده ایکی شاب پیدا اولوب بی اخذ و دریا کارینه ائقا
ایلبوب و دیدیلر که پدیر یکه سویله اشته سبب نجاتک پدیر یکل اعطا ایلدیک ایکی عدد چورکاردر
اگر زیاده اولیدی نوجهله مجازات ونه کیفیتله مکافات اولوردی دیدیلر دیو احسان حق خبر
و یردی (ختن بی حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه بیور مشرکه برکیمه مؤنت بیت
وزاد و ذخیره سنی اسواقدن اخذ و اهل فقر و فاقه به بالخصیص اجرتیه تحمیل ایلسه
اول کیمه یونکله اغنام ایلسون (قلت) یعنی هر قدر اجرتیه اولوب محتاج قوت اولیا نلردن
یری کتور مک ممکن و کندی به اعطای اجرتیه بفضیلت فاضله یوق ایسه ده حاجتی فقیر
اجرتیه یوردیکچون ثوابه نائل اولور دیمکدر و شاعرک * بیکی علی الذاهب من ماله * و انما بیقی
الذی یدهب * بینی لله در القائل دیو ثنا اولمشدر که مالی انسان مانندن کیده نه اغلر یعنی آجر
و الحال که انسان و مال دنیا فانی اولوب حق یولنه خرج اولنان باقیدر یعنی اجرتیه نائل اولور
دیمکدر (حکایه اولمشکه بر رجل عابد بر مغاره ده یتش سنه معبود ذوالجلاله عبادت و طاعات
ایل مشغول اولوب سرمو کندی منتهیات و مخالقات صادر اولماش ایکن برلیله بارده ده برحسنا
خاتون مغاره به کلوب ایچرویه المستی عابدن رجایدر لکن عابد التفات ایچوب به عبادتیه اشتغال
ایدر وقتا که مرآه من بوره دو ثوب کیدر ایکن اول زاهد بیچاره ننگ و راستدن نظر ابد کده در حال
عابدک عشقه قلبی منجذب و عقل و شعوری منسلب اولوب ترک عبادتله اردینه دوشوب نه محله

کیدرسن دید کده مرآه دخی صورت استفاده دیلدیکم یره دید کده زاهد دخی هیهات مراد میرد
و احرار عبید اولدی دیه رک اول زن فتنه فتنی هزار ابرام ایله جذب و تحصیل مراد قضدیه
محل و مأواسته ادخال و یدی کون مقداری خلوت و اقامتله شهوتن اکمال ایدر پس توفیق خدا
یاور و یتش سنه عباداتی پدی کونک معصیتیه تبدیل وفدا ایلسنه فکر و نظر و کمال حزن و ندامت
و کدر ایله ثواب اولان حق تعالیه توبه و انابه و غشی کلجه چشندن سبل و باران کبی سرشک
و دموع افاضه ایدوب برمند نصره کندویه افاقت کلد کده مرآه عابد قسم ایدرک خطاب
برله سنک غیرکله یوقش و معصیتی ارتکاب ایدوبده لایق عقاب اولماش ایدم سن دخی یوقش
وزنابی بنم غیرمله ارتکاب ایتد یکل وجهکده اولان اثر صلاحدن ظاهر و مولای متعاله توبه
و کافی السابق اعمالکی اصلاح ایدر ایسک بن تذکر و استغفار ایله دعای تکرر ایله دیووداع ایلدی
اول بیچاره عاصی دخی طاغیره دوشوب کریان و نالان بوله روان اولد کده جابع و عطشان اوله رق
عجابه محله یتوت ایلسم دیو واله و حیران ایکن فقیر و عائل و کسب معیشتدن عاقل اون
نفر اعمالک جایی اولان بر خرابه زاری کوروب و کیجه ایچره داخل اولور اول اعمالک سدر رفق
و تعبش لرینه مدار اوله جق شیلری موجود اولما دیغندن چوار لرینه قریب بر راهب کیجه ده
بونله اون عدد چورک کوندرو ایش عادت مأوفه اوزره راهبک خادمی اون عدد چورک ایله قادم
اولد کده اول عاصی بیچاره زیاده سیله جابع اولدیغندن همان چورکک برنی الور اعمالک بری
چورکسز قالوب خادمسندن صورر خادم دخی بنده قالمدی اون عدد بر اقدم دید کده اول اعمی
ارتق بو کیجه اچ یشا جفم دیدیکن عاصی ایشد کده بکایدوب چورکی صاحبیه اعطا ایلر اول کیجه
آج یا نور و آجلفندن مشرف هلاک اولد کده حق سبحانه و تعالی ملک المونه امر و اراده ایدر مأور
دخی انک روحنی قبض ایله امانه ایلسی وقتنده ملائکه رحمت ایله ملائکه عذاب بر بر یله منازعه
و محاصمه ایدوب ملائکه رحمت بو بر جلددر که ذنبندن فرار و جناب حقه توبه و استغفار ایله
راجعدر دیو دعوی و ملائکه عذاب دخی بو بر رجل عاصی و یتش یلاق عبادتی پدی کونک
معصیتیه تبدیل ایدن طاغیر دیو ادعا ایلدیکه حق سبحانه و تعالی ایکی طرفک ملک لرینه وحی
یوردیکه یتش یلاق عبادتی پدی کیجه لک معصیت ایله وزن و عبار ایدر ل انلردخی امر باری به
مسارعت و عبادتی معصیت ایله موازنه ایلد کمرنده معصیت جانی ثقیل اولدی اول باری شفا
تکرار معصیتی کندی هلاکتی اختیار ایله اعمایه و یردیک چورکک ثوابیه وزن و عبار ایلدک
دیو امر یورد کده بر موجب امر الهی وزن و قیاس ایلد کمرنده چورکک ثوابی آکر کلد کده
باری تعالی توبه سنی قبول یور مغله ملائکه رحمت اطرافنی احاطه و هزار تکریم و تنعم ایله نائب
و متب اوله رق امانه ایلدیلر (حکایه اولمشکه کونلرده بر کون بر رجل زوجه منکوحه سیله
اوطورب طاق کبابی اکل و تناول ایدر ایکن بر سائل فقیر دق باب و طلب کباب ایلد کده رجل مذکور
غضب ایله سائل زجر و عنفله نهی ایلش مدت قله دنصره اور جلک یدنده اولان نعمتی زائل
اولغله فقیر و عائل اولوب زوجه سنک نفقه سندن عجز ایله زوجه سنی اطلاق ایدوب دورا بواب ایله
نفسنی انفاق ایدر ایش زوجه محلوله نفسنی رجل آخره تزویج و تنکیم ایلوب انفاق ایکنجی
زوجه یله نه طاق کبابی اکل و بلع ایدر کن طلب انفاق ایچون بر سائل دق باب ایدر اول رجل
در عقب زوجه سنه طاق کبابی فقیر اعطا ایله دیو امر ایدر خاتون سائلی رؤیت ایلد کده زوج
اولی ایدو کن یقن ایدوب حزن و بکا ایله عودت و زوجی سبب حزن و بکاستدن استفسار ایتد کده
اوقفیر سائل مقدما زوجی اولدیغنی اخبار و سائل و فقیری عنفله زجر و نهی ایلدیکن حکایه
ایلیجه ایکنجی زوجی دخی مقدما دق باب و طلب کباب ایدن ککند و اولدیغنی اخبار ایدر

(صاحب مستطرف رحمه الله تعالى صدقه لك فوائد ومنافع جوقدر وعبرت الانه ذكر اولئسان
حكايات قلیله دن حصه وفیره حاصله در همان هر برانسان و احباب اذمان * وان لبس للانسان
الاماسی * ابی مقتضا سنجه سعی و عملك جزاسنی كوره جكنی ایقان ایلک لازمدر دیمشدر
* الفصل الرابع فی الصوم وفضله و ما عد الله للصائم من الاجر والثواب *
یعنی بش فصلدن در درنجی فصل صوم و فضیلتی والله تعالی لك صائمیه اعداد و احضار ایلدیکی اجر
و ثواب بی حسابك بیانده در حق جل و علا * یا ایها الذین آمنوا كتب علیكم الصیام كما كتب علی
الذین من قبلکم لعلکم تتقون * بیورمشدر مال شریفی ای ایمان ایله منصف اولان قول لر صیام سزله
فرض قلندی آدم علیه السلام دینرو انبیاء سابقه و امم سالفه فی فرض قلندی کی فرضینده
حكمت معاصی و مناهیدن اتفاقیده سز دیمكدر زیرا صوم معاصینك منشائی اولان شهوتی
كسر ایلر (بعض عارفین الصوم عموم و خصوص و خصوص الخصوص و صوم العموم و هو
كف البطن و الفرج عند قصد الشهوة و صوم الخصوص هو كف السمع و البصر و اللسان و اليد
و الرجل و سائر الجوارح عن الاثم و صوم خصوص الخصوص صوم القلب عن الهمم الدنیة
و كفه عما سوى الله تعالى بالكلية) دیمشدر كه مفیادی صوم عموم اجرای شهوت عندنده بطن
و عضو مستورك كفیدر یعنی كف منتهیاتدر و صوم خصوص الخصوص صوم قلبی مقاصد دنییه
و تمتعات دنیویه دن و بالكلية ما سوى الله یهدن دخی كف و منعدر اللهم یسر لنا امین (علیه الصلاة
و السلام افندیمر دن (زكوة الجسد الصیام) حدیث شریفی روایت اولمشدر كه معنای شریفی
جسد و وجود انسانك زكاتی صومدر دیمكدر مالك زكاتی ماله كثر برله برکت و بریدیکی کی
صوم دخی وجود انسانه قوت و صحت و عمره برکت ابرار ایدر و روایت اخراده اولان (تصوموا
تقوا) بومعنائی تأید ایدر یعنی سز لر صائم اولكز وجود و ابدانكزه صحت و عافیت كله (ینه
علیه السلاة و السلام افندیمر دن) للصائم فرحان فرحة عند الافطار و فرحة عند لقاءربه)
حدیث شریفی روایت اولمشدر كه معنای صائم ایچون ایکی فرح و سرور حاصلدر بری افطار
و قنده اكل و شرب و توفیق اتمام صوم سببیه و بری دخی جناب رب الاربابه ملاقات و قنده
دیمكدر و كعب حضر نلری * كلا و اشربوا هبتا بما اسلقتم فی الايام الخالية * نص جلیلنده اولان
ایلمی دنیاده كندولرنده اكل و شرب ترك اولنان ایام صومله تفسیر ایشدر كه مفاد شریفی بوم جراده
حق تعالی قبل مغویستدن اصحاب عین یعنی مسلمینه دنیاده یكن ایاده اجرا ایلدیككر اعمال
صالحه كز مقابل شمعی جنت مأكولات و مشروباتیه تمتع ایلدیكر دیو خطاب و بوجهله
بجازات اولنور دیمكدر * و سمع بعضهم رجلا یقول ماذا خبانا للصائم فانه لنفسه و لزم الصوم *
یعنی بر مرد متبصر موفق بر ذات آگاهدن صائم ایچون اجر عظیم صافلدق كلام ارشاد
افهامنی استماع ابتدكده منته و آگاه اولوب مع الدوام صومی عزیمت ایدوب فیضیاب اولمشدر
(ابوهریره رضی الله تعالی عنه علیه الصلاة و السلام افندیمر دن روایت ایشدر كه برکیمسه رمضان
شریفده رخصت شرعییه اولمقرزین یعنی مریض و مسافر دكل ایكن بركون نقض صوم ایله
افطار ایلسه اول افطار ایلدیکی كوك مقابله سنده عمری اولدجه صائم اولسه الله سبحانه
و تعالی او كونه قضا اوله رق قبول ایلر (قلت) صاحب مستطرفك ابوهریره دن مروی بوم مقامده
یازدیغی (من افطر یوما من رمضان فی غیر رخصة رخصه الله له لم یفرض عنه صیام الدهر
كله وان صام) حدیث شریفی جامع صغیرده دخی مضبوطدر كه شراحك بیانی اوزره
شو و جهله مأولدر یعنی قضا ادا مقامنه قائم اولماز هر تقدیر بركونك عوضنده طول دهر صائم اولسه ده

زیرا كه قضا ایله ساقط اولماز مادامكه عفو باری به موفق اولیه دیمكدر قنبر انتهی صحیح نسائی
روایتی اوزره علیه الصلاة و السلام بیورمشدر كه رمضان شریف كلیکی زمان ابواب جنت
مفتوحه و ابواب نار مغلقه و مجموع شیطین سلاسل و زنجیر ایله مضبوطه اولور (امام زهری روایت
ایشدر كه رمضان مباركه جناب حق بر كره تسلیح ایام ساره ده یك عدد تسبیحدن افضلدر
(امام قتاده دن روایت اولمش انلردخی اسلاف كرامدن روایت ایشدر كه شهر رمضان مغفور
اولیان شهر ساره ده نیجه مغفور اولور (علیه الصلاة و السلام افندیمر بیورمشدر كه رمضان شریفده
حق سبحانه و تعالیك رحمت و مغفرت و عنایت و كرمی انسان بلسیدی اتم سنه كامله لك رمضان
اولسنی تمی ایدر ایدی حق سبحانه و تعالی اكر سموات و ارضینك تكلمنه اذن و بریدی رمضان
شریفده صائمین اولنره جنت ایله شهادت ایدر ایدی (روایت اخراده وارد اولمشكه علیه الصلاة
و السلام بیورمشدر كه رمضان شریفك برکیمسه سنده اقامه صلاة ایده لك نمازی مقابله سنده
الله ذوالجلال یك بشیور حسنه احسان ایدر و اول كیمسه به یتشمیلك یابی مشتمل و هر بر بابك ایکی
قنادلی التون اولوق اوزره قیرمری باقوتدن برقصیر عالی بنا و فضل و كرمندن اول ذات مصلی به اعطا
ایلر و هر بر سجده مقابله سنده آنلو كیمسه ظل و سایه سنده یوز سنه سیرومر و ایدر بر شجر احسانیه
اول قولی ممتاز و سرفراز ایلر (علیه الصلاة و السلام هر بر صائم ایچون بردا وارددر حیز قبولده
اولوق مراد ایدر ایه وقت افطارده اولكی لقمه ده (یا واسع المغفرة اغفر لی) دیسون بیورمشدر
(عبد الله بن مسعود رضی الله تعالی عنه روایتده وارد اولمشكه برکیمسه شهر رمضان خالصا
و مخلصا بركون صائم اولسه رحم مادر دن دنیا به كلیکی كون کی ذنوبدن عاری و سالم اولور او كیمسه
جایانده ایكن رمضان شریف مرور و مضی ایلسه سنه آتیه به قدر خطیاتی امضا و كتب اولماز
برکیمسه شدید الحار اولان ایام صیفده صیام ایله نفسنی جایع و عطشان ایلسه الله تعالی به اول كیمسه بی
یوم جراده اروا ایله انعام ایلک حق و واجب مثابه سنده اولور (بعض علمایان ایشدر كه صیام
و وجود انسانك زكاتی منزله سنده در برکیمسه رضاء لله سته بی صائم اولسه نفسنی عالم السر و الخفیات
اولان الله تعالی به هیه یتشم مرتبه سنده اولور یعنی لایق مغفرت اولور (امام مسلم صحیحنده
ابوهریره رضی الله تعالی عنه دن روایت ایشدر كه اول اكل الرسل و بین اوضح السبل علی
صلوات الكل بیورمشدر هر بر صلاة مفروضه و صلاة جمعه كله جگ جعده قدر و رمضان كله جگ
رمضان قدر كباژدن اجتناب اولند فیه ماینلرنده از كتاب اولنان كاهله كفارت ایدیمیاردر
(قلت) بو حدیث شریفك مفهومه دأر اولان افاده بش اون صحیفه دن اول مرور ایلدی
مراجعت اولنده (ینه علیه الصلاة و السلام افندیمر دن روایت اولمشكه هر بر شهرده اوچكونك
صومی تمام دهرك صیامیدر یعنی ثوابده اكا معادلدر و اول ایام ایام بیضدر كه هر شهرك اون
اوچنجی و اون در درنجی و اون بشیجی كونلیدر كه اشبو اوچكونلرده صیام افضلدر (امام بخاری
ابو سلمه دن انلردخی ابوهریره رضی الله تعالی عنه دن انلردخی علیه الصلاة و السلام افندیمر دن
روایت ایلدیكر كه اول فخر كائنات علیه اكل التحیات برکیمسه مؤمن و مخلص و اجر و ثوابی باری
و منعم اولان الله تعالی دن طالب و موفق اوله رق رمضان شریفی صائم اولسه ماتقدم ذنوبندن
مغفور یتله تبشیر و مسرور اولور بیورمشدر (قلت) اول حدیث شریف بودر (من صام
رمضان ایمانا و احسا باغفرله ماتقدم من ذنبه) و ایمان دخی فرضینه ایماندر و ذنب اسم جنسدر
و ضمیره مضاف اولمغه هر ذنبه شامل اولور لکن جمهور بوم مقامده حق الله متعلق صغیره
تخصیص ایلدكدر بی شراح بیان ایلدیكر قنبر انتهی (صومك فضیلتی عزیزه و شرقی مزیده در
زیرا صومی حق جل و علا حضر نلری ذات علیه سته اضافه و سائر عباداتی عبادینه اضافه ایلدی

حدیث قدسیده (کل عمل ابن آدم له الا الصوم فانه لي وانا اجزي به) وارد اولمشر در
یعنی هر بر عبادت بلکه کافه عالم حق تعالی ایچون اولوب ذات باری عزشانه به مضاف
ایکن اورج حدیث شریف مذکورده جناب واجب الوجوده مختص قلندی زیر صوم ایل
حقدن غیری به عبادت اولمشر وهر عمله مکافات حق تعالی به مخصوص ایکن
اشبو حدیثه جزای صومی ذات مقدسه قصر وخصیص قلندی صومک جزای عظیم
و ثوابی کثرت اوزره اولدیغنه اشارتدر صومک فضل وشر فی حقندنه اشبو
حدیث شریف کافی ووافیدر ﴿الفصل الخامس فی الحج﴾ قال الله تعالى
﴿و لله علی الناس حج البيت من استطاع الیه سبیلا﴾ اشبو آیت کریمه بیت حرامی
وجه مخصوص اوزره زیارت کتب شرعیده بیان اولسان استطاعت و قدرتی اولنه فرض
اولدیغنه دایلدر استطاعتی علیه الصلاة والسلام افندی زاده ورا حله ایله تفسیریورمشر
یعنی بر کیمسه محشندن چیقوب بیت حرامی زیارت وینه محشندن عودت اید نیجه قدر مؤنت
زاد ورا حله به قدر تدر (بوتفسیر قول شافعی بی تأیید ایدر زیرا بر کیمسه زمن یعنی کتورم
اولوب قوت مالیه سبیلله استنایه به قادر اولور ایسه نائب یعنی بدل کوندرمک واجب اولور
(امام مالک مذهبه استطاعت قوت بدنی به دن عبارتدر یعنی بر کیمسه نک راه حجه کعب
و مشبه قدرتی اولور ایسه حجه عزیمت فرض اولور (امام اعظم رحمه الله تعالی مذهبه
استطاعت قوت بدنی ایله قوت مالیه مجموعندن عبارتدر (علیه الصلاة والسلام افندی دن
(من خرج من یتسه حاجا او معتمرا) الی آخره حدیث شریفی وارد اولمشر یعنی بر کیمسه
خانه سندن حجی یا خود عمره بی قصد ایلدیکی حلاله خروج ایلسه زیارت ایتمزدن اول وفات
ایلسه الله تعالی او کیمسه به الی قیام الساعه عمره و حج اجر و ثوابیله مکافات و اکرام ایدر (روایت
اخرا ده علیه الصلاة والسلام افندی بیوز مشرکه بر کیمسه استطاعت و قدرتی اولوب
بیت الهی حج و زیارت ایلمسه دیلرسه یهودی و دیلرسه نصرانی اوله رق وفات و رحلت
ایلمسون (فقیر دیرمه بو حدیث شریف ظاهرینه محمول دکلدر و تأویلی اگر تارک حج
عیاذ بالله تعالی فرضیت حجی انکار ایدر سد کافر اولور دیکدر یوق اگر وجوب و فرضیت اقرار ایل
امر الهی بی انکار ایلیوب مجرد تکاسل و اهمال و ترک اوطان ایله تحمل شدائد و اتقالدن ناشی
ترک و نضنه اهمال ایدر ایسه اهل السنة و الجماعة عندنده مرتکب کبیره و مستحق غضب
رب متعال اولوب بالتوبه وفات ایدرسه مشبه اللهده در دیلرسه عفو و مغفرت ایدر و دیلرسه
عفو بت ایدر انتهی الکلام المصحح حسب الرخصة الوقتیة بالامکان رحمه الله تعالی علی قائله
فنا مل (اثرده وارد اولمشکه عیدک مرتکب اولدیغنی بعض ذنوب واردر که اول ذنوبی انجق
عرفده و قوف مکفر اولور) ینه اثرده وارد اولمشکه بر کیمسه وقفه عرفه بی تمام ایدوب ذنوبک
عفو و مغفرتیله اکرام اولمدم ظن ایلسه اول کیمسه اعظم ذنب ارتکابیله محل غضب و انتقام
اولور زیرا عرفه ایام دنیایک افضلیدر (خبرده وارد اولمشکه حجر اسود بواقیت جشندن بر یاقوت
مرغوبدر که الله ذوالجلال یوم قیامتده انی ایکی کوزی و نطق ایدر لسانی اولدیغنی حلاله
بعث ایدوب حق و صدقه تقبیل و استلام ایدلره شهادت ایلر) و ینه حدیث شریفده وارد
اولمشکه آدم علیه السلام مناسک حجی قضا ایلدکده ملائکه کرام ندا ایدوب ای آدم سندن
ایکی ییک سنه مقدم بو بیت حرامک زیارتی تمام ایلدک دیدیلر (امام مجاهد رحمه الله تعالی
بیور مشرکه حجاج اداء حج قصدیله مکده قدم ایلدکارنده ملائکه کندولر ینه ملاقات ایدوب
دوهره راکب اولنله یا لکن سلام ایله تکریم و حصارله راکب اولنله مصافحه ایله تعظیم

و مشی ایله سیر ایدلره معافقه ایله قدرلر بی تقیم و احترام ایدرلر (وسلف صالحین رحمه الله
تعالیک عادت حسنه لرندن ایدیکه غزاة مو حدیثی تشبیح ایله اکرام و حجاج ذوی الابتهاجی
استقبال و چشمه بی تقبیل ایله احترام و دنس و معاصی و انام ایله تدنس و تلوث ایتمزدن مقدم
استسأل دعا لر ینه مبادرت ایله اغشام ایدرلر ایدی (علیه الصلاة والسلامدن روایت اولمشکه
بهر سال بیت حرامی النیوز ییک حجاج زیارت ایلک جانب حقندن موعود در اکر عدد
معهود دن نقصان اولور ایسه ملائکه کرام از دیادیله معدود قلنور (کعبه معظمه یوم قیامتده
عروس مزخوفه کی جشرا و نور هر بر حج ایدن استاری دامنه یا شوب اطرافنده سعی ایدرلر
جنته برابر داخل اولورلر (حکایت اولمشکه ملوک دولت جدا ینه دن ناصر الدوله نک کریمه سی
جیلله موصیله اوچوز سکسان الی تاریخنده حج بیت حرام ایدوب حجاج ذوی الابتهاج و فقراء
و مجاور ینه ایلدیکی اکرام و انعام مشهور و آفا کبر اولمش از جله اهل موسمی سکر ایله مزوج
و تلج ایله تبرید اولمش سویی ایله سق و اروا و اراضی رطبه ده تگون ایدن سیره و بقولی دوه لر
اوزر لرنده تکرلرده محفوظ اولدرق استحباب ایله اطراف و کافه بدل و اعطا و کسیدن منفطع
و عدم الاقتدار لر ایچون بشیوز را حله اعداد و احضار و کعبه معظمه بی رؤیت ایلدکده اون ییک
التون صاحب و کعبه اطرافنده شمع عنبر ایله قنادیل اقرار قیل یاقوب و ایکوز جاریه
و اوچوز عبیدی اعتاق و فقراء و مجاور ینه عطا و احسان ایله اغشا ایلدیکی بین الانام بر خیر
مضبوط اولمشر (ضمیمه مترجم فقیر اشبو حکایه نک شهر تکیه اولمش دولترینک حالر ینه بناء
امر عظیم در آباء و اجداد بیوز زمانندن بوانه قدر منعم و منفخر اولدیغمز دولت علیه و سلطنت سنیه
سانها الله تعالی عن الاقات و العاهات و البلیه بهر سنه تأیید اوله رق جده مکرکی و حوائ
شامدن اهالی مجاور ینه و اهل حریمینه انعام و مصرفا ره جابندن تعیین قلنان غلال و صر
همایون میمنت مقرر و نرندن بشقه شام و البسی اولان بر پنده لر ینه خزان دولت علیه
و اموال سلطنت سنیه دن اوله رق عساکر کثیره و نقل ذخائر و غیره ایله نیجه یوز ییک
عربان و اهل بادیه و اعرا به بخش عطایا و خلعا کسا و بقول و نباتات و ما کولات و مشر و باندن
خالد اولان مسافه بعیده بی قطع و اطراف و کافه بخش و اعطا ایلده رک محل مأمور ینه
وصلت و بیت الله حجاجه زیارت ایدر یوب ینه بر منوال سابق عودت ایلسنده صرف اولسان
درهم و دنانیر قابل قیاس و ممکن حساب اولمادیغنی بی شک و لاریابدر بو کلام هر قدر صددن
خارج ایسه ده صاحب مستطرفک نوادر ظنیله سرد ایلدیکی اشبو حکایت ولی نعمت اولان
دولت علیه نک غیرتی بالایجاب باعث تذکیر اولمشر انتهی بالاصلاح (حضرت آدم صلوات الله
علی نبینا و علیه بیت حرامی رفع و بنا و حق سبحانه و تعالی ینه نیاز و دعا ایدوب یارب هر عامل
ایچون اجرت و ادب بنم اشبو علمک اجرتی ندر دیو استفهام ایلدکده الله ذوالجلال سن طواف
ایلدکده مغفور اولمغه اکرام اولنور سن دیو خطاب کلدکده تکرار آدم علیه السلام دعا به آغاز
ایل یارب فضل و کرمک چو قدر دیو زیاده بی نیاز ایدنیجه باری متعال اولان ذات اجل و اعلادن
سکا و اولاد که قبله قیلم دیو ینه خطاب عزت کلدی تکرار آدم علیه السلام طلب زیاده ده
مبالغه و عنایت مرزاده بی مطالبه ایدنیجه باری غفار اولادکک اهل توحید اولنرندن انی طواف
ایدوب بندن مغفرت طلب ایدرلر ایسه هر بر لر بی عفو و مغفرت ایلرم دیو تبشیر یور نیجه آدم
علیه السلام یارب حبسی دیوب مظلومک حصون بولدیغنه جناب حقه شکر و ثنا ایلدی
(امام حسن بصری رحمه الله تعالادن سؤال اولدیکه حج میور ندر جوابده دیدیلر که مناسک
حجی ادا نکره دنیای دنییه میل ایچوب بلکه اندن زهد و اعراض و دار عقبایه اعتبار

ورغبت ايله رجوع ايتكدر (كعبه مكرمه في ابتدا دييايله اكسايدن عبدالله بن زبير رضي الله تعالى عنده ريت مكرمك كسوه سي بوندن اقدم مسوح وانطاع يعني دريدن وسختياندن ايدى عبد الله بن الزبير حضرت نري عهد امارتده انواع عطريات ايله شولقدر تطيب وتعطير ايدرديكه رايحه طيبه داخل حرمدن استنجام اولنور ايدى (حكيم بن خرام رضي الله تعالى عنه يوم عرفه تك اخشامنده خباراموالندن بوزعدد دوه ايله بوزرقبه يعني قول امتياز واحضار ايدوب عرفه اخشامنده رقبه لى اعتاق ويوم فخره دوزلى نحر وذيح ايدوب فقرايه اتفاق ايدوب بيتى طواف وزيارتده * لا اله الا الله وحده لا شريك له نعم الرب ونعم الاله واجبه واخشاءه * دعاسنى قراءت وتلاوت ايدر ايمش (امام حسين بن علي رضي الله تعالى عنه وعن ابيه حضرت نري اداء حج شريف ايدر ايكن كورديلر ابتدا بيت حرامى طواف ودعاء نصكره مقام ابراهيمه كلوب صلاة طوافي بعد الاذان مبارك وجهنى مقام اوزرينه وضع ايدوب حزن وبكا ايدرك * يارب عبيدك بياك خويدمك بياك سائلك بياك مسكينك بياك * نيازيله كرار اومرارا نضرع ايدردى معناسى يارب قبوله غايزك بابكه وخادجكك بابكه وساثل مسكينك قبوله كادى ديمكدر بعده عودت بيوردقلزنده اثنائ راهده قطعه نان اكل وتناول ايدر فرقه فقراء وزمره مساكينه مصادفت وانلره سلام وتحييت وملاقات ايدرلر وساكن دخی اول ذات عاليقدرى تناول نانه دعوت ايدنجه تواضعاجلس فقرايه داخل وطعامكز صدقه اولمسيدي اكل ايدر ايدم ديهرك اعتذار ايله هر برلر نى دعوت ايدوب خانه سعادت نلرنده اطعام واكسا ودرهم اعطا وماوالينه اسرا بيورديلر (عبدالله بن جعفر رحمه الله تعالى اوتوزقدر راحله وبتدى وار ايكن ماشيا وراجلا حج ايدوب وقفه عرفه سنده اوتوزقدر مملوكنى اعتاق واوتوزيك دراهمى بجموعته اعطا وانفاق ايلدكده بونلرى باري ايچون آزاد ايلدم رجا ايدركه اودات اجل واعلا يوم تنادده بوفقىرى ناردن آزاد ايليه در ايدى (امام حسن بن علي رضوان الله تعالى عليه وعلى ابيه حضرت نري بيورمشركه ربمندن ادب وحيا ايله ركه يوم جزاده ربه ملاقات ايديم حالوكه بيت شريفته مشى ايدوب نيازودعا ايليم ديوب مدينه منوره دن مكه مكرمه يه يكرمى سنه ماشيا عزيمت واداء حج بيورمشردر (صاحب كتاب آيات قرآنيه واحاديث نبويه وحكاياتي بعد البيان لاجل التطريب بعض اطائف ذكرنى مناسب كوروب نحر ايدر (ازجمله عمرو بن حسان الضرير حجاج بيت اللهى زيارندن عودت نلرنده بوجه اعتياد احبا واصدقايه اقلى مسواك وتسبيح اولسون اهدا ايلك طريقت قديمه وعادت مستديمه ايكن بونلر زمانه حاجلرى كچي بعض حجاج كندى به ارمغان و يرمكده اشبو قطعه في انشا ايتشد * كان الحج لم يقربوا منى * ولم يحملوا منها سواكا ولا نعلا * اتونا فاجازا بعد اراكه * ولا وضعوا في كف اطفالنا نعلا * واخر دخی (حج في الدهر حجة * حج فيها واحراما * واتانا من الحجا * زكيا راح محراما * فهو ذوالحجة الذي ماتوفي محراما * ترجه قطعه اولى حجاجز مكه به ونيابه وارما مشرطن اولنور اكر والسدرايدى بزه بر مسواك باخودعرب باشمغى اولسون كتورر ايدى حال بوكه بزره كلديلر بر مسواك كتورمديلر مسواكدن كچك صبيانلر برك اللرينه تهيه لنده حاجي لقومى دخی قوميديلر ديمكدر (مال قطعه ثابته حاجين عمرنده بر حج ايدوب احرام باغلندي لكن حجازدن بزه محرم يعني جبلاق كتيديكي كچي بيه عريان كلدى حاجين بر حجه صاحبدر كه محرمى وقايه ايتدى يعني مكشوف العوره كلدى ديمكدر كه هديه ويرمديكندن كتابه در (قلت) بونده شهوردن ذى الحجة ايله محرم جمعى حسنى دخی واردر (اهل باده دن بر عرب ناس بچدن عودت نلرنده بر حاجي ايله مخاصمه و منازعه ايدر ايكن بعض كيمه ل اول عربيه تويخ وعتاب ايله حجاجد توقير واحترام واستجلاب دعا ليله

اعتنام اولنق لايق ايكن سن ايسه مخاصمه ايدرسن ديدك نلرنده (قلت) جوابه آغاز ايله خطاب ايدوب و بر شاعر (حج شريفه حق سبحانه وتعالى ذنوبى مغفرت ايلسون ديوكيديلور ايكن بو شخص ايسه كتيديكي كچي مذنب كلدى شعري مضمونى سويلدى (وشعر دخی بودر) يحج لكلا يفر الله ذنبه * ويرجع قدحطت عليه ذنوب * قدبر (ابوالمعتمق معرضنده شوقطعه في انشاد ايلدى * اذا حججت بمال اصله دنس * فاحججت ولكن بحجت العير * مايقبل الله الا كل طيبة * ماكل من حج بيت الله مبرور * مالى اكر سن اصلى دنس وحرام اولان دراهم وديانير ايله حج ايلدك ايسه حجي سن ايلدك دوهل ايلدى حق جل وعلا عبادات بدنيه وماليه دن انجق طبيب اولانى قبول ايدر وهر بر كيمه كه بيت اللهى زيارت ايليه حجي مبرور ومبول اوور دكلدر

الباب الثانى في العقل والذكاء والحق

ايكنجي باب عقل وذكاء وحق ياننده در حق سبحانه وتعالى كتاب محكم وخطاب منزلنده عقلى مدح وثنا بيوردى استعبد بالله تعالى * وسخر انكم الليل والنهار والشمس والقمر والجموم مسخرات بامر الله ان في ذلك لآيات لقوم يعقلون * مال شريفى اودات اجل واعلا سزله ايل ونهارى وشمس وقر ونجومى تسخير ايدوب وسزلك فوائد ومنافع كز ايچون تهيه وخلق وايجاد ايلدى وبونلر اودات متعالك امرينه مسخردر بونلر خلقنده وتسخيرنده وكيف مايشاء تدبيرنده دلالات واضحه واردر شول قوم ايچونكه كافه امدن ذهن انسانيت وعقل سليم ايله ممتاز دردمكدر اشو آيت كرمده حق سبحانه وتعالى حضرت نري امارات وعلاماتى احساب عقوله تخصيص بيورمشدر (فخر كائنات عليه اكل الخبايا افنديزدن شو حديث شريف روايت اولنشكه (اول ما خلق الله العقل فقال له اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر فقال) عز من قائل (وعزنى وجلالى ما خلقت خلقا اعز على منك بك اعطى وبك احاسب وبك اعاقب وبك اعز وبك اذل) يعني ابتدا خلق وايجاد ايلدى عقلت عقلدر عقلى خلق ايدوب توجه واقبال ايله امر بيوردى اودنى سر يعايله امثال توجه واقبال ايدنجه ادبار وذهاب ايله امر بيوردى امره مسارعت ومبادرت ايدنجه حق سبحانه وتعالى بيوردى عز وجلال وعظمته قسم ويمن ايدركه سندن اعز ومقبول بر مخلوق خلق ايلدام هر نه كه اعطا واحسان ايدرايسم انجق سنك سيبكه اعطا ايدرم وسنكه محاسبه ايدرم واعطا ايلديكم كرك اموال وكرك نعم سائر اكر موقع لايقنه مصروف اولماز ايسه بيه سنك سيبكه عذاب وعقاب ايدرم وسنك سيبكه دارينده عز وذل وحق ايدرم انتهى (معلوم اوله كه عقل ايكني قسم اوزرينه در (اولكى قسمى زياده ونقصانى قبول ايتز بوقسمه عقل طبيعى وغريزى ديرلر بوقسم جميع اصحاب عقول ينده مشتركدر (ايكنجي قسمه عقل نچرى ديرلر بوقسم زياده ونقصانى قابلدنر زياده لكى كسب ايله در كه وقايع وحوادثاى كرارايتز به ايتمكه عقلنه كرت وفهمنه وفرت حاصل اوور بوسيدن (قلت) مسن وياشلو اولان عقل طبيعى صاحبك عقل جهتيه اكل ودر ايني اتمدر ديديلرو في الحقيقه فهم وعرفان بوندن اكر در كه * من بيضت الحوادث سوادلته واختلفت التجارب لباس جدته واره الله تعالى لكثرة ممارسته تصاريف اقداره واقضيته كان جذر ابرازانه العقل ورجاحة الدراية والفضل * ديمشدر كه مالى وقوعات دهر صاحبن اغردوب ونجر بهل ثوب جدينى چور يدوب جناب حق كندوسنه كرت ممارسه ايله قضاوقدر بى كوستن كيمه وفرت عقل ورجحان در ايت وفضل ايله اتصاف وصفته لايقدر ديمكدر لكن حق سبحانه وتعالى بعض قوللر بى الطاف خفيه وعنايت بهيه سنه تخصيص ايدوب خزان موافقن عقل ودر ايت وذكاء وفطانت و بمرتبته اذعان وادراك وتدبير امور واملاكه

موفق ایدر که نیجه از باب تجارب و کار آزموده انک رأی و تدبیر بینی بوله مزله و خاطر لینه کله دن غافلار در بوحالت انجیق و هی انهی و عطیه باریدر کسب و تحصیل ایله دکل زبرا بوحالت حدیث السن و قلیل التجربه اولان بعض ذوات کرامده مشاهده اولنور و ذکر اولنان دعوا به یحیی بن زکریا علیه السلام حال دلیدر که حق جل و علا کتاب محکم عن یزید * و آیتناه الحکم صیبا * بیور مشدر که یحیی علیه السلام حین صباوتنده حکمت و توراتی فهم و معرفت اعطا و احسان و یاخود حال صباوتنده عقلی زیاده ایله احکام و احسان نبوت برله اکر ام ایله مفسر در بذات مکرم که سهم سرمدی سجنانی و کرم ازلی ربانی اکا واصل اولمش اوله درونی اوزرینه انوار ملکوتیه و هدایت ربانیه اشراق ایمکله قلبی ذکا و فطنت ایله متصف اولور و روی رأیتدن برده و هم قارقار ظاهر اهر تقدیر سنی و تجربه سی از اولور ایسه ده (تنکیم حضرت سلیمان علیه السلام بدر لری داود علیه السلام غنم ایله حرثه حکم و قضاسنی حال صباوتلرنده اخطار ایلپوده بدر لری احسن قبول ایله قبول بیور در قلری بین المفسرین مشهور و متعارفدر (حرث و غنم قصه سنک مالی بودر که بر کون ایکی کیمسه داود علیه السلامه کلوب یا بنی الله بو آدمک قبوللری تارلامه و باغچه کیروب حرث و زرعی افساد و محصول و معمولی اکل و بلع ایله قرین نفاذ ایلش شرع انور ایله ترفع و حکم و قضای منور ایله دفع تنازع یورک دیدکلرنده اول نبی صاحب احکام علی نبیا و علیه الصلاة و السلام قبوللری افساد زرع بدلی صاحب تارلا ایچون حکم و اکا تسلیم ایله امر بیوردی حضور سعادتلرندن چقبوب کیدرل ایکن بولده فرزند نجیلری سلیمان علیه السلامه متصادفه و صورت حکم و قضای نقل و حکایه ایلدکلرنده سلیمان علیه السلام طرفینه بوندن اوفق و احکم بر حکمه ملهم اولدم دیدکده رجلا ن متخاصمان کیروبه عودت و سلیمان علیه السلام کلامی بدر لینه حکایت ایلنجه او او قنده سلیمان علیه السلام سن شریفلری اون بره بالغ اولدیغندن بدر لینه استغراب کلوب و سلیمان علیه السلامی حضور سعادتلرینه احضار ایدوب بولنره ارفق و اوفق حکم ندر دبو سوال بیور دکلرنده انلردخی اخبار بیور دیر که قبوللر حرث و باغ صاحبنه تسلیم و تارلا و اصمالم هیئت اصلیه سنی بولنجه قدر صاحب تارلا قبوللری البان و نتاجبله تعیش و تنعم و تارلا و اصمه لریکا فی السابق هیئت اصلیه بی بولدقده ینده صاحب اولنه تسلیم ایله تحکیم اولتقدیر بیور نیجه بدر لری حضرت داود علیه السلام فرزندلر نیک حکمنی تحسین و او حکم ایله قضای تبیین بیور دیر حتی مفسرین * و داود و سلیمان از تحکمان فی الحرث از نفشت فیه غنم القوم و کما حکمهم شاهدین فقهمنها سلیمان و کلا آیتنا حکما و علما * آیت کریمه تک تفسیر بینی مترجم مرحوم هر تقدیر تفسیره یا شلمش ایسه ده مجمل محل اولدیغندن طی اولنوب تفاسیره مر اجعه احاله فلندی کاشکی جله تراجم آیات تفسیر نیاندن باقیله دینش اولیدی فتامل انتهی (والخاص سلیمان علیه السلام اشبو عرفانی کثرت تجارب و طول مدت ایله حاصل اولمادی بلکه عنایت ربانیه و الطساف الهیه ایله حاصل اولشدر الله سبحانه و تعالی بعض عباد نک قلوبی انوار مواهب ایله املا و منور ایدرده اولدخی مواقع صوابه اهتدا برله رأی اسباب کذیره ده تجارب کثیره اصحابه ترجمه اولنور (عقل امر معنوی اولوب امر حسی اولمادیغندن مشاهده عدم الامکاندر لکن بر کیمسه ده عقل کامل صادر اولان آثار و افعال ایله استدلال اولنور مثلا اول کیمسه اخلاق حسنه و حیده به میل و رغبت و اعمال رذیله و اخلاق سیه دن نفرت و شرع و عقلا و عرفا مدوح اولان صنایعی عمل و مقدوح و مذموم اولوب سوء عاقبت و عار ایراث ایدن فعللردن تجنب و احتراز ایتمکدر (بعض حکمایه بر رجلاک عقل و شعور بینی نوجهله استدلال ایدر سن دیوسوال اولندقده مکالمه و محاده ایدرم کلامده

صواب و اصابتده کثرت و وفرت و خطا و سقطاتنده قلت و ندرت واقع اولور ایسه اندن استدلال ایدرم دیو جوابدنصکره اول شخصه مصادفه و مکالمه ممکن اولماز ایسه غیابنده نوجهله استدلال ایدر سن دینلدکده اوج شبتک بر یله استدلال ایدرم طرفندن کلان آدم ایله یاخود مکتوب و مراسله سیله و یاخود ارسال ایلدیکه هدیه سیله زبرا رسول یعنی ایلچی مرسل یعنی کوندورن مقامنه قائمدر انک عقل و درایتی و حسن مکالمه سی و ذکا و فطانتی مرسلنک عقل و کسانده دلالت ایدر اما کتابی یعنی مکتوب یله استدلال * فان کتابه بصف نطق اسانه * یعنی زبرا مکتوب کاتبنک اسانده اولان نطقنی وصف و بیان ایدر (قلت) بعض مترجم بومقامی ترجمه ده کلام و هدیه بینی هر نه ایسه بعد الا فاده (امام کاتبه سیله استدلال کتاب کاتبک نصف نطق لسانی اولدیغی ایچوندر دیمشدر قدیر (غریبه) بعض اذهانده اخوان کرام بونادانک اخذی مترجم مومی الیهدن اولدیغنی زعم ایدر و الحال که هنگام شبایده براق درسی ارقه سندن دکلش ایدم و فقیرک اکر اکثر اخذم فاضل مشهور عثمان افندی زاده السید محمد امین مرحوم در باقک استادینک سوزینی اصلاحه قالشمش دیوسو و ظنده فقیری حق معلمد رعایت ایتمیور طعنه ده بولنماقی ایچون اخوان کرام بوجهله اخطار اولنور تجاوز الله تعالی عن سبائنا (و اما هدیه مبین شان مهیدر یعنی هدیه طرفینک مناسبی کال عقل و درایتنه و عدم مناسبی غیابونه دلالت ایدر (بعضیتر دیمشدر که بر شخصک کال عقلنه دلیل جمیع ناس ایله مدارات و حسن معاشریتدر الله تعالی انک توفیقنه مظهر اولنه حسن مداراتی شهادت ایدر علیه الصلاة و السلام دن روایت اولمشکه (من حرم مداراة الناس فقد حرم التوفیق) یعنی بر کیمسه ناس ایله مداراتدن محروم اولسه الله ذوالجلالک توفیقندن محروم اولور (علما عاقل شول کیمسه در که اهل وقت و زمانیه حسن مدارات ایدر دیدیلر * ضمیمه فقیر * بومقامده تنبیه لازمدر که مدارات و مدهانات فرق و تمیز اولنه زبرا مدارات شرعا و عقلا مدوح و حسن (و مدهانه عقلا و شرعا مذموم و قبیحدر (مدارات شول شیدن عبارتدر که اصلا کذب و خلاف شرع اولیه رق و قلبی لسانده موافق اوله رق ناس ایله حسن موانست و دائما ناسی خیر اولان شبهه دلا تدر الیه و لسانیه و قلبیه و سائر اعضاسیله بغیر حق بر کیمسه بی اضرا را ینماکدر (امامداهنه شول شیدر که هر کیمسه به متصف اولمادیغنی صفات حسنه ایله مواجهه سنده مدح و ثنا و غیابنده اول کیمسه بی قبایح ایله تفسیح ایتمکدن عبارتدر بونک حقیقی و مالی مواجهه سنده ملائمت و مصلحت ختام بولدقده مفاظتدر بوسورت معاذ الله تعالی صفت منافقیندر و صاحبی ضلالتیه القایلر انتهی الکلام (كذلك علیه الصلاة و السلام افندی بزدن شو حدیث شریف روایت اولمشدر (الجنة مائة درجة تسع و تسعون منها لاهل العقل و واحدة لسائر الناس) یعنی جنت بوز درجه در طفسان طقوز درجه سی اهل توحیدک عقلا سیچون و بر درجه سی ساری ایچوندر (علی بن عبیده دیمشدر که عقل بدن انسانده ملک و سلطان مثابه سنده و خصال رعبه و خادمان مثابه سنده در اگر چه عقلده خلل وضعف اولور سه خصالده دخی اختلال پیدا اولور بولکلامی علی بن عبیده دن بر اعرابی استماع ایلدکده * هذا کلام تقطعر علیه * یعنی بوز سوزدر که بالی طاملرد بونحسن ایلدیکه طاتلوسوز و شیرین سخن مألنده در (بعض حکما دیمشدر که عقولک الیری نفسلرک دیرکننی طوتر یعنی کتو بولرله صالدر بر مزهر برشی جو غالدقده اوجوز یعنی قدری دون اولور انجیق عقل که جو غالدقده بهالی یعنی قدری اعلی اولور و هر بر شبتک حد و غایتی وارد راما عقلک حد و نهایتی بوقدر انجیق * کتفاوت الازهار فی الایراج * یعنی چیچکلرک قوقولرده تفاوتلری کی عقول ناس دخی متفاوتدر (قلت) عبارة نقل صاحب المستطرف * و لکن الناس بتفاوتون فی العقل کتفاوت الازهار فی الایراج * ایکن مومی

کواکب بروجده تفاوتی کی عقول و اذهان دخی متفاوتند دیمشدر فتنه انتهمی (ماهیت عقلمه
اختلاف و اردر بعضی بر نور انهدر نور چشم کی حق تعالی قلب انسانه غریزه اوله رق وضع
ایتمشدر نقصان و زیاده بی و ذهابی و بنه عودتی قبول ایدر چشم ایلهم امور محسوسات حس اولند بیخی
کی عقل ایلهم دخی عواقب اموردن محجوب و مستور ادر ادر اولنور (سخافت عقل عمای قلب
و عمای بصیرت کیدر ز برحق جل و علا اذله ظاهره و براهین قاطعه بی کوروب ایمان کتور میان کفار
اهل عناد و بد نهاد حقند * فانها لا تعی الابصار ولكن تعی القلوب التي فی الصدور *
بیوردیکه چشم و بصیرتی برنده اولوب صدر لرزنده اولان قلوب بری اعمی اولد بیخی ناطقه در یعنی
عمی قلبه دخی وصف اولشدر (بعض علما دیدیلر که عقل محلی قلب دکل بلکه دماغدر امام
اعظم رحمه الله تعالی بوقوله ذاهبدر) و بعض جعاعت محلی قلب اولسنه ذاهبدر و اشبو
* فتكون لهم قلوب یعقلون بها * آیت کریمه سیله استدلال ایدر که اشبو آیتده قلب تعقل ایلهم
نوصیف اولشدر که محل عقل قلب اولد بیغنه دلالت ایدر وقال الله تعالی * ان فی ذلک لذکر
لن کان له قلب و الی السمع و هو شهید * اشبو آیت مکرمه ده دخی جای ادر ادر قلب اولد بیغنه
دلالت و اردر که قلب دخی تذکر ایدر دیمک اولوب تذکر ایلهم عقل اولور (حکما دیدیلر که
تجربه عقل و فهمک هر آیدر وقت کورمش کارکریده نک رأی و تدبیری اکثر یا محمود و سهم
فکر لری ممدود در (بنه حکما دیمشدر که مسن و ساخورده ل اشجار و قاردر فکری هدف
اصابتدن تمایل و ریاح و هم رأی بر بنه تقابل ایتمز طبیعت لرزنده هر قدر ذکا معدوم ایلهم ده وقت
و ایام کند و لزه حبله و تجربه افاده ایلهم که چوق خصوص معلوم لرید ر که شاعرک بویتی
معنای مذکور ی بیان ایدر * الم تر ان العقل زین لاهله * و لیکن تمام العقل طول النجارب
(و کذلک شاعر آخرک * اذا طال عمر المرء فی غیر آفة * افادتله ایام من کرها عقلا * قوی
دخی میبندر (معنای بیت اول سن یلور سنکه عقل و فراست اهلته شرف و زینتدر لیکن
عقلک کمال و تمامی طول مدت و تجربه در و معنای بیت ثانی کشتنک عمری عقلی آفستز طول زمان
امتداد بولسه تکرر حوادث ایام عقل آخر افاده سیله عقله رجحان ابراث ایدر دیمکدر (عالمین
قبس * اذا عقلک عقلک عما لا یعنیک فانت عاقل * یعنی عقلک سنی مالا یعنیدن قید ایلهم یعنی مانع اوله
اشته اوزمان سن عاقلسن دیمشدر) و بعض علما دن نقل اولشکه عقلدن اشرف بو عالمده برشی
یوق و غناء نفسدن اغنی برضا یوقدر (و بعض حکما دیمشدر که عاقل کیمسه نه مکانه بولسه
عقل و فطانتی ایلهم تعیش ایدر ارسلان قوت و شجاعتی ایلهم نه محله اولسه تعیش ایلدیک کی
(عقلی مدح و ثناده شاعر بو قطعه بی نظم ایتمشدر * اذالم یکن المرأ عقل فانه * وان کان
ذایت علی الناس هین * و من کان ذاعقل اجل لعقله * و افضل عقل عقل من یتدین * ترجمه
قطعه بر کیمسه نک عقلی یوق ایلهم ناس ایچسنده قدر و منزلت و وقار و عزت بولماز هر قدر
او کیمسه مال و عقار و رتبه و اعتبار اصحابندن ایلهم ده و بر کیمسه عاقل اولسه عقل سبیلله
اجلال و اعظام اولنور هر قدر اموال صاحبی دکل ایلهم ده لیکن عقل افضل و اشرفی متدین
اولان ذاتک عقلیدر * حکما العقل لا یطره المیزلة السنية کالجبل لا یتزعزع و ان اشتد الريح و الجاهل
یطره اذنی منزلة کالجیش تحر که ادنی ریح * دیمشدر که مائی عاقلی مناصب رفیعنه منافی عقل
اولان کبر ایلهم متصف ایتمز جلی هر قدر روزگار شدید اولسه ده تحریک ایلهم مدیکی کی اما جاهلی
یعنی عقلسن ادنی مرتبه جاه ایلهم متکبر اولور اولنری ادنی و از روزگار تحریک ایلدیک کی دیمکدر که
مقادی علامت عقل تواضع صمیمی و نشان حق کبر و نخوتدر دیمکدر فافهم (حضرت علی
رضی الله تعالی عنهدن عاقل کیمدر وصف و تعیین یورک دیواستفسار اولد قنده هر شیئی مواقع

لایقنه وضع و تعیین ایلهم کیمسه در دیو جواب صواب بیوردیلر (منصور خلیفه فرزندینه وصبتده
* خذ عنی ثلثین لا تقل من غیر تفکیر ولا تعمل بغیر تدبیر * دیمشدر که مائی بدنن ایلکی فائده ال و او کرکه
مطلوبد بری هر نه که تکلم و تفوه ایدر ایلک رویت و فکر سن تکلم ایلهم و ایلکی نه اشرا ایلک
رأی و تدبیر سن اشلهم دیمکدر (ارد شیر دیمشدر که درت شی و اردر که بنه درت شیشه محتاجدر
بر یسی حسب ادبه محتاجدر حسب اصحابنده ادب اولماز ایلهم بوق منابه سنده در ایلکی بیخی فرح
و سروردر که وقت امنیه و زمان استراحته محتاجدر مادامکه زمانده و وقته امنیت اولماز ایلهم
فرح و سرور اولماز (او چخبیسی قرابتدر که مودت و محبت محتاجدر مادامکه حب و ووداد اولیه اقر با
ایلهم اجانبک فرقی یوقدر بلکه اجنبی محب اقر بادن اولی و احبدر (مصراع) محب صادق یکدر
کشتنک اقر یاسندن (درد بیخی عقلدر که تجربه به محتاجدر (قاسم بن محمد * من لم یکن عقله اغلب
الحصل علیه کان حتفه فی اغلب الحاصل علیه * دیمشدر که معنای بر شخصک عقلی سائر خصال
و اخلاقته غالب اولماز ایلهم او شخصک حتف و هلاکی اخلاقندن غالبی ایلهم در دیمکدر اشبو
کلام جوامع الکلمدن قلیل المبنی و کثیر المعنی بر کلامدر تفصیل اولنسه بر کتب مستقل اولور
مثلا بر کیمسه نک شجاعتی عقلنده غالب و عقل شجاعتی مدبر اولماسه البته او شجاعت او شخصکی
قهر و تندی بر ایلر ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که فخر کائنات و متفخر موجودات علیه
افضل التحیات و التسلیمات رحم و شفقتی موجب صبغه تصغیر ایلهم یا عویمر تعبیر ایلهم بکائدا
بیوروب بندخی هزار تعظیم ایلهم کوشمی القاید بنجه عقلکی زیاده ایلهم که الله تعالی قرینک زیاده
اوله بیورد قارنده تکرار بن یا رسول الله پدر و مادرم سکا فدا اولسون زیاده عقل نیجه مستدعی
و متنی اولنور دیدیکمه محارم الاهدن اجتناب و فرائضی ادا ایلر ایلک اصل عقل و رأی صوابی
استحصال ایتمش اولور سن بعد از بن اعمال صالحه و افعال حسنه و هر ضیه ایلهم مترقی و مصاعد
اولور ایلک از زیاده عقل و جناب باری متباعد عن النقایصه زیاده قرب ایلهم مستسعد اولور سن
بیوردیلر (حضرت علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه اشبو * ان المکارم
اخلاق مطهرة * فالعقل اولها والدين ثانیها * والعلم ثالثها والحلم رابعها * والجود خامسها *
والعرف سادسها * والبر سابعها والصبر ثامنها * والشکر تاسعها واللين عاشرها * والعین
تعم من عینی محدثها * ان کان من حزبها اومن اعاد بها * والنفس تعم انی لا اصدقها * ولست
ارشد الا حین احصیها * کلمات علیه سنی نظم بیورمشدر که معنای مکارم اشبو اخلاق عشره
مطهره در اولکبسی عقل ایلکبسی دین او چخبیسی علم در دنجبسی حلم بشخبیسی جود
النخبیسی افعال معروف مستحسنه یدنجبسی بر و احسان سکرنجبسی صبر طفوزنجبسی شکر او چخبیسی
این یعنی غلیظ اولماقدر و هر بر شخص محدثه و مکالمه ایلدیک کیمسه احباب و احزابی بوخسه
اعداسی چشم فراستله مواجهه و مناظره سندن فهم و ادراک ایلر و نفس یلور که هر نه که امر
و مراد ایدر ایلهم بن اتی تصدیق و اطاعت ایتم او زمان عقل و سداد فهم و رشاد ایلهم موصوف
اولور که نفس اماره به عصیان و امر و ازاده سندن طغیان ایدرم دیمکدر (بعض حکما عاقلک
وصف و علامتی و تعریف و اماره سنده دیمشدر که عاقل عقلندن ناشی ناسی ارشاده و رأیندن
ناشی ناسه امدادده اوله رق قولر سدید و فعلی حیدر اولندر اما جاهل الحق جهلندن ناشی عذابده
و قولندن ناشی تبایده واقع اوله رق قولر سقیم و فعلی ذمیم اولندر (بنه حکیم سابقدن نقل اولشکه
ثوب و لباسک جیادتی و ظور و هیأتک حسن و ملاحتی و صفاتک و فرقی و صورتک نظامی
و دعوائی عرفان و ظرافتده کثرتی شخصک عقل و کیاست و فهم و فراستنه دلالتده کفایت ایتمز زرا
نیجه خلا و اردر که نقشله ترین اولشدر (ظرفاء عربدن اصمعی دیمشکه بصره ده مسن و اوزرنده

نیاب فاخره و اطراف و کافنده خدام و مغنیه و مترنمه و کثرت خرج و صرفی اولان بر کیمسه و ارایدی عقلی تجربه مراد ایدوب ما اسم سیدنا یعنی کتیه واسم شریف کن ندردید یکمده بی پروا ابو عبد الرحمن الرحیم مالک یوم الدین دبه رک جواب ناصوبه اجنسا ر ایلدی بن دخی ضروری ضحک و خنده ایله احق و جاهل نادان اولدیغن فهم ایلدم (قلت) مترجم سیدنا لفظی بر غریب ترجمه ایتمشدر که ذکر ناسزا و مطالعہ سی حیرت فزادراتھی (منقولدر که قاضی ایاس اکابر عقلای عالمدن اولوب عقل سلیمی حقیقت حالی کشف ایدوب و کندیتک طرق صوابه سلو کنه هادی اولور دیکه اول عقل سلیمه موفق اولماتلرک کاری دکل ایدی و قاضی مشار الیهدن صدور ایدوب عقل راجحه شهادت ایدن وقایع دنددر که صلاح حال و امانت کارایله شهرت شعار بر رجل و ارایدی اتفاقا قصد حج ایتش بر کیمسه عودتنه دکن بر کیمسه التوتی اول امانتله مشتهر اولان رجله ایداع ایدوب کعبه مقصدینه عزیمت و نسک حجی ادادن صکره رجعت و رجل مذکور دن ودیعه و امانتی طلب ایلدکده اور رجل باطل نجاهل ایدوب انکار و غضبه رده اجنسا ر ایلدکده اثبات مدعا به شهادت ایدر کیمسه اولماد یغندن بیچاره به حیرت کلوب قاضی ایاس بن معاویه نک حضورینه واروب قضیه بی نقل و حکایت ایدر قاضی ایاس او بیچاره به بو حادنه بی بدن غیری کیمسه به اخبار ایلدکی دیو استفسار ایلدکده جنابکردن غیری به لفاده ایلادم دیدکده قاضی عرفان استنباس او کون کیدوب فرداسی کلسنه و قضیه بی بر فردنه نقل و حکایه ایلمه مسنه تنبیه ایدر رجل مظلوم محکمه دن مفارقت ایتدکده قاضی ایاس رجل مرانی بی حضورینه احضار و هزار تلطف و اکرام ایله اعزاز و کویا محرم اسرار ایده رک لطائف حیل طریقه سلوک ایله * قد حصل عندی اموال کثیره و رأیت ان اودعها عندک فاذهب و هی موضعا حصنا * یعنی عند مده اموال کثیره بر کیدی سا که ایداع ایلکی رأی ایلدم بر محل مخزن حصین و موضع رصین استحضار ایدوب اخبار ایده سز دیه رک کلامه ختام و یردکده اول رجل طالح محکمه دن حرکت و مصیحتی رؤیت ایده طورسون قاضی مومی ایله رجل بیچاره مرقومه آدم کوندروب تکرار او شخص منکر دن امانتی طالب و و یرمه ده تعلل ایدر سه قاضی ایاسک حضورینه ترفع ایچون محکمه به دعوت ایله دیو امر و تنبیه قیلدکده فی الحال مرانی باطلک خانه سنه مسارعت و قاضی مشار الیهک تعلیمی وجه اوزره ایچه سنی طلب ایدر مرانی مرقوم طمع خامندن ناشی قاضی مومی الیهک ایداع ایله وعد ایلدکی ایچه بی قیامق سودا سیله قضیه به خبردار اولماسون دیو کال حذرندن رجل بیچاره نک ایچه سنی اقرار و بدینه تسلیم و مقدمات انکار و غضب ایله معامله سی بر وجه ملاطفه اولدیغنی اخبار و بوماده بی کیمسه به دیمه دیو رجا و حاجی مایوس اولدیغنی ایچه سنی الوب سرور ایله قاضی دانایه عودت و هزار دعا و ثنا ایدر اول باطل مرانی نک حیل و خدعه سی آشکار اولمسه بو مقوله کار باطلی ایچون قاضی عادل حضورینه احضار و تهمیز پر تو بیج ایله تکدیر و حق تعالی سنک کی شر برک عالمدن وجودی قالدیره دیو بدعا ایدر (قلت) هذا وقع فی عصر الایاس نادرا و اما فی زماننا هذا فلا یعدو لایحیی اللهم احفظنا و احفظ الهیة الحسنة من شرورهم آمین انتهى (مخلفادن بعضیسنک وفاتی سبیله مسلمین یکنده فتنه و اختلال ظهور ایدوب بواننده بدخواهارینک ملکاری عقد مجلس شوری ایدوب اهل اسلام بر یریه مقاتله و عداوت ایله مشغول ایکن فرصت فوت اولماز همان اوزر لینه مهاجده ایله غلبه و استیلا و نیجه ممالکی ضبط ایده لم دیه رک قرار و یردکدرند نصکره یکنرنده عقل و شعوری مسلم اولان بر رجل مجلس شوراده حاضر اولمغله اکا دخی برکه احتیاطا عرض مرامی رأی ایله دیو مشورت برنی نقل و حکایت ایلدکدرنده اعضای مجلسدن اولان اول رجل رأی و تدبیر یکنر

ناصر ایدر دیو ردایله جواب و یرر علتندن سؤال و استفسار ایتدکدرنده اول رجل دخی اینه سی کوئی اخبار ایلد و عدا یلیوب وقتا که روز موعود کلدکده جهور کلامه آغاز و وعد یکنری انجاز ایلدک دیدکدرنده اول رجل عاقل ایکی ارسلان ایله بر ذنب احضار ایلرینه تنبیه اکید و بونلر دخی امرینه امتثال شدید ایلوب ارسلانلر ایله ذنبی اعداد ایدر رجل عاقل ذنبی بر محله حبس و مکث و ارسلانلری بر بر لینه صالدیرر ارسلانلر دخی بر درجه ده بوشو شورل که قانلری سیلان ایدر نهایت مخاصمه لری غایتیه بالغ اولدکده یعنی بیتاب دوشدکدرنده ذنبی محبسندن بیقراروب ارسلانلر ارادت و انلر ذنبی کوردیکی کی ترک مخاصمت و در حال بر یر لیه انبیت و اتفاق ایله ذنبه هجوم ایله پاره پاره ایدر رجل ذی تدبیر بونلره خطاب ایدوب اشته قوردا یله ارسلانلرک منالی مسلمین ایله سز لک مثالی کیدر کر چه بر یر یله قتال و شقاق ایتدیلر اما مخالفتلرندن بر عد و ظهور ایلر سه در عقب اتفاق ایدوب حال و قافلرندن زیاده هجوم و قتال و مملکتلر یکنری تخریب و ضبط ایدرل دیدیکنده هزار تحسین و تصویب ایله ترک عزیمت ایدرل (بو مقامده صفت عقلا تمام اولوب حقائق یاشانه آغاز اولور احق و اهل حقاقتی تعریفده ابن اعرابی دانا) حقاقت عربک بازارده کساد اولدیغنی وقتده دیدکدری حقت السوق قوللرندن مأخوذدر کانه احق کاسد عقل ورأی اولوب امور و مصالحدن بر شیده کند و سیله مشاوره و کندویه التفات اولمید یغندن احق دیمشدر دیمشدر (حق بر غریزه و طبیعتدر که انی تغیر و تبدیلده بر حبله و تدبیر تأثیر ایتمز و برداءدر که دواسی انجیق موتدر و شاعرک * لکل داء دواء یستطب به * الا الحماقة عبت من ید و یها * قوی ذکر اولناتی تأیید ایدر مالی اولدر که علت حقدن ماعد اهر در لودر و علت ایچون مداوات و اونه حق معالجات و اردر انجیق حقاقت وجهالته مداوات ایلینه فتور و ملاقات عارض اولوب مداوات ممکن اولماز) حقاقت شرعا و عقلا مذموم ایدو کئی بیانده فخر کائنات علیه اکمل التخیاتندن مروی اولمشکه الله تعالی عندنده احق خلقک زیاده مبعوضیدر زرا اعراض ایدن محرومدر و اول اعز دخی عقلدر (عقلا و حکما صفت اجنه صورت و افعال حیثیندن ایکی وجه اوزره استدلال ایلشدر اولکی صفاتک طولیله در و بومدعایی اثباتده * لان مخرجهم من الدماغ فن افترط طول لحیة قل دماغه و من قل دماغه قل عقله و من قل عقله فهو احق * دیدیلر که مفادی صفاتک منبئی دماغ اولمغله حلیه سی اطول اولان ذاتک دماغی قلیل یعنی ضعیف و دماغی قلیل اولانک عقلی ضعیف اولوب و ضعیف العقل دخی احقدر دیمکدر که زیاده رطوبت دماغی کثرت اشعار اشعار ایدر انتهى (افعال حیثینندن علامت عقلنه خطور ایده فی ایشار عواقب امور تامل و نظرائلر تجربه و معارفه سی اولمان شخصک کلامنه اعتماد ایدر نفسی بکثوب عجب و کلامده کثرت ایدر و کندویه برشی سؤال اولنسه تأتی ایتمبوب جوابده سرعت ایدر هر شیده عجله ایلر معارف و هزندن خالی خفت و سقه و ظلم و سهو و غفلت ایله مالی یمین و یسارینه نظر و التفاتی چوق اولوب وقار و تأیسی آزاوور اگر چه احتیاجی اولوب خلقدن مستفی اولور ایسه کبر و غروری زیاده اولور احتیاج وقتده مایوس اولور نه سو یلر سه فحش ایدر نه طلب اولنسه بخل ایدر کندو طلب ایلسه الحاج و ابرام ایدر نه سو یلسه لطیف و کوزل سو یلر نک کندویه نه سو یلنسه فهم ایلر کوزل سه فقهقه ایدر اغلر سه صیحه ایدر (صاحب مستطرف رجه الله تعالی اشبو صفات و علامتلا ناسده نقشب و تفحص اولندکده اکثر بواحوالده بولمشدر که ارتق عاقل و احق کیم اولدیغنی نظامک درجه سنه واردق دیو معاصر لندن شکایت ایتشدر (حضرت عبسی صلوات الله علی نبیا و علیه حضرتلری بیور مشار که معالجه و مداوات قبول ایلر علت بر سه و مادر زاد اولان اکمه و انما یه معالجه ایلدم بی قایاب او ابوباذن الله بره حاصل اولدی و احفه علاج و مداوات اصلا کار ایتدی و علت حق زائل

اولادی (مضحکه) حکایت اولمشکه ایکی احق بولده رفیق وسفرده همراه طریق اولمشلر
 اجفک بری آخره ندا ایدوب ای رفیق شفیع بر بریز ایله مصاحبت و مکالمه ایده ملکه قطع
 مسافه محاده ایله آسان اولوب قنور و کسلان طریان ایتمزدیجه رفیق دخی بو کلامی استحسن
 ایلوبه صاحبته باشد قلرنده بر بسی بنم امل بودر که بر سوری قبون و طوارم اولیدی و لحم و لبی
 و صوف و عینی ایله فتم اولیدم خلباسنی اظهار ایدنجه احق دیگر دخی خلباسنی آشکار و بنم مرادم
 بر سوری دثب یعنی قوردم اولیدی اغناملریکه صالو یروب انردخی اکل و تناول ایله اهلاک و اتمام
 ایده لر ایدی دید که احق آخره زیاده غیظ و غضب کلوب حق مصاحبت بو بدور رفاقت و مودت
 بو ایله میدر قبولنرمی اتلاف و اهلاک ایلک رومیدر دیه رک مشامه و بر بر ایله زیاده سیله
 مخاصمه ایلدیلر نهایت بر بر بنک بو غارتدن طوتوب مجارحه ایدر لر بو خالده بر من کیمسه
 اوزر لنده طول ایله غسل بو کلی ایکی جار ایله پکرایکن بونلره مصادفه برله اصلاح یینلرینه
 توسط ایدوب و خصومت و مجارحه نک سیندن استفسا زیاده کده انلر بر منوال سابق ماجرای
 اخبار ایدر لر من کویا مجرب روز کار اولدیفندن چاردن طولمری ازال ایله اغزلرینی آچوب
 بره اساله و وافر عسلی اضاعه ایلد کد نصکره بونلره خطاب ایدوب اگر چه سز لر احق دکل ایسه کز
 شو غسل کی الله تعالی دمی بره دو کسون دیه رک کویا نصیحت صواب و کندونک اشوبو فعل قهقهه
 افرا سیله انلردن زیاده حق اولدیفنی آشکار ایدر (جابر بن عبد الله هذین مر فوعار وایت اولمشکه
 بنی اسرائیلدن بر رجل معبد و صومعه سنده طاعات ایله کذارنده ازمان ایکن رحمت و باران نزول
 ایدوب نباتات فراوان نابت و بهار اولدقده راکب اولدیفنی مرکبی اولنر ایکن اول ساده دل ای
 معبودم سنک مرکبک اولایدیده بن قولکک مرکبیه برابر اولایدیدی دیونیا ایدر جناب واجب
 الوجودک شان اولوهینه لابق اولیان اشوبو نضرعی او عصرده قبل باریدن مبعوث بعض نبی
 ذیشان بالغ اولوب بو نمئی غیر لابقدن اول رجلی زجر مراد ایلد کلرنده قبل جناب ستاردن
 نبی عاتق داره وحی و تنبیه اولوب اول قولم مدت مدیده بکا متضرع و صومعه سنده عقلنک درکی
 مقداری متعبد و قوللرمی علی قدر عقولهم مجازات و هر کسک اخلاصی موجبجه مکافات
 ایده رم یوردیلر (سهیل هند بنت عتبیه بی تروجه طالب اولدقده هند سهیلی صفت حق ایله
 تعیب ایتدیکدن سهیل دخی هند اشوبو قطعه آتیه بی نصیحت طریقیه انشاد ایتدیر * و ماهو جی
 یا هند الاسحبه * اجر لها ذیلی بحسن الخلاق * و لوشبت خادعت الفتی عن قلو صه * و لاطمت فی
 البطحاء فی کل شارق * مفاد قطعه ای هند بنم طول قدمدن وهم ایتدیکک حقم بنم سجیه ذاتمه کافه
 حسن خلقدر اکا مانع دکلدر و شجاعت و رآیم شویله در دلیران و شجاعتی اگر مراد اینسم دوه لرندن
 قابوب اسیر و هر بار بادیه وسیعه یا خودارض بطحاده سله زورمله تد میر ایدرم دیمکدر که نتیجه سی
 قیافت اخلاقه برهان اولوب اماره در کاهیه تخلف ایدر دیمکدر انتهی (قلب سلیم صاحبی اولوب
 مودنی اولیان ایله واجفه عرب العربیونوزلن و وطن ایتمز جنت او کوزی دیرلر شول احقکه
 ناسه اذیت و هر شخصه زجت و بره اول کیمسه یه بر سقر یعنی جهنم او کوزی دیرلر

*** الباب الثالث فی القرآن وفضله وحرمة و ما اعد الله

تعالی لقارته من الثواب العظیم والاجر الجسیم ***

اوچنجی باب قرآن عظیم الشانک فضیلت و حرمتی و تلاوت ایدنلر ایچون جناب واجب الوجودک
 اعداد ایلدیکی ثواب عظیم و اجر جسیم بیانددر * حق تعالی قرآن عظیم الشانی مدح و فضیلتی
 بیاندده استعید بالله * و اقدیسرنا القرآن للذکر * یورمشدر یعنی قرآن عظیم الشان انواع موعظه
 و اصناف عبرتلی ذکر و بیان ایتکله تذکر و اتعاظ ایچون تسهیل و تمهید اولمشدر مفادینی یا خود

لفظنده عذوبت و نظمنده اختصار سبیلله حفظه تسهیل اولدیفنی ناطقدر آیت اخراده قرآن
 عظیم الشانی کریم ایله توصیف پیورمه شانه تفخیم ایله استعید بالله * انه لقرآن کریم * و دخی
 حکیم ایله تسبیح ایله استعید بالله * یس و القرآن الحکیم * و دخی علو و عظمتی بیاندده مجید ایله
 تسبیح ایله استعید بالله * حق و القرآن المجید * پیورمشدر قرآن جلیل الشانی سید الانبیاء و سند
 الاصفیا علیه اکل التحاییه جبریل امین و سا طنبه ازال پیور رب کلام منزل باری اولدیفنی
 انکار ایدن فصحا ی عرب العربی معارضه سندن عاجزو بلغایی بر سوره قصیره سنک مثلی آیتندن
 بری ایدر وجهله اعظم معجزاتدن قلمغه شانی اجلال ایلوب اخلاصا المنکرین الفصحاء * فأتوا
 بسوره من مثله * پیورمشدر که (و آیت کریمه اخراده استعید بالله * قل لئن اجتمعت الانس
 و الجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله ولو کان بعضهم بعض ظهیرا * پیورمشدر که
 طائفة انس و جن یاسرهم قرآن عظیم الشانک بلا غتده و حسن نظمده و کمال معناده مثلی آیه
 اجتماع و اتفاق ایلسه لر آیتان ایده مزلهر نقدر بعضی بعضیسه ظهیر و معین اولوب آیتانده
 تضاهر و تعاون ایدسه رده کتوره مزلر مانی ناطقدر بنابرین * فهو النور المستبین و الحق البقین
 لاشی * اسطع من اعلامه و لا اصدع من احکامه و لا ارجح من فصاحته و لا اوضح من بلاغته
 و لا اکثر من افادته و لا الذ من تلاوته * یعنی قرآن عظیم الشان برضیاء باهر و حق بدیهی اولوب
 اعلامندن روشن و آشکار بر اعلام و احکامندن اظهار بر حکم و فصاحتندن ارجح و افاده سندن
 افیده طلقا بر کلام و تلاوتندن الذر تلاوت یوقدر (قلت) جامع صغیره (القرآن هو النور المبین
 و الذکر الحکیم و الصراط المستقیم * خبری مضبوطدر که شارحی مناوی راه هدایه سلو کتده کندوسی
 ایله استفاضه اولنور ضیادروذ کرومذ کور بیان یا خود کندوسیله اتعاط اولنر شیدر و حکیم محکم
 یا خود ذوالحکمه دیمکدر دیو شرح ایتدیر انتهی (علیه الصلاة والسلام القرآن فیه خبر من قبلکم
 و نباء من بعدکم و حکم مابینکم) پیورمشدر که مانی قرآن عظیم الشان نیجه فواید و نیجه فراندی
 مشتملدر که از جمله قرآن سز لر دن مقدم انبیاء سابقه و امم سالفه نک اخبار و حکایاتی متضمندر
 و سز لر دنصکره اخبار (و بعض مفیاتی متبیین در وسزک ینکرده اولان مخاصمه و مصالحه یه
 و سایر معامله یه دأرا حکامی مشتملدر دیمکدر) و خبر آخردده قرآنک مدح و ثنائنده (ان اصفر البیوت
 من الخیر البیت الصفر من کتاب الله تعالی) پیورمشدر مفادی بیت و خانه نک خبر و برکتدن خالی
 اولانی شول خانه در که کتاب اللهدن خالی و عاری اوله یعنی آنده مصحف شریف بولنیه دیمکدر
 (امام شعبی رحمه الله قرآن عظیم الشانی قرائت ایدن کیمسه انجیق ریسیله تحدیث ایدر یعنی جناب
 حقه معناده مکالمه ایتمش اولور دیمشدر (غالب بن صعصعه علی بن ابی طالب کرم الله وجهه
 و رضی الله تعالی عنهما) عنهما خلافتلرنده سفارتله فرزند فرزند فرزند اول خلیفه کرامت اتار
 رضی الله تعالی عنه سن کیمسین دیو استفسار ایدنجه غالب بن صعصعه دیمو اخبار ایلد کده ینه اول
 کرامت شعرا بیل کثیر و اموال و فیره مالک غالب بن صعصعه سن مسین پیوردق لرنده یا امیر المؤمنین
 بنم دید کده حیوانات و دودله نه اولدی پیورنجه مصائب و مهلکات و ثواب و بلیات ایله هلاک
 اولدیلر دید کده اول ذات معالی صفات بویله تلف اولقی خیردر پیوردق دینصره کنیه سیله ندا
 پیورب ای ابوالاحطل معیتکده اولان شاب امر د کیمدر دیدی یا امیر المؤمنین فرزندم فرزند
 و هم شاعر بلیقدر دید کده اول مر جت شعار کرامت تثار * علمه القرآن فهو خیر له من الشعر * یعنی
 سن اکا قرآنی او کر تکه اکا شعر دن خیر لودر پیوردقده بو کلام نصیحت انجام فرزدقه کالیه
 تأثیر ایتدیکدن کنندی اباغنه بوقاغو اوروب قرآن جلیل القدری حفظ ایلنجه بوقاغوی
 ایانندن چیقارم دیو عین ایلدی سنه کالمه تمامنده نظم قرآنی حفظ ایلدی و بوقاغی ایله قیدده

ایکن یو بیٹی انشاد الیشار * و ما صوب رجلی فی حدید مجاشع * مع القدا الحاجة لی اریدها *
مقادیت اختیار له تضیق ایدی و شق ایدن بوقاغویه ایقلمی وضعک سبی قصد ایلدیکم
حاجت ایچوند که حاجت مذکوره حفظ قرآن در دیکدر (انس رضی الله تعالی عنه روایت ایشدر که
برکون با که علیه الصلاة والسلام پیوردیلر یا انس صباحده و اخشامده قرآنندن غافل اولمه زبرا
قرآن عظیم الشان میت اولان قلبی احیا و خشا و منکردن نفسی منع ونهی ایلر) زنجشیری بیع
الابرارده حکایت ایشدر که ابراهیم الخواص بر رجل مصر وعه مصادفه و قولاغنه اذان او قوبوب
ندا ایلدکده مسلط اولان شیطان بورجل کلام الله اولان قرآنک مخلوقیله قائل اولدیغندن قتل
ایله روحنی زایل ایده حکم نی جالمه ترک ایلد دیوجوفندن فریاد و فغان ایلدی (سقیان ثوری رحمه الله
تعالی شهر رمضان شریف داخل اولدقده تحدیث تحدیث شریفی و اهل علم ایلله مصاحبت
و مجالستی تاخیر ایدوب مصحف شریفدن قرائت و تلاوته مواظبت ایدرایدی (امام اعظم و همام
افخم و امام شعبی رحمه الله تعالی رمضان شریفده قرآن عظیمی التمس کره ختم پیوردرلر ایش
(حضرت علی رضی الله تعالی عنه دن نقل اولمشکه بر کیمسه قرآن تلاوت ایلسه ده عقینده
وفات ایتسه صکره ناره داخل اولسه او کیمسه جناب حقا آیات ینتانی استهزا ایلندر دندر یوقسه
عقیب تلاوته رحلت ایدن جنته داخل اولور (امام شعبی رحمه الله تعالی پیورمشدر که لسان
قولاغله قلبه شاهد عادلدر سزله بروجله قرائت ایدککه قولاغکر اشدوب و قلبکز فهم
و ادراک ایلسون (علیه الصلوة والسلام افندیزدن (من قرأ القرآن ثم رأى ان احدا اونی افضل
مما اونی من القرآن فقد استصغرها اعظم الله) حدیث شریفی روایت اولمشدر که مفادی
بر کیمسه قرآن کریم قرائتنه مرزوق او اوب بعد ازین آخر کیمسه به قرآنندن افضل و اشرف نعمت
اعطا اولندی ظن ایلسه تحقیق او کیمسه واجب الوجودک تعظیم ایلدیکی قرآنی تصغیر
و تخفیف ایش اولور دیکدر دیمشدر (وبنه علیه الصلوة والسلامدن (ان القلوب تصدی
کما یصدی الحدید قبل یارسول الله و ما جلاوها قال قرائة القرآن و ذکر الموت) حدیثی مرویدر که
حدیث حکمت تحدیدک مآلی تحقیق قلوب ناس پاسلنور یور پاسلاندیغی کبی پیورلدقده
یارسول الله پاسلاندیغی وقتده نه شبتله جلا ایدلم دیواستفسار اولمشله قرائت قرآن و موتی ذکر در
پیوردرلر (عمرو بن معیون روایت ایشدر که بر کیمسه صلاة صبحی ادادن صکره مصحفی آچوب
یوز آیت قرائت ایلسه الله تعالی او کیمسه به جیع اهل دنیا عملک منلی درجه سنده اجرا احسان
ایدردیمکدر دیمشدر (حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنده دن روایت اولمشکه
بر کیمسه صلاته قائم ایکن قرائت قرآن ایلسه الله ذوالجلال او کیمسه به هر بر حرف مقابله سنده
یوز اجر و حسنه احسان ایدر صلاة نافله بی قاعدا ادا ایدر ایکن قرائت ایلسه هر بر حرف مقابله سنده
الی اجر احسان ایدر صلاتک خارجنده آبدست ایلد قرائت ایلسه بکرمی بش اجر و حسنه احسان
ایدر آبدست قرائت ایلسه اون حسنه احسان ایدر پیورمشدر که مفادی قرائت قرآن هر حالده
مستدعی اجر در دیکدر (ضمیمه) مصحفه آبدست و لقسزین مس ایتک جائز دیکدر بلا وضوء
از بدن قرائت جائز در انتهی (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما یورمشدر که سورة بقره ایلد آل عمران
تزیل و معانیسنی تدبر و تفکر ایدرک تلاوت و تمرین و تفکر سز ختم قرآن ایلکدن یا که احب و اشرف در
(علیه الصلوة والسلام پیورمشدر که سزله قرائت قرآن ایلدوب بکا ایدیکر اگر چه بالاختیار بکا اولماز
ایسه نیاکی ایدیکر (صالح مزیندن نقل اولمشکه روایده رسول الله صلی الله علیه و سلم حضورنده
قرآن قرائت ایلدیکمده یا صالح تلاوت ایلدیکک قرائت بودر حزن و بکا زده در یعنی بکا ایتکلمی
مطلوب پیوردرلر (حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه جمعه کیمسی سورة بقره دن سورة مائده ک

آخرینه قدر و جمعه ایتسی کیمسی سورة انعامدن سورة هودک آخرینه قدر و بازار کیمسی
سورة یوسفدن سورة مریم قدر و بازار ایتسی کیمسی سورة مریم بدن او چینی طسم یعنی سورة
قصصه قدر و صالی کیمسی سورة عنکبوتدن سورة صاده قدر و چهارشنبه کیمسی تزیل الکابدن
سورة رجانه قدر قرائت ایدوب پنجشنبه کیمسی ختم شریف ایلد هفته ده بر ختم شریف
ایدرلر ایش (حضرت علی کرم الله وجهه دن روایت اولمشکه شول عبادتده خبر و ثواب یوقدر که
عباد اول عبادتک صحت و فسادنه متعلق علمی بلیه و شول تلاوت و قرائتده خبر یوقدر که قرائتده تدبر
و مهمال ممکن معانیسنده تفکر اولمه (عکرمه رضی الله عنه که (قلت) ابو جهلک یخرج الحی من الميت
سرندن ظهور ایدن ولد ایدر عادتاری مصحف شریفی آجدقده کندوبه حزن و غشی عارض
اولوب بورمک کلامیدر دیو صدا سنی بلند ایدر ایش (ازواج مطهره دن عایشه صدیقہ رضی الله
تعالی عنهما بر کیمسه حضور رسول الله کچ تشریف پیوردرلر رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم سبب بطائشندن استفسار پیورنجه بر رجلاک قرائت قرآنی استماعله تاخیر ایلدم و اورجلاک
صدا سنندن احسن صدا بوآنه قدر استماع ایلدم پیوردرلر فخر کاشات علیه اکل التحیات
مقام لرندن حرکت پیوروب اورجلاک قرآنی و افرمت استماع پیوردرلر سالم ابن حدیفدر
(الحمد لله الذی جعل فی امتی مثله) تحمیدیه واجب الوجود جل و علایه شکر و ثنا پیوردرلر (ابن
عینه دیمشدر که عالم منامده رسول اکرم صلی الله علیه و سلمی کوردیکمده یارسول الله قرائت
بکا مختلف اولدی یا که کیمک قرائتله امر پیورر سکرزدیدیکمده قرائت سبعتدن ابو عمرو قرائتله قرائت
ایله پیوردرلر (قراء سبعه دن ابو عمرو دیمشکه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم نه وجهله
قرائت قرآن ایتدی ایسه اولوجهله قرائت ایلدی مدت مدیده طلب ایلدم وقتا که مکرمه به
رومال اولوب صحابه دن قرائت ایدن چوق تابعینه ملاقات ایدوب وانلردن تعلم قرائت ایلدم
* فاشدد بهایدیک * یعنی الاریکی بوقرائته باغله یعنی بونی اختیار ایلد دیوناسه تنبیه ایدرلر ایش
(صاحب مستطرف دیر که انیسانه لایق و احرا در که سفر و حضر و شب و روز قرائته مداومت
و محافظه ایدر (شیخ محی الدین النووی الشافعی علیه الرحمه کتاب اذکارده ذکر ایشدر که سلف
صالحین رحمه الله تعالی انک ختم شریفک وقت و مدتده عادات مختلفه لری واردر (برجماعت
برماهد بر ختم شریف ایدرلر و جماعت اخری هر یاون کیمسه ده بر ختم شریف ایدرلر (و برجماعت
دخی هر اوج کیمسه ده بر ختم شریف ایدرلر ایش و اکثر سلف بکرمی درت ساعتده بر ختم شریف
ایدرلر ایش (و برجماعت اخری دخی کیمسه ده و کوندزده ایکی ختم شریف ایدرلر ایش (و بعض
ذوات کرام شب و روزده سکر ختم شریف ایدرلر ایش دردی کوندز و دردی کیمسه ده انتهی
(روایت اولمشکه امام مجاهد رکعت واحده ده بر ختم ایدر ایدی رکعت واحده ده بر ختم شریف
ایدنلرک عددی اکثر من ان یحصار از جمله اصحابدن عثمان بن عفان و عیم الداری و سعید بن جبیر
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین (حفظ و جلالت و اتقان و براعتی اجاع و انشاق اولنان
ابو محمد الداری رحمه الله تعالی مستندده سعد ابن ابی وقاص رضی الله تعالی عنده دن روایت
ایدر که اهل حدیث اشبو حدیث حسندر دیور روایت ایدوب سعد دیمشدر که ختم قرآن کریم
کیمه نک اولنه تصادف ایدر ایسه ملائکه کرام تا بصباح اول کیمسه به صلاة و استغفار ایدرلر
واکر اولروزه موافقت ایدر ایسه اخشامه قدر صلاة و استغفار ایدرلر قرائت قرآنک افضل و ثوابی
جهتله اکثری صلاته تلاوت اولناندر وقت صلاتک غیریده قرائت اولنور ایسه کیمه قرائتی
کوندز قرائتندن افضلدر کیمه قرائتندن افضل اولان صلات صبحدر صکره قرائتندن قرائت
قرآنده وقت کراحت یوقدر صلاتده وقت کراحت اولدیغی کبی (ضمیمه مترجم اوج وقتده مطلق

صلاة كرك فرض وكرك نفل مکر وهدر طلوع شمس وزوال ووقت غروب او كوناك عصر ندرن
 ماعدایه ایکی وقت دخی نافله به وقت کراهدن بری فجر صادق طلوع عندن طلوع شمس قدر
 صلاة صبحك ایکی رکعت سنندن ماعدانافله مکر وهدر و بری بعد العصر اول وقت دخی نافله
 مکر وهدر انتهی (ختم قرآن وقت دخی جمعیت ناس مستحبد رختم شریفه خیر کثیر و برکت و فیر حاصل
 اولد یغیچون (و ختم قرآن عندند دعا مستجاب و رجعت الهیه نازل اوله جفی منقولدر) و عقب ختمه
 علی الاطلاق دعا استجاب مؤکد شدید ایله مستحب اولد یغیچ صاحب مستطرف شافعی یازمشدر
 (قلت) لکن کتب حنفیه دن واقعات حسامینک باب الصلاة تنده عقب ختمه جماعتله دعا ناک حنفیه
 مسئله وارد باقیله انتهی (ودخی قرائت قرآنده اخلاص و انکله انجق وجه الله و رضای حتی اراده
 و تأدب و ذهنده مناجات خدای استحضار ایتمک و حال احسانده اولمکه حق تعالی کورر کی عبادندر
 قاری اوزر بنه واجبدر (قلت) اخلاص بال مغال ایله اکلشلیوب اکثره سلوکه اوله جفی ملافتار ینک
 مفتاح الغیب شرحنده و سیامکتوبات فاروقیه و معصومیه ده کوزل یازمشدر باقیله انتهی (قاری
 قرآنه جفی مسواک ایله تطهیر و خشوع و خضوع و تدبر لایق درواشو و خلوص و آدابک ادله سی حصر
 اولمندن اکروذ کرا اولمندن اشهر در (سلف صالحیندن بر جاعت بر آیت کریمه نکت تلاوت و قرائتله
 معانیسنده تدبر و دقا ئقنده تفکر ایله تابصباح تکرار ایدوب آیت اخرایه هر ورایده منزل ایدی (و قراءت
 قرآن ایدنلره بکام مستحبدرا کر حقیقی اغلبه مر سه تباکی یعنی تکلف و کوجه اغلبه زبرا و یخرون
 للاذقان یکون و یزیدهم خشوعا مکرمه سنجیه عند القرائه بکاء عارفان بالله و عباد صلاح پناهک
 شعار ایدر (قلت) تباکی صورتی (من تشبه الحدیث نکت سنه ناظر در انتهی (صاحب الکرامات
 و المعارف و ذوالمواهب و اللطائف السید الجلیل ابراهیم الخواص رضی الله عنه یور مشرکه قلبک
 دواسی بش شیدر (اولکی معانیسنده تفکر ایله قرائت قرآن (ایکنجی بطنک خالی و اوسی (اوچنجی
 قیام لیل (در دخی وقت سحرده الله تعالی تضرع (بشجی علما و صلحا ایله بحالسه و مکالمه در (قلت)
 خلو بطنی اطلاق اوزره دیمشدر که طعام حرام و کثرت اکل معنایینه شمولی محتملدر و کینوت
 مع الصلحاده اولان تفصیل صوفیه و اخلاق کابلندن تبع اولنه (و قرآنی جهرا و سرا قرائتک
 فضیلتلرنده آثار وارد اولمشدر علماء عظام ریادن خوف ایدنه سرا و وارسته ریا اوله ییلورمه
 و ناظم و مصلی و سائر اذ اولمر سه جهرا قرائت افضلدر دیوتوفیقی آثار ایلدیلر (قلت) قرائت
 و ذکرک اسرار و اخفا سنده تفصیلات واردراستحسان کتب حنفیه دن کور یله و فضیلت قرآن
 و حله سنده احادیث کثیره و غیر محصوره در مشاهده سنی مراد ایدنلر امام نووینک کتب التبیان
 فی حله القرآن نام اثرینه مراجعت ایدلر (از حله ابوهریره دن برکون و کیجه سنده اوجه الله یس و بر
 کیجه ده سوره دخان سبب غفران اولد یغی (و ابن مسعود دن هر کیجه سوره واقعه قرائتی
 اصابت فاقه بی دافعه اولد یغی (و جابر دن علیه الصلاة والسلام سوره الم تنزیل الکتاب و سوره
 ملک قرائت یور منجه ناظم اولماد قاری (و بنه ابوهریره دن بر کیجه ده اذ زلزلت قرائتی اجر
 و ثوابه نصف قرآن قرائته و (قل یا ایها الکافرون قرائتی ربع قرآن قرائته و (قل
 هو الله احد قرائتی ثلث قرآن تلاوته معادل اولور اولد یغی مآلنده احادیث شریفه مرویه در

*** الباب الرابع فی العلم و الادب و فضل العلم و المتعلم ***

اشبور دخی باب علم و ادب و عالم و متعلمک فضلی بیاننده در (حق سبحانه و تعالی انما یخشی الله من
 عباده العلماء یور مشدر که عرفان حقک اثری اولان خشیه الله ایله انصاف انجق علما اولد یغی بیان
 برله عباد علمانی ثنادر الله سبحانه و تعالی دن خوف عظیم و خشیت ایدن علما اولان عباد ایدر زبرا خوف
 و خشیت خشیت اولان ذات مقدسک صفات و افعاله معرفت علمک ثمره سیدر (معاذین جبل رضی الله

عنهدن الله تعلم خشیه الله و تدبر یسی تسبیح و علمده مناجاته جهاد و طلبی عبادت و تعلیمی صدقه
 و اهله بذل و اعطاسی قریندر زبرا علم حلال و حرامی یلد یغی و طریق جنتی مین و وحشده مونس
 و خلوتده محدث و مکالم و وحدتده مجلس و غربتده مصاحب و مسرتده دلیل و دفع ضرایه معین
 و اخلافتده زینت و شرف و اعدایه سلاح اولوب علم سبیلده بنده خدا درجات علاده منازل
 اختیاره نائل و صاعد و دنیاده دخی ملوک عظام بحالسه سنه واصل اولور و آخرتده ابرار
 مرافقه سنی موجب و محالسنه داخل اولمغه مشرف و مستسعد و علمده فکر و نظر صیامه عدیل
 و مذاکره سی قیام لیله معادلدر علم ایله ارحامه واصل و احکام و قضایا فصل اولنور و علم ایله
 حلال و حرام و توحید باری و عرفان حاصل اولور انجق علم سبیلده حق جل و علایه عبادت
 و طاعت اولنور شرفی بعد الیابن امت مرحومه نکت تعلمه امر نبوی اولد یغی مآلنده حدیث
 شریف مرویدر (علیه الصلوة و السلام افندیمزدن علماء عاملینک مرکبی قیامتده شهدائک
 قانیه یکسان و طلب علمده بر صبا ح زده حقه بوز غزادن احب و طلب علمده وطنندن خروج ایدنه
 جنتله تبشیر ایدر ملک موکل اولد یغی و وقت ایدوبده دوات و قللربنی میراث ترک ایدن داخل
 جنت اوله جفی مآلنده اولان اشبو (بوزن مداد العلماء و دماء الشهداء يوم القيمة فلا یفضل
 احدهما علی الآخر و القدوة فی طلب العلم احب الی الله تعالی من مأته غزوة و لا یخرج احد
 فی طلب العلم الا و ملک موکل به یشره بالجنة و من مات و میراثه المحارب و الاقلام دخل الجنة) حدیث
 شریفی مرویدر بر کیسه و وطنندن خروج ایلسه قبل باریدن اکابر ملک موکل اولوب جنت ایله کندوبی
 تبشیر ایلر طلب علم ایچون امام علی رضی الله تعالی عنه یور مشدر که ناسک نزد باریده قیمتی اقل اولانی
 علی اقل اولاندر (حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه حق سبحانه و تعالی مناجاتده
 الهی انساندن زیاده سوکولک کیمدر دیدیکنده بر عالم که دائما طلب علم ایلر یور دیلر (بعض سلف
 دیمشدر که علوم درندر (بری علم فقهدر که ادیان انسانه متعلقه مسائل بیان ایدر (ایکنجی علم طبردر
 امر اض ایدان انسانه متعلقه مسائل بیان ایدر (اوچنجی علم نجومدر تحویلات و تغیرات ازمانه متعلقه
 اشیا و حوادث بیان ایدر (در دخی علم خودر که حین تکلمده من جهة المعنی لسانی خطادن حفظ
 ایدر (بعض علماء بوامت مرحومه نکت طیبی علمادر درد و علتلری دنیا و دنیایه میل و رغبتدر اگر طیب
 اولان عالم درد و علت اولان دنیایه مائل و محب و زیاده حرص اولنور ایلسه آخری مداوات
 و تدبیر ایله تخایص ایده ییلورمی دیمشدر (امام شعبی رحمه الله تعالی دن بر مسئله سؤال اولدندده
 مطالعه لری سبق ایتماش اولمغه معلوم دکلدر دیو جواب یور دقلرنده کندوبه تقریب ایده رک
 بیلامکه استخیا ایلر منسک دینلر کده ملائکه کرامک لا علم لنا دیدکلرنده استخیا ایلر کلری
 شیدن یعنی بیلدیکم شئی یللم دیمکدن اوتانم دیدیکه حق تعالی ملائکه به آدمه تعلیم الهی
 اولان اسمانی خبر و یرک دیو خطاب یور دقلده تعلیم الهی ایله یلدیکمزدن غیری به علمز
 یوقدر دیو اعتذار ایلدیلر که تفصیلی تفاسیرده مندر جدر (فضل العالم علی العابد کفضل
 انقمر لیل البدر علی سائر الکواکب) احادیث مرویه دندر که مفادی الله تعالی علم عالم عاملک
 عابد غیر عالم اوزرینه فضل و رجحانی قرک لیله بدرده سائر یلدزل اوزرینه فضلی کیمیدر یعنی
 سائر کو اکیدن ضیاد ایدر دیمکدر (حضرت علی کرم الله وجهه بر کیسه ناسه امام و مقتدی اولسه
 ابتدا نفسی و سیرتیی تربیه ایلوب بعده غیری بی تربیه ایلیه زیرانفسی تربیه و تهذیب اخلاق ایلرک
 ناسی تعلیم و تربیه و تأدیب دن احق و اولی در یور مشدر معنای مذکور ی اداده شاعر بلیغ
 اشبو اشعار حکمت شعاری نظم ایتمشدر که عالم غیر عالم و مرشد بی نسبتی تربیتدن عبارتدر
 * یا ایها الرجل المعلم غیره * هلا لنفسک کان ذا العلم * تصف الدوا لذي السقام ذوی الضعی

کما تصح به وانت سقیم * وذاك تصلح بالرشاد قلوبنا * ابدأ وانت بالرشاد عديم * ابدأ بنفسك فانها عن غيها * فاذا انتهيت عنه فانت حكيم * فهناك تقبل ما تقول و تقبلي * بانقول منك وينفع التعليم * لانه عن خلق و تأتي منه * عار عليك اذا فعلت عظيم * مأل نظم مرقوم ای غیر یاری تعلیم ایدن کیسه سنک نفسکه اشبو تعلیم آخردن زیاده لازم دکلیدر که مقتضای علمله متصف دکلسن مریضولره علاج صاغلاق ویررسن نیچون سن کندو که خسته ایکن معالجه ایترسن بزسنی قبلیری ارشاده صالح کور برز یعنی عرفانک وارد سن ایسه بویه ایدی عديم الرشاد سن نفسک تربیه سبله بدأ ایدوب ضلالتدن منع و نهی ایله اگر نفسک اولدیغی غی و ضلالتدن واز پکر مه اول زمان حکیم و عالم اولدیغک ییلنوب سوزیکی طوتار و سکا اویارز و بزه تعلیمک تأثیر ایدر خلق نهی ایندیگک کنو خوبی کندک ایشله اگر بویه ایدر ایسک سکا عار عظیمدر (قلت) لکن منکر ایله انصاف جائز اولدیغی کی منکری نهی ایتمک دخی جائز دکلددر بوسورتده بواجبی ترک واجب آخرک ترکی مستلزم دکلددر فندبر (بعض شعرا عصری دانالری بی قدحده بوقطعه بی نظم ایلمش * اتی رأیت الناس فی عصرنا * لا یطلبون العلم للعالم * الامباهة لاصحابه * وعده للعشم والظلم مأل زمانزده ناسی کور برمه تحصیل علمی ازاله جهل نیت خالصه سبله طلب ایتموب بلکه اصحاب علمه مباهات و مفاخرت و ناسه مکابره و ظلم و تعدی بی و سبله ایلمک نیت فاسده سبله تحصیل ایدر لری دیمکدر (مرید نام ذات زوجیه سنی برکون زبانه چیقرکن کوروب امتحانا اگر چیقار ایسک بدن بوش اول و نزول ایدر ایسکده ینه بوش اول و طور ایسکده ینه بوش اول دینجه زوجیه دخی همان اولدیغی بصامقدن کند و بی زمینه آندقده مرید هزار تحسین ایله پدر و مادر و سکا فدا اولسون امام مالک وفات ایدر سه اهل مدینه احکام و مسائل مشکله ده سکا محتاج اولور لری دیمکدر (علیه الصلاة والسلام افندیمن دن (هلاک امتی فی شین ترک العلم و جمع المال) حدیثی مرویدر که امتک هلاک و پریشان اولسنه ترک علم و جمع مال سبب اولدیغی ناطقدن و ینه (وسأل رجل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن افضل الاعمال فقال العلم بالله و انفق فی دینه و کررها علیه فقال یا رسول الله اسئلك عن العمل فتخبرنی عن العلم فقال ان العلم یتفعلک معه قایل من العمل وان الجهل لا یتفعلک معه کثیر من العمل) حدیثی مرویدر که افضل اعمالدن سؤال اولندقدن مکررا و مؤکدا حق تعالیه علم و عرفان و دخی دینه فقه یعنی علم و ایتقادر دیو بیان و سائل عملدن سؤاله عیدر دیو جوابده حکمت نیدیکن صور دقدن تحقیق علم سکا قلت عمل ایله ییله نفع و برر جهل سکا کثرت عمل ایله ییله نفع و برر دیو علم عیلام اصلی اولدیغی بیان یوردق لری ناطقدن (حضرت عیسی علیه السلام دن نقل اولمشکه بر کیسه ییلوب و علمله عمل و تعلیم ایسه ملکوت اعظمده عظیم القدر عد اولتور یعنی درجات عالیه و اصل اولور (امام خلیل رحمه الله تعالی * زلة العالم مضروب بها الطبل و زلة الجاهل یخفیها الجهل * دیمکدر مفادی عالمک زله سبله طبل چالتور یعنی عالم طویر و جاهلک زله سنی جهلی اورتر دیمکدر که بوسورتده علمله اتقالزم اولور و ینه امام خلیل * العلوم افعال و السؤالات مفاهیجها * دیمکدر که مأل علوم قیالو کلیدر کیدر که سؤالات یعنی اسئله و مباحثه انلرک اختار لری کیدر دیمکدر (یزید بن میسره دن منقول اولمشکه بر کیسه تحصیل علم ایله ذات باری و رضاء رب تعالی قصد ایسه او کیسه به الله سبحانه و تعالی رضا و محبتله توجه و اقبال ایدوب و عبادتی دخی توجه و اقبال ایتدیر و ب بین الناس مقبول و محبوب اولور یو خسه تحصیل ایله رضای باری بی قصد ایتموب آخر اغراض مراد ایدر سه الله تعالی رضا و محبتی و عبادتک میل و رغبتی اندن صرف ایدوب بین الناس منفور اولور (حسن بصری حضرت لری دیمکدر که اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن براز اقوام

کرامه ملاقی اولدم یور لری دیکه بر کیسه علمسز عمل اشلر سه اول کسینک علمده افساد ایلدیکی اصلاح ایلدیکندن چوقدر و علمسز عمل ایدن طریق مستقیمه کتبوب نهج معوجه کیدن کیدر بر علم طلب ایدیکنر که عبادته مضر اولیه و بر عبادت طلب ایدیکنر که علمله مضر اولیه (فقیر دیرمه) یعنی سعی و تحصیل اولان علم علوم احکام شرعی و نافع اولور سه عباداته معاون و طاعاته مقارندر و عبادته مضر اولان علوم مشروعه و نافع نک غیر ی اولان علوم مدر و مضر اولان عبادات جهل ایله اولان عبادتد هر نه عبادت اولور ایسه او عبادتک علمی لازمدر مثلا صلاة ایله عبادت صلاته متعلقه مسائل فقهیه بی تیک فرضدر بلدیکی تقدیر جه صلاح و فسادنی امتیاز ایدره مزوسائر عبادات و معاملات دخی بویه لره و تفصیلن مراد ایدن طاشکیری زاده نک موضوعاتده اشبو طلبه مراجعت ایلله انتهی (انس رضی الله تعالی عنهدن روایت اولندیغی اوزره علیه الصلاة والسلام افندیمن (الاخبرکم باجود الاجواد قالوا بلی یا رسول الله قال الله اجود الاجواد وانا اجود واد آدم واجود من بعدی رجل علم علمافشره بیعت يوم القيمة امة واحدة ورجل جاد بنفسه فی سبیل الله حتی قتل) یور مشردر معنی حدیث شریف ذات حق بی اشباه اجود اجواد و بی آدمک اجودی ذات پیغمبری علیه الصلاة والسلام بعده نشر علم ایدن عالم اجوددر که او مقولدر روز قیامتده شان و سرور ایله بیعت اولتورل و فی سبیل الله جاتی بذل ایدنجیه دیک اعداء دین ایله جهاد ایدن دخی اجوددر معناسنی ناطقدن (امام ثوری رحمه الله یور مشرکه عالم فاسق و فاجر هر مفتونه فتنه در یعنی ناس کندویه فسق و فجور و فساد اموره اقتدا ایتمکله ضلالتده واقع اولور لری (امام فضیل رحمه الله دن حکایه اولمشکه اکراهل علم ذاتلریته کرام و علم شریفی اعزاز و حق سبحانه و تعالینک وضع ایلدیکی منزله به یعنی رضاء حق موجب موضعه ازال ایدره لری ایدی جبار به کندولره خضوع ایدر و ناس مطیع و منقاد و تبع و خدام اولور لری ایدی لکن دنیاه میل و رغبت ایله نفسلری تذلایل ایدوب علملری دنیا اهلنه بذل ایله تذلایل ایلدکر ندن مهان و ذلیل اولدیلر بوصفت علمایه اعظم مصیبتدر انا لله وانا الیه راجعون (قاضی علامه ابی الحسن علی بن عبدالعزیز الجرجانی معنای سابق افاده ده آیات آتی بی نظم ایلدی * ولم اقض حق العلم ان كنت کلبا * بد اطعم صیرته لی سلما * ولم ابتذل فی خدمة العلم مهجتي * لا خدم من لاقت لکن لا خدم ما * اغرسه عزرا واجنبته ذلة * اذا فاتباغ الجهل قد کان سلما * فان قلت حد العلم کأب فانما * کباحین لم یحرس حباه و سلما * ولوان اهل العلم صانوه صانهم * و او عظموه فی النفوس اعظمها * ولکن اهاتوه فهو نوا و دنسوا * محباه بالاطماع حتی یجمها * معناسی علمه رعایت ایله حق علمی قضا ایلدم نه زمانکه طمع دنیا ظاهر اولسه نفسله مجاهده ایدرک مدافعه ایتموب علمی دنیاه وصوله زرد بان اتخاذ ایدم و علمه خدمت و تحصیلده جائمی مقتضای سبله عمل ایدوب ناسک مخدومی اولق ایچون بذل ایتموب بلکه امر دنیا ایچون ملاقات ایلدیکنر صغاره و کباره خدمت ایچون مبذول ایتدم عجب علمله غرس ایتدیکنر اشجار دن ذلت میوه سنی دیو شردم چونکه بو وجهله حرکت ایدره جک ایدم بکا جهل ایله انصاف اسلام و اولی ایدی اگر قدر علم ساقط یعنی علمله متصف اولنلرا کثرا منکوب کورینور دیو اعراض ایدر ایسک جوابده شانه جایب و حراست و حقنه رعایت اولندیغی زمان ساقط اولور دیرم اگر اهل علم علمی محافظه و صیانت و نفوسده تعظیم و رعایت ایدره لری ایدی علم دخی انلری جایب و صیانت و تعظیم و رعایت ایدر ایدی لکن انلرک اکثری دنیای دینه و لذائذ طبعی ایله علم شریفه اهانت و قدرتی شکست و تدنس و تذلایل ایلدکر ندن علم شریف دخی اندردن اعراض ایتمکله موعود اولان سعادت نیل و وصولدن محروم اولدیلر انتهی * من لم یعلم فی صغره لم یتقدم فی کبره

دینش در که حار قوجه مغله طویل باشی اوله من مثلی اشرا بایدر (امام فضیل رحمه الله تعالی
دیشلر که علمانک شراولنلری ووزرا واهرا ابوابنده دور وایر ایلر بحالسه ایدنلردن ووزرا واهرا انک
حیرلی اولانی علمایله بحالسه ومصاحبت ایدنلردن (حکیم لقمان فرزندینسه وصیتده دیشلر که
علمایله بحالسه ودریزه مصاحبت ایلر زیرا حق سبحانه وتعالی باران ایلر ارضی انبیا و احبا
ایلدیکی کی قلوبلری دخی علمانک نور علمیلر تنور و احبا بایدر (و بعضیلر دیشلر که بر ذاتکه علم
وحکمت ایلر معروف ومشهور اوله عیون ناسده عزت ووقار ایلر منظور اولور (ابن مسعود
رضی الله تعالی عنه طلبه علوی رؤیت یوردنلرند ترحیب وتلطیف ایلر ای علم وحکمتک
ینایسی وای ظلمتک قنادیل پرا نوار البسه و ثیابلری کهنه وقلوبلری خزان وهر قصبه وشهر
وقبله نلک ازهار دیه نلک تلطیف پیورلر ایش (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه دن منقول
اولشکه علمک شرافته کفایت ایدر که علمی اولیان دعوی علم ایدر کندویه عالم دینلر محظوظ
ومنسب اولور وجهلک مذلتنه شو کفایت ایدر که جمیع ناس اندن تیری وهر کیمه جهل عزو
ونسب اولنسه متالم ومتأذی اولور (علیه الصلاة والسلام افندیمن دن روایت اولمشدر که
حق سبحانه وتعالی علم احسان ایلدیکی کیمه لدن علم شریفی کم ایتاملرینه یعنی تعلیم ونشره
عالم ارواحده عهد ومیشاق اخذ پیورمشلردن اهل عرفاندن بر عالم طالب علم حق جل وعلا سنی
علم شریفه رعایت ومقتضاسیلر عمل ایچون طلب علم ایدنلردن وحقیقت علمی عملیلر اظهار
قنلردن ایدوب علمی مجرد نقل وروایت ایلر مفخرت ایدنلردن فلسون دیودعا ایشدر (وینه
حضرت علی رضی الله تعالی عنه علیه الصلاة والسلامدن روایت پیورمشلر که جنتک باندن بر شجره
عظیمه واردر که میوه سی نسوان مملری کیدر تختنده صاعلمش لیل کی مالذید جریان ایلر
یوم جزانک شدت وحرارتندن ناس عطشان ایکن اول صودن علما وطلبه علوم ایچوب منعم
اولور (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دن منقول اولشکه بر کیمه رضاه الحق ناسه تعلیم ایچون
بر نوع علم تعلیم ایلر الله ذوالجلال اوکیمسه به یتش نی مبعوث اجری احسان ایدر (انس
رضی الله تعالی عنه دن روایت اوزره علیه الصلوۃ والسلام افندیمن دن (وبل لاتی من علماء
السوء یخذون العلم تجارة یبعون بها الارواح الله تجارتهم) حدیث شریفی روایت اولمشکه معنای
حدیث شریف تحسرو هلاک علم شریفی خطام دنیا به بیع ایلر تجارت ایدن علما سوء امت اولدیغنی
وبومقوله حقانلرند حق سبحانه وتعالی اشو تجارتلرینه ربح وفائده اعطا ایلسون دیودعا
پیورلدیغنی ناطقندر (علم شریفی مدح وشاده بوقطعه بی بعضی نظم ایلر ی * العلم انفس ذخیرات
ذاخره * من یدرس العلم لم یدرس مفاخره * اقبل علی العلم واستقبل مقاصده * فاول العلم اقبال
وآخره * مالی علم شریف زاد وذخیره نلک زیاده مقبول ونفیس اولوب سن دخی اقی حاملسن
بر کیمه انجیق علم شریفی طلب ودرس ایلسون ثمره علم اولان مفاخر ومقاصدینی درس وطلب
ایلسون یعنی خلوصا تدریس ایدوب مقاصد دنیویه فی نیت ایتدسین علم شریفه توجه واقبال
ایلر ثمره علم اولان مقاصدی استقبال ایلر اوسکا طبیعیه کلور علم شریفک اولی وآخری اقبال
وشرفدر (امام شعبی رحمه الله تعالی دیشدر که حجاج عراقه کلدکه مجلسنه داخل اولدم
اسمعدن سوال ایلدکه شعبیدردیو جواب ویردم بعد ازین کتاب فرقان وتفسیر قرآنه علمک وارمیدر
دیه نلک استفسار ایلدکه الان طلبه بندن اخذ وتعلیم ایدرلر دیه نلک اخبار ایلنجه تکرار علم فرائض
یلورمیسک دیه نلک سوال ایلدکه بندن فرائضک کمال وغایتی بنده دیو افاده ایلنجه ینه انساب
ناسه علمک توجهله در دیدکده نسیده اختلاف ناس اولدیغنی زمان حاکم وفصل بنم دیدیکده
اشعاره علمک توجهله در دیدکده بندن کانه دیوان شعرایم دیو انبیا ایلنجه حق تعالیانک

خیر کثیری سکا اولسون معنا سنه لله درک دیوب دعا واموال کثیره انعام واعطاء نصکره بنی قوم
وقبله م اوزرینه سید نصیبله علمه رعایت ایتدی حاصلی مجلسنه دخولده احاد ناس وفقراء
اهل همداندن ایکن انلرک سیدی اولدیغیم حالده خروج ایلدم (اخلاق حسنه وعدالت مستحسنه
ایلر متصف اولیان عالمک دم وقد خنده بوقطعه بی سنی رحمه الله تعالی نظم ایشدر * اذالم یزد
علم الفی قلبه هدی * وسیرته عدلا واخلقه حسنا * فبشره ان الله اولاه فتنه * تغشاء حرمانا
وتوسعه حزنا * معنای بر عالمک علمی قلبه هدایت وسیرته عدالت واخلقه حسن تربیت
زیاده ایلر اول عالمه خبر ویر که حق سبحانه وتعالی اقی فتنه ایلر مبتلا ایدوب کنندی حرمان وحزن
احاطه ایدرک مأیوس امن وامان اولور دیکدر (هشیم بن جبیل رحمه الله تعالی دیشدر که مالک
ابن انس رحمه الله تعالیانک مجلسنده حاضر ایدم کنندیسن دن قرق سکر مسئله سوال ایلدیلر
اوتور ز ایکسینک جوابنده اعتراف عجز ایلر لادری پیور دیلر (امام اوزاعی رحمه الله تعالی
دیشدر که اسرار وحیه مطلع ملائکه مقربین حق جل وعلا حضرتلرینه کفارک متعفن ریح
کر یهندن کوردکلری اذادن شکوی ایلدکلرند حق سبحانه وتعالی حضرتلری اخلاق ذمیمه
ایلر متصف اولان علمانک بطونک رایحه کریهه سی یونلردن اشدوارید اولدیغنی وحی
پیور دیلر (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه دن منقول اولشکه بر کیمه علمی اولقبسزین ناسه
فتوی ویرسه سما واض اوکیمسه به لعنت ایدر (صالح بن جناح العجمی علم شریفی مدح و ثنا
وقدر فی اعلاده بوقطعه بی نظم ایلدیلر * تعلم اذما کنست لست بعالم * فالعلم الا عند اهل
التعلم * تعلم فان العلم ازیل للفتی * من الحلة الحسناء عند التکلم * معنای اگر سن اهل علم اولماک
ایسه طلب وتعلم ایلر انجیق علم اهل علم عندنده حاصل اولور وتعلم ایلر نائل اولور تعلم ایلر که علم
شریف تکلم وتلفظ وقتنده اصحابه حله حسنا و قیای کرانیهادن زیاده زین وزیندر (اهل علم
واصحاب هنرمعارفدن عبدالله بن مسلم الهذلی خلفاء عباسیه دن مهدی خلیفه اهل علم واصحاب
معارفه عطیه واحسان مراد ایلدکلرند من یور عبدالله بن مسلم علم قرآنده مهارتلری حسبیلر
جماعت قراء ایلر حضور خلیفه به داخل اولدکلرند اون یلک درهم عطیه به نائل اولدیلر
بعد ازین علماء وفقهاء گروهی اخذ احسان ایچون داخل اولدکلرند ینه من یور عبدالله زمره
علمادن اولدیغندن حضور خلیفه به داخل واون یلک درهم عطیه دخی اخذ ایلدیلر فرقه شعرا
داخل اولدکلرند شاعر بلیغ اولدیغندن ینه من یور اون یلک درهم ایلر ممتاز اولدیلر ورمایه یعنی
کامکش گروهیلر داخل اولوب اون یلک درهم عطیه به مالک بعد ازین ینه اهل قصص ایلر داخل
واون یلک درهم نائل اولوب بعده خواننده ایلر ینه داخل اولوب اون یلک درهم اخذ ایلدیلر مهادی
خلیفه هزار مدح و ثنا ایدوب حق جل وعلا سنده جمع ایلدیکی معارف وهنری امثالکدن بر فردده
جمع ایلدیکی بو گونه کلجیه قدر کوردم پیور دیلر (وکعب بن جراح دن بر رجل علم ایلدیکی علمک
نسباندن شکایت ایلدیکده ترک مناهی ومعاصی ایلر حفظه استعانت ایت دیو بندو نصیحت ایلدیلر
اول رجل نصیحتی قوالد نصکره اشوق قطع فی انشای ایلر ی * شکوت الی وکعب سوء حفظی *
فارشدن الی ترک المعاصی * وحفظ العلم فضل من الله * وفضل الله لا یهدی المعاصی * معنای بن وکعب
ابن جراحه سوء حفظ ونسباندن شکایت ایلدیکده ترک معاصی به بنی ارشاد واسکله بندو نصیحت
ایلدیلر وعلت وسببی بیانده دیدیلر که علم شریف الله سبحانه وتعالی فضل وعنا بیدر وفضل
وعنا بی معاصی وطاغی به احسان اولماز (بعض آثارده بعض علمادن منقول اولشکه بر کیمه قوه
حافظه سنی زیاده اولتی استرسه تدریس ومطالعه ختاندن رفع کتاب ایلدکه شو مأثوری
قرائت ایلر (بسم الله وسبحان الله والاله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

عدد کل حرف کتب و یکتب ابد الابدین و دهر الداهرین و صلی الله تعالی علی سیدنا محمد وآله
و صحبه و سلم * وینه روایت اولمشکه تعلم ایلدیکي مسائلدن بر حرف منسی اولماسنی مراد ایدن
کیمسه قرائت و درسدن مقدم شود عانی اوقیه * اللهم افصح علینا حکمتک و انشر علینا رحمتک
یا ذا الجلال و الاکرام * قوه حافظه کندویه مرزوق اولغی مراد ایدن کیمسه صلوات
مفر و صه عقبنده شود عانی مداومت ایلده * آمین بالله الواحد الاحد الحق لا شریک له و کفرت
بما سواه * (صاحب مستطرف رحمه الله تعالی دیر که سید و استاد و شیخ شهاب الدین اجدین
موسی عجیل رحمه الله تعالی قوه حافظه ایچون بهر کون اون کره * ففهمناها سلیمان و کلا
آینا حکما و علما و سخنرا مع داود الجبال یسبحن و کا فاعلین یا حی یا قیوم یا رب موسی
و هرون و یارب ابراهیم و یارب محمد علیهم الصلوٰه و السلام الزنی الفهم و ارزقنی العلم و الحکمة
و لعقل برحتک یا ارحم الراحمین * دعاسنی قرائت ایدرلر ایدی اشود عاده اولان آیت کریمه نک
معنای شریفی بزعظیم الشان سلیمان نبوت و حکومتی یا خود فتوای تفهیم و تعلیم ایلدک داود ایلده
سلیمان هر بر لرینه نبوت و علم اعطا ایلدیکم حالده و دخی بن عظیم الشان جبالی داوده تسخیر
ایلدم کندی ایلده برابرسان حال یا خود اسان مقال ایلده حق جل و علائی تقدیس و تسبیح ایدر
اولد قاری حالده یا خود جبالی تسخیر ایلدم کندی نه جائیه متوجه اولور ایلده برابر سر و سباحت
ایدرلر اولد یغی حالده جبالی تسخیر ایلدیکم کبی طیوری دخی تسخیر ایلدم و بویله خوارق عاداتی
داودک اماناته عظمت و قدرتمه ایشلرم هر تقدیر سزله امر غریب و شئی عجیب ایلده قدرت
باهره مه نظره امر بدیع دکلدر بالخصوص حضرت سلیمان تفهیم باری اولان حکومت و فتوی
حرف و غنم دعوا سنده در که قصه سی عقل و ذکا باینک اوائلنده سبقت ایتشد (تنبیه)
دعوی مذکور ده حضرت داود و سلیمان علیهما السلام حکومتلری و حی ایلده اولوب لکن
حضرت سلیمان حکمی حکم داودی نسخ ایتک یا خود حکومتلری عن اجتهاد اوله رق اجتهاد
حضرت سلیمان صوابه ایشله اولمق شعلری جاژ اولسی تفسیر شریف خطیب شریفینده مصر حدیر
بوصورته حکم حضرت داود خطابه مجولدر و همی مندفع اوله جخی معاون اهل عرفاندر (امام
ابن یوسف رحمه الله تعالی بیور مشرکه بر و ادم و ناث ابتدی تجهیز و تکفین و تدفین خصوصتی
بر کیمه به احاله ایلدم بنده بن استاد و شیخ امام اعظم ابو حنیفه رحمه الله تعالی لک مجلس
شریفلرندن مفارقت ایلد مکه بر کون درسم فوت اولور خوفیه (محمد بن اسحق ابن حزمه
صاحب کتاب الصحیح امام محمد بن اسمعیل البخاری رحمه الله تعالی وصف و شاده دیمشکر که قبّه
آسمانک التند حدیث شریفی اعلم و احفظ محمد بن اسمعیل البخاری بدین غیری بر ذاتی کورمدم
علم حدیثده مهارتلری اولرتبه ده ایدیکه بر حدیث که امام بخاری اکا عالم اولده حدیث صحیح
دکلدر دیوانکار ایدرلر ایدی و کندولردن منقولدر که یوز بیک حدیث صحیح حفظ ایلدم و ایکی
یوز بیک دخی حدیث موضوع و غیر صحیح ضبط ایلد مکه صحیح غیر صحیحدن ممتاز اوله (وبینه
بیور مشرکه که کتاب صحیحهم بر حدیث وضع و تخریرینی مراد ایلدیکمده اوله غسل ایدوب و ایکی
رکعت نافله نماز قیلوب صکره حدیث شریفی وضع ایدر ایدم (وبینه بیور مشرکه که کتاب صحیحهمده
مکتوبه اولان احادیث شریفه التیوز بیک احادیثدن انتخاب و کتاب مذکور اونی سنه ده جمع
و ترتیب ایلدم اول کتابی یوم قیام و جزاده بعله الله ذوالجلال یننده حجت قبلدم (امام مجاهد
رحمه الله تعالی خلفاء بنی امیه لک اعدلی عمر بن عبدالعزیز لک علم و فضیلتی بیانده دیمشکر که عمر بن
عبدالعزیز بنیدن اعلم اولد قلرندن علم ایچون دند حضور لرینه مداومت ایدر ایدم (ابن سعد
رحمه الله تعالی بر عالم اسلام هلاک اولماز هر تقدیر هلاک نه ناس حر بص دخی اولور ایلد ده دکر که

علمک ثلثانک ذهابله هلاک اولور دیمشدر (وبینه دینلشد که چان بر عالم بر مسئله دن سؤال
اولد یغی و قتده سن هر تقدیر او مسئله به عالم دخی اولور ایلدک عالم حضورنده جوابه تصدی ایلده
ز بر جوابه تعرض عالم ایلده سائل استخفافدر (تحصیل علم شریفه حث و ترغیده * من خدم
الحا بر خدمته المنابر * ضرب مثل اولمشدر یعنی علوی کتب و تخریر ایچون دواته بر کیمسه خدمت
ایلده او کیمسه به مقامات و مراتب رفیعہ خدمت ایلدر دیمشدر یعنی شانی عالی اولور (علم شریفی
شاده بعض علما بوشهری نظم ایلش * لاتدخر غیر العلوم * فانها نعم الذخائر * فالمرء لور یج
البقاء * مع الجهالة کان خاسر * یعنی سن علوم و معارفک غیر یستی زاد و ذخیره اتخاذا ایلده
زیرا علوم و معارف سکاکانی و وافی و کوزل ذخیره در زیر بر کیمسه جهالت و بی همتلک ایلده
بقا قزانور ایلده دینه ضرر و خسارنده در (امام شافعی رحمه الله تعالی تحصیل علم شریفک
طریقنی بیانده بویاسنی نظم ایلشدر * نعم ان تسال العلم الا بسته * سأنبتک عن اسمائها
بیان * زکاء و حرص و اجتهاد و بلفه * و همه استاد و طول زمان * معناسی علم شریفه
سن نائل اوله من سن الحق شیک حصولله اولور سین اول الی شئی اسملری ایلده سکای متعلم بیان
ایدیم اوله لا ذکا یعنی فطانت ز بر اغبات و حقاقت ایلده کمال تحصیل اولتماز ایکنی علمه حرص
و محبت او جخی سعی و غیرت در دخی حوایج اصلیه و کتب علمیه به کفایت ایده جک مال بشی همت
استاد التبحر طول مدت و زماندر (امام زهری رحمه الله بیور مشرکه عصر مرزده علمادرت کیمسه در
مدینه منوره ده سعید بن مسیب کوفه ده شعبی بصره ده حسن بصری شامده مکحول رحمه الله
تعالی علیهم اجمعین) بعض علما دیمشکر که هر بر عالم عصر لرینک مصابیح پرانوار ایدر اهل عصر
انلرک خورشید علملرندن اقتباس و استفاضه ایدرلر ابراهیم بن عیینه به ندامت و پشچانلغی زیاده اولان
قنغی ناسدر دینلدر که دنیاده شکر و دعا ایتمان کیمسه له انعام و احسان ایدن کیمسه در و اما آخرتده
علمی بغیر عمل ضایع ایدن عالم مفرطدر دیو جواب و یردی (علمه ترغیده اشوقطعه نظم اولمشدر
* کن عالما و ارض صف النعال * ولانکن صدرا بغیر الکمال * فان تصدرت بلا آله * صیرت
ذاک الصدرف الصف النعال * مالی همان عالم اول مجلسک اشاغیسی اولان صف نعالده او تور ایلدکه
مقامک ینده عالیدر لکن کالسر صدر یحس اولمه ز راجاهلک یری صدر اولسه دخی ینده معناده صف
نعالده در مترجم دیر که بومعنائی * شرف المکان بالمکین * قول مشهوری دخی بیان ایدر که مکملک
شرقی و قدری او مکانه متمکن اولانک قدری و عزیزله در دیمشدر انتهی (مرویدر که موسی و خضر
صلوات الله علی تبنا و علیهما مجمع البحرینده جمع اولد قلرنده بر سر چه قوشی آغزی ایلده بچردن
برقطره صوبی اخذ ایدوب خضر علیه السلام قوجاغنه القا ایدوب او چار خضر علیه السلام
موسی علیه السلامه یانی الله بوسر چه دیر که ای موسی بحر بی نهاییه اولان علمندن باری ذوالجلال
سکا بر علم احسان ایلشکه او علی خضر بنظر و خضر علیه السلامه دخی بر علم انعام ایلشکه
سن بیلر سین و بکا دخی بر علم اعطا ایلشکه نه سن بیلور سین و نه خضر بیلور لکن کرک سنک
علمک و کرک خضرک علمی و بنم علم الله ذوالجلالک علم قدیمه قیاس ایلده بویحر بی نهاییه دن
الوب آغوشکه القا ایلدیکم مقداردر (امام قتاده دیدیلر که اگر علمده کفایت و قناعت اوله ایدی
حضرت موسی علیه السلام حضرت خضره رفاقت و اتباعلرنده خضر دن تعلم علمی شرط
بیور مزلر دیکه مکرمة * هل اتبعک علی ان تعلم بما علمت رشدای * بو معنای ناطقد حق سبحانه
و تعالی و سهت علمی و علم از لسی محبظ اولوب محاط اولما د یغی بیانده بیور استمید بالله * ولا یحیطون
بشیء من علمه الا بما شاء * آیت کریمه لک اجالا معناسی الله سبحانه و تعالی لک علمی خلق احاطه
ایدهر لایحی احاطه لری علمندن دیلدیکم مقداردر (عبدالله ابن عباس رضی الله عنهما دیمشدر که

حق سبحانه وتعالى قریب یک عالم خلق ایلدی ایچندن بزم معلوم اولان ایکی عالمدر بری انس و بری جن باقبسی کندودن غیر کیسه بیلز (روایت اولمشکه حضرت موسی سلوات الله علی نبیا وعلیه حق سبحانه وتعالیه مناجاتلریده یورمشلرکه یارب سموات وارض سکا اطاعت و انقیاد ایلیدی نه ایله مجازاة ایدردک دیدکلریده خطاب غیبی ایله یاموسی دوایمندن بر دایه امر ایدردم لقمه واحده دهانی اکل و بلع ایدر ایلدی یورنجه موسی علیه السلام یارب اودابه عظمیه نه محله درم راعی و صحرار مدن برمری و صحرارده در یورنجه موسی علیه السلام یارب او صحرارنه مکانده دردینجه بنم علوم بی نهایتدن بر علمده در که ذات کبر یامدن غیری ائی بر فردیتاز یوردیلر (عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولمشکه بزل بر فکرده ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر اولمش قرکی مجلسده تشریف یوروب نه شیده تفکر ایدر سکر الله سبحانه و تعالی نیک مخلوقاتنده تفکر ایدک ذاتنده تفکر ایلک سزل حق سبحانه و تعالی نیک قدرتی بیلکدن عاجز سکر فکیف که علم جزیکدن ذات وکنه و حقیقتی نه وجهله احاطه ایایه زیرا از جمله حق سبحانه و تعالی غرب جانبنده بر ارض خلق ایلشدر که اکا ارض بیضا دیر و وسعت و عظمتی برمر تبیه ده در که معلوم اولان اراضی دنیایی بکرمی درت ساعتده سیر و قطع ایلمیان شمس اول ارضی قرق کونده قطع ایدر و اوارضده بر مخلوق وارد در که بر آن حق سبحانه و تعالی لایه عاصی اولماشلر در یورنجه عمر فاروق یار رسول الله ایلش انلرک ایچنده یوقی دیدی حالاً ایلش مخلوقی دکللی معلوملری دکلدر یوردیلر او مخلوق بنی آدم تمیز دبدکده آدم مخاوق اولوب اولما دیندن خبردار دکلدر یوردی دیمشدر اتههی (صاحب الاصل در که اشبو مقوله مکان و مخلوقات حق سبحانه و تعالی حضرت نلرینک علم غیبده اولان معلومات لایحه صاستدن بعضدر زیرا * انما امره اذا اراد شئاً ان یقول له کن فیکون فسبحان الذی یدیه ملکوت کل شیء و الیه ترجعون) نص شریفی دلالتنجه حق سبحانه و تعالی نیک بر شئتک وجودینه اراده ازلیه سی تعلق ایلدکده کن ایله خطاب عقبنده اول شی البده موجود اولور بو صورتده او مخلوقاتک وجودینه استغراب اولنماز قوله لایق اولان ذات اجل و اعلا سنی شان و اعتلا سنه لایق اولیان نقایصدن تنزیه و تقدیس ایتک فرضدر که هر بر شئتک ملک و ملکوتی بد قدرتنده در آخر هر بر مخلوق یتنه کندوبه رجوع ایدر (بحث المترجم) اهل حق اتفاق ایلدیلر که معرفه الله نه نظر هر بر انسانه شرعا واجبدر و معرفه الله ایله مراد حق سبحانه و تعالی نیک وجود و وجوب و صفات کالیه و ثبوتیه ایله متصف و صفات نقایص سلویه دن مقدس و مبرا اولدیفنی بقدر الطاقه البشریه تصدیقدن عبارت اولدیفنی اسلام بیان اولنان یایده علی التفصیل ذکر اولندی لکن واجب الوجود جل و علا نیک کنه و حقیقتی معرفت عند المحققین بر شخصه واقع دکلدر عدم وقوعنه ادله کثیره وارد بری آتفا سبق ایدن حدیث شریفدر و بری دخی علیه الصلاة والسلام اعتراف یجز بنی یانده یوردقلری (سبحانک ما عرفناک حق معرفتک) حدیث شریفدر که معناسی یارب علو و عظمتک لایق اولیان نقایصدن سنی تقدیس ایدر مکده ذات علیه کی حق معرفت ایله معرفت حاصل ایده عدم دیکدر و حق معرفت ایه علم بالکنه در اشبو معرفت بالکنه اکل انبیاء علیه اکل الحایاه حاصل اولما یجنه غیر یلر عدم حصولی بالطریق الاولی در (غارده رفیق و شیخ عتیق ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه * العجز عن درک الادراک ادراک * یورمشلر و بولکلامه حضرت علی کرم الله تعالی وجهه دخی * والبحث عن سر الذات اشراک * کلامی ضم ایلشدر که مالی جناب حفا ککنهی اد را کدن عجز ادرا کدر یعنی قوله کافی علمدر و ذات بارینک سرندن یعنی کنه ندن بحث ایتک شرکدر دیمکدر

واجب الوجود جل شانہ نیک کنه و حقیقتیه علم و معرفتک عند المحققین عدم وقوعی ثابت اولدی لکن امکان ذاتی حاصلی دکللی بین العلماء اختلاف اولندی حجة الاسلام امام غزالی و امام الحرمین و صوفیه و فلاسفه امتناع ذاتی ایله تمتع اولسنه ذاهب اولدیلر و بعض علما دخی امکان ذاتی ایله ممکن اولسنه قائل اولدیلر ایلدی معرفت نظر واجب اولدیفنی کبی اهل حق ننندند معرفه الله دخی هر بر فرد واجبدر طریق معرفه اللهده اختلاف ایلدیلر صوفیه قدس الله اسرارهم معرفه اللهده طریق نفس اماره بی کدورات بشریه دن مجاهدات شیده و ریاضات ایله تربیه و اولوجهله تصفیة باطن برله حضرت حقه توجه و طاعانه مواظبت ایله اولسنه ذاهب اولدیلر حکماء هند طریق معرفت بملکه جمیع اشياء الهام ایله اولسنه ذاهب اولدیلر اشاعره و فرقه معتزله طریق معرفت انجیق نظر صحیح ایله اولسنه ذاهب اولدیلر صحیح اولان قول بودر بو بحث عقائده متعلق اولدیفندن اجالا بیان اولندی اتههی (جاد بن سلمه دیمشدر که علم نحوه عدم و قوف ایله حدیث طلب ایده نیک منلی بمرس طور به سنی ارقه سنده کز دیرن حار کیدر علم نحوی مدح و ثناده ابراهیم بن خلف الهمدانی بو قطعه بی دیمشدر النحو یسقط من اسان الا لکن * والمرء تعظیه اذا لم یلمن * و اذا طلبت من العلوم اجلها * فاجلها منها مقيم الالسن * مالی علم نحو تکلمه قدرتی اولیان لسانه وسعت و فسحت و یرر زیرا اعرابده خطاسی اولیان کشیلر سن تعظیم و رعایت ایلر سین اگر سن علومک الطف و اعلا سنی طلب ایدر ایلک علوم ایچنده احسن اولان السنهده وقوع بولان خطابی طوغرادیجی علمدر اول ایه انجیق علم نخودر (علی بن یسار لساننده فصاحت و الفاظنده غلطاندن سلامت اولیان شخصی بلاهت و حاجت ایله وصفده شواایاتی نظم ایلشدر * رأیت لسان المرء و افد عقله * و عنوانه فانظر بماذا یعنون * ولا تعد اصلاح اللسان فانه * یخبر عما عتده و یبین * و یعجی زی الفتی و جاله * فیسقط من عینی ساعة یلحن * مال ایبات بر شخصک لسان و تکلمی عقل و رشیدینک ایلچیبسی و عنوانی یلورم ارتق نه ایله عنوان کتور رسه یعنی سویلر سه کلامنه باقی حالتی اکثر سین قطعا اصلاح لسانی تجاوز ایتنه یعنی نحو و علوم عربیه بی تحصیل ایله زیرا لسان ترجمان جناندر و کمال السانه نشاندر قیافت و جامه سی نفیس و جالی خوب اولان رجل و فتانک حسن و زینتی بی اعجاب ایدر اما حق کلامنده لحن ایدر سه کوزمدن ساقط اولور دیمکدر (براعرابی فصیح سوقفه داخل و اهل سوقک قاعده عربیه به مخالف اوله رفی مکالمدر یعنی استماع ایلدکده سبحان الله دیه رک استعجاب و غلط و شطط اوله رفی تکلم ایله رفی وفائده ایتملرینه استغراب ایلدی (وابو موسی نام حکمدار بنام بر معتبر خدمتکار یله تکلم ایدوب اول کیمسه لحن و غلط اید یچک نیچون عربیه تعلیم ایتن سین دیو تو بیخ ایلدکده عربیه بی بلنلرک کلامی قلیل اولور انکیچون ایتقدم دیواعتذار قلدقده صواب ایله کلام قلیل خطا ایله اولان کلام کثیردن خیر لوردر دیورد ایلدی (ضرب مثل اوله رفی وارد اولمشکه جاهل ایله بحالسه عقله ضرر و مر ضرر (ابو الاسود الدؤلی عالمی تعذیب مراد ایلدیککده جاهلی اکا مقارن قیل دیمشدر و جهل مرکب ذمنده بویت یازلشدر * جهلت ولم تدربناک جاهل * ومن لی بان تدری بانک لاتدری * مالی جهل ایله متصفسک حال بو که جهل و نقصانکی بیلز سن کیمی بوله بیکه سکا بیلدیککی بیلدره (قلت) سکا تعلیم محالدر دیمکدر (بر رجل حسن بصری رحمه الله تعالی حضرت نلرینه افصح ناس بنم دیو عجب ایلدکده بالغضب نهینده اول رجل ای امام حسن بکاغلبه و بعده لحن ناس نسیمه ایله دینجه حسن بصری قریبش ابو جهله ایا حکیم تسمیه ایلشدر ایکن کبر و عنادی سبیلده مسلمین ایا جهل نکیه ایلدیلر دیو اول رجلی ازاد (قلت) یعنی عجب افصحیتی بخوایده جکئی افهام و حسانک

دخی بوشعرايله جواب وير * انا بن الذي للهام يقطع عامدا * لا يخشى في فعله ان يسئل *
 او لمعونه اياكم تسميه ايلديلر الله تعالى اياجهل تكتيه ايلدي ديمكدر (قلت) كنيه مؤخره
 لسان وحی بيان نيويدين صادر در (بومجله كلنجه فضائل علم و كمال بيان اولنوب بعد ازین ادا
 حسنه بيان اولنور يعنى عبارت آتیه آداب پيائنده در) بعض حكما ديمشركه ابدان انسان
 قوت وقوامه اكل طعامه محتاج اولديني كبي عقل دخی ماده ادبه محتاجدر عاقل بي ادب نيك نام
 شخصيلندن بين الناس محرومدر (حضرت على كرم الله وجهه بيورمشركه ادب وقت حاجته
 مال كثير ومروته معين ظهيرونديم مجلس و حال وحدنده انيسدر ادب ايله قلوب واهيه وضعيفه
 معبور وعقول ميتة حیات جاودان ايله مسرور و طالع مطالب ومقاصد رينه نيل و وصول
 ايله متهيج ومجور اولور (بعضيلر ديمشركه بي ادب عاقل بي سلاح شجاع كيدر) حكايه
 اولمشكه بر رجل حلفاء عباسيه دن مأمون خليفه نك حضورنده مجلس خليفه به رعایت و ادب
 اوزره تكلم ايلدكه خليفه حسن ادبندن بي نهايه محظوظ اولمغه كيك فرزندان ديو
 استفار ايلدكلرنده يا امير المؤمنين فرزند اديم ديدكه نه كوزل ايه منسوب سين ديو تلطيف
 ايلديلر (ادبي مدح وشاده بوقطعه بي برشاعر نظم ايلشدر * كن ابن من شئت واتخذادبا
 بغنيك مضمونه عن النسب * ان الفتي من يقول ها اذا * ايس الفتي من يقول كان ابي * مالى
 هر كيك فرزندی او اورايسك اول همان ادب تحصيل ايله زيرا ادبك ضمنده اولان فوائده
 نسب شرفه اسناد دن مستغنى قلبريكت اولدر كه بايستك شرفه احتياجي اولوب كندى
 ادب و كماله بنم ديه بوقسه يكت اول شخص دكلدر كه بابام شوبله ايدى ديه ديمكدر (ضميمه
 اسعد فقير) اشبو قطعه حجاجكدر و حكايه سى فائده لو اولوب وشفيق نامه شرحنده كوزله
 بسط اولنديندن بومجله عينيله نقل اولندى (حجاج ايام امارتنده صاحب شرطه سنه بعد العشا
 خانه سندن طشهره هر كيه راست كلور ايسك بكاسنيدان ايتوب بلامان قتل ايت ديوامر
 وتبيد ايتشيدى بر كيه صاحب شرطه شهرى دورايدريكش بش نفر سكران جوان يكتله راست
 كلوب اخذ ويرر بر ضرب رقابلر چون ايجلرندن بريسي تقديم ايدوب سن كچمن ديو سوال ايديجك
 جوان ارتجالا بوشعرايله جواب وير * انا بن من دانت الرقاب له * ما بين مخذومها وهاشمها
 * تانيه بالغم وهي صاغرة * فباخذ من مالها ومن دمها * صاحب شرطه كندو كندويه
 الله اعلم بوجوان امير المؤمنين يقين اقر باسك اوغلى اولق كرك زيرا بوقوت واقتدار انله
 مخصوص صدر ديو قتلندن كف يد ايدوب ايكچيسته سن كيك اوغلبسن ديو سوال ايدر كذلك
 اودخی بوشعرايله جواب وير * انا بن الذي لا يزل الدهر قدرة * وان تزلت يوما فسوف
 تعود * ترى الناس افواجا الى ضوء ناره * فمنهم قياما حولها وقعود * صاحب شرطه كندو
 كندويه غالبا بوجوانك دخی بايى عمال امير المؤمنين بر كرم الشان عظيم القدر كيه اولق
 كرك زيرا بومرته كرمه غيريلر قادر دكلدر ديو ب انك دخی قتلندن الچكر اوچچيسته
 خطاب ايدوب سن كيك اوغلبسن ديو سوال اودخی بوشعرايله جواب وير * انا بن الذي
 تأتى السحاب لارضه * موسوقة بحمولها لم تارس * تهدي اليه من نفائس حملها * وانا الذي
 يبدى حياة الانفس * صاحب شرطه غالبا بوجوان دخی امير المؤمنين مقبول شربتار نيك
 اوغليدر ديو انك دخی قتلندن فراغت ايدوب دردنجيسته سن كيك اوغلبسن دير اودخی
 بوشعرايله جواب وير * انا بن الذي تأتى الوقود لبايه * واحشواهم من جوعهم توجع * بمضوا
 شبا عايس فبهم جابع * والجوع ان عاد اليهم يرجع * صاحب شرطه غالبا بوجوان دخی ابناء
 ملوك عربن بوجوانك اوغليدر ديو انك دخی قتلنده توقف ايدوب بشجيسته سن كيك اوغلبسن دير

اودخی بوشعرايله جواب وير * انا بن الذي للهام يقطع عامدا * لا يخشى في فعله ان يسئل *
 و سلاحه في يده مشهورة * و دماء قلاها عليها يزل * صاحب شرطه بوجوان غايب
 امير المؤمنين صاحب سيفك اوغلى اولق كرك ديو انك دخی قتلندن الچكوب صباحه
 تاخير و على الصباح واقعه شبانه بي عرض برله محبوب سارى حضور حجاجه احضار ايدوب زعمجه
 كيمرك اوغلارى اولدقاريني تقرير ايتدى حجاج ذكر اولان اياتي جوانله اعاده ايتديروب
 حقيقت حاله واقف اولدقده جلساسنه متوجه اولوب بونلرك بالارى كيملر اولديفن فهم و ادراك
 ايدى ييلديكزى ديو خطاب ايتدى بالجله حضار مجلس بالذات بالارى كيملر اولديفن بيلدك لكن
 كلاملرينك مقتضاسي علو منزلت و رفعت مكانتارينه دلالت ايدر ديو صاحب شرطه بي
 تصديق ايتديلر حجاج خير سزرك دخی فهم و ادراك ايتديكي كبي دكلدر قضيه بونك خلافيدر
 اولكچسى حجاج اوغليدر ثاني فوال يعنى بقله بشروب صئارشجي اوغليدر ثالث سقا اوغليدر
 رابع فران يعنى ايمكچى اوغليدر خامس جزار يعنى قصاب اوغليدر ديوب جوانلرى استنطاق
 ايلدكه حجاجك ديدكي اوزره هر برى بالارينك صنعتنه مقر ومعترف اولمريله بالجله حضار
 مجلس بوجوانلرك عند تحقق الموت سيف مسلال جلاد دن تخليص رقاب ايجون حسن
 استحضار ليله بلاغتارينه و حجاجك دخی كمال فهم وزكا وتنه انكست بردهان انجب اولديلر
 پس حجاج جلله حضاره خطاب ايدوب * علو اولادكم الادب فوالله اولادك لضربت اعناقهم *
 يعنى اولادلر يكره علم و ادب تعليم ايديكز الله حقيچون بونلر بوبله اديب اولمير ايدى بيونلرينى
 اورايدم ديوب جوانلرى اطلاق و بوشعرايله انشاد ايتك اوزره مرويدر * كن ابن من شئت واكتسب
 ادبا * بغنيك مضمونه عن النسب * ان الفتي من يقول ها اذا * ايس الفتي من يقول كان ابي *
 (بعض حكما ديمشركه بر كيه نك ادبي كثير اولدقده هر تقدرنسبه بي قدر و وضع وشهرتدن عارى
 و فقير ايسه ده ناس حوايجنده كندويه الجاهليه ضيقت وشهرتى آفاقكرو عز و شرف و فراور (بعض
 شعرا بومعنايى ادايه بوقطعه بي نظم ايلشدر * لكل شئ زينة الورى * وزينة المرأة تمام الادب
 قذايشرف المرء باداه * وان يكن فينا وضع النسب * مالى هر برشيك خلق وانام ييننده زينت
 و شرفى واردر كيتيك زينت وعزنى دخی ادبك كمال و تماميدرو بعض اوانده كشي ادبي سيبيله
 هر تقدرو وضع النسب ايسه ده مراتب ملهايه منسرف و مرتفع اولور ديمكدر (بعض فقهاى
 انجام دخی بوقطعه بي نظم ايلشدر * مالى عقلى وهى خسي * ما انا مولى ولا عربى * اذا ما اعيتموا
 الى احد * فاني متم الى ادبى * مالى بنم مالم عقم وحسبهم همته بن نه سيد القوم ونه نسي مضبوط
 اولان عربى بم سزرك نسبه منتهى ايسه كز بن ايتجى ادبمه منسب ديمكدر (بعض حكما ديمشركه
 فضل و كمال عقل و ادب ايله در بوقسه اصل و نسب ايله دكلدر اديب ايله غير اديب
 اولانى فرقه سقراط حكيمه سوال اولدقده اديب ناطق اولان انسان كيدر غير اديب جوان
 بي ادراك كيدر ديوب جواب ويريلر (ادباء و فضلادن ابو العاليه ابن عباس رضى الله تعالى عنهما نك
 مجلس شريفلرينه داخل اولدقده هزار اكرام والتفات ايدرك كندوايله بابر سريره
 اقعاد ايله احترام و طائفة قرشندن مجلسده بولنان اكارى ابو العاليه نك تحت اقعاد ايله اومرته
 اعتبار ايلاديكندن اول كا به كمال تهور و اغرار كلوب لسان حال ايله بي نسب اولانى كمال شرف
 و نسب ايله اشتهاى اولنله ترجيح ايلدك اعتراضى جين جين ايله اظهار ايلدكارنده ابن عباس
 رضى الله تعالى عنهما انلرك تضجرو انفعاللرينى فهم و انلره توبج و لوم ايدرك مفلس مديونه
 دايخيلك نظرى كبي غضوبانه بكا نظر يكره سبب ندر ابو العاليه بي اوزر يكره تقديم
 ايلديكمدنى معصوم اولور سكر فضل و ادب و عقل صغيرى كبير و عبد ملوكى سيد و مولى اوزرينه

تقديم ايله قدرنى ترفع و تفخيم ايدريورديلر (جالينوس حكيم ديمشكه وضع و بى ادب اولان شخصك فرزندى اديب و فاضل اولور ايسه پدرينك نقصانى زائل و ستر عيوبيله قدرى متر ايد اولور و شريف ذى ادبك فرزندى جاهل و غير اديب اولور ايسه پدرينك شرف و فضلنه نقصان عارض اولور) بعض علما ديمشكر كه احسن ادب اولدر كه اديب اولان علم و اديله مباحات و فضيل و كما لائيله مفاخرت ايليه (معاويه رضى الله تعالى عنه حضرت نرينه بر رجل بن غريم ديوندا و استفاه ايلد كده غريب ادب و عرفانى اوليان كيمسه در ديه رك اغانه سنه استجابه يورديلر) بعض اديمشر كه كشيده ادب اولماد ينى تفديرجه صمت و سكوت ايدوب اديب اولماد ينى و سوء حالنى اشاعت ايلما كدر (عبد الملك بن صالح بو قطعه بى نظم ايتشدر * فى الناس قوم اضاعوا مجد اولهم * مافى المكارم و التقوى لهم ادب * سوء التأدب ارداهم و اردلهم * و قد زين صحيح المنصب الادب * ما لى ناسده بر طائفة و اردركه كندولى مكارم اخلاقى طالب و متصف اولماد قلرند هر تقد ر نسب اصحابند ن ايسه رده سوء تأدبلى مجد و رفعتلى اضاعه و كندولى ار ذال و ارد ايله شرف و عزتلى زاله ايلدى و بر طائفة اخرى مكارم اخلاقى و تقوى و اداب مستحسنه لى سبيله ذات و منصب و مرتبه ليه شرف و زينت و بر رديمكدر

﴿ الباب الخامس فى الاداب و الحكم ﴾

بشحي باب اداب حسنه و حكم مستحسنه ياننده در (حكماى اسلام اشو فقرات استحسن آيات موافق شرع و عقل اولديغى حالده كشيده سلاك آثار قلدرى كلات حكمت سمانلريدر كه ذكر اولنور * اذا اراد الله عبده خيرا الهمة الطاعة و الزمة القناعة و فقهه فى الدين و وعظده باليقين فاكتفى بالكفاف و اكتفى بالعفاف و اذا اراد به شر احب اليه المال و بسط منه الامال و شغله بدنياه و وكله الى هواه فركب الفساد و ظلم العباد * يعنى حق سبحانه و تعالى بر قولنه خير مر ادايدرسه عبادات و طاعاتى قلبه الهام و تعبدشده كفاف و قناعى كه قرين و دينده فقه و علم اعتقادده يقين احسانيله اكرام ايدوب او قول رزقه كفاف ايله اكتفا و عفاف ايله اكتسالىلر و اكر بر قولنه شر مر ادايدرسه مال كند و به تحبيب و مطالب و آمالى تبسيط و تسبب اولنوب دنيا ايله مشغول و هواى نفسه مو كول قياوب فساد و ساعى و ظلم عباد و تحريب بلاهه متجاسر اولور * الثقة بالله ازكى امل * التوكل على الله اوفى عمل * يعنى مطلب و املاك احسن و ازكاسى الله ذوالجلاله اعتماد و عملك اكل و اوفاسى واجب الوجوده توكل و استناددر * من لم يكن له واعظ من دينه * لم تنفعه المواعظ من سره * يعنى بر كشي به دينندن و عظ اولماز ايسه سرندن و اعظ نفع و نائده و ير من ديمكدر كه اعمالنده امور شرعيه به رعايتى اولماتك تصفية باطنه اعتبار بو قدر ديمكدر * الفساد ساهى المعاد * يعنى دنيا به فساد آخرت و معاد امور بى اوند بر جيدر * كل من يحصد ما يزرع * و يجزى بما يصنع * يعنى هر كشي زراعت ايلديكى حصا ايدر و فعل و مصنوعيله مجازات اولنور * لا يفرنك صحة نفسك و سلامة امسك فدة العمر قلبه و صحة النفس مستحيلة * يعنى نفسك صحته و بكن كونك سلامتته مفر و راوله زير اعرك مدق قلبه و دائما صحى مستحيلة در * من اطاع هواه باع دينه بدنياه * يعنى بر كيمسه هوى و نفسه اطاعت ايتسه دينى دنياى دينيه بيع ايله ضلالتده اولور * غمرة العلوم العمل بالمعلوم * يعنى علومك غمراه و فائده سى ييلد كيله عملدر * من رضى بقضاء الله لم يخط احدا و من قنع بعطائه لم يدخل حسدا * يعنى بر كيمسه قضا و قدر اللهه راضى اولسه بر احده غضب ايمز خالقتك اعطا ايلد بكي عطايه راضى اولسه حسد در دندن قور بيلور * افضل الناس من لم يفسد الشهوة دينه * يعنى انسانك افضل و اشرفى شهوات نفسى

دين و آخرتى افساد ايليندر * خير الناس من اخرج الحرص عن قلبه و عصى هواه فى طاعة ربه * يعنى انسانك خير نوسى حرص دنياى قلبند ن اخراج ايله فرحان و خالقته طاعتده هواى نفسه عصيان ايدندر * نصرة الحق شرف و نصرة الباطل سرف * يعنى حق اولنه نصرت و اعانه عز و شرف باطله اعانه تلف و سرفدر * البخيل حارس نعمته و خازن لورثته * يعنى بخيل و دنى مالك حافظى و ورثه سنك خزينه داريدر * من لزم الطمع حرم الورع * يعنى حرص و طمعه ملازمت ايدن ورع و تقوا دن محروم اولور * اذا ذهب الحياء حل البلاء * يعنى ادب و حيا زائل اولورسه آفت و بلا نازل اولور * علم لا ينفع كدواء لا ينجع * يعنى فائده و نفعى اوليان علم تأثيرى اوليان دوا كيددر * من جعل المرءان يعصى ربه فى طاعة هواه و يهين نفسه فى اكرام دنياه * يعنى كشيئك جهل و عدم عرفاننددر نفس و هواسته طاعتده خالقته عصيان و دنياسته اكرام ايله نفسى اهانتله رهين خذلان ايلك * من كثر ابتهاجه بالمواهب اشتد نزاعه للمصائب * يعنى بر كيمسه تك مواهب و عطاياه حرص كشيرى اولسه مصائب و بلايا ايله مضطرب اولور * لا تبث على غير وصية و ان كنت من جسمك فى صحة و من عرك فى فسحة * يعنى هر تقد ر جسمكده صحت و ذاكده كچلك و شبابت اولورسه ده و صبتسز يتوت ايله * عظم المسى بحسن افعالك و دل على الجليل بحجبل خلاك * يعنى اخلاق سببه صاحب افعال حسنه كى اراشت ايمكده و عظم و نصيحت و افعال جيله به محبت و خلته كله دلالت ايله * اياك و فضول الكلام فانه يظهر من عيوبك ما بطن و يحرك من عدوك ما سكن * يعنى فضول و كثرت كلامدن احتراز ايله زير احوق سوز عيوبدن كيرلو و باطن اولوانى اظهار و عد و ده مضمر اولان عدوانى تحريك و آشكارايددر * كلام المرء بيا ن فضله و ترجان عقله فاقصره على الجليل و اقتصر مرته على القليل * يعنى كشيئك كلامى عقلنك ترجان و علم و فضلنك بياندر لايق اولان كلامده اختصار و حسنه اشحصار در * كل امرئ يعرف بقوله و يوصف بفعله فقل سديدا و افعلا حميدا * يعنى هر كشيئك قدر و عرفانى كلاميله و افعاليه تعريف و توصيف اولنور بو صورته ايو سويله و ايو ايشله * من عرف شانه و حفظ لسانه و اعرض عما يعنيه و كف عن عرض اخيه دامت سلامته و قلت ندامته * يعنى بر كيمسه قدر و شائنى بيلسه و لساننى حفظ و ملايعندن اعراض و مؤمن قرنداشنك عرض و مالدن نفسى منع و كف ايلسه سلامتى دائم و پشيمانى و ندامتى اندك و قليل اولور * كن صموئا او صدوقا فصمت حرز و الصدق عز * يعنى صمت و سكوت امان و حرز در صدق و صداقت شرف و عز در همان بونلرايه متصف اول * من كثر مقالته سم و من كثر سؤاله حرم * يعنى بر كيمسه تك مقال و كلامى چوق اولسه مدخول و مسؤم و جروسؤالى كثير اولسه محروم اولور * من استخف باخوانه خذل و من اجترأ على سلطان قتل * يعنى بر كيمسه مؤمن قرنداشنى تحقير و استخفاف ايلسه مخذول و ملك و سلطان زمانه بنى و طغيانه جرأت ايلسه عاقبت الامر مقتول اولور * ما عز من اذل جيرانه و لاسعة من حرم اخوانه * يعنى جيران و قوم مشورلى ذليل قلان عز زاولماز و اخواتى محروم ايدن كشائش مال بولماز * اجل الوال ما وصل قبل السؤال اولى الناس بالنوال ازهدهم فى السؤال * يعنى عطا و احسانك اجل و اعظمى طلب و سؤالسز و يريلندرو ناسك بيل نوال بوندن اولاسى جر و سؤال ايتيندر * من حسن صفاؤه و جب اصطفاؤه * يعنى بر كشيئك صفائى بالى و حسن افعالى اوله اول كيمسه بى اختيار و رعايت ايتك و اجيدر * من عارضك بقبج الشتم منه فعضه بحسن الحلم عنه * يعنى بر شخص سوء خلق ايله سنى اغضاب ايدرسه سن حسن حلمكده اكاه و عظ ايله * من بخل بماله على نفسه جاد به على زوج عرسه * يعنى يوب و محبوب كينوب و خيرات مالىه دن ذخرا آخرت قرانمبوب همان مالى صاقلان مرد ليم و بخل محفوظى اولان مال ايله كلنك يعنى قارىسنك قوجه سنه يعنى محروم اولد كد نصكره

قاریسنگ واره جفی یکجککه جو مردلک ایدر مآلنده در * اذا اصطفت المعروف فاستره واذا اصطنع
البک فانشره * یعنی بر کیمسه یه ایلک ایدر ایلک ستر و اخشا و بر کیمسه دن ایلک کور راییسک هر که
اعلان و افشا ایل * من جاور الکرام امن من الاعداء * یعنی کرما و اسخیا به مجاور و مقارن اولان
یوقلندن امین اولور * من طاب اصله زکی فرعه * یعنی اصلی طیب و طاهر اولانک فرعی و ذریائی
طاهر اولور * من انکر حسن الصنیعة استوجب سوء القطیعة * یعنی احسان و حسن صنیعه بی انکار
ایدن خسران و سوء قطیعه بی مستوجب اولور * من من یعرفه اسقط شکره و من اعجب بعمله
احبط اجره * یعنی بر کیمسه انعام و احسانی امتنان ایلسه ثواب و شکرانی اسقاط ایدر و عمل
و طاعت ایل * عجب و ریا ایلسه اجر و ثوابی اضاعت ایدر * من رضی من نفسه بالاساءة شهده علی اصله
بالدانة * یعنی نفسک مضرت و اسائننه راضی اولان اصلنک خیانت و دائننه شهادت ایتش اولور
* من رجع من هبة بالغ فی خسته * یعنی هبه سندن رجوع ایدن خستنده و الحاقا غنده مبالغه ایتش
اولور * من رقی فی درجات الهمم عظم فی عبون الایم * یعنی درجات هممه ترقی ایده نک نظر ایدمه
قدری عظیم اولور * من کبرت همته عظمت قیمته * یعنی همتی عالی اولانک قدر و قیمتده جلالت
و عظمت اولور * من ساء خلقه ضاق رزقه * یعنی خلقی سبی اولانک رزق و معاشی ضیق اولور
* من صدق فی مقاله زاد فی جاله * یعنی کلامنده صدق اولانک حسن و جالی و قدری زیاده اولور
* من هان علیه المال توجهت الیه الامال * یعنی بر کیمسه بذل مال ایده نازل آمال اولور * من جاد
بماله جل و من جاد بعرضه ذل * یعنی مالیه سخا و جیاد ایدن عز و جلیل و عرضنده جودت
ایدن ذایل اولور * خیر الاموال ما اخذ من الحلال و صرف فی التوال و شر الاموال ما اخذ من الحرام
و مصرف فی الانام * یعنی اموالک خیر اوسی حلالدن مأخوذ و عطا یا و نواله مصرف اولاندر و اموالک
شر اولانی حرامدن مأخوذ و فسق و انامه مصرف اولاندر * افضل المعروف اغاثه الملهوف *
یعنی ایلک و احسانک افضلی مظلوم و ملهوفه اعانه و اغاثه در * من تمام المروة ان تنسی الحق و تذکر
الحق علیک و تستکثر الاساءة منک و تستصغر الاساءة البک * یعنی مروت و کمال انسانیتک
تمامند در که هر وجهله آخرده اولان حقوقکی او یندوب غیبرک سنده اولان حقوقنی ذکر
و فکر ایلک و مقضای بشریت ایل ایلدینک اسائن و بدلیکی هر تقدیر قلیل یله اولسه استکثار
ایدوب سکا اولان جور و اسائنی هر تقدیر کبر اولسه یله استصغار ایدرک عفو ایلکدر * من احسن
المکارم عفو المقتدر * یعنی مجازاته مقتدر ایکن عفو ایله معامله احسن مکارمدر * جود الی رجل
یحبه الی اصدقائه و یخلفه بفضله الی اولاده * یعنی جود و سخا اصدقا و احبابنه کشتی بی محبوب
قیر شمع و یخل اولاد و اقربا به یله مبعوض قیلر * لا تنسی الی من احسن البک و لا تمن علی
من انعم علیک * یعنی احسان و ایلک ایدنه اسائن ایله و انعام و اکرام ایدنه اهانت ایله * من کثر
ظلمه و اعتداؤ قرب هلاک و فناؤه * یعنی ظلم و تجاوزی کثیر اوله نک هلاک و زوالی قریب اولور
* من طال تعدیه کثر عادیه * یعنی تعدی و تجاوزی طویل اوله نک اعداسی کثیر اولور * شر الناس
من یبصر الظالم و یخذل المظلوم * یعنی ناسک شر اولانی ظالمه اعانه و مظلومی خذلان ایله اهانت
ایدندر * من حفر حفیرا لایخبه کان حنقه فیه * یعنی مؤمن قرانداشنی اهلاک ایچون قبو حفر
ایدن کشتنک هلاکی اوقوده اولور دیمکدر که آخره قنی فعل ایله تعدی ایتدیسه الجزاء من جنس
العمل وفق شر یقجه اول فعل ایله مجازاة اولور معناسنی بیاندن عبارتدر * من سل سيف العدوان
اغمد فی رأسه * یعنی بغیر حق عداوت سیفی کیم چکر سه عاقبت اول قلیچک قنی اول کشتنک باشی
اولور * من لم یرحم العبرة سلب الرحمة و من لم یقبل العثرة سلب القدرة * یعنی بکا ایدنه رحمی
اولان رحمت باریدن محروم اولور و خطایی معذور طوتمیان کشدن قدرت سلب اولور * لا تهاج

من یدهلك خوفا و یملکک سیفه * خوفی و مهابتی سنی قهر و عقلکی اذهال و سنی سنی
مملوک ایدن ایله محاجه و محاصمه ایله * عی تسلم به خیر من نطق یتدم علیه * کلامده شول سکوت
و عجز که انکله سلامنده اولور سن عاقبتده ندامت و یریچی اولان نطق و کلامدن خیر اودر
* من قال ما لا ینبغی سمع ما لا یشتهی * لایق اولیان سوزی سوزیلین سومدبکی کلامی استماع
ایدر * جرح الکلام اصعب من جرح الحسام * یعنی لساندن ظهور ایدن کلمات قبیحه و مکدره نک
تأثری کسکین قلیچک تأثیرندن اشددر دیمکدر که حضرت علی رضی الله تعالی عنیه منسوب
اولان * جراحات السنان لها النیام * و لایلتام ما جرح اللسان * یعنی بو معنائی افاده ایدر
* اذا سکتت عن جاهل فقد اوسعته جوابا و اوجعته عتابا * یعنی جاهل و بی ادرا که سکوت
ایلدینک و قنده جواب وسیع و عتاب و جع ایله معامله ایتش اولور سین * من امان شهوته
احیا مروته * یعنی عدم اتباع ایله شهوتی امانه و اهلاک ایدن مروت و کمال انسانیتنی احیا ایدر
* من کثر عوارفه کثر معارفه * یعنی احسان و انعامنده کثرت اولانک معارفنده و فرت اولور
* من لم یقبل التوبة عظمت خطیئته * یعنی مذنب اولوبده توبه جانبنه اقبال و سرعت ایتیان
کشتنک خطیئته سی صغیره اولسه یله یا خود اعتذاری قبول ایتیان کیمسه نک عدم قبول
ایل ایلدینکی ذنب معتذر اولان کیمسه نک ذنبندن بیوک اولور * ایاک و البغی فانه یصرع الرجال
و یقطع الاجال * یعنی بغی و ظلم و تعدیدن احتراز ایله زیر ظلم و تعدی باغباری مغلوب و آجالی
استعجال ایدر * الناس فی الخیار بعة منهم من یفعله ابتداء و منهم من یفعله اقتداء و منهم من
ترکه استحسانا و منهم من ترکه حرمانا بقی فعله ابتداء فهو کریم و من فعله اقتداء فهو حلیم و من
ترکه استحسانا فهو دنی و من ترکه حرمانا فهو شقی * یعنی انسان فعل خیرده درت صنفدر بر صنی
ابتدا خبری اشلیانکه اول رجل کریم ایکنی صنی آخره اقتدا ایله خیر اشلیانکه اول رجل
حلیمدر او جنبی صنی خبری استحسانا ترک ایدنکه اول رجل دیندر در دینی صنی حرمانا خبری
ترک ایدنکه اول رجل شقیدر * من سالم سلم و من قدم الخیر غنم * یعنی مسالمه و مصالحه ایدن کیمسه
هر بر بخوفدن سالم و هر شیده خبری تقدیم ایلین مغتم اولور * من لزم القادع دم المراد * یعنی
دأما او یخو فی معتاد ایدن مراد و مقصوددن محروم اولور * من دام کسله خاب امه * یعنی قنور
و کسلانی دأما اولان امل و مطلوبندن خائب اولور * العجول مخطی و ان ملک و المثبت مصیب
و ان هلاک * عجول اولان مراغه و اصل اولسه ده نخطیدر متأنی و ثابت محروم اولور سه ده مصیبدر
* من امارات الخذلان معاداة الاخوان * دوستان و محبان ایله عداوت خذلان و خسران
علامتدرندر * استفاد الصدیق من عدم التوفیق * دوست و صدیقک فاسد اولسنی طلب
یعنی فاسد اوله جفی نسنه له القاعد من توفیقدر * الرفق مفتاح الرزق * حسن اخلاق و رفقه
معامله رزقه مفتاح و وسعته مدخلدر * من نظر فی العواقب سلم من النوائب * یعنی عواقب امورده
فکر و تأمل و نظر و تعقل ایدن مصائب و بلا یادن امین و سالم اولور * من اسرع فی الجواب
ابطأ فی الصواب * یعنی جوابده عجله و سرعت ایدن صواب و سدادده خطا و بطا ایدر
* من ضعف آراؤه قویت اعداؤه * یعنی رأی و تدبیر لری ضعیف اولانک اعداسی قوی اولور
* من قلت فضائله ضعفت وسائله * کمالات و فضائلی قلیل اولان کیمسه نک مقصود و مرادینه
واصله اوله جق و وسائلی ضعیف اولور * من فعل ما شاء لقی ما شاء * قلت مر اجعت اولان نسختک
اکثر یسنده جزا طرفنده واقع شاء لفظی شین معیه ایله واقع اولوب بوکا نظرا معنی دیلدینکی
اشلیان دیلدینکه ملاقی اولور دیمکدر که جزائی یوقدر مکر مجازا یا خود کتایه منفوری اولان

شبه بهر حال ملاقات اید چک اولد یغندن مطلوبی حکمته قونمشدن لکن اولی اولان ایکی شای
لفظی سین مهمله ایله کره معنایه اولمقد که کوتی شیلره ملاقی اولوردیمک معنایه افاده ایدر یاخود
بعض معاصرین مطالعه سنجده مالفاظ عمومده اولمقله ابوییدن ایوی کوتی ایدن کوتی بی بولور
معنایه قاورایه جفتدن جزانک شینلی اولمستی تجویز ایدر فتندر * من کتر اعتباره قلت عثاره *
نظرو تأمل و اعتباری چوق اولانک ذلات و سقاطی قلیل اولور * القلیل مع التدبیر ابقی من الکثیر
مع التدبیر * یعنی تدبیر ایله شی قلیل اسراف و تبذیر ایله اولان کثیردن ابقی و در دست اولور *
طن القائل اصح من یقین الجاهل * یعنی عاقلک ظنی جاهلک جزم و یقیندن زیاده صحیح و اولی در
القلیل محمد منقیه خیر من کثیرندم عاقبت * غب و عاقبتی جدا اولنه جق شی قلیل عاقبتده ذمی
مستوجب اولان شی کثیردن خیر اولور * من خاف سوطک غنی موتک * یعنی سنک قاصحکدن قورقان
اولومکی استر * اذ اسئسرت الجاهل اختارک الباطل * یعنی جاهل و نادان ایله استشاره ایلدی کیکده
سکامضر و باطل اولانی اختیار و رأی ایدر * من اعجبته اراؤه غلبته اعداؤه * یعنی تدبیر امورده
عقل و رأیه عجب ایدر نه اعداسی غلبه ایلر * من قصر عن السياسة حقرفی الیاسة * یعنی
سیاستده قصور ایدن ریاستده عبور ناسده حقیر اولور * لا تشکون ضعفک الی عدوک فانک
تشتبه بک و نظمه فیک * یعنی سن ضعفکی و عدم قدرتیکی دشمنکه هرگز شکایت ایدوب بیلدرمه
زیرا دشمنی کندیکه کولدر و رسین و سکا غلبه سنی طمع ایدر رسین * من لم یعمل لنفسه عمل للناس
ومن لم یصبر علی کره صبر علی الافلاس * یعنی نفسی ایچون خیر عمل ایلان ناسده سعی ایدر و مشتقده
تحمیل ایلان افلاسه تحمیل ایدر * من افشا سرک افسد امرک * یعنی سنک سرکی افشا ایلان
کیمسه امور و مصالحکی دخی افساد ایدر * الخازم من حفظ مافی یده ولم یؤخر شغل یومه افده * یعنی
عاقل اولدر که التده کی فرصتی فوت ایتیبوب یاخود موجودنی اسراف ایتیبوب ایشنی ایتیه تأخیر
ایتیه * من طلب مالاً یكون طال تبعه * یعنی وجوده کلینده صعودت اولانی طلب ایدن کیمسه نک
زحمتی و مشقتی اوزار * لا تفتح باباً یعییک سده ولا ترم سهماً یعجزک رده * یعنی قیام سنده یور بلا جفک
قابوی فتح ایله و کیر و کتورده سندن عاجز اوله جفک اوقی آتمه یعنی عهده سندن کلمه جفک
اموری در عهده اتمه * سوء التدبیر سبب التدمیر * یعنی امورده سوء تدبیر قهر و هلاک و تدمیر
سبب اولور * اغد سیفک ماناب عنه لسانک * یعنی مادامکه لسان و کلامله برایش کوریله اول
خصوصده حسامی نیامندن چقارمه * لبس العجب من جاهل یحب جاهلاً لکن العجب من
عاقل یحب جاهلاً لان کل شی یفر من ضده و یعیل الی جنسه * یعنی تعجب شول نادانه دکلدر که نادانی
استصحاب ایدر لکن تعجب شول عاقل و نادانیه در که جاهل و نادانی استصواب ایله استحکاب
ایدر زیرا * کبوتر یا کبوتر یا باباز * و فقیحه هرشی جنسته میل و رغبت و ضدندن فرار و نفرت ایدر
بناء علیه معامله مزبوره جای تعجبد * اذ انزل القدر بطل الحذر * یعنی قضاء و قدر نازل اولنجه
حذر عبت و باطل اولور * رب عطب تحت طلب و منیه تحت امنیه * یعنی چوق هلاک مقاصد
و مطالب تحتنده در و چوق موت آمال و مأرب تحتنده در * لا یخلو المرأ من ودود یمدح و حسود
یقدح * یعنی کشتی کندی و مدح ایدر دوست و ذم و قدح ایدر حسود دن خالی اولماز
* الجوع خیر من الخضوع * یعنی آخلق خلقه خضوع و تذللدن خیر اولور * الکذب متهم
وان صدقت لهجه و وضحت حجته * یعنی کذب ایله شهرت کیر اولان کشتی هر نه قدر کلماتی صادق
و حجتی واضح و صوابه و وافق ایدر ده متهمدر که بلا نیجینک خانه سی یا تمسده کیمسه اینسانماش
مثلی یوقی تأید ایدر * من لم یسر حبیانه لم یغمم ماته * یعنی حباتی سولیان کیمسه نک و فاته
دخی تأسف و لئام * من اعظم الذنوب تحسین العیوب * یعنی عیوبی تحسین آنام و ذنوبک اعظم ایدر

* السرف بالهمم العالیة لابلارم البالیة * یعنی عز و شرف همم عالیله در عظام بابیه ایله
دکلدر همم علیه و مکارم سنیهدن عاری اولور یده علونسی ایله مفاخر و مباحی اولنر حقنده ضرب
مثل اولمشد * اذ املك الاراذل هلك الافاضل * یعنی مناصب افاضله اراذل نائل و مالک اولور سه
افاضل هالک اولور زیرا اذ باردر * من ساءت اخلاقه طاب فراقه * یعنی بد اخلاق اولاندن فراق
و مجانبیت طیب و البقدر * من حسنت خصاله طاب وصاله * یعنی خصال و اخلاق کوزل اولانه
قرب و مواسلت احسندر * بعد یورث الصفاء خیر من قرب یورث الجفاء * یعنی راحت و صفائی
موجب اولان اوزا قلق ملال و جفائی مستوجب اولان قریبتدن خیر اولور * اللسان سیف
قاطع لا یؤمن حده و الکلام سهم نافذ لا یؤمن رده * یعنی لسان انسان بر کسکین قیلدر که کندودن
امین اولنر و کلام انسان بر سهم نافذدر که ردینه اعتماد اولنر * من اطلع علی جاره اهنک حجب استاره
یعنی جار ملاصقتک احوال داخلیه سنه تجسس و اطلاع مراد ایدن کیمسه پرده ناموسنک بیر تلمسنه
سبب اولور * اجعل الناس من قل صوابه و کتر اعجاب * یعنی ناسک زیاده جاهلی صوابی قلیل ایکن
تعجبی کیر اولاند * اظهر الناس نفاق من امر الطاعة و لم یعمل بها و نهی عن المعصية و لم ینته عنها *
یعنی ناسک زیاده منافق ایشلیدیکی فعل خیری غیره امر و ایشلیدیکی فعل شردن آخری نهی ایدندر
* الفضيلة بکثرة الاداب لا بفراده الدواب * یعنی فضیلت و شرف کثرت کالات و اداب ایلدر یوخسه
تناسل و تناسلی اولان حیوانک کثرتله دکلدر * من سلا عن المصوب کن لم یسلب و من صبر عن التکبة
کن لم ینکب * یعنی صیولمقدن تسلیت بولان کشتی صویفونلق و یرمیان کیدر و نکبت و مصائبه
صبر ایدن کشتی نکوب و مصاب اولیان کیدر * من زادت شهوته نقصت مروته * شهوتی زیاده
اولانک مروتی نقصان اولور * من عرف بشی نسب الیه و من اعتاد شئاً حرص علیه * کشتی
هر نه ایله مشهور اولور ایله اول شینه منسوب و هر نه شئی اعتبار ایدر سه اول شینه حرص اولور
* عند الجدال یظهر فضل الرجال * فضل رجال مباحنه و جدال قنده ظاهر اولور * من اخر الاکل
لذطعاه و من اخر التوم لذمنامه * یعنی طعام و نوم تأخیر اولنر لذیه اولور که قلت طعام
و قلت منامدن کلاه در * موت فی دولة و عز خیر من حیاة فی ذل و عجز * یعنی دولت و عزت
ایچنده فوت اولمق ذل و فقر اضطراری ایچنده حیاندن خیر اولور * مقاساة الفقرهی الموت الآخر
و مسئله الناس هی العذاب الاکبر * یعنی فقر و فاقه یه ابتلا خون ایله آلوده اوله رق اولمک کیدر
و یوک عذاب ایچق ناسدن دینوب نسنه استمکدر * حق یضر خیر من باطل یسر * یعنی بر کیمسه بی
اضرار ایدن حق مسرور ایدن باطلدن خیر اولور * کم من مرغوب فیه بسوء ولا یسر و مرهوب
منه یضغ ولا یضر * یعنی چوق شی وارددر که ناس میل و رغبت ایدر ذاتنده مضرتدر و چوق شی
وارددر که ناس تنفر و تنجیب ایدر ناسه متعندر * عثرة الرجل زل القدم و عثرة اللسان تریل النعم *
یعنی ایاغک خطاسی قدیمی قایدیر اما لسانک خطاسی نعننی ازاله ایدر * من حلم ساد و من تفهم
ازداد * یعنی حلم اولان قومنک سیدی اولور و تفهم ایدر ناسه علمی زیاده اولور * معاشره ذوی
الالباب عماره القلوب * یعنی اصحاب عقول ایله معاشرت و صحبت قلوبک عمارتیدر * شر ما
صحب المرء المسلم * یعنی کشتی یه مقارن اولان صفات ذمیمه نک اشد شری حسددر
* ربما اصاب الاعی رشده و اخطأ البصیر قصده * چوق کره اعی طریق صوابی بولورده
بصیر اولان قصده و مأربنده خطا ایدر * البأس خیر من التضرع الی الناس * یعنی
مطلبندن یأس ناسه نکابو و تضرعندن خیر اولور * لا تکن ضاحکاً من غیر عجب و لا ماشياً
من غیر ادب * یعنی ضحکی موجب یوغیکن کولنجی اوله و بلا ادب یور ییجی اولورده یورله
* من سعی بالجمعة حذر القرب و مقته الغریب * یعنی غماز لعه سعی ایدندن اقر باسی حذر ایدر

واجابى دخی راه بفضله کیدر * الاستشارة عين الهداية وقد خاطر من استبد برأيه * یعنی اموره
استشاره مطلوبه واصل اولمقدرو خود بخود رأيه مغرورا ایش کورن هلاک بولور * اشرف الغنى
ترك المني * یعنی غناك اشرف ومقبول طالی ترکدر * من ضاق خلقه مله اهل * یعنی تیز مشرب
وتك خوى اولاندن اقرباى اوصانور (قلت ع) اجنبی زده قالور فکرایله * الحسد للصدیق من
سقم الموده * یعنی دوستك نعمته حسد مودت ومحبتك مرض وسقامتدن نشأت ایدر یعنی حسد
دوستلغه منافقیدر دیمکدر * دینك وقتك الذى انت فيه * یعنی سنك دینك بولند یفك وقت وحالدر که
ماضی ومستقبل هیچ حکمنده در دیمه دن عبارتدر * استرسواة اخيك لما تعلم فيك * یعنی مؤمن
قرند اشکده بولان عیبی مهمما مکن ستره چالش خصوصاً که اول عیب سنده بولنه * خول الذکر اسنی
من الذکر الذمیم * یعنی شهرت سز قالمق ذکر ذمیم وستهجندن اعلا در * العجالة اخت التدامة
عجله ندامتک قرند اشیدر یعنی عجله به ندامت لازم کلور * من کرم اصله لان قلبه * یعنی اصلی ونسبی
پاک اولانک قلبی لین اولور یعنی مرجه نورنک اولور * من قلبه زاد عجب * یعنی عقلی آزا اولانک
عجب وغروری چوق اولور * ربما ادرك الفطن الصواب * یعنی به ضا و یا چوق کره ظن صوابی بولور
یعنی نفس الامر مطابق اولور لکن تحریر شرطدر فتأمل * لبس للعجب رأى ولا تكبر صدیق *
یعنی نفسی بسند ایدر رأی و متکبر دوستی اولماز * سل عن الرفیق قبل الطریق * بوله خفزدن
اول رفیق صور و بول دیمکدر که بلار رفیق بوله کتمه دیمکدر * خذ الجار قبل الدار * قومشو
اشترایله داردن اول دیمکدر که حسن معاشرت ار بابی بولان محلده تدارک خانه وسکنا ده
ضرب مثلدر * لاتعادين احدا فانك لا تخلو من عداوة عاقل او جاهل فاحذر رحيلة العاقل
وجهل الجاهل * یعنی اصلاً کیمسه به اظهار معادات ایتجه زیرا سنک عداوتک یا عاقله اولور یا خود
جاهله عاقل ایسه حبله سندن جاهل ایسه جهلندن حذر ایله * من قل سروره کان الموت
راحت * یعنی سروری قلیل اولانک راحتی موتدر * لا تردن علی ذی خطاً خطاه فستفید منك
علما ویتخذک عدوا * (قلت) یعنی خو یسر اولان اصحاب خطایک خطاسنی بیان ایله ردایت که
سندن صوابی تعلم ایدر و دوز سکا عداوت ایدر * استحي من ذم من لو كان حاضرا لبالغت فی
مدحه ومدح من لو كان غائبا لسا رعت الی ذمه * یعنی شول کیمسه بی ذم وقد حندن حیا ایله که
حاضرا ولسه مدح و شتا سنده مبالغه ایدرسن وشول شخصک مدحندن حیا ایله که غائب اولسه
ذم وقد حنده مسارعت ایدرسن (وقیل یعنی ذکرى آتی کلام ینه حکم امیر سوزلردندر که
دینلور * المنفعة توجب المحبة والمضرة توجب البغضة * یعنی طبیعت منفعت محبتی ومضرت بغضی
موجبدر * والخائفة توجب العداوة والمنا بعة توجب الالفة * یعنی نفس مخالفت عداوتی
متابعت وموافقت دخی الفتی موجبدر فتأمل * والعدل بوجب اجتماع القلوب والجور بوجب
الفرقة * یعنی مطلقا عدالت اجتماع قلوب تبعه بی وجور وظلم ایسه افتراق و پریشانی رعیت
وتبعه بی موجبدر که شق اول شوکت وقوت وشق ثانی ایسه خدانکرده ضعف و قلت دیمکدر
* وحسن الخلق بوجب المودة وسوء الخلق بوجب المابعدة * یعنی اخلاق حیده مودتی موجب
واخلاق ذمیمه که مطلقا کونی خو یلردن عبادتدر مابعدت ونفرتی مستوجبدر * والانبساط
بوجب الموانسة والانقباض الوحشة * یعنی بشاشت وجه موانستی وانقباض وتعبس وحشتی
موجبدر * والكبر بوجب المقت والتواضع بوجب الرفعة * یعنی کبر و تیه موجب بغض وتواضع
ایسه مستدعی رفعتدر که * من تکبر وضعه الله ومن تواضع رفعه الله * اثر ینک مال لریدر * والجود
بوجب الحمد والبخل بوجب الذم * یعنی جود وسخا ثنا ومدحی وبخل وامساک ذم وقدحی
موجبدر * والتواني بوجب التضييع * تحصیل مطلبه قصور یعنی تنبلیک تضییع املی موجبدر

(والحزم)

* والحزم بوجب السرور * یعنی اموره حزم واحتیاط ایله عمل موجب سروردر * والحذر
بوجب السلامة * یعنی مطلقا صافقت واحتراز منتج سلامتدر * واصابة التدبیر بوجب بقاء
النعمه * جلب وصرفده حسن تدبیر یعنی معاشی نصاب شرع وعقله تطبیق ایله اجرا دوام
نعمتی بلکه ترایدنی موجبدر * وبالتانی تسهل المطالب * یعنی عدم عجله ایله مطلوبو بلسه ولتله کسب
اولنور * وبحسن المعاشرة تدوم المودة * یعنی مودتک دوامی النجی خلق ایله کوزل یکنمک ایله اولور
* وبخفص الجانب تأنس النفوس * یعنی انسان لین الجانب اولان کیمسه ایله انبست ایدر
غلظت طبیعت اصحابی احباب پیدا ایدر من مألنده در * والاستبانه توجب التباعد * یعنی
خلقی تحقیق تباعد ونفرت یزنی موجبدر * وبکثرة الصمت تكون الهیبة * یعنی هیبت و وفار کثرت
سکوتله حصول بولور * و بعدل المنطق تجلب الجلالة * صدق کلام یا خود سکوت ایله اکثار
بیننده تکلم و یا خود کلمات طبیعه غیر فاحشه ایله جلالت وشان جلب اولنور * وبالنصفه تكثر
المواصلة * یعنی مواصلت ومحبت انصافانه معامله دن کثرت بولور * وبالأفضال يعظم القدر *
یعنی قدر وشان خلقه احسان ایله عظیم اولور * وباصلاح الاخلاق تركی الاعمال * یعنی
اخلاقی اصلاح و کوزل قیلغله اعمال ترکیه اولنور یعنی عمل خیر باطنک صلاحیه حاصل اولور
واحتمال المؤمن بوجب السوء * یعنی خلقک حوائجی تسویه و بولکنی بولکنک اولونکی و ریاستی
موجبدر * وبالعلم عن السفیه تكثر انصارك علیه * یعنی سفیهک معامله سوشه زجر ایله مقابله ایتجوب
حلم وصبر ایتک سنک اوسفیهه غلبه کده یارد مجیر یکنک تکرینه سبب اولور * وبالرفق والتودد
تستحق اسم الکرم * یعنی خلقه رفیق ومحبه کرم اسمنه مستحق اولور سن یعنی کرمک انلره
معلوم اولور * وبترك ما لا یعنیک يتم لك الفضل (قلت) یعنی صحیح فقیر اسعدینه دیر که اشبو کلام
مدار اسلام اولان احادیث شریفه در مصابیح شریفه تحریر ابوهریره رضی الله تعالی عنهم
روایت ایلدیکی (من حسن اسلام المرء ترک ما لا یعنیه) حدیث شریفندن مأخوذدر (ابو السعد
علیه رجة الرب الودودک لکل امری منهم يومئذ شأن یغنیه * مکرهه سی تفسیرنده بالمسایه یعنی
بفتح الباء والعین المهملة ای همه من عناء اذا همهم فی الهم لامن عناء اذا قصده دیو ایلدیکی تحقیق
اوزره مال حدیث شریف مذکور رجلاک اسلامک حسن و کمالی اقوال و افعال دن کند و زنده فعل
وقوله ضرورتی اولیان شیرلی ترک ایله حصول بولور دیمکدر بوقسه مآلی قصد ایتدیکی قوی وفعلی
ترك ایتک دیمکدر و ذکر اولان هم افطی اراده معنانه در بوقسه غم معنانه دکلدر
کند و سنده ضرورت اولیان قول مثلاً بر سباح کیمسه اسفارنده مشاهده ایلدیکی احوال وامکنه بی
سؤال ایدن و اصلا حکایه به بر سبب یوغیکن هر نقدر زیاده ونقصان و کذب وغیبت و ترکیه نفس
وتفاخر اولما دیغی حالده حکایه ونقل ایلک کبی که اشبو حکایه دن افضل ذکر و تسبیح ومراقبه
وسائر فضائل ایله اشتغال ممکن ایکن اول فضائل ایله شغله مانع اولدیقتن تضییع اوقات ایتک
دیمک اولمغله کمال اسلامه منافق دوشرف تدبیر * واعلم ان السياسة نکسواهلها المحبة * ومن صغر
الهمة الحسد للصدیق علی النعمه * والنظر فی العواقب نجاة * یعنی معلوم اوله که سیاست خصلتی که
سرکارده آراء شرعیه وعقلیه ایله تدبیر اموردن عبارتدر ار پاشه کسوه محبت اکسا ایدر یعنی
اهل سیاست عادل به ناس محبت ایدر (ودوستک نعمته حسد ذانت همتدندر) عواقب اموره
فکر ونظر وسیله نجاتدر * من لم یحلم ندیم * ومن صبر غنم * ومن سکت سلم * ومن اعتبار بصیر *
* ومن ابصر فهم * ومن فهم علم * ومن اطاع هواه ضل * ومع العجلة التدامة * ومع التأني
السلامة * یعنی حلم اولیان نادم وصبر ایدن مفتنم وسکوت ایدن سالم اولور و واقعات دن اعتبار الانلر
زیاده بصیر و بصیر اولان فهم ایدر وفهم ایدن عالم اولور و هواسته مطاوعت ایدن طریق مستقیمدن

عندول ایدر و امورند و بجه ایدن نداننده و متفکر و متانی سلامتند در * و زارع البری محصد
السرو * اشوقولک معانی حقیقه بانک ضمیمه بر یعنی بغدای یا خود مجاز بانک کسر یله
بر یعنی احسان اکن سرور بچر دیمکدر * و صاحب العقل مغبوط * و صداقة الجاهل
تعب اذا جهلت فاسئل و اذا زلت فارجع و اذا اسأت فاندنم * یعنی عقل و فطانت صاحب
غبطه اولنور دوستلق بلیان نادانه صداقت یا خود صداقت فاعله مضاف اوله رزق جاهلک
سکا صداقتی تعب و مشقتدر فتأمل بیلز ایسک صور و او کرن شروع ایستدیکک امورده
سورچدیکک یعنی خطای آکلیدیکک و قنده اول ایشدن اوتامه دون و اسأت ایستدیککده نادنم
اول (کتب ار بعد منزله الهیه دن اشودرت کلمات لاکل سمانی انتخاب ایلدیلر (تورات شر یغدن
* من قنع شیع * کلمه جامعه سنی که مالی بر کیمسه اگر ظهورات الهیه به قناعت ایدوب و تبششی
کیفماظهر ایدوب و تمتعات زانده کسبچون مشقتلری ترک ایلسه طویاری یعنی ضرورتدن قوریلوب
راحتند اولوزدیمکدر (اما انجیل منبقدن انتخاب اولسان * من اعتزل نجاة * کلام مستطایدر که
مالی بر کیمسه معاشرت غیر مصلحه ناسدن عزات و امور اخرویه و قدر حاجتده خصوص
دنیویه سنه اشتغال ایلر ترک مخالطت ایلسد نشأتینده نجات و سلامتده اولور دیمکدر لکن عزالتک
کتب اخلاقده یازیلان شرائطی دخی مطلوبدر (اما زیور شر یغدن امتیاز اولنان * من
سکت سل * کلام موجز بدر که مالی صمت و سکونه ملازمت و مالا یعنی و سبما مضرتنه مؤدی کلمات
تفوهندن مجانبت ایلان کیمسه دارینده سلامتد رسیده اولور دیمکدر (اما قرآن عظیم الشانده
اولان استعیند بالله * و من یعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم * آیندیر که تفسیر
بیضاویده یازلدیغی اوزره مال شریفی اول کیمسه که دین الهی تمسک ایده و یا خود مجموع امور
لازمه سنده الله تعالیه التجایده و یلواره البته او کیمسه اهتدا اولنور یعنی اول اتی جسته ابرکورر
دیمکدر (معنای اول مضافک حذفی و ایکنجی معنی یا الی معناسته اولی اعتبار ایلدر فتأمل
(واعتصام ایکی اولوب بری اعتصام بالله در اول هر موهومدن ترقی و هر ترقدن تخلص و ناسدن
انقطاع و رفض علا بقدر (و بری دخی اعتصام بحبل الیه در که اول طاعتی محافظه و اوامره
مبادرتدر یوتیان صاحبی اکلیل نام کتابدن نقل ایشددر (حکمای عرب و عجمک مفادی نفس الامر
مطابق اولد یعنی کرات ایلر بحر یاری اولان اشو کلمات ار بعد که اولکبسی * لا تحمل نفسك
مالا تطیق * در یعنی نفسک مقدوری اولیان شبئی تحمیل ایلر نفسکی اتعاب و تدبیل ایلر
(ایکنجیسی * لا تعمل عملا لا تنفعک * در یعنی دینساده و آخرتده فائده و منفعتی اولیان عملی
ایشکله عمرکی اضاعت ایلر (اوچنجیسی * لا تغتر بامرأة ولو بذلت لك ودها * یعنی زمره
نسوانه مغرور و مفتون اولر هر قدر سکا حب و وداد بذل و اظهار ایدر سه ده بی و قالقلری
در کاردر (در دنجیسی * ولا تثنی بما لوان کثر * در یعنی هر قدر کثرت و وفرتی اولور سه ده ماله
اعتماد ایلر دیمکدر که وثوق و اعتماد انجیق باری تعالی و تقدس حضرت ترینه اولور معنای مستلزمدر

الباب السادس فی الامثال و فیه فصول

اشبواننجی باب فصول عده ضمیمه ضرور امثال بیاننده در * الفصل الاول فیما جاء
من ذلك فی القرآن العظیم و احادیث النبی الکریم * اول فصللردن فصل اول قرآن عظیم
و احادیث نبی کریمه امثال مجر اسنده جاری اولان آیات و احادیث بیاننده در (معلوم اوله که
ضرور امثال نزد اهل افضالده شول اشیاء عز بزه در که عاقل و لیب و دانی ادیب کلام و خطابی
انکله تمهید برله قلو بکیر صغیر و کبیر و تعبیر دلپذیر بنی قرین تأثیر ایدوب جواهر یله کتابی ترین

وفوائد یله خطابی تبیین ایدر حتی اشرف کتب منزله الهیه اولان قرآن کریمه ذکر ی کثیر
و اذ صبح عالم سید کائنات و مغرور وجودات علیه ازکی الصلوات و التحیات حضرت ترینه در نظر انده
ایرادی و فیردر اما قرآن کریمه اولان امثالک بعضیلر بدر که ذکر اولنور قوله تعالی * لبس لها
من دون الله کاشفة * مال شریفی اولنده اولان ازفة الازفة مفهومی ضمیمه اقتربت الساعه
نصننده قرب ایلر موصوف اولان قیامت قریب اولدی فنانکه اول واقع اوله الله تعالی دن غیری
انک کشفنه قادر بر احد یوقدر لکن کشف ایتمز و یا خود * لا یجلیها الوقتها الا هو * نصننده بیان
بیورلدیغی اوزره انک وقتی الله تعالی دن غیری کشف ایدر یوقدر زراتی کیمسه به ییلدر مامشدر دیمکدر
اشبونظم جلیل حل امور پیوسته قدرت رب غفوردر یرنده تلاوت اولنور و قوله تعالی * لن تنالوا
البر حتی تنفقوا عما تحبون * مال شریفی ای عباد و مخلوق سز کمال خیر و رحمت و رضاء
باری و جسته البته نائل اولما سکر اول سودیککز اموالکزدن زکاتی و یرمنجه که انکله نفسکزی
یخلدن و محبت مالدن پاک ایده سز دیمکدر و اصح اولدیغی اوزره بعد از کاه صدقه تطوع حقتده
بو آیتک حکمی دخی ثابت اوله بو آیت کریمه ناسی و بالخصوص لثیمی بذل ماله ترغیده تلاوت
اولنور و قوله تعالی * الان حصص الحق * یعنی بو آیدر حق ظاهر اولدی مآلنده در بو آیت
کریمه معذورا اولان کیمسه نک حتی احقاق اولند قنده قرائت اولنور و قوله تعالی * قضی الامر
الذی فیه تستفتیان * اشبو نظم جلیک معنای شریفی قصه سنی بیانیه موقوف اولغه اجالا
شو و وجهله در که حضرت یوسف صلوات الله و سلامه علی نبینا و علیه بحکمته تعالی سجندده ایکن
حضرت یوسف علیه السلام تعبیر رؤیا بیوردر قریبی اشراب بیورملر یله یشنه زندانده برابر محبوس
ملک مصرک اول عصر ده شرابدار ی و خبازی علی قول بخر به ایچون مصنوعا و علی قول صحیحا
رؤیا بکوردر اما شرابدار بن رؤیا میده ملکک کاسه سنه اوزم صقار و ایچرر کوردم و خباز دخی بن باشم
اوسننده اوج اتمک و الوان اطعمه کتورر مشم قوشلرا و شوب اندن پرل کوردم دیوب حضرت
یوسف علیه السلام دن التماس تعبیر ایلد کورنده اول بی جلیل مر قومانی دینه دعوت و ایشار تقدینه
نصیحتدن نصکره شرابداره سن کما کان ملکه شرابدار و خبازه سن مصلوب و بردار اولوب قوشلر
باشکدن اکل ایدر دیو تعبیر بیوردر قورنده مر قومان بز حقیقه رؤیا کورمبوب پرداخته ایشدک
دید کورنده یوسف علیه السلام * قضی الامر الذی فیه تستفتیان * بیوردر که مفهومی ایکی کورک
سؤال ایستدیکی امر دن فراغ اولنوب سز خبر و یردیکم شبثله حکم الله واجب اولدی دیمکدر بو آیت
کریمه بر حکم یرین بولوب دونک ممکن اولیه جق یرده قرأت اولنور (قال الفقیر اسعد) مظهر
وحی الهی اولان پیغمبران علیهم السلامک تعبیر لری عین ماسیه فی بیاندر لکن جامع صغیرده اولان
(الرؤیا علی رجل طار ما لم یعرف فاذا عبرت وقعت ولا یقصها الا علی و ادا و ذی رأی) حدیث شریفی
حکمنجه که مالی رؤیا بر اوچان قوشک ایاغنه ایشمش شی کبیرر یعنی استقرار ی یوقدر مادامکه
تعبیر اولنوبه و فتاکه تعبیر اولنه کورنه و یا کوریلان کیمسه به حکم رؤیا لاحق اولور و رؤیا دخی
یاز یاده محب اولانه و یا خود علم تعبیری ییلن ذاته عرض و حکایه اولنیلدر زرا رؤیا تعبیر دخی
نا بعدر محب کر به شبثله تعبیر ایتمز و عالم بالتعبیر حقیقت حال رؤیا بی خبر و یردیمکدر اشته
سنن ابی داود و ترمذی و ابن ماجه ده اولان اشبو حدیث هر کسه نقل و اعلان اولماز و قوله تعالی
* لبس الصبح بقریب * لوط علیه السلام قبل باریدن قومنه وقوع بوله جق عذاب
و هلاکی استعجال ایلر همان وقوعی طلب ایلد کورنده من طرف الله جواب واقع اولمشدر صباح
قریب و یقین دکلی عذاب موعودم علی الصباح انلری اهلاک ایده جکدر دیمکدر بو آیت کریمه
دخی امر الهی البته ظهور ایدر یرنده اولنور و قوله تعالی * لبس الله باعالم بالاکثرین *

یعنی الله ذوالجلال نعم لا تحصاسی مقابله سنده شکر و جدا دیناره عالم دکلای ایمان ایل و انواع شکر ایل
شاگردین اولانله البته عالم درو انلری توفیق ایدر و شاگردین اولانلری خذلان و ضلالت رفیق ایدر
دیمکدر بوی آیت کریمه شاکر نعم واصل اعطف و کرم رب اکرم اولور برنده ذکر اولور و قوله تعالی
﴿ثم بدلنا مكان السجدة الحسنة﴾ یعنی اشبو آیت کریمه تک سباقنده واقع آیت کریمه مقتضا سنج
الله عظیم الشان برقریه و اولانلر اهلته که انبیا دین بر نبی ارسال ایلک پیوردی انلرانی تکذیب
ایندکدرنده شدت احتیاج و ضیق تعبش و سوء حال ایل اول قریه اهلانی مؤاخذه پیور تا که حق تعالی
نضرع و تذلل و نیاز ایدر لاکر نضرع ایدر لایسه بعده جناب حق عزوجل صد دنده اولدقلری
بلا و شدت لری برینه سلامت و سعه احسان پیورر مآلنده در بودخی شده صبر ایل حقه التجا ایدن
سلامته نائل اولور برنده ذکر اولور و قوله تعالی ﴿و حیل بینهم و بین ما یشتبهون﴾ یعنی
سباق آیت مقتضا سنج کفره و مشرکین علیه الصلاة والسلام افندی می یا خود کفریه و عید
اولان عذاب اوان تکلیفه انکار ایلدیلر و رجاء بالغیب کان و وهم بره علیه الصلاة والسلام
ظهوری ممتنع اولان یا خود عذاب ظاهر اولسان حاشا موجب طعن اوله حق شی ایله مکان
بعیددن یعنی اسنادی بعید ایلکن انجق باطل شبهه لر بنه بناء و امور آخرتی امور دنیا به قیاس بر طاقم
اقوال باطله ایله تقول و تفوه ایلدیلر و انلرک یوم قیامتده اشتها ایلدکاری توبه و ایمان و دنیا به رجوع
بنی ایله کندی ینلرینه کفر و انکار لری حیل اوله ایلدی مآلنده در که یأس حالده قرائت
اولور و قوله تعالی ﴿لکل نباء مستقر﴾ مآل شریفی سباق اولان ﴿فسوف یعلمون﴾
نصی ایله عذاب و وعید ایلهر بر خبر قرآن و نبی ایچون زمان و وقت وقوع وارد و وعید اولانک
کفار و فجار دنیا و آخرتده یا خود یا لکر آخرتده وقوعی بقینا یلور ل دیمکدر که متیقن الوقوع
اولان خبرده و شیده اوقنور و قوله تعالی ﴿قل کل عمل علی شاکلته﴾ قلت مفسر لاشبو آیتک
تفسیرین ای بنی دیکه هر کس هدی و ضلالتده حالته یا خود جوهر روحنه و مزاج بدنه تابع
احواله مشاکل اولان طریق و راه اوزره عمل ایدر دیو یا ز مشلردر که (کل مبسر لما خلق له)
حدیثی دخی بو معنی اوزره در بودخی میل جلی بی بیانده اوقنور و قوله تعالی ﴿فمعی ان
تکروا شئنا و یجعل الله فیہ خیرا کثیرا﴾ اشبو نظم جلیل ﴿یا ایها الذین آمنوا لا یحل لکم
ان ترثوا النساء کرها و لا تعضلوهن لتذهبوا ببعض ما انبتوهن الا ان یاتین بفاحشة مبینه و عاشرهن
بالمعروف فان کرمتموهن فمعی ان تکروا شئنا و یجعل الله فیہ خیرا کثیرا﴾ آیت کریمه سنده
واقعدر و مآل شریفی ای مؤمن قولرم سزه حلال اولر که مورثک نساغنی ارث طریق اوزره
اخذ ایدوب اگر ایل و یا خود کارهات ایکن انلری کدی بکره تروج ایدر سزودخی اول نساغنی تزویجندن
منع ایکنر تا که انلره و یدیکر مهرک بعضی انلردن اله سز و یا مهر لری اوزره انلره خلع ایدر سز
مکر که اول نساغنی سز و سوء معاشرت و عدم تعفف کی افعال فاحشه مینه ایشلیه لر و نساگر ایل
فعلده انصاف و قوله بحامله ایله معاشرت ایلد اگر نساگر صحبتندن و الفندن نفسکزر کراهت
و نفرت ایدر سه مجرد کراهت نفسله انلردن مفارقت ایتیک کاهی برشدن کراهت ایدر سز حالبو که
الله تعالی سزک ایچون ولد صالح و الفت و محبت و صلاح دین کی خیر کثیر قیلر دیمکدر اشبو
آیتده هوای نفسنه مخالف ایلده ده رجل زوجه سنی معروفله امساک استیجابنه ارشاد و طلاق
کراهته دلالت وارد (مرو بدر که زمان جاهلیتده حکمه تدر یجله اوامر الهیه نزولنه مبدأ
اولان اوائل اسلامده وقتا که بر کیمسه اولوب زوجه سنی ترک ایتسه او کیمسه تک عصبه سی کلور و توبی
اوامر اهنک اوزرینه براغوب و شمدنکرو بن یومر آه به احقم دیوب من بعد دیر ایلسه مهر اولیه
یا کدی تروج ایدر و یاغیری به تروج ایدوب مهرین الور و یا زوجندن آکا انتقال ایدن میراثی البدن

الجبه قدر اتی تزویجندن منع ایدر دی اشته حق جل و علا حضرت لری مسلمانی افعال مذکورده نهمی
ایچون آیت کریمه مسطورده بی انزال پیوردی بودخی مصیبه گرفتار اولان کیمسه به تسلیه و نفسه
کوج کلان شیده اقدام محملده ایراد اولور و قوله تعالی ﴿ان تمسککم حسنة تسوهم وان تصبکم سبته
یفرحوا بها﴾ بوی آیت کریمه کفار و مشرکینک اهل ایمانه کمال عداوت و نهایت حسد لرینی بیاندر
مفهومی ای مؤمنین سزه یا اعدا کر اوزرینه غلبه و یا انلردن اخذ غنیمه و یا ناسک اسلامده دخولده متابعی
و یا مسلمینک تعبدده و سعتی جهنم لریله بر حسنه ایرشسه انلر یعنی کفار اول منفعت حسد ایدر لر
و اگر سزله بر سینه ایرشسه اول سینه هریمت و یا ضرر و یا شدت کی اکا شماتت ایدر لر یعنی سونیور لر
دیمکدر بوی آیت کریمه دخی اعدا و حسده محسودک کدر یله بمنون و سرور یله محزون اولور برنده اوقنور
و قوله تعالی ﴿کل نفس بما کسبت رهینه﴾ مآلی ﴿الا اصحاب الیمین﴾ نصیله هر نفس کافر عمل
سبی سبیلله نارد محبوسه در الا اصحاب یمین نارد ذنوب لریله محبوسه دکلردر بلکه حق تعالی انلری
مغفرت ایدر اصحاب یمین یا اطفال مسلمین و یا ملائکه و یا یوم میثاقده آدم علیه السلام صاننده
اولان اهل جنت و یا کابری صاغرینه و یریلانلر و یا نفس لرینه یمیلور و یا مسلمون مخلصون در
دیو اهل تفسیر یننده اختلاف اولمشدر و علی قول معنای آیت هر نفس کسب ایتدی کی خیر و شر
ایلله مأخوذه در الاعتمادی فضل باری تعالی به اولانلر مأخوذه دکلدر اما اول که اعتمادی کسبه
اوله مأخوذه در دیمکدر بودخی هر کس جزای علی بولور برنده اوقنور و قوله تعالی ﴿ما علی
الرسول الا البلاغ﴾ مفادی رسول و نبی اوزرینه واجب اولان امر الهی بی تبلیغدر دیمکدر بودخی
ایلیچیک و سائر امور تسویه سبله مأموره عهده سنده اولان اقوالله صد اقله افاده لازمدر و ایلیچی به
زوال بو قدر یرلنده اوقنور و قوله تعالی ﴿کم من فئة قليلة غلبت فئة کثیرة﴾ یعنی عسکر قلبله
الله تعالینک اراده حکمی ایله چند کثیریه غلبه ایلر دیمکدر بودخی مکتلر اولان اعدایه غلبه و انجق
نیاز یله اوقنور و قوله تعالی ﴿ما علی المحسنین من سبیل﴾ یعنی سباقنده اولان نصیر ایلله مفهومی
جهاددن ضعف بدن و مرض و فقر جهنم لریله تأخیر ادوب یله فعلا و قول اسلام و مسلمینه عائد
صلاحه ناصح اولان مؤمنین سبک محسنینه منخرط لردن انلر ایچون معاتبه به طریق بو قدر دیمکدر
بودخی احسانه ترغیده اوقنور و قوله تعالی ﴿تخسبهم جیه و قلوبهم شتی﴾ سباق اولان ﴿ذلک
بانهم قوم لا یعقلون﴾ نصیله مفهومی حبیب یهود و منافقین متفقین و مجتهدین ظن ایدر سن حال بو که
عقائد لری متفرقه و مقاصد لری مختلفه اولد یغندن قلوب لری متفرقه در یعنی ینلرنده نواد بو قدر
زیرا قلب لرینک نشتی قوا لرینی ضعیف ایتکله صلاح لری اولان شتی بیلر دیمکدر بودخی
یوزه کولچی منافق صفتلور حقهده اوقنور و قوله تعالی ﴿هل جزاء الاحسان الا الاحسان﴾
عملده احسانک جزاسی مقابله سنده انجق جنت و ثواب ایله احساندر دیمکدر بودخی افعالی
نحسین اولوب مقابله سنده احسانه مستحق کیمسه حقهده اوقنور و قوله تعالی ﴿ولا ینبیک مثل خیر
مآلی سباقنده بولنان نصوص مقتضا سنج رسول اکرم و فخر عالمه خطا با سکا بیلرک و عبده
اصنامک حالنی و دخی دنیا و آخرت احوالی او احوالره خیر اوله رق خبر و یرن الله سبحانه و تعالی کی
برخبر بو قدر زیر اهر احواله حقیقی اوزره خیر انجق حق تعالدر دیمکدر که قول و قائل ارا سنده
تأکید اوقنور و قوله تعالی ﴿ولو علم الله فیهم خیرا لاسمعهم﴾ یعنی حقدن صم نکم اولان
کفار و مشرکینک سعادت لرینی یا خود آیات قرآنیله انفعال لرینی ازله الله تعالی بلیدی یعنی انلره
سعادت تقدیر ایلسه انلره هدایتی مفهم و موجب سماع تفهم ایله اسماع ایدر دی مآلنده در بودخی
اهل عناد حق لنده اوقنور و قوله تعالی ﴿کل حزب بما لدیهم فرحون﴾ مآلی قرینه
سباق و سباق ایله ادیان مختلفه برله متحز ینندن هر بر حزب و طائفه صد دنده اولد یعنی دین باطلی

استحسن ایله مسرورا واورل وانی حق اعتقاد ایدرل دیمکدر وقوله تعالی ﴿ لا یكلف الله نفسا الا وسعها ﴾ الله تعالی هیچ برکیمه به طاقی اولیان شیی تکلیف ایتمدیمکدر بودخی مشقنتو امور دن استقامت ممانده اوقنور وقوله تعالی ﴿ قل لا یتوی الخبیث والطیب ﴾ مالی خبیث ایله طیب مساوی دکل ایدوکنی سوبله دیو جناب بیغمبره خطاب حقدر یعنی عندالله اشخاص و اعمال و اموال دن جدیدله ردیسی پراولمادیغنی بیان و صالح عمل ایله حلال ماله ترغیدر وقوله تعالی ﴿ یا ایها الذین آمنوا لم تقولون مالا تفعلون ﴾ مفهومی ای مؤمنان سرزایشلیدیکنر شیی نیچون سوبلر سرزدیمکدر که مساون مقدمان اعمال احببیلدیکنر بزانده اموال و انفسمزی بدل ایدر ایدکنر دیدکلر نده احد غزاسبله مأمورا و ایدر لکن غزای مرقومده تولی واقع اولمغه اشبوایت مقام عتابده نزول ایلدی و ابن زید رضی الله عنه قولنجه مؤمننه برده ایله وعدا یتشیکن وفا یتیمان منافقین حقنده نازل اولمشدر وقوله تعالی ﴿ ألم ترالی الذین یزکون انفسهم بل الله بزکی من یشاء ﴾ مفهومی کورمه بسن یعنی کوردکن و بلدکن شونلر یکم کندولر بن تزکیه ایدرل انلر کندو تزکیه لری ایسه معتدبه دکلدر بلکه حق تعالی دبلدیکی کیمه بی تزکیه یعنی ذنوبدن تطهیر و تبره ایله اصلاح ایدر دیمکدر بیضاوی بیانجه اهل کتاب بز الله تعالی که حاشا ابتوا و احباسوز دیدیلر و علی قول یهوددن برطاقمی چو چوقلر ایله رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب شوصیابنده کاه و ارمیدر دیدیلر یوقدر ییوردقلرنده یهود یمین ایدرلک اشته بزده یونلر کبیر کوندز ایشلیدیکنر کاهلر کیمه و کیمه ده کی کوندزده یارلغانوردیو تزکیه ایتدکارنده آیت مسطوره حبیب اکرمه خطا بانلری رده نازل اولمشدر و هر کیمه که مادامکه دینده بر غرض صحیح ایچون اولمهرق نفسی تزکیه و ثنایده اومد کوره داخل اواور یو آیت کریمه خود فروش و یا کارانه نمر بض مقامنده قرائت اولنور وقوله تعالی ﴿ یا ایها الذین آمنوا لاتسئلوا عن اشیاء ان تبدلکم تسؤکم ﴾ مفهومی ای ایمانله متصف اولنلر رسول الله بعض اشیا دن سوال ایلیک که اول سرز اظهار اولنسه سرز غم و پرور و عاقل کندویه غم و پرورششی ایشلزدیمکدر ﴿ و لله علی الناس حج الیت ﴾ آیتی نازل اولدقده سرافقه بن مالک رضی الله عنه هر سنه ده حج فرضیدر دیواج دفعه صور دقده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم آخر عمرده برکفره فرضدر اگر بن سکا سو الکک عقبنده نعم دیسه مایدی او یله اولوردی و اکایسه استطاعتکنر اولمازدی امدی بویه شلردن صور میوب همان امری اخذ و نهیدن اجتناب ایدکنر زرا ایم سابقه نک هلاک لری انبیا لینه کثرت سوال و اختلا فلریدن اولدی مآلنده خطاب ییوردیلر اشته یونک اوزرینه نازل اولمشدر وقوله تعالی ﴿ و ما تأتیهم من آیه من آیات ربهم الا کانوا عنها معرضین ﴾ یعنی هر نه وقت که آیات الهیه دن انلره یعنی کفار قنغی آیتی و معجزه و دلیلی کتور رایسک یعنی ظاهر اولسه انلر ایچق اعراض ایدر اولدیلر زرا انلر اعراضه اعتیاد و انک اوزرینه نمرن ایشلدر مآلنده در حق قبول یتیمان مکابر حقنده اقتباس اولنور وقوله تعالی ﴿ ولوردوا لعادوا لما نهوا عنه و انهم لکانذبون ﴾ کفار اگر نار اوزره و قوفلرندن و عذابلرینک مقداری ظهورند نصکره تمیلری اوزره دنیا پرده اولنسه لذهی اولندقلری کفر و معاصی به عودت ایدرل ایدی زرا انلر وعدلنده کاذبلردر مآلنده در که عناد لری تجربه اولنا ن اشخاصک ندامت لری حیر قبولده اولماز رنده اقتباس اولنور وقوله تعالی ﴿ اعلموا ان الله شدید العقاب و ان الله غفور رحیم ﴾ یتلک که حق سبحانه و تعالی تحفه قافا محارمنی هتک و انک اوزرینه اصرار ایدنلره عقابی شدیددر و او امرینی محافظه و انک اوزرینه صبر ایدنلره زیاده مغفرت و رحمت ایدیمیدر مآلنده در بین الخوف و الرجاء بولنغه تنبیه موقعنده اقتباس اولنور ﴿ ولوردوا لجهنم و کشفنا ما بهم من ضر لجهنم فی طغیانهم یعمهون ﴾ اذاده اصرار ایدن

کفار قریش اوزره خطا یرمسنی بیغبر علیه الصلاه والسلام حق جل و علا حضرتلرندن دلیوب خطا یردکنه ابوسفیان قبل اهتدائه کلوب ﴿ انشک الله و ارحم ﴾ من عالمینه رحمت اوله رقی بعث اولندم دیورسن دیدکنه رسول علیه الصلاه والسلام بلی او یله بعث اولندم ییوردیلر تکرار یانچون ابامزی سیف و ابنامزی خطا ایله قتل و هلاک ایدیه یورسن دعا قبل که حق جل و علا بوقطی دفع ایدیه دیدی بعده دعای نبی علیه الصلاه والسلام ایله اول خطا دفع اولوب و آیت مسطوره نزول ایلدی که مفهومی اگر بز انلری اسر کیوب او غراد قنری ضری کیدرسک یتنه انلر حقندن استکبار و رسول الله و مؤمننه عداوتده بلج و تمادی ایدرل دیمکدر یو آیت کریمه دخی کذلک اهل عناد حقنده اقتباس اولنور وقوله تعالی ﴿ فذکر انما انت مذکر است علیهم بمصیطر ﴾ حق جل و علا اشبو آیتده بیغمبر یمز علیه الصلاه والسلام خطا باسن انلره تذکیر ایله یعنی آخرت عذابله تخویف قبل اگر نظر و تذکر ایتمز ایسه مهموم اوله سکا ایچق واجب اولان تبلیغدر یوقسه انلری جبرایله ایمانه کتور مک ایچون اوزرلرینه هنوز مأمور و غالب قلندکنر مآلنده اشبوایت کریمه قتال امری نازل اولمزدن مقدم نازله اولمشدر بودخی ﴿ ما علی الرسول الا البلاغ ﴾ آیتی مقامنده قرائت اولنور وقوله تعالی ﴿ انا وجدنا علی امه و انا علی آثارهم مقتدون ﴾ مفهومی شریقی اشبونص جلیک اولی اولان ﴿ و کذلک ما ارسلنا فی قریه من نذیر الا قال مترفوها ﴾ نظم جلیلی اقتضا سنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم تسلیه فومندن اولان کفارندن صدور قول باطل کی سندن اول هر اهل قریه و بلده که بز انلره انذار ایچون رسول کوندردکن انلرک جباریه سی رسوللرینه بن ابامزی بریدن و طریقت اوزره بولدی بز دخی انلرک اثرینه اتباع ایشلردر دیدیلر سابق آیت موجبجه دخی دعوی باطله لرینه دلیل عقلی و نقلی اولوب جاهل و نادان اولان آبارینه تقلید ایله احتجاج بالباطل دن عبارتدر بودخی باطل اولان اسکی توره دن دو یتیمان نادان حقنده قرائت اولنور وقوله تعالی ﴿ یالیت ییتی و یتنک بعد المشرقین فبئس القرین ﴾ بونظم جلیک ماقبلنده اولان آیت کریمه ایله خلاصه مفهومی برکیمه که رحمن اولان حقن کندن غافل اولوب اعراض ایله محسوسانه فرط اشتغال و شهوانه انهم اکدن رجائی یعنی الله تعالی کذنن تعامی و یا اعراض ایدیه و عقابندن خوف و ثوابن رجاء یتجه بز اکا بر شیطان ضم و تسلط ایدرزدنیساده اول شیطان اکافر یدر آبرماز و ضلالتی ترغیب ایدر یا خود نازده ایکسند برنجیر اوریلور و شبا طین عاشی و معرض جنسی هدایت بولدن منع ایدر مع ذلک معرضلر کدولر بن طریق مستقیم اوزره کان ایدرلر وقتا که اول معرض شیطان ایله یوم قیامتده درگاه عظمتنره کاه شیطانه تولیدی بیغز مشرق ایله مغرب راستجه بعد اولیدی سن بکانه بدقر بن اولور سین دیر و ندامت ایدر دیمکدر آیت کریمه ده مشرق مغربه قاعده عربیه اوزره تغلیب ایله تنبیه و بعد مشرقینه اضافت قلنددر یو آیت جلیله منافق قریندن تبعده اقتباس اولنور وقوله تعالی ﴿ فلا تزکوا انفسکم هواکم بمن اتقی ﴾ نفسلر یکزی عمل کزیده و زیاده خبر و معا صیدن طهارت و رذا یتدن نظافت ایله مدح و ثنا ایلیک خالفکنر اولان حق جل و علا سرزدن تقی و تقی اولانی و اولیانی سزی صلب آدم علیه السلام دن اخراجدن اول زیاده سبله بیلور دیمکدر بوضو رنده بلا غرض صحیح تزکیه نفس حرمانی طالب و کسر نفسله دامن تواضعه یا بشلق حق تعالی دن اجری جالب اولور دیمکدر بودخی خود بین و ریافروش اولان آدمی به تعرض مقامنده قرائت اولنور وقوله تعالی ﴿ کل یوم هو فی شأن ﴾ حق تعالی قضا و قدری اقتضا سنجه هر وقتده انواع اشخاص احداث و احوال نادیده ایداع ایدر جله تصرف بدقدرتنده در دیمکدر (بی بوی - بیشت غرنه - تبعه -

(من شأنه ان یغفر ذنبا و یفرج کربا و یرفع قوما و یضع آخرین) حدیث شریفی ذکر آنست که
 مادی باری تعالی آنکه جلّه شندند که کاهی مغفرت و کرب و غمی تفریح و بر قوی ترفع
 و قوم آخری تذلیل ایدر دیکدر سبب نزول بیابنده دخی طائفه بود که جمعه ایزه سی کوئی الله تعالی
 برایش بشارت ز علیرینی ردا نازل اولشدر دیمشدر انتهی بوآیت کریمه امور غریبه حدوشده
 تعجب برنده قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ یعنی کفار و شرکین
 معجز اولدینی ظاهر و حجج واضح و معانی شریفه بی مشتمل اولان قرآن عظیم الشانه ایمان کتور منجیه
 قننی کلامه ایمان ایدر دیکدر بوآیت کریمه اتیان برهاند نصکره ملزم اولیان معاندینه تنبیه
 برنده قرائت اولنور و قال تعالی ﴿وَمَارِکَ بِغَافِلٍ عَمَّا يُعْمَلُونَ﴾ یعنی یا محمد سنک ربک هر کسک
 خیر و شر عملدن یا خود ثواب و یا عیادت مستحق اولدقاری مقدار دن غافل دکلدر سن همان
 مطمئن القلب اول مآلنده در بودنی بر ظالم و عاصبتک قهر و جزاسی امهال اولند قدّه تعجب ایله
 دینه جک محله قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿وَأَعْبِرْهُمْ هِجْرًا جَبِلًا﴾ شبه نظم جلیک معطوف
 علیه اولان ﴿وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ﴾ نظم ایله مفهومی حییم کفارک سکا حرافات و کلات
 باطله دن سویلدن کینه تفوه و تقول ایلد کلامی کلات باطله و مخالفت و جفالتینه صبر ایله و انلری
 بجانب و مدارات ایله هجر جلیل ایله هجر و ترک ایله و مکافات و مجازات قیدنده اولوب انلری جناب
 حقّه حواله ایله مکافات و مجازات قیدنده اوله سنک مرادک اوزره جناب حق انلرک حققدن کلور
 دیکدر بودنی سفها نک استهزا و معاندینک اذالینه عدم تحیل ایله جزع ایدن کسانه نصیح
 برنده قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا﴾ مآلی بر کیمه
 صالح عمل ایدر ایزه نفع و فائده سی نفسنه و کند و یه در و اولکه عمل سی و فیج اید و بالی کند و یه در
 دیکدر بو نظم جلیل صداقته ترغیب و خیاتی ترهیده قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي
 الْبَصَارِ﴾ اشبوآیت یهود دن نقض عهد ایله خانه بردوش اولان بنوالنضیر احوالی یانی
 عقیده در که مآلی ایدر الله تعالی آنکه امرینه بصیرتله نظر ایدنلری بنوالنضیرک حاللر یله منتظر اولوب
 حققدن غیری بر شیشه اعتماد ایلسونلر دیکدر که نصیح قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿لَمَثَلِ هَذَا فليعمل
 الْعَامِلُونَ﴾ سباق نظم جلیل اقتضا سنجه معنایی اهل سعادت جنته دخوانده تشکر و ثنا
 معرضنده اشبو بزه و ریلان خلود نعمتی و امن و نجات و افره در اشبو فوزک مثلنه نیل ایچون عالمونک
 عمل خیر ایللری واجب اولور یوقسه حظوظ دنیویه ایچون عمل واجب دکلدر که اول حظوظ
 الام ایله الوده و سرریعة الانصرامدر دیدر دیکدر اشبو نظم کریملر اهل جنتک کلامی اولوب
 حکایه حق قول اولق و یا خود بلا حکایه قول حق اولق بمحتلدر بودنی عمل خیری ترغیده اوقنور
 بزم نائل اولدیمز بو نعمت بر فوز عظیمدر عمل خیر ایله نائل اولنور بو فوز عظیمه نیل استیلر
 یونک کپی عمل ایله عمل ایتمک واجب اولور یوقسه آلاء سرریعة الانصرامله الوده حظوظ
 دنیویه ایله نائل اولنماز مآلنده در بوآیت کریمه دخی عمل خیر ایشلیان ذاتی مدح و آخرینی ترغیب
 برنده ابراد اولنور و قوله تعالی ﴿كُلْ مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ﴾ و قوله تعالی ﴿كُلْ مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ﴾ کل نفس ذائقة الموت
 مفهوم نظم اول بر یوزنده اولان کافه ذی روح و مرکبات فنا پذیر اولوب انحق بقا و بیقی وجه
 ربک ﴿دَلَالَتُجْهَ ذَاتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ﴾ مخصوصدر دیمک اولوب و مفهوم نص ثانی هر نفس موتی
 طادیدر یعنی فوت اولور و اولدن خلاص یوقدر دیکدر اشبو آیتلر تعزیه مقامنده قرائت
 اولنور و قوله تعالی ﴿فَافْهَمُوا﴾ افسحیر هذا ام اتم لا تبصرون سباق دلالتجه مفهومی یعنی روز قیامتده
 کفار بدکار قید و بند ایله عتقا و قهرا جهنمه ادخال اولند قننده انلر تهکما و استهزاء ﴿فَافْهَمُوا﴾ افسحیر
 هذا ام اتم لا تبصرون دینلور یعنی دنیاده قرآن عظیم الشانه اعجازی و حقیقتی کونش کپی

ظاهر ایکن سحر در کونیز سحر ایله باغلندی دیوز عم ایدر ایدیکر ایا بو محسوس و مشاهدیکر اولان
 جهنمه یا مکر دخی سحر مبدر یوقسه حسک ز غلط ایدوب کور میور مبرک دیکدر بودنی بر شیک
 حقیقتی ظاهر ایکن انکار ایدن معاندینه اوقنور ﴿وَمَنْ الْأَمْثَالُ مِنَ الْحَدِيثِ﴾ بواراده
 آیات قرآنیه دن لغرض صحیح ادلا اقتباس اولنان غایت بولوب اشارت اولنان احادیث نبویه
 سراغاز و ابتدار و مفاهیم شریفه سی شروحه باقبیله رق قلم اسعد فقیر ایله اشعار اولمشدر
 (انما الاعمال بالنیات و لکل امری مانوی) هر بر طاعت یا خود هر بر فعل مشروع اختیار
 ککرب مباح و مندوب و کرکسه سنت و واجب و فرض بولنماز یعنی صحیح اولماز یا خود
 اعمالک کالی بولنماز انحق نیت ایله یعنی جلب نفع یا خود دفع ضرر غرضنده موافق رأی اولنسان
 شبهه قلبک اتباعات و مبلی معنا سنه اولان نیت حقیقه یا خود حکما مقارنتله مقبول اولور
 و هر بر کشتی ایچون نیتک ثمره سی حاصلدر دیکدر (مانوی حنفی مرحوم نیت صحت عملک شرطی
 اولسنه حل اولادر زبرا اصل بواولفسله عمل انحق نیت ایله صحیح اولور و ازاله خبیده شرط
 قلمدینی شروط قبیلدن اولدیمز ایچوندر دیمشدر فلیحفظ (بو حدیث شریف ظاهر اعمالی ریا
 صورتنده اولان کیمه به حالت و قوف بولندن طعن مناسب دکلدر برنده ذکر اولنور (نیت
 المؤمن خیر من عمله) بقول الطابع الفقیر اسعد خیر لفضی اسم تفضیل اولدینی اوزره ظاهرا
 مفهوم شریفی چونکه نیت عبودیت قلب و عمل عبودیت جوارح اولوب عمل قلب ابلغ و نفع اولغله
 بو معناه مؤمنک نیتی عملدن خیر لودر دیمک و تشدید یا یله خیردن محقق و من محذوفه متعلق
 اوله رق تبعضید و ایدینی اوزره مؤمنک نیتی اعمالدن خیر لودر دیکدر (حجة الاسلام غزالی
 قدس سره نک جواهر القرآن نام کابنده تحقیق اوزره نیتک حقیقتی معرفت و عملدن ناشی حاصل
 اولان قدرق باعث اراده دن عبارتدر و بو معنائک ایضا سی بویه در که جمیع اعمال و افعال انحق
 قدرت و اراده و علم یعنی بملک و وقوف شفا یله حاصله اولور یعنی اولانک اراده بی هیچ ایدر
 و اراده دخی قدرق باعثه در و قدرت تحویل اعضاده اراده نک خادمی اولور و یونک منالی
 دخی بودر که مثلا حق تعالی و تقدس سنده اگر چه شهوت طعام خلق ایلشدر لکن اشبو
 شهوت کانه او یورکپی راکده اولوب و قنا که بصیرک طعامی کورد کده سنده طعام معرفت
 حاصله اولور فی الحال شهوت طعام جانبیه حرکت و میل ایتکله بد طعامه ممتدا اولور و بدک اشبو
 امتدادی یعنی طعام جانبیه اوزانسی کند یسنده اولوب اشارت شهوته مطبوعه اولان قدرت
 سبیلدر و شهوتک حرکتی دخی طلیعه خواستن مستفاد معرفتک حصوله اولور و جناب حق
 عز شانه سنده اشیاء حاضره محسوسیه راجعه شهوت خلق ایلدیک کپی لذات آجله به راجع
 سنده میل دخی خلق ایلشدر و اول میل دخی عقلدن حاصل معرفتک اشارت و اراده سبیل حرکت
 ایدر و اشبو میل دخی تحریک اعضاده قدرت خدمت ایدر اشته نیت قدرق باعث اولان میل
 جازمدن عبارتدر ایدر و قنا که عمل نیت باعثه ایله حاصل اولنجه عبادتک تمامی نیت و عملدن
 عبارت ایکی جزدن حصول بولور دیکدر لکن جزئیاتک خیر لوسی نیتدر زبرا جوارحله اولان
 اعمال معتبر اولماز انحق اعتباری قلبه تأثیری ایچوندر تا که قلب خیره میل و شردن نفرت ایدر
 و کندیقی آخرتده سبب سعادت اوله جق انس و عرفانه ابصال ایدیمی ذکر و فکره مستعد
 قیله و فی الحقیقه زمینه نهاده جبین که سجده در اندن مقصود مجرد وضع مذکور اولوب
 بلکه مراد قلبک خضوعیدر لکن قلب دخی اعمال جوارحله متأثر اولور و کذلک زکاتدن
 غرض ازاله مال اولوب بلکه مقصود ازاله بخلدن که قلبک مالدن علاقه و محبتی قطعدر
 و کذلک اضحیه دن غرض لحم و دم اولوب بلکه مراد شعار الهیه به تعظیم ایله قلبک تقوایی

استعار بدر و الحاصل نیت قلبك خیره میلندن عبارتدر و او دخی محل مقصود اولان قلبه
ممکندر و بوضوح سبب کند یسندن اثری محل مقصود اولان قلبه سرایتی اراده اولسان
عمل جوارح در خیر و اولور و لهذا اعمال قلبك جمله سی عمل جوارحك دوتنده اثر ما ايله تأثیر
ایدر و عمل جوارح قلبك دوتنده یعنی عمل قلب ايله بولند یغی و قتده هبا اولور و کندی ایچون اثر
یعنی فائده معنویه مقصوده بولماز و نه زمانکه معدهیه شرب ايله واصل اوله جق دوا ايله معالجه
اولنه ظاهر صدره معدهیه سرایت ایتسون دیوطلا اولنان شیدن لامحاله انفعدر و او خارج بدنه
معدهیه سرایت غرضیه سوریلان نسنه نك تأثیری سرایت ایتدیکی و قتده باطل اولور پس
اشبو تحقیق ايله شفاء القلوب و الابدان اولان یغمیر یمن علیه الصلاة والسلام (نیه المؤمن خیر
من عمله) حدیث شریفك سری پیلنور اتهی (من حسن اسلام المرء تركه مالا یغنیه) اشبو
حدیث شریف فیوضات البفك مال لطیفی بشی بابك او اخرنده قلم اشكسته فم اسعد فقیر ايله محرر در
امور ضروریه سندن اولیان کردار و گفتار ايله تضییع اوقات فضائل اعمال ایدن کسانه تعریض
و نصیح مقامنده ذکر اولنور (اذا اتاكم کریم قوم فاكرموه) سزه بر قومك او قومك بیتده اکنار
اعظام و اکبار احترام ایتلر ايله معتاد اولش رئیس مطاوعاری و فدا اوله رق باخود مطلقا کور ایه
مجلسی ترفیع و اجزال عطیه سببه اکر ام ایدك زیر اکر امك غیر ايله معامله ایدن احتقار و افساد ایتش
او اور مآلنده در تفصیلی شراح حدیث بیان ایتلر در بوا کرامه طعن ایدن منعصلبری تشییع برنده
ذکر اولنور (ازل الناس منازلهم) یعنی هر کسه حال و شاننه کوره معامله و اکرام سیما اهل دانش
و شرفا و اهل تقوی و فقهی عوام کبی عد ایتوب مالا و بدنا و لسانا زیاده تعظیم ایدك دیمکدر
بو حدیث شریف دانا و کامل وارشد و افضل سعید و امجدك قدری بیلبوب تحقیر و جاهل و سفیهی
انلرك اوزرینه تقدیم و تبشیر ایدلره تنبیها ذکر اولنور (البدالهلیا خیر من البدالسفلی) یعنی
تصدق ايله علیا اولان دست بد سفلی یعنی سؤاله اشد احتیاجله محتاج اولدن سؤال و اخذ ایدن
سائلك اللذن خیر لودر دیمکدر که مالی امکانده اولان احسانه سببه ضرورتسز سؤال دن
احترازه تنبیهدر و بومقامده ذکر اولنور (من مات غریبا مات شهیدا) بر غریب الدیار اوله رق
وفات ایدن شهید اولدیغی حالده وفات ایدر یعنی اجر شهیده مظهر اولور مآلنده در کتب
احادیثه مر اجعت اولنه غریبه حیات و بماتلرنده اقتضا ایدن رعایتہ تحریرضا ذکر اولنور (مطل
الغنی ظم) مالی دین حالی ادایه قدرنی اولانك تسویف و تأخیری حرام و بلیکه کیره در دیمکدر
(یدالله علی الجماعة) یعنی حق تعالیك حفظی جماعت اوزرینه در یعنی سواد اعظم اهل اسلام
حفظ باریده مقبلدر انتر دن مقارقت اولنماز دیمکدر بودخی مسند بالرای اولوب
تفرده داعیه سنده اولنره نصیحت ذکر اولنور (الجار قبل الدار و الرفیق قبل الطريق و الزاد قبل الرحیل
جامع صغیره بوعبارده ده اوج جمله شریفه در لکن مستطرفده جمله ثالثه محرر اولوب
وقبل برنده ثم در یعنی جار سوء دن اجتناب ایدك و قطع سفر اوزره رفیق خصوص صیچون سلوک دن
اول رفیق ارایک و بول ایچون بوله زادامده ایدك دیمکدر و اعداد زاد توکله مانع دکلدر فتدیر
(الحیاء شعبه من الايمان) جامع صغیره شعبه لفظی مذکور دکلدر و حدیث مذ کوری
مناوی حیا اصل ایمانك اسبابدن و اهل ایمانك اخلاقنددر زیرا حیا مسلمی فوا حشدن منع
و بر و خبره حل ایدر دیو شرح و تعلیل ایتلدر شعبه اولدیغنه کوره بنه متاویدن منقهم اولدیغی
اوزره ایمانك اثریدر دیمکدر (المجالس بالامانات) جامع مذکورده (المجالس بالامانة
الاثلاثه مجالس سفك دم حرام او فرج او اقطاع مال بغير حق) عبارده شریفه سیدر و مالی
دخی مجالس انجیق حاضر بولنلرك قول و فعلا واقع اولان احوالی عدم افشا ايله کوزل اولور الا اوج

مجلس دکلدر که انلرده بغير حق اراقه دم و علی وجه الزنا و طی اوله و بغير حق مسلم و باخود
ذمیک مالی اقطاع اولنه بولنورده مستعک کتبی جائز اولوب بلکه مفسدی دفعا اوزرینه کشی
واجبدر دیمکدر (کل میسر لما خلق له) هر بر مخلوق نه ایچون مخلوق اولدیسه ما خلق له کندوبه مهبا
واماده در یعنی ما خلق له سنی کرک خیر و کرک شر بطبعه قابلدر و هر بر انسانه کندی حرفت
و صنعتی دیگر ینک صنعتدن کوزل کور مآلنده در اشته اشبو معنایه بناء بحکمته تعالی صناعات تکثر
ایتلدر کراس صنعت واحدی اختیار ایتسه ل امور معطله قالور ایدی و هر بری اشرف
صناعی اختیار ایتسه لزاعه و اخلال انتظام عالمه مؤدی اولور ایدی و حدیث شریف
مذکور (کل حرب بما لیدیهم فرحون) ايله (نحن قسمنا بینهم معبشتهم فی الحیوة الدنیا)
ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات) نصاری فی الحقیقه مفسر در بو حدیث شریف دخی
بر امره قابلیتی اولیان شخصی اول امری تکلیف بی فائده اولدیغی بیان موقعنده ذکر اولنور
(اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه) خبری کوزل یوزلی کیمسلر دن طلب ایدك یعنی خیری
وجوه طلقه مسیشره اصحابدن امل ایدك دیمکدر زیرا حسن صورت حسن سیره دال
و خلق ايله خلق افطاری ینلرنده اولان تناسب شاهد مقالدر (بعض محققین طلب حاجت
عندنده کلو ح و تعبس ايله وجهی قبیح ایدلر دن خیر مأمول اولنماز ايله شرح ایتلدر فتدیر
و بر زوایتده الخیر دنصکره و المعروف دخی وارد در فله در فائده * له حاجب من کل امر یشبهه *
ولیس له عن طالب العرف حاجب * (ایلك و ما یعد رمنه) یعنی مال و نتیجه سنده کندیدن
اعتذار اولنور افعال و اخبار دن مجانبیت و حذر ايله دیمکدر بودخی عاقبت اندیشکی ثاب مقامنده
ایراد اولنور (الوحدة خیر من الجلبس السوء) جامع صغیره حدیث شریف مذ کوره
(و الجلبس الصالح خیر من الوحدة و املاء الخیر خیر من السکوت و السکوت خیر من
املاء الشر) جمله لری معطوفه اوله رق مسطور در (استعینوا علی الخواص بالکتمان) جامع
صغیره (استعینوا علی انجاح حوائجکم بالکتمان فان کل ذی نعمة محسود) عبارده سند
مسطور در و مالی دخی سز جلب نفع و دفع ضرر ضمنلرنده اولان حاجتبریکرک تمسی اوزره اعانه
حق تعالی له اکتفاء و قلبی ماسواسنه میلدن صیانت و تمام حاجتدن اول طوبیده تعطلنه
جالبشه جق حاسدن تذکر اکتمان ايله اولك یعنی افشا ایتک زیر اهر مشتم محسود در نفعی
کند یکره و حاسده اشفا قاکم ایدك دیمکدر و اشبو حدیث نحدث نعمته امره متافی
دکلدر زیرا نحدث نعمت حصو لنند نصکره اولور اولو قتده ایه حسد ایچون تأثیر یوقدر
(الندم توبه) یعنی کاهدن ندامت و بشیمانلق توبه یعنی رجوعدر زیر ندامت جوارح متبوعی
اولان قلبه متعلق اولغله ارکان توبه نك معطبی او اور و هر بار که قلب نادم اولدقه معاصیدن
رجوع ایدر و انك رجوعبله دخی جوارح رجوع ایدر (دع ما یریک الی مالایریک) جامع صغیره
(دع ما یریک الی مالایریک فان الصدق منی) و دخی (دع ما یریک الی مالایریک فان الصدق
طمانینه وان الکذب ریه) روایتلری اوزره مسطور در و ما یریک بانك ضمی ايله و اکثر اوله رق
فتی ايله روایتلر وار در ار بعین شرحنده مولی علی القاری فتح افصح و اشهر در دیمکدر
و مفهومی کندی سنده حسن باخود قبیح و باحلال و باحرام میدر دیوشك اولنه جق نسبه بی
نك ایدوب اول وجهله شك اولنیمه جق شیهه عدول ايله و منقلب اول زیر ملوغر و لقی هر نفدر
کندوسنده هلاک کان اولنور ایه ده منجیدر و روایت ثانیه جبه زیر قلب صدقه اطینان ایدر
وساکن اولور و کذب ايله مضطرب اولور دیمکدر (انصر اخاك ظالما او مظلوما) (قلت جامع
صغیره) (انصر اخاك ظالما او مظلوما قبل کیف انصره ظالما قال تحجزه عن الظلم فان ذلك

نصره) حدیثی ایله معنای مذکورده دیگر حدیث شریف دخی مسطور در انصریزده
(اعن) روایتی دخی وارد مال شریفی مسلم فرنداشکه ظلمدن منع ایله و مظلومه ظالمدن
تخلیص ایله اعانه و یاردم ایدک دیمکدر (انتظار الفرج بالصبر عباده) مکاره و اکدارده حق جل
و علادن فرج و کشایش ظهورینه صبر و مخلوقه شکایتی نیک عبادتدر مآلنده در (انما الاعمال
بخوانها) یعنی عمل سابق غیر معتبر در و معتبر اولان انجی حال خاتمده اولان عملدر اشبو حدیث
شریف جامع صغیره حرف عاطفه یعنی (وانما الخ) عباره سنده (ان الرجل الخ) حدیثی
اوزرینه ضم اولمشدر تفصیلده اطلاع اراده اولور ایسه جامع صغیر شرحلرینه مراجعت اولنه
بو حدیث شریف دخی نعوذ بالله تعالی مصیبت و مضرت کرفتار اولنره تسایه اوله رق ذکر
اولنور (انما الاعمال بالخوانیم) یعنی اعمالک عامل و فاعلک امری نه ایله ختم و نهایت بو اور ایسه
اعتبارا کادر زیرا بعض کافر متعنت وارد که آخر عمرنده مسلم اولوب سعادتله مختوم اولور و بعض
متعبد وارد که نعوذ بالله تعالی آخر وقتده ایمان سلب اولنوب شقاوتله سلامتدن محروم اولور
بو حدیث صحیح دخی طالح و فاسقک ظاهر حالته باقیلوب علی الاطلاق ذم و قدحی التزام اولنماق
مخلنده ذکر اولنور (کاد الفقر ان یكون کفرا) یعنی مصارف ضروریه دن تهی دستلک و تدارک قوت
اضطراریدن عجز نعوذ بالله تعالی کفره ایقاعه مقارب اولور دیمکدر زیرا عدم وجدان اقوات
نعوذ بالله تعالی بعضا حسب البشریه حقه اعتراضه مؤدی و حسنائی بخوایدن حسد اغتای
موجب اولور لکن فقر و اضطرار حال جانب حقه توجهی و تذالی مستوجب اولغله انبیاء علیه
السلام و اولیا و صلحا نیک مظلومی و انلرک دوتنده بولسان اهل غفلتک منوریدر زیراشدید
التحمل مولم برحالدراشبو حدیثده اگرچه مالی تسایه اشارت وارد لکن مال اهل و عیاله
اسراف و تبذیر بولنماق اوزره صرف و هردی حقیق حقی اعطا کبی وجوه لایقه سنه اعطا
اولنقی شرطیله تادیر ﴿الفصل الثاني فی امثال العرب﴾ * ان من البیان لسجرا *
فصیح و بایغی ستایشده زیانزد بلغا صحاح بخاریدن مشارقه شععه پیرا بر حدیث صحت
تحدیدر صاحب مستطرف سزاوار اولندیغی اوزره عنوان امثال حکم اشتغال عرب عربا
و بو وضعله نطق وحی آرای قائل (انا افصح من نطق بالضاد) صلوات الله وسلامه علیه
ما قرئت النعوت والبردة و بانت سعاد * اقوال بلغاتک غایت قصه و استنده ایدوکنی ایمان قلمشدر لله دره
و مفهوم حکم مالی ابن ملک بیانجه یانک بعضی قلوبک میلنده و مثلی اتیاندن عجزده
سخر مثابه سنده دراشته یانک بو گونه سی طرف حقه صرف اولنور ایسه بمدوح و سوی باطله
سور بلور ایسه مذموم و مقدوحدر و علی قول مثابه مذکورده بیانندن مراد ﴿و آتیناه الحکم
صیبا﴾ نصیبه ﴿فوهب لی ربی حکما﴾ آیتنده اولوب ایکی حکمک دخی تفسیری اولان
حکمتدر اشبو حکمتک اصلی منع معنایستدر و بعضی براندن مقصود جهل و سفهی منع ایدن کلام
نافعدر ایدیلر که شعرانک ناس انتفاع ایده جکاری ثناء حق عزوجل و ثناء رسول میجل یعنی مناجات
و نعوت و نصایحدن و بونک کبی ترکیه و تربیه نفس و اخلاقی مستوجه نظم ایلدکری اشعاردر که
بونلرک جمله سی حسن و کندوسنده کلام قبیح اولان مذموم و مستهجندر (قلت) طوغروسی
حکما قدیما و حدیثا حکمتک قضیه شعریه نفسه خطا بیاندن زیاده مأثره در که انکله تهذیب
اخلاقی و تدبیر امور اولنور دیدکری دهان توفیق و درایتدن صدور انجش بر قول اولندیغی اشبو
حدیث ایله تبیین ایشدر خذ الحکمة قنصر (و شارح مشارق مشار الیه ابن ملک قدس الله سره
مادر الفلک عهد سعادتده سفارتله جانب فحطاندن خاک کپای رسالتنه هه ایکی رجل

کلوب محسنات الفاظ ایله بلیغانه متکلم و ثناخوان اولدقلرنده استماع ایدنلریان بلیغلرندن تعجب
و تحسین ایلدکلرنده علیه الصلاة والسلام افتد یز حدیث شریف مذکوریه یورمشدر در دیو
سبب و روایتی ذکر ایدر و جامع صغیره سنن ابی داود ایله مستند امام احمد ابن حنبلدن ناقل
بر روایتده (ان من البیان سحر او ان من الشعر حکما) دخی وارد اولمشدر ثنای محقق شرح
صغیره در که حکم لفظی حاکم کسری و کافک قبحیله حکمتک جمعیدر و حکمت دخی بو مقامده
واقعه مطابق و حقه موافق اولان قول صادق دیمکدر بو صورتده غرور دنیادن تحذیری و ذم
میل دنیای مشتمل مواظ و نصایحی حاوی اولان شعرک حسن و مدوح اولسی لازم کلور حتی ان
مشده ایله اتیان مطلقا شعری کریمه کورلری ردایچوند که علیه الصلوة والسلام افتد یز شعره
و بیانه داخل اولان من حرفیله حسنی و قبیحی قبیح اولدیغنه اشارت یورمشدر فلتحفظ
و کن من المنصفین انتهى * ان الجواد قدیعت * و بعض نسخه ده قدیکو * وقع اولمشدر
معناری بو کرک آت بعض کره سورچر دیمکدر بو مثل ارباب کالک خطاسی ظهورنده سوق اولنور (ع)
* ان البلاء موبلک بالمنطق * امثال میدانیده بیان اولندیغی اوزره یونی ابتدا تکلم ایدن ابو بکر
الصدیق رضی الله تعالی عنهدر یعنی آفت و بلا نطق و کلامه مقوض و موکلدر یعنی کوتی سوز
صاحبی بلایه اوغرادر دیمکدر فی الحقیقه لسانک جرمی صغیر ایسه ده جرمی کبیردر بعض
سوزی سببیه قضایه اوغرا تار حقلرنده ضرب اولنور * انف فی السماء واست فی الماء * یورون
هواده و مقعد صوده دیمکدر که اسباب کبردن برنسنده مالک دکل ایکن تکبر ایدن اشخاص
حقلرنده استعمال اولنور * ان الدلیل الذی لیس له عضد * ذلیل و عاجز بازوسی یعنی معین و ظهیری
اولیان کیمسه در دیمکدر که معنی اولیان کیمسه له تأسف مقامنده ذکر اولنور * ای رجل المهدب *
فصور سز کیمسه وارمیدر دیمکدر که احباب و یارانندن شکایت ایدنره تسلیه مقامنده ذکر اولنور
* ان اخا الهیجاء من یسعی معک * و من یضرن نفسه لیفعلک * منظومدر یعنی ککه تحقیق سنک
جنکده و شدت کوننده ارقه داشک سنکله سعی ایدوب سکا خذلان و یرمیان و دوست حقیق سنک
نقلک ایچون نفسی مضرتله القا ایدندر دیمکدر که ابودوست کوتو کونده بالو اولور معنایستدر استعمال
اولنور * ایاک اعنی واسمعی یا جارة * مصراعددر یعنی خطایم سکا در قومشوم سن ایشد دیمکدر که
بومعنی لسانم زده قزم سکا سویلرم کلیم سن ایشد دیمکله تعبیر اولنور سو بیلدیکی کلامه
مخاطبتک غیری به تعریض مراد ایدن کیمسه حقه ابراد اولنور * ان لم یکن وفاق ففراق *
خلاف مشرب حرکت ایدن کیمسه دن افتراق لازمدر مآلنده در که حقوقه خلل تطرق ایله
وفاق شقاقه مبدل اولدقلده ضرب اولنور * انک لا تجنی من الشوک العنب * یعنی سن دیکندن
اوزم دوشیره مرزن دیمکدر بخیل و دنی کیمسه دن خیر امیددهنه یأس حاصلدر مقامنده قولنیلور
* اذا حان القضاء ضاق القضاء * قضا و بلا یا قلسنجه یعنی کلنجه سحر اطار اولور یعنی
قاچماز دیمکدر که تسلیه ذکر اولنور (ع) ان المناکح خیرها الایکاک * مصراع آزاده در یعنی نکاح
وازدواجده خیر اولان ایکار ایله ازدواجدر دیمکدر که اولنک مراد ایدن کیمسه به توصیه ابراد
اولنور * اذا کنت مناطحا فطاطح بذات القرون * نطیح بو ینوزلی حیوان بو ینوزیله اورمق معنایستدر
در که طوقشعق ایله تعبیر اولنور معنای مثل طوقوشیجی اولدیغک و قنده بو ینوزلی ایله طوقش دیمکدر
یعنی مرد ایسک اقرانکله مقابله ایله یوقسه عجزه به طوقشه اول مردلک دکلدر دیمکدر * ایاک
ان تضرب لسانک علی عنقک * طویل اللسان اولونو بلا تفکر هر یرده ملایم ناملایم کلامدن
لسانکی حفظ ایله دیمک مآلنده در یاخود هلاکی مستتب اولان کلامی سو یله دیمکدر مکثیر کیمسه به
طعنات ضرب اولنور * آفة المرأة خلف الموعد * یعنی مروت و انسانیته آفتی و عذیبه خلف ایلکدر

دیمکدر * اذا انك احد الخصمين وقد فقت عينه فلاتقض له حتى يأتك خصمه فلعله قد فقت عينه * یعنی خصمیدن بری کوز می چبقاردی دعواسله سکا کلور ایه انک خصمی کلدجه حکم ایتمه جائز که برکوزی چبقان خصمک ایکی کوزینی چبقارمش اوله دیمکدر حقیقت حالی تفتیشده ضرب مثلدر * الناس اخوان وشي في الشيم * بودخی مصراع آزاده در یعنی بنی آدم خلقتده مساویلدر لکن طبایع جهتیله انواع اولوب متفاوت اولورلر بوملادن ترکیده انسانک صوبی بر و خوی باشقه دارایله تعبیر اولور * بلغ السيل الزبي * زبی یوکسک برده اولان چقور معنانه اولان زییه نک جمیدر یعنی سل صوبی تبهده اولان چقوره اولشدی دیمکدر که بر شمر نه ایتمه بالغ اولدقدده ضرب اولور * ترك الذنب ايسر من طلب التوبة * یعنی ذنب و گناهی ترک تو به وندامتدن سهولتیدر دیمکدر که اعتذاری قبول اولتمه جق شیدن تهییده قولانیلور * اشتدى ازمة تنفرجى * منفرجه قصیده سنک بیت اولینک مصراع اولیدر یعنی ای شدت شدتده کاله ابرکه فرج بوله سن دیمکدر زیرا الکمال دلیل الزوال اقتضاسیجه عقب شدتده ظهور فرج مقرر در بودخی شدتک عاقبتی فرجدر برنده تسلیه ذکر اولور ولساغزده بوملادن بر طارک بر بولانی اولور ایله تعبیر اولور * اتبع السبلة الحسنة تمحها * بر مقتضای بشریت بر سبته ارتکاب اولور ایسه اکا حسنه بی تابع قبل یعنی ارفه سی صره ثوابی بشدترا که سبته بی محوایده سن مانده در اشبو کلام منیف جامع صغیره مضبوط (اتق الله حيث ما كنت واتبع السبلة الحسنة تمحها وخالق الناس بخلق حسن) حدیثنده بوجه محررداخلدر و مالی دخی مناوی بیانجه حق جل وعلا دن امرینه امثال ونهیدن اجتناب ایله قنخی زمانده و قنخی مکانه بولور ایسک خوف ایله خالی دخی اولور ایسک زراحق عزشانه * واتقوا الله ان الله كان علیکم رقیبا * پیور مشدر که سنک حالکه لامحاله مطلعدر وسندن جمهور علماء اعلامک تخصیصی کرک صغیره و کرک عموم خبرک شهادتی و بعض اعلامک قولی اوزره کبیره ولسون صادر اولان سبته به صلاة نوافل و صدقه واستغفار و قرباتدن سائر اعمالی تابع و تعقیب قبل که صحیفه کا تبینه مثبت اولان سبته بی محوایده سن زیرا مرض ضدیه معالجه اولوب وسیئات دخی حسنات ایله اذهاب اولور وناس ایله طلاق وجه و خفص جانب و تلطف و اناس کی محاملات ایله معامله ایله زیرا اشو مذکور اتی اجرا ایدنلر حقارنده دنیاده فلاح و آخرتده نجاته فوز و نجاح مرجو و مأمولدر دیمکدر بولکلامک حدیث شریف اولمسبله بعض علماء قائل اولیدلر * اتق شر من احسنت الیه * اکرام واحسان ایلد یکک کیمسه نک شر و ضررندن حذر و اتقا ایله دیمکدر اکرام و انعام اولنان کیمسه دن ضرر کورلدکده سولنور بعض اهل عرفان بولکلامی احسان اولنان شخص غیره و فوق شر بر ایسه قیدیه تاویل ایتشدر و بعض دخی دیدیکه بومل کلام کاردندر و معناسی * هل جزاء الا احسان الا احسان * ایله * ان احسنتم احسنتم لانفسکم * یعنی منطوقیجه ذات احساندن شرکاز یعنی عندالله ضایع اولان احسان مقابلنده شمرندن خوف و خشیت اولنان انسانک زیاده محبوبی اولوب دائما استدیکی مستلذاتی و پردیکی کندو نفسیدر که اذا خلی وطبعه انسانی دارینده بلایه اوغرادن اودر بوسورتده مثل مزبورده واقع اولان من دن مراد نفسدر که نفسک شر و ضررندن حذر و اتقاه تهییدر اشته محسنتک ترکیه اولنجان کندو نفسی اولسون و کرکسه کرم ایلدیکی کیمسه نک کذلک دست مرشد ایله سیاسی تربیه بیجان نفسی اولسون چونکه جبلتی اوزره متکبر اولدیفندن دائما حاکم بولنوب بر احدک زیر حکومتده قالمغنی استر لکن احسان سبیلله محسنتک محکوم و محبوبی بولنه جفتدن حسب الکبر اکا غالب کلاکه چبالوب اظهار شر ایدر ولهدا انک شمرندن احتراز لازم کلور و احترازه باب دخی سلوک

و عبادات رب الاربابدر حتی بعض حکما بومعناده حرام علی النفس الخبیثه ان تخرج من الدنيا حتی تسی الی من احسن الیهها * دیمشدر نعوذ بالله تعالی من شرور انفسنا ومن سیئات اعمالنا * اجع کلک یتبع * یعنی کلکی آج قویکه سکنا بایع اوله دیمکدر که ناشایانه حوصله سندن زیاده یوز ویرلما مکه تنبیه برنده ذکر اولور * حافظ علی الصدیق ولو فی الخریق * یعنی صدیق و محبکی محافظه ایله و کوزت سن و یا خود اول یا تمقده اولسه ده یعنی کوجک یتزایسه ده که مقصود محافظه سنی تا کیددر عهد و وفا بی ترغیده قولانیلور * الخیل اعرف بفرسانها * یعنی آت بینجی سنی طانور را کب اولان اهل ایسه الشده مخالفت ایتیموب دیر کینه تابع اولور دیمکدر که ایشی اربانه اصهار لمقده ضرب اولور رمقی بدائنها وانسلت * یعنی کنیده اولان عیبی بکاتدی و کندی راحت ایتدی دیمکد مانده در که متصف اولدیغی عیبی آخره اسناد ایدن حقدده ایراد اولور * رب اکلک تمنع کلات * یعنی نیجه کره بر لقمه لغات کثیره به مانعه یعنی از طمع چوق شینک فوتنه باعث اولور دیمکدر ولساغزده بومعنی از طمع چوق زیان کتور رایله تعبیر اولور * استراح من لاعقل له * عقلی اولیان راحت ایدر دیمکدر مقصود مدار تکلیف اولان عقل صاحبی البته معاش و معاد امور لری ضمتده قلبا و قالبا ایشده در ایش ایسه زحندر و بوزجت کار عقلدر فقدر * رب ربه من غیر رام * چوق رمی و آتمق وار که اتی راحی بوقدر دیمکدر که مأمول اولیان کیمسه دن قصدا بر رأی صواب و یا خود برندن کیفیاتفق بر فعل مستطاب پروژنده ضرب مثلدر * الی باع مع السماح * یعنی ربحلر سماحت ایله در یعنی جومر دلک برکت ایراث ایدر یا خود غلبه به بادیدر دیمکدر (رب اخ لم تلده امک * یعنی بعض قرداش وارد که اتی انک طفور ما مشدر یعنی محبت و مودت سبیلله احباب قرداشدن ایلوردر دیمکدر که لساغزده * محب صادق یکدر کشتنک اقر باسندن * مصرعیه تعبیر اولور * رب طمع ادى الی عطب * چوق کره حرص و طمع انسانی هلاک القایدر دیمکدر زیرا احتمال فائده برله نفسی مضرتندن انماض ایله تهلسکه به الفایه سبب فی الحقیقه طمعدر فلا تغفل و بعض نسخه ده ادنی الی عطب دوشمشدر که ادنی قریب معنانه در * ربما کان السکوت جوابا * یعنی بعض کمره سکوت جواب اولور دیمکدر بومل شول ذات حقدده دینور که عظم شانی اولدیفندن سؤالنه و یریه جک جوابده خشم ایده جکی ملحوظ اوله یا خود مثل مذکور بر نامناسب کلام سولنلده سکوت اولنق سؤالی غیر مناسب اولدیغنه تنبیه ایراد اولور فقدر * رب ملوم لا ذنب له * چوق ملوم و مذموم وارد که نفس الامرده بی گاهدر و بی جرمدر دیمکدر بولکلام بی جرم و گناه اولان کیمسه به افترا و افک سبیلله لوم و توبیج و تکبیر اولندقدده ایراد اولور امثال میدانیده مذکوردر که بر رجل کبار عر بدن احنف بن قیس مجلسنده قیماق و خرمای ذم ایتدکده احنف مثل مذکور ذکرا یتشدر * رب عین اتم من لسان * چوق چشم و عین وارد که ضمیرنده اولان معنایی ادا و افاده ده لساندن اتم و افصحدر دیمکدر یعنی عر بک * البغض بیده لک العینان * قوللری معناسیجه قول هر تقدیر فواده اولان مقصودی افاده به واسطه ایسه ده حال عین و افاده چشم کی دکلدر زیر اخلاقی جرمه بر کلام منافقانه سولنور لکن چشم حب و یا بغضی بهر حال اظهار ایدر * زوج من عود خیر من قعود * یعنی خانه ده بالکروک او طور مقدر آغا جدن اولسه دخی جفت ایله او تور مقی خیر لودر دیمکدر * سبق السیف العذل * یعنی سبیل لومی سبق ایتدی دیمکدر که انتقام و اخذ ناره ملائمه با قلمدر دیمکدر بونک مضرب و حکایه سنی الحدیث ذو شجون مثلنده میداتی ذکر ایتشدر * سبک من بلغک * یعنی سکا تبلیغ ایدن سب ایلدی یعنی غیابکده بر شخصک سکا شمتی خبر و یرن شانتک حکمنده در دیمکدر بولکلام منافقی قدحده ضرب مثلدر * الشباب سحابه صیف عن قلیل تقشع * کجلاک یاز موسمتک بلودی کیدر فی الحال طانغیلور دیمکدر * شرابام الدیک بوم تغسل رجلاه * خروسک شرلی کونی انا قلمرنک ببقاند یعنی کوندر دیمکدر

زیرا با فایزینک بیقا نمی ذبح اولوب طبعه آماده قلمسندن کلاه در * طاعة النساء دامة *
 عورته اطاعتك غایتی ندامت در دیمکدر ای نسایله عمل مناسب اولاد یغنه تنبیها ذکر اولور * اطلب
 تطفر * مرا مکی طلب ایله که ظفر باب اوله سن دیمکدر بو کلام طلب مرا مه حث و اغرا ده
 قوللا نیلور * ظاهر العتاب خیر من باطن الحق * جنایت ایدنله ظاهر ده عتاب و دروننده
 فلان حقد و غضبدن خبر لور دیمکدر ز بر عتابك تأثیری اونودیلور اما حقد دروننده قالور
 حتی یومعانی عربك (ع) و یقی الود ما بق العتاب * قوللری تأیید ایدر * الظلم مر تعه وخیم *
 ظلم و تعدینك عاقبتی وخیم و کوتیدر دیمکدر * عند النطاح یغلب الکبش الاجم * طفوشق
 عندنده بو یوز سز قوج مغلوب اولور دیمکدر بو کلام ذی رتبه و ثروت ایله عجزه لك منافسه
 و محاصمه سنده ضرب مثلدر * العبد یضرب بالعصا و الحر تکفیه الملامة * عبد حین جنایتنده
 ترید ایچون عصایله ضرب اولور حر و اصل اولان پاك نژاد اشارتله متأدب اولور دیمکدر بو کلام
 تعزیر و تکریده هر کس قدر و درجه سنه کوره اولنمه ده ضرب مثلدر * اعقلها و توکل *
 ناقه فی وقاطر یغله و حقه توکل ایله بو کلام همما مکن تثبث اسباب ظاهره مانع توکل اولاد یغنه
 ضرب مثلدر * العتاب قبل العقاب * یعنی تو بیخ و عتاب تعزیر و عقابدن مقدمدر یعنی اول اولقی
 کر کدر یعنی خادم بر نسته فی تلف ایدن کده عتاب اولنسه تلف پذیر اولان نسته عقابدن ناشی
 اعاده اولنر بلکه اول اهما منه تنبیه اولنقی اولادر دیمکدر * عند الامتحان یکرم المرء و یهان *
 تجربیه و امتحان عندنده کشتی به یا اگر ام و یا اهانت اولور بودخی بر مدعی دعوی معرفت ایدن کده ایراد
 اولور * عند النازلة تعرف اخاك * بلا و مصائب و قتله اخ صدیق و محب شقی معلوم
 اولور بودخی رفاه حال و اعتبار و اقبال و قتله اظهار صداقت ایدوب حال ابتلا و ادبار ده
 مفارق احباب و یار اولانلر ذمنده ضرب مثلدر * فی القمر ضیاء و الشمس اضواء منه * قرده نور
 وضیا و ارایسده شمسك نور و ضیاسی اندن اکثردر دیمکدر بودخی بر نسته فی مثلنه و جنسنه
 تفضیل و ترجیحه ایراد اولور * القول ماقالت حذام * بو کلام بر یتك مصرع نایسندن جزء در
 یتك تمامی * اذا قالت حذام فصدقوها * فان القول ماقالت حذام * یتك معناسی حذام ایله مسماة
 اولاخا تون بر سوز سو بلدیکی وقت اتی تصدیق ایدك زیرا اعتماد شایان سوز حذامك دیدیکیدر
 دیمکدر مثل مذکور صدق و درایتله متصف ذاتك خبر و رأی انکار اولنماز یرنده ایراد اولور (ع)
 * لقد اسمعت لو ناديت حيا * اگر چه حی اولوب سوزا کلامق شاندن اولان کیمسه به ندا
 ایدك ایدی دکلاه در ایدك دیمکدر بو مثل نصیحت اولنوب قبول و تفهم ایجاب کیمسه حقتده
 ضرب اولور و مثل مذکور بر یتك مصرع اولی اولوب * ولكن لاحياة لمن تنادي * مصرع
 نایسیدر که معناسی لکن ندا ایدیکك شخص حیات معنویه ایله متصف دکدر یعنی احقد
 دیمکدر * کل فتاة بايها معجبة * مصراع آزاده در هر فته یعنی هر کس باباسیله معجبه
 و مفتخره در دیمکدر که اباء و اجداد و قبيله سیه تفاخر ایدن کیمسه حقتده ضرب اولور * کاد
 العروس ان يكون اميرا * عروس کلین و کوه کی به اطلاق اولور بو مقامده مراد ایکنی معنادر
 یعنی زفاف اولان کیمسه امیر و کبیر اولنمه یقین اولور دیمکدر که وقت سرور در لکن * فرح شهر
 رخ دهر * قضیه سی اونودلیه * کل کلب بیاه نباح * مصراع آزاده در هر کو پك کندی
 قیوسنده اورر دیمکدر که قوللنیه جق بر از بر لری وارددر مستغنی ییاند * كثرة العتاب توجب
 البغضاء * عتاب و تکریده کثرت و وفرت بغض و عداوتی ایجاب ایدر دیمکدر ناسی تکرید و تو بیخ
 و عتابی اعتیاد ایدنلر حقتده تنبیها ضرب مثلدر * اکثر مصارع العقول تحت بروق المطامع *
 یعنی اکثر عقولك دوشه جك بری طبع شمشکک ینك آلتده در دیمکدر * الکلام ذکر و الجواب

ایشی * یعنی کلام اربک و جواب دیشی منزله سند در دیمکدر که خواسی سؤاله موافق جواب
 اولمیدر که معصود نتیجه پذیر اولوب * ولابد من النتائج عند الازدواج * فائده سی حاصل اوله
 یا خود جوابی طایفه و تعظیم لیجه افاده ایده که سائل عناد ایتیه مألنده در و لکل وجهه *
 کل اناء یترشح بما فيه * یعنی هر بر ظرف در و ننده اولان شئی طشره به و برر دیمکدر ایولردن
 ایلک و کوتوردن کملک صادر اولور دینه جک برده ایراد اولور * کل اناء ینضح بما * فیه دخی
 روایت اولنشد * کما ترع تحصد * ا کدیك نه ایسه آتی بچرسن دیمکدر ایتدیکك بولکه
 کلور دینه جک برده ایراد اولور و فارسیده هر چه کاری بدروی ایله تعبیر ایدر * کل امری فی یننه
 صبی * هر کس خانه سنده چو حقددر یعنی طشرده اولان حشمت و وقاری ترکله خانه سنده
 معاشرت و ملاطفه ایدر دیمکدر که هر کس پیئنده بی پروادر دینه جک برده ایراد اولور * کلب
 جوال خیر من اسد رابط * کزن کلب با غلوار سلانیدن یکدر دیمکدر که لسان غزده کزن دلکو یتان
 ارسلانیدن یکدر ایله تعبیر ایدر بو مثل نبل اولان کیمسه به تعزیرضا ایراد اولور (ع) لقد ذل
 من یالت علیه الثعالب * یعنی دیلکولر اوزر یننه تبول ایدن تحقیق ذلیل اولدی دیمکدر روایت
 اولندیکه بو مثلك اصلی هنگام جهالتده عربدن بر رجل بر پویه طیار ایدی بر کون بر دیلکو
 کلوب معبود باطلی اولان پویه بول ایدن کده همان * ارب یبول الثعلبان برأسه * لقد ذل من یالت
 علیه الثعالب * یتنی نظم ایدوب بوندن نفرت و متوجرب عزت اولشد * لیس الخبر کالمعاینة *
 آخردن اشیدیلان کوریلان کی دکدر ز را خبرك طوغری و یلان اولمغدا احتمالی وارددر دیمکدر
 قول مجر دایله عمل ایچوب تفتیش اولنمغه تنبیه یرنده ایراد اولور و مثل شریفی ایدنا تکلم بیورن
 علیه الصلاة والسلام افندیمر اولدیغی مرویدر و فارسیده بوندن * شنیدن کی بود مانند بدیدن *
 ایله تعبیر ایدر * لکل صارم نبوة و لکل فرس کبوة * هر بر سیف قاطع ایچون بعض کره تخلف
 ایدوب کسمه مک و هر بر یو کرک آت ایچون بعض وقتده سورچه وارددر دیمکدر فقره ثانیه کلام
 حکما مطلبنده دخی سبقت ایتشد * لکل قادم دهشة * وفی نسخة * لکل داخل دهشة * در یعنی
 بر مجلسه و بلده به ابتد اقدوم ایدوب داخل اولان کیمسه ده حیرت وارددر دیمکدر (ع) لعل له عذر
 وانت تلوم * سن لوم و قدح ایدرسن مأمولکه بر عذری اوله دیمکدر مصرع اولی * نأن ولا تجعل
 بلومك صاحبا * در بو کلام حقیقت حالی فهم و ادرا کدن غافل اولویده یعنی تحقیقندن اول خلقی
 ذم و قدح ایدنلره جوابده ضرب مثلدر کوریلان نسخه تلومدر لکن و زناضیر ایله تلومه اولمیدر
 * لکل ساقطة لاقطة * هر دوشن شی ایچون بر قالدر یچی وارددر * لکل مقام مقال * هر
 مجلس و مقام ایچون مقال و کلام مناسب وارددر دیمکدر بو کلام کرک فعلی و کرک قولی محل و موضعك
 غیریده اجرا ایدنلره تنبیها ایراد اولور مثل مذکور ی درجه ابن اعرابی نام شاعر مشهور
 * نحن علی هذالك الملیك * فان لکل مقام مقال * یتنی نظم ایتشد که معناسی سن بکا احسان
 ایله همان رب ملیك هدایتنده اوله سن تا که بندخی حسن فعلك ایله هر بر محله سنی ذکر
 ایده به دیمك کیدر لکن بو معناد جزالت وارمیدر یا خود معناسی باشقه کونه میدر محول طبع
 سلیدر * لسان من رطب و ید من خشب * نازه خرما دن بر لسان یعنی طانی و یومشاق و اناجدن
 برال یعنی قانیکه قولی کوزل و فعلی چرکین خلاصه قولی فعلنه او یماز دیمکدر او مقوله رده قوللنیلور
 * ملاذ و مطر مذ * طر مذ و دحرجه و زننده سوزی سویلوب ایشلامکه دیر لکه مطر مذ
 بروزن مذ حرج (ع) لاف اوروب اشلین شخصی دینور * و مال مثل فلان بو مقوله مر جعدر
 دیمکدر * لکل غد طعام * هر صباحك بر طعامی وارددر دیمکدر حق تعالاک فضلنه توکلده
 ضرب اولور * لکل دهر رجال * هر زمانك رجالی وارددر دیمکدر که زمان زمانه قیاس اولنماز

* لاعتبر بعد عروس * مثل مزبور * لا تخبأ لعطر بعد عروس * حبار * سنده دخی روایت
اولشدر مفاد اول عروسد نصرکه عطر یعنی طیب الراحه برنسته یوقدر دیمکدر وخواهی
ثانی عروسد نصرکه عطری صافلق اولساز دیمکدر اولکینک مضربی عروس نامنده برعربک
فوتند نصرکه اسما آدنده اولان روجه سی بدخوی واغزی بدبوی برکیمسه بی تزوج ایدرزوج
ثانی اوبه وخیمه سته نعل خلانده اسما عروس حقنده بالاسنبدان مرثیه خوان اولوب وزوج
ثانیسته تعریض ایدر وسوار اولدقاری ائشاده اسما عطر قوسنی برنده برافغله زوجی عطر یکی
یانکه ال دیدکده مثل مزبوری ابرادیلدی وایکچی نک مضربی برکیمسه بر بدبوی خاتون الوب
زنایف کیمجه سی خانوتک راجحه کریمه سنی اسشمام ایله تعریضا قنی عطرک دیدکده اولدخی
صاقلدم دیدکده زوجی مثل مزبوری سو یلدی اشبو مثل شی نفیس حقنده ابراد اولنور (لایلدغ
المؤمن من حجر مرتین) اشبو کلام شریفک حدیث نبوی اولدیفنی جامع صغیره مصرحدر
لدغ ییلان وعقرک صوفه سیدر حجر جیمک ضعی وحانک سکونیه حشرات وسباع مقوله لیتک
یامتی ایچون یایدقاری بردر (لایلدغ نی استقبال مجهول اولدیفنی روایتسه کوره معناسی مؤمن
متیفظ حازم غلفت جانبدن کوریلوب مره بعداخری الدادله دیمک (وکلّه مزبوره نهی غائب
مجهول اولقی روایتی اوزده معناسی مؤمن عاقل وفطین اولسونکده مخاطره به ایکی دفعه دوشیمه
دیمکدر که دروغ بی فروغله خلقی الدامتی عادتی اولان کیمسه به تعریضا ابراد اولنور
(اشبو حدیث بلاغت تحدیثک سبب ورودنده شوبله مقوله رک سر د فتر شعرای کفار
قریش ابو غره که هجرتک ایکنجی سالده وقوع بولان غزوه بدر کبراده اسیر اولمش
ومن بعد جیعت کفاره داخل اولماغه عین ایله ازاد کرده حضرت رسول اکرم اولمش ایدی
وقتا که سنه ثلثه هجری به ده حدوث ایدن احد غراسنده عهدینه طور میوب کفار ایله یته
کلوب یمن جاه دینله مجاهدین الینه کبر مکله دست وکردن بسته حضور شریف رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزه کتورلدکده هر تقدیر خلاصی باینده تضرع ایتدی
ایسه ده بود دفعه دخی یته مکده واروب همدملر بیکه خدعه ایله قورتولد م دیه رک مفاخرتمی ایدر ایدک
(لایلدغ المؤمن من حجر مرتین) کلام دربارینی ایشار ونقض عهد ووقعه احدثه جیعت کفاره
بذل جهاد ایتدیکی جهتدن قتلی فرمان یوریلوب مباشرت عاصم ابن ثابت رضی الله عنله طعمه
شمیر اولشدر * لایضر السحاب نباح الکلاب * یعنی کلبک اوزمه سی سخابه ضرر ویرمز دیمکدر که
برای تسلیت شماتت اعدا وحساده مبتلا اولان بیچاره کیمسه حقنده ضرب اولنور * لاقتن من
کلب سوء جزوا * یعنی کوتوکو پکن ن ایشیکه یاربوری اکساب قیدنده اولمه شیطاندن ایمان
امید ایتمه برنده ابراد اولنور * مقتل الرجل بین فکبه * یعنی کشتنک قتل وهلاکی کند نک ایکی
دوداغی اراسیدر دیمکدر که طعان اولان کیمسه به تنبیها ابراد اولنور * ماحک جلدک مثل ظفرک *
یعنی برکیمسه سنک جلدیکی یعنی در یکی سنک طرناغک کی قاشیمدی دیمکدر که کیمسه به بل
یاغلماز برنده ابراد اولنور * من عتب علی الدهر طال معتبه * دهره ملامت ایده نک کندی ملامتی
آرتزدیمکدر ز برادر خلقه اذادن خالی دکدر * معاتبه الاخوان خیر من فقههم * اخوان
واحبابک جور وعتابی احبابک بوقلغندن خیر لودر دیمکدر که * بومثل عربک (ع) وفی القتاب حیاة
بین اقوام * قولاری کیدر و بومعاندن * یارسز قالور جهانده عیسز یاراستین * تعیر ایدرز
* النفس مولعة بحب العاجل * یعنی نفس حر یصه در مصحلتک همان عجله تجسنی استردیمک
مألنده در (قلت) بومثل جریرین خطفانک * انی لارجو منک شیئا عاجلا * نظمکن مصراع
ثانیسیدر * یاخذ الامارة والوعی الحارة * امیرک یعنی بکلک وضابطلق کوزل شیدرولو برجار

اوزینه اولسون دیمکدر که برکونک بکلکی بکلکدر قوللندیغی برده ابراد اولنور * یکسو الناس واسته
عاریه * خلقه لباس کیدر حال بو که کندی طونسزدر یعنی احتیاجی درکار ایکن خلقه بخش
ایدر دیمکدر که مصرفی ابراد یته تطبیق ایتمان سغیه حقنده ابراد اولنور * یدک منک وان کانت
سلاء * الک ستندر چولاق ایسه دخی دیمکدر که متعلقاندن خلاف رضا حرکت وقوعنده غضب
ایدن کیمسه به شفاعت مقامنده ذکر اولنور ترکیدهات طرناقدن آریلیان مثل دخی بو برده قوللنیلور
* الفصل الثالث * اشبو وخنجی فصل موافق شرع وعقل اولان امثال مولدین وسائر ناسک
امثال بیاننده در مولدین مراد قواعد عربیه ده اقوالیه اسشهاد اولنان شعر ادنصرکه حدوث
وظهور ایدن اهل طبیعتدن عبارتدر * التسلط علی الممالیک دانه * کوله وخدمه مقوله سته تسلط یعنی
دائما جبر و قهر ایله معامله ایتک آلخلقدر دیمکدر ز برابونیر تابع مقوله سندن اولملریله عاجز دردیجریه
جورایسه مروت دکدر * اجلس حبث بو خذیدک وتبر ولا تجلس حبث بو خذمن رجلك وجر * شول
برده اوتور که الکنن طوتوب آکرامله اورایه چکه لر و بریده اوتورمه که ایاغکدن حقارتله اورادن
کیرو چکه لر دیمکدر که حدکی تجاوز ایتمه دیو توصیه محلنده ذکر اولنور * اجرأ الناس علی الاسد
اکثرهم له رؤیه * ناسک ارسلا نه هجومه زیاده جرئت ایده فی ارسلاقی چوق کوروب الفت ایدندر
دیمکدر * الحاجة تفتق الحيلة * احتیاج حیلله برده سنی یرتار یعنی تدبیر ضمیمه قزایچه صبر
ایده میوب قارچالار مالنده در امر ضرور ید قوللنیلور * الحبة تدور والی الرحا ترجع * دانه لر
دونه دونه دکر منه رجوع ایدر ودوز دیمکدر که دلکونک عاقبت کله جکی کورجکی دکانیسدر
قوللندیغی برده ابراد اولنور * المودی ردی کما جلوته تصدی * مالی بالطبع بدخوی اولان شخص
مودی مارطینت اصلا تریه واصلاحی قبول ایتمانه ده جلاقی قبول ایتمان ردی وکتو معدن
کیدر هر بار جلاسه چالشوب مجلی قیلسک یته پاسنوردیمکدر اومقوله لری رانیه ومرتبیه وسائر
کونا تدبیر ایله اصلاح قیدینه دوشلک عبث اولدیفنی بیاند ابراد اولنور * الاسواق موائد
الله تعالی فی ارضه * سوقلر روی ارضه حق سبحانه وتعالانک مائده لیدر یعنی مقسم رزقدر
دیمکدر که تجارت شرعییه به ترغیب مقامنده ابراد اولنور * السلامة احدى الغنيتين * سلامت ایکی
غنیتک بریسیدر دیمکدر که کار امیدیه دورودراز سفر وحرکت اولنه رق مشقت چکلمشیکن تجارتله
وغنیتله معاودت اولنور سینه کوزل یوق بلاتجارت سلامتله دونیلورایسه فی الحقیقه یته غنیت اولغله
شکر سلامتله دیملیدر اشته اومقامده فی الحقیقه مثلا کفار لعین وعدودین مبین ایله محاربه ومقاتله
اولندقدده بعض وقت غلبه ایله اموال کفاردن غنیت اخذا اولنور و بعض کره غزاه و مجاهدین محاربه
ایدرلرده سالم وسلامتله اوله رق عودت ایدرلر بودخی غنیتک بریدر اشبو کلام بومقوله برلده استعمال
اولنور مثلدر * الشاة الذبوحه لا یولها السلیح * ذبح ایله رشته حیاتی منقطع اولان غنمه جلدنی صومیق
اذیت ویرمز دیمکدر که اصلا تمسک یغموردن باکی یوقدر برنده قوللنیلور * الطیر بالطیر یصاد *
قوش یته جنسی اولان قوش ایله صید اولنور ترکیده دخی مثلدر اسباب عادیه متاسبیه تشبیه
استعمال اولنور * العادة طبیعة خامسة * هر کسک مشرب واعتیادی بشخی طبیعتدر دیمکدر یعنی
طبیاع انسان درت نوعه منحصره در ککه حرارت ویبوست وبرودت ورطوبتدر بولمردن
منفک اولمادیغی کی عادتدن دخی منفک اولتماز دیمکدر که مراد ترک عادت اولنما ده تا کیدر
* الغائب حجة معه * غایبک حجتی کندو ایله در دیمکدر یعنی غائب حقنده سولنیلان مدح یاخود
ذم یقین افاده ایتمز تا که بالذات کوریلوب بلمدیکه مألنده در وغائب حکم اولتماز کلامی بومألده در
* الخضوع عند الحاجة رجولة * لدی الاقتضاء تواضع وخضوع انسانیتدر دیمکدر بو کلام

وقت حاجت ده تواضع و خوشنوازی تحسینده ضرب مثلدر * الناس اتباع لمن غلب * ناس
کنند و زه غالب اولانه تابع در دیکدر غالب بالضروره امری نه امتثالده معذور اولنر حقارنده
ایراد اولنور * النکاح یفسد الحب * مجامعت نجس افساد ایدر دیکدر که نکاح لغتده جاع و ووطی
معاسنه در و بمقامده مراد بودر اشبو جاع دخی زوجة منکوحه ایله اولان جاعک غیر یدر
قندر * النصیح بین الملاء تقریر * جمعیت ناس ایچنده محب و صدیقه نصیح و پند اول دوستی
نکدر در دیکدر زیرا حجابنه سبب اولور نصیحت تنهاده اولمق ککر در * الحر حر وان مسه
الضرر والعبد عبد وان ملک الدر * حر و اصل زاده اولان شخص هر نقد ر مضرت فقر
کنند و بی مس ایش ایسده یننه علوقدری و کر عیلمکی ظاهر در و عبد یعنی اصل زاده اولیاندر
و جوهر و امواله مالکده اولسه دنائی باهر در دیکدر * العمل للرزق و الاسم للنوره * شعری
بدننن اخراجده عمل و فعل زرنجکدر بوفعله بالکثر آد نوره یعنی اونکدر دیکدر که بر مصلحتی
بر شخص رؤیت ایدرده او مصلحت اوزادن بیلغوب قطعا مدخلی اولیان شخص آخره عزو
اولدقده ایراد اولنور * الغل الهرم لا یفرعه صوت الجبل * یا شلی قاطره بوغازنده اولان چاک
سسی فرع و یرمز دیکدر فرع یارده دخی درل * بدن وافر و قلب کافر * باطنی ظاهر یننه موافق
اولیانری ذمه ذکر اولنور * تراوروا و لا تجاوروا * برلر یکزی زیارت ایدک و مجاورت ایتک
یعنی زیارتی مسیقلشدر میک دیکدر * تعاشروا کالاخوان و تعاملوا کالاجانب * اخوان کبی
انس و مؤلفه و اجانب کبی معامله ایتک یعنی آتش و و برشده خاطر ایچون الدائموب
مقتضای شرعیه سنی اجرا ایدک دیکدر حسن معاشرت و اخذ و اعطایه و صلابته
ترغیب ایراد اولنور دوستلق قنطار ایله الش و برش مثقال ایله در مثلن دخی بوقیلندندر * ثمرة
العجلة الندامة * امور و مصلحتده عجله نک ثمره سی عاقبتده ندامتدر دیکدر بو کلام مصاحده
تعجیلدن منعده ایراد اولنور * جواهر الاخلاق تفصحها المعاشرة * درونده مکتون اولان
جواهر اخلاق فی الفت و معاشرت آشکار ایدر یعنی اخلاق ناس الفت ایله معلوم اولور
دیکدر * حبث ماسقط لقط * کشتی دوشدیک یردن قالقار مألنده در یعنی زخم خورده اولان
محلدن یننه شفا سازاق ظهور ایدر * خذ الاصل قبل ان یأخذک * سارق و خرسری طوت سنی اخذ
ایتمزدن مقدم سن انی اخذایده کور دیکدر * ریق العذول سم قاتل * قنه یچی و اوم اید بچینک
تو کرکی زهر قاتلدر دیکدر * رب ساع لقا عد * اکثرینک سعی و حرکتی اوطور انلر ایچوندر
دیکدر که (ع) کیم یلور کیم کیم قرانه کیم یم * مننر یرنده قوللنلور * زکاة البدن العلل * بدن انسانک
زکائی اسقام و عللدر دیکدر که مبتلای علل و امراض اولنره تسلیه ایراد اولنور * زلق الحمار کان
من شهوة المکاری * کرا حار و بار کیرینک ایانی سورچه سی کرا جبارک طمعندندر که کفایت مقداری
یم و یرمبوب طاقتندن زیاده قوللنور تنکیم کرا بار کیرلنده مشاهددر * زلة الرجل عظم یحیر
وزلة اللسان لا یق و لاتدر * ایاغک سورچه سی جبر و التیام اولنور و لسانک سورچه سی ایسه باعث
هلا کدر مألنده در که لسانی حفظه تنبیه ذکر اولنور کبکی ایچیدر سهده * سواء قوله و بوله * قولی بوانه
مساو یدر دیکدر صاچه سو بیلنر حققتده استعمال اولنور * سفیر السوء یفسد ذات البین * احق
وسیی خلق و نادان و جاهل اولان سفیر و ایچی طرفینی افساد ایدر بو کلام ایکی طرف یننده مصلحتده
مأمور اولان ارباب درایت و اصحاب ملائمت اولمق امره هم مدر دیکدر یرنده قوللنلور * شهر لبس لک
فیه رزق لاتعد ایامه * بر شهر و ماهکه سنک ایچون انده رزق یعنی شهریه اولیه اول ایک کونلر ینی
ای باشنه نه قالدی دیوصایمه و منتظر اوله مألنده در کدرله کیچن کونلر عمر دن صایلمز مثلی دخی
بوقیلندندر * صدیق والدعم الولد * ببادوستی اوغلاک عمیدر دیکدر احبای پدری ترک ایتامه که

تنبیه ذکر اولنور * ضرب الطبل تحت الکساء * کسایفنی انکی و کلمی التنده طاول جالیدی دیکدر
که نهانی فساد اندیش اولان مر ایلر حقارنده ذکر اولنور * بطاعة الولا بقاء العز *
اولی الامر و ولایه و حکامه اطاعت و انقیاد عز و شرفنک بقاسنه سیدر * دلت علی اهلها
براقبش * یعنی براقبش آدنده برکلب اولوب صاحبنک اوزر یننه سوء قصدله دوشمنی کش ایدی
لکن ظلمت شیدن منزلی بوله میوب عودت اوزره ایکن اول کلب آت ایقارینک جاقدر یننه
اورمکه دوشمنلر و نوب آواز کلب ایله صاحبی شبنون ایتکله کلام مزبور مثل اولشدر که ضرری
کنده یننه عائد عمل ایشلنر حققتده ایراد اولنور * غش القلوب یظهر من فلتات اللسن و صفحات
الوجوه * قلبلرک غل و غشی لسانده کی کلامدن و یوزک صفحه لندن ظاهر اولور دیکدر * غنی المرأ
فی الغربة وطن * کشتنک غریبته غنی اولسی غریبی کند و یننه وطن قبلار یعنی غناسیبله غریبته
وطنده اولدیغی کبی راحت ایدر و معنی جوق اولور یننه کیم وطنده فقیرلک غربت حکمنده اولدیغی کبی
* فر من الموت و فی الموت وقع * یعنی اولومدن فرار ایددی و اولومده واقع اولدی دیکدر * فم یسبح
و قلب ینسبح * اغر تسبح ایدر قلب ذبح ایدر دیکدر که صورتی صلاحده اولوب قلبی فاسد اولان
کیمسه به تعریضا ایراد اولنور * قبل لل امر تهیأ للزمر فقال الزمر فی کبی و الراجح فی فی * دودک
جالان کیمسه به دودکی حاضر ایله دینلده دودک یکیم ایچنده و اوفوره جک نفسده اغرمده در دیش
دیکدر که نرزی به کوج دیشلرا کیم باشمده در دیش مثلی کیدر * کل قلیلا تعش کثیرا * از اکل ایله
جوق یشاد دیکدر که جوق یننره تنبیه ایراد اولنور ز بر اعدندن زیاده اکل مهلکدر * کلامه ریح
فی قفص * یعنی الک کلامی قفصده روز کار کیدر دیکدر که کلامنده دوام و ثباتی اولیان کیمسه حققتده
ایراد اولنور * کالابرة تکسو الناس و هی عاریة * اکنه کبی ناسی اکسا ایدر یعنی لباس دیکر کنندی
چبلاق اولدیغی حالده دیکدر که متصف اولما دیغی عمل ایله ریاکارانه خلقه نصیحت ایدنلر حققتده
ایراد اولنور * کلمة حکمة من جوف خرب * برکله حکمت امیر در که جوف خرابدن ظهور ایتشدر
دیکدر که بی شعور و نادان اولان کیمسه دن لطیف و معنیدار بر کلام ظهورنده ایراد اولنور *
کل ما طار قص جناحه * یعنی هر اوچانک قنادی قریلور دیکدر که حدی نجاورده ایراد اولنور * لسان
الجاهل مفتاح خفة * جاهلک لسانی هلاکنه مفتاحدر * لکل جدید لذة * یعنی نچددده لذت واردر
دیکدر مالی بر نوع شی اولسه دخی افراد ینک تجدیدی جهتیله اول جدیدده لذت دیکر بدیدر دیکم
اولور * لوضاعت صفعة ما وجدت الا فی قفاء * یعنی اکسه دن ال ایله اورمق ضایع اولسه انجق انک
قفاسنده بولنور دیکدر که مستحق ضرب و تحقیر اولان اشخاص مذمومه حققتده ایراد اولنور * لو کان فی
البومة خیر اما فاتها الصیاد * اگر بایقوشده خیر اولیدی صیادانی فوت ایتز ایدی لایق ترک اولان خیر سر
شی حققتده ایراد اولنور * من اعتمد علی شرف ابائه فقد عقههم * قنقی کیمسه که ابابا و اجداد ینک شرفنه
اعتماد ایلسه تحقیقا باسنه عاق و عاصی اولور یعنی بالکتر نسبنک شرافته اعتماد ایدوب کدیبی اوصاف
حیدر دن آزاده اولسه سلسله نسیبنه شین کنور دیکدر که بالکتر نسبله افتخار ایدن حققتده ذکر اولنور
* من سعادة المرء ان ینکون خصمه عاقلا * خصمی عاقل اولمق کشتنک سعادتندر دیکدر که لساندره
بو معنادن عقلی دشمن عقلسزد و ستدن خیر لودر تعبیر یله ادا اولنور * الفصل الرابع *
اشبور دخی فصل امثال منظومه یناننده در * الاکل شی * ما خلا الله باطل * وکل نعم لا بحالة زائل
اشبو مثل منظوم باب اولک فصل اوانده ذکر اولنور دینی اوزره قولیه لغتده اسنهاد
اولنان و عهد اسلامه ینشوب مسلم اولدیغی حالده * الحمد لله اذ لم یأتی اجلی * حتی کسانی من
الاسلام سریالا * ینتی نظم ایدن شعرای عربدن لبیدن ریسعه نکدر معناسی اکاه اولکه
حق تعالانک غیری اولان هر برشی موجود باطلدر یعنی فائدر و نعم دنیویه نک کلبسی البت زائلدر
دیکدر که حقه کلیله توجه و قبالده و نیدان اعراضده ایراد اولنور * اذا جاء موسى والی العصا *

* فقد بطل السحر والساحر * حضرت موسی علیه السلام کلوب عصاسنی ارضه القا یند کده
 سحر ایله ساحر تحقیق باطل اولور دیمکدر که محقق ظهور یله مدعیلرک ادعاسی باطل اولدقده تمثیل
 اولنور * الم تر ان المرء تدوی یمینه * فیقطعهها عمدا لبسلسا * سن یبذل مبستکه کشی علیل
 اولان صاغانه شو وجهله دوا ایدر یعنی سائر اعضاسی سالم اوله دیو بالقصد والاختیار اول مجروح
 اولان الی کسر دیمکدر که ضرر عامدن وقایه ضرر خاص بر نهج شرعی اختیار اولدقده ایراد
 اولنور * اذا انت لم تعلم طبیبک کلبا * یسوءک افضبت الدواء الی سقم * سکا کتولک ایدن
 دردیکی حکیمه یلدر مدیکک وقتده خود بخود یایدیغک علاج سنی علتیه ایصال ایتش یعنی علتکی
 از رمش اولور * ما لئله در که مشور تسزایش کورنلر حققرنده ذکر اولنور * اذا انت حلت
 الخون امانه * فانک قد اسندتها شرمسند * خائن اولان کیمسه له امانتی بحمل ایتدیگک وقتده
 تحقیق سن اول امانتی شرمسند اسناد ایتش اولور سین دیمکدر اهل خیانتیه تفویض اموردن
 منع وزجرده ذکر اولنور * اکل خلیل هکذا غیر منصف * وکل زمان بالکرام یخیل * هر خلیل
 ودوست بویه بی انصافیدر و هر بر عصر و زمان بویه کریملره بختلیدر یعنی کرامدن خالیدر دیمکدر که
 خلقتدن و عصر و زماندن اشتکاده ایراد اولنور * اذا انت عیت المرء ثم ایتته * فانت ومن تدری علیه
 سواء * بر کیمسه بر کوتی فعل ایلد کده سن اتی تعیب ایدوب بعده اول فعلی ایشلرایسک سنکله تعیب
 ایتدیگک بر ایردر دیمکدر * اسأت اذا احسنت ظنی بکم * والحرزم سوء الظن بالناس * اول امر ده سزله
 حسن ظن ایتدیگدن اسأت و حاققت ایتدم زیرا بوزمانده حریم و احتیاط یعنی اصابت رأی
 وهله اولاده ناسه سوء ظن ایتکدر ما لئله در که قبل التجربة بر کیمسه امور احاله او امانه فیه تنبیهده ذکر
 اولنور * الحادثات اذا الم خطوبها * ولها مساو مره ومحاسن * حوادث دهرک شدتلی نزول
 ایلد کده انلرک بردقدهده مساویسی و شری اولور سهده مره اخرا ده خیر ومحاسنی اولور ما لئله در که
 مصائب و بلا یا نزولنده معرض تسلیهده ضرب اولنور * الخیر لایأتیک متصلا * والشر یسبق
 سبله مطره * خیر و منفعت متصله و متعاقبه اوله رق کلر لکن شر و مضرتک سبلی مطر و باراتی سبقت
 ایدر یعنی بی انقطاع وارد اولور دیمکدر که بویت مضار و مصائبک کترتندن اشتکاده ضرب
 اولنور * العلم ینهض بالخسب الی العلی * والجمل یقع بالفتی المنسوب * علم شریف خسب
 ودنی الاصلی مراتب عالییه رفیع ایلر و جهل ایه ذی نسب شریف و اصل زاده بی افعاد ایدر یعنی
 مراتبدن محروم ایلر دیمکدر علم شریفی مدح و ثنا و جهلی ذم و قدحده ضرب اولنور * الکفر
 بالنعمة یدعو الی زوالها والشکر ابقی لها * کفر یعنی انکار نعمت زوالنه داعی و طالب و شکر نعمت
 ایه نعمتک بفاسنی مستوجبدر که شکر نعمته ترغیب و کفران نعمتدن تنفیرده ذکر اولنور
 * الناس فی طلب المعاش وانما * بالجد یرزق منهم من یرزق * ناسک کلپسی رزق و معیشت طلبنده در
 مرزوقی اولنور یعنی اصحاب یسار سعی و جداری سبیله مرزوق اولنور در دیمکدر که بحکمت
 تعالی اسباب عادییه تشبث لازم اولور یرنده قوللنیلور * انما انفسنا عاریه * والعواری حکمها ان
 تسرد * نفوس و ابدان عاریتدر و عاریتدر حکمی صاحبیه رد و تسلیمدر دنیا ده بقای ابدی یوقدر
 دیمکدر قوللنیلور * ان العدو اذا ابداه مساله * اذا را ی منک یوما غفله وثبا * بعض نسخدهده غفله یرنده
 غره و بعض نسخدهده غره واقع اولنور در غره غینک کسریله باطل و یهوده سنه اطماعیه الدائم
 مناسنه اولدیغی کی غفلت مناسنه دخی اسعدر و غره ایاق قائم معناسنه در وجهله سنه کوره بیتک
 مناسنی دشمن اظهار مساله و ابراز مصالحه ایدر سهده اعتماد اولمیه زیرا سندن نه زمانکه
 غفلت و سورچک کور سه صحرا یعنی حله ایدوب هلاککه و غلبه یه قصد ایدر دیمکدر که اعدائک
 روی دل کور ستر دیکنه و مصالحه سنه اعتماد اولنوب متبطلانه حرکت تنبیهده ذکر اولنور

* اتمنی علی الزمان محالا ان تری مقلنای طلعه حر * یعنی کوزلرک حر و کریم الاصلک وجهنی
 کورمسی ایله بن زماندن محال تمنی و طلب ایدرم بوا یسه محالدر (قلت) فانظر الی الاصل تری
 عجبا * اباد اهرم مانت حقا بدر اهرم * ولانا مذ سار الکا تب نائم * بعض نسخدهده حقارینه
 انت و کتاب ایله نائم یرزنده الکا تب ایله انا واقع اولنور ناظم بیت احبابک خالی فلان یرزنده
 مقام تحسره در که ای یار اتمک خانه سی سن انلرک خانه سی دکلسن یعنی انلرک کیده لی سنده
 اولکی روحانیت قالمشدر و بندخی بن دکلم یا خود بندخی خواب و راحتی ترک ایتمشدر یعنی
 کند مدن یکمشم دیو خانه له خطاب ایدر که تحسیر یا رانده ایراد اولنور * ندمت ندامه
 الکسی - لما * رأت عیناه ما صنعت یداه * کافک ضمی و سبتک قحطیه و عینک کسری
 ومدی و یاه نسبه ایله کسی یمنده بر کوچک قبیله یا خود بنو نعلیه بن سعد بن قیس غیلاندن
 برجاعته منسوب اولان عامد بن الحارثدر که تکلفه یایدیغی یای و بش عدد اوقلری الوب
 کیمه ایجره صیده کیدوب کیمه کاهدن اوقل برینی یکن سورینک برینه اتار اوق ایه برقیاه
 اصابت ایتکه شراره ظاهر اولوب بوجهله صباحه قدر درت دفعهده صالیو یردیکی اوقلر
 طاشه طوقوب آتشدن غیری برشی کور ستر ممکنه انفعالنده یایی شکست ایتد کدنصرکه وقتکه
 کون طوغوب آتدیغی اوقلر سمته طوغری کیدر و هر بری بریان اشکنه اصابنده مکره
 جیقوب طاشره طوقندیغی و بش عدد صیدی باور مشاهده ایتد کده کال ندامتدن باش بارمقی
 ایصیروب و قطع واشبو * ندمت ندامه لوان نفسی * تطاوعنی اذا لقطعت خسی * تبین لی
 شفاه از آی منی * لمرایک حین کسرت قوسی * قطع سنی نظم ایدر اشتهانک بو ندامتی ضرب
 مثل اولمشدر * اذا کنت لا ترضی بما قدری * قد و نک الحبل به فاختق * اگر سن کوردیکک یعنی
 نا ایلر دیکک نسنه له راضی اولما زایسک اید حاضر کده در هاب آنکله اختساق ایت یعنی بو غلغی
 قبول ایله دیمکدر که ظهوراته تابع اولوب موجوده شکر ایتسان کیمسه له حقدده ایراد اولنور
 * ان الامور اذا ابدت لزوالها * فعلا مة الادبار فیهما تظهر * امور تحقیق زوالنی کور ستر مکه باشلدقده
 علامت ادبار ایتدای زوالده کدوی کور ستر یعنی سوء تدبیر باشلنیلور دیمکدر که بعض
 سوء تدبیر کورند کده ایراد اولنور * اذا ما اراد الله اهلاک نملة * سمیت یحنا حبها الی الجوتصعد *
 حق سبحانه و تعالی حضرت ناری قرینه بی اهلاک مراد ایلد کده ظهور ایدن فسادیه هوایه طوغری
 صعود ایدوب ارتفاع بولور دیمکدر که مرکز حد طبیعی و جاهنی نجس و زایدن کسان مغروران
 حققرنده ایراد اولنور کما قبل بالترکی * قنادی بنسه بر مورک صانور خیره بشارتدر * اتی فهم الیز
 اماز و الیز اشارتدر * اذا کان رب الیبت باطیل ضار یا * فلم تلم الصبیان فیه علی الرقص * صاحب
 خانه ضرب طبل ایلد کده صبیانک رقص ایله سنه لوم و توبخ اولنور دیمکدر که سرکاران امور
 قبحیه ی ارتکاب ایلد کلرند سائر ناس انلردن زیاده ارتکاب ایدر دیمکدر بده قوللنیلور * اذا ضاع
 شیء بین ام و بنتها * فاحدیها لاشک ذلك آخذ * انا ایله قزی یمنده برشی ضایع اولسه شک
 یوقدر اول شیء * ایکسنتک بری ایشدر دیمکدر که مظنه سوء اولان اشخاص حققرنده قوللنیلور
 احفض الجاش و صبرن رویدا * فالزایا اذا توالت تولت * قلبکده اولان اکداردن ناشی خوف
 و اضطرابی حیق و متائی اولدیغک حاده زیاده صبر ایله زرا بلا یا توالی و نه اقب ایتدیکی وقتده
 تولی ایدر یعنی دوزکیدر و انجام بولور دیمکدر که فتلار تسلیه ایراد اولنور * ولرب نازله یضیق بها
 الفی * ذرعا و عند الله منها مخرج * کشی به مضایقه و اضطراب و برن قنی جوق نازله و مصیبت
 وارد که حق تعالی حضرت ناری عبتده انلردن خروج و نجاته اسباب آماده در که بودخی کدر ز دکاه
 معرض تسلیهده ذکر اولنور * ولم ارکالمرو ف اما مذاقه * خلوا و اما وجهه فخمیل *

مذاق طالتو و روی کوزل معروف واحسانه بکرز برسنه کور مدم مآلنده در که احسانق شامو قنده
ایراد اولنور * و اذا افتقرت الى الذخائر لم تجد * ذخرا یكون كصالح الاعمال * ذخائره یعنی ایلر و ده
تمتع ایدیه چک نسنه به محتاج اولدی فکده اعمال صالحه کی ذخیره بوله مرزن دیمکدر که صلاحه ترغیبده
ذکر اولنور * و اذا خشيبت من الامور مقدر * و هربت منه فحقوه تتوجه * بعض مترجم اشبو
بینه مقدر اولان امر دن خوف و خشیبت ایدوب فرار ایدر ايسك حال بو که او امر مقدر جانینه البته
متوجه اولور سن بو بیت امر مقدر محکم و قضای مبرمدن فرار عبث و بی فائده در دیمکده ضرب مثلدر
دیومعنی و یرمش هر تقدیر ضرب مذکور دیمکی کی ایسه ده معنای مذکور امر مقضی به یقین حاصل
اولدی بی وقتده تحقق ایدر اما قبل البقین عارف بالله ملاجی قدس سره السامینک * بیچاره محکم
قضای از بلا کر یخت * زد طمعه جاهلی که فلان از قضا کر یخت * کر نیست التجابه قضا از قضا رواست
شاه رسل زمکه بیتر چر کر یخت * قطعه دقت ملتعه سی موقظه سنجه بیت مذکورک معنای
دقیقی بالتقدیر الالهی رونما اولان بلایان قور قور بده قاجق فعلی دخی جله مقدرات الهیه دندر دیمک
اولدی بی لایح خاطر اسعد صحایف شمار اولدر و للناس فمما یعشقون مذاهب * الرزق یخطی
باب عاقل قومه * و یبیت بو اباب لیباب الاحق * رزق و مال بر قومك عقلا سنك درو باندن
خطا ایدوب حقاسنك قبولنده بواب و حاجب اوله رق بیتوت ایلر یعنی آیرلز دیمکدر بو مثل
حکمت ربانیه بی تفکر مقامنده ایراد اولنور * لا تنظرن الى الجهالة والحجاء * و انظر الى
الاقبال والادبار * جهالت و حقاقت و عقل و رشد و کبایسته نظر ایلله بلکه مبدأ فیاضدن
ظهور ایدن اقبال و ادبار باقی دیمکدر که بو دخی حکمت بالغه صمدانیه بی تفکرله ایراد اولنور
* یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید و لا یجیب علیه شیء * مسئله سنه ناظر در * اذالم تستطع امرا فدعه *
و جاوزه الی ما تستطیع * کوجک یتدبکی شبی ترک ایلله و وسعه کده اولان یعنی مناسب نه ایسه اکا
مباشرت ایلله دیمکدر که حقندن کلدیکی ایشه مباشرت ایدنره ایراد اولنور * فیوم علینا و یوم لنا
و یومنا نساء و یومنا نسر * برکون علیه مره اولور یعنی شرایسه برکون له مره اولوب خیرلو اولور
برکونده محزون اولور ايسك و برکونده مسرور قیلنور زدیمکدر که دنیاك عالم کون و فساد
اولدی بی بیانده ذکر اولنور کاقیل (ع) بویله در احوال عالم کاه شادی کاه غم * ولا یفرک
طول الحلم منی * فايد ان تصادفتی حلیمیا * بنم حلمک طولی یعنی کثرتی سنی مغرور ایتسون زرا حذر ایت
دائما بکا حلیم اولدی بی حالده مصادفه ایده مز من غضبم دخی اولور دیمکدر که حلیم اولان آدمه
همچو در یو او یغونسز ایش ایدن کیمسه به نصیحتده ذکر اولنور * و کان رجائی ان اعود ممثعا * فصار
رجائی ان اعود مسلما * رجاء و امل نفع و فائده ایلله فلانک قیوسندن رجعت و عودت ایلک ایدی لکن
کلوب او بایده آنا را خلاق بد کور مله ارتقی تمتع مره ده حق تعالادن سلامتله شوره دن دونه ایدم نیازم
اولدی مآلنده در که نفع و فائده کور بلور ملاحظه سیله بر شنبه شروع اولنوب عکسی ظهورنده ایراد
اولنور * فلا تسئل المرء عن خلقه * ففی وجهه شاهد مخبر * برکشی به اخلاق و طبایعندن سؤال ایلله
انک روی و وجهنده خلق و طبیعتی خبر و یرر شاهد واردر دیمکدر که (اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه
حدیث شریفنه تلمیح و اشارتدر * ما کان فی الخدع من امرکم * فانه فی المسجد الجامع * امریکز
محل مستورده دکلدر بلکه مسجد جامعه یعنی آشکار میدانده در دیمکدر که امری شیوع بولدقدن
صکره کر ملک سودا سنده اولان اشخاص حقارنده ایراد اولنور * و تجلدى للشامتين اریهم الی رب
الدهر لا تضعضع * مصیبت و ابتلام ایلله محظوظ اولان و شماتت ایدن اعدامه تبصیر انجم اول
مصیبتنه تجلد و صبر ایدرم دیمکدر که لسانم زده بو معنادن بالدر یمک اتی برمه قصابه منت انجم ایلله
تعبیر اولنور * ولا خیر فیمن لا یوطن نفسه * علی نایبات الدهر حین تنوب * شول کیمسه ده خیر یوقدر

یعنی عاقل و دانا دکلدر که مصائب و شدائد دهره مبتلا اولدقده نفسنی بلایا اوزره توطین و صبر
ایلمه دیمکدر که صبری شاده ذکر اولنور کاقیل بالفارسی * مرغ زیرک چون بدام افتد باید ست *
اذا صوت العصفور طار فؤاده * ولیث زئیر عند اخذ الزوائد * عصفور یعنی سرچه صوتندن
قور قوب قلی او چار یعنی نه کندی مشقته کسبه قادر در و نه ایشه برار لکن زحمتن قیار و نه کلد کده
برارسلان زئیردر یعنی شجاعتله قیار و صدرندن صوت چیقر دیمکدر که ایشه برامبان کیمسه و سیماسر
کره نادان حقارنده قولنیلور * کالکلب ان جاع لم یمنعک بصیصیه * و ان یل شیعا یمنع من الاشر
فلان کلب کیدر اگر چه آج و محتاج اولور سه دائما قور و غن صلا رقی تذلل ایدروا کرطو یار سه
کبر و تفاخرندن اورور بویله تملق ایدوب یالوار می سکافائده و برمز دیمکدر که هر و اسر اشخاص
هر جایی حقارنده ایراد اولنور * تفرقت الظبایا عن خریش * فایدری خراش ما یصید * کبکدر
و آهول صید کلبی کورد کزنده طاغلدیلر آرتق کلبلر طوطه حقاری شیده نه بابسونلر دیمکدر رعایایه
تعدی ایدن ظلمه حقنده ایراد اولنور سه برنده در * یحکم للشعیر اذا رآه * و یعس ان رأى وجه
الجمام * ارپه و شعیری کور دکه کسز لجام وکی کورد کده تبس و سرکشک ایلر دیمکدر که
جلب منفعت محسوسی اولدقده محظوظ و کندی به خدمت تکلیف اولنور سه اسنکاف ایدن
حقنده ضرب اولنور * یواسی الغراب الذئب فی اکل صیده * و ماصادت الغربان فی سعف النخل *
قرغه دائما قورده شکاری اکلنده مواسات و معیت ایدر لکن قرغه لک صید ایتدکری خرما
دالرنده دیمکدر که غیریدن دائما تبس و کندی غیره اطعام ایمان دنیلر حقارنده مویلنور
* و اذا انتک مذمتی من ناقص * فهی الشهادة لی بانی کامل * بنم مذمته دائر پرسوز بر ناقص
و ناداندن سکا کور سه یعنی نقل ایدر ایشه اول مذمت تحقیق بنم کامل اولدی غمد شهادتدر زرا
ناقص کاملاک نقصاتی بلایوب کندی حالتی نقل ایتس اولور مآلنده در که مقام تبرئه ذمتده ایراد
اولنور (قلت) یدت مذکور ابو الطیب المتنبیک اشعار حکمت شعارندنر * عبت علی سل فلما ترکته *
و جریتم اقواما بکیت علی سل * بن سل ایلله بنام اولان کیمسه به انفع الیله عتاب ایتس ایدم
و آندن خوشنود اولوب ترک و برطاقم کیمسر دخی اندن ایلور در دیو الفت ایلله تجر به ایلدیکمه
سلمان کوتی چیقلری ایلله سلمک عتابنه و فرقتنه بکا ایلدم مآلنده در که رحمة الله النباش الاول
ولسانم زده کوتی کیدر ده برینه بو کاره ثلاری برنده ذکر اولنور * اذا احسنتی الاق ایتت بهما * غدت
ذنوبا فقل لی کیف اعتذر * بنم کوزل ایشارمه ایلری سکا بذل ایتس ایدم سنک عند کده مقبول
اولوب کاه و قباححت عدد اولنور سه بکا سوبله که سکا نه کیفیتله اعتذار ایده لم مآلنده در که
خدمت حبله مشکوره اولمادیقی زمانده استعمال اولنور * من لم یعدنا اذا مررنا * ان مات لم
نشهد الجناة * مر بصر و خسته اولدی غمرده بری استفسار و عیاده ایتیمه بی بر دخی فوت اولدقده
جنانه سنه حاضر اولماز دیمکدر که برنم خاطر برمه رعایت ایتیمه نک بر دخی خاطر بینه حرمت ایتیم
دینیچک برده مویلنور * و من یلک مثلی ذاعیال یفتقر * الی الزاد یطرح نفسه ای مطرح *
بر کیمسه که ذی عیال و زاد و ذخیره به محتاج اولسه نفسنی هر محله طرح و القا ایدر دیمکدر که
بالاحتیاج دورا بواب ایده نه طمن اولدقده اعتذار ایراد ایدر * و لم یمنع الکرم و مابه * یخل و لکن
سوء حظ الطالب * بعض صکره سخی و کریم اولان ذات احسان و اعطای منع ایلر لکن منع
ایلمی یخل ایچون اولوب بلکه طالب و سائلک حصه و نصیبی سوء یعنی آز و بختی سیاه اولسنندر
دیمکدر که کرمانک معنی تا و یلده ایراد اولنور * اقلب طرفی لا اری غیر صاحب * یمل مع النعماء
حیث تمیل * چشملمی اطرافه تقلب ایدوب نور بصر و بصیرت ایلله احبابی تجر به ایدرم
مآلنده بر دوستدن غیر یستی بوله مدم اول دخی نعمتله جانبیه میل ایدر سه اول جانبیه میل ایدر یعنی
ابو کون دوستی ایتس دیمکدر که ندرت دوست حقیقده ذکر اولنور * بریک البشاشه عند اللقاء *

و یبریک فی الغیب بری انعام * ملاقات ایلد کده سکا باشد کوستر عیكده قلی نه کونا کسر
و یوزایسه سنی دخی اویله جه ایدر یعنی ذم ایدر دیمکدر که ایکی یوزلی اولوب ککاغدی
تسوید قله سزا اولان منافقتر حق لرده ایراد اولنور * اذاما قضیت الدین بالدين لم یکن * قضاء
ولکن ذلک غرم علی النعم * دخی بنه دین ایله قضا ایلان دینی قضا ایلش اولماز لکن دین اوزرینه
دین ایتش اولور که بلا بر بلاد * کنت من کرینی افر الیهم * فهم فی کریتی فاین المفر * کر به
ومصیبتهم وقتنده انله یعنی مأمول اعانه اولنله تسلیه ایچون فرار ایدر م پس انردخی بنم کی
کرفنار یمن اولشیر بوتقدیر جه عجا جای خلاص زده در دیمکدر که خیر امید اولنان
یاراندن مأمولک خلاقی کورلد کده ذکر اولنور * قدیدرک الشرف النتی ورداؤه * خلق وجیب
قیصه مرقوع * مرتبه به بعض کره کئی واصل اولور ثوبی اسکی و کوملکنک یا قه سی یمالو
اولدیغی حانه دیمکدر که پس پایه ذات کسب هنر معرفتله رتبه رفیع به ارتقاده یا خود کال ایله اولان
شرف ذائده فقر حالک مانع شرف اولما سنده ایراد اولنور * اذا اعتدالتی خوض المنايا *
* فایسر ما تمر به الوحول * یکت اولور حوضه طامخی عادت ایتسه یعنی فلاکت زده اولسه
بطاقلغه مروری اکاک قولاید دیمکدر که لسانم زده بومعانی افاده ایدن اصلانمشک یغور دن
قور قیسی اولماز وعرییده * انا الفریق فاخوفی من البلل * مثلاری قولتلدیغی برده ذکر اولنور
* سیکناه ونحسبه لجینا * فابدا الکبر عن خبث الحدید * بز فضه وکش ظنیه سیکه
ایلدک پس آتسه اوروب اوزرند اولان پاسی زائل اولد قده حدید ویمور ظاهر اولدی
دیمکدر که بعض کسانه حسن ظن اولنوبده تجربه دنصکره مسا ویسنه اطلاع اولنبد قده
ذکر اولنور * وما لمره خیر فی حیاة * اذا ما عد من سقط المتاع * کشینک اعمالی آخرتده
نعوذ بالله تعالی عز وجل باچاره مقوله سندن عد اولنه جق مقوله دن اولور سه انک حیاتده
خیر یوقدر دیمکدر که ریاسز عبادات و طاعانه ترغیده ذکر اولنور

الالباب السابعة فی بیان والفصاحة و ذکر

الفصحاء من الرجال والنساء وفيه فصول

کتابک اشبویندی بانی بیان و بلاغت و رجال و نسا دن اولان فصحا یی ذکر و ییانه اولوب
اودخی فصول عدیده بی مثملدر * الفصل الاول فی بیان و البلاغة * فصول
مذکورده دن فصل اول بیان و بلاغت ییانه در (قلت) معلوم اوله که بیانی علوم
عریه اماملر دن عمرو بن بحر الجاحظ قلبه اولان معنای سکا کشف و افاده ایدن
شبتک اسمیدر دیمکله تعریف ایدر (وقاضی یضاوی علیه رحمة الله الباری متکلمک ضمیرنده
معلوم ومد رکی اولان معنای تعیری و غیره افهام و افاده سیدر دیو تعریف ایدر
و بلغای عباسیدن ابن المعتز * اللسان ترجان القلب و صیقل العقول * ایله بیان معنای بیان
ایتشددر که مالی لسان قلوبده مرکز اولان معنائک ترجانی و عقولک صیقلی یعنی مجلی
ایدیچسیدر دیمکدر قال الله تعالی * الرحمن علم القرآن خلق الانسان علیه الیابان * اشبوا بیت
کریمه سوره شریفه رجائک اولی اولوب و اول سوره جلیله دخی نم دنیویه و اخرویه بی
تعداده محصوره اولدیغندن الرحمن ایله تصدیق و نم دنیویه نک اصلی و اجلی اولان تعلیم
قرآن ایله امتثال یورلشدر زیرا قرآن اساس دین و نشأ شرع مبین و اعظم وحی و اجل کتب
منزله و معجز اولوب خلاصه کتب منزله سائر و کندی نفسی مصدق و غیریه مطابقدر (بعده
علمه انبیان ایله ارد اف بیوردیکه انسانک سائر حیواندن امتیازی اشبویانه اولدیغنه اشارتدر

و بودخی اجل نعمدر که انکله حق ییلنور و وحی و شرع انکله تلقی و فهم اولنور و یو وجهله
بیان دخی جای امتثالدر و قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (ان من البیان لسحرا)
اشبوحديث بلاغت تحذیث دخی ثنای ییانه و ارددر که معنای شریقی امثال یحشده مرور ایتشددر
(و اما بلاغت لغت حیثیتدن بلغت المکاندن مأخوذدر که بر مکانه ایرشدم دیمکدر دخی اشراف
یعنی قریب اولوب معنایسته ده کلور که بالفعل اول مکانه داخل اولماسه ده بند بومعناجه بالغ اولدی
دینلور و جوهری صحاحنده آیت کریمه * فاذا بلغن اجلهن فامسکوهن بمعروف * ده اولان
بلغن لفظنی قارینه دیو تفسیر ایتشددر (و صاحب المستطرف مکرمة * ایاکم ایمان علینا بالغة * ده
اولان بالغه لفظ شریقی بعض مفسرین وثیقه کا نها بلغت النهایة دیو تفسیر ایتشددر دیمشدر
(و بلوغ اوغلان کالین بولغه دخی دیرل یقال بلغ الغلام اذا ادرك کذا فی و انقول (و بلاغتك
معنای عرفی و اصطلاحیسته بعض بلغا (بلاغت اقسام کلامدن صحیحی اختیار ایتک (و هندی
نام بلغ (بلاغت دلالتک وضوحی و انتهاز فرصت یعنی مقتضای مقامی کوزتمک و حسن اشارت
دیمک ایله تعریف (و کندی نام ذات (بلیغه و اجیدر که کلامی قلیل و یسیر و معنای کثیر
اولدیو توصیف ایتش (و بعضیاری دخی (بلیغ شول کیمه در که کلامی مطالب و امائی حسنیجه
تحویل و اداره و الفاظی معانی مقدار نیجه احاطه ایده و کلام بلیغ شول کلامدر که لفظی خل و وارکک
و معنای بکر اوله یعنی لفظی قوتلی و معنایه بر فرد سبق ایتامش اوله دیو بیان ایلش (فیکای اعر ایدن
برینه ناسک ایلغی کیمدر دیو صورلد قده * اقلهم لفظا و احسنهم بدیهة * دیمشدر یعنی لفظی یونندن
ازوبدیهه یعنی بلاتامل اکسزین سولک یونندن احسن سولیلندر دیمکدر کاتبه به ندیم * سوزی
از سولیه اغرسو یله ندیم که سخن * زرکی صایلی جوهر کی سنجیده کرک (تشطیر فقیر) (سوزی
از سولیه الی آخره * اولیه بادی تصدیع و سبک وزن مال * زرکی صایلی الی آخره * اسعدا
ناطقه دن بارز اولان نقد مقال * و احسنهم بدیهة * معنی یونندن احسن سولین دیمک دخی
متملدر (امام فخر رازی تعریف بلاغته متکلمک قلبنده اولان معنائک کنهنی ایجاز محل
و تطویل مملدن احتراز شرطیله افاده دن عبارتدر دیمشدر (اصول علم بلاغتك شعب کثیره
و فصول و فیه سی و اردر لکن بوفصل کشفی متحمل اولما قله اشبومقدار ایله غرض حاصل
اوار یفتندن اکتفا اولمشدر و منه التوفیق * الفصل الثاني فی الفصاحة *
اشبوا یکنجی فصل فصاحت ییانه در (امام فخر رازی رحمة الله علیه الباری فصاحتک
تعریفنده معلوم اوله که فصاحت کلامک تعقیددن خالص و سالم اولسیدر دیمشدر و فصاحتک
اصلی فصیحنددر که فصیح اوزرندن کوپوکی التان سوده دیرل (و اکثر بلغا بلاغت ایله فصاحتک
یتلرینی فرق ایتیموب لفظین مراد فین در دیرلر (بعضیاری بلاغت معانیده و فصاحت الفاظده
اولور دیو زعم ایدوب ناسک هذا معنی بلیغ و لفظ فصیح قولر یله استدلال ایتدیلر لکن تحقیق
ایکسیده معنای مراده دلالتی اعتبار یله لفظه راجعه اولان صفتدر دیمشدر انتهی (یحیی بن
خالد بر مکی رجل فصیحی ثنامو قعده بن هررجلی کوردیکمره قبل التکلم کوزیمه مهاتلی کورینور
برده بمله تکلم ایلدیکنده فصیح ایسه صدر مده قدری عظیم اولور اگر فصاحتدن قاصر ایسه
کوزمندن دوشر دیمشدر که انسانک غیر فصیحی حیوان غیر ناطق در دیمکی استر (و صاحب مستطرف
فصاحتده ناس اختلاف ایتدیلر (بعضیاری فصاحت الفاظه راجعه در معانی به مختصه دکادر
(و بعضیاری بالکر الفاظه راجعه دکادر دیرلر (فصاحتی الفاظه تخصیص ایتلر شویله استدلال ایدوب
بز نامی کوریر که هذا لفظ فصیح و هذه الفاظ فصیحة دیوب هذا المعنی فصیح و معان فصیحة
دیمز (یو صورنده فصاحت الفاظک صفاتندن اولوب معنائک صفاتندن اولماقی اقتضا ایدر دیرلر

(واشو قولی جفا فصاحت لفظه ده و معنایه ده شاملدر دیرایسک هذا المعنی فصیح دیمک اقتضا
ایدر بوا یسه کلام ناسده ما اوف دکلدلرکن بونده رای صواب فصیح لفظه اولان معنی و مفهوم صحیح
و حسن اولقی شرطیه لفظک استعمالده ما لوف اوله رق حسن اولمی دیمکدر دیمشدر (و بویجک
تحقیق اجد مولوی فاضلک رساله معربه استعاره سندن ناقلا اسعد فقیرک شاهد المورخین نام تألیفده
محرردر (والفاظ حر و فک مواضعده متمکنه اولسنه باعث اولان بعد مخارجی و تناظر الفاظ
و غراب و تکرار دن خالی اولمی محسنات الفاظندر شاعریک * لو کنت کنت کنت الحب کنت
کا * کا و کنت و لکن ذاک لم یکن * ایله و * ولا الضعف حتی یبلغ الضعف ضعفه * ولا ضعف
ضعف الضعف بل مثله الف * یتلری تکرار الفاظی مشتمل اولغله معیب عدالتمشدر اشو
یتلردن مقصود الفاظ اولغله معنای متبعک اذهاننه حواله اولمشدر و علی روایه هاتف اسمیه
مسمی بر جتی نک * و قهر حرب بیکان قهر * و لیس قرب قهر حرب قبر * قولی دخی الفاظ جهتیله
معقددر که علی التوالی اون دفعه انشاد و قرائت اولمز و قرائت ایده نک البته دلی دونمز و غلط ایدر
و بیه مقوله کلامه ترکیده یکلتماج دیرلر شو کوشه قش کوشه سی شو کوشه یاز کوشه سی و قرق کوب قرقیده
قولی و قرق کوب کبی که اون کره دکل دخی اقلده علی التکرار سو یلند که لسان غلط ایدر (عجائب
مخلوقاتده ذکر اولدین اوزره حرب بن امیه وقت جهالتده بر جتیله الفت ایدر ایش بر کون
اول جتی اتی جبه بکاهلرین سیر ایتدرمک ایچون بر خالی یه کتورر ناکاه اول برده بر دیگر جن
حربک قولاغنه صیحه ایتد که تسلیم جان ایدر و اول محله دفن ایدرل و صیحه زن اولان جتی
نادم اولوب بیت مذکور ایله مرثیه خوان اولمشدر که معنای حربک قبری بر مکان بیابانده در
و حربک قبری قبر بنده قبر یوقدر حاصلی قرب مخرج تلفظده موجب ثقلندر (بعض حکما دیدیلر که
فصاحت لسان ایله معروف و مشهور اولان کیمسه به ناس عین وقار و چشم اعتبار ایله نظر
ایدرل و حضرت یوسف الصدیق علی نبینا و علیه الصلاة و السلام مصره و زمام امورینه
مالک ولواب و اعتلا و خفایای امورملکه اطلاع ایلدیکی انجیق فصاحت و بیانی سیبیه در
(بعض شاعر مدح فصاحتده بویتنی نظم ایشدر * لسان الفتی نصف و نصف فؤاده * و لم یبق
الاصورة اللحم والدم * یعنی انسانک لسانی نصی حکمتده در و نصف اخری دخی قلبیدر یعنی
انسانیت لسان و قلبله در بونلردن ماعدالحم و دمی صورتی قالدی بونلرایسه انسانه مخصوص اولوب
سائر حیوانده دخی بونلور دیمکدر (منبع الفصاحه علیه اکل الصلوة و التحیه افندی عزم المجدلی عباس
رضی الله تعالی عنیهی کلام فصیح تکلم ایلدیکی استماع بیوردقلرندن کمال استحسنانلردن (بارک الله
یا عزم فی جلالک) بیوردیلر یعنی الله تعالی سنک فصاحتکه برکت و یرسون یا خود فصاحتکی سکا
مبارک ایلسون دیمکدر (منقولدر که خلفاء عباسیه دن متوکل علی الله خلیفه یه شرا ایچون بر جاریه
شاعره عرض اولندی مصاحب خلیفه ابو العینا نام اعمی حاضر بولنوب اشارت خلیفه ایله
جاریه نک فصاحتی استخبار قصدیه * الحمد لله کنیرا * دیدی جاریه بدیهه جوابده * حیث
انشأ ضریرا * دیدیکه اشوعبارلک معنای سنی اعمی خلق ایتدیکیچون الله تعالی به جد کثیر
اولسون دیمکدر یعنی بنی کوره مدک دیمک مستفاد اولور که ابو العینا یه تعریضدر ابو العینا بوجاریه
بکا تعریفنده اسائن ایش ایسه ده اظهار فصاحتله کوزل تعریض ایلدی همان اشرا ایله
دیو ترغیب ایشدر (بعض حکیم فیلسوف طبق و برداق مقوله سی صاعبد و قرقیدر ضرب
دست ایله سندن یلندیکی کی انسانک حالی دخی نطق و تکلمی ایله تجربه و امتحان اولنور دیمشدر
(امویه دن عبدالملک بر رجه تحدث و تکلم ایله امر ایلد که اول کیمسه ای امیر المؤمنین سزر
بدأ کلام بیورک که سوز سوزی اچار دیمشدر فتأمل (میرد نحوی بر مجنوندن * اری الیوم یوما

قد نکائف غیمه * و ابراقه فالیوم لاشک ماطر * یتنه بیت ثانی ضنی طلب ایلدیکمه یالبداهه *
وقد حیت فی السحاب شمس * کما حیت ورد الخدود المعاجر * یتنه تنظیر ایتدی دیمشدر مال بیت
اول بو کوئی بن غمی و سحابی و برقی نکات ایش اولدین حالده کور یرم بوصورنده اول یوم ماطر
یعنی بارانی اوله جفنده شک یوقدر دیمک و مال بیت ثانی اول کونده سحاب شمس کلعدار
محبوبه بی معاجر یعنی یا شمس اورتدیکی کی اورتمشدر دیمکدر که فی الحقیقه عقلاء شعرائک اعتنا
ایده جکی تشبیه در (فصحان هیم بن صالح فرزندینه معرض نصیده * یانی اذا اقلت من الکلام
اکثرت من الصواب * دید که اولدین * یا بابت فان انا اکثرت و اکثرت * دیمک تکرار
هیم یانی * مارأیت موعظا احق بان یكون منک * دیمشدر مال مخاطبه مذکور ای اوغلم
کلامی ازانندیغ و قنده صوابی جوغالدرسن دید که فرزند ایکنی اکثره دن مرادی صوابی
اکتار اوله رق هم صوابی و هم کلامی اکتار ایلسم نه ضرر اولور دیمک بنم اوغلم محمل
و عظه سندن احق بر و اعظ کوردم دیوب ثنا ایشدر (امام شعبی رحمه الله تعالی نقل و حکایه
ایشلر که امویه دن عبدالملک بن مروان ایله تناول اطعمه ایدرکن کند و یه صحبت سو یلردم
بن سو یلرکن قلمدی اغزنده طوتر دکالر یعنی بلع ایتدی ای امیر المؤمنین بارک الله تعالی بلع بیورک
بعد ذا صحبت باقی دیدیکمه ای شعبی عین ایدرمکه کلام فصاحت ارتسامک بکا لقمه دن احب
والذ در دیمشدر (ابن عیینه صحت و سکوت علم و معرفتک نومی و علم ایله تحدث و تکلم بقطعه سیدر
نومسز یقطه و یقطه سز نوم اولماز دیمشدر (ابن مبارک فصاحت لسانی مدح و ثناده * وهذا
اللسان برید الفؤاد * یدل الرجال علی عقله * یتنی نظم ایشدر مال اشو لسان فؤاد و عقلک
سفریدر عقل رجاله دلالت ایدر دیمکدر (بر شخص بر ثوب ایله شیخ عتیق ابی بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک محمل و مالاری یشکاهندن مر و ایدرکن اشرا قصدیه
ثوبی یع ایدر مبسن دیو استفسار بیوردقلرند لارجک الله کلام فیح ایهامله جواب و پرد که
حضرت خلیفه یالحق تو بیخا و تأدیا اگر چه سزر صدق و استقامت اوزره اولسه کز ایدی
لسانکری ذوزلدوب لا ورجک الله دیر ایدیکر دیمکه حسن بلاغته رعایت ایلکه تنبیه بیوردیلر
کلام شخص مر فومده اولان ایهام فیح کله لانا فیه در منفسی محذوف و مقدر در حاصل
کلام لایسع رجک الله یعنی ثوبی یع ایلیم حق سبحانه و تعالی سکا رجت ایلسون دیمکدر لکن
کله لا ایله رجک الله کله سنک اراستده و او متوسطه اولمادیغی تقدیر جه کله لارجک الله
کله سنه دخول ایدوب نفی احتمالیله دعاء علیه متوهم اولور که حاشا عدم رجت ایله دعای ایهام ایدر
بوصورنده رفع ایهام ایدن حرف و او کلسی حسن اولدی قصه سابقه یه مثیل و نظیر در شو حکایه که
مأمون خلیفه وزیری یحیی بن اکمدن بر شبتک و قوعندن استفسار ایلد که عدم و قوعندن
سوء دعای ایهام ایتمامک اوزره کله و او ایان ایله * لا وایدک الله * ای امیر المؤمنین ایله جواب
و پرد که خلیفه بو حرف و اونه عجیب ظر یقدر که موقع لایقنده واقع اولمشدر دیو تحسین ایلدی
اگر چه ترک حرف و او ایله لا ایدک الله دیسیدی عدم تأید ایله سوء دعای ایهام ایدردی حتی بلغا
و وزدادن صاحب بن عباد رفع ایهام فیح ایلان حرف و او بر نهج تشبیه مدح و ثناده روی
حسن اوزرینه صار قش زلف مستثنی کیدر دیمشدر (محمکدر که ابن المکندر نام بلع ایله
ظرفای عصرندن براز شاب کیمسه لرحج شریفه عازم اولدقلرند خلال راهده کوزل یوزلو
خاتونلره تصادف ایدرایسک بر بر مرزه قدارقنا یعنی ضیادار اولدق لفظیه اشارت ایده لم دیو
نهایتی مشورت ایدرلر و قوندقلری بلاد ده روی حسنا منظره آرا اولدین بیوتی کوردیکه بارقه
دیوب چشم چرزلکه کیدرلر و بو اشارتی ابن المکندر تفتن ایتمز عزم ایدرلر ایدی وقتا که

حسناء طنبیه بنه بر بخیره دن کوردکری زشت جهره قاری به بارقه دیدکرنده همان ابن المکندر
 یلدرم معنای بل صاعقه دیوب رفیقارینی محبوب ایتشد (لسان جری صغیر و جری کیر
 بر ریختی حیواندر کلامی زیبا نزد جهاندر یعنی کلامک هر جهته تأثیری وارد دیمکدر
 بعض بلغات مدحده * سخنان یقصر عن بحور بیانه * عجزا و بفرق منه تحت عباب * وکذاک
 قس ناطق بفصاحه * یعنی لدیه بحجه و جواب * قطعه سی نظم اولتشددر مالی اول بلیفک
 بیان و بلاغتی بجزیده فصاحت و بلاغته مشهور اولان سخنان عاجز اولدیغی حالده قاصر
 اولوب عجزدن ناشی سیل حجاب تحتده غرق اولور وکذاک فصاحتله مشهور و ناطق قس
 ابن ساعده الایادی اول بلیفک قنده حجت و جوابده یور بلوب ساکت و غیر ناطق اولور دیمکدر
 (فصحادن ابراهیم مهدی بعض اصحابنه فصاحت قوللندینی معنای غیر ظاهر واستعمالی
 غریب اولان کلمات و حشیه بی تتبع ایدوب بلاغته نائل اوله لم زعمیه تکلم ایتیک زیرا بو بر
 نهجدر که مشقت وزحمت کثر و عسر و صعوبتی اکبردر (ودخی الفاظردیه وکلات سفلا
 و عوامدن احتراز ایدوب سهل المعنی اولان الفاظ ایله تکلم و نفوه ملازمت ایلک دیمکدر
 (بعض فصحا قول قائلک همتی حسبجه واقع و سیف دخی ضاربک عضد و ساعدی قدرجه
 قاطعدر دیدیلر (حضرت منلای روم قدس سره لقیومه نسبت اولتان اشبو * کلامیله اولور
 ظاهر کشنک کنندی مقداری * مصراع ترکبسی دخی معنای مذکور افاده ایدر (بلغادن
 احنف رحمه الله تعالی دیمکدر که دار بقایه ارتحالرینه قدر خلفاء از به ایله که ابی بکر الصدیق
 و عمر الفاروق و عثمان ذی النورین و علی المرتضی رضی الله تعالی عنهم حضراتنک کلاملرینی
 استماع ایلدم حقه قسم ایدرمکه ایشانده امهات المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله تعالی
 عنهدن ابلغ و افصح مشاهده ایلدم (و معاویه بلاخنده عایشه صدیقه دن رضی الله تعالی
 عنهما ابلغ ذاتی رؤیت ایلدم ابواب بلاخنده بر باب مغلق یوقدر که انک قحنی مراد ایلده
 فتح اولیه و بر باب مفتوح یوقدر که انک اغلاقی مراد ایلده دمنس اولیه دیمکدر یعنی
 حضرت عایشه نک ابلغ اصحاب اولدیغی بیان قلمشدر (رمز و اشارت طریقیله وارده اولان
 کتابات فصاحت سمات غریبه دندر که ذکر اولور (حکایه اولمشکه بکر بن وائل قبیله سنک
 ایچنده اعور نام بر رجل رشید و عاقل و بلیغ اسیر اولوب قبیله مذکوره نک اسیر مر قوم
 قومنه عدوانلری اولدیغدن مقاتله به عزیمتلرینه اسیر مر قوم خیر اولدقده قبیله سنی
 اخطارده بر وجهله طریق بولمادیغدن راه حبله به سلوک ایله حرکتلرندن نجاهلا حبسانده
 اولدیغی اخبار ایچون قوم کوندر مک اوزره بکا بر آدم ویرک دیورجا ایلدکه مساعده
 کوستروب شاید که بزه مضر کلام تعلیم اید سنی اتی حضور یزه کوندر تکرار انلری تحذیر
 اید دیو بر عبد اسود نادان کتور دیلر اسیر مر قوم عبد مزبورک حالتی استکنه ایچون سکا
 سوبلیه حکم کتاتی تعقل ایدر مبسن دیدکده های های بن عاقل دیچک مرادی معنای آخر
 اولدیغی حالده ما هذا دیو الیه و اوچنه قوم طولدیروب بوقاجدر دیویدینه اشارت و نجومی
 چوقدر یا خود آتشری دیو سوال ایلدکه صره سبله کیچه در وعددینی بلم و هر بری
 چوقدر دیرک جواب و پردکده فی الحقیقه عاقل ایمشسن دیوب ای عاقل بدنن قومده بعد
 تبلیغ الحجه * قل لهم یکرمو فلانا یعنی اسیرا کان فی ایدیهیم من بکر بن وائل فان قوملی
 وکرمون * یعنی سوبله انلره که بدلرند بنم اسیرلری اولدیغ بکر بن وائل قبیله سندن براسیر
 واردد اکر ام اینسونلر زیرا بکا قوم بی بکر اکر ام ایدیلجدر و دخی * قل لهم ان العرفج
 قدادی و سکت الناس و آمرهم ان یغروا ناختی الحمراء فقد اطالوا رکوبها و ان یرکبو جلی

الاصهب باماره ما اکت معکم حبسا و اسئلوا عن خبری اخی الحارث * دیدی یعنی قومده
 بوکلامی دخی سوبله دیو سپارش ایلدی عرفج دوز پرده بتر سود لکن اقسامندن بش بارمق
 دیدکری نباتدر و علی قول کورکن اغاجیدراتشک علوی زیاده سبله قرمزی اولور بعض نسخده
 و شکت النساء واقع اولشدر حبس بین العرب چکرکی چیسارلش خرما بی باغ و کش تعیر
 اولور یوغورت قور یسبله و سوبق ایله طبع اولمش برطعامک آدیدر عبارده مذکور نک حسب
 الظاهر معنای سن قومده سوبله که سهل برده نباتات یتکه قریب اولدی وناس و نسیاغی
 متعلقاتم حاللرندن عاجزل در انلره باقسونلر و امر ایله که بنم قرمزی دوه می یوکدن و سمردن
 عاری قلسونلر که اکارکوی اوزاندیلر و علامتله الاجه لشمس جلمه بنسونلر بن سزکله
 حبس یمدم خبرمدن قرنداشم حارثدن صورک دیمکدر و قتا که عبد اسود مر قوم تبلیغ
 کلام و پیام ایتدکه قوم اسیر اعور محقق بخون اولش زیرا بوالله انک حرا و اسود دوه سی
 اولدیغی بتلیر دیو قرنداشی حارثی چاغروب قضیه بی حکایت ایلدکرنده قرنداشم اعور
 سزلی انداز و اخطسار ایلش زیرا عرفله و شکت الناس ایله بکر بن وائل قبیله سنک شجاعی
 بلکه نسوانی سلاحلرینی طاقتیلر یعنی جنکه و هجومه آماده اولدیلدیمکه اشارت ایدر که
 عرفج ایله رجل دخی تسبیله اولور و شکایت سلاح طاقتنه دخی دیرلر و ما اکت معکم حبسا قولیه
 ناس مخلوطا سزک اوزر یکزه هجومه اتفاق ایتدیلدیمکی مراد ایدر که حبس بر وجه محرو
 طعام مختلطدر همان دیدیکیه عمل ایلک و تدارکده اولک دیدکده حسن کلامی درک ایدوب
 امر اعوره امثال برله نجات بولدیلر (و بودخی حکایت اولور که طی قبیله سی قبیله اخرای
 عربدن بر صبی بی سبی و اسیر ایدرلر پدری فرزندینی تخلص ایچون واروب بر مقدار مال
 عرض ایلوب اهل قبیله زیاده مال مطالبه سنده اولدقارنده فرقدان نام کوکائی جبل طی
 اوزرنده مسا و صباحه داخل ایدن باری تعالی لایه قسم ایدرمکه بذل و عرض ایتدیکم مالدن
 زیاده به قدرتم یوقدر دیوب مأیوسا عودت و اوغله اکرانده خیر و ارایسه طریق نجاته دأر
 کلام اعطالیتدم فهم ایدر دیو قبلنه تسلیم ایدرک کانه اوغله کلام مذکور ایله فرار و هر بنده
 جبل طی طرفنده اولان فرقدینه دقت و اول سمته شبهتکام فرار ایله دیمکه اشارت ایتشددر
 فرزند رشید دخی تفهم و اول وجهله حرکت برله نجات بولشدر (منقولدر که خلفاء عباسیه دن
 هارون الرشیدک همشیره سنی علیه بنت المهدی نام شاعره طل اسمیله مسمی بر غلامه عاشقه
 و دلداره اولدیغنه رشید مطلع اولدقده اتی طل ایله مکالمه دن واسمنه شعر نظمندن تحلیف ایله
 منع ایمشیدی بواشاده علیه نک دأره سته وارر که مشارالیه آخر سوره بقره ده اولان * فان لم یصبها
 و ابل فطل * کریمه سنی تلاوت ایدر رشیدی کوردکده * خانمی عنه امیر المؤمنین * دیو
 اعتذار ایدر فی الحقیقه تحلیف طل ایله مکالمه و نام مذکور ایله نظم شعر در بوایه آیت
 کریمه در (وینه کتابات غریبه وارده دندر که بلغا * ترک فلانا یا مر و ینهی * دیرلر یعنی
 فلان کیمسه بی کوردم امر و نهی ایلدیکی حالده ترک ایتدم دیمکدر بوندن مراد لری مختضردر
 دیمکدر امری و صبه و نهی فوتند نصکره بکا و توجه به متعلقدر * ما رأیت فلانا * دیرلر که
 مراد لری ماضرینه فی ریه دیمکدر ریه جوف انسانده بر عضودر که اق چکر در یعنی بوکردن
 اورمدم دیمکدر * ما کنته فلانا * دیرلر مراد لری تلفظ اولوب بلکه جرحد کلم جرح
 معنایستدر * ما رأیت ریبعا * دیرلر مراد لری ربیعدن وقت بهار اولوب نهر دیمکدر
 ربیع نهره دخی دینور * ما رأیت کافرا ولا فاسقا * دیرلر مراد لری بولوت و عریان کیمسه در
 کافر بلوده و فاسق عریانده دخی دینور * ما رأیت فلانا را کما ولا ساجدا ولا صلیبا * دیرلر

مرادری بن راکع و ساجد و مصلی کورمدم دیمکدر لکن توری به لری بوزی اوزر بنه دوشنی دخی نظرند
مدیم اولانی و قوشوده هر کسی سبقت ایدند نصرکه کلائی کورمدم دیمکدر * ما اخذت لفلان دجاجة
ولا فروخه * دیرل فلانک طاوغنی و یلیجینی اخذ ایلدم دیمکدر توری به لری فلانک بر طوب
ایلکینی و یاقده سز نو بی اخذ ایلدم دیمکدر * ما اخذت لفلان بقرة ولا ثورا * دیرل یعنی
فلانک او کوز و صغری اخذ ایلدم دیمکدر و توری به سی فلانک عیالی و کش قطعه سنی
اخذ ایلدم دیمکدر * و فلان یسوق بقرة * دیرل یعنی فلان کچسه او کوز سورر دیمکدر ابهامی
عیالی سوق ایدر دیمکدر (ویننه تعریض و ابهام وجهی اوزره وارد اولاندند شو حکایه که
هارون رشیدک حضورند و جوه رجال وند ماد ن بر جاعت حاضر ایکن بر زن ظرافت
قرین داخله اولوب * یا امیر المؤمنین اقر الله عینک و زادک رفعة و فرحک بما اعطاک لقد
حکمت فقسطت * دعاسیله کلامه آغاز ایدر رشید دخی ای مرأه سن قنخی قبیله دن اولور سن
خط ساییله ناطقه پرداز اولدقده رشیده تعریض یا امیر المؤمنین بن رجالی مقتوله و اموالی
ماخوذه اولان آل بر مکدم دیو جواب و پردکده هارون تعریض زنی بالادراک ای مرأه اما
رجالکرتک قتلی مقتضای قضا و قدر باریدر اما مال ینه سکاردا و نوردیوب بعده حضاره توجه ایله
اشبورن بلیغه نک دعاستدن مرادی نه اولدیغنی درایت و تفهم ابتدیکز می دیدکده حق خلیفه ده
خبر اولد عادر پیلرز دیدیلر که حسب الظاهر معناسی حق تعالی کوز یکی نورلندرسون و قدر یکی عالی
ایلسون و سکا و یرد یکی دولته سنی مسرور قلسون تحقیق حکم ایلدک و حکم کده عدل ایلدک دیمکدر
حضار مراد زنی اکلامد قاری هرون پیلد کده اما اقر الله عینک قولی اسکنها عن الحركة دیمکدر
عین حرکتدن ساکن اولدقده عی عارض اولق لازم کلور و اما فرحک الله قولی * حتی اذا فرحوا
بما اتوا اخذناهم بفتنة * و اما حکمت فقسطت قولی * و اما القاسطون فكانوا لجهنم خطبا *
مکره نندن اخذ ایتشد مرادی دعاء علیه در دیو بیان ایتشد (قسط کلمه سی ثلاثین و او رایسه
جور و ظلم معناسنه در کفوله تعالی * اما القاسطون * اما زید ایدن اولور رایسه عدالت معناسنه در
کفوله تعالی * ان الله يحب المقسطین * و اقرار ان معناسنه کادیکی کبی اسکن معناسنه ده کلور
عبارة مذ کوره دعاء ایلدک اولدیغنی کبی مقام قرینه سببه دعاء علیه یعنی بد دعاء و انکسار دیمک
دخی اولور زن مزبوره قبیله سنک بر کشته اولدقاریچون عقده عداوت و بغض خلیفه جابکر
ضمیری اولغله خوفندن ظاهرا انکسار ایدر میوب رموز و ظرافتله مغدوریتن افاده ایتشد
(حکایت منقولدر که بعض طرفاء بر ممول نصرانی به واروب * اطال الله تعالی بقالک و اقر
عینک و جعل یومی قبل یومک و الله انه لیسرنی ما یسرک * دعائیله مدارا و نصرانی دخی
عنون اولوب موی الیه احسان و مصلحتی اتمامه سعی فراوان ایدر هر تقدیر ظاهرا معناسی
حق تعالی بقا و عمر یکی طویل و چشمکی مسرتله تنویر ابدوب ایامی سنک ایامکدن اول ایلسون
یعنی بندن زیاده یاشه و الله قسم ایدر مکده سنک مسرور اولدیغک شی ایله بند دخی مسرور
اولورم دیمکد رایسه ده معنای دیکری تقویت مسلین ایچون یشا دجه جزیه و یره سن و دار
نعمه دخول سنک جهنمه دخولکدن اول اولسون و سنی مسرور ایدن شبکه بقا و حیاتدر
بند دخی انکله مسرور اولورم دیمکد اولور که بوسرورده طرفین مشترکدر ظریف مذ کور معنای
دیکر مذ کوری مراد ایتشد که عبارة مذ کوره ده اولان الفاظ و کلامک بر وجه محرر ایکی
معنای اولغله توسل و مراد ایلدیکی معنایه توسل ایتشد بر بکه توری به ابهام دیرلر اگرچه
لفظک متعدد معناسی اولما رایسه معنای مراد تحصیل اولما ز (حکایت آل عباسدن
مأمون خلیفه ز پر حایه و حوزه تصرفنده اولان بلداندن بر بلده به خواص اتباعندن

برنی والی و حاکم نصب ایلوب ارسال ایدر سمع خلیفه به مرقومک جور و ظلمی ایصال
ایلدکدرند لاجل التجسس رجال دولندن بر ظریف و نکته دانی تبدیلا کوندروب اولدخی
واروب والی مذکورک مجلسنه بر تقریب وضع قدم دخول و بوجانبه دار الخلافه دن تجارت
نیتله کلدیم دیوب رک و یرمیه رک تجسس احواله مشغول اولور والی بونک اهل عرفان
و فائق الاقران اولدیغنی تفهم ایله دائره سنده مسافر ایدوب ولایتده ایضا و لقم غرضیله جانب
خلیفه به حسن حالی شعر برعر یضه تحریر برنی رجایلدکده تجسس متکر مرقوم دخی توری به
و ابهام اوزره یعنی بر معنی اعتباریله حسن حالی حاوی و معنای دیکر ایله سوء حالی محتوی قاعده
اوزره تقدیم حد و ثبات و تعظیم خلیفه بی عنوان لایقه ایله اداد نصرکه * اما بعد فقد دمتنا علی
فلان فوجدناه اخذنا بالعزم عاملا بالجزم قد عدل بین رعیتیه و ساوی فی افضیه اغنی القاصد
وارضی الوارد و انزلهم منه منازل الاولاد و اذهب ما ینهم من الضغائن و الاحقاد و عمره منهم المساجد
الدائرة و افرغهم عن عمل الدنيا و اشغلهم بعمل الآخرة و هم مع ذلك داعین لامیر المؤمنین
یریدون النظر الی وجهه * قولیه اتمام برله برعر یضه تحریر ایتشد که حسب الظاهر معناسی
والی فلان و وصولده مشار الیهی عزم ایله اخذ و حزم ایله عامل بولدیم رعایاسی یننده عدل ایله
احکام و قضایه غنی و فقیری تسویه اوزره اولوب یعنی غنی بی فقیره ترجیح ایتز و کندوبی
طالب و قاصد اولتلی اغنا و آمد شد ایدنلری ارضا و محکومی اولان رعایای اولاد منزلته
تزیل و ینلرنده بغض و حسدی ازاله و انزل ایچون جوامع و مساجدی تعمیر ایدوب هر کسی عمل
دنیا دن فارغ قبولوب عمل آخرتله اشغال ایش و رعایا و بریادیجی بوجال ایله موصوف اولدقاری حالده
امیر المؤمننه دعا برله روی دولتبرله تشریف مراد ایدرلر دیمکدر (وقتا که عریضه واصل
اولدقده خلیفه حضرتنری بعد القراءه والی موی الیهی عزل و تنکیل و یرینه آخری نصب ایله
تجیل ایدر فی الحقیقه معنای اول ثانیسه ده معنای دیکری مذمت اولدیغنی بعض قرائن
واقع سندن خلیفه حضرتنری تفهم یوروب موجب اجرا یورمشدر زیر مأمور ظریف
موی الیهک وجدناه اخذنا بالعزم کلامندن قصدی ظلم و جور اوزره حزم ایدر یعنی مضمصر در
دیمکدر (قد عدل بین رعیتیه و ساوی فی افضیه قولندن مرادی عدل ثلاثین اولوب
تفخیدن اوله رق رعایانک جورا ماللرینی آلفله جله سی بر یرینه مساوی اولدیلر دیمکدر (اغنی
القاصد وارضی الوارد ذکرندن مرادی والی مرقومی ظاهرا اغرا اولوب لکن کورینش ایچون
قاصدر یعنی الخیر و خارجدن کلوب کیدنلره و هاب نهاب و صفیحه بی تالیس و نلر دیو بذل مال
ایلدیکی یرساندر (و انزلهم الخ فقره سی تحت ید آیده اولادک مجبور اولدقاری کبی رعایا دخی
مقهور دست اسبلا سیدر (و اذهب الخ فقره سندن مقصودی سبب حقه اولان مالی اللرنندن
الیدی دیمکدر (و افرغهم الخ فقره لری مجموع اهالی مبتلای فقر و فاقه اولدقاریچون سرمایه لری
قالبوب مساجده طولدیلر و بالضروره امور دنیا دن وارسته اولدیلر دیمکدر (و یریدون النظر
الی وجهه تعسیرندن مرادی رعایانک ظلمندن طاقتلری قالبوب حاللرینی عرض ایچون رکاب
کامیابه شکایت ایدر جکدر دیمکدر زیرا اقطار ممالکده رعایانک خلیفه بی قاصد اولملری شکایتی
مستوجبد باری تعالی و تقدس کارگاه دولت علیه ده بومقوله کارشناس و معارف استنباس ذوات
صادق الاقوال و خالص البالی تکثیر ایله آمین (حکایت ملوک ماضیه دن بری تفرج و تزه ایچون
قصر عالیه صعد و بره اطراف و جوانبته نظر و التفات ایدر ایکن قصر نک جوارنده برخانه نک
تحت السماسته حسنا و غایت ممتاز و مستثنا برخاتونه نظری تعلق و زیاده شفق و محبت ایدر
خدمتده اولان جوارری به اول خاتونی استفسارنده جذاب سلطنت ما بکرتک فیروز اسمیله مسی

عبد کزیک زوجه سید دیو اخبار ایدر در عقب فیروزی احضار وزیر سلطنتند
اولان بداندن بر بلده منشور فرمان ایله امرار و فیروز دخی امثال امر ملکه مسارعتله مؤنت
سفریه بی آینده تنظیم ورؤیت و خانه سنه رجعت و فرمان ملکی باشک الله وضع و او کیجه
یتوت و فرداسی علی الصباح اهلته و داع و محل مأورینه توجه و عزیمت ایدر اما ملک ایسه
فیروز کتدیکی روز تبدیل جامه ایله تک و تنها فیروزک خانه سنه واروب آهسته آهسته
دق باب ایدر وزن معشوقه مرقومه و رای بادن سن کیمک دیو بعد السؤال ملک زوجک سیدی
و ملکم دیو جواب و یردکده مرثه جبهه بحاله باب داری سینه عاشق کی کشاد و ملکی ایچر و آلفه
اگرچه دلشاد ایدوب سبب قدوم ملکدن لدی الاستفسار ملک مقصودم زیارتکدر دیدکده اول
پاک دامن بوز یارتدن حق سبحانه و تعالی حضرتلرینه استعاده ایدر رم زیر بوندن خیر ظن ایدر
دیو مر امته عدم مساعدیه اشرا بایدر ملک دخی غالباً سن بنم فیروزک سیدی اولان ملک اولدیغی
بیلدک دیچک یلدم ملکک لکن زمان اولده کچن بلغاسنی بوشعده سبقت یعنی منع ایچلردر
دیو حرکات نایجاسنه تعریف ایروب و سارک ماء کم من غیر ورد * و ذالک لکثرة الورد فیه *
اذا سقط الذباب علی طعام * رفعت یدی و نفسی تشهیه * و تجنب الاسود و رود ماء * اذا کان
الکلاب یلغ فی * و یرجع الکریم خیس بطن * و لا یرضی مناهمه السفیه * نظم مذکور بی
انشاد ایدر اشعارک مالی سزک آب و صویکزه طالبنده کثرت و وارنده و فرت اولدیغی چون نفس
آیسم نفرت ایچکله بهر حال ترک ایدر و ذباب یعنی سکرلر برطعامه سقوط ایلدکدر نه هر قدر اشتها
یرنده ایسه ده المی چکرک کلابک و اوغ ایلدیکی صویه و روددن ارسلانرا اجتناب و کریم اولنر خبص
بطن یعنی آچلقه باقیوب سفهاک حصه سنه دوشن طعام سهره سندن رجوعده شتاب ایدر دیمکدر
بعد ذامرأ مذکور ای ملک عظیم الشان دار اقبالکده اولان کلک یلاغندن کلوب شرب
ایدر یسک دیچک ملک اشوکلک نصیح سماتدن استیجا و فی الحال علی العجله ترک ایله در فیروزدن
خروج و سراینه و لوح ایدوب حتی کال تلاشدن مستحک چیقوب پاپوشلرینی خانه مرقومه برافندی
اول خلایده فیروز فرمانی خانه ده اونوندیغی در خاطر و آلق ایچون عودت و خانه سنه ملکک
پاپوشنی کورنجه کندویه حیرت کلوب ملکک کندوی مأمورایتیکنده حکمت و مصلحتی فهم ایدوب
سر رشته و یرمه رکینه جای مأمورینه عزیمت و مسارعت و مصلحتی رؤیت و ملکه عودت
ایلدکده ملک فیروزه یوزدینار احسان ایدر و فی الحال فیروز چار صویه واروب نسیاه مناسب هدايا
اشترا و کلوب زوجه سنه ترحیب ایله اعطایله ملک حضرتلرینک انعامنی اظهار ایچون پدريکک
خانه سنه کیده لم دیوب برابره خانه پدريه اظهار بشاشله کیدر لکن فیروز برمه قدر زوجه سنی
ارایوب صور میوب ترک ایتدیکندن برادر زوجه فیروزه کلوب اشو ترک سبی و باعث
غضبک ندر یازه یلدر یاخود حضور ملکده مرافعه اوله لم دیدکده فیروز ترافعه راضی و بالمعبه
قاضی نزد ملکده بولندیغی حالد و واروب برادر مرأ ایدالله الملائک بن بوغلامه دیواری استوار
و بیژر عامره و اشجاری مئره بر بستان ایچار ایتش ایدم مئره سنی اکل و جدارینی هدم و بیژرینی
خراب ایتدی دیو دعوی ایتدکده قاضی نه در سن ایها الفلام دیو فیروزدن بعد السؤال اول
دخی استیجار ایتدیکم بستانی هیئت اولاسنده صاغ و سالم تسلیم ایتدم دیدکده قاضی مدعی مرقومه
نه در سن دیدکده فی الحقیقه بستانی دیدیکی و جهله تسلیم ایتدی لکن سبب ردی نه ایسه سویلینون
دیچک فیروز استطاق قاضی به جوابده یا مولانا والله بن اول بستانی استکرا هندن اوتوری رد ایتدم
ایچق بوما من الایام دروننده اثر اسد و نشانه ارسلان مشاهده ایتدیکدن خوفا من الاسد
و تعظیاله دروننده دخولی کتدیجک حرام ایتدم دیدکده همان ملک ایکی دیزی اوزرینه کلوب

ای فیروز آنا و مطمننا بستانکه رجوع ایله حضرت خدابیه قسم ایدر مکه بستانکه از قضا
اسد کیمش ایسه ده اندن بر ورق التماس و بر عمر اکل ایتدن بر لحظه او طوروب چیقمش ایدی سنک
بستانک کی بر پاک بستان کوردم و شجرینی وقایه ده اوله بر جداری استوار ایتدم یوردده
قاضی و سائر حضورنده بولنلر رمز اولنلر معاندن آگاه اولمادق لری حالد فیروز ملک مکرمدن
جواب صوابن آلوب فی الحال عودت و زوجه سیه تجدد حسن معاشرت ایتشدر و السلام
(معلوم اوله که اشو حکایات مقوله سی رمز اوزره انسانک اتیان ایتدیکی کتایات غریبه ده خصمک
موافق طبعی اولان شی ایله ارضاسنی ایجاب و التزام صدق و کتمان حال ایله کندینه جای راحت
و فعلنه محل مستر بولندیغی بر اسلوب لطیف مرغوبدر زیر معار بض کلامده که بومقوله
رموز و توریه دن عبارتدر حرام اولان کتدین محل اتساع یعنی نجات بولندیغی وارسته
اشعار و سیرنیویه دن اولدیغی معلوم اولی الابصاردر تکیم رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیه اجمعین ایله غزوه بدره عازم اولورل ایدی اثناء راهده
برجله ملاقی اولورل اول رجل ممن القوم دیو موکب سعادتی صورده حضرت رسالتیه
صلی الله تعالی علیه و سلم افندیج توجه یوردق لری غزوه بی و حال و شانلرینی کم و اخفا قصیده
تفصیل یور میوب فقط من ماء قول شریفی ایله جواب یوردیلر که حسب الظاهر مفهوم اولان
سؤال قرینه سیه اول قوم صودندر یعنی صویه منسوبدر دیمک او اور عرب ماء قبائل عربدن
قننی قبیله یه منسوبدر دیو تفکر و تأمل ایله اشتغال ایکن علیه الصلاة والسلام افندیج جهت
مطلوبه لرینه عازم اولدیلر و الحال که علیه الصلاة والسلام افندیج کلاملرینه صاد قدر زیر
حق سبحانه و تعالی حضرتلری یورر استعید بالله * فلینظر الانسان مم خلق خلق من ماء
دافق * مال آیت کریمه انسانک ماء دافق یعنی منی دن خلق اولندیغی بیاندک علیه الصلاة
والسلام افندیج بونی مراد ایشلردر (و ینه توریه قبیلندندر که حین هجرت نبویه ده رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایله برابره تشریف
ایدر ایکن بر کافره مصادفه و انوب کافر مسفور حضرت رسالتیه افندیج صدیق اکبر
حضرتلرینه سؤال ایتدکده قولنده صادق اولدیغی حالد هورجل یهدینی السبیل دیو جواب
و بر مشدر که اول هادی السبیل کافه انامی اوضح اقوم سبیل اولان اسلامه هدایت ایتشدر
(و هرون الرشید حضورنده خلق قرآنی زعم ایدن بعض معتزله امام شافعی حضرتلرندن ماتقول
فی القرآن دیو سؤال ایتدکده اول امام همام بنی مخاطبی قصد ایدرسن معناسنی مراد ایدر که
ایای یعنی دیدکده معتزلی نعم دیچک امام دخی مخلوق دیوب بوسوز ایله خصمی ارضیا ایدر
و الحال که امامک مخلوقدن مرادی نفسیدر (و ینه بوقبیلندندر که امام جوزی برکون خلیفه نک
سنی و شعبیدن مرکب رجال دواتی حاضرلر ایکن منبرده وعظ و نصیحت اثناسنده کندویه رسول
الله صلی الله تعالی علیه و سلم نصکره افضل مخلوقات کیدر یعنی ابو بکر میدر علیدر رضی الله
عنهما دیو سؤال اولندکده اول امام صورنده جانبینه رعایه بطریق الایهام * من کانت ابنته
تحت * یعنی کریمه سی تحت نکاحنده اولاند دیو جواب و یورب منبردن نزول ایلدی یعنی مسؤل
عنهم کریمه سی رسول الله علیه الصلوه والسلام تحت نکاحنده اولغه مصروف اولورسه
ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه افضلدر دیمک ثابت اولور که حضرت صدیق کریمه سی
عایشه صدیق رضی الله تعالی عنها ازواج مطهراندندر امام جوزینک دخی قصد و نیتی بودر
بوصورنده ابنته ضمیری ابو بکره راجعدر و اگر رسول علیه الصلاة والسلام کریمه سی مسؤل
عنهمک تحت نکاحنده دیمکه مصروف اولورسه علی رضی الله تعالی عنهدر دیمک منفعهم اولور که

رسول علیه الصلوة والسلامك كرمه محترمه لى فاطمة الزهراء رضى الله تعالى عنها حضرت
عليك زوجه ل بدر بوتقدیرجه ضمیرابته علیه الصلاة والسلامدن عبارت اولان من اسمنه راجع
اولور خلاصه امام جوزى بوتوریه ايله طرفینی ارضا ایتشدن اشبو حکایه دیکرله دخی عزو
اولمشدر **الفصل الثالث فی ذکر الفجاء من الرجال** یدنجی بایدن اشبو اوجنجی
فصل رجالدن فصحانک ذکرى بیاننده در (مرویدرکه فصحادن حسن بن فضل حال صباوتنده
بعض خلفا اهل علم ايله مکالمه ومحاضره ایدر ایکن مجلس خلیفه یه دخول ومکالمه مراد
ایلدیکنده خلیفه موی البهی زجروضع وصبی بوجلسده تکلم ایده مز دیودفع ایدر ابن فضل
دخی ای امیر المؤمنین حدیث السن اولدم ایسه سلیمان علیه السلامك هدهندن اصغراولادم
هدهدايه اول نبی ذیشانه **احطت بمالم فخط به** دیدی یعنی بن سنک ییلوب واحاطه
ایلدیکلک شئی اخاطه ایلدم دیمکدر وسندخی امر وحکیده سلیمان علیه السلامدن زیاده ییولک
دکلسن دیدکده بولکلامدن خلیفه یه نجالت عارض اولدی (مرویدرکه امویه دن توبت خلافت
عمر بن عبد العزیز حضرت تارینه کلدکده اطراف وجوانیدن تبریک خلافت ایچون ورود ایدن
سفیرلک ایچنده وفدجازه برصبی رشید وارایدی مجلس خلیفه ده تکلمه تصدی ایدنجیه خلیفه
برنج عتاب سندن مسنا ولان تکلم ایلسون کلام وخطابه مسن واختیار هر حالده البقی واحرار
دینجه صبی مرقوم ای امیر المؤمنین پیوریدیکرکی سنده کثرت قدر وشرافته دلالت ایدیدی
بوجلسده خلافت سندن احق کیمسه ل وارایدی دینجه خلیفه واقعا قدر وشرافت اختیارلق ايله
دکل دیوب تکلمه رخصت وپردی تکرار صبی ای امیر المؤمنین بزم بلده مزدن قدومز جناب
خلافتاه وعدالت نصابکزی حق سبحانه وتعالی حضرت تارلی سنی بزه عنایت وکرم ایلدیکیکنک جد
وشکر وثناسنی ادا ایچوندن بزر محل وما وامزدن امید عنایت یاخود خوف وخشیت ایچون
کلدک عدالتک حسبه جور وظلمدن امیرانجیق بوجه محرر شکر اکلک بزر سفیر شکرز دینجه
عمر بن عبد العزیز ای صبی بکاوعظ ونصیحت ايله دیدی اول صبی دخی ای امیر المؤمنین ناسدن
برفرقه الله تعالانک حلتنه وناسک مدح وثناسنه مغرور اولدیبلر الله تعالانک حلمی وناسک شناسی
کندوی مغرور قبلانلردن اولور ایسک ایانک سورچرو اول فرقه دن اولور سنکه حق تعالی
انلرک حقارنده **ولا تکتونوا کالذین قالوا سمعنا وهم لا یسمعون** پیورمشدرکه معنای آیت
کرمه ای مؤمنین سزرا کفار و منافقین کی اولمایک که قرآن ومواعظی استماع ایلدک دیر حال بولکه
انلرجان قولاغیله استماع ایلدیلر انلرک صمیمی استماع ایتدکلی وکندوله نفع ویرمدیکندن عدم
سماع قبیلندن اوور دیمکدر بعده عمر بن عبد العزیز صبیکنک سنی صورده اونا یکی یا شنده
اولدیفنی ییلدکده اشبو قطعه بی انشاد ایلدی **تعلم فلبس المرء بولد عالما** واپس اخو علم کن هو
جاهل **فان کبر القوم لاعلم عنده** صغیراذا التفت علیه المحافل **مال قطعهم سن همان تعلم ايله**
زیرا کشتی عالم اوله رقی طوغان علمه مصاحب ومقارن اولان کشتی جاهل کی دکلدر علمی اولمیان
کبر القوم اولور ایسه دخی مجالس علما وظرفاده صغیر وحقیردر دیمکدر (حکایت اولمشکه هشام
ابن عبد الملک عهدا مارنده بریل بادییه خط عارض اولمغه اهل بادییه طلب احسانه باب هشامه
کولب لکن مهابتدن تکلمه قدر تیاب اولوب طورر ایدی ایچلرنده اولان فصحادن درواس بن حبیب
که اون النی باشند و ذویه یعنی بر عادت عرب نوجوانانک جینندن صالبو بر دکلری صاح وشعله
دیدکلی کسوه رأس باشند ایدی جوانپساره یه دیده هشام تعلق ایتدکده میل وقیوجیلر
کفخدا سی مقامنده اولان حاجبه خطاب ایدوب حاجتی اولنلردن هر احد حتی صبیان دخی
حضور بکرسون دیوامر ایتدکده فی الحال اول جوان صحرایوب پیشگاه ملکده نظر بر قدم قیام

ویامیر المؤمنین کلام وسخن ایچون دورب بولکک واجق اولوب لکن بولکشی آچلدقجه سوز
اکلاشلار اکر امیر المؤمنین اذن ویرلر ایسه نشر کلام ایدیم دیو استرخاص ایتدکده هشامه
تعبیر جوان نجیب و یروب نشر ايله لله درک دیورخصت وپردکده **یا امیر المؤمنین انه اصابتنا**
خط سنون سنة اذابت الشحم وسنة اكلت اللحم وسنة ادقت العظم وفي ايديکم فضول اموال
فان كان لله تعالى ففرقوها على عباد الله تعالى وان كانت لهم فلم تحبسوها عنهم وان كانت لكم
فتصدقوا بها عليهم ان الله یجزی المتصدقین **کلام** بلاغت ارتسامیله عرض حال
وانهای نشئت بال ایتشکه معناسی ای امیر المؤمنین اوج سنه در بزه خط و بلاصابت ایلدی
ابتداکی سنه یا غزى ارتدی ایکنجی سنه وجودیمزک انلرینی یدی اوجنجی سنه کیکلریمز
ایچلندی و اوافلندی خزینة دولترز زیاده اموال ايله مالا مالدر اکر اموال الله تعالانک
ایسه عباد الله اعطا ییورک **واکرم عباد اللهک ایسه نیچون** انلردن منع ایدر سکر
واکر خاصه مالک ایسه عباد مسلمینه صدقه ییورک زیرا حق تعالی متصدقینه اضعا فاوله رق
جزا ومکافات ایلر دیمکدر (وقتا که هشام اول بلیغ نوسالک اشبو کلام فصاحت انسجامی
کوش ایتدکده **ما ترک لنا القلام فی واحدة من الثلاثة عذرا** **دیوب** یعنی اشبو غلام تردید
ایتدیکی اوج صورتده بزه جای عذر قوموب حقا که الزام ایلدی دیوب محظوظ اوله رقی
اهل بادییه ذخیره بها اوله رقی یوزیک درهم کش فرمان ایتدکدنصکره ای غلام سنک
خاصه بر املک وار میدر اجرا ایده لم دیدکده عامه مسلمینک دوتنده نفس ایچون حاجت
مخصوصه یوقدر دیدکده بوسماحتدن دخی محظوظ اولوب غلامه التفات واکرام ایتکله
حضور هشامدن قومنک سیدی اولدیفنی حالده خروج ایتشدن (حکایت اولندیکه ملک
روم هرقل معاویه بن ابی سفیان حضرت تارینه نامه یازوب لاجل لامتحان شیدن ولاشیدن واندن
غیر یسنى الله تعالی قبول ایلیمه چکی دیندن وصلاتک مفصاحتدن وجنتک غرسندن
وهرشبتک صلاتندن ودرت شیدنکه انلرده روح اولوب لکن اصلا ب رجال و ارحام ناسده
واقع اولماش اوله ل ویرر جلدنکه پدیری یوق وقوی ونسبی اولمادی و بر قبردنکه صاحبیه
برابر سیر ایلدی وفوس قزحندکده باراندنصکره شمس رونما اولدقده اکثر با ظاهر اولور انک
عر یسی قوس قزحدر بین الناس اکا علام السماء دیرل و بر بقعه دنکه انجیق بر دقعه اوزرینه
شمس طلوع ایلش اولوب من بعد طلوع ایلیمه و بر سائرکه انجیق طعنه واحده ايله بر دقعه
ظاعن اولوب یعنی سیر ایلوب بعده سیر ایلیمه و بر شجره دنکه صوسن نابت اولدی و روحی
اولیمه رقی متفلس اولان شیدن و یوم وغد و بعدغد و برق ورعد وصوت رعد وماهک زیاده
وتقصانندن یعنی یونلردن واسپانیدن سؤال ایدر (وقتا که نامه هرقل واصل اولدی بعض
خبر خواهانی بو سؤالرک جوابلرنده ولو بر ماده ده اولسون خطا وقوع بولورسه مهابتک
عین هرقلدن ساقط اولور همان سلطان المفسرین ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن
استفسار ییورک دیواخطار ایلدکدرنده اسوله مذکوره حضرت ابن عباس رضی الله عنهما تحریر
وافاده اولندقده هر برلرینه بوجه آتی جواب باصواب تحریر واعاده پیوریدیلر (اولاشی ايله مراد
صودرز بر الله تعالی حضرت تارلی استعید بالله **وجعلنا من الماء کل شیء حی** پیورمشدر دخی
لاشیدن مراد دنیا در زیر دنیاسر بیع الزوال اولمغه برشی دکل کی ایدیکی ظاهر در (دین که
انک غیر یسنى حق تعالی قبول ایلر لاله الا الله کله سیدر (ومقتاح صلاة الله اکبر کلامیدر که
صلواته آنکله ابتدا اولنور (وغرس جتندن مراد **لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم** *****
وردیدر بر کیمسه بونی بر کره قرائت ایلیمه جتنده بر شجره غرس ایتش اولور زیاده قرائت ایدر سه

غرس دخی زباده اولور و هر شبك صلاتی و تسبیحی * سبحان الله و بحمده سبحان الله العظيم *
 و ردمود و دیدر و آخر بخاری شریفده اشبو ایکی کله لسانده خفیف و میرانده ثقیل و رحن
 ذوالجلاله سوکلیدر دیو لسان نبوی ایله ثنایور لشددر (اول درت شیکه انلرک روحی وار لکن
 بلااب و ام ظهوره کلشدر آدم علیه السلام و حوی و موسی علیه السلام عصاسی و اسمعیل
 یاخود اسحق علیهما السلام نازل اولان قوچدر) اما بلا پدر حصوله کلان عیسی علیه السلامدر
 (ورجل بی قومدن مراد آدم علیه السلامدر) شول قبرکه صاحبیه برابر یورر یونس علیه السلامی
 بلع ایدن بالقدر حضرت یونس علیه السلام قصه سی تفسیرده مفصل اولدیغی اوزره حوت
 یعنی بالی بود و ب بطننده یونمغله انک قبری مشابه سنده اولدی و قعر در یاده کزردی
 (وقوس قرع حق تعالی حضرت تری طرفدن قولدرینه اماندر یعنی قطندن امین قلمسته اشارتدر
 نکته سنی بیان ایلدی) و اول پرکه شمس پرکه اوزرینه طلوع ایلش اولوب بردخی اصلا کون
 کورمه موسی علیه السلام عصاسیه منطلق اولان بحر درکه بنی اسرائیل ایله مرور ایدنجیه
 قدر آچیلوب قعرینه کونش طوقندی اندن اول کورمش ایدی سایه نبیده کون کوردی
 و دخی فرعون تعقیب ایلدکده فرعون عسکری ایله غرق ایدوب قیاندی (شول شیکه بردغه
 سیرایش ایدی جبل طور سنادرکه ارض مقدسه ایله جبل مذکورک مابین درت مرحله ایدی
 و قناکه بنی اسرائیل عصیان ایلدیلر حق سبحانه و تعالی اول جبل طارکی سیرایتدیروب سخاب و ش
 طائفه عاصیه نک اوزرنده یوروندی و کنا هارینه توبه و توراتی قبول ایدر رایسه اول داهیه نک
 مرتفعه اولسبله هاتفدن برندا کلدکده انلر دخی اول جبل اوزرینه دوشمک خوفندن استغفار
 و دعا ی سبیله یته محله کندی حق جل و علا * واذنتقنا الجبل فوقهم کانه ظله وظنوا انه واقع بهم
 خذوا ما آتیناکم بقوة واذ کروا مافیه لعلکم تتقون * آیت کریمه سنده بونی حکایه یورمشدرکه
 مفسادی بنی اسرائیل اوزرینه سقیفه کبی جبل طور سبنانی قلع و رفع ایلدیکم وقتی ذکر و فکر
 ایلک جبل مزبور جو سعاد ثابت اولمادیغدن اوزر لینه واقع اولمسنی یقین ایلدکرنده
 بن عظیم الشان طرفندن ندا اولدیکه توراتدن سزله اعطای ایلدیکمی جد و مشاقه تحمل
 ایدیمچی و عزیمته مقرون اولیمچی اولدیغکر حالده اخذ ایدوب بکاده اولانی ذکر و عمل ایدوب
 منسی و ش ترک ایلک که ذمام اخلاق و قبیح اعمالدن انقایلیه سز مالندهدر (اما شول شجره که
 صومسز ثابت اولدی یونس علیه السلام بطن حوتدن عربان اوله رق ساحله خروجلرنده حق
 جل و علا تشریحون انبات یوردقلری یقطین یعنی قباق اغاجیدر (ودخی شول شیکه بی روح
 اوله رق متفس اولور صیجدر) اما بومدن مراد عملدر (وامسندن مراد عملدر) و غددن مراد
 اجلدر (و بعد غددن مراد املدر) اما برقدن مراد ملائکه کرام مطر ایچون سخابی بدلرنده
 اولان محاریق یعنی طره ایله ضرب ایلدکرنده حاصل اولان آتشین حالت قدر تیدر (ورعددن مراد
 شول ملک اسمیدر که سخابی سوق ایدر و سوقندن ناشی ظهور ایدن صوت و زجره ده اطلاق اولور
 (اما قرده اولان محودن مقصود استعجاب الله * وجعلنا الليل والنهار آیتین فحقنا آیه الليل وجعلنا
 آیه النهار مبصرة لتبتقوا فضلا من ربکم ولتعلموا عدد السنین والحساب * آیت کریمه سنک
 مشتمل اولدیغی حق قدر تیدر دیو حضرت عبدالله بن عباس هر قلک سؤالنه جواب یازمشدر مقاد
 آیت کریمه بن عظیم الشان لیل و نهاری قادر و حکیم اولان ذات علیه مه دلالت ایدر علامت
 قیلدم آیت لیلی محو ایلدم و آیت نهاری مضبته قیلدم بونفسیره کوره آیتین ایله مراد لیل و نهارددر
 و آیت لیل اضا فاتی یاینه در (تفسیر آخره کوره معنی لیل و نهاری آیتین صاحبی قیلدم آیت لیل
 مراد شمس ایله قهر در بو تقدیر جه اضافت بمعنی اللامدر آیت لیل اولان قمری محو ایل مراد

نفسنده مظلوم و مطموسه النور اولور و ده اوائل شهرده تدریج ایله ازدیاد و بدر اولدق نصره
 یشه کما فی السابق محافه عود ایلکله اولور و شمس اولان آیت نهاری مبصره قلمسی نور و ضیاسیه
 اشیا ی منکشفه ایلک برله ذات اشعه اولسیدر حکمت علیم ضیاء نهاردده اسباب معاشکری طلب
 و اعمال معاد کزی کسبه توصل و اختلاف و حرکاتر یله عدد سنین و حسابی معرفته توصل
 ایتمکری اقتضا ایلدی دیمکدر (حکایت حجاج بر کون فصحاء ن غضبان بن القعترانی بحر به
 و امتحان قصیدیه ناسک اکر می کیمدر دیو سؤال ایلدکده دینده افقه یعنی اعلم و عینده اصدق
 اولان یعنی حائث اولمیان و مالی محبدرینه بذل و انفاق و فقیری و مساکینی اکرام و اطعام ایدندر
 دیدی (ودخی ناسک زباده لثم و ذبی اولانی کیمدر دیدکده انعام و اعطاسی ذل و حقارت و احبابه
 تقیر و قلت اوزره اولوب کثیر الاولان یعنی مثلون المزاج اولاندر دیدی (ودخی ناسک زباده
 شریر اولانی کیمدر دیدکده اذا و جفاسی ازید و جهل و هوایه رغبتی ادم و اشد و سخریه سی
 اکثر و قسوت قلبی شدله اوفر اولاندر دیدی (ناسک زباده شجاعانی یعنی شجاعا غلبی کیمدر
 دیدکده سیفله زباده ضارب و کفی تارک یعنی خصمی طور ایدن اوزرینه همان صوله ایدن
 و ایشنده مقیم اولاندر دیدی (ودخی ناسک زباده جبان اولانی کیمدر دیدکده صفوف قتال
 و محاربه ده متأخر و جمعیت لشکر دن منقبض و متاخر و وقت و قوف مقاله ده رزناک و وطن
 سبونی استکراهله هولناک و سایه سقوف و مأمنده استراحت مطلوب ایدندر دیدی (ودخی
 انقل ناس کیمدر دیدکده نطق و کلامده دوداغن بو کوب بو غازدن سو یلیمچی و ناسه سلامده
 بخل ایدیمچی و خلق و انام ایچنده چوق هز یان ایلوب طعمده دخی صحتی اکثار ایدیمچیدر دیدی
 (و خیر ناس کیمدر دیدکده انعام و احسانی اکثر و اتم و میران و ترازوسی سدید و اقوم عفو
 و ستری اثبت و ادم و میدان عنایتی اوسع و اعم اولان کیمسه در دیدی (پس حجاج معرض
 تحسینده لله ابوک یعنی بابا که رحمت دیدی (و غریب الدیار اولان رجل عاقلک حسب اولوب
 اولمادیغی نوجهله یلنور دیدکده اصلح الله الامیر دعاسنی بعد الاداء رجل حسبک ادب و عقلی
 و اخلاق حیده و شمائل محموده سی و عزت نفسی و علو جنابی و کثرت صبر و تحملی و وفرت
 بشاشتی و ناسه حسن مداراتی اصلنه و عرفانه دلالت ایدر که عاقل متبصر حسن شمائلدن
 و جاهل غافل سوء افعالندن یلنور و دخی حسب و نسبک مثالی اینجو کیمدر که جوهر شناس
 اولمایان یعنی نادان اولان قدرینی یلنر اما اصحاب درایت و ارباب فطانت نظر و اعتبار
 ایلدکده قدر و شائنی معرفتله اکرام و عندرنده نفیسه و حسنه اوله رق احترام اولور دیدی
 (وینه حجاج لله ابوک ایله استحسناندر نصره عاقل و جاهل کیمدر دیدکده عاقل شول کیمسه در که
 دین و دنیا سته نفی اولمایان سوزی سو یلر یعنی * اول اندیش و انکهی کفتار شود * تنبیه نهجه
 اول د و شتوب صکره سو یلر و بر احد و غضب نظریله باقر لطف و تبسمه و شفقته بقار
 و غدری اختیار اتمز و خلقدن عذر استمر یعنی هر کس بندن استعفا ایتسون دیمبوب همان
 خلقک قبل اعتذارهم تعدیلرین عفو ایدر لکن جاهل شول شخصدر که کلامنده چوق هز یان
 و طعمانده من و امثان و سلامنده بخل و امام و قته یعنی اولو الامر طاعتده تکاسل ایله طفیان
 و عبدینه فاحش اولوب ظلم و تعدی و خشیتاله خطاب ایدندر دیدی (وینه حجاج بدست ایدوب
 ذکی حازم کیمدر دیدکده حال و شانی اوزرینه مقیم و مداوم و مالا یعنی بی ترکه ملازم اولاندر
 دیدی (وینه حجاج عاجز غیر عاقل کیمدر دیدکده رأی و تدبیر بی کندیس ی بکثوب و راسته التفات
 ایدندر دیدی (قلت) و راسته التفات و نظرایکی وجهله در بری ظاهر ایدر کن اراقی اراقی
 دونوب آردینه باققدر که فی الحقیقه علامت حقدر و دیگر ی کندی عیندن بیخبر اولوب خلقک

عرب بنه باقدر که غایت حق قدر و الله اعلم بالصواب (وینه حجاج مزاج نسادن خیر مبین دید که
اصح الله الامیر انزلک حال و شانلرینه ان شاء الله خیرم یعنی احوال را بنی یانه قادرم دید که حجاج
امهات اولاد یعنی مطلقا زوجات و جوارینک مزاجلرندن بکاخرو پردید که طبایع نساء اگر
ایکو کلکری کبیر تعدیل و تسویه ایلک مراد اولور سه منکمر اولور همان اعوجاجی اوزره
قوللما لیدر انزلک مایه و جوهرلری انجق مدارات ایله اصلاح پذیر اولور انجودلک مراد ایدن
بصیرت اوزره اولوب اول خصوصده آلات موافقه تدرک و رفقه تحصیل مراد سعی
ایقلیدر و انزلک مصالح خارجییه سنده مشورت اید نک حالی و حیاتی متکدر اولور انزلک اکرم
واعز اولاتی زیاده عقیقه اولانیدر اگر عفتدن تنزل ایدر سه یعنی عاریه اولور سه رایحه جیفه دن
اگر هدر دیدی (ایمدی حجاج اشبواجویه دن عقلنی و کالنی بکملکه ای غضبان طاعتیه دعوت
ایچون ملک کرمان ابن اشعه سنی سفارتله بعث ایدر حکم و اردقد نه سویلرسن دید که
اصح الله الامیر انک هلاکنه و اذا و جفا سنده دائر و سزک رفعت و غالبکنزه متدائر کلمات هاله
ولفظات خائنه ایله تخویف ایدر رم دینجه حجاج ظن ایدر مکه بنم یانده ابتدیک لاف و کراف کی
انک یاننده یاطمع یا خود خوف ایدوب دیمرسن دید که کلا نیچون سویلم اصح الله الامیر بیلکه
یوندن زیاده لسانده حدقی و میدان سخنده و معنی اجرا ایدر رم دینجه حجاج جانب کرمانه
سیر و سفر ایله امر ایدوب اولدنی روانه اولدیکه اول هنکامده ابن اشعث کرمان اوزرنده
ایدی و حجاج دخی سفر اسنک احوالی تجسس ایچون و راستدن جاسوس کوندرمک عادت اولدیکه
غضبانک دخی اردندن خفیه جاسوس ارسال ایلدی وقتا که غضبان ابن اشعث وصول و جلننده
مر کوز اولان خیانت و خیانت مقضاستجه و عذنه خلف ایله جانب حجاجدن سفیر و رسول
اولدیفنی افاده و حجاج کندوی خلع و عزل ایدر جکئی * تغدی به قبل ان یتمشیک * کلامیله
اندن اول تدارکله مقابله و مقابله ایلسنی ترغیب و نیت حجاجی خبر و بردی ابن اشعث دخی
تدارکانه قیام و اسباب مقابله به اهتمام ایدوب غضبان عطفه سنبه و خلع بهیه ایله اکرام
ایلدی و غضبان دخی عودت و شدیدة الحراره اولان رله کرمانه کونک زیاده حدقی وقتده
ضرب خیمه ایله اقامت اثناسنده بکر بن وائل قبیله سندن وقت ظهر و شمس حرارتی وقتده
زیاده سبله عطشان و صومزدوه ستره را کب بر اعرابی بونک جانبی قاعد و طالب اولور قی کلوب
السلام علیک و رحمة الله و برکاته دیو نیجه برله خیمه سی پیشگاهنده طوردی غضبان سلامن
الوب سلام و برکات سنت وردی فرزند سلامی الان فوز ایله هدایتده در و تارک اولان خسران
و ضلالتده در تمهید ایله ای اعرابی مصیبتک ندر دیو استفسار ایلدی اعرابی ایسه زمینک
حرارتندن قدمک برینی رفع و برینی وضع ایلر اولدیفنی حالده مر ام شدت حرارتدن سایه کزده
اگر امکری و خیمه کزک برکاتی استرم و رجام جایگزین دینجه غضبان بنم خیمه و سایه مدن
اکبر و اعظم برظل و سایه واردرانی نیچون قصد ایدمک دینجه اعرابی اول سایه و قبه نه شکل
سایه و حایه دروزه ده در دید که غضبان امیر ابن اشعثک قبه و سایه سیدر دیدی اعرابی
شمیدی اوسایه به وصول متعسر بیلکه تمنع الحصولدر لکن بو خیمه به دخول اسهل و بواندن
اوسع و انفعدر دیدی غضبان بو خیمه اندن امنع و دخول کوچدر دیو صورت استئصال کوسرتوب
اوسایه بوندن متین و احکمدر دینجه اعرابی غضبان اسمک ندرای اللهک قولی دینجه اسم آخذ در
دیدی الیجی معنایه و مانع طعی یعنی نه ویررسن دید که غضبان ایکی اسم اولماغی کر به کورورم
دیدی اعرابی الله ایچون سویله نه مخلدن اولورسن دینجه روی ارضدن اولورم دیدی اعرابی قنغی
مکانه کبدرسن دید که غضبان ارضک ناجیه لنده کزرم دیدی اعرابی شدت حرارتدن برقدمنی
فارس و بوی بنی وضع ایدر ک قرض شهر ایدر مبین یعنی شاعر مبین دید که غضبان قرض شعری

قارول ایدر دیدیکه لغتده قرض شعر بالا ضافه شعر سویلمکه و قرض بر شبنی قطعه دخی دیرلر
و صیقل کده سر یله شعر کلام و وزونه و شبنک قحیله شعیرار به به دیرلر غضبان ایکنجی معنای مراد ایله
اسلوب حکیم قاعده ستره عایت ایلدی اما اعرابینک مرادی معنای اولر ایلدی بنه اعرابی مسجع کلام
سویلم مبین دید که غضبان سجعی کو کر جنلر ایلر دیدیکه سجع الحام کو کر جنک اوتمه سیدر
اعرابی حرارت آفتابدن بالا اضطرابی آدم اوغلو اذن و پرخیه دن انجرو کیره بم دیدی غضبان
اروق یعنی میدان سایه باغدن سکا اوسعدر دیدی اعرابی کونش اکا تأثیر ایلدی دید که غضبان
کونش غالب اولادم سورم کچم که حتی دفع ایدر بم دیدی اعرابی سنک طعام و شرابی استم
فقط سایه کده اوطوره بم دیدی غضبان جانکی فدا ایلسکده واصل اولیه جفک شبنه تعرض
ایله دیدی اعرابی نجب ایدر رک سبحان الله دید که حق سبحانه و تعالی سن دنیا به ظهور
ایلر دن اولده تسبیح و تقدیس اولور دیدی اعرابی به قنور و غضب کلوب بو کلامدن غیری سنده
برشی بوقمی دید که غضبان بر بونک عصام واردر که شمیدی باشکه ضرب ایدر بم دیدی اعرابی
کمال اضطرابدن ای جار بنی کعب دیو قبیله خلقتدن استغانه و امداد طلبیله فریاده باشلدقده
غضبان بهی اختیار نه الحق کیمسه ایمش سنکه سکا قسم ایدر رمکه بر احد سکا ظم و تعدی
ایلدیکه طلب امداد و استغانه ایدرسن دیدی اعرابی سندن زیاده قسوت قلب صاحبی بی مرحمت
کیمسه کورمکه امداد طلب ایدر رک کش ایکن بی منع و طرد ایلدک سایه و خیمه کده اداخل
ایلدک و بی طرح ایلدک سایه که آلسک و بلیغانه صحبت ایتسک نه اولور دید که غضبان سنکه
مصاحبت و مکالمه به بر صحت و حاجتم یوقدر واریقل کت دید که اعرابی الاهی سورایسک
سن کیمسن و اسمک ندر حقیقتی اوزره بیان ایله دیو آند ایچد که غضبان بنم اسم غضبان بن
قیه مری در دید که اعرابی نه الحق اسمدر در ک سنک غضبندن مخلوق اولدیفکی اشراب ایدر بو
اسمک صاحبنده خیر یوقدر دید که غضبان شوطو پال یاغکی قیومه طایوب اولیه سویله دید که
اعرابی یامی الله ذوالجلال قطع ایلسون اگر سنک رجکدن خبر اولدک ایسه دیدی غضبان
اکر حاکم اولسیدک حکم و قضا کده جور و ظلم ایدر ایدک زرا بنم پای و قدیم ظل و سایه ده
قاعد و سنک قدمک ایسه شدت حرارتده قائمدر هر حالده خیر و منفعت بنم پای و قدیم جانبنده در
دید که اعرابی غضب ایله ظن ایدر مکه سن حرور یسن یعنی خارجی طائفه سندن سندن دید که
غضبان بنه تعریض ایله کندوبه دعا ایدر رک حق سبحانه و تعالی حضرتلری بنی خبری اراده و اختیار
ایلدنلر قیلسون دید که اعرابی ظن ایدر مکه عنصرک فاسددر دید که غضبان بنک اصلاحنه
قادر دکل دیو جواب و بردکد نصره اعرابی یاسله حق سبحانه و تعالی سندن راضی اولماسون
دیوید دعاسیله عودت و یو قطعه هجو آلودی نظم ایدوب کندی * لا بارک الله فی قوم
تسودهم * انی اظنک و الرحمن شیطانا * آیت قبه ارجو ضیا قبه * قاهر العبد ذوالقرنین
حرمانا * مالی اول اعرابی غضبان خطاب ایله سنک سید و والی اولدیفک قومی حق سبحانه و تعالی
خیر و برکت ایله معمر ایلر رجن ذوالجلاله قسم و یمین ایدر مکه سنی شبنان ظن ایدر رم
ضیافت و اکرامی رجایده رک قبه و سایه سنه کدم بنی محروم ایلدی دیمکدر قوله * قاهر العبد
ذوالقرنین حرمانا * بعض نسخده (العبد) برنده (الشیخ) واقع اولمشدر نسخه عبده و نه
مع مساحفه معنای ذوالقرنین تعبیه حرمانی ظاهر قلدی و شیخه کوره معنای ذوالقرنین اولان
قوجه و انیر اظهار حرمان یعنی بی صودن و ظل دن محروم ایلدی دیمک اولدیفنی ملاحظه اولور
و ذوالقرنین ایله وصفه فلنرا اعرابی غضبان قدرت و ثروتده ذوالقرنینه یعنی اسکندره و کندی
اضطراب و احتیاج مذکورده سیدینک اتفاق و اکسا سنه محتاج عبده بکر دوب اسکندر جهاتکیر

عالمه خصوصاً بنده را به کمال احسانه شهرت یافتن محتاج اولان عاجزی خلافیه معامله سی
نوجهله بعد اینه غضبانک دخی دخیل عطشانته قدرتی واریکن بر ایچم صوو و پر بوب و کبسه منه
طوقیه حق ظلدن تبعیدی عجیبه در خلاصه برلیم و بخیل شیطان صفت ناکسدر دیمکی
استرمالی لایح خاطر اسعد عاجز اولمشدر بودند باشقه محصول وارمیدر و عبد حرمقابله یعنی
رق معناسنده اولدیغی کبی بد اصل دیمکده و حردخی کذلک اصلزاده دیمکده و شیخ دخی بعضی پر زده
مستعمل اولغله بونلره دائر و قرتک مفرد و یاتنیه اوله رق قرتک مشترک معناری اولوب شجره هجوه
ایلمشد بره جک بر طوته مغی وارمیدر کتب لغات و محاضراته مرا جعتله اگر شعر مذکور متحمل
معنار و پرک بوق برشی دیمک دکل زجت چکماک طبايع سلیمه به سپارش اولمشدر وقتکه غضبان
مأموریت سفارتی اتمام ایلله اگر چه عودت لکن مقدمه جاسوس مرقوم غضبانک امیر ابن اشعث
و اعزایی ایلله ینلرنده بکن مکالمه و ماجرای حجاجه بیان و افاده ایلش ایدی غضبان اینه بودند
غافل اوله رق حضور حجاجه داخل اولور حجاج غضبان خطابه وارض گرامانده اقامه لشکر
مقتضی اولدیغی تقدیرجه نوجهله اولور دیو استجواب ایلدکه غضبان حجاجی نیتدن صرف
واخافه و ملک اشعثه اعانه زعمیه اخبار و کویا اغفال قصد ایلله ای امیر ارض کرمان ماء و آبدن خالی
و کلاء و نباتان عاری جوراقلی و لصوص و اشقیاسی شجیع و بطل بر در اکر سوق و تسبیح
یسوره جفکر عسکرده کثرت اولور اینه ماکولات و مشروباتی وافی اولماز و اگر قلت اولور اینه ضایعه
اولوب انلرک لشکر بنه مقاومتده کافی اولماز دیدکده حجاج واقعا زعمکجه صادقسن ابن اشعثه
حجاج سنی خلع و عزل ایلده جک اول بول محاربه به اقدام و تدارکات قویه ایلله مقابله به قیام ایلله دیمکی
دینجه غضبان حجاجک ماجرا دن خیر اولدیغی فهم و دامن نیازه تشبث ایلله الامان ای امیر
حسب الطمع تکلم ایلد یکم جنساب دولتکزه مضر دکل و انلره نفوه ایلدیکم هفوات اصلا نافع
دکدر بنی ازاد ایلله و عفو یور دیدکده حجاج قسم و یمین ایلده رمکه سنی ذل و ساده سنه اجلاس
و مراکب رذالته ارکاب ایلله بلادده تشهیر ایلده رم دیوب سجنه ادخال ایلله امر و قید و بند ایلله حبس
و منع ایلدی بعد زمان حجاج واسطه اسمیه اولنان محله بنا ایتدیکی خضرا نام سرایینی تمشایه
واروب خدمه و مصاحبان استفسار ایلدکه انلر دخی ای امیر ایدکده حجاج اولدیغی کفر قبه خضرا
متینه و حصنه و مبارکه و منیع در نظر ایلده نه سرور و بهجت و متمکنه فرح و نصرت و پر دیوشایه
باشلد قارنده حجاج سز صوابی سو ایلدیکز تیز غضبان کتور سونلر اندن صورده لم دیدکده مرقوم
سجندن احضار اولوب اندن سؤال ایلدکه * اصلح الله الامیر بنیتها فی غیر بلدک لغیر ولدک
لاندوم لک و لایسکنها وارنک و لایق لک و لانت لها بیاقی * کلامله جواب و پر مشدر که مفهومی
اول قبه و سرایی سن بلده کک غیریده و ولدیکک غیری ایچون بایلدک سکاد اتم اولماز و وارنک دخی ساکن
اولماز نه ساکباقی اولور و نه سن دخی انکله باقبسن دیمکدر پس حجاج انصاف ایدوب
غضبانک کلامی حقدر دیوب یتنه زندانه اعاده سنه امر ایلدی غضبان کیدر ایکن * سجنان
الذی سجنرنا هذا و ما کاله مقرنین * آیتنی او قودیکه مال شریفی شول ذات اجل و اعلا بی
تقدیس و تنزیه ایدر مکده بونلری یزه تسخیر ایلدی اگر تسخیر ایلسه بزمقندر دکل ایدک دیمکدر حجاج
ایتدیرک زندانه دیوب ایتدر دکدرنده * رب ازلی من لا مبارک و انت خیر المزلین * آیتنی او قودیکه
مال آیت یارب بنی بر منزل مبارکه ازال ایلله سن ازال ایدیکبرک خیر لوسی سن دیمکدر حجاجه
غضب غلبه ایدوب زمینه اورک دیو امر ایلدکده * منها خلقناکم و فیها نعبدکم و منها
نخرجکم تارة اخرى * نظم جلیلی او قودی مال لطیف بن عظیم الشان سزری ارض و ترابدن
خلق ایلدم یتنه حلول موت ایلله ترابه اعاده ایلرم بر دفعه دخی ترابه مخلطه اولان اجزا کزی جمع

وردار و احله یتنه سزری اخراج ایلده رم دیمکدر (حجاجک غیظ و غضبی مشتد اولوب یاغندن سورویک
دیو امر ایلدکده مأمورل سورکن غضبان * بسم الله بحریمها و مر سبها ان ربی لغفور رحیم *
آیتنی تلاوت ایلدی اشبو قول کریم حضرت نوح علیه السلام دن حکایه طریقه در
یعنی حضرت نوح علیه السلام آماده ایتدیکی اسفینه به ارکاب ایلده جکی خلقه سزری سفینه نک
اجر او سیر و ارسائی وقتده الله سبحانه و تعالی اسمیه ایدی اولدیغی کفر حالدیه را کب اولک تحقیق
رب ذوالجلال غفور رحیمدر سزری طوفان دن نجات و خلاص احسان ایلر سزری صدره
اولان فرطیات و سقطاقی مغفرت و رحمت ایلماسه سزری نجات و پر مزایدی دیمکدر (بعده
شو حریق ترک ایلدیکزه هر وجهله غلبه ایلدی دیو فصاحتیه بناء جرایمی عفو و سجندن
اطلاق و عطایای بهبه احسانیه سزری وار اشفاق ایلدی (حکایت) زیر نام نقه دن
مر ویدر که مأمون عباسی اقر باسندن ضیاع و عقاری بدندن بر شینه مینی اخذ و حفظ
ایلله مصادره اولمش محمد ابن عبد الملك بن صالح لاجل الاسترحام حضور خلیفه به داخل
اولوب قاعده لری اوزره السلام علیک یا امیر المؤمنین دیو تحیه دن صکره حضور دولتکزه
مثول ایدن اشبو محمد بن عبد الملك سنک تریتکدره نعمتک و درجه دولتک اشجارندن پر شاخکدر
اذنک اولور سه احوال پریشان اشمالی بیان ایلده حکم دیدکده مأمون خلیفه دخی رخصت
و یرمکه خلاصه معناری قلم اسعد فقیر ایلله فقره فقره بحر را اولسان بلاغت و فصاحتی مشته
اشبو کلامه اغاز ایلدی * الحمد لله رب العالمین و لا اله الا الله رب العرش العظيم و صلی الله و ملائکته
علی محمد خاتم النبیین * جناب رب العالمینه جد و ثنا و خاتم النبیین اولان محمد مصطفایه صلاه
و سلام ادا سنن صکره * و نستمتع الله لحیا طه دینا و دنیا و رعاية اذنانا و اقصانا ببقا یا امیر المؤمنین *
بزخدادن رجا ایدر که ای امیر المؤمنین سنک طول بقاء سیبیه دین و دنیا آباد و ادنی و اعلام
دلشاد اوله * و نسأل الله ان یمد فی عمرک من اعمارنا و ان یبقیک عن الاذى من اسماعنا و ابصارنا
فان الحق لا تغفوا آثاره و لا یذهب من آثاره و لا یثبت حبله و لا یزول مادمت بین الله و بین عباده
والامین علی بلادهم یا امیر المؤمنین * و دخی الله تعالی دن سؤال ایدر که عمر یزدن عمر و بقای
عزیزکزه ضم و علا و ایلله حیات جاودانکزی مرزاد و جنساب خلافت نصابتکزی چشم
و کوشمزدن اصابت ایلده جک سهام اذا دن سزری و قایه و آزاد ایلده زیرای امیر المؤمنین
سن بین الله و بین عباده قائم و بلادی اوزره امین و خلیفه اولدیقه حقایقک آتاری مدرس
و منار یعنی علامتی منهدم و حلی منصرم و منقطع اولماز * هذا مقام العائذ بظلك الهارب
الی کفک الفقیر الی رحمتک و عدلک من تعاود التواثب و سهام المصائب و کلب الدهر و ذهاب
النعمه و فی نظر امیر المؤمنین مایفرج کربة المکروب و یبرد غلیل القلوب * ای امیر المؤمنین
اشبو مقام یعنی درگاه خلافتک روزگار زور کارک سهام مصابتدن و غدرندن فرار ایدنلرک و نعمتی
زائل و عدل و مروتک محتاج اولنلرک وظل ظلیلک صفت ایلرک و کشف یعنی جایکده چنانلرک
ملجای ایدر بر امیر المؤمنینک نظر کاهنده اکدار و کرو بدن فرج و بره جک و دلشنکان غموی ریان
ایدک جک احسان و اردر * و قد نفذ امر امیر المؤمنین فی الضیاع الی افادنا هانم اباه الطیبین و نوافل
اسلافه الراشدين * اجداد عظام طیبین و اسلاف کرام راشدنلرک عوارف و انعامی اولان
چفتلک و اراضیر یمزی دست نصر فرزه رد ایلله اتمام نعمت یور مکزه امر و حکمکزی جاری و بویاده
سهام فرمانکزی نافذ و ساریدر * و قد فت فی مقامی هذا متوسلا بک یا یا ثک الطیبین بالرشید
خیر الهداه الراشدين و المهدی ناصر السلین و المنصور من کل الظالمین و محمد خیر المهدیین
بعد محمد خاتم النبیین * اشبو مقام استرحامده اباه طیبیکزه یعنی راشدن اولان هادیلرک خیر لوسی

هرون رشیده و مسکنک ناصری اولان مهدی به وظالمینی قهر و تنکیل ایدن منصور و خاتم
التیین اولان علیه اکمل صلاة المصلین حضرت نرند نصکره خیر المهدیین اولان محمد
خلیفه مره متوسلا * مردلغا البک بالطاعة التي افرغ عليها عصي واحتكت بها سني وريش بها
جناحي * طاعت وانقياده قوتی افرغ وديسمی احتكك بهني صفه رق وقتانلرمی یاه رقی مردلغا
یعنی متفرقا * متعوذا من شماته الامعاء وحلول البلاء ومفارقة الشدة بعد الرخاء * اعدائك شماتي
و بلانك و بعد الرخاء شدةك حلولدن تعوذا یعنی دولت دوشكوفی اوله رق حضور خلافتا بکرده
طوردن * یا امیر المؤمنین قدمضی جدك المنصور وعك صالح بن علی جدی و بینهما من الرضاع
والنسب ما علمه امیر المؤمنین وعرفه * ای امیر المؤمنین جدی بکره منصور خلیفه وعك صالح بن
علی که جذمدر دار بقایه رحلت ایتشادر بونلرك بینلریده رضاعا ونسبا قرابت اولدیغی معلوم
دولتكر در * وقد اثبت الله الحق في نصابه وافر في داره وارباه * حق سبحانه وتعالى
حتى اصل ونصابه اثبات ومحمل واربایده اقرار وایدار ایلشدر یعنی حق ضایع اولماز
* یا امیر المؤمنین ان الدهر ذو اغتيال وقد يتقلب حالا بعد حال * ای امیر المؤمنین بودهدراهر
اغتيال واحتیال صاحبیدری یعنی (ع) آدمی الدمقه ماهر در * وحالا بعد حال تغلب ایدوب
دوتمکده در * نازحم یا امیر المؤمنین الصبیان الصغار والعجايز الكبار الذين سقاهاهم الدهر كدرا
بعد صفو و مرا بعد حلو وهتئا نعم ابالك التي غدتنا صغارا وكبارا وشبانا واشياخا وامشاجا
في الاصلاب ونطفافي الارحام وقدمنا في القرابة بحيث قد مانا الله منك في الرحم فان رقابتا قد ذلت
لسخطك ووجوهنا قد عنت فافل عثراتنا * ای امیر المؤمنین صبیان صغار وعجايز كباره یعنی
دائرة فقیرانه مده چولوق چوجوق ومنه نسوانه مرحت ايله که حالا انلره ساقی دهر ماء صفا
ایله سیراب وطعام شیرین ايله دلیر ایکن کدرله صواردی وشونم ايله اکرام قبل که اول نعم
اباء کرامکر سفره احساندن بزم خاندانلرک بیوکنی وکوجکنی وشباب و پیرینی تغدی و احبا
ایتمش و بزه اصلااب وارحامده ایکن بطنا بعد بطن ایشمش ایدی و بزی قرابتده تقدیم ايله یعنی
سائر ترجیح ايله حق سبحانه ورحده تقدیم ایتدیکی کی بزم کردن عبودیتلر سنك سخط وخوفکدن
ذلیلدر یعنی اطاعتکده بزم ووجوه و ذواتلر سنك امریکه رامدر بزم غنائم نری اقاله ايله یعنی کاهمی
باغشله * یا امیر المؤمنین ان الله قد سهل بك الوعد وجلا بك الديجور وملاء من خوفك القلوب
والصدور بك ردع الفاسق وبك يجمع المنافق فارتبط نعم الله عليك بالعفو والاحسان فان كل
راع مسؤول عن رعيته وان النعم لا ينقطع المزيد فيها حتى ينقطع الشكر عليها * ای امیر المؤمنین
جناب حق سکانیجه کرم و بردی ظلمت سنك نورکله جلا بولور صدور و قلوب سنك خوفکدن
طولشدر فاسق و منافق سنكله قورقار و مرتدع و متقمع اولور سندخی اشورتیه علیه ونعم جليلة به
تسکرا صوجاری عفو و بذل و احسان ايله زیرا هر راعی تحت رعیتده اولاندن روز جزا ده
مسئولدر نعم الهیه ترایدی منقطع اولماز انك اوزرینه شکر منقطع اولماز یعنی شکر دوام نعمتی
مستلزمدر دیمکدر فاکل راع الح کلامله (کلکم راع وکلکم مسؤول عن رعيته) حدیث شریفه
اقتباس ایتشدر * یا امیر المؤمنین انه لا عفو اعظم من عفو امام قادر عن مذنب عاثر وقد قال
جل ثناؤه * وليعفوا وليصفحوا لا تحبون ان يغفر الله لكم * احاط الله امیر المؤمنین بستره الصافي
وصنعه الكافي * ای امیر المؤمنین تهدیدین ایقاعیه قاذر اولان امام المسلمین و خلیفه روی
زمینک کاهکاردن عفو ایتمی قدر اعظم عفو اولماز (ثم انشد يقول * امیر المؤمنین انك ركبته *
* لهم قری واپس لهم بلاد * هم الصدر المقدم من قريش * وانت الرأس تتبعك العباد *
لقبطا بک الدنيا واذت * وارجوان يطيبك المعاد * حق جل وعلا * وليعفوا * الآية

یورمشدر دیوب جناب باری ستر صافی و وضع کافسی ايله امیر المؤمنین احاطه ایلدی کلام
بلغیه دعا و آیات مذکوره بی انشا ایلدی * قال الماء ورمقیدا نظم جلیل مذکورک اولی بودر
استعید بالله * ولا تأتلا اولا الفضل منكم والسعة ان یؤتوا اولی القرین والمساكين والمهاجرین
فی سبیل الله ولیعفوا ولیرفعوا لا تحبون ان یغفر الله لكم والله غفور رحیم * قاضی بیضاوی
یعنی الله تعالی غریه اشیر و آیت کریمه نك سبب نزولده شویله بیان ایدر که حضرت ابوبکر
الصديق رضی الله تعالی عنه خالنه سی فرزند سی مسطحه بعض خصوصده مغیر اولمغه بعد
الیوم اتفاق الیوم دیوب عین ایتشدر ایدی لکن فقراء مهاجریندن اوللر ايله حق سبحانه و تعالی
حضرت صدیق پونیتیدن صرف ایچون آیت منیفه مذکور بی انزال یوردی مال شریفی
سزدن دینده فضل و مالده وسعت صاحب لری و برمامکه عین ایتسون شول ناسه که انلرا کا
قرابت و مسکن و فی سبیل الله مهاجرت ايله متصفلردر بلکه انلردن صدور فرطای عفو و صفح
ایلسونلر سومز مسکن که اول عفو و صفحکن وسزه اساءت ایدنلره احسانکن اوزره حق تعالی
سزری مغفرت ایده حق تعالی کمال قدرتیله غفور رحیمدر ایدمی انك اخلاقیه تخلقی ایدک دیمکدر
(مرویدر که علیه الصلاة والسلام افندیمر یو آیت کریمه بی ابوبکر الصديق رضی الله عنه قرأته
یوردر قلریده یا رسول الله حق سبحانه و تعالی نك عفو و مغفرتنه بلی محبت ایده رم دیوب قصد
و یتلرندن رجوع و مسطحه اتفاق و اکرام ايله عینلرینه کفارت ایدوب والله من بعد آتی اندن ازاع
ایتم دیدی (مفسرین رحیم الله تعالی بیان ایلدیلر که یو آیت کریمه نك ابوبکر الصديق
اختصاصی اولیوب بوصفات واعتقاد اوزرینه اولانلره عام وشاملدر بواجلندن آیت
منیفه ده او او وان یؤتوا کله لری صیغه جمع ايله ایراد اولندی حتی اهل علم اصول سبب نزول حکم
نصی تخصیص ایلزیدیدیلر ایتهی (مال ایتات مر قومه ای امیر المؤمنین حضور دولتر در رجاعت
کلدی یعنی بز کلدک انلرک ایه سکا قرابتله انتسابی و ارایکن * الفقیر غریب فی الوطن * و فقینه
غریب الدیار درلر و ایلر جمع قبائلک اشرفی اولان قریشک صدر مقدمه درلر و سن ایه جله مرک
رأسی اولوب عباد الله سکا تا بعلردر سکا دنیا طیب اولوب یعنی مرادک اوزره دوندیکی کی آخرتک
دخی معمر اولسنی درگاه حقندن رجاییده رم دیمکدر (وقنا که محمد بن عبد الملك کلام دری النظامنه
اختتام و یردکده مأمون خلیفه استخسان و خلعت فاخره و جوائز و افره احسان و میریدن قبض
اولثان عقار و ایرادینک ردیله فرمان ایتدیکنندن ما عدا کندی قراء خلافتدن قلوب اموال
اعطاسیله اغنا ایلدی رحیم الله تعالی (حکایت اولمشکه امویه ملوکندن عبد الملك بن مروان
خواص تبعه سی وندماسیله برکون و طوررکن اهل مجلسه خطاب ایدوب حروف نهجی ترتیبی اوزره
وجود انسانده اولان اعضا و جوارحه لغت عربیه ده موضوعه اولان اسملر اولمغه اولان حروفله
هجایی هر کیم تعداد و بیان ایدرسه مقنا و مظلومیله اکا احسان ایده رم دیدکده فتحکادن سو بدن
عقله همان قیام ایدوب ای امیر المؤمنین بن قولک عهدده سندن کلورم دیوب رخصتیاب اولمغه بوججهله
بیان ایلدی (انف) برون (بطن) قارن (ترقوة) اموز ايله بیون مایینده اولان کک (نفر) دیش
(جمعجه) باش (حلق) بوغاز (خد) یکاق (دماغ) ککزو بی (ذکر) آلت تناسل (رقبه) بیون
(زند) بلاک مفصلی (سره) کوبک (شفه) دوداق (صدر) کوکس (ضلع) ابیکوکی (طحال) طلاق
(ظهر) ارقه (عین) کوز (غیب) انسانده الت چکه نك التده اولان صارقی اندر غیب دخی
بومعنایه در (ثم) اغر (فقا) اکسه (کف) ال ایه سی یعنی آوج ایچی (لسان) دل (منخر) برون
ایچنده اولان کک (نفثوخ) ذکر طویل (وجه) یوز (هامه) باش (ید) دست معنارینه در
سوید اشو و وجهله بداهة تعداد و بیان وسلا مت دارین امیر المؤمنین اوزرینه اولسون

دعاسنی ز یوز زبان ایلد کد نصره مجلسده بو لسان ندما دن بری دخی قالقوب یا امیر المؤمنین بن
بنده کز بو الفا ظلری ایکبشر ایکبشر دیمکه قادرم دینجه عبد الملك ضحک ایدوب ای سوید
نه دید و کنی اشتدکی دیوسویده توجه و خطاب ایتد کده اصلح الله تعالی عزوجل الامیر بنده نعم
پوریکز اوچرا اوچرا وله رفی اتیان ایدرم دیو جواب و بر عبد الملك اگر مدعا کی فعله کتوروب
ایان ایدر ایست نکرار مقصود یکی احسان ایدرم دینجه همان سوید بو صورتده تعداد ایدر (انف
اذن اسنان) برون و قولی و دیشلر معنای نه (بطن بنصر بز باز) شکم و سرچه بارمق و فرج معنای نه
(رقوة تمرة تن) بوغاز مقدمی و ذکر و اموزایله بیون مایینده اولان کک و نفس طیه و عقل و فطنت
معنای نه (نفر ثیای ندی) دیش و اولک دیشلر و معنای نه (جمجمه جنب جبهه) باش و یان
و آکن (حلق حنک حاجب) بوغاز چکه قاش (خد خنصر خاصره) یکاق و سرچه بارمق
و بوش بوکر معنای نه (دبر دماغ درادر) ذکر می مستکره محک اسمی دماغ معلوم درادر دیشلر
بتان محک اسمی (ذکر ذقن ذراع) عضو معهود و چکد و قول (رقبه رأس رکه) بیون و باش
و دیز (زندیز رزب) یلک و روشن کوز و ذکر معنای نه (سوید زب ذکر نه ندما دن بری نه باقوب
خطابا ندا ایدینجه ملک شو یله کولدی که ارقه سی اوزرینه دوشدی (ساق سره سابه) فوق قدم که
انجک و کوبک و شهادت بارمقی معنای نه (شفه شعر شارب) دوداق و صاج و یقی معنای نه
(صدر صدغ صلع) کوکس و کوزایله قولاغک اراسی و باشک تپه سنده قیلار بتمان محلل (ضلع ضفیر
ضرس) ایکو ککی و اورلمش صاج و آزو دیش (طحال طر برطر بر) طلاق و هیئات و وجهه الوجوه
معنای نه (ظفر ظفر ظنح) ارقه و طرنای و معنای نه (عین عنق عاتق) کوز و بیون و اموزده
ردا محلی معنای نه (غیه غلصه غنه) انسانده یاغ و رأس و حلقوم و خیشومه صوت معنای نه
(ثم فک فؤاد) آغز و دوداق و قلب معنای نه (قلب قفا قدم) یورک و اکسه و ایاق معنای نه
(کف کتف کعب) آوج و اموز باشی و ایاقلرده اولان سوری کلکار که طبوق معنای نه (لسان
لجه لوح) دل و صفال و کوکس ککی معنای نه (مرفق مخمر منکب) درسک و پرون ایچنده اولان
کک و اموز معنای نه (نفوخ غاب فی) ذکر می مستهجن الت اسمی و دیش و ایاغ معنای نه
(هامه هیف هنف) باشک تپه سی و قاری بوکری اولق و صوت معنای نه (وجه وجهه و رک)
یکاق و یوز و اوبلیق معنای نه (یمین یسار یافوخ) صاع و وصول و دماغ معنای نه (وقفا که
سوید بروجه بحر اوچرا اوچر تعداد ایتد کد نصره سر عتله حرکت و پیشگاه ملکه زهین
بوس اولدقده عبد الملك حظندن ناشی ضحک ایدوب والله بونک اوزرینه دخی زیاده بولناز
دیوب مطلوب سویدک اعطاسنه فرمان و احسان فراوان ایچمدر (حکایت) در سماحت و شجاعت
و فصاحت و ندامت حجاج) حجاج بن یوسف ثقی فیصحاء اولوب بو قدر عتوی و اسرافتی یعنی
ظلمی ایله بیله سختی و جوانمرد ایدی بر شینه استغفار یا کولسه فی الحال کرات ایله استغفار ایدر ایدی
بهر کون قوریلان یک عدد سفره ده اوز اوز آدمیلره اطعام و سفره لری بالذات طولاشوب
ای اهل شام اتمک کزی طوغرابوب اکل ایدک یه سزه تازه سی کلسون دیو اکرام ایدر ایدی
طعامدن بعض ناس نیچون تخلف ایدوب کلورلر دیو سؤال ایتد کده بلا دعوت کککه جرئت
ایتمزل دینلد کده بن خلفه سمعی دعویچی ایتدم طوغدیغی و قتده همان کلسونلر دیو سفره سنی
عام ایتدی (عبد الملك بن عمر بنام راوی حکایت ایچمدر که امویه دن مارالبیان عبد الملك بن
مروان اهل عراقک اضضراب احوالی ایستمکله تدبیر ایچون رجال دولت و رؤسای عسکر بنی
حضور یه جع ایدوب * ایها الناس ان العراق کدر ماؤها و کز غوغاؤها و املع عذبها و عظم
حطبها و طهر ضمراها و عسرا خادیراتها فهل من مهدهم بسیف قاطع و ذهن جامع و قلب زکی

وانف حی فیخمد نیرانها و یردع غیلانها و ینصف مظلومها و یداوی الجرح حتی یندمل
فتصفوا البلاد و تأمن العباد * کلامیله استجواب یعنی ای رجال دولت و ابطال سلطنتم عراق عرب
اقلینک آب اسایشی بولاندی و غوغا سی چوغا لدی و آتش فتنه ظهور ایدوب سوندر میسی
کوجلدی ایچمکرده برمههد و ارمیدر که سیف صارم و عقل حازم و دل صاف و انف حی یعنی
حیث و عار ایله کیدوب آتشکده فتنه فی اطفاء و منع موزیاتی اجرا و مظلوملره انصاف و جرح
سپندیه مداواة و لطفله اوکالده و بووجهله بلاد کسب صفایده و عباد امین اوله دید کده هر کس
ساکت اولوب انجی ایچمکرده بولان حجاج که اول وقت قدر مجرب عبد الملك دکل ایدی ایلر
کلوب ای امیر المؤمنین عراق خدمته برار نیم دیواستد عمارت ایدر عبد الملك دخی لله ابوک
یعنی بابا که رحمت سن کیسن و قننی قبیله دنسن دید کده * بنم لبث صارم و هز بر هشام
بنم حجاج بن یوسف و قبیله که هوف خوف و مستعمل السیوف اولان ثقیف دریدی لبث ارسلان
و صمصام یوزی دونهز یعنی کسیچی قلیچدر پورا ده صالدر یچی ارسلان دیمک اولور هر بر دخی
ارسلاندر هشام قتی نسته فی قریچی دیمکدر مبالغه صیغه سیله که هوف مغاره معناسنه اولان که هفک
و خوف موت معناسنه اولان حنفک جعایدر که قبیله مذکوره فی شجاعتله و صفدر بعده
عبد الملك حجاجه سن یرکده و طور دیوب یه حضاره خطابا * مالی اری اللیوث مطرقة و اللسن
متعقلة * یعنی بونه خالدر که بن ارسلانلری باشلری اشاغی به صارقش و دللری طوتمش کور یم
دید کده کذلک بر یسندن جواب صادر اولینجه یه حجاج قالقوب * انا مجندل الفساق و مطفی
نار النفاق * یعنی بنم فاسقلری قریچی و نارنفاق سوندر یچی دید کده عبد الملك نجاهل طریقیله
سن کیسن دیور د صورتی کوستر دکده * انا قاصم الظلمة و معدن الحکمة الحجاج بن یوسف
معدن العفو و العقوبة و آفة التکرور الیه * ایله جواب یعنی بنم ظالملری کسیر ایدیچی و حکمت
معدنی حجاج بن یوسف که اقتضا حسبیه عفو و عقوبته معدن و منکر و قبیح و شک و اکدار دهره
آقیم کلامنه شتاب ایتد کده کذلک ملک اوزاق کیت سن اول امره اولان سن دیوب یه حضاردن
استجواب ایدر کذلک ساکت اولدق بری حجاج کور یچک عرافه ارساله اهل بنم دید کده بوکره
ملک * اذا ظنک صاحبها و الطائر تصیح یفنائها * یعنی بندخی همان حکومت عراقک اهل سنی
ظن ایدرم زیر هر قوش برنده آواز ایدر سنک برک اوزاسیدر لکن یا بن یوسف هر بر مصلحتک
اهلیتیه بر علامت وارد سنک حکومت و امارته علامتک ندر دید کده حجاج امارت امارتم مجلده
عقوبت و عفو و امساک و بسط و تبعید و تقرب و جفا و احسان و تأهب یعنی آماده امور و حزم
و دریای حروب و قتاله قورقز قلبه طامعدر که بمنله مجادله ایدنی قطع و مخالفت ایدنی تزع
و قریب اولنه اکرام و استیانت ایدنلره اعطای امان و اطاعتنه سرعت ایدنلره فعل جبل ایدر مکه
اشته بنم علامتم بودر ای امیر المؤمنین برکره بنده کزی تجربه بیور اکر مبالغه و جهیله بلا موجب
اعناق قاطع و اموالی جامع و ارواحی نازع اولدیفم مسموع ملوکانهک اولور ایه ملک ایچون اشیا
و اموری رؤیتده نفع و فائده و بر یچی بنده ز وارد بری تبدیل واکه امارت عراقی فحبل بیور لکن
هر چند جند و ناس کثیر ایه ده بوا مر خطیری اقامه ایدر مر دقلبلدر دید کده ملک سن اکا اهل سن
حجاج اولدیفک لوازمی آل همان کیت دید کده حجاج کفایت مقداری جند و مال دیچک صاحب
جند یعنی سر عسکر یه و خازنه یعنی خزیننه به مأمور اولنه حجاجک استدیکی اشیا و اجنادی
و برک و اطاعت ایدک دیو فرمان ایدر اول دخی تدارک لوازم ایدوب عراقه عازم اولدی (راوی
حکایه دیر که اقامه صلات ایچون جامع کبیر کوفه ده بولند یفر خلاصه ناکاه جامعه سر عتله بری
کلوب اشته حجاج ملک عرافه امیر اولدیفی حالده کلور دیو خبر و یرد کده ناس استقباله شتاب

و حجاج دخی باشنه صاردیغی قرمری عمامه نك اوجونی یوزینه نقاب و بوحاله مسجده دخول
و میان خلقده آجیلان یولدن منبره صعود ایدوب جامع طونجه قدر حرف واحد تکلم ایلدی
اهل کوفه اول ایامده ثروت و یسار اربابی اولمبله بکره بشر اونوزر قدر عبید و اتباع و تبلیس
اثواب جبلة باهرالالتماعله کلدیلر و ایچلرندن عیمر بن صابی التمیمی حجاجی سبکبارانه منبر اوزره
کوردکده یانده بولنان کیمسه یه استرمسکر شو شخصه سزك ایچون سب و دشنام ایدیم دیدکده
هر قدر منع ایتش ایسه زده دکلوب باری تعالی بنی امیه نك ظالمربنه لعنت ایتسونکده بومقوله
شخصی عراقه والی و مسلط اهالی ایتدیلر بوا میرا و لمغله عراق ضایع اولدی دیوب آخر دشنامنده
* فوالله لوکان هذا کلاما کاهوماکان بشی * یعنی حجاج شو حالبه قتی طاش کبی قوتلی اولسه
یا خود مبالغه ایله سولیمچی یعنی بلیغ اولسه ینه بزم یا نمرده برشی دکلدر دیوب حجاجی استمقار ایتدی
یته حجاج عین و یسارینه نکاه ایدرک برنسته تفوه ایتدی و قناکه جامع طولدیغنی کوردکده جنتکر
تمام اولدیغی دیواسن طاق ایتدی جواب و یرمدکرنی کوردکده تکرار بن سزك مقدار اجتماع کرنی
بیلیم بتدیمی دیوب خطاب تا کید نصاب ایدوب ایچلرندن بری اصلح الله الامیر دعاسله تماما
جمع اولدی دیدکده همان حجاج نقابنی قالدیروب قائما حرکت و اول کلامی اوله رق * والله
انی لاری رؤسا بنعت و قدحان قظافها وانی لصاحبها * یعنی خدایه قسم ایدر مکده بن براز باش
کورر مکده اولمش میوه کبی دوشرمسی قریب اولمش و اول باشلرک صاحبی یعنی دوشرمسی
بنم * وانی لاری الدماء تفرق بین العیام و الحیا * یعنی بن عمامه زله صفالارار اسنده قانی بارلار
و یلدرر کوزورم * والله یا اهل العراق ان امیر المؤمنین نزلکاته بین یدیه فجمع عیدانها فوجدنی
امرعود و اصلبها مکسرا فرماکم بی لانکم ظالما اکثرتم الفتنه و اصلطجتم فی موافد الضلال
والله لانکن بکم فی البلاد و لاجعلنکم مثلاً فی کل واد و لاضرینکم ضرب غرائب الابل وانی یا اهل
العراق لا اعد الا وفت و لا اعزم الا امضیت قایای و هذه الذرافات و الجماعات و قیل و قال وکان
و یكون یا اهل العراق انما اتم اهل قریبه کانت آمنة مطمئنة یا تبها رزقها رغدا من کل مکان
فکفرت بانعم الله فانها و عبید القرآن من ربها فاستوثقوا و استقیوا و اعلموا و لا تمیلوا و اباعوا
و تابعوا و اجتمعوا و استمعوا قلبس منی الاهدار و الا کسار انما هو هذا السیف ثم لا ینسخ الشاة
من الصیف حتی یزل الله لامیر المؤمنین صعبکم و یقیم له اودکم ثم انی وجدت الصدق مع البر و وجدت
البر فی الجنة و وجدت الکذب مع الفجور و وجدت الفجور فی النار و قد وجهنی امیر المؤمنین الیکم
وامرنی ان اتفق فیکم و وجهکم لمحاربة عدوکم مع المهلب بن ابی صفرة وانی اقسم بالله لا اجد رجلاً
یتخلف بعد اخذ عطائه بثلاثة ايام الا ضربت عنقه * یعنی خدایه سوکند ای اهل عراق که
امیر المؤمنین عبد الملك اوق قنبدیلنی یعنی اوق قبور بنی پیشکاهنه قویوب او فلرینک هموار
واوزونلر بنی جمع ایله ایچلرندن بنی سیرده اسرعه و قیروب اصابت ایتده اصلب بولوب اوزر بکره
آندی زرا سزفته و فسادی آرزوب ضلال برلنده یا ن کلدیکر * والله سز به کونه عذاب ایدر مکده
بلاد بادی عبرت و هر وادیده ضرب مثل اوله رق مدار صحبت اولور سکر اورکک دوه زکبی سزی
ضرب ایدرم و زیه کز بولنه کیدرم ای اهل عراق بن و عدیمی ابفا و عزمی امضایه منحصرم
اشو زور بایانه جمعیدن و کفت کو و اولدی و اوله جق و شو یله و بویله دیوب اراجیف نکوندن
صافنک دیوب آیت کریمدن بالاقتباس ای اهل عراق سز آمنه و مطمئنه اولان شول قریه اهلی
سز که رزقی هر یرون اوسع اوله رق کلکده ایکن جناب حقک نعمتی کفران ایله باری تعالی و تقدس
قیلندن و عبید قرآن یعنی عذاب طغیان انلره کلدیکر آرنق اعتماد و استقامت و عمل خیر اوزره
او اوب راه نجاتدن یل ایتک امیر المؤمنینه مباحه و بکا اطاعت ایدوب لواء امارتم تحتده اجتماع

و امری استماع ایدک بدن بغیر حق قان دوکک و هر دم ایتک متصور دکلدر اشو سیفله صیف
چیقما قسز بن جناب حق سزک صعبکزی ذلیل و معوجکزی مستقیم ایدر تحقیق بن طوغری بلغی
برایله برابر و بری دخی جسته و کذبی فجورایله یکسان و فجوری دخی ناردده بولدم یعنی سوزمده
واوزمده صادق تحقیق امیر المؤمنین بنی سز به کوندردی و سز به اتفاقله امر ایتدی و سزی امر اسندن
مهلب بن ابی صفرة معینده عدو کز محاربه سنه مأمور قلدی و خدایه آند ایچر مکده اعطادن اوح
کوندنصکره تخلف ایدر کیمسه بولور سم بویتونی اورورم دیوب بلغسانه خطا بتدنصکره
غلامند امیر المؤمنینک فرماننی اوقو دیوب خطاب ایدوب و اول دخی آچوب قرائنه باشلوب
* بسم الله الرحمن الرحیم من عبد الملك ابن مروان الی من بالکوفة من المسلمین یسلم علیکم *
عباره سنه کلدکده مستمعینک رد سلامی لازم ایکن بر کیمسه رد ایتدی کینی حجاج کوردکده غلامنه
صوص دیوب و یوز بنی خلقه دنوب امیر المؤمنین سز به سلام ایله تلطیف ایتش ایکن سز سکوت
ایتدیکر اشته ادب کز معلوم اولدی اما بن سز به والله اشو ادبیدن باشقه ادب تعلیم ایدرم تعریضیه
یته غلامه اوقو دیوب قرائتی ماده سلامه کلدکده جله سی و علی امیر المؤمنین السلام دیوب
اجابت ایتدیلر بعده حجاج منبردن اینوب فی الحال عطایا لری یوز یعه قیام و هر کس اخذه اقدام
اوزره ایکن بر یرر عرشه دار کلدیکه ذکر اوانسان عیمر ابن صاید رای امیر بنم ضعف حاملی
کوردکده سفره قدرتم یوقدر بندن اقوی اولان اوغلی بندن بدل ایت دیور جا ایتدکده حجاج
حبل قبوله ربط ایلدیکی خللده میان خلقدن بری ای امیر بو کیدر بیلورم پس دیدکده حجاج
بیلیم دیچک اشته بو شخص حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه شهید اولدقده بطن مبارکی
اوزرینه پای مردار یله باصفه جسارت و ایکو ککلرندن ایکسنی کسر یله * هممت
ولم افعل و کدت و لبثنی * ترکت علی عثمان تبکی حلاله * یعنی قائل اوله رق اهانت ایدن
عمر بن الصایدر دیوب خبر و یردکده حجاج حدث امتزاج چور دیوب حضرت امیر المؤمنین
عثمان رضی الله عنه یوم شهادت لرنده ایتدیکنک اهانتک فاعلی سمنسن سنک قتلکده تحقیق
مسلمینه صلاح و خیر وارد دیوب جلادینه امر ایتکله فی الحال بو بنی اورلدی و بوقضیه سندنصکره
آوازه نفوذ حجاج عراقده نیجه پذیر قرار اولدی (و یته) حکایات حجاجدندر که مأمور اسنیلای
اولدیغی دیر جاجم نام موضعک اسراسی قتلنده و اعطای اموالده افراط و اسراف عبد الملك
ابن مروانک مسموعی اولدقده کو جنوب حجاجه تهدید آمیر * اما بعد فقد بلغنی عنک اسراف
فی الدماء و تذبذبی العطاء و قد حکمت علیک فی الدماء فی الخطساء الدبة و فی العهد القود
و فی الاموال ان تردها الی مواضعها ثم عمل برأی فانما هو مال الله تعالی و فین امنائه فان کنت
اردت الناس لی فاغنائی عنهم وان کنت اردتهم لنفسک فاغنائک عنهم و برأیتک منی امران
لین و شدة فلا یومئذک الا الطاعة و لا یوحشک الا المعصية فاذا اعطاک الله لعمرو جل الظفر
فلا تقبلن جانحاً ولا اسیراً * دیوب یازدیغی فرمانکه مالی مأمور اولدیغی بکره قتل و اعطاده اسراف
و تبذیرک مسموع اولدی قتل خطا ایسه دیت و قصدا ایسه قصاص امرم اولشدر تبذیر
ایتد یکنک اموالی یرینه رد و یوندنصکره نوجهله رأیم اولور ایسه مضونیه عمل ایدم سن مال
مذکور امانه الله و بر امناسی یزاکر اموال مذکور فی بذل و تبذیر ایله قصدک ناسی طرفه جلب ایسه
بونکله انلری بندن مستغنی ایدم مر سن یعنی بلاموجب اعطای مال ایله جلبک سکا فائده سی
یوقدر یوق اگر نفسک ایچون ایسه بو دخی مفتی دکلدر قریب سکا ایکن امرم وار ملودر
بری رفق و بری شدندر شدندن سنی امین ایدم جک انجق امریمه اطاعت و وحشت و یر جک
بجود معصیتدر جناب حق فضلیله سکا ظفر احسان ایلدکده رومال ایدن اهل نیاز و اسرای

البته قتل ایتمه دیمکدن عبارتدر عهد الملك فرمان مذ کورک ذیلنه دخی اشو ایسات تنیه
سماتی نظم ایدوب یازدردی * اذا انت لم تترك امورا کهرتها * وتطلب رضای بالذی
انت طالبه * فان ترمی غفلة قرشیه * فیارب ما قد غص بالماء شاربہ * وان ترمی وثبة
اموبہ * فهذا وهذا کل ذل انا صاحبه * فلانأمنی والحوادث جنة * فانک مجزی بالذی انت
کاسبه * ولا تعد ما یأتیک منی وان تعد * یقمن به یوما علیک نوابیه * فلا تمنع الناس حقا
علمه * ولا تعطین الناس مالکس واجبه * فانک ان تعطی الحقوق فاعمال النوافل شی لا یشیک
واهبه * مال ایسات مذ کوره اگر بنم کره کوردیکم اموری ترک ایتموب وطلب وعمل ایلدیک
شیده بنم رضای طلب ایتمزایسک واکر بدن ترک مؤاخذه بی کوررایسک منتبه اول ای حجاجکه
سریحازاتی کوررسن زیرا بعض کره صوبی اختیار یله ار وایچون ایچن کیمسه نک بوغازنده
طوروب مایه هلاکی اولورودخی بدن مؤاخذه ده صحیرامق یعنی فی الحال اجرا ایتمک کوررسنکه
اول ترک ایله صحیرامقک صاحبی بنم یعنی مسامحه و معافیه به مقتدرم حال بویه ایکن دهرک
متعاقب اولان حادثه لرندن امین اولمه که کسب ایلدیکک شیده خیرا وشررا اجرا کوررسن
و بنم امریه تعدی ایتمه اگر ایدرایسک کونلرده برکون اول تعدی سبیلله هلاکک تحقیق ایدوب
ناده لر یعنی سکا بکایدیجیلر اقامه اولنور ناسک حقیقی یلدیکک وقتده منع ایتمه یعنی و پرو واجب
اولیان نسنه بی و برمه واکر حقوقی اعطا ایدرایسک مشاب اولورسن و واجب اولیان نسنه بی
اعطاده واهب العطایا اولان واجب تعالی سکا ثواب و یرمز دیمکدر (وقتکه فرمان مذ کور
حجاجه وارد و مفهومی معلومی اولدقده اشوعی ضحالی یازدی * اما بعد فقد ورد کتاب امیر المؤمنین
یدکر اسراف فی الدماء و تذیری للاموال و لعمری ما بلغت فی عقوبة اهل المعصية ولا قضیت
حقوق اهل الطاعة فان کان قتلی المعصاة اسرافا و اعطای المطیعین تذبذبا فلیض امیر
المؤمنین ما سلف و والله ما اصبت القوم خطا فادیهم ولا ظلمتهم فاقادیهم ولا قتلت الا لک
ولا اعطیت الا فیک و لسلام علیک و رحمة الله و برکاته * یعنی امیر المؤمنینک بوعبد کترینه
نسبت اولنان اسراف و تذیر و امر هما یوننه مخالفندن ناشی تخویف و تذیری ناطق فرمان
عالیشانلری هامه زیب و رود اولدی قسم ایدر مکه عقوبت اهل معصیت و اعطاء حقوق
اهل طاعتده مبالغه ایتموب بلکه قصور ایتدم اگر عصای قتل اسراف و مطعانه اعطام تذیرایسه
اشبوکا همی امیر المؤمنین عفو یورسونلر والله خطاء قتل ایتدمکه دیت و یریم وظلم ایتدمکه
قصاص اولنیم قتل ایتمک سنک نفعک ایچون و اعطام ایتمک سنک نفعکده در دیمکدر حجاج دخی
عرضحال مذ کورینک آخر بنه بویاتی یازدی * اذا انالمنی ابغی رضاک و اتی * اذاک فبومی لاتواری
کواکبه * و ما لمری بعد الخليفة جنة * نقبه من الامر الذی هو را که * اذا قارف الحجاج
فیک خطیة * فقامت علیه بالصباح نوابیه * اذا انالمنی ادنی الشفیق لنصحه * واقضی الذی تسری
الی عقاربہ * واعطی المواشی فی البلاد عطیة * لیوم الذی ضاقت علی مذاهبه * فمن یتقی
یومی و یرجو مودتی * و یخشی خدا و الدهر جم نوابیه * و امری الیک الیوم ما قلت قلته *
* و ما لم تقله ما قلت ما یقاربہ * و مهمما اردت الیوم منی اردته * و ما لم ترده الیوم منی بخائبه * تعف
بی علی حد الرضا لا اجوزه * مدی الدهر حتی یرجع الدر حاله * و الا فدعنی و الامور فاتی *
* شفیق رفیق احکمته تجاربہ * اشبو ایساتک مالی دخی ای امیر المؤمنین بن سنک رضای طلب
واذا وعقوبتکدن اتفاق ایتدیکم وقتده یوم تعیشک کو کبری مستوره اولمز یعنی یوم مظلم اولورکه
مراد هلاکدر و اوزرینه جل ثقیل اولان امر ثقیلدن توفی ایدمکه کسمه به ذات خلافت مآبدن
باسقه سیمه سغند حق بر یقدر اگر بخاره حجاج سنک امر کده خطا آلود اولورسه انک اوزرینه

صیحه رایله اغلیجیلر القشیرلر یعنی هلاک اولور اگر بن ناصح شفیق تقریب و مضری بکاساری
اعدای ابعاد ایتدیکم وقتده واکر بن راه بلاد ده بکا مضایقه کونلرنده یعنی دار غریبده
رفیق اوله حقلره اعطای عطیه ایتدیکم هنگامده بوکون بدن کیم قورقار و مودتمی کیم رجایدر
یعنی دهرک نواب و مصائبی چوقدر حال فرصته احسان ایتدیکم شیده قفادار و یار بولمز
ای امیر المؤمنین امرم سکا پیوسته در دیدیککی دبرم و دیدیککه قریب اولانی یله دیم یعنی
امرک مطاعدر و بوکون چاکر کدن اراده که نه ایسه بتمدخی مرادم اودر و اراده ایتدیککدن
مجانم حد رضای یلدکه مدی الدهر اندن تجاوز ایتیم و الابنی امورمه ترک ایت یعنی استقلال و یر
خلقک سوزنی اصغایورمه رفیق و شفقتم وارد هر شیده تجربه لم سبقت ایتش امور دیدیم
دیمکدر چون عرضحال حجاج حضور عبد الملك و اصل اولدقده * خاف ابو محمد صولتی ولم یماود
لامر کرهته ان شاء الله تعالی فمن یلنی علی محبته اکتب الیه یا غلام الشاهد یری ما لیری الغائب
وانت اعلی عینا ما هنالك * دیو اعتذار بی قبول ایلدی (مال کلام عبد الملك ابو محمدله مکفی اولان
حجاج صولتمدن قورقدی ان شاء الله تعالی کره کوردیکم امره من بعد معاودت ایتمز و کر بو
خلافه کتر از کما محبتیم برقرار در اشو محبتیم کیم لوم ایدر ای غلام کاتب حجاجه باز که
حقننه بزه خبر و یرد کلری شلری کندی کورر و بزه غایدر * ایس الخبر کالعیان * و فقیحه
حقیقت مصححتی یلور دیمک عرافده * اعلی عین * دیمکدر بوراده عین چاسوس معانسته مسملدر
(منقولدر که حجاج سفک دمایه و آخرک مقتدر اولمادیغی امور کر یهمه اقدامه مائل اولوب دنیاده
بکا سفک دما دن احب و الذ برشی یوقدر دیدیککی کدوسندن استماع اولنمدر (حجاجک
مادری قارعه بنت همام پدري یوسفدن اول حارث بن کلدیه نام حکیمک زوجه سی ایدی حارث
وقت سحرده مزبوره بی دیشلری خللر کور دکده تطلیق ایلدی سینن صورده که اگر علی
السحر طعام ایتدکه غایت حر یسه سن اگر اخشامکی طعامک بقایانی ایسه مر دار مزاجسن
دینکه ام حجاج یونلرک بریسی دکادر انجیق اسنامک ارانسته مسواک قیقلمری قالمغه تخلیل
ایدهرم دیدکده حارث ارتق قدر بویه ایش دبو اظهار ندامت ایتدی بعده ابو الحجاج یوسف بن
عقیل ثقی به واردی (روایت اولنمکه حجاج عرافه امیر اولد یقنده سنی بکرمی به بالغ ایش وفات
و رحلت ایلدکده سنی الی اوجه و اصل اولمش خنف سیاست و ظلم رعیت و قتل نفوسده برشته
ایتمکه وصف و تعریفی قابل دکل حتی حروب و قتالده مقتول اولنلردن ماعدا جبرا امر یله
بویو اورولنلرک عددی بوز بکرمی درت سیکه بالغ اولمش وقت وفاتده اوزرینه قتل و قطع
لازم کلیان نفوسدن سجن و محبسته الی یک ارنک و اوتوز یک قاری موجود بولمش رجال
ونسای محل واحد حبس ایلوب و محبسنک سقنی اولمادیقندن بی جرم و کاه وضعفای مسلمین
حر و بردن تحصن ایدم موب سجنده متأذی اولورلر ایش (شعبی رجه الله تعالیه حجاج
مؤمن میدردیو سوال اولدقده بلی طاغوته مؤمندر شیطان ایمان ایدنلردن ایدی دیو جواب
و یرد کدنصکره دیدیکه هر یرامت خبیث و فاسقلریله کسه لر بزلر دخی یالکر حجاجله کلورک
و جلله نک خبیثلرینه غالب اولوردی دیدی حجاجک ولادی حیننده مروج الذهب مسعودین
پرازا حوالی یازمش ایسه ده خلاف معقول بلکه مخالف اصول اولد یقندن ترجمه سنه قلم تحریر
اصحیح وضع اولنمدر ~~خبر ذکر فصحاء النساء~~ صاحب مستطرف رجالدن فصحاء
و حکایاتلری و متصف اولدقلری فصاحت و مأثری بیان ایلدکدنصکره نسادن استحضار
ایلدیکی فصحا و اخبارلری بیوجهله بیان ایدر (عبدالله بن النیریدن نقل و حکایت ایدر که
مأمون خلیفه کوفه ده ایکن زماننده لشکرندن بر سر یه یعنی بر طائفه الیه با قصد صید و شکار

برکون راکب اولور و بندخی بله ایدم کذار ایدر ایکن برشکاره ملاقی اولور و راکب اولدیغی خیل
چاپکاتک عنایتی صیده طوغری اطلاق ایدر و قووه رقی بکانه نهرفرات کتارینه چیر
و معتدل القامه بدرسمای برترانه بنت عربیه به مصادف اولور دختر مذکور نهردن
قریه جفن طولدیروب و اوموزینه قویوب جبله صاعده اولور کن قریه نک اغزی چوزیلور
اعلاهی صوت ایله شوکلام فصیح آواز ایدر * یابیت ادرك فاهاقدغایی قوها لاطاقد لی بغیها *
یعنی ای بنم باباجم قریه نک اغزینه یتش یعنی کل باغله زیر اغزی بکاغلبه ایلدی اغزینی
ضبط ور بطه طاقت و قدرتم یوقدر دیمکدر مأمون فصاحتدن تعجب ایدوب ای دختر
قبائل عربدن قنقی قبیله دنسن دینجه دخترنی کلاب قبیله سندم دیوجواب ویر مأمون
برنج ایهام و تعریض سنک کلابدن اولنکه نه شی سبب اولدی دیدکده ادختر مأمونک تعریض
و ایهامنی تفرس و یمین ایله کلابدن دکلم انجیق مسافرینه اطعام و اکرام واعدارینی
سیف ایله قتل و اعدام ایدن قوم اکرام غیر ائسادم دیم دیوب بعده مأمونه سندخی ای
شاب ناسک قنقی قبیله سندن اولورسن دیو صور دقده مأمون خلیفه دختره اتساب عربیه علم
ووقوفک وارمیدر دینجک دختر بلی دیدی مأمون بن مضر حراء قبیله سندم دیدکده دختر
مضرک قنقی شعبه سندن اولدیغی سؤالده مأمون خلیفه * من اکرمها نسبا واعظمها حسابا
و خیرها اما و ابا من نهابه مضرکلهها * کلامیله جواب ویردی یعنی قبیله مضر ایچنده
نسبه اکرم و حسیده اعظم و پدر و مادر یونندن خیر لوقبیله اهلنک مها بتلوسی اولان شعبه دم
دیدی دختر مأمونی تصدیقه ظن ایدر مکه کتانه دنسن لکن قنقی شعبه سندنسن دیدکده
مأمون * من اکرمها مولدا و اشرفها محتدا و اطولها فی المکرمات بدامن نهابه کتانه و تخافه *
دیدی یعنی کتانه نک مولد جهتیله اکرمی واصل و نسب جهتیله اشرفی احسانده دستی اطول
کافه قبیله نک قورقدیغی شعبه دم دینجک دخترینه تصدیق مأمونله قبیله قریشدنسن
لکن قنقی شعبه دنسن دیدکده مأمون * انا من اجلها ذکرا واعظمها فخرا بمن نهابه قریش
کلهها * دیو جواب ویردی یعنی قریشک ذکر جهتیله اجلی و فخر جهتیله اعظمی اولوب سائر
قریش کندور دن خوف و خشیت ایلر شعبه دم دیدکده دختر عین ایدر مکه بنی هاشمدنسن
لکن بنی هاشمک قنقی شعبه دنسن دینجه مأمون * من اعلاها منزله و اعلاها قبیله بمن نهابه
بنی هاشم و تخافه * یعنی بنی هاشمک منزله و مرتبه و قبیله و شعبه جهتیله اعلاسی و سائر
شعب بنی هاشم کندور دن خوف و خشیت ایله ممتاز و مستثناسی اولان شعبه دم دیدی دختر
اشوکلای کوش درایتله استماع ایتدکده اداب ملوکانه یه یارغایه خلیفه اولدیغی فهم و تفرس
و تقیل زمین ایدوب * السلام علیک یا امیر المؤمنین و خلیفه رب العالمین * دعا و تعظیمن
ایدوب حضور خلیفه ده نظر بر قدم برله قیام ایلدی دخترک بوفصاحت و ادبندن مأمون
خلیفه یه صفا عارض و زیاده سیله ممنون و مسرور اولوب بوگون بویه برشکاری قید
کند تسخیر ایتد و الله حرمسرای ازدواجه ادخال ایدرم دیوب عسکر و خدم و حشم
و رودینه دک توقف ایدوب کلوب اوانغی قورلدقده فرسندن نزول و استراحت و قبیله دن
دخترک پدرنی احضار و دعوت و او محمله جاریه بی کندوبه عقید و نکاح و دختر ایل
بالمراقبه سر ایلرینه رجعت و عودت ایلدیلر مأمون خلیفه نک فرزندنی عباس اشو دختردن
تولدا یلش اولدیغی مرویدر حکایت اولنکه کبار عربدن نعمانک کریمه سی هند عصر
و زمانک قدوقامت و حسن و طروات جهتیله اعلی و ممتاز و مستثناسی اولدیغی حجاجه وصف
و تعریف اولدقده حجاج کندوبی خطبه و مهر و صداقتدن ماعدا ایکی یوز بیک درهم هدیه ایله

نفسه عقد و تزوج برله داخل اولدقده نصکره مزبوره نک پدری بلده سی اولان معریه رحلت و یرمدت
انده اقامتد نصکره امر عبدالملکه عرافه کلوب و انده برابر اقامت خلای یوما من الایام غیاب حجاجده
هند بلده مرآه نظرونکاه و حسننه محبها هند عربی قسر اغندن تولد ایتش بر بئدر که کندی به
قازر چکمشدر اسکرولد کریم ذکر طوغر رسه خیر و شرف هنده راجعدر یوق اگر قازر
طوغر رسه قازردن اولمشدر هنده عیب یوقدر مألده اولان * و ما هند الامهرة عربیه *
* سلبه افراس تحللها بغل * فان ولدت فخلا فله درها * وان ولدت بغلا فجاء به البغل *
شعریله هجو حجاجله مدآه ایدر کن حجاج قطعه مزبوره بی ایشدیک حالد یانه غضب
آورد کبروب طلاقنه یت ایله چیقوب خواص اتباعندن عبدالله ابن طاهر نام کیمه بی
ایکی کله ایله که * کشت فبت * در بالوکاله افاده ایت و مهری اولان ایکی یوز بیک دراهمی
اشتهال کیت دیدی اولدخی واروب عهد و کالتنده اولان تطلیق و دراهم مذکور بی اعطا ایله
بیان ایتدکده هند اظهار سرور ایله * اعلم یا ابن طاهر انا کتافاجدنا و بنا فماندنا و هذه الدراهم
الوفیة بشارة لك بخلاصی من کلب ثقیف * دیدی یعنی ای طاهر زاده حجاجله همخلوت ازدواج
اولدیغمه و الله ممنون و ائدن افتراقه نادم دخی دکلازاشو ایکی یوز بیک درهم اول ثقیف
قبیله سی کوپکندن خلاصم ایچون سکا مژ دکانه اواسون دیوب و کبل طلاقه بخش ایلدی
و فنا که حجاجک هندی تطلیق ایلدیکی و مزبوره نک حسن و جالی و فصاحت کلام و درجه کالی
عبدالملک بن مروانه واصل و هندی تزوج و نکاح ایتدکده طالب اولوب فرمان نامه ارسال ایلدکده
هندک عبدالملکه اعتذارانه تعظیاتی مشتل یازدیغی عربیه سنه * ان الاناء ولغ فیه الکلب *
عباره منی درج ایتدیکه مالی طالب اولدیغکن کاسه بی کلب یلادی یعنی بنی حجاج ازدواج
ایتمشکن حرمسرای ملکه لایق دکلم دیمکدر اشو جواب اعتذار مدار واصل حضور ملک
اولدقده خطبه سندن فارغ اولوب (اذا ولغ الکلب فی اناء احدکم فاغسلوه سبعا و عفروه الثامنة
بالتراب فاغسلوا الاناء یحلی استعماله) اثر یله بالاقنیاس فرمان نامه یازوب خواهشکر نکاحی اولدی
مال اثر مذکور (اگر سزک بریکزک صوقابنی کوپک یلاسه اول قابی بدی کره صوابله غسل ایدک
سکر نیچیده ترا بله مسح ایدک صکره ترابی دخی غسل ایدک اول قابی پاک اولوب استعمالی حلال
اولور دیمکدر چون فرمان نامه بی هند اوقیوب مخالفی عذیم الامکان اولدیغی تیقن ایتدکده
عقد عقد انجیق بر شرطه حل اولتور شرط ندر دیو سؤال بیور یلورایسه والی عراق اولان
حجاج معریه دن دارالاماره یه قدر مرتین و محلی اولدیغی البسه فاخره سندن تجرد ایله عربان
و ماشی اوله رق راکبه اولدیغ محلی سوق ایدر رک روان اولسنی استر حامدر دیو یازدیغی
عربیه سن عبدالملک قرائت ایلدکده خندان و حجاجه هندک استدعای اوزره نویسنده
فرمان اولدی حجاج دخی امر خلیفه یه مسارعت و بلده معریه کوفه دن عزیمت ایلدی هند کرانیه
حلی و البسه فاخره ایله مرتبه و ججع خدام و جوار یسی اطرافنده مجتمعه اوله رق محمله راکبه
و حجاج زمام بعیری پدرک سائر اولدی و محمله اولان هیفاء نام دایه سبله استهزایه آغاز و پرده
محلی دایه یه قالدیردوب حجاجی کوردکده ضحک ایدردی حجاج دخی تعریضا * فان تضحکی منی
قیاطول لبلة * ترکنتک فیها کالقباء المفرج * یعنی شمدی بنی استهزایله کولرایسک کوجه کلز زیر
یوندن مقدم سنی اوزون کیجه لریچره بوش جامه کی صویوب ترک ایتشیدم سنکه هم اغوش
اولشیدم دیمکدر هند دخی جوابنده * و ما یبالی اذا راوا حنا سلت * بمافقدناه من مال و من نسب *
فالل مال مکدسب والعز مرتجع * اذا انفقوس وقاه الله من عطب * شعری بنی انشا ایلدیکه مالی بز
المزک و نسب و عز مزک فقدانده روح سلامت ایدرکده مبالات و تأسف ایتیر زیرا الله تعالی

نعم سوزی هلاک کن و قایه ایلدی مال ضایع کسب اولنور و عز و شرف دجوع و عودت ایدر دیمکدر
 بو حاله کانوب دارالاماره به یاقلشد قدده هندینه حجاجی استهزانیله کنار مجملدن بره بر آلتون آنوب
 حجاجه خطابا ای جال بزدن بر درهم دوشدی بول و بریدیکده حجاج ارضه نظر و آتیلان
 دیناری کوروب ساقط اولان التوندردیچک هند درهمدر دیو خطاب ایدر و حجاج آلتوندر دیو
 جواب و بر بعدد الحمله که بزدن بر درهم دوشدیه خدای اکرم بزه التونه عوض و کرم ایلدی
 دیوب حجاجی الزام ایلدیکده خجیل اولوب من بعد سکوت ایلدی خلاصه کمال احشام واکرامه
 سرای عبدالملکه واصل و ازدواجله ملکه صفا حاصل اولدی صاحب المستطرف بعض نسخ
 ادیه ده یو حکایه بی طویل الذیل کوردم ایسه ده اشبو قلیل ایله اکتفا ایتدم دیمشدر بوفقیه
 طابعه قالسه بالکلیه طبی بلاغندن معدوددر (حکایه اولمشکه هرون از رشیده صاعق ایچون
 بر جاریه عرض اولنور جاریه به نظر و دقت ایدوب بایعته اکر یوزنده کلف و انقذه خنس
 اولماسه آلودم دیدیکنی جاریه ایشدیکده ای امیر المؤمنین رخصت بیور یلور ایسه بر سوزم
 وارد در دیور جاریه مرخصه اولدقدده * ماسلم الظبی علی حسنه * کلا و الابدرا الذی یوصف *
 فالظبی فیه خنس بین * والبدرفیه کلف یهرف * قطعده سنی انشاد ایلدی مآلی ظبی یعنی
 کیک و بدر حسنه مشهور ایکن بری خنسن یعنی یورنی اعتدال دن خارج یوکسک اولدن
 و دیگری کلفدن یعنی لکه دن سالم اولمادیلر دیمکدر کلف یوزه عارض اولان صوصام کبی راز
 اوقاق نسنه ره و سیاه ایله قزل یینده اولان لونه دیر ل بعدد هرون جاریه نک فصاحتدن
 حنذ ایله شراسته امر ایشددر (و مأمون خلیفه به دخی حسن و جالده بارعه و هنر و کالده فائده
 بر جاریه عرض اولنوب لکن لک و طویال اولغله عیب و قصوری اولدیغندن جاریه بی صاحبه
 کنورک دیدیکده جاریه * یا امیر المؤمنین انه فی وقت حاجتک لایکون بحیث تری * دیدی یعنی
 ای امیر المؤمنین بنده اولان عیب امری بی وقت حاجتکرده کورر اولماز سکر دیمکدر مأمون
 خلیفه جاریه نک سرعت جوابدن محظوظ اولوب شراسبله امر و فرمان ایلدی (حکایه
 اولمشکه ظرفای کتاب و شعرادن کریم الماک برستان کنارندن بکر کن قصرنده بر تاز دخت
 حسنا کوروب حسن جالنه واله و حیران اولدی خانه سنه کلدیکده هدیه نفیسه دوزوب کندی
 خد متده اولان بر عجز ایله ارسال و قصر مذ کورده همجمله وصال آرزوسنده اولدیغنی
 یازدیغنی محبتنامه ده رمز ایلدی دخت ذات زوج اولماغله مرانی فهم ایدوب هدیه سن قبول
 و بالمقابله بر مقدار عنبر اوزره بر آلتون دوکه قویوب و بر مندیله صاروب عجز مز بوره اشته
 محبتنامه نک جوانی بودر دیو انصاف و ایصال ایلدی کریم الماک بو اشارتن بر معنی فهم
 ایده مدیکندن واله و تحیره ایکن کریم الماک حدیثه السن بر کریمه ادبیه سی واریادی پدرینی
 حیران کورنجه سببی استفسار پدری دخی اکا عنبر دوکه بی ارانه و اخبار ایلدیکده معناسی بودر
 دیه رک کریمه بلیغه * اهدتک العنبر فی جوفه * زر من التبر خنی اللام * فالزر والعنبر معناهما *
 زر هکذا مستحق فی الظلام * قطعده سنی انشاد و معناسی تفهیم ایلدی دخت معناسی قطعده سا که
 عنبر ایچنده آلتون دوکه اهدی ایلدیکه نقابده کیر لشمس زرد دیمکدر و عنبرده کیجهیه اشارتدر فذلکه می
 کیجهیه ایچره کر ایجه قصر و صاله چیق دیمکدر مآلنده در کریم الماک کریمه سنک عقل و فطانت وز یاده
 فصاحتی استحسن ایلدی (قلت) لکن فیها ما فیها (حکایه اولمشکه بی تمیم قبله سندن بر کر و هک
 اول فعل مضارع یعنی مضارعت حرفی مکسور قیلری قاغده لردن اولغله اوطاقدن بر شابه
 جله حسیه ذکر ی آتی مکتوبه بناء بر ظریف کیمسه شرمسار ایتک ایچون لطیفه طریقه
 * لای شی بانی تمیم مانکنون * یعنی ای بی تمیم نیچون سزلر کینه لمر سکر یعنی سنک قبله کینه

قولانمز دیدی شابه جله دخی نونک کسریله * ولم لانکتی * دیدی معناسی نیچون بزلر کینه لمرز
 دیمکدر قرک بوسوزین اشیدنلر کولوب و اول ظریف دخی ایدرم دیوب قزدخی اگر چه اوتوب
 لکن انتقام قصدیه ای بکت عروض یلور مپسن دیدیکده یلورم دیو جواب و برنجه شاعرک
 * حولوا عنا کنهستکم * بانی حاله الخطب * قولنی تقطیع ایله دیدی معناسی قول مذکور ای
 ابولهک قاریسی اولان حاله الخطبه ملقبه ملعونه نک قبله سی بزم طرفزدن کنهسته کزی
 قالدیرک دیمکدر (وقتا که ظریف مر قوم تقطیع به شلوب * حولوا عن * فاعلان * ناکنی *
 فاعلنده قالدقدده قز و ظریفک ایقادشلی کولوب آفرین ای دختر اخذ نار ایتدیکه کتدک
 دیدیلر (قرک نکتنی دن مرادی اکتادن مضارع متکلم مع الغیر اولوب معناسی بوجه
 محرر بر نیچون کینه لمرز دیمکدر اما مضارعت حرفی اوزره کسریله اوقوندقدده ناک یینکدن
 نکت ماضی مخاطب و آخرنده کی یا متکلم ضمیری اولوب معناسی نیچون بکا جاع ایلدک دیمک
 اولور که ظریف مر قوم ایدرم دیو بومعناسی اخذ ایدوب قزی محجوبه ایشددر و خط عروصده
 لدی التقطیع ناکنی دخی بته نیک ماده سندن بی دوزدی معناسی چیقار (اشبو حکایه مأمون
 مطالعه سی اولدیغمز نسخه مترجمه ده بر غریب صورته کیرمشدر که بیان اولنسه ایتانلر (وینه
 حکایه اولنور که بر رجل شاعرک هلاک کنه فرصت کوزه در عدوسی واریادی کونلرده بر کون
 شاعر مذکورک فرصتی دوشوروب قتلنه مباشرت و اولدخی خلاصه چاره سی اولمادیغنی تیغ
 ایدوب چونکه بی قتل ایده چکسن باری شو وصیتی خانه مه کیت سویله یعنی شومصراع
 اوقو دیورجا اولدخی قتل ایدوب و خانه سنه واروب مقتولک سپارش ایتدیکی * الا یا البتآن
 ان اباکا * بی اوقودقدده مقتولک قزلری دیکلوب هم زبان اوله رق * قتیلا خذا بالثار من
 اناکا * مصراع ثانیسی اوقویوب سن بایمک قاتلبسن دیو طوندیروب حاکم حضور رنده
 اقرار ایتدیکه قتل ایتدیر برر معناسی مصراع اول ای قزلر تحقیق بابا کز و معناسی مصراع ثانی
 مقتولدر سزه کلانی طوتوب اخذ نار ایده سکر دیمکدر که قزل اقتضای فصاحتله اتمام بیت
 ایشددر (قلت) فن بدیده اشبو صورته احبک دیرلر (حکایه اولمشکه فصاحتدن اسم تصغیر ایله
 کثیر که عرب نکارلندن عزه نام محجوبه نک عاشق افتاده ملازمی اولغله بالاضافه کثیر عزه دیو
 مشهور اولان شاعر خزا عیدر بر کون عازم طریق ایکن کچه چکی برده بر کور عجزه راست
 کلوب صاوش دیو جاغر قاری طاریلوب سن کیمسن ای حریف بکا کندیکی یلدر دیدیکده
 بن کثیر عزه یم دیو یلدر برنجه فحک الله تعالی سن یولدن یکسون دیو صاویله جق کیمسه مپسنکه
 * وماروضه بالحرن طیبیه الثری * بیج التدی حشاشها و عرارها * باطیب من اردان عزه موهنا *
 اذا او قدت بالحمل الدن نارها * قطعده سنی قائل اولان دیکلسن یعنی اگر منبروزنده مجمل دیدیکری
 لطیف طیبیه بنم و اناک کی عجزلر دخی تیخیر اولنسه ایدی بومعز مسک کبی طیب اولمزی ایدی
 سیدک و اولوک یعنی امری القبس کندی کبی * و کنت اذا ما جئت باللیل طارقا * وجدت بها طیبیا
 و ان لم تطیب * دیمش اولسیدک نه اولوردی دیو تو بیخ و کثیر عزه بی مبهوت ایلدی مال
 قطعده مذ کوره (زواهرله تزیین اولمش و شبنمی چن و کاهنی رش ایش باغچه صفا فروز کندی بی
 شهنشام تیخیر ایش اولان محجوبه م پیرهنی یکلرندن اطیب اولمادی دیمکدر و مال بیت امری
 القبس شب هنکام منز لکاه و صاله کلدیکم و قنده محجوبه مده رایحه طیبیه بولورم هر نقدر
 نعطیر ایتامش ایسه ده یعنی مقصود ذات محجوبه در لا غیر دیمکدر (محصول محاوره عجز
 محجوبه کی نعطیر یله مدح و ثنا ایتش سن لکن بی بصیرت و طیبیتسن بصیرتک اولیدی تیجمات
 خارجه به و عارضدیه باقبوب امری القبس کی ستایش ذات ایدر ایدر ایدک اوله (حکایت

اولئك حجاجه خوارح طائفه سندن طوئیس بر قاری کتور زر حجاج سر کرده لرینه بوکا
نه محزرات ابدیه لم دیو سوال ایندکده قتلنی رأی ونجیل ایدرار مرأه من بوره رفیقک وزیرانی
سنگ سر کرده ارکدن خبر لودر دیدی حجاج بنم رفیقم کبدر دیدکده فرعوندر که حضرت
موسی صلوات الله وسلامه علی نبیا وعلیه اظهار معجزه بیور دقده حقتده وزیراسله مسورت
ایلدکده ایلر ارجه و اخاه وارسل فی المداث حاشرین دیدیلر یعنی نفی زای ایدوب
سوء قصد حضرت موسی و هرونه علیهما الصلاة والسلام راضی اولمادیلر سنگ مسنارلر
ایسه نم قتل و اعدام ایله رأی ایلدیلر دیدی (حکایه) وینه حجاجه بر خارجه اخری دخی
کتور دیلر حجاج مر بوره به تکلم و خطاب ایلدی مر بوره ایسه اصلا یوزینه باقیوب جواب
قیدنده دخی اولمادی قرناسی امیر سکا تکلم ایدر نیچون سن باقوب جواب و بر مر سن دیو
بی ادبکده تعریف ایلدکدرنده انی لاسخبی ان انظر الی من لا یبظر الله تعالی الیه * یعنی بن الله
تعالی حضرت لریک نظر ایلدیکی یعنی امور خبریه به توفیق و برمدیکی شخصه بافقدن اوتانورم
دیمکدر (بو عملده حضرت عمر رضی الله تعالی عنیه اسناد اولمش بعض حکایه برداخته
وارایسه ده الحاق اهل غرض اولدیفندن ترجمه سنی اسعد فسیر ترک اینکدر (حکایه
المتکلمة بالقرآن * یعنی بطریق الاقتباس قرآن عظیم السان ایله متکلمه اولان امرأه ک
حکایه سیدر عبد الله بن مبارک روایت ایدرلر که بیت الله الحرامی ح و بی کریم علیه
الصلاة والسلامک روضه مظهره لرین زیارت قصدیله جیقوب کبدر ایدم بعض طریق
اوزرند یوکدن بر درع یعنی فراجیه وراسنده خیار یعنی یاشمقلی بر مسنه خاتونه مصادفه
ایدوب * السلام علیک ورجه الله وبرکاته * ایله تحیه ایلدیکده بطریق الاقتباس سلام
قولا من رحیم دیدی معنای آیت کریمه اهل جنة رب رحیم قبلندن سلام وسلامت سزک
اوزر یکرزه اولسون دینور دیمکدر بعده عبدالله بن مبارک برحک الله تعالی بومکانه نه
ایشلرسن دیدم * ومن یضلل الله فانه من هاد * دیدی مال شریفی حق سبحانه و تعالی
برکیمه بی ره صوابدن دور اید نه نعوذ بالله اول کیمسه بی طریق رشاده هدایت ایدر یوقدر
دیمکدر ضاله عن الطريق یعنی یولی غائب ایدیکی ییلدیکده نه بی مراد ایدرسن دیدم
سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام * دیدی ییلدیکده مکده دن چیقمش قدس
شریفی مراد ایدر نه وقتدنبور بوراده طور رسن دیدم * ثلث لیل سویا * دیدی آکا
اولدیکده اوج کوندر بوشلکمنز برده قالمش واکا یانکده طعامک یوق نه ایله تعیش ایتک
دیدم * والذی هو یطعمنی ویسقین * دیدی ایشونص جلیل حضرت ابراهیم علی نبیا
وعلیه الصلوة والسلامدن حکایه طریقیله درکه مالی اولحضرت رزاق نص مذکور اوزره
پدری وعلی قول صحیح عی آزره وقومنه خطابا سزک عبادات و طاعات ایدوبده آلهه
اتخاذ ایندیکنر بن عدوات اوزره اولوب انجق بنی خلق ایدوب طریق مستقیم هدایت والآن
اطعام واسقا ایدن و آج و صوم سز قومیان عالمینک مر یبسی وخالقته عبادت ایدرم دیمکدر
ییلدیکده کال توکل اوزره ایش نه ایله توفی ایدردک دیدم * وان لم تجدوا ماء فتجموا
صعبدا طیبا * دیدی ییلدیکده تیم ایدر ایش بعده طعام ویرهیم اکل ایله دیدیکده * واتوا
الصیام الی اللیل * دیدی اورجلی اولدیغنی ییلنجه شمدی شهر رمضان دکدر دیدم * ومن
نطوع خیرا فهو خیر له * دیدی نافله طوعش اولدیغنی ییلنجه سفرده طوعماق مباحدر دیدم
* وان تصوموا خیر لکم * دیدی یعنی سفرده طوعش خیر لودر بناء علیه بوزم دیمک استدی
بعده نیچون بنم کی سولوب قرأندن اقتباسله تکلم ایدرسن دیدم * ما یلفظ من قول الا لده

رفیق عتید * دیدی یعنی مالایعنی سولیم دیمکی ایمه ایلدی بلده سنی صور دیغمده * ولا تقف
ما لبس لك به علم ان السمع والبصر والفؤاد کل اواک کان عنه مسؤولا * دیدی یعنی نه
مینی ایسه صورمه دیو تعریف ایلدی بندخی عفوایله خطاسی حلال ایله دیدم * لا تریب
علیکم الیوم یغفر الله لکم * دیدی یعنی عفوایلدیکی اشرا ب ایلدی بعده سنی کندی ناقده
ارکایله قافله اولشدریمعی دیدم * وما تفعلوا من خیر یعلمه الله * دیدی یعنی اظهار
رضا ایله نمونه اولدی بعده دوهی چو کردوب رکوب ایله دیدم * قل المؤمنین یغضوا من
ابصارهم * یعنی طرفه باقه تا که بنی کورمیه سن دیمکی تنبیه ایلدی بندخی کوزیمی قدیم
دوهی رکوب ایدرکن دوهی رکبکه ایوانی برتلدی در عقب * وما اصابکم من مصیبة فمما کسبت
ایدیکم * دیدی اقتضاء سببائله اولدی دیو اظهار رضای حق ایدوب دوهی رکوب ربطنی ایمه
ایلدکده صبرایله دوهی باغلم دیدم * ففقهناها سلیما * دیدی یعنی مراد بنی فهم ایلدیکده
تحسین معنا سنی اشرا ب ایلدی دوهی باغلوب رکوب ایله دیدم بنوب * سبحان الذی
سخر لنا هذا وما کانه مقرنین وانا الی ربنا لمنقلبون * دیدی یعنی شکر باری ایلدی بندخی
زمانه ناقد بی طو توب صحیه ایدره رک سر عتله یوریمکه باشلدیغمده * واقصد فی مسیک
واغضض من صوتک * دیدی یعنی ییلنجه یوریمعه و صحیه ایتیمه اشرا ب ایلدی بندخی
رویدا رویدا یعنی ییلنجه ییلنجه یوریمکه وشعر ایله ترغه باشلدیم * فاقرؤا ما یسر من القرآن *
دیدم یعنی مالایعنی اولان سحر تریمعی نمی ایتیمکه بندخی بالاقتباس * ولقد اوتیت خبرا کثیرا *
دیدم یعنی اخطار وموعظه سنه منون اولدیغنی اظهار ایلدم * وما یدکرا الا اولالباب *
دیدم یعنی اخطار بنی طو تیغمه تحسین ایلدی بروجه محرر آهسته کیدرکن زوجکر وارمیدر
دیو سوال ایلدیکده * یا ایها الذین آمنوا لا تنسوا ان اشیاء ان تبدلکم تسوکم * دیدی یعنی
صور دیغمه راضیه اولمادی بندخی قافله به ملاقی اولنجه سکوت برله وقتا که قافله به یئشدیکمرده
کاروان ایچنده منسوبانکر وارمیدر دیدیکده * المال والنون زینة الحیوة الدنیا * دیدی ییلدیکده
قافله ده اولادی واردر اولادیکز بوکاروانده نه کاردی ایدیلر یعنی نه نشانله صوریم دیدم
واسعاری بنی دخی صوردم * وعلامات و بالجم هم یهتدون * و فاتخذ الله ابراهیم خلیلا *
* وکلم الله موسی تکلیما * * یا یحیی خذ الکتاب بقوة * آیتلر بنی اوقودی ییلدیکده اولادری
قافله قول اغوزلری ایش صوروب جادرلر بنی بولدم و اشارتی اوزره یا ابراهیم یا موسی یا یحیی دیو
ندا ایلدیکده دنا نیر انوار سمیرکی اوج نفر نو جوان ظهور ایلدوب والدلر بنی خیمه به کتور دیلر
خاتون بونلره * فابعثوا احدکم بورقکم هذه الی المدینة فلینظر ایهما ازکی طعاما فلیأتکم برزق
منه * آیت شریفی اوقیوب یعنی مسکوک درهم و یروب طعام احضار بنی مراد ایلدی بری کیدوب
طعام اشرا ایدوب اوکومه نهاده ایلدکدرنده خاتون * کلوا واشربوا هنبثا بما کتمت عملون *
دیدم یعنی تناولی تکلیف ایله اکرام ایلدی بندخی اوغلر بنه خطابا والده کزک حالی
بکایان ایتدیکده طعامکز حرام اولسون دیوب اشتکشاف ایلدیکده بوزم والده مرک حالی
قرق ییلدنبور شاید خطابه واقع اولوب سخط رب الاربابه مظهر اولورم خوفیله قرآن عظیم
الشانن باشقه کلامه تکلم ایلر دیدیلر فسبحان القادر علی ما یشاء والله ذو الفضل العظیم

الباب الثامن فی الاجوبة المسکنة
والمستحسنة ورشقات اللسان ونحو ذلك

اشبو سکر بنی باب اجوبه مسکنة ومفحمة ومستحسنة ورشقات لسان وعذبات بیان

یعنی لطائف کلام و بونله بمائل اولانلرک ذکر و بیانده در (حکایه اسخبا دن امیر معن بن زائده منصور خلیفه نك حضور ینه داخل اولدوقده سرفه و شای آتی به غیر شایان ایدیکه بر نهج تعریض * هبه یا معن تعطی مروان بن ابی حفص مائه الف علی قوله * معن بن زائده الذی زیدت به * شرفا علی شرف بنوشیان * ان عدا یام الفاعل فانما * یومان یوم ند او یوم طعان * یعنی ای معن سنی اشو نظمیله ثنائیدن مروان بن ابی حفص نام شاعره جائزه اوله رقی یوزیک درهم فضه و پردکی نیر جواب و یرید کده معن حاشایا امیر المؤمنین بن شاعر مرقومک بکانتظم ایلدیکی توبیه سندن قول مذکور ایچون و بر محبوب بلکه قصیده مرقومه ک * مازلت یوم الهاشمیه معلنا * السیف دون خلیفه الرحمن * خدمت حوزته و کنت وفاءه * من وقع کل مهند و سنان * یتلری ایچون جائزه بخشا اولدم دیدی منصور فی الحقیقه یتین مر بور بن ایچونمی اعطا ایتدک دیدکده معن قسم بالله ایله بلی اگر خلقک تشبیهی خوفی اولیدی خیر نمده بولنان مالک مجموعنی اکا بوشالده جق ایدم دیدی منصور معنک شوندارکنه محظوظ اولوب اوزر بیکه خیر کثیر اولسونکده رجال اوزره دشوار اولان بذلی سکا بر اعرابی یعنی شاعر بلیغ موی الیه آسان قلیش دیوالباس خلعت و جوائزه اکر ام ایلدی (یت اولک مالی معن ابن زائده ک وجود پر جود بیلده جدمه من اولان شیبیان آل شرف اوزره شرف یوتندن ز باده اولدی دیمکدر بوسنایش غیرت خلیفه به طوقمغله تعریض ایتدی (یتین مرقومینک مالی ای معن سن هاشمیه کوننده یعنی منصورک امویه ایلده جنکنده سیفکی معلن اولدیفک حالده خلیفه ک یعنی منصورک اطرافنده پویان اولوب اعداسنک سیف مهند و سنانی و قرع و طعنلرینی و فایه ایتدن خالی اولادک دیمکدر که بوسنایش خلیفه به عائد کورنیکندن باعث حظی اولشدر (حکایه روایت اولنور که حجاج ظالم کثیرا مافرايه سوال ایراد ایدوب الزام قیدنده اولوردی کونلرده برکون قراد ن بری مجلسنه داخل اولدوقده قوله تعالی * امن هو قانت انا اللیل * آیت کریمه سنک اوسلنده کی آیت ندر دیو سوال ایتدکده اولدخی فی الحال قوله تعالی * قل تمتع بکفرک قلیلا انک من اصحاب النار * دیو جواب و پردکده محجوب اولوب من بعد قرأ ایله مباحثه بی ترک ایلدی سبحان الله قاری مرقومک اوقودینی آیت که بادی حجاب حجاج اولشیدی حجاجی برکونا الزامدر که تعریفه کلزیرا آیت شریفه مرقومه سن اصحاب ناردنسن خطابی شاملدر بودخی مچره قرآن عظیم الشان اولدینی بی اشتباهدر (حکایه فصحاء دن ابن ابی محجن ثقی برکون معاویه رضی الله تعالی عنه حضرت نرینک حضور ینه کربوب قائما بعض نصایحی حاوی بر خطبه بلیغه تقریر ایدر حضرت معاویه کمال بلاغت ایلشوب محجوب ایتک ایچون ای ابن ابی محجن بابک سکا * اذ امت نادفی الی جنب کرمه * تروی عظامی بعد موتی عروقها * ولاندفتی فی القلات فانی * اخاف اذ ماتت ان لا اذوقها * قوله و صبت ایدن دکلپسن دیدکده خیر بن یدریمک بکا * لا تسأل الناس عن مالی و کثرته * وسائل الناس عن جودی وعن خلقی * یتنی دین کیمسه یم دیدکده احسنت دیوب جائزه وصله اعطا سبیله امر ایلدی طوغریسی طرفینک و نائل ایساتک بلاغی انکار اولماز لکن بو حکایه مسکته اولدینی ندره محتاجدر اولکی یتلرک مالی بن اولد کدنصرکه آصمه چبوغی یانته دفن ایله که مومند نصرکه ککرمی اواصمه نک عروقی قاندره و یت اخبرک مفهومی مقام فرینه سبله بن اولد کدنصرکه مالی و کثرتی خلقدن صورمه بلکه حسن خلقدن وجود و سخامدن صور که نائل جودم اوللریله جود ایله اتصافی یلورلر دیمکدر (حکایه عبدالملک بن مروانه خارجلردن صاحب قوت شیب الحارثینک قراوند ماستدن بر بنی طوئوب کتور دکر ندره عبدالملک شخص مأخوذه * و مناشوید و البطین و قعنب * و منامیر المؤمنین شیب * نظم ایدن سن دکلپسن دیو خطاب ایتدکده بلی بنم لکن امیر المؤمنین ایله ساکندا

ایتدم دیمک عبدالملک ملزم اولوب اطلاق ایلدی (مال بیت خارجیدن شوید و بطین و قعنب دید ککری ابطال رجال و امیر المؤمنین شیب بزم طرفه دیوب و شیبی امیر المؤمنین ایله توصیف ایله افتخاردن عبارتدر که عبد الملک توصیف مذکور ایچون شخص مرقومه عقاب ایلده جک ایدی (قلت) بومعنا ایسه ظاهری اوزره امیر المؤمنین اولکی منایه معطوف مناخبر مقدمه مرفوع اوله رقی مبتدای مؤخر و شیب بدل و یا خود مبتدای محذوف خبری واقع اولدینی وقتده تحقیق ایدر لکن شخص بلیغ مرقومک سکا ندا ایتدم دیمسنی بو معنا دن چیقارر که امیر المؤمنین جمله اضافیه سی حرف نداسی محذوف منادای منصوب اولور بو صورتده معناسی ای امیر المؤمنین اولان عبد الملک شوید و بطین و قعنب و شیب بزم طرفه در دیمکدر بو مجمله شوید ابن اعور نام کیمسه ایلده جدال امویه یتلرنده و دخی سائر یله واقع اولق اوزره بعض نسخهده براز حکایه بی ادبانه کورلش ایسه ده شان بعض اصحابیه موجب شن اولغله قلم ترجمه او روسا هلقدن رها قلمش و یرینه مترجم اول ایله ثانی ک ترجمه لرینی ترک ایتش اولوب بعض نسخه مستطرفده کور یلان بوجه آتی اوج حکایه طیبه بعونه تعالی اوله کلدیکی وجهله قلمطایع ایله ترجمه برله درج اولمشدر (حکایت قضاة ستوده صفاتدن بری بلده حکومنده جامعه کیدرایکن برخانه دن آغازه زن ایشیدرو زن دخی قاضینک مرور بنی کورمکه سکوت ایدر معینده بولنوب بر خصوصه مقدما شهادت ایتش اولان ذواتدن بری او سکوت عقبنده احسنت والله دیو تحسین ایدر فی الحال قاضی موی الیه اول ذاتک شهادتی رد و جریده سندن اسمی محو ایدر اودات ایلها القاضی نه سببه مبنی شهادتی رد ایتدک دیدکده خاتونک منهی اولان آوازه سنی تحسین ایتکده فاسق اولوب عدالتدن ساقط اولدک دیمک مولانا بنم تحسینم خاتونک تعنسی هنگاننده می ایدی یا خود سکوتده می ایدی دیو اسخبا ایتدکده سکوتده دیدکده بن سکوتی تحسین ایتشیدم دیمه سبله جوابنه راضی و شهادتی قبول ایدر (اشبونقل مستطرفده تصریح اسمله دکلسمه بعض کتب ادبیه ده اشبو حکایه امام اعظم حضرت نرینک وقت شاینده اخذ علوم ایلدیکی مشایخندن قاضی ابوالی یتلرنده وقوعه بولدی محرودر (حکایه زمانه سی افضل اولان شعبی نام بلیغ که اوله کوفه ده عبدالله بن مطیع بعده عبدالله بن الزبیر کاتب اسرار اولسیدی و قنا له عبدالملک بن مروان عراقه حجاجی کوندر دکه مهمی نسویه ایچون اول طرفلرده بر رجل کال و ارایسه حضور یمه ارسال ایله دیو حجاجه مباشر کوندر حجاج دخی شعبی بی تسیر ایلدی موی الیه حضور عبد الملکه کیر دکه ابو من دیو ککینه سنی سوال ایدیمک اسمم عامر در حضور امیر المؤمننده کینه ذکر ی جائز دکلدر دیو جواب و برزیرا کینه بین العرب تعظیمی مشعردر بعده عبدالملک یا خطاء یا خود امتحانا عطائک همزه سنی منصوب اوقویه رقی یا عامر کم عطائک یعنی یت المالدن معاشک نه مقداردر دیدکده شعبی یا ایله الفین یعنی ایکی بیک دیدی عبدالملک یاننده بولنان تدماستدن برینه باقوب اشبو عراقی یعنی شعبی اعرابده لحن و خطا ایتدی دیوب ندیم محل خطابی تفهم ایتسون دیو سوالی اعاده ایدوب عطائک همزه سنی رفعله قرائت ایدوب کم عطائک دیدکده شعبی حرف الف ایله الفان یا امیر المؤمنین دیدی پس عبد الملک ندن ابتداء سوالده الفین دیدک دیمک امیر المؤمنین رفعله عطائک دیموب لحن ایتکده بنده لحنه متابعت ایتدم شیدی اعرابی طوغری اوقومغله بن دخی درست اوقودم دیدکده تحسین ایدوب دهاننی جواهر طولدردی و کم عطائک مبتداء و الفان خبر یدر که ایکسیده وارسته بیان اولدینی اوزره مرفوع و تنبیه ده الف علامت رفعدر (حکایه حضرت رسالتناه علیه الصلاة والسلام ایتدمک جدی اولان عبدالمطلب حبش ملکی ابرهه به یردکی جواب باصواب دخی اجوبه

مسکنه دندراول مفصلك اجمالی شویله در که چونکه ابرهه شوکت و خزینه سی وافر قرآنی
کریمه مذکور فیلک صاحبی بر ملک نصرانی جایز اولوب وقتا که عربك یت حرامه تعظیمن
و شد رحله زیارت و تکریمی ایستد که اول دخی بر کریمی کشدن مرین و محلی
بر کنیه بابوب هر سنه نصرانی اولنک زیارتلیله امر ایلدی عربدن بریسی غیره تبدیل
قیافله کلوب کنیه نك بواب و خداملیله الفت ایلدیکی خلالده فرصت دوشوروب صدر
کنیه به تبول و تغوط ایله فرار ایلدی اشبو تحقیر عرب ابرهه نك مسموعی اولدقده غضبه کلوب
یت مکرمی هدم و قبائل عربی قتل قصدیه آماده عسکر ایدوب معهود فیل دخی بالاستصحاب
سمت مجازه شتاب ایدر ابرهه نك حرکتی عربك مسموعی اولدقده کنیه فرار ایدوب و کیمی غیرت
چنکه فرار و یروب بو حاله قبائل عربی صندیره رق مکة مکرمه به واصل اولدقده اول زمان
جاهلیته قریشک سیدی اولوب کعبه نك عادت جاهلیت اوزره اولان رؤیت اموری مفوض
عهده سی اولان عبدالمطلب هجوم ابرهه بی ایستمکله وصولدن اولجه قبيله قریشی مشورت ایچون
یانه جمع ایدوب ای مشرق قریش اشد جبار اولان ابرهه نك کیفیت معلومکن اولدی بزه آتی دفعه
طاقت یوقدر و یو بیت مکرک صاحبی وارد رانی کید اعدادن حفظ ایدر همان بن نفس و عرضی
وقایه ایچون اشبو جبالک بالاسنه صعود ایده لم دبوب بونک اوزرینه هر برینک تنبیه قرار
و یردیلر وقتا که ابرهه قرب مکة به کلد که عبدالمطلب دوه سنه تصادف و نفسی ایچون سوق
ایدوب و عبدالمطلب سنک وصف جبالک بکا عرض اولندی کیر القدر برجل ایستمن بیتمده
حر بی موجب بر امر یوقدر عربدن سنک غیرک اولنک قباحتی ایستدک بنم غرضم اشبو
بیتمه دمدرا کر ریاستک و نفسک و قومک سلامتی رنده طورسون دیر ایسک حاله ترک ایت ایستمی
کوروب بنه دارملکه کیده رم کلامی وارسویله دیو بر ایلمچی کوندر ایلمچی عبدالمطلب و اروب
ذکر اولتان افاداتی تبلیغ ایتدکه ایلمچی واسطه سیله عبدالمطلب ابرهه نك حضور بنه بعض
نیاز عرضی ایچون دخولی استیذان ایدر و اولدخی رخصت و یرر عبدالمطلب ابرهه نك اردوسنه
کلور ابرهه پیشگاه مناده بارگاه عظیم ایچره وضع اولمش سر برملکانه اوزره اوطور و یروب بر دیوان
ترتیب ایستیدی عبدالمطلب بارگاهته کتورلدکه عبدالمطلبی کورنجه قبلده بر هیئت عظیمه
پیدا اولوب و ترمیه باشلدی زیر عبدالمطلب کامل الخلقه حسن المنظر صبیح الوجه برجل
ایدی وقتا که ضیاء وجهی واعتدال شمائلی و بلغانه تحیه سنی کوروب ایستدکه ترجانی
واسطه سیله تحیه سنک جوانی تعظیانه و یروب کلوب سر بر اوزره اوطور رایبه ارکا نده تفر
حاصل اولور خوفیه همان سر برندن حرکت و زمین اوزره زانو برانو عبدالمطلبه بر ابرقعود ایلدی
و ترجانه سویله که ملک سکاسلام ایدر و یرر طلبیری واریدر دیو صور دیمسیله امر ایلدی
ترجان افاده ایدیمچیک بنم ملکه کلدیکم اخذ ایلدکری دومی اعاده رجاسیدر دیدی عبدالمطلبک
یو افاده سی معلوم ملک اولدقده ملک سنی کورد که شخصک عند ملکه عظیم اولمشیدی شمدی
بوشی ناچیری رجا ایتکله و قارک نزد ملکه ساقط اولدی ملک سندن مأمولی بیت حقه که
سنک و اولادیکم مدار افتخار یدر و بقاسی دین عربك عززی بقاسنه سیدر انک وقایه سی رجاسنی
ترک ایله یتنه نسبتله قدری اولیان ابلک رجاسنه تنزل ایلدک کلامی ترجانیله سو بلنجه عبدالمطلب
ای ترجان ملاک سویله هر نسنه نك بر صاحبی وارد دوه نك صاحبی بنم بن اکافا ریشرم و اکا دائر
اموری سو یلرم بیتک دخی صاحبی وارد دیر رایسه ملکی تمکین ایدر دیر رایسه دفع ایدر دیدی ابرهه
یوسوزی ایستدکه هکتفا ایدوب ابلک عبدالمطلبه اعاده سیله امر ایلدی اولدخی ایل و اهل
مکه بی کلوب قرار سابق اوزره جباله چکلدی بعده ابرهه عسکری ایله بنوب و فیل معهودی اوکنده

چکد یروب هدم بیت قصدیه یوریدی بو ائشاده قریشدن برجل فیلک قولاغنه یا قلسوب ای
قبل سن حرم اللهده و جوار بیت مکرمه سن دیو حقه دعوت ایلدکه باذن الله تعالی فیل خضوع
و خشوع کورستروب ایلرویه اقدام ایتدی هر تقدیر موکلری قبله ضرب و جمع ایتشلا رایسه ده برخطوه
ایلر و کندی وقتا که عاجز اولوب ترک ایلدکرنده قلقوب و لایق جانینه عودت ایلدی تکرار مکة
جانینه دوندکرنده کلوب بیتمی کوردیکی کبی یتنه خشوع ایدوب ایلر و کندی بو حال ابرهه مشاهده
قیلدقده فیل ترک ایلدک انک خدمتی استم دیوب کندیسینی عسکر ایله یوریدی برده واجب الوجود
طرقارنده و متقارنده برطاش کتوزن ابایل دیدکری طیری ارسال ایلدی بخود دانه سی قدر جبری
برینک باشنه آندقلرنده اسفلندن چبقار ایدی بو حاله جله سی هلاک اولدی و ابرهه نك هر بر
عضوی باشقه باشقه ساقط اولدی و قدر سجینه یقیلوب کندی (حکایه) هر و نرشدک
مقتبسی یعنی خواننده سی اولان ابراهیم برکون حضور خلیفه ده فصل ایدوب خلیفه نك خوشنه
کلکه * احسن احسن الله تعالی الیک * دیدی یعنی کوزل اجرای مقام ایتدک الله تعالی سکا
احسان ایتسون دیو دعا ایلدکه ابراهیم یا امیر المؤمنین جناب حقل بزه احسانی سنکله در دیو
جواب لطیف و برنجه استظراف ایدوب بوز ییک درهم اعطا ایلدی (حکایه) ارکان عباسیه دن
عبدالله بن یحیی ظرفای شعرادن ابو العینانک کیف الحال دیو خاطرینی سؤال ایتدکه حال
سنسن کندیکه نظرایله نه کونا اولدی یعنی یلور سن دیو و یردیمی جواب ظرافت نصایه حظ
ایدوب صله و مال جزیل احسان ایلدی (لاحقه اسعد) عصر بزمده آستانه ده مسموع اولان جواب
مسکتک بریدر که کبرادن بری اتیاعندن برینه نه وارنه یوق دیو صور دقده وار اولان برودت شتا
و یوق اولان اخجه در دید که وافر کولوب خلی ایچره و یرمدر رجاء الله علی من اعطاه (حکایه) آل
عباسدن معتصم خلیفه فتح بن خافانه که اول زمان صبی ایدی ای قح شو یوز بیک طاشندن اعلا
برفص کوردیکی دیو خاتمی کوسرتد که نعم خلیفه م اشبو خانم طاقلی اولان یدم مؤیدانن اعلادر
دید که معتصم ذکاسنه تحسین ایدوب خلعت فاخره و عطیه وافر و یردی (حکایه) برجل
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اذیدعری یو کدر یا خود سزمی دیو عباس رضی الله تعالی عنهدن
سؤال ایلدکه اول عم نبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یو کدر بن ذات رسالتنا هدن
مقدم تولد ایلد م دیو دهان حسن ادب اوزره جواب و یرمدر (حکایه) خلفادن بری سعید بن
مره الکندی به سن سعید سن دید که سعید سز سکر بن ابن مرهم دیمدر (حکایه) مأمون
خلیفه دخی سید بن انسه سن سید سن دیچیک سید امیر المؤمنین در بن ابن انسم دیو ظرافت
ایتمدر (حکایه) امرأه عربدن مهلبک حجاجه اولان جوابی دخی یوقیلدکدر که برکون
بر برورر ایدی مهلب حجاجدن اوزون ایکن حجاج سنی اطولسن بنی دید که امیر اطولدر
بن قائم ابسطم دیمدر که طولدن طانک فحبله منت و کرم معیاسنه اولان طولی مراد ایتمدر
(حکایه) مأمون خلیفه برکون سرانک حراسنی یعنی قراولنی یوقله قصدیه چیققدقه مکر
اول کیجه حراس ایچنده عمرو بن سعد بن سالم نام ضابط بلنغ نو بنی یولمش مأمون سن کیمسن
دید که بن عمرک الله عمروم و یا ام اسعدک الله سعددر و جدم ملک الله سالمدر دید که اطرافت
تعبیرندن یعنی اسامی مذکور به مناسب دعا سنه حظ ایدوب یو کیجه بزی حفظ ایدن سنسن
دیچیک ای امیر المؤمنین سنی الله تعالی حفظ ایلسون دعاسنی مراد ایدرک * فانه خبر حافظنا
وهو ارحم الراحمین * اقتبا سیله جواب و یردی بو تعبیر بنه دخی محظوظ اولوب
فی الحال مأمون عمرودن رضایی مشعر * ان اخا الهیجاء من یسعی معک * ومن یضر نفسه
لیفعلک * ومن اذا ریب الزمان صدعک * شئت فیه شمله لیفعلک * قطعنه سنی ائشاد

ایلدیکه بیت اول امثال مطلبند دخی کذران ایتمشد ر مالی جنکده ارقداش اید جک تحقیق
سنکله سعی ایدن وسنک منفعتک ایچون کندی نفسنه مضرت یعنی فدا ایدن واکدار دهر سنی
تصدیع ایندیکی وقتده جمعیتی وراحتی سنک جمعیت خاطر و قوتک ایچون طاغیدن مرد دیمکدر
ایات بتدکده عمر و کال درایت و بلاغندن ایات خلیفه دخی اوزون اولیدی دیومنی دخی ایدر
(بعده مأمون علیه الرحمه فی الحال عمروه درت یلک التون اعطا ایلدی (قلت) سلطان
سلیم قدیم روح الله تعالی روحه حضرت تریسک مطلع غزلی اولان * این سفر کردن و این بی
سرو سامانی * ما * بهر جمعیت دلهاست پریشانی * ما * قطعه مذکورنک بیت اخیرله هیزنک
دوشمشد (حکایه) اولمشکه حجاج وفات ایدکد نصکره انک صاحب شرطه سی یعنی تفکیجی
باشیسی مقامنده قولندی یزید بن ابی مسلم امویه دن سلیمان بن عبد الملک حضورینه
داخل اولدقده سلیمان دروننده اضممار ایلدیکی عداوت حجاجی اظهار امر قوم یزیده * قبح الله
رجلا اجرک رسنه واولک امانته * یعنی حق تعالی اول رجلی یعنی حجاجی قبح ایلله که سنک
کی شخص زمانی چکمش یعنی ایشنده قولنوب امانت ضابطلکی سکا ویرمشد دیوتو بخ ایدر
اولدخی * یا امیر المؤمنین رأینی والامرک وهو عنی مدبر فلور رأینی والامر علی - مقبل لاستکثرت
منی ما استصغرت ولاستعظمت منی ما استحققت * دیدی یعنی ای امیر المؤمنین سن امارته
ایکن بی یکس کوردک اگر اقبالم حالده کوردک امر صغیر می کیر وحقیر می عظیم کوردک
دیو فرصت انک اولدیغنه تهر یض ایلدی بعده سلیمان حجاجی جهنمه ممکن کورمه بسن دیدکده
ای امیر بویه دیعه زبر حجاج سندن اول پدر و برادر یکه خدمت و جباره و خصماء بی امویه بی
ذلیل ایدوب معنده امارت منار بی سنک ایچون آماده ایلدی یار بی روز قیامتده پدرکله برادر یکک
صاغنده وصولنده یعنی اورطه زنده کلوب انلر نه مکانه اولور لر ایسه حجاج دخی انده اولور
دیو الزام ایلدی (حکایه) حضرت علی رضی الله تعالی عنیه بر یهودی تعریض کونه
پیغمبر یکرک انتقالنندن اون بش سنه کجکده نه اولدیکه بر بر یکرله مقاتله به باشلدیکر دیدکده
اول مدینه ملک بابی رضی الله تعالی عنه وکرم وجهه دخی الزام قصدیله مقابله ده ای معشر
یهود فرعون غرق اولوب نیکی سزلی بچردن مر ورا ایدر یوب هنوز یاغیرک صوبی قورومادن
﴿اجعل لیسآ آلهة کما لهم آلهة﴾ نص شریفی ناطق اولدینی اوزره حق سبحانه و تعالینک
فردانیت و وحدانیت داله اولان بونجه معجزات باهره وادله ظاهره بی کوردک نصکره اصنامه
عبادت ایلر بر قوم لثام مشرکینه ملاقات ایلدیکر زده ادب و حیا ایچوب نیکره خطاب ایلله
ای موسی زره دخی بونلرک آنه لری کی آلهة متعدده پیدا ایلله دیمدیکر می دیو اول یهودی مردودی
میهوت ایلدی (قلت) و الحال که عهد مرتضاده رضی الله تعالی عنه اولان حال ایسه کتب
کلامیه ده یازلدینی اوزره امور اجتهادیه دن اولوب ضمتده کاه ترتب اید جک شی یوقدر
حضرت علی رضی الله عنیهک جواب یهودیده بو طریقده کتاملری پر وجه اشارت سائل
مردودی اخام و الزام قصدینه منیدر فندبر (حکایه) حجاج صعود ایلدیکی منبرده بر کاغد
بولوب ایچنده ﴿قل تمتع بکفرک قلیلا انک من اصحاب النار﴾ آیت کریمه سی یازلمشدیکه
مال شریفی حبیب تهدیدا کفر ایلله متصف اولان کیمسه به کفر و ضلالتکده قلیل
اوله رق تمتع ایلله زبرا کفر ایلله تمتع و نعبش انجق دنیا در دنیا آخرته نسبتله قلیلدر البته سن
اصحاب نار و اهل جهنم سنس دی دیمکدر که بونکله حجاجه تعریض ایتمشد حجاج دخی اول
آیتک تحتنه جواب اوله رق ﴿قل موتوا بفیظکم ان الله علیم بذات الصدور﴾ آیت کریمه سی
یازدیکه سباقله مفهوم لطیفی حبیب سزله کفار و منافقین ملا فی اولدقلرنده نفاقا و تقر برا

مؤمر دیرلر و خالی اولدقلری وقتده غیظ و غضبلندن تشفی صدره طریق بوله مدقلرندن ناسفا
و تحسرا غیظ ایلله یازمقلری اصرار حبیب انلر خطاب ایلله که غیظ و غضبک ایلله اولک
حق سبحانه و تعالی صدورده یعنی قلوبده مضمر اولان کرک کفر و ایمان و کرک بغض و غیظی بیلور
دیمکدر (حکایه) بجنون طاق نام ملای برکون پشتالسنز جامه کیرر مکر حضرت امام اعظم
جامده ایمش بجنونی بویه کوروب کوزلر بی بو مدقلرنده بجنون تعریضای امام کوز یکر نه زمان
اعمی اولدی دیدکده سریکی هتک ایلدیکک زمانده دیو جواب ویرمشد (حکایه) حجاج
برکون عونه و خدامیله تیزه و تفرج قصدیله برز هتکاهه واروب براز تفرجندن نصکره عونه و خدامنه
اذن و یروب کندی تبدیل جامه و هیئت ایدوب سیر ایدر کن بی عجل قبیله سندن بر پیره
مصادف ایدر وای پیره محلدن اولور سن دهرک مصاحبه باسلر پیر دخی شوقریه دن او اورم دیو
وطنی سوبلر عاکری یعنی و یوده لر یکر نه حالده کورر سن دیو استفسار ایتدکده شرعالدین ناسه
ظلم و جور و اموالربنی اخذ ایلله تعدی و غدر ایدر لر دیوشکایت ایدر حجاجک حقنه نه دیر سن
دیدکده اهل عراقه بواژه قدر اندن اشروالی کلامشدر حق سبحانه و تعالی حجاجی واستخدام
ایلدیکی عمال و حکامی قبیح ایلسون دهرک بد دعا ایدر ای پیر بن کیم بیلور مپسن دیدکده پیر
بیلر م دیدیکته مقارن بن حجاج دیمکک همان پیرنفسم سکا فدا اولسون ای امیر بنده کرمی
دخی جناب دولتر بیلور مپسن دیمکک حجاج بیلم دیدکده عجل قبیله سنک بجنونی بم بهرکون
بنی ایکی کره صرعه طوتر دیدکده حجاج دخی پیرک اشبو تدارکنه حظ ایلله خندان و صلاه
سنیه و عطیه بهیه ایلله احسان ایدر بر کیمسه برر جلاک خانه سنده او طور رایکن خانه نک سققی جاطر دامغه
باشلر اول کیمسه صاحب خانه به غالباً چابیده سقطلق وار خانه بی تعمیر ایلله دیدکده صاحب خانه
قورقه بو خانه نک سققی بو یلجه تسبیح ایلر ضرری یوقدر دیمکک قورقارم تسبیح ایدرک کندویه
رفت کلورده برکون سجده به وارر سوزیله ظرافت ایلدی (حکایه) ملوک ماضیه دن بر ملک
برکون وز برینه حق سبحانه و تعالانک قولنی مرزوق ایلدیکی نعمت خیر لیس نه شیدر دیو سوال
ایلدکده وز بر عقلتدر که انکله تمپش ایدر دبدی بنه ملک عقلی مفقود ایسه دیدکده وز بر صاعقه در که
اکا اصابت برله اهلاک و احراق ایتمکله عباد و بلاد ککندیدن استراحت ایلکدر دیدی
(صاحب مستطرف اشبو معنارده اجوبه مسکته لایعد و لایخصی و تبعنده عجز در کار
و ذکر ایلدیکیم حکایه لدن استیفای حظ اولنه جنی آشکار در دیوب بو فصلی اتمام ایتمشد

باب التاسع فی ذکر الخطب و الخطباء و السعراء
و سرفاتهم و کبوات الجیاد و هفوات الامجاد

اشبو طقوز نیچی باب خطب بلیغه و خطبا و فححا و شعراء بلغا و سرقات شعریه لری و جیادک
سقطاتی و امجادک هفواتی بیاننده در (حکایه) مأمون خلیفه ناسه موعظه حسنه بی متضمنه
شوخطبه بلیغه بی او قومشدر ﴿اتقوا الله عباد الله واتم فی مهل بادروا الاجل ولا یغرنکم الامل
فکان بالموت قد نزل فشغلت المرء شواغله و تولت علیه بواطله و هیئت اکفانه و بکاه جبرانه
و صار الی التراب الخالی و جسده البالی فیهو فی التراب عفیر والی ما قدم فقیر * مالی ای عباد الله
الله تعالی دن قورقوب خیرلو عملده اولک زبرا سز مهلتدرده سز یعنی عمر قاصر یکر موقت
و مؤجلدر و فکتره حاضر اولک امل دنیا سزری الدائمسونکه امل موتله بله کاشدر والدانامغه دقت
لازمدر زراکشی بی شواغل دنیو به مشغول قشش و باطل و رزائل شغلار متعاقبا کشتنک اوزرینه
یغلمشدر یعنی جو قدر و کند و بی کشتی صاغ صانور سده کفتی حاضر لئش و قومشوری اغلمشدر

یعنی البته بونرا اولور و چورو یی جسدیله خالی ترابه رجوع ایتشدن یعنی البته فوت اولوب ترابه مستور
و آخرتده دخی باعث مغفرتنه محتاج اولور (امام شعبی رحمه اللهدن روایت اولمشکه هر کیمی که
خطبه او فورتن دکاه مدم دروغدن بلکه خط ایدر خوفیله کاشکی کسه ایدی دیر ایدم مکر زیادیکه
انلر زیاده ایتدیکه حسنی ازدیاد بولور دیمشدر (حکایه) حضرت علی رضی الله تعالی عنه
بعض خطبه لرنده (ای عباد الله موتدن صاقتک صاقتک ز براندن فوت یعنی خلاص و نجات
یوقدر ثابت و مقیم اولور سه کز سزی طور فرار و حذر ایدر سه کز ابریشر ناصیه لریکرده معفوده
و وقوع واصابتی متحققه در نجات قنده در قنده و خلاص نرده در نرده در و موتدن صکره سزری
بر طالب سربیع دخی وارد که اول قبر در آگاه اولک که قبر باجنت باجنت لرندن بر باججه در باججه
حفر لرندن بر حفره در قبر بهر کون اوج دفعه بن بیت ظلمت و بیت وحشت و بیت دیدارم یعنی
قوردر مزلیمی دیوتکلم ایلر آگاه اولک که تحقیق قبرک وقتی وراسته بروقت یعنی حشر و اردر که
قبردن اشد در او کونده صغیر و مسن و کبر کمال شدت و دهشتندن زائل العقل اولور و هر بر
ام مرصعه ارضاع ایلدیکی اولادندن ذهول و غفلت ایلر و کبر طوغور یعنی خلق خوف ایدر
آگاه اولک که انک آرقه سنده دخی برهنکام یعنی جهنم زمانی وارد که او کونک شدتندن ازید
و نار و حرارتی شدید و قهر و نهضاتی بعید و حلی و زینتی حدید و آب و شرابی ماء صدید در او کونده
حق تعالی حضرت لری قولرینه غضب و جلال ایلر تجلی ایلدوب عفو و مرحمت ایلر خطبه
یو مقامه کلدکده مسلمینه بکاء شدید و حزن مدید حاصل و عارض اولنجی یوردیلر که
ای مسلمین آگاه و متنبه اولوک که سابقده ذکر و بیان ایلدیکرک وراسته بروقت دخی یعنی
نعم جنت وارد که حسکزه نظرا عرضی سموات و ارض مقدار ایدر خدادن قورقنلر ایچون
حاضر ایتشدن مأنده اولان اشبو * عباد الله الموت الموت لبس منه فوت ان اقم اخذکم وان فرتم
منه ادر ککم الموت معفود بنواصیکم فاتجا التجا والوحا الوحا فان وراءکم طالب احثنا وهو القبر
الا ان القبر روضة من رياض الجنة او حفرة من حفرات النار الا انه يتکلم فی کل یوم ثلاث مرات
فیقول انا بیت الظلمة انا بیت الوحشة انا بیت الدیدان الا وان وراء ذلك اليوم يوم اشد منه يوم
یشب فی الصغیر و یسکر فی الکبیر و تذهل کل مرصعة عما رصعت و تری الناس سکاری و ماهم
بسکاری ولكن عذاب الله شدید الا وان وراء ذلك اليوم ما هو اشد منه نار حرها شدید و قهرها
بعید و حلیها حدید و ماوها صدید لبس الله فیها رجاء قال فیکي المسلمون بکاء شدید فقال
الا وان وراء ذلك اليوم جنة عرضها السموات والارض اعدت للبتقین اجارنا الله وایاکم من العذاب
الایم * خطبه سیله خطابت یوردیلر (حکایه) حجاج خطبه یه چقبوب سزله ابراهیم
ابن عبد الله بن حسنک رضی الله عنه بصره ده ارفودینی خطبه فی اوقویه جفم دیدی خطبه
بودر * ایها الناس کل کلام فی غیر ذکر الله تعالی فهو لغو و کل صمت فی غیر فکر فهو سهو
والدنیا حلم و الاخرة یقظة و الموت متوسط ینهما و نحن فی اضعاف احلام انتهی * مال خطبه
ای ناس سزله و عظم و نصیح ایدر مکه هر بر کلامک ذکر اللهک غیر بدر لغو و عبثدر
و هر بر صمت و سکوت که فکر بار ینک غیرنده اوله لهو و لعبدر و دخی دنیا نوم و خوابدر و آخرت یقظه
و انباهددر و موت ایتکسی یننده حالت متوسطه در و بر یعنی انسان اضعاف احلامده یزدیمکدر که
حجاج بلیغ ایکن بوندن ایلر سنی بوله مد یغنی و کند ینک فهمنی بو وجهله اشعار ایتشدن
فصل فی ذکر الشعراء و سرفاتهم * اشبو فصل شعرا و بر لرندن اخذ ایتدکری معانی که
نلم بدیعده سرفات شعر یه دیرلر اکا دادر در (رسول اکرم علیه الصلوة و السلام افندیمک
حضور معجزات ظهور لرنده وقت جهالت شعر لرندن و معلقه سبعة ار بایندن امری القبس

ابن حجر الکندی بر مناسبتله ذکر اولند قنده (هو قائد الشعراء و صاحب ابراهیم) پیورمش اولد قنری
صاحب مستطرف عبارة شریفة مذکور یه قصر ایلر تحریر ایتشدن عبارة مذکور امری
القبسک رئیس شعر اولدیغنی اشعار ایدر (حضرت عمر عبد الله بن عباسه رضی الله عنهم قوی
بیننده تعاطل اولیان یعنی فتور سزار نجال ایلر نظم ایدن و کلام بی نظام وحشی به اتباع ایجتان
اشعر شعرا بی خبر و پردید کده ای امیر المؤمنین اول وصفله متصف اولان زهیر بن ابی سلمادر که
اخشا مدن صبا حه قدر انشاد و نظم ایدوب * وان اشعر بیت انت قاله * بیت یقال
اذا انشدته صدقا * یتنی قائل اولمشدر دیدی و مال بیت مذکور قائل اولدیکش شعرك و لاسی
شول یتددر که انی انشاد ایتدیککده سکا طوغر یسن دینله دیمکدر (قلت) بوسوز ایلر شعرك ایلغنی
اکذیدر دینلان کلام یننده منافات یوقدر ز بر عالم امکانده کالاله متصف ذات بولنور زهیرک
سوزی او مقوله برمد وح بولند قنده وصف اولنه دیمکدر و بالکن بحاز و استعارات و کنویات
و مبالغات خود کذب دکلدن و بوندن باشقه اکتبه دخی تجوز و لحوظدر فتدبر زهیرک کلامنی (ع)
* و احسن القول ماصدقه الفاعل * مصرعی تأیید ایدر که مفهومی قولک احسنی فعل
کندوبی تصدیق ایدن یعنی نفس الامر و ظاهره مطابق اولان دیمکدر (بلغادن خطیئه یه
اشعر ناس کیدر دیو صور اید قنده زهیری مراد ایدرک * ومن یجعل المعروف من دون عرضه *
یفره و من لا یتقی الشتم یشت * قولنی سوبیلندر دیمش زهیر دنصکره اشعر کیدر دندل کده
عید بن الابرص نام شاعری مراد ایلدیکی حالده * من یسأل الناس یحرموه * وسائل الله
لا یحب * کلامنی قائل اولاندن دیو جواب و یرمش بوندن صکره کیدر دیند کده ترغیب اولند یغنی
وقنده بودر دیو لسانندن دهاتی چیقاروب کوسرتمشدر (قلت) جوابده اشبو اشارتی و وضعی
ایدن ذاتک سوزی نیجه اوله جفی مطالع ییور یله عید مذکورک (من یسأل) آه قولنک مفهومی
ناسدن حاجاتی سؤال ایدن لری ناس محروم ایدر لکن خدادن سائل اولان خبیت و خسران بولماز
دیمکدر (بعض بلغایه اشعر ناس کیدر دیو صور اید قنده رهب یعنی خوف حالنده نابغه جعدی
و رغبت اولند قنده زهیر و غضب حالنده جر پردر دیمشدر که مراد ترهیب و ترغیب و اغضاب اوله
یاخود احوال کند و لرنده بولند یغنی هنکامده رنکین منعال بوله لری دیمکدر (جادال اویه دن ابن
ربیعک شعری کیفیتی سؤال اولند قنده ایچ قبوغی صو یلمش برفستق کیدر هر کز تناولنه طویلاز
دیمشدر (قلت) غالباً شام فستق اولمیدر و اوفستقده بو کیفیت فی الحقیقه واردر لکن اندن
الذمیه او عهدده اورالده بولغامق کر کدر فافهم (عید الله بن عبد الله بن عتبة بن مسعود رضی الله
عنه حضرت لریکه مدینه منوره ده فقهاء سبعة دن و کبار تابعیندن بر عظیم الشان ذاندن و عبد الله
ابن مسعود رضی الله عنه حضرت لری ینک قنداشی او غلیتک او غلیدرهم فقها دن وهم شعرا دن
اولوب کدوبه ینه فقهاء سبعة مشهوره دن سعید بن المسیب حضرت لری * انت الفقیه الشاعر *
دیو ثنا ایدر ایدی فافهم قدر الشعر یا منصف (بلغایک بیانی اوزره شارد شعره یعنی شاعر جمع خاطر
ایچون بماء جاری و شرف عالی و ممکن خضر خالی کی الزم برنسته یوقدر شرف علو و مکان عالی
و مجد معتالیته در یعنی صفای خاطر اشیاء مذکور ایلر حاصلدر (منقولدر که نابغه جعدی یه
فرق کون قدر قبض بال حاصل اولوب اصلاً نطق شعر ایدرهمش بوخلالده قبیله سی بنی جعدده
مقاله و محاربه ایدوب اعدا لرنه غلبه ایلد کلدن کده کندوبه طرب و فرح و فکر ینه کباست
و صعب و مشکل اولان معانی و قوافی ذلیل و منقاد اولوب انشاد شعر ایلد کده قبیله سی خلقی
یمین ایدرک دیمشدر که شاعر یمز لسانی انشاد شعر ایلر اطلاق ایلسی اعدال یمز اوزرنه ظفر و غلبه دن
زیاده یزلی مسرور ایلدی دیدیلر (قلت) اشبو نقل * قدر زر کر شناس قدر کوه کوهری

خواسنجه قبیله مذکور سرایا بلغاد ن اولوق اقتضا ایدر (ابلغ شعراء دولت آل عباسدن
ابونواس شعر نظم ایدم مدد یعنی شاعر ماهر اولمادم شاعران خنسا ولبلی ایچنده اوله رق
التمش قدر نسواندن شعر روایت ایلدیمجه وروایت ایلدیمکه رجالی بوکا قیاس ایلدیمشد
(قلت) بوندن منهدر که مطولات و مختصرانده تفصیل اولد یغی اوزره بلاغه
ملکه تنبع ومطالعه آثار بلغایه موقوفدر وبعض معاصرینک بن اصلا دواوین اسلافه باقدم
دیو تفاخری اشعاری کی جای حیرت فهوم ومستوجب سکوت معلومدر (صاحب العروض
خلیل (ع) الشعراء امراء الکلام * يتصرفون فيه انی شأوا جائز لهم فيه مالا يجوز لغيرهم
من اطلاق المعنى وتقيد * یعنی شعراء بلغا امراء کلامدر کلامده مراملری وجهی اوزره
تصرف ایدرلر اطلاق معنی وتقید وتسهیل لفظ وتعبیددن غیرلره جائز اولیان انلره
جائز دردیشد (روایت اولمشدر که امرادن بری عهد شایده بولسان اوغلنی برخصوص
ایچون شامده بولسان خلفا دن بر ذات درایت صفاته ارسال ایدر خلیفه شاب مرسله سن
قرآن عظیم الشان قرائت ایلدیکدی دیکده نعم قرائت وتعلم ایلدم دیوب بعده حساب فرائض
اوقودکی دیکده اوقودم دیدی اشعار عرب روایت وتعلم ایلدیکدی دیکده اوقودم دیدی
خبروردی مصححتی بالثبوتیه اعاده و باباسی اولان امیرموی البه یازدیغی امرنده بالاستنطاق
اعاده ایلدم اوغلوی حق تعالی سکا مبارک ایلسون وکامل ومستعد بولدم لکن اشعار وقوافی
تعلیم ایلدیرا عمر بن الخطاب رضی الله عنهدن استماع ایلدمکه سزرا اشعار وروایت وانشادینه
سعی واهتمام ایلدیکدیرا شاهار محاسن اخلاقه دلالت ایلدوب ومساوی طابعی نئی ایلر وعلم انساب
اوکرتمکه جذبلیغ وسیعی منبع ایلدیک که چوق قرائت بمجهوله عرفان انساب ایلد واصل اولنور
وبرو بخرده سبیل وطریقه دلالت مقداری علم نجوم تعلم ایلدیک بیوررل ایدی و بن اشعار تعلیمه
اکتساب ایلدیکم فائده اردن بریسی بعض وقعهده هرب وفراره عزیمت ایلشدم ثبات قدمه سبب
وداعی ایچو شاعرک * اقولها اذا جشنت وجاشت * مکاتک تحمدی وتسترچی * قوی سبب
اولمشدرد بو مرقوم زیاده تحریر ایدر (قلت) مال بیت بن قبیله نک ایچنده اولوب جنکه
برابر کلان محبوبه مه اضطراب حرکت وفریاد ایلدیکدی وقته تسلیت وروب دیرمه ای
بنم محبوبه م اولدیکم مکانه ملازم اول یعنی ثبات قدمه قرار ایلدیمه مفاصل ایلد که اگر غایبه اولور ایلدیک
مجموده وممدوحه اولور سن یوق هلاک اولور ایلدیکم یاد ایلد که بکیمیه رک مسترجعه اولور سن دیمک
مطالعه اولنور ویت مذکور عود بن اطنابه الانصارینک * ابشلی عقی وابی بلالی * واخذت
الحمد بالثمن الریح * واجسامی علی المکروه نفسی * وضربی هامة البطل المسیح * قطعه سنک
آخریدر بعض نسخهده (اقول لها) (وقولی کما) واقع اولمشدر جاش خوف عندنده قلبک
مضطرب اولسی وجشوء فزع وغمدن ناشی حرکت مغالینه در بوضوئده لها ضمیری نفسه
راجمدر قندبر (بعضیلر دیدیلر که خلف الاحرکی شعر وشعرا بی زیاده ییلور بر فردی کورمده
السنة قول قدما اوزره انلره اسنادا شعر نظم ایدر ایدی وقدمانک شعری ظن اولنوب تمیز
اولنه مزدی آخر حالنده ترک شعرا دیوب حق تعالانک عبادات وطاعاته حصر اوقات وهر بر
روز وشبهه قرآن عظیم الشانی ختم ایدر ایدی حتی بعض ملوک عظام بر بیت تکلمیچون مال کثیر
واحسان وفیروعدا یلش ایکن اعتذار ایدوب نظم ایلدی (مر ویدر که حسن بن علی رضی الله
تعالی عنهما شعرا و فرت اوزره جائزه احسان ایلدیکلرنده بعضیلر ای امیر المؤمنین بونلره کثرت
اوزره احسانکره سبب نه اوله دیدیکلرنده * خیر مالک ما وقیت به عرضک * بیورروب وبوشعری دخی
انشاد ایلدیلر * یا خا الفضل اکرم الشعراء * واغتم منهم الوفاء والثناء * لو هجوا الظبی صبروه

ککلب * او هجوا المسک صبروه خراء * مال شعر ای فضل وعقل صاحبی شعرا به اکرام
ایدوب انلردن بوسبله وفا وثنا اغتام ایلد زیر انلر آهوی هجو ایتسه لکلب کی ایدرلر ومسکی
هجو ایلدیلر خرا یعنی نجاست غلیظه وفضلات قیلندن قیلارلر دیمکدر (ومال کلام مالکک
خبرلوسی سنک عرضکی وقایه وحفظ ایلندر یعنی شعرا نک اکثرینک السنه سی مصونه ومحفوظه
اولیوب مغیر اولدقلرینی هجو ایتدکلرندن بذل مال ایلد انلردن عرضی صانوتون المق دیمکدر
(مقداد بن الاسود دن منقولدر که اصحاب رسول خدا صلی الله علیه وسلم دن عایشه صدیقه
رضی الله تعالی عنهدن غیری شعروقر یضده اعلم بذات ایلد تکلم ایلدم دیمشدر (ابوالزباد
دیمشدر که عروه دن زیاده شعر روایت ایدر یعنی اشعار عربیه واقف بر فردی رؤیت ایلدم کند ویه
استحسانا مارواک للشعر دیدیکمده عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها نک روایتی یاننده بمر روایتیم
هیچ یعنی مشارالیه باندن اروی وکندولر یته برشی خطور ایلدیمه یعنی فعلا وقولار سنه بی اجرا
ایلد کلری وقته اکا مناسب بر شعر انشاد ایدر یعنی روایت وقرائت ایدر ایدی دیدی (وابن ابی
ملیکه حضرت عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها نک * رحم الله لیلداقی لاروی له الف بیت
وانه اقل ما اروی لغيره * کلاما برینی روایت بونی تأیید ایدر (انموذج القرایب) بو محله عبارته
مستطرف * وقال ابوالزباد ما رأیت اروی للشعر من عروة فقلت لها ما رواک للشعر یا ابا عبد الله
فقال وما رواینی معروایه عایشه ما کان یزل بهاشی الا انشدت شعرا * وروایت مذکوره ابن ابی
ملیکه دن صکره (وکان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یتمثل (کنی الاسلام والشبب للمره
ناهیما) فجعله لا یطیقه وقال ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه اشهد انک رسول الله وقرأ
وما علمناه الشعر وما ینبی له * صورتنده ایکن بعض مترجم (حکایه اولمشکه ابوزیاد دیمشکه
عروه دن زیاده شعر بر فردی رؤیت ایلدم کند ویه نه شی سنی اشعر قیلدی دیرک سوال ایلدیمکه
عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهدن تعلم ایلدم او ذات علیه برشی وارد و نازل اولماز ایچو او
شبهه بر شعر انشاد بیوررل ایدی حتی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیمن عایشه صدیقه نک
شعری ایلدیمشکه بیوررل از جمله * کنی الشبب والاسلام للمره ناهیما * مصرعی در بارلر نندن صادره اولمش
دیدیلر ترجمه مصرع بر کیمیه بی متلا اولدیمه معاصی ومناهیدن منع وزجرده او کیمیه نک اسلامی
واسلام ایچنده لجه سنک سفیدی کافی ووافیدر شیخ عتیق ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه
یا رسول الله یخاطب هذایت ما بکرت رسالت ونبوته شهادت ایدرلر نیچون شعر تکلم بیورماز سکر
دیدیکلرنده شو آیت کریمه بی قرائت بیوردرلر استعید بالله * وما علمناه الشعر وما ینبی له * دیو
ترجمه ایلشدر که انیت اخطار کوسرلدی تجاوز الله تعالی عن قصورنا جیعا (مال روایت ثانیه
مذکور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لیلدیک (ع) کنی الشبب والاسلام للمره ناهیما * قوله
تمثل به اسلام افظنی فذم ایلد * کنی الاسلام والشبب للمره ناهیما * بیوردرلرنده حاضر بالمجلس
الشریف اولان ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه شهادت ایدر که تحقیق سن رسول
خدا سن دیوب * وما علمناه الشعر وما ینبی له * نص شریفی تلاوت ایلدی چوکنه اسلام
تقدیم اولند قدومه وزن مصرعه خلل کلور بوایسه شان نبوته شین ویرمز زیر شاعر بت بادی
وجدان معانی لطیفه اولفله آتیان قرآن مینده منکرین کافرینه جای اعتراض اوله جفتدن
بر منطوق نص شریف مد کور ذات نبوتدن یاخود قرآن کریمدن شاعریت سلب اولمشدر
(مال مصرع مذکور انسانه اسلامه قوجه لقی مناهیدن ناھی اولدقلری حالده کفایت ایدر دیمکدر
زیرا سلم اولان منهیانه یاقلشمن وقوجه لقی لفظا ومعنی فسق وفجوره فتور ویرر یعنی قرب هنکام
موت اولفله ذخر آخرقی اقل اولنره دوشندیرر وفقیرک معنای مصرع ایلدی تصدیقا (بیت)

نه در بو یوزقر الغی ایله رسوای عام اولق * سفید اولش ایکن اسعد کی بر فاسقک ریشی * مقطعی
طبع صحیفه استغفار قلندی شاعرک * سندی لک الایام ما کنت جاهلا * و یا تیک بالاخبار
من لم تزود * کلامی انبیاء علیهم السلام کلام حقته شبیه در دیو ابن عباس رضی الله تعالی
عنک شایبورد قلربی سفیان ثوری لیثدن اولدنی طابوسدن اولدنی ابن عباسدن روایت ایتشد
ومفهوم شعر مر قوم سکا بیلدیک شیار ایله دهر ظاهر اولور و آماده قیلدیک یعنی خاطر کده
اولیان نسلمی اخبار ایله بر کیمه کلور یعنی حوادث عالم منجده در دیمکدر (کعب رضی الله تعالی
عند خطبته نام شاعرک * من یفعل الخیر لایعدم جوازه * لایذهب العرف بین الله والناس * من
قولی استماع ایتدکده بوقول تورانده حرفا بحرف شوصورتله موجود در بقول الله تعالی * من
یفعل الخیر یجده عندی ولایذهب الخیر بینی و بین عبدی * دیمشدر مأل قول شاعر خیر اشلیان
کیمه نیک جائز لری یعنی ثواب لری منعدم اولماز ولله اولان معروف واحسان حق ایله ناس پینده
ضایع اولماز یعنی جنساب حق تعالی اجر بی لطف و کرم ایدر دیمکدر * شعرا نیک فضلنه دال بر نسته
اولماسه شعر ارسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اعدایه آماده قیلدیک جند اولدقلری کافیدر که
حضرت نبی ذیشان علیه الصلاة والسلام حسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه (شن
الغطار یف علی بنی عبد مناف فوالله لشعرك اشد علیهم من وقع السهام فی غلس الظلام فلیحفظ
بنی فیهم) یورد قلرنده حسان دخی * والذی یغنی عنک بالحق لاسلک منهم کاتسل الشعرة من العجین *
دیوب بعده لسانی چقاروب وانفک اوجنه طوقوندربوب * والله یارسول الله انه لیجبل لو وضعته
علی حجر لقلقه اوعلی شعر خلقة * دیدکده حضرت فخر کائنات علیه اکل الحیات والتسلیمات *
(ایدا الله حسان روح القدس) یورد یلر مأل روایت مذکور حضرت سید الانبیاء علیه وعلیه الصلاة
والحایا افندیمر حسانه خطا بعد مناف قیله سنی یعنی قوم رسالتناهی قبائل عربک سر کرده لری
تعدی به باشلدی واجب تعالا به قسم ایدر مکده سنک هجول انلر کیجه نیک آخرنده اولان شدت
ظلام وقتی طوقان اوقدن اشددر که نه طرفدن کلدیکی و کیم آتدیک بیلدیکدن قورنمی ممکن
دکلدن و لکن بنم یتیم انلردن حفظ اولسون یورد قلرنده حسان سنی حق اولان نبوت ایله بعث
ایدن خدایه قسم ایدر مکده شان ذات رسالتناهی ونسب شریفه کی اعدانک اراشدن یومشاق
خیردن قبل چکر کی سهولتله چیقار بریم یعنی اعتراضدن وارسته ایدر دیوب لسانی بوجه محرر
اشارتله ای رسول حق بوعضوبکا و یله کلور که اگر حجر اوزرینه وضع ایتسم شق و قبل اوزره
قوسم اوستره کی تراش ایدر دیدکده حضرت سلطان الانبیاء والمرسلین علیه الصلوات
والتسلیمات من الرب المعین حسانی روح القدس یعنی جبریل امین علیه السلام تأیید ایتدی
یورد یلر که بعضی روایتده دهان حسانه نفخ جبریل واقع اولمشدر (وینه هر ویدر که مغیره موجودات
علیه الصلوات والتحیات افندیمر حسانک * زعت سخینه ان تغالب ربها * ولیغلبن مغالب
الغلات * قولی استماع یورد قلرنده مقام تحسینده (لقد شکر الله قولک) یورد مشدر مأل قول
مذکور سخینه ایله مقلب اولان قریش صاحب قریش اولان نبی به غلبه یی زعم ایتسم ایسه ده
تحقیق انلر اکسز بن محل غلبه ده البته مغلوب اولور دیمکدر روایت اولمشدر که نبی کریم
علیه الصلاة والتکرم عبد الله بن رواحه به رضی الله تعالی عنه ای عبد الله شعر ندر دیو سوال
یورد قلرنده شعر بر شیدر که صدر منده اختلاج ایدر یعنی کولکه کلور وانکله لسانم انطلاقی ایدر
یعنی سو یلر دیدکده انشاد ایله امر ایدر اول دخی * فثبت الله ماتاک من حسن * فقوت عیسی
بامر الله والقدر * قول مندرج اولان قصیده یی انشاد ایدر اشوقولنی اوقود قدده حضرت علیه
الصلوة والسلام اوح کره (واياک فثبت الله وایاک فثبت الله وایاک فثبت الله) یورد یلر (مأل بیت)

پارسلو الله حق سبحانه و تعالی سکا و یردیک شریعتی ثبت ایتدی یعنی ناست قبلدی بو صورتده عیسی
ابن مریم علیه السلام ک فوئی یعنی شریعتک نسخی حقک امری و قدر یله در دیمک مطالعه
ومعناى اخرى دخی بولنور سه کاره اشارت اخواندن رجا اولمشدر (جواب حضرت دخی تصدیقا
وتحسینا بالتأکید ای ابن رواحه بوقولک خلافتی اعتقاد دن صافن سوزک حقدر دیمکدر (قلت)
بعض نسخ محاضرانده ابن رواحه رضی الله تعالی عنه ارتجالا نظمده مأمور ییبر اولیق * اتی
تفرست منک الخیر اعرفه * والله یعلم ان ما خانی البصر * انت النبی ومن یحرم شفاعته * یوم الحساب
فقد ازری به القدر * فثبت الله ماتاک من حسن * تثبت موسی ونصرا کالذی نصرنا * آیاتی
نظم ایلدیک کورلشدر یعنی فثبت الله الی آخره مصرای قافیه سی مرفوع اولان آیات
مذکور نیک بیت اخیرنده دخی مصرع اول اولمشدر لکن ملاحظه فقیرانه به کوره بوراده واقع
(من حسن) ده نصرت معنای اولق لازم کاورفتامل (مؤلف کاب عقد حضرت صحابه کزین
وتابعین وعلماء مشهوریندن شاعر اولنلری ذکر ایلدیک محله دیمشدر که نبی اکرم صلی الله تعالی
علیه وبارک وسلم حسان بن ثابت وکعب بن مالک و عبد الله بن رواحه شعر اسیدر (طایع
فقیر دیر که اشبو روایتدن استدلال اولنور که استصحاب شعرا امر مستنون وانلره اکرام والتفات
مستوجب فوائد کونا کوندر (سعید بن المسیب دیمشدر که ابو بکر وعمر وعلی حضرتای نظم شعر
ایدر لرایدی اما امام علی شیخیندن اشعرا یدی * ولند کر نیده من سرفات الشعراء *
(قلت) یعنی صاحب مستطیرف رجه الله تعالی سرفات شعر به روشدن (ومن ذلک)
عنوائله بر وجه آتی نمونه اوله رفی چند آیات نقلیه اکستفا ایدوب چونکه کابی
جمع اولدیفندن اکثر مطالبنده اولدیک کی اشبو مطلبک دخی تعریف وانواعی یازوبوب
لکن لزوم بیانی مطالعه سیله خاتمه تلخیص مفتاحدن تعریف و اقسامی عاجزانه تراشیده و قلم
غیر مستقیم اسعد سقیم ائیم ایله مجمل ترقیم اولمشدر ومنه التوفیق (معلوم اوله که مثلا شجاعت
وسخاوتله وصف کی فصیح و غیر فصیح وشاعر و غیر شاعرک یعنی هر کسک عقول وعاداتلرنده
تقرر ایدوب وحاصل اوله رفی عموم اوزره بولان غرض ومقصوده دلالت ایلدیک ناسک
بیلدکلرندن واشبو بملکده مشترک اولدقلرندن اولیان شیده یعنی غرضه دلالتی وجهنی معرفت
فکر ایله حاصل اوله جق تعبیرده ایکی کیمه یعنی ایکی شاعرک اتفاقنه سرقت واستعانه واخذ
دینور وبوجهله اولان اتفاقده یعنی غرضه دلالتده بولان وجهک معرفتده ناسک مشترک
اولمادقلری تعبیرده اتفاق ایدن ایکی قائل مبانده سبق وزیاده ادعای صحیح او اوب
احدهما دن بری افاده ده اکل اولش یعنی اولدقلری معنای واحدی بواندن زیاده ایتسم
یاخود ناقص کتورمش دیه حکم اولنور ایددی اشبو وجهله او اوب واخذ وسرقت تسمیه اولان
تغیر وتصرف ایکی نوعدر که برینه الفاظه دائر اولدیفندن ظاهر و دیگرینه معنایه متدائر
اولدیفندن غیر ظاهر دیرلر اما ظاهر دینلان بر شاعرک بولدیک معانی الفاظک مجموعی و یاخود
بعضی سنی آلتی و یاخود کلی لفظی المبوب انجق معنای سنی المقدر کر لفظنک مجموعی ترتیبی
تقدیم وتأخیر ایله تغیر ایتدیرک آلورسه اشبوشق مذمومدر زیرا که سرقت محضه درو پوشقه نسخ
وانحمال دخی تسمیه اولنور و الفاظک یا مجموعی و یاخود بعضی مرادفته تبدیل اولنق دخی مذموم
اولان سرقت محضه در مثل ادع مکارم ترحل بغیه وقعد و طاعم کاسی * الفاظی صره سیله
* ذرما ترتدیه مطاب اجلس آکل لابس * الفاظلرینه تبدیل اولنق کی و اما لفظنک مجموعی
الوب ترتیبی برجه محرر تغیر ایدر و یاخود مجموع الفاظی المبوب بعضیسن الوریسه که بوا یکی
شقه اغاره ومسح تسمیه اولنور ایددی اشبو ایکی شق اوج حالدن خالی دکلد که نظم قائل ثانی

نظم قائل اولدن یا بالغ و یا ادنی و یا خود مساوی اولور اگر حسن سبک و یا اختصار و یا ایضاح
معنی و یا خود زیاده معنی کی اولده بولنمیان بر فضیلت کلامه اختصاص یچون قول اولدن ابلغ
اولورسه قول ثانی یعنی اشبو اخذ ممدو حدر یوق اگر ادنی اولورسه مذمومدر و اگر مساوی
اولورسه ذم و فضل و ممدو حدر و اما ذکر اولنان شقوقدن بریکه یالکر معانک اخذیدر که
یوشقه المام و سلخ دیرلر بودخی اغاره و مسخ تسخیه اولنان کی اوج قسمدر یعنی قول ثانی قول
اولدن یا بالغ و یا ادنی و یا خود مثیدر یونلردخی بر متوال مشروح ابلغی ممدو ح و ددونی مقدوح
و منلی وارسته ذم و ممدو حدر و اشبو اخذک ذکر اولنان ایکینجی نوعیکه غیر ظاهر ایله معنودر
بر وجه آتی بر اقسام اوزره در اقسام مذکور دن بری نظم اول ایله نظم ثانیکن معناری
بر برینه مشابه اولسیدر و بر قسمی دخی معنای نظم ثانی معنای نظم اولدن اشمل اولسیدر
و بری دخی قلیدر که معنای ثانی معنای اوله تقیض اولدن عبارتدر و بری دخی نظم اولک بعض
معناسی اخذ اولنوب اوزرینه معنای اولی تحسین ایده جک شی زیاده قلمقدرد و اشبو غیر ظاهر
نوعنده ذکر اولنان اقسامک اکثریسی مقبول طبع سلیدر بلکه اقسام مذکور دن بعضیسی
اتباعی حیر ابتداعه کتورر یعنی نظم ثانی یکی و کندی بولمش قالبه افراغ ایدر و بو نوعده
هر بر کتدوسنده اشد خفا اولان یعنی قول و نظم ثانی نظم اولدن اخذ اولندیغی اعمال روبه
و مزید تأمل اولنمقصدین بیلنمیان شی خفا که اخذ و سرقتدن ابعده و ابتداع و تصرفه ادخل
اولدیفنه بناء قبوله افریدر و با آلاذیر و ظاهر و غیر ظاهر شقارنده ادعای بخندن مقبول و مردود
اولمقدن و هر بر اقسامک اسامی مذکور ایله تسبیح اولدن اوله رقی ذکر اولنان احوال قول ثانی
قول اولدن اخذ اولندیغی بیلندیکی وقتده یعنی نظم ثانی حین نظمده نظم اولی حفظ ایتمش
اولدیغی خارجدن و یا خود نظم ثانیکن کتدوسی نظم اولدن اخذ ایتدیکنی خبر و بر مکله
بیلندیکی زمانده دینلور یوقسه بو وجهلر ایله بیلندیکی هنگامده بو آتی سبقت ایتمش و فلان
شاعره بو شاعر اتباع ایتمش دیو حکم اولماز زرا که ایکی فائک لفظده و معناده جیجا و یا خود
یالکر معناده اتفاقاری اخذی قصد ایتمه رک کیفیا اتفاق توارد خواتر قبیلندن اولسی جائز
و مکنسدر و اما بانی اولدن اخذ ایلدیکی طریق مذکور لایله بیلندیکی وقتده فضیلت صدق
غیبیه علم دعوا سندن و غیره نقصه نسبدن سلامتی اغتنام ایچون فلان شوکلای سولیش ایسه ده
فلان دخی بو کلامده آتی سبق ایدوب شویله دیمش دینلدر و السلام (تمه) فی الحقیقه کلات
شعراده آن قدیم واقع و سیما مصراع نارینده حساب حروفه موقوف اولغله مدار تحریر ایله
کثیر الوقوعدر حتی اسعد قاصرک خاطرینه سروری مز حومک چند عدد مصراعی توارد ایتمشدر
* هذامن فضل ربی * و ابن مبادیه نام شاعر حکم ارتسام * مفید و متلاف اذا ما اینته * تهلل
واهتر اهتر از المهند * یعنی نظم ایتدکده تعریضا و تضلیلا * الی ابن تذهب و هذا الخطیئة *
یعنی سن یو یکلش بوله ندن صایدک زربا بو بیت خطیئه نکدر دینلجیک ابن مبادیه * آلان علت انی
شاعر اذواقفه علی قوله ولم اسمعه * یعنی بن خطیئه کی اشعرک زمانته بشمیدیکم حالده قولی
اوزده موافقت ایتمله شاعر اولدیغی شمدی بلدم دیو تشکر ایتدیکی کی سروری کی استاذک کلامنه
توارده شکر مزید ایده رم و فقیرک یو خصوصده مظهر اولدیغی بر کیفیت دخی واردرد کری زبرده
کلجیک بر مناسب باندیه درجی متویکدره مدر همان جناب مبسر الامال عز شانه اقتدار ایله آمین
* فن ذلک * یعنی سرقات شعریه دن بری اوس قبیله سک شاعر و شجاعی قیس بن خطیبک
* و مال المال و الاخلاق الاو دیعة * فا استطعت من معروفها فتزود * قولیدر که اشبو بیتک
مصراع اولی بعض تغیر ایله کعبده معلقه اولان قصائدن طرفه بن العبدک قصیده مشهوره سنده

ممدو ح * لعمرک ما الايام الامعارة * فا استطعت من معروفها فتزود * قولدن المشر
واو قصیده نک اشتها ریه یله قیس مذ کوره نه کیفیتله خفی اوله رقی اخذ ایتمشدر (قلت)
صاحب مستطرفک بو تعجبی حسن ظنجه توارد احتمال بعیدی آکدیر فقط مصراع اولده
اختصار واردر و ممدو ح و ذمی منوط رأی طبع سلیدر (مألری دنیاده مال و اخلاق و ایام دنیا
الده و دیعه و عاریتدر یعنی فنا پذیر اولور و عاریت نسته کی ینه کیدر همان و سعکجه انلرک
ایولرندن تزود و ادخار ایله یعنی خیرات و حسناته صرف و اخلاق حیدیه ایله متصف اول دیمکدر
(عبد بن طیب دخی مرثیه ده * فا کان قیس هلک هلاک واحد * ولکنه بنیان قوم تهدما *
قولی امری القیسک * فلوانها نفس تموت سویه * ولکنها نفس تساقط انفسا * مرثیه سندن
اخذ ایتمشدر (مأل قول عبده قیسک هلاک بر آدم هلاک دکلدر بلکه قیس قومک بنیانی یعنی
سرای حایه سیدر و قوی او سرایده سا کنلدر انک فوتیله اول بنا منهدم و قوی پریشان
اولدی دیمک کیدر (ومأل قول امری القیس بنم محبوبه م ا کر نفس واحده اولیدی اولدکده
سائر لری کی یالکر زجه اولور و لکن عالمک کوکلی ا کا مربوط اولغله اولدیکی هنگام نیجه
انفس اسقاط ایدر یعنی هلاک ایدر دیمکدر اشبو اخذ مذموم شقندن دکلدر لکن ترجیحی طبعه
محولدر (صاحب مستطرف * وقالوا من سرق شیئا واسترقه فقد استحققه وهو ان یسرق
الشاعر المعنی دون اللفظ * یعنی علماء بیان شول بلغ که شعر اخری آله و آتی کتدویه قول
و مال ایله شعر مأخوذك مستحق و صاحبیدر و اول الش دخی یالکر معنای الدیسه لفظی
المامقدر دیمشدر لکن محمل صورتنده بر ایماز در مال ایتمک یول فقیرک نقل ایتدیکی تفصیلاتدن
کوریکه موقوفدر یوقسه یالکر معنای المق ایله اولماز * فن السرقة الفاحشة قول کثیر
فی عبد الملک بن مروان * یعنی صاحب مستطرف اخذک مذمومی شقی نبذه سنی بیانده کیر نام
شاعرک عبد الملک بن مروانی ثناده دیدیکی * اذا ما اراد الغزو ولم یثن همه * حصان
علیها عقد در یزینها * یتنی یازوب و بویتی خطیئه نک * اذا ما اراد الغزو ولم یثن همه *
حصان عایها لؤلؤ و شوف * قولندن اخذ ایتمش و اخذ فاحشدر دیمشدر (مأل بیتین مذکور بن
ممدو ح غزا یعنی جنک مراد ایلدیکی وقتده انی هم یعنی قصدندن انجول ایله تیزن ایتمش
و دخی خطیئه قولنجه کوشته جوهر کوپلر طاقش اولان زوجة عقیقه و جلیه سی و طرفینک
میل محبتی آتی عزیمت و همشدن رد ایتدی یعنی مال و عیاله با قیوب کد و بی مهلکه به القایدر
بهادر در دیمک کیدر و فی الحقیقه بو سرقت بر ایواخذ دکلدر (غریبه) بیت مذکور ترجمه
نام بر کاید (ترجمه بیت ممدو ح غزا و جهاد ایلدکده همت و عزیمتی ممدو ح و ثنا ایلز کانه
اوزرنده حلی اوله رقی لالی و کوپلر و سائر جواهر مرصعه اولان بر هیز کار امر آدر دبو ترجمه
اولمش کوریلوب فی کل الوجوه هوش فتور پوشه خیرت اندر حیرت کلشدر فتدبر ایها المنصف
اسعدک الله تعالی بالتوفیق (جریر شاعرک شعرده بخبری درکار و تصرف ابکار کلامده قدری
آشکار ایکن * فلو کان الخلود لفضل قوم * علی قوم لکان لسا الخلود * قولی زهیرک عربده
ضرب مثل کی محفوظ صبیان و زبازد نسوان اولان * فلو کان جد یخلد المره لم یتم * ولکن
جد المره غیر یخلد * قولندن اخذ ایتمشدر (مأل شعر جریر بر قومک قوم آخر اوزرینه اولان فضلی
ایچون دوام اولیدی بزم ایچون خلود اولور ایدی دیمک (ومأل بیت زهیرا کر بر کیمسه نک حدی
یعنی ثنایه مستحق فضلی کدوبی دائم قلبی اولماز ایدی لکن حدی غیر یخلد اولغله انسان
دخی اولور یعنی نیک و بد بو عالم فایده باقی قالمز دیمکدر کیدر (قلت) اشبو اخذ غیر ظاهر
نوعنددر بیت مأخوذا خود منهنه نسبتله ممدو ح و ذم شقارندن قنیه شایان ایسه لدی المطالع

بر بسيله حکم ايتمک سپرده ذهن مستقیم ر و شاعر شما خک * و امر ترجی النفس لبس
 بنافع * و آخر تخشی ضیها لا یضیرها * قولنی شیب بن البرصی نام شاعر اغاره ایدوب
 * ترجا النفوس الشی لا تستطیع * و تخشی من الاشياء ما لا یضیرها * دیمشدر که (مأل بیت اول
 نفس جهول بر نسنه ک حصولنی رجایدر که اول نسنه اکا نفع ویریجی دکلدر و ضررند ن
 قورقوب استمدیکی نسنه دخی اکا ضرر ویرمز دیمکدر (و بیت ثانی دخی بومالده در (قلت)
 اشبو ایکی بیتک حکمی دخی پیوسته رأی استاد درایتدر (مقدر نظم کلام و مرتب حسن
 نظام اولان ابونمام * واحسن من نور یفحه الصبا * بیاض العطایا فی سواد المطالب *
 قولنی اخطاک * رأیت بیاضا فی سواد کانه * بیاض العطایا فی سواد المطالب * قولندن المشر
 (قلت) ابی تمامه اولان نور نونک قحیلجه چیمک دیمکدر مالی سواد مطالب یعنی مطلبلردن یاس
 هنکامنده یاخود فقر حالنده ظهور ایدن بیاض عطایا یعنی نقد فضه تأثیر باد صبا ایله آچلمش
 نور بیاضدن احسنر دیمک (ومفهوم بیت اخطل سواد لیلده بر بیاض رو کورد مکه سواد
 مطالبده بیاض عطایا کیدری یعنی روحه صفا ویرر دیمک کیدر معنای آخر دخی واریسه
 مطالبه بیورن اهل سخن همت و حکمی دخی اشارت بیورسونلر * ومن سقطات الشعراء *
 یعنی عنوان باید اشارت اولان خطاء شاعرک بعضیلرینی صاحب الاصل ییانه مبادرت برله
 دیر که نظم معناده تقدیمی اولان ابوالعناهی دخی کثیر الخطایدی از جمله منقولدر که موی الیه
 شعرادن محمد بن منادریله مکهمکر مده ملاقات ایدوب ینلرند ملاطفه لر و مضاحکه لر واقع
 اولدی بعد ذاهارون رشید خلیفه یه ابن منادری بکنمیدیکی اشرا یا هزل کونه ای امیر المؤمنین
 اشته شوند بر شاعر بصری کوردم سنه ده بر دفعه بر قصیده نظم ایلر بند کزایسه سنه ده
 ایکبوز قصیده طرح ایدرم دیو کندی ثنا ایدر جناب هرون دخی ابن منادری احضار
 و تزییف ابوالعناهی بی اخبار ایندکده ای امیر المؤمنین اگر ابو العناهی ک فصاحتدن بیرون
 و خطایله مشخون اولان * الا یاعتبه الساعه * اموت الساعه الساعه * قولی کبی اشعاره نزل
 اینسم ایدی شعرم ایله دفتر ل طول ایدی امان * ان عبد الحمید یوم تولی * هذ رکما کان
 بالمهدود * مادری نعشه ولاحاملوه * ماعلی التمش من عفاف وجود * سوزی کبی شعر سولرم
 دینکده جناب هرون تحسین ایدوب اونیک درهم احسان ایلدی و ابوالعناهی کمال اسفندن
 آزالدی که هلاک اوله رجهم الله (ابن منادری قطع مذ کوره سی دولت آل عباسده مشاهیر
 وزراء و منشیان و علماد ن اولان عبد الحمید هر تبه سنه ده در و مالی عبد الحمید موت ورحلتله
 چکبلوب کندی روزه بر رکن قوی بی خراب ایدی یعنی کندی رکن دولت ایدی
 مهیوم اوندی نه تنه شیر و نه جنازه سنی حامل اولان یعنی صامت وناطق عالم بیلدیلر که
 عفت وجود و سخا دن جنازه سی اوزرنده نه واردر یعنی عین جود و عفت ایدی دیمکدر (فضیلت
 و رجائی مسلم کرده بلغا و عصرنده ابوالمحدثین ایله مسمی اولوب بعض اهل لغت طعندن
 بریدر دیو قولیه اسلشهاد ابتد کیری بشار نام ذاک دخی سقطاتی واقع اولمشدر تغزلده بنم
 مشوقه مک کی شکر قامشیدر دوه ککی دکلدر اگر وجود بته صوغان یاقلشدر سم صوغانک
 قوقوسته مسک غلبه ایدر اولقدر خوشبو در معنایسته اولان * انما عظم سلیبی جنتی * قصب
 السكر لا عظم الجمل * و اذا دنت منها بصلا * غلب المسک علی ریح البصل * قولنی دیمش
 مع ذلک * اذا قامت لمشبهاتها نشت * کأن عظامها من حیران * قولنده بنم محبوبه م سیر
 و خرامه قالدینی و قنده انی حرکتی و مشبهه سی تمایل ایدر کویا که ککری یاخریف هر از نید ککری
 حیراندر دیوب عظامنی تمایل شانندن اولان اینجه ولطیف شته بکر تمشدر (وابوالطیب حکما

شعرادن اولوب ایجاد معانی دقیقه به قادر و فضلی مثل سائر ایکن * و ضاقت الارض حتی
 صار هار بهم * اذا رأی غیر شیئ فنه رجلا * قولنه اعتراض ایتمشدر در (مأل بیت برعسکری
 هجو اولوب یعنی منهرزم اولدقلرنده قور بیلوب فرار ایدنلرینه بر یوزی طار اولوب حتی غیر شیئ
 کورد کلرنده انسان ظن ایدوب قور قار ایدی دیمکدر بونده جای اعتراض غیرشی لفظی معدوم دیمک
 اولغله معدوم رؤیت تعلق ایلمز دیمشدر (قلت) اعتراض مذکورک دفعی قابل امکان کیدر
 فتأمل (وینه متنبینک * تفلطت بالهم الذی قلقل الحشا * قلاقل حبس کلهن قلاقل *
 یننه استماعی مستهجن قاف طلوسیدر دیودخل ایتمشدر در (محصولی قلبه قلق ورن حزن سبیل
 بن سریر السیر و خفیف البدن اولان دویه بنوب جانب مطلوب به بالحرک و التهیج سفر ایلدم
 دیمکدر (واحدی دیوان متنبی شرحنده صاحب ابن عباد بویه ندر بوقافات بارده قلقل الله حشاه دیو
 تشیع ایش ایدسه بونک کی الفاظ بین الشعراء عادت جاریه در حتی ابونصر مرزبانیدن منقولدر که
 بلا تزییف بلکه بالحسین رؤساء شعرادن اوج شاعر ماهرک بری ششله و بری سلسله و بری قلفله
 ایلدی یعنی شین وسین وقاف طلوا یسات سولیدیلر دیمشدر انتهی (ذکر اولان ایات دخی
 شرح واحدیه مسطور در مر اجعت یوزیله (متنبینک * ونهب نفوس اهل النهب اولی * باهل
 النجد من نهب القماش * قولی معانی مسروقه دندر که بومعانی ابی تمامک * ان الاسود اسود
 الغاب همتها * یوم الکربیه فی المسلوب لا السلب * قولندن اخذ ایتمشدر (قلت) صاحب
 الاصلک یا لکن اخذ ایله متنبی بی خطا کاران صر سنده یازمی جاینده اولماق کر کدر مع
 ذلک اخذ مذکورک دخی غیر مقبول شفته داخل اولدینی محل تأملدر (مفهوم بیت متنبی) همت
 و شجاعتله متصف اولان اهل نجه اهل نهیک یعنی اعدانک نفوسنی نهب یعنی قتل قاشلرینی
 نهبیدن اولادر یعنی انلر مال باقر نظر لری جان اعدادر (وابونمام قولی مالی تحقیق ارسلانلر
 یعنی دلبر میدان مکر که به آتلان شجاعاندر حرب کونی انلر که همتی صولش اعدانک بدندن در
 یوقسه اثوابنده دکلدر دیمکدر (زهری دیمشدر که مشاهیر شعرا ی عربدن جر پر و کثیر و جیل
 و اخص و نصیبیدن اخذ شعر ایدنلردن بعض راویه لر استاد لرنک آخر لردن اشعر اولسنی
 ادعا برله عقل و شعری مسلم صیده سکینه نام مخدره عفت پناهی حکم ایلمرینه قرار و یروب
 سعاد تخانه سنه واصل و بیرون برده دن مطلبلرینی ناقل اولدقلرنده اولا جر پرک راویه سنه سنک
 اشعر دیکلر جر پر * طرقت صائده القلوب و لبس ذا * وقت الزیاده فارجی بسلام * شعرینی
 دین دکلدر که (مالی ای محبوبه م قلوبی صید و شکار ایلدیکلک حالده بن سنی کیمه بکا زیارت
 ایدیجی کوردم و بوهنکام وقت زیارت دکلدر همان بسلام ایله عودت ایله دیمکدر که شاعر یکی
 شعر یله خدا تقبیح ایلسون هیچ عاشقه کوره معشوق کندوبی زیارت قصیده کله و بالخصوص
 اغیاردن خالی اوله بوندن الذ بر مطلب وارمیدر نیچون (ارجعی بسلام) برینه (ادخلی بسلام)
 دیوب استقبال ایتمش دیدی (بعده کثیرک راویه سنه صاحبک یعنی سنک دوستک اوتانه دن
 معشوقه ک سرورینه باعث اولان نسنه بنم دخی بادی مسرمدر مالنده اولان * یقر یعنی ما یقر
 بعینها * واحسن شیء ما به العینین قر * بیت قبیحی دین دکلدر که نسوان زنده حسب البشریه
 ما به السرور اولان نسنه انجی نکاحدر یعنی جاعدر کثیرایسه معشوقه سنک دیکرله مواصلندن
 مسرور اولورمش بوا یسه بزونکک اولوب شرعا وطیعا مذمومدر * قبح الله صاحبک و قبح شعره *
 دیدی (قلت) اشبو اعتراض اگر چه بویه کورینور اکن مرام شاعر یا لکن کندی سبیل مواصلت دیمکله
 با و بلی قابل اولماز می (بعده جیلک راویه سنه سنک دخی * فلوترکت عقلی معی ما طلبتها
 * ولکن طلبتها لما فات من عقلی * یعنی فائل اولان دکلدر که معنای محبوبه م عقلی نم ایله ترک

ایندی بن اتی طالب و راغب اولماز ایدم لکن محبوبه می طلبم عظم فوت و زائل اولدیغی یعنی عشق عقلی الدینی ایچوندر دیکدر هیچ عاشق هوایه تابع اولیوب عقله اولارمی دیو جیلی دخی تزییف ایدوب (بعده نصیبک راویه سنه سنکی دخی * اهییم بدعد ما حیت فان امت * فیا حرنا من ذایهم بها بعدی * قولنی ناظم اولان دیکدر که (مالی بن حیاتده اولدجه دعد اسمیله مسماة معشوقه مع عشق و محبتله حیران و سکرانم یعنی نجینده دائم لکن فوتد نصکره اکا کیمر محبت ایدر حزنم اودر دیکدر که هیچ عاشق کیندن نصکره معشوقه سنه دست درازلق ایده فی استزعی یو یله دیه جکته همت برله مصراع نایسنده * فلا صلحت دعد لذی خله بعدی * دیسه اولمازمیدی دیندی (مال مصراع مذکور بند نصکره دعد بر محبت صاحبه صالحه اولمیدی یعنی آخر عاشق ایله اکا مواصلت ممکن اولمیدی دیکدر (قلت) بودخی قابل تاویلدر ظن ایدرم یعنی تصحیح اولتان معنی مصراع شاعر دن چیقہ یلور فتأمل (بعد ازین اخوصک راویه سنه سنک صاحبک دخی * من عاشقین تو اعدا و ترا سلا * لیل اذ انجم الثریا حلقا * بانا بانم لیل و الذها * حتی اذا وضح الصباح تفرقا * قطعه سنی کویا اولان دیکدر که قبح الله و قبح شعرها * مصراع اخیرینی * حتی اذا وضح الصباح تعانقا * دیسه معنی دخی رنگین اولمازمیدی دیوب خلاصه شعراء مرقومه لک برینی ثنا ایلدی علی روحها الشریف الرحمة والسکينة (مفهوم قطعه اول ایکی عاشق که بر بر یله مواعده و مر اسله ایلدیر که کیجه نجم ثریا طلوع ایلدیکی هنگامده حلقه بند مصاحبت اوله زولبلک الذوا نعمته یتوالت ایدر و صباح واضح و ظاهرا اولدقه مفارقت ایدر دیکدر سیده مشار الیهانک تغییر ایلدیکی مصراعک مالی یو یله کیجه مصاحبتده اولوب صباح اولدقه معانقه یعنی صار یلوب یانه لیمک اولور فی الحقیقه بومعنی اولدر که کیجه و کوندر جنبش مواصله و معانقه اولور (قلت) تاسر راوی حدیث شریف زوایت ایدن ذاته و نایله راویه شعر روایت ایدنه دینوب ناء تأیید اولما دینگی صحاحده اشارت اولمشدز (ابن الکلبی روایت ایدر که وقت که امویہ دن نوبت خلافت آب روی بنی امیه عمر بن عبد العزیز حضرت تلبینه واصل اولدقه اطراف و اکافدن شعراء عرب عادت قدیمه اوزره جلوسنه ستایشلر نظم ایدوب وفود و قدوم و مدت مدیده باب خلیفه ده اقامت ایدر لکن حضور خلیفه ده دخوله اذن و رخصت بولما دقلرندن معوم و تخریر اولدیرلر اچلرندن جر بر جریل نیاز ایله نزد خلیفه ده قدر و منزلت و اعتبار مکننت صاحبی اولان عدی بن ارقطه واروب * یا ایها الرجل المرجی مطیبه * هذا زمانک انی قد خلا زنی * ابلغ خلیفتنا ان کنت لاقیه * انی لدی الباب کالمشد و فی قرن * وحش المکانة من اهلی و من ولدی * نای الحلة من داری و من وطنی * ایاتی نظمده عدی ابن ارقطه بالحطاب ای مطیبه و اسبی ارجا و سوف ایدن یعنی منصب عالی صاحبی اولان ذات اشبه حکام سنک زمان اقبالکدر بنم زمنم بنی خالی دست قیلدی یعنی خلیفه ده ملاقات ایلدکه خلیفه ده ابلاغ ایله که بن باینده یو بنوزندن بغلنش حیوان مقید عاجز کییم یعنی قبوسنده وحشت مکان ایله اولاد و عیال دن و خانه و وطن دن بعید اولدیغم حالدہ دوچار استئفال اولدم دیو استشفاع دخول و عنایت ایدر اولدخی نعم یا ابا عبدالله دیوب وعد شفاعت ایدر و قنکه عدی حضور خلیفه ده داخل اولدقه ای امیر المؤمنین لسانلری مسموم و سهاملری نافذ اولان شعراء وقت باب دولترکده واقف و جائزه کزی طالبلردر دیدی عمر بن عبد العزیز حضرتلری دخی شعرا ایله بنم نه مصلحت و کارم واردر دیو رد لری اشرا ب یوردیلر عدی ای امیر المؤمنین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قصیده ایله مدح یوردلده اعضای جائزه یوردی بونده هر مسلمه اسوه واردر یعنی اقتدا رسول لازمدر دید که عمر بن عبد العزیز ای عدی کلامک صادق و واقعده مطابقتد شراردن

یا بمرده کیملر وار دیو صور د قدہ انلردن بری ابن عمک یعنی قرشی اولان عمر بن ربیعہ دیو خبرو بریجک عمر بن عبد العزیز حدیث کلوب حق سبحانه و تعالی او یله قریبی بدن بعد وانی باقی قلسون * الالینی فی یوم تدنومنتی * شممت الذی مابین عینک و الفم * ولبت طهوری کان ربک کله * ولبت خنوطی من مشاشک و الدم * و یا لبت سلی فی القبور ضجیعی * هنالك اوفی جنة اوجهنم * اقوال قباحت اشتمالی نظم ایدن اول دیکدر کاشکه اول عدو الله معنی ایندیکنی دیناده کوروب بعدہ آخرت ایچون عمل صالح ایشلیدی بنم یانه ایدا کلسون دیو طرد یوردی (مال اقوال آگاه اول ای محبوبه معنی ایدر که موتم بکا قریب اولدیغی کونده یعنی فوتده دهانکله چشمک یینی یعنی جبهه کی وفکی قوقلیدی و بنی غسل ایده جکری آب پاک سنک آب دهانک یعنی تو کرکک هسی و خنوطم یعنی مینه سورد کری فوقول سنه دخی سنک مشاشلر کدن یعنی امیله جک کیکلر یکک یاشلر دن و خونندن اولیدی تولیدی سلی یعنی محبوبه م قبرده ضجیعه معنی غله مرقده برابران کلیدی کرک اوراده و کرک جنت و کرک جهنمده برابر اولیدی دیکدر (بعده اندن باشقه شعرادن کیم واردر یوردلرندہ عدی جیل بن معمر دخی اچلرندہ در دیو خبرو پردکده خلیفه حضرتلری بودخی * الالینا نحی جیعا فان تمت * یو اوفی لدی الموتی ضربی ضربیها * فانانی طول الحیات براغب * اذا قیل قد سوی علیها صفیها * اظل نهاری لاراها و بلتی * مع الدلیل روحی فی المنام و روحها * ایاتی دین دیکدر قسم ایدر که بونی دخی حضور یمه ایدر مده دیدی (مالی محبوبه ایله برابر حیاتده اولوب موتی کوریمیدم و اولدی بکمرده برابر اولوب بنم قبرم ایله انک قبری قبرستانده ملاصق ییر اولیدی بن طول حیاتده راغب اولم انک صفیحه سی یعنی چقوری یا خود یوزی اورتولدی دیندیکی زمانده یعنی فوتنده کوند زم اتی کوسر محبوب کولکه لندیکی وقتده یعنی کیجه لک ایله نومه روحلریز بر پرده اولیدی دیکدر بعدہ خلیفه بوندن غیری دخی کیم واردر دیدکده عدی کثیر عزه بن سویلر بنه خلیفه اولدخی ایدا داخل اولسون زیرا * رهبان مدین و الذین عهدنهم * یبکون من حذر الفراق قعودا * * لو یسمون کما سمعت حدیثها * خروا لعره خاشعین سجودا * قول باطلنی قائل اولاندر یوردیلر (مال سخنی فراق احبه دن حذر ایله مدین دیدکری یرک راهلری و دخی کندیلریله عهد و میثاق ایتدی بکیم یارانم حذر فراقدن دوشوب اوطورد قلمی حالدہ بکا ایدرلر اگر انلر معشوقه آیه الذکر بک حسن ستایشی بنم کی ایشیده لاییدی معشوقه م اولان عزه یه یوزی قوی قنایوب تواضعا سجده ایدر لاییدی دیکدر که تاویلده صایمز ایسه خلی قورقولی قول کر یهدر بعدہ جناب عمر بن عبد العزیز بوندن غیری دخی کیم واردر یوردلرندہ عدی ای امیر المؤمنین اخوص الانصار ی واردینجه حق تعالی اتی ابعده اینسون کذلک اولدخی مجلسه اصلا کیم مسونکه اهل مدینه دن بر رجاک جاریه سنی آزدروب و افساد ایدوب فرار ایلدیکی حالدہ * الله یینی و بین سیدها * یفرعنی بها و اتبعه * دین اول دیکدر دیدی (مه اصغر لریز دن بعض بلوغ * الله یینی و بین سیدها * مصراعی تماما بددعما مقامنده یعنی حق تعالی غله جاریه نک صاحبی بینده اولسون یعنی بلا سنی و یرسون جاریه ایله بندن سفار بنده و راستدن کیده رم دیکدر که عشق مناسبیله جاریه به حق ادعا بی تعلق ایتد یروب صاحبی زعیمجه منع حق ایتد یکچون بددعا ایدر دیومعنی و برمشدر لکن حکایه مذکورہ سی جاریه بی الوب بخان قائل بیت اخوص در بوسورنده (واتبعه) یه افعال دن اوله رق لحوق معناسته اولمغه صاحبی جاریه ایله سفار ایدی بندخی اکا لاحق اولدم و الندن الدم و جاریه ایله بنده قاجدم معناستی بندر مک اقتضا ایدر کیدر بونی یعنی الندن الدم معناستی ناظم مرقوم بیت دیگرندہ بیان ایتمش اوله یا خود بومعنی

حقوق لازم کاه و تبعه اعرابه حال اولی دخی مختلدر تأمل بیوریه (ومن الغرائب) بر قائل
اشوبیتی (ترجمه بیت عبدا بالله تعالی حق سبحانه و تعالایه لایق اولیان و منز و عالی
ومقدس اولانله توصیف ایدرده دیر که الله بوجاریه ایله مولاسی پینده بندن حذر و فرار ایدر حال
بو که بن آکتاب اواروم دیو ترجمه ایلدیکی خطندن نقل اولندی فی الحقیقه متصف اولدیغی
علم و کمالی بدرفضائل اشتمالی اید و کی آشکار و بین الاتراب درایه و روایت مسلم و ممتاز
اولدیغی بدر آساید اراولوب برازمد تیک قائل موی الیهک سر حلقه مجلس افاده سی بولنان
بعض یاراندن اشوبت اولنان ترجمه سبک و سائر لیک محل صحیحی واکلر اکلر مزکلی و جزئی
تعلم و اخذم یسینی زاده مرحومک والدی محقق معروف عثمان افندی مرحومک ماذولرندن بدر
جنت مقرر السید الشیخ احمد افندی و فاضل مشهور سید امین افندی مرحوم و مبرور ایله مفتی زاده
اورلوی فاضل عبدالرحیم افندی و نوشهری عثمان افندی و قره حصاری ابراهیم افندی و کامل
حیاتی افندی و مرعشی مصطفی افندی و طوبخانه لی ولی افندی حضراتی روح الله تعالی
ارواحهم دن اولدیغنه شرکامدن و خولدن شاهدلم عمرهم الله تعالی موجودو (ع) سوکند
بخدای خالق کل * قائل موی الیهدن اخذم اولیوب فقط اوتوز بش سنه مقدم قاضیر
در سنه باشتلدیغی ایشیدوب چکونکی * افاده سنی بفضلته تعالی تفهم قصدیله خلفندن چند دفعه
تقریری استماع یس باخذ اولدیغی مسلم الباء عرفان نمود ایکن نه ملاحظه به مبنی ایسه بوفقیه
موی الیهدن اخذ ایلدی اسنادیله اشراپ اعراضنده همت ایلدیکی کف لسانده حسب الله تعالی
و طلبا لمرضانه دوام یابنده لطف صریحی نیاز اولتور انتهی (بعده خلیفه صلاح پیشه حضرت نوری
بایده شعرا دن دخی کیم وارد در یور دقده عدی هم بن غالب انفرزدقک اولدیغی خبر
و پردکده حضرت عمر بن عبدالعزیز یمن ایدرمکه اتی دخی حضور یمه کتوریم اول فاسق
بجهر ارتکاب ایلدیکی خفس و زنا ایله فاخر در بوقول کر بهی قائل و جزیره مائل اول دکی
دیو * همدلیاتی من ثمانین قامه * کما انقض بازلین الیش کاسره * فلما استوت رجلا
فی الارض قالتا * احی فیرجی ام قتل نحا ذره * فقلت ارفعوا الامر اس لا یفطنوا بنا *
وولیت فی عقاب لیل اباده * ایاتی اوقویوب بفلسون کسسون ومن بعد قطعاً کلکون
و بزه سوزیله ثقلت و یرسون دیدی (مال ایات مذکوره بنم ایکی عدد محبوبه لم بکا قالمق
یعنی جاع بوندن تویی یومشاق و تویی کاسر طوشنجل قوشنک هوالتوب طیره دوشدیک
کی سگسان دفعه بیکاقرب اولدیله وقتاکه بنم ایاقلم یرده مستوی اولدقده یعنی ایشم بندکده
اول محبوبه لر بکا یعنی عضو معهودیمه دیری میدر که اندن ایش رجا اولنه یا خود قتل یعنی
اولومیدر که بزاندن قورقالم دیدکدرنده بندخی انله خیمه نشین اولدقندن قویه باغلو اولان
ایلی رفع ایلد خلق یم احوالمره مطلع اولماسونلر دیوب کیجه عقبنده کیجه به مسابقت ایدرک
طلوع خوفندن کتدم یعنی ایشم تمام اولدی دیمک اوله (بعدا زین عمر بن عبدالعزیز بوندن
غیری کیم وارد در یور دقارنده عدی ای امیر المؤمنین اخطل التغلی وارد دیدکده بیوردیلر که
بنه قسم ایدرمکه حضور یمه ادخال الیم و باطمه باصدم که * ولست بصائم رمضان عمری *
* ولست باکل لحم الاضاحی * ولست بزاجر عیثا بکورا * الی اطلال مکه بالتجاسی * ولست
بقائم کالعبیدعو * قبیل الصبح حی علی الفلاح * ولکنی ساشربها شمولاً * و اسجد عند
منبج الصباح * اقوال باطله سنی دین دیکدر و اول کافر در دیوب طردینه امر ایتدی (مال
ایات مذکوره بن بوآه دلک رمضان طومبوب قرانلراتی اکل ایدیجی اولمادم یعنی ذبح قربان
ایتمدم و عیش بکوری زجر ایدیجی اولمادم یعنی علی الصباح شرب صبحی نفسندن منع ایتوب

هر صباح جاقدم مکه مکرمه کوشکدرند ظفره ملایس اولدیقم حالد یعنی مکه ده و نصف
لیله عبادنه قالقان قول کی اولمادمکه اول عبد مؤذک حی علی الفلاح نداستدن اولجه دعا
ایدر و لکن بن باده بی همان زمانمزلک جله سنی احاطه ایلدیکی حالد یعنی دائماً ایچراولدم و وقت
صباحک ضیاسی هنگامنده دخی بجهده ایدرم دیمکدر (اسعد فقیر دیر که شعراء عربدن اخطل
در تدریری * ولست بصائم الی آخره * قولی قائل اولان غیاث بن غوث تغلی و بری اخطل ضبعی
و بری اخطل بن حاد بن النمر بن تولب و بری اخطل بن عبالب در (بعده عمر بن عبدالعزیز
بوندن غیری کیم وارد در یور دقارنده عدی جریر وارد یجه عمر بن عبدالعزیز اودخی * راودت
صائده القلوب فلبتی * داومت زورتهارده سلام * قول فاسقانه سنی دین دیکدر اگر شعراک
حضور یمه کیمه سی لازم ایسه بوکلسون دیو جریره اذن و یردی (مال بیت قلوب عشاق صید
و شکار ایدیجی بر محبوبه به محبت ایتدم کاشکی دائماً ملاقات ایدوب او بکا کلسه بنده رسالمله زیارت
و مشاهده سنه مداومت اینسم دیمکدر که مفهومی اقوال شعراء مرقوموندن اهورد پس عدی
قبویه کلوب جریری حضور خلیفه به کتوردی جریر دخی * ان الذی بعث النبی محمداً * جعل
الخلافة فی الامام العادل * و سمع الخلائق عدله و وقاره * حتی ارعوا و اقام میل المائل * اتی
لارجومنه نفعاً عاجلاً * و النفس مولعة بحب العاجل * ایاتی اوقویه رق حضوره دخول ایدر
مفهوم مدحیه مذکوره تحقیقا بی بی یعنی محمد علیه الصلاة والسلامی بعث و ارسال ایلیان ذات
اجل و اعلی خلافتی امام عادلک عهد سنه تقلید ایلدیکه عدل و وقار شرعیسی جله خلافت
و بر ایلی احاطه ایدوب جمیع ناس کوتو خویر دن کف و رجوع ایتدیلر و حقندن مائل اولنلری
طوغرلدوب و اطراف و اکنافدن ظلم و تعدی بی منع و ازاله ایلدی بندخی بو صفات ایله
موصوف اولان امیر المؤمنین عاجلا نفع و فائده و انعام و عطیه رجایده رم زیرا نفس مولعه
و حریصه اولغله بحاله اولان عطیه به میل و محبت ایدر دیمکدر (جریر اشوب مدحیه بی اقسام
ایلیجه عمر بن عبدالعزیز ای جریر حق سبحانه و تعالادن خوف و خشیت و نثر و نظمیکده
صدق و صوابه ملازمت و لسانکی هفوات و سقطاتدن حایت ایله دیو فرمان نصیحت نشان
بیوردیلر بعده * ککم بالبیامة من شعشاء ارملة * و من یتیم ضعیف الصوت و النظیر *
من بعدک ان تکفیه والده * کالفرخ فی العش لم یدرج ولم یضر * انالترجوا اذا ما الفیت اخلفنا *
من الخلیفة ما ترجو من المطر * ان الخلافة جائیه علی قدر * کما اتی ربه موسی علی قدر *
کل الارامل قد اقضیت حاجتها * فنحسب هذا الارمل الذکر * ایاتی انشایغی
خلیفه دن استرحام ایلدی حضرت خلیفه دخی یا جریر اگر چه کرمه مستحق اولدک
ولکن والله جلوسمدنبر و انجی بیت المالدن محتاج اولدیقم نفقه ضروریه دن اوتوز التونه مالکم
انکدخی اوتی او غم عبدالله و اوتی والده سی الکوب بنده اونی قالدی دیوب اول عشره کامله بی جریره
اعطا یابنده خادمته امر ایلدی جریر دخی آلتونلری الوب اظهار تشکر و سرور و قسم ایدرک
ای امیر المؤمنین دنباده کسب ایلدیکم خیر مال احسان بیوردیفکر اشوب آلتونلر در دیو حضور
خلیفه دن طشره جیفدیفتد بر برر حضور خلیفه به دخول امنیه سند اولان سائر شعرا
جریرک با شته طوبلنوب نه خبر وارد در دیو سؤال ایلدکدرند هیچ صورمیک ایشکز کوتو
امیر المؤمنین اسخیا و کرمادن اولغله فقرایه انعام و احسان ایدوب زمزمه شعرا باران عطیه سندن ربان
اولیه جی بن احسان همایونندن راضیم دیو جواب و یردی ایات مذکوره جریر ده واقع (قلت)
* انالترجوا اذا ما الفیت اخلفنا * مصرعنده اولان اذا مادده ما زانده در الفیت اخلفنا علی شریطة
التفسیر طریق اوزره مرقومدر تقدیر کلام اذا اخلفنا الفیت اخلفنا دیمک اولور * کما اتی الخ *

قولنده سوره طه اولان قصه موساه کی * ثم جئت علی قدر یاموسی * آینه تلخیص وارد
 * ان الارامل الخ * قولنده ارامل ارمه نك جمیدر ارمل عورتی اولیان ار وارمله اری اولیان
 عورت معانسته در وارامل مسا کین معانسته ده کلور (مفهوم ایست جریر محل و موطن اولان
 یمامه و یمامه ده برطاق ارمه وضیق معاشدن ناشی ضعیف الصوت والنظر یتیم و ارایدیکه اویاتم
 هنوز یووه دن و یورطه دن چیقمش طبر و بلج کی طبرانه قدرتی بو غیکن سن والدینک
 فقداشی بتایوب انلری احسانک ایله بسله دك سما مطار ایندیکی وقتده اندن رجا ایندی کمرمطری
 یعنی جود و سخاوتی بزخلفه دن رجا و نیاز ایدره رز علی التحقیق خلافت ا کاخنی اوله رقی وقتده
 کلمه دره وسایه نبوت کلدیکی کی و تحقیق ارامل حاجاتی اندن قضا ایندی لر بو ارمل ذکر یعنی
 جریرك حاجتی سندن غیری کیم قضا ایدر دیمکدر (عمر بن عبد العزیز حضرت نلری اعدل
 دولت امویه اولوب زهد و ورع و عفت و تقوا سی برکال اولمغه فسقاء شعرایه چندان رغبت ایتدی
 لکن اتباعا لسنه صالحته اکرام ایلدی بوندن استدلال اولنور که شعر علی الاطلاق مذموم اولوب
 مناجات و نعوت و اوصاف حسنه ذوات کرامدن عبارت و نصیح امیر و حکمت احتوا و عشق
 حقیقه نظم اولن انشعار و ناظمی ممدوح و احسان و اکرامه شایاندر (ضمیمه صححه معلوم
 اوله که بالاده اشارت اولندیغی اوزره شعرایه انتفات ایتک و جائزه بخش اولتی سنت سنیه در حتی
 کعب بن زهیر بانت سعاده قصیده سنی حضور سعاده عرض ایتدکه برده شریفه زینی
 احسان یوردیلر تفصیلی بویه در که اهل سیردن محمد بن اسمعیل و عبد الملك بن هشام و ابو بکر
 محمد بن قاسم این بشار و ابو البرکات عبد الرحمن بن محمد بن ابی سعید الانبار ینک روایتلری اوزره علیه
 الصلو و السلام افندیغی غزای طاعتدن عودت شریفه لری هنکامنده کعب بن زهیر قرنداشی بچیر ایله
 بر ابرق الغراف تسمیه اولن ان محله رعی غنم ایدر ایکن علیه الصلو و السلام صبت بعثت لری
 استماع ایدر لر بچیر قرنداشی کعبه ای کعب غنملری حفظ و حایه ایله تا که بن واروب مدینه ده
 دعوی رسالت ایدن ذاتی و ایمان ایدنلری رقیب ایدیم دیه رکه مدینه یه کلوب علیه الصلو
 و السلامی زارت ایلدی کی کی فی الحال بلا طلب المنجزة شرف ایمان ایله مشرف اولور زارت ایدری
 زهیرك اهل کاب ایله مجالسه و مصاحبتی حسبله آخر زمانده برنی بعثت و ارسال اولنه جفی و زمانی
 دخی تقرب ایلدی کنی استماع ایتکله بو فکرک اوزرینه برکیجه عالم منامده سعادن پرایب اوزامش
 هر نه قدر طومسنه سعی وجد ایتش ایسه طونا مدینه حالد بیدار اولور و تعبیرینی دخی مبعوث
 اوله جق رسول ذبشانه وقت و عمری ادراک ایتامک اوزره تعبیر ایدوب لکن اوغلار ینک اتباعیه ایمان
 ایتلرینی وصیت ایدر بناء علیه بچیر نور نبوتی کوردیکی کی دفعه شرف ایمان ایله مشرف
 اولور قرنداشی کعبه بچیرک ایمانی خبری واصل اولنجه غنمه کلوب بچیره طعن و تشیعه * الابلغا
 عنی بچیر رساله * فهل لك فیما قلت و یحك هل لك * سقاک بها المأمون کاسارویه * فان هلك
 المأمون منها وعلک * ففارت اسباب الهدی و اتبعته * علی ای شی و یب غیرک دلکا * علی مذهب
 ثم تلف اما و لا ابا * علیه ولم تعرف علیه اخالکا * فان انت لم تفعل فلست باسف * ولا فائل اما
 عثرت لعالکا * ایات بی ادیان سنی انشاد ایله ارسال ایدر که بمجمل مالمی بچیره بنده سوبلیک که
 یازق سکا که تولدی مسلمینک دیدک لری کله بی سوبلدک مأمون یعنی قریش یننده مأمون ایله
 مسمی اولان ذات سکا فاندره جق کاسی اچمرش اول حاشا منهلکدره تی دخی علل ایتشد
 بدر و مادر بیک و قرنداشک مذهبی ترک ایله اکا تابع اولدک اگر نصحه مله عامل اولماز ایسک تأسف
 ایتیم لکن یاغک قایوب بر بلایه اوغرا دیغک وقتده سکامعین اولم دیمکدر (وقتا که بچیر اشبو ایات
 باطله بی علیه الصلو و السلامه اراده ایلدکه علیه الصلو و السلام افندیغی قسم بالله ایله

محمد مأمون و امین در دیوب اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعینه قنبر کعب بن زهیر
 ملاقات ایدر سه کز قتل و اهلاک ایلدک دیو دخی هدر یوردیلر بچیر دخی * من مبلغ کعبا فهل لك
 فی التی * تلوم علیها باطلا و هی احزم * الی الله لا العزی ولا اللات وحده * فتجوا اذا کان الجاء و نسلم
 * ایدی بوم لا تجو و لبس بمقلت * من انشاس الاطاهر القلب مسلم * فدی زهیر و هو لاشی دینه *
 و دین ابی سلی علی محرم * ایسات اهتدا ایاتی انشا ایدوب کعبه علی جناح الاستیجال ارسال
 ایلدی مالی کیمکه خبر و کتابی قرنداشم کعبه تبلیغ ایدر ایسه سوبلسونکه موفق اولدیغیم ایمان
 و شهادتیه زعم باطلنجه لوم ایدر حال بو که طریق حق بالکر الله تعالیه ربط و ایماندر یوقسه
 شرک و ضلالت اولان لات و عزری صمترینه طایع دکلدر دارینده عقابدن خلاص و نجات
 شرف اسلام ایله اولوریدر یمز زهیرك دین باطلی برشی دکلدر و بوند نصکره پدرم طریقی اوزریمه
 حرام ایتشدردیمکدر (بچیر بویایاتی نجر بردن صکره ینه کعبه رسول الله صلی الله تعالی علیه
 وسلم دمی هدر و قتل و اعدام کله امر یوردیلر ذات علیه رینه اذا و جفا ایدن رجال کشری مکده
 قتل ایلدیلر و مهاجرات ایدن شعراء قریشک بقیدسی حیاتلرندن یأس ایله هر بری بر جانیه فرار ایله
 اختفا ایلدیلر و وطن ایدر مکه نجات یوقدر فوز و نجات طلب ایدر ایسک علیه الصلو و السلامک
 درگاه مرحمت پناهته مسارعت ایله تائب و مسلم اوله رقی خاکبای کیمیا سایلرینه بوز قویاتی کمال
 رأفت و شفقتلرندن قبول ایله راه هدایت دلال ایدر لر دیو کلات مشفقانه دادرانه ایله کعبی راه
 س داده دلال ایلدی (بچیرك نجر بری کعبه واصل اولنجه استمداد و التجاف صدیله قبیله سی
 مزینه یه عزیمت ایلدکه اندر دخی حال و کیفینه واقف اولنجه اعراض و عزالت ایلدکلرند
 روی ارض باشند زندان اولوب لسان اعدا سنده کعب البته مقتولدر کلماتی شیوع بولدقه خوف
 و خشیت تکرر و کوی ناس دخی کندوی دو چار تکرر اید بچیک علیه الصلو و السلامک حضور
 سعادتلرینه رومال ایتکه نیت و عزیمت و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیغی خوف
 و خشیت و حقه و شاک دیدک لری کلماتی متضمن بر قصیده بلغه نظم ایلوب منزل و ما و اسندن
 خروج و خفیة مدینه یه دخول و اعزاز حایندن و اهل جهینه دن بر ذات خانه سته زول و حال و کیفیتی
 او ذاته حکایه ایلدی اول دخی کعبی مسجد نبوی یه کتوروب رسول الله صلی الله تعالی علیه
 وسلم اراده ایلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیغی اطرافنده زانوزن ادب اولان اصحاب
 کرامه توجه ایله احکام الهیه بی بیان یوردیلدی کعب کندوی ابتداء امرده اخفا ایدر ک حضور
 رسول الله جلوس و یدینی ید رسول الله وضع ایلوب یار رسول الله کعب بن زهیر تائب و مسلم
 اوله رقی حضور انوار ظهور بکره کلسه جرایعی عفو ایله قبول یوردیمسکز دیکده رؤف و رحیم
 اولان رسول کریم علیه افضل الصلو و السلام افندیغی قبول ایدره رز یوردقلرنده یار رسول الله
 اهل جنایت و صاحب جرم و معصیت اولان کعب بن زهیر بن قولک زدر دیو کندوی اعلان
 ایلدی علیه الصلو و السلام ای کعب تفوه و نقول ایلدی کک کلمات فیجیه بی نه سبله سوبلدک یورد رقی
 ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنیه اقبال و توجه یوردقلرنده صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه
 تعریض کونه مقدم قرنداشی بچیره ارسال ایلدیکی ایساتن * سقاک بها المأمون کاسارویه *
 دصر اعنی مواجهه سنده قرائت ایدنجه کعب یار رسول الله بویه دیمدم * سقاک بها المأمون
 کاسارویه * دیمش ایدم دیوانکار ایلدکه انصاردن بر ذات غضب ایله حرکت مسارعت برله
 یار رسول الله بونک قتل و اعدامته اذن و رخصت یوردک دیدکده کعب رسول الله صلی الله تعالی
 علیه وسلمک و سائر اصحاب کرامک کندوی تصاحب و التزامی حسنه بناء او ذات غضوبه مقابله
 ایلدکه علیه الصلو و السلام تائب و مسلم اوله رقی امان ایله کلکله سبف اولماز دیو اذاتی منع

ونهی پیور دقلزنده (کعب بن زهیر علیه الصلاة والسلام) افتدیمزه آماده قلدیغی * بابت سعاد *
 الخ قصیده سن حضور سعادته قرائته آغاز ایدر وقصیده نک * ان الرسول اسیف يستضاء به *
 مهند من سیوف الله مسلول * یتنه کلدکده علیه الصلاة والسلام افتدیمز کال نمونیتلرندن
 مبارک ظهر شریفلرنده اولان خرقه سعادتی کعب بن زهیر رضی الله تعالی عنه اعطا
 پیور دبلر خلاصه کعب حضرتلری کبار اصحابدن اولدیلر (خرقه سعادتی زیور هامة تعظمی
 اوله رقی کعبک وفاتلرینه قدر یدلرنده ایدی معاویه زمان حکومتده کعبه رضی الله تعالی عنهما
 خرقه سعادتی مقابله سنده هدیه اون یک التون ارسال و خرقه سعادتی طلب ایش ایه ده
 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز تبرکاتی یوز یک التون ارسال ایلدیکلر یله و بره
 احتمال یوقدر دیوامتاع ایلر رد ایلشدر کعب آخرته تشریف پیور دقلزنده اولادندن
 یکریمی یک التون مقابله سنده طالب و مشار الیهایی اخذ ایلشدر (برروایتده قرنا بعد قرن
 تداول دول ایلر دولت علیه عثمانیه و سلطنت سنیه سرمدیه ادامها الله بالفیة والنصرة الابدیه نک
 دست استحقاقنه کلوب الا آن درون صندوقه تعظیم و تحت قبة تکریمه مابه الفیض والتبرک
 دولت علیه در) اما امام سیوطی تاریخ خلفاسنک دیباجه سنده خلفا نک تداول ایلدکلی
 برده نبویه نک شاننده اوج روایت بیان ایلشدر (اولکی بوجه محرر کعب بن زهیر اعطا اولناندر
 ایکنجی یونس بن بکر انلردیخی ابی اسحاقدن روایت ایلدکلی اوزره غزوه نبوکده رسول علیه
 الصلاة والسلام اهل ایلر به مکتوب شریفلر ایلر امان اوله رقی برده سعادتی ارسال پیور مشلرایدی
 اهل ایلر دن آل عباس اوجیوز دیناره اشترای ایلدیلر (بعض تاریخلرده هلاکو وقعه سنده بغدادده
 ضایع اولدینگی کورلشدر) کعبک ورثه سندن النانی بنی امیه دولتندن صکره دول سائر تداول
 ایدوب نهسایت دولت علیه و سلطنت سنیه ادامها الله تعالی ببرکة البردة النبویه الی یوم
 الاخره ده قرار داده اولدی (اوجنجی روایت امام احمدک زهد اسمیه مسی کابنده عروه
 ابن الزبیردن تخریج و روایت ایلدیکنه کوره برده حضرت مباری وار ایدیکه طولی درت
 ذراع و عرضی ایک ذراع و بقرارش اطراف و انکافندن رسول و سفیرلر کلدکده تلبس پیورلر ایدی
 و خلفا نک تداول و توارث ایلدکلی رداء سعادتی بودر دیدیلر مرور ازمانه خیاطنه خلل
 کلکله بعض خلفا اوزرینه برثوب دیگر کچر و ب محافظه ایلدیلر حتی خلفاء ماضیه دن
 بعضیلر ابن لهیعه روایتی اوزره عید فطر و عید اضحاده تلبس ایدرلر ایش و بعض خلفا
 دخی مواکب جلوس و رکوبلرند تمنا و تبرکا دوشلرینه اکورلر ایش و الله اعلم بالصواب انتهی
 و وما جاء فی کبوات الجیا و دهفوات الایجاد * (قلت) کبوات کبوه نک و دهفوات هفوه نک
 جملریدر کبوه سورچک و هفوه زله معنارینه در و جیاد جیمک کسر یله ردینک ضدی اولان
 جیمک احوذ فرس معناسنه اولان جوادک جعبدر یعنی اهل عرفان و دانشک و ارباب مجد
 و فضیلتک یا کلملری ذکرند برنیده در (فی الحقیقه انسان محل خطا و نسیان اولغله خطاسی
 واقع اولور حتی سقنقی صایلان ذوات سعیددر دیواحتف ثنائشدر و شاعر ثابته * ای-الرجل
 المذهب * دیمشدر حکما و بلغا * کل صارم ینبو و کل جواد ینکو * دیمشدر یعنی هر کسی
 قلیج دوز و هر صوی حیوان سورچدر دیمکدر یعنی خطاشانلرند در از جمله سعید بن المسیب حضرتلری
 فقهاء مشاهیر سبعة دن و بلغادن ایکن مقام تشکرده قرق سنه دنبرو بنی مسجد نبویه اولان
 اذان فوت ایتامشدر یعنی صلواتی معبد شریف مذکورده جاعتله ادایه مواظبت ایدرم دیوب
 یونک اوزرینه همان اقامه صلات ایچون مسجدده واردقده جاعتک نمازی قیلوب خروج
 ایلدکلی رینه راست کلور (و قتاده حضرتلری دخی بن عمرده بر نسته بی نسیان ایتدم دیدیکنک

اوزرینه باپوش یاغنده ایکن اونودوب ای غلام ایاق قانی کتوردیوندا ایلدی و الحاصل یونک کی
 سقطات دهان رجال و اعلام ذوی الافضال دن ظهور ایتشدر عصر عمرده کیاست و زکات ایلر معروف
 برذاتدن دخی فقیرخانه اسعد باهره القصیرده بعض یاران ایلر هم مجلس ایکن برغریب سقط صدور
 ایلدی شویله کیم حاضر بولنانلردن بری برطویل الذیل مضحک برحکایه نقل ایتشیدی حکایه
 مذکورده بی جمله ایلر اول ذات استماع ایلدیکند نصکره فی الحال برزمانده یتنه اشبو و جهله
 برغریب حال اولمش دیو حکایه مذکورده بی تمامیه حکایه ایلدکده جمله به حیرت کلدی عایه الرجه

الباب العاشر فی التوکل علی الله تعالی و الرضا بما قسم الله
 والقناعة و ذم الحرص و ما اشبه ذلك و فیه فصول

اشبو اوتنجی باب حق تعالی به توکل و ازله تقسیمه رضا و قناعتی شواحرص و طمعی ذم
 و مذکورانه ماثل اولانلر بیاننده فصول عدیده بی مشتمل بر مطلب نفیشر * الفصل الاول
 فی التوکل * الله تعالی و تقدس توکل امرنده * و توکل علی الحی-الذی لا یموت * نصیه
 رسول علیه الصلاة والسلام خطاب مستطاب پیور مشدر که مال لطیفی سباقی اقتضا سنجه
 کفارک شرورینی استکفاده و اجورلرندن استغفاده حضرت حی باقی لا یموت عز شانه به
 توکل قبل که توکل شایان و حقیق ایچق اول عظیم الشاندر یوقسه اوله جک وفاتی اوله جقلره
 توکل لایق دکلدر که انلر اولدکلی وقتده متوکللری ضایع اولور دیمکدر (اشبو معنای بعض
 اهل حال * خالقنی استیان ناخلف اولمش دکل * خلقه کوکل بغلیان صکره پشیمان اولور *
 یتنه کوزل نظم ایتشدر (و آیت اخرا ده * انما المؤمنون الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم
 واذانلبت علیهم ایاته زادتهم ایمانا و علی ربهم یتوکلون * پیورلشدر که مال منی ایتانده
 کالی اولانلر شول کیمسه لدر که الله تعالی ذکر اولند بیی وقتده الله تعالی استعظاما
 و جلانندن تهیسا قلوبلری فزع و خوف ایدر و الله ذوالجلالک ایات قرآنیه سی قرائت و تلاوت
 اولند قبه دخی مؤمن به زیاده اولدیندن یا خود ادله نک تظاهرندن رسوخ یقین و اطمینان
 نفس حصولله یا خود ایاتک موجبیه عمل سبیلله ایمانلری زیاده اولور و دخی رب و خالقلرینه توکل
 یعنی ایچق امورلری حق تعالی به تفویض و احواله ایدوب ایچق رب الارباب حضرتلرندن خوف
 و خشیت و ایچق باری تعالی و تقدس حضرتلرینه رجوع و التجا ایدوب سائرینه التجا ایتلر
 دیمکدر (و حق سبحانه و تعالی بته عبادینی توکله ترغیده * و من یتوکل علی الله فهو حسبه *
 پیور مشدر که مال شریفی بر کیمسه که رزقی خصوصنده و کندویه یتشن نواب و مصائب دفعنده
 حق تعالی به اعتماد ایلر اول عظیم الشان اکا کافیدر غیری به محتاج ایتدیمکدر (اما کسر رجه الله
 تعالی انک ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن تخریج و روایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 (یدخل الجنة فوام افتدیم مثل افئدة الطیر) پیور مشدر که مفهومی جتنه شول قوملر داخل
 و فوز و نجاته موصول اولورلر که انلرک قابلری قوشلرک قلبلری کبیدر دیمکدر (شرح کرام
 اشبو حدیث شریفی توکلده یووه سندن قارئ بوش چیقوب طلو اوله رقی کلن قوشلره شبیه
 اولان یعنی توکل ایدن مؤمنین ایلر دخی شرح ایتشدر در فلیرجع الی شروح الجامع الصغیر
 (و براء بن عازب رضی الله عنهدک روایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) (لو توکلتم
 علی الله حق توکله لرزقکم کایزق الطیر تغدو و خاصا و تروح بطانا) پیور مشدر (قلت) اشبو
 حدیث جامع صغیرده حضرت عمر رضی الله تعالی عنهدک روایتی اوزره (ولو انکم توکلتم
 الی آخره) عبارت سبیله مضبوطدر و مناوی محقق شرحنده سز تحقیق حق تعالی به حقیقه یعنی

حق تعالی را در غیر فاعل یوقدر وخلق و رزق و عطا و منعدن هر بر وجود حق تعالی طرفند در
قضیه سنی جز ما بملک ایله توکل ایدوب بعده وجه جیل ایله طلبده اولسه کز سزی کوندز یووه سندن
آج کیدوب کیچه یووه سنه طوق دون قوشلر رز قلندیغی کی مزی مرزوق ایدر بوصورنده کسب
رازق دکلدر بلکه رازق باری تعالی حضرت تری در دیکدر یوحدیت شریفده حضرت پیغمبر علیه
الصلاة والسلام (ما رزق الطیر والبشر) قولنده توکل کی تعطیل و تبطیل اولوب بلکه توکلده رزق
سیلارندن بر سبب شرعی به توسل لابد ایدوکنه اشارت یور مشلدر رز بر طیر طلب وسعی ایله یعنی ارض
و شجر دن تحری و صید ایله رزق نور و لهذا امام احمد حضرت تری اشبو حدیثه ترک کسبه دلالت ایدر
بر شی یوقدر بلکه طلب رزق دلالت ایدر سنه و رادرو علیه الصلاة والسلام افندی حضرت تری
اگر عید ذهاب و ایا ایلرند و تصرفلرند حق تعالی به توکل ایلسه ل و کافه خیر ید قدرت الهیه ده
اولدیفته جزم و یقین ایلسه ل البت طیر کی غایم و سالم دوزلر کن قوت و کسلرینه طیان دیر یوایسه
منافی توکلدر معناسنی اراده یور مشدر دیمشدر که مفادی عدم توکل مؤمنینه مستعدی ضیق حال
اولدیغی و تشبیب اسباب عین حکمت ایدوکن بیاندر قنامل (مر ویدر که حق سبحانه و تعالی داود
علیه السلام و حیای داود کیچه ذات اجله دعا ابتدی اجابت ایدرم و اشتغائه ایلدی اعانه ایلرم
و نصرت طلب ایلدی نصرت ایدرم و توکل ایلدی کفایت ایدرم بن ذات اجل و اعلی متوکلینه کافی
و مستنصر بنه ناصر و مستغنی بنه معین و داعیه بحجیم یور مشدر (حکایه اولمشکه خلفاء عباسیه دن
هرون رشیدک عصر خلافتلرند غلط و غلا اولغله ناس مضایقه به مبتلا اولمشلر هار و بر رشید دخی
ناسه کثرت بکا و تضرع و دعا ایله و آلات لهو و لعب و طریک کسریله امر ایتمشلر بواسطه خلاف
امر عالی بر قول رقص و تنفی ایدر ایکن امر خلیفه به مخلفند ن ناشی طوتلوب حضور خلیفه به
کتور بلور خلیفه بوجه عتاب عبده هر بر ناس شدت مضایقه دن تضرع و بکا ایدر ایکن سن طرب
ورقص ایدر سن دیو خطاب ایتدکده اول عبدای امیر المؤمنین افندی که ذخایر طلبو برانباری وارد
بن اول انبارک امین و معتدی یم افندی بنی اول ذخایره حصه دار ایدوکنه اعتماد و توکل اولدیغندن
خط و غلا بی قایم و فرح و سرور مدن رقص ایدرم دیو جواب و پردکده خلیفه عرفان دستگاه
بوندن متنبه اولوب عبدک جنسی اولان مخلوقه اعتماد و توکل فرحنه سبب اولتجه حق تعالی به توکل
و استناد نه مرتبه لده مؤثر و سرور بی نفادی مستبعد دیو ناسی کندو حاللرینه ترک و الله تعالی
حضرت تری به توکل و اعتماد ایله امر و تنبیه یور دیر (حکایه اولمشکه حاتم الاصم قدس الله تعالی
سره کثیر العیال و اولاد بر عابد و زاهد ذات اولوب مدار معاشدن حبه واحده به مالک اولمادیغی
حاله قدم توکلده تعیش ایدرلر ایش پر کون ایحایله او طوروب صحبت و مکالمه ایدرلر ایکن
کلاملری مذاکره زیارت بیت حرامه رسیده اولد فده قلبه شوق و محبت حج شریف مستولی
اولور اولاد و عیالند کلوب بدریکره اذن و رخصت و بر سر کرده بوسنه زیارت بیت الله ایلسه دیو
استیذان ایلدکده عیال و اولاد لری ای پدر شفیع سزل بر حبه به مالک اولمادیغندن قطع نظر
بزلکته درجه ده فقر و فاقه ایله ابتلا مز معلومکن در بزی یو یله براغوب توجه له عزم کعبه ایدر سکر
دیو راضی اولمادیلر لکن صغیره کریمه سی والده سنه و سائر قرند اشلرینه و عطف و تذکیر یونندن
بدر بزمه اذن و رخصت و بر سر سزه نه ضرر اولور حالته ترک ایدک وارسون صفای بال ایله سعی
مطاف ایلسون زرا اول الله تعالی کقولیدر و رزقنی ییحیدر یوقسه رازق دکلدر دیوانلری
منعدن منع ایدر صغیره مز یورمک اشبو نصیحتی پدرینه نقل و بالتصدیق رخصت و برلر ایلر
دخی بی زاد و زواد اوساعت عزم حج ایدر علی الصبح یونلرک قوم شوری و احبابی کلوب نیچون
اذن و رخصت و پردیکر پدر یکزده زاد و راحله به قدرت و سزلک الا آن مصارف ضروری به کافی

معاشکر یوق دیو تأسف کان تو بیخ ایلدکلرند قرند اشلری و والده سی کریمه صغیره بی نیچون
سکوت ایتدک دیو لوم و تو بیخ ایلدکلرند صبیحه مر قومه باشی تعظیما سیه قالد یروب الهی و سیدی
و مولای بن عاجزه قولک یونلره سنک فضلکدن وعد ایلدم سن یونلری ضایع و خائب و بن جاریه
عاجزه بی دخی یانلرند محجوبه ایله دیونیز و تضرع ایدر ایکن مکر خلیفه وقت اوکونده صید
و شکاره خروج ایدوب خدم و حشمتدن وزیری و خواص اتباعیله ایلر و لبوب یونلرک بانی اوکندن
کذار ایدر ایش زیاده صوصامغله دق باب ایدر حاتم الاصمک حلیله سی کیدر دیو استفسار ایلنجیه
انلر دخی خلیفه وقت صو استر بررداق صو و یرک دیدکلرند حلیله حاتم صو بی کتورمه
کیدر ایکن یارب بزلر یو کیچه آج اوله رقی یتوت ایلدک امیر المؤمنین فضل و کرمکدن قبولمه
کتورک دبه رک بر حناغه صوطولدیروب قبولک اردندن اوزادوب صو بی الله اعتذار کان و یر
خلیفه دخی الوب و ایچوب محظوظ اولور و هذه الدار لایم یعنی بوخانه بر اولو کیسه نکیدر دیو
سوال ایتدکده صلحای عباد حق جل و علا دن حاتم الاصم ایله معروف اولان عبدکدر دیو
تعریف اولندکده بن اول ذاتی شهرتیه ایتمشیدم دیو تلطف خلای وزیر مشارلله خیر خواه
افندی داعیه کر حاتم حضرت تری دونکی کون اولاد و عیالنه بر سنه ترک ایتدیکی حالده حج شریفه احرام
بند عزیمت ایدوب یو کیچه طعاسر یتوت ایتدکلری یو کون استماع ایتدم دیو استرحام ایلدکده
بوخانه به بزدخی ثقلت و پردک بزم کی ذوانک بو مقوله بیکسانه ثقلت و برمه سی لایق دکلدر دیو
همان جوهرله مرصع کران بها منطقه یعنی قوشاغی خلیفه حضرت تری بلندن چقاروب وسط
خانه لینه آتوب بنی سونلر دخی یو یله جه ایلسون دیو فرمان ایتلریله یوانان وزیر و قرنا کرلرینی
چقاروب براغورلر و امر خلیفه ایله وزیر* السلام علیکم اهل البیت لا یتنکم الساعة بئن هذه
المناطق یعنی ای خانه ده ساکن اولنر سز لری الله اصم لردق شمدی بو قوشاقلرک بهال بنی سزه
کتور یرم دیوب خاکلای خلیفه دن سرایه عودت و اتمان مناطق اولق اوزره اموال کثیره بی خانه حاتم
اصمه تسلیه سرعت ایدر وقتا که صبیحه مذکورده بو حال فیض اشتیاقی کوردکده بکاء شدید ایله بکاء ایلکه
باشلر والده سی و قرند اشلری نیچون بکاء ایدر سین الحمد لله تعالی بو قدر امواله مالک اولدق فرح و سرور
و قنیدر بکا و قتی دکلدر دیدکلرند صغیره عافله سبب بکام بودر که یو کیچه آج و محتاج بتمش ایدک
خدانک مخلوقدن بری بزه نظره واحده ایله بزی فقیر ایکن یور بیه غنی ایتدی یا خالق کریم ذوالجلال
بز قولرینه نظر یعنی افاضه ایتدیکی وقتده بر فرد احتیاج جز اولمازد یونلرک و پدری ایچون یارب
پدیمزه مر حته نظر ایله و امور بنی احسن تدبیر ایله تدبیر ایله دیو دعا ایدر اما پدر لری حاتم الاصمک حالی
دخی یو یله اولدیکه وقتا که بر ایه به مالک اولیه رقی حجه عمر یمت ایدوب حجاجه ملاقات ایلدیکی کون
امیر الحاجی بروجع شدید اخذ ایدوب مداوات جسمانیه دن عاجز اوله رقی دواء روحانی ایچون میان
حجاجده خدانک صالح قوللرندن بر صاحب نفس ذات آرلر ایکن حاتم الاصم دلالت اولنور آتوب
حضور امیر الحاجه کتور دکلرند دعا سیه باذن الله تعالی فی الحال شفایاب اولغله احواله بالاطلاع
حاتم حضرت تری نک مؤنه سی تمامیه امیر طرفندن رؤیت و تنظیم اولنور اول کیچه اولاد و عیالک
حالی تفکر و انلر عیالنه مضایقه ده در دیو تأمل ایدر کن نوم غلبه ایلوب منامنده کورر که قبل
رجاندن ای حاتم قنقی قولمکه بخله معامله سنی درست و کوزل ایلر سنی عظیم الشان اوقولمه
معامله می درست و کوزل ایدرم معناسنه ملهم و اولاد و عیالک حال مذکور دخی مبین اولغله
حق سبحانه و تعالی به شکر و ثنا و هر راز تضرع و دعا ایلوب اداه نسک حج و اولاد و عیالنه
عودت و صغیره عافله کریمه سنه معانقه و بکا و دعا ایدوب اولاد و عیالنه* صغار قوم کبار
قوم آخرین ان الله لا یظفر الی اکبرکم ولكن بنظر الی اعرکم فعلیکم بمعرفته والاتکال علیه فانه

فانه من يتوكل على الله فهو حسبه * ديو نصيحت ايدر مالى بر قومك كوچك كرى قوم آخر عندند
 يوكل در حق سبحانه وتعالى سزلك سنا وجاها كبار بكره نظر ايلر انجق الله تعالى ذاته
 عرفاني زباده اولانه نظر ايلر جله كره وصبت ايدرمكه حق تعالىك معرفته ملازمت وتوكل واعتماد
 عزيمت ايدك قننى كيسه كه حق تعالىه توكل ايدرايسه الله تعالى اكافى و وافيدر ديمكدر (حكما)
 اسلاميه كلامدن اوله رق نقل اولمشكه قننى كيسه بروج ايقان يلسه كه ازله كندويه تقدير
 وتقسيم اولنان رزق البته فوت اولوب واصل اولور تحصيل امر معاشه تعب ومشتقه دوچار اولوب
 استراحت ايدر وقننى انسانكه يقينايلسه كه تقدرو قضا اولنان تخلف وخطا ايتوب البته اصابت
 ايدر جرنع وفرغدن امين وراحت ايلردن جزمي ايلسه كه الله تعالى جميع قولارندن ارحم وخير لودر
 ومولاسنى ذكر وقصد ايلسه حق تعالى او قولك جله حوائجه كافى و مجموع امور متفرقه ومشتقه سنى
 جامعدر (ابن عباس رضى الله تعالى عنهما) روایت اولمشكه بر كون رسول الله صلى الله عليه وسلم
 حضور سعادتمند ايدم وعلى رواية خلف دولتمند كيدرايدم * يا غلام انى اعلمك كلات احفظ الله
 يحفظك احفظ الله تجده تجاهك اذا سألت فاسأل الله واذا استعنت فاستعن بالله واعلم ان الامه
 لو اجتمعت على ان تنفعك بشئ لم تنفعك الا بشئ قد كتب لك وان اجتمعت على ان يضروك بشئ
 لم يضروك الا بشئ قد كتب الله عليك رفعت الاقلام وجفت الصحف * حديث شريفى بك خطا
 يورديلر ديمكدر كه معنای حديث شريف ومفهوم قول منيف ابن عباس رضى الله عنهما خطا
 يورديلر كه اى اندك سال سكارا كلات نصايح امير تعليم ايدم حكيم مقتضايه عمل ايلك مقصودمدر
 حق تعالىي حفظ ايله يعنى امر ونهيته ثابت اولمغه حدودى حفظ ومحافظه ايله كه دارينده الله
 تعالاده سنى مضراتدن حياه ومحافظه ايدم اكر حق تعالىك حدودىي محافظه ايدرايسك الله تعالىي
 مقابله ومواجهه كده بولورسن يعنى خير ايله مجازات اولورسن ومرام ومطلوبىي سؤال ايدرايسك
 انجق الله تعالىه لادن طلب ايله واعانه طلب ايدرايسك انجق اندن طلب ايله وبروجه يقين يلكه جله ناس
 سكا نفع وفائده ايتكه اتفاق واتحاد ايلسه ل انجق حق تعالى سنك حقه كده ارلنده شئي كتب وتقدير
 وتقسيم ايلديسه انى اعطا ايدرلر ماعدانى اعطا بر فردك مقدورى دكلدر وسنك حقه كده كذلك
 برضمر ايله اضرايه اتفاق ايلسه ل انجق ازله تقدير وكتب اولناه قادرلر در اولمش واوله حق جله
 مقدر ومكتوب بر تقدير قلملى يازوب اورنه دن قالمش وياز بلان صهيغه لك مر كى قورومشدر
 بعد ذا بر شئ كتب وتحرير اولمناز ديمكدر (حكما) اولمشكه هرون الرشيد كوفه ده ايكى
 بنى اميه دن دمشق الشامده كثر الاموال وعظيم الجاه والحال والتبعه والخدم هر حالده
 قدرت ونفوذ تام اصحابندن بر رجل واردر كديستندن ملكه مضرت خصوصنده قور قولور
 ديو غمز ونفاق ايتشار راوى حكمايه مناره نام كار كذار كيسه دير كه بنى هرون حضورينه چاغردوب
 معبكه يوز قدر ايشه برار غلام آل واتبش كونده واروب كلك و بر كون اوطور مقى شرطيله شمدي
 دمشق السامه كيدوب مرقوم اموىي كنور ديووب والى شامه خنابا ايدمه بر قطعه فرمان
 اعطا واطاعت ايتديكى تقديرجه فرمانى واليه ابراز ايت واطاعت ايدرسه قيد وبندي ايله اتيان
 وكورديكى واشتديكى وديديكى بيان ايله ديو بنى ارسال واسرا ايلدى بندن اوساعت يوله روان
 وكيجه بنى كونده قاهره قى كونده دمشق واصل وموى اليهك خانه سنه بلا اسليذان داخل
 اولدمكه سراى خليفه شبيه بر سراى عالى وخدم وحشم وافر اس وخيول ونعم ايله مالى ايدى
 خدمه وعلماى بنى باكانه دخولدن مبهوت اولوب سن كيسن ديو سوال ايلديلر بندن
 امير المؤمنين جانبندن مأمورم ديووب خانهك وسطنه واصل اولديغده بر طاقم مختشم ذوات
 كوردمكه مأمور اولديغم اموى انلك پرى اولديغى كان ايتدم صورديغده اول ذات جامده در

شمدي چيقار ديووب بنى صدر مجلسه اقعاد ايله اعزاز واکرام ومعيتده اولان آدملى باشقه محله
 كنور ووب هر بر ريشه على مراتبهم اكرام ايللر بنى خدام وعلماى بنى امر وتنبیه ايلديلر ديدم
 بصيرتله خانهك احواله نظرده ايكى صاحب خانه جامدن اطرافى واكافنده علماى خدام ايله
 خروج ايدوب مجلسه كلكده باكه تعظيم ايله سلام واستفسار عافيت وحال خليفه دن استعلام
 مرام ايلدى بندن امير المؤمنين عافيتده در ديو جواب وبرد يكمده جد ودعا ايلدى بعده
 طباقله حلوياى وميوه اورنه به نهاده اولوب كل ياناره تناول ايله ديو تكليف ايلدكه تعظيمى
 مشعر اولان كسيه ايله خطاب ايتوب نام ايله چاغرد ينجون مقام اولوب بيم ديممله بر دنى
 تكليف ايلدى كنديسى بر مقدار تناول ايلدكده نصكره ميوه ل قالد يريلوب اطعمه نفيسه
 ولذا نك كسيه آماده اولوب بنه بكا اسممله خطابا تكليف ايلنجه طعامه اشتهاى يوقدر ديو
 اعتذار ايلدم تكلفى تكرار ايتوب بنفسه تناول ايدر كن اطرافمه نظر ايلدمكه علماى خدامى
 كثر ووفرا اولوب وبنم تبعه مدن بر احد او محله موجود اولماد يفتدن قلمبه خوف وخشيت
 كلى اكل طعامى تمام ويدينى غسل ايلدكده نصكره عود وعنبر كلوب بعد التخيير قيام وخضوع
 وخشوع وتعديل اركانه رعايت ايله صلاتى بعد الاتمام بكا توجه واستقبال و امير المؤمنين
 طرفندن نه خصوصه مأمور سن ديو سوال ايلدكه بندن امير المؤمنين منشور بنى دستانه
 اعطا ايلدم تعظيم ايله اخذ ايلديوب تعقيب وسريته وضع ايله خليفه دعا وشنا ومنشورى قرأت
 ايلدكده نصكره اولاد وخدام وتبعه سنى احضار ايلدى كلكه باشلد قلمده اول عالي سراى كترلرندن
 طولدى غالبا بنم اخذ وجسمله امر وتنبیه ايدم جكد رظنيه بنى خوف وخشيت استيلا ايدوب
 مغموم اولدم خدام واولادى حاضر اولد قلمده جله سنه امر وتنبیه ايدم ايلديكه بنم انجسام
 حاملدن خير المادجه ايكى بر ريه كليك يعنى ادبكرله اوطورك اكر بر قيل وقال پيدا ايدرسه كز
 او زرع شوبله بوبله اولسون ديو ايمان مغلظه يه رباط ايلدكده نصكره همان اياقلى بنى
 اوزادوب قبدى كنور ديدى بندن حدادى يعنى بوقاغى به موكل اولان آدمىي چاغردم وقيد
 ايدوب برار تحمل سوار اولوب بلده دن چيقدى وبوله روان اولدى دمشق طشره سنه كنججه
 اصلا كنديسنه تغير كلبوب انبساطله صحتيه باشلوب شو چفتهك بتدر اندن سته ده بوقدر
 محصول اولورر بوتارلا وبانجه ملكم اولوب ايلردن شويجه حبوبات وانماى حصوله كلور بوللو
 سوزله مشغول اولدى باكه نجب كلوب اى آدم غالباسنك عقلكده خفت اولق كرك سنى بحالده
 يار وياور يكر ومعين وظهير كز اوليه رقى نك وتنها سكا منتظر اولان امير المؤمنين كنور برم
 عاقبت امرك نيه منجر اوله جق آنى فكر وتأمل ايتيويده بنى نفع وفائده لافرديلر ايدر سن
 سكا صور مدغم نسنه ايله نه سويلورسن نفسكه اشتغال بوسوزلر دن اولى دكليدر ديد يكمده
 استرجاع يعنى لا اله الا الله واليه راجعون ديدكده نصكره اى مناره سنى ارباب فطانت واصحاب
 در ايتندن ظن ايتشيدم لكن ظنمده خطا ايدوب وفراسمده اصابت ايدم مشم زيراسنك ذى رشد
 وكياست اولديغى ظنمده سبب امير المؤمنين بو خصوصه تعييندر اهل كياست اولسك بكا
 مأمور اولماز ايدك لكن بر جاهل عامى ايش سن وخلقناك خطايته شايدن دكلسن اى مناره بنم
 صفاسى بال ايله خروجم امير المؤمنين ناصيه سى ينده اولان الله اعز واجله توكل واعتماد ووثوق
 وزره در امير المؤمنين طرفندن هر نه ضرر اصابت ايدرايسه انجق حق سبحانه وتعالىك
 قضا واراده سيله دراكر باكه ضرر جهتيه قضا واراده الله تعالى تعلق ايلديسه دفعته نه چاره البته
 واقعدر واكر تعلق ايلديسه امير المؤمنين وروى ارضده اولان مخلوقات جله سى اتفاق ايلسدر
 اضرايه قادر دكلدر بوبيله اولنج قبل الوقوع تألم وتأسفك فائده سى نه اولور وفرجه سببك

بررسی دخی بود که خلیفه حضرت نری بر عاقل و دانا و عادل و بی همتا خلیفه در بو آنه قدر
بفر حق بر فردی رنجیده و اعدام و مصادره ایل خانه سنی خراب و کاری اتمام ایلدیک اصلا
مسموع دکلدر حالا بنم حقه اولان معامله سی بر مفسد و منافق غز و نفاقیه اولش بر معنادر
امیر المؤمنین انجی و منافق کلامنه اعتماد ایلدیک بنی قتل و اعدام ایلدیک جگنه و بنم حال و کیفیتی
بر وجه تحقیق تفتیش و تفحص و استفسار ایلدیک تحصیل اطلاع ایلدیک شک و شبهه یوقدر
حقیقت حاله بعد الوقوف بکا اکرام و احسان ایلدیک نفس الامرده بنی جرم و بی گناه و طاعت
خلیفه ده معیم بر عاجز کیمه یم ارتق من بعد عهدم اولسونکه سنکه صحبت ایتیم دیوب
فی الواقع سؤاله جوابدن غیر بر نسنه تکلم ایتیم یوب تلاوت قرآن کریمه مواظبت ایلدی وقتا که
جبهه یوقدر اولان اوچین صبا حنده کوفه به واصل اولدیغیزده امیر المؤمنین طرفندن احوالمری
تجسس و استکشافه تعیین اولنان مأمور بنی استقبال ایدوب یعنی قار شومه کلوب نزد خلیفه به
کتوردیلر حضورینه رومال ایتدیکمه ای مناره خروچکدن بو گونه دله وقوعائی خبر و یردیو
امر ایتدیکلرند بندخی ماجرائی بر بر یانه باشلدیم آثار غضب روینده نمایان اولدی خبرم
امویک اطرافنه اولاد و خدامنی احضار قضیه سنه کلدکده یوزی قرار دی و وعید و شرط
و عین مذکور بنی دیدیکمه تهلیله باشلدی و اطاعت امر ایدوب قیده ایغنی اوزاندیغنی ذکر
ایدیک اسفار ایتدی یعنی وجهی نورلنوب استبشار ایتدی و یوله اولان اقوالمری یاد ایتدیکمه
خلیفه حضرت نری بورجل نعمتی اوزره محسود اولوب افک و افتزیه اوغرامش حیف اتی ازعاج
ایتدیک و یوردق و کندینی و اولاد و عیالی تشویشده قودق ای مناره همان وار قیدینی چبقار
و تعظیم و توقیر ایلدیک حضور یمزه کتور دیو فرمان یوردیلر اولوجهله واروب کتوردم حضور
امیر المؤمنین داخل اولدقده آداب خلافتی برینه کتوروب طور دقده جناب هرون اوطوردوب
اعتذار ایدوب اولدخی فصاحت و بلاغتله تکلمه ایتدیکم جناب خلیفه لطف یونندن
برام و مطلوبک و ارایسه مساعده اولور دیو رخصت تام و یرنجه رجل اموی مقصودم بحاله
اولاد و عیاله و بلده و دأره مه وصولدر دیدی امیر المؤمنین و طلب امر سهلدر مطلوب دیگر یکن
و ارایسه اظهار ایلدیک دیدکده موی الیه ای امیر المؤمنین جناب خلافتما بکزدن حاجتم و لاه
و عمل حفلرند عدلیکزدن اکرانلر عدل و رأفت ایدرل ایه خاکا یکنزدن سؤال طلب
تعجیرینه بر قالمز دیو بلغانه جواب و یردکده خلیفه حضرت نری اکراما الباس خلعت ایدوب
ای مناره بو مسافری الدینک بره اکرام تامله کتور * قم فی حفظ الله * دیو رخصت انصراف
و اخبار یکی قطع ایتدیک و حوائجک دوشرسه تحریر ایلدیک کلامیه تقدینه الطاف و ربوب * فلا یتوکل
المتوکلون الا علی الله فانه من یتوکل علیه کفاه و من دعاه لباه و من سألہ اعطاه ما یتناه * دیوب
محل و مأواسته اعزاز و اکرامله کتورده سیله امر و یونندن بویه نه خصوص و نه مصلحتک
وقوع بولورسه جانب خلیفه به اعلام و افاده سیله تلطیف ایدرک بلده سنه ایصال ایلدیلر
(کعب الحبر حضرت نری اشب و کلمات تورانده یازلشدیر دیو روایت ایتشدیر که بو نلدر * یا ابن آدم
لا تخفن من ذی سلطان مادام سلطانی باقی و سلطانی لا یتغدا ید * یعنی ای آدم اوغلو اصلا سن
نوع بشرده ذی قدرت و سلطنت اولاندن ضرر قصد ایدرسه ایدر دیو قورقه مادامکه بنم
قدرت از لیم باقیه در و بنم قدرتمه الی الابد نفاذ یعنی تو کتمک یوقدر * یا ابن آدم لا تأنس لغیری
و اناک فان طلبنی وجدنی و ان آنت لغیری فتک و فاک الخیر که * ای بنی آدم بنم غیر بر اجدله
انست ایتدیک یعنی بنم ذکر و فکر یمه مستغرق اول و ماسوائی اونوت بن سکا هر اموره کافی یم
کر کنی حق طلب ایلدیک طلب ایدر ایلدیک بنی بولورسن یعنی رضای حق و طاعت ایلدیک سنی ایدر ایلدیک

الطاف الیه یمه مظهر اولورسن و اکر بندن غیر ایلدیک موانسه ایدر ایلدیک سنی کسر ایدر سنی
کافه خیر فوت ایدر یعنی جمیع خیرات منقطع اولور * یا ابن آدم خلقتک لعبادتی فلا تلعب
و قسمت رزقک فلا تلعب و فی اکثر منه فلا تطمع و فی اقل منه فلا تجزع فان انت رضیت
بما قسمته لک ارخت قلبک و بدک و کنت عندی محمودا و ان لم ترض بما قسمته لک و عزتی و جلالی
لا سلطان علیک الدنیا ترکض فیها رکض الوحش فی البر و لا ینالک منها الا ما قسمته لک و کنت عندی
مذموما * ای آدم اوغلو سنی انجی عبادتم ایچون خلق ایلدم لعب و لهو اولان امور دنیویه
دنیاه ایلدیک اشتغال ایلدیک و ازله رزقکی تقسیم و تقدیر ایلدم طلب رزق و معاشده تعب و مشقه
دوچار اولدیک قسمت از لیم کدن زیاده ایچون طمع خامده واقع اولدیک و اگر چه رزق مقدرک اندک
و قلیل اولورسه جزع و فزع ایلدیک و اگر بن جناب رزاقک تقسیمه شکر و رضاده اولور ایلدیک قلب
و وجود که راحت و ربوب راحتده اولورده بنم عند معنویده محمود اولورسن اکر سکا تقسیم و تقدیر
ایلدیکم ارزاقه راضی اولماز ایلدیک عز و جلاله قسم و عین ایدر مکده دنیای سکا تسلط ایدر مکده
روی ارضده و حشی حیوانات کی رکض و حرکت ایدر سن بنه تقدیر و تقسیم ایلدیکم رزق
هر نه ایهه کانا نل اولوب اندن زیاده یدیکه برشی یکمز و عند مده دخی مذموم اولورسن * یا ابن آدم
خلقت السموات السبع و الارضین السبع و لم اعی یخلقهن ایهی رغیف اسوقه لک من غیر تعب *
ای آدم اوغلو یدی قات سموات و ارضی کتم عدمدن صحرای وجوده کتوردم اناری خلقد
بکامی و عجز عارض اولمادی هیچ سزه برنان و رغیفی یعنی چورکی سوق و اعطا ایتدیک بکا
عجز می و یرر * یا ابن آدم انا لک محب فمحبی علیک کن لی محبا * ای بنی آدم سکا محبم یعنی
محبم اوزر که اولان حقوق سیبیلده سنده بکا محبت ایلدیک * یا ابن آدم لا تطالبنی برزق غدک الا طابک
بعل غد فانی لم انس من عصائی فکیف من اطاعنی و انا علی کل شیء قدير و بکل شیء محیط *
ای بنی آدم بو کون نه و یردم ایهه اتی اکل و تناول ایلدیک و یار ینک رزقنی طلب ایلدیک تنکیم بن سنی عمل
آتی ایلدیک مطالبه و مؤاخذه ایتدیکم کی تحقیق بن عظیم الشان بکا عصیان ایدن فی اونو تمام
فکیفکه اطاعت ایدن فی اونودم یعنی احسان ایدر م هر بر شیک اوزر بنه قدرتم واردر و علم
کافه اشیا بنی محبظدر (و شاعر توکل علی الله خصوص فیض منصو صنده * فاعلم الا الله
فی کل حاله * فلا تنکل بوما علی غیر طافه * فکم حاله تأتی فیکر هها الفتی * و حیره فیهاعلی رغم
انف * دیمشدر یعنی هر حائده کامل انجی خدادر همان حقلک اطفندن غیر ی به اعتماد و اتکال
ایتمه چوق حالت و واقعه واردر که آتی یکیت قبیح و کر به کورر حالبوکه اول حالده ا کا نقصان
عقل و هو شنی ییلوب بورنی سوز چسون دیو اناک فضلی و اجری و نعمتی واردر یعنی اول
امرده انسانک کر به کوردیکی شیک ایتدیکه بر خیر عظیم ظهور ایدر بو معنی استعبد بالله
* عسی ان تکرهوا شفافهو خبر لکم * نصندن اخذ اولمشدر (و صاحب مستطرف دخی
* توکل علی الرحمن فی الامر که * فاخاب بوما من علیه توکلا * و کن واثقا بالله و اصبر لحکم * نال
الذی ترجوه منه تفضلا * قطعده سنی نظم ایتشدیر مای امور یکک کلبدن رحن اولان الله
ذوالجلاله توکل ایلدیک متصف اولان برکون یعنی اصلا خائب و خاسر اولمادی و اولماز و حق تعالی به
اعتماد و حکم و قضاسنه صبری اعتیاد قبل که فضل و کرمدن نه رجا و سؤال ایدر ایلدیک نائل
اولورسن دیمشدر * الفصل الثانی فی القناعة و الرضا بما قسم الله تعالی * اشبو
ایکینجی فصل قناعت و حق تعالی ک قسمت و تقدیر بنه رضا بیانده در (صاحب مستطرف
* من عمل صالحا من ذکر او اثی و هو مؤمن فلنجینه حیوة طيبة و لنجزینهم باحسن ما کانوا
یعملون * نظم جلیلند اولان (حیوة طيبة) دن مراد قناعتدیر دیو تفسیرده کلشدر دیمشدر

و مفهوم شریقی تفسیر بیضاوی و کشف و ترجمه نیانده یازلدیغی اوزره ارکک و دبشیدن
یعنی هر نوع انساندن بر کیمسه و ذاتکه مؤمن اولدیغی یعنی الله تعالی و ختم نبوته و نبیک قبل
حقندن کتوردیکی جمله احکامه ایمان و تصدیق ایدوب بوجهله ایناندیغی حالده عمل صالحه
یعنی کوزل ایشر ایشلیه بزانلری دنیاده حیات طیبه ایله احیایده رز یعنی عیش طیب ایله تعیش
ایدر و کوزل کچنور و اشبو عیش طیب اول مؤمن توانکر و زکیان ایسه ظاهر در یوق معسرو تهی دست
ایسه ینه انک یا ننده عیشی و کچنسه سنی کوزل ایده جک نسنه وارد رکه اول نسنه قناعت
و قسمت الهیه به رضا و آخرتده اجر عظیمی توقعیدر امام مؤمن اولیان بونک خلافتنه ملاسدر
زیرا معسرو مفلس ایسه حالی ظاهر در یوق مالداریسه قسوت قلبی اقتضاسنجیه انک حرصی
و مالک زوالی و فوای خوقی عیشندن تهی یعنی هضمه و صفای خاطر آتی براقر و دخی او و ثلک
ایشلدکری عمل صالحه اندن احسنه جزا لند برز مآلنده درکه حیات طیبه نظمی قناعتله دخی
بروجه بحر مفسردر و معلوم اوله که اشبو آیت کریمه ده اولان * و هو مؤمن * عمل صالح ایدن
من دن حالد و تقدیری مؤمن اولدیغی حالده یعنی ایمان مذکور ایله اقصادیه بیله عمل
صالح ایده دیمکدر و بوقید حال خیر اعماله ترتب ایده جک جزا و اجره لازمدر و لزوم مذکور
بیضاوی * اذلا اعتداد باعمال الکفره فی استحقاق الثواب و انما المتوقع علیها تخفیف العقاب *
دیو استدلال و بیان ایدر که مالی کفره انک اعمال صالحه لری استحقاق اجر و ثوابده برشی عدالتماز
یعنی لاشیدر عمل صالح ایله کفار ذکر اولنان اجر جزیره مستحق اولوب فقط اقتضای رحمت
شامله الهیه اوزره غیر مؤمنک عمل صالحی مثلا لله خیرات و حسنات اتمی و ناسه حسبی منفعتی
اوزرینه متوقع و مأمول اولان خفت عذابدر دیمکدر فلیحفظ * الشیء بالشیء یدکر * بقول
الفقیه اسعد سوره شریفه بقره ده واقع * و الذین آمنوا و عملوا الصالحات اولئک اصحاب الجنة
هم فیها خالدون * آیت مکرمه سندن درایه و روایه خلاصه خالصه تفسیر اولان تفسیر بیضاویده
* و عطف العمل علی الایمان یدل علی خروج من سماه * دیو مصرح اولوب یعنی و عملوا
جمله سی حروف عاطفه دن اولان و او ایله آمنوا به عطف اولدیغی عملک ایمان مسما سندن
خروجنه یعنی ایماندن جزء اولمادیغه دلالت ایدر دیوب و آیات قرآنیه مبانده فحول و اعلامک
بیانی اوزره بر برینی مفسر و مؤید اولوب آیت سابقه اولان و هو مؤمن قیدی موجبیه یالکر عمل
خیر ایمانسیز ایشه برامیه جعنی بو عطف خصوصی دخی تأیید ایش ایکن اشبو * و الذین آمنوا *
آیتک سابقده اولان * ان الذین آمنوا و الذین هادوا و النصاری و الصابین من آمن بالله
و البوم الآخر و عمل صالحا فلهم اجرهم عند ربهم و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون * آیتله
سوره مائده ده اولان * ان الذین آمنوا و الذین هادوا و الصابین و النصاری من آمن بالله
و البوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون * نظم جلیلانده اولان (من)
مبتداء (فلهم اجرهم) جمله سی خبری و اشبو مبتدا ایله خبری جمله سی بالای آیتده اولان (ان) نک
خبری یا خود (ان) نک استمدن بدل اولور (فلهم اجرهم) خبری (و آیت ثانیه ده اولان
(و الصابین) مبتداء مرفوع و خبری محذوف اوله رقی جمله اعتراضیه کی اولوب تقدیری
صابینلرک حکمی دخی بوجه اتی یهود و نصاری حکمی کیدر دیمکدر بوضوئده مال و تقدیر لری
ظاهرا دین محمدی علیه الصلاة و السلام ایله تدین ایدنلر و یهودیت دیننده اولان موسو بلر
و دخی نصرانی دیننده اولان عیسو بلر و نصاری ایله مجوس دینی ییننده یعنی ایکبسی جمع ایدن
صابینلر ایدمی شو ذکر اولنان طوائفدن بدل انلر که قلب و لسانله حق جل و علایه و یوم آخرته
ایمان کتوردیلر یعنی الله تعالی و ختم نبوته و کتوردیکی قرآن مینه ایناندیلر و بونکله برابر

حشری و قیامتی انکار ایتوب عمل صالح ایشلدیلر انلر ایچون رب عزت تزد معنویسند ایمان و عمل
صالحلری اوزره وعد اولنان اجر لری وارد و انلر اوزره خوف یوقدر و انلر محزون اولمازلر یعنی
ختم نبوته و احکام الهیه ده ذکر اولدیغی کیفیت اوزره عدم ایماندن یعنی ایناندیلرندن ناشی کفارک
عقابدن خوف ایدلکری و ایمانی اولوبده عمل صالحده بولمیدیلری و قتی ضایع و عمری تلف
ایله تقویت ثواب ایدنلرک حزنی حیننده انلر بو خوف و حزنندن بری اولورلر و اشبو سلامت و اجره نائل
اولانلر دین موسی و دین عیسی و سایر شرایع سابقه ده اولوب قبل بعث ختم الانبیاء
دینلری تغییر و تحریف ایتوب و تورات و انجیلک و سایر کتب سماویه نک بیان ایلدیکی بعثت
ختم نبوتی و مبدأ و معادی انکار ایتیه رک وفات ایدنلر دخی داخلدر (پس اشبو تقریر دن
ادله نقلیه و عقیده به عارف ذوات عندلرنده عمل ایمانده داخل اولوب یالکر عمل خیر نتیجه پذیر اجر
و ثواب و دفع عذاب و عقاب اولمادیغی ظاهر ایکن دارالخلافة العلیه جها الله تعالی مع حامیهها
من الکبد و البلیه نک غیری برده باصلمش بر رحله یعنی سیاحت نامده عربی ترجمه سنک قر قجی
ورقه سنده (بوندن قرق سکر سنده مقدم مصرده منونام بر فرانسه لی عرض اسلام ایدوب
نامنه عبدالله دیند کدنصر کره رشیدی لی بر قز تزوج ایدر بعده مقدما منسوب اولدیغی طائفه
مصر دن فرانسه به عودت لرنده قز ایله برابر بلده سند دوز و پرینه واردیغی کی ایتدا ایدر
واو خاتون تنصر ایتوب مسئله اولدیغی حالده بر چو چوغنی طوغر باباسی آیین نصاری اوزره
کنیه سنده و افتیر دیکلری یعنی یینلرنده معهود صوابیه یقائنسی قصد ایش ایسه ده خاتون
ایا و امتناع ایدر و باباسی مرسوم ادیانک جمله سی بر در راه حقه انجیق اعمال طیبه شرطدر
دیهرک اگرچه ابرام ایدر لکن خاتون راضیه اولماز تکرار قرآن عظیم بونی ناطق در سن مسلمانسن
اللهک کتابنی تصدیق ایتز مبسن دیوب بعده افرنجیدن عربی لغتی اوکرشمش و قرآن ذی شانی
اوقومش اولان بارون نام اوقومش رجلی احضار ایدوب مرسوم منو خاتونه بزم محاوره مزی
یعنی مریور ایدن ماده ادیانی شوندن استفسار ایت دیدیکنده مزبوره ماده دینی اول اوقومشه
سؤال ایدلکده استعید بالله * ان الذین آمنوا و الذین هادوا و النصاری و الصابین من
آمن بالله و البوم الآخر و عمل صالحا و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون * قول شریفی خاتون
حجت ایتدیکنه بناء چو چوغنی آیین نصارا به ادخال ایلککه رضا داده اولوب اذن و یرمش
علی روایه خاتون مرقومه دخی او آیتیه ککروب احوال اوزره هالککه اولدیغی منقولدر
دیو یازلمش کوریلان حکایه ده اولان احتیاجک بطلانی یعنی آیت کریمه مذکور زعملرینه
دلیل اولمادیغی و دعوالر نک باطله اولدیغی کونش کی ظاهر اولور اگر او بابایله بو باباده یعنی
منوده و بارونده لسان حکمت بیان عربی به دار ادنی مرتبه ینش و دانش اولس ایدی آیت شریفه
مذکور بی زعملرینه حجت کتوردک دیمزلر ایدی و بطلان مذکور اگرچه عندالحواس ظاهر
ایسه ده عقول جاهله و ضعیفه مبتلا و محبس حس مجردده مقید سلاسل شک و امترا اولنلر
یانلرنده غیر مسلمان اولوب هر چند نقل خطا خطا کلدنر دور سه ده چونکه اذهان و معلومات
متفاوته اولغله نصرة للدين باباسی و او اوقومشک دعوی باطله لری بالاستدلال تزیف
دخی تعقیب اولوب برابر باصلقی کرک ایدی مقام تزیغه هالککه دن باشقه تعبیر فلرندن دوشامش
او دخی یک قبسه در زیر لغتده موت معناسته اولان هلاک * کل شیء هالک * نصنده
ظاهر اولدیغی اوزره مطلقا عالی و ادانیدن مرکب اولان کافه مخلوقات و مکنوناته اطلاق اولوب
و بعض حدیث شریفلرده دخی ذوات عظمایک فوتندن تعبیر ده (هلاک) وارد اولوب جای
تجفیرده تعبیری بیاغیجه صکره دن بزم سبک ترکیبده استعمال اولنور بر تعبیر خاص جدید اولدیغی

زدار باب معارفه معلوم برقصه در آشته المنه الله تعالى ونقدس همت پادشاه اسلام ایده الله
 سبحانه الی یوم القیامه یوترجه تک بالعون الالهی منشرا ولسی درگاه حقندن مستدعا اولمغه
 ذکر اولنان حکایه مذکوره تزیینی دخی اذهان اخوان دینده تقرایسون نیت صحیحه سبله
 یورایه الخاق اولندی * والسلام علی من اتبع الهدی والترم سنة المصطفی علیه وعلى آله واصحابه
 الصلاة والسلام (و یوقنا عت باینده ذکر اولنه جتی احادیث ن بری (القناعة مال لا ینفد)
 حدیث شریفدر ککه مال شریفی رزق معذره قناعت دوکنز برمالدر دیمکدر رکه (قلت)
 شراح حدیث زیرا قناعت ورضا قوت ایمان و مرید اتقان ایله قلبده حاصل اولان غنادن نشئت
 واول کیمه که یو حال ایله بالانصاف قناعت ایده برکت ایله امداد اولنور دیوسینی اشارت
 ایشلردر (و یغمیر عمر علیه الصلاة والسلامدن غنا نه در یارسول الله دیواستفسار اولندقد
 (الایاس عافی ایدی الناس وایاکم والطیع فانه الفقر الحاضر) پیورمشلر (ومفهوم منینی
 غنا بادی ناسده اولان اموالندن امیدی قطع ایتکدر یعنی خلقک احسانلرین اومامق واسته مامکدر
 وسرزل طمعدن حذر واجتناب ایلک زیرا طمع فقر حاضر در یعنی طمع ایتدیکل الکده دکل
 ایکن دردنده اولمق نه بی مفید در دیمکدر (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه باب قناعتده
 جانب اوسع و اوفره ملابس ایدی یعنی زیاده قانع ایدی حتی اشتهایلدیکی نسته بی بر سنه
 صالیب مدافعه ایدر ایدی (قناعتده ترغیده کنندی نام حکیم عرب * العبد حر ماقنع والحر
 عبد ماطمع * دیمشدر یعنی قول مادامکه قانعدر حر یعنی عزیزدر وحر طمع ایتدیکه عبد یعنی
 ذلیلدر (بسر بن حارث رحمه الله تعالی نقل ایتشکه بر جوان طمع حدیث السن طلب رزق
 ایچون سفر و سیر ایدر کن کندویه یورغونلق عارض اولوب لاجل الاستراحه بر خراب محله
 واروبانده استراحت کآن جلسه ایدوب اطرافنه نگاه ایلدکده اول خرابه زارک دیوارنده نقش
 اولمش * انی رأیتک قاعدا مستقیما * فعلت انک لهموم قرین * هون علیک وکن بربک
 واثقا * فاخواتو کل شانه التهون * طرح الاذی عن نفسه فی رزقه * لما تیق انه
 مضمون * ایاتی کوروب صاحب بصیرت و عرفان اولمغه فی الحال خانه سنه ذنوب و * اللهم
 ادبنا انت * دیوب عبادت رزاقه مشغول اولور (معنای ایات تحقیق بن سنی متفکر
 اولدیفک حالده اوطور یچی کوردم وبوسبله سنک همومه قرین اولدیفکی بیلدم ای مضمون
 مستخرج اول نفسکه زجت و برمه و ربکه متوکل اول توکله ملازم و مداوم اولان کیمه تک
 شانی تهوین یعنی سهولت و استراحتدر واول متوکل رزق مضمون و مقسوم اولدیفنه تیقن
 ایتدیکندن طلبنده نفسی اذادن طرح ایتشدر یعنی آزاده اذادر دیمکدر (جاحظ دیمشدر که
 حق سبحانه وتعالی طباع ناسی مختلفه اوله رقی خلق و ایجاد ایلدیکه نظام عالم ومصالح اناامده
 انتظام اوله اگر اشبو مخالفت طبایع اولماسه هر بر ناس ملک و سیاست و منافع تجارت وفلاح
 کندویه منحصر اولغی استر و بویله اولدقدده نظام عالمه اختلال طریان ایدوب امر معاشه
 اضمحلال و بقای نوع انسانه اختلال کلور دی بنابرین هر بر شخصه کنندی کاری مزین
 اولوب انکله مفخرت و دیکرک کار و عملی قدح و مذمت ایلر مثلا برزاولان هم صنعتک عملی تقییده
 وقصور ایلدیکنی بیانده بهی حجامتچی دیو تعریض ایلر کذلک حجامتچی قالغه سنک ایشنی
 بکنمیدکنده بهی برز دیو تکدیایلر پس مدبر عالم جل شانه میان ناسده اولان اشبو اختلافی
 بر برینه ارتباط و ایلافه سبب فلشدر * فسبحان القادر الحکیم * فی الحقیقه اهل یادیه
 جیفه اولان حیوانات ککلرندن قازقلری اولوب کهنه بزین بیابانده اتخاذ ایلدیکنی یتک ایچنده
 کلیله برار یتوت و کسا والبسه سی شعر و دوه یو ککندن وعلاج ودواسی دوه فضلائندن

وطیب و راحه سی قطران و جیلان ترسندن و نسالر تک حلی و تزیینی یونجفلردن و سکاری کلر
 و کوسنیک ایکن وساکن اولدیفکی صحرا ده بايقوش صداسبله ذنب صداسندن غیر اصلا صدای
 مسموعلری دکل ایکن یته اشبو حالته فخر ایدوب حضرت تک احوال ترفه اشتمالی عندنده لاشی
 مشابه سنده قالور (داود طائی قدس سره حضرت تلمیذ بر مضایقه عظیمه اصابت ایدر جادای
 الامام ابی حنیفه مشار الیهه اطیب مالی یعنی پدرندن موروث مالندن درت یوز درهم هدیه اوله رقی
 کتوروب بودراهم بر جلاک مالندندر که اکاورع و طیب کسبنده بر فردی تقدیم ایده هم و با کادخی ارشدر
 دیو قبولی زجا ایتدکده داود طائی بر کیمه دن یو آنه دک هدیه قبول ایتش اولدم میته تعظیم
 و خیائنده قلاته تکریم ایچون بودراهم طیبه بی قبول ایدر ایدم لکن قناعتده تعبشه محبت ایده رم
 دیو اعتذار ایلدی (عیسی علیه الصلوة والسلام حواری وامته خطایا اوطه لریکزی خانه
 و مساجدی مسکن اتخاذله صحرا زده خدای نابت بقله لری اکل ایدک و منافع صحرا ده اقان
 صاف صولردن ایچک و دیادن سلامتله حقیق پیورمشلردر یعنی زهد و ورع و قناعتله امر
 ایشلردر (قلت) ائمه محمودن میرزهدده و غنای قلبده * ان ضن زید بما فی بطن راحته * فالارض
 واسعة والرزق مبسوط * ان الذی قدر الارزاق حکمته * لم یسنی قاعدا والرحل محطوط *
 نظمینی انشاد ایتشدر یعنی زید و عمرو یعنی خلقی آوچنک ایچنده اولان شبهه ضنن ایدر یعنی
 سکا و بر مزه غم چکمه ز پر از مین بی پایان ورزق الله روینده مبسوطدر کال قال السعدی الشیرازی
 فی بستانه * ایدم زمین سفره عام اوست * درین خوان یغماچه دشمن چه دوست * تحقیق
 حکمت بالغه سی لایقنده تقدیر ارزاق یا خود حکمتیله ارزاقی تقدیر ایدن حق تعالی بی قاعد
 و یوکم پرده مطروح اولدیفم حالده رزقی ویر دیمکدر (قلت) اشبو یتین بعض نسخه
 مستطرفده ناظمی بالا ضمار لبعضهم دیو محرر و بعضنده انشد المبرد دیو مسطور در افعالندن
 اوله رقی انشد لفظی شعری قرائت ایتدی معنایه اولدیفندن بعض شعرائک نظمینی اولوب
 خبرده مان اوقودی دیمک اولور و بوصورنده نسخهرک مالی بر لشور یوق چونکه شعری اوقودی
 دیمکله اوشهر اوقویانک اولما مق اقتضا ایتدیکندن ذکر اولنان یتین مبردک نظمینی
 اولمق دخی محتملدر ایتدی یو اوطانیدن مقصود فقیر بعض مترجم مستطرفده یازیلان نظم فلان
 وانشد فلان وقال فلان تعبیرلرین فرق همان انشاد ایتدی دیو ایلدیکنی ترجمه سی برنده اولمغه
 انی اخطار وانشاد معنایه بیان ایچون اشبو اختلاف نسخ مناسبله در ترجمه نابجای مذکور
 یوراده در خاطر اوله رقی تکثیر سواد اولندی (سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه حضرت تلمی
 اوغلنه وصبتده * یا بنی اذا طلبت الغنی فاطلبه فی القناعة فانه مال لا ینفد وایاک والطمع
 فانه فقر حاضر وعلیک بالیأس فانک لم تیأس من شیء الا اغناک الله تعالی عنه * دیمشدر که
 بالای فصلده اولان حدیثلردن مقتبدر مفهومی خلقدن یأس اوزره اول یعنی سن کندیکی
 مأیوس حکمنه قویوب مخلوقدن استمه همان حقه عول ایله سن بر نسته دن بوجه محرر
 مأیوس اولمز سن الاجتناب حق سنی اندن اغنا ایدر یعنی ویر دیمکدر (عبد الواحد بن زید
 بن ظن ایده رمکه اعمال طیبه دن صبرک اوزرینه رضادن غیر بر عمل و درجه یونندن رضای
 حقندن بوجه برشی یوقدر زیرا رضا رأس محبتدر دیدیکنه مقارن عبد و قول ربندن نه زمان
 زانی اولور یعنی مرتبه رضای مذکور نه در دیوسؤال اولندقدده عیده نعمت نه کونه مسرت
 و بر ایهه مضیبت دخی او یله جه سرور و بر ایهه ربندن اول زمان مرتبه رضاده اولمش اولور
 دیو جواب ویردیلر (عبدالله بن مرزوف که کبار اهل الیهدر اوائل حالنده ثروت ودولت
 صاحبی دنیا به عن صیم البال مائل بر ذات اولوب سرف و هوا ایله مبتلا ایش بر کونز زیاده

سر خوش اولوب یاتور و صلات کندی بی قوت ایدر توفیق الهی به اقتضای خلوصی اوزره مظهر اولغله حالت مستیده یاتور ایکن جاریه سی ماشه ایله آتش کتوروب ایاغنه وضع ایدر یاغنی یاغله کوزنی آجوب بوندردید کده جاریه ناردنیایه تحمل ایدمه مدک نار آخرته نه وجهله صبر ایدمه جکسن دینجه جاریه نیک کلامی تأثیر ایدوب فی الحال ثابا و مستغفرا قیام و ضلالتی قضا و ججیع ماملکتی رضای باری ایچون فدا و نباتات بیعبله اکساب بلغه یسیره ایدوب انکله اغندایله طبقات عالییه واصل اولدی (برکون فضیل و سفیان بن عیینه حضرتانی مجلسنه داخل اولوب کمال زهدندن باشک نخسته یصدق برینه کریمچ پارچه سی قیوب و جنبی ربه وضع ایلش کورد کلدی ای عبد الله برکیمه الله ایچون نه ترک و نه فدا ایلر ایسه الله ذوالجلال اول کیمسه به ترک و فدا ایلدی کندن خیر اولان ایله مکافات و جزا ایلر و حق یولنه بخشش و فدا ایلدی بک ایچون حق تعالی سکا نه عوض و جزا ایلدی دید کلدی عبد الله بن مرزوق قدس سرهم شو ملایس اولدیغم حاله رضایی عوض و جزا یوردیلر یوندن اعظم عنده بخش و عطا اولماز دیو جواب و یردیلر حضرت توری * ماوضع احدیده فی قصه غیره الاذله * یعنی هر کیمسه که آخرک چناغنه یعنی طعمای فاینه الی قودی البته صا حب طعامه خور اولور یعنی ظهوراته راضی اولوب طعمات کلف جز و اوده قالفار سه محقر اولور بو صورتده قناعت بر طر فسانه مراحم دار بندر دیمکدر (بعض مترجم عبارته مذکور توری بی برکیمسه آخرک طعامته اذن و رخصتی اولقسزین وضع یدایلر سه او کیمسه ذایل اولور کشتی دائما استغنا و آخرک اموالندن صورت غنا ده اولقدیر دیو ترجمه ایلشدیر فلیطالع (و ذکرا و لنان فضیل حضرت تری دخی * من رضی بما قسم الله باریک الله له فیه * یعنی شول کیمسه که قسمت باری تعالییه راضی اوله انک رزقی مبارک اولور یعنی برکت بولور دیمکدر (عبسی علی نبینا وعلیه الصلا و السلام (الشمس فی الشتاء جلائی و نور القمر سراجی و بقل البریه فاکتبی و شعر الغنم لباسی ایت حیث یدر کنی الیل لبس لی و لدیموت و لایت یخرب نا الذی کیت الدنیا علی وجهها * یور مشردر ک مفهوم و مالی هنکام شاده کونش جلام یعنی آتش دام و نور قندیل و صحرا ده خدایی نابت بقله لمبوه و قیون پیاغسی ایام مدرنه محله اخشام بکا بنشور آنده بیتوت ایدرم و لدم و یتیم یوقکه اولور و خراب اولور دیو تفکر ایدرم بن دنیایی یوزی اوزرینه راقبشم دیمکدر و بوندن مراد الله تعالی اعلم اونی مکرم علیه السلام ک تجرد ظاهری دخی مختار لری اولوب مطلقا تجرد و علی الخصوص و ارسته قید اولاد و عیال و مال بولنان آزاد کانه رنجرد ظاهری بی وقناعتی ترغیدر (و ینه مسح علیه السلام (انظروا الی الطیر تغدو و تروح لبس معاشی من ارزاقها لا تحتر و لا تحصد و الله یزقها فان زعتم انکم اکبر بطونامن الطیر فهذه اوحوش من البقر و الجمال لا تحتر و لا تحصد و الله یزقها * یور مشردر که باب عاشر سابقک اوائلده زیب سطور اولوب مظهر تشریف * و ما ینتطق عن الهوی ان هو الاوحی بوحی * یعنی خاتم الانبیا محمد المصطفی علیه و علی سائر الانبیاء والمرسلین افضل الصلوات و التحیات افندیمرک حدیث شریف لری مفادنده و مالی سزلقوشلره عین عبرتله نظر ایدک که اکوب بچمر تر ایکن اخشام و صبا ح یچک بولور یعنی حق سبحانه و تعالی مرزوق ایدر اگر بطونمر بطون طیور دن اکبر اولغله انی طولدرمق ایچون البته کندیمرک کسینه و سعینه محتاج زعم ایدر سه کراشته او کوز و اشکاره شکملری سزک شکملر دن اکبر اولور دخی اکوب بچمر تر ایکن جناب رزاق انلری دخی مرزوق ایدوب نابکلو کند و له کسب زحمتی چکیمه رک یرل یاتورلر دیو قناعتی ترغیب و کسبه سعی کافیدر و موجددر اعتقادندن ترهیب یور مشردر (یت ان القناعت من یحلل بسا حتها * لم یلق فی ظلها هما یورقه * یعنی اشبو یت قناعت ستایشنده دیمکدر و مالی دخی قناعت بر شجره لطیفه برک سایه دارد که ساحه سه حلول ایدر انک ظلنده اصلا برهم و غمی

حرارتنه ملاقی اولماز که انی پیراقلری ایله اورتر و حفظ ایدر دیمکدر که رنکین تشبیهدر (روایت اولمشدر که عروه بن اذینه امویه دن هشام بن عبد الملکه کلوب اتفاق داتره سی عجزندن شکایت ایلد کده هشام تعریضا ای عروه * لقد علمت و ما الاسراف من خلقی * ان الذی هو رزقی سوف یأتینی * اسعی الیه فیعیننی بطلبته * و لو قعدت اتانی ایس یعیننی * قطعه سنی مقام تو کلدی نظم ایدن سن دکلپسن شدی طلب رزق ایچون شدی حل ایدوب شامه نیچون کلدی کده عروه ای امیر المؤمنین بکا کوزل و عظ ابتدک دیوب و فی الحال دوه سنه بنوب سر عتله حجازده قرار ایلدی (مال قطعه) تلف و سرف خلقی و طبعیعتدن دکلدر یقینا یلدمکه تحقیق شول شیکه بنم رزقدر الیه بکا واصل اولور و بنم صرف ایتدیکم اول رزق مقسومدر تحصیل رزقه سعی ایدرم طلی بی یوروب فتور وضعف ایراث ایدر امامتوکل طور دیغمده بی تعب و مشقت رزق مقدرم همان بکا واصل اولور دیمکدر وقتا که بلا اخذ صله عروه نک عودت ایتدیکی کیمه هشام خامه خوابنده آرام اوزره ایکن عروه بی مایوس کوندردیکی خاطرینه کلوب بویه حکمتدان برجل قریشی بی حیفکه خائب کوندردم دیو کند و یه عار لاحق اولغله علی الصبح بر بریده ایکی ییک التون و یروب بونی تیر عروه به یشدرد دیو منزل ایله ارسال ایدر مامور مذکور عطیه هشامی عروه به مدینه منوره کائن خانه سنه کبرایکن یتشد یروب اعطا ایدر عروه دخی آلوب موصل مر قومه * ابلاغ امیر المؤمنین منی الاسلام و قل له کیف رأیت قولی سعیت فاکدیت فرجعت فانانی رزقی فی منزلی * یعنی ای موصل امیر المؤمنین حضرت نرینه تحیات لایقه دعا اشتمال عرض و ابلاغله قطعه مذکورده دیدیکم قولم نه کیفیتده واقعه مطابقدراشته او قولم اوزره طلب رزق ایچون سعی ایتدی کیمده بوشه چیقدم و سعیدن رجوع ایتدم رزقم ابانمه کلدی بویه بلجه افاده ایله دیو ماموری اعاده ایلدی (روایت اولمشکه عبد الله ابن عامر حضرت تری عراقه والی نصب اولند قدده صدیقارندن انصاری و ثقی ایکی ذات مشار الیهدن نیل انعام واحسان ایچون عراقه سیر و عزیمت ایدر لکن انصاری عبد الله بن عامری عراقه والی و حاکم نصب ایلان ذات اجل و اعلی بن قولم دخی انعام و اعطایه قادر در دیوب تخلف برله بلده سنه رجوع ایدر اماثقی * احرز الحظین * یعنی انک اله جفی نصیبی دخی بن احراز ایدرم دیوب بو خلیا ایله رفیقنک رجوعنه نمون اوله رق عزم عراق ایدر وقتا که واروب عبد الله بن عامرک حضور یتنه داخل اولند قدده نه طریقه ایسه انصار بنک رجوعندن جناب والی مشار الیه خبردار اولغله زمیلاک یعنی رفیقک انصاری نه ایشلادی دیو صورت اول دخی بولدن اهل و عیالنه رجوع ایتدی دیو جواب و یرد کده فی الحال رومال ایدن ثقی به درت بیک دینار ایشار و انصاری متوکلده ضعیف اولان سکر بیک دیناری تسپار ایدر ثقی دخی یتنه منسکر اوله رق حضور و الیدن اشبو ایایی نظم ایدرک خروج و وطننه رجوع ایدر * امامه ماحرص الحرص بنافع * فیغضی ولا زهد القنوع بضائر * خرجنا جیعامن مسافرا سنا * علی نقدنا یجود ابن العامر * فلما انخنا التناجعات بیابه * تخلف عنا البثر بی ابن جابر * وقال ستکفنی عطیه قادر * علی ما یشاء الیوم للخلق فاهر * فان الذی اعطی العراق ابن عامر * لری الذی ارجو لشد مقاری * فقلت خلای وجهه و لعله * سیجمل لی حظ الفتی المتراور * فلما رأی سال عنه صیابه * الیه کما خنت ظیار الایاهر * فابت و قد ایتت ان لبس بنافع * ولا ضایر شینا خلاف المقادر * مال ایات غالبالوجه سنه یا خود اسمی امامه اولمق احتمالیله کند و یه یا خود نفسه خطا با یرکدای امامه حر یصک حرصی کند و یه نفع و فائز دخی زهدی ضرر و یریحی اولمادی جود ابن عامر اعتمادا مسقط رأسمزدن چیقوب وقتا که باب ابن عامرده ناجحتمری یعنی بیاض و سر برع السیر اولان دوه لری چو کرتدی کمرده یتربی یعنی مدینه منوره لی اولوب ابن جابر ایله عکلی اولان رفیقم بدن تخلف ایدوب جله اشیا تحت قدرنده مقهور اولان

ذات اجل واعلانك عطيه سي بكافيت ايدر عراقي عامر اعطايدين اول بنم ر بندن مفاقر عي يعني ضرور انمي سدايتكي رجا ايدرم ديدى بدنى رفيعم وجهنى بندن خالى قيلدى ديدم يعني كندى اول زائر يكلك اميردن كله چك نصيبى بكافالور كان ايلدم ايدى برده ابن عامر بنى كورد كده يتر بي بي صوروب وارزوى ملاقات ايدرك عدم رؤيته حزن ايلدى يعني اكايدن زياده عطيه كوندردى بدنى قوله عواندن رجوع وتوبه ايدم و بكافين حاصل اولد بكة نفع و ضرر ده قدردن زياده برسنه اولد ديمكدر (حكايه اولمكده الله تعالى موسى عليه السلامه اى موسى احق و بى شعورى مرزوق ايلد بكمك سر و حكمتنى ييلور بسن ديوشى يور دقلزنده موسى عليه السلام يارب معلوم دكدر ديدكدرنده الله تعالى طلب رزق حيله ايله اولمكده جفنى عقلا بلسونلر ايجون حقايق مستغرق احسان ايدرم معناسنى روح كلم الله وحى ييور مشار (لا سعد الفقير بيت) مكر مرزوق ايدن بخونق ايتمش حكمتن اشرا ب * كه عقلت كسب ارزاقه بشمزدست تدبيرى * الحمد لله المعانى (بعض عرب معنای مذكوره * ولا تجزع اذا اعسرت يوما * فقد اعسرت في الزمن الطويل ولا تظنن برك ظن سوء * فان الله اول بالجميل * فان العسر يتبعه يسار * وقول الله اصدق كل قيل * فلوان العقول تسوق رزقا * لكان المال عند ذوى العقول * اياتنى نظم ايتشدرد) معناسى بركون سكافقرو عسار عارض اولور سه جرع و فرع ايله تحقيق سن زمان طويلده غنا ويسارده ايدك يعني مدت مديده وسعت حالده اولوب بونك اوزر شنه سكاكتكى دست كلور سه مابوس اولم وركه سوه ظن ايلوب حسن ظن ايله زيرا الله تعالى حضرت تلى ظن جيله احقدرد زيرا عسره يسر بلكه يسر بن تابع و در قفادر كه اصدق اقوال اولان قرآن مينده سورة الم نشرح بومدعايه شاهدر كا شرحه شاعر الجهم * ان مع العسر كه يسر ش قفاست * شاد بر آتم كه كلام خداست * اكر عقول رزق و مالى سكا سوق ايديدى جيع اموال نزد ذوى العقولده اولوب حقا و نادان و دايمل مالد اراولماز ايدى مع ذلك اكثريا قضيه عكس اوزره در (مرويدر كه حق جل و علا يوسف عليه السلامه و حياى يوسف شوارضه نظر ايله ديوارم ييور دى يوسف عليه السلام دنى ارضه نظر ايلد كده ارض شق اواور و درون ارضده بر حجر اوزر نده طعام و غداسى ياننده پر خرده قورد كورد بو حالده خطاب عزت وارد اولور كه اى يوسف بن عظيم الشأن بوقوردردن غافل اولما دىغى كوردك كه زير مينده مستور بر جيوالك رزقنى پايه كونده برم سكه بنم نى و اين نيمسن سندن غافل اولما ييور مشدر (حضرت على رضى الله عنه بركون مسجد شريفه داخل اولوب زاكب اولديغى قاطر بنى باب مسجدده بولنان بر رجه طوت ديورر امام الامه مسجدده بعد الدخول رجل مرقوم همان قاطر كه الجامعى اخذ و قاطرى براغوب فرار ايدر حضرت على رضى الله عنه مسجد شريفدن رجه اجرت ايجون دست شر يفلزنده آماده قيلد قلرى ايكى درهمه جيققدده رجلى كورمبوب قاطرى كسز كوردردو بوبله جه بنوب يانلزنده اولان غلامه اول ايكى درهمى اعطا و بازاردن بر جام اشترا ايله ديوارم ييورر غلام دنى بازاره واروبمكدر رجل مرقوم جام مر بوري ايكى درهمه بيع ايتمش اولمغه اخذ و اشترا و حضور مشار اليه كتور بجه جناب مرتضى قول رزق حلالنى صبرى ترك ايله حرام ايدر حاله كه اكا تقدير اولنان نسته صبرى ترك ايتمبيله زياده اولماز ييورديلر (حكايه) بر اهبه نه مخلصن بيرسن يعني مكسبك ندر ديتلده كده راهب دنى آغزى ايله اشارت ايدوب اشبو دكر منلرى خلق ايدن بغدادى ايله كلور يعني دانه سن يتشدرد يمشدر * قوله باق قائله قيله نظر * يوردايشنه روش اهل عبر (سليمان بن مهاجر الجبلى باب صبر و قناعتده * كسوت جبيل البصر وجهى فصانه * به الله عن عسيان كل بخل * فاعست لم ان البخل ولم اقم * على باه يوما دم ذال * وان قليلا يستلوجه ان يرى * الى الناس مذولا لغير قليل * ديمشدر مال ايات

رومى صبر جبيل برده سيله كسوله دم يعنى عرضى برده قناعتله ستر ايدم حق سبحانه و تعالى انك سبيله بنى هر بختيله مجتمعى يعنى بخلايه و آرمقدن بنى صبايت ايدوب عمر مده بختيله واروب و قپوسنده مقام ذل اوزره او طور يدم تحقيق ناسه زياده ماله طمع ارجوعله محقر كوردن شى قليله قناعت وجه عرضى ستر ايدرديمكدر (بيت ثاني عينك كسرى ايله عصيان دروننده اولان غشيانى مفسردر) روايت اولمكده معروف كرخى قدس سره برامامه اقتدا ايله اداء صلاة ايلد كد نصكره امام موسى ايله حضرت كرخى به جنابكز نه مخلصن تعيش و تناول ايدر سكر ديوسوال ايدر جناب معروف جوابنده طور هله سره اقتدا ايله ادا ايلد بكم صلاتى اعاده ايدم بعده ييلدر يم ديجيك امام اعاده صلاتى موجب ندر ديدكده كرخى حضرت تلى * ان من شك في رزقه شك في خالقه * يعني بر كيمسه كه رزقده شك ايله يعنى رازق عباد حق تعالى اولديغى بيله خالقنده دنى شك ايدر اشوشككه بناء صلاتى اعاده ايدرم ييور مشدر (ابو حاتم رحمه الله تعالى * ما لم يكتب لى لور كبت الريح ما در كته * يعنى الله تعالى جانبندن بك كتب و تقدير اولميا شبنى طبلده روزگار به بنوب ربع مسكونى كشت و كذار ايلدم يتشمم يعنى بولمغه امكان بوقدر ديمشدر كه مالى رزق عبادى فوت ايتز و مقدر اوليان دنى مرتبه ناينده سعى اولنسه اله كچمزديمكدر (اصلى يونانه منسوب عمر بن ابى عمر اليونانى توكل و قناعتى ييانده * غلا السعر فى بغداد من بعد رخصه * وانى فى الحالتين بالله واثق * فلست اخاف الضيق والله واسع * غناه ولا الحرمان والله رازق * شعربى نظم ايتشدرد كه مالى بغدادده اسعاره بر مدت رخصه نصكره غلا عارض اولدى لكن بن مضايقه دن و حرماندن قورقام زيرا كه حق تعالىك غناسى واسع و عباد بنى رازق در هر حالده واجب تعالىه وثوق و اعتماد ايديجى يم ديمكدر (شعرادن قهستانى ديمكده معروف اولان ذات وصف غنايه * غنى بلا دنيا من الخلق كلهم * وان الغنى الاعلى عن الشى لايه * بيت رنكبن نظم ايتشدرد فقيره بولنان نسخده شعراى عمر ايله بونظم قهستانى بي بعينه يازديغم عبارده كوردمكه بيت قهستانى نظم ابى عمر ايله يك وزن ايسه ده فافيه لى باشقه در لكن بعض مترجم نخر يرنده * فلست اخاف الخ * بيت نصكره * غنبت بلا دنيا عن الخلق كلهم * وان الغنى الاعلى عن الخلق لايق * بيتى لايق قافيه موافقه سيله الخاق اولنهرق نظم ابى عمر اوج بيت اولوب طو بونك ترجمه سى دنى نخر بر مذكور ده (بغداد ده اسعاره بر مدت رخصه نصكره غلا عارض اولدى لكن بن رخص و غلا حالنده الله تعالىه شقه و اعتماد ايلدم و حق تعالىك رازق و غناسى واسع اولديغى يقينا ييلده ده ضيق معاشدن محروم اولما دن خوف و خشيت ايلدم و بلا مال و دنيا مجموع خلقدن مستغنى اولدم اعلاء غنا خلقدن مستغنى اولمغه لايق و احرار ديور يازمشدر (قلت) وال حال كه بو عمر حق جل و علا حضرت تلى و ثوقنى و جناب واجب الوجودك غناى واسع مطلقى بيتين اولين ايله تبين ايدركه كورديمكدر نسخده بومقدار در و مقصود بونكده حاصلدر (ويت التكه نسخم زده بوجه مشروح قهستانيك نظم بيدر و مفهوى دنى غنى مع جلته مبتداء مخدوفك خبرى وان جمله سنده و او تعليله كورينه رك اول ذات كافه خلقدن استغنا جهتيله غيردر بوقسه مال ايله غنى دكدر يعنى ماله مالك اولديغى ايجون دكدر زيرا غناى اعلى شيدن استغنا يعنى شيه محتاج اولماقدر بوقسه شى ايله يعنى مالك اولمغه اولان غنا دكدر ديمكدر اشبو وصف ايسه انجق غناى مطلق ايله غنى و ذات اجل و اعلا سنى استعيز بالله * والله الغنى و اتم الفقراء * نص جليليله بيان ييورن حق تعالى حضرت تلى نه سزادر ايدى بوضورنده صاحب مستطرف اشبو بيت قهستانى بي بوراده شعر ابى عمرده اولان * والله واسع غناه * منا سبيله يازمى و مترجم سالف الذكر لى شعر ابى عمره الحاق ايازديغى ظاهر اولديغى اوزره (لايق) لفظى خبر و مقصود ابى عمر بوجه محرم سلبان ايكى

و پر دینی معناده جزالت بولیمه جفی ارباب البابه خفی اولماقی کر کدر (منصور الفقیه دیمکله مشهور
دخی قناعتده * الموت اسهل عندي * بین القنا والاسنة * والخیل تجری سراعا * مقطعات الاعنة *
* من ان يكون لنذل * علی فضل ومنه * قطعه سنی دیمشدر که مالی نذل یعنی ناس یننده جبع
احوالده مختقرا ولان خسبک بکا احسانه منی بارنده اولمقدن سوار یلک آنلری دزکنلری
مقطوع اوله رق سرعت ایدرک سیر ایدن قنا و سنان اراسته اولمک وایاق التده قالمق بکا
اسهلدر دیمکدر (ابو مالکله براعرابی سؤالدن استغنا حسن اولدیغنی افاده و بیانده شوقطعه بی
انشاد ایلشدر * ابامالک لاتسل الناس والتمس * بکفیک فضل الله فانه اوسع * فلو تسئل الناس
التراب لاوشکوا * اذا قيل هاتوا نملوا و تمنعوا * مالی ای ابامالک ناسدن برسنه اسمته اللریکی
آجده حق تعالی حضرتلرینک فضل و کرمی نیاز ایله زیرا الله ذوالجلالک فضل و کرمی اعدر
اگر ناسدن خاک دخی استه سک امر سهل ایکن یا منع ایدرلر و سؤال ایله بزه قور و ملامت و پردی دیرلر
ابو مالک یا ناظمک کنیه سنی اولده کندویه و یاخود ابو مالکله مکنی کیمسه به خطابه ایدر شغلری
محمملدر (بر ذات رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمک حضور سعادتلرینه کلوب اوصنی یعنی
بکا نصیحت و تنبیه ایله یارسول الله دیدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (علیک بالیأس
مما فی یدی الناس وایاک والطمع فانه فقر حاضری) بیور دیلر که (مال فیض اشتیالی ناسک
اللرند اولان یعنی مالک اولدقلری نقد و مال و سائر اشیا دن امید و رجائک ضدی اولان یأس
و اومماقی سنک اوزر بکه اولسون یعنی اسلوب و یرلدیکنده نه صورتده نومید اولور ایسک قبل
الطلب اول حاله یعنی یأسه و امید کسمک و اعراضه عن صمیم البال دوام ایله و طمعدن صاقن
ز براطمع فقر حاضر در یعنی بر آدم مالدار اولسه طمع ایله فقیر حکسنده در اشبو حدیثدن اخذ
ایلر بر کیمسه قناعتی بیترسه مالی انک انجق فقر بی زیاده ایدر دیمشدر (اشبو حدیث جامع صغیرده یأس
یرند الفک کسر یله یأس لفظیله واقع و آخرنده (وصل صلاتک وانت مودع وایاک و ما یعذر منه)
معطوف اوله رق مسطور در مناوی یأس لفظتک روایت اولدیغنی یازمشدر و مال (صل الخ)
کلیله اقبال و توجه و حضور ایلر صلاته تنبیه و عاقبتده اعتذاره محتاج اوله جفک نسنه بی
سویله یعنی و عذایله دیمکدر (بعض اعرابی دیمشکه چارسو و بازارده برشی بوله جق او اورایسک انی
صدیق و محبکدن اسمته یعنی دوستکدن بیله استغنا ده اول کفیکه دوستک اولیاندن دیمکدر
(بر امرئ اعرابی به معاش و رزقک نه برندنر یعنی ایرادک ندر دینلده بزر تعیش ایلدی کمز رزق
یلورزلکن نه جلدن تعیش ایدرلر اسبابی بیلر دیدی (بر اعرابی دینده احسن حال شوا تلدر که
سنک دونکده اولنلر انکله سکا غبطه ایدر ل و مرآتیده مافوقکده اولنلر انکله سنی تحقیق ایتدلر دیمشدر
مقری اعتدال احواله حث و ترغیبه شوقطعه بی نظم ایلشدر * اذا كنت تجی العیش فایغ
توسطا * فعد التاهی یقصر المتطول * توفی البدور النقص و هی اهله * ویدر که النقصان
و هی کوامل * ترجمه سنی عیش و راحت طلب ایلدی ککده معاشده وسط حال طلب ایلر
ز برانهایت خندکده تطاول ایدن نسنه قاصر اولور یعنی تنزل ایدر کورمز مبینکده قهر هلال ایکن
ناقص اولمقدن صاقنرمی صاقنرمی نوری آرلرکن دائره سته تمام نور طولوب بدر اولدقدن نصکره
انی نقصان ادرک ایدر یعنی یشور دیمکدر (بر اعرابی * استظهر علی الدهر بخفة الظهر *
کلام حکمت نظامی دیمشدر که مالی دهر اوزره یوکلک خفیف ایتکله استعانه یعنی علایقندن وارسته
ایسک علایقی زیاد ایتمه یعنی یورلمقدن کسندیکی حفظ ایچون خفیفکله استعانه ایلر
دیمکدر (هشام بن ابراهیم البصری شوقطعه بی نظم ایلشدر * وکم ملک جانبته عن کراهة
* لاغلاق باب اولشید حاجب * ولی فی غنی نفسی مراد و مذهب * اذا انصرف عنی وجوه المواب

مالی جوق اولو ذات وارد رکه بن اندن ابو ابی مسدود یاخود حاجب و در بانی شدید
اولدیغیچون استه مبه رک مجانبت ایتدم و لکن اول اولورک انواع موهبه و عطایاری بدن
منصرفه اولدیغنی یعنی مکارملرندن مایوس اولدیغم وقتده بنم ایچون غنای نفسده یعنی تحصیل
غناده بر مراد یول وارد یعنی قناعتله بنم غنای نفسم وارد انلرک بار مواهلری تحتیه کیروب
زجت چکم دیمکدر (بعض علما دیمشدر که کشی دنیای فانیده ولیه طعانه مدعوکی اولوب
حضور رینه نه کلور سه انی اکل ایدوب اندن اعراض ایتاملیدر و قالدر دقلرنده طور سون
دیمه ملریدر (شقیق بن ابراهیم البخی قدس سره بر رجه اولدیغک حالدن بکا خبر
و یردیکلرنده رجل دخی مرزوق اولدیغمه اکل و تناول ایلرم ممنوع اولدیغمه صبر و تحمل
ایلرم دیمشک شقیق حضرتلری بلخ شهرینک کلابی دخی بویله عمل ایدرلر دیو تعریض ایدر
بعدد رجل ای شقیق جنا بکرنه و جهله عمل ایدر سکر تعلیم بیورک دیمشکه بن مرزوق
اولدیغ نسنه بی ایشار یعنی آخری کندیجه ترجمه اکا و یررم منع اولدیغمه حق سبحانه
و تعالی حضرتلرینه صمیم بالدن شکر ایدرم دیو شکر ریز جواب اولمشدر (بعض بلغاه صلیا
* هی القناعة فالزمها تعش ملک * لولم تکن منک الراحه البدن * وانظر لمن ملک الدنیا
باجعه * هل راح منها بغير القطن والكفن * قطعه سنی نظم ایتشدر یعنی صفای دنیا
قناعتدن عبارتدر همان اکا ملازمته ملک اولدیغک یعنی بارامتان ناسده محکوم اولمادیغک حالده
تعیش ایتکه راحت بدن انجق قناعتده در چشم عبرتله بافکده دنیایه مالک اولنلرک جله سنی
مال دنیادن بدتنه صار دقلری کفن و اغرنه و سائر بر رینه قوی دقلری پنبه پاره دن غیر ایلر
بو عالم فانیدن کتشمیدر دیمکدر (روایت اولمشکه فتح موصلی قدس سره بعد العتمه یعنی
صلاة عشایی بعد الادا خانه سنه کلدیکی هنکامده کلشکه اهل و اولادینک زاد و ذخیره لری
یوق و قندیلسر ظلمتده اوطور دقلرین کور دیکنده حق سبحانه و تعالیه جد و ثنا و بمقامه
نه سبب ایلر نائل اولدم دیو فرخندن بکا ایدر رک تابصباح جالس اولوب تضرع و دعا ایلدیلر
* الفصل الثالث فی ذم الحرص و الطمع و طول الامل * اشبو اوخچی فصل
حرص و طمع و طول املی ذم و قدح بیاننده در حق سبحانه و تعالی مقصود بالذات زعم ایدرک
دنیا ایلر اشتغال ایدنی و حرص و طول املی ذم و قدحده استعید بالله * الهیکم التکثر حتی زعم
المقابر * بیورمشدر سوره شریفه تکثر قبیله عبد مناف و قبیله سهم کثرت رجال ایلر تفاخر
ایدوب قبیله اولی لدی التعداد زیاده کلدیکلرنده قبیله ثانیه بز سزدن زیاده ایدر لکن هنکام
جاهلیه ده بغاة بزى اهلاک ایتکله شمعی ازالدق دیوب موتالری دخی اخیال رینه ضم ایلر
صایدقلرنده قبیله اولادن زیاده کلدیلر اشبو مالا یعتنک اوزرینه سوره مذکور زول ایلدی
الهی غفل معاشنه اولان لهی دن مشقدر تکثر کثرتده مباهاتدر زیارت مقابر بمقامده ذکر
موتایه انتقللرندن عبارتدر الهی فعلتک مفعول به غیر صریحی یعنی ملهی عنه تعظیما و مبالغه حذف
اولمشدر (والمال ای ناس سزلی کثرت ایلر تفاخر امر دینده لازم اولان نسنه دن مشغول
قیلدی احیانک تعدادینی استعاید نصکره مقابره دخی واروب اموالکزی صایدیکر دیمکدر
(روایت دیگره کوره معنی ای ناس سزلی اموال و اولاده تکثر اشتغال ایدوب بو حالده
یعنی طلب دنیاده اولوب سزه آخرته دائر اوله رق اهم اولان امره سعی ایتمه رک عمر یکری ضایع
ایدرک قبره کیردیکر دیمکدر بو صورتده زیارت قبور موئدن عبارتدر بورادن اشاغیسی بعض
ترجمه ده ضم اولمشله بمحمد تعالی کذلک بالنسویه ابقا اولندی * کلا سوف تعلمون * اشبو
آیت ایدر در (والمال تنبیه سزه که عاقل اولانه لایقدر که ججع همنی و معظم سعینی همان دنیایه

حصر ائمه زيرا اوسع بك صافني وبال وحسرتدر عقلكزي باشكزه دوشيك وغفلتدن فارغ
اولك ماورا كزده اولان هول معاينه ايلديكزن وقتده خطا كزي قريبا ييلور واكلر سكر
چشم كلا سوف تعلمون اشبو تكررتا كيد ايجوندر وثم حرفيله عطفته ثاني ابلغ اولديغه
دالت وارد ياخود تراخي في الزماندر كه اولكي بملك موت عندنده ياخود قبرده ايلگني بملك
حشر ونشور عندنده در چشم كلا اولنعملون علم اليقين اشبو آينده لوك جوابي تفخيم ايجون
مخذوفدر كه مآله كوستر لشدر (والمال تيقن ايتديكزن امور علمكزي كي امر آخري بليديكز
اول امر سزي امور دنيويه صرفه بي ايشلكدن مشغول قيلر دي يعني دائما امر آخرتله مشغول
اولورديكز چلرون الحيم اشبو آينه وعيد تا كيد واهام اولتان اذارايضاح يورلشدر
وقسم مخذوفك جوايدر (المال ذات اجل واعلامه قسم ايد ركه البته بحجم يعني جهنمي
كورر سكر چشم لرونها عين اليقين اشبو آيت كريمه لك تكريري تا كيد ايجوندر ياخود
آيت اولي بحجمي اوزافدن كورمكدن و بو آيت نعوذ بالله تعالى دخولندن عبارتدر (والمال
سزل بحجمي بررؤيت ايله كورر سكر اول رؤيت ذات يقيندر زيرا علم مشاهده مراتب يقينك
اعلا سيدر چشم لرونها يومئذ عن النعيم والمال البته اي ناس سز اول كونده يعني آخرتده
سزي امر آخرتدن اشغال ايدن كرك حلال و كرك حرام اولان هر برشيدن سؤال اولنور سكر
اشبو خطاب ديتدن كند و بي دنياي اشغال ايدن هر بر كيمه به مخصوص صدر و ماسبق له
و چشم قل من حرم زينه الله كي و كلام الطيبات كي نصوص قريته ربه نعيم يعني
نعمتدر دني خبر و شردن اعدر و بعض روايته كوره دنيا نعمتري نعيم اولمشدر كرك آخرتدن
اشغال ايتسون كركه ايتسون زيرا هر بر كيمه شكر نعمتدن آخرتده سؤال اولنور كه هر بر برك
بر كونه شكرى وار در ملائكة تبارك و تعالى لساني احسان ايلدي انك شكرى دائما حق سبحانه
و تعالاي تسبيح و ذكر وتلاوت قرأندر بوقسه لسانيله غيت و كذب و مالا يعني تكلم ايلك
دكلدر اگر غيت و مالا يعني ايدرايسه نعمت لسانك شكريني ادا ايتمش اولماز وسائر نعمتلك لا بعد
ولا يحصا بوقا قياس اولنه و اموال احسانك شكرى زكاة مفروضه سني ادا و فقايله فضله سني
اعطا و خير و حسنة بذل و صرفدر بوقسه مناهي به اسراف و اتلاف دكلدر و خانه و مسكن
احسانك شكرى غربا و مساكيني اول خانه ده اسكان ايلكدر و رياست و حكومت يعني جاه
احسانك شكرى تحت حكومتده اولان قومي حفظ و حيايه و اوقومك ايجنده مغاير شرع شريف
حركت ايدنلري وار ايسه بر نهج شرعي تأديب و تعذيب و فقراسنه اعانه و ظلم و تعديدن وقايله
ايلكدر بوقسه شكر يلكز لسان ايله ذكر دن عبارت دكلدر نكتم عوام ناس بويله فهم ايدرلر
لسانه ذكر و تسبيح انجني نعمت لسانك شكريدر او دني قلبدن اولورسه ايمدي هر بر نعمتلك
شكر مخصوصني ادا و ايفا ايلديسه روز جزا ده قبل باري متعالدن مسئول اولور مثلا طرف
باد شاهيدن بر كشي بر خد متهم مأمور اولسه ده اول خدمتده تكاسل ايلسه ياخود مقصود
بادشاهي اوزره رؤيت ايلسه طرف بادشاهيدن معاقب اولديغي كي جله عباد اعطا اولتان
نعمتري ما خلق لهته صرف الخلال ايسه معاقبدر نجا و الله تعالى عن قصورنا و ذنوبنا بفضلله
و كرمه و بخرمه حبيب (بعض روايته كوره سورة شريفة مذ كوره ده اولان خطاب رب
الارباب كفارة مخصوصدر يعني كفارة مكه دنيايه خير و نعمتده ايدلر يوم قيامتده انك شكرندن
سؤال اولنورلر حالوكه انلر رب نعيم قويوب لك غيري به نهي الهى بي ديكلر بوب عبادت
ايدرلر ايدى و لهذا اوسكر و زره تعذيب اولنورلر انهي (روايت اولمشكه بر كون
عليه الصلاة والسلام و الحمد لله) سورة شريفة سني بعد التلاوة يقول ابن آدم

مالى و هل لك من مالك الاما اكلت فافنت اولست فابلت او تصدقت فامضيت (بيورديلر
مالى بي آدم اموال و اشياي جمع ايدرده بنم مالم و ما ملكم دبر اياشك مالكدن يوب افنا
ايتديك و بوب چورتديك و تصدق ايد و ب كنديكدن غيري مالك وارميدر
ديمكدر (عروة بن الزبير عايشه صديقه رضى الله تعالى عنها دن روايت ايشكه رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم عايشه صديقه به (يا عايشه ان اودت الحقوق بي فكيفيك من الدنيا
كزاد الراكب و اياك و بحالسة الاغنياء و لا تستخلى ثوبا حتى ترقعه) بيورمشدر كه
مالى الله تعالى اعلم اى عايشه بك لاحق اولق مراد ايدرايسك يعني سلامت بولق ديلايسك
دنيا دن سكا سفره راكب اولانك زاد و ذخيره سني مقداري كفايت ايدر يعني دنيا دن اقل قليل
شئي اذ خار ايله و نكثير دنيا ايله و اغنياء ايله بحالسة ايلدن حذر و اتقايله يعني طمعه انلردن
طلب ايمه و قناعت ايله و بر تو بي استخلاف ايمه يعني ثوبى اسكيدر ديو ترك ايمه بلكه بيايوب
ينه كي و جديدي محتاج اولما ديو يا يوب ارديكه رافقه ديمكدر (واثرده) صلاح اول هذه الامة
بالهدى واليقين و هلاك آخر هذه الامة بالبخل والامل) وارد اولمشدر كه مالى اشبوات مر خومه لك
اولي يعني سلف امت و صدر اول اصحابك صلاح حالى زهد و تقوى و يقين يعني اعتقاد
تام صحيح درو آخرتلك يعني آخر زمانده اولنلر هلاكى يعني آرمه لى بخل و املدر ديمكدر (بعض
علما * الحرص بنقص من قدر الانسان ولا يزيد في رزقه * يعني حرص و طمع انسانك قدر ني
نقصان و شكست ايدوب مقدر اولان رزقي زياده ايلز ديدلر (بر حكيمه اختيار ديدلري
مسن و برك حال و شائي ندر كه جوانلردن زياده دنيايه حرص ايدرلر ديو سؤال اولندقدده پيران
جوانانك هنوز طامد قلري لذا دن دنيويه بي انلردن مقدم طامد قلري چون حرص اولورلر ديو
جواب و برمشدر (بعض فضلا حرصى ذم و قدحده * اذا طوعت حرصك كنت عبدا *
لكل دنية يدعوا اليها * بيتي احسن نظم ايتشدر يعني اگر حرص و طمعه مطاوعت ايدرايسك
يعني حرصكه او يار ايسك هر بردى به يعني كوتوشيلر كه اتى حرصك دائما طلب ايدر قول اولورسن
يعني محقر و مذموم اولورسن ديمكدر (بعضيلري دني * قد شاب رأسى ورأس الدهر
لم يشب * ان الحر يص على الدنيا لى تعب * ديمشدر كه مالى بنم رأسك قبللري يياض و آق
اولدى دهر هنوز قوجامديني حالده بن قوجادم و كامى الهدم آرتق محققدر كه دنيايه حرص
اولان دائما مشقنده در (اسكندره دنياك سرورى نه در ديو سؤال اولندقدده دنيا دن نه هر زوق
اولدك ايسه اسكناعت و رضادر ديو جواب و بردى و دنياك غم و غصه سني نه در ديو استفسار
اولندقدده دنيايه حرص و طمعه ديدى (حسن بصرى حضرتلري * اورايت الاجل و مسيره
لنسبت الامل و غروره * يعني اگر سن موت واجلى و سيري چار جابى و يقينه سكا ايشه جكني
بر نهج يقين بليدك و كور يدك يعني غفلتده اولمايدك و فراش حاقنده او بومايدك امل و غرور
دنياي اونودر (ع) كسب ذخرمعاده باشل ايدك ديمكدر (في الحقيقة وقت رحلت آنا فانا
يا قلوب موت اصابت ايد جكي جله نك معلوميدر * طول امل ايله نه دن دنيايه مغرور اوله لم
عافل اولان اختيار ايتز اتى اختيار (ابى سعيد الخدرى رضى الله تعالى عنه دن روايت اولمشكه
اسامة بن زيد رضى الله تعالى عنه بر شهر تا جبل ثمن ايله بوز التونه بوليده يعني بر جاريه صبيه
اشترا ايلديكي رسول خدا صلى الله تعالى عليه وسلم افنديمك سمع شريفقريته واصل اولدقدده
(الانجيلون من اسامة المشتري الى شهر ان اسامة لطويل الامل) بيورديلر كه مال شريفقري
برما تا جبل ايله مشتري اولان اسامة به سزل نعيم ايلاديكرى تحقيق اسامة طويل الاملدر ديمكدر
(ابن عباس رضى الله تعالى عنهما بيورمشدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم خلايه

چاقوب تراب با کله استنجا ایلدیلر یار رسول الله آب و ماء جناب شر یفکره قریبدر دید بکده
یعنی صوابله عدم استنجا دن استفسار ایلدکده حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دن
وعظا للامة (ما یدرینی لعلی لا یبلغه) کلام حکمت ارتسای صادر اولدی مال شریقی وقت اجم
بکایلدیلدی اجملی بیلیم بلکه صوبه وارنجیه قدر کلهده صوبه واصل اولیم دیمکدر (ابوهریره
رضی الله تعالی عنهدن مرفوعا) لا یزال الکبیر شابا فی اثنتین حب المال و طول الامل (اثری
روایت اولمشدر که مالی کبیر السن اولان ایکی شیده شاب اولمقدده دائمدر یعنی انسان قوجه دجه
ایکی خویده کنجیلور که او شبتک بری محبت مال و دیکری طول املدر دیمکدر (محمد بن واسع
جنابازدن نه صالحه سن دیوسوال اولندقدده * قصیر الاجل طویل الامل سنی العمل * یعنی
عمرم قصیر امل طویل عملردی و کنوزر دیمشدر که مفادی قصر عمری دوشنوب دنیاچه املی
وردی عملی ترک و ردایدوب فرصت حیات مستعارالده ایکن بوش پره صرف نقد عمر ایتیموب آخرت
سلامتی تجارتیه جاشمغی تنبیه در بعض عقلا * من جری فی عنان امله کان عار ایا جله لوظهرت
الاجال لا فتضحت الامال * دیمشدر که مالی بر کیمسه املی دزکتی بوغازینه طا قوب
قوشارسه وقت حلول اجلده سورچر و بازده اولور و هر کسک اوقات مقدره اجل معلوملری
اولسه ایدی باطل و زائل اولان مطالب و آمال دنیویه مقتضیه یعنی هر کس انلردن نفرت
ایده چکلرندن رسوای و مبتذل اولوب بر احد انلره التفات ایتز ایدی دیمکدر (ابوالعباس
احمد بن مروان حرص و طمعی ذمه اشبو قطعه بی کوزل نظم الممشدر * و ذی حرص
تراه یلم و فرا * لو ارته و يدفع عن حاه * ککلب الصيد یمسک و هو طاو * فریسته لیا کله
سواه * یعنی حرص و طمع صاحبربنی کورر سنکه اموال کثیره بی وارثی ایچون لم و جمع
ایدوب کرک احبابندن و کرک سارکندی بی دارینده حایه ایده جک نسنه لردن دفع و منع برله
صافتر و اومقوله لر آو کوپکی کیدر که طوطی بی فریسه سندن یعنی شکار و آودن اعراض ایله
یعنی بیدیک حالد غیر یسی یلسون دیوصافلر یعنی صاحبی الدن الور کرچه طوتولی او کوپک
محرور اولور (لا سعد الفقیر * دست ممسکه اولان مالی ید دیگر آکور * طاقیلان ال اوله زماسی
فص الماسی * بیت فقیر اولان ماسی لفظی اصلنده مسس دن مضاعف اوله رق ماسس در
سینار ادغام اولمقی قاعده اولدی بی کی حرف ثانی یایه قلب فلتقی دخی قاعده در فقیر هم سلاست
وزن و هم الماس یاننده جناس بولمقی ایچون یایه بقاعده قلب ایتشدر شکسته و بسته معذور باد
و بوجناس حقیقی صنعتی مشتل اولان قطعده بی نظم ایدن ذات دخی حرصدن تهری کوزل بیان
ایتشدر * اذا ما نازعتک النفس حرصا * فامسکها عن الشهوات امسک * ولا تخرص
لیوم انت فيه * فرزقک فی غده هو رزق امسک * یعنی نفس سکا منازعه ایدوب حرصه ترغیب
ایدرسه سن نفسی شهواتدن امساک ایله امساک ایله یعنی صاقن و اولدیغ کون یعنی بو کون
ایچون جمع رزقه حرص اولوب زجت چکمه زیرا بو کونک رزق دونکی کونکک رزق کیدر
سکا و اصل اولور دیمکدر * ایاکم و طول الامل فان من الهاه امله اخزاه عمله * کلام حکما دندر
یعنی صاقن امر دنیاده طول املدنکه بر کیمسه بی املی اشغال ایتسه عملی خزیه کرفتار ایدر
یعنی ذخراخر آخرندن نهی دست ایدر دیمکدر (حسن بصری حضرتلری * ایاکم و هذه
الامانی و انه لم یعط احد بالامنیه خیرا قط فی الدنیا و لا فی الاخرة * دیو وعظ بیورمشدر یعنی
صافتنک شود دنیا امر ادرندنکه بر احد نه دنیاده و نه آخرته مراد دنیویه اصلا خیر اعطا اولمندی
یعنی دنیایی مقصود بالذات عدا یدنلر دارینده خیر کورمز دیمکد مألنده در (قس بن ساعده * و ما قد
ویل فهو لاشک فانت * فهل یفنی لیثی و لعلی * دیمشدر مفهومی تحقیقی بکن شیلر شکسز فاشدر

یعنی کورو دوزخ بو صورتده ایا نتم لیت و اعلم یعنی بنم تمام بکشمش شیلرده تمی و ترجی ایتیمک بکا نفی
اولورمی یعنی اولماز دیمکدر (اشبوقس حضرتلری اساقفه نجران و حکماء عرب دندر قبل مولده
صلی الله تعالی علیه وسلم طلوع نور محمدی به ایمان ایتیمکله حقنده فخر کائنات علیه الصلوات
والتسلیمات (یرحم الله قسانی لارجو یوم القیمة ان یبعث امة وحده) حدیث شریفله
ثنا بیورمشدر (و بعض شعرا بو معناده * ولا تتعلل بالامانی فانها * عطایا احادیث النفوس
الکواذب * دیمشدر مالی دنیا املر یله تلهی ایتیه زیرا آمال دنیویه به واصل اولسه ک دخی بعینه
کاذبه اولان نفسک احادیث عطیه سی کیدر یعنی ماخلبیا مقوله سیدر بهر حال الدن چیغهله
واصل اولماش کبی اولور سن دیمکدر (و بعضی دخی * الله اصدق و الامال کاذبه * و جل
هذا المنی فی الصدر و سواس * دیمشدر یعنی حق تعالی صادق و امل کاذبدر یعنی خدا تقدیر
ایتدیسه مراد حاصل اولماز آرتق اشبو املک معظمی یعنی دست مخلوقله اولدی بتدی دیو حصولنده
یقن حاصل اولانی صدر ناسده و سواسدر (واوک کسریله و سواس و سوسه یعنی حدیث النفس
و شیطان و واک قبحیه شیطان معنایینه در (و آخر شاعر دخی * شط المزار یحذوی
واتهی الامل * فلا خیال و لارسم و لا طلل * الارضاء فاندی اندرک * ام یستر
فیأنی دونه الاجل * دیمشدر یعنی بو یجه مزارم قازیلوب حاضر اولدی و امل دخی
نهایت بولدی ارتق دنیاده خیال و رسم و آثار بنادن عبارت اولان انجیق تمی ورجا مقوله سندن
اولور بو صورتده او مقوله تمنایه یتشه جکمز و مستر اوله جفمزی بیلر زیرا که او املک
وراسندن اجل کلور دیمکدر (و بو معناده ابوالعناهیة دخی * لقد لعبت و جد الموت فی طلی *
وان فی الموت لی شغلا عن اللعب * لو شمرت فکرتی فیما خلقتله * ما اشتد حرصی علی الدنیا
ولا کلبی * قطعده سن دیمشدر مالی تحقیق بن اوینادم یعنی زائل اولان دنیا قعرینه طالدم
موت بنی طلبده جد ایتدی یعنی موت هرل اولوب واقع اولمغه کلدی و او یوندن بنی واز
بکوردی اگر توفیق حقله عقل و فکر تم تشمیر ساعد سعی ایله ما خلق له می بیلدیکه انجیق
عبادت و معرفت حقدر دنیاه حرص و کلب شدت بولمازدی یعنی بقای وجودم ایچون قدر
کفایه دن زیاده استر و جمع ایتز ایدی دیمکدر (کلب طلب و زننده حرص و شدت معنایینه در
(وینه ابو العناهیة * تعالی الله یاسلم بن عمرو * اذل الحرص اعتاق الرجال * هب الدنیا
تفاد الیک عفوا * الیس مصیر ذلک لار زوال * دیمشدر مالی تعجب ایدرم ای سلم بن عمرو
رجالک کر دن تکبرلر بی حرص و آذ ذلیل ایدرینه انلر تبصر ایتزلر حساب و فرض ایله که
دنیا اطیب عیشده سکا انقاد ایده یعنی دنیا به مالکم فرض ایله و مالک اول لکن یتنه البتة
رجوعی زواله در تعالی الله سبحان الله کی مقام تعجبه استعمال اولنور (قلت) بعض محاضراتده
کورلدیکی اوزره تعالی الله برنده و قال الله یازلمشدر دیو و قال الله نسخنه سی اولادرز برا مخاطب
اولان سلم بن عمرو امر آء عربدن بر بخیل ذات ایدی قطعده مذ کوره بی ابوالعناهیة نصحا
و تعریضا نظم ایتشدر و بو معناچه تروتنه نظرا بخلنه تعجب اولنور سه ده الله تعالی سنی
شامت بخلدن وقایه ایده دعاسی زیاده یا قشور (صاحب مستطرف) ابوالعناهیة نک بیت
اخیرینی تضمین ایله بویایی دیمشدر * ایا من عاش فی الدنیا طویلا * وافی العمر فی قیل و قال *
و اتعب نفسه فیماسقنی * و جمع من حرام او حلال * هب الدنیا تفاد الیک عفوا * الیس مصیر
ذلک لار زوال * فا دنیا ک الامتل ظل * اظللک ثم اذن بارتحال * مالی دنیاده چوق معمر
اولوبده قیل و قالده عمری افتابیلین و زوال و فنا بوله جق امور ده نفسی اتعاب و حلال و حرام
دیموب همان اموالی جمع ایدن شخص عاقبتی زوال اولان دنیایی ترک ایلر برادنیاسنی اظلال ایدن

طل و سایه کبیر سنی کرچه کولکه سنه آلودن کن بعد از انتقال و از خالی آشکار ایلر دیمکدر
 بعض مترجم ابو العتاهیه قطعه مذکور سنی مستطرفه اولدینی کی قائلنی تصریح ایله
 یازمقی لازم ایکن و صاحب مستطرف (عقب قطعه مذکور ده * وقد ضمنت البیت الاخیر
 فقلت * ایامن الخ * دیونضیمنی بیان ایشیکن نه ملاحظه مبنی ایسه همان (دنیایه حرص
 وایلی معرض ذمه شو ایاتی صاحب کتاب انشاد ایلر * ایامن عاش الخ * دیونخر برایدوب ترجمه
 جده سنی دخی کیفما یسأ یاز مشدر فلینظر ایما اقل اخلاا والسلام (حرص وطمعی ذمه
 حضرت علی رضی الله تعالی عنه * اکثر مصارع العقول تحت بروق المطامع * بیور مشلردر که
 مالی اکریا عقولک یعنی اصحاب عقولک هلاکی طمع شمشکرتک تحت در (وینه
 * ما الخیر من فایذهب بعقول الرجال من الطمع * بیور مشلردر که مالی شراب صاف عقول خلق
 صرف واره یونند ن طمع ن زیاد دکلدر یعنی طمعک مضرتی باده دن از بددر (بر فیلسوف
 یعنی بر حکیم عبد اوچدر بری عبد رق و ملوک دیکری عبد شهوت و آخری عبد طمعدر دیمکدر
 یعنی عبید رق ذل محکومیتد شکل زبون ایسه بونلر دخی اوبله بلکه دخی زیاد ذلیل
 وحقیر اولور مآلنده در (بعض حکما دیمکدر که برکشی دنیاده بر فردینده و قول اولیه رق تعیش
 و تنعم مراد ایلدرسه قلبنده حرص و طمع ساکن اولسون (روایت اولمشکه بر کون کعب الحبر
 و عبد الله بن سلام رضی الله تعالی عنهما هم صحبت اولدقلردن کعب عبد الله بن سلامه ارباب
 علم قننی کیمه لر در دیو استفسار ایلر عبد الله بن سلام شول علما در که علملرینک موجبله
 عمل ایله لر دیو جواب ویرر بعده کعب علم شریفی تعلیم نصکره علم قلوب علمادن قننی نسنه
 اذهاب ایلر یعنی کیدر در دیو سوال ایلدکه عبد الله علمک دفع ایله جکی طمع و حرص
 نفس و ناسدن حوائجی طلب واستد عا در دیو جواب ویردی (فضیل و سفیان و ابن کریمه
 البر بوعی حضراتی بر کون هم صحبت اولوب مجلسده بر برینه و صبتد نصکره اعمالک افندی
 غضب و قند و حلم و طمع و قند و صبر و تحمل اولدیفنه بعد الاتفاق افتراق ایتدیلر یعنی
 طاغلدیلر (روایت اولمشکه حق سبحانه و تعالی آدم علیه السلامی خلق و ایجاد ایلدکه اشباه
 ثلثه که حرص و طمع و حسددر بونلری طبعه قارشدردی اشباه مذکور روز قیامت قدر اولادنده
 جاریدر لکن عاقل و نادان اولان انلری اخفا ایلر یعنی انلری حالنه بر اقبوب مجاهد ایله سورتی
 سوند بر و جاهل و نادان اولان ایدا و اظهار ایلر و درکنی صالور و بر کیفما یسأ اشد بر
 (بونک معنای جناب حکیم علی الاطلاق بونلرک شهوتی بی آدمده طبیعت ایشدر دیمکدر
 (قلت) یعنی بونلر بشرده جلددر کتب اخلاقده یازلدینی اوزره مصرف صحیحی بولوب قوللانه
 و علاجه جاره بولنقه سعی اولنه و چاره نکده اعلاسی کافه عارفان باللهک پیانجه سلوک
 و ذکر الله در (قال سبحانه و تعالی * لا یذکر الله تطمئن القلوب * قند بر (اسمعیل بن قطری
 القراطیسی * حبیبی بعلی ان نفع * ما الذل الا فی الطمع * من راقب الله نزع * عن سوء ما کان
 صنع * ما طار طیر فارفع * الا کا طار وقع * رجزینی دیمکدر یعنی اگر علم بکا نفع و فائده
 و بر رایشه بکا کفایت ایلر ذلت و حقارت ایشق طمعده اولدیفنی یلورم بر کیمه حق سبحانه
 و تعالیه مراقب اولور سه یعنی خدائک جلالتدن خوف ایدوب امرینه ترقب ایلدرسه یاخوذ
 مراقبه معلومه اهل سلو کده بولنه رق طالب حق اولور سه ایشلدیکی کوتو صیغی کننددن
 نزع یعنی ترک ایلر و وازیکر و یلدمکه بر طیرا و چوب بالایه چیدقد نصکره طور میوب چیدقدینی کی
 اشاعه ایز یعنی مال و جاه دنیا از و جوق ذوال بولور و عمل خیردن غیری الله بر نسنه قائلن مآلنده در
 (وسائق بر بری * یخادع رب الدهر عن نفسه الفی * سفاها ورب الدهر عنها یخادع *

و یضیع فی سوق و بهلک دونها * و کم من حر یص اهلکته مطامعه * دیمکدر مفهومی کوی
 کندنی عقلی صنان کشی دهر کدر بی نفسندن صرفه محض سفهندن حیلله ایلر حالبوکه
 دهر نفسنه حیلله و خدعه ایلدر که اندر خبری یوقدر اول بیچاره غافل کسی بر سوقه یعنی
 بر سوقده بولنان بریننه طمع ایلدر دیکر سوقده اولان انی اهلک ایلدر یعنی آخر نسنه آنی هلاک
 ایلدر یعنی مصره بر نجه کیدر کن اوده کی بلغوری تلف اولور چوق حرص واردر که انی طمعلری
 اهلک ایلدر دیمک اوله (طمعله مشهور اولان اشعنه طمعندن نه درجده بالغ اولدک دیوسوال
 اولد قده شول درجده بالغ اولد مکه قومسوک اوجا غندن بر دومان چیقسه اول دومان نه
 ضمنده طعام واردر دیو مراقب اولورم دیمش (آخر طماعک بری دخی بر جنازه وقوعده
 ایکی رجلک بر برله سرائی صحبت ایتدک بر بی کوردیکمده بلکه دیت بنم ایچون بر نسنه و صبت
 ایتدکه انی سوبلر دیو تقدیر و فرض ایلدرم و هر زفاف واقع اولدقده فی الحال خانه می تطهیر
 ایلدرمکه بلکه عاطه ایلدرده کلنی با که کنور لر دیو دیمکدر (نهی طمعده ایشو شعر دخی دیمکدر
 * لا تفضین علی امری * لک مانع مافی یدیه * و اغضب علی الطمع الذی * استدعاک تطلب
 مالدیه * مالی بر کیمه یدند اولان اموال دن سنی منع ایتدیکچون غضب ایتمه بلکه اناک
 عندند اولان اموالی طلبکی مستدعی و موجب اولان طمعکه غضب ایله دیمکدر

باب الحادی عشر فی المشورة والنصيحة والنظر فی العواقب

اشبو اون برنجی باب مشورت و نصیحت و عواقب اموره فکر و نظر بیاننده در قال الله تعالی
 و مشاورهم فی الامر یعنی یا کرم صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن اشبو نص جلیل منطوقجه
 اصحاب کرامیله اموره مشورتله مأمور اولمشدر یضای ریضای رحه الله تعالی سوق آیت اوزره امر
 حریده و یاخود رأی اصحابی استظهارا و قلوبلر بی تطبیبا و امته سنت مشورتی تمهید مطلقا
 کندوسنده مشورت جائز و صحیح و ممکن اوله جق شلدره یعنی امور مباحه که فعل و ترکی
 مساوی اولان شلدردر انلرده مشورتدر دیو تفسیر ایشدر (و صاحب مستطرف دخی * و اختلف
 اهل التأویل فی امره صلی الله علیه و سلم بالمشاورة مع مأموره الله به من التوفیق علی ثلثة اوجه
 احدها انه امره فی الحرب لیستقر رأی له فیعمل علیه وهذا قول حسن والثانی انه امره بمشاورتهم
 لما علم فیهم من الفضل وهو قول الضحاک والثالث انه امره بمشورتهم لبسر به المسلمین و ان کان
 فی غنی عن مشورتهم وهو قول سفیان * یعنی رسول الله افندیمن حق سبحانه و تعالی توفیقندن
 مقارن امداد تأییدایکن مشورتله مأمور یلری حکمتنده اهل تأویل اوج وجه بیان ایتدیلر (وجه
 اول حال محاربه و مقاتله اتفاق و اعانه ایله حصوله کلور و واددن اولدیفندن جله نک رأی
 و تدبیری بر شیده قرار دانه اولوبده اووجه اوزره عمل اولنقی ایچوندر بو صورنده امر حرب
 دیمک اولور و اشبو قول حسن بصرینکدر (وجه ثانی مشورتده فضیلت و برکت و خیر اولدیفنه
 علم الهی تعلق ایلدیککندن یعنی فائده ناس انده اولدیفندن جناب حق مشورت اصحابله
 نبی اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمه امر بیور مشدر و اشبو توجیه ضحاک ککدر (و وجد ثالث علیه
 الصلاة والسلام افندیمن هر نقدر اصحابک رأی و تدبیرلرندن مستغنی ایسه لر دخی قلوب
 مؤمنینی تطیب و انلری مسرور قلی ایچوندر و بو توجیه سفیان ثورینکدر دیو بیضای کلامی
 معناده ایضاح ایشدر (ابن عبینه رضی الله عنه بیور مشلر که رسول الله صلی الله تعالی علیه
 و سلم بر نسنه نک فعلنی مراد ایلدکدرنه کافه امور بی خالق یاری مدبرایکن اول خصوصده مخلوق
 حق اولان رجال یعنی اصحابله مشورت یوررل ایدی بوستنده حکمت ناسک هر نقدر عالم اولور سه
 دخی مشورت ایتلرله تعلیم نبویدر صاحب مستطرف بوراده (قال رسول الله صلی الله علیه و سلم

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم (ماخاب من استخار ولا ندم من استشار ولا افتقر من اقتصد)
 حدیثی تحریر یافته در جامع صغیرده اولیوب مستند فردوسه و اردرکن ولا افتقر ینده (ولاعال)
 محرر در مالی استخاره ایلین خائب اولمادی واستشاره ایلین نادم ویشیان اولمادی وحوایچنده
 اقتصاد ایدن یعنی اعتدال اوزره اولان فقیر و محتاج اولمادی دیمکدر (ودخی علیه الصلاة والسلام
 افندیمز) من العجب برآیه ضل ومن استغنی بعقله ذل) بودخی جامع صغیرده بولندی مالی برکیمه عقله
 کوه نوب غیر ایل استشاره ده استغنا ایدرسه ذلیل اولور دیمکدر جله معطوفه ظاهر اجله اولای
 مؤکدا ینده تأسسدر تأمل بیور یله * ما استنبط الصواب بمثل المشورة * کلام مشهوردر
 یعنی امر صواب وسداد استنباط اولده جق نسنده مشورت کی برسنه بولنماز دیمکدر (بعض
 حکما * المشورة موکل بها التوفیق لصواب الرأی * یعنی مشورته توفیق موکلدر که انکله رأی
 صواب بولنور دیمکدر (حسن بصری حضرت نری * الناس ثلاثة * یعنی ناس اوج صنفدر * رجل
 رجل * یعنی بری رجل کامل * ورجل ونصف رجل * یعنی دیکری بریچق رجل * ورجل
 لارجل * یعنی اوخچی رجل اولیان رجدر (وبونری تعریفده اولکبسی رأی ومشورت
 صاحبی ایکنجبسی صاحب رأی اولوب لکن مشورته رغبت ایتیان اوخچبسی صاحب رأی
 اولیوب مشورت دخی ایتیندر دیمکدر (قلت) رجل رجل * ده اولان جل انا ابو العجم
 وشعری شعری قیلنددر که شعرم کامل فصیحدر تاویلند در (منصور خلیفه فرزنده
 بندن ایکی بند ونصیحت آل که بری فکر سز برکلام نفوه ایتما مک ایکنجبسی تدبیر سز برعله
 مباحث ایتما مکدر دیمکدر (فضل دخی مشورته خیر وبرکت وارد برن مشورته دائم حتی
 شوجاریه حبشه عجمه ایل یله مشورت ایده رم دیمکدر (براعرابی عقلدن ایدمال وجهلدن
 اعظم فقر ومشورتن اقوی آرقه یوقدر دیمکدر (بعض عقلا برکیمه که اولاستخاره واثابا
 استشاره ایلنه محققدر که رأی وتدبیری خیریت کورمز دیمکدر (بعض ذی تجربه رأی صواب
 وسدیدک خلقه حایه سی شجیع شدیدک حایه سندن ازید واقوادر دیمکدر وبومعاده ابو القاسم
 الترمذی * وما الف مضرور السنان مسدد * يعارض يوم الردع رأيا مسددا * یعنی مرزاقلری
 کسکین بیک عسکر یوم حربه مسدود اولان رأی بوزمه من مألنده اولان بیتی نظم ایتکدر (حضرت
 علی رضی الله تعالی عنه بحره راکب اولان کیمه مخاطره ده واقعدر لکن رأی وتدبیرده مستند
 ومستغنی اولانک یعنی مشورت ایتما مک مخاطره سی اندن اعظمدر بیورمشدر (وتحسین مشورته
 بوقطعه دخی محمد بن ادریس الطائیکدر * ذهب الصواب برآیه فکنا * آراوه اشتقت من
 التأیید * فاذادجی خطب تبلیج برآیه * صحیحان التوفیق والتسديد * اشو قطعه غالب امریه اولمق
 کرک (مالی توفی شول کونه صاحب درایت ایدیکه صواب انک رأی ایله کندی یعنی من بعد امر
 صواب بولنماز زرا کافه رأی کان تأیید باریدن مشتق فلتمش یعنی عین تأیید بر رأی رزین ایدی
 شویله که برامر ومصلحتی ظلمت قبلادفده یعنی چاره سی دشوار اولدیغی وقته انک رأی توفیق
 وتسديد افقندن صباح کی اضافه ایدرده ره صواب بولنوردی دیمک اوله (قلت) بعض اورافده
 اشو نظمک ترجمه سی اولمق اوزده (معنا ی قطعه ممدوحک رأی صوابی اذهاب ایدر یعنی رأی
 دائما صوابدر کانه جعیر رأیبری تأیید الهیدن مأخوذ در برامر خطب جسم ظلام ظاهر اولدنده
 توفیق وتسديد مقرون اولان رأی صبحی اکا معانده ومعارضه ایلر دیو یازمش کورلدی فاخر
 ماشت من الترجین (وینه بوقطعه مشاهیر شعرا دن محمود ورافکدر که مشورتی ومشورت کارعقلا
 اولدیغی مدح وثنا ده نظم ایتکدر * ان اللیب اذا تفرق امره * فتبی الامور مناظر او مشاورا *
 وحوایحه لایب برآیه فتره یعسف الامور مخاطرا * مالی عاقل تحقیق اول ذاتدر که ایشی

یعنی بر مصلحت پریشان اولدیغی وتنظیمی دشوار اولدیغی وقته اول مصلحت پریشانی
 مناظره ومشاوره ایدیچی اولدیغی حالده برار یعنی تحری ایله حسن نظامی اراروبولور
 اما جهالته مقارن اولان نادان واحق رأینده مستند ومستقل اولوب کندویه کوه من مشورتی ترک
 ایدندر که سن اقی اموری برطوتوب مخاطره ده دوشن کوررسن دیمکدر (قلت) موی الیه محمود وراق
 معصم عهدنده ایکوز یکرمی برده انتقال ایلدی (مشاهیر ملوک آل پویه دن اولوب اهل قلوب
 وار باب دانش وکالک استصحاب واستخدامی کندویه پیشه ایدن عضدالدوله مرحومی شاده
 بذات بلاغت سمات * له وجه فيه الف عين وفيه الف لسان وصدر فيه الف قلب * دیمکدر
 وارسته تعریف اولدیغی ظاهر امالی مشار الیه یک کوزلی بوزی ویک دلی اغزی ویک قلبی
 صدری وارایدی دیمک ایسه ده بوندن مقصودار بایله امورنده مشورت ایله دقت ایدردی
 دیمکدر (ساسانیان ملوککنک اولی اردشیر بن بابک درت شی پنه درت شیء محتاجدر حسب ادبه
 سرورامنه قرابت مودنه عقل تجربه ده دیمکدر (وینه اردشیر رأی جزیل وتدبیر صواب پست بایه
 رجل حقیر و بی قدر کیمه دن ظهور ایلدیکی صورتده استحقاق ایلکه احیانار رأی جزیل خلاف
 مأمول ادا ایدن دخی ظهور ایدر قدر ایدن انجودانه سنی اسافلدن اولان طالعج چقارمشدر دیو
 لؤلؤ شهوار استهانه واستحقاق اولنماز دیمکدر (جعفر بن محمد * لا تكون اول مشیر وایک وال رأی
 القطير وتجنب ارتجال الکلام ولا تشیرن علی مستبد برآیه ولا علی متلون ولا علی لجوج * یعنی مجلس
 مشورته ابتداء امرده اشاره ورأی ایله وصحبت مشورت تمام اولدن سن رأی ایله وکلامده
 بجه دن تجنب قبل خلاصه اکلا شلد قد نصرکه هرکس رأی بر عرض ایلد کزنده صکره اگرچه رأی که
 موافق وارایسه تصدیق وقبول ایله دکل ایسه رأیکک جهات سد ایدنی بیان ایدرک عرض ایله
 وکندی رأیکی پسند ایدوب مستبد بار رأی اولان ومزاجنده تلون وعنادی اولان کیمه لایله
 مشورت ایله دیمکدر (بعض حکما دیمکدر که سنشار اولان ذات صحیح العلم یعنی هر فنی بیلور
 ومهذب الرأی یعنی رأی شبهه دن وارسته اولمق لازمدر زبراهر عالم رأی صابجی بتلوز ونسنده
 نافذا اولان یعنی برسنه بی رعایا یلن شیء آخرده ضعیف اولور یعنی بتلزم عالم ورأی صواب صاحبی
 اولمق لازمدر هر عالم دخی رأی صاحبی دکلدر والحاصل هم عالم وهم ذی رأی صائب اولمق شرطدر
 (ابو الاسود الدؤلی معنای مذکور افاده ده شوقطه بی نظم ایش * وما کل ذی لب بمؤک نصحه
 * وما کل مؤت نصحه بلیب * ولکن اذا استجحه عاقد واحد * حق له من طاعة ينصب * دیمکدر که
 مالی هر عقل وعلم صاحبی اولان سکا نصیح وپندینی کورچی دکلدر یعنی ایمن یعنی پندنده مصعب اوله من
 وهر نصیح وپنداینده عاقل وعالم دکلدر یعنی نادان دخی اگرچه پندایدر لکن برنصحه ایکبسی اجتماع
 ایدرسه طاعتدن حصه لایقه اول نصحه حقدر یعنی انک رأی وپندینی دکلیدر (ملوک قدیمه برامرده
 مشورت ایلد کزنده عادت لری سرکاران وکلار بی جمع ایدوب جله مواجهه سنده مشورت ایلوب
 یکان یکان کتوروب احد هما آخرک سنشار اولدیغی بیلیرک بویله جه مشورت ایدر لر ایش وپو
 وجهله سنشاره بی شوا احتمالات ایچون ایدر لر ایشکه اولابین المشاورین منافسه وقوع بولوب رأی
 صائب ارفه کتبه زرا ایچندن برینک رأی صابجی بواند قدده دیکری حسب البشریه اکا حسد ایدوب
 رأی مذکور طعنه باشلر بوتقر بیله اصابت رأی محو اولور (ثانیا جمعیت ایله اولان مشورته اگر سر
 صکره میدانه جیقرسه ملک قنغسندن فاش اولدیغی بیله مبوب ومطلع اوله موبیده جله سنه
 معاقبه ایده جک اولورسه برینک ذنبی ایچون جله سنی بغیر حق معاقبه کاهنده بولنور یوق اگر
 مسامحه ایدوب عفو ایده جک اولورسه سری فاشله جنایت ایتش اولان شخصی صوچسز لر
 کر وهنه الحاق ایتسی لازم کور بوا یسه منفی شرط عدالت وسپاسدن بنابرین برر برر مسددر

ایدرز ایش لیکن هر برلینک رأیی اکلقدن و میران عقله آوردقدن صکره اجتماعا مشورت
اولنسه باس یوقدر بلکه تدبیر اولادر (قلت) ماده محاسده نك رفعه مهمما امکن تدبیر
اولنسه واهل مشورت من کل الوجوه ارباب اولسه ل البته جمعیتله مشورت اولادر (بعض حکما
احبابکدن بر کیمسه ایله مشورت ایلوب و رأیله عمل ایلدیکده نتیجه و ثمره سی کوزل چیقمرسه
صاقن اول دوستکه سن اشلدک و سن رأی ایلدک کاشکی سن اولیدیک دیولوم و توبیخ ایله که
اشبو توبیخ خفت عقلندردیمشدر ز راهر بر کیمسه رأی و تدبیرنک مدوح و محمود اولدیفنی ظن
ایتمک امر جلیدر بر رأینک خطاسیله لوم و توبیخ اولدیفنی تقدیرحه کندویه فتور و ملالت
کلورده امر آخرده مشورت ایلدیکده رأی مسائی کم و اخفا و بلکه خطا احتمالی خوفله تقوه
و تکلمدن احتراز ایلر (قلت) هر نقدر رأی حسن کورنسه ده عاقبت اموری خدادن غیری
بر احد بیلر تصرف انحق حقکدر استعید بالله عسی ان تکرهوا شئنا وهو خیر لکم و عسی
ان تحبوا شئنا وهو شر لکم والله یعلم و انتم لا تعلمون قول کریمی یومعنا به اشارت ایلر (فلاطون
اگر عدوک کند و امورنده سنک ایله استشاره ایدرسه نصیح و خیر خواهی بکل بدل و ایضاح ایله
یعنی یونیم دشمندر و ارسون بلاستی یواسون دیوالدادوب کوتویوله سوق ایتمه ز را استشاره یعنی
سندن کند و امورینه رأی و تدبیر طلبیله عداوتکی نرکله سکامالات ایش اولور ارتق انسانیت لایق
اولان خیر خواهی قدر دیمشدر (و بعض حکما نصیح و خیر خواهی نادانه و شکرینی ایضا
ایتمه جک شخصه بدل و صرف ایدن شوره زار و چور اقلی ارض و زمینہ القاء بذریع تخم اکن
کبیر دیمشدر) بصیرت و عقل و درایتی اولان بر ذاتی مدح و ثناءه شاعر * بصیر باعقاب
الامور کائما * مخاطبه فی کل امر عواقبه * یبتنی کوزل نظم ایتشدر که مالی بنم مدوح امورک
انجاملرینه اویله بصیرتلی بر ذاتر که کان هر بر مصلحتک عاقبتی یعنی نتیجه سی کندویه
مخاطبه ایلر یعنی مخاطبک میدانه اولسی کی کندویه مشهود اولور دیمکدر (آل عباس
بلغاسندن عبدالله ابن المعتر * المشورة راحة لك وتعب على غيرك * دیمشدر معناسی مشورت
سکا یعنی مشورت صاحب مصلحتہ راحت و غیریکه یعنی مستشاره تعب و مشقتدر دیمکدر که
فی الحقیقه مستشیر یعنی طلب اشاره و رأی ایدن ذاتک ظاهرا مشقتی ندر دینلورسه سؤال
و تقریردن دولایی لسانی حرکتدن باشقه تعبی اولوب باطنا کاری حسن رأیله بتوب حقتده
عین راحت اولور اما مستشار یعنی رأی ایده جک ذات عاقبتی و خیم کلسون دیو فکر ایتکله
یور یلور و اشبو یورولش قلبه بر کونه یورولشدر که فکری اولور یلورلر (احنف بن قیس آج ایله
قارنی دویمایچه و صوصامش ایله تسکین حرارت ایلیمیجه و اسیر ایله اطلاق اولیمیجه و فقیر
و محتاج ایله ما محتاج الیهی بولیمیجه مشورت ایله دیمشدر) اسعد فقیر دیر که بوجملک تفصیلی
مستشار اولان کیمسه رک رفاه حالی اولقی لازمدر تا که وارسته دغدغه معاش اولوب ذهنی
صاف و کاسه خاطری شفاف اولوب کوزل دوشنه دیمکدر * الشی بالشی یدکر * سلاطین کزین
آل عثمان جمل الله تعالی من منه باقیامع السلطنة الی آخر الدوران حضر اتندن جنت مکان سلطان
محمدخان رابع مطاب تراه حضرت لرینک ندماستندن منجم باشی تاریخی نامیه مشهور تاریخ عربی صاحبی
و معرب رساله استعاره عصامیه صاحب الدیوان منجم باشیری مولانا احمد مولوی مر حومدن
برکون فن نجم اوزره بر خصوص منویدن سؤال و زایچه تحریرینی امر یور مشر مولانا دخی
فی الحال ساعته باقوب حضور خداوند کار مشار البهده جبیندن برورقه چقاروب ساعت سؤال
اوزره بر شکل تحریر ایدوب دلالت نجومه سنی تقریر ایتدک نصکره ورقه بی یتنه جینه قورکن
بکا و بر دیو امر یورملر یله ید همایونلرینه و بر مرکورقه مذکره و ره نک ظهرنده ما کولات

قسمتدن احد افندیك اشترا ایلدیک بعض شیلرک بهاسندن باقی اصنافه اولان دیونی باز یلو
ایمش بچله سندن کوره میوب بوش جانبته زایچه بی یازمش بولمش پادشاه فردوس آشیان مشار الیهک
تحریر یتنه دیده عنایتلری تعلق ایتدکده استشاره و استجواب اولان کیمسه ذهنتده خدشه فکری دن اوله
اندن رأی حسن و جواب صواب نصاب و مولانا زیوروب فی الحال تقدیر و زقاومتا انواع احسان ایله
موی البهی شادمان یور مشر در روح الله تعالی روحه انتهی (حکایه) امویه دن مروانک قاضی
القضائی یعنی فاضل عسکری نوح بن مریم کریمه سنی ترویج مراد ایلدکده جار ملاصق اولان
برنجوسی بی احضار ایدوب خصوص مر قومی استشاره ایدر بنجوسی تعجب ایدرک سبحان الله
جمله ناس افورلرینی سنک ایله استشاره و جنابکزدن استفسار ایدرلر کن سز بچله استشاره
ایدر سکر دیدکده قاضی مشار الیه یوق البته بو خصوصه سن بر رأی و تدبیر ایله دختریمی کیمه
ترویج انساب و صواب اولور یان و افاده ایت دیچیک بنجوسی دخی امر ترویجده ملک فرس
اولان کسری کثرت مال جانبی ترجیح و اختیار یعنی ممالکند قننی فردک مالی اکثر و اوقرایسه
دختر و اقرباسنی او کیمسه به ترویج ایله ایشار ایلر و ملک روم اولان قبصر حسن و جمال جانبی ترجیح
ایدوب قننی فردا حسن و اجل ایسه اکا ترویج ایدر و ملوک و رؤسای عرب نسب جانبی ترجیح
و اختیار ایدوب نسبه شرافت و اصلنده طهارت اولان کیمسه لی داماد ایدرلر ایدی
وسرک رئیسکر محمد صلی الله تعالی علیه وسلم دین جانبی اختیار ایدوب دین و ایمانه قوت
و علم و اعتقادنده صلابت و هر خصوصه استقامتی اولان ذوات کرامه دختر پاکیزه ل بی ترویج
ایلدیلر بو تفصیل معلومک اولدیسف فکر و تأمل ایله ده قنفسنه اقتدا و کچک اثرینه اقتفا لایق
و احرری ایسه انی ترجیح و اختیار ایله دیمشدر (قلت) خدا عاقبتی خیر ایش اوله (کلام
حکمت ارتسام مشهور در که بر کیمسه درت شیئه موفق اولور ایسه درت شی او کیمسه دن ممنوع
اولماز) اولکی حق سبحانه و تعالی احسان ایلدیک نعمه شکره موفق اولور ایسه زیاده
نعمت او کیمسه دن منع اولماز (ایکجی توبه به موفق اولور ایسه قبول توبه او کیمسه دن منع
اولماز) اوچنجی استخاره به موفق اولوب هر امورنده استخاره ایدرسه او کیمسه دن خیر
منع اولماز (در دینی امورنده مشورته موفق اولور ایسه او کیمسه دن صواب منع اولماز * خیر
الرأی خیر من فطیره و تأخیر خبر من تقدیمه * دیمشدر مفهومی رأیک خبری یعنی فکر و استشاره
ایله بتوب و کانی بو وجهله بولان رأی ایتک اعماله مایه سی نصایبی بولمش خبر کی خبرک
ضدی اولان فطیره که هنوز نصاب طبعی بولیان شیدراوشی کی اولان رأیدن یعنی مایه مشورتی
بولیان رأیدن و رأیک تأخیری تقدیمدن یعنی تعجیلندن خبر لودر دیمک اولور که مالی البته
بر مصلحتہ شروعده تأمل ایله رأی لازمدر و رأی دخی تلاحق افکار و استشاره اخبار ایله قرار
بولیمیجه بحاله ایشلنامک کر کدر دیمکدر (یتنه حکما کلامندندر که دیمشدر در معصیان و راعی غم
یعنی چوبان و نسوان ایله چوق بحالسه ایدن و صاحب حاجت که او حاجتی قضا مراد ایدر
و خائف و قتل نفس ایش اولان اشخاص ایله مشورت ایتمه (قلت) زیرا بونتر مغشوش
الذهندردیمک استرلر (بعض علما دیمشدر که بر کیمسه مصلحتنه شروعدن مقدم ریله استخاره
بعده دوسنیه استشاره ایله او کیمسه اوزر یتنه لازم اولانی ادا ایش اولور و حق سبحانه و تعالی
ایک مصلحتی دلخواهی اوزره قضا ایلر) بعض حکما دیمشدر که ذوی العقوله لایق اولان بدی
کیمسه ایله مشورت ایتامکدر انلر جاهل وعدو و حسد و مرائی و جبان و خبل و ارباب نفس
و هوادر زیر اجاهل جهلی سببیه اضلال وعدو هلاکی مراد و حسد و نعمتک زوال و فقداقی طلب
و مرائی دأمار ضای ناس جانبی کوزه دوب مصلحت خبریه مزاج ناسه ناموافق اولدیفنی تقدیرحه

فوت و دفعی و صد و چهل کوزی قاجقه اولعله نبات قدیمی منع ایدر و بخیل اولان کیمسه نک
دائما جمع و تحصیل امواله حریص اولدیغندن تحصیل اموالندن غیری اموره رأی و تدبیر عقل
و فکر پنه کلز و ارباب نفس و هوا اسیر هواسی اولوب دایما امور شهوانیه سیله مشغول اوله رق
هواسنه مخالفه مقتدر اولمادیغندن عقل و زکا جایی مسدود و رأی و تدبیر نه صواب کندودن
مفقوددر (حکایه اولمشکه اهل یثرب یعنی مدینه منوره لی اسلمی دیمکه مشهور اولان کیمسه نقل
ایدر که بن العیاذ بالله دیون و فیرهیه مبتلا و دایلم تضايق ایلدکه دنیا باشمه زندان و دار بلا
اولوب نه اشلیه چکمه چاره بوله میدرق اعتماد ایتدیکم برزی مروت خیر شناس یارم ایله اسئشاره
ایلدیکمه عهدامویه ده والی عراق اولوب جود و سخا ایله شهرت شعار و عطا یا و احسان ایله نامدار
اولان مهلب بن ابی صفره به عزیمتی اشارت و رأی ایتدکه بندخی مسافه بعیده مشقی بی منع ایدر
دیور آینی بکنیوب دیگر یله دخی مشورت ایلدیکمه یار اولمک کلامی بعینه سو یلدی بنده قبول
مشورت مختار نئندن خیر اولدردیوب دوه مه راکب و بهض رفیق ایله عراقه طوغری عازم و واصل
و مهلب حضور پنه داخل اولوب تعظیمات معتاده بی ادا و دعا و ثناء نصکره بنده کز اهل مدینه منوره دن
مدیون و فقیر بر کیمسه یم فقر و دیون مضایقه سنه مبتلا اولدیغمه بعض خیر خواه ایله اسئشاره
ایلدیوب انلردخی جناب مروت مأبکزه عرض حاجت ایلدی رأی ایلدکار بنده مسافه بعیده دن شد
رحل ایلدوب کلام امر و کرم جناب کز کدر دیه رک لسانا عرض حال اتمام ایلدیکمه مهلب دخی
بزه وسیله یا خود قرا به یا خود عشره شغلریله می کلدک یعنی سنکه قرابت و اقتم و سنک بزه خدمتک
یوقدر دیدکده بندخی یونلردن بریسی باعث حرکت دکلدر بلکه * رأیتک اهل الحاحتی فان قت بها
فانت اهل لذلک وان یحل دونها حائل لم اذم یومک ولم ایئس غدک * دیدم یعنی سنی قضاء
حوایجه اهل کوردم اگر انکه قارقار ایسک یعنی مساعده ایدر ایسک سن اکاهل سن اگر حاجتک
اوکنه بر حائل حلول ایدر یعنی مساعده ایتمز ایسک بو کونیک ذم ایتم و یارنکی کونکدن مأیوس
اولم یعنی مساعده کوسر مدیککه محزون اولماکده سن سخنسن البته کج اولسون ایتمی
یتور سن دینجه همان امیر مهلب قیوجیلر کجنداسی مقامنده اولان حاجنه خزانه مده نه
موجود ایسه بو آدمی به شمدی و پردیو امر ییور دی برابر وارد یغمرده سکان بیک درهم موجود
اولغله بالتام بکا اعطا ایلدی بنده بو حال و سخا و مالی کوردیکمه کال فرح و سروردن
نفسه مالک اولوب شادم که اغرایه یازدم بعده حاجب پنه سرعتله بی حضور پنه کتوردکده
ای رجل دفع ضرورت ایدر جهک مقداری شی سکا واصل اولدی دیدی بندخی لسان تشکرله
* نعم ایها الامیر و زیاده * یعنی ای معدن جود و سخا اولان امیر مکرم دفع ضرورت ایدر جهک
مقداری زده قالدی زیاده به نالمدیدیکمه جناب مهلب * الحمد لله علی ما یخرج سعیک واجتباتک
جناتک و تصدیق ظن من اشار علیک بقصدنا * حق تعالی به جدوئا اولسونکه سعیک
هبا ایتمدی و مشورتک ثمره زینی دوشردک بزم قصدیم زده سکا اشارت و رأی ایدنلرک ظنلرینی
تصدیق ایتدی ییوردیلر بندخی اشبو کلام عنایت ارتسامی ایشیدوب صله سنی الدیغمده * یا من
علی الجود صاغ الله راحته * فلیس یحسن غیر البذل والجود * عمت عطایک اهل الارض
قاطبه * فانت والجود مخوفان من عود * من اسئشار فباب الجود متفتح * لیدی فی مبتاه
غیر مردود * شعرینی حضور پنه قائما نظم و انشاد ایدوب یعنی اوقوب مشکرا مدینه به
عودت و قضاء دینمه سرعت و اهل و اولاده بخش و وسعت و مستشارم اولان ذواته دخی هدیه ایله
اکرام و حرمت و بعد ذاجیع امور مده اسئشاره بی عدم ترک جناب حق ایله معاهده برله
نات ایدرم دیو حکایت ایتشد * علی ارواح الاستخاء والاتقاء الحجة الواسعة (معنای شعر)

ای جود و سخا اوزر پنه دست و راحه سی اصاغه اولنان یعنی دستی سبیکه جود اولان ذات بذل
جود دن غیری ایولک یوقدر سنک و احسانک جهله اهل ارضه عام و شامل اولدی کانه سن و سخا
وجود بر اغاجدن یونولشد یعنی عین جود سن بر کیمسه اسئشاره ایدوب بنم کبی سکا کلور سه
باب جود و سخا انک زندنه مفتوح و اول کیمسه اول بایده ایکن مطلوب و مستعد اسدن مردود
دکلدر (قلت) عینک ضمیمه عود لغته اگر چه مطلقا خشب و اغاجه دینور لکن ینه لافه طیب لردن
ییلدیکم خوش بو عودی شاعر مراد ایتمش اوله دینلسه دخی تعطیر بخش خاطر اولور (حکایه
اولمشکه منصور خلیفه نک عبسی عبدالله بن علی ابن عبدالله بن عباس دن خلافت و سیاست
ملکه خلل ایراث ایدر نابرجا حرکات ظهور ایتکله انی جلب و سراینده حبس ایدر بو خصوصه
خلیفه حضرت نری مکدر ایکن کوفه ده والی اولان عم زاده سی عبسی بن موسی بن عبیدن دخی
حرکات نابرجا ظهور بی استماع ایلدکه حزن و غمی مر داد اولور یونلرک دفع و ازاله لری امر نه
کند و فکر نه ذکر آتی تدبیری ایدوب ارکان دولتدن کتم و اخفا ایلدیکنک اوزر پنه غمی
زاده سی عبسانی احضار و رسم تعظیم و تکریمی ادا و ایفاء نصکره کندی ایله خلوت ایدوب
عرض خلوص ایدر رک هر حالده سن بنم صادق و معتمد سن و خدمتک نزد خلافتده مشکوردر
وسکا بنم نعمتی مستوجبه بر خدمتک سنک بقای دولتی دخی موجبدر سکا تحمیل ایدر جهک
حسن ظن ایدر رمکه اول خدمتی اتمام و حصول پذیر اولماسته جد و اهتمام ایدر سن دینجه
عبسی بن موسی ای امیر المؤمنین بندک حسن ظنک کیدر مقدورم اولان امر بکر هر نه ایسه امر
و فرمان ییورک اجر استه بذل مقدور ایله ده سر و تقصیر و نکاسل ایلد دیدکده خلیفه ای غمی زادم
عمر عبدالله بن علیک خلافتنه تعرض و ملکه زه تصدی جایگیر ضعیفی اولغله جا بجا
القاء فتنه و فساد ایله دن خالی دکلدر سرایمه جلب و بر محل محفوظده حبس ایلدم ال و ستر
قتل ایله دیو امر ایدوب قید و بند ایله تسلیم ایلدی یونلرک منصورک مرادی عبسی عبدالله
قتل ایلدکده نصکره عبد اللهک قرداشلرینی دعوا جی ایدوب عبسانی دخی قصاصا قتل ایله
ایکپسینی بردن تورمک ایدی یونینی اضمار ایله قالقوب جهه کتندی وقتا که منصور خلیفه حج شریفه
عازم اولدقدن نصکره عبسی تأمل و تفکر ایدوب خصوص مز بوره شروع ایلدن عاقل و دانا
و رأی و تدبیر نه ممتاز و مستثنی بر کیمسه ایله اسئشاره ایلک هر حالده انساب و اولادردیوب معرفت
امور و تدبیر نه بی قصور کندونک حسن ظن و اعتقادی اولان یونس بن فروه بی احضار
و ما موریت مذکور بی کشف و آشکار و اسئشاره ایلدی یونس ای امیر عیکی حفظ سبیله نفسکی
حفظ ایله صاقن قتلنه تصدی ایتوب بلکه وقایه ایله لکن بر کز لو محله حبس ایدوب اصلا بر فرد
حبسکی اعلام و اشاعه ایله شویله بهر کون اکل و شربینی برا حده بلدر میه رک کندک کتور
و خلیفه به امر بکی تنفیذایتدم صورتی کوسر بنم ظمه کوره خلیفه نک سکا بو سپارشی دسپسه در
اگر عبدالله ای اعدام ایدر ایسک کلدیکده قرداشلرینی سکا دعوا جی و امرینی انکار ایدر بعده
سنی دخی اولدورر دیوب خلیفه نک اضمار ایتدیک قصدینی فکر و ترتیب ادله ایله انتاج ایتدیوب
عبسایه بیان ایلدی عبسی دخی رأی و نصیحه عامل اوله رق عبسینی خانه سنه کوروب مخفی بر محله
حبس و پردی مطلع ایله رک منصور خلیفه به اعدامی اعلام ایلدی وقتا که منصور خلیفه
حج و زیارتدن عودت و سراینه رجعت و مقام خلافتده اقامت ایلدکده عبد اللهک قرداشلرینی
تحرک ایتکله انلردخی منصور خلیفه نک دیوانه واروب قرداشلرینی سؤال ایدر منصور خلیفه
هر حالده سزله رعایت مرعی و ملتزم وجهت نسب و قرابتزه رعایت الزمدر و حقوق کز قضا
لازمدر هر بریکر پدرم مقامنده اولدیغکزدن مسؤل و مستعدا کز ادا و ایفاء اولور دیدکده نصکره

عسائی دیوانه احضار و حجه عازم اولدیمده عودته دك عم عبداللهی سكا مجرد منزله حفظ
ایله دیو تسلیم و ایداع ایلمش ایدم زده در دیو صودی عسی دخی ای امیر المؤمنین نه امر و فرمان
یور دیکز ایسه اووجهله حرکت ایلدم دیدکده منصور خلیفه اشبو ذوات کرام عجمزی استدا
ورجا ایدرل بونلرک خاطرلری نزد خلافتزده مرعی و ملتزم و بعض تقصیراتی واریسه ده عفو
وصفح ایلدم نه محله ایسه کتور و بونلر تسلیم ایله تطیب اولملری مطلوبدر دیدکده عسی
دخی امیر المؤمنین جتا بکر قتل و اعدام ایله امر یور مدیکز می امر یکره اطاعتله قتل ایلدم دیکجه
منصور خلیفه امر بی انکار ایله اگر عسک قتل و هلاکی مقصودم اوله ایدی سکا چون امر ایدم
او خدمته مأمور ایلدیکم جلادا نه امر و تنبیه ایدر ایدم دیوب اعمانه التفات و عسایه کذب
و بهتان یلردیه رک صورت غضب کوستردی اعما ای امیر المؤمنین عسائی بزله تسلیم ایله که
قرنداشمک قصاصنی اجرا ایله انتقام ایدم دیدکارنده منصور خلیفه عسائی انلره تسلیم و انلردخی
اخذ ایدوب ایچندن بری میدان سیاستده قتل و اعدام ایتمک تصدی ایلدکده عسی ای عم حقیقده
بی قتل و اهلاک ایدم حکم مسکزدیکجه اولدخی قرنداشمک قتل ایلدیککی اقرار ایتدک البته قصاصا
سنی دخی قتل ایدم حکم دیدکده عسی دخی ای عیلمر عجله ایتمک بی حضور خلیفه به کتور کده
تماشایی کورک دیکمکه عسائی منصور خلیفه نک حضور به کتور دکارنده عسی ای امیر المؤمنین
مرادک انک قتلله بنم قتل ایدی لکن حق سبحانه و تعالی اول فعلدن بی معصوم ایتدی اشته عم
حیاتده و عافیتده در امر ایدر ایسک قرنداشمک به تسلیم ایدم دیکجه منصور خلیفه حیرت کابوب
بر مدت سکوت ایلدکده نصکره * علم ان ریج فکره صادقت اعصارا وان انفراد به تدبیره قارف
خساره * یعنی منصور یلردیکه ریج فکری اعصاره یعنی ریج شیدیه تصادفله محو و لمش و عسی خواجه
اوکنه دیز چوکش و کندینک تدبیرنده انفرادی یعنی براحدله مشاوره ایتمه رک اجراسی خساره
مقارفه ایتمش یعنی خسارانه مخالطه ایتمش بعده باشی قاندر یوب عبداللهی کتور دیدی عسی دخی
واروب عسائی محبسدن چیقاروب منصورک حضور به کتورینه منصور کور دکرده
قرنداشمک به بنده طور سون سز کیدک کوره یم دیدی عسی عبداللهی براقفق و قرنداشمک به
یانندن چقدق و جانم قور تولدی کر بتم کندی بوسلامت محضا بونسله اسشاره و انک رأیله
علم برکتله حاصل اولدی دیمشدر منصور عبداللهی قرنداشمک رجار یله صورتا عفو ایدوب
تعیین معاش و فیره ایله مجدد ایتا و تشبید ایلدیککی برقصر معالده اسکان ایتمش ایسه ده قصر
مذکورک مکر نهسانی عمل طاشرینی قیاطوزلندن یاغفله براز مدت هر ورنند نصکره کیجه وقتی
قصرک انشاسنده ز برزمینه وضع ایتدر دیککی قنات یعنی کنکوردن صوصا یور مکه قصر مذکور
علی الغفله منهدم اولوب عبدالله بنالنده فالغله وفات ایدوب بغداد ده باب شام مقابرینه
دفن اولمشدر لکن عسی بومکیداندن توفیق حق و مشورت مسنونه ایله خلاص بولمشدر
(قلت) غالباً منصور حضر تری دخی قصر مذکور خصوصنده اسشاره ایتمک کر کدر قبصر
مذکور و عسائی فی النصیحه * یعنی نصیخته متعلق آیات و احادیث و کلمات حکمت سمات و اشعار
و حکایاتدن برنیده در (صاحب مستطرف) رجه الله تعالی دیر که جله به معلوم اوله که تحقیق
کافه مسلمین و خلایفه نصیحت انبیا و مرسانینک سئلرند ز را حق سبحانه و تعالی نوح علیه
السلامدن حکایه طریقیله * و لایفعمکم نصیحتی ان اردن ان نصیحتکم ان کان الله یرید ان یغویکم *
یور مشدر مآلی نوح علیه السلام قومه ای قوم اگر الله تعالی سزای اغوا اراده ایدر ایسه یعنی مستعد
اولدیمکز غوا یتکر مزید اولور سه بن سزه نصیحت اراده ایتسم سزه نصیحت نفع ایتز و شعب علیه
السلامدن دخی حکایه * و قول عنهم وقال یاقوم لقد ابغضکم رسالاتی و نصیحتکم لکم فکیف

آسی علی قوم کافر بن * یور دیکه مآلی شعب علیه السلام کندوی تکذیب ایدنلردن اعراضله
ای قوم یم جل شانہ نک رسالتی سزه تبلیغ و نصیحت ایتدم دیدی و اشبو قولی انلره تأسف ایدوب شدت
حرندن سولیدی بعده نفسنه انکار ایدوب دیدیکه بن بونلرک عذاب اولندیفته نیه محزون اولورم
حال بوکه انلر کفرلی سبیلله اکا مستحق اولملر ایدی دیمکدر (دخی حق سبحانه و تعالی
قرآن کریمده صالح علیه السلامدن حکایه * و قال یاقوم لقد ابغضکم رسالتی و نصیحتکم لکم و لکن
لا تحبون النصیحتین * یور مشدر که مآلی شریفی صالح علیه السلام قومندن اعراض ایله ای قوم
بن سزه یم جل شانہ رسالتی تبلیغ و سزه نصیحت ایتدم لکن سزه نصیحت ایدیمیلری سوز ایدیمکدر
دیمکدر که صالح علیه السلام بو خطابی قومنک صیحه ایله هلاکند نصکره در و خطاب مذکور
بدرده مقول اولان مشرکینه حضرت بی آخر الزما نک علیه و علی جمیع الانبیاء و المرسلین صلوات الله
وسلامه خطابی کیدر که اجساد ایشدیری دیو حکمتی استفسار ایدن اصحاب کرامه بنم قولی
ایشتمکده انلر سزدن زیاده در لکن جوابه قادر دکاردر یور دیکر (روی ابوهریره رضی الله تعالی
عنه ان النبي صلی الله تعالی علیه وسلم قال ان الدين النصیحة ان الدين النصیحة ان الدين النصیحة
قالوا لمن يا رسول الله قال الله و لکتابه و لرسوله و لائمة المسلمین و عامتهم) اسعد فقیردیر که اشبو حدیث
مستطرفده بو عبارده در لکن جامع صغیرده ان الدين النصیحة برکده اولوب تکراری مسطور دکاردر
مأوی مرحوم سر حنده نصیحت منصوصک اصلا حنده قول و فعلا جهدی و وسعی بذل و اخلاصی
تخریدر و اهل حدیث اشبو حدیث شریفه ربع اسلامدر دیدیلر دیمشدر و مآلی شریفی تحقیق دین اسلام
نصیحتدر دیمکدر (اشبو حدیث صدورنده حضور سعادتده بولنان اصحاب کز بن رضوان الله
الله تعالی علیههم اجمعین یا رسول الله نصیحت قننی ذات ایچوندر دیدکارنده رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم نصیحت الله و الله ذوالجلالک کابی و الله تعالی رسولی و ائمة مسلمین و عامه
مسلمین ایچوندر یور دیکر (علماء اعلام علم حدیث اشبو حدیث شریف جامع شرائط دین میندر
دیوب معناستده ابتدای الله مختص یعنی الله تعالی ایچون اولان نصیحت حق تعالی وجود و وحدانیتی
تصدیق و اقرار و صفات کاتبه ایله تصافی و نقصان صفاتلردن منز و مبرا اولدیفنی اقرار و تعظیم
و تکریمه قیام و ظاهر و باطنده ذاته خضوع و خشوع و رضاسی متعلق اولان شبلره میل و رغبت
و سخطنی موجب اولان شبلردن یعنی مناهیدن مباحدت و محاببت و کدوبه اطاعت ایدنلره محبت
و عصیان ایدنلره عداوت و عصای طاعتنه دوندرمده قول و فعلا جهاد ایتمکله اولور) اما کتاب الله
مختص اولان نصیحت قرآن کریمی قرائت و تلاوت و حین قرائته تحسین و تجوید و مخارج حروفه رعایت
و معانی و مزایای لطیفی فهم و ادراک جلد ایله بذل طاقت و فرق ضالته نک تحریفات و تأویلات
باطله لرینی و طعن لرینی منع و دفع و قرآن عظیم الشانده اولان کرک نظم جلیلی و کرک وجوه قرائتی
و کرک تفسیر و تأویلات صحیحه سنی و الحاصل هر قننه سنی اقتداری و ارایسه عباد الله تعلیم
و تفهیم ایلکدر (الله تعالی رسوله مختص اولان نصیحت قبل باری تعالی دن کتور دیککی کافه احکام
الهییه ایمان و رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم سنن و طریق لرینی طلب و تعلم و تعالیم
و ادایله احیا و عمل و طریقت و شریعتنه ناسی دعوت و ترغیده بای وجه کان مواظبت و اخلاق
محمدیه و آداب احدییه ایله تخلق و تأدبدر (وائمه یعنی امام المسلمین اولنلره مختص اولان نصیحت عامه
تبعه حقیقده عهده عالیه لرینه لازم اولان اموری حسب البشریه غفلت لرینه عنده حضور لرینه
بلا غرض حسن تعبیر ایله عرض و احوال رعایتدن واقف اولماد قاری شیلری تفهیم و بیان
اوبد خواهر لرینی هروجهله تحذیر و منع و ولایه و عمال و حکامنک اخلاقی لرینی و حق رعایتده اولان
معامله لرین اعلام و قلوب متنافره اصحابی برطر یقله قاندر یوب محبت لرینه جلب ایتمکدر در

اما حاجت مسلمة مخصوص اولان نصيح انله شفقت و مسن واختيارلر بته تعظيم وتوقير وصغار
وصبيانلر بته مرحمت و حزن و غم ايراث ايدن شلاردن وقايه و حيايه ايلك و فقراسني كوزمكدرديديلر
آچه جق يعني انله حزن و غم ايراث ايدن شلاردن وقايه و حيايه ايلك و فقراسني كوزمكدرديديلر
(صاحب مستطرف) * اعلم ان جرعة النصيحة مرة لا يقبلها الا اولو العزم * يعني جرعة نصيحت
زياده آجيد راني قبول ايلن الا انجق عريتمله عمل ايدن مردلر ديمش (قلت) و جرعه تعبير بكه آزي
اوله جقدردن ازينه تحمل اولنم بجه چوغنه نيجه تحمل ايدن بوانور معنا سنه انكه اشارت برله
نصيحتده حسن تدبير لازم اولديغني و قبول ايتيك اوزدنيته صفيجه وارلق اقتضا ايتجه بكني بيانده
ظرافت ايتندر عليه الرحمه (ميمون بن مهران جنابلي بكا عمر بن عبد العزيز حضرتلري
اي ميمون بكا كره و منفور اولان كلامي مواجهه مده سو يله زيرا كره كيمسه مؤمن قنر داشته نصح
و پند ايدنه مر مواجهه سنده كره و منفوري اولان كلاتي سو يلدكجه ديدني ديمشدر * مشور
الحكم كايته * و دك من نصيح و قلاك من مشي في هواك * يازمشدركه مالي سني جانن سون سكا
نصح و پند ايدن و سكا بغض ايدن سنك راه هوسكده برابر كيدندر (قلت) طوغر يسي نقب
الاشراف اسبق صديق ملامر حومك نقش خاتمي اولان * صدقك من صدقك لامن صدقك *
بومعاده بر كوزل عبارده دركه * دوست اولدر سكا طوغر وسن ديه * دشمن اولدر سكا طوغر وسن ديه
بيتي كندوكي جناسي حاوي ترجمه راست كله رك بر عسا سوزدر (ابوالدرداء رضي الله تعالى عنه
بيورمشركه استر سه كز سزه نصيحت ايديم قوللرك الله تعالى قننه زياده سوكللي اولاني شول
قوللردركه عباد الله محبت ايدوب و روي ارضده عباد اللهه نصح و پند ايليه (خديجة الكبرى رضي
الله تعالى عنها) * زاده لري ورقة بن نوفل بن اسد بن عبد العزى كه اسلامده اختلاف اولمشدر
معرض نصيده * لقد نصحت لاقوام و قلت لهم * اني انذر فلا يفرركم احد * لاشي مامري تبي
باشنه * الا الااله و بردي المال والولد * لم تغن عن هر مرز يوم اخراته * و الخلد قد حاولت عادا
فاخلدوا * شعري نظم ايتشدر مفهومي بن قوللره نصح ايدوب انله تحقيق بن سزلي عذاب
الله و عقاب ايله انذار و تخويف ايديجي بم بر احد سزلي مغرور ايلسون مشاهده ايتد بگكر اشيان
بر شبتك بشاشي باقي قالمرا انجق باقي قلان اله در مال و اولادردى او اور يعني هلاك بواور كسراي
بجهم اولان هر مرزى خزينه سنده اولان مال هيچ بركون غني قلدي و عا دخلد ديوباغ ارمي پامش ايكن
انده كندني و قومي خلود ايدنه ميبوب عدم ديار بته ييقلوب كندلر ديدم ديمكدر (بعض خلفا اركانندن
جر بر بن يزده * اعددتك لامر * يعني بن سني بر مصلحت كوردردمك ايجون آماده و انتخاب ايتدم
ديدكده اولدني يا امير المؤمنين * ان الله قد اعد لك مني قلبا معقودا بنصحتك * يعني حق تعالى سزه
بندن نصيحتكزه پيوسته قلبي * و يداه بسنوطه بطاعتك يعني طاعتكزه اوزاد لشم دسي * و سفا فجردا
علي عدوك * يعني بندن اعدا كزه قنندن چيقار لشم سني آماده ايلدي ديدني سمع و طاعة ديوب
مأمور اولنر و سر كرده بولنلر بويله اولق كر كدر معناسني افاده قيلدي (اصمعي نصح و پندي
تاده * النصح ارض من ماباع الرجال فلا * تردد علي ناصح نصحا و لا تل * ان الناصح لا تخني مناهلها
علي الرجال ذوى الالاب والفهم * قطعه سني نظم ايتشدر كه مفهومي رجللرك بيع و فروخت
ايتدكري اشيان نصح و پند متاعي غايت اوجوزدر بر ناصحك نصح و پندي ردايدوبده ناصحي
لوم و تو بيج ايله همان نصحي قبول ايله زيرا ناصحك مناهل و منافعي ذوى العقول و ارباب فهم
اولان كيمسه لره خفي دكلدر (عقلادن فيروز بن حصين ايله امرادن يزيد بن المهلب حجاج
ظالمك الاستقلال اتناي وزارتنده حجاجه تبعيت و انقياد خصوصنده اسنشاره ايلدكده فيروز بن
المهلب * لا تضع يدك في يد الحجاج * حجاجه اتباع ايله ديوار اشارت يعني پند ايتشكن فيروزك
نصح و راني ابن المهلب پند ايتيوب حجاجك اياغنه واروب تبعيت و انقياد ايتدكده حجاج

كندوبي و اهل و عيالي حبس و قيد و بند ايديجك فيروز * امرك امر احاز ما فعضبتني * فاصبحت
مسلوب الامارة نادما * امرك بالحجاج اذ انت قادر * فنفسك اولي اللوم ان كنت لا ثما * فاننا
بالباكي عليك صابرة * وما لنا بالداعي لترجع سالما * نظمنا انشا ايلديكه مفهومي ابن المهلبه
خطاب ايدركه بن سكا امرو راي قطعي ايله راي ايتشكن بكا عصيان ايلدك يعني نصحتني قبول
ايتدك سنده امارتك مسلوب و نادم اولديفك حالده صياحلدك يعني الكدن الكلك كندني چه فائده
سنده توفيقه قدرت و ارايكن سكا حجاجه اتباعك خصوصي مشورتكده اكانسليم اوله ديوسكا امر
وراي ايتشدم شدي بني پامال ايتدي ديوب حجاجي اوم ايدرسن لومه سنك نفسك اندن اولادر
بوند نصكره محبة سكا نه حزن و نه بكا ايديجي و نه سلامت ايله و نكده رجوع ايجون دعا ايديجي بم
ديمكدر (بعض علما * من اصفر وجهه من النصيحة اسود لونه من الفضيحة * فخوا سي نصعدن
بوزي مصفر يعني منفعل اولان و طاريلان و بروجله نصيحتني قبول ايتيان كيمسه نك چهره سي
فضاحت و ردالتله قرار ديمكدر اشبو قطعه طرفه نام شاعر كدر * ولا ترفدن النصح من لبس
اهله * و كن حين يستغني برأيك غانيا * وان امرؤ يوما تولى برأيه * فدعه يصعب الرشد اويلك
غاويا * يعني صاقر نصحي اهل اوليانه اعطا و احسان ايتد و سنك رايكدن اول ناهل استغنا ايلديكي
وقته كا آجيبوب آغاز ايديجي اول و بر كيمسه رايته تولى ايلديكي و قنده يعني بالكرز ايله عمل ايلدكده
اني ترك ايله استرايسه رشد و سداده مضرب اولسون استرايسه غوايت و ضلالتله ايرسون ديمكدر

الباب الثاني عشر في الوصايا الحسنة والموعظة السخنة

اشواون ايتكني باب وصاياي حسنة ومواعظ مستحسنة بيانده در قال الله تعالى * ادع الى سبيل
ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن * يعني حضرت حق عز شانه
حيب اكر منه مبعوث اولديفك خلقك ايجنده حقايق طالين اولنلر كه خواص امتد مقاله محكمه كه
شبهه بي ازاله و حق ايضاح ايديجي دليلدر انكه وعواضي موعظة حسنة و خطا بت مقننه
وعبرت نافعه ايله و معاندن اولنلر ينك عسادلري علوي بني تسكينده و شغلاريني تبلينده انفع اولان
بجادله نك احسنبله يعني رفق و لين ايله و وجه ايسر و اهوني ايتار و مقدمات اشهر ايله كه جمله سني
بوطر يق ايله اسلامه دعوت ايله ديوب امر و خطاب بيورمشدر (قلت) علماء فن منطق اشبو
نص اعجاز فصد ه طرق استدلالدن برهان و خطا بت وجدله صره سيله اشارت و اردركه انلر
اظهار حقه شرعا و عقلا بلا شك معتمد عليه اولان الماس باره كبي اوج طر يقدر يعني حكمت
لفظي برهانه و موعظة خطابته وجدال جندله اشارتدر ديديلر و حق بيضاوي بيض الله تعالى
غريه حكمتي حق ايضاح ايديجي دليل و موعظة بي خطا بت مقننه و عبر نافعه وجدالي مقدمات
اشهر ايله تفسير برله تايد قول اهل ميران بيورمشدر همان باري تعالى و قدس قرآن كر يمك
مجهزه اولديفنه نعوذ بالله تعالى اينامتيوب خسرا نده قاله جفاره تصديق و هدايت احسان بيوروب
عاقبتني خير ايليه آمين و بته حق سبحانه و تعالى * ان الله يا ممر بالعدل والاحسان و ايتا
ذي القربى وينهي عن الفحشاء والمنكر والبغى يعظكم لعلكم تذكرون * بيورمشدر كه مفهومي
تحقيق الله تعالى عدله و احسان ايله و اقا ربه محتاج اولدقاريني و بر مكله امر ايدر واقع
احوالدن و منكرندن و بغي دن نهني ايدر و سزه امر و نهني برله خير و شر بينتي تمير ايله و عظم ايدر
تا كه انكه معظ اوله سزم آئنده در (ايمدي امتشالي امر باري اولان عدل عبادك اعتقاد و قول
و عمل و خلق جهتلردن اولان امور زنده توسطدر يعني بونلرده افراط ايله تفريطك بينيدر اما
اعتقادده عدالت توحيد متوسطه كه تعطل ايله تشريك يعني خالق منكر اولنلر ايله حقه خلقده
و عبادنده شرك قوشانلرك اعتقاد باطللري و سطنده واقعدر كه هم خالق و هم نفي تشريكي

جا معدر (و اما قولده حد وسط مقبول کسب متوسط در جبر محض ایله قدر پندنده واقعدر) و اما
عجلده درجه وسط اداء واجبات ایله تعبد متوسط کیدر که بطلانله تهرب پندنده واقعدر (و اما
خلفده رتبه وسط جود و سخای متوسط کیدر که بخل ایله تذبذب پندنده دوشمشدر) و اما احسان
احسان طاعتدر و بو دخی یا بحسب الکیمه در نوافل ایله تطوع و عبادات کبی و یا خود بحسب
الکیمه در که کیفیتی (الاحسان ان تعبد الله کأنک تراه فان لم تکن تراه فانه یراک) حدیث شریفی بیان ایدر
و مال آیت شریفه مذکوره ده مرحوم اقرایه اعطاء عدلک معنای عمومده داخل ایکن بعده
مستقلا ذکر ی شانه اهتمامدر که بو تعبیر پندنده تخصیص بعد التعمیم دیرلر (ونهی اولانلردن
خشا انسانده اولان حال اقبعدر که قوه شهویه به متابعتک افرایدن زناکی) و منکر قوه غضبیه فی
اناره ده متعاطیسی انکار اولان فعدر (و بخی ناس اوزرینه استعلا و استیلا و تجبردر که مقتضای قوه
وهمیه دن عبارت اولان شیطنت دیمکدر) و اشبو فعللردن نهی افعال قبیحه ذکر اولان
شهویه و غضبیه و وهمیه قوای ثلثه سنک افرایدن و انسانده نه قدر شر و اریسه قوای ثلثه
مذکوره توسط ایله ذکر اولان خشا و منکر و بخی ده مندر جدر (و لهذا ابن مسعود رضی الله تعالی عنه
اشبو آیت قرآنده خبر و شری مبین اولان آیتک اجمیدر دیمش) و دهاندن عثمان بن مظعونک
استماع ایلدیکی آنده اسلامنه سبب اولشدنر اگر علی فرض قرآنده بوندن غیر آیت اولاسه
فرقان کریم وصفنده اولان ﴿ و زلنا علیک الکتاب تبیاناً لکل شیء و هدی و رحمة للعالمین ﴾ آیتی بالکثر
بو آیه صادق اوورایدی و بو آیتک وصف مذکور عقبنده ذکر معنای مذکوره تنبیه ایچون اولدیغی
محتملدر دیو ذکر ایلدیگمر اقوال بیضاوی و کشاف و سائر تفاسیرده مصرحدر و اشبو آیت
جلبله نک حاوی اولدیغی اعتقادیات و عملیات و اخلاق و اوامر و مناهینک تفصیلاً بیانی و سمرندن
خارج اولد یغتن باشقه علی فرض ذکر اولنسه مجموع مستطرف ظرف اوله من نفا صبله
اطلاع مراد ایدنلر کتب کلامیه و فقهیه و اخلاقه مراجعت بیورسونلر و للعارف بکفیه
الاشارة و هذا الفقیر قد طوی الاطالة الـ کجکة عن العبارة فی المرتبة الثانية ایضا فافهم
وقال الله تعالی ﴿ و لکن منکم امة یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن
المنکر و اولئک هم المفلحون ﴾ مال شریفی سزدن بر جاعت اولسونکه یعنی کرک پرو کرک
دخی زیاده که بعضیکر دیمکدر اول جاعت ناسی خیره دعوت ایدرلر خیر مذکور کرکسه
افعالدن اولسون و کرکسه ترکدن اولسون و کرک دنیوی و یا خود اخیروی اوله رق فسادک مقابل
اولان صلاح اولسون و دخی اوجاعت معروفله امر و منکردن نهی ایدرلر بوحال ایله متصف
اولنر کمال فلاح ایله مخصوصلردن دیمکدر (صاحب کشاف اشبو آیت مکره ده اولان (من) حرفنی
(ان من للتبیین) یعنی تبعضیه در دیوب تبیین ایچون اولسنه دأر اولان قوی (و قبل للتبیین)
تعبیر یله تمربض ایشدر بعضیه اولدیغی اوزره بر وجه محرر امتدن بعضیاری داعی الی الخیر
و آمر معروف و ناهی منکر اولسون دیمک اولور تبیین ایچون اولورسه مفهومی سزل خیره دعوت
ایدر و معروف ایله امر و منکردن نهی ایدر اولک دیمکدر و تبعض ایچون اوللری توفیق
و توجیه کشافدن مستفاد اولدیغی اوزره شوبله در که اولاً خصوص مذکور مجموع امت
اوزره واجب اولوب لکن فروض کفایانده اولدیغی کبی بعضیسنک ادا و اجرا سیله سائرلردن
ساقط اولور و بو صورتده جموعک اوزرینه وجوب خصوص مذکور تبیین و بعضیسنک
اجرا سیله سائرلردن سقوط تبعضیه مناسب اولور فاما بعض محققینک تقریر نجده اشبو توجیهده
اولی اولان تبعض ایچون اولسنی مأموریت احساب عام شرعی بی قصده نظرا و تبیین ایچون
اولسنی معروف ایله امر و منکر ایله نهی معروف و منکره قدرت ایله یله مطلع اولق شرط یله در که

یوقید و شرط ایله اولان امر و نهی ایله هر کس مکلفدر انتهی (عبارة بیضاویدن
و بعض مطالعاتدن تراشیده اولندیغی اوزره اطلاع مذکوره احکام الهیه به و مراتب احساب
شرعی به علم دخی داخلدر و قدرت و تمکن دخی اعدر که فعلاً و بالساناً و یا خود قلباً دیمکدر یعنی
بوشقارک قنغیسی مقدوری ایسه انکله اجرا ایدر که اشبو تقریر و معنا جه خصوص مذکوره
جمله امتک مأمور اولسنی تعیین و من حرفنک تبیین ایچون اولسنک و جهتی تبیین ایدر و ذکر اولان
شقوق ثلثه نهی منکر صاحب مستطرفک تحریر ایلدیکی حدیث شریف آئیده مصرحدر
(و مراتب و شرائط احساب کتب شرعیه ده خصوصاً نصاب الاحساب نام کابده و برکوی
محمد افندی حضرت تریک بعض اثرلنده مصرحدر مراجعت اولنه) امدی اشبو امر معروف
اگر معروف یعنی مأمور به فرض ایسه فرض و مندوب ایسه مندوب اولور ولدی التحقیق نهی
دخی منکر یعنی منهی عنه حرام ایسه نهی واجب یعنی فرض اولور و منهی عنه حرامک
دونده ایسه نهی دخی وجوبک دونده اولور که مندوبدر (اگر فلان حاکم و مأمور امور حسبه
منکردن خلقی نهی ایدر یورسده کندیسی اول منکر ایله متصفدر بو یله نهی اولور می و اتصاف
مذکور یله نهیسنده هم قار و هم طبل چلار مثله مطابقت دوشمیزی بزا و مقوله فاسقک نهی
اصفا و طیب علیلدن استدوا ایچون سوز یله ناهی فاسقه اعتراض ایتسک برنده میدر دیو سوال
اولورسه (جوابنده اگر کتب معتبره کلامیه ده و بعض کتب کراهیت و استحسان کتب
فقهیه خفیه و شافیه ده تصریح اولنسان قاعده اوزره بیضاوی حضرت تریک * و الاظهر
ان القاضي یجب ان ینهی عما یرتکبه لانه یجب علیه ترک و انکاره فلا یسقط بترک احدیما وجوب
الاخر * قولیه جواب و بریز که مفادی حضرت امام المسلمین عز نصره طرفندن نهی
منکره مأمور و منصوب اولان ذات مکلفک اوزرینه مناهی و منکرانی هم کندوسی ارتکاب ایمانک
و هم خلقی دخی منکردن منع و نهی ایتک حکم شرع شریف اوزره و اجلدر امدی برکیمه
ایکی واجبدر برینه امتثال ترک ایتکله واجب آخر اوزرندن ساقط اولماز دیمکدر که اشبو معنایی
اسعد فقیر چند سال مقدم * ترک و نهی منکر اولمشکن فریضه ذمت * ناهی فاسق نه دن
مدخول اولور ای بو الفضول * هر دو فرضک بر یسن ترک ایله ساقط می اولور * فرض
آخر قبل تفکر اشته فقه اشته اصول * قطعه سن نظمه موفق اولشدنر (و اشبو آیت جلبله
بو فقیرک مطالعه قیلدیغی نسخ متعدد مستطرفده زیب عنوان فصل مرقوم اولغله مألنی
بروجه محرر تحریر احسان الهی سنه مظهر اولدم لکن ممر دمک رؤیت اولان ترجمه مشرزه ده
نه سبیه مبنی ایسه مسطور دکادر فافهم وقال الله تعالی ﴿ و المؤمنون و المؤمنات بعضهم
اولیاء بعض یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر و یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و یطهون الله
و رسوله اولئک سیرجهم الله ﴾ بیور مشدر که مأل اهل ایمانک رجال و نسائی بر یلرینه
سرده و علانیته و بلبردر ایمان و طاعت و خیر ایله امر ایدرلر و شرک و معصیت و شر یعتده معروف
و مشروع اولیان شیدن نهی ایدرلر و نمازی قیلورلر و زکاتی و یرلر و فرائض و سنده و سائر
کافه اوامر و نواهیده الله تعالی و رسولنه اطاعت ایدرلر البتة الله تعالی انلره یعنی مؤمنین
و مؤمناته رجعت ایدر دیمکدر اشبو آیت سابقده اولان (و المنافقون و المنافقات بعضهم
من بعض) الایة مقابله سنده در صحیح مسلمده ابو سعید الخدری رضی الله تعالی عنهندن (من
رأی منکم منکراً فلیغیره یدیه فان لم یستطع فلیسانه فان لم یستطع فلیقلبه و ذلک اضعف الایمان)
حدیث شریفی مرویدر که مأل شارح الجامع الصغیر مولانا النواوی اجالتجه ای مشر
مسلمین مکلفین قادرین سزدن بر یکن منکر ی یعنی فعلاً یا خود قولاً اولوب شرع اطهرک تقبیح

ایلمدیکی اشیا دن بری ارتکاب اولندیغنی کور دیکنده یعنی یلیدیکنده و واقف اولدیغنده
اول شیء قبیح الیه تغییر یعنی ازاله و دفع ایلمسون و اگر الیه انکار و منعه قادر اوله مرسته یعنی کندویه
او منعه بر مضرت حقوق و اصابتی ظن و کان ایدرسه لسانیه یعنی استغاثه یا خود شرطنه
رعایت اوزره تو بیخ و یا اغلاظه قولامنع ایلمسون بوق بوشقه دخی یعنی قول الیه منعه وقوع فتنه دن
و بانفس و عضو و مال دن برینک تلفندن خوف کی برمانمک و جودی سببیه مقتدر اوله مزایسه
قلبیه تغییر ایلمسون یعنی اگر منعه فعلا و قولاً قدرتم اولسه ایدی منع ایدرم لکن اولوجهله مقتدر
اولاد یغمدن قلبیه بواهر منکری کریمه کوردم و راضی دکلیم نیتنی عزم و جزم ایلمسون دیمکدر
اشته بوموال اوزره اولان انکار قلبی دین اسلام خصلت لرینک و یا خود آثارینک و یا خود دینک
نهایتی اولوب اندن اوتیه سی اولیان تصدیق و جزم ثمراتک اصغفیر دیمکدر (شارح فصوص
قیصری حضرت تباری (معروف الیه امر و منکر دن نهی شعب ایلمدن بر شعبه اولوب لکن بر جهت
ایله شعبه اقوی و بر جهت ایله اضمه قدر اقواسی بد و اسان ایله اولان تغییر و اضعی قلب ایله
اولان تغییر در دیمکدر نفعنا الله تعالی ببرکات علومه (صاحب المستطرف حدیث مذکور
نحر رد نصکره (قال شیخنا محی الدین النووی رحمه الله علیه فی قوله تعالی ﴿یا ایها الذین آمنوا
علیکم انفسکم لا یضرکم من ضل اذا اهتدیتم﴾ ان هذه الایة الکریمه مما ینفی بها اکثر الجاهلین
و یحملونها علی غیر وجهها بل الصواب فی معناها انکم اذا فعلتم ما امرتم به لا یضرکم من ضل
و من جله ما امروا به الامر بالمعروف والنهی عن المنکر و الایة مرتبه المعنی من قوله ﴿ما علی
الرسول الا البلاغ﴾ دیمکدر که مائی کبار اعلام شافعیه دون و مبارک مشهور و سائر آثار
مقبوله صاحب محی الدین نووی حضرت تباری دیمکدر که آیت مشار الیه انک مفهوم و غوامض
وجه وجه و صواب اوزره ای مؤمن لر نفس لر یکره صلاحی الزام ایدک یعنی اوامر الهیه به امتثال
و نواهی سندن اجتناب ایله نفس کزنی اصلاحه سعی و بوسعه مداومت ایدک سزله ضال اولنر
ضرر و بر مز سزله هدایتده اولدیغک و فتنه یعنی سزما امور اولدیغک احکامی ادا و اجرا ایلمدیگک
وقتده ارباب ضلالک ضلالتی سزله مضر دکلدر و امر معروف و نهی منکر دخی جله اوامر
الهیه دن بر بسیدر دیمکد ایکن اکثر جله بو آیت شریفه نک معناسنی موجه اولیان معنایه حل
ایلدیلر یعنی سن همان امره امتثال و نهیدن اجتناب ایله غیرک ضلالتنه قارشیمه دیمکدر یعنی غیره
امر معروف و نهی منکر اقتضا ایتمز دیدیلر حال بو که بو آیت مکرمه نک ذکر اولان معنای
صوابی سیاقنده اولان ﴿ما علی الرسول الا البلاغ﴾ نص جلیلی معناسندن مترتیدر یعنی
بونصک مقتضاسیدر که بعد تبلیغ الاحکام یعنی غیب الامر بالمعروف والنهی عن المنکر مخاطبلر
اهداد و اطاعت ایتمک لرنده ذات رسوله عدم اهتدال رینک بر ضرری اولوب اهتدال رنده فائده سی
و ضلالت لرنده ضرری نفس لرینه عائد و راجع اولور دیمکدر و بو صورتده حدیث شریف
سالف الذکر موجه اهل ضلالتنه شقوق ثلثه مذکوره دن قدرت مبسرده اولان شفق
بر سبیل امر معروف و نهی منکر امور به اولوب اول با امور بهی آمر معروف و نهی منکر
بعد الایضا خطاب اولنان امره امتثال و نهیدن اجتناب ایتمز ایسه ضرر کندویه عائد اولوب
آمر و نهی به طوق قدر دیمکد اولدیغنی خوام آیت شریفه مشار الیه اولدیغنی متحقق اولور (محمد
ابن تمام نام ذات موعظه و نصیحت جنود الاهدن بر جنددر و موعظه نک مثالی طین و کرج کیدر که
دیوار بالا یجاب انکله صوه نور اگر قبول ایدر یعنی طو تار سه نفعی ظاهر در بوق قبول ایلمیوب دوشر
ودو کبلور ایسه اثری قالور و اول اثرینه فائده دن خالی دکلدر دیمکدر (حضرت علی رضی الله
تعالی عنه ﴿لا تکتون من لاتنفعه العظة الا اذا بالغت فی ایلامه فان العاقل یعظ بالادب و البهائم

لا تعظ الا بالضرر ﴿یورمشدر که مائی سن شول کیمسه لر دن اوله که انلره وعظ و نصیحت
نفع و بر مز یعنی تأثیر ایتمز ایلامنده ناصح اولان مبالغه ایتمدیگه یعنی دو کدیگه بومقوله لر بهایم
و ذوی العقول دن اولیان حیوان کیدر تربیه ده طباق استر بویه اوله و بوطباق تکلفنه محتاج
اولوب عاقل اولر اراقل اولنر ادب ایله یعنی ادنی اشارتله متعظ اولور دیمکدر (وانشد الجاحظ
﴿ولیس بزجرکم ما تعظون به﴾ و البهم بزجرها الراعی فتنزجر ﴿یتنی جا حظ معروف
انشاد ایتمکدر که محصول بیت چونکه ذوی العقول و اولی النهایه اولان موعظه حسنه لر متصف
اولدیگک ز قیاحدن سزلی زجر وضع ایتمز آرتق سز بهایم کی زجرده ضربه محتاج جسز که
بهایمی حیوان طباقله زجر ایدر یعنی نصی قبول ایتمن حیوان غیر ناطق در دیمکد اوله جقدر و بعض
مترجم مسوده و میبضنده جا حظ برنده حافظ یازمشدر (بعض بلغا صدیق و محبیه مقام وعظده ﴿
اما بعد فعظ الناس بفعلک ولا تعظهم بقولک واستحی من الله بقدر قر به منک و خفه بقدر قدرته علیک
و السلام ﴿دیو بر مذکره یازوب کوندر مشکه مفهومی بعد الدعا ای محم ناسه فعل و عملک ایله
وعظ و نصح ایله بوقسه قول و کلام ایله نصح ایله یعنی جله اعمال و اطوارک بشرعه و عقله
مطابق و موافق اولسونده هر کس سکا تقلید ایلمکله متصح اولسونلر و دخی حق سبحانه
و تعالادن سکا قرنی یعنی هر راحوالکه علم و اطلاعی مقداری حیا ایله و سکا قدرتی قدر خوف
و خشیت اوزره دائم اول و السلام ﴿من کان له من نفسه واعظ کان له من الله حافظ ﴿کلمات
اعلامنددر که مفهومی یعنی بر کیمسه نک نفسندن اسکا واعظ موجود اولسه یعنی عقلی
باشنه یا راولوب اخلاق حسنه ایمانک روشنه اقتفا ایتمه حق تعالی جانبندن قلبنده اکا حافظ
و نکهبان پیدا اولور وانی دارینده سلامتیه ابر کورر دیمکدر (حضرت لقمان دیمکدر که نصیحت
و موعظه سقیمه و نادان اولان کشتی به بوقوش اولان برده مسن و اختیار اولانک صعودی
مشققی اولدیغنی کی مشققی اولور یورمشدر (حق سبحانه و تعالی داود علیه الصلاة والسلامه
وحی طریقله ای داود بکا عصبان و باقده اولان بر قولی وعظ و نصیحه طاعتمه کتورر ایسک
سنی نزد معنومیده حیدر تحریر و قید ایدرم و بر کیمسه بی حیدر قید ایدرم اول کیمسه بی من بعد
عذاب ایلم یورمشدر (هارون الرشید خلیفه منصور بن عماره بر نهج ایجاز و اختصار بکا نافع
اولان وعظ و نصیحه دیکده اولدخی ای امیر المؤمنین نفس نفیس کز دن زیاده سوکلو کز
وارمیدر دیدی رشید بوقدر دیدکده منصور ﴿ان رأیت ان لاتسی الی من یحب فافعل ﴿دیدیکه
مائی کشتی سودیکشته اسائن و محبوبک هلاک و عقابنی مطلوب ایتمز بو تقدیرجه جنابکز دخی
دارینده نفسکزه عذاب و یره جک افعال ایلمسون دیمکدر (رسول الله سلی الله تعالی علیه
وسلم افندیمز حضرت تباری بعض خطبه اعجاز نمارنده (ایها الناس الایام تطوی و الاعمار
تفنی و الابدان فی الثری تبلی و ان اللیل و النهار یتراکضان تراکض البرید و یقر بان کل بعید
و یخلقسان کل جدید و فی ذلك عباد الله ما الهی عن الشهوات و رغبت فی الباقیات الصالحات (
یور دیلر که مائی ایاس ایام دوشیریلور و عمر لر فناء و زوال یولور و تراب آکتنده بدن لر چورر کیجه
و کوندز لر برید و تانارک سرعتی کی سرعت و هر بر بعیدی تقریب ایدر و هر جدیدی اسکیدر
یعنی بیکلر اسکیر و تازه لر قوجه لور و معمور لر خراب اولور و بو احوالده ای عباد الله
شهو اتدن الهی یعنی اشغال ایدن و باقیات صالحاته یعنی ابد الابد اجر و ثمره سی باقیه قلا ن
کافه اعمال خیرانه ترغیب ایدن نسنه یعنی موعظه حاصله در دیمکدر (امرادن میمون بن
مهران اورع و اتقاسی تابعین اولان حسن بصری حضرت تباری لدی الملاقات جنابکزه ملاقاته
آرزوده ایدم لطف ایدوب وعظ و نصیحت یورک دیدکده حسن بصری دخی ﴿اف رأیت

ان معناه هم سنين ثم جاء هم ما كانوا يمتعون * آيت كريمه سني
قرايت بعده ابن مهران حسن بصري به تعظيما لشانه كنيه سبله خطابا اي ابو سعيد الله تعالى
سندن راضي اولسون بزه احسن موعظه ايله وعظايتك ديواظهار ممنونيت ايتدي (مال آيت
كريمه هر نقدر مشركين مدت مديده نعم دينويه ايله متمتع قلمشمار ايسه ده عذابده و تخفيفنده
انلرك تمناي قانده و بر مزد يكمدر (روايت اولمشكه حضرت علي رضي الله تعالى عنه وكرم
وجهه بي ابن ملجم ملعون اوروب شهيد ايتكده هنوز روح لطيفلري بدن اينلرنده ايكن منزل
سعادتلرينده داخل و الم ضربندن كند و له غشي عارض اولوب برمدن نصكره افاقت
كلدكه نيل نجيلري حسن و حسين رضي الله تعالى عنهما بي حضور لرينه كتوردوب بوموعظه
حسنه بي وصبت يور ديلر كه مفهومي بودر اي اوغلارم حق سبحانه و تعالادن انقا و خشيت
و آخرته ميل و رغبت و دنيادن زهد و اعراض ايدك دنيادن فوت ايلديك كز شبنه ناسف ايليك
ودائما خير ايليك ظالمه خصوصت و مظلومه اعانت ايليك ديدك كز نصكره فرزند ديكر نجبي
محمد حنفي بي دخی يالرينه چاغروب اي اوغلر قزنداشريكه وصبت ايلديك كمي استماع ايلديكي
بيورد قلرنده محمد دخی بي استماع ايلدم ديجه سندی اول وصبت اوزره اول و قزنداشريك حسن
و چسبنه برو توقير ايله و فضل و قدرلريني ييل و انلرك رأي و تدبير ا و لمقسرين برامري
قطع ايله ديوب بعده حسن و حسين رضي الله تعالى عنهما به توجه بيور وب محمدی سزله
خير ايله توصيه ايدرم كه قزنداشكز در ويدر يكرلك اوغلدر بيلور سكر كه پدر يكر محمدی سور
ايدى سز زده محبت ايليك بيورد قلرنده نصكره اي اوغلارم غيب و شهادته الله تعالادن خشت
ايدك و حال رضا و غضب كزده كلاء حقندن عدول ايتيك و غنا و فقرده استقامت اوزره اولك و دوست
و دشمنكزه عدالت ايدك و حال نشاط و كسلده عمل خير و طاعتده اولك و شدت و رخاده و سرورده
و كدرده الله تعالادن راضي اولك اي اوغلارم بر فملكه ظاهري شروكره كور ينوب لكن آني
ايشلمكله جسته نائل اولنور اول فعل كز به دكلدر آني ايشليك اما ظاهرده كوزل كور ينوب انجاي
نار اوله آني ترك ايدك هر بر جنتك نعمتي دوننده اولان نعمت حقير و عذاب آخرتك دوننده اولان
بلا عافيدر اي اوغلارم بر كيمسه كندی نفسك عيني كوروب و يياورسه غيرك عيبندن مشغول
و غافل اولور يعني عيب شيري كورمز و بر كيمسه حق سبحانه و تعالانك تقدیر و تقسيمه راضي اولسه
فوت اولان شيلره محزون اولماز و بر كيمسه بغی و طغيان سيقني سل و اخراج ايدرسه عاقبت
اوسيله كندی مقتول اولور و مؤمن قزنداشني ايقاع همچون قبوقاز ايسه اول قيويه كندی
دوشر و آخرك خطاسني اعظام ايدن كيمسه كندی خطاسني اونودر و بر كيمسه رأي و تدبيرينه
عجب و غرور ايدرايسه خطا و ضلالتده واقع اولور و كندی عقليله آخرك رأي و انشماره سندن
مستغنی اولورسه يعني مشورت ايترايسه ذليل اولور و ناسه تكبر ايدن دخی ذليل اولور و بر كيمسه
انزال و ازل ايله كوريشور يعني اختلاط ايدرايسه مختلر اولور و مداخل سوء و مواضع تهمته
داخل اولان هر نه قدر صوج انلامش ايسه ده متهم اولور و علما ايله مجالسه ايدن موقر و معظم
اولور و چوق مزاج و لطيفه ايدن استخفاف اولنور و بر كيمسه نه بي اكنار ايدرسه يعني دائما ايش
كوز ايتديكي قول و فعل ايله مشتهر و معروف اولور و چوق سويلينك خطاسي اكثر و خطاسي
اكثر اولانك ادب و حباسي قليل و حباسي قليل اولانك ورع و تقواسي قليل اولور و ورعي قليل
اولانك قلبي ميت و قلبي ميت اولان عباد الله نار بحيمه داخل اولور اي اوغلارم ادب مير اندر
و حسن خلق خير قزندر اي اوغلارم عاقبت اون جره در طقوز جزئي ذكر اللهندن ماعد اولان
صفت و سكوتده بر جزئي سفها ايله مجالست و صحبت تركده حاصلدر (اي اوغلارم فقر كز زيني

صبر و غناك زيني شكر دراي اوغلارم اسلامدن اعلى شرف و تقوادن اعلا كرامت توبه و استغفاردن
انجیح و اسخنی شفیع و عاقبت بدن و وجود دن احسن ثوب و لباس يوقدر اي اوغلارم حرص
و طمع تعب و مشقتك مفتاحي و الم و شدتك مطبه و بتكيدر بيور ديلر كه هر بری تدبير نفس
و منزل و ملكده كتاب و سنت قولنج بر قاعده مريضه در رضی الله تعالى عنهم (امويه دن هشام
ابن عبد الملك وفاتي قريب و مختصر اولدقده اطرافته جمع اولان اهلنك بكا ايلدكلريني
كور دكه هشام سزه دنيا ايله جود ايتدي سز شمدی كا بكا ايله جود ايدنه بور سكر و اول سزه
جمع ايتديكي نسنه لك جله سني ترك ايتدي سزا كا انجیح بتديكي نسنه يعني تابوتی ترك ايتديكن
اكر جناب حق كا مغفرت ايتزسه حيفكه كیده چكي بر نشكل عظيم بر در یعنی بحيدر ديوب
مناجات و ندامت ايلدی (حكايه اولمشكه امام اوزاعي منصور خليفه به صحبت ايدركن مقام
نصحه ديمشركه اي امير المؤمنين معلومك اولماديكيه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ايتديرك
يد سعادتلرنده خرما دالندن برياس دكنك اولوب انكله اسنك ايدر لر يعني مسواكلنور و كا هيجه
منافقيني دفع و زجر بيور لر ايدى جبريل عليه السلام نازل اولوب يار رسول الله يد سعادتكزده اولان
جبريده ندر واني پراغك كه انكله زجر ايتديك كسانك قلوبني قورق و طولدر مسون ديوب رفي تعليم
ايلدى آرتق دماء مسلميني سفك ايدن و در ياريني يوزن و اموالريني نهيد ايدن ذاتك حالي نيجه
اولور فكر ايله و دخی اي امير المؤمنين بيلر ميسكه * ليغفرلك الله ما تقدم من ذنبك و ما تاخر *
تشر بيله مخاطب اولان پيغمبر ذیشان بلا نعد برادني ضربه همچون تعليم اللامه بر اعرابي به كل
نفسندن اقتصاص ايله يعني اودش بيور ديلر اي امير المؤمنين جهنمدن بر ذنوب مقداري نار روى
زمينه د و كلسه مجموع ارضي احراق ايدر يا نار همچمدن تجرع ايد * لك حالي نه كفيده اولور
فكر اولسون اكر نار دوزخدن بر ثوب بدن مقداري روى زمينه قونسه زميني اوزرنده اولنر ايله
احراق ايدر و كيفكه آني كينك شاني نيجه اولور و جهنمك سلاسل و زنجيرلرن دن بر حلقه سي
بر جلك اوزرينه قونسه جبل ارر كن يا اول حلقه لردن زنجيري پونا زينه طاقوب فضله سني
يعني اوچني اوموزلرينه صارقيدن بيجاره لك حالي نه بي كسب ايدر قياس اولنه ديدى (ذكر
اولنان ذنوب جنوب و زننده صوايله تماما طولمش يا خود طولمغه قريب اولمش قوغه معناسنه ده
كلور و مدكر و مؤث اولور يعني ذنوب واحد و ذنوب واحد ديتك جائز در و مادامكه قوغه
بوش اوله كا ذنوب ديمزل جمع قلتي اذنبه و جمع كزتي ذنائب كلور بعض مترجم نجا و الله تعالى
عن ذنوبنا و ملاء من ماء الرضوان ذنوبنا ديمش بر كوزل سجعدر حق تعالى قبول پوره آمين (ز يدين اسلم
پدرندت حكايه ايدر كه اسلم خاندان هاشميه دن والى مدينه منوره بولان محمد بن جعفر بن ابي طالبه
بركون مقام وعظده * احذر ان يأتى رجل بما لبس له في الاسلام نسب و لا اب ولا جد فيكون اولي
بر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم منك كا كانت امرأه فرعون اولي بنوح عليه السلام و كا كانت
امرأه نوح و امرأه لوط عليهما السلام اولي بفرعون من ابنا به عمله لم يسرع به نسبه و من اسرع به
عمله لم يبطى به نسبه * يعني بالكر نسب عمل اولنجيه سلامت آخرتي موجب دكلدر سن عملده تهاوندن
حذر ايله ز پراروز جزاده مسلمين مياننده نسب عالي صاحبي يعني پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام
ايتديرك نسب شريفنه منسوب اوليان بر رجل مسلم نزد عاليسنده عمل خيرى سبيله سندن اولي و مقرب
اولور تنكيم فرعونك امرأه سي آسبه رضی الله عنها ايماني جهتيه نوح عليه السلامه و نوح و لوط
عليهما السلامك امرأه لري كفر لري سبيله فرعون اولي و اقرب اولدقلى كبي قننى كيمسه كه آني عمل
شرى سلامت و قربدن اغر دوشوردى يعني دور قبلدى نسب عاليسى آني اسراع ايتز يعني
نسل عظمادن اولسه دخی اتق قربه و سلامته ابر كورمز و واصل جنت اولماز و امر بالعكس اولسه

یعنی علی خیر اولسه نسب دونی آئی قربدن دور ایتمز دیمشدر (زیاد مالک بن انس رضی الله تعالی عنهدن روایت ایدر که مالک بن انس دیمشدر که برکون ابن طاوس ایله ادی الجلب ابو جعفر ک مجلسنه داخل اولدیغیزده کوردک تصدیق و بظن کاهنده برطاق کسانک بیونلرینی اوردردی بزره او طورک دیواشارت و ایما ایلدی او طور دق برمدت باشی اکوب ساکت وصامت طور دق د نصکره باشی قالدیروب ابن طاوسه خطابا ای ابن طاوس پدرک رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن نه روایت ایلدیه سوبله دینجه ابن طاوس پدرم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و بارک و کرم افندیغزدن (ان اشد الناس عذابا یوم القیمة رجل اشرك الله تعالی فی ملکه فادخل الجور فی حکمه) حدیث شریفنی استماع ایلشدی دیو قرائت ایلدیکه (مفهوم شریفنی یوم قیامتده ناس ایچنده عذاب و عقابی زیاد شدید اولان شول کیمسه در که حق سبحانه و تعالی دنیاده انی کندی ملکنه شریک ایلدی یعنی تصرف ملکی اکا و یردی او ایسه اول ملک اوزره حکمنده جور ادخال ایلدی دیمکدر وقتا که ابن طاوس بو حدیث شریفنی ذکر ایتد کد نصکره ابو جعفر مقدار کثیر سکوت ایلدی و انفعالنندن بسمیاه کسندی و بن آرتق ابن طاوسده نجات منصور دکلدر اوزریمه قانندن بر نسته صچرامسون دیو اتوامی دوشمر مکده ایدم بعد ابو جعفر قصر نده موضوع اولان قلدانی ای ابن طاوس شود و اتوامی و یردید که ابن طاوس استکاف ایدوب کتورمدی ابو جعفر ای ابن طاوس دوائی و یرمه ده نه مانع وار نیچون اعراض و استکاف ایده یورسن دینجه ابن طاوس ای ابو جعفر بلکه دوات ایله بر اثم و معصیت کتب و تحریر ایدرسکده انده سکا شریک اولورم دید که ابو جعفر غضب کلوب قالدق دیو بزری مجلسندن دفع ایلد که ابن طاوس بزمده مقصودیمز بودر دیوب مجلسدن بالامیه قالدق حقا که ابن طاوسک انجوده یو مرتبه صلابتی بیلر ایدم اول کونده بیلدم دیمشدر (روایت اولمشکه عمر بن خطاب رضی الله تعالی عنه کعب الجبره ای کعب الله تعالی عذاب و نکالیه بنی اخافه قبل دیو تواضعه طلب موعظه پیوردی کعب رضی الله تعالی عنهما ای خلیفه جنابکرده کاب الله و سنت رسول الله یوقی دیدی یعنی بونلرد اوامری و مناهی میندر انلره باقی و مقتضایله عامل اول دیمک استدی حضرت عمر وارد ای کعب لکن سن اخافه و انذار ایله یعنی انلرک حکمنی سن تقریر قبل دینجه کعب ای امیر المؤمنین دنیاده یتش قدر انبیا و مرسلینک عمل خیری قدر عمل خیر ایله یوم جزا و قیامت وارد یفکده شدت و عذابنی کورنجه اول عملری آرتسر سن دید که عمر رضی الله تعالی عنه ملول و حزین اوله رق باشی اشاغه اکوب و برمدت حیرته واروب افاق کلد کد نصکره ینه ای کعب تخویف ایله دینجه ای امیر المؤمنین جهنمدن مشرق جانبنده او کوزک بورنی مقداری فتح و کشف اولسه ایدی شدت حرارتدن مغرب جانبنده اولان کشتیک دماغی قینایوب سیلان ایدر ایدی دید که عمر بن خطاب کمال تأثیر ایله برمدت غشی کلوب بعده افاق کلد که ینه ای کعب زیاده ایله دینجه کعب ای امیر المؤمنین جهنم یوم جزا و قیامتده بنفس ایله نفسلند که ملائکه مقر بین و انبیاء و مرسلین جله سی دیزلی اوزر ینه دوشوب یارب بوکون انجیق نفسک نجات و خلاصنی طلب ایدرم دیه جکدر دیو تهرب ایلدی (صاحب مستطرف دیر که شیخ ابو بکر الطرطوشی سراج الملوك نام کابنده یا زار که بن عصر نده بولندیغم ملک مصر افضل بن امیر الجیوشک مجلسنه داخل اولوب سلام علیکم ورحمة الله و برکاته دیو نیجه انلر دخی علیکم السلام ورحمة الله و برکاته دیو درجیل احسن ایله رد سلام و بکا اکرام جزیل و تعظیم جلیل ایدوب مجلس خاصنه دخول و جلوسم ایله امر ایلدی بن دخی جالس اولوب کلامه آغاز ایله دید که ای ملک حق سبحانه و تعالی جنابکرزی یو مرتبه علیه اصداد و مقام شریفه نائل ایلدی

و ملکنندن بر قطعه سنی سزه انعام و احسان ایدوب و حکم و امرینی عبادینه اجرا ده سنی مأمور و سنک امریک اوزره بر احدک امری اولسنه خدا راضی اولمادی یعنی سزی خلقه آمر و تبعه کی ذاتکره تابع ایلدی خلقک سکا عدم اطاعتنه راضی اولمادیغی کی سزی دخی خدایه شکر یوتدن بر احد سندن اولی اولدیغنه راضی اوله یعنی شکر حق لایقیله یرینه کتوروب بوباید جلهیه تفوق ایله و جناب واجب الوجود سنک طاعتکله خلقه اکرام ایلدی سندی سنی ایله حقه طاعت جهنمدن سندن زیاده بر کیمسه مطیع اولیه لکن شکر لسانله اولوب فعل خیر و احسان ایله اولور حق سبحانه و تعالی ﴿اعملوا آل داود شکرا﴾ پیور شد ر یعنی ای آل داود سز لر اعمال و طاعات و انواع عباداتی الله تعالیه شکر ایچون عمل ایلک دیمکدر ای ملک معلوم شریفک اوله که سزک یو ملک و سلطنته مالک اولمکره سز دن اول کلان ملوک انتقالی سیدر سزه کلدیکی کی سز دن دخی چبقار اشبوامته دائر تحول عهده تمهیدک اولان اموره جناب حقندن توفی ایلک لازمدر که یار بن تغیر و قسطیر یعنی امور ملکیه تک کافه سندن حضرت باری سؤال ایدرز بر اینه حق عزوجل ﴿فورک لنشئن هم اجعین عما کانوا یعملون﴾ و ﴿وان کان مثقال حبه من خردل اتیناهما﴾ و کفی بنا حاسبین ﴿آیتری سؤال روز قیامت واقع اوله جعنی بیاند ازال پیورلشد (ودخی ای ملک ذیشان حق سبحانه و تعالی حضرت سلیمان علی نبینا و علیه الصلاة والسلامه ملک دنیای اعطا و انعام و انس و جن و شیاطین و طبور و وحوش و بهایمی تسخیر و منقاد ایلد کد نصکره روز کاری دخی اکا مسخر ایدوب شوبله کیم امرینه منقاد اولوب مراد ایلدیکي محله کیدر واسر ایدی یو مرتبه ملک و سلطنت کندی به اعطا اولند کد نصکره روز حسابنده دخی قوله تعالی ﴿هذا عطاء و نافع من اوامسک بغیر حساب﴾ نص شریفنی منطوقجه محاسبه اولنماق دخی قبل یاریدن موعود اولمش ایکن قسم و عین ایدر مکه بونلری ینه سلیمان علیه السلام سزک عد ایتدیکر کی نعمت عد ایچوب استدر اراج و مکر اولمشندن خوف اوزره اوله رق جناب حقک اندن حکایه ازال پیور دخی استعبد بالله ﴿هذا من فضل ربی لیبلونی﴾ اشکر ام اکفر ﴿دیمش ایدی مفهوم شریفنی یو نعم جلیله ربک فضل و کرمندندر تفضل و احسان ایلدیکي تجر به و افتخار قصدیه در بو نعمتله شکر می ایدرم یا خود انکاری ایدرم دیو خوف ایدر ایدی ای ملک باب عدالتی آج و داد خواهانه پرده منعی قالدی مظلومه یاردم و ملهوفه اغاثه ایله ناکه حق تعالی سکا ده یاردم ایده و سزی ملهوف و عاجزه و خائفه کشف امان ایده و شرقا و غربا بمالکی دور ایلدم تحت تصرفکرده اولاندن غیری بر اختیار ایدم و اوراده جای راحت اولدیغندن رخت اقامت صالدم کلامیه نصیحه ختام و یروب ﴿والتاس اکبس من ان یحمدوا رجلا﴾ حتی یروا عنده آثار احسان * یتنی انشاد ایتدم دیمشدر (محصول بیت ناس انجیق احسان و عیاقبتی کوردیکی کیمسه بی مدح ایدر لروکار عاقلده بودر دیمکدر (قرنای هرون رشیددن ابوالعباس فضل بن الریعدن حکایه اولمشکه هرون حضرت نلری سجده اولدیغی سنه ده مکه مکرمه ده ایکن بر کیمسه خانه مده قیودق اولندیغنی اشیدوب هر کس او بقوده اوللریله واروب آچوب کچدر بویه بی وقت کلان دیدیکمده امیر المؤمنین هرون حضرت نلرینه اجابت و اطاعت ایله دیو جواب کلد کهده فی الحال سر عتله ر و مال ایدوب امر پیورلسه کلور ایدم بونکلف نیچون اختیار پیورلش دیدیکمده حلیفه حضرت نلری حامی صورمه قلدی بر اضطراب و حزن جولان ایلدی و اول اضطرابه دخی کیمسه چاره بوله مز مکر بر عالم عارف حاذق تیر شمعی بکا اویه بر ذات بول دید که نسفیان بن عیینه خاطریمه کلمه افاده ایلدم و خلیفه ایله برار خانه سته واروب دق باب

ایلدیکم زده کیم سکن دیو استفسار ایدر بنده امیر المؤمنین دیو اخبار ایلدم سرعت ایله قویه
کلوب قبح باب وای امیر المؤمنین بندکزه بر آدم کوند سکنز خا کپاه کلور ایدم دیه رک کلام
ملازم ایله ایچرویه الوب بر ساعت صحبت دینسکره خلیفه حضرت تری سفینه دین و احتیاج کز
وارمیدر دیدکده وارد دینجه دیوتی قضا ایله بکا بعدالامر سفیانک خانه سندن چقبوب ای
فضل یونکله مکالمه بنی اغنا ایتدی دیکرینی بول دیدی عبد الرزاق ابن همامی یاد ایلدم یته
خلیفه نک معینده کیدوب بابی دق ایلدم اولدخی بعینه استقبال و صحبتده سفیان کبی ایدوب
جناب هر و ن رشیدک یاره سنه هر هم ساز اولمادی و انک دخی دینی قضا ایله امر دینسکره
چقبوب ای فضل بنم مطلوب اولان عالمی فهم و ادراک ایلدک بن بر عالم نقی و نقی طلب ایدر مک
دینده صلابتی و دنیادن اعراض و عزلی اولوب اصلا دنیای دینه یه میل و رغبتی اولیه یوردقزنده
افندم اشته اول عالم فضل بن عباس دزدیدم خلیفه حضرت تری برابر کیده لم دیوب خانه سنه
طوغر لدق وقتا که واروب دق باب ایلدیکم زده فضل خانه سنک جومیه کبی برنده اوزون آتیر
اوقویه رق نمازده ایدی سلام و یرنجیه دک بکلیوب بعد السلام قیوسی دق ایلدم کپدر دیو
صوردی بندخی اجب امیر المؤمنین دیدیکده بنم کبی فقیرک خلیفه ایله مناسبتی ندر دیو کلامرینی
نیاز ایدوب آچدی بندخی سبحان الله خلیفه نک طاعتی سنک اوزر یکه واجب دکلیدر دینجه
قیوی آچوب و قنیلینی سوندروب اوطه نک برکوشه سنه کیرلندی بندخی خلیفه حضرت تریله
تحرید ایلکن خلیفه نک دستی فضیلتک الله دو قنقدده طوبت ایلوا شونه یو مشق ید اگر
یارین عذاب الله دن نجات بولور سه دیدی خلیفه دخی نصیحتکی رجا ایدرم دیدکده فضل
ای امیر المؤمنین سن یونجه خطامکک و اتباعکک دخی خطاملرینک بارگاهنی یو کلمش سن اگر
روز جزاده اتباعکک بنم کاهمک بر ادناسنی یو کلنک دیورجا ایتسک ایشلیه مزل اول کون
بر کوندک سکا زیاده محب اولنر اول کونده سندن زیاده سیله فرار ایدر لر عمر بن عبد العزیز
حضرت تری خلافت منسوب اولدقده سالم بن عبدالله و محمد بن کعب القرظی و رجا بن حیات
حضراتی مجلسنه دعوت ایدوب ای علملریله عاملین اولان ذوات بن بو بار ایله مبتلا اولدم
سزل دن مطلوب دایما بنی خیره دلالت و سلامت دار یغه اشارت ایلکزد دیوب جنابکز
ایلله اتباعکک نعمت عد ایلدیککی امارت و خلافتی یار و بلاعد ایلدی اولا سالم بن عبدالله
نکجه اغاز ایدوب اگر روز قیامتده عذاب الله دن نجات و خلاص مطلوبک ایلله دنیا دن
صائم اول یعنی اعراض ایلله و دنیاده افطارک موتک اولسون یعنی اول هنکمه قدر زهدیککی
پوزمه دیدی بعد محمد بن کعب ای خلیفه روز جزاده عذاب الله دن سلامت و دار نهمیه
دخول ایلله لذت باقیه نائل اولمق استرایسک عندکده مسلمینک مسن و اختیار اولنلری پدرک
واورته یاشلور لی قرنداشک و کوچک لری اولدک کبی اولسون پدریکه بر توقیر و احسان
و قرنداشلریکه مرحمت و اولادلریکه شفقت و میل ایلله دیدی بعد رجا بن حیات دخی ای
خلیفه نفسکده نه وجهله معامله و نه خیری ایشلرایسک عباد مسلمینه دخی اول خیری ایشله و نفسکده
نه بی کر یه و ضرر عدا ایدرایسک عباد مسلمینه دخی اتی کر یه کوروب نفسکی او ضرر دن وقایه
ایلدیکک کبی عباد الهی دخی حایه و وقایه ایلله صکره نه زمان دیرلرایسک وفات ایلله دیدی
دیوب بعده فضل خلیفه یه بندخی ذکر اولنان ذوات کرامک عمر بن عبد العزیزه سوبلدک لری
نصایحی دیرم و مرله اقدام اولان قیامت کونده اوله جق احوال ایچون سکا زیاده خوف
ایدرم سالف الذکر ذوات کبی سکا امر معروف و نصح ایلله جک کیمسه وارمیدر دیدکده
حضرت هر و ن رشید شو دکلو بکا ایلدیکه غشی اولدی فضل بن ربیع دیرکه بن طیبانه میوب

ای فضل امیر المؤمنین رفیق ایلله دیه جک اولد یغمده سن وستک امثالک خلیفه بی رحم
ایتمیوب مداهنه ایلله هلا که وارد مقدمه سن بن اکا معامله رفیق ایتکده بم آتیماره دیوبکا
دخی تعرض یوردی بعد خلیفه یه افاقت کلوب ای فضل لطف ایلله نصیحتی زیاده قبل
دیدکزدده فضل دخی ای امیر المؤمنین عمر بن عبد العزیزک والی و عامل لرندن بری علت سهره
یعنی اوبقو او یویه مامق در دینه یا حقیق مبتلا اولوب اشو در دینی حضور یته عرض و شکایت
ایلدکده عمر ابن عبد العزیز حضرت تری دخی ای اخ فی الله کیمه لده او یقوم یوقدر دیه رک
تحریر ایش سن ای والی و عامل وای قرنداش عیاذ بالله تعالی اهل نازک جهنمه سهرینی
و ابدانک نازده خلودینی تذکر ایلله اشوتد کر سنی کرک نائم اول کرکسه بیدار اول حضور حقه
کتورر اشو طریق مستقیمه ایاغک سورجه سندن حذر ایت و سکا تنبیهم بودر بوندن
باشقه سندن مطلوب یوقدر مألنده منشور کوندردکده اول والی آکا منشور شریفی قرائت
ایتدیککی آنده کیمه یی کوندزه قنارک شتاب ایلله طی بلاد ایلده رک عمر بن عبد العزیزک حضور یته
کلور عمر بن عبد العزیز قدومه اقدام اقدامکک حرکتیه باعث ندر دیدکده ای خلیفه باحق
منشور موعظه ظهور کله قلبی جاه دنیا میلدن خلع ایتدک لقا ره قدر ابداء و البلیک
استه مم دیدی دیدکده هر و ن رشید بابکاه شدید ای فضل موعظه کی زیاده ایلله دیوب
اولدخی ای امیر المؤمنین عمر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم عباس رضی الله تعالی عنه بر کون
رسول مجتبی علیه افضل الصلوة و التحایایه یا رسول الله بنده کی بر بلده یه امیر و والی نصب
یورک دیورجا ایلدکده رسول الله صلی الله علیه و سلم افندیمن (یا عباس یا عم النبی نفس تحبها
خبر من اماره لا تحصبها ان الامارة حسرة و ندامة یوم القيمة) یوردیلر که مالی بر نفس که
اتی سن زهد و قناعت ایلله احیایده سن شرائطی حفظ ایلده مه جکک امارت و والیکدن
خبر لو در زرا امارت یوم قیامتده حسرت و ندامتدر دیمکدر اگر ای خلیفه امیر اولمافنه
مقتدر اوله ییلور ایتدک ایشله یعنی امارتی ترک ایلله دیدکده یته هر و ن شدتله بکا ایدوب نصیحتکی
زیاده ایت رحمتک الله تعالی دیدی فضل دخی ای وجه شریفی حسن اولان خلیفه تحت
حکومتکده نقدر مخلوق و رعایا موجود ایلله دنیا ده احوالر بنی ضبط و حفظ و حایه لری
جنابکده احواله و تقویض اولد یفتندن روز قیامتده حق سبحانه و تعالی هر برندن سؤال ایلر
اگر چه وجود نازنینکی نار جهنم دن نجات و خلاصه قدرک و ارایسه افعیل یعنی امارتی
در عهد ایت و صافتنکه طلب ایلرایسک رعایا دن وجهله ناسدن بر کیمسه یه قلبکده عدوات
و غل و غش و اماسون و بغیر حق بر کیمسه یی نکدیر و بغض و عداوت ایلله ز بر رسول الله صلی الله
تعالی علیه و سلم افندیمن یوردیلر که (من اصبح) یعنی قنغی کیمسه که صباحه داخل اولدی (لهم
غاشا) خلقه مغشوس القلب اولدینی خالد (لم یجد رایحه الجنة) جنت قو قوسنی بوله مز
دیدکده هر و ن یته باشدت بکا ایدوب ای فضل یورجک واری دیدکده بلی ای امیر المؤمنین رب
و خالقهم دین و یورجم وارد الان محاسبه سی کورلما مشدرا اگر حق سبحانه و تعالی اول دینی طلب
ایدر و مناقشه ییورر سه و سؤال ایدر سه و جتنمی یعنی احتیاجی قبول ایلر سه عذاب و عقاب
بنم ایچوندربنجه هر و ن ای فضل بنم مرادم قول دینی دیمکدر یعنی عباد دن بر کیمسه یه دینک
واری دیدکده فضل ای امیر المؤمنین حق سبحانه و تعالی بکا دین ایلله امر ییورمدی انجیق بکا
وعدینی تصدیق و اوامر علیه سنه اطاعت ایلله امر ییوردی بنم وظیفه دینتم عرفان و عبادتنه
چالشقدر زرا جناب خدا استعذ بالله و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ما اريد
منهم من رزق و ما اريد ان یطعمون ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین ییورمشدر دیو

اشبو آیت شریفی اوقودی مال آیت اولی بن عظیم الشان کافه انس و جنی انجی بکعبادت و عرفان حکمت و مصلحتی ایچون خلق ایلدم (و مال ثانی بن عظیم الشان انس و جندن رزق تحصیلده انلری تصرف مراد ایلیم و بنی اطعام ایللرینی مراد ایتیم بونلرک جبعسندن منزله و مبرایم یعنی بن عظیم الشانک عباد و قوللرم ایلله شان معامله م سز لدن علان و جوارری صاحب لری سیدل و افندیلرکی دکلدر قوللریکن و خدامکن سزله اعانه ایدر و تحصیل رزق و معاشکرده انلردن استعانه ایلوب هر بریکز آخره برجهته محتاجدر و اتخاذ علان و خدامده غرضکرده استعانه وارد و حق سبحانه و تعالی بونلرک جله سندن منزله و مقدسدر (و مال ثالثه رزقه محتاج اولان هر برخواستنه رزق و یرمکده الله تعالی بلیقدر قوت و قدرتده متبندر ابدی ماورانه اشتغال ایلدنا که فلاحه داخل اوله سز زرا بن سزری تحصیل فلاحه مانع شئی تکلیف ایتیم دیمکدر (و قنا که فضیل حضرتلری موعظه سنی تمام ایتدکه خلیفه مولانا اشته بویک التوندال نفقه اهل و عیالکه صرف ایت و بکک عبادتده بونکله قوت بول دیو عرض صله ایلدکه فضیل سبحان الله ای امیر المؤمنین بن جنابکزی کلام ابله خیره و سبل نجاهه سوق ایدرم ذات دولنکر ایسه بوفقیه بونک کی شی ایلله مکافات یورر سز دیو اعتذار یعنی صله ذهی عدم قبوله ایتدار و سلمک الله و وفقک دعاسیله ختم کتار ایدوب بعده بزه تکلم ایلادی هرون حضرتلریله فضیلاک یاندن چیقدیفرده بکا ای ابا العباس دلالت ایدر ایسک اشته بونک کی برذانه دلالت قبل که بوکونده سید السالین حقا که بودریدی دیمشدر (صاحب منتظر روح الله تعالی اشبو حکایه عقیده * اعلم ان الامر بالمعروف والنهي عن المنکر له شروط و صفات * یعنی بالکمر معروف و نهی منکرک براز شروط و صفاتی وارد دوب نه شروطی بیان ونه محل و تفصیلی تبیان ایتدیکنی ذکر ایدوب و ایده جکی اقوالدن و سجا حکایه مذکورده دن شروط مذکورده مستفاد اولوردیکنی اشته مشدر فقدر (لکن فقیرک درج اجالسنده اکثریسی کوسر مشدر ظن ایدرم مندالتوفیق (سلیمان خواص * من وعظ اخاه یبته و یبته فهی نصیحه و من وعظه علی رؤس الناس فانها نکیه * دیمشکه یعنی برکیمسه بره مؤمن قرتداشته سرا کیمسه آگاه اولمهرق وعظ و پندایدداشته نصیحت اول کونه اولان نصیحتدر بوق برکیمسه رؤس ناس یعنی خلق یاندن برینه شونی ایتیم بونی ایت دیو نصیحت ایتسه اول نصیحت بلکه آزدرمقدر و نکبدر یعنی کراون نصیحت هم مؤثر دروهم باعث حجاب دکلدر عکسی ایسه بادی حجاب اولمغه تأثیر ایتدیکندن بشقه نصیحت اولان کیمسه نک نفسی ناصحه محکومیندن قبارمغه عناد و اصرار یته سبب اولور (اسعد فقیردیر که اسلوب کتاب و سنت دخی اولکی روش اوزره در که جنایت ایدنلرک اسمی تصریح اولمغه دن برکیمسه شویله ایدر سه جزاسی بودر دیونا زل و وارد اولمشدر (ام الدرداء حضرتلری دخی بومعناده * من وعظ اخاه سرا فقد زانه و من وعظه علانیه فقد سانه * دیمشدر (عبد العزیز ابن ابی رواد بر رجل دین قرتداشک برندن برشی مکروه کوروب اقتضا سنجه ستر یعنی کراوامر و نهی ایتسه ایکی اجره نائل اولور بری نهی یا خودامری دیگرری ستریدر (عمر بن الخطاب رضی الله عنهدن روایت اولمشکه سز لدن بریکز مؤمن قرتداشک عیب و زله سنی کوردکه ستر و تنبیه ایتدگدنصکره حق تعالی به توبه و رجوع ایلسنی دعا ایلک یوقسه شیطانیه معاون اولوب مؤمن قرتداشکری اضلال و هواسنه تبعه ترغیب و عیبی وقوع بولدقده ملائسانده تشهیر ایلک دیمشدر

الباب الثالث عشر

اشو اون اوحنی باب صمت و سکوت و حفظ لسانک فضیلتی و عدم حفظک ضرری و غیبتدن و تمجید ابله معبدن زجر و نهی و ناسدن عزالتی مدح و بین الناس صبت و سهرتی ذم ییاندن در

و بوباب دخی فصول عیدیه بی مشتملدر الفصل الاول فی الصمت و صون اللسان فصل اول صمت و سکوت و حفظ لسانک فوائد و منافعی ییاندن در قال الله تعالی * ما یلفظ من قول الا لده رقیب عتید * مالی انسانک اغرتدن رمی ایلدی یکی شبهله یعنی قول ابله تکلم ایلر الا انک یاندن عملی کوزه دیچی آماده ایکی ملک وارد ثواب یا خود عقاب ایده جک شیلری یازمق ایچون حاضر در که بری خیری و دیگرری شری یازار یعنی روز جراده محاسبه ایچون ضبط و تحریر ایلر (بیضا وی حضرتلری تحریر ایدر که حسنا فی یازان ملک سبانی یازان ملکه امین و ناظر در اللهم یسر لنا وقتا که انسان برحسنة ایشلدکه ملک یمین یعنی انسانک صاغ جانبدن اولان کاتب حسنات فی توقف اون عدد ثواب ضبط و تحریر ایلر اگر نهوذ یا الله تعالی بر سبته ایشلرایسه صاحب الیمین صاحب الشمله یعنی ضول جانبدن بولان کاتب سبته یدی ساعت مقداری ترک ایلله یعنی یازمه بلکه استغفار و تسبیح ایدر دیوامر ایدر الحمد لله تعالی و قال الله تعالی * ان ربک لبالمرصاد * مالی تحقیقا سنک ربک جل شانہ مرصاد ده در یعنی عصای عقاب ایچون انده مترقیدر اعمال عباد دن برشی علم مقدسندن فوت اولماز دیمکدر مرصاد رصددن اوله رق مفعول وزنده کند و سنده برسنه رقیب و انتظار اولنور یعنی کوزه دیلور مکاندر که عادل مطلق عز سلطانه حضرتلرینک عصای عقابله ارضادینه تمثیلدر فافهم (بو آیت کریمه فقیرک نه مخ مستطرفنده محرراولمغه نقل اولندی (صاحب مستطرف دیر که معلوم اوله که هر مکلف عاقله لایقدر که مصلحت دین و دنیادن غیرری اولان کلاملردن لسانی حفظ و امساک ایلله نه زمانکه بر مصلحتده تکلم و ترک تکلم مساوی اولسه تکلمی ترک سنتدر زرا امور مباحده کلام بعضی کره مکروه و حرامه مؤدی اولور و فی الحقیقه میان ناسده بونک وقوعی کثیر و غالبدر سکوت و امساک جائی هر حالده سلامتدر (امام بخاری و مسلم رجھما الله تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن (من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیقل خیرا او لیصمت) حدیث شریفی روایت ایلدیلر (قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیرده مضبوط اولان (من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیحسن الی جاره و من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیکرم ضیفه و من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیقل خیرا او لیصمت) عبارته شریفه سی مقتضا سنجه هم معطوفدر و هم لیصمت یرنده لیصمت واقع اولمشدر و اشبو معطوف اولان حدیثک مالی شول کیمسه که حق سبحانه و تعالی به و یوم آخرته ایمان ایدر یعنی مؤمندر اول کیمسه خیر و صوابی موجب سوز تکلم ایلسون بوق کند و سنده ثواب اوله جفی ظاهر اولسان کلام اولور سه مباح اولسه یله صمت مستوندر ذکر اولسان او یا تنويع و یا خود تقسیم ایچوندر نتیجه کلام سوز یا واجب یا حرام و یا خود مکروه و یا خود مباح دن عبارتدر واجب اولان سوز خیردر و حرام و مکروه شر در اما مباح اصکر غرض صحیحدن خالی اولور سه وقتنی مالا یعنی یعنی اقتضا سز نسته ایلله ضایع ایتدکدر بو دخی مذموم اولدیکنی بدیهیدر (امام شافعی رضی الله تعالی عنه بو حدیث شریفک معناسی بودر که برکیمسه کلام سو یلک مراد ایلدیکی زمان کلامدن اول سوبلیه جکی کلامده بر خیر و مصلحت واری دیونا مل و تفکر ایلله اگر خیر و مصلحت ظاهر اولور سه سوبلیه بوق شک و شبه ایدر ایسه خیر و مصلحت ظاهر اولمادقنه تکلم ایلله مألنده بو فقیر مناویدن اخذ کلام امام مشارالیهی درج ایلدم و منه التوفیق (بنه امام بخاری و مسلم رجھما الله تعالی ابو موسی الاشعری رضی الله تعالی عنهدن روایت ایشلر که ابو موسی دیمشکه برکون یارسول الله مسلمینک افضل و اشرفی کیمدر دیوسوال ایلدیکمده (المسلم من سلم المسلمون من لسانه و یده) یوردریلر مالی ارکان دینی تمامیه برینه کتور دیکنک اوزر یته لساندن و یدندن مسلمینک دماء

واموال واعراضی سلامت بولدیغی ذات مسلم کاملدر دیمکدر شراح حدیث چونکه اهل ذمتک
فصوص سائر بخصیص (من سلم الناس) روایتی منطوقه عرض وجان ومانه مسلم کی
رعایت لازم اولدیغندن مادامکه اهل ذمت داخل طاعتدر رانلره دخی اذا اولت امانی شرط
کمال ایماندر دیوتنبیه نبویه داخلدر دیدیلرید ولسانک مخصوص بالذکر اولدقلری
انلره اذی غالب اولدیغی ایچوندر والا اذی مطلقدر وجهه سی ممنوعدر (امام ترمذی تحسین
بره تخریج وروایت ایلسکه عقبه بن عامر رضی الله تعالی عنه دیدیکه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم افندیغره سبب نجات و سلامتدن سؤال ابتدیکمه (امسک عليك لسانک ولسعک
یتک واک علی خطبتک) پیور دیلر یعنی لسانکی حفظ و امساک ایله ناسدن عزلت ایدوب
یتکه ملازمت ایله وصدور ایدن خطا که بکالیه دیمکدر (امام ترمذی و ابن ماجه رجهم الله
تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن (من حسن اسلام المرء ترک ما لا یعنیه) حدیث شریف
بلاغت تحدیثی روایت ایتمشدر (قلت) اعلام دین بیانچه مفهومی حکمت لزومی مرد
مسلمک اسلامک کوزلکندندر مالایعنی بی ترک ایتمی دیمکدر شراح حدیث بیان ایتمشدر که اسلام
فی حد ذاته حسن ایسه ده بر شبتک حسنی اول شبتک غیریدر مثلا آتک برودقی آتک غیری و مسکک
رایحه طیبه سی مسکک غیری و حلاوت غسل غسلک غیری اولدیغی کی اسلامک حسنی دخی
ترک مالایعنی در فحش دخی بوقیلدندر یعنی شرک غیریدر مرد مسلمک مالایعنیسی کندینک معاشده
یعنی دنیاده بقای وجودینه و ستر عورتده و عفت ماده شهوته متعلق اولان امور ضروری به سیدر
ویونلردن زیاده سی ما یعنی اولوب مالایعنی در فی الحقیقه مسلم امور ضروریه مذکوره به
حصرده کافه آفت و شریدن سالم اولور (امام غزالی قدس سره مالایعنیستک
نهی یفنده * حد مالایعنی هوالذی لو ترک لم یقت به ثواب ولم یعجز به ضرر و من اقتصر
من الکلام علی هذا قل کلامه فلیحاسب العبد نفسه عند ذکر مالایعنی انه لو ذکر الله تعالی
لکان ذلک کثرا من کنوز السعاده فکیف بترك کثرا من کنوز السعاده و یاخذ
بدله هذا * یعنی مالایعنی شول نسنه در که ترک اولدیغی وقتده بر ثواب فوت اولوب واتی فعل ایله
بر ضرری موجب اولیه دیوتعریف ایلس و بر کیمسه تکلمده دخی بوجاله رعایت وقصر ایده البته
کلامی آز اولور ایدی عبد مالایعنی بی ذکر عندنده یعنی اجرانی قصده اگر ذکر الله ایسه
کنوز سعادتدن بر کثر مذکور بدنده مالایعنی النوری دیو نفسیه محاسبه ایلسون اشبو
وجهله محاسبه ایدرسه البته مالایعنی بی قول و فعل ترک ایدر و محبوب اسلامه حسن و آن و بر
دیمکی اشرب و تنبیه پیورمشدر (صاحب مستطرف بومعاده احادیث شریفه چوقدر بزم
ذکر ایلدیکمز موفق اولانلره کافی و وافیدر اما سلفدن بویاید یازیلان آثار لایعنه و لایحصادر لکن
انلرک بر نبیه سنی ذکره شروع ایده لم دیو بوجه آتی ذکر ایدر و فی الحقیقه اصلین اصلین دین
اسلام اولان کتاب و سنتدن نقل ایلدیکی آیات و احادیثک کافی و در نادانی به شافیه ایدوکی
بدیهیدر (قس بن ساعده و اکثم بن صیفی یومامن الايام صحبت ایدر زایکن انلردن بری بنی آمده
عیوبدن نه مقدار بولدک دیدکده مخاطب اولان نوع انسانده مشاهده اولنان عیوب و قصورک
تعدادی ممکن دکدر لکن انسانده بر خصلت وارد انسان اول خصلتی استعمال ایدر ایسه
جمع عیوبدن سالم و مبرا اولور اول خصلت حفظ لساندر دیو و بریدیکی جواب صواب نصایده
اتفاق ایلدیکلری محکیدر (امام شافعی حضرتلری قرناستدن ربیع نام ذاته یاربیع مالایعنیده
تکلم ایتمه زراسن برکله تکلم ایلدیککده اول کله سکامالک اولور سن ایسه اکامالک اوله مرزن
پیورمشدر که عین حکمتدر (وبنه امام مشارالیه * مثل اللسان مثل السبع ان لم توثقه عدا علیک *

پیورمشدر که مقادی * لسان یرتبی حیوان کیدر اگر جانوری ربط ایتمز ایسک سکا تعدی ایدر
وصلار یعنی لسانکی سکوت ایله حفظ ایتمک سکا زبانی طوقنبیه دیمکدر (وبومعاده * احفظ لسانک
ایهما الانسان * لایلدغذک انه ثعبان * کم فی المقابر من قتل لسانه * کانت تهاب لقبه
الشجعان * قطعه سنی نظم ایتمشدر (مأی ای انسان سن لسانکی حفظ ایله ناکه سنی صوبیه
زیر لسان اژدر در مقابره لسانی سینیه مقتول اولمش چوق کیمه وارد که انلرک لقاسندن
بهادرله خوف و مهابت عارض اولور دی دیمکدر (اسعد فقیرک بومعاده کوردیکی فارسی
قطعه زدن * ایزد چوبنا کرد بحکمت دل و جان * در هر عضوی مصلحتی کدر نهان *
* کر مفسدی دیده نبودی ز زبان * محبوس نمیکرد بزندان دهان * حضرت علی رضی الله
تعالی عنه * اذا تم عقل نقص الکلام * پیورمشدر یعنی عقل تمام اولدیغی وقتده کلام ناقص
اولور یعنی آنسویک عقلا کالنه دلیلدر دیمکدر (وعرب العربان بری * رب منطق صدع
جعا و سکوت شعب صدعا * دیمشدر که چوق لسان و چوق سوز وارد که جماعتی پریشان
ایدر و چوق سکوت وارد که پریشانی جمع ایدر دیمکدر (وهب بن الوردی دیمشدر که تحقیقا
حکمت اون جزئه تقسیم اولوب طقوزی صمت و سکوتده و اونجیبسی عزلت ناسده مندر جدر
کلامی بزه بالغ اولدی دیمشدر (وعلی بن هشام * لعمرک ان الحلیز بن لاهله * وما الحلم الا عاده
و تحلم * اذا لم یکن صمت الفی عن ندامة * و عی فان الصمت اولی واسلم * قطعه سن نظم
ایتمشدر مآلی قسم ایدر مکله حل فی الحقیقه حلیه زبندر لکن عجزدن اولوب بلکه حین غضبده
تهدیدنی ایقاعه قدرته یله اولورسه مقبولدر و صمت و سکوت دخی عجزدن یا خود سویلنلان
کلامک مضرتی کور یله رک ندامتدن ناشی اولمادیغی وقتده اولی واسلم اولور دیمکدر قندبر (ابن
عینه رحمه الله تعالی دیمشکه بر کیمسه عمل خیردن محروم ایسه باری سکوت ایلسون اگر سکوتدن دخی
محروم اولوب اغزینه کلامی سوبلرسه همان اول اولسونکه انک موقی حقته خیر محضدر دیمشدر
(رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیغی ذررضی الله عنه خطابا ای اباذر خیردن
ماعداده صمت و سکوت ملازمت و مداومت ایله ز بر صمت و سکوت شیطانی طرد و ابعاد ایدوب
امر دینکک اوزرینه سکا اعانه ایلر مألنده روایت وارد اوکافال علیه الصلاة والسلام * و دخی
من نطق فی غیر خیر فقلنی ومن نظر فی غیر اعتبار فقد سهی ومن سکت فی غیر فکر فقد لاهی *
کلاملری حکما سوزلندندر یعنی بر کیمسه خیر کلامدن غیریده تکلم ایلرسه تحقیق لغو و هذیان
ایتمش و عبرت اولیه رق اشباهه نظر ایلرسه سهو و خطا ایلمش و بر کیمسه قدرت حق تفکر
ایتمش صمت و سکوت ایلرسه لهو و لعب قیلس اولور (وبنه بومعاده * و لو قرأت صحیفه
لا غدت صفحتک ولو رأیت فی میراک نلتمت علی لسانک * یعنی اگر صحیفه اعمالکی
اوقومش اولسیدک صفیحه کی اغما ایدر یعنی قلیحکی قندقور یعنی پراحده جور ایتمز و میرانکده کنی
کورسن ایدی لسانکه مهراور ایدک کلامی دخی حکما مواعظندندر (بعض حکما * اذا
العجب الکلام فاصمت و اذا العجبک الصمت فتکلم * دیمشدر (قلت) یعنی تکلمه خواهشک
اولدقده صوص و صمته خواهشک اولدقده سوبله یا خود کسرا للنفس برسوز سکا غرور و کبر ابرار
ایلدیکی وقتده صوص و صمت دخی عجب و یرسه سوبله دیمکدر (بنه کلام عقلا دندر که دیمشدر
بعضا سکوت کلامدن ابغ دوشر ز بر اسفها سکا اطاله لسان ایلدکلرند * اکا جوابده سکوتله
معامله ایلدیککده قطع رشته مقاله ایله سن سلامت بولورسن اول ایسه ملزم اولور تنکیم منطرق
غیری کتب محاضرات دیکرده منظور اسعد فقیر اولان * من اجاب السقیه سقه و من سکت
عن جوابه * کلامی کلام مذکور مؤیددر (رئیس قبیله اولان اخنک داخل دایره مذکور)

اولان برجه اخف قبیله كرك ایچنده سنا و مالا اکر واکردکل ایکن نه سببه مینی حاکم قبیله اولدی
دیو سوال اولدقده اول رجل اخفك نفسنه قهری قوتلو اولسی یعنی زمام نفسنه مالک اولوب
عدالت اوزره بولنسی بادی ریاسنی اولدی دیمشدر (قلت) قبیله اخفندن اولان رجل مذکورك
شوجوانندن مستفاد اولدیغی اوزره اهل درایت بذات ایمش اعتقادی اوزره انك دخی سرکارده
بولنوب بر بالطه به صاب و بریاویه سنك امتزاج نصاب اولسی معقول ایکن دون پایه قالدیغی
غالباً نظر مسماره تصادف ایتمک كرك دیوا کرچه مؤلدرلکن حقیقته هر برشونات تصرف الهی ایل
اولدیغی جزم ایدوب وسوس خاطر ی قالدردقندن اسلم طریق بوقدر و بو بویه در والسلام
(منقولدرکه عهد قدیمده اهل رأفت و حکمتدن بولنان عجم و روم و چین و هند ملوک احوال
مالکربنی نجسس و رؤیت ضمننده دور بلاد ایدرک سرحدك برنده مصالح بولنلریله کورشمک
طر قبیله بریره کلوب خلال صحبته (ملک فرس بن برکره سولیدیکم سوزده ندامت ایتدوب
لکن سولیکده مرارا ندامت ایتدم (ملک قبصر بن دیمدیکم سوزك ردینه دیدیکم سوزدن
ز یاده قادرم (ملک چین بن سولیه مدیکم سوزه مالک اولدم لکن سولیدیکمده اول سوز بکا
مالک اولدی (ملک هندی شول سوزی سولینه تعجب ایدرکه اکر اول سوز رفع یعنی فاش
اولدیغی وقتده قائلنه ضرر و بردی یوق فاش اولمادیغی تقدیرجه قائل اندن برمنفعت کورمندی
دیوب کلام مالایغی بی تزییف ایتدیلر (ملوک قدیم اعجامدن بهرام برکیجه بانچه خاصنده
اوطوررکن کوشنه بر قوش صداسی کلور فی الحال تیر اتوب تیری قوشه اصابت ایتدکه
اسانی حفظ ایلک قوشه و انسانه نه کوزل شیدر اکر بو حیوان لسانی حفظ ایدیدی تلف
اولمادی دیمشدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشکه صمت و سکوتی
زیاده اولانک مهابتی ارتق اولور یورمشدر (عمرو بن العاص حضرتلری کلام دوا کیدرکه
اقتضاسی مقداری استعمال اولنور سه نفع و بر یوق مقداری لازمندن زیاده قیلنور سه
د واسی بادی هلاک اولور دیمشدر (لقمان حضرتلری اوغلونه وصیته دیمشدر که
ای اوغلم ناس سخن و کلاملریله افتخار ایلدکرلنده سنده صمت و سکوتک ایله افتخار ایل
زیرا لسان هرا خشام و صابحه سائر اعضا و جوارحه نه حالده سکر دیواستفسار ایلدکه
سائر اعضا و جوارح سن یزلی حالزه ترك ایدر ایسک خیر و صلاح اوزره بزدیو جواب و برر دیمش
یوم منافی افاده ده شاعر * احفظ لسانک لاتقول قبتلی * ان البلاد موکل بالمتطق * ینتی نظم
ایتشدر که معناسی لسانی حفظ ایدوب هر شئی تفوه و تکلم ایلکه که بلایه مبتلا اولور سن زیر
بالنطق و تکلمه موکلدر دیمکدر (الفصل الثاني فی تحریم الغیبه) ایکن فی فصل
غیبتک حرمتی بیاننده در (قلت) غیبتک کسر یله غیبت اغتیابدن اوله رق بر مستور کیمسه نك غیابنده
یعنی آردنجه اشتدیکي وقتده غمناک اوله جفی کلانی تفوهک اسمیدر و غیبتک قبحیله غائب اولمق
معنا سنه مصدر در فلیحفظ (صاحب مستطرف دیر که معلوم اولسونکه غیبت افصح قیابندن
بر صفت ذمیه در واکثر ناس بوصفته مبتلادر و بوندن سالم اولان قلیلدر و غیبت انسانده
کریمه اعتقاد اولسان مساوی بی غیابنده ذکر در دیننده اولسون یادیننده و یانفسنده یا خلقنده
و یا اخلاقنده و یا مالنده و یا اولادنده و یا زوجنده و یا خادمده و یا عامه سنده و یا ثوبنده و یا مشی
و یا حرکنده و یا بدیرنده و یا طعمنده و یا دخی بونلره بکزر شیرده و اولسون و دخی غیبت یا لکن لسانه
مخصوص اولوب کاتب و رمن یا خود کوز وال و باش و دخی سائر شیرلریله اشاره دخی شاملدر
(امادینده غیبت بیخار و زکات و رمن و خائن و ظالم و والدینده عاصیدر و طهارتی کوزتمز و غیبتدن
اجتناب ایتدیمک کی) امادینده اولان غیبت کور و طوبال و چاقلی و قصیر القامه و غایت اوزون

وقره یوزلی و صاری دیمک کیدر (امادینده متعلق اولان امورده غیبت مثلاً ادیسر و لا ابالی اولوب
اصلاح صایمز و کثرت کلامه مبتلا و جوق برو جوق او یور و نقصنی نیتله باباسی فرومایه و دولکر
ورنجبر کی اصنافک ادانیدن سندر و سبی الخلق و متکبر و مرانی و مغرور و عجول و جبار و اتوابی پس
وربه سی تحمل ایتدیکن اعلا ثواب کیر و مفلس یا خود متول و خسب و عمامه سی و فسی یولک و یا خود
پک کوچک و کبری و عیالی عقیقه دکل و اولادی او یغونسر یا خود اولاد و عیالی کوزل لکن کندی
انلر کی دکل و فلان آدم آغر متکبرانه یورر دیمک کیدر (اماسیاست و ندیرده غیبت مثلاً فلان والی
و حاکمک سیاست و اداره ایالت و لواء بلده ده قصوری وار و مصالح عباد الهی رؤیت ایده میور
یا خود فلان حاکم و قاضی شرعه کور میور دیمک و بونلرک امثالیدر (امام مسلم و ابوداود و ترمذی
و نسائی ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن اشبو حدیث شریفی روایت ایتشلر و ترمذی
حدیث حسن صحیح دیمشدر روایت ایتشلر در که قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (اندرن
مال الغیبه قالوا الله ورسوله اعلم قال ذکرک اخاک بما یکره قبل وان کان فی اخی ما قول قال وان کان
فی اخیك ما تقول فقد اغتبه وان لم یکن فیہ ما تقول فقد بهته) مالی رسول خدا صلی الله تعالی
علیه وسلم افدیم غیبت ندر ییلور میسکر دیو اصحابه تعلیم سوال یور دقلرنده الله و رسول الله
دیدکرلنده معلوم اوله که غیبت مؤمن قرداشکرک کریمه عد ایلدیکي شئی ذکر ایلکر در یورنجه
یا رسول الله ذکر ایلدیکم شیلر مؤمن قرداشکرده و ارایسه غیبت اوورمی دیو مخاطبین سوال
ایلدکرلنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم ذکر ایلدیکر شیلر قرداشکرده و ارایسه
غیبت ایمش اولور سکر اسکر یوق ایسه بهتان ایمش اولور سکر یور دیلر که نصوص
سائر ده لالجه بهتان ایسه غیبتدن افصح و اشهدر (جامع صغیرده انبی (الغیبه ذکرک
اخاک بما یکره) مقدار یله مسطوردر و مناوی محقق اخاک فی الدین یعنی ایمانده قرداش دیواخی قید
و صاحب مستطرف آسا غیبت لفظ و کاتب و رمن و اشارت و محاکاة یعنی تخیلات و تشبیهات
شق و قنک بر یله اوور دیو تعیم و غیبت اولنان کیمسه یه واصل اولدقده کوجنه کیده چکی شی دین
و دنیا و خلق و خلق و اهل و خادمه شاملدر دیو کذلک تعیم ایتشدر (ودخی امام ترمذی و ابوداود
رحهما الله تعالی عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنهدن تخریج و روایت ایتشلر که حضرت
صدیقہ قلت للنبی صلی الله تعالی علیه وسلم حسبک فی صفة کذا و کذا یعنی بنی اکر مه زوجات
ظاهرندن اولان صغیرده شو و بوسره کفایت ایدر دیمد بعض روات قولنجه صغیرک قصیر
اید و کنه تعریض ایمش حضرت صدیقہ بکا جوابده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
(لقد قلت لکمه لومرجت بماء البحر لمرجته) یور دیلر دیمشدر یعنی ای عایشه برکله سولیه دککه
در یاه مختلط اولسه افساد ایدر ایدی دیمکدر (ابوداود حضرت انس رضی الله تعالی عنهدن
تخریج و روایت ایدر که قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (لما عرج بی مررت باقوام لهم
اظفار من نحاس یخمشون وجوههم و صدورهم فقلت من هؤلاء یا جبرائیل قال هؤلاء الذین یأکلون
لحوم الناس و یقعون فی اعراضهم) یور دیلر مالی رسول الله صلی الله علیه وسلم یورمشلر که معراج
ایلر شریف اولندیمده براز قوملره تصادف ایلد مکه انلرک طر ناقلری باقردن اولوب یوزلرینی
و کوسلرینی انلر ایلر طر مارلر جبرائیل علیه السلامه بونلر کیملر در دیو سوال ایلدیکمده بونلر انسان
انلرینی ییلر و عرض ناسه دخل ایدنلر یعنی دنیاده ناسی ذم و غیبت ایلر عرضلرینی پامال ایدنلر در
دیدیمکدر (قلت) مناوی محقق دیر که اشبو طر نقله روی و صدری طر ملق عرستانده مألوف
اولدیغی اوزره جنازه یه توجه و فریاد ایدن قاریلرک صفت و حالیدر افصح حالده صفات نسادن اولوب
صفات رجال اولیان شیر ایلر بیان حال و حزن اهل غیبت اسوه جرادده اولدقربنی اشعار در انشبی

وروی من جابر عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم (قال اياكم والغيبة فان الغيبة اشد من الزنا ثم قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان الرجل ليرزق فيتوب الله عليه وان صاحب الغيبة لم يغفر له حتى يغفر له صاحبها) اشبه حديث شريف روايت کرده جابر رضي الله تعالى عنه اولديني مستطرفه محرردر لکن جامع صغيره ابوسعيد الخدری دن دخی مروی اید وکی و ثم قال ايله آریلوب (من الزنا) دن صکره مقام بیان وجهه (ان الرجل الخ) دیومستوردر ومالی صافک غیتدن یعنی عن ظهر الغیب برمنوال اشارت سابقه شقوتدن بریسی و بلکه قلب ايله ذکر غیتدنکه اشبوغینک کاهی زناک کاهندن اشد در یعنی جراسی اندن زیاده اولور زیرا رجل وانساندن حسب البشريه بعضا زنا فعل اقبی صادر اولوب اندن توبه واستغفار ایلدکه حق تعالی رحمت واسعه سببه توبه سن قبول ايله احسان پیوردقده جرادن قورتلور لکن غیته صاحب ومقارن اولنه یعنی غیت ایلدیجی به توبه ایدرایسه ده عادل مطلق اولان حق تعالی غیت ایلدیجی کیسه حلال ایتدیکه مغفرت قلم ایتدی حلال ایتدیه یاخود استحلال ایتدیکسن بن وفات ایدرسه تدارک استحلال متعذرا ولد یغندن اشدیت مذکوره تحقیق ایدردیمکدر حضرت انس دن روایت اولمشکه بر کیسه مسلمینی غیت و لحومنی اکل ایلسه یاخود والی وضاً بطه غمر ایلسه یوم قیامته کوزلی کولک اوله رق کتور بلوب ویل وعذاب ايله ندا اولنور اول کیسه افار بی ییلور لکن افار بی ای کال تغیرندن یله منزل (معاویة بن قره ناسک نزد الهیده افضل واشرفی قلب و دروننده بر فردی بغض وعداوتی اولوب وناسی غیت ایلاندر دیمشدر) امیر بنی تمیم اولان احنف بن قیس تابعی تشکرا بنده ابکی خصلت حیده واردر که بریسی مجلسمدن بر کیسه قالدقده انی غیت ایلیم (ابکیجی رفوم بنی امور ومصلمتارینه ادخال ایلد که امور لینه مدخله ایلیم دیمشدر زهی خصلت) ربیع بن خیم رحه الله تعالی به زسنی پراحدی غیت ایلدیجک حالده کوردیمکدر یوقدر دیدکرنده نفسمدن راضی دیککه ائک محاسبه سندن فارغ اولو ده یعنی خلاص بولوبده انی ذم ناس ايله مشغول ایده یم دیوب شویینی انشاد ایلدی * لنفسي ابکی لست ابکی لغیرها * لنفسي من نفسي عن الناس شاغل * مال یت ایتجی بن نفسه اغلرم نفسک غیر یسنه اعلم نفس بنه نفسک اثم ومحاسبه سیله اشغال ايله ناسدن غافل وشاغلدر (محمد ابن حرب دیمشدر که ابتدا صابونی ایجاد ایلان سلیمان بن داود علیهما السلام وسویق ایجاد ایدن ذو القرنین وکا غدی ایجاد ایلان یوسف علیه السلام وکاغلدر ابتدا کاتب واسلامده شهرلومدینه بنا ایده نیک ابتداسی حجاجدر وخبر رفاق یعنی خبر جنسندن کرده وجورک وحلقه کی شبلری ایجاد ایدن عمرود وغیت ایده نیک ابتداسی ابلیس علیه اللعنه در که آدم علیه السلامی غیت ایلدی ذکر اولنان سویق وانقوایده پسته دیدکری معروف نسنه که ما کولات قسمندردیو تعریف اولمشدر لکن قاموسده السویق کامیر معلوم دیمشدر وسامی نام لغت معتبره ده السویق پست کندم جوشیده دیو تفسیر اولمش وکندم پرنده ارزن یعنی طارو دخی کورغمشدر بوصورنده طارودن و بغداددن دخی یا پلیدی و عربستانده دخی شایکان ایدوی ظاهر اولور (روایت اولمشکه حق سبحانه وتعالی موسی علیه السلامه غیت ایدن توبه ایدرایسه ده جنته داخل اولنرک آخری وغیته مصر اولور ایلسه یعنی توبه به موفق اولماز ایلسه ناره داخل اولنرک اولیدر دیو وحی الهی اولمشدر (متصف اولمادیفک اخلاق حسنه ايله سنی مدهانه بولندن و جاها ستایش ایدن دیندن امین اولمه که متخلق اولمادیفک اوصاف ذمیه ايله دخی غیا بکده سکا اسناد ایدر وزدکده آخری غیت ایدن شخص بده اعتماد ایتد که سنی دخی غیرک عندنده غیت ایدر مقال کلمات سنیه اسلافنددر (حسن بصری حضرت ترینه فلان آدم سنی غیت

ایتدی دیدکرنده او آده بر طبق خرما هدیه کوندردی حیرت کلوب همان حضور حسن بصری به رومال وین سزی غیت ایتدیکن هدیه ارسالنه یادی ندر دیو سوال ایتدکده یاسن بکا حسنا کی اهدا ایتدک بنده مکا فاتی مراد ایلدم پیوردیلر (ابن مبارکدن روایت اولمشکه اگر بر کیسه بی غیت مراد ایلسم ایدی بابای وانامی غیت ایدرایدم زیرا غیت ايله حسنام غیت ایتدیکم کسانه کیدر والدینم ایلسه بو حسنامه سائرلندن احقندر (وصاحب المستطرف دیرکه برانسان انسان آخری محاکات ایدرسه یعنی تقلیدنی ایدرایسه مثلاً تقلیدنی ایلدیجی کیسه طوپال ایلسه طوپال یوریمک کی وسائر تنقیص مراد ایلدیجی هیئتک تقلیدنی ایتدک کی بونلرک جله سی حرامدر و بعض متفقهین ومتعبدین یعنی کند و بی فقیه وعابده بکرمش ریاکارانک کویاغیت کاهنده بولیمز زعیله تعریضا غیتلری مثلاً برینک حالی نشکدر دیو صورلدقده جوابلرنده الله تعالی بزری وانی اصلاح ومغفرت ایلسون وجنتاب حقدن عفو وعافیت استرز وخدايه نثار اولسونکه بزى ظلمه قیوسنه وارمغه مبتلا ایتادی وشردن حقه صفندق وخدا یزی قلت حیا دن حفظ ایده کی دعا لایدرلر که بوسوزل تصریحندن ادلدر که اول ذکر اولنان آدمی عین تنقیص وتعبددر (ودخی معلوم اوله که غیت ذکر ایده نه حرام اولدیجی کی استماع ایده نه دخی حرامدر بولیمز برجه برانسان برینی غیت ایلدکده ضرر خوفی یوق ایلسه منع ونهی ایتدک لازمدر ضرر خوفی وار ایلسه قلبندن نهی وانکار ایدوب مجلسدن ممکن اولورسه قالدقده دخی لسان ايله غیت ایتدک حرامدر دیوبده قلبندن استماعنی استرایسه بعض علما بوصفت العباد بالله نقادر زیرا الله تعالی وتقدر * واذا رأيت الذين يخوضون في آثنا فاعرض عنهم * پیورمشدر که مطلقاً مجلس سوده بولیمز اورادن صاوشمه اشارت واردردیدیلر ومجلس غیتندن قالدقده دلیلدر دیدیلر انتهی مائی حضرت رسالتنا هه خطابا تکذیب واستهزاء وطعن ايله آیات قرآنی به خوض وتعربض ایدن کفاری کوردیکک وقتده مجلسلرندن قالدق دیمکدر وبومعه ده انشاد اولنان اشعارنددر * وسمك صن عن سماع القبح * كصون اللسان عن النطق به * فالك عند سماع القبح * شريكاً لقائله فأنبه * یعنی لسانکی قبح اولان سوزلندن حفظ وصیانت ایتدیکک کی قولاعکی دخی استماع قیچدن حفظ ايله زیرا سماع قیچندن قاجز ایتدک کاهنده قائلنه شریک اولورسن پس بولیمز متنبه اول یعنی همان غیت دیکده صاوش دیمکدر * الفصل الثالث فی السعایه والنهیة * فصول عدیده دن اشبو اوچنجی فصل سعایه ونهیة نیک حرمتی بیاننده در (قلت) سعی با ايله صله لنورسه یعنی سعی به دینورسه نیمه وغمر معنا سندر که ترکیده قوغه لمق دینور ونم دخی اصطلاح اهل شرعه لفته هس وحرکت حقیقه معناسنه اولان نیمه دن مأخوذ اوله رق بر کیسه نیک کرک او کیسه نیک وکرک نقل ایلدیجی کیسه نیک یاخود آخر کیسه نیک عندلرند * اولان حالتی افساداً عبارة یاخود اشاره ویا بونلرک غیرله اشاعه واطهار واخباردر قال الله تعالی * ولا تطع كل حلاف مهين * هماز مشاء بنیم مناع الخبر معند ائیم عتل بعد ذلك زنییم * اشبو آیت نهی نیمه بی ناطقه در مال شریقی اولنده واقع * فلا تطع المكذبین ودوا لوتدهن فیدهنون * منطوقی انضامیه ختم انیساعلیه الصلاة والسلامه خطابا مشرک اهل مکبه اطاعت قیلد که قرآنی مکذبلردر وانلر کندلره مدهانه ایتدی نمی ایدرلر ناکه انلرده سکا مدهانه ایده لر یعنی استرز که شرکدن نهی ترکه تلای ایده سن یاخود کاهیجه شرکده انلره توافق ایده سن انلر دخی ترک طعنه سکا تلای ایده لر ودخی شول کیسه به هر بحلاف مهین هماز اطاعت ایتد که حق وباطله یعنی بولدر حقیر لر ایدر دخی غیری بی زیاده غیت ایدیمکدر قوغه لمق وجهیه تقال کلامدر ایمان وانفاق

بیتارنده اولان منافات برطرف اولور دیمشدر (اما صاحب مستصرف دیر که اما تهنیدی ایقاعه قادر
ذواته خلق غموسعایت ایتک غیبت و غمیه و سائر ذمائم جهت نردن اشد خصال ذمیه بی جامع اهلاک
ایدی بر فساد در که انکله نفوس تلف و اموال قرین مصادره و احکاب عزت ذلیل و شریف
وضیع و سید قول و نیجه دم رهین اراقه و عرض ارباب مال و صفا متقاطع و واصل مفرق و زوجین
مطالقی و مجمل عدو اولور (قلت) روزگارک مساعد سنده اولان ذواته لایقدر که خشیه
الاهی در پیش ایدوب ساعی بالفساد و غم بدنهاک سوزنی اصفا ایله کارنا صوابده بولنموب
* سرمسند اقباله غرور ایله کل * و ارایسه شعورک ایلده کور خیر عمل * نوبله بخند دیر که بومسند
* چوق کیمسه کذر ایلدی سندن اول * مخطر سبله کندین خبر ایله یاد ایتدیر (رباعی)
مذکور اسعد فقیرک کوردیکی اقوال سخنوران قدمادندر (قدمانک حکمت کتابلرنده کورلمشدر که
حق تعالی ایله ناس مثلث درواصمی دیمشدر که مثلث اول شخص صدر که آمره برینی غم و سعایت
ایدر اودخی غم اولان کیمسه به تعدی ایلدکه اول شخص اوج نفسی لفظا و معنا اهلاک ایدر
بری غم ظاهر اولان رجل و بری معنی کندی و بری دخی آمر در که غماز ایله معا مستحق عذاب و نکال
اولمش اولور (بعض حکما دیمشدر که عقول اعدا سبله مودت سارقلرندن حذر ایلک
انلر کیمدر دیرسه کز تمام وساعی اولان کیمسه در زیر سارقلر اموال و اشیا سرقت ایدرلر
بونلرایسه ناس یینده محبت و مودتی و حسن الفت و معاشرتی سرقت ایدرلر یعنی قالدیرلر
(مثل سائر ائردر که واشی و غماه اطاعت و سوزنی دکلان صدیق و دوستی ضایع ایتش اولور
اکثر یا شجر قطع اولند قدینه کوکندن بتر و سیفله لحم کلسه اوکیلور لکن لسانک یاره سی اوکولر
اشبو حدیث ابن مسعود رضی الله تعالی عنده روایت کرده ابو داد و ترمذی رحهما الله تعالی
در که (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا یبلغنی احد من اصحابی عن احد شبرا فانی احب
ان اخرج الیکم و اناسلم الصدور) مال حدیث اصحابیدن بری آخردن برکلاهی بکا تبلیغ و ابصال
ایلسون زیر بن محبت ایدر که سلیم صدر و قلب منشراح اوله رق سزله ملاقات ایدیم دیمکدر
(صاحب مستطرف دیر که و ناسدن بعض کسان وارد که الوان مختلفه ده کورینورلر و ایکی
بوزلو و ایکی دلی اولوب بر طاقه بروجله و دیگر طاقه روی دیگرله کیدرلر یعنی هر بر قوم مناسب
و ملایمی ایله تکلم و مدهاته ایدوب قوم آخری ذم و قوم آخر مذکور قوم اوله ذم ایدرلر اشته
بویه اولان عند الله وجه و مکرم اولماز (اشبو معناده صالح بن عبد القدوس * قل لادی لست
ادری من تلونه * اناصح ام علی غش تداجنی * انی لا کثر مما سمعتی عجبا * یدنشخ و آخری منک
ناسونی * تفتانی عند اقوام و تمدحنی * فی اخرین و کل عنک یأتینی * هذان شبان شتanan
بینهما * فاکفف لسانک عن شتمی و ترینی * قطعه سنی نظم ایتشدر (مالی تلون مزاجندن
نه رنکده اولدیفنی بیه مدیکم شخصه ای صالح سویه که سن بکا صدیق و محب اوله رق نصیح و پند
ایدی بچیسین یوقسه درونکده حقد و کین اولوبده مواجهه مده مدارائی ایدر سن بن بکا سنک
توصیفلر کدن تعجب بونندن اکثر که سنک برالک شخ یعنی بخل ایدر دیگرالک ایلده مواسات ایدر
یعنی سن بنی بر قوم نزدنده غیبت و قوم آخر یاننده مدح ایدر سن مدح و ذم ایدن باشقه باشقه
اولوبوب ایکسده سن اولدیفنکدن بکا تعجب کلور زیرا ذم و مدح ضدان اولوب بونلرک ییننده
میابنت وارد بویه منافض ایلده بولنه آرتق بنم شتمدن و تر ییندن کف لسان ایلده دیمکدر (بعض
بلغایک عدد افعی یعنی حیه کیره برملون آدمدن خبر اولور دیمشدر و بملون کیمسه بی ابو پراقش
و ابو قلموند سکر سکر در (صاحب مستطرف ابو پراقش اوزرنده کونا کون نقطه ایله منقوط

برقوشدر برکونده درلو درلورنک ایله تلون ایدر دیو ذکر ایتش و ابو قلمونی دخی رومده حریردن
طوقنور برقاشدر که الوانله تلون ایدر دیوب قاموسده دخی بویه یازلمشدر غالباً جانفس اولقی
کر کدر (وطایش یعنی خفیف العقل اولوب بریده قرار ایتیان کیمسه به ابو ریاح دخی دیرلر ابو ریاح
نحاسدن معمول بر فارسک صورتی اولوب حصده واقع جامعک قیوسی اوزرنده قبه فوقنده تیوردن
برعود اوستنده ایش صاغ الی و سیاه سی ممدوده اولدیفنی حالده ادنی روز کار ایلده دوز ایش
وانکله مهب ریچی ییلورلر ایش عر بستانده قامش اوزرنده و دیار عزله عجمده صبیانک سجمله
باغلیوب برهوا ایتدکری کاغده دخی ابو ریاح کیمیه ایش (قلت) سفاینده اولان تویله
واو جاقلرده و صوبه لرده اولان تنکله ده فیه دخی جائزدر (اسعد فقیر دیر که اشبو ابو ریاح حصده
یا جامع النوری اوزرنده یا خود مشهد علی جمعی مناره سی فوقنده اولوب تیورلنک استیلا سنده
ضایع اولمش یا خود تیورلنک قالدیروب مناره سنی نصفه قدر ییقبوب حالانماره نک نصف آخری
باقی و بوجله ابو الیاحک برنده یلار اسدیکی اها لیسندن تحقیق اولمشدر (حکایه) معاویه
رضی الله تعالی عنه اخف بن قیس سن بزه شویله بویه دیمش سن بوللو مواخذ ایلدکه اخف
انکار ایدر تکرار بکا ثقه خبر و پردی دینجه اخف ثقه تبلیغ ایتز یعنی غماز اولماز دیو جواب رنکین
و یرمشدر (عظماء قدماد ن فضل بن سهیل سعایه و غمیه به بغض اوزره اولوب اگر کندی به
بر غماز کلسه اسکر صادق ایشک سکا بغض و کاذب ایشک عقاب ایلده رز واکر استقاله یعنی
ندامت ایدر ایشک اقاله یعنی قبول ایلده رز دیو یوز و یرمایدی (بنه موی الیه سعایتی حاوی
بر مکتوب کلدکه جواینده سعایت و غمیه بی قبول غمیه ایلدن زیاده شر در زیر سعایت و غمیه
شره دلاندر و قبول انجاز و اجازتدر بر شیشه دلالت و اول شیبی اخبار قبول و اجازت کی دکلدر
همان سعایتدن حذر ایدلر اگر سعایتده صادق ایلده کز صدیقله لیم اولمش اولور سکر ز برانکله
حفظ و ستر عرض ایتامش اولور سکر دیو یازمشدر * من سعی بالنمیه حذر الغرب و مقته
الغرب * دیمشدر (مالی غمیه ایله سعی ایدن شخص اولقدر مضطر بدر که فاره ای قورقودر
و صورت متوهمه هلاک ایدر یعنی فاره طقد دیسندن اورکر و بر تصویر کورسه اودی قویوب
کبردر دیمکدر (بلغای خلفا دن مأمون ابن هرون الرشید * النمیمه لا تقرب موده الافسدها
ولا عداوه الاجددتها ولا جاعة الابدتها ثم لابد لمن عرف بها ونسب اليها ان یجتنب وتتحاف
معرفة ولا یوثق بمکانه * دیمشدر که مفادی غمیه بر مودنه و عداوته و برجاعته قریب اولمادی
الافساد و تجدد و تفریق و تبذیر ایتدی و بر کیمسه ساعی و تماملق ایله شهر تکبر اولسه اندن
حذر اولمقی و بنی یلسون دیو قورقولقی و ذاتا و جاها رتبه سنه اعتماد اولماتی کار عقلدر دیمکدر
(و بومعناده بعض بلغای علما شوقطه بی انشاد ایتشدر * من غم فی الناس لم یؤمن عقابه *
علی الصدیق و لم یؤمن افاعیه * کالسبل باللیل لایدی به احد * من این جاء و لامن این یأتیه *
* الویل للعهد منه کیف یفرضه * والویل للود منه کیف یغیه * مالی تماملق ایدن شخصک
عقر بری و حیات و یلانری مؤثر اولان کلمات غمیه و فساد علاماتی صدیق و دوستی اوزرنده
امین قلمنازلر یعنی شرنندن امنیت اولماز اول شخص کیمیه کلان سبل کیدر که بر احد زره دن کلدی
وزره به کلور بویه من اومقوله شخصک عهدینه یعنی دوستلغنه و دخی مودته عذاب اندر عذاب
اولسونکه نه اصل ایله مودتی نقض و نه شکل ایله نفی ایدر (بعض شعرا دخی شوییتی نظم
ایتشدر * یسعی الیک کما یسعی علیک فلا * تأمن غوائل ذی وجهین کید * یعنی
تمام سکا آخری سعی و غمیه ایلدیک کی سنی دخی آخره سعی و غمیه ایلر ایکی یوزلو مکیدت
صاحبک غوائل و مکر و شدائد دن امین اوله دیمکدر (صالح بن عبد القدوس دخی

کل من جاء بستم من اخ * فهو الشاتم لامن شتمك * ذاك شئ لم يواجهك به * انما اللوم على من اعلمك * یعنی هر کس که مؤمن قنداشدن سکا شتم و غیبتی کتوره سکا شاتم اودر یوقسه شتم ایدن دکلدردز برا شتم برشیدر که سکا اول مؤمن انکله مواجهه ایندییدی یعنی غیابکنده دیوب ایستدک ایدی آرتق لوم و تو بیج انجیق اخبار و اعلام ایدن کیمسه به لازمدر دیمکدر (بعضی ظرفاء تمام و عیاب وانلری اسبویتنده کوزل تعریف اینمکدر * ان یعلموا الخیر اخفوه وان علموا * سرا اذاعوه ان لم یعلموا کذبوا * معنای بلاغت احتواسی تمام و عیاب اولنر خلقده خبری ییلورل سه کتم و اخفا ایندیباروا کر شری یلوب و تفرس ایدرل ایه اظهار و اشاعه ایندیباروق اگر شری ییلورل ایه خلقی بنه شرایله یاد ایدوب یلان سو یلدیلر و بهتان ایندیبار دیمکدر (و بومعنده شوقطعه بی دخی نظم اینمکدر * ان یسمعوا ریه طاروا بها فرحا * منی و ما سمعوا من صالح دفنوا * صم اذا سمعوا خیرا ذکرک به * وان ذکرک بشوء عندهم اذنوا * ترجمه سی یاران زمان بندن بر ریه و تهمت اینمکدر اول تهمت سبیلده فرحاندن اوجارل واکر بر صالح عملی و خبری استماع ایدرل ایه دفن و ستر و اخفا ایدرل حضور و مجلسرند خبرایله مذکور اولدی یعنی استماع ایلدکلری وقتده کآن اصم اولوب استماع ایده منزل واکر سوء و قباحت ایلده مذکور اولورسم اذان پرده سبله اعلام و اشاعه ایدرل دیمکدر (حسن بصری حضرتلری * ستر ما عایت احسن من اشاعة ما ظننت * دیدیلر که فحواسی کوزکله کوردیکک محاسن ناسی کیرلوب فاش ایتامک ظن و توهم ایلدیکک قیامی اشاعه و افشادن خبر لودر دیمکدر (قلت) نسخه مرثیه ترجمه مستطرفده بصری حضرتلرینک اشبو قول بلاغت اولی (امام حسن رحمه الله تعالی دیمکده عیوب و قبیاح ناسدن مشاهده و معاینه ایلدیککی ستر و اخفا ایلک تشهیر و اشاعه ایلده دن خیر اودر دیو ترجمه اولنمکدر فاختر ماشت و لاتنی (عبدالرحمن بن عوف بر کیمسه بر کوتونسنه بی استماع ایدوب اشاعه و افساد ایلده آثم و ککاهده اوکوتونسنه بی اتیان ایدن یعنی اشلیان کیدر * نهی لعنده وارد اولان آثار در * امام بخاری و مسلم ثابت ابن ضحاک رضی الله تعالی عنه (لعن المؤمن کفله) حدیث شریفی روایت اینمکدر در علی قائله الصلاة والسلام یعنی بر مؤمن موحده لعن و رحمت باری ذوالجلال لدن طرد ایلده بد دعا اول مؤمنی قتل و اهلاک کیدر مألنده در (و صحیح مسلمده ابوالدرداء رضی الله عنه لایکون للعائون شفعا ولا شهداء یوم القیمة) حدیث شریفی دخی مرویدر علی قائله الصلاة والسلام یعنی ناسه لعنی اعتیاد و لعنده مبالغه ایدنار بوم قیامتده شفعا و شهداء زمهره سندن اولمازل مألنده در (ابوداود سنده ینه ابوالدرداء رضی الله عنه (ان العبد اذا لعن شتبا صعدت الالهة الى السماء فتخلق ابواب السماء دونها ثم تأخذ بمینا و شمالا فاذا لم تجد مساعا رجعت الى الذی لعن فان کان اهلا لذلك والا رجعت الى قائلها) حدیثی دخی مرویدر علی ناطقه الصلاة والسلام (اسعد فقیر دیر که بو مقامده صعدت و رجعت تصعد و ترجع معنای ینه در صیغه ماضی ایلده اتیاتی تحقیق و قوعلر بنه بناء در یعنی حقا قولرندن بری بر شته لعنت ایلده اول لعنت سمایه صعود ایدر و سمانک قبولی امتک عدم دخول چون قبل باریدن اغلاق اولنور پس لعنت صاغی و صولی طوئوب دولاشوب یعنی زهیه کیده چکندده متخیر اولوب مساع و جای قرار بولنجه کندوبه لعنت اولنان شخصه رجوع ایدر اگر اول لعنت اهل ایه مطرود اولور یوقا کر اهل دکل ایه لعنتی ایدن کیمسه به باذن الله رجوع ایدر دیمکدر (صاحب مستطرف شافعی دیر که اوصاف مذمومه ایلده متصف اولنره جائز در (مثلا لعن الله الظالمین لعن الله الکاذبین لعن الله اليهود والنصارى لعن الله الفاسقین ونحو ذلک و احادیث صحیحه ده ثابت اولمکدر که رسول اکرم صلی الله تعالی

علیه وسلم ربا خواره و مصورینه و پدر و مادرینه لعنت ایدنره و لغیر الله ذبح قریان ایدنره و نسیاه تشبه ایدن ذکوره لعن الله دیو لعن الله لدر که بواحدیث بخاری و مسلمده بعضی بالانفاق و بعضی بالانفراد مرویدر و الله اعلم انتهى (قلت) شارح الجامع الصغیر المولی المناوی الحنفی بیانجه لعنت رجعت کند ویه نازل و واقع اولان مظان و مواظدن بعددر و احادیث لعنده اولان ال یعنی از جمله لعن الله النایجه و المستعمعة ده ملعون اولان نایجه و مستعمعه داخل اولان حرف تعریف جنس ایچوندیر که نایجه جنسی وراثی و مرثی و ظالم و کاذب جنس لری دیمکدر بوجهله جنسه اولان لعن جائز اولوب یوقسه عاقبت انجای معلوم و مجزوم اولیان شخص واحد ظالم و کاذب و غیر یلره رجعتن مطرودیت معنایه اولان لعنت جائز دکلد و عصاة مسلمینه لعنده اختلاف اولنوب ینه جنس مراد اوله رق شارعدن قنفی عصیان ذکر اولمش ایه اومقوله کاهکار جنسنه لعنت اولنوب شارعدن استماع اولنمان عصیان اصحابنه لعنت اولنماق خصوصی اشارتکرده شارح مشارالیه در (قلت) لکن سر اجهیه ده لعنت مشرک ایلده لعنت مؤمنک ینه لرنده فرق اولوب لعنت مشرک رجعت و مغفرت رب عزت دن طرد ایدر و لعنت مؤمن فاسق ایه احسان و لطف حق تعالا دن طرد ایدی اولوب بلکه وعید و تحویدر تا که وعید مذکور ایثیدوب فسقندن رجوع و یاخود قورقوب استغفار یعنی رجعت و مغفرت باری تعالیه رجوع ایده و لهذا توبه سندنصره مسلمده بو معناه اولان لعنت دخی جائز دکلد و دیو جواز لعن مسلم فاسق صحیح بو کونه تأویل اولنمکدر فلیحفظ * امام مدح عزلت و انزوا و ذم شهرت بیانده اولان آثار صاحب مستطرف (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) الخمول نعمة و کل یترا و الظهور نعمة و کل یتنی (اثرینی عنوان مطلب قلمشدر که مفهومی شرفله اشتها ر دن سقوط نعمت ایکن هر کس اندن تیری یعنی بر ایت طلب ایدر یعنی اندن فاجورل و ظهور و اشتها ر نعمت یعنی کر بت اولوب و الحال که جمله ناس اتی طلب و نمئی ایلر دیمکدر (بعضی عرفاء خولی مدحده شوییتی نظم ایلش * تلحف بالخمول تعش سلیم * و جالس کل ذی ادب کریم * یعنی سن خول ایلده اورنون یعنی خول و انزوا به ملازم اول تا که سلامت اوزره تعیش ایده سن الفت استرایسک جهلا و نادان و بد اخلاق دن دور اولوب ادب صاحبی اولان هر کریم ایلده بحالسه ایلده دیمکدر (بعضی اعرابی * رب وحده انفع من جلیس ووخشة اتمع من انیس * یعنی چوق کره خانه ده وحدت جلبدن انفع و چوق کره وحشت یعنی ناسدن فاجق انیسدن زیاده تمتدد دیمکدر (قلت) بعضی نسخه ده یارنده نون ایلده اتمع کورلدی اشبو نسخه اوزره مال فقره چوق کره بالکراتی انسانه دفع ضررده معین و ظهیر اولور دیمکدر مطالعه فقیرا وزره بونسخه لدی التأمل تا کید اولوب بو جه تأسیس ایدیککی ظاهر اولور (ابو معاویه الضریر نام ذات دیمکده ایکی خلصت وارد که اول خلصت ایچون کوزیمک اجلسی بکا سرور و بر مر یعنی اچلدیفنی استه م بری نفسه اعجابک قلنی و دیگری بکا اجتماع ناسدن حاصل اوله جق اضطر ایدن قلبمک خالی اولسیدر دیمکدر مالمی موی الیه ضریر یعنی اعمی اولنله اگر کوزمه علت اولسه نفسی کورر و عجب ایدر ایدم و خلق ایلده زیاده القندن مضطرب اولوردم دیمکدر (حضرت عمر رضی الله تعالی عنه * خذوا حظکم من العزلة * یعنی ای ناس صفادن حظکری عزلت خلق جهتدن الک پیورمشدر (حسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه بر کون مدینه منوره ده اولان قله ر دن پرینه علی الصباح صعود ایدوب یا صاحباه یعنی ای دوسترم کلک دیو ندا ایدر خزر جیلر واروب ما الخیر دیدکدرند حسان بویتی نظم ایدم استرمکه استماع ایده سز دیوب انلر دخی پیورل

دید کارنده * وان امر و امسی واصبح سالما * من الناس الاما جنى لسعيد * دیدیکه مالى پرکيسه ناسدن سالم اوله رقى يعنى ناسك صحتندن اعراض ايد * رك كيمه و كوندز منزلند * ازوا ايد اول كيمه ايچى خلق كندويه و كندى دخی خلقه تعدى ايمه چكى جهته همان تعدى لازمه سيله فلان سعيد در ديمك اولديغى لايح خاطر فقير اولمشدر ايلرو سى همت دانايه * موقودر (سعد بن ابى وقاص رضى الله تعالى عنه وطن اصلبى ترك ايلوب عقيقه هجرت ايلدكه * احباب واخوانكزى والفت وانسبت ايلدكز بحالس واسواقكزى تركه سبب ندر ديو استفسار اواندقده * رأيت اسواقهم لاغية * و بحالسهم لاهية * و وجدت الاعتزال فيما هنالك عافية * كلمات فصيح سيله جواب و يرشدركه مالى ناسك اسواق و بازار لرى لغوايله مملو و محافل و مجالس لربى لهو و لعب ايله مشغول كوردم و عزلت ايله بو محله * اقامتى عافيت بولدم ديمكدر (فضلا دن عروة بن مر داسه جنا بركده اولان علم و معارفدن بعضى بزره نيچون بيان و تعليم بيورمر سكر ديتلدكه * تعلم ايچون مجلسه اجتماعكز سيبيله قلم حب رياسته ميل و رغبت ايدر و صكره رياست بلا سيله دارينده * خسران بولورم خوفيله ترك تعليم ايلدم ديمشدر (سفيان بن عيينه ديمشكه كبار اهل الله دن وار باب از وادن فضيل حضرت نلرى خسته اولوب عبادت ايچون وارد يغده نيچون كاديكز و الله اكر كلسكز ايدى دخی زياده نمون اولوردم علت و مرض پك كوزل شيدر آه عبادت اولماسه بيورديلر (فضيل اشار البه نجل جليلكز بر محله اولسيد مكه ناسى بن كور سيمده ناس بنى كور سيمه رديه بور ديتلدكه فضيل يازق بكاه خير خلفه موفى اولمايشم نيچون او غانه بن ناسى كور سيمه و نه ناس بنى كور سيمه ديوكلامى تمام ايلماش ديدى (حضرت على رضى الله عنه * طوبى لمن شغله عيه عن عيوب الناس و طوبى لمن لم يمتد و اكل قوته و اشتغل بطاعته و بكاه على خطيته فكان من نفسه فى شغل و الناس منه فى راحة * بيورمشركه دارينده * سعادت و سلامت شول كيمه يه در كه كندى عيبى عيوب ناسدن كندويه مشغول قبله يعنى خلقك عيينه باقبوب كندى عيبى تركه و اندن استغفاره باقه و دخی ناسك سعيدى شول كيمه در كه بيت و خانه سته ملازم اولوب قوت و رزقى اكل ايله قانع و رب و خالقك طاعته مشغول اوله و جرايم و ذنوبه بكايده اشته بو يله نفسيله مشغول اولان كيمه دن ناس راحت اوزره در ديمشدر (سفيان دخی دنباى دن زهد و اعراض ناسدن زهد و عزلتدر ديمشدر (صومعه سته ملازم و خلقدن عزلت ايتش بر راهبه نيچون صومعه كدن خلق اراسته كتر سن يعنى خافله خلطت ايترس دنبلدكه قنقى كيمه كه برونزده بيور سوزر ديو حكيمانه جواب و يرمش و از وارا حث اولديغنه كايه ايتشدر (للقير) قوله باق قائله فقه نظر * حق ايسه ايله كوكلدن از بر

الباب الرابع عشر

اشبا و ان در دخی باب ملك و سلطان و پادشاه و امور اسلامه و لاه و حكام اولانه اطاعت و رعيه اوزرنده سلطانك واجب اولان حتى و رعيه ملك سلطان اوزرنده واجب اولان حقوقى پيائنده در (عمر رضى الله عنه دن مى ويدركه بن حضرت فجر كائنات عليه افضل الصلوات و التحياته رقاب كندويه ذليل اولان و اجناد كندويه به حضور ايدن سلطان دن خبر و رك ديد يكيمه (ظل الله فى الارض فاذا احسن فله الاجر فاذا اساء فعليه الاصر و عليكم الصبر) بيورديلر كه مالى سلطان برونزده * جناب واجب الوجودك ظلى و ستر يد ريعنى جناب حقك مظهر اسماء الهيه سيدر اكر احسان ايدر يعنى قواعد مشروعه و معقوله بى اجرا ايدرايسه اجره نائل اولور بوق حسب البشر به عكس احسان ايله معامله ايدرايسه اجره عكسند و اصل اولور و ستر همان على كل حال صبر ايدوب اطاعتدن خروج ايتك ديمكدر * الشئ بالشئ يذكر * اسعد فقير داعى دبر كه ابوهريره رضى الله تعالى عنه راويى اولوب امام بخارىك تخرىج ايلد بى

مشارك شريفده مندرج (كانت بنو اسرائيل تسوسهم الانبياء كلاً هلك بنى خلفه بنى وانه لاي بعدى وسيكون خلفاء فيكثرون قالوا فما تأمرنا قال اوفوا ببيعة الاول فالاول اعطوهم حقهم فان الله سائلهم عما استرعاهم) حديث شريفى سلطان و قته اطاعت واجبه ذمت ديانت اولديغنه دليل صريحدر (مال حديث شريف حضرت سلطان انبياء و رسل صلى الله تعالى عليه وسلم افنديز بنى اسرائيلك امور و مصالح لربى انبىاى اقامه و رؤيت ايدر ل ايدى هر بنى اشغال ايتدكجه مقامه ديكرى قائم اولور ايدى تحقيق بند نصكره بنى بوقدر و هر اقلنده بر خليفه اولور بيوردر قلنده استماع ايدن اصحاب كرام اول خلفايه اقتداده بزه يعنى امة مرحومه به نه بيورر سز ديدكزنده عليه الصلاة والسلام افنديز امامت هر كيمه اولاعقد اولنديسه مادامكه امامدراكا وفا ايدك يعنى اقتدا ايدوب بيعتدن رو كردان اوليك و بغي ايتوب حقنى و رك يعنى اطاعت ايدوب اكاخير قصد ايدك ائمه به اعتراض ايتك اولماز همان اطاعت لازمدر خلفاك حفظ لرنده اولان رعايانك احوالندن خلفايه انجق واجب الوجود سؤال ايدر همان امت اطاعت و صبر ايتسون ديمكدر انتهى (خير آخرده) ايتاراع استرعى رعيته و لم يخطها بالامانة و النصيحة من ورائها ضاقت عليه رحمة الله تعالى التى وسعت كل شئ) وارد اولمشدر كه مالى راعى يعنى قنقى اولوالامرى و والى و حاكمدر كه انك حفظنده يعنى يندن رعيته اوله اول رعيته امانت و نصيحت تامه ايله احاطه يعنى حفظ و حبايت ايتيه هر شئى محيط و واسع اولان رحمت ذو الجلال اول والى و راعى اوزر ينه ضيق اولور ديمكدر (مالك بن دينار حضرت نلرى بعض كتابده اشبو) اناملك الملوك قلوب الملوك بيدى فن اطاعنى جعلتهم عليه رحمة و من عصانى جعلتهم عليه نقمة و لا تشعروا السنك بفساد الملوك و لكن تو بوالى الله يعطفهم عليكم) حديث قدسبنى بولدم ديمشدر مالى حق سبحانه و تعالى بن عظيم الشان جميع ملوكك ملك و خالق اولان عظيم الشان جله ملوكك قبلرى دست قدر نمده در قولرمدن قنقى كيمه كه بكاه عبادات و طاعتنده اوله ملوكى انك اوزرينه رحمت ايدرم و بكاه عصيان ايدنلره انلرى نعمت ايدرم اى قولرمدن سزلسانلر كزى ملوكك سبيله مشغول قيتك لكن ذنوبكزدن و از كجوب الله توبه و رجوع ايدك تا كه ملوك سزه تعطف و مريحه ايد ديمكدر (جعفر صادق بن محمد رضى الله تعالى عنه * كفارة عمل السلطان الاحسان الى الاخوان * يعنى سلطانك عمل ناهموارده كفارتى مؤمننه احساندر ديمشدر) كسرى يعنى خسرو پرويز شيرينه اشبو ملك و سلطنت پك كوزل شيدراكر ثبات و بقاسى اولسه ايدى ديدكده شيرين اكر ثبات و بقا اولسه ايدى بزره ده انتقال ايلز ايدى جوانى شيرين ديمشدر (طارق الشرىطى نام بليغ عارف ابن شيرمه ادلو ملكك اردوكا هندن مى ورايدوب * اراها وان كانت تحب فانها * سحابة صيف عن قليل تنشق * بيت نصيحت نموتى ديمشدر كه مالى اى ملك سن بو كزرت عسكر و وفرت سيم و زريكه محب و دلشيفته اولور ايسك دخی بن اى ياز بلوطى كيمه كورر كه مدت قبله ده تنشق يعنى زائل او اور ديمكدر) اسكندره بركون اهل حاجت رفع رفعة استرحام ايتاملرى ايله بن بو كزنى ملك و سلطنت ايامندن عد ايلم ديديلر (جا حظ بليغ دنبا ده عزت امر و نهى و اعدايه ظفر و منت و احسانى اعتناق ناسه تعليقدن زياده لذتلى و مسرتلى برشى بوقدر زيرا امور مذ كوره روحك نصيبى و ذهنگ حظى و نفس ناطقه لطيفك قسمتدر ديمشدر) ديتلشكه ملك و سلطنت عبادنده خلافة الله در امر خلافت حق سبحانه و تعالى به مخالفت ايله البته درست اولماز (حجاج هر تقدراطام ايسه ده سوزى كوزلدر ديمشكه بر سلطانكه زيرجا به سنده اولان رعيا و رعايا كندودن خوف و خشيت ايله رعايا و رجا لندن خوف ايدن سلطاندن خير لودر بوقدر برجه

ملك و سلطانه زیر جایه سنده اولانلری حدود الهی اجرا ایله قورق و عقی لازم اولور (ملوک)
 ساسانیان دن ارد شیر فرزندینه وصیتده ای اوغلم ملك ایله دین ایکنز قزنداشلر اولوب هر یری
 آخردن مستغنی اولماز دین ملك و سلطنتك اساسیدر و ملك حارس و حافظیدر مادامكه اساس اولیه
 ضایع و منهدم اولور (قلت) لکن اشبوسوز شرحه محتاجدر و شویله که سلامت معاش و معادی
 مستلزم اولان دین وضع الهی اولان احکام شیر یعتدر و ملوک کسرا که اهل کتاب اولماز قلمی معلومدر
 انلرک دین دبدکری معاملات خلقده وضع ایلد کلمی قوانین عقلیه در که انتظام احوال ملکی
 مستعدیدر که اردشیرک دبدیکی دین یودر و یوقوانین دخی کتب تواریح ناطقه اولدیغی اوزره
 شرایع سابقه دن مأخوذ اولدیغی بی کاند هر تقدیر اهل توحید اولماز قلمی معادلرینه انده
 فائده یوغبسه ده چونکه کتب منزله دن مأخوذ و راحت برایی مستتب اولغله امر معاش و بقای
 سلطنتلری ایچون اتی التزام اقتضا ایدر قندیر (حکایه اولنمشکه ملوک هر برشیده تفردا یلک
 اخلاقندن ایش از جمله شاه اردشیر باشنه عادتلری اوزره تاج وضع ایلد که شایسته شکر کندن اعراض
 ایچون بر فرد باشنه چیچک دخی طاقه مزایمش و ربابا س افس و یاخود بر فرسه رکوب ایلد که
 و یابریوزک طاقده بر احدانله بمائل و مشابه نسته استعمال ایدمه مزایمش (و مکه مکرمه ده امیر
 بولسان سعید بن العاصک فرستده و یاخاتمه بمائل بر فرد لابس و راکب و تخم ایدمه مزایمش و باشنه
 برکونه عمامه وضع ایلد که اول عمامه باشنده اولدیقه اکامیل و شبیه بر کیمسه عمامه وضع
 ایدمه مزایمش (و حجاج دخی بو وضع اوزره ایش) امویده دن عبدالملك دخی ایاغنه صاری مست کیمسه
 ناباغندن تزع و اخراج ایلد که بر فرد اولرنکه خف کیمه مزایمش (صاحب مستطرف رحمه
 الله تعالی دیر که جانب یمنه مسافرت ایدن بر کیمسه دن مسموم اولدیکه اول اولکاده ملکن
 غیر یی بر احد اوز یعنی اوردک اکل ایدمه مزایمش (بوراده نسخ مستطرف مختلفه در بعضیستند
 اوزرنده لوز یعنی بادم و بعضیستنده ارز یعنی برنج واقع اولشدر) اوزالفک کسری و واولق قبی
 وزانک تشدیدله در (دینلشدر که خلیفه و ملکه رعیه و خلق نهانی و آشکار تفتیش و تجسس
 ایلدیو بدنه بر جایه و تحت ملك و سلطنتنده اولان هر بر فرد احوال و اسرار یتمه مطلع اولق لازمدر
 هنوز شیر خوار اولان صیبنک مادرینه ولدینک نوم و یقضانی تفتیش و تجسس لازم اولدیغی کی
 (قلت) اشبو تفتیش خصوصتده فقیر بر رساله عربیه مفصله ده کودیدمکه انده یونک فوائد کثیره سی
 اولدیغی ادله له یله محرردر (اردشیر صفار و بکار رفیع و ضیعدن هر بر فردک حال و شایانی و احوال
 و افعالی تفحص و تجسس ایدر ایدی حتی بعضا اظهار برله سنک خانه کده بو کیمه شویله بویله برشی
 واقع اولش دیر ایدی بناء علیه حقنه بزم ملکه سمان ملک کلوب خبر و پر دینور ایدی (عمر رضی الله
 تعالی عنه وقت خلافتلرنده ناسی بر مرتبه تفتیش و تجسس ایدر لری دیکد کند و لرن دن مر اهل
 بعده ده اولانلرک احوال بر بنی خانه سعادتلرنده یتوت ایدنلرک احوال لری کی ییلور ایدی
 حضرت عمرک معاویه رضی الله تعالی عنهما بو خصوصده اثر یتمه افتد ایدوب تجسس احوال ایدی
 (حضور زیاده بر رجل کلوب کند و بی تعریفه باشلده قد زیاد اورجله کند و کی تعریفی
 ایدرسن بن سنی پدر و والده کدن زیاده ییلورم و حالا اوزر کده لبس ایلد یلک لباسی دیکن درزی بی
 ییلورم دیوب احوالی تقریرمه باشلده قد زیادک کلامندن رجله خوف کلوب دتره مکه باشلدی
 (آل عباس اقر باسندن بری حکایه ایتشدر که حق تعالی مأمون خلیفه دن راضی اولسونکه
 بر خاتونی تزوج مر ایدوب مشار البهدن احوالی تجسس نیور ملری بر جایلدیکمده سنک خطبه
 ایلدیک خاتونک حالی و جالی و افعالی شویله و بویله دیوب اطرافها وصفه باشلدی بر تفتیه دک
 و احوال ناسه اولان اطلاع بر یتمه حیران اولدم دیتشدر (و ینه اولو الامر طاعت لایلدیغنه

دائر اولان آثار دندر که حق سبحانه و تعالی کتاب حکمتده یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله
 و اطیعوا الرسول واولی الامر منکم پیورمشدر که مآلی ای مؤمنلر الله تعالی طاعت ایلدیک
 و دخی رسولنه یعنی محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه و سلمه و دخی سز لرن امر صاحب برینه
 طاعت ایلدیک دیتشدر مفسرین رحمه الله تعالی اولو الامر ایله مراد عهد رسول الله صلی الله
 تعالی علیه و سلمدن الی ما شاء الله تعالی اجرای احکام الهیه ایله مأمور اولان خلفاء و امراء
 و قضاة و امراء سربیه یعنی ضابطان عسکر جمله سی مندر رجدر بویقدیر رحمه خلفاء و ملوک
 و سلاطینه طاعت واجب و خلفاء و ملوک جاندن تقلید اولنان قضائه و مأمور قلنان و لاته
 و سرعسکرله دخی طاعت واجبدر و مخالفات ایله باغی اولانلر آثم اولور (و روینانی صحیح البخاری
 عن جابر بن عبدالله قال یا یعت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم علی شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله و اقام الصلاة و ایتاء الزکوة و السمع و الطاعة و النصح لکل مسلم)
 بخاریده مضبوط روایتکرده جابر رضی الله تعالی عنه اولان اشبو حدیثک مآلی راوی
 جابر بن عبدالله رضی الله تعالی عنه دیر که رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه امور خسه اوزرینه
 مبايعه و اتباع ایلدیم اولکیمی حق سبحانه و تعالی لک و حدایتی و محمد علیه الصلاة والسلام
 قبل باریدن رسول اولدیغی اقرار و اعتراف و شهادت (ایکنجیمی فرض اولان صلوات خمس
 مفروضه یعنی بش وقت نمازی ادا و اقامت (اوچنجیمی زکاتی ادا و اعطا (دردنجیمی رسول الله
 صلی الله تعالی علیه و سلمک امر شیر یفلر بنی استماع و اطاعت (سینجیمی هر بر مسئله بند و نصیحتدر
 (کعب الحیر حضرتلرنه سلطانن سؤال اولند قدده سلطان روی ارضده حق تعالی لک
 ظل و سایه سیدر هر کیمکه سلطانه اراده خیر و اطاعت ایدر ایسه هدایتده اولور خیانت
 ایدر ایسه غوایت و ضلالتده اولور دیدیلر (حدیفه رضی الله تعالی عنه پیورمشدر که سلطانه
 دشنام و بد دعایتیک زیر روی ارضده ظل الله در حق و دین اسلامک قیام و ثباتی و علو و ظهوری
 انجیق سلطان ایله در حق سبحانه و تعالی ظالمینک ظلمی سلطان ایله دفع ایدر و اهلاکه مستحق
 فاسقینی سلطان ایله اهلاک ایلر (عمر بن عبد العزیز حضرتلری برکون خواجه سنه سکا
 اطاعتنه شکلدر حق استادی ادا ایلد می دیو سوزر خواجه سی دخی ای امیر المؤمنین
 اطاعتک بک کوزلدر دیدکده عمر بن عبدالعزیز برای خواجه بنم سکا اطاعت کی سنده بکا طاعت
 قبلده بیقلریکی دوداقلرک کورینور حبیتله قرق و ثوبکی طو یوقلرک کورینجه کس دیو امر
 ایتشدر (ابوهریره رضی الله تعالی عنه (من اطاعنی فقد اطاع الله و من عصانی فقد عصی الله
 و من اطاع امیری فقد اطاعنی و من عصی امیری فقد عصانی) حدیثی روایت ایلشدر صلی الله
 تعالی و سلم علی قائله (مآلی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم پیورمشدر که بر کیمسه که بکا
 طاعت ایدمه حق سبحانه و تعالی طاعت ایتش اولور و بکا عصیان ایدمه حق تعالی طاعت
 ایتش اولور و بنم امیرمه طاعت ایدمه بکا طاعت ایتش اولور و بنم امیر و خلیفه مه عصیان ایدمه
 بکا عصیان ایتش اولور (صاحب مستطرف دیر که احادیث صحیحده رسول اکرم صلی الله تعالی
 علیه و سلم اولی الامر طاعت و متابعه و محبتله امر ایتشدر که بویاده کتب شرعیه و اخلاقده
 محرر احادیث تتبع و تخریر اوانسه ایدی کلام طویل اولسنی اقتضا ایتکله بومقدار ایله اکثفا
 و بو خلاصه املا اولندی لکن معلوم اوله که باری تعالی جمله بی حقه ارشاد و زین و ابتداء عدن ابعاد
 ایله (قواعد شرعیه مطهره و اصول ملت حنیفه محرره دندر که امام المسلمین و سلطان دینه
 طاعت کافه برایا و رعایا و تبعه سنک اوزرینه فرضدر زیر سلطان دین و اسلامده طاعت امور شتی
 اولان مصالح دینه بی ضبط و جمع و امر مسلمینی تألیف و تنظیم ایدر و اما نعوذ بالله سلطان و ملکه

ادام الله تعالى بقائه الى يوم الجزاء عصيان ومخالفت ارکان ملت اسلامی هدم ايدر وعند باری
ذو الجلاله منازل سعادتک ارفع واعلاسی خلیفه وسلطانه اطاعتد زبرا اطاعتده فوائد کثیره
ومنافع وفیره حاصلدر از جمله عباد الله فتنه وفساددن معصوم ومصون اولورلر وحدود شرعید
واحکام نبویه سلطانه اطاعت ومعاونتله اجرا اولتور وهر بر فرد کندی به واجب وفرض اولان
عباداتی سلطانتک معاونتله ادا ایلر وهر کسک دماء وخون ناحق انکله حفظ وحایه اولتور
وابناء سیل وارباب تجارت واهالیکنک کرک نفسلرینک وکرک امواللرینک وقایه وحایه سی سلطانتک
وجودی وقهر وغلبه سبله در سمع وطاعتده اولانلر دارینده فوز ونجات ایلله سلامتده وعصیان
ومخالفتده اولانلر ضلالتده در (وعلماء وحکماء نه کوزل یسان ایشلردر که سلطانه اطاعت نور
وضیاسی ایلله استضا ایده نه هدایت واطاعتدن خروج ایلله باغی اولانلرک عصمتلری منقضده در
وذنملری اماندن بریلدر وسلطانه اطاعت وانقیاد الله ذوالجلالک جبل متینی ودین قویمیدر
ومعاذ الله سلطانتک طاعتدن خروج انس طاعتدن خروجله وحشت آباد معصیتده دخولدر بر کیمسه
سلطانه درویندن عیاذ بالله تعالی بغض ایلسه ذلیل وضال اولور ومحبت ونصیحت واخلاص
ایلسه دین ودیاده مرتبه رفیعده ومیزله منیه نائل اولور وسلطانه اطاعت وانقیاد واجبدر که
حق سبحانه وتعالی قوللرینه نبی کریمه ازال ایلدیککی کتاب مبینده بوجه محرر امر ایشلدر
همان جناب واجب الوجود جلله مزه رشیدی الهام ودائرة اطاعتده برد وام ایدوب
شروع نفس وشیطان دن مصون ایلسون آمین * حسبنا الله ونعم الوکیل * انتهى

الباب الخامس عشر

اشبو اون بشقی باب سلطان ایلله مصاحبت اید نلره لازم اولان شیلر وکثرت مصاحبتدن تحذیر
بیاننده در (سلطان المفسرین ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولنشکه پدرم عباس
حضر تلمی پند ونصیحتده بکا دیدیلر که مایه فطرتکده استعداد عقل ورشدکده سداد اکرم
کله چکده سنکله خلفاء وامراء مؤمنین مشورت وامور ومصالحه محرم اسرار اوله رق خلوت ایدرلر
واصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن جوق اکابر اوزرینه سنی تقدیم وترجیح ایدرلر سکا
اوج امر ایلله وصبت ایده رم (اولکی خلیفه سنی بر مصلحت محرم ایلدکده اول سری کم و اخفا ایلوبوب
بر فرد افشا ایتیمه سن (ایکینجی خلیفه حضورنده کذب و دروغه جرئت وجسارت ایلیمه سن (اوچینجی
وصبت خلیفه حضورنده بر کیمسه بی قدح ومذمت وغیبت ایلیمه سن دیوتنیه ایلش ایدی دیمشدر
(امام شعبی رحمه الله تعالی دیر که ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دیرنک بو وصبتی بکا روایت
ایلدکده شو اوچک هر بری ییک نصیح و پند دن خیر لو در دیدیکمه ابن عباس الله ذوالجلاله
عین ایده ریمکه اوزرینک فصایح امیر کلماتن خیر او در دیدیلر (بعض حکماء دیمشدر که سلطان
سنکله طرح تکلف ایلوبوب انس والفتی زیاده ایلدیکجه سن خوف واجلالی زیاده ایلله وسلطان
سکا قرن داس معامله سی ایلر ایلیمه سن پدر وسید معامله سی ایلله وسکا هر وجهله رخصت
ویروب موانستی زیاده ایدر ایلیمه سن عبد وقول مولاسنه وافندیسنه نه وجهله خدمت
ومعامله ایدر ایلیمه اویله ایلله واول معامله لدن مفارقت ایلله وحضور سلطانه دخول ایلک
مقدرا اولور ایلیمه ثنا ودعا ایلله بدء کلام ایلله وثنا ودعائی دخی اکثر ایلله زبرا اکثر دعاء ملات
و وحشت ایراث ایلر (دهاتدن مسلم بن عمرو دیمشدر که سلطانه قریبتی اولان کیمسه قریبت
ومصاحبت ایلله مفرور اولیمه وبمحسب الاقتضا قریبتدن طرد وتبعید اولدقده متغیر ومتکدر
اولیمه (روی ان بعض الملوك استحب حکماء فقال له * یعنی ملوک ماضیه دن بر ملک مو فقی

ذوفنون وحکمت شناس بردانابی کندویه قرین ومسئشار قلیق مراد ایلدکده ملک مشار الیه
اودانادل * اصحبک علی ثلث خصال * یعنی ای ملک اکرم ذات همایونکزه اوج شرطله
مسئشار اولمغی اختیار ایدرم دیوتضرع ایتدکده * قال * یعنی جناب ملک کریم * وماهن *
یعنی اوشرطلر نه در دیوسؤال ایلدکدرنده * قال * او حکیم * لانهنکلی سزا ولانتم لی عرضنا
ولا تقبل فی قول قائل حتی تسلیفنی * یعنی حیوانا موسمه خلل کتور مامک و بخله اسئشاره
پیور مدخفه بنم حقمده براحدک قول قبول پیور لماعی یعنی قول ورأیله حکم وعمل قلمنا مق دیدی ملک
مکرم بوشرطلره مساعدده برله * قال هذا لك ومالی عندك * یعنی بونلر سکا دائردر وبکا
متدائر شرط دخی یوقیدر پیوردی اودل اکاه دخی * قال لا فشی لك سرا ولا دخر عنك
نصیحه ولا اوتر علیک احدا * یعنی ای ملک قدر اکاه سربکی فاش ایتیم وحق عالیکزده نصیح وارائه
خبری تأخیر واهمال و بر فردی اوزرینکزه ترجیح ایتیم دیدکده او ملک ملک سیرت ورافت
سیرت * قال نعم الصاحب المستحب انت * دیو تحسین وفی الحال کتدیبارینه قرین قلمشدر
(قلت) ترجمه فقیر بو حکایه ده بعضا لازمی اخذ طریقله در (اشبور وایت نسخه مترجمه
مرثیه ده (روایت اولنشکه ملوک ماضیه دن بعضیسی بر رجل حکیمی مصاحبت ایلله اختیار
وغیرک اوزرینه ترجیح وایشار ایلدکده بر کون ملک او حکیمه سنی امثالک اوزرینه تقدیم وشرف
مصاحبت ایلله تکریم ایلدیکیمک سبب وحکمتی پیلور مبین دیدکده حکیم معلوم عاجزانه م دکلددر
آگاه پیورک دینجه ملک وخلیفه سنده اوج خصلت حسنه وار در سبب ترجیح وتقديم اودر
دیدکده حکیم تفرس وتفتن پیور دینکزه اوج خصلت ندر دینجه ملک اول اوج خصلتدن
بر یسی اصلا سمری افشا ایتیم سن ایکینجیسی عرض ونامو سیمی هتک ایتیم سن اوچینجیسی
حقمده تفوه اولنان بر کیمسک قول وکلامی بخله اسئشاره ایلیمکسین قبول ایلیم سن دیه رک
خصالی تعداد ایلدکده حکیم ای ولی نعمتم خلیفه تعداد پیور دینکزه جناب خلافت نصایبکزه
فهم وادراک پیور دینقیدر حق عالیکزده بنده کزک خیر خواه لغم معلومکن میدر دینجه ملک
ای حکیم معلوم دکلددر سوبله دیدکده حکیم مصاحب سرکزی فاش ایلیم وحق عالیکزده
نصح واراده خبری اهمال ایدوب تأخیر ایلیم و بر فردی اوزرینکزه ترجیح ایدوب ایشار ایلیم
دینجه ملک استحسان ایدوب نه کوزل مصاحب سن دیه رک تحسین ایلدیلر دیو ترجمه اولنشدر
وزیده افادات وعبارات ترجمه کیره مذکور در (الفقر) منصفاً مرتبه مقدر نجه یازدم *
کرم ایت ظاهر اولان سهویمه جز خط خطا (نوشروالک وزیر حکیمی بزر جهر دیمشکه
بر ملکه خدمت ایلدیککده آ نام ومعصیتده ورب ذوالجلاله مخالفت اوله حق محفلدره اطاعت ایلد
زیرا حق سبحانه وتعالیه اطاعت ملکه اطاعتک فوقنده در وجناب واجب الوجودک عذاب
وعقابی ملکک عذابدن اشدر (حکماء وعقلا دیمشدر که اگر ملک وسلطان ایلله مصاحبت
مقدرا اولورسه تعظیم وتوقیر ایدوب هیبت ووقارینه خلل ویره جک طور ایلله مصاحبت ولا ابالیانه
حرکت ایتد زبرا سلاطین حضرتلرک ناسدن احتیاجلری هیبت ووقارلرینک ثباتی ایچونددر
هر نه قدر انسک زیاده اولورسه ده تعظیملرینه رعایتی ترک ایلله که عزت ورغبتک زیاده اوله
(وبینه حکماء سوزلرنددر که سلطانه تعلیم علوم وارائه رأی وتدبیر ایدر ایلیمک کویا سن اندن
تعلیم وطلب رأی شکنده حرکت ایلله وسلطان سنی بر مرتبه رسیده ایلیمه که هر کلامک
زردنده نافذ وهر نیازک مقبول اولوب سوزیکی اصلا رد ایتیمه بنه سلطانه خواص قرناسی
میسانته کبرمه یعنی انلره حسن مدارا ایلله اگر علیهکه اولورلر ایلیمه ایش مشکل اولورلر
سلطان بعض اموریکه متغیر اولسی جائز و واقعدر اول ارالقده قرناسکا انفعال سلطانی

از تیروب تبرید ایدر * اما تذکر و دقت صحبت سلطان * حکمای عرب و عجم و سایر قدیم
و حدیثا ملک ایله کثرت مصاحبتن نهی و منعده اتفاق ایتمشدر و همایون نامه نك اصل
و مأخذی اولان کلبه و دمنه آندده سرپا دقایق حکمت عملیه بین میان اولان کتب دیرینه بوجته
دائر و آفر نصایح وارد (ضرب مثل اوله رق وارد اولمشدر که سلطان ایله مصاحبت ایدنه نك
خطری بجره راکب اولانك خطرند ن اعظمدر) بعض حکما دیمشدر که ثبات و دوامده
رعایه احق امور امور خلیفه و سلطاندر زیر سلطان ایله بلاتامل مصاحبت ایدن شعار غروری
بس ایتمش اولور قنبر (حکم هند ده وارد اولمشکه سلطان ایله مصاحبت و قرینده تقدیر
عزت و دولت و ثروت و ارایسه اولقدر دخی حذر ایدنه چک حرکت و خطر وارد در) عتایی
رحه الله تعالیه سنده ادب و عرفان و کالات و ارایکن نیچون سلطانه قریب و مصاحبتده
اولمازن دیدکلرند . سلطان نیچه کیمسه لری مناصب و مراتب رفیعیه اصعاد و جوق
کیمسه عطاای بهیه و اموال و اقبه اعطا و احسان و مراد ایتدیکی جزاء و عقابری اجر ایدر
قنغی طرفده بوانه جهمی بیله مدیکم ایچون انزواجانبی اختیار ایتدم دیمشدر (معاویه رضی الله
عنه فریشتن بر رجه دیدیلر که ای کیمسه سلطانند توفی و حذر اوزره اول زیر سلطان
ادنی شیدن غیظ و غضب ایلر و از شبهه راضی اولور رضا جانبیله غضب جانبی معلوم اوله من
و اخذ ایتمک قصد ایدر سه ارسلان کی اخذ و اهلاک ایلر (میمون بن مهران دیمشکه عربین
عبدالعزیز حضرتلری بکا فصیح و پندده بیوردیلر که ای میمون بنشدن شودرت شئی ایشد
و قبول و حفظ ایله اولکیمی هر نه قدر امر معروف و نهی منکره دلالت ایدر ايسک دخی سلطان ایله
چوق مصاحبت ایله ایکنجیمی نسوان ایله چوق خلوت ایله هر نقدر تعلیم قرآن ایدر ايسکده
اوجنجیمی زیارتکی قطع ایدنه زیارت ایله صله ایله زیر اول سنی اونوندی سنده ا کا مقابله
بالمثل ایله معامله ایله در دنجیمی یارنکی کون اعتذار بینه محتاج اوله جفک کلامی بو کون سونله

باب السادس عشر

اشبو اون النبی باب وزرا و صفاتلری بیانده در (وزراء و زیرك جعیدر وزیر ثقلت معاسنه
اولان وزردن مشتقدر وزیر تسمیه اولندیغلك سبی وزیر اولان سلطان طرفندن امور شافه
و ثقلی تحمل ایلده یکچوندر یاخود واولك و زانك فتحه لیله وزردن مشتقدر وزیر ملجا معاسنه در
موازره دخی بومعنايه در سلطان رأیته اعتماد و امور دولته و زیره التجا ایلدیکندن وزیر تسمیه
قلندی و بعینه کوره ازردن مشتقدر قوت معاسنه که اصلی از براولوب حل النظر علی النظر
قاعده سنجه موازره ده اولدیغی کبی الف و اوه قلب اولمشدر و فعل صیغه سی مفاعل معاسنددر
عشر معاشر و جلوس بحالس معاسنه اولدیغی کبی اشبو معناجه و زیر امور دولتی مقوی اولدیغی
ایچوندر (وزیرك لزومی بیسانده حق سخاوت و تعالادن موسی علیه السلام نبوتله تشریف اولندقدده
فرنداشی هرون علیه السلامی کند و به وزیر تعیین بیورلسنی نیاز ایلدیلر که * واجعل لی
وزیرا من اهلی هرون اخي اشدده ازری و اشکره فی امری کی تسجک کثیرا و تذکرک کثیرا
انك كنت بنا بصیرا * آیت کریمه سی نیازنی ناطقد ر و مال آیت یارب اقربا مدن
بکا فرنداشم اولان هرونی وزیر قبل که انکله قوتم زیاده اوله وانی امر دعوتده بکا
شريك ایله که کثرت ایله نکاثر خیره مؤدی اولان معاونت سیبیله تسبیح و تنزیه و ذکر ایدنه لم
تحقیق سن احوالزه و تعاون بزه صالح امور دن اولدیغنه و هرون امر دعوتده نعم المعین اولدیغنه
عالمسن دیمکدر (اشبو آیت کریمه اقتضا سنجه اگر سلاطین وزرا دن مستغنی اوله لایدیلر
اووالعزمدن حضرت کلیم الله موسی بن عمران علیه السلام استغنايه احق اولور ایدی و وزرا
نصبتك بر حکمتی دخی * اشدده ازری و اشکره فی امری * نص شریفنده مصر حدر که

و زارتله قواعد مملکت مر بوطه اولور هر نقدر سلطان ذیشان اخلاق حیدیه بی استکمال ایتمش
اولسده بینه امور داخلیه و خارجیه و جزیه و کایه ده وزیر استخدای اقتضایدر * کی تسبیح
کثیرا و تذکرک کثیرا * نص جلیلی دخی * دلالت الایه علی ان یصحبه العلماء و الصالحین و اهل الخیر
و المعرفة تنظم امور الدنیا و الاخره * ایله مبین در یعنی علما و صلحا ایله مصاحبت و اهل خیر
و معرفته مقارنت امر دنیا و امر آخرته بادی تنظیم اولدیغنه دلالت ایدر دیمکدر خلاصه ناسک
زیاده شجاعان و بهادرلری اسلحه به محتاج اولدیغی کی ملوک اجل و اعظمی دخی وزیر محتاجدر
(ابو سعید الخدری رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که باری تعالی و تقدس هر بر نبی و هر بر خلیفه بیه
حکمت بالغه صمدانیه سنجه ایکی قرین سوق ایتدی بری امر معروفی سوق ایدوب قنبر و دیگری
شری سوق ایدوب قنبر (قلت) خدری رضی الله تعالی عنه حضرتلریك قوالتك مفهومی
بر وجه محرر یازاش اولان * ما بعث الله من نبی ولا استخلف من خلقه الا کانت له بطانته
بطانته تأمره بالمعروف و تنهضه علیه و بالشر و تنهضه علیه و بالمعصوم من عصمه الله
* قولك مفادی مطلق وجود و خلقت اشیا اراده حق تعالی و تقدس له اولغله خلقت
و ملوک دن موفق اولان ذوات حسن قرینه بعنايه الله تعالی مقارن اوور و اوقرتك رأی
حسنه اتباع ایدر و سرپا خطادن مصون اولوق بینه حقت تشریف اولوب اودخی انبیا و مرسلین
صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین حضرتانه مختصدر دیمکدر قنبر (وهب بن منبه دن
حکایه اولمشکه موسی علیه السلام فرعونه ایمان ایله هم جنت سنك اولور و هم ملوک دخی سنك
اولسون یعنی بینه ملک اول دیدکده فرعون وزیرم هاما ایله مشورت ایدنه بیده جواب ویریم
دیوب هاما ایله مشورت ایلدکده هاما الحاله هذه بمنزله یعنی تبعه ک پیشتده سن عبادت
اولور ایکن ایمان ایدوبده آخره عبادتی ایدنه چکسک دیبرك اضلال و فرعونی ایماندن منع ایتمکله
فرعونك باشنه معلوم اولان عقوبتك کلمسه سبب اولدی و بواسلوب اوزره هاما کی حجاجك
سرکرده و مستشاری بزیدن مسلم نام شخص حجاجی بوقدر مهاکه الفا و ظلم عباد و نهب و غارات
بلاد ایله سفک دمایه حث و ترغیب ایدوب دفتر و بالی طولدردی والی الابد ظالم دیومذکور سبب
اولندی ایکیمی دخی سوء قرین ایدی قرینك شری خدن یعنی همصحبتی اولانك شری بینه سیدر
بیان ایشلدر که منازل و مراتب بشریه نك اعلى و اشرفی مرتبه نبوت اندنصرکه مرتبه خلافت
و بعده منزلت و زارتدر صاحب مستطرف دیبرکه * نعم الظهیر الوزیر * ضرب مثلدر یعنی
وزیرنه کوزل آرقه و قوتدر دیمکدر سلطانك ثبت و تمکنه وجودت عقل و قوت تمیز بینه دلیل
ادل و ظاهر و زرای دانایی انتخاب و جلسا و قرنائی درایت آرای استخفاف و عقلا ایله مصاحبتدر
اشبو صفات کالنه دلالت ایدوب بین الخلائق اذکار جلیله ایله مدوح و قلوب ناسده مهابت و عظمتی
مملو اوورزیرا * المرء موسوم بقرینه * ضرب مثلنجه کشتك حال و شانی مقارن و مصاحبیه
معلومدر (خلفاء و ملوک زینت لری وزرا در دینشدر) و کتاب کلبه و دمنه ده * لا یصلح السلطان
الا با وزراء و الاعوان * مفادی ذکر اولمشدر که سلطانك صلاح و قوتی وزراء و اعوانیله در دیمکدر
(شریح بن عبیدیمشکه بنی اسر ایلده نه قدر ملوک کیش ايسه بر رجل حکیمی مصاحب و مقارن
ایتمک قاعده لری ایدی اول حکیم دخی ملکی غضب حائده کور رسنه بینه نظاملری اوزره برکاغده
* ارحم المسلمین و اخش الموت و اذکر الاخره * عباره سی مألنده اولان کلتی بازوب ملکه صورزیر
ایدی ملوک دخی کوروب تسکین غضب ایدر لری ایدی (معنای عباره ای ملک مسلبنه رحم و شفقت
ایلّه موتدن خوف و خشیت ایلّه و دار آخرتی ذکر و تفکر ایلّه دیمکدر) قلت (نصایح مذکورده و اجر کتاب
و سننه دخی موافقدر) صاحب مستطرف دیبرکه ملک خیر یعنی رأفت سلطان رأفت نشان ایله نامه خیر

سلطانی مانع و ارباب حاجتی ملکدن دور ایدن وزیر بدسیرتی ماء صافی لذیذ ایله جانور جنسندن اولان تمساح بالغنه تمثیل ایشلردر یعنی پادشاه خلقه خیر محضدن عبارت اولان ماء لذیذ و وزیر بدخوی تمساح کبیر هر قدر خلق یوزمک یلور ایشه ده محتاج اولدقلری مایه تقرب ایدوب انتفاع ایده منزلی را جانور مذکور بودار (ودخی سلطانی حکیم حاذقه و بد مزاج وزیر خسته ایله حکیمک یننده اولان واسطه به رعایا و برابری خسته به تشبیه ایشلردر مثلا حکیم حاذق واسطه بی بر مر یضک علتله واقف اولتی ایچون ارسال ایلسه اول واسطه کذب و تزویر ایدوب علتک خلافنی طیبیه خبر و یرسه طیبیک تدبیر و مداواتی باطل اولور یاخود اول واسطه مر یضک هلاکنی مراد ایلسه طیبیه داء و علتک خلافنی اخبار ایدر طیب دخی واسطه نک خبر بله مر یضه واسطه نک خبر و یردیک علت غیر واقعه به معالجه ایتدکده هلاک اولور وزیر دخی ملکه بر کیمسه نک حقنده خلاف واقعی انها ایلدکده او کیمسه نک هلاکنه سبب اولور یو سبیدن وزیرده لسان صادق اولوب اصلا کذب و خلاف سو بلامک و دیننده عادل اولوب ظلم و تعدی ایلماک و اخلاق حیده اصحابندن اولتی و امور رعایایه و مصالح عباد اللهه تمامیه بصیرت و اولتی و وزیرک محرم اسراری و قرنا و خده سی دخی اهل امانت و ارباب صداقت و اصحاب بصیرت و فطنتدن اولتی شرطدر (و بیان ایلدیلرکه ملک و خلیفه به لازمدر که انیم اولنره تقلید و زارتدن حذر ایلله زیرا انیم ذی رتبه و منزله اولدقده اقر باسنه دخی اذا و جفا ایدر و الفتنلری و حقوقلری اونو ذر و اشراقی استخفاف و ذوی الفضل اولنره مکاره ایلر و ملک و خلیفه به لازم اولان بین الخلائق مذموم اولان ادنی ایله مجالسه ایلماکدر (منقولدر که اهل عقل و درایتدن بر وزیر کون بر ملکک حضور یند کبر کورر که ملک بر ذمی ایلله او طور مش صحبت و کندنی به مقرب ایدوب میل ایلله انیسبت ایدر همان اول عاقل وزیر * یا ملکا طاعنه لازمه * وجه مفترض واجب * ان الذی شرف من اجله * یزعم هذا انه کاذب * قطعه سنی اوقوب ای امیر المؤمنین اشبو قطعه نک معنا سنی بوندن صور دیو ذمی بی اشارت ایدر ملک دخی سؤال ایتدکده ذمی چاره بوله میوت صادقدر دیمکله مسلم اولور (مال قطعه ای انقیاد و طاعتی لازم و محبت و مودتی فرض و واجب اولان ملک سنک تشریف و تعظیم اولندیگک سنه که توحید باری تعالی و تصدیق محمد علیه الصلاة والسلامدر اشبو ذمی توحید ایلله تصدیق نبوت ایتوب حاشایی به کذب اسناد ایدر دیمکدر ذمی مسفور چاره بوله میوب صادقدر دیمکله مسلمان اولدی اشته وزیر خبر خواهر نظر قبل که هم ملکه حسن خدمت ایش و هم اول کیمسه به بادی سلامت اولمشدر رجه الله تعالی علیه رجه واسعة (حکایه اولنمشکه بعض ملوک وزیر به یازیلی اوله رق اوج عدد کاغد و یروب حال غضبیده بکا صره سبله صون دیو امر ایش اولکنده * انک لست باکله وانک ستوت و تعود الی التراب فیا کل بعضک بعضا * ایکنجه سنده ارحم من فی الارض یرحمک من فی السماء * اوچکنجه سنده * اقض بین الناس بحکم الله فانه لا یصلحهم الا ذلک * یازلمش ایدی صره سبله ماللری سن آله و معبوددک سن البته عاقبه الامر موت ایلله دار بقایه رحلت و ترابه عودت ایدر سن روی ارضده اولان عباد الله و رعایایه و کافه خلائفه رحم و شفقت ایلله معامله ایلله که سجاد امری نافذ و قدرت و عظمتی باهر اولان یعنی عظیم الشان اولان حق تعالی سکا در رحمت و عنایت ایده ناس یننده حکم و قضایا حکم الله اولان عدل ایلله حکم ایلله زیرا ناس ینتی اصلاح ایدن انجیق عدل ایلله حکم و قضا در دیمکدر (قلت) بونلر دخی کتاب و سنک مقتضاستندر هله ایکنجه کاغه یازلمش اولان (ارحم الخ) جامع صغیره یازلدیغی اوزره حدیث شریفدر (ینه صاحب مستطرفدیر که وقتا که امور مملکت و زارته عانده اولوب اکثر یا خلفا و ملوکک زمام فرمائی یعنی امر لرتک

تنفیذ و اجرایی زماملری دست و زارده اولدیفندن اشبو کلامی عقلا ضرب مثل ایشلردر * لا تغتر بمودة الامیر اذا غشک الوزیر و اذا احبک الوزیر فقم و لا تخش الامیر * مال مثل وزیر سکا بغض و کین ایلدکده ملوکک محبت و مودتنه و ملکه زیاده تعلق و انتسابکه مغرور اولد سنی البته بر خنجه اسناد ایلله ملکدن طرد و تبعید ایلر و وزیر سکا محبت ایلر ایشه نوم و استراحتده اول اصلا امیرک غیظ و غضبتدن خوف و خشیت ایلله ملکدن سنی حسن شفاعت و بر صورتله فورناردر دیمکدر (و ینه ملک و سلطانی سرایه و وزیر یایه تشبیه ایشلردر بر کیمسه سرایه یایی جانندن کلور سه کیر یانک غیر ینندن کلور سه منزج یعنی مایوس اولوب کیره منز (ودخی امور ملکه و وزیر آینه کبیر بر کیمسه آینه به نظر ایتدکجه وجهنی و وجهنک احوالی مشاهده ایده من کذلک سلطانک وزیر ایلدکجه محاسن دولتی و قصور دولتی یله منز (وزیرک بر شرطی دخی فقرا و رعایایه رحم و شفقتی چوق اولقدر (معلوم اوله که سلطان رأی صابنده مستقل اولسه دخی وزیر ینه سلطانه نصهی و اراده خبری کم ایلوب هر بر خصوصی افاده و انما ایلک لازمدر و امور ملکه و وزیر انسانی کوزلری مثابه سنده در آینه نک روی و وجهی ارانه ایلسی صیقلک صفوت و تفاوتیه و اوزرنده پاسک کتسبله اولدیغی کی کذلک ملکک امر مملکتی جودت عقل و زبر و صحت فهم و صفای قلبی ایلله اولور

﴿ الباب السابع عشر ﴾

اشبو اون بدیجی باب ملک و سلطانک خلقدن احتیاج و تستری و حجاب یعنی بانه مأمور اولنرک کفیتی و والیکده اولان الدائم و خطرک ینانده در (حاجب دول ملوک قدیمده دائما باب دائره همایونده اولوب خلق ایلله ملوکک یننده واسطه اولان رتبه رفیع صاحبیدر (حکما بیان ایشلر که ممالکی زیاده ضایعه و رعایا بی مبالغه ایلله هالکه اولان خصلت سلطانک بر احدی دائره رینه یناشدر میوب احتیاجده شدنلریدر یعنی احوال بر ابایی نجسندن مسامحه ریدر اسکر ایشان احتیاجده اولوب احوال رعایان خیر و نجسده اولورلر ایشه اطراف و اکثافده اولان مأمور ظم و تعدی به منجاسر اوله منزل خیر و واقف اولماز ایشه ظلم هجوم ایدر (حکایه) امویه دن عمر بن عبد العزیز خلیفه حضرت نرینک قرنا سندن میون بن مهران دیمکله بر کون حضور خلیفه ده بولنش ایدم حاجنه ارباب مصلحتدن بایمزه کیم واردر دیو سؤال ایلدکلرنده ای امیر المؤمنین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزک مؤذنی بلال حبشی رضی الله تعالی عنهنک او غلویم ادعاسبله شمدی بر رجل دوه سنی چو کرتدی یعنی کلدی دیدکده فی الحال عمر بن عبد العزیز زرخولنه اذن و رخصت بیوردی داخل حضور خلیفه اولدقده حدیثی یعنی بکا حدیث روایت ایلله دیدکده اولدخی (حدیثی ابی انه سمع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول (من ولی شئ من امور المسلمین ثم حجب عنهم حجه الله تعالی عنه يوم القيمة) یعنی ابن البلال پدرم اشبو حدیث شریف رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردقلری استماع ایلدیکنی بکا روایت قبلدی دیدیکه معنای حدیث شریف بر کیمسه امور مسلمین بر شبنه والی و حاکم اولسه ده بعده مسلمیندن حجابده اولسه اندن روز قیامتده حق سبحانه و تعالی حجابده اولور یعنی حقک احساننی کوره من دیمکدر (بعده عمر بن عبد العزیز زدر عقب حاجنه آرتق و ارخانه که کیت دیدی بعد ازین ینانده حاجب کورلیوب و جلله عباد خلیفه نک حضور ینه بی تکلف دخول و مرام مقصود لرینی بلا واسطه افاده ایدرلر ایدی (حکمای عجم شدت احتیاجدن زیاده ملکدن مملکتی ضایع قلیجی برنسنه بوقدر دیمکدر (بعض حکمایه التیام و مداوات قبول ایلر جرح و یاره دن سؤال اولتدقده کرمک باب انیمه لدی الاحتیاج و اروب حاجتی قضا اولنندن

مردودا ولسیدردیدی استیضاح اولند قدده شریف اولان کیمسه دینک بانه واروب طور مشیکن
دخوله اذن اولتمقدر دیو جواب وردی (عبد الله بن العباس ابن الامام الحسن العلوی
رضی الله تعالی عنه مأمون خلیفه نک سراینه واروب قیوسنده طور دی حاجب یوزینه باقوب
باشی اشاغی صالیدی ورنسته دیمدی عبد الله بن العباس معینده اولان خدمه سته اگر بزه
حاجب دخول حضور خلیفه اذن ورخصت ویره ایدی کیردک و کیدک دیدی دوتر کیدردک
ودخولدن اعتذار ایدیدی قبول ایدردک اما بویه کرار یوزیمزه باقدقدن وری یلددکد نصکره
توقنک معناسنی بیه مدک دیوب * وما عن رضی کان الحمار مطیعی * ولكن من بشی سیرضی
بمارکب * یتله نعل ایدوب عودت ورجعت ایلدی بومعامله مأمون خلیفه به عکس ایلدکده
در حال حاجی ضرب شدید ایلده ضرب و عبد الله عطفه جزیه واون عدد اسب تازی ارساله
امرا ایلدی (مأل بیت مذکور جاری مطیه ایلدیکم یعنی اشکه بندیکم کوکل خوشلغله دکلدر
لکن پیاده فلان بندیکی نه ایسه راضی اولور دیمکدر یعنی بنم بوقایوه کلدیکم ضرور یدردیمک
استر) برجل خراسانی امیرانی دلفک بانه کلوب وخیلی مدت توقف ایدوب دخول دخنه
بعد الیاس * اذا کان الکریم له حجاب * فافضل الکریم علی اللئیم * اذا کان الکریم قلیل مال *
تستر بالحجاب عن الکریم * قطعه سنی نظم ایدوب ویرورقه به یازوب امره ایصالی حاجبدن
استرحام و بوجهله در مطایبه وصولده تلطف تأثیر ارتسام ایلدی (مأل قطعه خلقدن
تستری اولدییی وقتده کریمک لئیم اوزرینه فضل ورجحانی ندرمکر که کریم قلیل المال وتهی
دست بولنه اوزمان الا جلدن حجابله تسترایده دیمکدر (وقتا که قطعه مذکور بی حاجب تقدیم
ایتدکده بود دلفدخی جوابنده * اذا کان الکریم قلیل مال * ولم یعذر تعلل بالحجاب * و ابواب الملوك
محجبات * فلا تستنکرن حجاب یابی * قطعه سنی نظم ایلدی که مأل بنم تسترم قلت مالدن
دکلدر زیراکریم وجود اولان مالی قلیل و آزار اولدییی وقتده حجاب و تسترایله تعلل ایدرسه
معذور اولماز یعنی بنه خلقه کورینور و الجود من الموجود شیوه سنی کوستر و شفاها اعتذار ایدر
لکن بنم احتجاب عدم ثروتدن اولوب بلکه وقایه شاندر زیراکریم الشان اولان ملوک و سلاطینک
ابوابی حواجب و در بانرا یله مستوره و محفوظه در یوتقدیرجه بایمک حجابی انکار و اعتراض ایتمه
دیمکدر (قلت) ما نحن فیها اولان مطلبه نظر اجواب ایدودفده نظر واردر تأمل یور بیه بعض
نسخده تحریر اولنان (ولم یعذر) برنده (ولم یقدر) یازلمشدر لکن ظاهر اولدییی اوزره یتلرنده
مباینت بوقدر یعنی مأل معناری بریره وارر (ذکر اولنان ایدودلف خلقدن اولمادیی
مستطرفلرده اولان * ووقف رجل خراسانی بیاب ایدی دلف حیثا فلم یؤذن له فکتب رقعه
وتلطف فی وصولها الیه وھی * اذا کان الکریم له حجاب * فافضل الکریم علی اللئیم * اذا کان
الکریم قلیل مال * تستر بالحجاب عن الکریم * فاجاب ایدودلف * اذا کان الکریم قلیل مال *
ولم یعذر تعلل بالحجاب * فابواب الملوك محجبات * فلا تستنکرن حجاب یابی * ظاهر و نظم خراسانی
مشهود اولدییی اوزره میم قافیه سنده ایکی یتلی برقطعه و نظم امیر ایدودلف باقافیه لی کذلک دیکر
قطعه ایدوکی باهر اولدیفندن فضله کتب توارخ و وفایده ایدودلف وزراء شعرای عهد خلفادن
اولوب متنبی ایلده مشاعره ایلدیک مسطور و لسان ادباده مذکور ایکن نسخه مرئیة ترجمه ده مقام
مرفوم (برجل خراسانی امیرانی دلفک بانه کلوب حضور خلیفه به دخولدن حاجب و در بان
مانع اولجه اورجل در بانه دیدیکه ای در بان بی حضور خلیفه به دخولدن منع ایلدک بام
شو کاغدی خلیفه به ایصال ایلده دیوب برکاغده شوییتی تحریر ایلدی * اذا کان الکریم له حجاب *
فما فضل الکریم علی اللئیم * معنای بیت کریم و شریف اولان شخصک حجابی و حضور بیه

دخولدن مانع اولدییی وقتده کریمک لئیم اوزرینه فضل ورجحانی اولماز خلیفه ایدی دلف
یویتی قرائت ایلدکده جواب اوله رق شوییتی تحریر ایلدی * اذا کان الکریم قلیل مال * تستر
بالحجاب عن الکریم * معنای بیت شخص کریم و شخصیک مالدنه قلت و جروسؤال ایدلره عدم کفایتی
اولجه بورجلوکی سائلردن حجاب ایلده تسترایله بعضیلر دیدیلر که خلیفه ایدودلف شوقطعه بی
جواب اوله رق تحریر ایلدی * اذا کان الکریم قلیل مال * ولم یعذر تعلل بالحجاب * و ابواب
الملوك محجبات * فلا تستنکرن حجاب یابی * ترجمه قطعه کریم وجود اولان کیمسه نک مالی قلیل و اندک
اولدییی وقتده حجاب و تسترایله تعلل ایدوب معذور اولماز و ملوک و سلاطینک ابوابی حواجب
و در بانرا یله محجب و ممنوعدر یوتقدیرجه بایمک حجابله محجوب و در بان ایلده ممنوع اولدییی استنکار
و استنکاف ایلده دیو ترجمه اولمشدر ارتق استفاده جزالت ایلده اشعار ی منوط اطف و طبع
اولو الزهادر (اشبو قطعه ذم احتجابده نظم اولنان اشعار حسنه دندر * سا هجرکم حتی
یلین حجابکم * علی انه لاید سوف یلین * خذوا حذرکم من نبوة الدهرانها * وان لم تکن حانت
فسوف تحین * قلت) مالی ای احتجاب ایدن ذوات بن سزدن قولایلق کلنجیه قدر همان
هجرت ایتک اوزریم شوعزم اوزره که البته شدنه سهولت کلور یعنی قیوکه ادبار چوکر دهرک
حادثه سندن سزیه یقظ ویره جک نسته الک اول حادثه قریبدر کورنغز ایسه ده البته یاقلشر یعنی
اقبالکنزه مغرور اولمک دم ادبار یکرده کلور سز کلک طائلو قوشرم دیمک استر (و بعض آخر دخی
* ماذا علی بواب دارکم الذی * لم یعطنا اذنا ولا یستأذن * لوردنارد ارجیلا عنکم * اوکان
یدفع بالی هی احسن * دیمشدر (قلت) مالی بواب داریکرده بومعامله ندرکه نه دخول
بزه اذن ویرورنه احوالما یچون سزدن استیذان ایدر یعنی بزی بویه توقیف ایدر یاسزدن بزه
بررد جیل کتورسه یاخود حسن معامله ایلده کت دیو دفع ایتمه ده بکلوب یقلوب کینسک
دیمکدر * اذقم بالی هی احسن * الله صله و عطفه بی اشراب ایتشدر (و برشاعر دخی * امرت
بالسهیل فی الاذن لی * ولم یالحاجب ان یأذنا * فلن ترانی بعد هاعلدا * ولن تره لی مستأذنا *
قطعه سنی یازمشدر (قلت) مالی سن بکا دخولده اذنه سهولت ایلده حاجیکه امر ایلدک
لکن حاجب اذنی رأی ایتدی آرتق من بعد نه سن بنی بابکه طائونه حاجی بنم ایچون مستأذن
کوررسن یعنی قیوکه کلم دیمکدر (دیکری دخی * و لقد رأیت یسب دارک جفوة * فیها
لحسن صنیعک التکدر * ما بال دارک حین تدخل جنة * و یباب دارک منکر ونکر * دیمشدر
(قلت) مالی ای صاحب دانه سنک دارکده کوزل صنعکدن یاوز جفا کوردم یعنی بری رحیم یوایی
قیوکه قومش سن ارباب حاجاتی منع ایدر و سنک دار و سربایکک شان و حال ندرکه کیرلدیکر
وقتده جتندر و الحال که قیوسنده منکر و نکر قائمردر (و بر بلیغ دیکر دخی هجو حاجیده
یو قطعه بی نظم ایتشدر * اذا جئت الی عنده بایک حاجیا * محباه من فرط الجهالة حالک *
* ومن عجب معنک جنسة وقاصد * و حاجبها من دون رضوان مالک * قلت) مالی بابکه
وارد یغمده بر حاجیه ملاقی اولدمکه وجهی فرط جهالتدن سیاهدر و تعجب اولنه جق امور دندر که
سنک یانک قاصده یعنی کلوب در بیکه کیرنره جنت ایکن قیوسنده موکل باب بهشت اولان رضوان
برینه موکل باب جهنم اولان مالک اوطور و ب حاجب اولمشدر دیمکدر (باقلم شکسته رقم فقیر
قلت قیدلر مالی کوستر یلان اشعار مذکور باعنی نه ایسه نسخه مترجمه معلومه ده کلا
مفقوده در فتأمل (محکیدر که بر کیمسه امرادن بر ذاتک حضور بیه دخولی حاجی واسطه سبله
استیذان ایلدکده امیر مومی الیه حاجینه وار اول کیمسه به * ان الکری قد خطب الی نفسی * وانما
هی هجعة واهب * کلامی سوبله دیو اعاده ایدر اول کیمسه حاجیه امیرنه یور دیلر دیو صور دقدده

حاجب دخی بنم اکلامدیفم برکلامی سکا دخوله اذنی مراد ایلدیکي حالدہ سو یلردیمشدر
(مأل کلام مذکور کوری یعنی نفس و سر ساملق نفسه کران کلدی اشته اوحالت هجعه واهبه
یعنی عطا بخش اولنره برغفلندر یا خود کیجه وقتیدر یعنی وقت صحبت و ملاقات دکلدر دیمکدر
(لکن بو حکایه ده مقصود حاجب نادان کلامدن برنسنه اکلامدیسه دخی امیردن منع اسلیدان
و کیمسه اذن و یرمدیکنی آخر وضعندن تفرس ایدوب اول کیمسه بی قومد یغیدر یا خود کلامک
معناسنی امیردن او کړندیسه ده اونودوب مألنی اول کیمسه به خبر و یرمه سیدر (علی بن ابی طالب
رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشکه فرعون دعوا ی ربوبیت ایتمشکن امهال الهی به
مظهر اولدیغی یعنی اضحلالی اوزادینجی جله ناسی مجلسنه دخوله اذن و یروب و اهالی مصری
بهر کون اطعام ایله سیدر یورمشدر (عمرو بن مره الجهنی رضی الله تعالی عنه حضرت معاویه
رضی الله تعالی عنده کلوب حضور بنه دخوله تکلفه محتاج اولغله کبردیکي کبی (رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمدن (مامن امیر یغلق بابه دون ذوی الحاجة والحلة والمسئلة الاغلق
الله تعالی ابواب السموات دون حاجته و خلته و مسئلته) حدیث شریفنی استماع ایلدم
دیدیلر که مأل و مفادی ذوی حاجت و ارباب مصلحت و فقراء و ارباب مسئله دن بانی سد و اغلاق
ایدن امیرک حق سبحانه و تعالی حاجت و خلعت و مسئله سندن سمواتک یعنی قبولک ابوابی
اغلاق و سد ایدر یعنی اول امیر مخلوق خدایه نوجمله معامله ایلر ایسه سبحانه و تعالی انک
مثلیله مجازات ایلردیمکدر (شعراءن نامی نام کیمسه بعض امرایه کلوب دخولدن ممنوع اولدقده
شوا بیانی نظم ایتمشدر * ساصبران جفوت فکم صبرنا * لثک من امیر او وزیر * رجونا هم
فلما اخلفونا * تمادی فیهم غیر الدهور * فبننا بالسلامة و هی غنم * و بانوا فی المحابس
و القبور * و لما نزل منهم سرورا * رأینا فیهم کل الشور * مأل آیات اگر سن طردود فعلکه
بکا اذ او جفا ایلدک ایسه سنک مثلك اولان امیر یا خود وزیرک معامله بارده لر بنه صبر ایتدیمکدر کبی
صبر ایدرم او یله امیر و وزیر که بز انلرک کرملرنی رجا ایلدک لکن بزه خلف و عدا ایلدک لکن
دهورک تغیرلری یعنی حصه اله جق پند کونه بلار لری انلرده متمادی اولدی بز غنیمت اولان
سلامتله بیتوت ایلدک یعنی صاغ قالدق انلر محبوسلرده و قبورلرده یا تدیلر وقتاکه بز انلردن سروره
نائل اولما دق ایسه انلرده کافه شروری کوردک دیمکدر و بومعنا ده انشاد ایتدک لری اشعار دندر
* قل للذین تحببوا عن راغب * بمنازل من دونها الحجاب * ان حال عن لقیامک بوابکم *
* فالله لبس لبابه بواب * مأل میل و رغبت ایدندن ایچریدن ایچری منازلده تحجب و تستر
ایدوب هر برینک قبوسنده حاجلری اولان ذواته سویله که اگر سزه ملاقاتده بوابلر حائل
اولورسه حق تعالی انک باب احسانده بوابی بوقدر دیمکدر (اما وایانده اولان خطر لری و انده اولان
مزلقه بی یانده حق سبحانه و تعالی حضر تلرینک * یادود انا جعلناک خلیفه فی الارض
فا حکم بین الناس بالحق و لاتبع الهوی فیضلك عن سبیل الله * قول کریمی بسدر مفهومی
بر بیان ترجمه تبیان و غیرها (یادود بز یروزنده سندن اول کچن حق و عدل ایله قائم اولان
انبیایه بزم امری بزم ایله امور عبادی تدبیر ایتک مصلحتندن خلیفه قیلدق ناس پینده عدل ایله
حکم ایله و هوای نفسه اتباع ایله اول هواسنی الله تعالی انک حق و عدل اوزره نصب و اقامه ایلدیکي
دلائل و ارشاددن اضلال ایدوب یعنی چیقاروب عدل ایله حکم ایتدیمکدر و الله تعالی اعلم (قلت)
انبیاء عظام علیهم الصلاة والسلام حضرتانی معصوم ایکن بویله مخاطب و امور اولدق لری انک
حکمت و سببی کتب تفاسیر و کلامده مسطور در نظر اولنه و ارباب علمدن صوریلده (صاحب مستطرف
دیر که تفسیرده کلمشدر که مفسرین رجهم الله تعالی بر حاکم و والی به رافع ایچون ایکي خصم

کلام کده خصمک بریله حاکمک حقوق و معارفه سی اولش بوانه رق کاشکی حق شو معارفه
اولانک یاندنه چیقسون دیوتنی آیتسه ایشته بوتنی مجرد دخی اتباع هوادندر (وحیدیت آخرده
صاحب مستطرف دیر که (وفی الحدیث من ولی من امور المسلمین شیئا ثم لم یحطهم بنصحه
کایحیوط اهل بیته فلینبوا مقعده من النار) یعنی کلام مذکور ی حدیث اولق اوزره مستطرفه
بویابه درج ایلشدر که مأل بر کیمسه امور مسلمیندن بر شیئه تولیه اولنسه پس اول کیمسه دخی
بعد التولیه اراده خبری ایله مسلمینی اهل بیت و متعلقاتی احاطه یعنی حفظ وصیانت ایلدیکي کبی
حفظ ایله او کیمسه نار جهنمدن مقعد و مکانی تهییه ایلسون یعنی واجب اولان قنفی قومه
مأمر اولدیسه اولاد و عیالتی حایه و امور لری در عهده ایلدیکي کبی اول قومک دخی امور
و مصالح لری در عهده ایلکدر ایلدیکي تقدیرجه و عید تحتنده داخل اولورلر (وحیدیت شریف
مذکورک مألنده معقل بن یسار رضی الله تعالی عنده دخی (مامن عبد یسریه الله تعالی رعیه
فلم یحطها بنصحه الا لم یجد رایحه الخنة) حدیث شریفنی رسول الله صلی الله علیه وسلمدن
استماع ایتدم دیو روایت ایتمشدر (قلت) جامع صغیرده (من ولی شیئا من امور المسلمین
لم یحطها بنصحه فی حاجته حتی ینظر فی حوائجهم) حدیث شریفنی مسطور در که شارحی مناوی
مرحوم امور مسلمینه مأمر اولان ذات مسلمینہ نصح یعنی اراده خبر و صدق همت و رفیق ایتدیمکدر
او مأمر عزت دار بنه نائل اولماز مألنده شرح ایتمشدر (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنده زمان
خلافتلرنده عاصمی زکات اخذ یچون والی و عامل نصب مراد ایلدک لکنده عاصم ابواعتذار
ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن استماع ایلدم بز قومه والی و حاکم اولان
یوم قیامتده کتور یلوب جهنمک اوزرنده منصوب کو پرینک اوسلنده توقف ایدر حق سبحانه
و تعالی انک امر ایله اول ککو پری حرکت ایتکله اول شخصک هر بر عضوی یرلندن
زائل اولدقده نصکره جناب حقک امر ایله آیریلان ککلر بنه یرلبنه رجوع ایدرل اگر اول
شخص دنیاده عدل و رأفت و حکم الله ایله حکم ایدوب الله تعالی اطاعت ایلدیسه جناب باری
انی یدیلر اخذ ایدر یعنی قبضه معنویه مرجعته الوب اکا هر جتندن ایکي قات نصب و یرر
یوق معاذ الله تعالی جناب حقه عصیانده و عباد الله ظلم و تعدیده اولدیسه اول کو پری
یار یلوب نار جهنمده یتش خریف یعنی سنه مقداری محله سقوط ایدر یوردیلر بناء علی هذا
الوعید عامل اولقدن خوف و خشیت ایدرم دینجه عمر رضی الله تعالی عنده ای عاصم رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمدن استماع ایتدیمکد اشبو حدیثی اشدکي دیدکده عاصم نعم اشدتم دیوب
مجلسده سلمان و ابوذر رضی الله تعالی عنهما دخی حاضر بولنلر ایله سلمان رضی الله تعالی عنده
ای عمر قسم ایدرمکه یتش خریف ایله برابر یتش خریف مقداری جهنمده پروادی پرلهپیه دوشر
دیدکده همان عمر رضی الله تعالی عنده تأسف ایله یدنی جبهه سنه ضرب ایله استرجاع یعنی
انا لله وانا الیه راجعون * دیوب آیا بومصلحتی انده اولان شدتله کیم تعهد ایدر دیدکده سلمان
رضی الله تعالی عنده * من ارغم الله انفه والصدق خده فی الارض * دیدی (قلت) اعلام
اهل اسلامک یا تیجه بومقوله و عیدات تنفیض مأمر بیت اولیوب بلکه مخالفت عدلدن تنفیذدر فلیحفظ
(ابو داود سننده روایت ایلشکه بر کیمسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه کلوب یار رسول الله
متوفی پدرم بر قومک عریفی یعنی رئیس ایدی اند نصکره عرافتی بکا حاله یورک دینجه رسول الله
صلی الله علیه وسلم (العرفاء فی الناس) یوردیلر عرفاء یعنی رؤسا اکثری نارده در یور دیلر
قالت عایشة الصدیقة رضی الله تعالی عنهما سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول یؤتی
بالقاضي العدل یوم القيمة فیلقی من شدة الحساب ما یوداه لم یقض بین اثین فی غرة) یعنی حضرت

صدیق بن رسول الله صلی الله علیه وسلم قاضی عادل یوم قیامتند . محاسبه ایچون حضور رب العالمینه کتوراد کده شدت ودقت حسابدن کاشکی دنیا ده ایکی کیمسه یئنده برعد خرما تراغنه دخی حکم وقضا ایلمه ایدم دیوتنی ایلمه یورد قارینی اشدنم دیدیلر (قلت) اضطراب قاضی عادل اولجه بویلمه * وارقیاس ایت ظالمک حال شداند غایتن (حسن بصری حضرت لرندن روایت اولمشکه علیه الصلاة والسلام افند یمن عبد الرحمن بن سمره بی رضی عنه استعمال یعنی بروایت عادل اولاسنی افاده ییورد قارینه استعفا واعتذار ایلدی پس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افند یمن (افند فی ینک) ییوردیلر (قلت) بوندن استنباط اولنور که امر پیغمبری ایجاب ایچون اولوب تخیر اوله زیر اوجوب ایچون اعتذار جائز دکادر و اوله اولسه مؤاخذه ییوریلوردی برده امور عامه عبادک تسویه سی ضمنده مثلا عامل اولقی کیکه بیت المال مسلمان خد متیدر وجوب کفایه دندر البتہ برینک نصی لازمدر اربابی تعدد ایتد کده قبول اولنه حق اعتذار بسطی جائزدر والا بر فردہ منحصر ایسه البتہ امثال واجب اولور و چاره سز بوجه محرره امور اول خد متی اقتضای شرع اوزره رؤیت دخی واجددر و الحال که کافه حکومتده عدالت التزام اولنسه فضیلت اولد یغندن کند و نفسنه عائد عبادتدن افضل وضمنده اخشاف مضاعف اجر و حسنات حاصل اوله جتی اثرده وارد اولمشدر کاین فی المعنرات (مشاهیر سلفدن طاوس امویه دن سلیمان بن عبد الملك ای امیر المؤمنین یوم قیامتده عذاب جهنمه اشد ناس کیدر ییلمور مینسن دید کده سلیمان بن عبد الملك ای طاوس سوبله کیدر دینجه طاوس عذاب وعقاب جهنمه اشد ناس شول امیر ووالیدر که حق سجده و تعالی حضرت لر ی دنیا ده اتی ملکه تشریک ایلدی اول دخی حکمنده جور ایلدی دید کده سلیمان طاوسک انذار ونحویف و کلامک تأثیرندن غشی عارض او اوب سر برندن کندو بی یوزی قویون بکا ایدرک آتوب شوبله مستغرق دریای اشک اولدیکه یانندن جلسا سی طاغیدیلر (ابن سیرین روایت ایدر که ابو عبیده السلی حضرت لرینه قنیلرینک یازیسی اعلا در دیو انتخاب ایچون بر طاق صبیان کلد کلرنده اشو انتخاب دخی حکومت اولغله بن عمر مده بر کیمسه اوزرینه حکومت ایدم دیو صبیانک یازیلو اولان الواح لرینه باقمیدی فتبصر (ابو بکر بن مریمدن روایت اولمشکه بر قوم حج شریفه کیدر ایکن ایچلرندن بری اثنای راهده اوتسن و صوسن بر محله وفات ایدر غسلیچون هر بری آب جست وجوستده اولوب مایوس اولد قاری خللده ایچلرینه بلنکری بر ذات کلوراکا بزه صوبه دلالت ایلده دید کلرنده اول ذات محل آبی سزله دلالت ایدرم اشو عینک صراف و تحصیلدار و عریف یعنی سر کرده و برید یعنی اولاق اولمادیغنه او توز اوچر کره مین ایدر سه کزدیدی انلر دخی مین ایتد کلرنده موضع مایه دلالت ایلدی غسلی بعده صلاتک امامتی اوزانندن رجا ایلد کلرنده غسلیده باشقه و صلاتنده باشقه اوله رقی ینه قومه کا فی السابق تکلیف مین ایدوب بعد الغسل والامامة غائب اولدی جاعته حیرت کلوب اورچلاک خضر علیه السلام اولدیغنی جزم ایتمیشلر دیدی (قلت) اشو معامله خضر به دن مطالعه اولندیغنی اوزره مراد امور مذکوره ده دفته تنبیهدر یوقسه بوامور دخی کور یله جکدر رضای حق تعالی و میران شریعتی بونلر ده کوزه درل ایسه کیرسونلر دیمک یعنی جوار کور بنور باری تعالی و تقدس حضرت لر ی جله بی رضاسنه موافق اعماله موفق ایلده آمین

الباب الثامن عشر

اشو اون سکرنجی باب قضا وقاضیلرک وقضا اوزرینه رشوت وهدیه قبول ایلملرینه و دیونه

(متعلق)

متعلق اولان سبار وقصاص و متصوفه یعنی کندولر بی عارف بالله صورتند . کوسرتر رباکار و بونلرک امثالک ذکر و ییوتنه در یو باب دخی فصول عیدیه لی مشتملدر الفصل الاول فیما جاء فی القضاة و احوالهم وما یحب علیهم * فصول مذکوره دن اشو فصل اول قضاة و قضاتک احوالنده و انلره واجب اولان امورده وارد اولان نصوص و آثار و حکایه بیاننده در سوره شریفه ص ده واقع آنفا معناسیله بیان اولنان * یاداود انا جعلناک خلیفه فی الارض فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل الله * آیت کریمه سی حکومته حق وعدلی رعایت واجب اولد یغنی بیانده ازال ییورلشدر (و آیت شریفه مذکوره ک سیاقنده واقع آیات ینانک برنده دخی حکایه * ولا تشطط * ییورلشدر شطط حدی تجاوز معناسنه در یعنی حکومته جورایته و حقدن بعید اوله دیمکدر ینه بویلمه * ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئک هم الظالمون * ییورلشدر مفهومی شول کیمسه لکه الله تعالی ازال ایلدیکی احکام الهیه ایلده حکم ایلده ظالم انجق اول کیمسه لدر دیمکدر اشو آیت کریمه قرآن مینده اوج محله وارد بری اشو آیت شریفه دیکری * فاولئک هم الکافرون * و آخری * فاولئک هم الفاسقون * در ظلم و کفر و فسق معناری بر برینی مستلزم ایسه ده اصطلاح شرعه هر برینک تعریفی باشقه اولغله مفسرین رحیم الله تعالی تفصیل و بیان ایلدیلر یعنی احکام الهیه ک غیر یله حاکم وقاضی عبادا بالله حکم الهی بی استحقار و انکار ایدوبده خلاف شرع شریف حکم ایلر ایسه کافر اولور * فاولئک هم الکافرون * احکام الهیه بی انکار و استحقار ایدنلر حقدن در و احکام الهیه بی استحقار و انکار ایلوب خلاف شرع شریف حکم ایلدیکی جهنمه و یا خود طمع دنیا به مینی اولور سه حاکم وقاضی ظالم اولمش اولور * فاولئک هم الظالمون * بوصفانده اولان حکامک حقدن در و حکم الله ایلده حکمدن اعراض و امتناعی انکاره مینی اولوب حق و طاعتدن خر وجه مینی اولور سه مرتکب کیره اولوب فاسق اولمش اولور * فاولئک هم الفاسقون * بونلرک حقدن در (رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) من حکم بین اثنين فحا کا الیه و ارتضیه فلم یقض ینهما بالحق فعليه لعنة الله (ییورمشدر که مال شریفی بر کیمسه یه ایکی کیمسه حکم وقضاسنه راضی اولقی اوزره ترافع ایچون کلوب لکن او کیمسه یئلرنده حق ایلده قضا ایلسه انک اوزرینه الله تعالی انک لعنی اولسون دیمکدر (ابن حازمدن روایت اولمشکه بر کون عمر رضی الله تعالی عنه ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنک حضور لرینه داخل او اوب سلام و یردی ابی بکر الصدیق سلامنی المادی پس عمر عبد الرحمن بن عوفه رضی الله تعالی عنهما قورقارمکه خلیفه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بر حال اولمش یعنی بتدن غالباً مغیر اولمش که سلام المادی دیو افاده و حسب حال ایتد کده عبد الرحمن دخی ابو بکر الصدیقه تلاش فاروقی آجدقده حضرت صدیق * اتانی و بین یدی خصمان قد فرغت لهما قلبی و سمعی و بصری و علمت ان الله سائلنی عنهما و عما قالا و قلت * یعنی عمر یانمه کلد کده حضور مده ایکی کیمسه ترافعه ایدی تحقیق جناب حق عزوجل انلرک و بنم سوزلر مدن بکار و جزاده سؤال پیوره جتی تجزوم اولغله ترافعلرینه بالکلبه مشغول بوندیغمدن شی آخردن غافل اولدم دیو اعتذار ییوردی (قلت) اشته وظیفه حکم وقضا بودر زیرا حکم شرعی به مدعی ومدعی علیه کلاملری مدار و باعث اولغله دقت لازمدر وعدم دقتله حکمده خطا واقع اولور وقاضی به ترافعه واجب و مندوب اولان امور کتب فقهیبه کتاب القضا سنده و خصوصاً مستقلاً تألیف اولمش ادب القضا سنده مین در مراجعت ییور یله (روایت اولمشکه حضرت عمر رضی الله تعالی عنک زمان خلافتلرنده حضرت علی

رضی الله عنه وكرم الله وجهه باندرده اوطور کن برجل کلوب حضرت علیدن برشی دعوی ایدر
حضرت عمر الفاروق حضرت علی به باقوب یا ابوالحسن قالی خصمکله برارجه اوطور دیدکده
اندر دخی قلوب خصمکله زانو زانو اوطور فصل وقضا مصلحتی توب وخصمی کتد کد نصکره
حضرت علی اولکی مقامه کلوب اوطور لکن فاروق هر تضاک بشره سنده تغیر کوردیکندن
یا ابوالحسن وجه شریفکده تغیر کور یرم * اگرهت ماکان * یعنی آیا معامله م رضا که موافق
دوشمیدی دیدکده حضرت مرتضی نعم یعنی دوشمیدی ز بر اخصمک یاننده بکا کتیه مله یا ابوالحسن
دیو خطا ایدوب بنی یچون خصمک یاننده تعظیم ایتدک نامله یا علی قم فاجلس مع خصمک یعنی
ای علی قالی خصمکله حضور مده برابر اوطور دیه ایدک نه او اور دی دیدی (قلت) قوم
شریف عرب میانده کتیه ایلله خطاب مشر تعظیمدر بعده حضرت فاروق سر سعادت افسر
علی المرتضای طو توب ایکی چشم حقیقت یینی میانندن تقبیل برله ای بنی هاشم پدر و مادر م سزک
یولنه فدا اولسون سزکله یعنی نسب جلیله درجه قریده متصل اولدیکل سلطان رسل و انبیا
علیه الصلاة والسلام ایلله جناب واجب الوجود جلت عظمته بزری هدایت و ظلمات کفردن
نور اسلامه دلالت و دیاده و عقاده عز و رفعت نائل ایتدی دیو تعظیم و تشکر ایلدی (امام اعظم
و همام افخم رضی الله تعالی عنه قضا و حکومتک عسر و مشقتی بیانده قاضی و حاکم دریای
اخضرده یعنی عمده غریبی کیدر هر قدر زیاده بوز کچ اولور سه ده نه جاننده بوز چکنی بیلده
والحاصل سلامتی بوله من بیور مشدر (امام مشار الیهی عباسیه ارکاندن عمر بن هبیره سوبله
منصور خلیفه قاضی القضاة دولت عباسیه نصب ایتدی مراد ایلدکده ایا و امتناع ایلدی
بنه هزار تاطیف و تکریم ایلله تکلیف ایلدی بنه امتناع بیور دقلرنده ابن هبیره سوطله ضرب و حبسنه
یمین ایلدی بنه عدم قبوله اصرار کورنجه یمینده بار اولق قصد بنه بناء بر مرتبه ضرب ایلدیکه
اثر ضربدن مشار الیهک بوزی و باشی ششدی و بکا دیاده قحچی ایلله دو کتک آخرته تیور دن
قرغن طو بوزل ایلله دو کتکدن اهوردر دیو صبر ایلدی (قلت) معلوم اوله که بذات قضایه
اهل اولوب اندن غیری اهلیتی کیمسه بولمزشه قضای قبول ایتک اول ذانک اوزر بنه واجب
اولور اما اول ذانک باشقه هر قدر علم و در ایتده ائک دوننده ایسه ده بنه قضایه اهل دیگر کیمسه
بولور ایسه قبولی رخصت و عدم قبولی عریتمدر امام مشار الیه حضرت تری عزیمتله عمل بیور دقلری
مناقضه و شروح و متون فقهیه ده محرر در (منصور مشار الیهک ضرب امامی اقیح مساویسی
اولدیفنی و ندامت و تأسف و بکا ایلدیکنی ثقا مورخین باز مشدر در (عبد الملك بن عمیردن اودخی
اهل یمندن بر جلدن روایت ایلش رجل مذکور دیمشکه حضرت ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنهک اوان خلافتلرنده یمنه برسلی عظیم واقع اولوب سلیک هر ور ایلدیکنی
یردن قیوسی کلبلی بر مغاره ظهور ایتدی بز دینه ظن ایلدک قضیه بی خلیفه کتب و اعلام
ایلدک خلیفه دخی طرفدن مأمور ایده حکم ایتیم وار منبجه مغاره بی فتح ایلدک دیو امر و فرمان
ارسال و وراستدن مأمور مذکور دخی تسار ایلدی وقتا که مأمور خلیفه مغاره بی کشاد ایتدکده
ایچنده سر بر اوزرنده اوطور برجل میت ظهور ایتدیکه اوسنده التون ایلله نسج اولمش یتش
قات جامه مصنع و صاغ النده بر لوحه اولوب اوزرنده * اذا خان الامیر و کاتباه * وقاضی الارض
داهن فی القضاء * فویل ثم ویل ثم ویل * لقاضی الارض من قاضی السماء * قطعه سی
بازمش و باشی اوچنده جوهر دار و نفیس برسیف و ارایدیکه اوزر بنه * هذا سیف هود بن عاد بن
نرم * عبارة سی قازمش ایدی (قلت) مال قطعه مذکور امیر و ایکی کاتبی خیانت یعنی عباد
الله ظلم ایلدکری و بر یوزنده اولان قاضی دخی حکم و قضا مدهنه ایلدیکنی وقتده هر بر بنه

قاضی سعادن ویل اولسون دیمکدر کاتبی ایکی به تخصیص غالب اول عصرده امور دولت یدلرنده
بولان ایکی مقام صاحبی دیمک الکشیلور (ویل لغتده حلول شروکله عذاب و جهنمه پروادی
یا خود نارد بر برتر و یا خود جهنم قیوسی معنای بنه در وقاضی سعادن مراد حاکم علی الاطلاق
اولان باری تعالادر سایه اضافت تعظیم ایچوندیر یو خسه مکاندن منز اولان ذات اجل و اعلا
کائناتک حاکم و خالقیدر (لطیفه) فصیحانندن برزن تراغ ایچون بر قاضی حضور بنه
کلدکده قاضی یا قصد یا خود سهوا (جامعک شهودک) دیدکده زن سکوت ایدوب اصلا جواب
و یرمیدی فی الحال قاضینک کاتب الوقایعی ای خاتون حضرت قاضی سکا * جاء شهودک معک *
دیو سوال ایدر دیو ترکیبی د کشدردکده اوت شاهد نرم بر ابر کلدی تولیدی ای قاضی حضرت تری سنده
کاتبک کی ایها مسز صور یدک سنک سنک چوغا لمش عقلاک ازالمش و صفالک اوزایوب حتی
لب و هو شکي اور تمش سندن غیری دیر یلر ییننده حکومت ایدن متی کور مدم دیو دشنام ایلدی
(قلت) قاضینک کلامنده جاء فعلی همزه سز اولدقده معک ایلله مفاعله بایندن مجامعت معنای
اولان جامعک فعلی کوسر که خاتونه سنک شاهد لک سکا مجامعت ایتدیمی دیمک اولمغه خاتونه
نهر یضدر (بعض قضاة حقنده شوق طعمه نظم اولمشدر * ایکی وائد مله الاسلام * اذ صرت
تقدم مقعد الحکام * ان الحوادث ما علمت کثیره * واراک بعض حوادث الایام * مالی ای جاهل
قضاة و حکام مسندنده قعود ایلدیکک ایچون ملت اسلامه حزن و بکا ایدرم دیاده سنک
بتلیدیکک حوادث یعنی بلا یا چوقدر و سنک اول بلاردن بری اوندی بکی کور یرم یعنی بلیه ایدو کیکنی
یلورم دیمکدر (ابن ابی الاوفی رضی الله تعالی عنه عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) ان الله
مع القاضی مالم یحرفان جارتیه الله منه والزمه الشیطان (قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیره
وارد و مالی دخی تحقیق الله تعالی ظم ایتدین قاضی ایلدر یعنی قاضی غیر ظالمی تأیید و تسدید و اعانه
و حفظ ایلله موفق ایدر اما حکمنده جور و ظلم ایدن قاضی دن حق تعالی بری اولوب جمیع قضا سنده
شیطانی اکاملازم و مقارن ایدوب اضلالندن شیطان منفک اولمزدیمکدر (و بر روایتده همزه سز
یعنی ثلاثیدن (زیه) واقع اولمشدر و ظلم و جور مذکور عمد و قصده مقارن اولق اوزره در ز را
بنه جامع صغیره فوقنده مسطور اولان (ان الله مع القاضی مالم یحرف عمدا) حدیثی ذکر اولان
عمد قیدینی ناطق و دخی خطاده عقاب اولمادیغنی بونجه ادله ایلله محققدر ذکر اولان (مالم یحرف)
تعبیر بنی مناوی مرحوم * ای یحی و الحق و یقع فی الجور * دیو شرح ایلمشدر مناوی مشار الیه
شافعی المذهب اولدیفنی معلوم ایکن بالآلرده سهوا حنفی دیو قلم فقیر ایلله یازلدیفنی اوراق تسویدده
یو محن یازیلور کن کورلمش و او یله جه طبع اولمش یولمغه اخطاری بورایه اشعار اولندی معذور
یاد (ابرش کلبی بعض قضاة عادل مدح و ثنائسده * رفضت و عطلت الحکومة قبله *
فی آخرین و ملها رواضها * حتی اذا ما قام الف ینها * بالحق حتی جعت ارفاضها *
قطعه سنی نظم ایتمشدر که مالی ممد و جدن اول حکومت آخر لده ترک و تعضیل اولندی و حکومتی
تذلیل یعنی حقی یر بنه کتور مینلراکا ملال و یر دیر شول غایت قدر که ممد و جم حکومتله قائم اولدی
حکومنده متروک و معطل اولان شیلری حق ایلله تألیف ایدوب یریشان اولان مسائل شرعیه
جمع قلندی یعنی جله سی برنده اجرا اولندی دیمکدر (محمد بن جریر بکاش و خبر اصل اولدیکه
اورع و انقیاء ناسدن نصر بن علی حضرت تری بک بصره ده حاکم وقاضی اولسنی جله ناس و اربوب
رجا ایتک مراد ایلدک لرنده استعفا و استنکاف ایلدی تکرار ابرام و الحاح ایتدک لرنده عباد نخاله سنه
داخل اولوب وارقه سی اوزر بنه یا توب و ثوبی اوزر بنه اورتوب یارب بن یو خصوصده یچاره اولدیفنی
یلور سن روحی قبض ایلله دیو دعا و مناجات ایتدکده فی الحال روحی قبض اولمشدر (انس

رضی الله تعالی عنہم (القضاة جسور للناس یمرون علی ظهورهم یوم القیمة) حدیثی مرویدر
علی قائلہ ان الصلاة والسلام (قلت) یو خبر جامع صغیرہ مسطور اولیوب لکن کتاب الفردوسہ
جسور ناسہ مضاف اولہ رق مضبوطدر (حفص بن غیاث حضرت تارند ن بر کیمہ مسائل
قضایہ دائرہ راز سنہ سوال ایلدکدہ غالباً قاضی اولغی مراد ایدہ یورسن بر کیمہ نک کوزلرینہ
بر کیمہ پارماغنی صوقوب و جب قاروب اتمق اول کیمہ یہ قاضی اولقدن خبر لودر دیدی
(حکایہ اولمشکک قضاء ایچندہ ابتدا جور وظلی ایجاد واحداث ایدن بلال بن ابی بردہ بن ابی
موسی الاشعری ایشکک بصرہ دہ ہم والی وہم قاضی ایش کنودن منقول اولمشکک ایکی
خصم تافع ایچون کلدکارندہ ہرقنہستک کلام واطواری قلمہ خفیف وملایم وطبعہ موافق
اولورسہ اول کیمہ طرفنہ حکم ایدہ رم دیمش (اسعد فقیر دیرکہ اسلامہ اولان حسن ظن
افضا سنجہ حکم مذکور بالفعول اولیوب بلکه میل قلب دیمک یعنی کاشکی حق شو کیمہ
الندہ چیقہ بی تمی اولور بودخی جور دن معدود در کاسبق والا اجقدن آجیغہ اول عصرزدہ
علی الدوام یو مقولہ احکام قبول اولغیہ جفی در کاردر العہدہ علی الزاوی (حکایت اولمشکک
مأمون خلیفہ دن بر رجل اوتوزیک آتون دعوی ایشکک خلیفہ بالذات رجل مر قوم ایلہ
قاضی عسکری یحیی بن اکثم حضورینہ وارر خلیفہ یہ قعود یچون خدمہ خلیفہ یہ بر سجادہ
فرش ایدر لکن یحیی * لاناخذ علی خصمک شرف المجلس * یعنی مدعیدن سجادہ یہ قعود ایلہ
ممتاز اولماق مانی افادہ قیلقدہ مأمون حضرت تری قانون شرعہ ممنونا امثال ایلہ خصمک
بائنہ قعود یورر رجلاک بینہ سی اولماقہ خلیفہ نک یعنی طلب ایلدکدہ خلیفہ یمن ایچوب
فی الحال اوتوزیک الترتی رجلا ویردکد نصکرہ رجلا واللہ العظیم بندہ سنک اصلاحک یوقدر
لکن شو مالی سکا دفع واعطا ایلدیکم حکمتی غلبہ وقدرتہ رجلاک مالی اخذ ومصادره
ایلدی دیو ناسک سوء ظنندن خلاص ایچونددر دیوب قاضی مشار الیہک دخی حکم وقضاسندہ
عدالتہ محظوظ اولوب اوتوزیک دینار اعطا واحسان ایلدی علیہما الرجہ (حکایہ مذکورہ دہ
اولان * فطرح للمأمون مصلی مجلس علیہ فقالہ یحیی لاناخذ علی خصمک شرف المجلس *
عبارہ سی نسخہ ترجمہ معلومہ دہ قاضی یحیی خلیفہ یہ تعظیم ورعایت ایچون بر سجادہ یہ اقعاد
وخلیفہ یہ خطاب ایدہ رک دیدیکہ ای امیر المؤمنین شرف مرتبہ ومزناک حسبیہ خصمک
غلبہ قصدندہ اولہ دیو ترجمہ اولمشدر اگر عبارہ نک مفہومی بوایسہ فقیرک ترجمہ محررہ سی
ایچا یوریلہ (حکایہ اولمشکک آل عباسدن معتصم باللہ خلیفہ نک خدمہ حرہ سرالزندہ نزدہ
معتبر بر خادم خاصی خصمیلہ تافع ایچون قاضی القضاة بولنان امام ابو یوسف حضرت تریینہ
کلدارندہ خادم مر قوم انانی مرافعہ دہ خصمیلہ برابر طور دیوب تقدم ایلدی امام حضرت تریینک
حاجی زجر ایشکک خادم ممنوع اولیوبینہ ایلرودہ طور دی حضرت امام مجلس شرعہ
خصمکک برابر طور مغہ مأمور اولمشکک نیچون طور مزسن وارک بکا شمدی اول عصر دہ
مشهور یسر جی اولان عمر و بن ابی عمری کتورک شوغلامی اکا صا توب ثمنی امیر المؤمنینہ
کوندہ ہم دیوب عتاب والندن طوتوب خصمیلہ تسویہ ایلدی بعد الفصل خادم بکا ایدرک
خلیفہ یہ واروب امامک تعزیری حکایت وشکایت ایتدکدہ جناب خلیفہ غلام مر قومہ
تویخ بلہ سنی اگر صایتدی یعنی یحیی وابدی ملکک ادخال ایچا ایدم ہر نہ قدر عندمدہ قدر
ومزناک وار ايسہ دخی سنک مرتبک حکم شریعتک منزلی ازالہ ایدہ مز زرا شریعت
اساس سلطنت وقوام دین وملنددر دیدی (اسعد فقیر دیرکہ کوردیکم اکثر نسخہ مستطرفہ
معتصم باللہ یازلش لکن یو نسخہ قلم ناسخن سہودر زرا امام ابو یوسف یعقوب بن ابراہیم

ابن حبيب انصاری حضرت تری خلافت مہدیدہ قاضی نصب اولنوب عہد ہرون الرشیدہ
قاضی اولدقاری حالہ ارتحال دار نعیم ایشدر رشیدک وفاتیلہ معتصم باللہک سر بر خلافتہ
قعودی بیندہ سکان الی منہ وطقوز خلیفہ واردر بر صورتہ معتصم باللہ برندہ یامہدی
یاخودہادی ویاخودرشید اولمیدر معتصم عہدندہ ابو یوسفلہ مکئی بندہ قاضی اولق ایلہ تاویل
اولغی ممکن ايسہ دہ کوردیکم کتب توار یخندہ آل عباس دولندہ کتبہ مذکورہ ایلہ قاضی
امام ابو یوسفدن غیر یسی کورلادی ایشی (حکایہ بر مرآۃ جبیلہ قاضی شعبی یہ خصمی ایلہ
کلدارندہ شعبی ادی الترافع حق مزبورہ طرفندہ جقمقلہ اکا حکم وقضا ایلدکدہ ہذیل الاشجعی
نام شاعر مطلق العنان سوء ظن طرفندہ یور یوب قاضی شعبی یہ اتهام مرصندہ * فتن الشعی لما *
رفع الطرف الیہا * فتنہ بیتان * کیف رأی معصمیلہا * ومشت مشیار ویدا * ثم هزت
منکبہا * فقضی جورا علی الخضر * ولم یقض علیہا * آیات ہجوا شتانی نظم ابتدی
مالی شعبی مرآہ یہ بر نظرہ ایشکک مقتون قلندی یعنی عاشق اولدی نیچہ مقتون اولسونکہ اول
زن رعنا کوزل پار مقاریلہ مقتون ایتدی وشعی کوزل بلککری کوردی وآہستہ آہستہ
یور یدیکئی کوردی ناچار اولوب خصمک علیہنہ جورا قضا ایدوب اول کوزلک علیہنہ حکم
ایتدی دیمکدر آیات مذکورہ خلقک لسانہ دوشوب شعبی یہ واصل اولدقہ ناظمی اولان
ہذیل احضار ووتوز سوط ایلہ ضرب وتادیب ایلدی (ابن ابی لیلی حکایہ ایتدیکہ برکون
شعی ایلہ برابر محفل قضادن چیقوب کیدرکن ہذیلینک خادمہ تصادف ایتدک کہ غسل ثوب
ایدر آیات مذکورہ نک شطر اولی اولان * فتن الشعی لما * بی التیاتی بلکہ تکرار ایلہ آغازہ
قیلاردی شعبی * رفع الطرف الیہا * دیو تلقین د نصکرہ ہذیل اشجعی بی اللہ تعالی رجندن
بعید ایلسون بن اول مرافعہ دہ واللہ العظیم ایچق حق اوزرہ حکم ایش ایدم دیو دعا
علیہد نصکرہ یمن ایلہ تبرئہ ذمت ایلدی (بقول اسعد الفقیر معلوم اولہ کہ ائمہ حنفیہ دن
اکثر مؤلفینک قضای قبول خصوصندہ اولان تحذیر وترہیلری ظاہرینہ باقوب فقہا واصلحان
خیلی ذواتک اذہاندہ علی الاطلاق قضایہ دخول تہلکہ یہ نفسی القا قیلندن اولدینی تقرر
ایمشدر لکن یو ذہاب خطا اولغلہ اول غلطدن رجوع ایتک ومنصب شریف قضای تعظیم
ایمک لازمدر زرا عباداللہ بیندہ حکمت بالغہ صمدانہ اوزرہ موضوع اولوب نظام دین ودنیایہ
باعث اولان احکام الہیہ حکم وقضا ایچون پیغمبر مر مبعوث اولمشدر وحکومت وقضای
شنادہ بونجہ آیات کریمہ نازلہ واحادیث شریفہ وارندہ اولمشدر وحقیقہ احکام الہیہ بی تنفیذ
واجرا وموجبیلہ حکم وامضایہ امام المسلمین اوللر مأمور اولوب قاضیلر دخی انلرک طرفلندن
مأمور اماندر ووب دخی معلوم اولہ کہ بالادہ یازلدینی اوزرہ عدلاک وحق ایلہ حکمک افضل
اعمال متعدیہ دن اولدینی بی ریدر یو یو یلہ ایکن مطلقا قضای قبول نیچہ تزییف اولنور
اما آیات واحادیثہ حکام حقتہ واردر اولان تحویف ووعیدات قضاة جور وجهال جسور
حقارندہ درکہ یو منصب جلیلہ بقر علم داخل وقوت رشا وبرا طیل ایلہ نائل اولورر لاشہ
وعیدات یو مقولہ لایچوند رحتی (من ولی القضاء فقد ذبح بغير سكين) علی قائلہ افضل
الصلوۃ والتسلیمات حدیث شریف تحذیرنی کہ معناسی شول کیمہ کہ قضایہ تولیہ اولنہ یعنی
قاضی اولہ یچا فسز ذبح اولنور دیمکدر اکثر ناس معرض تحذیر دہ صانورر لکن اہل علم ودرایت
دیدیلر کہ اشبو حدیث شریف قضاک شرفنہ ومزناک سنک تعظیمنہ الدلر یعنی قضایہ تولیہ
ایدن نفس وهواسنہ مجاہد اولور بوايسہ حق ایلہ قضا ایدن ذاک فضیلتہ دلدار کہ امتحانا
ومثوباتی زیادہ اولغلہ امتحانا حقک ذیبی قلمشدر زرا قاضی اولان حکم الہی بی اجرا

و اقارب و اباعدك خصوصاً مترند و مخالفترینه صبر ایدوب و لوم لائمه باقیوب الحق مر شریقی
خلفه صونوب نفس وهوی داعیه لرندن انلری کچرمک اوزره فصل دعاوی ایلدکده ذبیح الله
قلنور و اول قاضینک حالی جنتله مبشر اولان شهدا حالی کی اولور بو یوله ایکن قضا نک
قبولی نیجه تزییف اولنور حتی حضرت شارع اعظم صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن جناب
علی و معاذ بن جبل و معقل بن یسار کی کبار اصحابی رضی الله تعالی عنهم قاضی نصب یوردیلر
بونلر نه کوزل ذابغ نه کوزل مذبو حدر بو صورنده مذکور بر وجه محرر ظلمندر یوقسه قضادن
دکدر واقعا احکامده جور و اتباع هوی اعظم ذنوب و اکبر کبار اولدیغی شبهه سزدر که
جناب باری تعالی ﴿ و اما القاسطون فکانوا لجهنم حطباً ﴾ یورمشدر مال شریفی قاسطون
احکام الهیهی اجرا ایتمک حکامدر انلر جهنم حطب اولدیلر (و پیغمبر یمن علیه الصلاة
و السلام) ان اغنی الناس علی الله و ابغض الناس الی الله و ابعد الناس من الله رجل و لاه الله
من امر امة محمد شتائلم یعدل ینهم (یورمشدر جور ایدنلر حقنده در (القضاة ثلاثة قاضیان
فی النار و قاض فی الجنة) حدیث شریفی شراح شو وجهله شرح و بیان ایتشددر یعنی
بر قاضی که حق ایلله عمل ایتدی اول قاضی جنتده در و بر قاضی که حق ییلوب لکن جور و جفا
ایتدی اول نارددر و بر قاضی که مسئله شرعیه یی ییلوب و ییلدیکنی صورمدن اونانوب علی
العلما رأی باطلیله قضا ایتدی اولدخی نارددر دیو تقسیم ایتدیلر اشته بو وعید جور
ایدیجیلر و جاهلار حققرنده در انلره قضایه دخول ایتک جائز دکدر و اما شول قاضی که ادله
واقوال حق بوله یم دیو تبعده بذل وسع مجهود ایتدی لکن خطا ده واقع اولدی علیه الصلاة
و السلام افندیمنک (اذا اجتهد الحاكم فاصاب فله اجران و ان اخطأ فله اجر) حدیث شریفی
منطوق قبحه ینه اجر واحده نائل اولور و قاضی مجتهد خطا ایدر سه ده معذور اولدیغنه دلیل
قوله تعالی ﴿ و داود و سلیمان اذ یحکمان فی الحرب اذ نفثت فیهم غم القوم و کان حکمهم شاهدین
ففهمنها سلیمان و کلا آتینا حکما و علما ﴾ نص جلیلی دخی ناطقدر که داود علیه السلام
اجتهادی ایچون و سلیمان علیه السلام وجه حکمه اصابتیچون بو آیتده ثنا یورمشدر (یقول
الفقیه اسعد ایضا حضرت داود و سلیمان علیهما السلام حرث قصه شریفه سی ایکنی
باید کذران ایتشددر و ینه حق سبحانه و تعالی ﴿ و الذین جاهدوا فینا لنهذبهم سبانا و ان الله
لمع المحسنین ﴾ یورمشدر اجتهادی ثنا در بنابرین دائرة قضایه داخل اولان حق وعدلی بولمق
ایچون بذل جهد ایتک واجب اولور (انمه مزدن بعضیلری قضا محندر اکا داخل اولنلر
بلاء عظیمه مبتلا اولدی زیرا نفسی هلا که عرض ایتشددر اندن حسن صورته تخلص یعنی
شرائطی برینه کتور مک مبتلا اولنلره امر عسیر در بناء علی ذلك حضرت فخر کائنات علیه
افضل الصلوات و التحیات (من ولی بالقضاء فقد ذبح بغير سکن) یوردی دیمشددر بروایتده
فقد ذبح بالسکین کلمشددر (ابو قلابه حضرت تلری * مثل القاضی العالم کالسایح فی البحر فکم عسی
ان یسبح حتی لا یفرق * دیمشددر که یوقول نوع تغیر عبارتله ایلله بر وجه محرر مستطرفه دخی
امام اعظم حضرت تلریته عزوایله ذکر اولندی مآلی عالم بالسائل اولان قاضی بجرده یوز یچی کیدر
غرق اولمادن یوز می نادر در دیمکدر خلاصه امام اعظم حضرت تلری کی اساطیدن بعضیلرینک
قضا دن قاچلری شرائطی برینه کتور مک خوفی و کندوری کمال صلاح لرندن اهل عد
ایتمک لری ایچوندر فی الحقیقه اربابندن دکل ایسه انلر یاخود کندی اهل صانوب لکن اهل علم
الملک اهل اولمادیغنی ییلدک لری کیمسه ل اول حطب عظیمی تحمل ایتماک واجب و لازمدر اشبو
درج اولنان اقوال معتبرات کتب فقهیه دن معین الحکام و سائر معتبراندن بالتخصیص ترجیه اولمشدر

(و دخی معلوم اوله که متون کتب فقهیه ده یازلد یغی اوزره قاضینک مجتهد اولسی
یاخود کافیه مسائل شرعیه یی بیلگی و استخراج ملکه سی اولسی شرط دکدر بلکه شهادته
اهل اولان قضایه دخی اهلدر شهادتک شرطی ایسه عقل و بلوغ و اسلام و حریت و بصیر
وصحت سمعدر یعنی شوشرو طله متصف کیمسه قاضی اولدقده حکم شرعیه ناذدر
یتلدیکنی مقبیدن و عالم ثقه دن اوکرنور و مقتضایه حکم ایدراشته اول حکم ناذدر و والسلام
انتهی مانقله اسعد الفقیه . . . الفصل الثانی . . . اشبو ایکنی فصل حکم
وقضا مقابله سنده رشوت و هدیه اخذ اولننک ذم و حرمتی و دیونده و ارد اولان آثارک یاننده در
(رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن دن (لعن الله الراشی و المرتشی) حدیثی روایت
اولمشدر که مالی الله تعالی اعطاء رشوت و اخذ ایدنی موطن رجندن بعید ایلسون دیمکدر
(حضرت عمر رضی الله تعالی عنه یهود و نصاری امور ده استخدام ایتک که انلر رشوتی قبول
ایدر لر و یرم دین اولان دین الله ده رشوت حلال اولماز یورمشدر (تابعی عصرنده اولان
امام سهیلی حضرت فاروقک اشبو کلامی استماع ایلدکده بو کونلرده یرم دوستلری یعنی اهل
اسلام ارتشاده یهود و نصارادن اقبلدر یعنی انلردن زیاده قبول رشوت ایدر لر دیدی (نوابغه
* ان البراطیل تنصر الا باطل * کلامی مذکوردر یعنی رشوتلر امور بواطله نصرت و اعانه
ایدر دیمکدر (قلت) نوابغ الکلم صاحب الکشاف زخشرینک مؤلفات بلیغه سندندر (نحو ده
امام اولان مبرد دراهم و دنانیرنه طرفده اولور سه غلبه او طرفده در معناسنی افاده ایدن * و کنت
اذا خاصمت خصما کینه * علی الوجه حتی خاصمتی الدراهم * فلما تنازعنا الخصومة غلبت *
علی و قالت قم فانک ظالم * قطعه سنی انشاد ایتشددر مالی بن خصمه له محاصمه ایلدیکنم
وقتده حق بدیده اولمغه دائما غلبه ایلله یوزی اوزر یرنه دوشور ایدم تادراهم ایلله محاصمه به
قدر وقتا که انجه و دراهم ایلله خصوصتله تنازعه ایلدیکنم ده بکا غلبه ایدوب سن ظالمسن
قالی کیت دیوبنی محلدن دفع ایلدی یعنی خصم بذل دراهم ایلله بکا غلبه ایلدی دیمکدر
(امام بنده اولان آثار) نعوذ بالله من غلبه الدین و قهر الراجال) حاکم ابو امامه رضی الله تعالی
عنهدن (من تدابن بدین و فی نفسه و فاته ثم مات تجاوز الله عنه و ارضى عنه غریمه بمشاء و من
تداین بدین و لبس فی نفسه و فاته اقص الله منه لغریمه يوم القيمة) حدیث شریفی تخریج
ایتشددر که مالی حدیث شریف بر کیمسه امور ضروریه و امر معاشی ایچون بورج السه و قضا
و ادائی نیت صحیحله ایلله قلینده مضمر اولدیغنی حالده اداسنه و سعت حال بوله مبوب مدیونا
وفات ایلسه الله تعالی او مدیوندن عفو و تجاوز ایدوب يوم حسابده اراده علیه سی تعلق ایلین
شبتله داینی ارضا ایلرو بر کیمسه دخی ادا ایتماک نیت فاسده سی مضمری اولدیغنی حالده بورج
آلوب مدیونا فوت اولسه روز قیامته الله تعالی اقتصاص و تقاض ایدر یعنی مدیونک اجر
و ارایسه ثوابی داینه و یرر (حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنهدن روایت
اولمشکه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمنه صلاتیچون بر جنازه کتوردکدرنده عمل
میتدن برشی سؤال الی یوب انجق دیونندن سؤال ایدر لر ایدی بورجی وارد دیتلدکده اداء
صلاتندن اعراض و استکاف یورر لر ایدی بورجی یوقدر دیرلر ایسه صلاتی اقامه ایدر لر
ایدی بر کون بر جنازه کتوردکدرنده صلاتی ایچون تکبیره قیامدن اول دینی وارمیدر دیو سؤال
یوردقندرده بار رسول الله ایکی دینار دینی وارد دیو جواب و یردکدرنده رسول الله صلی الله تعالی
علیه و سلم افندیمن سز لر اخوانکرتک صلاتی ادا ایدک دیوب کندوری عدول یوردقندرده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه یارسوالله اول ایکی دینار ینم الاجفم ایدی بن ابراء ذمت

ایدوب حلال ایلدم دیدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن تقدیم یوروب صلات
جنازه بی ادا یوردقلرند نصکره حضرت علی به خطایا ای علی حق سبحانه و تعالی سنی خیرایله
جزالند یوروب میت اولان مؤمن قرنداشکک رهانی فک ایلدی کک کبی سنکده رهانی فک ایلسون
برکیمسه که وفات ایدوب حق عبد اولان دین ایله مدیون اوله دینی مقابله سنده رهنر و برکیمسه که
برمیتک دینی قضا ایله رهانی فک ایلدی الله ذوالجلال اول کیمسه نک یوم قیامتده رهانی فک
ایلر یوردیلر (بعض حکما * الدین هم باللیل و ذل بالنهار وهو ساجور الله فی ارضه فاذا اراد الله
ان یذل عبدا جعله طوقا فی عنقه * یعنی یورج کیمه زده هم و غم و کوند زرده ذل برله المدر
ودخی یورج روی زمینده جناب جلیل جبار عز شأنه نک ساجور یدر حق تعالی قوللرندن برینی عدلیله
تذلیل مر ادا ایلدکده اول ساجوری یعنی دینی کردنه طوق ایدر نعوذ بالله تعالی (قلت) ساجور
کافور و زننده عربلر ککبک بوینته ضبط ایچون طاقدقلری اغاجدر (روایت اولنمشکه
سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه بر رجلده اولان دینلرینی طلب قصد یله کلوب
استخبار ایلدکده یاسعد اول رجل فی سبیل الله عزایه کندی دیدکلرند سعد بن ابی وقاص
اشهد ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قال (لوان رجلا قتل فی سبیل الله ثم احیی ثم قتل
لم یدخل الجنة حتی یقضی دینه) دیدی (قلت) اشبو خبر جامع صغیره یوقدر و مفادی دین قضا
اولنمشکه مدیون شهید اولوب بعده علی فرض احیا اولنوب ینته شهید اولسه ییله جنته عدم
دخولی میندر لکن عزم ادا دینی روز حسابده حق تعالی راضی یوره جفی ناطق اولان
اثر سالف التحریر تبشیر کیمه فی سبیل الله شهید اولان قولنک داینی دخی ارضا رحمت
واسعه الهیه نک شاننددر همان حضرت غنی فطلق عزوجل قوللرینی یورجندن خلاص ایلله
آمین (زهیردن مر ویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن ذمتده دین اولان
مؤمن وفات ایلدکده صلاتی ادا ایلوب بن مؤمنله نفسلرندن زیاده اولایم یعنی اشفقم بر مؤمن
وفات ایدوب اوزرنده دین اولورسه قضا و ادا سی اوزریمه اولسون دیوب بعده صلاتی ادا ایلر ایدی
والاصل میتک ذمتده دین باقی ایکن صلات جنازه بی اقامه ایلر ایدی (وعن جابر رضی الله
تعالی عنه * لا غم الا غم الدین ولا وجع الا وجع العین * ما لی اشد غم غم دین واشد وجع وجع
عیندر دیمکدر) صاحب مستطرف ابوهریره دن رضی الله تعالی عنه مهرینی ویرمامک
نیله تروح ایدن زانی و ادا ایتمک قصد یله استدانه ایدن سارقدر مقصومنده بر اثر تحریر ایلشد که
اندن مقصود حقیقه زانی و سارق اولوب بلکه الله تعالی اعلم تهدید و کلاهلی کران اولدیغنی
بیاندر (حبیب بن ثابت رحمه الله تعالی قننی شهنه کد محتاج اولوردم فرد آفریده دن اول محتاج
اولدیغم نسنه ایچون استقراض ایچوب تقصیدن استقراض ایدردم دیمشدر صاحب مستطرف
دیر که این تابتک مرادی قدرت مبسرهنه قدر صبریندر (قلت) احتیاجدن مر ادا امور ضروریه
وجود ایسه استقراض شونده طورسون دفع ضرورت مذکوره ایچون هر شی اختیار اولور
آرتق یوصورنده صبرمد کورقوه قدسیه انتقال ایدر و بودخی مسلم اهل سنتدر (و بعض بلغا
همرک معنی قول حبیب * و اذا غلاشی علی ترکته * فیکون ارض خاص ما یکون اذا غلا * یتنی
نظم ایلشد که غلاشی بر شیک بهاسی اوزریمه کران اولدیغنی وقتده یعنی اشتراده قدرتم اولمادیغنده
انی ترک ایلدم و بوتقر ییله اوشی بهالی اولسه ده بکا اوجوز اولور یعنی انا مکة غالی اولدیغنی
دوشونه دیمکدر (اصحی ابوسعید ایله مکنی بردوسندن قرض ایچیه طلب ایتدکده اولدخی و بریم
لکن قلمی ایکی قاتی طور زهن ایله تسکین ایله دیدکده اصحی ای باسید بکا اعتمادک یوقدر
دینیه بی اعتماد واردلر لکن حضرت ابراهیم خلیل الله علیه السلام حق سبحانه و تعالی نفعه

و اعتمادی و ارا بکن و لکن لیطمئن قلبی * یور مشدر دیدی (قلت) نص شریف مذکورک
اولی استعید بالله * واذ قال ابراهیم رب انی کیف نحیی الموق قال اولم تؤمن قال بلی و لکن لیطمئن
قلبی * آیت کریمه سیدر مال شریفی حضرت ابراهیم علیه السلام جناب خدای حی و دادان
احیاء موتی قدرتی رؤیت رجایلدکده قبل باریدن بونده شککیمی وارد قدرتمی تصدیق ایتمسین
وحی نازل اولد کده حضرت ابراهیم دخی ایمان و تصدیقم واردلر لکن بوجه عیان مشاهده
ایله قلبم مطمئن اوله دیدیلر یو مطلبک تحقیق دیمیری مرحومک حیاة الحیوان نام کتاب فخرنده
کشیده زین بیاندر همان فرجعت اولته (اللهم یا دیان اوف عنا الدینین دین الدنیا و دین الدین
بفضلک یا ارحم الراحمین و یا مالک یوم الدین * الفصل الثالث * اشبو اوچنجی
فصل قصص و حکایات نقل ایدلرک و بعض نصوف دعواسنده اولان تسخیرلرک و ارباب
ریاک و بونله بکزر شیلرک ذکر و یاننده در (خباب بن الارث روایتی اوزره رسول الله صلی الله علیه
وسلم افندیمن حضرتلری (ان بنی اسرائیل لما قصوا هلکوا) یور مشدر در صاحب مستطرف
اشبو حدیثی (قصوا) لفظنی (هلکوا) لفظنه تقدیم ایله یا زمش و ترجمه معلومه ده قوم بنی
اسرائیلک هلاکلی ایچارنده قصص و حکایات نقل ایدلرک کثرتی سبیلده در نقل قصص
و حکایه ایدلر کلاملرینه رونق و لطافت و الفاظنه عذوبت و رشاقت و بر مک قصدی ایله
اصول و فروع مینده اساسی اولمان دروغ و اکاذیبه مجاسر تری حسیله عوام ناسی تضلیله
سبب اولور و یوعجب و غریب مسججه ترجمه اولمشدر لکن متعدد نسخ جامع صغیره (ان
بنی اسرائیل لما هلکوا قصوا) عبارهنده یازمش و شارحی مناوی مرحوم دخی اقتضا مسججه بنی
اسرائیل یعنی اولاد یعقوب علیه السلام وقتا که ترک عمل ایله هلاک اولدیله قصصه میل و ملازمت
و قصصه اکتفا ایلدیله دیو شرح ایدوب بعده بروایتده دخی (لما قصوا هلکوا) وارد اولدی
دیوب اتی دخی وقتا که بنی اسرائیل قوله انکا ایدوب عملی ترک ایلدیله اشبو حاللری سبب هلاکلی
اولدی دیو شرح ایلشد بوضوئده ترجمه عربیه مذکوره بی بالالزام یا کذب و دروغ موجب
هلاک دکلیدر دیو پرسوز سوبلر بونور ایسه سکوتله جواب و یروب اگر لاقردی استرایسه های
های کذب عین هلاک معنیدر لکن صدقه قصه در دیر و بونک ایضاحی تأمل اهل ارباب درایت
حواله ایده رز و السلام لکن قصه علی الاطلاق ممنوع اولمادیغندن باشقه آیات واحادیثده حصه
آلتی یعنی موعظه اولوق اوزره بونجه قصه شریفله واقعدر دولت علیه ده طوغروسی دارالخلافه
العلبه و مالک محروسده جوامع و مساجده مشایخ و وعاظ تعیینی شرع و عقله موافق برحسنه در
اشته انلر مسائل ضروریه دینیه ناسه تعلیم و حق سبحانه و تعالی و رسولنه و خلیفه و قته اطاعتی
تفهیم ایدرلر ایددی بونله قصه موضوعه بی فائده بی و غفلتله خلط ایلاملری تنبیه اولنق
اصول قدیمه دولت علیه دندر فلیحفظ (کعب الخبر حضرتلری امم سالفه احوالی نقل و حکایه یه
مائل ایدی حدیث شریف سالف الذکر اشته کده نقل ایلدیکی حکایات ریا و کذبدن عاری ایکن
ظاهر حدیثله دخی عمل ایدوب قصه نقلی ترک و حدیث روایتی ایله مشغول اولدی (ابن عمر
رضی الله تعالی عنهما دیمشدر که مجالس و محافله علی ملاء الناس نقل قصص و حکایات عهد
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و عهد خلفاء راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعینه
وقوعی اولوب ابتداء ظهوری فتنه و فساد وقتنده ایدی (ابن مبارک دیمشکه امام ثوری یه ناس
اطلاقته شایان کیدر دیدیکمه علمادر دیدی و اشراق کیدر دیو سؤال ایلدی یکمه متقیدر دیدی
ملوک کیدر دیدیکمه زهاددر دیدی غوغا کیدر دیدیکمه سوزز یله ناسک اموالی استیصال ایدن
قبضا صدر دیدی سفها کیدر دیدیکمه ظلمه در دیدی (قلت) غوغا مد ایله اوجاغه آغار

اوزره اولان چکرکه معنایه موضوع اولوب بعده شرط فرقه سرعت ایدن سفله ناسه استعاره اطلاق اولمشدر (بر کیمسه بر قصاصه طاشی یوق بر خاتم هدیه ایلد کده قصاص الله تبارک وتعالی هدیه نیک جزای اوله رق چنده طوانسز سکا بر قصص احسان ایلسون دیو دعا ایشدر) حکایه اولمشکه بلده می روده بر قصاص اولوب مجلس وعظ بکایله اوزاد قده بکنده آماده ایلدیک طنبور بی چبقاروب جالار واشبوغم طویل و دراز بر از فرح استر دیه رک تحریرک دست و سر ایلله اوینار ایش (اسعد فقیر دیر که اشته ثابت می حومک * سکا هر مجلس کده سویلرم سن ملزم اولماز سن دکل کرسی به واعظ هر شه چیسک آدم اولماز سن * ییتی بو صورتده اولان مسخره واعظله وصف بلیقدر وعهدنی ادرالک ایتدیکم طلاقتلو واعظ لردن برینه دخی متمولیندن بر صاحب جاه اگر کرسیده ترغ ایده ییلور ایلک سکا شوق قدرالتون و پریم دیو وعد اول دخی تعهد ایلله اباصوفیه جامعی کرسینه چقبوب قبرک احوالنه دأربحث آچوب عذاب تنه میدر یوقسه روحه میدر اقوالنی سرد دنفصکره سوزده بر مناسب مقام دوشوروب دود سنبله دزی اوزرنده اصول طوبه رق آغاز ایلله عذاب روحه در یوقسه تنه نه در تنه نه در تنه نه دیو ارالقه بر بسته چاقشد یروب دعا به آغاز وزر موعودی اخذ ایلله تشکرده زبانی دمساز ایلدیک مجلسده حاضر بولنانلردن بری واسطه سبله استماع کرده فقیر اولمشدر ادب سزک ایلله ده چوق صنعت و ابوزید سروجی موعظنی باصبره جق بر حالتدر تجاوز الله تعالی عن سبانه (ریا کاراندن برینه آرفه کده واسع الکم اولان فراجه کی بکا فروخت ایدر مپسن دینلکده صیاد یعنی آوجی اولان کیمسه شبکه یعنی طوزاغنی فروخت ایلد کده نه ایلله آوجیلق ایدر دیو منصفانه جواب و برمشدر) بعض علمایه تکیه نشین اولان بعض جهله متصوفه ک احوالندن سؤال ایلدکلر نه حالری اکل و شرب و رقص و لعبدر دیو جواب و برمشدر * امار یاه دأر اولان آثار (قلت) معلوم اوله که طریقت محمدیه کتابنده و مشر حلزنده یازلدیغی اوزره اخلاق سیئه مذمومه دن اولان ریالفتده برنسنه بی اولدینی کفیتک خلاقی اوزره اظهار ایتدکلر و علی قول مطلقه افضالی اراده ایلله قلوب ناسده منزلت و قدر طلبندن عبارتدر و اما اصطلاحده سعادت آخرته موصل اعمال و یاخود مثلاً عمل صالحدن بحث ایدن علی بیک و یا ناسه تعلیم ایتک کی عمل سعادت آخرته دلیل اولان شی ایلله نفع دنیایی بلا اکراه و جبر اختیار ایلله اراده در واشبور یانک ضدی اخلاص و اخلاص دخی عیدک نفع دنیا قصدندن تجرید برله طاعت ایلله و اوطاعنی ریاء بر ااحده ییلدر مامک ایلله تقرب الی الهی قصددر واشبو اخلاص احسانی آثار و ایتاج ایدر و احسان مذکور دخی (الاحسان ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه فانه براءک) حدیث شریفنده اولان احساندر که مفادی عبادت ایدن مؤمن حق تعالی بی کورر کی اولقی یعنی عبادتی غفلت اوزره اولوب کشف و شهود اوزره اولسیدر که حاصلی عبادتده اتقان و اینه حقوق الهی مراعاته و مراقبه و عظمت و جلال پروردکاری شروع و استمرار استحضاره راجعدر و ارباب قلوب پورته ده ایکی حال اوزره در حالت بری حق تعالی بی کورر کی مشاهده سی کند و به غالب اولمقدر که اشبو حالته (وجعلت قره عینی فی عبادته ری) حدیثی اشارت ایدر (وایکنی حال حال اولایه منتهی اولوب لکن حق سبحانه و تعالی کاندویه مطلع اولسی و کندوی مشاهده سی غالب اولمقدر که اشبو حاله دخی * الذی براءک حین تقوم و تقلبک فی الساجدین * ایلله * و ماتلوا منه من قرآن ولا تعملون من عمل الا کما علیکم شهودا ان تنفیضون فیهم * نصاری اشارت ایدر ایلدی اشبو حالتان معرفه الله ایلله خشت حق تعالی کانه سیدر و لهذا ابوه بره رضی الله عنه احسانی ان تحشی الله کانک تراه دیو تفسیر ایشدر (و اما اصطلاح شرعده ریاء منزله عالییه به محبت و قلوب ناسده

تعظیم ایتسونلردیو مثلاً کتابت و سائر صنایع کی اولان اعمال دنیویه ایلله منزله عالییه قصد ایتمدن عبارتدر واشبور یاه ریاء اهل دنیا دینور و بور یارینه دنیویه نیل ایچون اولور ایلله دخی دینه مقضی و منجر اولدیفندن اولکبر کی مذمومدر و سالف الذکر عمل آخرت ایلله و یاخود دایلی ایلله نفع دنیایی اراده ایلله ناسه اعلامی شغلرینه محبط عمل اولان سمعه و ریاء اهل دین تسمیه اولنور و شق اول کر اراده نفع آخرته مقارن اولوب جلب اموال ایچون قرات قرآن کی اراده نفع دنیا اولور ایلله ریای محض دینور یوق اگر مقارن اراده نفع آخرت ایلله ریاء تخیبط دینور ایلدی بور یاه تخیبطده اوج احتمال وارددر یعنی نفع دنیا نفع آخرته یا غالب و یا مساوی و یاخود مغلوب اولمقدر بو صورتده جمله ریاء بش قسم اولور و دخی ذکر اولنان نفع دنیا یا خالقندن و یاخود مخلوقدن طلب اولور و نفع دنیا دخی یا جاه و یا مال و یا تزوج کی قضاء شهوت و یاخود قتل و تلف عضو کی ضرر کثیرا و لمیان ضرر قلیل ضمنتدر اولور و مارالبیان اقسامک کایسی یا عمل آخرته توسل ایچوندر یاخود دکلدر امدی اول یعنی آخرته توسل ایچون اولان اراده نفع دنیا اگر خالق تعالی دن طلب اولنور ایلله ریاء دکلدر و اگر مخلوقدن اولور ایلله ریاء در و مایه الی یا آلت ریاء ک اقسامی و سائر احوالی محمدیه مرقومه ده محرردر مر اجعت اولنه انتهی (قل اسعد فقیر ایلله بور یاه اشباه و نظائر فقهیه دن ترجمه اولنه رق نقل اولنان اشبو اجال اوزره (نفسه حصول بولان خواطریش مرتبه ده در ابتدا نفسه القسا اولسانه هاجس دیرر و اول هاجس نفسه جریان ایتد کده خاطر دینور و اول خاطر اشلوب و اشلماک یعنی قوه دن فعله کملک یتنلرنده تردد ایدر سه حدیث النفس دینور امدی اشلک جائی بالترجیح قصد اولنور سه اکاهم دیرر و قصد مذکور قوت بولوب کند و سنده جزم دخی بولند قده اوقصد مجزومه عزیمت دینور اگر ذکر اولنان هاجز و خاطر و حدیث النفسه حسنات ضمنتدر دکلر ایلله اجر و ثواب یوق سببات ضمنتدر ایلله مؤاخذه و عقاب دخی یوقدر اما حسنه ایلله حسنات یاز بولوب سبته ده ایلله مادامک سبته فعله کلمه سیئه یازلماز و لکن عند المحققین عزیمت سیئه ده ایلله عازم اثم عمل ایلله اثم و کاه دکلسه ده اثم عزم ایلله اثم اولدیغیچون مؤاخذه اولنور انتهی (قلت) محققین اهل تفسیر * و علیهما الکسبت * ده عزیمت شقی داخل اولدینی بیان یور مشرفا حفظ ابها الاسعد و لاتکن یجهل احکام هذه الاقسام اقیح الوجه بمجلس حافل ان سئلت عنها اللهم احفظنا عن النجس والغرور امین فقد قال الله تعالی * براؤن الناس ولا یدکرن الله الا قلیلاً * (قلت) اشبو نصک اولی * و اذا قاموا الی الصلوة قاموا کسالی براؤن الناس * اولوب مفادی زمره منافقین و قنا که نماز قالفه متساقلین و کسلان اولدقلری حالد قالقارلر برینی کورر ایلله قیلارلر و الا قلوب کیدرلرانی ناسه ریایچون ایدرلر یوقسه امر حق تعالی به اتباع ایچون دکلدر و الله تعالی از ذکر ایدرلر دیمکدر از اولقی ریاء و سمعه اولدینی ایچوندر زیرا که از ایلله وجه حق اراده ایلله جوق اولوردی و یاخود از اولسی حق تعالی ک عدم قبول ایچوندر زیرا هر شیکه قرین قبول حق تعالی اوله از ایلله ده جوق اولور (وعن معاذ بن جبل رضی الله عنه قال قال لی النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یا معاذ اذ حذر ان یری علیک آثار المحسنین وانت تخلو من ذلك فتخسر مع المرائین) صاحب المستطرف اشبو اثری کتور مشدر که مفادی ریادن منعدر (وعن شداد بن اوس عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قال اخوف ما اخاف علیکم الشرك الا صفر قالوا یا رسول الله ما الشرك الا صفر قال الی یاء) اشبو خبری صاحب المستطرف یازر که مفادی ریاء شرك اصفر اطلاق قبله اندن تحذیردر (بعض علماء دین دیدیلر که بر کیمسه بر عمل خیری اشلوب کم ایلله یعنی ناسه ییلدر سه لکن کم ایلدیکنی ناسک طوبیلمرینی ایچندن سوء رک استه سه استه بوایش اقیح ریاءدر) حکایه اولمشکه عهد سابقده

بر عابد وزاهد وار ایش به طرفه مسی و حرکت ایلسه حق سبحانه و تعالی ک امر واراده سیله بر قطعه بلوط سایه لند بر ایش کونلرده بر کون رجل عابد موی الیهک یانته سایه لئک ایچون بر کیمه کلدکده یانته یشامه ز بر ناس بو بلوط بنی کولکه لندردیکنی یعنی بکاخ خصوص اولدیغنی بطلری ایله سن یانته طور مغله اشباه ایدرلر دیومنع ایتدکده اورجل وسوسه ایتیه زیر ناس بنی بو بلوط کولکه لندرمکه مسخر اولان کیمه لردن اولدیغنی یعنی او خصوصه عدم اهلیتمی یاورلر دیدیکنی کی اول بلودی حق تعالی زجل مر قومه تحویل ایدوب عابد مر قومدن دور ایدر یعنی عابدک ریاسی باعث سقوط منزلت و اول رجلک تجویت و اعتراف قصور ایله خلوصی اکابادی رفعت اولور (عبد الاعلی السلی نام قصاص بر کون ناسه قصص و حکایه نقلی اثنا شده ناسه خطاب ایدوب ای جیاعت سز ل بنی مر ائی اعتقاد ایدر سکر و عملکی ناسه اشاعه و اراده ایدر دیر سکر الله یاور بن دونکی کون ضام ایدم بر احده صومعی خبر ویردم دیور رجعت عیسی بولندن بر زیاصا تمشدر که قهقهه افزای جیاعتدر * اللهم اصلح فسادنا وستر فضاحتنا برحمتک یا ارحم الراحمین ولاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم *

الباب التاسع عشر

اشبواون طقوزنجی باب عدل و احسان و انصاف یانته در (قال صاحب المستطرف معلوم اوله که باری تعالی و تقدس جله مزی راه صواب و سدا ده ارشاد ایلسون جناب حق عز وجل عدل امر ایدوب لکن هر نفس عدله صالح اولوب بلکه لسان حال ایله عدلک فوقنده اولان احسانی طایفه اولدیغنی ییلدیکندن * ان الله یأمر بالعدل و الاحسان * پیورشدرا کعدلی خلیفه توسیع پیورسه ایدی عدله احسانی مقارن قیلزایدی انتهی (قلت) فافهم و بو آیت کریمه ک تفصیلی پروتیه اجمال قلم قاصر اسعد فقیر ایله اون ایکچی باید کدزان ایشدر (وصاحب مستطرف بومقامده عدلی * و العدل میزان الله تعالی فی الارض الذی یؤخذ به من القوى للضعیف و المبطل للحق * ایله توصیف ایدوب تدبیر مملکت و امور رعیت ضمننده اولان عدالتیه تخصیص ایش و بو مناجیه عدلک اجر اسی هر کسک الذین کلدیکچون آیت مذکوره ده احسان عدله عطف اولمشدر بو باید مقصود دخی اول معنا جده اولان عدلدر که آیت مذکوره ده اولان عدله اول دخی داخلدر زیر اعدل بالاده اشارت اولندیغنی اوزده افراط و تفریط پیننده اولان امر متوسطدن عبارتدر که بو حال تدبیر نفس و منزل و مملکت ضمننده اولور و صاحب مستطرفک آیت شریفه مذکوره ده احسان عدله قرین اولدی یعنی عطف اولندی دیدیکی دخی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن و مقاتلدن مر وی احسان عدله اخلاص یعنی حسن نیت و ناسدن عفو و اقبال علی الله تفسیرینه بناء در قنبر (بنه صاحب المستطرف دیر که معلوم اوله که ملک و سلطانک رعایاسی پیننده عدالتی رعایانک ملکه محبت و طاعاتی جالب و ظلم و تعدیسی مودتی سالب اولوب اخلاصی ایلادر (زمانک افضل و اشرفی امام عادل زمانیدر (طریق ای نعمیدن حضرت ابی هریره رضی الله تعالی عنیهک روایت ایلدیکی اشبو حدیث شریف روایت اولمشدر که قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (لعمل الامام العادل فی رعیتیه یوما واحدا افضل من عمل العابد فی اهله مائة عام او خیرین عام) مال شری بنی سلطان و امام عادل بر کون بروفق شرعی امور و مصالح رعیه و استراحتلرند سعی و عمل و حرکتی یوزسته یاخود الی سنه مقداری اهلی ایچنده عبادت و طاعتدن منفک اولیان عابد وزاهدک عمل و عبادتدن افضلدر دیمکدر (وعليه الصلاة والسلام افندیمر دن (عدل ساعة افضل

من عبادة ستین سنة) حدیث شریفی دخی روایت اولمشدر یعنی بر ساعت مقداری عدالت که اعمال متعدیه دندر التمش سنه عبادت لازمه دن افضلدر دیمکدر (امام ابوداود سننده حضرت ابی هریره رضی الله عنهدن روایت اولنان (ثلاثة لا ترد دعوتهم الامام العادل و الصائم حتی یفطر و دعوة المظلوم تحمل علی الغمام و تقیح له ابواب السماء) حدیث شریفی فضیلت عدالتیه شاهد عدلدر (مالی اوج کیمه تک حق سبحانه و تعالی ک نزد معنویسنده دعا و تضرعی ردا و نماز بریسی امام و خلیفه عادل و ایکجیسی وقت افطاره قدر صائمک و او یکجیسی مظلومک بونلرک دعاوی بلود بوکونوب انلره ابواب سماء قیح اولنور دیمکدر (امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بر کون حضرت کعبه خطاب ایدوب ای کعب جنت عدلک سکنه سندن بکا خبر ویر دیدکدرنده حضرت کعب رضی الله تعالی عنه ای امیر المؤمنین جنت عدله ساکن اولان انجیق انبیاء عظام صلوات الله و سلامه علیهم و صدیقین و شهداء و ائمة عادلدر دیدی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه * والله ما اتانی و قد صدقت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و اما امام عادل نانی ارجوان لا جور و اما الشهادة فانی لی بها * یعنی ای کعب و الله بن نبی دکلیم یعنی رحمة للعالمین اولان خاتم رسالت صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمر دن صکره باب نبوت و رسالت مسدود اولمغله او مرتبه ده اولهم و الله لکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمر دن هر قولنده تصدیق ایتدم یعنی مؤمنم اما امام عادل قضیه سنده جور ایدیی اولما می رجا ایدرم یعنی او مرتبه اولدیغنی دخی بیله ماما شهادت بکانه زمان مبسر اولور یعنی عدله ساکن اوله جق زمردن اولما می استرم دیدی (حسن بصری رحمه الله اشبور وایتی استماع ایلدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنیهی حق سبحانه و تعالی صدیق و حکم عدل قیلوب مرتبه شهادتی دخی احسان ایلدی دیمکدر (اسکندر حکماء اهل بابلدن عند کزده شجاعت و عدلدن قنفسی اولی و بلغدر دیو سوال ایلدکده عدالتی استعمال ایلدیکمرنه یعنی عدالتیه رعایت و مقتضاسیله عمل و حرکت اولنورسه شجاعتدن مستغنی اولور ز دیو حکیمانه جواب ویرمشدر (سلطانک عدالتی زمانک خصیبتدن یعنی اشیاء و ذخایرک کثرت و اوجوز افندن عباد الله انفعدر دلمشدر (وینه ملک و خلیفه سمع عدالتدن میل و اعراض ایدر سه رعایا دخی حال رعیت و سکوندن روکردان اولور ل دیمشدر (روایت اولمشکه بعضی والی عمر بن عبد العزیز حضرت تلمیثه داخل ولایتی اولدیغنی بلده تک خرابلغندن شکایتی عرض و تحریر و اعمار ایچون براز اموال ارسالی رجا ایلدکده عمر ابن عبد العزیز جوابنده * قد فهمت کما یک فاذا قرأت کما فی فحسن مدینتک بالعدل و نطقها من الظلم فانه مر منها و السلام * یعنی ای والی کاغدی ک مال معلوم اولدی والی اولدیغک بلده فی عدل ایله تخصیص و بوللر بنی ظلمدن تصفیة و تطهیر ایله اشته بونلر بلده تک اعمار ایدر دیو تحریر پیور دیلر که برکتابلق مختصر و مفید فرمان عدالت و بلاغت نشاند (روایت اولمشکه امیر المؤمنین حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنیهک عصر خلافتلرند قاعده آسایش عاذه عدالتیه کمالیه رعایتلری حسبیه سواد عراقک مال خراج و اعشاری یوزاوتوزیدی بیک کره بیک دیناره بالغ اولوب خلیفه مشار الیهک عهدند نصکره تنزل بوله رق حجاج عراق و البسیکن اون سکر بیک کره بیکه ایشیدی وقتا که خلافت عمر بن عبد العزیز کلدکده مشار الیهک عدالتیه بناء سنه اولای خلافتلرند اوتوز بیک کره بیک و ثانی سنه التمش بیک کره بیکه چیقوب شکر لاهذه النعمة اکر عمر مده مساعده اولور ایسه بغایة الله تعالی زمان عمر فاروقده رضی الله تعالی عنه اولان مقداره ابلاغ ایدرم دیو حدیث نعمت ایشدر لکن سنه ثانی قالدوب انتقال پیور دیلر (ملک فرس کسری یعنی نوشروان کلامنددر که (ملک انجیق

جند ايله و چند مال ايله و مال رعایا ايله و رعایا عدل ايله اولور دیمشدر (قلت) بعض کتب
مخاضراته چندینده رجال واقع اولمشدر علی صکلا التقدرین و لایه و حکام و هر فنده اهل
تدریس و مشایخ و اهل اقلام و عسکر دیمکدر و رعایا اصناف اهل حرف و تجار و حراثدن
عبارتدرو فی الحقیقه بو برداره در که ایچندن برینه خلل کلسه جمله ساری اولور و حسن
نظام دولت بونلرک بر برینه پیوسته اولمسیله صورت بواور کلام مذکور ارستطالسیک اولوب
اسکندر تالیف ایلدیکی کتابده مسطور اولدیغی اخلاق علائیده مذکوردر و عطائی مرحومک
مشویاتنده * ایلدی بو حکمتی نوشین روان * کج ده لوح یازیلور نهان * دولت سلطان
فلک بارگاه * اولغه پاینده کر کدر سپاه * لیک سپاه اولور ایمش مالسز * مال رعایای خوش
احوالسز * ماله دخی چونکه رعیت کرک * حال رعایای رعایت کرک * نظم جهان بونلر
وابسته در * در دیده بر برینه پیوسته در * آل عباسدن منصور خلیفه نک عصرنده اعیان ولایتدن
سلطه بن سعید نام کیمسه ترکه سی دیونته وافی اولمادیغی حالده وفات ایدوب متوفای مرحومک خلیفه
مشارالیه دخی دینی اولغله ولایتک والیسته دین خلیفه غرامته قارشمیوب تمامیه تحصیل اولسون
دیو فرمان کلدکده اول والی مشفق الاهالی ترکه متی دین خلیفه بی دخی غرمایه ادخال ایدوب
معرفت شرعیه دایرنه غرامه تقسیم و خاکبای خلیفه به ای امیر المؤمنین اقتضای شرع
شریف اوزره غرامت وجهه لازم کلان حصه خلافتناهلرینی ایصال ایلدم دیو غریضه سیله
تقدیم ایلدکده منصور خلیفه والیک بو وضعنه ممنون اولوب جوابنده * ملائ الارض بک عدلا *
یعنی سنگله بر یوزینه عدل طولدر دم دیو تحسین ایلشدر (قلت) اشبو تحسین نظر خلیفه
مشارالیه مکدمه غرمایه کیمسون و اول باول افرازا اولسون دیو تسبیح یوردیغی فرمان والیسنی
تجربه اولدیغی بی کاندرو روح الله تعالی روحه (مصرده حکومت ایدنلرین اجدین طولون
تجربوسفلک دمایله متصف ایکن عدالتله متحلی و متزین ایمش ظالمی مظلومیله بالمعیه حضورینه
جلب و احضار ایدوب حق مظلومی ظالمدن اخذ ایلده انتقام ایدر ایمش (روایت اولمشکه
ابن طولونک فرزندی عباس برکون بر مغنیه یعنی بر سازنده قاری بی غلامدن بر یله کتوردن
انای راهده عبادوزهاد اهل مصردن بری تصادف و سازنده نک غلام یدنده اولان طنبور بی
اکوب ویره چالوب کسر ایدر عباس دخی فی الحال پدرینه شکایتله او صالحک تأدیبی رجا
واستدعا ایلدکده اول مرد صالحی حضورینه احضار و سازی سنی قیردک دیو تو بیخا استفسار
ایدراولدیغی نعم بن کسر ایلدم دیدکده اول سازکیمک اولدیغی بیلدکی و بکا حرمت لازم دکل
دیدکده های های بیلدم اوغلاک عباسکدر و حق تعالیله عصیان ضمنده ذاتکره حرمت
اولماز زیرا جناب باری استعبد بالله * المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض یا مرون
بالمعروف وینهون عن المنکر * یورمشدر و نبی کریم صلی الله تعالی علیه وسلم (لاطاعة
لخلوق فی معصیه الخالق) دیمشدر دیدکده اول رجل صالحک ریادن آزاده و خلوصه
مقارن کلامی تأثیر ایتمکله ابن طولون باشی اکوب و طول و دراز تأمل و تفکر دنصکره ای رجل
زاهد بعدازین هر نه قدر شرع شریفده منتهی و منکر مشاهده ایدر ایسک نهی و منع ایلده بن سنک
ارقا کده یم یعنی سکا اعانه ایدرم دیو رخصت ککامله اعطا ایلشدر علیه الرحه الواسعه
(حکایه اولمشکه منصور خلیفه نک عصری ولایتک بعضی بر رجلاک عقار و اراضیسنی
غصبا ضبط ایلدکده رجل مرحوم اولا والیدن لاجل الاشکاء خلیفه نک حضورینه کلوب ای
امیر المؤمنین مرام و صلحتمی صراحت وجهی اوزره افاده می ایدیم یوقسه اولا بر مثال ایلده
تمشیل می ایدیم دیدکده خلیفه تمشیل ایلده دیو اذن و رخصت و یر یچک ای امیر المؤمنین صبی صغیره

بر امر مکروه اصابت ایلدکده والدہ سندن غیر ی کند و یه ملجأ و یناه اولدیغی نطقن
و تعقل ایدمه دیکندن والدہ سنه بکا ایلده کلوب التجا ایدر و بر مقدار یودکده پدری والدہ سندن
بیوک اولدیغی نطقن و تفرس ایدرده پدرینه اشتکاه ایلر و حد بلوغه و اصل اولدقده حادثه وقوعنده
والی مملکتک پدرندن بیوک اولدیغی فهم و ادراکله والی و حاکمه کلوب التجا و اشتکاه ایلر و عقلنه
کمال کلدکده کندویه بر حادثه وقوعنده خلیفه و سلطان والیدن اقوی اولدیغی ییلور و انک
پاینه التجا ایدر و اگر خلیفه و سلطان انصاف یورمیدیغی صورنده احکم الحاکمین اولان باری
تعلا نک قوی هر شینک فوقنده اولدیغی ییلدیکندن درگاه حقه یوز سوررای امیر المؤمنین
بکار نازله نزول ایلدی یعنی ملک و تصرفده اولان عقار و اراضی طرفکزدن نصب قیلان فلان
والی اخذ و ضبط ایلدی خدادن باشقه ذات عالیکن دن اقوی بر احد یوقدر اگر احقاق حق
ایدوب عقاری می والی مرحومدن نزاع و یدیمه تسلیم ایدرسه کن عدالتله قیام و بی مرامله بکام
ایمش اولور سکن یوق انصاف و التفات ایلدیکن تقدیرجه موسم سجده دودست شکایتی درگاه
حقه قالدیریمکه یورادن یت اللهه متوجهم دیدکده منصور خلیفه انصاف ایدر ز دیوب
فی الحال عقار رجلی معرفت شرعیه ردایله دیو اول والی به مؤکد فرمان ارسال ایلشدر (روایت
اولمشکه امویه دن عبد الملك بن مروانه بر یهودی کلوب ای امیر المؤمنین خواص اتباعکدن
فلان ذات بکاظم و تعدی ایلدی * فانصفنی منه واذقنی حلاوة العدل * یعنی اذن حق می آل
و حلاوت عدل و مرجحتی بکا طاندر دیو اشتکا و عرضحال ایلدکده عبد الملك التفات و اصفا
ایندی ثانیاً کلوب بر متوال سابق اشتکا ایلدکده یته اصفا ایتمدی اوچنجی دفعه یته کلوب ای
امیر المؤمنین قبل باری ذوالجلال دن کلیم الله اولان حضرت موسی علیه السلامه ازال اولتان
تورائده بازارک (ملک تحت تصرف و ملککنده علم و خبری اولیه رق و قورع بولان ظم و تعدیتک
ایم و کاهنده ظالمه شریک اولماز لکن اولتان ظم و تعدی کندویه رفع یعنی عرض و افاده اولندقده
ازاله ظم ایتمسه ظالمه ظم و جورده شریک اولدیغی مسطوردر دیدی عبد الملك یهودینک
کلامنی استماع ایلدکده فزع ایدوب ظم ایدنه مباشر ارسال ایدوب عزل و تنکیل ایلده تکدر
و یهودینک حقنی اخذ و یدیمه تسلیم ایلدی (قلت) اشبو تورات کلامی مأئنده اتردخی واردر
(اسکندر تحت حکومتده اولان کرک ولات و عمال و کرک رعایای دیوانه جیم ایدوب شویله فرمان
ایتمشکه حضرت نوح صلوات الله علی نبینا وعلیهه بحکمته تعالی بعد حین نصرت و یرن
جناب متعال سزلک خالق و معبود کز اولوب وقت احتیاج و ضرورتکرده مطر و باران ایلده سرزلی
آغانه و وقت شدائد و کر بکرده صفت رحمت جلالیه سی حسبیه توسل و تضرع ایلمک سببیه
اعانه ایلریم ایدرمکه حق سبحانه و تعلا نک محبت ایتدیکی یعنی راضی اولدیغی شبه بندخی محب
اولوب موت مقدره مه قدر اول وجه اوزره عمل و حرکت ایدرم و جناب خدا حق جل و علا نک
بفض ایلدیکی یعنی راضی اولمادیغی شبه بنده بفض ایدوب وقت حلول اجله قدر اول شیی
ترک ایدرم تحقیق بکا اخبار اولوب بوجه یقین معتقد مدرککه الله تعالی عباد الله یدنده
عدالت محبت و بعض عبادک بعضینه ظم و جور و تعدی ایلمسنه بفض ایدر یوقدر بجه زمره
ظلمه بد سیف و سوطمدن ویل اولسون یعنی تعذیب ایدرم و ولات و عمال دن سیرت عدالت
و جور و سندن عباد اللهی حاجتده اولانلر بی تکلف حضوریمه داخل و دیلیدی وجه اوزره جالس
اولسون هر نه مطالب و مقاصدی طالب اولورسه مرام و مقصودیه اکرام و اعزاز ایدرم یوق
خلافتده اولدیغی تقدیرجه عقاب ایلده مجازات ایدرم حقیقت حالده هر کسه عملیه مجازات ایدن
حق سبحانه و تعالا در دیمشدر (بعضیلر دیمشکه ملک ملکنی عدالت ایلده اعمار ایلیمجه ملک طورندن

چهارم ایل خرابه رسیده اولور (روایت اولمشکه اکاسره یعنی ملوک قدیمه عجمدن پری وفات ایدوب خزینه سنده مهور برقوطی ظهور ایدر اجدقلرنده خرما چکردکی قدر برانار دانه سی و پانته بررقعه بولور که دروننده اشبو دانه رمان بونک تعشیر و اهلایسند عدل اجرا اولنان باغچه نك انارلرندن بردانه در دیو یازلشیدی (حکایه) اولمشکه اهل کوفه مأمون خلیفه به والیرنک جور وظلمندن شکوی ایلدکرنده مأمون خلیفه ولایت وعمال ایچنده سزک بلده کزه مأمور ایلدیکم والیدن عدل معلوم دکلدردیدکده شکواچیلرک ایچندن برمر دفتوق و ظریف ای امیر المؤمنین جناب خلافت نصابکزدن غیری عدل وانصاف ایله موصوف بر احد بوقدر اگر والیز بوضفله یعنی عدل ایله موصوف ایسه افندیمز اتی بلده ببلده والی تعیین بیوروب ممالکی طواف ایدر سکه بزه اندن لاحق اولان نسنه به سائر بلاد اهلایسی دخی لاحق اولوب بزم اخذیمز کبی انلردخی انک اندن حصه لطف آسونلر اگر بویه جه معامله بیورسه کز باندن اوج سالدن زیاده مصاب اولماز دینجه مأمون خلیفه اول مردظریفک حسن تعبیرندن محفوظ اولدیفنی خنده سیله اظهار ایدوب فی الحال والیرینی عزل و برینه دیگر بی ارسال ایلدی (منقولدر سکه عمر بن عبدالعزیز حضرتلرینه بیعت اولندقدده رد مظالمه شروع ایدوب اهل بیت واقربا و متعلقانلرندن ابتدا ایدر انلردخی خلیفه نك خاطرینه کالیله رعایت ایلدیکي نزد خلیفه ده مکرره و ملتفته و مرعی الخاطر عتمه لرنه واروب حقلرنده کلمه طیبه سنی رجا ایدر لر موی الیه رجا لرنی عمر بن عبدالعزیز افاده ایدنجه جوابنده ای عتمه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز عباد و رعیه نك امور و مصالحلرنده برمسلك حسنه و طریقت مستحسنه به سلوک ایلوب بعدد اصحابی دخی اول طریق سدا ده سالک اولدیلر وقتا که زمام امر معاویه نك الله کیردکده صاغنه صولنه چکدی والله العظیم عمر عرفو فایدرسه حضرت رسالتنه صلی الله تعالی علیه وسلمک وصاحبلرنک سالک اولدقلری اول طریق مستقیمه امر امارتی بالتدریج ادخال ایدرم دیوب اصفا ایتدی موی البهای برادرزاده بونلره مساعدده ایتمزایسک قورقارمکه انلردن عصیان کونی اوله یعنی فتنه احداث ایدر دیدکده هی عتمه برکونکه یوم قیامتک دوننده در اندن خوف ایدرسم اول کونده بی حق امین ایتسون یعنی انلردنیاده بکانه ضرر ایدرلر سه اینسونلر صبر ایدر رم و انجق حق تعالادن قوقارم دیوب اقر باسک تلفیاتلرنی قطع ایلدی (و هب بن منبه دیمشکه بر بلده ده والی و حاکم جور و ظلم و تعدی به نیت یاخود جور فعلیه حرکت ایدر سه الله تعالی اول والی و حاکمک اولدقلری بلاد و قرا لره خبر و برکتی سلب ایدوب زروع و نباتات و حیوانات و سائر ماکولاتلرنده نقصان و غلا عارض اولور (ولید بن هشام دیمشکه رعیه والی و حاکمک فسادیه فاسد و صلاحیه صالح اولور) ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولمشکه ملوک ماضیه دن بملک تبدیل جامه ایدوب متکراتفحص احوال رعیه سیله ممالکنده کشت و کذار ایدر ایکن بررجلک خانه سه نزول و اوتوز رأس بقره نك لبی قدر لبی صاغلور بر بقره کوردکده کثره لبته تعجب ایدوب اول بقره بی صاحبندن اخذ ایلکده قصد و عزیمت ایدر ایرنه سی کون مرعادن کلوب صاغلغه یاخلدقدده ظهور ایدن سود دویکی سودک نصفی قدر اولور ملک صاحبنه نیچون نقصان اولدی غالباً اولکی مرعاسنده رعی اولنموب اوقی آرزده اولادلمش دیدکده صاحبی خیرینه اولکی مرعایه صالو برلدی لکن ظن ایدر مکه ملک بلده مز بقره مک کثرت لبته طمع ایدوب یدمدن شویه اخذینی نیت ایلدیر که لبته برکت قالدی زیرا ملک بالفعل ظلم و تعدی به نیت ایلسه الله تعالی رعایا یدنده اولان زروع و حیواناتدن برکتی نزع و سلب ایلر دیدکده ملک قصد و نیتندن رجوع

و بقره بی المامغه حق ایله تعاهد ایدر اوخچی کونی صاغلدقدده کافی الاول سود ظهور ایدر (حکایه) مشهوره در که ارض عربده برخاتون شکر قامشلی دیکنی بر باغچه سی اولوب هر قامشدن صقلان شکر برقدخی طولدور ایمش والی بلده قصد و نیت ایتشکه اول باغچه بی غصب ایله اول خاتونک بدندن نزع ایده بونیت اوزرینه تبدیلا باغچه به کلوب خاتونه بویاغچه نك قامشلرندن برقامشدن عصر اولنان شکر برقدخی طولدور دیو استماع ایلدم واقعیدر دیو سؤال ایدر خاتون دخی اویله در دیوب برنی صدقدده نصف قدخی انجق طونار والی خاتونه دنیلان سوزکی چقمیدی دیدکده خاتون برقدح طولارایدی لکن والیز باغچه مک اخذینی نیت ایتشکه باغچه دن برکت قالدی دیدکده فی الحال اول والی منصف نیت فاسده سندن رجوع و توبه ایدوب بنه برنی عصر ایله دیدکده خاتون عصر ایتکده کافی السابق برقدح مقداری عصاره شکر حاصل اولمش (صاحب مستطرف دیر که شیخ وسیدم ابو بکر الطرطوشی سراج الملوك اسمیه مسیحی کتابنده بعض شوخندن نقل و حکایه ایدر که صعبه مصرده بررجلک اون اردب حاصل اولور برخرما اغاچی اولوب اودیاردده اومقدار خرما و برر اشجار اولدیفندن والی بلده صاحبندن غصبا اخذ ایدر بحکمه الله تعالی انک تصرفنده اولدیفنی سنه ده برعدد خرما دخی و برمامش (یته شیخ موی الیه حکایه ایلدیکه اسکندر یه ده مشاهده ایلدیکه صیدسمکه والی طرفندن تعرض اولنموب ناسه اذن ورخصت و بریلوب یعنی میریسی اولمادیفندن بر مرتبه سمکک توفرو تکرری وارایدیکه صیبالر اغاچلرایله بالسهرله صید و شکار ایدرل ایدی صکره والی طرفندن منع اولوب التزام ایلدکرنده سمک کنار اسکندریه ده ازمغه باشلیوب بو کونلرده بولنمغه قریب اولدی اشته ضمیر ولاده مستوره اولان نیت بویه جه رعایایه تعدی و سرایت ایدوب نیت خیرایسه رعایایه خیر شرایسه شرط ظهور ایدر دیدیلر (صاحب مستطرف دیر که اصحاب توارخ نقل و روایت ایلشکر که حاجک عصرنده خوزیزوسفک و ظالم و غدار اولدیفندن ناس بر بریله علی الصباح ملاقاتلرنده آیدون کیم مقتول و مصلوب اولدی و کیم طباق یدی و کیمک اعضاسی کسلدی دیو امثالی سوزلرایله وقت بکوردل ایدی ولیدک چقلکاره و ابینه به عقار و اراضی و شق اذهار و غرس اشجاره میل و رغبتی زیاده اولدیفندن عصر ناسک رغبت و اعتبار و دایما کلاملری ذکر اولنان اشیایه دایر ایدی (سلیمان بن عبدالملک رغبتی اطعمه نفیسه و خره و جاریه حسنایه زیاده مائل اولدیفندن ناس دخی اطعمه نفیسه و تزوج و تسری به مائل اولوب مجالس و محافلده مذاکره و محادثه لری انلره متعلق ایدی وقتا که عمر بن عبدالعزیز حضرتلری خلیفه اولدقلرنده مشار الیه مک رغبت و اعتبارلری عبادات و طاعات اولدیفندن ناس بر برلرینه ملاقاتده قرآن کریمدن نه قدر سوره شریفه حفظ ایتدک و کیمه وقتی ویردکندر دیوسؤال و فلان صوم داوده مشغول و فلان حافظ و مجود در دیو سویلشورل ایدی بوتقدیرجه ملک و سلطانه لایق اولان طریقت اصحابه و سیرت سلفه اقتدا و اقوال و افعاله انلرک اثرینه اقتفا ایلکدر زیرا سلطان عادلک منزله سی فوقنده نبی و مرسل و ملک مقربدن غیری مرتبه رفیعیه یوقدر (دینلشدر که سلطان مادک منلی محاب بارانی سوق ایدن قواکه و ثمراته و عبادت روح و حیات و رحمت اولان ریاح طیبیه کیدر (قلت) امام المسلمین و خلیفه روی زمین السلطان ابن السلطان ابن السلطان محمد عبد المجید) خان ابن السلطان الغازی محمود خان ابن السلطان الغازی عبد الحمید خان دام الله تعالی دولته الی آخر الدوران افندیمز حضرتلرنک قصد صادقلری استراحت عباد و ممالک محروسه معمره زنده اسایش عباد و زهاد و تکرر اصحاب علوم و کالات و توفیر اهل حرث و تجارت اولق حسبیه خلقت دخی لله الحمد و المنة میل و رغبتلری بر برلرینه رحم و شفقت و عبادات و طاعات میل و رغبت

و تحصیل علوم و معارفه بذل مقدرت و ارباب علوم و صلحایه اعتبار و مکر متده درل * جعل الله
سبعه مشكورا ولوائه منصورا و بحصول مأموله و مطالبه مسرورا آمین بحرمه سيد الانبياء
و المرسلين عليه و عليهم الصلوات و التسليمات من رب العالمين * صاحب مستطرف دیر که
اگر عدل و انصافده و امام عادل فضیلتده و ارده اولان آکاری تتبع نام ايله تألیف اینسه ایدم
بر کتاب کیر اولوردی باز دیمزینیه وافی و مطلبه کافیدر و بالله التوفیق و هو نعم الرفیق

﴿ الباب العشرون ﴾

اشبو بکر منجی باب ظلم و تعدینک فتح و حرمی و شوم و سوء عاقبتی و بعض ظلمه نك ذكری و بوناره
بمائل و مشابه اولان شایر یاننده در قال الله تعالى ﴿ لا لعنة الله على الظالمين ﴾ مأل آیت
کریمه آگاه اولوک که الله تعالی نك لعنتی ظلمین اوزرینه و اقعدر دیمکدر و قال الله تعالی
﴿ ولا نجسن الله غافلا عما يعمل الظالمون ﴾ مأل شریفی الله ذوالجلالی زمره ظلمه نك عمل
و حرکت ایلدیکی شیلردن غافل اولور یعنی مجازات ایلز ظن ايله البتہ مجازات و عقاب ایلر
دیمکدر (صاحب مستطرف اشبو آیت مظلومه تعزیه و ظالمه و عیددر دیمکدر و قال الله تعالی
﴿ انا اعتدنا للظالمين نارا احاط بهم سرادقها ﴾ مأل بزر عظیم الشان کوره ظلمه به
و کفار نار اعداد و تهیته ایلدک که اول نارك سرادق ایلری احاطه ایدر و قابل دیمکدر سرادق
یزدن اودر که جادر دیمکدر و یا خود آشک ارتفاع بولان دخانیدر و نارك سرادق درت دیوار در که
هر برینک قائلنقی فرق ییلاق مسافه اولدیغی اترده وارد اولشدر (و قال الله تعالی ﴿ و سيعلم الذين
ظلموا اي منقلب ينقلبون ﴾ مأل شریفی ظلم و شرك بالله و پیغمبر علیه الصلاة و السلاهی هجو
ایدنر اولدکرنه نصکره قنقی منقلب و مرجعه انقلاب و رجوع ایلری یقینده یلور یعنی جهنمه
کیدوب کوررر و قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (من مثي مع ظالم ليعينه و هو يعلم
انه ظالم خرج عن الاسلام) قلت (اشبو حدیثی طبرانی ابی الدردادن رضی الله تعالی عنه
تخریج ایلدیکی جامع صغیرده مضبوطدر مأل مناوی بیانجه بر کیمسه ظالم ايله برابر ایدم چکی
ظلمه اعانه ایچون مثی یعنی کیمسه ولور اکب اولسون اول ظالمک ظالم اولدیغی یلور اولدیغی
حاله او کیمسه مسلمین بولندن چیقیر یا خود ظلمی استحلل ایدرسه حرمتی نص قاطعه ثابت
اولغله کافر اولور دیمکدر (و قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم رحم الله عبدا کانت له عند
اخيه مظلمة في عرض اموال فجاءه فاستخله قبل ان يؤخذ واپس ثم دینار و لادرهم فان کانت له
حسنات اخذ من حسناته وان لم تکن حسنات حملوا علیه من سبائهم) بیور مشدر مأل شریفی
الله تعالی شول قوله رحمت ایلسونکه مؤمن قرنداشک عرض یا خود مالنده مظلومه سی اولوب نادم
و یشیمان اولهرقی روحی قبض اولمازدن اول مظلوم اولان قرنداشته کلوب حلالقی دیلیه زیر
روز قیامتده درهم و دینار یوقدر که قضا ایدم اگر حسنه لری و ارایسه صاحب حقه اندن ایفا
اولور اگر حسناتی یوغیسه اصحاب حقوقک سبباندن حقوقی مقداری اکا تحمیل اولنور و خبر
ناطق اولدیغی اوزره ناره فذوق و القا اولنور (عرض عینک کسر یله انسانک محل مدح و ذمیدر
و مظلومه اصح اوله رق لامک کسر یله ظلم اولنان نسنه نك اسعیدر لامک فتح و ضعی دخی لغتدر
(حکایه اولنمشکه حجاج بر رجلی صلب ایلدکه رجلی مصلوبی عرفادن بری کوروب درکا
پروردکاره یارب ظلمه حقنده اولان صفت حلمک مظلومره صورت اضمراری کوسزدی دبو
نضرع و نیاز ایدر بعده او ذات دل آگاه خواننده قیامت قوپوب جسته داخل و اول صلب
اولنان رجلاک اعلاهی علیتده اولدیغی و بواننده ظالمیه حلم مظلوملری اعلاهی علیتده حلول
ایدنر نداسنی مشاهده و استماع ایشدر * من سلب نعمة غیره سلب نعمته غیره * کلامی یادکار

اسلافدر یعنی بر کیمسه غیرک نعمتی سلب ایدم یعنی ظلما مال و معاشنی آله و زوائیه سبب اوله
آنک نعمتی دخی آخری سلب ایدر دیمکدر * من طال عداوته زال سلطانه * کلام مشهور در
یعنی فحسار و تعدیسی زیاده اولان مغلوب اولور مألنده در (اهل کشفدن روایت اولنمشکه
افق سعاد بر لوحک جانب فوقنده * لا اله الا الله محمد رسول الله * و تحت کلمه طیبه شهادتده
فلم ار مثل العدل للمره رفعة * ولم ار مثل الجور للمره واضعا * بیی محرم ایش (مأل بیت کشتی به
عدالت آسا بر رفعت و شرف و جور و ظلم آسا وضع قلیجی یعنی رتبه سنی حط و تنزیل ایلدی
بر نسنه کورمدم دیمکدر (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنه ظالمک مظلومه
ظلم و تعدی ایلدیکی روزدن مظلوم ظالمدن طلب حق ایلدیکی روز که روز قیامتدر زیاده
اشد در بیور مشدر (مساویه رضی الله تعالی عنه جناب حقندن غیری استنادی اولیان فقراء
و عجزه به جور و ظلم ایلکدن استخیا ایدم یعنی قور قارم دیمکدر (ابو العینا دیمشکه بنم براز
خصم و دشمنم وار ایدی احد بن داوده واروب انلردن شکایت و ال بر ایدوب اتساقله بکا
خصومت ایدم یورلر دبو حکایت ایلدیکمده ﴿ یدالله فوق ایدهم ﴾ نصنی اوقیوب اقتباسا
بکاتسلت ایلدیکه مفادی حق سبحانه و تعالی نك قدرتی جمله قدرتک فوقنده در دیمکدر بعده انلرک
بکا مکر و حیل لری اولور دیدیکمه بوجه اقتباس ﴿ ولا یحیی المکر السیء الا بهله ﴾ دیدیکمه
مأل مکر و حیل سیئه سی احاطه و اصابت ایلز انجق مکر و حیل بی ایدم اصابت و آتی احاطه
ایلر دیمکدر (ینه بن ای مولانا اعدام قوم ککیر و کر وه و فیرد دیدیکمه بوجه
اقتباس ﴿ کم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله ﴾ دیه رلک تسلیه ایلدیگر که جوق کره
جاعت قلبه الله تعالی نك اذن و اراده سیله جاعت کثیره به غلبه ايله استیلا ایلر دیمکدر
* من دعا للظالم بالبقا فقد احب ان يعصى الله فی ارضه * کلام کبار در که بر کیمسه ظالمک بقا
و دوامنه دعا ایلسه روی ارضده الله تعالی عصبان و طغیان اولنمه محبت ایش اولور (وعن
ابی هریره رضی الله عنه قال قال ابو القاسم صلی الله تعالی علیه وسلم (من اشار الى اخيه بحديدة
فان الملائكة تلعنه وان كان اخاه لایه واهمه) یعنی دین قرنداشته سکین و خنجر و سیف و سنان کبی
خدیید دن مصنوع بر سلاح چکن و اشارت ایدن مؤمنه ملائکه کرام رجندن طرد و بعد ايله
بد دعا ایدر هر نه قدر چکن و چکیلان انا بابا بر قرنداشرا یسه ده یعنی ضربنی قصدا یتیموب هرل که
شفا تعبیر ایدر اویه اولسه ییله دیمکدر (مشیر سلاحک هازلی ییله ملعون اولسی شقیق قیدندن
مستفاد در زیر غالبا بر برینی قتل قصد ایتز خلاصه اشبو حدیث مناوی بیانجه نهی نعم
و تحذیرده مبالغه در (امام مجاهد حضرت لری دیدیکمه حق سبحانه و تعالی اهل ناره یعنی ظلمه به
علت جری یعنی او بوزلغی شو کونه تسلط ایلر که انلری دو کلوب کککری ظاهر اولور
یو حالده قبل باریدن متأذی و متألم اولدیگریمی دینلر کده انلر دخی حزن و بکا و قسم ايله اولدق
دیدکرنده انلره بوجزا دنیاده مؤمنینه اذا کرک مقابله سنده در دینور (ابن مسعود رضی الله تعالی
عنه دیمشکر که یونس علیه السلام قومندن حق سبحانه و تعالی عذابی کشف و رفع ایلدکد نصکره
توبه و استغفار ايله یتلرنده و وقوع بولان مظلومی رد و استحقاقه باشیوب حتی ظلما آتوب اساس
خانه به وضع اولنان بهاسی خفیف طاشی دخی خانه بی یقوب و چبقاروب صاحبیه عینا
رد ایلدیگر یعنی ظلمک جزاسنی عاجلا کورملریله بومرته ايله خوفان الجبار الجلیل نداملر بی
اعلان ایتدیگر * قال ابو ثور بن یزید الحمری فی البیان من غیر حلة عربون فی خرابه * یعنی دیمشکه
بر بنایه جهت شرعیه دن بر یله حلال اولیان یعنی ظلما قونیلان بر طاش اول بئانک خرابیه
عربون یعنی بی در (قلت عربون عینک و حرف بئانک ضم ل یله قاموسده ماعقده به البیع دبو

تفسیر اولمشر که بر متاعی آکوب و بهاسنی کسد کردن بی دیو تا کیدا و بر بلان مبلغدر پوراده
 کان خراب اوله جفی صاتون اولوب او حرام طاشی میعه بی کی اولور دیمشدر (بعض آخر
 بو معنای تا کیدا دیمشکه دار بقا اولان جنت دخی ظلم ایله مأخوذ بر حجر اوزرینه تأسس
 اولنسه خراب اولمغه مشارف یعنی خراب اولوردی (بعض حکما دیمشکه که ظلمی اراده کده
 عدل حق یعنی سکا عدل ایله مجازات اید . جکفی و ناسه ظلم و تعدیه قدرت و قوتک و قنده حق
 سبحانه و تعالی سکا قدرتی ند کرو تفکر ایله وسفک دما ایلکه بد و قدر تک وسعت واحاطه سنه
 مغرور اوله که موت و رحلتدن مزه و میرا اولان ذات اجل و اعلی بد و قدرتی قهر و هلا که
 قادر در (سخنون بن سعید دیمشکه امر ادن یزید بن حاتم برشدن خوف و خشیت ایلدم انجیق
 شول کیمسه بکا هیبت و بر دیکه حق سبحانه و تعالی دن غیری ظهیر و معنی بو عینک ا کا ظلم
 ایشیدم حین ظلمده جنابباری متعاله بالاجا (حسبک الله الله یبئ وینک) دیو بد دعا ایلدی
 دیو ندامت واستغفار ایشدر (بلال بن مسعود * اتقوا الله فین لا ناصر له الا الله * یعنی الله تعالی دن
 غیری ظهیر و معنی اولیان عجزه به ظلم و تعدیدن حذر ایلک دیمشدر (علی بن الفضل برکون
 بکا ایدر کن کورد کلرنده نیچون بکا اید بورسکنز دیو سوال ایلد کلرنده جوابند . بکا ظلم و تعدی
 ایدن کیمسه نک روز جزاده حضور دیوان باریده قائم اولد قده اضطراب حالنه بکا ایدرم دیمشدر
 (علیه الصلاة والسلام افدیمن دن) بقول الله تعالی اشتد غضبی علی من ظلم من لا یجده ناصر
 غیری) حدیث قدیمی روایت اولمشر که بلال بن مسعود کولی بو حدیثی شرح کیدر که
 مفادی * ظاهرا بی ظهیر اولان ذاته * ظلم اولور یادی عقاب شدید دیمکدر (حکایه اولمشکه او به
 ملو کنندن سلیمان بن عبدالمک منبرده ایکن بر رجل ای سلیمان یوم اذانی تأمل و تفکر ایله دیو
 ندا و فریاد ایدر سلیمان منبردن نزول و رجل هر قومی چا غروب یوم اذان ندر دیو صور دقده
 رجل * فاذن مؤذن ینهم ان لعنة الله علی الظالمین * آیتنی تلاوت ایلدیکه مالی اهل نار
 ینندن بر منادی تحقیق الله تعالی که لعنی قوم ظالمین اوزرینه در دیو ندا ایدر دیمکدر سلیمان رجله
 سکا نه ظلم ایلدیلر دید کده رجل و طمعه اولان مرزعه می طرفکدن اولجانبده اولان و کیکل یعنی
 والی غضب و اخذ ایلدی دینجه سلیمان در عقب * ادفع الیه ارضه وارض مع ارضه * یعنی
 مرزعه سنی صاحبنه تسلیم و اتی ارضی ایله ارض ایله دیو امر کوندردی (حکایه اولمشکه نوشروانک
 ملک اولماز دن اول تعلیم علوم و فنون ایلر راستادی اولوب برکون نوشروانه بی سبب بر قاج
 دکنک اورمغه ایجا ع و ایذا ایدر بعد زمان زبور افروز تخت کسری اولد قده خواجه نک
 وضع سابقی مضمر درون حقدی اولمغه ای استاد بنی بغیر حق ضربه سبب نیدی دیو تو بیخانه
 سوال ایتد کده اول مرد حکیم دخی ای ملک هر فنی تحصیل ایلد ک ظلمی دخی سکا طاندر دیمکه
 مرارتنی ییلوب پادشاه اولدیفکده عباد الله ظلم و جور ایلیمه سن دیو جواب و یرد کده
 نوشروان کله تحسین اولان زه لفظنی تکرار ایله پسند و تحسین و استادینه انفعالی عفو برله
 رعایتنی مزداد برله تعظیم قرین ایشدر (بعض ملوکک جامه خوابنه غفلت ظلمدن ایفاظ
 ایچون * لا تظلمن اذا کنت مقتدرا * فالظلم مصدره یفعل الی الندم * تمام عینک و المظلوم
 منبه * یدعو علیک و عین الله لم تنم * قطعده سی یاز ییلوب نهانی وضع اولنش (مالی قطعده
 ای ملک مقتدر اولدیفک و قنده ظلم و تعدی ایله ز بر ا ظلمک صدوری ندامت مفضی و مؤدی
 او اورسک کوزلک او بور مظلوم ایه بیدار ذر و عین الله ایه او یومز یعنی حقک علی هر نسنه
 شاملدر و غفلتدن مزه در سنک ظلمکی و مظلومک آه و فریادنی ییلوب دعاسنی قبول ایدر
 دیمکدر (ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه دیمشکه یتیمک کوزی باشیله مظلومک دعا سندن زیاده حذر

و اتقا ایلک ز بر ناس نوم غفلتده ایکن کیجه لده بونلرک تضرع و دعا لری حیرا جابنده اولور (بنی امیه
 قبیله سندن هبیم بن فراس الشامی فضل بن مروانه معرض نصیح و تعریضده اشبو قطعده بی تحریر
 ایدوب ارسال ایلش * تجبرت یا فضل بن مروان فاعتبر * فقبلک کان الفضل و الفضل و الفضل *
 * ثلثة املاک مضوا السبیلهم * ابادهم الموت المثلث و القتل * مالی ای فضل بن مروان تجبر
 و تکبر اید یورسن عبرت آل که سندن مقدم اوج اولو فضل وار ایدی آخر سلوک اولنه جق
 یولرینه کتدیلر صاحب المستطرفک نصریحی اوزره هبیم ذکر اولتان اوج فضلدن فضل
 ابن ربیع و فضل بن یحیی و فضل بن سهیل مراد یعنی بونلر املاک صاحب لری عظمای ایدیلر
 رحلت و انتقال لری ایله سبیلارینه مضی ایلوب آخرته کیدوب و اولاد و املاکلرندن تفریق
 ایدی موت و قتل بونلری اهلک ایلدی دیمکدر (هبیم فضلدن فضل بن ربیع و فضل بن
 یحیا ایله فضل بن سهیل مراد ایدر (مکتفی بالله خلیفه نک وزیر قاسم بن عبد الله نماز
 کاهنه اشبو قطعده بی وضع ایلش * بغی و البغی سهام تنظر * انفذ فی الاحشاء من و خرا لبر *
 * سهام ایدی القاتنین فی السحر * یدعون الله بقلب انکسر * مالی قطعده بغی و ظلم ایتدی
 صاقر بغی ایچون منتظر و موعود تیرلر وارد که انسانک درونلرینه نفوذ ده یعنی کر مکده ایکنه دن
 زیاده یعنی طو یولدن تار و اول تیرلر وقت سحرده انکسار قلبه حقه تضرع و نیاز ایدن قاتنین
 اولان مظلومینک جناب واجب الوجوده رفع ایلدیکی اللردر (حکایه اولمشکه صدور آل
 عباسدن ابن هیبره منصور بن المعتمر نام ذاته رخصت خلیفه ایله تقلید قضای تکلیف ایلد کده
 منصور مقام اعتذارده بن بر حدیث استماع ایتدم اندن بزه قضا کر کر دیدی ابن هیبره حدیثی
 صور دقده محدثندن ابراهیم بکا و اکا دخی علقمه و علقمه به دخی ابن مسعود رضی الله تعالی
 عنه روایت ایلدیکی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افند یزک (اذا کان یوم القیمة
 نادى نادین الظلمة واعوان الظلمة واشباه الظلمة حتی من بری اهلهم فلما اولاق لهم دواء
 فیجمعون فی تابوت من حديد ثم یری بهم فی جهنم) روایت ایلدی بوند نصرکه قضا و حکومه
 بند . خواهش قائم دیو ورعندن استنکاف ایشدر و مالی اتر دخی یوم قیامت و قو عنده
 کروه ظلمه واعوان واشباه ظلمه حتی ظالمینک قلمربنی یونوب و دواتنه لیکه
 قویانله وارنجه جله سنی زده در دیو بر منادی اذن حق تعالی ایله جاغرر همن هبسی
 طو پلنوب یوردن بر تابوته قونوب بعده جهنمه آیلور دیمکدر (قلت) ترجمه مرثیه معلومه ده
 ابن هیبره منصور دوانقی عباسی خلیفه نک وزیر کیری و خلفا باسامیهم تاریخلرده مقید ایکن
 و خصوصا مستطرفلر ده دخی یا لکن ابن هیبره یاز لش ایکن خلیفه ابن هیبره دیو خلفا دن
 صانلش و لاق دواته لیکه قودی معنا سنه فعل ماضی ایکن دواته یا پوشانلردینلش اگر لقی دن
 صانلش اولسه ملاقاته یا یشمی لازم کلوری و یرده آخری یا ایله لاقی اولمی دگی هله بونصرفک
 بر محملنی یو فقیر عاجز بوله مدم و ارایسه کاره اشارت یوریله (وروی هرون بن محمد بن عبدالمک
 الزیات اشبو حکایه صاحب المستطرفک تحریرنجه عبدالمک الزیاتک حافدی محمددن محکبدر
 لکن توار یخده مسطور اولدینی اوزره آل زیاد دن محمد بن عبد الله بن زیاد بن ایه در
 سال هجری نک ایکوزی حد و دنده امارتله مأمون خلیفه یمه امیر و بنی امیه دن بر کیمسه بی دخی اکا
 وزیر و محمد بن هرون تعلی بی قاضی و مفتی نصب ایدوب بعده محمد بن عبد الله تعظیم برله در تیز
 حد و دینه دک کند ی و بعده اوغلی ابراهیم و زیاد و اسحق ابن ابراهیم و عبد الله بن اسحق
 اولطرفده طوائفدن اوله رق مستقل حکمه اولدیلر اگر صاحب الحکایه بو طائفدن ایه
 اسملرده اختلاف وارد خلاصه قغنی ذات ایه هرون موی ایه شویله روایت ایدر که * مجلس

ابی المظالم یوما * پدرم بر کون دفع مظالم یعنی احقاق حق ایچون عقد دیوان ایدر * فلما انقضی المجلس * وقتا که احکام بیوت دیوان صاوند قدہ * رأی رجلا جالساً فقال له الک الحاجه * بر رجلی او طورر کوروب حاجت ومظالمک وارمیدر دیجک * قال نعم تدینی منک فانی مظلوم قد اعدونی العدل والانصاف * رجل اوت سکا بنی قریب قیلان حاجتم واردر یعنی بر حاجتم واردر که دیوانکه رومالمی الجا ایلدی زیرا مظلوم عدل ونصفته محتاجم دیدی * قال ومن ظلمک * پدرم دخی سکا ظلم ایدن کیمدر دینجه * قال انت ولست اصل البک فاذا کر حاجتی * رجل بلیغ موی البه ظلم ایدن جنابکدر زراسکا واصل اوله مده که حاجتمی ذکر و بیان ایدم دیو بلیغانه حسن استرحام تمهیدینی اجرا ایلدی یعنی امیری استکناشه بوتعبیر ابله مجبور قیلوب پدرم دخی * قال وما یحببک وقد تری مجلسی مبدولاً * هی ادمی مجلسک مبدول اولد یعنی یعنی دیوانه دخول قصد ایدنلره مانع ومزاجم اولد یعنی اشته کوردک سنی محجوب یعنی بی نوع ایدن نه در دیو استفسار ایلد که * قال یحببنی عنک هیتک وطور لسانک وفصاحتک * رجل فصیح موی البه دخی جنابکدر دن بنی محجوب ایدن یعنی تذکر حاجت وافاده مراحم مانع اولان وقار مقبول ابله حاصل اولان مهابتک وطور و بلاغت غور زبان وفصاحتکدر دیو تأثیر کلمات طیبات فصاحت آیاتک بنی جبران ایدوب نقطه و مجاوبه به بحالم قالدی معناسنی اشراپ ایلدی * قال ففیم ظلمت * بعده پدرم قفنی شیده مظلوم اولدک دید که * قال فی ضیعتی الفلانیة اخذ وکیلک غصبا منی بغير عمن فاذا وجب علیها خراج اذیته باسمی لثلاثین لک اسم فی ملکها فیبطل فوکبک یاخذ غلتها وانا اؤدی خراجها وهذا لم یسمع بمثله فی المظالم * موی البه بکاظم فلان برده ضیم یعنی چفتلکم خصوص صنده اولدیکه او چفتلکی وکیلکزدن بلا ثمن غصب ایتدی والان اقتضای ایدن مقضوعه وعشرینی دفتر دیوانه دیگر نام قید اولتوب و ملکمه خط بطلان چکیلوب ضایع اولماسون دیو وقبله ادا قلمقدیم و الحال که غله سنی وکیلکزدن الب صاوب بکده در مظالم وتعدیانده بونک کبسی اشیدلش دکلدر دیجک * فقال له محمد * پدرم موی البه * هذا قول یحتاج الی بینة وشهود واشیاء * یو بر قوالدر یعنی قول مجرد کدر انکله عمل اولنماز بزبونده بینة وشاهدله ودخی بر آرشیره محتاجز یعنی دعواکی اثبات ابله مألنده اولان کلامی دیجک * فقال له رجل یومنی الوزیر من غضبه حتی اجبب * موی البه آیاوز بر غضبندن بنی امین ایدرمی که جواب و پریم دیو اجرای حسن استرخاص قیلدی * قال قد امتک * پدرم دخی های های سنی امین قیلدم یعنی جوابه رخصتم واردر دیدیکنه معاقب * قال البینه هم الشهود اذا شهودا فلبس نحتاج معهم الی اخر فامنی قولک بینة وشهود واشیاء ایش هذه الاشیاء ان هی الاجور وعدولک عن العدل * موی البه بینة شاهدلر دن عبارت وقتا که لازم اولد قدہ بر نهج شرعی شهادت ایدر انرا ابله بیله یعنی شاهدلر شهادتند نصکره بینة یونندن شی آخرک معناسی ندر یعنی آخر نسته به حاجت مس ایتمز ایکن اشیا لفظی ندر انک معنا سی ارتق جور وسزک عدل دن عدولکدر دبدیکی کبی فضحک محمد * وقال صدقت والبلاء مؤکل بالمنطق وانی لاری منک مصطنعا * پدرم موی البهک طلاقت و بلا غتته استخساندن ضحک عارض اولوب ضاحکا ای رجل طوغری سوبلدک دیو کلام کراری رضی الله تعالی عنه اقتباسا بلا بی یعنی سنک بو خطاب الزام فصاحتی بن دلله دعوت ایتدم وسنده استصحابکی الجا ایدن بلاغت وفصاحت کور یرم دیدی * ثم وقع بر ضیعته وان یطلق له مائتی دینار یستعین بها علی عمارة ضیعته وصیره من الخبایه * بعده موی البهک ضیعت سنی کندی به رد دن فضله اعمار ضیعت سته مدار اولتی اوزره ایکوز زر دخی کبسه سندن اعطاسی باینده وکیلته نوع تعزیری شامل تواقع قطعی تسایر

وسزاوار اولد یعنی اوزره اورجل اجلی اول قدر دان امیر کند وسنه مصاحب و مستشار ایدوب حقا که از هر جهت نصفتی اظهار ایلدی * فكان قبل ان یوصل الی الانصاف واعاده ضیعته یقال له یافلان کیف الناس * راوی ایدر موی البهک تمهید بیان ظرافتندنر که مقدمه اشتکایه کلوب نصف امیره وصولندن و چفتلکی کندویه اعاده دن اول ای فلان حال عالم وناس نه کیفینده دیو صورلش اولد قدہ * فیقول بشر بین مظلوم لا یتصرف وظالم لا ینصف * ناس نصرت اولنمان مظلوم وانصاف ایتین ظالم میانده شرده یعنی یأس و خیرتده در دیمش ایلدی اشبو سوزی امیر مشار البه عکس ایتش اولمغه استصحابتد نصکره بر کیمجه مشار البه موی البه مسامره وصحبت خلالی * کیف الناس الآن * شمعی حال ناس نیمجه در دیو صور قدہ قول اول یعنی شکایت سابقه سی موجب استظراف امیر اولد یعنی انتقال ابله * یخبر قد اعتمد معهم الانصاف ودفع عنهم الاحفاف وردت علیهم الغصوب وكشفت عنهم الکروب وانا ارجولهم ببقائك یل کل مرغوب * خلق ولایت خیر وراحتله آلوده در زرا انلره عدل وانصاف معین و بار وانلردن تعدیات دفع اولد یعنی بیدار و اموال مغضوبه لری رد و کروب و کدر لری کشف و صد اولنمشدن روذات امیر انلر ینک بقاء دوامبله ناسک مرغوبه نیلار بنی درگاه حقندن نیاز ایدرم یعنی سنک وجودک عالمی مرادلر بنه واصل ایدر دیو روشک انداز حریری و صاف اوله رقی معنای مذکور مشرب کلام مذکور ابله جواب و پریمش وامیری بر قاندخی کند و به مستصحب ایتدر مشدر تعهدم الله تعالی بغفرانه (قلت) اشبو سراپا عبارسی کوسر یلان حکایه اگر دکلر سه کر ترجمه مرئی معلومه ده (حکایه اولنمشکه محمد بن عبد الملك دیوان عالیلرند مصالح ناسی رؤیت ایچون جالس اولوب هر کسک مصالحتی علی حده علی حده رؤیت ورد مظالم ایلرایکن بر رجلی مجلسندن بعد بر محله قعود ایلش کورد که رجلی چاغروب نه اوتور رسن حاجت ومصلحتکدر دیو سوال ایلنجه رجل ای امیر المؤمنین بن مظلوم عدل وانصاف فکره التجا ایدر که کلد م دید که محمد ابن عبد الملك ای کیمسه چونکه اشتکا و اظهار مظلمه ایدر جکسک حضور مده بوقدر ناس افاده و عرضحال ایلد پلر ده سندن غیری افاده مرام ایتمز کیمسه قالدی اگر چه سوال ایلمسم افاده ایتیمه جکسک عرضحال دن سنی کیم منع ایلدی دینجه رجل مظلوم ای امیر المؤمنین عظمت ومهابتک وطول لسان و کلامده فصاحتکدن خوف و حجاب ایلد مده افاده مرام ایدر مدم دید که محمد بن عبد الملك نه شیده مظلومسک دینجه رجل ای امیر المؤمنین جناب خلافت نصابتکدر ظم وتعدی ایلدی دید که محمد بن عبد الملك ای کیمسه نه ظلم ایلدم دینجه رجل ای امیر المؤمنین حالا قریه مزده طرفکدن نصب قلنان وزیرک عقار و اراضیلریمی بی ثمن اوله رقی غصب واخذ ایدوب والان اقتضای ایدن خراجنی بنه طرفکره و بر مکمه ملکمه وزیریکک اسمی ثابت اولیه الحاله هذه اراضیلر ده حاصله اولان غله بی اخذ ایلر یونندن زیاده تعدی وظلم اولور میکه حاصلاتی وزیرک اخذ ایلر ده واقتضای ایدن خراجی بنه بن اعطایلم دید که محمد بن عبد الملك ای کیمسه سکا ظلمی بنی ایتدم نیچون سن ایلدک دیو بکاتر یض ایدرسن دینجه رجل ای امیر المؤمنین تحت تصرف و ملککرده اولان ولات و عمارتک ایلدیکی ظلم وتعدیلر جناب خلافت نصابتکدر ظلمیدرسر که خلیفه و امیر المؤمنین سکر ولات وحکام و عمارتک احوال لرینی دائما تفشیش و تفحص ایلوب ظلم وتعدیلر بنه راضی اولما ملو سکر غافل یاخود معلومکر اولوبده دفع و رفعنه سعی وتنبیه بیور مدیفر تقدیر چه ظلم وتعدی بی جنابکزدن ایتش اولور دید که محمد بن عبد الملك ای کیمسه بو خصوصه بینة وشهود واشیاکزدن و ارمیدر دینجه رجل ای امیر المؤمنین حضور یکزدن مکالمه و مجاوبه به اذن ورخصت و بر دیگر و امان دخی و پر سه کر سوبیلر دید که محمد بن عبد الملك

اذن واما در سويله ديجه رجل ای امير المؤمنين بينه وشهود واشيا كن وارمدر بيورد بكنر بينه
شهود ديمكدر واشيا نه ديمكدر يو كلامكن دخی بر جور وظلدر وعدل وانصافدن خروجر
ديد كده محمد بن عبد الملك ضحك ضروري عارض اولوب ملك وعقار بني رد واعطا
ايتدر دكدر نكده ايكوزالتون اراضي وعقار بني تعب وقيم ايچون اعطا وكندويه مصاحب ايلوب
اقرب قراندن اولمش عقار واراضيه سنه دسترس وملكه تقریدن اول رجل مرقومه ناسك حال
وكيفتي نكلكدر ديو سوال ايلد كده مظلومينه اغاها وعاها ايدر يوق وكروه ظلمه دن امتبت
مفقود در ديمش ایدی وقتا كه عقار واراضيه سنه مالك وملكه انتساندن نكده سوال ايلد بجه الله
الحمد والمنه ناس خير و سلامنده و جنابك عدل وعدالتده وحضور بكنر دخوله مانع وحجاب اولوب
املاك مقصوبه لرحمته ورد دفع اولمده وكروب ومشقتار كشف وازاله اولمده درای امير
المؤمنين جناب خلافت نصابك حیات وبقاسيله هر كشي راغب وطالب اولديغي مطالبه
نائيل وواصل اولور ديه رك كلامه ختام وپرمش ديورجه ناني بولمدر همان صيفه عباره
عريه اصله سنه چكيلوب عيارينه باقيه اصله الله شاننا امين (آنا اسرائيليه دندر كه نقل اولنور
حضرت موسي صلوات الله على نبينا وعليهك زمان سعادتارنده ضعفاء بني اسرائيلدن عيال
واولاد صاحي بر رجل فقير صيد سمك وفروخت ايلوب ثمن ايله اولاد وعياله تدارك قوت ونفقه
ايدر ايمش رجل مرقوم بركون صيد وشكار ايدر ايكن شبكه سنه بريوك بالق دوشر رجل
مرقوم فرح وسرور ايله اخذويه كيدر ايكن ضابط مقوله سندن بر كيميه تصادف ايدر
اول بالغی بدنندن غصب ايتك استه دكده رجل مرقوم مانعت قيدنده اولور غاصب مرقوم صياد
فقيرك باشه انده بولنان سرسته ايله ضرب وجع مؤثر ايله اورده جاني آجوب الهی بن قولكي
ضعبف ووظالمی قوی خلق ايلدك بكاطم ونعدی ايلديكي معلوم عزتكدر حقي بودار ديناده عاجلا
احقاق ايله آخرته پراغه ديوبد دعا ايدر وقتا كه غاصب ضارب سمكي خانه سنه كتور وب وزوجه سنه
طبخ ايتد بروب واكونه قيوب اكل ايچون دستني صوندقده باري تعالاك قدريله سمك اغزني
اچوب ظالمك دستني بر صورتده اصرر كه وجعندن تحملي قالموب علاج ومداوات قصدي ايله
طبيب سكر در طبيب كورد كده بونك دواء وعلاجي پارمغي قضمدر وقطع اولمديغي تقدیرجه
اوجه سرايت ايدر ديد كده پارماغنك قطعه ناچار رخصت ويرر پارماغني قطعه خانه سنه
كلكده وجعي يته ظهور ايدوب كفته سرايت ايدر يته طبيب مرقومه كلوب يديكزيده يملكه
قدر قطع لازم گلش ديد كده بدني دخی قطعه قرار وروب كسديرلكن چاره اولوب وجع ساعدته
سرايت ايدر وبوحا لله هر عضوی قطع ايتدر دكده ايلر وبه بورمكه نهايت يأسله حزن
وبكا وجناب باري تعالاك كشف وازاله سني رجا وتضرع ايدر طاعلره دوشوب پراغاچك
تخته كلوروا وحالده كندويه نوم عارض اولوب تايم اولدقده منامنده ای مسكين ودرمند
دواء وعلاج قصد ايدرك اعضاكي قطع ايتد برك نيجه دك كسدير رسن ظم ايتد برك خصمكه كبت
وارضايت ديوبرمادی ندا ايلر كور در عقب متنبه اولوب هوشي باشه كلكده تاباشهره دخول
ورجل فقير صبادي سوال ايله خانه سنه كلوب اخذ ايلديكي سمك ثمن اعطا وافر تضرع
وياز ايله ارضا ايلد كده في الحال وجعي ساكن اولوب واو كيميه خانه سنه يتوت ايلوب
صباح اولدقده متقطعه اولان اعضاسي كاكان عودت ايدر بو خصوصده حضرت موسي
صلوات الله على نبينا وعليهك طرف باري ذوالجلالدين وحی نازل اولمكه ای موسي عزت وجلاله
قسم ايدر مكه اورجل حصني ارضا ايله ایدی مدت حياتي قدر يعني اجلي كلنجيه دكن اكا
عذاب سديد ايدر ايدم (حضرت انس رضي الله تعالى عنه نقل وحكايه ايلمكه بركون

امير المؤمنين حضرت عمر رضي الله تعالى عنهمك مجلس سعادتارنده بن اوطور ايكن اهل مصر دن
بر رجل كلوب ای امير المؤمنين مقام ومستديكر فقرا ومظلومينك عوذ والتجا ايله چكاري
مسند ومريته در ديد كده حضرت عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه ای رجل سوالكه اجابت
ايدنه عاذا ولدك حاجتي قضا ايدرم مرامك نه ايسه افاده ايله ديد كده رجل ای امير المؤمنين
حالا والي مصر عمرو بن العاصك اوغلو ايله مسابقه ايتدك يعني آت قوشدر دق بناني سبقت ايتمله
آردمدن ينشوب *انا بن الاكرمين* يعني بن بابا وانا جانلريدن كشي زاده ايكن بني ندن كچدك
ديوب قانچيله بكا اوردي وباباسي عمرو بو ضرب ايتد كده جناب عدالت نصا بكنر اشتكايدر
خوفنه بناء بني زندانده حبس ايلدي برتقريب ايله حضور سعادتكره كلكم احقاق حق ايلدك
ديجه حضرت عمر ای رجل عمرو بن العاص واوغلو كلنجيه قدر بو محله مكث واقامت ايله
ديوب عمرو بن العاصه كلام يعني ارسال بيورد قلري امري سكا واصل اولدقده موسم حجی كوزت
يعني حجن عودت ايله حكمنه كلكمده سن واوغلك فلان حاضر اولكزد بو فرمان كوندردی وقتا كه
حضرت عمر رضي الله تعالى عنه حج شريفه عازم اولوب ونسك حجی ادا برله عودت ايدر
حضرت عمر رضي الله تعالى عنه ناسك امور لر بني كورمك ايچون اوطور ر يعني اجراء عدالت
ايدر كن حاضر بولنان عمرو بن العاص واوغلي رجل مصري بي مواجهه برله ال دره می ديوب
قانچيسي مصري به اعطا ايدر رواي اولان انس بيورر كه رجل مصري ابن عمروی شوبله
ضرب ايلديكه كاشكي برضرب ايديدك خفيف دوشردی تمناسني ايتدك حاصلی مصري ضرب باتني
كسمدي وكترندن آچوب قانچي بي بدنندن ترعه عزم وقصد والحال كه حضرت خليفه باحق
ادر ابن الاكرمين بيورر ايدی پس رجل مصري اختياريله قانچي بي براغوب ای امير المؤمنين
بن سايه عدلكده حقي استيفا وتشني صدر ايلدم ديد كده عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه
ای مصري سوطي ضلع عمروه وضع ايت يعني باباسنه ده چال قانچي بي ديدك رنده رجل مصري
بن بني ضرب ايدني ضرب ايلدم ديوبياز ايديجك والله ای مصري اكر عمرو بن العاصي دخی
دوكسك كيميه سكا مانع اولماز ایدی تا اوصا نيجه د كين بيور دقده نكده حضرت عمر
عمرو بن العاصه تحت ولايتكده اولان عباد الهی اناري حرر طوغور مشلر ايكن نه زمان انلری
كندوكه غلام وكوله قيلدك ديوب عتاب ايلد كده عمرو بن العاص ای امير المؤمنين بو خصوصه
علم وخبرم يوق ايكن واقع اولمش ديه رك اعتذار ايتمدر رضي الله تعالى عنهم (حكايه اولمشكه
احد بن طولون كه ايكوز الی درت تاريخنده مصرده متوسد وساده حكومت ایدی اوائل
حائده تصدي ايلديكي ظم وتعديسندن ناس سیده نفيسه رضي الله تعالى عنهايه اشتكا
ومشار اليه اهدن استغاثه واستعانه ايلدك رنده سیده نفيسه حضرتلری نه وقت سرايندن شهری
جست وجويه چقار ديوب سوال يارين چيقه جني كوندردی خبر ويرديلر سیده نفيسه
فرد ای شكائتده ذكری آتی نصايحي بر رقععه يه يازوب وسره نفيسه لپنه بورينوب كار طر يقده
بكر وقتا كه احد بن طولون او محلدن بكر كن سیده نفيسه يا احد ديوب خطاب
بيوردقده احد بن طولون ذات نفيسه مشار اليه ييلوب در عقب فرسندن نزول ونعظيم
وتكريم ايله يد مستوره نفيسه سنه اولان رقععه بي آلوب در آن اوقوب متأثر اولمغه في الحال
حضور مشار اليه ده استغفار وندامت ايله عدل ورأفته باشركه مورخينك تخريري اوزره
خيرات وحسناته مشهور برذاتدر سیده نفيسه رضي الله تعالى عنها وعن جميع الال حضرتلری
رقعه مذكوره ده *ملكتم فاسرقتم وقدرتم فقهرتم وخولتم ففسقتم وردت اليكم الارزاق
فقطعت هذا وقد علمتم ان سهام الاسحار نافذة غير مخطئة لاسيما في قلوب اوجمها و اجساد

اعزیتوها اعلوا ما شتم فانا صابرون وجوروا فانا مستجیرون واطلوا فانا الى الله متظلمون *
 وسمي الذين ظلموا اي متقلب ينقلبون * يازمش ايديكه مالى مصرى عملاك ايلديكز عقبنده
 اعتدال ايتيوب احكامده افراط ايتديكز وتصرف خلقه قاد راولديكز لكن قهر ايتديكز
 وخدم وحشم وماله مالك اولديكز لكن ظلم ايتديكز ارزاق خلق ايتار ضبطكزه وارد اولدى
 اما قطع ايتديكز اشبو نكحمى طوتكز معلومكز دركه سحرده آتلان او قلوبى نياز نافتد ريعنى
 خطا ايتيوب هدف اجابته رسیده اولور ولا سيما وجع وريدكز قلوبدن ولباسدن عارى قلدیغكز
 اجساد ايتديكز آتلان بددعا او قلوبى خطا ايتار ايدى نه دبلسه كز آنى اشليكز بز صابرون وجور
 ايديكز بز مستجیرون ريعنى حقه صغور و ظلم ايديكز بز بارى به نظم و تشكى ايدى ز ديوب اشبو آيت
 كرميه * وسمي الذين * الخ اسناد ايتلشد ر مفهوم شريفى بالاده دخی اشارت اولنديقى
 اوزره كرك اعتقادا و كرك قولا و فعلا مطلقا ظلم ايله متصف اولنلر نه به كیده جكر بى
 اولدكز نكصره ييلور ريعنى جهنمه كيد رل ديمكدر (مكيدركه حجاج ظلم بر كيمسه بى حبس
 و سجن مجوسين مظلومينه ادخال ايتش براز زماندن نكصره او مظلوم بليغه يا س كله رل
 * قدمضى من يؤسنا ايام ومن نعيمك ايام والموعود يوم القيمة والسجن جهنم والحاكم لا يحتاج الى بينة
 كلام مسلم تير تاسير بى بر رقعده يازوب او غشوم سنكده كوندن مشدركه مالى آشكار اولديقى
 اوزره بز ايام اكدار و عذاب ارسامز و سنك هنكام تلذذات و صفات الزامك چوغى بكدى ريعنى بوعالم
 فائيك هر شبنى فنا بولور و وجهه مزل احقاق حق اولنقى اوزره واره جعفر بر قيامتد ريعنى قيامت
 قوبدق نكصره حضور معنوى حق تعالايه وار برزوحا كم روز حساب دخی علم از نيسى جيع احوال
 محيط اولوب مخلوقى كى شاهد محتاج اوليان جناب رب عزتد ديمكدر (اشبو حكايه نسخه
 فقيرده بولمغه درج اولدى) صاحب مستطرف هر عاقله لايق اولان ظلم و تعديدن كف
 يد و سنن و طرق عدالت سلوك و انصاف ايله معامله وسرا و علانية الله تعالاي فكر و مراقبه
 ايدوب خير و شر مقابله سند مجازات و ظلمه به ظلم و تعديسى بدل عقاب و عذاب ايد جكنى
 بيلك واجب اولديقى اشبو ذكر ايتديكز آتاردن متعين اولور ديمكدر (ابو محمد حسين بن محمد
 الصالحى حكايه ايتلكه معتضد بالله خليفه بر كون نصف نهارد قصر عاليلرنده جالس
 ايدى بز دخی تختك اطرافنده قائم ايدك تناول طعامد نصكره او بخويه واردى بر مقدار
 نومدن نكصره اضطراب ايله منبه اولوب اى خدم ديوندا ايلدكده سرعته وارد يغمزده تيز
 حقه اعانه ايدك و وارك شط نهراوزرنده شو هينده بر پوش قايق وارد ر قايقى اسكله مأمورلر نه
 كوزتديك و ملاحقى آلك حضور به كتورك ديواهر ايدروار يلوب تعريف خليفه اوزره بر قايق
 بولوب قايقى محافظه به آدملى براغوب ملاحقى حضور به كتور ديكز ده خليفه بى كورد بى
 كى تلف اولمق مرتبه سنده دره مكه باشد قده خليفه صيحه ايله بره ملعون بوكون قتل ايلديكك
 بيجاره خاتونك قضيه سندن خبر و يروب بنى تصديق ايت والا بويكى اورورم ديدكده شخص
 مرقوم دلى طولشدرق بوكون على السحر فلان اسكله ده طور ركن اورايه مثلى ناياب و اوزرنده
 ثياب فاخره و حلى و جواهر ايله مزين بر مرته كدى مائه طبع الدادوب قايفه اركاب ايتدم
 و فى الحال بوغوب شطه آتدم واثوابى تفهيش ايدرز خوفله اويمه كتوره مبوب شط ملاحدن
 خالى اولدقده واسطه طوغرى قاچوب چكد بر ركن كلوب بى طوتوب حضور كزه كتور ديلر
 ديدكده حلى نه ده در سوبله يورد قلدن قايفك بى آتند در ديوبخبر و بر امر خليفه ايله
 طاقيله كتور رل فى الحال شخص قاتل مرقومى شطه آتوب غرق ايتد ر (و بغداد ايتچنده
 هنكام سحر فلان اسكله به اوزرنده حلى و جواهر ايله كمش خاتونك متعلقان كيم ايسه كلسون

ديوندا ايتد ر ايتكى كوفى خاتونك اهلى كلور و اشيا سنى آلور (راوى ابو محمد حسين دبركه
 خليفه نك بوقضيه وقوف و اطلاع دن تعجب ايدوب اى اميرالمؤمنين جناب خلافت نصابكزه
 بوحادثه الهامى اولندى ديديكده خليفه منظورك اولديقى اوزره او يقوده ايكى آق صفالى
 و بياضلر كيش بر ذات ظهور و اسمعله اى احد بر مرته بى قتل واثوابى آلوب قاچقده اولان
 ملاحقى طوت و اكاحدى اجرا ايله صاقتن فوت ايتمه ديوب شخص قاتلى محليه بكا تعريف ايلدى
 يورديلر (اسعد فقير دبركه خلفاء و سلاطين ملهم اولملايه انلردن بومقوله حالات بعيد دكلدر
 حتى پادشاه سابق محمود الخصال حضرت تيرنه آستانده قبان دقيق جوارنده ايكوز سنه دنبره رقدى كم
 اولمش ريعنى برخانه آتنده قالمش احد بخارى نام عز يز عالم منساعده پادشاه كرامت دستگاه
 ظهور و تعيين مقامى افاده ايتلكه بيدار اولد قلدن امر همايونلر بيله خانه مذكور آلوب زمينى
 حفر اولدقده ائرى ظاهر اولمغه اوزر نه قبه و يانته زاويه بنا اولنوب حالا يارتگاه اولمشدر
 و او تاريخده اثر مذكور فقيرك بولديقى تاريخدر * قرب قبان دقيق ايدن احيا پيرك *
 مرقدى غائب ايكى بوشه فبض آلود * كشفته سويلدى الهام ايله اسعد تاريخ * بولدى
 بو مرقدا احد بابايى خان محمود * خلاصه پادشاهان و لاسيا سلسله طيبه آل عثمان جعلها الله
 باقية الى يوم الميرادن بومقوله تأييدك ظهورى صحائف توار يخده مسطور آراى بيايدر و حالا
 زيب سرير شوكت و ناشر آثار مبرات و رافت السلطان عند المجيد خان ابن السلطان محمود خان
 طول الله تعالى عمره و وفر نصره حضرت تيرنك اهل قلوب و اولياء كرامه ميل وركون و حسن
 اعتقاد همايونلر بر سجي كرامت نشان وكون كى ظاهر اولان مرقمت و صلاحى بر موهبه
 جليله باهر البرهاندر كه كند و لرينه عالمك بيلديكى اوزره بونجه توفيقات و تأييدات ظهور ايدوب
 وايد جكنى متوقع اهل درون بلداندر ايد الله تعالى و طال بقاء بالنصرة و السرور آمين

الباب الحادى والعشرون

اشبو يكرى برنجى باب سلطانك سبرى و ولاة وعمال اوزرلر نه جبايت عشر و خراجده
 لازم اولان شروط و بيت المالدن انفاقى ريعنى معاش اعطاسى معين اولنلر و اهل
 ذمتك احكامى بيانده ايكى فصللى بر باب معتابهدر فصل اول
 اراضيد اولان مال و خراجى جمع ايتلكده سلطان سبرى و بيت المالدن انفاق و جمع مال
 خراجده مأمور قلنان عمالك سيرتلى بياينده در (جعفر بن يحيى ديمكه خراج ريعنى
 رؤس اهل ذمتدن النان مبالغ ايله اراضيدن النان مقطوعه و عشر ملوك و ملكنك عمادى
 ريعنى اساسيدن و اشبو خراجى عدالت قدر زياده ايد و ظلم قدر نقصان و اراضى نه تعطل
 ايدر بر سنه بوقدر و بلادك خراجى و خراجك تدنيسى ظلم و جوردر اهل خراج و زراعت
 ظلم ايدنلر و بوقريب ايله اراضى بى خالى قبالنلر قارنى طو اندر مى ريعنى طو يورمق ايچون
 و حودندن ات قوپاروب اكل ايدنلر كيدر كه بر عضوندن طو يارسه عضو آخر بى ضعيف
 ايتلش اولور كه الم جوعدن نفسندن قطع ايلديكى عضوك الم و وجعى زياده در ورعده به
 وسع و طاقتلر نك فوقند تكليفات ايله پرا كنده و پریشان ايدنلر اساس بيتك ترابى الويد
 بيتك سقفته وضع ايدنلر كيدر اهل زراعت اولان رعيه نك ضعف و قلى اراضينك خرابنه
 و زروع و حيواناتك قلتنه سبب اولور اراضينك خراب اولمى و زروع و حيواناته قلت و ضعف
 خراجك قلتنه سببدر و خراجده ضعف و قلى دخی لشكر و عسكرك قلتنه سببدر و لشكر
 و عسكرده قلى و عدم اقتدار اعداى دولتك هجوم و استيلا رينه وسيله اولور (قلت) ذكر

اولان جعفر صدر اعظم هرون الرشید اولان مشهور بر مکبر علیهم الرحه (حکایه اولنمشکه
 مأمون خلیفه بر کیمه او یقوسی قاجوب سمیر طلب ایدر سمیر دیو کیمه وقتی حکایات سویلیان
 کیمسه دیرل امری اوزره کتورلده که تعریض طریقله ای امیر المؤمنین موصولده بر یقوش
 بصره ده اولان یقوشک قزینی اوغلتنه تزویج ایملک مراد ایلدکه ده بصره ده اولان یقوش
 موصولده اولان یقوشه قزینی ویریرم لکن مهر اوله رقی یوز قطعه جفتلک ویرانه سی استرم
 دیدکه شمدی مقتدر دکلن لکن بلده مزک والبسی سلمه الله تعالی بر سنه یه قدر دخی طور رسه
 یوز دن زیاده ویرانه حاضر در دیو استمهال ایملک دیدکه مأمون خلیفه بوقصه دن حصه
 آلوب ویتقظ ایدوب اطراف واکافده اولان ولات وعمالرینی تقش و تفحص برله سیرت عدالتده
 اولانلری ابقا وطم و جوده اولانلری تکدر و عزل ایدوب راحت بخش سکان بلاد اولمشدر
 روح الله تعالی روح الخلیفه والموقف (ابوالحسن بن علی الاسدی پدردن نقل و حکایه ایلده پدردم
 دیدیکه لغت صعبیه اوزره تألیف اولنوب عریه یه نقل اولنلر بر کاب قبطیده کوردم یازر که
 حضرت یوسف علیه السلام ملک مصر مدیر یکن بر سنه ده خراج مصر دن آلتون اوله رقی
 جمع ایلدیکی * اربعه وعشرون الف الف واربعمائة الف دینار * یعنی یکری درت بیک کره
 بیک و درت یوز بیک دینار ایدی و اول مالدن درت یوز بیک دینار نیل خلیجاری و کورول و ترعه لر تعمیر
 و نظهرینه و ابنیه لازمه اعمالی و توسعه بلدان و سایر مصارف ارضیه یه و سکر یوز بیک دینار
 ارامل و ایثامه هر نقد ر بعضیلرینک مالی اولورسه ده مبرات ملکدن دور اولسونلر دیو صرف
 اولنور ایدی و ایک یوز بیک دینار علما و عباد و صرف و ایک یوز بیک دینار دخی صدقات
 و کمال فقر و فاقدرندن ادا سنه مقتدر اولیان مدیونینک دیوننه صرف اولنور ایدی بر منوال
 مشروح توزیع و تقسیم اولندقدن صکره امناری حضور ملکه جمع اولوب تشکر و تهنیه و طول
 بقا و دوام عروعر و سلامته بعد الدعا سائر فقراتک جمیعله دخی امر و وجهه سی اطعام اولندقدن صکره
 سبب فاقه رندن اجه لر ی اخذ و قبض ایلدکلرندن سوال اولنورلر اگر فاقه آفت زماندن
 یعنی سهام قضا ایلد اولمش ایسه معاشرینه ضمیمه تعیین ایدر ایدی امدی اشبومصارف فرونده
 اولدقه باقی قیلان دنانیری یوسف علیه السلامه نوائب غیر خالیه و مصارف مقصیه ملکک
 ایچون خزینه بیت المال وضع ایدرلر ایدی (مورخیندن ابو دهم دیمشکه ارض مصر اراضی
 منخطه اولد یغندن ماء نیل منازل و پوتلرینک تختندن جریان ایتکلده مراد ایلدکلری مقدارینی
 حوض و مخزنلرنده حبس ایدوب استدکاری محلا ره جریان ایتدیرلر ایدی حتی حق سبحانه
 و تعالی بونی فرعوندن حکایه * البس لی ملک مصر و هذه الانهار تجري من تحتي افلا تبصرون *
 بیان یورر که مالی یعنی عهد موساده صلوات الله تعالی و سلامه علی نبینا وعلیه ذه اولان
 فرعونک زعمیجه موسی علیه السلامدن خوفنا عن ایمان قومدر ریاسنده افضلیتی استدلال
 نقولنده قومه بالذات و یامنادیسی واسطه سیله ایلدیکی ندانی حکایه نازل اولان * و نادى
 فرعون فى قومه قال يا قوم البس لی ملک مصر و هذه الانهار تجري من تحتي افلا تبصرون *
 یورر که مالی ای قوم مصر ملکى بنم دکلدر کورمز مبرزکیم اشبوا عظم انهار اولان نیل
 قصر ملک التندن یا خود او کندن یا غلر و بستانلریمه جریان ایدر دیمکدر اشته او عصرده مصر
 عنین اولوب کندویه معادل روی ارضده بر ملک یوق ایدی نیلک اطرافنده بر برینه متصل
 معور بوستانلر و باغچه لر اولوب مزارع خالیه یوغیدی رشیده و ارنجه قدر اراضی معموره یی
 * کم ترکوا من جنات وعبون ومقام کرم ونعمه کانوا فیها فاکهین * آیت کریمه سی اشبو

عبرانی میندر (عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما یورمشدر که فرعون مسفور وزیر
 هامانی سردوس دیدکلری خلیجک حفر و اعمارینه مأمور ایلدکه اهل قری خلیج مرقومک
 قریه لر ی تختندن جریان ایتدیرم چون رضالیه هامانه کلینلو اجه ویررلر اولدخی شرفدن
 غریه و شمالدن قبله جانبنده واقع اولان قراردن اجرا اولنور صورتده تسویه و تنظیم ایلد عودت
 و بعد الصرف آرتان مبالغ ایلد فرعون اهل قرانک رضالیه اعطا ایلدکلرینی بیانه عرض
 خدمت ایتدکه فرعون وزیرى هامانه اولولر و افتدیلر لایق و مناسب اولان قوللرینه میل
 و شفقت و خزائن و ذخائر ایلد معاونت ایدوب اللرنده بولسان امواله رغبت ایلدکلر
 ارتق انلردن برجه اخذ اولنق شان و قوتیه روا دکلدر دیوب النان اموالی حسابله اصحابنه رد
 ایتددر (حضرت ابن عمر حق سبحانه و تعالی بیلوب و ملاقاتی رجا و عذاب و عقابندن
 خوف و خشیت و یوم حساب و جزایه ایمان ایتد نک سیرت و مسلکی بو وجه اوزره اولنجه
 (لا اله الا الله * محمد رسول الله) دیوب و یوم حساب ایتان و ثواب و عقابه ایمان ایدنلرک
 عدالتده سیرق فرعوندن بالآ اولنق احرى دکلدر دیمشدر (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
 قصه یوسف اولان * اجعلنی علی خزائن الارض * مکره سنه خزائن ارضی خزان
 مصر ایلد تفسیر ایتددر (حضرت یوسف بن یعقوب صلوات الله علی نبینا وعلیهما وقتا که
 عزت و دولت توجه ایدوب خزان ارض دخل و اهلری اوزره ید سعادت لینه کجوب تألم افتراء
 و محن سجنه صبرینه و شهوانه عدم تبعینه عوضا رب العالمین و محب دعوة المضطر بن عزیز
 مصری کندویه مسخر ایدوب ارض مصر ده تمکین و ملک ملک زمین اسلامی قبول ایلدی
 عزیز مصر آخرته انتقالدن صکره حضرت یوسف علیه السلام مستقلا تملک ایدوب شوکتی
 مر داد اولدی لکن امرأه عزیز زلیخا که مقدما یوسف علیه السلامه حب و شفقت و زیاده سیله
 تعشق ایتد ایش ایدی تغیر ازمان و تبدل احوال ایلد چشم لرینه عما و بدتنه کبر من سیبیه ضعف
 و رخا و فاقه کلوب فقر سیبیه حال ثروتی دیگر کون اولمش ایدی زلیخایه بعضیلری
 حال ملک مصر اصحاب مرحمت و ارباب کرم و قوتندن بر ذات اولوب زوجکک حیاتنده
 حفظ و حراست و مشوی و منزلده مکرمت ایلد احسان ایتد ایدک کندوکی اعلام و مشارالیه دن
 استرحام ایلدک اعانه ایلد سی متیقدر دیوب بعضیلری دخی تخویفه صاقت کندیکی ییلدرمه
 زیر مشارالیه حب و تعشق سیبیه مر اوده ایلدیکده ابا و اعراضلری حبیبیه افترا ایلد
 سجنه القایه وسیله اولدک بوجنائیکه بناء مکافات ایلدکه بمختلدر دیو منع قیدند اولدیلر لکن
 زلیخا اودات عالبقد رک حل و کرمی رعنا معلومدر کندیمی ییلدر یرم دیو عمر لری اولان
 طریقک برکوشه سنده بکادی وقتا که یوسف علیه السلام عظماء قومندن جم غفیر
 و خدم کثیر ایلد کذار ایدرکن زلیخا حس ایدوب قیام و کلامه اغاز ایدوب * سبحان من جعل
 العبيد ملوکا بالطاعة والملوک عبيدا بالمعصية * یعنی شول ذات اجل و اعلا بی تسبیح و تقدیس
 اید و رمکه طاعانی سیبیه عبدلری ملک و معصیه لری حبیبیه ملک لری عبد ایدر دیدی یوسف
 علیه السلام بومناجات حزینی استماع ایلد سن کیمسن دیو سوال ایلدکه زلیخا بذاته جنابکره
 خدمت و صاحب لریکی المله طریقان و منزلده مکرمتکده اولان فقیریم جنابکر حقتده بدن صدور
 ایدن محض خطا ایدی ایتدکلرم کردار ناهموار یولمه کلوب و بالی طاتم و دریای اکداره
 سر ایا ایتد قوتم کندی و مالم بندی و چشمه عمی طریقان ایتدی مال و منالندن دور و ناسدن ناچارم
 و استعانه یه مجبور اولدم بعضیلری آجر و بعضیلری آجز اولدی کافه اهل مصرک مغبوطه سی
 اولمشکن شمدی محرومه و بلکه محرومه سی اولدم اشته مقصدینک جزاسی بودر دیدکده

اول کریم ابن الکریم یعنی یوسف علیه السلام بکاء شدیدی بکاء اغلیوب ای زلیخا بکاء
اولان حیدر قلبکده اثر قالدیمی دیدکرنده زلیخا ابراهیم علیه السلامی خلیل و دوست اتخاذایدن
جناب خدای متعاله عین ایدرمکه جلال عفت شعار بکره برکه نظر ایتک زمینی طولدیرن سیم وزره
مالک اولدن نزد فقیرانه مده احب وار بحدردیوسوزو کذا را بر ایلدی پس یوسف علیه السلام
بارگاه عالی برینه عودت یوردقلرنده فی الحال قرناسندن برنی وار زلیخایه سویله اگر ذات زوج دکل ایسه
کندوی تروج ایدم یوقی ذات بعل یعنی زوجی وار ایسه اغنا یدم یوقی دبو ارسال ایدر مرسل
مرقوم زلیخایه کلوب مأموریتی افاده واستخبار ایدیک زلیخا هر سل ملکه ای مأمور یوسف
صدیق ایانی استهزای ایدر الله حقیچون بکایلدر زیر مشارالیه بنی هنگام شباب وجالده اراده
و اختیار بیورمدیلر شمدی نه کیفیتله قبول بیوررلر که عجز نابینا و فقیره بی نوا اولدم دیومایوسانه
صورت اعتذار استرحام مدار ایدر وقتا که مرسل حسبحال تضرع و تحسیر اشتغال زلیخا بی
عرض عتده مالک نبوت دستگاه ایلدکه زلیخایه فی الحال نقدینه بی عد تجهیز ارسال بیوررلر
کندی بی تجهیز و مصیحت عقدی دخی اتمام ایدوب حرمسرای یوسف علیه السلامه داخل
اولورایله زفافده صف آرای صلات اولدقدنصکره اسم اعظمه تقدیم دعاسی درگاه اله قبول مده
جای قبولده او اوب حق سبحانه و تعالی زلیخانک یوسف علیه السلامه مراده ایلدیک کونده
اولان حسن و جمال و شبانی اعاده ایدوب اول نی کریم زفاف و مشارالیهایی بکر بولدیلر و زلیخادن
افرائیم بن یوسف و منشایان ایکی ولد عزیز ی اولوب عالم مقدس جنانه قدر عیش طیب ایله
تعیش ایلشدر (صاحب مستطرف دیر که قوی به لایقدر که فقیری او ثوبیه زیر چوق کوره
تغیرا زمان و تحوّل احوال حسیله مطلوب طایب و مرغوب اله راغب و مسؤول سائل
وراجع مرحوم اولور * فنسأل الله ان یرحنا و یغنینا بفضله * یوسف علیه السلام خزان
ارضه مالک ایکن جوع عارض اولدقد ارپه اتمکی تناول بیوررلر ایدی ذات همایونلرینه خزان
ارض بد و تصرفکرده ایکن نیچون آجلنی اختیار بیوررلر دینلدکه آجاری اونودورم دبو
طوقلفدن قورقارم بیوردیلر (قلت) بوندن مراد عالیری طوقلق حالتده احوال فقر ایدمدن
چقر دیو سرکاری تعلیم اولقی خاطر کذا را ولدی الله اعلم (اشبور وایت امرانک حسن سیرتی
بیان ایدر که امیر المؤمنین حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه عمر بن سعد نام ذاتی بلده
حصه عامل نصب و ارسال ایتشلا ایدی برسته کامله مکشدنصکره عودتنه امر کوندرلر وقتا که
امر خلیفه واصل اولدقد غیر مشارالیه جنابلری بدنده عصا و ارقه سنه طغارجق و برقصه
و برانامه مالیه ماشیا حضور خلیفه به ناکاه داخل اولدقلرنده فاروق اعظم رضی الله تعالی عنه
کوردکه بزه خیانتی ایلدک بوقسه صداقتی بلاد بلاد سوء می یوقسه راحت اوزره می دیو
سؤال بیوردقلرنده ای امیر المؤمنین حق سبحانه و تعالی لا یحب الله الجهر بالسوء * و یا ایها الذین
آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم * نصیری موجب جبر جبر جهر
بالسوء و سوء ظندن منع و نهی ایلدیمی نیچون بدنده که سوء ظن ایدر سکن * و قد جئتک بالدنیا
اجرها بقربایها * یعنی جنابکره اجری دنیا طلوسی دنیا ایلدک دم دیدکده حضرت خلیفه
رضی الله تعالی عنه * و ما معک من الدنیا * یعنی یانکده دنیادن نه وار بیوردی غیر جنابلری
دخی اشته دستمه اولان عصا که اککا اتمکا و برضرره راست کلدیکمده انکله دفع ایلرم
و بوکندیکم طغارجق که ایچنده قوت بومیم اولان طعام وارد و بر مطهره جک که انده ایچه جک
و طهارت ایدم جکیم صو وارد و انا جندن مصنوع جنایک که انده توفی ایدم رم و باشی یقزم

و طعایم دروننده یرم ای امیر المؤمنین پروردگار عالم عزشانه به عین ایدم رمکه دنیا دن مالک اولدیم
بنم ایله برابر اولان اشیاء مذکورده دن ماعدایانمده و تصرفده دنیا یعنی مال دنیا یوقدرو ذکر اولناندن
باشقه بر شته مالک دکل دیدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مجلسندن قاقوب رسول الله
صلی الله علیه وسلم افندی مرک روضه مطهره لرینه واروب مواجهه رسول اکرم و ابو بکرده
بکاء شدید ایله بکا ایدوب بعده یارب دنیاده فضاحت و شفاعته مقارن اولمادیغم خالد حبیبک
اولان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وصاحبی اولان ابو بکره رضی الله تعالی عنه بنی الحاق
ایله دیونضرع و نیازدنصکره مجلسلرینه عودت ایدوب غیره برسته کامله ده حصده عامل ایدک
نه اشلدک دیدی عبید دخی ای امیر المؤمنین زکات سوائم اولان دوه لر اهل ایلدن اخذ و اهل خراج
و ذمتدن ذلیل و حقیر اولدقلری حالده جزیه بی دخی اخذ ایدوب مصارف اولان فقراء و مساکین
و ایاه سبیله توزیع و تقسیم ایلدم ای امیر المؤمنین و الله که اموال مذکورده مشروعه دن بدنده
بر اجه باقی قالدی جنابکره کتور ایدم دیدکده خلیفه حضرتلری ای عبیر سنی ایقا ایلدم بنه بلده
مرقومه به عزیمت ایله یوردقلرنده عبیر ای امیر المؤمنین جناب باری تعالی سنی خبر ایله جزالتدرسون
بدنه که اذن و رخصت و یر اهل و عیاله کیده یم دیورجا و عا ملکدن استعفا ایدر خلیفه
دخی اذن و رخصت و یروب عبیر اهل و عیاله یعنی مسکنه کتد کدنصکره حضرت عمر رضی
الله تعالی عنه حبیب اسمیله مسمی بر آدمی بی جا غروب آل شو یوز التونی عبیرک خانه سته
وار و اوج کون قدر مسافر اول اگر خان ایسه سکا حال خفی اولماز یعنی اطوارندن اکثر سن
التونلری و یرمه و الاو بر دیو تنبیه و ارسال بیوردیلر وقتا که حبیب عبیرک خانه سته مسافر صورتده
واروب اوج کون اقامتده عبیرک خانه سته ارپه اتمکیله روغن زیتدن غیری برسته کورمدی انلر
دخی آزایدی وقتا که ایام ثلثه گذراننده عبیر اعتذاره ابتدار ایله ای حبیب اگر امکرده قصور ایتدم
عندمده بونلردن باشقه طمام اولیدی سزی نفسم اوزره ترجیح ایدر یعنی بن آج قالوب سزی
اشباع ایدردم باری قومش و رنده ده برقاج کون مسافر اولکر مأمولدر که انلرک معاشلری بندن
اوسع اوله دیدکده حبیب دنایم مذکورده بی عبیره امیر المؤمنینک عطیه سبدر سکا کوندردی دیو اعطا
قبلدیمی کی عبیر حضور حبیده کهنه اثوایله مستوره اولان اهل بیتنی جا غروب و اول التونی
بشر و التبشر و بدیشر صابوب مشارالیه باشقه باشقه بزدن صره لر دیکدیروب و دوکنجیه دک
اخوان فقراء مسلمینه تقسیم و ارسال ایدوب یاننده برینی دخی بر اقدی بعده حبیب امیر المؤمنین
کلوب ای امیر المؤمنین جناب خلافتا بکره اورع و ازهد ناس و یاننده دنیادن قایل و کثیر
برسته موجود اولباندن کلورم دیوب نقل ماجری ایلدکه حضرت عمر رضی الله تعالی عنه عبیری
احضار و ایکی وسق بغدادی و ایکی عدد ثوب اعطا ایلدکه عبیر ای امیر المؤمنین احسان
بیوردیکر ثوبلری لزومی اولدیفندن قبول ایدرم لکن بغدادیه احتیاج یوقدر زیر اهل بیتک
قتنده برصاع بغدادی وارد راندره کفایت ایلردیدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین (حکایه
اولمشکه امیر المؤمنین فاروق مشارالیه رضی الله تعالی عنه غلامنه درت یوز عدد دیناری
حاوی بر صره بی و یروب عبیده بن الجراح بدندن کتور و برازمکت ایله ناکه نه باید یعنی کوره سن
بیوررلر وقتا که غلام مشارالیه التونلری کتور و یروب امیر المؤمنین کوندردی بعض
خواستجیکره صرف ایدیکر دیوب و پردکده در حال عبیده بن الجراح رضی الله تعالی عنه
خلیفه به وصله الله تعالی و رجه دعاسنی ادادنصکره التونلری بشنی فلائه ویدینی فلائه
کونور دیو آدمیلری ایلدوکنجیه قدر فقراء اخوانه توزیع و تقسیم ایلدی غلام عودت و امیر
المؤمنین موقوفی حکایت ایلدی خلیفه حضرتلری بنه اولمقدار التونی معاذ بن جبل رضی الله

تعالی عنده عدو آماده ابلکه اولدیغی اوزره بولدی بعدالعد غلامه بونی دخی معاذ بن جبلة
کونورونه یاردقت ایت یوری وقتا که غلام کونوروب و ابن الجراحه دیدیکی کبی دیدکه
ابو عبیده نه یادی ایسه بو دخی او بلجه عمل یعنی اصحاب حاجا نه تماماً تقسیم ایلدی غلام
موی الیه خاکیای خلیفه عادلده عودت ایدوب ما وقعی بیان قیلدوده * انهم اخوة بعضهم
من بعض * دیوشا بوردی (قلت) مراد عمری رضی الله تعالی عنه جله سی کال ایمانله متصف
واخلاق حیده ده یکساندرلر دیمکدر رضوان الله علیهم اجمعین * الفصل الثانی * اشو
ایکنجی فصل اهل ذمتک احکامی بیاننده در (صاحب المستطرف الشافعی دیرکه عبدالرحیم
ابن ختم روایت ایتشد که شام فتح اولتوب نصاری اهل شام جزیه بی قبول ایله
حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه نذری آتی شروط اوزره صلحی طاب
اولدقلرنده شامدن یازیلوب طرف خلافتناهی به کوندیرلان عهدنامه درکه منظور حضرت
قاروق اولدقده بروجه آتی ایکی شرط دخی زیاده بیوروب راضی اولور لسه امضا ایلد دیو
شام والیرلی طرفه کوندروب نصاری شام دخی اول شرطی بمنون اوله رق قبول و امضا
ایلدکلری عهدنامه صورتیدر (بسم الله الرحمن الرحیم هذا کتاب الی عبدالله عمر امیر المؤمنین رضی الله
تعالی عنه من نصاری مدینه کذا اما بعد انکم لما قدتم علینا سألناکم الامان لانفسنا وذرارینا
واموالنا واهل ملتنا وشرطانکم علی انفسنا ان لا یحدث فی مدائننا ولا فی ماحوالها دیرا ولا کنیسه
ولا یعمه ولا صومعه راهب ولا یجد ما خرب منها ولا ما کان مخبیا منها فی خطط المسلمین فی لیل
ولانهار وان توسع ابوابها للیار وابن السبیل وان نزل من مرء بنامن المسلمین ثلاث لیل نطمعهم
ونسفهم ولا نؤوی فی کایسنا ولا فی منازلنا جاسوسا ولا نکتمه عن المسلمین ولا نعلم اولادنا القرآن
ولا نظهر شرعنا ولا ندعوالیه احدا ولا نمنع احدا من ذوی قرابتنا الدخول فی دین الاسلام ان اراده
وان نوفر المسلمین ونقوم لهم من مجالسنا ان ارادوا الجلوس ولا ننشبه بهم فی شیء من ملابهم
من عمامه ولا فلسه ولا نعلین ولا تکلم بکلامهم ولا تکنی بکنانهم ولا نرکب بالسروج ولا نتقلد
بالسبوف ولا نتخذ شبا من السلاح ولا نحمله معنا ولا نلقش علی خواتینا بالریه ولا نبع الخمر
وان نجزم مقام رؤسا ونلزم زینا حیث ما کنا وان نشد الزنا علی اوساطنا ولا نظهر صلباننا
ولا کتبتنا فی شیء من اسواق المسلمین ولا طر قهم ولا نضرب بالنواقبس فی کایسنا الا ضربا خفیفاً
ولا نرفع اصواتنا بالقراءة فی کایسنا ولا نرفع اصواتنا مع موتانا ولا نظهر الثیران فی شیء من طرق
المسلمین ولا اسواقهم ولا نجاورهم بیوتنا ولا نتخذ من الرقیق ما جری علی سهام المسلمین ولا نطلع
علی منازلهم شرطانا ذلک علی انفسنا وعلی اهل ملتنا وعلی الامان فان نحن خالفنا فی شیء
مما شرطنا لکم وضمننا علی انفسنا فلا ذمنا و قد حل بنا ما یحل باهل المعانده والشقاق
فکتب الیه عمر رضی الله تعالی عنه ان امض ما سألوه والحق فیہ حرفین واشترطهما علیهم مع
ما اشترطوه علی انفسهم ان لا یشتروا شیتان من سبایا المسلمین ومن ضرب مسلماً عمداً فقد خلع عهده
انتهی) مضمون نامه بودر که ای امیر المؤمنین وقتا که سزر بزه غلبه ایلدیکز ونفسلریمز اولاد و عیال
واموال و جله اهل ملتیز ایچون سزدن امان طلب ایدوب نفسمز اوزرینه شوبله شرط
ایلدک که من بعد بلاد و قرازمده کنیسا و صومعه راهب احداث ایتوب و قدیمدن اولان مطلقاً
کایسدن خراب و خرابه مشرف اولالری دخی اصلاً تجدید ایتیم و مسلمینک مرور اید جکلری
مخمارده اصنام و اوثانلر قومیه لم مسلمیندن مرور و عبور ایدن مسافرلری خانه مزه انزال و اوج
کون اوج کیجه اطعام و اکرام ایدلم و اهل حریدن طرفزده جاسوسلر ظهور ایدر ایه کایس
و منازلرده حفظ ایتوب یعنی صاقیلوب و مسلمیندن دخی کتم ایتوب اخبار و اعلام ایدلم

اولاد مزه قرآن عظیم الشان تعلیم ایتیم و دینگری دخی اظهار ایتیم و بر کیمه بی دینزه دعوت
ایتیم و اولاد و اقر با مردن دین اسلامه دخول مراد ایدنلری منعده اولیم اهل اسلامدن بری
مجالس مزه کلدکلرنده توقیر و تعظیم ایدوب و طور مقی مراد ایدر ایه جای تعظیظه اقعاده ایدلم
و ملاسده اهل اسلامه تشبه ایتیم یعنی باشه صاریله جق شیده و باش کسوه سنده و نعلین
یعنی ایاق قابتده مسلمینک تابس ایلدکلری شیرلی استعمال ایتیم و کلام اهل اسلام یعنی
اسلامه مخصوص تعیرات ایله تکلم ایتیم و اهل اسلامه مختص اولان اسم و لقب و کنیه لری
تکنی و تشبیه ایتیم و اکری حیوانه رکوب ایتیم سیف و سلاح تقلد و حل ایلدیکمز دن باشقه
بیوت و کایسارده دخی سلاح طوعیم یعنی صافیم و خاتملریمز اسان عربیه ایله نقش ایتیم
و خرمیع ایتیم و مقام رؤسمری جز و قطع ایدلم یعنی بر نوع صاحب رینی و دخی قیافتز اصلنده
نه شکل اوزره ایسه ینه او بلجه ایدلم و میانلریمزه ز نار قوشانه لم و دخی اسواق و طرق
مسلمیندن برده پوتلریمز و کایلریمز اظهار ایتیم و کنیسارده نقوس ضرب ایتوب
الا ضرب خفیف ایله ضرب ایدلم و کنیساریمزده و موتا لیمز و قوعنده قرائت ایلدیکمزده رفع
صوت ایتیم لم اسواق و طرق مسلمینده نار یا قیه لم و بیوتلریمز بیوت مسلمینده قریب ایتیم
و میوتلریمز مسلمینده مجاور ایتیم و سهام مسلمین اوزرینه جاری اولان اسیری رقیق اخذ ایتیم
و منازل مسلمین بحسب ایتیم ذکر اولنان اموری نفسمز و اهل ملتیز اوزرینه شرط ایله
جزیه بی قبول ایتیم اگر نفسلریمزه تضمین ایتدیکمز شروط مذکورده دن برینه مخالفت
ایلر ایتیم امان و ذمت مرتفع اولوب معاند و اهل شقاقه اجرا اولنان معامله اوزریمزه اجرا
اولنسون انتهی (وقتاً که اشو شروط منظور حضرت عمر اولدقده والی شامه اشو شروطه
شوایکی حرفی دخی الحاق ایله که بری مسلمینک سبی و استرقاق ایلدکلری اسیرانی اشترا ایتسونلر
دیگری جزیه بی شروط مذکورده ایله قبول ایدنلر دن بری بر مسلمی عمداً ضرب ایدر سه اول
ضارب عهد و ذمتدن حقیقوب معاند حکمنده اولسون یعنی بونلری دخی قبول ایدر ایه امضا ایله
دیو جواب تحریر بیوردقلرنده قبول ایتدیلر (قلت) عهد نامه مذکورده اولان * وان نجزم مقام
رؤسنا * عباره سی روایت آیه دلالتجه مضمونده فقیرک یازدیغی اوزره ناصیه به صالیو بریلان
صاح و برچم دیمک کورینورکن نسخه مرئیه معلومه ده اسواقده مرور و عبور اولدقده
باشلرینی اوزرینه لردیو ترجمه اولمشدر (ینه صاحب مستطرف دیرکه مروریدر که بنی تغلب
قبیله سی عمر بن عبدالعزیز حضرتلرینک حضور ینه حقیقوب برعربدن بر قومز خاکیا یکره
کلدک اوزریمزه مال تقدیر بیوردکلرنده نصارا مبرز دیمک نصاریز دیدکلرنده حجام
کتوردوب عریده عادت اولدیغی اوزره صالیور دکلری النلری صاحب رینی قطع و بیوردکلری
اثر ایلرینی میانلرندن باغلدقلری باغلری شق ایتدیر و ب اکری آتله بنکی نهی و پلانلی
حبوانلره یانندن بنکی امر ایلدی (ینه صاحب مستطرف دیرکه روایت اولمشکه خلفاء
عباسیهدن متوکل خلیفه طائفه یهود و نصاری استعمال ایلوب تزییل و طرد و تبعید
ایلیوب کسوه و ثیابلرینی ثیاب مسلمیندن تمیز ایدرلر ایش و دائماً اهل حق تقدیم و تقریب و اهل
باطلی تبعید و تحقیر ایدر ایش بوسبیله مادامت الدنیا رحله یاد اولمشده در (قلت) متوکل موی الیه
اونجی خلفه عباسیدر که سال هجری بنک ایکوز اوتوز اوچنده کند و به بیعت و ایکوز فرقیدی
شوالنده وفات ایلشدر (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه * لا تستعملوا اليهود و النصرانی فانهم
اهل رشی فی دینهم ولا یحل الرشی * دیوب یهود و نصاری امورده استعمالدن نهی
ایلدیلر) و دخی بصره ده عامللری اولان ابو موسی الاسمری رضی الله تعالی عنه کما

ایچون قدوملرینی طلب ایلدکلرندہ ابو موسی الاشعری مدینہ منورہ یه محاسبی و محرری اولان نصرانی ایله کلوب حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ مسجد شریفده بولکلر یله اول نصرانیلک مسجدہ دخولنی استیذان ایلدکده حضرت عمر یذرینی دزلرینه اوروب ابو موسایه بد دعا ایله ذمی بی توایه می ایشک حق سبحانه و تعالیٰ ک * یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا للیهود والنصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض ومن يتولهم منکم فانه منهم * قول کریمنی ایشتمکمی یعنی حق تعالی آنلردن برینی مسلم اوزره آمر قتلنی نهی ایلدی یوردقده ابو موسی ای امیر المؤمنین اول نصرانیلک کتابتی بنم و دینی کندیسکدر یعنی بن اکاشرعه مخالف نسنه یازدرم دیو اجتہادینی بیان ایله اعتذار ایتدکده اول مجتهد بالحق یعنی حضرت فاروق بن حق تعالیٰ اهانن ایلدیکنه اکرام و ذلیل ایلدکلرینی اعزاز و تبعید ایلد کلرینی تقریب ایتم ییورمشر (و حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہک عصر خلافتلرندہ بعض عمالی ای امیر المؤمنین رعبه تکثر و توفیر ایلک حسبله جزیه و اموال تکثر ایلدی جمع و تحصیل جزیه و حسابده اول عصرده مشرک بولنان اعجامک بعضیلرینی خصوصات مذکورده ده استخدام لازم کلدی دیو استیذان ایلدکلرندہ خلیفه مشار الیه حضرت نلری رضی اللہ تعالیٰ عنہ انلر اعداء الله یعنی مشرکلردر قلو بلرنده اهل اسلامه غش و عداوتلری مر کوزدر * فائز لوهم حیث اتزلهم الله * یعنی حق سبحانه و تعالیٰ انلری قتلنی مرتبه به تزیل ایلدیکسه سزدخی اول مرتبه به تزیل ایلک یعنی تعظیم ایلک دیو اذن و رخصت و یرامشدر (و رسول الله صلی الله تعالیٰ علیہ و سلم افندیمر غزوه بدره تشریف ییوردقلرنده مشرکیندن بری حره دیدکلری موضعه جند اسلامه حقوق ایدوب و علیہ الصلاة والسلام افندیمر غزوه ده بولنوب م صاب اولنجیه قدر محاربه ایدرم دیو موکب سعادت ده بولنسنی استدعا ایلدکده رسول الله صلی الله تعالیٰ علیہ و سلم افندیمر شرف اسلامه مشرف اولور مپسن ییوردقلرنده لادیو امتناع ایتدکده علیہ الصلاة والسلام افندیمر عودت ایت مشرکدن بن استعانه ایلیم ییوردیلر بعده شجره تسمیه قلنان محمله برمتوال سابق استرجا ایتدکده علیہ الصلاة والسلام افندیمرینه تکلیف اسلام ییوزوب ابا و اعراض ایلدکده علیہ الصلاة والسلام افندیمر جواب اولی تکرار ییوردیلر ظهر الییدا تسمیه اولنان محله ده بنه معنی نیاز ایدیک علیہ الصلاة والسلام الله و رسولنه ایمان ایدر مپسن ییوردقلرنده قبول و دائره عزت اسلامه دخول ایلدیکندن اهل اسلام مسرور اولدیلر زیرا شجاعتله متصف بر دیر مشهور ایدی رضی الله تعالیٰ عنہ (صاحب المستطرف الشافعی رحمه الله تعالیٰ دیرکه مشرکدن استعانه جائز اولمادیقه اشبور وایت اصل عظیمدر زیرا بذل جان ایلک اوزره اعانه بی رجا ایشیکن شرکله رفاقتی قبول ییورمدیلر فکیفکه مصالح مسلمین بالکلیه بدینه تسلیم اولنه انک جائز اولمادی بی اولویت ده در (وینه صاحب مستطرف ذکر ایدرکه عمر بن عبد العزیز حضرت نلری اطراف و کافده اولان ولات و عمالارینه امور عباد ده انجیق اهل قرآن یعنی اهل علی و قرآنی نولی و تحکیم ایلک دیو تحریر ییوردقلرنده آنلردخی یازدقلری عز یضه لرنده ای امیر المؤمنین بعض اهل علم و اهل قرآنده مسامحه و مساهله ظهور ایدرسه حکمکرینه کونه اولور دیو یازدقلرنده عمر بن عبد العزیز اهل علم و قرآنده خیر اولنجیه غیر یسنده اولیه جعی اولوبت ایله ثابت اولور یتنه هر حالده اهل علمدن مفارقت ایلک دیو تحریر ایلشدر (ودخی علماء شافعیه رحمهم الله تعالیٰ دیدیلرکه اهل ذمت لباس و کسوه و قلنسوه ده اهل اسلامدن تمیز ایدوب و وسطلرینه زنار قوشانسونلر و جامه دخول ایلدکلرندہ عربان اولدقلرندن اهل اسلامدن تمیز بولانسون ایچون کر دیرینه قلاهی یاخود باقر جعفر اقی تعلیق ایدلر اهل اسلامه اختصاصی

اولان باش کسوه سی و عمامه و طبلسان تلبس ایلله ل یعنی اهل اسلامه بکزه میوب امتیاز ایچون انلره مخصوص علامت اوله و اهل ذمتک نسوانی ازارینک تحتنه یاخود فوقه که اولی اولان بودر زنار قوشانه و جامه دخولنده بوغازینه علامت ایچون بر خاتم تعلیق ایلله و مستلرینک بری سیاه و آخری بیاض اوله و عموما اهل ذمت فرس و حار و بغله رکوب ایلدکلرندہ بلانلبسته یان بتوب واکرلر یله رکوب ایتیلر و اهل اسلام اولان محالسه تصدرا ییلدر و سلام ایله بداییلدر و اسواقده مرور ایلدکلرندہ اهل اسلامک اوزرندن مرور ایتیموب طریقلک اضیقندن مرور ایدلر و اینیه ده اهل اسلامک بناسندن عالی اینیه بنا ایلدر و بعضیلرک قولنه بناء اینیه ده اهل اسلامه مساوات جائزدر و بعضیلرک عندندہ جائز دکلدردار حرب ایکن بردار عالییه مالک اولورسه حین قحده جزیه بی قبول ایلدکده هدم اولنجیوب یدنده ابقا و تفریر اولنجی جائزدر و امر منکر و خیر و خیر یبع و شر و انا قوسی اظهاردن منع اولنه ل و یدلرنده اولان تورا و انجیلی جهر ایتدیرمیدلر و اراض حجاز ده که مکه مکرمه و مدینہ منوره و عمامه ایله قصبه و قرالندن عبارتدر اقامدن منع اولنه ل و طائفه اهل ذمت ادای جزیه و احکام اهل ذمتی التزامدن امتناع و اعراض ایدرسه عهدلری متقض اولور و اهل ذمتدن بری مسلم اولان عورت زنا ایدرسه یاخود نکاح ایله دخول ایدرسه یاخود اهل حربه جاسوسلق ایدرسه یاخود اهل حربه مسلمینک عرضنه شین کورمک خصوصنه دلالت ایدرسه یاخود بر مسلمک دیننه القاء فتنه ایدر آزدر برسه یاخود بر مسلمی قتل ایدرسه یا قطع طریق ایلرسه یاخود بر اسلامه طعن و قرآنه طعن ایدرسه و یا یغیر عیسی حاشا سوء تعبیر ایله ذکر ایدرسه نقض عهد ایتمش اولور (وینه صاحب المستطرف ذکر ایدرکه اهل ذمتک اقل و اکثر بوندن تقدیر و تعیین جزیه سی خصوصنده صدر اولده اختلاف واقع اولغله حضرت عمر رضی الله تعالیٰ عنہ کوفه ده اولان والیری عثمان بن حنیفه تحریر ییوردقلرنده ییوردقلری امر اوزره اهل ذمتدن غنی اولانلره قرق سکر درهم و انک دوتنده اولنه یکریمی درت درهم و انک دخی دوتنده اولانه اون ایکی درهم کش جزیه وضع ایلدی حضرت عمرک اشو تعیین اصحاب کرام رضوان الله تعالیٰ عنهمدن نیجه ذوانک محضرندہ اولدقده بر احد اصلا مخالفن ایتیموب قبول و اجاع ایتدیلر حضرت امام اعظم ابوحنیفه و احد بن حنبل حضرت نلرینک قوللری بودر و امام شافعی حضرت نلرینک بر قولی بودر (و صاحب المستطرف امام شافعیدن قول آخر دخی ذکر ایتشدر) وینه صاحب المستطرف اولنه فصل دیو ممتاز قبله رق دیمشدر که اهل ذمتک نساء و صبیان و مجنونلرینه وضع جزیه اولنماز (و کایس خصوصنده حضرت عمر رضی الله عنہ ظهور اسلامدن اول یابلیش اولان کنسارلی هدم ایله امر ییوروب و تجدیدینی دخی منع ونهی ییوردیلر و کنسارلندن بوت و خجلی چیقاروب اهل اسلامه اظهار ایله دن دخی منع و جعفر انلرک باشندہ کسرا و لیمسنی تنبیه ییوردیلر (وعروه بن محمد دخی کایس اهل کفری هدم ایلدیلر علمانک یعنی شافعیه نک مذهبی بودر و کذلک اجاع شافعیه بونک اوزرینه در (و عمر بن عبد العزیز بو خصوصه دقت و اهتمام و تشدید ایله دار اسلامده قدیم اولسون و حادث اولسون برکنسار و حاوره ترک اولنجیوب هدم اولنه و بوندن بویه دخی تجدید و احداثده اولنجیه دیو امر ایلشدر و الله تعالیٰ اعلم انتهى (قلت) اشو فصلک بالاسندن بوریاه قدر صاحب المستطرف الشافعی مر حومک اهل ذمت و جزیه و استخداملری و کنساره و یبعه لری خصوصلرنده ذکر ایلدیک روایات و اخبارک بعضیسی مذهب حنفی یه موافق اولان و بعضیسی موافق اولیان شافعیه نک مسائل مجتهد فیها سیدر لکن ائمه کرام اصول فقه شریفده تفصیل و بیان اولندیغی اوزره شروطی موجبجه مسائل مجتهد بهاده اولان احکام الهیه بی اجتهدلر یله کتاب و سندن استنباط ییورمشدر شو یله که هر بری دائره کتاب و سنت نقاطک برندن خط اجتهدلرینی

مرکز دانه مقام شده اولان حکم حتی بولق قصد صادق له اوامر کرمی استیله رک چکملرد
وائمه کرام مشارالیه حضرتان هر برینک عین هر کرمه اصابتی و یا عدم اصابتی شغری
تحتلدر و اشوبایی شغدن هر بری چونکه غرضی اظهار حتی اولغله مستدعی ثواب و اجر
اولوب غایت مافی الباب مصیب اولان ایکی اجره غیره صیب بولنان بر اجره نائل اوله جفی اعلام
علماء دین بیان ایشلرد و مجتهدین حضرتان ائمه اربعه که امام اعظم ابوحنیفه و امام
شافعی و امام مالک و امام احمد بن حنبل روح الله تعالی ارواحهم حضرتان ایشانک مذهبی
تواتر الی الان تقلید اولمشدر و هر برینک مذهبله بونجه کتب معتبره تدوین و تألیف
اولمشدر و بونله تقلید ایدن اهل سنت و جماعت دخی قنغی امامه مقلد و مقتدی ایسه بنم
مذهبله اقتدا ایلدیکم امامک اجتهدی صوابدر خطا احتمالی دخی وارددر دیک لازمدر ایددی
سلاطین کرمین آل عثمان ایدله الله تعالی دولتهم و حامیهمالی یوم المیزان امام اعظم حضرتان
مذهب منصور بنی التزام ایشلدر بونجه هر تقدیرچه هر تقدیر اشوبو فصلده شافعی المذهب اولان
صاحب المستطرفک تحریر ایلدیکم عهدنامه مذکور و سایر روایات بعینها ترجمه اولمش ایسه ده
اهل ذمت و استمداد اهل ذمت و کتب و جز به خصوص صلیبده مذهب خنغیک قول و حکمی نه ایسه
بیلک و موجبله عمل ایتک ایچون کتب معتبره حنفیه دن امام محمدک سیرکیرینه و خصوصاً کتب
معتبره حنفیه دن در مختار و سایر آثاره مراجعت اولغی لازمدر خلاصه کتب محاضرات و توار بخنده
اولان معاملاته دأثر حنفیه به مسائل اجتهدیه نک بعضیستنده ائمه مشارالیههم حضرتانک
اختلافاتی اولغله یازیلان مسئله ده قائل و مأخذی کوسر تلامش و مطلق بیان اولمش ایسه
اختلافات ائمه کابری ایلله تقلید ایلدیکم مذهب حنفی کتب معتبره سنه رجوع امر لازمدر
یعنی قائلنی تحقیق ایتدیکه دفعه فحواسی اجرا اولنه مر انتهی والله تعالی اعلم بالصواب

الباب الثاني والعشرون

اشبو یکریمی ایکنی باب اصطناع معروف یعنی عنایت و احسان و در ماندکانه یاردم و حوائج مسلمینی
قضا ایتلک فضیلتی و شرعه ممدوح اولدیغی و بو خصوصده وارده اولان آیات قرآنی و آثار
نبویه و سایر حکایات بیاننده در قال الله تعالی ﴿وَلَا تَسْأَلُوا الْفَضْلَ يَنْكُم﴾ اشبو قول کریمک
آخری ﴿إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ نصیدر که ترجمه بیانده بیان اولدیغی وجهله بونص
میتک مفهوم بعضیکر بعضیکرک فضل و احساننی اوتونمیکر تحقیق الله تعالی علمای یکریمی
کور و و فضل و احسانکرمی ضایع ایتوب ثوابی بنی سزه ایرکورر دیمکدر و قال الله تعالی ﴿وَتَعَاوَنُوا
عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى﴾ (قلت) اشبو نص کریمی ولی ایدن ﴿وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾
نص جللی ایلله ترجمه بیانده مفهوملمری مؤمننه خطا یا سزرا و امره متابعت و مناهیدن
مجا نبتده بر بر لیکره نصرت و اعانه ایدک اما کفره وظلمه و یا معصيته و بدعته اعانه ایتدک
دیو تفسیر اولمشدر (وقال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من مشى في عون أخيه ومنفعت
فله ثواب المجاهدين في سبيل الله) قلت اشبو خبری صاحب المستطرف تحریر ایشلدر که
مألی بر مؤمن مؤمن دیگر نفعنده برکونه حرکت و سعی و یاردم ایلدکده جهاد فی سبیل الله
ثوابنه نائل اولور دیمکدر بیور مشدر (ودخی امام یزار و طبرانی حضرت انس رضی الله
تعالی عندهن علیه الصلاة والسلام افتدیمز) الخلق کلهم عیال الله فاجهم الیه
انفعهم لعیاله حدیث شریفنی روایت ایشلدر در (قلت) اشبو حدیث شریف جامع
صغیرده وارددر لکن طبرانیک روایتی ابن مسعود رضی الله تعالی عندهن در و بوراد خلیفه

عیال الله اطلاق مناوی بیاتجه مجازدر یعنی جناب واجب الوجود و فضلا و احسانا قولر ینک ارزاقنی
متضمن اولدیغندن خلق عیاله تشبیه اولمشدر و مال حدیث خلق حقیق فقر اسیدر که دائماً حقه
عول ایدر پس مخلوقک زده الهیده زیاده سوکلی اولانی یعنی راضی اولدیغی فقر اسنه انفع اولانیدر
یعنی خلقی حقه هدایت و دین و دنیا و اصلاح اولانی تعلیم و خلقه فضله مالندن و جاهندن احسان
و تمطیف و مرجع ایدن عند الله احیدر دیمکدر (وینه علیه الصلاة والسلام افتدیمز) خبر الناس
انفعهم للناس بیور مشدر در اشبو حدیث شریفنی دلیلی مستندده ابن عمر رضی الله تعالی عنهما حد
روایت ایشلدر که مقادی حدیث سابقک معناسندن منفعمدر (وعن ابن کثیر بن عبد الله بن عمرو
ابن عفوان المزنی عن ابيه عن جده عن النبي بدرندن ویدری دخی جدندن) ان الله خلقا خلقهم
الحوائج الناس الی علی نفسه ان لا یعذبهم بالنار فاذا کان یوم القیمة وضعت لهم منابر من نور
یحدثون الله والناس فی الحساب) وعن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قال قال رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم من سعى لایخيه المسلم فی حاجة قضیت له او لم تقض غفر الله له ما تقدم
من ذنبه وما تأخر وکتب له براءه من النار وبراءه من التفاسق) وعن نافع عن ابن عمر
رضی الله تعالی عنهما (من قضی لایخيه حاجة كنت واقفا عند ميزانه فان رجح والاشفقت له)
رواه ابو نعیم فی الحلیه وروینانی مکارم الاخلاق لابی بکر الخرائطی عن انس رضی الله تعالی
عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (من مشى فی حاجة أخيه المسلم كتب الله له
بكل خطوة سبعین حسنة وكفر عنه سبعین سيئة فان قضيت حاجته على يديه خرج من ذنوبه
كعبور ولدت له امه فان مات فی خلال ذلك دخل الجنة بغير حساب) صاحب المستطرفک اشبو
ذکر ایلدیکم دخی مؤمنک حوائج خبریه سنی تسویه سند و اجر اولدیغنی بیان ایلله ترغیدر
اماجا مع صغیرده بو باید (من قضی لایخيه المسلم حاجة كان له من الاجر كمن حج واعتمر) ایلله
(من قضی لایخيه المسلم حاجة كان له من الاجر كمن خدم الله عمره) حدیثی مضبوطدر که مالدری
مناوی بیاتجه بر مؤمن مؤمن دیگرک اخروی یا خود کند و سنده کاه اولیان دنیوی ایشنی و لو تسبب
وسعی طریقله اولسون بتورسه و کورسه حاجی معترک اجری اولدیغی کی و مدت عمرنده نماز
قبلاک اجری اولدیغی کی اجری و ثوابی اولور دیمکدر (وعن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) (من مشى مع أخيه فی حاجة فتأخى فيها جعل
الله بينه وبين النار سبع خنادق ما بين الخندقين مثل ما بين السماء والارض) رواه ابو نعیم و ابن ابی
لیلی و عن عبد الله بن عمر رضی الله تعالی عنهما قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(ان الله عند اقوام نعماً یقرها عند هم ما كانوا فی حوائج الناس ما لم یملوهم فاذا ملوهم نقلها الله
الی غیرهم) رواه الطبرانی (وروینا من طریق الطبرانی باسناد جید عن ابن عباس رضی الله
تعالی عنهما قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) (ما من عبد انعم الله علیه
نعمة فاسبقها علیه ثم جعل حوائج الناس الیه فنهزم فقد عرض تلك النعمة الی الزوال)
(وعن انس بن مالك رضی الله تعالی عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(من اغاث مله وفاق كتب الله تعالی له ثلثا وسبعین حسنة واحدة منها یصلح بها اخرته ودينه
والباقی فی الدرجات) (وعن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
اتدرون ما یقول الاسد فی زبیره قالوا الله ورسوله اعلم قال یقول اللهم لا تسلطنی علی احد من اهل
المعرف) رواه ابو منصور الدبلی فی الفردوس (قلت) زبیر ارسلانک صدرندن ظهور ایدن
صوندر و عن ابن عمر رضی الله تعالی عنهما (قال قیل یارسول الله ای الناس احب الیک قال انفع
الناس قیل فای الاعمال افضل قال ادخال السرور علی المؤمن قیل وما سرور المؤمن قال اشباع

جوعته و تنفس کرته و قضاء دینه و من مشی مع اخیه فی حاجه کان کصیام شهر او اعتکافه
و من مشی مع ظالم یعینه ثبت الله قدمه يوم تزل الاقدام و من کف غضبه ستر الله عورته و ان الخلق
السی یفسد العمل کا یفسد الخلل العسل (و عن انس رضی الله تعالی عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم) من اتى اخاه المسلم یحب لبسره بذلك سره الله عز وجل يوم القيمة (رواه الضحیانی
فی الصغیر باسناد حسن) و عن عایشه رضی الله تعالی عنها قالت قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(من ادخل علی اهل بیت من المسلمین سرورا لم یرض الله له سرورا غیر الجنة) (قلت) ینه صاحب
المستطرف فی بوابه قدر یازدیغی سکر زوایتک التبتک ما لری دخی مؤمن مؤمنک امور خیریه دنیویه
واخرویه سنده حسب الوسع سعی و تسویه ایلدکده مظهر اجر و ثواب و دور دائره عقاب
اوله جفنی تبشیر و ایدکسنک مفادی نعمت جاه و نقود ایلده متنع اولان حوائج ناسی یعنی آمال عباد
رب الاربابی بقدر الامکان رؤیت ایترو و بخل و نخوت ابتلا سبله راه لطف و تواضعه کتر ایدقربن
خسران و مأیوس اولوردیو تنذیردر (دنیا و آخرتک حوائج خیریه سی ضمنتده علی الصباح منزلدن
سوره آل عمرانک آخری و آیه لکرسى و سوره قدر و فاتحه شریفه اوقیوب چقلدقده یعنی اشو تلاوته
درگاه حقّه توسل و عول اواندقده بعنایه الله تعالی حاجت خیریه حصول بولور مألنده اولان
کلام علی رضی الله تعالی عنده روایت اولمشدر (کلام حکمادندر که کریم اولان ذاتدن تسویه
مطلب رجا اولدقده ابرام اولمبوب حالی اوزر ترک اولنده تا که تفکر اید ز براکرم البته خیری دوشونور
ارو کج اجرا ایدر یوق اگر مطلب لئیمدن طلبه ناچار دوشور سه محله و الحاج لازمدر تا که طبعی
عدم روای مطلبی الجایعکده وقت قائمه (قلت) ریمز تعالی براحدی لئیمه دوشور و ب محروق الفؤاد
ایلمه آمین (حکایه اولمشکه بر رجل اعصاب مروت و ارباب فتوتدن برینه بر حاجت عرض ایدوب
بر زمان آخر دوشوب صورده مسئول عنه یعنی عرض حاجت اولنان ذات شریف صاحب مطلبه
* انمت عن حاجتک * یعنی مقصود کندن او بودکی نیچون صور محبوب تا کیدا یتبورسن دیدکده
* فقال مانام عن حاجته من اسهرک لها و لا عدل عن محبة النجیح من قصدک بها * ای کریم
سنی اسهار ایدن حاجتدن ابومز و حاجتی کورمک ایچون شب و روز اوتو تمبوب سنی قصد ایدن آدم
جای نیچا کندن عدول ایترو یعنی بن سکا حاجتی قضا ایلده دیور جایتمدن سن کریمسن اتی رواقخی
کیجه دخی دوشونورسن دیو و بریدیکی جوابک فصاحتده محفوظ اولوب مصطلحتی دخواهی اوزره
بتور دیکندن باشقه بیک دینار دخی احسان ایدر رحهما الله تعالی رحه واسعة (امویه
طالقندن مسلمه فصاحتدن نصب نام ذاته احسان عرضبله (سانی) یعنی احسانندن نصبیکی
نیچون استمرسن مألنده دیله بندن دیدکده اولدخی * کفک بالعطیه ابسط من لسانی بالمسئله *
دیو جواب و پردکده یعنی عطایا به مألوف اولان دست کرم پیوستک بنم سؤاله پیوسته اوله جق
اسانندن ابسط یعنی اوسه در دیدکده سیک التون احسان ایلدی (علی ابن ابی طالب رضی الله تعالی
عنه * فوت الحاجة اهون من طلبها من غیر اهلها * پیورمشدر (قلت) مآلی حاجتک
فوق یعنی کورلما سنی اول حاجتی کور درمک ایچون بابائیم و دنیده اهل حاجتک سرسری
اوله سندن اهورندیمکدر که (ع) بخش ایلدم عطاسنی وجه عبوسنه * یو معاندن مأخوذدر
(آل عباس و زراسندن ذوال یاسنین خلقک قبوسنه مصالح ضروریه ر یچون ترد درندن
شکایت یولولنامه بن اشرس نام ذات درایت سماتله * ما ادری ما صنع بکثرة الطالب * دیو
حسب حال ایلدکده اولدخی * زل عن موضعک و علی ان لا یلقاک منهم احد * دیدی یعنی موضع
و مقام کندن این خلقندن بر کیمسه سکا ملاقات ایلده چکنه یعنی تعجیر ایتیمه چکلرینه بن متعهم
دیوب مقام و زرات و ریاست انجق حوائج ناسی کورمک ایچوندر یوقسه مجرد کندول بیک

تمتع و استراحت یچون دکدر معناسنی افاده ایلدکده اولدخی انصافله صدقت دیوب حوائج
ناسک عن صمیم البال تسویه سنه حصر اوقات و تحصیل نیکناسنی ایلدی رحمة الله تعالی (قلت)
اشبو درایت و فضل و سماحتله مشهور اولان ذوال یاسنین یعنی وزارت عظمایا ایلده سپهسالاری
جاهنی جمع ایدن مأمون خلیفه نک طاب ثراهوز بر کیری فضل بن سهلدر (ابو جعفر بن محمد بن القاسم
الکرخنی نقل ایتندر که عظما دن ابی الحسن علی بن القرائه بر مقصد ضمنتده تقدیم رفته
ایلمیدم رفته فی قرائت و او ککنه وضع ایدوب عدم مساعدده صورتنی اظهار ایلینجه عرضحالی
الوب رجوع و کندویه اشتدیره رک * و اذا خطبت الی کریم حاجه * و ابی فلا تقعد علیه
یحاجب * فلریمامنع الکریم و مایه * بخل و لکن سوء حظ الطالب * قطعه سنی متملا او قودیمده
* فقال و قد سمع ما قلت ارجع یا ابا جعفر بغير شوم حظ الطالب و لکن اذا سألتمونا الحاجة
فعاودونا فان القلوب یدیه * یعنی قطعه بنی اشتدیکي حالده ای ابو جعفر مأیوس اولیه رفی دون
و کاغدی کتور و سزل بر شتی رجا ایلدیککدر ده دفعه اولماز سه ینه بزه عودت ایدک ز بر قلوب یعنی
اراده عباد یدقدرت الهیه ده در کیمیا شفاء جور بر کره اولماز در ایدکده اراده حق تعالی اولدقده
ثانیه ده تسویه ایدر زدیوب و کاغدی الوب اوزر ینه مطلبک تسویه سنده توقع پیوردی و فرمان
یازدی دیدی قطعه نک مآلی کریم اولان ذاتدن حاجتک حصولنی طلب ایلدیککده ایا ایدر ایه
انفعال ایدوب فاشکی چانمه ز بر بعض کره کریمک مظلومیکه مساعدده ایتوب منع و دفع ایلمی
شمخ و بخلندن اولیوب طالبک سوء حظ یعنی بی بخت لغندندر دیمکدر (عبدالله بن حسن ابن
الامام الحسن پیورمشدر بر خصوص تسویه سیچون عمر بن عبد العزیز رضی الله تعالی عنهم
باب امارتنه و ارشیدم مصلحتی بعد الزویه بکا خطابا ای نهال ریاض شرافت من بعد بر مصطلحتک
اولور سد طرفه ند کره ایلده خادمکی کوندر ز بر بن سنک کبی ذات شریفی بایمده کورمه دن جناب
حقندن جایا یدرم پیورمشدر دیمشدر (اشته آل رسوله بویه ده عظیم و توقیر اولغنی لایق شان دیتندر
و عند التحقق نسباری شجره سلسله طیبه سلطان الانبیا علیه و علیهم و علی آل و اهلیهم
صلوات الله و التحایا به ابامتهی اولان خلفاء راشدین و زوجات طاهرات دخی آل و اهل بیت داخلدر
(حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنه * والذي وسع سمعه الاصوات
ما من احد اودع قلبا سرورا الا خلق الله من ذلك السرور اطقا فاذا تزلت به نأیبه جرى البها
كالماء في الخندارة حتى یطردها * پیورمشدر که مفادی صفت قدیمه سمعی كافة اصواتی
محیط اولان ذات اجل و اعلا یه یمین ایدرمکه بر کیمسه که مؤمن قرنداشنک درونته بر سرور القا
و ادخال ایدیه البته الله ذوالجلال اوالقائ سرور خیرندن بر اطف و رحمت خلق ایدر و بوعالم
کون و فساد اولان دنیاده ملق سروره بر مصیبت نازله اولدیغی و قنده و اطف و رحمت بارد اقدن
یوشا دیلات صوکی جریان ایدوب او کردکدر و بلیه بی طرد و ازاله ایدر دیمکدر (وینه ترغیب
احسان و خیرده اول بزکوار رضی الله تعالی عنه جابر بن عبد الله یاجار * من کثرت نعمة الله علیه
کثرت حوائج الناس الیه فان قام بما یحب الله فیها عرضها للدوام والبقاء وان لم یقم فیها عرض
نعمته زالها * پیوردیلر که مآلی بر کیمسه که نعم الهیه اوزر ینه و رود ایلده چوغالدقده اول کیمسه نک
قبوسنده اصحاب حاجات تکر ایدر اگر اول کیمسه لله بذل و احسان ایدر سه نعمتی دوام و بقیه
عرض ایتش اولور و اگر خلقه بخل و امساک و نکبر ایلده چین جبین کوسرر یعنی رضاء حقّه
موافق اولان ایشلر بنی کورمرسه نعمتی معرض زواله عرض ایدر دیمکدر که اشبو کلام آخامرور
ایدن بعض روایله مطابقدر نعوذ بالله من زوال النعمة و فجأة النعمة و نساءه التوفیق و العصمة

اشو و یکر می او چنی باب اخلاق حسنه و اخلاق سبته لریاننده در (یقول استعد الفقیر کتب
اخلاقده بیان اولدینی اوزره حسن خلق نفسده برملکه اولوب انکله متصف اولان ذاته افعال
جبله بی اتیان سهولتی اولور یعنی افعال جبله بی اتیان باشقه و سهولته اتیان باشقه اوله زرق سهولت
مذکوره تک حصولنه سبب اولان حالته خلق دیرلر و یوحالته نفسده ثبوت و رسوخچون خلق
نسیبه اولمش و هر نه قدر ملکه راسخه اولمشده طول ریاضت و مجاهده ایله استعانه
توقف ایدرایسه ده انسانک مجبول اولدینی خلقت منزله سنده اولمشدر (ایددی اشو
حسن خلق اعظم نعم الهیه اولوب سائر خصائلدن اشرف اولدینی بیان ضمنده حضرت
پروردگار عوالم عزشانه حسن خلقه علی وجه اکمال متصف اولان اول ختم نبوته خطابا
و حیبتی تشریف استعید بالله تعالی ﴿ و انک لعلی خلق عظیم ﴾ پیورمشدر بیضاوی
بیض الله تعالی غره * اذ یحتمل من قومک ما لا یحتمل امثالک * ایله تفسیر ایدر یعنی خاتم نبوت
خلق عظیم ایله متصفدر زرا کفار قریبیدن امثالک تحمل ایده مبه جکی اذابی محمل اولمشدر
مأئده در (صاحب مستطرف دخی اشو بابک ابتدائنده باری تعالی نبی اکرم فی کرم طبع
و مکارم اخلاقه تخصیص برله سائر فضائل ثانی ثنادن زیاده حسن خلقی ثناده ﴿ و انک لعلی
خلق عظیم ﴾ پیورمشدر دیو حسن مطلع همت ایلمشدر (حضرت عایشه صدیقه
رضی الله تعالی عنها علیه الصلاة والسلام افندیمرک حسن خلقی بیانده (کان
خلق الله القرآن یغضب لغضبه و یرضی لرضاه * پیورمشدر یعنی علیه الصلاة والسلام خلق
شریفی قرآن عظیم الشاندر زرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قرآنک غضب ایلدیکنه
غضب ایدوب و راضی اولدیفته راضی اولور دیمکدر (بیضاویده و سئل عایشه رضی الله تعالی
عنها فقالت کان خلقه القرآن الست تقرأ قد افلح المؤمنون (حضرت حسین
رضی الله تعالی عنک مجلسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمر ذکر اولدینی
وقته اخلاق و اوصاف حسنه لری بیانده رسول الله افندیمر نزد الهیده اولاد آدم
علیه السلام افضل و اشرفی و انبیاء عظام صلوات الله وسلامه علیه و علیهمک منزله و مرتبه
جهتیه عند الله اعظمیدر خزان دنیاک مقتاحلری اول ذات معالی صفاته اتیان واعطا اولدنده
قبولنده اعتذار ایلوب حق تعالاک عندنده خیر اولانی اختیار ایلدیلر یعنی متاع دنیادن زهد
پیور دیلر طیب اراده لری ایله قوری برده او طوروب طعام ایدرلر و ین حفا قولیم قوللر کبی اکل
و تناول ایده رم و انلر کبی جلوس و قعود ایده رم پیورلر ایدی و یامه لو و صوفدن یعنی یوکن
طوقش ثوب تلبس ایدوب مبارک ثوب شریفی مبارک یدلری ایله یما بوب و فعل شریفی
کندولری دیکوب یا شدیرلر ایدی و تواضعلرندن حاره رکوب پیوروب ایدرلر یعنی ارقه لری
بر کیمسه بی بندیرلر ایدی و طعامدن خشن یعنی تکلفی طبع و انیمان اطعمه بی دخی تناول ایدرلر ایدی
لقاء الله و اصل اولنجیه قدر اوج کون بربری اردنجیه بغدادی اتمکله مبارک درون شریفی طوق
طوتمدیلر کافه ناسدن زیاده حلیم و شجیع و عادل ایدیلر و زیاده عفو ایله معامله پیورلر ایدی رقبه سینه
مالک اولدیلرندن و نکاحلرندن و سائر ذی محرمندن ماعد ابرخاتونی بدشرفی لری مس ایددی
اعلا و اداندن هر کیمکه کندولر بته یار رسول الله دیوند ایلسه لیک دیرلر ایدی و بر کیمسه مصافحه
ایلسه لمصافح اولان یدینی چکمنجه رسول الله افندیمر مبارک یدلری چکمر ز ایدی و مسلمینک
خسته لری عبادت یعنی زیارت و جنازه لری بته کیدرلر و فقرایله مجالسه ایدرلر ایدی حق تعالادن
خوف و خشیت جهتیه ناسک اعظمی و الله ایچون وجودی اتعاب ایده تک اشد و ایددی و امر
الله به جدوسعی ایدیت اکر می او بوب حدود الله لایک لومندن احتراز ایتیمک از یدی ایدلر

الله تعالی اوزرینه معاینه سی جائز اولان مجموع تفریطی عفو و مغفرت ایلدی عین ایدرملکه حضور
سعادت لریته دخیولده ابواب مغلقة و مسدوده اولوب بواب و حاجی یعنی حضور مر احقر ظهور لریته
بر اجدک دخیولنه مانعی یوغدی دیدیلر (قلت) بعض نسخه مستطرفده اشو تفریطی شریفک قائلی
برادر اکبر حسین امام حسن حضرت لری رضی الله عنهما اولوق اوزره یازلشدر و تفسیر ابوالسودده
﴿ لیغفرلک الله ما تقدم من ذنبک وما تأخر ﴾ نص جبلتی ترک اولی جهشتدن جمیع مافطرط اولوب
و یوزک اولابه ذنب نسیبه سی تشریف و جاه جلیل نبوت لریته نظر ایدرلر و تفسیر اولمشدر (حضرت
عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها پیورمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیمر براحدی
و خادملرندن برینی ضرب ایتک واقع اولمادی و مبارک دست شریفی ایله ضرب ایتدیک فی سبیل الله
یعنی رضای حقده ایدی و ابکی امرک برنده تخیر اولمشدر هر قنغیسی امته ایسر و اسهل ایسه
انی اختیار پیورلر ایدی مکر که اول امر لایم و کاهی یا خود قطیعه رحی متضمن شی اوله اول کونه
اولان امر دن ناسک ابعدی ایدی (صاحب مستطرف ذکر ایدر که ابراهیم ابن عباس دیدیکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمرک برکله لری محاسن کافه ناس ایله وزن و عیار اولمشه
کله رسول الله آغرکلور و اول کله علیه الصلاة والسلام (انکم لن تسعوا الناس باموالکم
فسعوه باخلاقکم) قول شریفی در روایت اخراده (فسعوه ببط الوجه و الخلق الحسن) واقع
اولمشدر که مفادی الله اعلم تحقیق سزنا سبه بذل اموال ایله لطف و احسان ایده مز سز چونکه یو کا
مقدرا اوله مز سز حسن خلق و انبساط و شاشت و جمهله تطیب ایلدیکر دیمکدر ﴿ و قال بعض السلف
الحسن الخلق ذو قرابة عند الاجانب والسبب الخلق اجنبی عند اهله ﴾ یعنی کوزل خوبلو اولان
ذات اجنبیلر یاننده اقر یازلندن اولور و کوزل خوبلو اولان شخص اقر یازی یاننده اجنبیلر دن اولور
کلام بلاغت نظامی اسلاف اعلام کرامدن بعض ذاتک سخن جوهر برابر بدر (فضل حضرت لری
دیمشدر که حسن خلق صاحبی بر فاجر و فاسق بکله مصاحبت ایتک یعنی کور شک بتم یاننده سبی
الخلق اولان عابد و زاهد و مقارنت و مصاحبتدن احب و اولاد زرا فاسق حسن خلق حسن
مشاهده اولدینی وقته ناسه خفیف اولوب محبت لریته سبب اولور و اما عابد و زاهدک سوء خلقی
سبی و قبیح اولدنده هر کس غیظ و غضب ایدر (و دیمشدر که قبیح الخلق اولان کیمسه ذنبدن
توبه ایتسه ده سوء خلقی ذنب دیکر کندی ایدر ایدر جکندن مظهر قبول توبه اوله من
(حضرت عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیمرک حسن
خلق لری بیانده بر کیمسه دن بر فعل شنیع و کاه و قوعنی استماع ایلدیلرند اول کیمسه بی خجیل
و رسوای اولماسون دیومنده اسمبله تصریح پیور محبوب بلکه قاعده کلیه ایله شو قومک حال
و شاقی ندر که شوم مصیبتی اشملش اوله لری پیورلر ایدی دیمشدر صلوات الله وسلامه علیه (ماهن
شی فی المیزان انقل من حسن الخلق) اشو حدیث شریف احادیث الجامع الصغیر دندر که
حسن خلق زیاده ثوابه باعث اولدینی افاده ایدر ﴿ سو و الخلق یعدولانه یدعوالی ان یقابل بمثله ﴾
کلام کیار دندر که (قلت) مفادی سوء خلق تعدی و سرایت ایدن بد پردرد در زرا کوتونک بری
اجرا اولدنده طوقنان کیمسه تک حسب البشریه مقابله بالمثل معاهله سته قالمشمانه سبب
اولوب بو تفریطیه تعدیات تسلسل ایدر دیمکدر اللهم احفظنا من شر سوء الخلق و منه آمین (حکایه
اولمشکه حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما حضرت لری قرنداش لری حضرت حسین رضی الله
تعالی عنهما شعرایه کثرت اوزره جائزه اعطاسک سببی سؤالده تحریرتدکره پیور دیلرند جوابنده
سزبندن اعلمسکر که مالک خبر لوسی کند ی ایله حفظ و جایه اولناید ردیو تسطیر پیور دیلر

اشته امام مشارالیهک شرفه و حسن خلقه نظر اولنه که یازدقلری جوابک اولنده انت اعلم منی دیو تواضع یوردیلر (مشار الیه حضرت حسین ایله برادر اکبری امام حسن رضی الله تعالی عنهما یئلرند نایباجز نیجه کلام وقوع بولدقده حضرت حسین قرنداشکزی ارضا و تطیب ایچون عزیمت ایدک دینلدکده جدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن استماع ایلده که ایکی کیمسه یئلنده کلام یعنی شکرانی شیه سی و منافسه وقوع بولوبده ابتدا طلب رضا ایله سبقت ایدن جسته دخوله سبق ایدر یوردیلر بنابرین کبرسی اولان قرنداشمی جنت ایله سبق ایتمه می کر به یعنی غیر لایق عد ایتدیکدن انلرک کللرینی نمئی ایدرم دیدیکنی حضرت حسن رضی الله عنه استماع ایتدکده بحاله حضرت حسینک خانه سعادتلرینه قدوم ایلدیلر (بعض شعراء عرب هر کسه حسن معامله نک نفع و فائده سنی افاده ده * وانی الا فی المرء اعلم انه * عدوا و فی احسانه الضغن کامن * فامحبه بشری فیرجع قلبه * سلما و قد مات لدیه الضغائن * شعر بنی فظلم ایلدیکه مآلی تحقیق بن برکتی به بکا عدو و دروننده حقد کر لو اولدیفنی یللدیکم حالده ملاقات ایدرم یعنی کوریشورم واکا طلاق و بیاشت وجهله اکرام و معامله ایلدیکمه دروننده مضراولان حقد و کینلر زائل اولوب سلیم القلب اوله رق محبت عودت و رجعت ایلریمک کیدر (حکایه اولمشکه جعفر بن سلیمانک خداوندن بری جوهره نفیسه سنی سرقت ایدوب و افراجه یه فروخت ایدر جعفر جوهره نک ضایع اولدیفنه مطلع اولوب قیوچیلری تفتیش ایتدر دکه برقبوچیده بوانوب فروخت ایدنی دخی وصف و شمائل ایله تعریف ایدر ل خادم مر قومی حضور یته احضار ایلدیلر جعفر خادمک نجالت و خوف و خشیت کورنجه کال رأفت و شفقت و حسن خلقلرندن مر قومه ای فلان سن نیچون مضطرب و خجیل اولورسن اوجوهری فلان وقتده بدن استه دک ایدی بندخی سکا هبه ایلش ایدم لکن هبه می اونودوب چالندی زعمیه اراتدم دیوب قبوچینک خادمه و یردیکنی من جوهری اعطا ایدوب و خادمه دخی سنک حلال مالکدر آل و قبوچنی به طیب نفسک و صفای خاطرک ایله دیلر ایلک صات دیوب کر بیان حسن خلقه جوهر جهان بها طاقشدر رحه الله تعالی (حکایه اولمشکه محمد بن عباد مأمون خلیفه نک حضور یته داخل اولور عمامه سی بوزوجق اولدیفنی کوردکده خلیفه تواضع ایدیلر عمامه سنی تازه ل بو حالده ایکن جواری خلیفه دن باشی اوجنده طوران جاریه تبسم ایدر خلیفه جاریه به نیچون تبسم ایدرسن دیدکده محمد بن عباد اقدم قبح و جهمدن و سنک خلافتکده بوله قبح المنظر کیمسه نک عمامه سنی یدشرفکله صار دیکدن تعجب کلکله کوز دیدکده مأمون خلیفه جاریه به ای جاریه تعجب ایله بو عمامه نک تحتده مجد و کرم وارد دیو حسن خلقی بیان و قدر دانی دخی نیدیکنی عیان ایتشدر دیدی طاب ثراه (و حسن خلقی یانده بر شاعر * و هل ینفع الفیان حسن و جوهرهم * اذا کانت الاغراض غیر حسان * فلا تجعل الحسن الدلیل علی الفی * فاکل مصقول الحدید یمانی * دیمشدر که معناسی انسانه روی و وجهلرینک حسن نفی و فائده و یرزی اغراض و اخلاقلری کوزل اولدیفنی وقتده یعنی فائده و یرمز بوضوئده سن مردک حسن خلقه حسن خلقت وجهنی دلیل فیله ز پراهر مصیقل و محلی دمور سیف یمانی دکلدر دیمکدر (حکایه اولمشکه ملک بهرام برکون صید و شکار قصد یله صحرا یه چقبوب کشت و کذا ر ایدر ایکن بر صید کوروب شکار خوا هشیله ارقه سنه دوشوب خدامندن آریلور لکن شکار ایده میوب بول دخی غرض اولغله براغاجک سایه سنده برچوبان کوروب اسبندن زول ایدوب دفع نقاض ایدنبه دک آئی طوب دیوب چوبانه و بر بهرام مسقول ایکن همان چوبان فرسک غاشیه و لجامنده اولان التونلری کوروب زمام اراده سی اندن دوشه زک بیچاغنی چیقاروب قطع ایلدیکنی بهرام کوردکده برنسنه دیموب مصلحتی تمشیکن التون قباره لری

تمامیله السون دیو اغراض عین ایله زیاده مکث ایدر چوبانک ایشی بتدیکنی کوردکده بهرام النی کوزل یته نهاده ایلدیکنی حالده ای چوبان بول ایدر کن کوز یته طوز قاجدی آچغه مقتدر اوله میورم تیر آئی کتوردیوب اول حالده یعنی الی کوزی اوستنده اوله رق آتیه باقده دن بنوب موکینه وصول بولدقده امیر آخور یته بالاقتضا لجام و غاشیه نک التونلرینی یانده سکه بولمیدیفندن بر یته بخش ایتدم اکبر برنده کورسه کز متهم ایتک دیو تنبیه ایدر (حکایه اولمشکه نوشروان کونلری اولان نوروزده عادنلری اوزره سر یر یته قعود وارکان دولتی و خدمه ملکی انجمن مر یته صره سیله دخول ایدوب التون و کش اوانی ایچنده طعاملر و ذی قیمت ساغر لده اشربه و انواع فواکه ایله سماطلر دوشوب اطعام و اکرام اولندقلری ائنده ییک مثقال التونه معادل برقدخی حضاردن بری اوصوله اخذ و ثوبنک الته وضع ایله صاقلدیفنی نوشران کوروب برنسنه دیمز و قنصک تناول طعام و شرب شراب اولنوب طاغیله جقلری خللده اقداح و اوانینک حفظ و ضبطنه مأمور اولان تعداد برله بر ینک ضایع اولدیفنه واقف و مطلع اولدقده اعلای صوت ایله اوانیدن بری ضایع اولمش تفتیش و تفحص اولمندن بر کیمسه دیو انجمنه دن چقمس و ن دیوندا ایلدیکن نوشروان اشدکده مأمور مر قومی چاغروب اول آتیه بی اخذ ایدن حجابندن رد ایده من کروهندنر و الدیفنی کورن دخی غم دکلر نحری ایتمه دیو نهی ایدر و هر کس قولنی صالده صالده کیدر قدخی آلان شخص قدخی صاتوب بهاسندن کر زربن و اثواب نفیس بابوب و سیفی تربین ایدوب کینوب و قوشانوب دیوان کونی بو حالده نوشروان حضور یته چیقار ملک شخص مر قومی بروسيله ایله یانه چاغروب بوتربین اوجهله دئمیدر دیدکده بوز یته بر سوزوب سایه کده در دیو دایه اغاز ایلدکده اول و آخر صوچنی قرین عفو ایدر (قلت) اشته بهرام و نوشروان مشرکر اولدیفنی مضبوط تواریح ایکن حسن خلق سیدله الی الابد ثنا اولمقده در فتدر (واشو حسن خلق بانی مطالع و طبع خللی حاله حیانه اولان موالیدن بر ذاک بالمناصبه نقل ایتش اولدیفنی بر سر گذشتی خاطره خطور ایتکله بو محله تحریر اولمشدر شویله کیم مومی الیه بوندن اوتوز بش و قرق سنه مقدم استخانه مدرس اولدیفم اوانده تشکرا کبار طریق علمای عادت اوزره زیارت ایتکده ایکن انلردن بر یته اخوانمزدن بر قاجیه وار مشیدق معتاد اولان قیامی ترک ایلدیکندن ماعداهمان ابتدای خطایده های کیدی امتحان و های کیدی مدرس دیو تریف ایله بر قهوه ایچروب صاومشیدی انک اوزر یته صدوردن دیگر یته وارد یغزده قیامله احترام و طاعتی و قهوه و چقی و بخور ایله اگر امده صکره باری تعالی مبارک ایلسون اشو امتحانده همشهر یلر یزدن یعنی استانبولدن بش ذات مدرس اولدیلر کوره یم سزی مجلس درس عقد یله بین الطلبة شهرت کسب ایدک طوغریسی پک ممنون اولدم دیوب بو معامله سیله یزی احیا ایتدی ریم قبری دینه نور ایتسون حالا بونک ممنونی و انک محزون یم دیمش ایدی اشته دهور مر و ر ایتدیکه حسن خلق بویه بادی رحمت و سوء خلق مستوجب نفرت اولور اتههی (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دیمشکه ولید بن عبث بن ابی سفیان مدینه منوره یه و جهلری اوراق مصاحفدن برورق یعنی سیمای حسن خلقی بارونق اولدیفنی حالده والی اوله رق کلدکده خدایه قسم ایدر مکه بلده مزده فقرانی اغنا و مدیونینک دیونلرینی ادا ایدوب آبدن ارق و الطیف عین ایله نظر و برزری حبادن احلی و الذکلامنه مظهر ایتشیدی برکون برابر طعام ایدر کن غلامک ایاغی یصدیفه دولاشوب اننده اولان صحن و لیلک چکه سنه دوشوب ایچنده یی طعام لویه و اغوشنه دکلده غلام مر قوم کال خوف و نجالتدن طوره میوب میت کی یقلدی ولید همان سفره دن قالقوب حرمنه دخول و اثوابی تبدیل ایله طلاق وجه و تبسم ایدر ک کلوب سفریه اوطور دقدن صکره غلامه التفات ایدوب

ظن ایدر مکه سنی اخافه ایلدک خوف ایلدک دوتسلبه ولوجه الله سنی اعتاق ایلدم دیو چراغ ایلدی
 رحمه الله تعالی رجه واسعه ورزقنا باخلاقه العالیة (امرء عباسیه دن عبدالله بن طاهر دیمشکه
 برکون مأمون خلیفه نیک حضورنده ایدم خلیفه خادمه یاغلام دیو چاغردقده برغلام ترکی امجرو
 کلوب تعبس ایلد هر خان طشره چیقسا یاغلام یاغلام دیو چاغررسن غلاملرک اکل وتناول
 طعام ایتمسونمی نیجه به دیک یاغلام دیرسن کلامیه سوه ادب ایتدکده خلیفه برسنه دیمبوب باشی
 اشاغی صالوب براز تفکره واردی بو حال کورد کده شمعی غلامک بوخی اورولسون دیو امرایده چکنده
 شبهه م قالدی ایدی پرده خلیفه بکا خطایا ای عبد الله اخلاق حسنه اصحابک خدام واتباعی
 اخلاق سینه ایلد متصفه اولور و سبئی الخلق اولان افندیکن اتباعی اخلاق حسنه اصحابی
 اولورل بن خدامک اخلاقی حسن اولسون دیو سبئی الاخلاق اولمی استهم دیوب غلامی عفو
 ایتمشدر (حکایه اولمشکه احمد بن ابی داود مر یض اولدقارنده معتصم بالله خلیفه تواضع
 ایلدوب بالذات عباد سته کلور و بغنایه الله تعالی شفا یاب اولدیغکده فقرایه اون بیک التون
 نذر ایلدم دیو انفات ایدر اجد ای امیر المؤمنین شفا بو اورسم اول نذر بیوردیغکر التونلری حریم
 محرمین اهل بسنه ارسال ایلدک که انلریوسنه اسعاده غلا حسبله شدت مضایقه درلر دیدکده
 خلیفه یا اجد بن نذر مذکور می سن عافیت بولدیغکده بوراد اولان فقرایه و یرمک اوزره نیت
 ایتمشیم نیتدن رجوع ایلیم لکن اول مندورک برملنی دخی اهلای حرمینه کوندر یرم دیوب فی الحال
 ارسالنی امر ایلدکده اجد خلیفه نیک کمال مر و حسن خلق و نیتلندن نهایت درجه مسرور
 اولوب ای امیر المؤمنین جناب واجب الوجود اسلام و اهلی جنابکرتک خلافتیه متمتع ایلسون
 والد ماجد بکر هرون الرشیدک شان و مدحند غیر نیک سولیدیکی * ان المکارم والمعروف اودیه *
 احک الله منها حیث تجتمع * من لم یکن بامین الله معتصما * فلیس بالصلوات الخمس ینتفع *
 قطعه سنه ذاتکر ما صدق در دیو دعا و ثنا ایلدی (مال قطعه مکارم اخلاق و معروف و احسانان
 بی پایان و ادبلی یعنی دره لدر حق سبحانه و تعالی سنی انلرک تجمع ایلدیکی محله ازال ایتمشدر
 بر کیمسه که امین الله اولانه یعنی هرون رشیده تمسک و اعتصام ایلسه اوقات خسه ده ادا واقعه
 ایلدیکی صلوات حیر قبولده اولویده اول کیمسه اندن انتفاع ثواب ایلر دیمکدر (قلت) حقا که
 اجد جنابلری لفظ معصمی حاوی اولان نظم شاعر بلغی معتصم خلیفه به بو محله انشاد ایلد
 بلا غننه ناظمی تقدم ایلشدر لله درهم (اخلاق حیده ایلد شهرتیکر اخف بن قیس حسن خلق
 قنقی کیمسه دن تعلم ایلدک دیو سوال ایلدکدرنده جوابنده قیس بن عاصم دن تعلم ایلدکده برکون
 خانه سنه کشیدیم اوطورر ایکن غلامی کباب اوزرنده اولان نیمور شیشی کتورر ایکن انندن
 شیش معصومک باشنه دوشد کده اوساعت معصوم وفات ایلدی غلامه دهشت عظیمه و خشیت
 جسمه کلدکده قورقمه لوجه الله سنی بوکون اعتاق ایلدم دیوب اسائی مقابله سنده احسان ایلد
 مجازات ایلدی دیمشدر (ابن عمر رضی الله تعالی عنهما غلاملرندن برینی تعدیل ارکانه رعایت
 ایده رک اداء ضلایه ایدر ایکن کوردکدرنده ازاد ایدرلر ایمش و غلاملری بو حاله مطلع اولدقارندن
 رایاید رک ابن عمر رضی الله تعالی عنهما نیک مشاهده ایدد چکی محله دره صلاته اشتغال ایدوب
 ازاد اولورلر ایمش برکون مشار الیه حضرتلرینه افندم اخلاص اوزره اولانلره اعتساق ایلد اگر امکن
 محله در لکن مرانی اولانلری اعتاقکزه سببندر دیدکدرنده مشار الیه برکیمسه که الله تعالی به
 اطاعت و عبادتده بکا خدعه و حبله ایلد اول کیمسه به الله اعانه ده نه ضرر وارد بلکه فائده
 محضدر یوردیلر (ابراهیم بن ادهم قدس سره العزیزه دیناده فرح و سروره ملاقی اولدیگری
 دیو سوال ایلدکدرنده ایکی دفعه ملاقی اولدم بری برکون بن اوطورر ایکن برکیمسه اوزریمه

تبول ایلدی ایکنجیسی بنه اوطورر ایکن برکیمسه کلوب طوقات اوردی اشته مسریم بولردندر
 دیدی (حکایه اولمشکه ابو عثمان زاهد حرارتلی کونلرک برنده برزقافدن گذار ایدر ایکن اوزرینه
 برخانه دن لکن طولوسی کول دوکرلر یاننده بولنلر کولی دوکنه اطالده لسانه باشلدقارنده ابو
 عثمان انلری منع ایدوب اوزرینه آتش دوکولکه مستحق اولان کیمسه به کول دوکولسه فیض
 و غضب ایلک حار دیمشدر دیمشدر اسئل الله تعالی شایب فیض علیه (قلت) زقاق زانک
 ضعیله سکه و طریق معنا سنه عریدر ترکیده دخی مستعملدر لکن ذال ایلد ذقاق و بعضا و او
 دخی کتوررک ذوق و کاهیجه ذال یرینه سین ایلد سوراق دخی یازدیغی بعضا کورولیدور لکن
 طوبی غلط اولوب درستی اولان زقاق یازلق نیازیلد بالمناصبه اخطاره اجنساسار اولندی معذور
 باد (روایت اولمشکه حضرت علی رضی الله تعالی عنه برکون غلامی اوج دفعه چاغرمشیکن
 اجابت ایلدکده قالقوب غلامک اولدیغی بره واررلر و غلامی یاتورر کوررلر وای غلام کلامی
 ایتمشدمی دیدکده ایتمشدم دینجه حضرت علی رضی الله تعالی عنه چونکه اشدک اجابت لازم
 دکلر دیدکدرنده غلام ای امیر المؤمنین جنابکرتک حلم و حسن خلقی سبیله تو بیخ و عفا بکر دن
 امین و سالم اولدیغدن تکاسل ایلدم دیو جواب و یردکده مشار الیه حضرتلری اسائی
 مقابله سنده سنی لوجه الله اعتاق ایلدم دیو اکرام ایلد مجازات ایلشدر (حکایه اولمشکه
 ابو عثمان حیر بی برکیمسه خانه سنه ضایقه دعوت ایلدوب خانه سنک قیوسنه کلنجه صاحب
 خانه ابو عثمانه یا استاذ دخولکرده بنم ایچون وجه و حاجت یوقدر عودت قبل رحک الله دیو
 صورت استئصال کوسرر ابو عثمان عودت ایدوب منزله قریب اولدقده بنه اول کیمسه کلوب
 یا استاذ بوفعل شنیعه نادم و بشیان اولدم دیو اعتذار ایدر و بنه ابو عثمانی خانه سنه کتورر خانه
 قیوسنه کلدکدرنده بنه اولکی کبی استئصال ایدر حاصلی درت کره بو معامله بی ایدر انلردخی
 بلا فتور ولا غضب کلور کیدر آخر صا حب خانه ابو عثمانک بدینی تقبیل و تلیم و هزار تعظیم
 و تکریم نصکره مقصودم جناب محمدت صفاتکرتک اخلاقی نجر به و امتحان ایدی دیو مدح
 و ثنا ایدنجی ابو عثمان روح الله تعالی روحه ای رجل کلبده اولان طبیعت و خلق ایلد انسان مدح
 و ثنایه لایق اولماز بوصف کلبده ده موجود درزیرا کلب نیجه کره چاغرلسه کاور و طرد و زجر
 اولنسه کیدر و مزجر اولور بیورمشدر (قلت) اشبو وضع و کلام و خلقله انسان کامل اولدقارنی
 برقات دخی خلقه طیورمشدر (حارث بن قسی رحمه الله بن قرائک فصیح و بشوشلرینی سورم لکن
 عبوس الوجه و بد زبان اولنلرندن غایت صقیلورم الله تعالی اومقوله رک مثلنی اهل اسلام ایچنده
 اکثر ایلسون دیمشدر (واشبو حکایه محاسن اخلاقندر که قاضی یحیی بن اکثم دن محکدر
 دیمشدر که برکیمسه مأمون خلیفه نیک یتوت ایلدیکی اوطهده برابر اولدیغدرنده بن مضطجع اولدم
 لکن او یقوم کلدیکندن او یورکی یاتور ایدم خلیفه به عطش عارض اولدقده بنی او یانور دیو
 عثمان و خداملرینی چاغرمبوب یا بجه جق فراشارندن قالقوب صوکاسه سی اولان اوچبوز خطوه
 مقداری محله واروب شرب ماء و عودت ایلدوب و فراشه قریب محله کلدکده ایاقلرینک اوچلری ایلد
 یا بجه یا بجه فراشار بنه کلوب برمدت اوطورر دقدنصرکه کیجه نک اول ثلث اخیرنده قائمقی
 عادت حسنه لردن اولمق حبیلد ثلث اخیر اولدقده غلاملرینی چاغرمبوب بنم منبه اولمامه
 بر زمان منتظر اولدی وقتا که بن فراشمدن تحرک ایلد یکم کی جامه خوابندن قالقوب و غلاملرینی
 چاغروب آبدست و صلاته تهیا ایلدی بعدد یتاغک باشی اوچنه کلوب بکا کیمه له ای ابامحمد
 کوزل یتوت و استراحت ایلدکی دیو استفسار خاطر بیوردی بندخی ای امیر المؤمنین وجودم سکا
 فدا اوسون سایه کده کوزل استراحت ایلدم دیو تشکر ایتدم بعده ای ابامحمد صلاة تعجد

ایچون منته اولوب غلمان و خدامدن برینی سنی بی راحت اولور دیو چاغرمدم دیدی بندخی ای امیر المؤمنین چنا بکره حق سبحانه و تعالی اخلاق و سیرت انبیا ای احسان و یونعمت جلله ایلله سنی تخصیص ایلش حق تعالی یونعمت و فضیلت ذات خلافت سمانکر حقنده متین و مبارک ایلوب ونعم سازه سنی دخی حق عالیکر ده انعام و اکمال ایلله دعاسنی ایتدی بکده یک عدد دینار احسان ییوردیلر آلوب صفای بال ایلله منصرف اولدم دیدی (وینه حکایت ایشدر که بردفعه دخی بیتوت ایلدی بکده خلیفه مشار الیهی سعال اخذ ایدوب او کسورد کده نی او یانوردیو انتاریلرینک بیکرینی اغزلرینه وضع ایلدی لرینه دفع سعال ممکن اولیجه مبارک آغزینی بره قودیلر که صداسی خروج ایلده بن متادی ونوه دن منته اولمایم و برکون دخی باغچه ده شکوفه ل اچینده کذار و نماسا ایدرک بن شمس طرفنده مأمون خلیفه ظل و سایه جانبنده ایدی بوداعیلرینه تواضع و لفتلرندن ای یحیی سن سایه طرفنده کده بن کونش جانبته توجه ایده ی سن کونشدن حصه و نصیبکی اخذ ایلدی بکده اخذ ایده ی دینجه کمال حسن خلق و تواضعلرندن تعجب و شکر و ثنا ایدرک ای ابر المؤمنین یمن ایدر مکه اگر چه ممکن اولسه جناب خلافت نصابکره اصابت شمس و حرارت انعام ایچون مطلع شمسه نفسی پرده ایدر ایدم نه کیفیتله بن سایه طرفنده چیقوب مزنی کونشده قویام دیو امتاع ایتدی بکده ممکن اولوب بنی ظل طرفنده آلوب کندیوزی کونش جانبته بکدیلر و بومحاده و بو حال اوزرینه مبارک اللری ایلله لطفابو یمنی دخی طوتوب مندخی اللرکله بنم کردغنی طوت ییوردی قرینده امان افندم بو او اورشی دکلر دیو استنکاف ایتدی بکده ابرام و الحاح ایدوب ای یحیی انصاف و عرفانی اولیان کیمسه ل ایلله مصاحبتده خیر یوقدر سنده ایکبسی دخی وارد هر حالده امریه اطاعت ایلله دیوب بندخی ناچار امتثال ایلله اللریمی اوموز لرینه وضع ایلله مصاحبت ایدرک بویه جه باغچه بی کردک دیمشدر نسال الله ان یحسن اخلاقنا وان یبارک لنا فی رزاقنا انه علی مایشاء قدیر و هو حسبنا ونعم الوکیل نعم المولی ونعم النصیر

الباب الرابع والعشرون

اشبو یکریمی درد یحیی باب حسن معاشرت و هر کس ایلله مودت و محبت و اخوت و زیارت و بونلره شبیه شیلر بیاننده در (صاحب مستطرف دیر که معلوم اوله که مودت و اخوت تألفه و تألف دخی قوته سیدر قوت ایلله بر حصن منیع حصین و بر رکن رکن رصین اولوب آنکله ظلم و اعداد دفع و مآربه یعنی مرادانه نائل اولنور و مقاصد حاصل اولور که حق تعالی امت مر حومه تألفه به نعمت جلله سنی ذکر و متانده استعذ بالله و اذکروا نعمت الله علیکم اذکنتم اعداء فألف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا ییوروب نعمت جنتی و انده مؤمنلره اعداد و آماده ییوردیغنی کرم و احساننی وصف ییورمشدر براسرر متقابلین اوزره اناری بر لرینه اخوان قیلشدر و رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بین الصحابه مواخاتی مسنون و طریق قیلشدر ایدی حق تعالی اهل جهنمی و انلرک جهنمده ملاقی اوله جقلری المی دخی بیان ایلشدر که حق تعالی انلردن علی طریق الحکایه انلر جهنمده قالنا من شافین ولا صدیق حیم دیو تحسیر ایدر لر دیدی و اذکروا الایه نظم جلیلک مالی الله تعالی انک سزک اوزر بکرده اولان نعمت لرینی ذکر ایلک از جهله هدایت و اسلامه توفیقیدر که اسلام تألف قلوب و زوال غل و غشه مؤیدر لر را هنکام جاهلیتده سزل بر بر بکره غدو اولوب مقاتله ایدر ایدی بکر حق تعالی اسلامه قلوب بکرک یعنی تألیف ایلدی انک یعنی حق تعالی انک نعمت و رحمتله فی الله اخوت اوزره مجتهدین و متحابین اولوب راحت بولدیکر دیمکدر (اهل تفسیر بوراده دیر که روایت اولمشکه اوس ایلله خزرج لابو بن قریه اشار ایدی اولاد لر ییئنده زمان جاهلیتده

عداوت وقوع بولوب محاربه و مقاتله لر یوز یکریمی سنه متمادی اولمشیدی نهایتنده جناب حق عزوجل انی اسلامه ازاله ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتد بمن ینلرینی تألیف ییورمشدر انتهی (صاحب مستطرفک سرر متقابلین دیو اشارت ایلدی کی سوره صافاتده حق تعالی انک نعمت جنتی مدحنی بیانده ذکر ییوردیغنی و هم مکر مون فی جنات نعیم علی سرر متقابلین نصنک مالی انلر جنات نعیمده ثواب ایلله اکرام و انعام اولنور انلر سر بر لر اوزره بر لرینه قارشو او طور لر یوقسه بر لرینک قفالرینه نظر ایتلر بلکه سر لر ی انلر ایلله دور ایدوب بر لرینه نظر ایدر لر (ودخی قالنا الایه نصنک مالی دخی ماسبقی دلالتجه کفار هول قیامت وجهنمی کوردلرندن بر لر ی ایلله مخصوصه ایدوب مقام تأسف رندامنده بزم ایچون ملائکه و انبیا دن شفاعت ایدی کیمسه مز یوقدر و اصدقادن دخی کیمسه مز یوقدر مؤمنلر کی کبی بزه شفاعت ایده و یا خود بر مهملکه به دوشدک که بزنی اندن نه شافع و نه صدیق قورتاره ییلور دیر دیمکدر (قلت) صدیق سنی مهموم ایدن شی انی دخی مهموم ایده دیو تعریف اولمش و حیم دخی قریب خاص دیمکدر بر صدیق حیم یعنی امور یزیه همت ایدر و بز ی یوروطه دن خلاص ایدر بر دوست قریب یوقدر دیرلر دیمکدر بونصدن صدیق و دوست انسانه لازم اولدیغنی مستفاد در حضرت علی رضی الله تعالی عنه اخ اخروی و محب صادق اولیانی صول الی اولویده صاخنی اولیان کیمسه به تشبیه ییورمشدر (و یومعناده * و ما المرء الا باخوانه * کما یقبض الکف بالمعصم * و لا خیر فی الکف مقطوعه * و لا خیر فی الساعد الا جزم * شعرینی انشاد ایدر لر که معناسی کشتنک دنیاده تعاون و تنعمی و راحتی انجیق اخوان و دوستلر ایلله اولور تنکم دستک بر شتی اخذ و قبض ایلله سی یلاک ایلله اولدیغنی کبی و مقطوع اولمش دست و ساعده خیر و وفائده یوقدر دیمکدر (زیاد دنیاده کشتنک کسب و تحصیل ایلدی کی شبارک خیر و منفعتلوسی احباب صادق لریدر لر را کشتنک ارباب صداقت اولان دوستلری شداند زمانی و حوادث و بلایا و اوائی و حال سرور و فرح و شدت و مشقتلره معاونلریدر دیمشدر (حکایه اولمشکه مأمون خلیفه برکون حسن بن سهله لذاند دنیو به نک جله سنه نظر ایلدم یدی شیدن غیر یسنی ملال و بر بولدم دیدکده ابن سهل ای امیر المؤمنین اول یدی شی ندر دیو ضرور مأمون خلیفه اول یدی شی بغدادی اتنکی و قبون اتی وزیاده بارد صوو یومشاق ثوب و رایحه طیبه و فراش و طی یعنی یومشاق و زم دوشک و هر شبنک کوزلنه نظر دیو تعداد ایلد کده حسن بن سهل ای امیر المؤمنین مواخات و موافقات و تحایجی دخی تعداد ییورسه کز الذ اولور دیدکده خلیفه ای حسن نه کوزل سو یلدک واقعا بو جله سندن اولی و الذدر دیو استحسان ایلشدر (سلیمان بن عبد الملك دیمشکه اطعمه نفیسه بی یدم و البسه فاخره بی کیدم و اسب فره و نفیسه بندم و امتطیت العذراء یعنی حلال بکر قزل ایلله هم اغوش اولدم جله سنک لذتی بدن کیدوب انجیق لذتی باقیه اولان اول محب صادق کده * اطرح معه مؤنه التحفظ * آنکله برابر کساردن تحفظ یو کنی و ثقلنی آثارم یعنی کدر عالمدن تحفظ اوله جق شبنی بولاق دشوار ایکن انک صحبت و موافقتله غم کردونی دوشنبوب همومدن محفوظ اولدیغنی یا ر خالصک لذت روحانیه سی پایدار در دیدی بو حکایه ده اولان فراش و طی ترجمه معلومه ده (فراش و طی و وقاع و فلیق من لذتی الا صدیق اطرح معه مؤنه التحفظ) عباره سی دخی (جمله سندن فتور و ملالت عارض اولوب لذت قالمدی انجیق بر شیدن فتور کلوب الحاله هذه لذتیده باقیه در اول شی بر محب صادق که هروجهله امتنک اولورده طرح تکلف اولوب و اندن تحفظ داعیه سنده اولنوب مصاحبت و محادث ایدرسن دیو ترجمه اولمشد رفیقک نحر بر مذ کوری ایلله بو ترجمه قنفسی

خلفه ابو العباس السفاح ابو بکر الهذلی به تحدیث و تکلم ایدر ایکن روزگار شدید ظهور به
 قصرینک دیوارندن بر قطعه سنی قو پاروب وسط قصره اتدی مجلسه خوف و دهشت عارض
 اولوب هر بری برلندن حرکت واضطراب ایلدیلر لکن ابو بکر الهذلی حرکت واضطراب
 ایلدیلر کندن قطع نظر ابو العباسدن نظر و چشمی دخی آیرمدی ابو العباس ابو بکر الهذلی به
 نیچون سکا اضطراب وتلاش کلمدی دیدکده ای خلیفه حق سبحانه وتعالی **ع** ما جعل الله
 لرجل من قلیین فی خوفه **ع** بیورمشدن یتدکرت بر عظم وارد که انی دخی امیر المؤمنینک محدثه لینه
 قصر ایتدم شی آخره صرفی محالدر آسمان زمینه وزمین آسمانه قارشسه خبرو آکا هم اولماز
 دیدکده ابو العباس سفاح غایت محظوظ اولوب ای بابا بکر دنیاده باقی اولدجه سندن ایرلام دیوب
 مال جزیل و صله کثیره احسان ایلدی (اسما ابن خارجہ بر فرد بکا غلبه و بنی مجبور ایلدی
 انجیق شول کیمسه که مکالمه ایلدیکده کلامی اصفا ایچون چشمی آیرمبوب و فکر فی مکالمه
 تسلط ایتدی دیمشدر **و** یومعهاده **ا** کرم حدیث اخیک بانصانک وصنه من جهة التفاتک *****
 سنجی زنجشیرینک نواغ الکلم ادورسالة بلیغه سنده محرر در (عقلا دیمشدر که سلطان ایل
 مکالمه و مصاحبه اولنور ایکن ملک اسز ایلدیه یاخود ایاقربی اوزادر ایلدیه و یاخود یدنده اولان
 تسبیح و یومعهاده شئی براغور ایلدیه و الحاصل ذاتندن کسل و فتور لینه دلالت ایدر بر فعل
 صدور ایدر ایلدیه قطع مصاحبت اولنوب حضور لرندن خروج ایتک آدایدندر (ملوک قدیم فرسندن
 اردشیر اسنده کده سماری یعنی کیمه ندیمی فی الحال حضورندن چبقارل ایش و ملک و سلطانه
 نقل حکایه ایدیه ک آدایدندر بر کره نقل ایتدیک **ک** کلامی نا که تکرار بنی امر ایتیه اعاده
 ایلا مکدر و لویلا هر مرور ایدر ایلدیه حتی ندما و فحاحدن روح بن زنباع دیمشکه عبدالمک ایل
 اون یدیه سنده مصاحبت ایتدم بر سولیدیکسی بر دخی تکرار ایتدم فقط بر کلامی تکرار ایلدیکده
 سن انی بش اون سنده اول سو یلش ایلدیک دیدی (و آداب مصاحبتدن بری دخی بودر که مقدما
 استماع ایلدیک کلامی بر کیمه تحدیث و اخبار ایلدیکده استماعک اولماش کی بیجاهل ایدوب
 اصفا ایلدیه سن مسموعم اولمشدر دیمک سوء ادبدر باخصوصکه کباردن استماع ایدیه سن و آداب
 مصاحبتدن بری دخی بشرو طلاق وجه اوزره مکالمه و محادثه ایدوب متعسسه ایلامکدر
 حتی حضرت معاذ رضی الله تعالی عنه دیمشدر که ایکی مسلم بر برلینه ملاقات ایلدیکدر نه هر بری آخرک
 یوزینه تبسم ایدرک اللہ ربی تحبہ اخذ ایلدیه ز اغاجلرک قوری بیراقلری دو کولدیکی کی ذنوبری
 دو کولور (بعضیلر دیمشکه که بشاشت وجه مروت و سخایه دلالت ایدر اغاجلرک چیچکاری
 مویه دلالت ایلدیک کی) و سنت و آداب مصاحبتدن بری مجلسنده معتدد کیمسه ل اولدینی
 زمان هر برینی کلامده حصه دار ایدوب کلامی برینه تخصیص ایلامکدر و اصاغری اکابر اوزرینه
 تقدیم و ایثار ایلامکدر زیر اصاغرا کابر اوزرینه تقدیم و ترجیح اولماز انجیق اوج محله تقدیم اولنور
 بری کیمه لده سیر و سفر اولندقدده ایکنجی صودن کذار اولندقدده اوچنجی خبله یعنی سواری به
 مواجهه اولندقدده (حضرت علی رضی الله تعالی عنه دیمشکه بر کیمسه محب صادق اولماز
 صدیقی اوج شیده جایه و محافظه ایلدیک بری حال نکبتده ایکنجی حال غیبتده اوچنجی حال
 وفاتنده (صاحب مستطرف زمانه مرک وفادار یکنو بده ککند و لرنده مصافات اولیان
 اخوان مرک حال رینه مطابق آثاری بیان ایدیه بم دیوب دیرک (و هب بن وردی دیمشکه الی سنده
 مقداری ناس ایلدیه مصاحبتده بر مقتضای بشریت وقوع بولان ذلات و سقطاقی عفو و صفح
 و عیوبی ستر ایدر بر دوسته مصادف ایلدم (حضرت علی مرتضی رضی الله تعالی عنه
 و کرم الله وجهه دن مرویدر که غدر و خیانت ناسده طباع ثانیه اولجه هر که اعتماد بخیزدر

شس اذمره مضائق ایلدیه انتخاب بیوریلدیه انتهی) **و** یومعهاده معاویه رضی الله تعالی عنه
 لذاند دنیادن نسا ایلدیه تمتع و ثواب فاخره بی تلبس ایتدم لذاتدن برنسنه قالدی انجیق نفسک
 استدیکی اخ کریمک بحبیدر دیمشدر ***** و ما بقیت من اللذات الا ***** محادثه ال رجال ذوی العقول *****
 وقد کانعدهم قلیلا ***** فقد صاروا اقل من القلیل ***** قطعه سنی که یومعهاده نظم اولمشدر انشاد
 ایدر یعنی لذاتدن برشی باقی قالمبوب انجیق ذوی العقول اولان کیمسه لرایله اولان محدثه و صحبت
 باقی قالدی و یومعهاده ذوات کرام الیزده ایکن برز قلیل و اندک عدایدر ایدک شمعی ایلدیه اقل قلیل
 اولدیلر دیمکدر که مرادی فقدان یاراندن ناسفدر (ابن سما که فتنی کیمسه نک مودت و محبتی
 صادق و باقیه در دیو سؤال اولندقدده دیاننده صلابت و عقلمند و فرت و کثرت و سکا قریب
 اولندقدده ملال و یرمز و سندن بعید اولندقدده سنی اونوماز قریب اولور ایلک اولدخی قریب
 اولور بعید اولور ایلک ینه سکا رعایت ایدر استعانه ایلدیکک زمان اعانه ایلر محتاج اولور ایلک
 اعانه ایدر فعلنده اولان مودت قولنده اولان مودتدن اکثر اولان کیمسه در دیو جواب و یرمشدن
 (خالد بن صفوانه اخوانکدن قنقیسی عندکده احبدر دینلدکده فقر و حاجتی دفع و سدنله
 و کناهمی عفو و صفح و سقطاقی قبول ایلدیلر دیدی) بعضیلر دیمشکه الفت و انسبت ایلدیک
 اخواننده هیچ عیب و قصور اولماسون دینه ***** یارسز قالدی جهاننده عیسنز یاراستبان ***** و فقیحه
 احبابی قلیل اولور و صدیقی نفسنه تقدیم و دوسته نفسنه راضی اولدینی شی ایلدیه ایثار ایلماک
 سخطی دائم اولور و خلقک ذنب و کناهمی چون معاویه ایدن تعب و مشقته دوچار اولور (شاعر
 عرب یومعهادی افاده ده ***** اذا کنت فی کل الامور معاتباً ***** صدیقک لم تلق الذی لانعابه ***** وان
 انت لم تشرب من ارا علی القدا ***** ظمیت وای الناس نصفه و مشاربه ***** دیمشدر که مالی هر امورده
 صدیقکه تو بیخ و عتاب ایلدیی اولدیفک و قنده عتاب ایتدیکک دوسته ملاقات ایدیه مرزن و اگر
 سن بعد القدا قریبه کده اولان طوزلی صوبی ایچمز ایلک صوسز قالورسن زیر قنده در اول
 کیمسه که مشرب صافی و لذیذ اوله (اهل شریعت و حکمت دیمشدر که صدیقکدن بر اهر مکروه
 و عمل قبیح کوردیککده سر رشته الفتی قطع ایلدیه بلکه جراحاته مداوات و عیوب و عورتانی سز
 و اصلاحنه سعی ایلدیه لکن فعل شنیع و امر مکر و هدم موافقت ایلدیه و عن سوشدن بری اول زراحق تعالی
ع فان عصولک فقل انی بری **ع** ما علمون **ع** عمل سوء لرنندن براءتله امر بیورمشدن و بشاشت وجه
 و عذوبت لسان و حسن خلق آداب معاشرتدن دیدیلر (جابر رضی الله عنه حضرت رسول الله
 صلی الله تعالی علیه وسلمدن (من اخلاق النبیین البشاشة و المصاحفة اذ تلاقیا) حدیث شریفی
 روایت ایتشدن (قعقاع بن شوبد الهذلی مجلسنه بر کیمسه کلدکده مالتدن بر حصه اعطا ایلدیه اکرام
 و حوائجی قضایله انعام عادت حسنه لرندن ایش (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دیمشکه
 جلپسم ایچون اوزریده اوج حق وار یعنی کلدیک کی کوزلریمی اکا متوجه قیلارم و مجلسنده
 اوتورمقی مراد ایدر ایلدیه توسیع ایدرم یعنی پرو یریم و تکلم ایلدیکده اصفا ایدیه رم) و بعضیلر
 دیمشکه هر شبتک بر شکی وارد عقلک محکی دخی ناس ایلدیه مجالسه در یعنی مجالسه نک شرائطی
 برینه کنورمک معیار عقلدر (مأمون خلیفه ندما سندن ثمامه بی حسن معاشرت ایلدیه وصفده
 ثمامه قلوبده متصرفدر روزگارک سخایه تصرفی کی یعنی کال عرفان و فراستی اولدیفندن
 طبع و دروننده محفوظ اولان معانی به دائر کلمات ایلدیه تکلم ایدر (آداب مصاحبتدن بری
 مصاحبت و مکالمه ایلدیکک کیمسه دن کوزیک کی ایرمبوب کلامی اصفا و مرانی فهمنده
 کوشکی الفا ایلکدر عین و یسارینه التفات ایتک و کلامنه القاء سمع ایتامک سوء ادبدر باخصوصکه
 شلله اولان ذی ذرت و مر و صاحب جه و مزله اوله حتی نقل و روایت و تفسیر

(بعض کیمه دن دوست و صدیق دن سوال اولند قدده مسماسی یوق براسم موضوع و حیوان غیر موجود در دیو جواب و یرم شد در) ابوالدرداء رضی الله تعالی عنه دیمشکه عصر سابقه ناس دیکنی یوق کل ایدی فی زماننا کلی یوق دیکندر (جعفر صادق رضی الله تعالی عنه بعض اخوانه دیمشکه ناس ایله خلطه و معارفه بی تقلیل و سنی ییلنری اوتندرمغه سعی قبل اکر یوز قدر صدیق و دوستک وار ایسه طفسان طقوز بی طرح ایله وینه برندن حذر اوزره اول (بعض ولاته نه قدر دوستک زاردر دیو سوال اولند قدده اما حال اقبال و ولایتده کثیر و وفیر ایدی لکن حال عزل و نکبتده بر دوستم یوقدر دیوب شوییتی اوقومش * اناس اخوان من دامت له النعم * فالویل للحران زات به القدم * مالی ناسک جله سی دوست و فرنداشلردر نملر وجاه دائم و باقی اولد قجه حیف شول کشی به در که اکا زوال نعمله زلل قدم واقع اوله (وزرای دولت عباسیه دن علی ابن عبسی شیوه روز کار اوزره منکوب اولند قدده ولایت و حال اقبالده مؤانسه و مؤالفه ایلد ککری اصحاب و احبابی بایندن متفرق و منتشر اولور لر وقتا که بینه ابقای وزارت ایله اقبال عودتده تجمع و هجوم ایلد ککرنده * ما الناس الامع الدنيا وصاحبها * فکلما انقلبیت یوما به انقلبوا * یعظون اخا الدنيا فان وثبت * یوما علیه بما لا یستهی و ثبوا * قطعه سنی انشاد ایتشد که مالی ناس اولدی انجق دنیا و صاحبیله برابر اولدیلر دنیا برکون بندن منقلب اولوب دونسه انلرده منقلب اولور لر و دنیا به مصاحب و مقارن اولان کشی به تعظیم و توقیر ایدر لر برکون دنیا انلرک قصد و اشتهازی اولدیغی اوزره صحرایوب فرار ایلد انلرده صحرار و فرار ایلر (وعدم و فاء ابناء زمانده بعضیلر دخی * فما اکثر الاصحاب حین نعدهم * و لکنهم فی الثبات قلیل * یتنی نظم ایتشد که مالی اقبال زمانده تعداد ایلدیکک اصحاب و احباب نه عجب کثیر و وفیر اولور لکن مصائب و نوائب قتنده قلیل و اند کدر (و بعض اصحاب تجر به یعنی بحری دخی صدیق فی الله درجه عدمه اولماسی افاده ده * ایاک تغزوا و تحمدک بارقه * من ذی خداع یری بشرا و الطافا * فلو قلبت ججع الارض فاطبه * و سرت فی الارض اوساطا و اطرافا * لم تلق فیها صدیقا صادقا ابدا * و لا خایذلا الانصاف انصافا * شعر بی شعر عذرا رسا مشاطه پذیر نظم ایتشد مال دقت اشمالی ظاهرا بشارت و الطافله کور یلان حبله کارک بر تو خدعه سته زنه ار مغرور اولمه یعنی ناس دوست کور ینور سه ده و فایوقدر اکر علی فرض روی زمینک اوساط و اطراف یعنی هر جائتی تقلب ایلدک بر صدیق صادق و یار موافق و نیمة انصافی یله بدل ایدراخ و برادره ملاقی اوله مرسن دیمکدر یعنی محب صادق اندر در دیمک استر (و بعضیلر دخی * و کل خلیل ايس فی الله وده * فانی به فی وده غیر واثقی * مالی هر دوست که انک محبتی فی الله اولیه بن انک محبت و مودتته اعتماد ایدیچی دیمکدر * وقیل علی الانسان ان لا یصحب الا من له دین و تقوی فان المحبة فی الله تنفع فی الدنيا والاخرة * یعنی انسانه دیانت و تقوایی اولان ذواتی استصحاب و انکله الفت و صحبت واجبدر زرا اهل تقوایه مقارنت الله اولور و الله اولان محبت ایسه دنیا و آخرتده انسانه منفعت و بر کلامی بر کتابلق سوز اوله رق مقول خولدر (و اشبو معناده بعضیلری * و ککل محبة فی الله تبقی * علی الخالین من فرح و ضیق * و کل محبة فیما سواه * فکالخلقاء فی لهب الحریق * قطعه من کوزل دیمشدر که مفهومی هر محبت که فی الله اوله فرح و ضیق حاللرنده باقی قالور و هر محبت که فی الله اولیه حریق علونده حصیر کی محو اولور دیمکدر (صاحب المستطرف اشبو قطعه به تقریر ایدر که کشی به یعنی مرد عاقله واجب اولان اشرار و فجار ایله معاشرت و الفت و مصاحبتدن بجا نیت و سیرتی ناس یننده قبیح و دوستلغی صوری اولنلر ایله عدم افتد زرا حق تعالی * الاخلاء یومئذ بعضهم لبه من صدق

الملتقین * و دخی * و ما من دابة فی الارض و لا طائر یطیر یجنا حیة الا امم امثالکم * بیور مشدر که نص اول متقی دن عبارت اولان دوست آخرتده دخی نفعی اولدیغی و نص ثانی اخلاق حبیله می اولیان اشخاص اخلاق ذمیده بهایمه مماثل اولدیغی ناطقدن و فی الحقیقه بشر یتجه بحکمته سبحانه هر رانسانده بهایم خو یلرنندن برخی بولنور و لهذا اخلاق ناس مختلفه بولنور ایدی اکر اخلاق حبیله ده جاهل طبیعتلرنده غلیظ و بدینده قویکه صفات مذکوره سندن ناشی حقد و حسدن امنیت اولنمیان بر کیمه بی کوردیککده انی عالم نمور یته یعنی قیلان جنسنه الحاق ایله زرا عرب العربا بومقوله * اجهل من عمر * دیرلر و شرندن قورق (و اعراض ناسه زیاده هجوم ایدن شخصی کوردیککده انی جنس کلبه الحاق ایت زرا کلبک دأب و طبیعتی جفا و اذی ایتیلره جفا و اذی ایتکدر ایدی سنده اکا کلبه اولان معامله ایله معامله ایت یعنی کوبک اوردکده عوعوبنه باقیوب کیدوب و ترک ایلام بسن اشته او ایت مشربنده اولان بد کویه دخی جواب و بر محبوب صاوش (و اکر مخالفت اوزره مجبول اولان یعنی لادیدیککده نعم و نعم دیدیککده لا دین انسان فی کورر ايسک سن انی عالم ناهقه یعنی جنس حاره الحاق ایله زرا اشک چوش دیر ايسک اشر و داح دیر ايسک طور و الحال که انتفاعی یعنی یوک طاشتی و سائر اومقوله شیلرده قوللناسی دخی در کاردر اشته او یله مزاجده اولان انسان دخی بشر اولوب ینه مزاجی ککوزه دیله رک استخدام اولنور ناسک اموال و ارواحلر ینه هجوم ایدر انسان فی کوردیککده انی ارسلان جنسنه الحاق ایدوب اسدن حذرک کی اندن دخی حذر ایله و بر انسان خبیث قورقاق و اودک یعنی حبله کار اوله انی دلکولر جنسنه الحاق ایله (و ناس میانده نیمه یعنی قو غیجیلق ایله کزوب احباب یننه افتراق و عداوت دوشوره انی سن ظربان جنسنه الحاق ایله حتی عرب العربا بر جاعتک اراسته شقاق و تفرقه دوشدکده * مشی یننهم ظربان قفر قوا * دیو ضرب مثل ایتیلردر مفهوم مثل ینلرنده ظربان کز مکله تفرق ایلدیلر و طاعلیدر دیمکدر (قلت) صاحب المستطرف ضرب مثل مذکور ی یازوب و ظربان بر کوجک دویه در دیمشدر لکن و انقولیده ظربان ظانک قحی و رانک کسریله قطران وزنی اوزره کدی به بکرر بدقو قولور بر جا نوردر و اعتقاد عرب اوزره ظربان بر ثوبه ییلانسه رایحه سی کتر و مئاده * فساینا الظربان * دیرلر که مفهومی مایمنه ظربان یلندی دیمکدر و بومثلی بر بندن انقطاع کلی ایله منقطع اولدیلر ده ایرا دایدلر مائنده محرردر و جانور هر قوم ضب دیدککری حیوانکه کلردر یوه سه کلوب و دیرینی دلکنه و یروب ضربه انور یوی خبیثه کلر طاقت کتوره میوب طشره اوغرا دیغی کی طوتوب اکل ایدر اولدیغی بعض محاضراتده یازلشدن علم و حکمت و معارف استماع یعنی کالات اکساینه میل ایتز و مجالس و مدارس علمادن نفرت و اخبار اهل دنیا وهوی ایله الفت ایدر بر شخص انسان کوردیککده انی سن جنس خنافسه الحاق ایله زرا خنفسا یعنی نجاست بوجکی سوه رک عذرات و فاذورات بیرونجاسات ایله مجالسه بی سور و بوی مسک و کل دن فاجوب حتی اوزر ینه مسک وورد آتلد قدده هلاک اولور (و بر شخص فاریلر کی دأمانه سنی تزین و البسه فاخره تلبس ایدوب یا قشیدی دیو اوزر ینه بقرانی طاوس جنسنه الحاق ایله (و حقد و کین صاحبی اولوب هفوات و قصور و سقطاتی عفو و نسیان ایتوب مدت مدیده دنصکره بحازات ایله اجرا ایده فی کورر و مبتلا اولور ايسک انی سن دوه جنسنه الحاق ایله حتی بین العرب * احقد من الجمل * قوی زیاده سیله حقد و کینی اولان کیمسه ده ضرب مثلدر و بومقوله یعنی حقوده تقریدن اجتناب لازمدر و ترجمه مرثیه ده بوراده (مظنه کرام و اهل الله فجامدن بعضیلری کال تصفیه لرندن صفات غالبه سیله

هر بر انسانی مشاهده ایلد کبری استماع اولمشدر کلامی کورلشددر که مقصود اهل الله
حضراتی انسانی صفات غالبه لایله یعنی قننی حیوانک طبیعتی انسانده راسخه ایسه اتی اول
حیوانک صورتنده کورد کبری مناقب ایشانده کورلشددر دیمکدر و یوبله در والحق احق ان یتبع
(صاحب المستطرفک اشبو تمهیدی بسطند نصکره دیرکه اشبو اسلوب اوزره اهل مافل
ودانایه لازم اولان اشرار ناس و اهل غدر و خیانتدن و وفاسزلردن تحرز واجتناب ایلکدر
اگر اجتناب و احتیاط اوزره متبصرانه حرکت اونور ایسه مکاید خلقدن امین اولغله قلب
و وجودی استراحتده اولور والله تعالی اعلم و منه اتوفیق (صاحب المستطرفک اما زیارت
واستدعای یعنی بین الاحباب واقع اولان زیارت خالصه و زیارتی مستدعی دعوتیه مساع و اردر که
(رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن اشبو حدیث قدسیده (بقول الله تعالی
وجبت محبتی للمتحابین فی المتبذالین فی المتزاورین فی الیوم الموعود اظلم فی ظلی یوم لازل
الاطلی) بیورمشدر) وینه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن (من عاد مریضا
اوزار اخاندی مناد ان طببت و طاب ممسک و توات من الجنة منزلا) بیوردی دیدی
مال حدیث شریف بر کیمه بر مریضی عیاده یاخود بر مؤمن قرنداشنی فی الله زیارت ایسه
قبل باری متعالدن بر منادی سنده طبیب اولدک و سنک مشی و حرکتکده طبیب اولدی
و جتده منزلی اعداد و احضار ایلدک دیوندا ایدر (قلت) اشبو خبر لر جامع صغیره
کورلادی و برده بالاده اشارتی یکدی یکی سبب اوزره اشبو زیارت و دعوتک دخی مذهب
حنفیه مسئله سینه در کتب فقهیه حنفیه نک استحسان و حظ و اباحه سنه هر اجعت
لازمدر * المحبة شجرة اصلها الزیارة * قول اسلاف کرامدر که مالی (ع * محبت
بر شجردر که زیارت بخنی اولمشدر * مصراعنه درج اولندی و اشبو معنایی بر شاعر باغ زرمن
محب و او شطت بک الدار * و حال من دونها محب و استار * لایمنک بعد من زیارته * ان
المحب لمن یهواه زوار * قطعه سن دیمشدر که مالی سودیککی خانه سی اوزاق میانه یونجه ستره
حلول ایش ایسه دینه زیارت قبل اگر محب ایسک اوزاقلق سنی زیارت یارکدن منع ایتیز برا
محب سودیککی زیاده سبله زیارت ایدیمکدر دیمکدر لکن زیارتک شرطی متعاقبا اولموب فاصله لی
اولمقدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم (زرغبنا نزدجا) بیورمشدر (قلت) اشبو
حدیث شریفی مناوی مؤمن قرنداشکی وقتا بعد وقت زیارت ایدوب هر کون زیارته ملازمت
ایله تا که سکا محبتی زیاده اوله دیوشرح ایش و هر کون زیارت حرمتی کیدر معنایه دخی اشارت
قیلشددر و لغتده بر کون آشری اولان شبهه و علی قول هفته ده بر کون اولان شبهه غب دیر
(و شاعر دخی بومعنایی * علیک باقلال الزیارة انها * اذا کثرت صارت علی الهجر مسلکا *
* الم تر ان القبت یسأم دائما * و یسل بالایدی اذا هو امسکا * قطعه سنده ارسال مثل
طریقله کوزلدر و افاده ایلشددر که مفادی سنک اوزر یکم زیارتی از التیق لازمدر زرا چونالده
فرقت یولنه وار و ندرت اوزره زیارتک عزت ایدوکنه بارانک مشهور اولان شوخالی دلیلد که
دائما یاغده ملول و ثقیل اولور و اگر امساک اولنوب یا غرسه رفیع دیر ایله سؤال اولنور یعنی یاغسون
و کلسون دیواستسقا دعای اوقنور دیمکدر * الاکثار من الزیارة عمل والاخلاق منها محل *
کلمات حکمت سلمات قدما ندر که کثرت زیارت بادی ملال و اخلاقی دخی محل رعایت محب
خالص البالدر دیمکدر (و انقطاع زیارته تعریضا بردوست بردوسته یازمش اولدیغی یتدر
* اذا ما تقاطعنا ونحن یبلده * فما فضل قرب الدار منا علی البعد * فقیرک نظما ترجمه
مر تله سیدر * تلاقی بر طرفکن بلده من بر اولسه ده جانا * اولور می هیچ قرب دوری دار اوزره

رجحانی * و بر شاعر عربک بیت تحسیر و تشوق نموندر * قد اتانا من آل سعدی رسول *
* حبذا ما یقول لی و اقول * مالی سعدی نام محبوبه خانه داندن یعنی معشوقه جانیندن بر بام
آورورود ایدوب او مکان آکا نه کوزل سوزل دیدی یعنی او یارمک تحسیرندن و بر حال سوق
اشتمالندن صحبتلرایدوب بر سرور اولدم دیمکدر (و شاعر عرب آخر دخی یار یله عدم ملاقاتدن
شکایتده و زیارت خالصه دوسته منحصردر و محبت اولینجه قوری زیارت عبیدر مآلده * ازور
یونا لاصقات یینه * و قلبی بالیت الذی لا ازوره * یتنی کوزل دیمشدر که مفهومی
معشوقه مک یتنه یتشک یتلری و اوطه لری زیارت ایدرم و الحال که قلبم زیارت ایتدیکم یتنه
یعنی محبوبه مک اوطه سنده در دیمکدر (منقولدر که محمد بن یزید الملهبی مستعین خلیفه فی
زیارت یعنی عرض امل ضمنده اولوب مجرد خالصا خاکای خلیفه ایله تشرف قصدیه
حضورینه رخسوده ایتدکه عبودیتدن محظوظ اولوب ایکینوز بیک درهم سیمین ایله
بر مقاطعه جسمیه احسان ایلدکه * و خصصنی زیارة ایتدک * مجدا علی طول الزمان
مؤئل * و قضیت دینی و هودین وافر * لم یقضه مع جوده المتوکل * قطعه سنی نظمه
تقدیم ایتشددر که مالی ای خلیفه اکرم و اعظم زیارت خالصه سبیله بنی احسانانکه مخصوص
بیوردک اوله احسانانکه مدت مدیده بکامجور مستحکم ابرار و ابقا ایلدی ز برادینم وافر اولوب جود
مشهور یله یله جنتکان متوکل خلیفه نک قضایه موفق اولمادیغی دینی قضا بیوردک و و آمدن
قورناردیکدن باشفه فضله سبله کامران اولدم دیمکدر (قلت ایضا مستعین بالله آل عباسدن
اونجی خلیفه اولان متوکل علی الله خلیفه نک برادر مهنری اون ایکینجی خلیفه در سال هجری نک
ایکینوز ایکسی رمضان اولنده وفات ایدوب برینه بلغادن المعتر بالله ابن المتوکل خلیفه اولمشدر
و ذکر اولن محمد خاندان وزراء امیده دندر و بعض حکماء دیدیلر که * خیر الامور اوسطها * مصداقجه
زیارته اکثرده ایتاملو و ترک ایله اخلاصه ایتاملوز بر اکثر زیارت ملالت ابرار ایدرو ترک دخی خلل
ایرات ایدر (بر حکیمه قننی و قدیمی ایلچی مطلوبی بتورر دیوسؤال اولدقده جال و عقل صاحبی
اولان دیمشدر (بعض حکما دخی بر حاجت تسویه سیچون بر محله بر کیمه کوندلک مقتضی اولدقده
اسمی و وجهی کوزل آدمی بی انتخاب ایدک دیمشدر (حضرت لقمان فرزندینه وصیتده جاهل
واحق کیمه بی سفارت ایله ارسال ایله اگر بومقوله بی بولمزا یسک نفسکی رسول قبل یعنی ایشکی
بالذات سن کور بیورمشدر (بعض یلر ایلچی حقنده * اذا ابطل الرسول فقل نباح * ولا تفرح اذا عجل
الرسول * دیمشدر که مالی بر محله ارسال اولن سقیر بذات ایلوب بحاله عودت ایلدیکی وقتده
ایش بتمشدر لیکن سقیر چابوق دوزسه فرحیاب اوله دیمکدر که یاس ایله دوندیکنه علامتدر

الباب الخامس والعشرون

وفیه فصلان الاول فی الشفقة علی الخلق والرحمة بهم * اشبو یکرمی بشنی باب مخلوق خدایه
شفقت و رأفت و رحمت و اناره شفاعتک فضل و بوز و شفلرک یتلری بی اصلاح ییانه اولوب و یو بایدخی
ایکی فصلی مشتملدر * فصل اول * مخلوق خدایه شفقت و اناره رأفت و مر حمت
بیاننده در (قال الله سبحانه و تعالی * لقد جاءکم رسول من انفسکم عزیز علیکم ماعنتم حریم علیکم
بالمؤمنین رؤف رحیم * اشبو آیت کریمه اولان رؤف رحیم که عباد الله ایچنده اشرف طوائف
اولان عربک اشرف قیائلندن اولوب عنت و عداوت مشرکین برکین مشقت شدید سی اوزرینه
ایمان و اهتدالینه حریم و عامه به مبعوث اولان پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمنک
شاننده حق تعالاک ازال بیورد قبری و صفیدر که ترجمه تیانه جع مؤمنله رأفتلور و رجحانی

دیو تفسیر اولشدر انفس فانك فتخيله اشرف دیمکدر وفانك ضحيله نفسك جمیدر جنسکزدن دیمکدر
ایکسی دخی قرأشدر (ووصف الله نفسه لعباده بالآفة والرحمة فقال ﴿ان الله بالناس لرؤف رحيم﴾
وقال تعالى ﴿الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم﴾ جناب حق تعالی وتقديس عبادینه رؤف ورحيم
اوله سبله ذات مقدسني نص شریف مذکور منطوق فرجه توصیف یورمشدر (صاحب مستطرف
دبر که مفسرون دبدیلر رجن اسم رفیقدر یعنی هر حتی باخلفدر که عفو واطف وکرم ومنت واحسانه
وخلوقی اوزرینه اولان حله دلالت ایدر ورحيم اسمی دخی رجن کیدر (و بعضیلر رجن دنیاه
یعنی دنیاه کافه مخلوقه مخصوص اولوب ورحيم آخرته یعنی مؤمننه مختصدر دبدیلر (ابو یعلی ابله
طبرانیك انس بن مالك رضی الله تعالی عنهدن تخریج وروایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی
عليه وسلم (والذي نفسي بيد لا يضع الله الرحمة الاعلى رحيم قلنا يا رسول الله قلنا رحيم قال
ابن الذي رحيم نفسه واهله خاصة ولكن الذي رحيم المسلمين) اشبو روایتك مفادی حق تعالیك
رجعتی جالب اولان مرحت بالكر نفسنه واهلنه شامله اولوب بلكه كافه مسلمينه شمولی اولاندر
دیمکدر (وعن جرير بن عبد الله رضي الله تعالى عنه ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال (ارجوا
ترجوا واغفروا يغفر لكم) (قلت) لكن جامع صغيره عبد الله بن عمرو روايته (ارجوا
ترجوا واغفروا يغفر لكم ويل لا قاع القول ويل للمصرين على ما فعلوا وهم يعلمون) مضبوطدر
وشارحی مناوی دخی رجت مخلوقاته شمولی اولان صفات الهیه دن اولغله شرع شریف اول
صفتی هر شیده مندوب قیلدی وحق تعالی حب معنوی سبله اسما و صفاته مجیدر و اسماء
حسناسندن بری دخی غفوردر انكله تخلق ایدنی سور واندن راضی اولور بوصورنده مرحت
وعفو ایدنله حق تعالی وتقديس دخی مرحت ومغفرت ایدر امری شارحی دكجوب ادب شرعله
تأدب ایتیلر ونگاهلرینه مداومت ایدوب ایشلدکری ایش کاه اولدیغنی یله رك مصر اولوب
توبه واستغفار ایتیلر شدت هلاك واردر واصرار قبیح اوزره بلا استغفار اقامتدر دیو شرح
ایلمشدر (وعن ابی بكر رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله
عن وجل (ان كنتم تريدون رجنی فارجوا خلقی) رواه محمد بن عدي في كتاب الكامل (صاحب
مستطرف بوحدیث قدسی فی تخریر ایشدر مرحته ترغیب ایدر (امام طبرانی شعبیدن وانلرده
نعمان بن بشیردن تخریج وروایت ایتدکری اوزره رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم افندیمر
(مثل المؤمنين في تراجهم وتواددهم وتواصلهم كمثل الجسد اذا اشتكى عضومنه تداعى له
سائر الجسد بالحمي والسهر) یورمشدر که مفهومی شارح الجامع الصغیر مولانا مناوی افاده سنجه
کامل الايمان اولان مؤمنلر بر بر بری تعب وراحته محبت وتراحم وتعاطفه نظیرى یعنی وصف
وحالری جبع اعضا لك جسد واحد نسبتی نظیرنده در که اكرا عراضدن بری هر یض اوله
سائر اعضا اول مریض اولان عضوه ترك نوم وحران اولغله تداعی ایدر یعنی مرض
آلودا اولوب المزلدن او یویه مزل وفقدان نومله حیران اولور دیمکدر که مفادی انسانك بعض
جسدی تألم ایلدکه اوالم جبع بدنه سرايت ایتدی کی مؤمنون دخی نفس واحد کیدر
ایچدن برینه بر مصیبت اصابت ایلدکه جله سنی مفهوم اولوب ازاله مصیبتی قصد ایدر
دیمکدر که خبر صورنده امر در یعنی مؤمنلر بر برینك دفع مصیبتنه سعی ایتدولر دیو امردر
اشبو حدیث جامع صغیرده مسند امام احمد مسنددر (طبرانی حضرت تریك رؤیامده فخر
عالم صلی الله تعالی عليه وسلم افندیمر بو حدیث شریفدن سؤال ایلدیکمه دست اعجاز
پیوستلری ابله اوج دفعه صحیحدر دیو اشارت شریفه لرینی مشاهده ایلش اولدیغنی صاحب
المستطرف تخریر ایدر (وعن ابن مسعود رضي الله تعالى عنه عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم

من مسح على رأس يمين فان له بكل شعرة تمر على يده نور يوم القيمة) ابن مسعود رضي الله تعالى
عنك روايتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم افندیمر یورمشدر که بر کیمسه بر یتیمك
شفقت والتفات قصدیله باشی مسح ایلسه حق سبحانه و تعالی انك الى انتدن هر ورایدن هر بر قبل
مقداری یوم قیامتده نور خلق ایلر مالنده در (امیر المؤمنین حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بر کون
ظهیری اوزرینه یانوب صیلری کوکسنه جیقوب اوینارلر ایکن والیرندن بری حضورینه
دخول وشار الیهی بو حالت با وزرینه کورنجه وفار خلافته یاقشمن خفتدر ملاحظه سبله
بوطور لر بی انکار ایلدکه حضرت فاروق رضی الله تعالی عنه اول والی به خطاب ایدوب
اهل و اولاد که معامله ك نه صورنده دیو استفسار ایدرلر عامل دخی خانه مه دخولده ناطقار
صامت وساکت اولورلر دیدیکی کی * فاعتزل فانك لا ترفق باهلك ووندك فكيف ترفق بامة محمد
صلى الله تعالى عليه وسلم * یعنی معزول اول زیرا سن اهل ولدیكه رفق و شفقت ایلر سن
نه کیفیتله امت محمد صلی الله تعالی عليه وسلم رفق وشفقت ایدر سن یوروب منصبتدن
عزل ایلدیلر ﴿الفصل الثاني﴾ اشبو فصل ثانی شفاعت واصلاح ذات الیبتك
فضیلت و ثوابی و منافع وفوائدی ییاند در (قال الله سبحانه و تعالی ﴿من يشفع شفاعة
حسنة یكن له نصيب منها ومن يشفع شفاعة سيئة یكن له كفل منها وكان الله على كل شیء مقیتا﴾
اشبو آیت ترجمه یتبانه ییان اولندیغنی تفسیرینك ما لئجه بر کیمسه بر مسلك حقنی رعایت ویا ضررینی
دفع ویا اككا جلب منفعت ضمنت شفاعت واشبو حسنة لردن قنفسی ایلسه انكله وجه
کریم حق ورضای مولای اراده ایلدیکی حالده یعنی خالصا شفاعت حسنة ایدر او شفاعتی
ایدنه اندن نصیب یعنی ثواب واردر وخیر سبب اولان خیری ایشلیان کیدر ومسله اولان دعا
دخی شفاعت حسنة دندر و بر کیمسه که حقوق حق ویا حقوق عباد دن بر شئی منع ویا جله
فعلی حرام اولان شئی ایشلك سبب لری ضمنت شفاعت سببه ایدر اکا او سببهك وبالنسبه
مساوی نصیب واردر ومسله شریله دعا دخی شفاعت سببه دندر ودخی الله تعالی هر شی اوزره
ازلا و ایدامقندر و مجاز بدر دیمکدر (مقیب شاهد ویا حقیظ ویا هر ذی روحه قوتن ابر کورر
معاریلده دخی تفسیر اولمشدر وفعلا الله تعالی بالشفاعة الحسنه وعصمان الشفاعة السيئة) وقال
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم (ان الله تعالى یسأل العبد عن جاهه کایسأله عن عمره فیقول
جعلت لك جاهافهل نصرت به مظلوما او فعت به ظالما او اعنت به مکروبا) مال حدیث شریف
الله تعالی روز جزا ده قولنه احسان ایلدیکی جاه ومنصبتدن عملندن سؤال ایلدیکی کی سؤال
ایدوب ای قولم سکادنیاده جاء ومنصب اعطاسیله نفوذ و یردم او منصب ایله مظلومه اعانه یاخود
ظالمه قهر و غلبه ویا مکروب و محزوننه اعانه ایلدکی یورر (قلنا) حضرت علام الغیوبك
عن شانه استفهای اهل محشر وملائکه ییئنده حال و شان ظاهر وهویدا اولغله الزام حکمتیچوندر
یوقسه حقیقت استفهام حق باری تعالاده متصور دکدر فلیحفظ وینه بو خصوصده (افضل
الصدقة ان تعین بجاهك من لاجاه له) حدیث شریفی وارد اولمشدر که مفادی اهل جاهی ذی جاه
اولیا نه یعنی عجزه به وزیر دستانه اعانه ده ترغیدر که اعانه مذکوره افضل صدقه اولدیغنی
ناطقدر معنای شریفی صدقهك افضل نائل اولدیك جاء ومنصب ایله ذوی جاه اولیان
عجزه به اعانه ایلکدر دیمکدر (ابو برده ابو موسی الاشعری رضی الله تعالی عنهدن تخریج
وروايت ایلدیکی اوزره رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم افندیمر (اذا جاءنی طالب حاجة
فاشفعوا له لکی توجروا ویقضی الله علی لسان نبیه ماشاء) یورمشدر که مالی طاب حاجت نکا
کدیکی زمانده همان سز شفاعت ایلک تا که شفاعتکرا یجون مأجور و ثواب اوله سکر والحدی

الله تعالی بنیست لسانی اوزره اراده علیه سی تعلق ایلدیک شیری قضا وایقاع ایدردیمکدر
(سمره بن جندب رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
افندی (افضل الصدقة صدقة اللسان) یعنی صدقه نك افضل لسان ايله اولاندیر یوردقارنده
(قبل رسول الله وما صدقة اللسان) صدقة لسان ندر بار رسول الله دیو سوال اولندقدن (قال
الشفاعة تفك بها الاسير وتحقق بها الدم وتجر بها المعروف الى اخيك وتدفع عنه كريهته)
یوردیلر یعنی شفاعتدر که انك سبيله اسیر اطلاق واعتاق ودم حایه ووقایه وؤمن قرتداشکه
ایلك واحسان اولنوب واندن امر کر به دفع ومنع اولنور یو حدیثی طبرانی مکارمده روایت
ایلدردر (حضرت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه) (الشفيع جناح الطالب) یورمشدن یعنی
شفيع طالب حاجتك قنادیدر دیمکدر که طاهی طیر تشبیه یوروب طیر دیلدیک بره قنادینک
اعانه سبله واصل اولدیغی کبی طالب دخی شفيعك شفاعتیه نائل امل اولور (برکیمه بعض ولاك
حضورینه واروب خلق غیرك یعنی شفيعك واسطه سبله سزه توسل ایدوب احسانکره نائل
اولدقارنده اول غیره شکر ایدرلر بن بالذات توسل ایلر مکده احسانکره مظهر اولدیغده
شکری سزه حصر ایدوب آره بره دیگر کیروب شکری اکا ایتیم دیدکده والی مشارالیه بمنون
اولوب مصلمتی رؤیت ایتشدن (اسه دفعیر دیر که اشته یو بر حسن افاده وخطابت بلیغه در که
لطافتی آشکار در انکار اولماز وانصافی اولنر زدنده حیز قبوله کیر (محکدر منصور خلیفه
بنی اعلمندن محمد بن جعفر بن عبدالله بن عباس فصیح وبلغ اولغله حسن محادثه و صحبتندن
منون ایدی ناس نزد خلیفه ده قدر بنی مشاهده ایلدکلرندن دائما بانه هجوم ایدوب خلیفه به
حوایجلرنده شفيع ایدرلر ایدی واولدخی اصحاب مروندن اولغله بر احدی ردایتوب دایما مصالح خلقی
رجا ایدر ایدی لکن اشبو کثرت شفاعتی خلیفه به کران کلکله بر مدت محمد بن جعفری حضورینه
کتوریموب خانه سنده اوطورتمش ايسده فراقه طیانه میوب وزراستندن ربی دعوتنه شوبله
و بویه سوبله دیو کوندردی اولدخی واروب جناب خلافتاب وضع سابقه کزی عه وایلدی من بعد
عرض شفاعتله ثقات بخش اولماکن اراده خلیفه در دیوب اولدخی تعهدایله فاقوب کلورکن
یولده قریشلردن بر طاقم ذوات اوکنی کسدر یروب افندم اشبو عرضخا لریمزی حضور
خلیفه به تقدیم ایلده دیو نیاز ایلدکلرنده قضیه بنی نقل ایلده بن اوعقوله شیدن ممنوع دیواعتذار
ایتمش ايسده قبول اولنوب ابرام ایتدیلر مقتضای شیء مروقی اوزره قویغه قویک دیوب
وبو وجهله الوب خلیفه نك شهر بغداد ناظر بنا ایلدکلری خضر نام قصرده حضورینه
واردی وقتا که خلیفه کوردکده بابشاشت وجه کنه سبله خطاب ایلده * یا ابا عبدالله امازی
الی حسنه * یعنی شومدیتنه نك و باجده نك حسنی کورمسن دیدکده * فقال یا امیر المؤمنین بارک الله لک
فما اتاک و هتاک باتمام نعمته علیک فاما اعطاک فابنت العرب فی دولة الاسلام ولا الهجم فی سالف
الزمان احسن ولا احسن من مدینتک و لکن سمعته فی عینی خصایه * یعنی ای امیر المؤمنین باری
تعالی سکا اعطای ایلدیک نعمتک بقاسیله مبارک ایلسون دولت اسلامیه ده عرب وزمان سابقده
هجم یوبله بر احسن واحسن مدینه وشهر بنا ایتدیلر لکن برخصلتانی کوزیمه فبیج کوسزدی
دیدي * فقال وما هی * خلیفه ندر اول خصلت دیدکده * قال ایس فیها ضیعة * اول
خصلت انده چفتاک اولماقدر دیو ضمنا کندویه چفتاک استدکده * فتبسم وقال قد حسنتها
فی عینک ثلاث ضیاع قد اقطعته * خلیفه مراد بنی اکلبوب تبسم وسکا مقاطعه اوله رقی
احسان ایتدیکیم اوج قطعه چفتاک مدینه می کوزیکه کوزل ایلدی دیوب اوج چفتاک
بخش ایلدکده * فقال انت والله یا امیر المؤمنین شریف الموارد کریم المصادر فجعل الله باقی

عمرک اکثر من ماضیه * دیدی یعنی بن خدایه قسم ایدر مکده ای امیر المؤمنین سن موردنم ومصدر
کر مسن باری تعالی باقی اعماریک پکشدن افزون ایلسون دیود ما وثنا ایدوب اخشامه
قدر مجلس خاص خلیفه ده انسا انس صحبت ایدوب بعده بالاسلیدان قالقوب خانه سنده
کیدرکن نزد خلیفه ده ذکر اولنان رقعهری قویندن برترب ایلده دوشوروب * وارجع
خابات خاسرات * یعنی ای رقعهره خائب وخاسر اولدیغکر خالده بریکزه کیدک دیو بردن
دوشوروب ینه قویتنه صوفدقدن خلیفه اشبور رقعهرک خبر بنی اوزرکده اولان نعمت حقیقون
بیان ایلده دیو ابرام ایلدکده قضیه بنی نقل ایدیک خلیفه * انیت یا ابن معلم الخیر الا کرم * یعنی
ای خاندان خیر انجیق کرم کتوردک دیو ممنون اولوب عبدالله بن معاویه بن عبدالله بن جعفرک
* لسنا وان احسانا کرم * یوما علی الاحساب نکل * بنی کما کانت اوائلنا * بنی ونفعل
مثل ما فعلوا * قولیه تمثیل ایلدیکه مائی بن نسب وحسبلمرین هر قدر کریم ايسده ده اکا اعتماد
ایتمر یعنی حمیزه فخر ایلده اکتفا ایتوب بزاوائلده آباواجدادیمز عالمک کولکی جود واحسانلر ایلده
یابدقارینه و آناخیز به رینه اقتدا ایدوب یدل واحسان ایدره رز دیمکدر محمد بن جعفر
حضور خلیفه ده هم بن مسرور و هم خلق مستغرق بحور حور ایدره رک چیقدم دیمشدن
رحمهما الله تعالی (برکیمه یحیی بن خالد بر مکی به بر عرضحال صونوب ایچنه * شفيعی الیک الله
لاشی غیره * ولس الی رد الشفيع سبل * یبنی یازدیکه معنای بنم سکا شفيع انجیق الله
ذوالجلالدر الله تعالی دن غیری شفيع یوقدر حال بوکه بویه شفيعی رد ودفعه طریق یوقدر
دیمکدر یحیی بن خالد اول کیمه به هر کون سرانی دیوانخانه سند کلک اوزره امر ایدوب
هر صباح بیک درهم کومش ویرر ایدی وقتا که اوتوز کون ملازمت ایدوب مبلغ اوتوز بیک
درهمه واردقده اول کیمه هم کسب غناوهم حیای ایدوب کلدی بحای صاحب السخا قسم
ایدوب مدت عمریمز ده کلش اولیدی مبلغی کسمز ایدم یورمشدن رحمه الله تعالی رحمة
واسعة) بعض ذوی الحاجة دخی * تشفع بالی فکل عبد * یجاز اذا تشفع بالی * بیتله
توسل ایتشدن که مفهومی بنی علیه الصلاة والسلام افندی عیله تشفع وتوسل قبلکه هر برقول
بنی ذیشان ایلده توسل ایلدیک وقتده مجازات اولنوب املنه نائل اولور دیمکدر بعض نسخده
یجاز برینه یجاب واقع اولشدن که اجابت اولنور دیمکدر (روایت اولمشکه جبریل علیه السلام رسول الله
صلی الله علیه وسلم افندی نك حضورلرینه تزلزلک برنده یا بنی الله بنم عبادتمز یعنی ملائکه کرامک
عبادتی روی زمینده اولسه ایدی اوج خصلتی عمل والزام ایدر ایلک که بریسی مسلمینه سقی ماء یعنی
صوبایله اروا یکنجیسی ذی عباله معاونت اوجنجیسی مسلمینک ذنوبی ستردر یورمشردر والله اعلم

باب السادس والعشرون

اشبو بیکرمی النجی باب حیا وتواضع وکولر یوز و مسلمینه خفض جناح ایلنک شرف
وفضیلتی یاننده در بودخی ایکی فصلی مشتملدر * فصل اول حیالک فضیلتی یاننده در *
(حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها دیشکه مکارم اخلاق اون عدد شیدر
(اولکی مکرمت یعنی حسن خلق که خلقله خوش وکوزل بکنمک (ایکنجی ناس ایلده صداقت
اوزره الفت و انسبت ایدوب نفاقانه معامله ایتتمک (اوجنجی امانتی ادا ایدوب خیانت ایتتمک
(دردنجی صلہ رحم ایتک (بشجی ایلک واحسان ایدنلره مکافات ایتک (النهی بذل احسان
ایلک (یدنجی جارینک یعنی قوموشونک عبوبنی ستر ایلک (سکر بنی مصاحب ومقارن اولدیغی
صدیقارینک وکذلک غیر یلرینک عبو یلرینی ستر ایلک (طقوزنجی مسافر بنی اطعام ایلک

(او نجی حیدر که بوخصالت جله سنک باشد (الحیاء من الایمان) اشبو حدیث شریفی
 امام بخاری و مسلم ابن عمر رضی الله تعالی عنهما روایت ایشلردر مفهوم حیا ایماندنر دیمکدر
 (اسعد فقیردیر که شراح حدیث ایمان کاملدندر یاخود تصدیق قلبیدن عبارت اولان نمرات
 ایماندنر دیو شرح ایشلردر ایمان اقرار باللسان و تصدیق بالجنان و عمل بالارکانک مجموعندن
 عبارت اولدیغی صورتنده حیالت ایمانده داخل اوله جتی ظاهر در انتهی (وعلیه الصلاة والسلام
 افندیمن دن) ان مما ادرك الناس من كلام النبوة الاولى اذا لم تستحي فاصنع ما شئت) حدیث
 شریفی روایت اولمشدر مفهوم شریفی اوئامدیغک و قدده دیله دیککی اشله دیمکدر (معلوم
 اوله که اشبو حدیث شریف دنیا و آخرت خبرینی جامع بر کلام معجز نظامدر زیر حیا اوئامیه جتی
 ذاته اجلال و تعظیمدن تولد ایدر بر فرعدر بوصفته منصف اولان قبیح سنه زدن احتراز ایدر
 منصف اولیمان نعوذ بالله قباچی مرتکب اولور (بقول اسعد الفقیر اخذا من آثار الاعلام ان
 مما ادرك الناس من كلام النبوة الاولى) جله شریفه سی مبتدا (اذا لم تستحي فاصنع ما شئت)
 جله شریفه سی خبردر مال مبتدا کلام انبیاء متقدمیندن باقی قلوب ناسک یشوب ایشلدر
 دیمکدر کلامک نبوته اضافشدن کلام آتی نتایج وحیدن اولدیغی و حیا هر شریعتده
 مندوب اولوب اوزرینه نسخ جریان ایتدیکی منفهم اولور (اذا لم تستحي فاصنع ما شئت) قول
 شریفده ایکی معنی واردر (اولکبسی فاصنع امری طلب الفعل معانسه اولوب بلکه تارک
 حیا اولتری تو بیخ و تهدید و وعیده محمولدر که بوصورتنده معنای قول شریف مذکور اوئامدیغک
 و قدده دیلدیکی اشله سن اول فعلله مجزی اولور سن دیمکدر قرآن کریمده ﴿ فاعملوا ما شئتم ﴾
 بوقیلدندر صیغه امر ایله تمهید اولندیغنده نکته وفائده بودر که چونکه ناسی ارتکاب قباچیدن
 منع ایدن حیدر اگر انسان حیاتی ترک ایدر سه هر برضالانی ارتکابه و هر بر سببهی تعاطی به طبع اکویا
 مأمور کی اولور بعضه کوره فاصنع امری هر تقدیر صورت امرده ایسه ده معناسی خبردر یعنی
 دیلدیکی اشلدک دیمکدر که بودخی تو بیخدر (ایکنجیسی امر حقیقته محمولدر و معناسی سن
 بر فعلی اشلدیگک و قدده اگر اول فعل کرک حقدن و کرک خلقدن اوئامیه جتی ایش ایسه
 اشله دیمکدر که بونک مفهوم مخالی که اوئامیه جتی ایشلردر انتری ترک ایله دیمکد منفهمدر ذکر
 اولان معنیلردن اولکبسی امام عربیه ابو عبیدک ایکنجیسی ابن هانی روایتی اوزره امام احمدک
 قوللریدر انتهی * من کسی بالحیاء ثوبه لم یبر الناس عیبه * کلامی حضرت علی کرم الله
 وجهه و رضی الله تعالی عنهدن روایت اولندی یعنی بر کیمسه ثوبی حیا ایله تلبس ایسه
 یعنی حیاتی کندینه شعار ایسه ناس او کیمسه نک عیبی کورمز دیمکدر (ابو موسی الاشعری
 رضی الله تعالی عنه جنبلکدن اغنسال مراد ایلدیگمده زیاده مظلم بر محله کیدوب ریمدن
 حیدان ناشی صلیبی اکرم یعنی اکلوب ایکی قات اولورم دیمکدر صلب صادق ضمیمه بویوندن
 قویرق صوقته قدر اولان ارقه کیکیدر (و بعض بلغای سلف * الوجه المصون بالحیاء
 کالجوهر المکنون فی الوعاء * دیمکدر که حیا ایله مصون و محفوظ اولان وجه زیاده سیله مرغوب
 و مقبول اوله ده قوطی ایچنده مستور اولان جوهر کیدر دیمکدر (بکار اهل الاهدن خواص قدس
 سره عبادک اعمال و عبادتتری درت منازل اوزرینه اولمق لازم و واجبدر و اول منازل خوف
 و رجا و تعظیم و حیدان عبارتندر و اعظم و ارفع منزل حیدر زیر خلاصه عباد باری تعالی
 و تقدس حضرتتری هر حالده کندیلرینی کوردیکنی یعنی حاللرینه عالم اولدیغنی ایقان ایلدیگندن
 بزم ذات باری بی کوروب کورمز مساویدر دیو عبودیتده دائم اولدیلاشته بونلرک معاصیدن
 حاجز و مانعتری حقدن اوئاملریدر دیمکدر (بعض علما قناعت امانته و امانت شکره و شکر

زیاده نعمته و زیاده نعمت ایسه بقای نعمته دیلدر حیا ایسه کافه خبره دیلدر دیمکدر لله دره
 (الفصل الثاني) اشبو فصل ثانی تواضع و این جانب و خفض جناح بیاننده در (قال الله
 سبحانه و تعالی ﴿ و اخفض جناحك للمؤمنين ﴾ بیورمشدر مال شریفی ای حبیب محمد
 مؤمنلره قناتر یکی خفض ایله یعنی یای که مراد تواضع و رفقه معامله ایله دیمکدر (متکبرینه و عیدی
 و اهل تواضعه و عیدی ﴿ تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون علوا فی الارض و لا فسادا ﴾
 نص جلیلی ناطقدر معنای آیت کریمه حق سبحانه و تعالی تعظیمه دلالت ایدن تلك اشارتیه
 خبرینی استماع ایلدیگک و وصف و تعریفی سرزده و اصل اولان دار آخرت یعنی جنتی و نعمتی باقی
 و ابدی فرعون و هامان کی قهر و غلبه ایله روی ارضده علو مراد ایتوب رضای شریفده
 اولان تواضعلر ایچون خلق ایلدمد دیمکدر (رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمن (افضل
 العبادۃ التواضع) بیورمشدر در که عبادات و طاعات افضل و ثواب جهتیه اکلی تواضعدر
 دیمکدر (علیه الصلوة و السلام افندیمن محضا تواضعه و امنی سوء اعتقاددن نهیا (لا ترفعونی
 فوق قدری فاقوا وافی ما قالت النصارى فی المسيح فان الله عز و جل اتخذنی عبدا قبل ان یخذنی
 رسولا) بیورمشدر که مفادی ای اصحاب و ائمه بی قدر و مرتبه مک فوقته رفیع ایدوبده نصارتک
 عبسی علیه السلام حقدده دیکلری قول باطلی تفوه ایتکد اگر ایدر سه کز ضلالدر زیرانی جناب
 حق رسول اتخاذهدن اول کندی یه قول اتخاذه ایشلدر دیمکدر تعظیمده علو ایله منصوص
 اولدیغی اوزره طائفه من سومه کال فرط تعظیمله عبسی علیه السلام عبد و رسول اولماسنه
 راضی اولوب معاذ الله ولد و والددن منزله و میرا اولان حق سبحانه و تعالی ایله افک و افترا ایله
 حاشا ابن الله در و الله تعالی حاشا ثم حاشا حضرت عباسیه حلول ایلدی دیو زعم باطلار ایله
 کفر و ضلالته اولدیلر (بقول اسعد الفقیر قصیده برده ناظمی اشبو معنای *
 * دع ما دعتہ النصارى فی نبیهم * و احکم بما شئت من حافید و احکم * و انسب الی ذاته
 ما شئت من شرف * و انسب الی قدره ما شئت من عظم * بوییتلرده کوزل افاده قشدر
 و نصاری الزام بلغده ابو العلاء موری نظم ایلدیکی * عجبا للمسیح بین النصارى * والی ای والد
 نسبه * سلموه الی اليهود و قالوا * انهم بعد قتلہ صلبوه * و اذا کان ما یقوون حقا * فاسئلوهم
 من این کسان ابوه * و اذا کان راضیا بقضایهم * فاشکروهم لاجل ما عذبوه * و اذا کان
 ساخطا باذا هم * فاعبدوهم لانهم غلبوه * ایضا فی سبعة معلقه ناظمی بی اوئامدیغنی اوئامدیغنی
 نصارتک حضرت مسیح علیه السلامی حاشا خداک و لدیدر دیو ایلدیگکی نسبت باطله یه
 تعجب اولور که بوز علوی اوزره ای یهود طائفه سنه تسلیم ایشیلر و طائفه مسفوره اتی قتلدن نصرکه
 آصدیلر دیدیلر بوز عمک اوزرینه نصاری یه صوریکز که سوزیکز نفس الامر مطابق ایسه
 ای نصاری پدیری دیکیکز باری تعالی بوقعه ده تره ده ایدی یعنی حضرت عباسی استصحاب
 اتلی دگی ایدی اگر یهودک بو معامله سنه راضی ایسه یهوده عداوت ایتوب مسیحه اذا و عذاب
 ایتدکار یچون یهوده ارتق تشکر ایدیکز یوق اگر حق تعالی یهودک زعمکر اوزره اولان قتل
 و صلب فعللرینه راضی دکل ایسه بنه زعمکر جحه حق تعالی حاشا غلبه ایتش اولان یهوده عبادت ایدک
 دیمکدر (اشبو بیت دخی تزییف نصارده ابن منفذک قصیده سندندر * ابعد الناس من عبادة
 رب ال * ناس قوم اکهم مصلوب * یعنی خلفک عبادت رب ده ابعدی رفومدر کز عمارتنده
 آلهلری مصلوب اوله دیمکدر انتهی (حکایه اولمشدر که برجل رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
 افندیمن کلوب و مهابت نبوتلردن دیزلرینی رعشه اخذ ایدر رسوالله افندیمن کال تواضعلردن
 ای رجل نهوین اوزره اول یعنی خوف و اضطراب اوزرینه اوله بن ملک دکلم بن انجی

قدیدات تناول واکل ایدرقریش قبیله سندن برمر آنک اوغلویم مال تواضع اشمالند دررانداز
حدیث اولمشدر (ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افند یزکال تواضعلرندن
نوب شریفلرینی یما یوب ایاقی قابلرینی دیگرلر ایدی واهل بیت کراملرینک مؤت و مهندلرینی
بالذات رؤیت ایدرلر ایدی و متکبر و متجبر دکل ایدی کافه مخلوقاتک حیا جهتیه اکثری و تواضع
جهتیه اوفری اولوب والله تعالی آنک کندولره اعطا واحسان ایلدیکی نعمتلی * واما بنه
رک حدث * امر بنه امثالا اخبار و تحدیث ییوردقلری و قتده و لافخر دبرل ایدی یعنی تفاخرا
دیمرلر ایدی (وعلیه الصلوة والسلام افندیمک تحقیقا عفو عبدک البتہ عزتی و تواضع رفعتی
و صدقه مالی زیادہ فیلغله عفو ایدوب عزت و تواضع ایدوب رفعت و تصدق ایدوب مال زائد
بولک مالندہ اولان خبرلرینی صاحب مستطرف ذکر ایلشدلر (قلت) بوراده مناسب اولدیغی
حالده انجیق ترجه مر تبده مؤسسیانلش کوریلان * نه رتبہ مر تفع بنیاد در قصر تواضع کیم
* ریاض جتہ نظاره قابلدلر زینتدن * بیت مشهورک مصراع اولده هادم وزن اولان (بنی)
سنگ کران لفظ مهمانی اخراج و مبانہ قصر و تواضعه بالای وصفی ادراجله بحمدہ تعالی
اعمار و مصراع ثانیه ناظمک وضعی اولان نظاره لفظی الجای وزن ایلہ طانک تشدیدله اوقونور
و تشدید مذکورہ ایلہ نظاره بر نسنه به نظر ایدن قوم معناسنه اولدیغنه نظرا صحیحدر لکن
بیت مذکورده نظر مراد فی اولان شده سن نظارت دیمکدر هر تقدیر ضرورت وزن دیوشده سنہ
جواز کوسرملک قابل و بوضرورت شایع ايسہ ده * ریاض جتہ ایلہ نظارت وارزینندن *
یاخود * ریاض جتہ امکانده در کورمک زمینندن * تحیحیلہ تحریرده اکثار اولندی عفو
پیوریلہ (عدی بن اریطہ ایاس بن معاویہ به * آنک لسریع المشیة قال ذاک ابعد من الکبر و اسرع
فی الحاجه * یعنی سنک مشی و حرکتک سرعتلدر دیو تعریض ایتدکده بونوع پیوریش
کبیردن دور و باب حصول مطلبه وصولده اقرب راهدر دیو بلیغانه جواب ویرمشدر
(ابن الزبیر و ابن عامر برکون بریرده اوطوررلر ایکن معا و به رضی الله تعالی عنهم
مجلسلریتہ وارد قده ابن عامر تعظیما قیام ایدوب ابن الزبیر قالمقانه معاویہ ابن عامرہ سندخی
قالقمہ زیر ابن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افند یزندن استماع ایلد مکہ (من احب
ان یعمل له الناس قیاما فلینبوا مقعدہ من النار) حدیث شریفی پیوردیلر دیدی (قلت)
اشیو حدیث جامع صغیرده دخی مضبوط اولوب لکن (الناس) یرتده (الزجال)
وارد و مألنی دخی مناوی محقق قننی کیسه که کندوسنه ناسک صفوف بند قیام اولسنی
ویا خود کندو اوطوردیغی حالده خلقک قیامده اوللرینی الزام ایدہ ناردن بر منزلہ به آنک نزول
واجب و الا حق اولوردیمکدر که خبره معناسنه در دیو افاده ایلش و شارح مشارالیهک الزام تعبیرده
بر نکته زنکین وارد رتا مل پیوریلہ * التواضع سلم الشرف * اقوال کبار دیندر که تواضع
عزت و شرفک زینتدیلدر دیمکدر (قبائل عربدن مطرف بن عبد الله یو کدن طوقمش نوب
نلبس و فقر او مساکین ایلہ هم مجلس اولور ایدی نیچون بو وضعه ملازمت ایدر سکر دینلد کده
بدرم متکبر و جبار ایدی جناب باری تعالیه تواضع ایدر مکہ الله تعالی فضل و رحمتله بدرمک
کبر و تجبرینی تخفیف یعنی اول خصلت مذمومه سبیلہ لایق و مستحق اولدیغی عذاب و عقابی
تخفیف ایلده دیدی (قدماء مفسریندن مجاهد رحد الله تعالی دیمکده نوح علیه السلامک
قومنی حق جل و علا غرق ایلد کده یوک طاغر سفینه نوح بزده استقرار ایدر دیو کوچک طاغاره
کبر ایتدکلرندہ چودی طاغی کوچک اولوب تواضعه قریب اولدیغندن حق جل و علا جودیلہ

جودی بی جبال شامخک فوقلری اوزرینه رفع ایدوب جای استوای سفینه نوح علیه السلام
قیلشدلر (الله تعالی و عز شانه حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه ای موسی سنی
ناس یعنی عبادم بینندن تکلم مقدسم ایلہ ممتاز و تکریم ایلدیکمک سبب و حکمتی یلور مبین
پیوردقده حضرت موسی یارب یلم دینجه الله تعالی ذات کبریا مه تواضع اعباد آنکده نزد معنویده
ترابه یوز یکی * کوز یکی سوردیکک ایچوندلر پیورمشدر (قلت) تواضع یافتی فی کل حین *
* فلا فخر علی طین لطین * بیت مکرمی حضرت حیدر کراره کرم الله تعالی وجهه و رضی الله
تعالی عنه منسوب بر مجموعه قدیمه اهل عرفانده منظور اسعد ظاهر القصور اولمشدر که عباری
تبدیل بالاتر بر نظم کورانسجامدر و تشطیر آتی فقیر ایلہ مالی ای جوامرد هر بار و همه هنکلمده
یعنی عسار و یسار کده صغیر و کبیرہ تواضع قبل که بو تواضع فطین و عاقل اولان انسانک وضع
و حال و شانیدر زرا ابو تراب کینه سبله مکنی اولان اسد الله امام رابع علی المرتضی رضی الله
تعالی عنه حضرت باری کافه انسانک اصل و عنصر اعظمی تر ایدر بوضرورتده خاکک خاک آخر
اوزرینه رجائی اولوب عند التحقیق پای و کسا و عالی و ادانی بر برلرینه اصلده یکسان و مساوی
اوله رق ارتق بن منصوب سن منکوب و بن دانا سن نادان و بن غنی سن فقیر سن دیو کبر افخر ایکنه
بحال یوقدر دیمکدر و تشطیر فقیر دخی بودر * تواضع یافتی فی کل حین * و هذا وضع انسان
فطین * و قد قال الامام ابو تراب * فلا فخر علی طین لطین * من رفع نفسه فوق قدره
استجلب مقت الناس * کلمات حکمت سمات قدما دندر یعنی قننی کس که خود بخود ذاتا و جاها
ما فوقه یعنی کندونک نفس الامر ده مستحق اولمادیغی رتبه و مقامه نفسی رفع ایدر یعنی
دیو بالا برده حقیقده پست ایکن کررسمه و عارف و فایق کارم دیو ایشای امورده بقله بی کندم دیو
از رسمه عالمک کندویه مقت و بغضلرین جلب و دعوت ایدر دیمکدر و فی الحقیقه مداد زور و خط
جلی ایلہ یازیلہ جتی برصائب الرأی دهانندن چیقمش نکبت سوز برسوزدر فلیحفظ (وقال
ابو مسلم صاحب الدعوة ماناه الا وضع ولا فاخر الالقبط وکل من تواضع لله رفعه الله فسبحان من
تواضع کل شیء لعر جبروته و عظمتہ * قلت) آل عباسی سرمستد خلافتده اصعادتدن و بیعتی
ایچون ناسی جلب و دعوتہ قالکان ابو مسلم خراسانی دیدیکه (کبری انجیق وضعی اولنلر و تفاخر
بجودی انجیق لفظ اولنلر ایدرلر هر کیمکه الله تواضع ایدده الله تعالی اتی رفع ایدر یعنی کار فعت و پرر
و عظمتک جبروتی عرشچون هر بر شسته تواضع یعنی مرحمت ایدن و کندویه عبادت و ناسه تواضعله
قوللرینه امر ایدن واجب الوجود عز شانه حضرت نلرینی جمیع تقابصدن تریزه و تقدیس ایدرم
مالندہ در فتأمل (وضع بوراده اصل زادهک مقابلی اولان خلقک الحقی دیمکدر و لقبط لغتده بردن
قالدیریلان نسندر اما اصطلاحده بسلمه دن عجزه یا خود نه بینندن قاجفدیتہ دعا بید و جهام قبولینه
براغیلان چو چوقدر که کلام ابو مسلمده اولان لقبطدن مراد بودر (قلت) موی الیه ابو مسلم
خراسانیکن اسمی عبد الرحمن بن مسلم و یاعثماندر و بوجه اشارت عباسیه به خلقی بیعتہ قالقوب
واجرا ایشدر باباسی مرو قرارندن برقریه اهل بسندن ایدی رؤیاسنده قبول قصدیلہ جوملد کده
عضو مستورندن آتش علوی چیقوب آسمانه ارتفاع و مشرق جانبندہ زمینی ضیادار ایتدی
و رؤیاسی اسانسنده جاریه سی حامله ایدی پس وضع جلندن اول باباسی آذر بابیانه کیدوب
اوراده فوت اولدی ابو مسلم جاریه مزبورده دن تولد ایدوب امویه طرفندن اصفهان و البسی
بولنان عبسی بن معقل دائره سنده تریزه کوروب حال صغرنده ادیب و لیب اوله رق مشار الیه
بابیان اولدی وقتا که محمد بن علی بن عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما دعاه و اشیا عتدن برکروه
خراسانی محمد مشار الیه خلقی بیعت ایتدلمک ماده سنده کوفیه قدوم ایتدکلرندہ کاورلر ایکن

استی راهده ابو مسلم تصادف ایدوب عقل و نطق و ذکا سنی استحسان ایدرلر اودخی غرضلرینی
اکلیوب و میل ایدوب انلره بر ابرای امر مذکور قصد بیه مکه مکرمه بیه کیدر کروه مرقوم مشارالیه
محمد انتقال ایش اولغله اوغلی ابراهیم نقود اعطا و ابو مسلمی خدمته تعیین ایدرلر بران زمان
خدمته اولوب خراسان اهل البستی تمامیه جلب داعیه سبله برار ارایوب ابو مسلمی انتخاب
ایلدکننده ابراهیم ابو مسلمه تقلید امر دعوت ایلده خراسانه ارسال ایدر ابو مسلم الی عدد مر ددلیرا یله
یوز یکریمی طقوز سال هجر یسی شهر رمضانک یکریمی بشنده خراسانه وارد و آخر امویه اولان
مروان طرفندن والی خراسان بولنان نصر بن سيار ایلده قتاله باشلر نصر قضیه بی مروانه یلدر کده
ابراهیم مشارالیهی حبس و قید ایدوب لکن مروان جزیره ده خوارج جنگیله مشغول بولند یقندن
نصره امداد ایلده میوب و ابو مسلم قوتی دخی اشتداد بولوب نصره فراردن غیری چاره قالماز
ابو مسلم یوز اوتوز ایکی محرمنده خراسانی ضبط بعده نیسا بورد یته مروانک والیسی اولان
علی بن الکرمانی به هجوم و قتل ایدر و ابراهیم مشارالیه حبس مروانه فوت اولوب لکن کوجک
برادری سفاح کوفده طهور یله سنه مذکور یبع اولنک یکریمی یدیننده کندویه بیعت اوانور
وسفاح جانبندن تجهیر اوانوب عبسی عبد الله بن علی معینده سوق اولنان عساکر خراسانیه
موصل قریبنده زاب دید کلری محله مروان ایلده محاربه ایدرلر سنه مذکور هجادی الاخره سنده
مروان یوز یلوب مصره فرار و اوراده یعنی قرای صعددن ابو صبرده اعدام اولوب امویه ک
دولت دمشقیه سی منقرضه اولور اما ابو مسلم بادی ظهور آل عباس اولغله زرد سفاحده معظم ایکن
بعض اسبابه مبنی قلب سفاح متغیر اولوب و اعدامنه عزم ایدوب وزنک و برمه رنک فرصت بین
اولوب مداینده ایکن موسمی دوشوروب سوء قصد ابو مسلمی و جاها تعداد ایلده قتلله امر ایدر
ابو مسلم اسبقی یا امیر المؤمنین لعدوک دیواستقا ایلد کده * لا یفک الله ابدای عدو اعدی
منک * دیوب قبول ایتز پیشگاهنده سیفله یوز اوتوز یدی و علی قول اوتوزانی شعبانک بشنجی
بختنبد کونی قتل اولور قصیر القامه اسم کوزلی عریض الجبهه حسن الصحه عربیه و فارسیده
فصح راویه شعر اموره عالم فاکت و شجاع صاحب رأی و تدبیر و حزم بر مرد دلیری و ولادی
اولکی یوزباشنده در محاربه ده اولان اعدام نفوسدن باشقه بو یلرینی اوردره ق اوزره التیوزیک
نفوس قتل ایلدیکنی بعض مورخین یازرلر ضحک و مزاحی الحق قتل خلق هنگامنده ایدر ایش
دوات امویه ده اولان شجاع دولت عباسیده اولان اسبو ابو مسلم بلاغت و ذکاوت و تدبیر و ذکاوت
وسفک دماده دخی رنکارنک ایدیلر سبحان الله رب العززه عن النقایص کلها و هو العزيز الحكیم

باب السابع والعشرون

اشبو یکریمی یدی باب کبر و عجب و تبحر و خیلاک مذمومیت و فحی بیاننده در (قال صاحب
المستطرف معلوم اوله که کبر ایلده عجب فضائلی نفی و سلب و ردائلی کسب و جلب ایدرلر جمله
رذیله دن بری نصیح و پندی قبول ایتامکدر و کبر قبول ترید و تادیبیدن صاحبی منع و غضب ناسی
کسب و حسن الفتی طرد و تبعید ایدر (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) لا یدخل الجنة
من کان فی قلبه منقال حبه من کبر (اشبو حدیث شریفی صاحب المستطرف یازر که مالی جته
قلبنده کیردن بر منقال حبه مقداری کیر اولان کیمسه داخل اولماز دیمکدر (قلت) بو مقوله و عیدانی
مستحل احادیث شریفه شراح حدیثک بیانلری اوزره تاویل اولمشدر اشبو حدیث شریف
دخی متکبر اولنر کبری ترک ایدنلر کبی جته آماده قلنان مقام عالی به داخل اولماز یا خود جته نار ایلده
تطهیر اولمده کبر من دیمکدر اتمهی (وقال صلی الله علیه وسلم) من جر ثوبه خیلا لا یظفر الله
الیه یوم القیمه) مناوی یا نجه مال شریفی قنغی کیمسه که ثوبینی کبر و عجب سبیلله قتل کفارده

اولدیغی حالده ارقه سنه طوغری اوزادوب سورویه حق تعالی اول کیمسه به یوم قیامتده نظر
رجت ایتز دیمکدر بنظر الله ده اولان نظردن بوجه اشارت نظر رجحت مراد در که نظر عندنده
اولان معنادن نظرا یله تعبیر و رجحی یوم قیامتده تخصیص محل رجحت مستمر اولدیغی چوندر (قلت)
خیلا خلت ضمیمه یا کسری و یاء مناة تحته نک فحی و لامک مدیله کبر و عجب معناسنه در
اشبو حدیث شریف هنگام جهالتده عربک عادت اولان اوزون و بول واثوبک تلبسی منعنده
وارد اولمشدر صحیح بخاری و مسلمده وارد بخاریده خیلا برینه (من تحیله) واقع اولمشدر
تحیله و سبله و زننده کبر و استحقاق معناسنه در بو خصوصده بنه کتب فقهیه حنفیه به باقیله
(واخف بن قیس نابغی * عجت لمن جرى مجرى البول مرتین * کیف یتکبر * بحرای بولدن
ایکی کره جریان ایدن کس یعنی یا غیبه ذکر و فرجندن بول کبی چقمش اولان ذی نه کیفیت
و صورتله تکبر ایدر جای تعجب در دیمش و دوست طوغری پرسوز سو یلشددر) وینه احنف * مانکر
احد الامن ذلله یجدها فی نفسه * انجق نشأت تکبر کس نفسنده بولدیغی مذلتدن در دیمشدر فتأمل
* ولم تزل الحكماء یحلمی الکبر و تأنف منه * ولهذا حکما و عقلا دائما کبردن صاقورلر
واجتناب ایدرلر * ونظر افلاطون الی رجل جاهل معجب بنفسه فقال وددت انی اكون مثلك فی ظنک
وان اعدائى مثلك فی الحقیقه * افلاطون الهی نفسی بکنش بر جاهلی کوروب بن سورک استرمکه
ظنکده سنک کبی اولوب و دشمنلرم حقیقته سنک کبی اوله یعنی سن کندیک عظیم کان ایدر سن
بندخی نفس الامر ده کالانه عظیم معتبر اولغی و استرم لکن سن حقیقت و نفس الامر ده جاهل
اولدیغکن محقر و لاشی سن دشمنلرم دخی سنک متصف اولدیغکن حال که حقارتدر و حقارتله کنام
اولدر دیمشدر * و رأی رجل رجلا یختال فی مشیه فقال جعلنی الله مثلك فی نفسک ولا جعلنی مثلك
فی نفسی * و دخی بر رجل دانامکبرانه بورر بر نادانی کوروب ریم تعالی بنی نفس و خیالکده اولان وصف
ایله متصف قیلوب بنم تشمده و علمده سنک مثلك اولان وصفله موصوف فلسون دیمشدر که کلام
افلاطون ایلده همرنک معنی اولدرق سن عظمتکی کان ایتشن بن ایه سنک جهلکی یقینا یلدم
حق تعالی بنی دانایدوب نادان ایتسون دیمکدر (اولاد و خاندان مهلبدن بری متکبرانه یوز یوب
کیدر ایکن مالک بن دینار قدس سره حضر تیری راست کلور فصح او اشفافای بنم او غلغم * لو ترک
هذه الخیلة لکان اجلک * یعنی اشبو وضع و تکبری ترک ایلسک حقکده ک کوزل اولور دیکده
اولدیغی اوما ترفنی یعنی تعریض سن بنی یلزم سن دیجک های های رعنا یلور مکده اولک نطفه مذره
و آخرک جیفه قدره و سن ایه اشبو مبدأ و منتهی میاننده یعنی عیش سه روز نیاده حامل و ماء عذره
یعنی شکمکده فشیق طواو بر قابسن دیدی * فارخی الفتی رأسه و کف عما کان علیه * فی الحال او مردم
زاده جوان طبع ابن دینارک جوهرله برابر اولان پند خالصانه سی تأثیر ایتکله سرینی اکوب و کشر اربالنه
نخم تنبه اکوب خوی بدلرندن استنکاف ایلدی مهلب بالارده ذکر یکن مشاهیر امراء عربند رطب
الله تعالی ارواحهم (صاحب مستطرف دیر که علماء اعلام و حکماء کرام اتفاقا رجه کبر ایلده هیئت
مجمعه منتظمه دوام بولر کبرک مذموم اولدیغنه متکبردن سبابتی سلب ایتسی رذالی شاهد کافدر
یعنی کبرده شامت سلب سبابت شامت در کار در و نیاده اولان اشبو شامتک اوزرینه * تلك الدار الاخرة
نحملها للذین لا یریدون علوا فی الارض ولا فسادا * نص جلیلی منطقیه متکبرلر آخر نلری
دخی مشکل اولور و کبر فساده مقارن فلنشدر (قال بعض الحكماء ما رأیت متکبرا الا تحول مابه بی *
یعنی انکبر علیه بعض حکما بن متکبری کورد یکمده انده کی اوزن حال بکاتحول ایدر دیمشدر که تحولدن
مقصودی بنده اومتکبره کبر ایدرم دیمکدر (قلت) خاطر فاره بو کلام حکیمه ایکی وجه کاور که
بر صفت کبر شوکونه برید شیدر که تأییدر اسرع اولوب متکبری بر کور شده نکا سبابت ایتکله

فی الحال صفت قبیحه کبرایله بنده متصف اولورم دیمکدر وجه ثانی مشهور اولان * الکبر علی
المتکبر صدقه * کلامی افاده دیمکدر (صاحب المستطرف اشبو قول حکیمی بعد التکریر * واعلم
ان الکبر یوجب المقت ومن مقتہ رجاله لا یتقیم حاله * دیمکدر که مفهومی معلوم اوله که کبر
غضبی موجب و پر کیمیه که جنسی غضب ایدہ الیک حالی و تعشی اصلا مستقیم و درست اولماز
دیمکدر (طائفة ممتازہ عرب جذیمۃ الارشی کبر ده نہایتہ ایدیر یعنی کبری ضرب المثل ایدی
مرویدر که تکبر بنہ بناہ بر احدی کندویہ ندیم و صاحب التیوب بکا برشی منادمہ ایتز
انجی آسمانده اولان فرق دان ایدر دیر ایدی (قلت) اشبو جذیمہ قرآن کریمہ مذکور سیل
العرم علامتی ظهورندہ طاغلان قبائل بمندن مالک بن فہم از دینک اوغلی اولوب بعثت عیسی علیہ
السلامدہ کنار فراتدہ واقع حبرہ و قضاغہ اولکاسندہ التمش و علی روایۃ طفسان بش سنہ رفع
لوای سلطنت ایدن اعظم ملوک عربدن برصہ مبتلا اولان ملکدر (و کبار عربدن ابن ثوابہ
دیدکاری کیمیه دخی کبر یونندن ناسک افجی ایدی مرویدر کہ غلامنہ صوتور دیو خطاب
اید و ب اولدخی نم دیوب کتور دگدہ سن کیم سنک بکا نم دیہ سن زیر انمی بکا لادیمکہ قادر
اولان کیمیه سویلر دیوب غلامی ضرب ایتدردی (و بنہ بالاقتضا اکجی مقولہ سی بر آدمی ایلہ
ضجبت ایتدگدہ عقبتدہ صوتور دیوب شوحر یغلہ لافردی ایتدم دیو آغزینی یسقاردی
(و عرب العرب یا پر کیمیه ارتفاع شان بولوب تکبرہ باشلدقده * فلان وضع نفسه فی درجۃ لوسف
منہا لتکسر * دیرل کہ فلان پک پیویوب بریرہ جبقدیکہ اگر اندن دوشرسہ قریلور دیمکدر
(دایای عربیہ جاحظ طائفة قریشدن کبرایله مشهور اولنر بنو مخزوم و بنو امیہ شعبہ لیدر و سائر
طائفة عربدن بنو جعفر و بنو زرارہ قبیلہ لیدر اما اکا سرہ عجم یعنی ملوک قدیمہ عجم خلقی
کندول بنہ قول و نفسار بنی رب عدا ایدر لرایدی دیمکدر (بنی عبدالداردن بر تکبرہ حضور خلیفہ یہ
نیچون کلز سن دینلدکدہ * اخاف ان لا یحمل الجسر شر فی * دیمکدر معناسی قورقارمکہ
طریقده واقع ککوری یاخود کیدر ایکن راکب اولہ جفم دوه شرفمی تحمل ایدہ من دیمکدر کہ
مرادی خلیفہ قدریمہ رعایت ایتز ایسہ کبریمہ طوقنور دیمکدر (متکبریندن حجاج
ابن ارقطہ نیچون جاعته حاضر اولماز سن دینلدکدہ اصناف مقولہ لری جامعده بکا مزاجہ
ایدرار یعنی بملہ برابر اولور لرخوفیلہ حاضر اولماز دیمکدر (روایت اولنککہ رؤسای قبائل
عربدن وائل بن حجر رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم افتدیمزک خاکبای نبوتلر بنہ بوزسوردکدہ
بریری مقطوعا احسان و ملکناہ سی تحریرینی کاتب الوحی معاویہ یہ فرمان اولدخی یازدقده
وارارض مذکور و واللہ ککوسر دیو مأمور یور دیر و قناکہ وائل ابلبلہ و جناب معاویہ
ماشایولہ جبقدیلر مسافہ بعیدہ و حرارت شمس دخی شدیدہ اولمغلہ حضرت معاویہ یتاب اولوب
وائلہ بنی رازدوہنک ارقہ سنہ آل دیدکدہ کبردن سن عظمایہ ردیف اولمغلہ لابق دکلسن دیوب
مساعده ایتدی باری نعلینک قوی اولمغلہ بکا و پر کیمیه دیدکدہ ای ابن ابی سفیان بن بخیل دکل
لکن بکا کریمہ کلور کہ اقبال یعنی ملوک بمن بنم نعلینک سنک کیدیککی اشتدکار منی استہم ہمان سنک
دوہنک ظندہ یورودیکک شرف سکا الویردوایاق فانی دخی و یرمدی (مرویدر کہ بعد زمان
وائل معاویہ حضرت تارینک شامدہ حضور بنہ واردقده ماجرای سابقہ مکافات ایتجوب اکراما
سریریند افعاد و صلہ وافرہ ایلہ دلساد ایلدی فتہکر * متکبر بن حقلرندہ بر شاعر اشبو * قولہ
لاحق بلوی التیہ اخدعہ * لو کنت تعلم ما فی التیہ لم تہ * التیہ مفسدہ للدين متقصہ *
للعقل مہلکۃ لمعرض فانیہ * قطعہ سبلہ کوزل پند ایتدکدر کہ مالی کندوسنی کبر الدادن اخفہ
اکرسن کبرہ اولان ضرری بلیدک کبر ایتز ایدک زیر کبر دینہ جای فساد و عفلہ جای نقص

و عرضی جای هلاک در ارتق بونلری دوشندہ آکاه اول و کبرایتمہ دیو تصح ایدک دیمکدر
(خاندانن مساور بن ہند کہ تکبرلہ مشہر ایدی پر کیمیه مناصبت الحاسیلہ بنی بیلز مینسن دیوب
او دخی لادیدکدہ کندوی اسم مشہور یلہ انا المساور بن ہند دیو تعریف ایلدیکنک اوزرینہ
او کیمیه یا جہلا و یا خود تجا ہلایتہ * ما اعرفک * دینجہ کبرینہ طوقمغلہ غضبہ کلوب
* فتعسا و نکسائن لا یعرف القمر * یعنی سعادہ مشہور اولان آبی کورمیدہنک بو بنی التندہ قالسون
و باشی اشاغی کلسون دیو عظم شان و اشتہار بنی ادا عا ایلشد (صاحب المستطرف فصل
مذکورک آخرندہ یعنی بورادہ * فسبحان من لہ العظمۃ و الکبریاہ * دیو تسبیح ایتش یعنی
عظمت و کبریاہ انجی واجب الوجود عز شانہ یہ مختص اولوب عبادہ شرعا و عقلاہ مناسبی
اولد یقنہ اشارت قیلشد (لاسعد الفقیر) ولہ الکبریاہ نصیحہ * اوصفت حقدن اولمادی منفک
* رسم کبرایلہ ککبر ایدر اشراب * ماسواسندہ شرکی ایلہ شک *

*** الباب الثامن والعشرون ***

اشبو بکرمی سکر بنی باب فخر و مفاخرہ و تفاضل و تفاوت بیانندہ در (معالم التنزیلہ مسطور
اولدینگی اوزرہ حضرت علی بن ابی طالب رضی اللہ تعالی عنہ و کرم و جہہ کفاردن ولید
ابن عقبہ ایلہ بر خصوصدہ نزاع ایلد کلرندہ عقبہ بنم لسانم تکلمہ ابسط و ستانم کسکین و قلبم
قوی و اتباعم کثیردر سن ایسہ صبی سن بنم ایلہ مقاصوت ایدہ مرسن دیدکدہ لیث اللہ الغالب
حضرتلری عقبہ یہ غلبہ اید و ب سنک تفاخر ایلدیکک سنسہ ل معتبر دکلدر سن فاسقسک
پیوردقده حضرت رب الہی الاعلی مر رضایی تصدیقا * افمن کان مؤمنا کن کان فاسقا
لا یستوون * آیتنی ازال پیور مشدر (عمار بن یاسر رضی اللہ تعالی عنہ ایلہ ابو جہل مفاخرہ
ایلدکلرندہ * افمن یلقی فی النار خیرام من یا فی آتنا یوم القیمۃ * آیت کریمہ سی نزول ایتدکدر کہ
یونلر شواہد مفاخرہ جائزہ دندر رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم افتدیمزک نسب شریفلری
اشرف انساب اولمغلہ شکر اللہ تعالی (انا سید ولد آدم ولا فخر) پیور مشدر (قلت) لکن
جامع صغیرہ (انا سید ولد آدم یوم القیمۃ ولا فخر و ییدی لواء الحمد ولا فخر و ما من بنی یومئذ آدم
فن سواہ الا تحت لوائی وانا اول من تشق عنہ الارض ولا فخر وانا اول شافع واول مشفع ولا فخر)
دیو مضبوطدر کہ مالی بر بیان مناوی بن یوم قیامتہ بنی آدمک سیدی و رئیسیم و الحال کہ بنم
ایچون بو کلامدہ فخر مجرد اولوب بلکہ شکر اسویلرم و یدیمہ لواء الحمد اعطای پیوریلور
یونندہ دخی فخرم شکر ادر آدم و سائر انبیاء علم تحتہ داخل اولور و اولازمین کندودن شق اولنان
بنم یونندہ دہ فخر مجرد یوقدر و یوم قیامتہ ابتدا شفاعت ایدی بنم وجیع اقسلم شفاعتہ اولہ
مقبول الشفاعہ اولان بنم یونی بیجمادیموب بلکہ تحیدینا للنعمة و اعلاما للامہ دیرم دیمکدر سیادت
سید عالم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم دنیادہ وجیع عوالم و ارایکن یوم قیامتہ تخصیص یوم مذکور
کافہنک بمعنی اولد یقندن سیادت شریفہ لری ہر احدہ عیانا ظاہر اولہ جفی نکتہ یہ مبیدر
صاحب المستطرف دیر کہ حق تعالی انساب ایلہ فخری * ان اکرمکم عند اللہ اتقیکم * نصیلہ
نقی پیور مشدر (قلت) اشبو نص شریفک اولی اولان * یا ایہا الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم
شعوبا و قبائل لتعارفوا * اولان قول کریمی اشارت شریفہ سنجہ آبا و قبائل ایلہ فخر منہی
او اوب فخر اولنہ حق سنسہ خلوصا لاریہ نفوس بشریہنک کانی و اشخاصک تفاضلی موجب عند اللہ
باعث اکرام اولان تقوا در (بنہ اسعد فقیر دیر کہ معلوم اولہ کہ کتب اخلاقده بیان اولدینگی
اوزرہ فخر او کتمک یعنی کبندندہ کال اکلیوب مسرور و لمقدر اگر کانی نفس الامر دہ اولدینگی اوزرہ

جناب فیاضك عنایتی یلوب مجرد حقك نعمته شكرًا نیت خالصه ایله بو حقیق نعمتدر دهر ك
او كنورسه جائز بلكه واجبد روق سائر تفوق ایلدم دیو استكبار ایدرسه اخلاق ذمه دندر
و بو خصلت عجب كی كه كندوسنی رفیع اعتقاد ایتكدر نسته ادنی نسته بی اهانت اكلیوب مضطرب
اوله رق مذموم اولان غضبك نارینی شعله لندبر و بو جهته مؤدی فساد اولور (اصمعی دیمشه
بر كیجه یت شریفی طواف ایدرایكن كهبه اورتوسنه یا شمش بر شاب باهرا انواری كوردمكه *
یا من یحب دعاء المضطر فی الظلم * یا كاشف الضر والبلوی مع السقم * قد نام وفدك حول البیت
وانتهوا * وانت یاحی یا قیوم لم تم * ادعوك رب حزینا قائما قلنا * فارحم بكای بحق البیت
والحرم * ان كان جودك لا یرجوه ذی سفة * فنی یجود علی العاصین بالكرم * مناجاتی ایدوب
بعده * الا ایها المقصود فی كل حاجة * شكوت البك الضر فارحم شكایتی * الا یار جانی انت تكشف
كرینی * فهب لی ذنوبی كلها واقض حاجتی * آیت باعمال قباح رذیة * وما فی الوری عبد جنی
بكتایتی * اتخرقنی بالنار یا غایة المنی * فانی رجائی ثم این مخافتی * نیازینی دخی انشا ایدوب جذبه
ظهور یله مفتیاعلیه زمین كهبه دوشدی بندخی فی الحال نزدینه وارد یغمه برده ییلدمكه حضرت
زین العابدین علی بن الحسین بن علی رضوان الله تعالی علیه مدر در عقب مبارك باشی ارضدن
قالدیروب قوجاغمه قود یغمه بكا بكا عارض اولوب قطره اشك مبارك خدی اوزرینه سقوط
ایدنجه افافت كاوب كوزلرینی آچوب بو كیمدر كه مأذون دكل ایكن بزه بو وضعی ایلدی
بیوردقلرنده ادنی قولكنر اصمعیدر سیدم واقتمم بو بكا و جزع ندندر كه سز اهل بیت ومعدن
رسالتدن بر كوهر پاره سز كه طهارت ذیل حاندانكرده واجب الوجود تعالی شانه حضرتلری
استعذ بالله تعالی * انما یرید الله لیذهب عنكم الرجس اهل البیت ویطهركم تطهیرا * بیورمشدر
یعنی موجنبه ای اهل بیت رسول جناب حقك عز وجل سز دن عرضكری ندینس ایدن ذنبك
ذهابنی وسزلی معاصیدن تطهیر ایللك ایله تطهیر مر ایدردیدم بعده حضرت زین العابدین
كآل تواضعلرن دن هیهات یا اصمعی حق سبحانه و تعالی جنتی اطاعت و انقیاد ایدنلر ایچون
خلق ایلدی مطیع ومنقاد حق اولنلر هر نه قدر نسب صاحب اولوب عبد حبشی اولورسه ده
جنته داخل اولور و عبادا بالله تعالی نار جهنمی عصات ایچون خلق ایلدی نه قدر عاصی و فاسق
شریف قریشی اولورسه ده حق سبحانه و تعالی * فاذا انفتح فی الصور فلا نساب ینهم یومئذ
ولا نساء لون فن ثقلت موازینهم فاوئلك هم المفلحون ومن خفت موازینهم فائلك الذین خسروا
انفسهم فی جهنم خالدون * بیورمدیمی دیوب فخر ایچق تقوی ایله اوله جفته اشارت ایلشدر
(فقیردیر كه بیضاوی بیانجه اشبو لایتناء لون ایله آیت اخرا ده واقع * فاقبل بعضهم علی
بعض یتساءلون * قول کریمی ینلرنده تناقض بوقدر زرا لایتناء لون نفتحه عندنده یتساءلون
بعد الحاسبه یا خود اهل جنت جنته و اهل نارناره داخل اولدقلرندنصكره اولان تسائلدر مال
آیت کریمه قیام ساعت ایچون صور نفتح اولندقدنه بین الخلق اوكونده نفع وفائده و یرر ینلرنده
انساب بولنلار زرا كه فرط حیرت و استیلاء ذهشتدن ینلرنده مأوف اولدقلری ترجم و تعاطف
زائل اولوب هر كس والد و قرنداش وزیاده سیله میل و محبت ایلدیكی عیال و اولاددن طلب حقوق
خوفیه فرار ایدر یا خود روز قیامنده افتخار ایلدكلی نسبلر بوقدر یعنی افتخار نسبه بر قالماز
و یوم مذ كورده هر كس دنیاده اولدیگی کی بر برلرتك حال و خاطر لرینی سؤال ایده مز لر ز پراهر احد
نفسیه مشغولدر شول كیمدر كه طار تلان عقائد و اعماللری آغرا ولدی عند الله وزن و قدری
اولان عقائد حقه و اعمال صالحه سی اولنلر ایچق نجات و درجات ایله فائزدر و اول كیمدر كه وزن
و قدری او اور اعمالی اولیه كه كفاردر كه انلر نفسلرینی دار تجارت اولان دنیاده زمان استكمال نفس

و نفسك نیل كآله استعداد دینی ابطال ایله ضایع ایلدكلی ایچون زبان اید بیلدر انجق
عین و خسرانده قالدیلر انلر جهنمه دائمدر دیمكدر (مال مناجات اولی كیجه قرانلغنده مضطررك
دعاستی قبول و ضرر و بلا و دردی كشف و دفع ایدن ای باری تعالی و تقدس بیت مكرهك
اطرافنه شور حله كلان قوللر یتوتت ایله یا توب و او یاندیلر و الحال كه سن ای حی و قیوم نوم
وسنددن مزه سن یاری بن حیران و حزین اولد یغم حالده سندن كرم نیاز ایدرم بیت مكرم و حرم
حقیقون بكامه مرحت آیت اكر سقهای مذنبین سنك مبذول اولان جودیکی رجا ایلدكلی تقدیرجه
عاصیلره كرم ایله كیم جود ایدردیمكدر (و مال نیاز ثانی ای هر حاجتده مقصود اولان الله عز وجل
سكا نفس و شیطاندن اصابت ضرر یعنی ذنبدن سكا شكایت ایدرم بنم شكایتیه یعنی نیازیه
مرحت ایله و بنم كرتی كشف و دفع و ذنوبی باغشلیوب حاجتی روا ایله بن دركاه
معنویهك قبیح وردی اعماله كلد و خلق ایچنده بنم جنایت و قباحتم کی جنایت و قباحتمش
بر قول بوقدر ای غایت مقصودم نارایله بنی احراق ایدرم بسن ایدرایسك خوف و رجاء زده
قالور یعنی وعدك اقتضا سنجه عفو و احسان ایدرسن دیمكدر (ینه فقیردیر كه مر ویدر كه علیه
الصلاة والسلام افندیمن بركون اوزلرینه سیاه بوسكدن طوفقمش بر كسوه شریفه ارتونوب
سعادته اوطور لر ایكن حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها حضور لرینه كلكده كسوه
مذكوره نك ایچنه آكوزلر و علی و حسنین حضرتلری دخی كلوب انلری دخی الورلر بوحالده آیت
مذكوره نازل اولغله تلاوت یور مسطر شبعه طائفه سی اهل بیی فاطمه و علی و حسن و حسین حضرتاته
روایت مذ كوره ایله تخصیص ایدرلر وهم عصمتلرینه دلیلدر دیرلر كن آیت مذ كوره نك ما قبل
وما بعدی بو استدلالی اقتضا ایچوب حدیث شریف مذ كوردخی قصری اقتضا ایچوب یعنی
انلرك اهل بیتدن اولوب غیر یلر نك اولماسنی اقتضا ایچر (صاحب مستطرف دیر كه خفی اولمده كه
هر تقدیر خرم و مباحاتدن و ادعای حسب و نسبیدن اخبار نبویه نهی ایچمش و عقل سلیم دخی تقبیح
و تهجین ایچمش ایسه ده سابقده عرب عربا فصاحت كلام ایله بالطبع افتخار ایدرلر ایدی والی
الان شعرا مباحثه قاعده جار یهدر (شعرا ی عرب بدن بانت سعاد قصیده سی ناظمی كعب بن زهیر
نظم شعرا یتدكه نفسنه خطایا و الله كوزل نظم ایتدك و درجه احسانه مجاوز ایتدك دیر ایدی
نیچون بویله عین ایله شعریکی ثنا ایدرسن دینلره بن شعرده سز دن زیاده بصیرم دیو جواب
و یرر ایدی (كیت بر قصیده نظم ایلدكه ثنا سی ایچون مستقلا برده خطبه تصنیع ایدوب
جنك یننده بونه صور تده علندر و فكمك ارا سنده بونه كونه لساندر دیو اقرانلرینه دعوی امتیاز ایله
تباهی و تفاخر ایدرلر ایدی (جاحظ شعری شاده دلیل كنوروب اكر طیب دواء و علا جنی مدح و ثنا
ایلمسه طالب بوله مزد یر ایچمش (روایت اولمشته كه حضرت حسین رضی الله تعالی عنه بركون یزید
یلیده ملاقات ایدر یزید بر شو یلیر بو یلیر دیو تفاخره باشادقدنه حضرت حسین رضی الله تعالی عنه
سكوت ایلدیوت تفاخرینی دكله مش ایدی اول خلا لده اذان اوقنوب وقتا كه مؤذن (اشهد ان
محمد رسول الله) شهادته كلكده حضرت حسین ای یزید بو ذات عالیقدر كیمك جدیدر
بیوردقدنه یزید نجیل اولوب جوابه عدم اقتدار ایله مبهور اولدی حتی علی بن محمد بن جعفر
رضی الله تعالی عنهم بومعنا ده * لقد فاخرتنا من قریش عصابة * بمد خدود و امتداد
اصابع * فلما تنازعنا الفخار قضی لنا * علیهم بما نهوی نداء الصوامع * ترانا سكوتا و الشهد
بنفضنا * علیهم جهر الصوت من كل جامع * قطعته بلیغه سنی انشا بیورمشدر مال ایات
قریشدن بر جاعت مدخود و امتطاط اصابع ایله یعنی متكبر اوله رق بزره مفاخره ایلدیبر وقتا كه
فخر ایدنلر بزر ایله منازعه و معارضه ایدر كن انلرك علیهنه و بزرك طرفه استدیمكدر شی ایله

معابدك نداسی یعنی مؤذن صوامع و مساجد ده حکم و قضایایه دفع نزاع ایلدی سن بزی ساکت
 کوررسن لکن بزم فضلته انلرک علیهته اوله رق هر جامعه صوت بلند شاهد در دیمکدر (حکایه
 اولمشکه برکون عباس ابن عبدالمطلب وطلحه بن شیه وعلی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم مفاخره
 ایدر ایدی عباس بن عبدالمطلب بن زمر بن شریفک سقیه مأمورم یعنی حاجی سقایه ایدی بزم
 دیوب وطلحه بندخی خادم بیت حرام اولوب امانت مقتضای بنده در دیدکلرند حضرت علی بن
 سزله نه نفوه ایلدی بکری بیلم لکن بن شوقله به متوجه ناسدن التي ماه مقدم نماز قیلدم و جهاد
 ایتدم یعنی دین مبینی سزله دن اول تصدیق ایلدم یوردیلر بونک اوزرینه جناب حق **ع** اجماع سقایه
 الحاج و عمارة المسجد الحرام کن آمن بالله والیوم الاخر وجاهد فی سبیل الله لا یستون عند الله **ع** آیت
 کریمه سنی ازال یوردی مال آیت کریمه سزاهل سقایه حاجی واهل عمارت بیت مکریمی الله تعالی
 ورسولنه و آخرته ایمان ایدوب رضای حقه مجاهده ایدنلر کیمی قیلارسن یعنی مشرکلرک کندولری
 و اعمال محطه لری مؤمنلره و اعمال مثبت لریه بکزه من و عند الله مساوی اوله من دیمکدر (فقیر
 دیرکه نیدیا بوری بیانجه اشبو آیت کریمه نک سبب نزولی ایکی فرقه بینده واقع اولان مناظره
 اولدیفته مفسرون اتفاق ایدوب لکن طرفین مؤمن یاخود کافر ویاخود برفرقه مؤمن و فرقه
 اخری کافر اولدقلرنده اختلاف ایتدیلر برروایتده مشرکین کافه یهودی بی حکم نصب ایدوب
 بزحاجی سنی ویت مکریمی اعمار ایدره زبوصورتده بزی افضلزیا خود محمد واصحابی افضلدر
 دیدکلرنده یهود سز افضلرک دیدیلر آیت مذکورنک سبب نزولی بودر و بونی آیت مذکورنک
 اخری اولان **ع** والله لا یهدی القوم الظالمین **ع** ده واقع ظالمین بیضاوی کفره ایله تفسیر یله
 ترجیح ایتدیر (و بعض روایتده طرفیندن بری مؤمن و آخری کافر درکه سببی آیت **ع** الذین آمنوا
 وهاجروا وجاهدوا فی سبیل الله باموالهم وانفسهم اعظم درجه عند الله واولئک هم الفائزون **ع**
 قول کریمی تأیید ایدر دیمشکر (واعظم) اسم تفضیلی مفضل علیه اولان کفارک درجه سنی
 اقتضایدر سؤلنه کفارک نفسلریته تقدیر ایتدکلری درجه وفضلتدر تا و بیلده جواب ویروب
 بونده مراد هجرت وجهاد ایله متصف اولان مؤمنلر متصف اولیانلردن فضلا عن الکافر
 مؤمن اولسدر دخی افضلدر دیومعنی ویردیلر (روایت اخراده صاحب مستطرفک یازدیغی وجه
 اوزره ایکی طرف دخی مؤمندر والله اعلم انتهى) حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه
 عصر سعادتلرنده امتدن ایکی کیمسه مفاخره ایدوب بریسی بن فلان بن فلان بن قلام دیر رک
 طقوز قدر مشرکین اولان آسانی تعداد ایدر وایکجهسی بن فلان اوغلویم دیوب یا لکز پدرینی
 تعداد واکر بابام مسلم اولمیدی اخی دخی سو یلردم دینجه حق سبحانه و تعالی حضرت موسی
 علیه السلام و حیا پیورمشکه طقوز عدد مشرکین اولان طقوز عدد آسانی عدد ایله
 مفاخره اید نک اونجهسی که اول مقتدر دینار جهنده اولماسی لا یقدر اما مسلم اولان
 پدرینه منتهی اولنکه اول متواضعدر پدریله چنده اولماسی لا یقدر دیوب وحی اولندیغی ویردیر
 (شرف اسلام ایله مفخرتده سلمان الفارسی رضی الله تعالی عنه اشبو بیی نظم ایتدیر **ع** ابی الاسلام
 لا اب لی سواه **ع** اذا افتخر وابقیس اوتمیم **ع** مال دیت بنم اسلامدن غیر ی بابام یو قدر سار
 کیمسدر قیللری اولان قیس و تمیم ایله افتخار ایلدکلری وفته بن اسلام ایله افتخار ایدرم
 دیمکدر (شاعر بلیغ جریر ایله فرزدق امویه دن سلیمان بن عبدالمملک حضورنده مفاخره
 ایدرکن فرزدق بن احیاء موق ایدن ذاتک اوغلویم دیدی اشبو سوزلک ظاهری منکر اولدیغندن
 سلیمان نهی ایتدکده فرزدق ای امیر المؤمنین حق سبحانه و تعالی **ع** من قتل نفسا بغير نفس
 فکأنما قتل الناس جمیعاً و من احیاه فکأنما احیى الناس جمیعاً **ع** یورمشدر و جدم دخی نیجه

هلاک اوله جق کیمسدری هلاکدن تخلص و نجاتلرینه سبب اولمشدر دیوب مرادی بیان
 ایلدی و واقعا جریرک جدی بوصفت ایله بین القبائل مشهور ایتمش پس سلیمان **ع** انک مع شعرك
 لفقیه **ع** یعنی ای جریر شاعر اولدیغکدن باشقه عالمسن دیو تحسین قیلدی (بر بیان تفسیر تبیان
 مال نص قطعی مشار ایله برکس که بر نفسی قصاص ایجاب ایتدن ویاخود روی زمینده
 شرک و قطع طریق **ع** کبی فساد ایتدن قتل ایدر باهتک حرمت دماء و قتل عادت وناسی
 امن فعله جری ایتدیکی ویاخود برک و جیمک قتل استیجاب عذاب رب اولدیغی حیثیتلردن
 کآن جله ناسی قتل ایتدیر و برکیمسه که بر نفسی احیا ایلمسه یعنی حیات و بقاسته عفو ایله
 یاقتلدن منع ایله ویاخود بعض اسباب هلاکدن خلاص بولمسته سبب اولسه اول کیمسه کآن
 اول احیا فعلنی جمیع ناسه ایتدیر دیمکدر که بوندن مقصود قتل نفسه تعرضدن حیا به
 ترغیب ایچون قتل نفسی و احیاسنی قلوبده اعظا مدر **ع** وکتب الحکم بن عبد الرحمن المروانی
 من الاندلس الی صاحب مصر یفتخر **ع** السنائی مروان کیف تبدلت **ع** بنا الحال اودارت علینا
 الدوائر **ع** اذا ولد المولود مناتهلات **ع** له الارض واهترت الیه المنابر **ع** وکتب الیه کتابا یهجوه فیه
 ویسبه فکتب الیه صاحب مصر **ع** اما بعد فانک عرفنا فهجوتنا ولوعرفناک لاجبتک والسلام **ع**
 یعنی کشادی علم دولت عباسیه ایله امویه نک لواء اقبال لری منکوس اولدقدن نصرکه انلردن
 مغرب طرفنه فرار ایدوب اندلس دیار ینک بعضیسته یوز اوتوزیدی حدودنده استیلا ایدن
 عبد الرحمن اموی نک اوغلی حکم عباسیه طرفندن منصوب مصر والیسته بالاسنه اشبو
 قطعه بی تحریر هجووسی مشتمل بر مکتوب قطعه سنی درجله کوندر دکه والی دخی جوابنده
 بعد الاقباب الالایقه سن بزی یلوب هجو ایتمش سن اگر بزدخی سنی بیلدک جوابکی
 ویرردک والسلام دیو نزد عرفا وادباده ظاهر **ع** و نه تزییف ایتدیر که لطافتک بیانی
 صحیفه صفماز والسلام قطعه افتخار اشعارک مالی احوال بزمه تبدل ایدر یعنی حل وعقد
 مقتدر و دوا و اوزریمزه دوز یعنی حکمزه افلاک رام اولان بنی مرواندن دکلری بربزاول
 دولتلوردن تزه ولدیمز دنیایه کلدکده برل اول مولوده تهلیل یعنی تعظیم ایدر و منابر در
 دیمکدر (حکایه اولمشکه اول خلفاء عباسیه اولان ابو العباس السفاح کیمسدری فصحا بی
 جمع ایدوب انلره مشاعره و مباحثه ایتدیرمک عادت لطیفه سی ایدی بر کیمسه مجلسنده ابراهیم بن
 محرمه الکندی ایله خالد بن صفوان بن الهیثم نقل تواریخ و محاده ایدرلر ایکن کلام قبیلته
 مضرایله اهل ینک ذکریمه منجر اولور ابراهیم یعنی اولدیغندن غیرت وطن اهالی وسکنه سنک
 مدح و ثنائی الجا ایدوب خلیفه یه ای امیر المؤمنین اهل بمن عربدن بر طائفه شریفه درکه
 دنیا انلره یون اکوب کابرا عن کابرمک کندولره ارث اولغله ملوک اولمقدن زائل اولماشلردن
 از جله نعمان و منذر و صاحب البحر بن اولان عیاض ملوک یمتدندرنه قدر فضل و شرف
 واریسه اهل یمتده موجود در سؤل ایدنلره بذل واعطا و نزول ایدن مسافرینی اطعام واقرا
 ایدرلر انلر عرب عاریه یعنی خالصه و سائر قبائل عرب متعربه در یعنی خالصه دکلر در دیدکده
 خلیفه طوئوشدر موق ایچون ظن ایدر که مکه بوسوزکله خالدی مراد ایدر رک بنی تمیم قبیله سنه
 منسوب اولان راضی و قائل اولماز دیوب بعده خالد سن نه دیرسن دینجه خالد ای امیر المؤمنین
 سوزده اذن ورخصت یوررسه کرسو یلیهم دیدکده خلیفه بر فرد دن احتراز ایله مرامک اوزره
 سوبله دیورخصت و بر دکه خالد کلامه اغاز ایدوب رفیقم جهله مقارن اولدیغندن یکلش
 سوبلیدی بر قومکه کندولرنده کتاب وستک مشتمل اولدیغی السنه فصیحه و لغت صحیحه اولیه
 انلره بیان ایتدیکی ثانیجه مقصود در اگر انلر نعمان و منذر یله افتخار ایدرلر ایه برزدخی

خیر الانام و اکرم کرام محمد علیه افضل الصلوة والسلام ایله تباهی و تفاخر اید. رز که حق سبحانه و تعالی رحمت عوالم اولان اودات اشرفک بعث و ارساله بزر و وانلره انعام واحسانی اقام ایلدی بی مصطفی و خلیفه یحیی بزدن و بیت معمور و زمزم شریف و حطیم و مقام ابراهیم و حجر اسود و بطحاه یعنی مکه و دخی لایعد و لایخصی آثار بزرده در و ابو بکر الصدیق و عمر الفاروق و عثمان ذوالنورین و اسدالله الغالب علی المرتضی و سید الشهداء حسنین و جزه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بزر دندر و کافه خلقه ای بمنیر سز لر دین و یقینی بزر دندر اوکر ندیکز بزره محبت و مودت و رحم و شفقت ایدنلره مقابله بالمثل اوله رق بزرده رحم و شفقت ایده رز و بغض و معادات ایدنلری اسدصال واصلی نزع و قطع ایده رز دیوب بعده ابراهیم توجه ایله ای ابراهیم قومک لغتی ییلور مبسن دینجه ابراهیم دخی ییلور م دیدکده لغت یتمده عینک اسمی ندر دیدکده جمجمه در دیدی سنک یعنی دیشک اسمی ندر دینجه بدندر دیدی اذک اسمی ندر دینجه صناره در دیدی اصابعک یعنی پار مقلرک اسمی ندر دینجه شایر در دیدی ذبک یعنی قوردرک اسمی ندر دینجه کنعندر دیدی الله تعالی ازال ایلدیکی کباب الاهی ییلور مبسن دیدکده ابراهیم ییلورم دینجه خالد حق سبحانه و تعالی ﴿ انا انزلناه قرأنا عریبا و دیگر ندره ﴿ بلسان عربی مبین ﴾ وینه آیت دیگرده ﴿ و ما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه ﴾ یور مشدر که مألری قرآن کریم عربی اولدیفنی میندر اشته ﴿ و العین بالین و الانف بالانف و الاذن بالاذن و السن بالسن ﴾ یور یلوب سزک لغتکر اوزره و الجمجمة بالجمجمة و المبدن بالمبدن و الصنارة بالصنارة دینامش ﴿ فاکله الذئب ﴾ یور یلوب فاکله الکنع دینامش ﴿ یجعلون اصابعهم فی آذانهم ﴾ برینه شایرهم فی صناراتهم دینامش دیوب بعده زباده اخام و الزام قصدیه ای ابراهیم درت شی سؤال اید. حکم اعتراف و اقرار ایدر ایسک مبهوت و ملزم اولورسن انکار ایدر ایسک کافرا اولورسن دیدی ابراهیم دخی سؤال ایت دیدی خالد افضل رسل اولان فخر کائنات علیه و علیهم الصلوات و التحیات سز دغنی یوقسه بزدنمی دیوب ابراهیم دخی سز دندر دیدکده یتد خالد قرآن عظیم الشان بزرک لغتی اوزرینه می یوقسه سزک لغتی اوزرینه می نازل اولدی دیدکده ابراهیم سزک لغتی اوزره نازل اولدی دیدی بعده خالد منبر رسول علیه الصلاة والسلام ویت مکرم بزدن می یوقسه سزده می دینجه سزده درار دیدی بعده خالد ای ابراهیم قانق بونلردن ماعدانه قدرشی و ارایسه ال قومه اوینه مألنی ایما و ارتق سزده ییون تریه سی و دباغلق و بز طقومه قالدی دیو الزام ایتدکده خلیفه الزامنه بمنون اولوب و کولوب ایکبسنه دخی کرام تام ایلدی (مرویدر که بنی تمیم قبیله سندن خطیلری یعنی منشی بلغاری و شاعرلری برار اوله رق خاکبای رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمره و قد یعنی ایلمچی کلوب ابتدا خطیلری حضور سعادتده عادتلری اوزره قبیله لرینک مفخرتلیرینی شامل خطبه او قودقده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمره تمام خطبه سنه قدر سکوت یور بخرامه رسیده اولدقده ثابت بن قیسه انلرک خطبه لری مداولنده انشاء خطبه ایلمشی امر یور دیر ثابت بن قیس دخی مر تجلا بر خطبه بلغیه و بدیعه انشا و قرائت ایلدی بعده شاعرلری ز برقان ابن بدر قیام ایدوب ﴿ نحن الملوك فلا حی یفاخرنا ﴾ یعنی بز کبار عربز بر قبیله بزمه مفاخره ایده من ﴿ فینا العلاء و فینا تنصب البیع ﴾ شرف و علا بزرده در و بیع یعنی ییعدر و معبد نصارال بزرده نصب و بنا اولور یا خود خلق بزه بیعت و اطاعت ایدر ﴿ و نحن نطعمهم فی القحط ما کلاوا ﴾ من العیبط اذالم یؤنس الفرع ﴿ بزنامی وقت قحط و غلاده سزده لر دن یه ییلدکری طعام ایله اطعام ایدوب انلرده فرع و جزع و موانست ایتمز یعنی دفع اولور ﴿ تلك الکرام

حرناها مقارعة ﴾ اذ الکرام علی امثالها افترعوا ﴿ اشبو تعداد ایتدیکمز مکر متلره بزر مقانله و محاربه ایله حار اولدقز بزر بودولت و سلطنت کی شایره کر یلمر مقانله ایدرلر و قنا که شاعر بنی تمیم شعر بنی اتمام ایدوب قعود ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمره حسان بن ثابت تنظیم ایله مقابله ایلمشی امر یور دقنلنده حسان قیام ایدوب ﴿ ان الذوائب من فھر و اخوتهم ﴾ قد ینتوا سنة للناس تبع ﴿ رضی بها کل من کانت سر یرته ﴾ تقوی الاله و بالامر الذی شرعوا ﴿ قوم اذا حاربوا ضروا عدوهم ﴾ او حاولوا النفع فی اشیاعهم نفعوا ﴿ سحیة تلك منهم غیر محدثة ﴾ ان الخلائق فاعلم شرها البدع ﴿ لو کان فی الناس سابقون بعد هم ﴾ فکل سبق لادنی سبقهم تبع ﴿ لا یرفع الناس ما اوهت اکفهم ﴾ عند الدفاع و لایوهون مادفعوا ﴿ و لایضنون عن جار بفضلهم ﴾ و لایمبهم فی مطمع طمع ﴿ خذ منهم ما اتوا عفوا اذا عطفوا ﴾ و لایکن همک الامر الذی منعوا ﴿ اکرم بقوم رسول الله شیعهم ﴾ اذا تفرقت الاهواء و الشیع ﴿ ایاتی نظم ایلدکده تمبیلر ربکزه قسم ایدر رز که خطیبکر بزم خطیبکر دن اخطب و ابلیغ و شاعر بکر شاعر بکر دن اشعر اولوب خطبه و شعرك یار یسنه دکل سمته یله یاقلشه مدق دیو تسلیم و ثنا ایلدیلر (مال شعر مذکور ذوائب ذائبه نک جعیدر و ذائبه ناصیه ده عادت عرب اوزره صا ابو ریلان صا جدر بونده اشراف مراد در فھر سلطان ابننا صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمرک اونجی جعیدر یعنی فھر و اخوه سندن یعنی صعونا و نزولا سلسله سندن اولان قبائلک اشراقی یعنی بنی ذیشان علیه الصلاة والسلام افندیمره حضر تلی و تابع و مؤیدی اولان اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی بر سنت حسنه بیان ایلدیلر که ناس اول طریقه تابع و سر یرت و خلقتی خفدن تقوی اولان هر بر احد اول سنت و طریقه و اول شریعت راضی اولورلر و اول اشراف بر قوم عظیم و شریفدر که محاربه و مقانله ایلدکری وقتده یا عدا دی دینی اضرار ایدرلر یا خود کندی اشباع و اتباعلرین نفع و فائده شرعییه نائل ایدرلر بو خصلت حسنه انلرده طبیعت و خلقتلرند. مر کوزه اولوب محدثه دکلدر معلومک اولسونکده خلیفک شری کندولرند اخلاق و طابعک بدع و محدثه اولانلریدر یونلردن صکره اکر ناسده سابق میدان دیانت و شجاعت اولنلر بولورسه انلرک هر سبق بونلرک ادنی سبقتنه تابعدر یعنی ادنی مرتبه سنه یتشمن یعنی درجه اصحابه تابعین واره مز و حین مدافعه و مقانله ده دست و یدلرینک ضعیف و جریج ایلدکری بنی ناس اصلاح ایده مز و انلرک ترفع ایلدکری بنی تنزیل ایده مز و قوم شولرینه ضنت ایتمزلر و کیمسه نک مالنده و طعامنده کوزلری یوقدر یعنی غنای طیبیلری واردر همان بونلردن عطف و مر جتلی متحقق اولمغه اعطا ایتدکری عقولر بنی ال یعنی قباحت ایتدیکک وقتده انلردن طلب عفوایله و برلر و منع ایلدکری فعلیده قصد ایتمه یعنی ایشلمه ز برادار یند معاقب اولورسن رسول اکرمک قوم و شیعه سنه یعنی آل و تبعه سنه هوا و هوس فرقه لری تفرق ایتدکده یعنی بدعت و ضلالت هنکامنده اکرام یعنی اتباع و انقیاد ایله تا که سلامت دارین بوله سکر دیمکدر ﴿ اما نفاضل و تفاوته اولان آثار ﴾ صاحب المستطرف دیر که رسول الله صلی الله علیه و سلم افندیمره صحابه دن خالد بن ولید و عکرمه ابن ابی جهل رضی الله تعالی عنهما یه نظر سعادت اثرلری متعلق اولدقده ﴿ یخرج الحی من الميت ﴾ نظم جلیلی قرأت یور دقلری مرویدر که مشار ایله خالد و عکرمه خیبار اصحابدن و ولید و ابو جهل ایه حقه و رسولنه اشد اعدا دن ایدیلر و علی تفسیر ایمان حیات معنوی و کفر هلاک معنویدر (احمد بن سهل رحمه الله تعالی دیمشکه ناس اوج صنفدر که سابق و لاحق و لاحق دن عبارتدر سابق شول کیمسه در که فضلده آباء و اجداد بنی سبقت ایده

ولاحق شول کیمسه در که آباء واجدانی سبقت قیامش ایسه ده فضل و کالده انله لاحق اولش
اوله و لاحق شول کیمسه در که آباء واجدادی اهل شرف و فضل ایکن جهل و نادانلی سبیلله
آباء واجدانی فضل و کالده لاحق محق و محو ایش اوله (حضرت عثمان کریمه زندن عایشه
رضی الله تعالی عنهم محدثندن ابوالزناد ایله طماع مشهور اشعب صیلر ایکن بد و صبت
و ترید سنده اولور لر ایش اشعبدن مرویدر که بن صبی ایکن سفلیته اما ابوالزناد علوه مائل
ایدی اشته ایکن غایت کاله واصل اولدق لکن اول علم و کالده اما بن طبعده دیمش (اسعد
فقیر دیر که اشو اشعب اهل مدینه دندر و عبدالله بن زبیر حضرتلر بنک معنی جیرک اوغلیدر
و کنیه سی ابوالملادر مزاج و طریف و خواننده اولمغه باشنه دائمی غلمان مدینه بریکر لری
مرویدر که بر کون بنه باشنه غلمان طولوب لکن تعجیر ایشله دفع ایچون فلان خانه ده دوکون
وار ایش نه طور رسکر دیدکده چو چو قار اول خانه به کیدوب باشندن طاغیلور لر بعده بن بونلری
صاومق ایچون بومله برتدیر ایلدم احتمال که دوکون اوله و ضیافت بولنه دبو کال طبعندن
طور مبوب چو چو قارلر ارقه سنه طاغیلور وار که خانه خالی بنه چو چو قار باشنه طو پلنوب
طاشلمغه باشلر لر ترجمه مریده عباره مستطرف * کفالت عایشه بنت عثمان * ایکن عایشه
صدیقه دیو ترجمه اولمشدر و الحال که صدیقه صدیق اکبر رضی الله تعالی عنهم کرمه لری زوجات
طبیاتندن حضرت عایشه بنک لقب مخصوصی اولدیغی کونش کی آشکار در انتهی (ابو العواذل
زکریا بن هرون نام شاعر بر برینه مخاف علی و عبدالله نام قرنداشلر احوالنده * علی
و عبدالله ینهما اب * و شتان مابین الطیایع و الفعل * الم تر عید الله یلحی علی النداء * علیا
و یلحاه علی * علی البخل * قطعه سنی نظم ایشدر که مالی علی و عبدالله الهک ینلرینی بر بابا
جمع ایدوب یعنی داد لر ایکن فعل و طبیعتلری یننده فرق عظیم وارد لر را کورمزه پسنکه
عبدالله علی به ندا یعنی بذل و سخاوت ایتدیکیچون شتم ایدر و علی دخی عبد الله بخل
وامساک اوزرینه شتم ایدر دیمکدر (عبدالله بن عبدالله بن طاهر برادری حسبه تعریضا
* یقول انا الکیر فاعظمونی * الا حبلک امک من کیر * اذا کان الصغیر اعم نفعاً * واجلد
عند نائب الامور * ولم یأت الکیر یوم خیر * فافضل الکیر علی الصغیر * شعر بنی انشا ایشدر که
خواسی یوک برادر حسین سن جهتیله کیرم بکانه ظیم ایدک دیدیکنده بندخی جوابده اکادیرمه
آگاه اول که سنک والدله اگر چه سنی یوکدن یوکندی یعنی کشی زاده سن فاما ذاتکده همت یوقدر
صغیر السن اولان مصائب وقتده جلالت ایدوب و خلقه امانه قلوب و نفعی اعم اولوب و کیر السن
اولان یوم خیره کادکده یعنی خلقک ایشنه برامدیغی صورتده او یله کیرک بویه صغیره فضل و رحمانی
اولورمی دیمکدر (قلت) ذکر اولان عبدالله بن طاهر عباسیه دولتی طرفندن مصر و البسی ایدی

الباب التاسع والعشرون

اشو بکرمی طغوز نجی باب شرف و سیادت یعنی اولوق و علوه همک فضل و مرتبی بیاننده در
(قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) من رزقه الله فذل معروفا و کف اذا ذلک
السید) پیورمشدر که سیادت و اولوق حق تعالی ک احسان ایلدیکی رزق من و اذاسر
بذل ایله اولندیغی و احسانه ترغیبی ناطقدیر (کبار عربدن قبس بن عاصه قومک اوزرینه تفوق
و سیادت و ولایتکه سبب ندر دیو سوال اولندقدده * لم اخاص احدا الا ترک للصالح موضعا *
خاصه قیلدیغیه سر رشته مصالحه یعنی تمامیه تکدیر ایتوب باقه حق بوزوایکی یوز الدم ایسه
بر یوز بر افاده دیمکدر (قلت) بعض نسخده اشو جوابی دین ابی سفیان اولوب قبسک جوابی

* یبذل القری و ترک المراء و نصرة المولى * در یعنی بن قوممه کثرت اطعام و ضیافت و ترک مجادله
و نصرت مولى ایله یعنی رضاء حق ایچون سعی ایتدیگیدن والی و سید اولدم دیمشدر (وقال سعید
ابن العاص رضی الله تعالی عنه ما شامت رجلا منذ کنت رجلا لانی لا اشته الا احدر جلین اما کریم نانا
احق من اجله و اما لیم فاننا اولی من رفع نفسه عنه * یعنی مشار الیه سن تمیزه رسیده اولدیغمدنبرو
بر فردمه مقابله سب و شتم بندن صدور ایتامشدر ز برانم مشامه اید ه حکم یا کریم یا خود لیمدر یعنی
بونلردن خالی دکدر کریم ایسه اکالازم کلان اجلاله بن سائرندن احقم یوق لیم ایسه شتم ایتوب
اندن ارفع اولمقه بن اولایم یعنی بنده لیم و دشنامکار اولم دیمشدر (معاویه رضی الله تعالی عهده
ایچلرند ه کبار قبیله دن و ابدادن ذکر کثیر اهرور ایدن اخنف بن قیس ایله عربدن برطانه
برای حاجه شامه کلوب باب مشار الیه وارد قارنده حاجی بونلره امیر المؤمننه هر کس حاجتی
بالذات افاده ایدوب آخری واسطه و شفیع قیامق امیر المؤمننک فرمائیدر دیو اخطار ایدر
و قناکه حضوره داخل اولوب حاجتله یعنی عرض ایدر لکن اخنف اصکر امیر المؤمننک اهر
و تنبیهی اولمیدی عامه اهل مملکتلمره و قوعبولان بلیاتی بیان وجهه سنی حقه طلب احسان
ایدرایدم دیدکده معاویه اخنفک اشبو بلیمانه افاده سندن محظوظ اولوب ای بابا بحر اشو اعتذار
وافاده غیر تشعارک حضاره کفایت ایتدکدنصکره غایله دخی سرایت ایلدی دیو شفاعتن
قبول وجهه سنی احسانیه مشمول ایدر (مرویدر که بر رجل اخنفه نسبه شرافت و وجهکده
صباح و حسن خلقک یوغیکن قومکه سبب سیادت و ولایتک ندر دیو استفسار ایلدکده
اخنف جوابنده * بخلاف ما فیک * یعنی بنم اولولمغه سبب سنده اولان خصلتک خلاقیله
متصف اولدیغمدر دیدی رجل هر قوم اول خصلت ندر دیدکده اخنف * ترک من امرک
مالا یعنی کما عتاک من امری مالا یعنی کلام بلیغنی دیمشدر که مالی مالا یعنی ترکدر اشته اول
ترک مالا یعنی سنک حالکی بنم صور مدیمدر و مالا یعنی به مثال سنک بنم حالکی صور دیمکدر دیوب
بلیغمانه الزام ایشدر (قلت) ومن الرائب اشبو کلام اخنف ترجمه مریده ده اخنف رجله
خطاب عتاب ایدرک سنک حال و شان و اموال و عقارکی قصد طمع ایله قلیا و قلیا ترک و عدم
التفامدر و سنک دخی فر و مایه فالماک حکمتی عز و اعتبارمه حرص و طمعکدر دیه رک جواب
تعریض ایلدی دیو ترجمه اولمشدر (بومبارک ترجمه ک عباره و املا و افاده سنی کرم قلم اصلاح
عارف دقایق عربیه پیوسته در مترجم جناباری طوبه لکه اموالی (مالا یعنی) رسمندن اله لکن
حال و شان و عقار معناری و سائر ذهنه نه سندن طمله مش یله مدک و قلیا و قلیا تعریفی ارباب
معارفنه قلیا افراغ ایدر لر بتم اشبو اظنا بندن مراد ناموس کلک فقیری استحباب اعلام رجاسیله
طعن ضمن بعض بی انصافدن وقایه در (کرم ایله بین العرب مشهور اولان عرابه بن اوس بن
قبظینک بین الناس ارتفاع شانه و سید القوم اولدیغنه بو کیفیت سیدر که عرابه مدینه منوره به
برسفرندن عودتنده یولده بلغادن شماخ بن ضرار المزنی به راست کاور صحبت ایدرک کاورکن
عرابه ای شماخ مدینه به قدومکه سبب ندر دیو صور قدده شماخ * قدمته لامتار *
دیو جواب و بر یعنی مدینه به قدوم خرمالقی ایچوندر دیدکده فی الحال عرابه شماخک یوکنی
بغدادی و خرما ایله و جینی سائر تحف ایله طولدورر اولدخی عقیده انشا ایتدیکی * رأیت
عرابه الاوسی یسمو * الی الخیرات منقطع القرن * اذا ما رایة رفعت لمجد * تلقاها عرابه
بالیین * قطعه مدحیه سنی مناقبی نشر ایتکله باعث شهرتی اولمشدر شعراک قلبی عطایا ایله
جلب ایتک ایدی اقبال اولدیغی بو حکایه دن دخی مستفاد اولمشدر مالی عرابه بن قریبی یعنی عدیل
و نظیری اولدیغی خالد خیراته متوجه کوردم محدود فضیلت ایچون بر حمله علم دیکدکده اول علمه
وست عین ایله عرابه تلقی ایدر یعنی طویر دیکر لری طوبه من دیمکدر شماخک * قدمته لامتار *

قولك معنای مدینه منوره یعنی خرما آلتی ایچون قدوم ایتدم اولدیغی ظاهر ایکن ترجمه مریده
سمت مدینه منوره به هجرت ایلده جگنی اخبار ایلدنجی الخ دیو ترجمه اولمشدر (صاحب المستطرف
دیر که اما علوهت اصل ریاست و اساس شرف و عزت اولوب اشو علوهت و شرف نفس ایل
متصف اولنلردن بری رجال عصر عباسیه دن عماره بن حزه در (حکایه اولمشکه مومی الیه برکون
منصور خلیفه نك مجلسه دخول و حضور خلیفه ده قعود ایدر اوخلالده بر رجل کلوب مقام
نظایر قیام وای امیر المؤمنین بن مظلوم احقاق حق پیور دیو استرحام ایدر خلیفه سکا کیم
ظلم ایلدی دیو استفسار ایتدکده رجل دخی حضور یکرده قعود ایدن عماره که بنم بر قعظه مدار
ده ششم اولان جفتلکمی غصب ایلدی دبدی خلیفه عماره قالی خصمکله برابر طور و ترفع اول
پیور دقلنده عماره ای امیر المؤمنین پیور رجل بکا خصم دکلدن اگر چقتلک بولک ملکی ایسه انکله
خصوصت و نزاع ایتیم کنسون السون بوقی اگر بنده کنک ملکم ایسه جناب خلافت نصا بکرک
حضورنده بو زجله بخش و هبه ایلدم امیر المؤمنین بکا احسان ایلدیکی قدر منزلت و شرف
مکانی بر چقتلک فدا ایدوب ادا نیدن برادی ایلده قیام برله عزتقری ذل تبعیده تبدیل و تغییر ایدم
دیجی منصور خلیفه کال قوت و علوهت و خلیفه به تعظیم و حسن رعایتندن وافر حفظ ایلدی
(و بنه برکون خلیفه مشار الیه حرم عصمت پناهی ام سلمه ایلده عماره نك زاهت نفس و علو
هسته دائر صحبت ایدر ایلدی ام سلمه مومی البهی نجریه و اختار قصدی ایلده منصوره الی بیک
آلتون ثنی اولان انجو تسبیحی و ربوب عماره بی احضار پیوروب هبه ایلده باقم نه معامله ایدر اگر
قبول ایدر ایسه عزیزه النفس اولما دیغی یلورزدیدی خلیفه دخی چیقوب عماره بی جلب ایدر
و صحبت اثناسی بو تحف مقوله سندندر آل سکا هبه ایلدم دیو تسبیحی اوزرینه اثار عماره اوکنه
قوبوب بران صحبت نصکره تسبیحی یرنده براغوب بالاسنیدان دائره سنه کبدر خلیفه تسبیحی اونوش
دیو برخادم قولده عماره ارسال ایدر عماره خادمه بوسجی بی بندخی سکا هبه و بخش ایلدم دیوب
اکاو برخادم کلوب المدی و بکا هبه ایلدی دیو قضیه بی بیان ایدر ام سلمه دخی بیک آلتون و ربوب
تسبیحی استرداد ایدر (قلت) مطالعه فقرانه مه کوره عماره نك تسبیحی خادم کتور دیکنده سکا هبه
ایتدم دیمه سی هر نه قدر آلدیسه ده بنه قبولدر لکن هم خلیفه به رعایت و هم علوهتمنی بیاندر فافهم
(عالی جناب و معالی نصابدن بری دخی والی مصر اتفاقم فقرایله اشارت اولنان عبدالله بن طاهر در
مصر قاهره ده ولایت و حکومتلری اثنا سنده مشار الیه عبدالله بن السرا در وننده بیکر آلتون اوله رقی
یوز کبسه اهدا و اسرا یعنی کبجه وقتی کونده رر قبول ایتوب تذکره سنه جوابده اگر هدیه بی کبجه قبول
ایتیم کوندن دخی قبول ایدر دم دیو آخرنده اقتباسا استعید بالله و ما آتانی الله خیر مما آتاکم
بل ایتیم بهدیتکم تفرحون آیتنی دخی یازر آیت شریفه مذکوره سلیمان علیه السلام بلقبسک
قبل الاهتدا حضور سلیمانی به هدیه کوندردکده قبول ایتوب بکا نبوت و ملکدن حق تعالی نك
احسان ایلدیکی اشیا سزک ارسال ایلدیکنز هدیه دن خبر لودر سزک هدیه کره بنم احتیاج
یوقدر هدیه آلوب یا خود کوندر مکله سز فرحیاب اولک دنیا متاعبله بنم آلس و یریشم یوقدر
دیو سفیر بلقبسه و یردیکی جوابی ناطقه در (واصحاب عالی همتدن بری دخی آل عباسدن
خلیفه معتصم بالله مرحومک عموره بی فتح و تسخیر ایلستنک سبینه نقل و حکایه اولمشکه
سرحدانک برندن برخاتونی کفار بر تفریب اسیر ایتد کلدن اول خاتون و امجداه و امضما
دیو فریاد و استغاثه ایتدکجه که ارمعتصم عربستانک ابلق آتلی چوقدر بزرگ لور دیو استهزای ایدر
اشو خبر معتصم واصل اولدقده فی الحال بز و جیش اردندن یتشورلر وقتا که قلعه بی فتح
ایلدکده * لیک ایتها المنادیه * دیو استغاثه سنه جواب و یرشدن (قلت) متقولدر که

خاتون مرقومه استغاثه ایتدکده نصار انک بو استهزای معتمد خلیفه استماع ایلدیکی هنگامده
النده برکاسه شربت و ارایش بونی ایتیم تاسکه سیده بی قورتار منجه دیو یمین ایدوب
تمهیر برله شربتی باشسنه تسلیم و فی الحال سراپا ابلق اتلوعسا کرجهیز و بوجه محرر
بالذات الغارایله عزیمت پیوروب ادوات محاصره بی آماده ایلده قلعه عموره بی الی بش کون
احاطه و هجرتک ایتکوز یکریمی ایتکجی سالی فتح ایدوب در حال محبس و اربوب لیک یا عماره
دیو سیده بی الندن طوتوب اخراج و شربت مذکور ی طلب و نوش و سائر اسرای مسلمینی
تخلیص و اهابسنی جله اسیر و شهری و قلعه سنی تخریب ایلده مفر خلافت غانما و سالما عودت
پیور نهضت خلیفه وقت مسعوده دوشمنیکی متجمین بغدادک زارجه لرنده یازلش ایدی غانما
عودتده ابوتماک تهتبت فتحه دائر نظم ایلدیکی قصیده نك مطلعی اولان * السیف اصدق
انباء من الکتاب * فی حده الجدیدین الجدواللعاب * زارجه مذکور لک حکمی تخلفنه تعریضدر
فلیحفظ (و عموره بعض توار یخده انقره اولمق اوزره محرر در خلیفه مشار الیه آل عباسک
سکر نیجسدر سال عربینک ایتکوز یکریمی یدی شهر ربیع الاولنک اون سکر نیجی کبجه سی وفات
ایلندر طاب ثراه (اصحاب همت و ارباب عفتدن بری دخی سعد بن عمرو بن العاص ایدی
مرویدر که مرض موتنده نیچون آه و این ایلده مسترح و طبیبه علت و مرضکری افاده و اشعار ایلده
مداوات ایتمز سکر نیدنلکده اما جرع و این ایلک عار و تقیصه در حق سبحانه و تعالی بندن جرع
و فرعی استماع ایلده دن حیا و ادب ایدر رم اما علت و ابتلا می طبیبه افاده دخی فی حاصلدر و الله
تعالی دیکرک حکمیه حکم ایتمز دیلرسه نفسمی فضل و کرمبله امسالک و ایلدر دیلرسه امانه
و افنا ایدر دیمشدر (کبر نفسده روایت اولنان حکایات ندر که قبس بن زهیر کال فقر و فاقه
اصابت ایتشیکن علونفسندن حالتی بر احوه آچه میوب طاغرده حنظل یعنی ابو جهل فار پوزی
دیدکلری آچی نیا پیوب علت جوعدن فوت اولمشدر (بین العرب شرف و ریاست و علو
همتدن معدود اولان خصا لدن بری دخی دود مائه التجا و جوارینه اتنا ایدنلری یعنی دخیل
دوشنلری جایه در قبائل عرب بو خصوصلری اوزرینه دن و حق واجب یلوب محافظه ایدرلر
(مرویدر که ابوسفیان بن حرب به رکیمه تزول ایدوب سایه سنه التجا و جایه سنه استعاذه ایلده
او کیمسه به خطاب ایدوب ای کیمسه بزه جواریتی اختیار و دار و خانه مرئی ایشار ایلدک دیدکدن
جنایت صدور ایدر ایسه ضمان و دینی اوزریمه در و سکا جنایت اولنور ایسه ولیمه جنایت اولمش
کبی سعی ایدر دم دیر ایدی (شاعر فرزدق پدیری غالب بن صعصعه نك قبرینه دخی التجا ایدنلری
استصحاب ایدوب اکرام ایدر ایدی مومی الیه شعر و نظمده مهاجانه مائل اولوب بنی جعفر
ابن کلابی هجوا یمکله قبیله مذکوره دن برخاتون بنی اسمعی تصریحله هجوا یتسون دیو خوف
ایتمکله بدر نك قبرینه دخیل دوشمنیدی اول خاتونک اسم و نسبنی ذکر ایتوب فقط * مجوز
تصلی الخمس عادت بغالب * فلا والذی عادت به لاضیرها * دیمشدر مال بیت اوقات خسته
مفروضه بی ادا و اقامه ایدر یعنی مسلمه بر امریه مجوز غالب بن صعصعه به التجا ایلدی دخیل
دوشد بکنک یعنی بابامک حقیچون اکا ضررم طوقماز یعنی هجوا یتیم دیمکدر (مروان بن ابی
حفصه جواریتی جایه ایدنلری مدح و ثناءه شویبتی نظم ایتمشدر * هم بمنعون الجار حتی کائما *
جار هم بین السماکین منزل * مالی انار کندولرینه دخیل دوشنلری قور قدقلری ضرردن منع
وو قایه ایدرلر جارلری شولکونه محظوظ اولورلر که کائناتلر ایچون آسمانده اولان سماکین دیدکلری
یلدزلر یننده منزل وارد دیمکدر (قلت) سبنک کسری ممک فتحبله ایکی یلدزدر یرینه سماک اعزل
و دیگرینه سماک راح دیرلر اعزل منازل قردندر علی قول بونلر اسدک ابلقاری مثابه سنه در

حکایه اولشکه حجاج خاندان عربدن یزید بن مهلبی اخذ ایدوب اموالی مصادره و کندوبی سجنه
القایله عذاب و معاقبه ایلدکده یزید بن مهلب زندان مأمورلرینه ملاطفه و وافر مال اعطا
ایله اسماله ایدوب سجن حجاجدن سجنانه بالمعیه هرب و فرار و شامده امویه ملوکندن ولید بن
عبد الملک قزنداشی و ولی عهدی سلیمان بن عبد الملك بن مروانک دائره سنده قرار ایدر اول
دخی هزارا کرام و احسان ایله نزدنده نهائی اقامته رخصت و پر وقتا که حجاج قضیده خبردار
اولدقده ولیده ماجرای رقیم و تحریر و باقی رأی سرکد و دیواشعار ایدر ولید دخی بو خصوصده
قزنداشی و ولی عهدی سلیمان تو بیخ کونه امر کوندروب یزیدی طلب ایدر سلیمان دخی
یزید بن مهلب خانه مه التجا ایتدی و طرفزدن استیان ایتکله امان و بریلوب دار بمرده ایقا
ایلدک حجاج بوکا بغیر حق سوه قصد ایله تعذیب ایدوب درت بیک کره بیک درهمن اخذ ایله
تقریم ایتیش و اوج بیک کره بیک درهم دخی طلب ایدر ایش بکا مستحیر اولدی اول مبلغ مطلوبی
بن ضامن امیر المؤمنین فضل و کرم اهلیدر بنی ضیفمک یانده بحجوب ایتسون موی ایله واجداد
و انسابی خانه دائرک اصدقاسی واجداد فحائمک نهم پرورده سیدر بنده کز امیر المؤمنینک اعداسی
استحباب ایتکله موجب عتاب دکم دیورجانامه تحریر ایدر وصولنده مرانسه عدم مساعده
کوستروب یزیدی مقید اوله رق کوندروب تکرار امر ارسال ایدر سلیمان واصل اولدقده سلیمان
دخی یزید بن مهلبک و کندی فرزند ی ابوبک ایاقلرینه بوقاغی کوروب بر برینه ربط و اشته
امر یکر اوزره یزیدی کوندردم لکن قزنداشک اوغلی ابوبی دخی اکا ایاقداش ایتدم و اوچجی
ایاقداش لری دخی قزنداشک بنده کز سلیماندر اگر یزیدک قتلنه اراده یور یورایسه الله حقیقون
ایتدا ایوبدن باشله بعده یزیدی انلردنصکره بنی قتل ایله دیور عریضه تحریر ایدر وقتا که
یزید بن مهلب ایله قزنداشی اوغلی ابوب زنجیر و احده مقید اوله رق و ایدک حضورینه اداخل
اولدق قزنده برادرزاده سنی بو حال اوزره مشاهده ایدنجه استحباب و حجابدن باشی اکوب بر سلیمان
اسانت و بو حالت قضیه به برادق دیوروی ترخ اراز ایتدکده یزید بن مهلب استرجا و اعتذاره
فرصتیاب اولوب حضور ولیده تبرئه ذمت و حجاجک ظلم و تعدیسنی حکایت به اشدقده ولیدای
یزید عذرک مقبول و حجاجک ظلمی زدمده مقطوعدر تطویل مقوله حاله حاجت یوقدر دیور
عفو بنی اشعار وقید و سلاسل ازاله و هر برینه کلی انعام و احسان ایله اعاده و حجاجه دخی من
بعذر یزید بن مهلبه تعدی ایتیمه سن دیوتنبیه نامه ارسال ایلدی یزید نزد سلیمانده اعلاى مراتب
وافضل منازل بولشد و الله تعالی اعلم (حکایه اولشکه طائفة شیعه دن بر مفسد آل عباسدن
مهدی خلیفه نک اوان خلافتلرینه نهائی بین الناس اناره فتنه ایله فساد دولته سعی ایلدیکی
مهدی خلیفه نک معلومی اولدقده اطراف و اکافه باو امر رجل مر قومی تجسس و اخذ ایدوب
ایان ایده نه یوز بیک درهم صله و عطیه احسان اولنه جفئی اشاعه و اعلان ایلدیکی ائاده
بر کیمسه بغدادده اول رجل خائنه مصادفه و اخذ ایدوب حیانتدن مأیوس اوله رق آخذر قوم ایله
دیوان امیر المؤمنین کیدر کن یولده کرم و سخا ایله مشهور جهان اولان ابوالولید معن بن زائده به
راست کلدکده امان یا ابوالولید اجرنی اجارک الله دیور دخیل دوشر معن دخی اخذ ایدن کیمسه به
بونکله یکنکرده نه ماجری وارد دیور صورار قضیه بی نقل ایتدکده صالو یریدی آخذ دکلیمجه
کولدر بنه زور ایله آخذک الدن آلدروب و ککند و آتک ارقه سنه بندروب شیعی بی خانه سنه
کوتورر رجل مأیوسعودت و امیر المؤمنین حادثه بی حکایت ایدنجه امیر المؤمنین فی الحال غضب
و غضب ایله معن بن زائده بی احضار و بنم خلاف امر اوله رق بر مفسدی حایه می ایدرسن
و بندن سکا اجازتمی صدور ایتدی دیور عتاب اظهار ایتدکده معن دخی نعم یا امیر المؤمنین جنانکزه

انقیاد و اطاعت و خلافتکده اولان اشخاصدن یرکونده بش بیک نفوسی سنک یولکده قبل ایلدم
ودخی بونک کی ایام سابقه لده نیجه نیجه برار قلدرد بولندم نزد دولترکده بر نفسی قورتاره جق قدر
اعتبارم یوقیدر دیکده مهدی خلیفه استحباب ایله باشی اکوب وافر ناملدنصکره ای ابوالولید سکا
دخیل دوشوب استحباب ایلدیکی بنده استحباب ایتدم دیدکده معن ای امیر المؤمنین بنده که
التجا ایده نه میل و رغبتکز اولدیفته قطع و جزم انعام و احسان بیورمکن ایله حاصلدر عطیه
یهیه کز ایله التفات ییورک دینجه امیر المؤمنین اورجل بی جان جانی به الی بیک درهم اعطاسیله
امر بیوردقده بنه معن ای امیر المؤمنین خلفا و امرانک عطایا و احساناتی قولک جرایم و جنایتلری
مقدار بنه مماثل و معادل اولور رجل مر قومک جنایت عطیه سی اولدیفندن مقابله سنده احسان
دخی عطیه اولق لایق و سزادر دیدکده معاقب امیر المؤمنین یوز بیک درهم اعطاسیله امر بیورروب
معن منزله رجوع و رجل مر قومده عطیه بی اعطاد نصکره مساخط و مغاضب خلفاده بردفده
دخی بولنماسنی تنبیه ایدوب اولدخی استغفار و تسنن ایتشد (اهل شرف و سیادتدن بری دخی
برادر حضرت کرار جعفر بن ابی طالبدر رضی الله تعالی عنهما صباوتنده ای پدرم قومشور یزیدک
اکل و تناول ایله ایلکه قدر تیاب اولمادیغی اطعمه بی اکل و تناولدن استحباب ایده رم دیدکده پدر لری
استحسان ایله اوغلم سنده جد اعلام اولان عبد المطلبک اخلاق حسنه سی ظهور ایده جکئی
مأمول ایدرم دیمشدر (منقولدر که عربدن برینک خانه سی حولیسنه چکر که دوشر اهل قبیله
کلوب چکر که بی دوشر مک استدلرند و الله دخیل دوشنی و برم دیور استحباب ایتکله صاحب
خانه به بحیر الجراد لقب اولمشدر که علی قول اول بحیر بین العرب مشهور اولان ابوحنبلدر
(قلت) چکر که نک اکل و اباحتی خصوصی کتب فقهیه حنفیه دن ککور یله

الباب الثلثون

اشبو اتوزنجی باب خیر و صلاح و سادات و صحابه و اولیاء و صالحین و فضائل و کالاترینی یانده در
رضی الله تعالی عنهم (صاحب مستطرف بو بابی اعلم ایله تصدیق ایدوب دیر که حضرت سلطان
سر بر لولاک و مشرف خطاب تعظیم نصاب و ما ارسلناک صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم
حضرتلرینک سلسله امتدن بلکه اتم سابقه دن افضل خلق بر وجه اجاع ابو بکر الصدیق
بعده عمر الفاروق بعده عثمان ذوالنورین بعده علی المرتضی رضوان الله تعالی علیهم
اجعیدر مشارالیه حضرتک فضائل و کالاتی اکثر من ان تحصر و اشهر من ان تذکر در
دیلدیکی تصرفه قدر و اجانه جدیر اولان خدایه قسم ایدر که انلر خلفاء راشدین سند العالمین
وسید العالمین و ائمه مسالین و ندمای یزم فیض جزم سلطان الانبیاء و المرسلین اولوب (اصحابی
کالتجوم باهم اقتدیتم اهتدیتم) وفق شریقیجه هر بری هادی سبل شریعت و مقتدای
توفیقات اتماخی خیر امتدر بزر جله سنه مودت و محبت و استرجاء شفاعتلیله اغنام ایدر ز
حق سبحانه و تعالی حضرتلری محبتلیله امانه و زمره لنده حشرلیله کرم و رحمتی افاضه ایله آمین
(ثانی چهار یار کزین ده بری بوقطعه بی نظم ایتشد * حب النبی و حب الصحب
مفترض * اضحوا لتابعهم نوروا برهانا * من کان یعلم ان الله خالق * فلا یقول فی الصدیق
بهتانا * ولا یسب ابا حفص و شیعتهم * ولا الخلیفه عثمان ابن عفان * ثم الولی فلانسی المقاله *
هم الذین بتوا للذین ارکانا * بهم عماد الوری للذین کلهم * جازا هم الله بالاحسان احسانا *
مألی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه و اصحابه محبت هر مسلم اوزر بنه فرض عیندر
بو ذوات کرام تابعلرینه نور و هدایت و برهان اولدق لری حائده ضعی وقتنه داخل اولدیلر یعنی
بونلر تابع اولان مسلمینی ظلمت شکو کدن فضای نور ابقانه اخراج ایلدیلر بر کیمسه الله تعالی نک

خالق اولد بخت اعتقاد صحیح ايله معتقد اوله یعنی مسلمان اوله ابو بکر الصديق حقنه بهتان وافتراه
وابا حصص عمر واثا عنه وحلیفه ثالث عمان بن عفانه سب و شتمه اجناسار اتمز و خلفه ثلاثه دن
علی ولی الله له سنه قول صادق اونومه یعنی مدح و ثناء و ترضیه ايله یونلرک مجموعی قصر دینه
چار ارکان لر الله تعالی انلرک دینه اولان احسان یعنی خدمت لری مقابله سنه ﴿هل جزاء
الاحسان الا الاحسان﴾ مصداق شر بفنجه مجازات خیریه ايله احسان ایلسون دیمکدر
(ابوهریره رضی الله عنهن روایت اولند بخ اوزره رسول مجتبی علیه اکل الصاوات والنجایا
(من اصبح منکم اليوم صائما قال ابو بکر انا قال من اطعم منکم اليوم فسکینا قال ابو بکر انا قال من عاد
منکم اليوم مریضا قال ابو بکر انا فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما اجتمعن فی احد الا دخل
الجنة) یور دیلر مال شریقی بر کون حضرت فخر کائنات علیه النجایا واصلوات افندیمن
مهر احسابه سزل دن قنجه بکون صائم اوله رق صباحه داخل اولدیکن یور دقلرنده
میانلرندن ابو بکر الصديق رضی الله تعالی عنه یار رسول الله بنده کن داخل اولدم دیدی یته
رسول الله بوکون عبادۀ مریض یعنی خسته نک خاطر بی واروب صور مق قنجه بکون واقع
اولدی یور دقلده یته ابو بکر الصديق بن دن واقع اولدی دیدی یته رسول الله افندیمن اصلا
برسنه یه مالک اولیان بر فقیری بوکون کیم اطعام ایلدی یور دقلده یته ابو بکر بنده کن دن
واقع اولدی دینجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن بو خصال حسنه قنجه کیمسه ده
جمع اولور سه البتہ اول کیمسه جنته داخل اولور یور دیلر دیمکدر (مسکین لغتده اصلا برسنه یه
مالک اولیان یاخود الله بو لنان کندویه کفایت ایمان کیمسه یه دینور (رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم) لوکان بعدی نبیا لکان عمر) یورده شد مال شریقی بن دن نصکره نبی بعث
اولنقی فرض اولنسه عمر مبعوث اولوردی دیمکدر اشته بو حدیث شریف فضلیت حضرت
عمره الدلر (حضرت فاروق اوان خلافتلرنده ملک روم ايله غزا قصدینه شامه طوغری
عز یتلری رومدن طوبواوب احوال موکب اسلامیه بی تجسس غرضله قرناى ملکدن بری
ارسال اولنور شخص مرسول حضرت عمری طور سبنا ده بواوب شول حالده مشاهده ایدر که
ارقلرنده قویون تویندن منسوج بریمالی جبه اولوب وراکب اولدقلری فرساک اکرى فاشنده
برطوره اصیاب اول طوره دن قوری اتمک پارچه سی چیقاروب وینزه مسح ایدوب تناول
میورمه قده و تاب آفتابده چادر وشمسه سز کروب عساکر اسلامیه بی ترتیب و سائر مقتضیات
احواللری رؤیت ایتکده اولدیغنی مشاهده ایدوب فی الحال شخص مرسول دونوب عطفی
باشنده متبصر برکشی اولمغه ای ملک روم بزم بویه مقدم و مقدم شدايد سفریه یه تحمل
ذاتله حمار به به طاقت یوقدر همان مطلوبی هر نه ايسه و برو ب مصالحه اوله لم دیو
وصف وراى ایتشد فی الحقیقه واروب اولکای شافی تماما وزمان خلافتده مصر و عراق
عجمی و سائر دیاری فتح ایلدیکی علی التفصیل توارینده مصر حدر مر اجعت یور یله
رضی الله تعالی عنه (اما امیر المؤمنین عثمان ذ والنورینک فضا ئلی ککثیره و مناقبی
مشهوره در قرآن عظیم الشانی جامع در و ملائکه رحان مشار البهتد استجیای ایدر ایدى
(جمع بن عمیر روایت ایتشد که ام المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها منور جامه
اولدقلری حالده بالاسنیدان حضور عفت ظهورلر یته واروب رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
افندیمنه زیاده سوکلی کیم ایدی دیو وئالده کریمه محترمه لری فاطمه الزهراء رضی الله تعالی عنها
ایدی یور دیلر رجالدن سوکلیلر بی سوال ایده رم دیدیکمه زوج مثا البهائی یعنی علی المرتضادر
فریاد ذات علی المقدار نیجه سوکلی اولماسونکه کوندلری صائم و کیمه لری قائم اولوب

دم اطیب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ید علیه لر یته سیلان ایلدکده اول ماده حیات
دل و جان دهانته رد ايله شرب ایشیدی یور دی بعده چونکه بو ذات علی الشانک قدری عند
الرسول بویه ایکن یاسزی وقوعبولان هائله یه یعنی وقعه جله جرأته سبب نه اولدی دیدیکمه
حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها کوزینی دستمالیه اورتوب بکای ندامت ریزان ایدر که اکا
سبب تقدیر منع التییر خدادار دیو اعتذار یور دی دیمشدر (مر ویدر که حضرت علی بی معاویه
رضی الله تعالی عنهما ضرار بن خضرة الکثنانی به بکا وصف و تعریف ايله دیدکده اول امرده
لمضالعه استعفا ایتدی تکرار توصیفی الخاح و ابرام ایلدکده چونکه حقیقی متصف اولدقلری
صفاتنی استه یورسن اشته والله العظیم حضرت علی الکرار * بعید المدی و شدید القوی * یعنی
مقامنک غایتی بیکران وقوت ظاهریه و باطنیه سی شدید و بی پایان * یتفجر العلم من جوانبه *
یعنی چشمه سار ذات در بار کالارینک هر جانبندن کوثر علم و عرفان منفجر اولور * وتنطق الحکمة
من نواحیه * یعنی ظاهر و باطنندن حکمت و کرامت نطق ایدوب ظاهر بواور * يستوحش من
الدنيا و زهرتها * یعنی کافه تمتعات و مستلذات دنیا دن مجتنب و متوحش * يستأنس باللیل
وظلمته * لیل و ظلمتیه مستأنس یعنی تا بصبح نور عبادتله شب دیجوری ضیاد ایدر ایدی (وکان
والله عز العبرة طویل الفکره بقلب کفه و یعاتب نفسه یعجبه من اللباس ما قصر ومن الطعام
ما خشن * یعنی والله که حوادث کونه دن عبرت المسی یاخود درگاه آله ده اشک نیازى و فکر
و مرأبه سی جوق و دائم و کال تقوی و انکسار تضرعدن اوچلر بی دوندر یعنی الارینی اوغوشدیر
ونفس نفیسنه عتاب ایدر یعنی مجاهد اولوب البسه نک فیضه سی و اطعمه نک بطی الهضمی
مستحسنى یعنی زهد اطعمه لذیذیه رغبت یور مر ایدی * کان والله یحیینا اذا سألناه و یا یتنا اذا دعوانا
و نحن والله مع تقریه لنا وقریه منا لانکلمه هیبه له بعظم اهل الدین و یحب المساکین لا یطمع
القوی فی باطله و لایأس الضعف من عدله * یعنی خدایه قسم اولسونکه معتاد لری برسنه بی
کندودن سوال ایلدیکن ده کال بخرو و تواضعلرندن همان جوانبی و یر و وحل ایدر و دعوت
ایتدیکنزده کرک غنی و کرک فقیر اوسون اجابت ایدوب کلور و حقه سوکند که بزلری کدویه تقریب ایتمش
و بزم دخی ذاته تقریم و ارا بکن یعنی تکلیف سز اولوب هر بار حضور لرنده بولنور کن کال مهاتلرندن
زنده نکلمه قادر اوله مزدق اهل علم و دینه تعظیم و مساکین و فقرانی محبتله تفخیم ایلر ایدی
عدلی شویله ایدر که اهل اقتدار باطله جرات ایده من وضعفا دخی عدلندن مأیوس دکل ایدی
یعنی احقاق حقه لوم لائمه و خاطره کوکله باقبوب همان اجرا یورر ایدی * فاشهد الله لقد رأیته
فی یوم موافقه و قد ارخی اللیل سدوله و غارت نجومه و قد من فی محرابه قابضه اعلی الحیه یحمل عمل
الخائف و یبکی الحزین فکانی الان اسمعه یقول * و خدای ذی الجلاله شهادت ایدر که اول علی
الشانی بعض عبادتکاهنده کورده که صباحه قدریدار اولوب لویه لطیفه لر بی دست مبارک لر یله قبض
ایدوب خائف اضطرابی کی مضطرب اوله رق و حرینک بکاسی کی بکایده رک مناجات ایدر ایدی
کمال تأثیرندن شمدی ایشدر کی قولاعنده در که مناجاتنده * یا دنیا یا دنیا ابی تعرضت ام الی تشوقت
هیاهات هیاهات غری غری قدایتک ثلاثا لارجعه لی فیک فعمرك قصیر و عیشک حقیر و خطرک
کبر آ من قلة الزاد و وحشة الطريق * یعنی ای دنیا ای دنیا سن بکاء و جاجی ایدرسن بوقسه اشتیاق
و محبتی ایله هم سنک اغرارک بعیددر بعید در اینم غیری الدات بن سنی رجعتی صحیح اولماز صورنده
اوج طلاق ايله تطلق ایلدم عمرک قصیر و عیشک حقیر و بیه و خطرک کبر در آ زاد آخرک قلندن
و طریقک خطر و وحشتندن یورمش ایدی * فو کفت دموع معاویه ما یملکها علی حیه و هو یسحقها
وقدا احتق القوم بالبکاء و قال رحم الله ابا الحسن کان والله کذلک فکیف حزنک علیه یا ضرار *

وقتا که ضرارک باوصاف جلیله سی معاویه به تأثیر ایملک ایل کوزلرینک یاشی متصلا سبله رکه ضروری خلیفه سته طمله یوب وحاضر بولنانلردخی بوغبله یازوب پس معاویه باری تعالی ابوالحسن یعنی حضرت علی به رحمت ایلسون والله اول ذات محترم وصف و تعریفک کبیر امدی ای ضرار اوذاتک فقد انته حزن و تأسفتک نه کیفیتده درید کده * قال حزنی علیه والله حزن من ذبح واحدها فی جبرها فلا ترق عبرتها ولا تسکن خبرتها ثم قام فخرج * ضرار دخی جوابنده بنم اول ذات ملکی الصفاته حزنم آنوش تریه سنده اولان اولادینک بری ذبح واهلاک اولنان خانوک حزنی کبیر که وفاته قدر قطرات چشمی منقطع و حیرتی ساکن اولماز یوب بعده قالمقوب مجلسدن کتدی رضی الله تعالی عنهم (قلت) من ذبح واحدها الخ * عباره سنک مفهومی عاجزانه بوجه محرر یازلدی معنای دیگری واریسه کاره اشارت مطالعیندن رجا اولنور (مر ویدر که فی سبیل الله تعالی سل سبقت ایدنه کتداسی ز بیر بن عوامدر شویله که برکیجه اهل مکه نبی ذیشان قتل اولندی دیو صیحه ایند کلرنده حضرت ز بیر کمال محبت دینه و غیرت لرندن بجله ایله جامه خوانندن صحرایوب سینی یدنده اوله رفی کیمندن عریانا طشره به خروج و بو حالده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمزه ملاقات ایدر حضرت برکزیده کائنات بونه خالدر یا زبیر یورد قنده شویله برصدای موحش ایشتدم دید کده رسول مجتبی علیه اکمل الصلوات والتحابیا ای زبیرنه بی مراد ایدنه رکه چیقندک یعنی صیحه کاذبه مذ کوره علی فرض اگر صیحه اولیدی نه ایشلیه جک ایدک یورد قلرنده زبیر یار رسول الله قادر اولدیم مقدار کفاری قیروب انتقام ایدنه جک ایدم دید کده اول مفخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم آزار شر بفارینی احسان یوروب انکله تستر دنصکره قوجا قلوب ای زبیر سن بنم حوار یمن دیو احسان و تلطیف یوردیلر (حواری مطلقا و بالخصوص ناصرا نیبیه معنا سنده در حضرت عیسی صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه صحابه حواریون دیدکاری بو معنایه در (اوزاعی روایت ایتمشدر که زبیر حضرت تلیرنک بیک عدد عبد مملوکی اولوب هر بری ضریبه ایدیلر و ایلردن حاصل اولان مال تجارتک برد رهنمی صند و قته قوموب جله سنی حق رضایچون تصدق ایدر ایدی والتیوزیک درهمه خانه منی بیع ایلد کده کتیه سیله تعظیما ای بابا عبدالله بونده الداندک اولمقداردن زبیرده دکر ایدی دید کلرنده الداندم شاهد اولک که بن اتی یعنی بی ای خانه بی صدقه و جهاده صرف ایدنه جک دیوب فی سبیل الله صرف ایلدی رضی الله تعالی عنه ضریبه کسبه مأذون اولان عبد در (روایت اولمشکه یوم احدده جبرائیل علیه السلام هبوط و نزول ایدوب یا رسول الله جنابکی ظهیرنه جل ایدوب کتورن کبیر دبیجه طلحه در یورد قلرنده بندن اکاسلام ایدوب تبشیر ایله که یوم قیامتده بن اتی کوزه دوب احوال و شداندندن باذنه تعالی تخلص ایدنه رم دیوب وینه یار رسول الله جانب یمکنزده بولنان کبیر دبیجه مقداردر یورد قلرنده حق سبحانه و تعالی اکامحت ایدوب و سیزک دخی اکامحت کزله امر یورد مشدر و پیشکا هکرده طوروب اعدادن ذاتکزی وقایه ایدن کبیر دید کده عمار در یورد قلرنده عماری جنتله تبشیر ایله * حرمت النار علی عمار * یعنی عمار اوزرینه نار جهنم حرامدر دیدی (مر ویدر که رسول کائنات علیه افضل الصلوات افندیمرک زدنده جبرائیل علیه السلام اصحابدن دحیه الکلبی رضی الله تعالی عنه صور تنده متملا طوررل ایکن ابوذر رضی الله تعالی عنه پیغمبر یمن علیه الصلاة والسلام مشه و لیلرینی مشاهده ایتمکله سلام و یرمیه رکه مرور ایلدی جبرائیل علیه السلام شومرور ایدن ذات ابوذر در اکراسلام و یرمه ایدی رد ایدر ایدم دیچک رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یا جبرائیل ابوذری یلور مبسک یورد قلرنده جبریل سزی حق نبی بعثت و ارسال ایدن ذات اجل و اعلا به قسم ایدر مکه ابوذرک قدر و منزلتی یدی قات گوکلرده یر بوزندن

اشهر و اعرفدر دیدی رسول مجتبی علیه اکمل الصلوات والتحابیا حضرت تلی یا جبرائیل بوزینه و منزلته ایله نائل اولدی یعنی حکمتی ندر یورد قلرنده جبرائیل علیه السلام دنیای دنی و خطام فانیدن زهد و اعراضی سببیه نائل اولدی دیدیلر (لاحقه لاسعد الفقیر) صاحب صحت و مصاحبتدن مشتق اولوب مطلقا برنسنه ملازم اولانه دیرلر و صحابی اهل حدیث و سیرا صطلاحا برنجه پیغمبر یمن صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمزه یقطه ملاقات و ایمان ایدوب دنیادن ایمان اوزره اولدینی حالده کیدن ذاتر کلیات کفو یده ولد اعمی دخی اولور سه ابن ام مکتوم رضی الله عنه کبی دیمشدر امدی هر نه قدر مؤمن اولد قدر نصکره نعوذ بالله موتندن اول ارتداد تحال ایدوب کرکسه زمان سعادت نبویه و کرکسه اول سرورک ارتحال لرنده نصکره اسلام رجوع ایدنه اصحابدن معدود در بوسورنده برکیسه صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمزه ملاقات ایجه یاخود کفری حالنده ملاقات ایدوب بعد الملاقات مؤمن اوله یاخود ملاقات ایدوب بعده العیاذ بالله تعالی ارتداد ایدوب احوال ضلالت اشتغال ایله هالاک اوله اصحابدن دکلدر لکن علما ملاقات خصوصنده تردد ایتدیلر که ملاقات ظهور نبوتدن اولمی اولمی یاخود اعمیدرا عم اولدینی تقدیرجه زید بن عمرو بن نفیل و ورقه بن نوفل و بحیراء راهب که بونرقیل مأموریه التبلیغ سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم ایله شرفیاب ملاقات اولوب نبی آخر الزمان اولد قلرن تصدیق ایدوب قبل ظهور الدعوه دنیادن کتشلردر جله صحابه به داخل اولور که بونلری ائمه دن معرفت صحابه ده تصنیف کتاب ایدن جمع کثیر کتابلرینه درج ایتمشدر و بعضیلری ذکر لرندن سکوت ایدوب صحابه دن عدا یتدیلر لکن محدثین کرامدن روضه الاحباب صاحبی عطاء الله الملقب بجمال الحسین قدس سره دیمشدر که ظاهر اولان حین ظهور نبوتده ملاقات اولمقدردینه علما ملاقات حین عقل و تمیزده اولمی یاخود اتدن اعم اولمی شقلرنده اختلاف ایتدیلر کلیات کفو یده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمرک حذک یعنی طعانی جنبیوب اغزیه وضع ایلدکاری و وجهنی مسح ایلدکاری غیر غیر اولان صبیان بعضه کوره صحابیدندر و بعضه کوره دکلدر دیو محرردر (وبنه علما اسم صحابی نبی آدمه می مخصوصدر یاخود ملائکه کرام و جنه دخی شامیلدر شقلرنده اخلاف ایلدیلر جمال الدین مشارالیه دیمشدر که راجع اولان جنه دخی شامل اولمقدردر بر پیغمبر یمن صلی الله تعالی علیه وسلم انله دخی مبعوث طائفه مرقومه دن اول مبعوث ثعلبیه صلی الله تعالی علیه وسلم ملاقات و ایمان ایدنه صحابیدن معدوددر امام ملائکه کرامک صحابه دن معدود اولملری مسئله سی اهل اصول یتلرنده مختلف فیهادر راجع اولان ملائکه به مبعوث اولما قدر امیر ذاتک صحابه دن اولسنی ابو بکر و عمرو عثمان و علی و بقیه عشره مبشره رضی الله تعالی عنهم کبی یا تواتر یاخود تواتر دن درجه سی قاصر اولان استفاضه و شهرت و یاخود صحابه دن بعضیسنک اخبار بیه و یاخود صحابیدن اولدینی ادعا ایدوب و دعواسی عادتا ممکناتدن اولمی و یاخود ثقات تابعین صحابه دن عدا یتک شقلریله یلنور هجرتک بشیوز یتش طقوز سالتدنصکره اصحابدن اولدینی ادعا ایدن ربیع بن محمود ماردینی والتیوز سالتدنصکره دعوا ی صحبت ایدن رقی بن کوبال بن رقی هندی و یدییوزدنصکره ادعا ایدن معمر نام کیسه لری اهل حدیث و سیرک اکثری تزییف و تکذیب ایدوب بعضیلری تصدیق صدقده اولمشدر در تفصیلاری کتب سیر و طبقاتده مندر جدر مراجعت اولنه * بیان عدالت و فضائل اصحاب * معلوم اوله که صحابه کرامک باجمعه بر خصوصیتی واردر که اول خصوصیت سائر آمده بولماز و خصوصیت مذ کوره انلرک یکان یکان کیفیت عدالت لرندن بحث اولنجه رقی بالجمله عدلدن معدود اولملریدر مکر که برینک فسق و فجور و خلا فدر رقی شرعا ثابت اوله بود دخی بوجه یقین ثبوت یافته اولمادیقندن باشقه

برکت صحبت رسول ایلله صلی الله علیه وسلم انلرک اسباب فسق و فحور و عدم مروتن مصون
و محفوظ اولدقلری در کارد حق سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن مجیدنده * کتم خیرامه
اخرجت للناس نامرون بالمعروف و تنهون عن المنکر * و كذلك جعلناکم امة وسطا *
و انما یقون الاولون من المهاجرین و الانصار و الذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم
ورضوانه و اعدلهم جنات تجری تحتها الانهار خالدین فیها ابدًا ذلک الفوز العظیم و رضوان
من الله * پیورمشدر که نصوص مذکوره فضائل اصحابی و اول فرقة ناجیه تک صفت
خیریت و عدالت ایلله اتصافتر بنی میندر مفسرینک تحقیققرنجه وسط عدل معانسه در و مخاطب
اصحاب کرامدر و نصین اخیرینده اولان رضا که جناب واجب الوجودک عزوجل خشنود اولسندن
عبارتدر بوندن اعلی و افضل مرتبه اولمادیغی ظاهر در که خبر ده (احل علیکم رضوانی
فلا اسخط علیکم ابدا) و رودایتشدر که بوافضلیتی خبر و بر سابقون اولوندن مراد بعضه کوره
اهل بدر در که بشیور اوتوزذاتدر (و بعضه کوره یک یوزدن عبارت اولان اهل بیعة الرضواندر
بیعت رضوان هجرتک النبی یلنده عمره حدیبیه ده قرب مکه ده شجرة سمره التند و وقوع
بولشدر) و بعضه کوره سابقون اولون نمازی قلیتین یعنی مکه و بیت المقدسه متوجه قیلانلردر که
ابتدای بعثندن هجرتک ایکنجی سالت قدر قبله بیت مقدس ایدی سال مذکورده و حی الهی ایلله
مکه یه تحویل اولندی (و بعض علما سابقوندن مراد جمیع اصحابدر و المهاجرین و الانصار السابقون
الاولون یاندر و التابعین لهم باحساندن مراد قرن اصحابد نصره کلنلردر دیمشدر) صاحب
روضه الاحباب دیمشدر که محتملدر که سابقین اولین دن مراد صحابه دن مضمار اسلامده احرار
قصبات سبقیورن و طریق ایمان و عرفانی اکفاء و اقراقی اوزره تقدم ایدن ذات اولوب
و التابعین لهم باحساندن مراد سائر صحابه اوله انتهی واحادیث نبویه دن (خبر الفرون قرنی
ثم الذین یلونهم و لا تبوا اصحابی فوالذی نفسی بیده لوان احکم انفق مثل احد ذهابا بلغ
مداحدهم و لا نصیفه و) الله الله فی اصحابی لا یخذوهم غرضا بعدی فن احبهم فحبی احبهم و من
ابغضهم فبغضی ابغضهم و من آذاهم فقد آذانی و من آذانی فقد آذی الله و من آذی الله یوشک
ان یأخذه) احادیث صحیحه ل به امام احمد بن حنبل حضرتلرینک کتاب فضائل صحابه ده
روایت ایلدیکی (من سب اصحابی فعلیه لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین لا یقبل الله منه
صرفا و لا عدلا) یعنی فريضة و لا نافلة ایلله تفسیر ایلدیکی حدیث شریف و بوباید اولان
سائر احادیث صحیحه مطلقا عدالت و فضیلت اصحاب کرامه دلالت ایدر اما برینک اوزرلرینه
فضیلت اصحابده مؤمنه لایق اولان اعتقاد بودر که انلرک تعظیملرنده طریقه انیقه فی فوت ایجابوب
پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمرک پیوردقلری مرتبه به رعایت ایده اخبارده (ارأف ادنی
بامنی ابو بکر و اصلبهم فی دین الله عمر و اصدقهم حباء عثمان و افضاهم علی و افرضهم زید بن
ثابت و اقروهم ابی بن کعب و اعلمهم بالحلل و الحرام معاذ بن جبل و لکل امة امین و امین هذه
الامة ابو عبیده بن الجراح) ایلله (ابو هريرة و عاء العلم) وارد اولشدر اجاع جمهور اهل سنت
و جماعت یونک اوزرینه متعقددر که افضل اصحاب ترتیلری اوزره خلفاء راشدین بعدهم بقیه
عشرة مبشره بعدهم اهل بدر بعدهم اهل احد بعد از ان اهل بیعة الرضواندر که مذهب اصحاب
حدیث و مشهور اولدیغی اوزره مذهب شافعی بودر اکا بر حقیقه دن ابوالشکور سالمی تمهید نام
کابنده کنورمشدر که بعد از خلفاء راشدین افضل امت اهل بیت رسولدر صلی الله تعالی علیه وسلم
بونلرد نصره اهل جنت اولدقلرینه کلام نبوی صادر اولان ذواتدر بعدهم اهل بدر
بعدهم اهل حدیبیه بعدهم سائر صحابه در بعدهم تابعین بعدهم تبع تابعیندر اشارت اولسان

خبر القرون الحدیث خبری موجبجه معلوم اوله که اهل بدر و اهل بیعة الرضوان کبی عموما و حضرت
فاطمة الزهراء و خدیجة الکبری و عشرة مبشره و سید اشباب اهل الجنة الحسن و الحسین و عکاشة
ابن محسن اسدی و سعد بن معاذ و عبدالله بن سلام و ثابت بن قیس و غیر یلری کبی رضی الله
تعالی عنهم خصوصاً اهل بهشت اولدقلرینه دائر حدیث صادر اولیان سائر اصحابک
حکمی جمهور متکلمین و ارباب اصول نزدنده سائر مؤمنین کبی مثبت حضرت حق جل
و علاده در لکن امید انلرک شاننده جنته دخوللری سائر مسلمینک دخولدن زیاده در (جابر بن
عبدالله الانصاری رضی الله تعالی عنهمک روایت ایلدیکی (لا تمس النار مسلما رأی اورأی
من رأی) حدیثک ظاهری انلرک و تابعینک دخی اهل بهشت اولدقلرینه دلالت ایدر و السلام
(ودخی خفی اولیه که میان اصحابده واقع اولان مخالفت و مخالفت و محاصمت نزد اهل سنت و جماعته
اجتهاده محمولدر نفسانیه دکل جله سی قابل تأویلدر و بعضه سنک محمل قویم و تأویل مستقیم
اولمادیغی تسلیم اولنسه دخی منقول اولان مخالفت و محاصمتلری اخبار آحاد ضعیفه جائزه
الکذبدر که صلاح حال اصحابه دائر وارد اولوب آنفا ذکر اولنان آیات قرآنی و احادیث صحیحه
نبویه به معارض اوله من ارتق لایق اولان بودر که اخبار آحاد سبیل طعن اصحابه جرات
اولتیب و ابطال حکم کتاب و سنت ایلله یوم حسابده مؤاخذه دن اجتناب اولنه فی الحقیقه
اصحاب کرام نصرت دینده سعی ایلله بونجه بلادی شرک و کفر دن پاک ایدوب امت مرحومه
از جان و دل خدمت و عنایت ایتش و قواعد دین اسلام انلرک واسطه سیله بزه واصل اولشدر
اول مخالفتلر صحبندن کف لسان ایتک لایق شان اهل ایماندر با خصوص انلرک مخالفتلرینی بیلک
ضروریات دینی و مسائل اسلامیه دن دکلدر * من آنچه شرط بلاغت باتو میگویم * تو خواه
ارسختم شد کبر * امام ربانی احمد فاروقی حنفی قدس سره مک خلفاء راشدین رضی الله تعالی عنهمک
فضائلنی حاوی و بین الاصحاب وقوع بولان مشاجراتک تأویلات صحیحه سنی محتوی جلد اول
مکتوباتنیه مستقیم زاده مرحومک ترجمه ایلدیکی ایکوز الی برنجی مکتوبنی بازوب و منظوم
عمل ایتک اهل سنت و جماعته یک لازمدر (بودخی معلوم اوله که لاری تاریخی ترجمه سنده یازادیغی
اوزره بعض ارباب سیر اصحاب مجد انسابی اون اوج طبقه قلمشدر (او ایکسی سابق الاسلام
اولنلردر حضرت خدیجه و ابو بکر الصدیق و علی و زید بن ثابت کبی رضی الله تعالی عنهم
وایشاندر نصره ایمانه کلوب دارالندوه دن متأخر اولیانلرکی ندوه لغتده جمع اوله حق مجلس معانسته در
دارالندوه اجداد نبویدن قصیک خانه سی ایدیکه قریش عظام امورلرینی اورایه جمع اولوب
مشورت ایدرلر ایدی وقتا که حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مبعوث اولوب نهانی
دعوت اسلام پیورلر ایدی بعثتک النبی سنه سی دارارق یا خود خانه حجره دن قالقوب دارالندوه
تشریف پیوروب انده شرف آرای جلوس ایکن دعاء پیغمبری شرفیله بهدایه الله تعالی
عمر الفاروق که عشرة مبشره دندر کلوب عرض اسلام ایتشدر (ایکنجی طبقه اصحاب
دارالندوه ده شرفیاب اسلام اوللردر) اوحنجی حبشه مهاجرلر بدر یعنی قریشک اذ لند
ناشی اذن نبوی ایلله حبش دیارینه هجرت ایدنلردر (دردنجی اصحاب عقبه اولی که اهل مدینه دن
سابق انصاردر) بشجی عقبه ثانیه در (النجی اصحاب عقبه ثالثه در که یتیم ذاتدر) بدنجی
شول مهاجرلر در که افندیمرک صلی الله تعالی علیه وسلم مکه مکرمه دن مدینه منوره یه هجرت
پیوروب و وصولدن اول قبا یه زول پیوروب اوراده اولان مسجد شریفی بدن اول عقب شریقرندن
مکه دن هجرت ایدوب یتیملردر (سکرنجی اهل بدر کبرادر (طقوزنجی بدر ایلله حدیبیه یتیمه هجرت
ایدنلردر) اوحنجی اهل بیعة الرضواندر) اون برنجی بعد الحدیبیه و قبل فتح مکه هجرت ایدنلردر

(اون ایکنجی یوم فتح مکه ده اسلامه کلندر (اون اوچنجی حضرت رسول اکرمی ادرک ایدوب کورن صیلدر (واصحاب کرامدن فقرایله فخرایدن اهل تجرید که منازل وعشاری اولوب صفه صفاه و صوف مسجد نبویه روزوشب ساکن اولوب اصحاب صفه نامیله اشتهار یولشدر که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم هنکام طعامنده انلرک برطافه سن جلب ایله برابر طعام بیورر و بقایاسنی اغنای اصحابه توزیع ایله احسان ایدرلر ایدی وانلرک تهبشلی یووجهله اولورایدی حضرت ابوهریره و واثله بن الاسقع و ابو ذر ایشانک مشاهیرنددر رضی الله تعالی عن جیع الاک و عن الصحب مانلا لا ال انتهى نقل اسعد الفقیر (صاحب المستطرف عبد الله ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مروی اولوق اوزره * ان الله ليدفع بالمسلم الصالح عن مائة الف بيت من جبرته البلاء (ثم قرأ) ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولكن الله ذو فضل على العالمين * خبرینی خبر یاید که مفاد روایت بر صالحک فی عن صلاحی حکمتیله باذن الله تعالی قوموشورندن یوز ییک خانه دن بلامندفع اولوردیمک اولور (اول خلفاء آل عباس ابو العباس سفاح خلیفه حسن بصری حضرتلری بالغ اولدیغی مریته علیه به نه سبيله واصل اولدی دیومشاهیر زهاد دن ابو بکر هذلی به سوال ایلده که سن شریف حسن اون ایکی به بالغ ایکن قرآن عظیم الشانی جمع یعنی حفظ ایتدی لکن شوکونه که یسوره شریفه نک نفس بیرون و یلی تمامیله احاطه ایتدیکه سوره شریفه اخراجه کج زایدی و امری تبحر ایزده پردرهمی تقلیب ایتوب و امور سلطانیه دن برآمده ولایت و حکومتی قبول ایلدی و اشدلیکی عمل خیرایله و اجتناب ایتدیکی نهی ایله برآمده امر و نهی ایتزایدی یعنی امر معروف و نهی منکر کنندی عامل و منتهی اولدیغی حالده ایدی دید که سفاح تصدیق ایدوب واقعا انجق بونکله نائل اولدیلدی (جا حظ حسن بصری حضرتلری ثناده مشارایله کالات انسانیده شوغایتده ایدیکه عدیلی اولمافله شول مریته عالی ایدی یعنی هر فضائل و فواضلک غایتده اولوب فلان ذات ازهد و فلان افقه و فلان افضح و فلان اخضب دیونا و لنسه هر برنده الا الحسن دیواستنا اولور یعنی حسن دن ماعدا دیولورایدی دیمشدر (مرویدر که پر ذات عدل امویه دن عمر بن عبد العزیز اویس القرنی حضرتلردن ازهد ایدی زرا عمر بن عبد العزیز دنیایه مالک اولوب زهد ایلدی اویس ایسه مالک اولمادی دیونا ایلدی اول ذاته اعتراضا و یسده مالک اولسیدی عمر کی اعراض ایدرایدی دینلده که تبحر به اولتان تبحر به اولتمان کی دکلدر دیوجواب و یردی (قلت) لکن اقتناعی و خطایدر فتأمل (انس حضرتلری ثابت البنا فی حضرتلرینک فضل و کانی بیانده * ان الخیر مفاتیح وان ثابتا من مفاتیح الخیر * یعنی خیر ایچون مفاتیح واردر و ثابت دخی مفاتیح خیردندر دیمشدر (اخیار تابعیندن بری دخی حبیب الفارسی ایدی باری تعالاد ن درت دفعه نفسی اشترا ایدوب هر دفعه سنده قرق یک دینار و یروب نفسی نارجه مندن آزاد ایتدیرمک قصد و رجایدر ایدی هر کس به کی که دینار و درهمدن افراز و اخراج ایتدیکه یارب نفسی سندن شوغن ایله اشترا ایلدم بن قولکی نارجه مندن اعتناق ایله دیوب ثمنی فقرایه تصدیق ایدرایدی (ازهد و اورع ناسدن بری دخی ایوب سختیانی در (امام اعظم و همام افخم ابو حنیفه حضرتلرینک مجاسنده ذکر اولندقدن حق تعالی ابو به رحمت ایلسونکه بن منبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عندنده انک بر مقامی مشاهده ایلدم نه زمانکه اول مقام فکر و خاطریمه خطوط ایلسه تو یلرم اور به ردیونا ایلدیلر (سقیان ثوری حضرتلری ابن مبارک حضرتلرینک متصف اولدیغی حال ایله برسنده اوج کورن قدر اوسون متصف اولمغه بذل وسع وجهه ایلدم

لکن قدر تیاب اوله مدم دیمشدر (اعلم و ازهد ناسدن بری دخی خلیل بن احمد النجودر که ملوک و سلاطین کندویه میل و رغبت و اموال کثیره بذل و اعطا ایتشلر ایکن بر اجه قبول ایلدیلر و فائزین قدر عادت حسنه لری برسنه حج و برسنه مشرک ایله جهاد و غزا ایدی (اورع ناسدن ابن عون حقه ابن جارجه دیمشکه بکرمی سنه کندیسبله مجالسه ایلدم * فما ظن الملکین کتا علیه شبثا * دیونا ایتشدر یعنی اول مدته دفتر اعمالنه انسانه مأمور اولان ایکی ملک سبثات یاز دقلرینی ظن ایدم * دیمکدر (يقول اسعد الفقیر مطاعه عاجزانه اوزره سبثات مراد ایلدی کی علی حرفندن مستفاد اولد یقندن باشقه مقام ثن دخی قرینه خارجه در ملکینک بری خیر و دیگری شره مأمور ایکن کتابت شری ایکنسنه استاد ی ملک خیر ملک شره آمر اولدیغی نکته به مبددر (قلت) اشبوسه طرفک اختصار کلید نصکره یوز ساله قریب زماندن مقدم مترجی اولان ای افندی * فما ظن الی آخره * عباره سنی کفیت عمده اطلاع ممکن اولمادی و کراما کاتبین حضراتی انک دیوان عملنه برسنه کتب و تثبیت ایلدیکنه علم و نظم لاحق اولمادی دیو ترجمه ایتش (و نسخه مترجه مریته ده دخی (ظن ایدم رمکه آثار و سبثات کتب و املاسنه مأمور اولان ملک برگاه کتب ایتدی) دیو کاتب ملکینه استاد اولمشکن عبارته مدلولی یازلامش و نکته مذکوره کم اولمشدر لکن شواوچ ترجمه دن قنفسی نفس الامر مطابق کورینورسه کاره اشارت بیوک عنایتدر ذکر اولسان ترجمه ای افندی نور عثمانی کتبخانه سنده در نسخ صحیح نقل مطلوب ایسه نظر بیور به (و مطبوع مجاهده نفسده اتقیدان اولان کرز بن و بره حضرتلری وفات ایدوب غسل اولندقدن جسد شریفنده مقدار منقال لحم مشاهده اولنماش (اورع و اعلم تابعیندن بری دخی امامز امام اعظم و همام افخم ابو حنیفه حضرتلریدر رضی الله تعالی عنه فضائل جلیله لری لاتخصی و مناقب جلیله رنده تألیف اولتان کابلر عالمه روشاد رشاکر دثایلی امام محمد بن حسن شبثانی حضرتلری ثنارنده * و انشقت عنه الارض لانشقت عن جبل من الجبال فی العلم و الکرم و المواساة و الورع * دیمشدر که فحواسی حضرت امام اعظمک علم و کرم و مواسات و ورعه اتسا عنی بیاندر (عبارته مذکوره بی لی افندی مرحوم تصرف ایتوب همان (محمد بن الحسن دیر که امام اعظم ابو حنیفه حضرتلری وحید العصر و فرید الدهرایدی علم و کرم و مواسات و ورعه جبل من الجبال ایدی و فضل و تقواده درجه قصوده ایدی دیومانی تبحر برایتش (اما ترجمه مریته ده تصرف عباره مراد اولنوب محمد بن حسن دیمشکه مواساة و ورع و علم و کرمه فرید عصر و وحید دهرایمش و مشار الیه دن روی ارض منشق اولسیدی علم و فضل و ورع و زهد دن صحاری و جبال منشق اولوردی دیو معنی و یرمشدر (اسعد فقیرک ذهن کلینه کلان معنی دخی اگر ارض اندن منشق اولسه و آیرله یعنی امام اعظم دنیادن انتقال ایله علم و کرم و مواسات و ورع جبللردن بر جبل عظیم آیریلور دیمک یعنی حضرت امامک ذکر اولتان اوصافده عظم شانی و احاطه بی کرانی بیاندر لکن بومعنی عن مال عباره مبدر بلم (اورع تابعیندن بری دخی و کعب بن جراح رضی الله تعالی عنهدر قرق دفعه بیت حرامی زیارت و قرق کیجه رب و خالقنه بلانوم و لا فاصله عبادات و طاعانه رابطه و هر بر کیجه ده قرآن عظیم الشانی ختم و قرائت ایله احبا و قرق یک دینار بذل و تصدیق و درت یک حدیث روایت ایلدی و دوام عباداتی شو یله ایدیکه جنبی به وضع ایلدیکی کور ایشدر (اما رساله قشیریده مذکور اولان مشایخ کرام قدس الله تعالی اسرارهم و افاض علینا بهم حضرتانندن مناقب جلیله لری زیور مستطرف اولان ذواتدن بری کبر الشان اولان ابو عبد الله محمد بن اسمعیل المغربي که استاد ابراهیم بن شباندر کمال و علردن سنین کثیره

دست بنی آدم مس ایلدی کی اطعمه واغذیه بی اکل و تناول ایلدیوب قیلمده خدای نابت اولنلک کوکار بنی
اکل ایدرلایمش قدس سره (و بری دخی مولانا فتح بن شخرف بن داود که ابونصر ایلده مکنادر
زهاد و ورعیدن اولغله اوتوزسته مقداری نان اکل ایللمش احد بن عبد الجبار دیدیکه پدرمدن
اشتمم یوردیلر که فتح بن شخرف ایلده اوتوزسته مقداری مصاحب ایلدم رأس عالی بنی جانب
سمایه رفع ایلد کار بنی مشاهده ایلدم مدت مذکورده آن آخرنده بردفعه رفع ایدوب جناب واجب
الوجود جل و علایه مناجات ایلده یارب سکاشوق و محبت ایلده انتظارم تمتد اولدی قدوم و ملاقاتی
تجیل ایلده دیود عا ایلدی محمد بن جعفر برندن استماع ایلدم دیدیکه وجود شر بفار بنی غسل
اید رایکن جسدنده * لا اله الا الله محمد رسول الله * کلمه شریفه سی یازلمش کوردک نظره اولاد
قلله یازلمش صادق برده دقت ایلدیکمده داخل جلدده طهردن نقش اولنمش اولدیغی ظاهره
اولدی دیدی انتقالی بغداد ده ایدی اوتوز دفعه صلات جنازه سی قلندی هر برنده یکر می
بش بیکدن اوتوز بیکه قدر جماعت مسلمین تکبیر بند صلات اولد یلر (قلت) صلات جنازه
خصوصنده دخی مذهب حنفیه اولان کتیزده مسئله سنه باقیلوب او یله عمل اولنه (و بری دخی
فتح بن سعید الموصلی که کنیه لری ابونصر در بکشر حافی و سری السقطی افران و امثالندن ایدی
قدس الله تعالی اسرارهم باب ورع و تقوا و معاملات و احتیاطده حال و شانلری عظیم ایدی
ابراهیم بن نوح الموصلیدن مرویدر که حضرت فتح بر کیجه مسجده صلاعه عتمه بی یعنی ثلث
اول ایلده عشای بعد الاداء خانه لرینه کلوب اول کون صائم اولغله اهل بیتنه برلقه کتورک تعشی
ایده بم دیدکده یوقدر دیدیلر نیچون قرا کولفده اوطور رسکر دیدکده قنبدیل و شمعدانه دایر برشی
یوقدر دیدکدرنده بکاه سرور ایلده * الهی منلی و هؤلاء بترک بلاعشاء و اسراج * دیو تابصباح
عبادات ایلدیلر مال مناجات بنم کی عاصی بویله طعاسمز و ضیاسمز براغلدی دیمکدر که
مرادی بلایا ایلده بحکمته تعالی انبیا و اولیا مبتلا اولدیلر بن اول مقامه ندن لایق اولدم دیمکدر
بکاه سرور دخی بو معنای اشرا بایدر (کنند و لرندن منقولدر که عازم کعبه ایکن بادیده هنوز
حد بلوغه رسیده اولمامش هم کیدر وهم اغزی بنی بحر یک ایدر بر صبیحه راست کلوب سلام و یردم
سلامی بعد الاخذ توجهک نه جانبدر دیدیکمده حق سبحانه و تعالی ک بیتنی زیارت کیده یورم
دیدی اغزی بکی نیچوب تحریک ایدر سن دیدیکمده تلاوت کلام الله ایدرم دیدی قلم تکلیف
الان اوزر بیکه جاری و واقع دکل ایکن بو کلفتی نیچون چکر سن دیدم اولوم بندن سنا صغرا و لائلری
اخذ ایلد بکی کوردم دیدی خطوه لک قصیر و طریق بیت الحرام بعید دیدم بن پایمی حسب
القدره تحریک ایدرم جناب باری تعالی ایصال ایدر دیدی زاد و راحله زده دیدم زاد و قوم
جناب حقه یقین و توکل و راحله نجاتدر دیدی زاددن مراد اتمک و صور دیدم جوانده ای بنم
عم سن کوردیکه سنی بر مخلوق خانه سنه دعوت ایتدکده سکایه جکبکی کتور دیو تکلیف
ایدری دیدی ایتمز دیدیکمده یابتنی زیارت دعوت و طوافه اذن و رخصت و یرن سیدم و خالق
رب العالمین عز و جل حضرتلری درگاه معنویسته زاد بو کتوب کتمک ضعف اعتقاد و یقین
دکاید بن زاد ایلده کتمکی استباح و استکراه ایلدوب حسن ادبه رعایت ایلدم بنی باری تعالی ضایعی
ایدر ظن ایدر سن دیدی حاشا و کلا دیو تبرئه ایلدم بعد نظرمدن غائب اولدی کوردمم الا
مکده مکرده وقتا که بنی کوردکده ایها الشیخ اضعف اوزره اولان یعنی توکل تام اهل اولیان
و مقام شهوده و ارمیا ن یقین مرتبه سندن بعیددر دیو تعریف ایلدی دیدیلر (و بری دخی
ابو عثمان سعید بن اسمعیل الحیری در مشارالیه شاه کرماتی و یحیی بن معاذ از ازی ایلده قدس سرهم

مصاحب ایدوب السنه ناسده روی ارضده اوج سادات کبار اولوب درد نیجسی یوقدر دینلور دیکه
نیسا بورد ابو عثمان حیری بغدادده جنید شامده ابو عبد الله بن الجلال قدس الله تعالی اسرارهم
ونقنا بشفاعتهم (ابو عثمان کلمات شریفه لرندندر اول بر کیسه رجل کامل درجه سنه رسیده
اولماز تا که درت شبکه منع و عطا و عزت و ذلتدر قلبنده مساوی اولیه (و ینه فرق سنه دینرو
حق سبحانه بنی هر نه حالده اقامه و نه شبته نقل و تحویل ایلدیه راضی اولوب کر به عدا یلک بندن
واقع اولمادی دیمکدر که مالی قضاء باری برضادیمکدر (و مشایخدن بری دخی ابوترابله مکی سلیمان
الخواصدر قدس سره شام جنت مشامده ساکن و بیروته داخل اولوب بعده اکبر مقامی بیت مقدس
ایدی مشایخ زهاد و اعظم عباددن احوال و کرامات صاحبی ذات العالیقدر در بر کون مجلسلرنده اعلام
مشایخدن حذیفه المرعشی و ابراهیم بن ادهم و یوسف ابن اسباط جمع اولوب فقر و غنا حقه مذاکره
و مباحثه لری تمتد اولوب بعضی غنی شول کیسه در که ساکن اوله جق بنی و ستر عورت ایده جک
نوبی و سدرمق ایده جک عبشی اولوب فضول و زواید نیادن کف و اعراض ایده دیوب بعضی
دخی غنی شول کیسه در که ناسه اصلا احتیاجی اولیه دیوب بعده سلیمان خواصه سز نه یور رسکر
دیدکدرنده بکا ایدرک دیدیلر که کافه غنای خدایه توکلده و کافه شری جناب واجب الوجوددن یاس
و قنوطده مشاهده ایلدم حق غنا ایلده غنی شول کیسه در که الله تعالی ائک قلبنده غنا سندن یقین
و معرفتدن توکل و عطایا و قسمتدن رضا اسکان ایده اشته حق اوزره غنی اول کیسه در هر قدر
او کیسه ظاهر الاخشامه آج و محتاج اوله رق دخول و صباحه فقیر اوله رق خروج ایدر سه ده دیدیکمده
حضر مجلسی کلمات شریفه لرنک تأثیرندن بکا ایلدیلر (و بری دخی ابو سلیمان بن عبد الرحمن بن
احمد بن عطیه الدارانی قدس سره در احدر حال طریقت و سادات و ارباب جد و مجاهداتدن ایدی
کلمات نصیحت انجام لرندندر که بر کیسه جناب حقه قوللق و عبادات ایلده کیجه سنی احیا ایدر سه
الله تعالی روز یتک هر حالده او کیسه به کفایت ایدر و کوندزنده قوللق ایدر سه شبنده کفایت
ایدر و بر کیسه شهوتی ترک عزیمت و صدق طوین ایدر سه الله تعالی او کیسه به عذاب ایتمز
هر شی ایچون علامات و اردر و علامت خذلان دخی حزن و بکایی ترکدر و هر شبک صداسی یعنی
یاسی وارددر قلبک یاسی دخی بطنک طوق اولسیدر دیدیلر (احمد بن ابی الخواردن مرویدر که
ابو سلیمان و سوا سندن یعنی نفسه کلان خاطره فاسده دن اشتکا ایلدیکمده و سوسه نک سندن
منقطع اولسنی مراد ایدر ايسک و سوسه بی حس و ادراک حیثنده مسرور اول و مسرور اولدیغک کی
و سوسه سندن منقطع اولور زبرا و سوسه بی القایدن شیطاندر شیطانیسه مؤمنک سرور بنی
سوز و اما و سوسه دن مفهوم اولور ايسک القای مذکور بن آر تر بیوردیلر دیدی (ذوالنون مصری
قدس سره دیمشکه ابو سلیمان الدارانی بی * یارب ان طالبی بسر برقی طالبک بتوحیدک وان
طالبی بذنوبی طالبک بکرمک وان جعلتنی من اهل النار اخبرت اهل النار بحی ایاک * مناجاتی
بر کیجه عرض درگاه اجانبکه که قبلد یعنی ایشتملر که مالی یارب اگر سن بنی سر برتمله مطالبه
ایدر ايسک محققا بنده سنی توحیدک ایلده مطالبه یعنی ملجأ ایدرم و اگر ذنوب ایلده مطالبه یعنی
مؤاخذه ایدر ايسک بنده سنی کر مکله مطالبه ایدرم و اگر بنی اهل نار و جهنمدن قیلار ايسک
بنده جناب کبریا که اولان شوق و محبتی اهل ناره اخبار و اعلان ایدرم دیمکدر (علی بن حسین
الحداد دیمشکه ابرار نه علامت ایلده یلنور دیو ابو سلیمان سؤال ایلدیکمده * بکتمان المصائب
وصیانه الکرامات * یعنی نزول و اصابت بدن مصائب و بلا یابی کتم و اخفا و ظهور ایدن کرامات
یعنی خوارق و کشف فیضی مصلحت داعیه او لمادقه صیانت یعنی عدم افشا
ایلده یلنور دیدیلر (قلت) کراماتدن مراد کرامات صلاحه اولان خوارق و کشف ايسه

او فیضی صیانت مصلحت داعیه اولمادجه عدم افشا دیمک یوقی اگر مراد مطلقا عنایات الهی باشد این صیانت انواعی اوزره تشکر دیمک عاجزانه لایح خاطر فقیر اولمشدر (مشار الیه ابو سلیمان من ویدر که بر کیمجه اعتیاد ایلدیکم اوراد واذکار ده ایکن او یقوبه واردیمده بر حورالعتظهور ایدوب بشیور سنه دن بروسنک ایچون تربیه و مهیا اولورم سن ایسه احباء لیالیدن او یقوده سن دیو پیدار ایتدی یوردیلر (وبری دخی ابو محمد عبدالله بن حبیق در قدس سره زهاد متصوفه دن اولوب فی الاصل انطاکیه ده ساکن و متوطن ایدی کرامات ظاهره و برکات متواتره سی بین الانام مشهوردر * لانغم الامن شی یضرک غدا ولا تفرح الا بشی یسرک غدا * کلمات شریفه لرنددر یعنی قیامت کوننده سکا مضرت ویره جک شیدن ماعدا حادثات دینادن غم چکمه وروز مذکور ده سکا مسرت ویره جک شیدن باشقه یعنی تمتعات دنیویه به مسرور اوله دیمکدر (وبری دخی ابو عبدالله محمد بن یوسف البنادر قدس سره اصبهانی الاصل ایدی اوائل حاللرند تحصیل علوم و تکمیل فنونه ساعی اولوب التبیوز مشایخدن اخذ احادیث وعلوم و کتب و املا ایلوب بعده انفراد و خلوت و ترک و تجرد کندوره غلبه ایلکله اخذ تصوف ایچون شداند سیاحتی اختیار و بی رفیق و زاد قطع بادیه ایله مکّه مکرمه به خروج ایتشیدی ابتداء امرنده کونده اوج درهم و ثلث درهم کسب ایدوب بردانقی مؤنت نفسارینه ابقا و ماعداسنی اتفاق ایدرایدی و کسب و عمل اثنا سنده دخی کل یوم بر ختم شریف ایدوب مسجد ده اداء صلاة عشاء نصکره جبهه صعود وائده صباحه قدر عبادت بعده کسبه رجوع ایدرایدی و جیلده یارب یا معرفتکی بن قولکجه بخش و احسان ایله یا خود شوطاغه امر ایله که بی با صدروب هلاک ایده زرا بلا معرفت خدا حیات و بقا استمه در ایدی (وبری دخی ابو زکریا یحیی بن معاذ الرازی قدس سره رجال طریقتدن و حید و وقت و فرید عصر ایدی * لاتکن من یفضح یوم موته میراثه و یوم حشره میراثه * کلام شریف لرنددر که مالی وفات حینده میراثی و یوم حشر ده میراثی کندور بی رسوا ایدن کر و هندن یعنی جمع مال ایدوب یقه دن اول اولوب حساب و عذاب و عمل صالحی ترک ایله حزن تقویت ثوابی جلب ایدنلردن اوله دیمکدر (دخی خلوت اوزره صبر علامات اخلاصنددر) و دخی مؤمن قرنداشکک سندن نصیبی اوج خصلت حسنه اواسون اولکی نفع و فائده ایده مزایسک اضرار قیله وایکنجی امور مشروعه و مباحه دن بریسه مسرور ایده مزایسک مفهوم قیله و اوچنجی مدح و ثناید مزایسک باری ذم و غیبت قیله (ودخی کلام حقانیت ارتسامیدر دوست و محبک دخی و الحق اولانی بی دعا دن او نومه دیو اخطارینه محتاج اولدیفکدر یعنی ابو دوست کندینی دوستنک دعاسنده اخطارینه بر اقمیوب خود بخود خالص دعا ایدر دیمک مرادیدر (ودخی سنک حقه اولان محبتک مقدار بدر خلقک سکا محبتی و الله تعالا دن خوفک قدر در خلقک سندن خوفی و سنک الله تعالی ایله شغلاک یعنی حقه عملاک قدر در خلقک سنک امر کده اشتغالی یعنی سکا انقیاد لری (ودخی بر کیمسه که غناسی کبسه سنده اوله دائما فقیر و غناسی قلبنده اوله دائما غنیدر * ومن قصد بحوائجه المخلوقین لم یزل محروما * یعنی امور بی التحیق خلقی کور در دیوب حقه توسل ایتمین دائما محروم قالور کلام حقانیت ارتسام مشار الیهدر (قلت) ترجمه مرثیه ده اشوعباره حوایج ناسی رؤینه ساعی اولان دار بنده محروم قالماز دیو ترجمه اولمشدر اشوع ترجمه نک مفادی اگر حوایج مشروعه ایسه بر طوغری سوز در لکن مدلول عبارته مذکور اولدیفنی فقیر بیله مدم (وبری دخی یوسف بن حسین الرازی ابو یعقوب در قدس سره ریا و تصنع دن اجتنایده فرید عصر و وحید دهر عالم و ادیب بر ذات عالیقدر ایدی

ذوالنون مضری و ابو تراب الخشبی به مقارن اولمشدر * اذا اردت ان تعلم العاقل من الاحق فخذنه بالمحال فان قبل فاعلم انه احق * کلام مشار الیهدر یعنی اگر عاقل وزکی بی احقندن تمیز مراد ایدرایسک انکله محال اولان شیلری سویلش اگر رد ایتجوب قبول ایدرسه بیلکه احقندر دیمشدر (قلت) لکن کلام مذکور ترجمه مرثیه ده عاقل ذی ادراکی بیلد و احقندن تمیز و امتحان قصد ایدر ایسک تحول و تلون ایله محاده و مکالمه ایله کلمات متافید و متلونیه بی رد ایتجوب قبول ایدرسه احقندر دیو ترجمه اولمشدر (ودخی مریدا کر عزیمت ایله عمل ایتجوب رخصت ایله عمل ایدرایسه بیلکه اندن بر عمره حاصل اولماز) و دخی حق سبحانه و تعالانک حضور مغنویسنه کافده معاصی و مناهی ایله وارمق مقدار ذره تصنع و ریا ایله وارمقدن احبدر نطقی کلمات شریفه لرنددر (ابو الحسن الدراج دیرکه یوسف بن حسین الرازی بی زیارت قصد ایله بغداد دن ریه عزیمت ایلدم هر کیمه منزلندن سؤال ایلدم ایسه * ایش نعمل بذلك انذیق * یعنی اول زندیق ایله ایشکندر دیوبنی منع ایتدیلر خلقک بو کلامی صدر می تضیق ایتکله رجوعی قصد برله او کیمجه بر مسجدده یاندم و کندی کندیمه بو بلدهیه چونکه کلام البه وارمق لابدر دیوب بنه خانه لرین سؤال ایدرک مسجد لرنده بولدم کورد مکّه محرابه پیشنده اولان رحله به مصحف شریف وضع ایدوب تلاوت قرآن عظیم الشانله مشغولدر یانته یا قشوب سلام و بردم رد سلام نصکره نه طرفدن کاورسن دیدی بغداد دن کلورم دیدم بر کوزل شعر یلورم بسن دیدی نعم دیوب یویتی انشاد ایتدم * رأیتک نبی دانیای فی قطبعتی * و او کنت ذا حزم لهدمت مائینی * مالی بکا هجرانده یعنی عدم قریبه بر حاجز بنا ایلدک اگر حزم و احتیاط صاحبی اولدک اول بنای هدم ایدردک دیمکدر اشوبیتی استماع ایتدکده مصحف شریفی قیابوب بکایه باشلدی شول صورتده اشک چشمی ریزان اولدیکله حلیه و ثوبی اصلندی بعده ای او غلجفم یوسف ابن الحسین الرازی زندیقدر کلام لرنده ری اهلنی ارتق لوم ایدر بسن که بن صلات صبحد نبرو قرآن اوقورم کوزم دن بر قطره یاش کلزدی لکن او قودیفک یت باشمه قیامتی قوباردی دیدی دیمشدر که بونکله کشف و کرامتی و تواضع و حب الهی سی ظاهر در (وبری دخی ذکر ی بونکاید به المناسبه می ورایدن ابو عبدالرحمن ایله مکنی حاتم بن علوان الاصم قدس سره در اکابر مشایخ خراساننددر شقیق بلخی ایله صحبت ایتشدر * الزم خدمه و ولاک تأتک الدینار اغنه و الاخرة راغبه * کلام در رانظما لرنددر مالی سن مولای عظیم الشانک دنیا و آخرت غرض لرندن سالم اوله رقی خدمتی ادا قبل یعنی قوللغنه مداوم اول دنیا و آخرت سکا توجه ایدر دیمکدر وینه * من ادعی ثلثا بغیر ثلث فهو کذاب من ادعی حب الله تعالی من غیر ورع عن محارمه فهو کذاب و من ادعی حب الجنة من غیر اتفاق فهو کذاب و من ادعی محبة النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من غیر محبة الفقراء فهو کذاب * یورمشدر که مالی بر کیمسه کندوده اوج خصال حیده اولیه رقی اوج شئی ادعا ایلسه کذابدر محارم و مناهیدن ورع و تقوی اولقسزین ادعای حب الله ایلسه کذابدر و رضاء حقه مالی بدل و اتفاق ایتکسزین حب جنت ادعا ایلسه بینه کذابدر و فقرایه محبتی اولقسزین حب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمی ادعا ایلسه بینه کذابدر دیمکدر (بر کیمسه مشار الیه جتابکرت حق سبحانه و تعالیه اولان توکل و اعتماد بکرتک مبشاسی ندر دیو سؤال ایلدکده درت خصالدر که بریسی از لده تقدیر الهی اولان رزقی بر فردک اکل و تناول ایده میه جکته ایمان و اعتقاد جازم ایدوب انکله نفسی توطین ایلدم (دیگری بیلد مکّه بنم علمی باشقه سی اشلیه مزاکمشغول اولدم یعنی اوزریمه عینا فرض و واجب اولان اعالی قطع عاترک ایلدم

واخری پندمکه موت واجل بخیر اولدیغم حالده بفته بکاکور بناء علیه تدارکله بولندم یعنی ذکر
آخرت تحصیل مبادرت ایلدم (و در نجیسی جزم ایتد مکه الله تعالی هر یدر حضور معنوی ابله
حاضر و هر محله ناظر و افعال واقو المندن غافل دکدر اوسیدن حقندن حیایدوب خلاف رضای
اولان مناهیدن اجتناب ایدرم پیور مشدر (اصم که صاغر معناسنه انکله نسیمه سنی ابو علی الدقاق
حکایه ایتشد که برکون برخاون بر مسئله سؤالنه کلوب خلال سؤالده بلا اختیار خاتوندن حدث
ظهور ایدر و خاتون محجوبه اولور حاتم حضرت نری کمال مر و تارندن کویا صاغر اولدیغنی اشعارا
ای خاتون یک سوبله دیو سؤالی تکرار ایتدر کده خاتون حدثی ایشندی دیو مسرور اولور
سؤالی صوت بلند ایله تکرار وجوابی آلوب ممنونا عودت ایدر من بعد اصم اسمی کندوبه غلبه
ایتشد (قلت) حاتم قدس سره نک او خاتونه بومعامله سی کذب دکدر بلکه بومعامله به
معاصر یض کلام دیر که اقتضای حال ایله بویله توریه لو کلام و وضع جائز دیر سیر کیرده بو
مسئله نک تفصیلی وارد نظر اولنه (و بری دخی حسن بن احمد الکاتب قدس سره در ابو بکر
مصری و ابو علی الروذباری ایله صحبت ایش فرید مشایخ وقتی ایدی * رواج نسیم الحجة تفوح من
الحبین وان کتوها وتظهر علیهم دلائلها وان اخفوها وتدل علیهم وان ستروها * نزلطیفی
دیوب بومعاده شو قطعه بی انشاد ایتشد * اذا ما اسررت انفس الناس ذکرة * تبین فیهم
ولم یتکلموا * تطیب به انفسهم فتذیهها * وهل سر مسک اودع الیج یکم * مال کلام مذکور
شعر شریفی جله کلمات محبت الهیه نک نسیم هر تقدیر کتم ایتسدرده محبتدن راجحه طیبه سی
فایح و اخفا ایدر ایلده اوزر زنده محبتک دلائلی ظاهر اولور و ستره جالشه لده انلره دلالت
ایدر دیمکدر (و مال قطعه نفوس ناس یعنی عشاق ذکر محبوبی کبر لوب سوبلسدره کندور زنده
ظاهر اولور زرا انفس عشاق محبوب ایله تطیب ایش یعنی مسک آسا عطر اساعطر آلود محبت
اولمش اولماری ایله نفساری ذکر بی اشاعه ایدر هیچ مسکده ایداع اولنان سیری که طیبدر ریح
کم ایدری یا خود روزگاره یعنی نفوس عشاقه ایداع اولنان سر مسکی یعنی حب محبوبی کتم
ایده یلور لری دیمکدر (و مشایخدن بری دخی ابو محمد جعفر بن نصر الخلدی قدس سره
الزیز در مولد و منشأری بغداد اولوب جنید قدس سره السامی به انما ایدوب هر بار لری اولمش
والتشه قریب حج ایله فیوضات بولشد (روایت اولمشکه برکون بغدادده مدفن صلحا اولان
شونیزیه نام مقبره دن مرور ایدر ایکن رزنی بر قبر باشند سوز و کداز ایله آه و بکا ایدر کورر
وسکانولدی دیو صور زدن دخی او غلندن آبرود و شدم دیدکده اشبو قطعه بی انشاید * یقولون
تکلی ومن لم ینق * فراق الاحبه لم یشکل * لقد جرعتنی لیالی الفراق * شرابا امرت من
الحنظل * مال قطعه ناس فلانه تکلی در دیرلر بر کیمه که احبابک فراقنی طایفه تکلی اولماز تحقیق
فرقت کیجدر لری بکا بر شربت ایچر دیکه اول شربت حنظل یعنی ابو جهل قار پوزندن آجیدر
دیمکدر تکلی ناک قتی و کافک سکونی و لامک قتی آخردیه ایلله موت و هلاک و فقدان حبیب یا خود
فقدان ولد معنارنده اولان ناک قتی و کافک سکونیه شکل کندوبه مقارن اولان خاتون
معناسنه در (صاحب المستطرف دیر که مر ویدر که جعفر مشار الیهک قدس سره فص
خاتمی برکون پارماغندن دجله به دوش و وجدان ضایعانه مجری اولان دعای آتی به مشغول
اولدیغنی ائنده تصفح ایلدیکی اورا فک ایچنده ظهور ایتشد و صورت دعا بودر * یا جامع الناس
ایوم لاریب فیه اجمع علی ضائی * و دعا مذکور قرائتدن مقدم اوج کره والضی سوره سی
نلاوت اولمقی دخی روایت اولمشدر (قلت) دعا شریف مذکور نصرت افندی مرحومک
ما حضرت نام رساله مشهوره سنده * یا جامع الناس لیوم لاریب فیه ان الله لا یخلف الميعاد اورد

علی ضائی * دیو محروم مجری اولدیغنی مسطر در و آلد خلد آشایم غریقی بحر ففران الشیخ السید
احمد افندی حضرت نری نصرت افندی مرحومدن مأذون اولور قیوق کره فجر به ایلدم وضایعی
بولدم دیو اسعد فقیره نقل ایتشدر انتهی (ینہ صاحب المستطرف فضیلت دعاء مذکور
بیانده دیر که حافظ ابو بکر خطیب تاریخنده روایت ایتشکه حجه عزیمت لریک به ضایع
مزین کبیر صوفی حضرت نرینه وداعه واروب بر تبرک طلب ایلدی کیمده بر تبرک ضایع اولدقده
یا خود ناسدن بر کیمه ایله جمع اولمق مراد ایلدی کیمده دعاء آتی الذکری قرائت ایدر راسک
ضایع انک یدیکه کیروب و قصد ایلدی کیمه ایله جمع اولور سن دیو قرائتده اذن و بر دیرلر دعاء
مذکور بودر دیدیلر * یا جامع الناس لیوم لاریب فیه ان الله لا یخلف الميعاد اجمع بینی و بین کذا
وفلان (قلت) معلوم اولدیغنی اوزره لفظ کذا وفلان مطلوب اولان شیله ذاتن کایه در که
کذا وفلان محلده مطلوب و مقصود بینی مثلاً اجمع بینی و بین خاتمی یا خود اجمع بینی و بین محمد کی
ذکر ایتک لازمدر انتهی (و مشایخدن بری دخی ابو محفوظ ایله مکنی کبار مشایخ عظامدن
محج الدعوه استاذ سری سقطی سید المشایخ معروف بن فیروز الکرخی قدس الله تعالی سره
حضرت نری صکره دن عرض اسلام ایدن والد و مادری نصرانیلر ایکن عزیمتشار الیهک
تعلیم وقتی کلدکده یعنی بش الی یاشنه با صدقده والدی مکتب نصاریه و بر لری مؤذبلری قل
نالت ثلاثة دیو تعلیم دین باطل نصرانیت ایتد کجه اول معصوم پاک * هو الله الواحد الصمد *
دیو جواب با صواب و بر مکله مؤدب مسفور برکون بوقول حقنه غضب ایدوب اقراط اوزره ضرب
ایدر اولدخی فرار و بلده سندن غیبوت برله توجه باب نیاز خدای ستار ایدر والدی فراق ولد
عزیزلندن جگر خون و کاشکی طرفه کله ایدی قتی دین اوزره کلورسه انک دینی قبول ایدرز
جزمیه منتظر احسان خدای بیچون ایکن حضرت معروف بلده سنه عودت و دق باب ایدر شب
وروز رزانی اشک حسرتله جگر کوشه لری نک قدوم نورلر و منه منتظر اولان پدر و مادری کیدر
دیو قیویه سکر دوب سؤال و معروف دیو جواب و یردیکه خللده قیوی آچزدن اول بره قتی
دین ایله کلدک دیدکلرنده علی دین الاسلام دیمیک فی الحال ایکیسی بردن قبول دین اسلام
و قلبلری نور تو حید ایله مالامال ایدوب چشم ابتهاج لری مشاهده برله عزت دارینه واصل
اولور لری * اذ اراد الله به خیرا ففتح علیه باب العمل و اغلق علیه باب الفرة و الکسل * جله کلمات
قد سیه لرنندر مالی حق تعالی بر قولنه خیر مراد ایدر سه باب عمل خیری آجوب فتور و کسل
قیوسنی قیار یعنی اول قول بلا کسل شوق درون ایله عبادت و طاعانه دوام ایدر دیمکدر (عزیز
مشار الیه دائما نفسنه معاتبه ایدوب * یا مسکین کم تبکی و تندب اخلص تخلص * دیرلر ایدی مالی
ای مسکین نیجه به دلک اغلبوب و آه دیو صرلر سن ظاهرا اغلبوب فریاد ایتده فائده بوقدر
ایش خلوص قلبده در خالص اولکه عقایدن رها باب اوله سن دیمکدر (مر ویدر که نلیذری
سری قدس سره العلی استادم معروفه اهل الله حضراتی مقبول درگاه خدا اولان طاعانه نه سبيله
قادر اولدیلر دیو سؤال ایلدی کیمده * بخروج الدنیا من قلوبهم و لو كانت الدنیا فی قلوبهم
ما صحت لهم سجده * دیو جواب و بر مشدر در دیمشدر یعنی دل آگاهانک حق سبحانه و تعالانک
رضای شریفنی تحصیلری دنیانک قلبلرندن خروجی سبيله در اگر انلرک قلبلرنده دنیا موجود
اولسه ایدی انلره حقیقی اوزره سجده شهودی ایتلری صحیح اولماز ایدی دیمکدر (قلت)
دنیاک قلبدن خروجی دیمک با آثار اهل تصوفده کورلیدیکی اوزره ماسوانک کلبا خروجی و شهود
معنوی حق تعالانک استیعایدن باری تعالی و تقدس بولطیفی جله به احسان پیوره یا خود

دنیاک محبتی خروچیدر علی کلا التقدرین سجده یعنی عبودیت خالصه وعزم صادق
البته بونله توقف ایدر خلاصه خروج مذکور فانی الله مرتبه سیدر مطالعه فقیرانه
اوزره باخراج الدنیا ایله تعیر ایتوب خروج تعیری هر تقدیر اخراج خروج لازم کورسه ده
مرتبه مذکور به نیل محض توفیق حق وفضل الهی اولدیغه اشارتدر فاعلم * ذلك
فضل الله یؤتی من یشاء * و بوییت متین مکرم اول پیریزر کوارک اشعار معنیدارنددر
* الماء یغسل ما بالتوب من درن * ولبس یغسل قلب المذنب الماء * بیت آیدار ینکنیک مالی
ظاهر اولان صولباسده یعنی ظاهرده اولان درن وکیری بیقار وپاک ایدر لکن کاهکارک قلبی
صوپاک ایتمدیمکدر خواسی بلا خلوص اعمال ظاهره نک مدار خلوص اولان قلبه تأثیری
یوقدر قلبک پاک اولسی یعنی اخلاق ربه دن قورنولسی سلوک و نصیبه به محتاجدریمکدر
(ابراهیم بن اطروش نقل ایدر که معروف کرخی برکون اصحابیله نهردجله کارنده اوطوردرکن
پشکارلرندن برقایق طولوسی دایقانلی سازچالهرق اشبحوال فسق اشتغال کچرل مریدان معروف
افندم شونلرک حالنی کورمد یکر می حقه عصیان ایتمکده درل بونله بد دعا یورک دیدکدرنده
حضرت معروف دستنی جانب سملیه رفع ایدوب یارب بونلری دنیاده فرحیاب وشادان ایلدیکک
کی آخرته دخی مسرور و خندان وفرحناک ایله دیوخی ایله دعا ایلدکده مریدان مرادیمز
بد دعا ایدی سزل ایسه دعا خیر ایلدیکز دیدکدرنده الله تعالی انلری دار آخرته فرحان
وشادان ایلسی داردنیاده انلری توبه به موفق وتوبه لر بنی قبوله منوط وموقوفدر انلرک توبه به
موفقیتلری دعاسی وتوبه لر سزه ضرر و یرمز یوردیلر (سری قدس سره العلیدن مرویدر که
معروف دار آخرته انتقال ییوردقدنصکره منامده کوردمکه تحت العرش کرخی قائم
اولوب الله تعالی ملائکه دن بو ذات کیمدر دیو سؤال ایدر ملائکه یارب سزا علمسره معلومز
دکدر دیدکدرنده الله تعالی بو ذات معروف کرخیدر بنم حجتله حیران وسکراندر انحق افاقی
بکا ملاقات ایله اولور یوردیلر (قلت) کیمدر دیو سؤال حق تعالی وهوال علم تمهیداللبیان
دیککله مؤلدر (کرخی مرض موت ایله محتضر اولدقدمه مریدان واحسانی وصبتی اخطار
ایلدکدرنده لایس اولدقلری کوملکه اشارتله اشبو قبصی یوساعت تصدق ایدک که دنیایه عربان
اولهرق دخول کی اندن عربان اوله رق خروج بکا احبدر یوردیلر (قلت) یعنی کندولرنده
قبصدن غیر متاع دنیا و بو بازار فناده آتش و پریشی یوغیش (ابو بکر الخیات دبر که
حضرت معروف وفاتندنصکره منامده کوردمکه مقابره داخل اولشم و اهل قبورک جله سی
اوکدرنده ریحان شکوفه لر اولدیغی حالده قبرلرنده اوطوردر اول خللده حضرت معروفی
دخی کوردمکه ینلرنده یوقارو اشاغی کررهمان یا با محظوظ جناب واجب الوجود سکا نه معامله
یوردیلر یوقسه حالادیاده مبین دیدیکده بلی آخرته انتقال ایتدم دیوب واشبو * موت النقی
حیة لانقاد لها * قد مات قوم وهم فی الناس احیاء * یتنی انشاد ونائل مقام رضا اولدیغی
بیان ایلدی دیمشدر رضی الله تعالی عنهم معنای بیت اهل تقواک موتی برحیبات ابدیدر که
اصلا دوکنسی یوقدر و برطاق کیمسه لر ایسه ناس ایچنده حیاته اولدقلری حالده اوللردر
دیمکدر که (قلت) خواسی * ان اکرمکم عند الله اتقاکم * نص جلیلی موجبجه دنیاده
حقیقت تقوی ایله متصف اولنر یعنی فانی الله مرتبه سنه ورابر آخرته سلامت واصل اولور
واهل غفلت دنیاده دبر یلر ایکن موتی حکمتده در یعنی سلامتلی مشکل اولور دیمکدر (و مشایخدن
بری دخی ابو عبد الملك ایله مکنی قاسم بن عثمان الجوعیدر قدس سره مشارالیه سابق الذکر
ابو سلیمان دارانی وسائر لیله صحبت ایلشدر و سربک اقرانندن و کار مشایخدن ایدیلر کلات

نفسه لردن اوله رق منقولدر که برکیمسه عمرندن باقی قلاتی اصلاحه سعی ایدر سه سبقت ایدن
و کله جک جرایم و سبشیانی مغفرت اولنور و اگر عمرندن باقی قلاتی افساد ایدر سه سبقت ایدن
مناهی ایله کله جکدرنده مؤاخذه اولنور (و ینه یور مشلر که دارینده سلامت ناسدن عزات
و وحندنه در وجه فرح و سرور حق سبحانه و تعالی انک عبادتله ذکرنده در و کفیت توبه دن
سؤال اولدقدمه توبه صحیحه مظالم و حقوق ناسی اصحابنه رد و معاصی و مناهی بی ترک و طلب
کسب حلال و فرائضی و واجباتی ادا در دیدیلر (مشار الیه دن روایت اولمش یور مشلر که
بیت حرامی حین طواغیده بر ذات نورانی لقا کوروب تقرب ایلدیکده استماع ایتدمکه مناجاتندن
* اللهم قضیت حاجه المحتاجین و حاجتی لم تقض * کلامنی تکرار ایدوب اول کلامک اوزرینه
برسنه زیاده ایتمایدی مال دعا یارب سن محتاجینک حاجتی احسان ایلدک بنم حاجتمه مساعدده
یورلدی دیمکدر وقتاکه نیچون بو کلامک اوزرینه زیاده یور مبور سکر دیدیکده جوابسنده
بونک سری بودر که بوندن اقدام هر بریمز برر بلده دن اوله رق بدی رفیق ایدک لوجه الله
تعالی غزافص دینه ارض اعداء دینه وارمشیدق خلال قتالده جله مزاسیر اولدق سرکرده
اعد اطلاق ایتوب بونیومزک اولرلسنی قصد ایتدی اول اثنا ده سملیه نظر ایتدم کوردمکه بدی
باب هر برنده بر حوری بزله منتظر در وقتاکه بریمز قتل اولدقدمه منتظر اولان حور یلر مسارعت
ایلر زول ایدوب مندیل ایله دمنی سلدی بو حال اوزره الی تمام و هر بری نغم ایله بکام اولوب نوبت
بکا کلد کده سرکرده اعدانک خواصندن بری بنی رجا و اولدخی اکاهیه ایتدکده بکا
منتظر اولان حوری ای محروم سنی بونیومدن فنی شی مانع اولدی دیوب قوی قیادی اشته بودر
اوکوند نبرو نعمت مذکورده نک بنی فوت ایتدیکنه متحسرم دیدی (قاسم مشار الیه
رفیقارینک مشاهده ایده مدیکی احوال روحانیه بی کوروب شوق اوزره عملده مجاهده ایتسون
ایچون ترک اولدنی مطالعه سبله انلر دن افضل اولدیغی ظن ایده رم دیوب حقتده
حسن شهادت ایتشدر قدس الله تعالی اسرارهم (وایشاندن بری دخی ابو بکر دلف بن حیدر
الشبلی قدس سره در جلیل القدر و عظیم الشان و مالکی المذهب ایدی جنید قدس سره العالی
وعصری مشایخله صحبت ایلش بر ذات عالیقدر در شریعت غرایه زیاده تعظیم و توقیر اوزره
ایدی شهر رمضان المبارک داخل اولدقدمه طاعانه جدوسعی ایدوب بو بر شهردر که الله ذوالجلال
جل جلاله و عمنواله بوکاته تعظیم و تخیل ایلدی بنم تعظیم و قدر بنی تکمیل ایتم دخی اول و احرار
دیرلایدی کندویه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمک (خیر کسب المرء عمل بمینه) قول
شربنک معناسندن سؤال اولدقدمه کیجه اولدیغی وقتده وضو نیچون سوی بالذات آماده ایله
و ترضی ایدوب مراد ایلدیکک قدر نمازی قبل بعده دست تضرعی جناب کریم تعاله رفع
ایدوب مرام و حاجتی طلب و رجا ایله اشته کسب یدیمین بودر دیو بیان ایلدیلر (قلت) اشبو معنی
جمله معانیستنددر فتأمل (حج شریفه عازم اولوب مکة مکرمه شرفها الله تعالی الی یوم القيمة بی
کورنجه کندی به غشی عارض اولوب سقوط ایدر و برمدن نصکره افاقت بولدقدمه شو یتنی
انشاد ایلدی * هذه دارهم وانت محب * ما بقاء الدموع فی الاماق * یتنی انشاد ایدر مالی
الله تعالی اعلم شویله دیمک اوله که نفسنه خطابله اشته عشاق و محبینک داری که محبوب حقیقی به
مضاف اولان کیمه معظمه دروسنده محبت دعواسبله بورایه کلدلک لکن کوزیکک بکارنده دموعک
یعنی کوزیاشریکک بقاسمی یعنی طورمسی ندر اگر محبتک صادق اولیدی متصلا اشک چشمکی
ریزان ایدر دک دیوب سوز کداز ایدر (امق و میی تقدیمله ماق مجرای دمع معناسنه دراماق
امقک جعیدر ترجمه مرتبه مذکورده ده غالباً ماوقتیه به جل اولنه رق (معنای بیت

مکه مکرمه بخوبی بین و عاشقیت دارید چشمتان ایچنده باشن با فی اولدغه کریم و رحیم اولان
ذات اجل و اعلا سنده انلره محبت ایدیبسک دیو ترجمه اولمشدر (ع) غیری نه دیم اولیه
معلوم شریفک (شبلی مشارالیه) من ویدر که دیمشدر که برکون خلوتده اوطور رکن
بن بختل خاطره سی درونمه خطور ایلدی بندخی بو خاطره نک اوزرینه بوکون فتوحات نه اولورسه
ابتدا ملاقات ایده حکم فقیر تصدق و انفاق ایده دیم عهد ایتدم واشبو تفکر ده ایکن
برکیمه ظهور ایدوب و قویندن بر صره ده الی عدد آتون چقاروب مصالحه صرف
بیورک دیو بشمه وضع بندخی اخذ ایتدیکم کبی جعوب و سرخی تراش ایتدیر بر فقیر
ملاقات و مقتضای نذر و عهدم اوزره صره بی فقیر مزبوره اعطا ایلدم المیوب باشی تراش
ایدن بر بره و یرک دیدی بندخی عزیزم بو پاره دکل التوندردیدیکم بر سکا بختل دیمکی
دیو تو بخت ایتدی بعده امری اوزره صره بی بر بره صوندیغده بر بردخی بر فقیر پیشمزه
اوطوردیغی و قنده یعنی تراش ایلدیکمزه اندن اجرت المامی عاد تمزدنر دیو استنکاف ایدیک
فی الحال صره بی دجله نهرینه آتوب * ما اعز احد من اذله الله * یعنی ای نفسم سنی حق شکت
سبیلله ذلیل ایتشد سنی بر احد عز یزاید مز دیدی (قلت) فقیر مشارالیهک بر سکا بختل دیمکی
قولی کرامت عظیمه در تامل اولنه (روشدن لاندن بری دخی زرقان بن محمد که ذوالنون مصرینک
قدس سرهما برادریدر کثیر السیاسه یعنی ذو ریاضت بر ذات عالیشان ایدی شامده کائن
ایمان جیلنده ساکن اولور ایلدی سابق الذکر یوسف بن الحسین الرازی قدس سره حکایت
ایتشد که جبل مذکورده سیر و گذار ایدرکن ایتندی وقتی ذوالنون مصرینک برادری زرقانی
کوردیکم بر قبو باشند اوطور ایلدی ارقه سی طرفندن واروب سلام و یروب اوطوردم
دونوب رد سلامه ایشک ندر دیدی بندخی فرنداشکن ذوالنون مصرینک ایکی بیت استماع
ایلمش ایدم جنابکزه عرض ایده حکم دیدیکمده انلردخی بیورک دینجه ذوالنونک * قد بقینا
مذنبین حیاری * نطلب الوصل ما الیه سبیل * فدواعی الهوی تخف علینا * و خلاف
الهوی علینا ثقیل * قولنی اوقودم مالی مذنبین و متخیرین اولدیغیر حالد ه باقی قالدق
کندویه سبیل و طریق اولیان محبوبک وصلنی طلب ایده رز نیجه متخیر اولیه ملکه هوی یعنی
محبت دواعیسی یعنی اسبابی اوزریمزه خفیف اولمده و محبت مخالف شیار اوزریمزه اغردر
دیمکدر بعد ذرقان ذوالنون بویه دیمش لکن بن بویه دیرم دیو * قد بقینا مذنبین
حیاری * حسبتار بنا ونعم الوکیل * حیث ما الفوز کان ذاک منا * والیه فی کل امر تمیل *
بیتلرینی انشاد ایتدی بونک مالی دخی بزر متخیرین و مذنبین اوله رق باقی قالدق رب
و خالق هر اموریمزه بزر کافی و کوزل وکیل اولدی فوز و نجات نه محله ایه مقصودیم
او محله ره بر امر ده او محله میل ایده رز دیمکدر (ناقل حکایه یوسف حضرتلری بیوردیار
مشارالیهماک اشو قوللرینی طاهر المقدسی قدس سره به عرض ایلدیکمده باری تعالی ذوالنون
رحمت ایتسونکه نفسته رجوعله دیمش و زرقانه دخی رحمت ایتسونکه ربه رجوعله دیمشدر
بیوردیار دیدی (قلت) حضرت طاهرک مرادی ذوالنون مقام بقای الله و زرقان مقام فنا فی الله ده
اولدیغی بیاندر والله تعالی اعلم (عبدالرحمن سلمی ظنه کوره زرقان بن محمد ذوالنونک نسبا
فرنداشی اولموب طریقتده عقد مواخات ایتمش افراندن واجله رفقا سندن بر ذات ایدی دیمشدر
(قلت) زرقان عثمان وزنده در (واهل الله دن بری دخی ابو عبد الله الناجی سعید بن یزید قدس
سرهما فرنداشی و حضرتلرینک افراندن واحد بن ابی الحواری حضرتلرینک استادیدر عرفان
ایمده و اولموب طریقتده عقد مواخات ایتمش افراندن واجله رفقا سندن بر ذات ایدی دیمشدر

برونده بکاضیق معاش مستولی اولمشیدی برکیمه یارین بعض اخوانه کیدوب عرض احوال ایده
تفکرنده ایکن نوم غلبه ایدوب او یقویه واردیغده بر قائل نومده * ایچمل بالحر المرید * اذا وجد
عند الله ما یرید * ان یعمل بقلبه الی العید * کلامنی سوبلدی بنده اغنای ناس اوله رق متنبه و یدار
اولدم یعنی یوننبه رو یا باعث توبه مر اجعت خلق اولمغه توکل نام بولدم دیمکدر معنای کلام قائل
یعنی اصلی و خوبی پاک اولان مرید الله تعالی که تزد معنوی و خزان بی نهایت غیبیه سندن مراد ایلدیکی
مرام و مقصودی بولدیغی و قنده کندوکی مخلوق اولان قوللرینه قلیله میل ایتسی کوزل اولورمی
یعنی لایق دکلدر دیمکدر (بعض نسخده ایچمد واقع اولمشدر مال بر در و عبید فعیل وزنده عبیدک
جعیدر) و کبار مشایخدن بری دخی ابونصر بشر بن الحارث الحافی قدس سره العالیدر که مروده
نشست و بغدادده وطن بیورمش اجله رجال طریقتدن و فضیل بن عیاض قدس سره ایلده صحبت
وسری سقطی و انک امثالندن روایت ایتشد کلمات نفیسه لندندر که * لا تکون کاملا حتی یا منک
عدوک و کیف یکون فیک خیر و انت لا یا منک صدیقک * یعنی سن رجل کامل اوله مز سن اعداک
سندن امین اولیجیه و صدیقک سندن امین اولمادیغی حالد سنده نیجه خبر بولتور دیمکدر و دخی
* اول عقوبه یلاقیا ابن آدم فی الدنیا مفارقة الاحیاب * قولندندر که دنیاده آدم او غلنک ملاقی
اوله جفی عقوبت لک اولی احباب و اصداق سندن مفارقتدر دیمکدر و دخی * غنیمه المؤمن غفله الناس
عنه و اخفاء مکانه عنهم * کلامندندر که مؤمنک غنیمتی ناسک اندن غفلتی یعنی کندو بی بیلامسی
و مکاتبی ناسدن اخفا ایتسی دیمکدر و دخی * التکبر علی المتکبر من التواضع * مقالندندر که متکبره
تکبر بر نوع تواضعدر دیمکدر (مشار الیهه صبر جیلدن سؤال اولندقد ناسه کندو سنده
اصلا شکوی اولیان شیدر دیو تعریف ایتشد (مر ویدر که برکون بر سکران و سرخوشه
ملاقات ایدر سرخوش فی الحال یاسیدی یا ابانصر دیو تعظیما و تکریمما بشر حضرتلرینی
تقبیلله باشلر اصلا مدافعه صدند اولموب اظهار حظ ایدر سرخوش صاوشد قد نصرک
حضرت بشرک دو چشم رفقی تغیر یعنی سیلان آغاز و پرچل برچلی کندنده خیرنوهیمله
سورظن ایدر که اول محب اشو خلوصی و حسن ظنی سبیلله تحقیق نجات بو اور و الحالکه
محبوبک یعنی سودیکنک حالی ندر یعنی کندنده حقیقه خیر وارمیدر یلم دیو دهان تواضعی
باز ایتشد (روایت اولمشکه بر خاتون احد بن حنبل حضرتلرینه کلوب یا امام بن ایملک ایشلر
وانکله تعیش ایدر بر مره یم لکن کیجه اصر دیکم ایملکی آرمیوب کوندز اگر دیکم ایملک
رشته لینه قارشد یروب برابر بیع ایتکده جواز وارمیدر دیو استفتا ایدر امام دخی آرمق واجبدر
دیو افتا ایدر خاتون عودت ایتکده امام او غلنه وارکوزله بو خاتون قننی خانه به کیدر دیو
نجسه کوندورر بشرک خانه سته واردیغی کوروب خبر و بردکده امام کاتم دخی بودر زبرا
بومقوله صلاح انجق بشرک خانه سندن چیقار دیمشدر (مر ویدر که حضرت بشر انتقال
ایلدکری مرض ایلده مر یض ایکن اهل و عیالی قاروره بولنی طیبیه عرض ایده لم تا که اندن علتکری
تشخیص ایدوب دواتریت ایلسون دیورجا ایلدکدر بن بر حکیم بی علتک نظر معنو یسنده یمکه
هر نه ایشلر سه برنده در و انک حکمنه راضیم دیو استنکاف ایتشار ایه ده الحاح ایتلرله مساعد
کوستروب همشیره محترمه لینه ال و یردیکده اولدخی الوب اهل دائره لینه اعطا و انلردخی
قاروره بی قریلند * ککائ بر نصرانی طیبیه ارانه ایدر لر طیب مزبور صوی تحریک
وبعد وضع ایتدیروب نظر ایتدکده تدبیره دائر برسنه دیمدی کتورلر بر سنی حاذق دیو
وصف ایتدکندن بر سنه دیمبور سن دیدکدر نه طیب فی الحقیقه حاذق لکن بو بولک
صباحی اگر نصرانی ایه راهبر که انک جکرینی خوف و خشیت باره ایتشدروا کره سلم اسم

بشر الحافینک بولیدر زربو زمانه ده اندن زیاده جناب حقن خشبت ایدر کیمسه بوقدر دیوب
(اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمد عبده ورسوله) شهادتی تلفین ایدوب زمره ناجیه موحیدنه
داخل برکت بشری ایل به رسم بی غش اولور عودت لرند به بشره ماجرای طیبی خبر و بر مردن
اول حضرت بشر طیب مسلم اولدی بیورد قلزنده بونی سزه کیم خبر و پردی دید کلرند به سز
وقتا که طیبیه عرض فاروره ایتمک اوزره یاغدن چقد بنگر وقت ای بشر برکت بولک ایل طیب
مسلم اولدی دیو جانب غیبندن ندا اولندم بیور مشلر (انتقالری سنه هجری ۱۰۰۰ یکهوز یکرمی بدیجی
سنه سی واقع اولشدر قدس الله سره و افاض علینا برکاته و یره (قلت) کس از آمزش روشندان
صافی کهر کردد * چو آه از راه چشم آید برون نور بصر کردد * بیت صائی اسلام طیب و سبله سنی
اشرب ایدر (وکل اولیاء کرام و اصفیاء عظامدن بری دخی ابو یزید ایله مکنی و وصف و مناقی
طبقات اهل اللهده زیور املا اولان طیفور بن عبسی قدس سره الاوفی حضرت تریدر کلمات
عرفان سمات و فیه لری حق بو کیم اصول سر توحید و مسائل اهل بحرید در صاحب مستطرف
ومن کلامه * مازات اسوق نفسی الی الله عز وجل و هی تبکی الی ان سقتها و هی تفضحک *
کلامی سر سطره نقبه جلیله سی قلشدر مال لطیفی الله تعالی اعلم نفسی مساک رضای
حقه سوقدن خالی اولادم هنگام مجاهد م خلاف مرضی نفس اولمغه بکا ایدر ایدی برده راه
حقه سلوک ایدوب ما خلق له سی اولان عرفان بالله ایله منصف اولدی ضحک ایلدی یعنی
سوندی دیمکدر فی الحقیقه انسانی مسرور اید به جک اندن اعلی نعمت واقعی مطلب بوقدر
اللهم احسن لیا بعر فالتک و اتم به علینا احسانک آمین (اثناء سلوک کرده ملاقی اولدیفکر مجاهداتک
نفسه اشدی نه ایدی دیو سوال اولند قدس انک وصنی ممکن دکلدر دیوب اهوئی بیان بیورک
دید کلرند به بومکندر که نفسی طاعات حقه دعوت ایتدیکمه اجابت ایتدیکمی ایچون بر سنه
شرب مادن کنیدی منع ایلدم بیوردیلر (معرفه الهی نه شبله کسب و تحصیل ایلدیکز دیو
صور لند قدس * بیطن جامع و بدن عار * یعنی بدنی ثیاب بجملدن عاری و فارغی اطعمه دن
خالی ایلکله کسب ایلدم بیوردیلر (وینه بیور مشلر که کافه ناس حساب روز جزادن فرار
و خوف ایدر لر بن ایسه الله تعالی دن محاسبه می تضرع و نیاز اید به رم سیندن سوال اولند قدس
حین محاسبه ده مامول ایدر که قبل حقن یاغدی دیو مظهر لطف خطاب اولام و بندخی
لیک دیو اجابت اید به م اشته جناب واجب الوجودک ای قولم دیو ذات مقدسه اضافه
خطابی که دنیا و مافیهای دکر اشو خطابدن نصکره بکا نه بی دیلر سه اویله معامله ایلسون راضیم
بیوردیلر (برکون حضور لر بینه بر کیمسه استر شاد ایچون کلوب بر عمله بنی دلالت بیورک که انکله ربه
تقرب اید به دید کده اولیاء الله محبت ایله که حق تعالی سکاحبت و مرحمت ایل به زی انلرک قلوبی
نظر گاه آلهی اولمغه مامولدر که جناب فیاض عز شانه و لبسنت قلبنده اسمکه نظر معنوی سی
تعلق ایتکله سنی مغفرت اید به بیور مشلر (وینه مشار الیه دن محبت ندر دیو سوال اولند قدس
کرامات و معارف آهیه به متعلقه اولان امور سنک نفسکدن کثرت اوزره صدور ایلد کده
استقلال و استخیا و اخوانکدن قلت اوزره صدور ایدر سه استکثار ایتک یعنی اندن چوق
کشوف صادر اولدی دیمکدر بیوردیلر مشار الیه حضرت تریتنک و فائزری ایکبوز التمش بر نار یخند
واقع اولشدر قدس الله تعالی سره العزیز (مشایخ عظامک کبر استندن بری دخی سید الطائفه
ابوالقاسم الجنید بن محمد القواریری قدس سره السامی حضرت تریدر خاندانلریتنک اصلی
نهادندن اولوب ذات شریقرتنک ولد و منشأری بغداد و افراد رجالدندر و عصرنده اولان
مشایخ حضرت ایل به صحبت ایتشدر در و بالخصوص خالی سیری سقطی و حارث المحاسبی قدس
سرهما ایل به چوق مصاحبت ایدوب ابو ثور حضرت تریندن فقه شریقی اخذ و تدریس ایتشدر در

حلقه ای نورده سن شریقرتی یکرمی به بالغ ایکن افتا ایدر لرایدی (قلت) دیباچه در مختارده
یازلدی اوزره استاذ مشایخ قشیری حضرت تری رساله سنه جنید بن طریقی شبلیدن اودخی سیری
سقطیدن او دخی معروف کرخیدن او دخی داود طائیدن او دخی علی و طریقی امام اعظم
ابو حنیفه دن اخذ ایتدی دیدی ایددی بوندن حضرت امامک کعبی و ظاهرا و باطنا مقتدای
اولیا و علما و ائم اولدیفی کون کی ظاهر در فلیحفظ * علامه اعراض الله عن العبدان یشغله
بما لا یغنیه * کلمات علیه جنید دندر مالی حق سبحانه و تعالانک قولندن نعوذ بالله تعالی اعراضنک
علامت و اماره سی اول قولک ما لا یغنی ایله اشتغالدر دیمکدر وینه * الادب ادیان ادب السر و ادب
العلانیة فادب السر طهارة القلوب و ادب العلانیة حفظ الجوارح من الذنوب * قول فیض ادلی
کلاملرند در که مالی ادب ایکی قسمدر بری ادب سر و بری دخی ادب علانیة در ادب سر
قلوبک ظاهر و پاک اولسی و ادب علانیة اعضا و حواری ذنوب و معاصیدن حفظ ایتکدر دیمکدر
(روایت اولمشکه حضرت شیخ برکون یدنده سبجه یعنی تسبیح کورد کلرند چنابکرتک حق ایل
حضور و شهود ده تمکینی و ارا یکدن دست شریقرته ندن سبجه الیدیکز دید کلرند سبی واردر
زیرا واصل اولد یغم فیض عظیمه انک ایله واصل اولدیفمزدن سبجه بی ایدر ترک اید به میر
بیوردیلر (روشدانلندن حسن بن محمد السراج جنید دن قدس سرهما حکایه ایلدیکه بر کیمه
عالم منامده ایلدس ملعونی عریان اوله رق کور و ب ناسدن حیا ایتز مبسن دیدیکمه جوابنده
قسم ایله سنک عندکنده بونلر ناسدن می معدود در اکر ناسدن اولسه لرایدی بن انلرله صبیانک
چلک و چوماغله اویناد قلمری کبی اوینایه مزدم یعنی انلری از دیره مزدم لکن ناس بونلرک غیر بدر
انلر کیمدر دیدیکمه انسان اولانلر بغدادده کائن شونیزی مسجدنده مقیم بر قومدر که بنم قلبی
اضنا یعنی بر صورتده مرضی ایتدیلر که قورتلما سی مشکدر و جسمی چویه دوندردیلر هر بار که
اغوال بنی قصد ایتدم قبل باریدن اشارت قطلر یله قلبم طوتوشه یازدی دیدی بولک اوزرینه
بیدار اولوب فی الحال لباسی کبوب کیمه وقتی مسجد مذکور و واروب اوج نفس نفیسی
کورد مکمه مراقبه اوزره متوجه الی القبله او طور لر وقتا که مسجدده دخولی حس ایلد کلرند
ایچلرندن بری ایلدس ایلره رؤیامده سبق ایدن ماجرای کشفله ای ابا القاسم سکا هر نه شی
سویلر لایسه قبولی ایدرسن بیوردیلر بیوردی (مسجد مذکورده اول کیمه بولنلر ابو حزه
و ابوالحسن النوری و ابوبکر الدقاق اولد قلمری مریدر (محمد بن قاسم الفارسی رحمه الله حکایه ایدر که
جنید قدس سره نک بریه ده خلوت و ازوالی ایچون اعتیاد ایلد کلری موضعده لیله عیدده
یتوت ایتشدر برده علی السحر عبا به صانعش بکا اید به رک * بحرمة غریبی کم ذا الصدود *
الانده طف علی الانجود * سرور العید قدیم النواحی * وحزی فی از دیاد لایبید * فان کنت
افترقت خلال سوء * فعدری فی الهوی ان لا اعود * قولیه مناجات ایدر بر شاب کور مشلر
مال ایات غریبم حرمتنه نه زمانه قدر بدنن بواعراض یعنی یارب بنی عفو و مغفرت ایله و بکا
مرحت و جود ایله سرور عید جوانب و نواحی بی احاطه ایلدی یعنی هر کس مسرور لکن
بنم حریم از دیاد ده اوله رق منقطع اولماز هر تقدیر خلال سوء یعنی بد قرین اولان ذنبی اتیان
و کسب ایتدم ایسه ده من بعد محبتدن عودت ایتماکده در عذریم یعنی اعتذار محبتکده حاصلدر
یا خود هواده یعنی نفسمک میل ایتدیکمی مناهی به عودت ایتماک اوزره ندامت دائم و اعتذار
اید رم دیمک اوله (سید الطائفه جنید قدس سره حضرت تریتنک بغدادده ارتحالری ایکبوز
طفقان یدی نار یخند در التمش یک مقدار ی رجال صلات جنازه لرینه حاضر اولدیلر
روح الله تعالی روحهم و افاض علینا فتوحهم (صاحب مستطرف دیر که بنم دخی صحیحله

اغتنام ایلدیکم مشایخ عظامدن بریسی العالم العلامة العامل ابوالمعالی و ابو الصدیق ابو بکر بن عمر الطربنی المالکیدر قدس سره اهل ضلال و بدعتی قانع اولدینی خالد زمانک زهد و ورعه و اوحدی ایدی اسرار ظاهره و برکات متواتری اولوب حضرا و عربا خلاقی امره هر وفه فرمانبر و شرقا و غربا ذکری بالخیرتی روشنتر ایدی ملوک و امراء باب کرامته الجا و کندویه مرید اولغی رجا ایدر ایدی بویه ایکن اقتصاد اوزره اولوب اکثر ما کللری مباحدن اولان نبات ارضدن ایدی هر مکروب باب فیضنده فرج پولور و هر صاحب حاجت قمع مقصود بیه مسرور اولوردی نوافل عباداتی محافظ و فرائضه ملازم ایدی علم حقیقت و اسرار طریقتدن احوال کثیره سی اولوب مکاشفات و احوال و کراماتی غایب سز کوردک اگر مناقب جلیله سنک جله سنی یکان یکان ذکر ایتسک کلام اتساع بولوب مستقل کتاب اولغی محتاج اولغی ترجمه سنک اجا لیله اکتفا اولدی رضی الله عنه وارضاه و جعل الجنة منقلب و مواء و اعاد علینا من برکة الاولیاء و الصالحین و صلی الله علی سیدنا محمد وآله و صحبه و سلم صلاة و سلاما دائمین الی یوم الدین

الباب الحادی والثلاثون

اشبو اوتوز برنجی باب مناقب صالحین و کرامات اولیا یاننده در (صاحب مستطرف اشبو بایده کراماتی تعریف و تفصیل ایتوب همان کرامات اولیا انکار اولماز و مناقب روشندان حصره کلر بر تعالی بوم محشرده سایه پیغمبریده جله مرئی اولیاری ایل حشر ایتسون آمین دعا سبیل اکتفا ایتسون ایسه ده کرامت مسائل اعتقادیه دن اعتایه شایان بر مطلب نفیس اولغی اسعد فقیر شرح مواقف و شرح عقاید و در مختار کی مطولات و معتبراندن ملخصا ترجمه برله اول میجی تفصیل ایدوب دیرکه * معلوم اوله که کرامت ترک و فعل و قولده حق تعالی خلق بیه دائما و مکررا ناسدن صدوری معتاد اولان امور حادثه دن خارج امتناع ذاتیسی اولیه رق ظهور ایدن امور در که بو کاعلم کلامده خوارق عادات دیرر و اشبو خارق عادت الی نوعدر یعنی اگر دعوی نبوت ایدن ذات شریفدن صدور ایدر ایسه معجزه و قبل البعثة و الدعوی صدور ایدر ایسه ارهاص و برنجی به تابع اولوب باری تعالی ذات و صفاتی بحسب الطاقه البشریه عارف و طاعاته مواظب و معاصیدن صمیمی بختب و لذات و شهواته انهما کدن معرض ذاتدن صدور ایدر ایسه کرامت و بعثایه الله تعالی مکاره و محندن رها یاب اولغی ایچون عوام مسلیندن ظهور ایدر ایسه معونه و ایمان و عمل صالحه مقارن اولیان شخصدن بحکمة الله تعالی مقصودینه مطابق اوله رق صدور ایدر ایسه استدراج و مقصودینک خلافت ایسه اهانت دیرر (اشبو کرامتک حق اولد یغنه نقل و عقل شاهددر که حضرت مریم رضی الله تعالی عنها ایل حضرت سلیمان علیه السلام وزیر آصف بن برخیا قدس سره نبی دکلر ایکن کندولندن کرامت ظهور ایلدیکنی قرآن کریم ناطقدن و نقد تفصیلی آحاد ایسه ده مطلقا حقیقت کرامت اکثر اصحاب کرام و تابعلرندن صدور ایلدیکنی متواتر اولدینی ثابت و واقعدر (و حکمادخی ترک و فعل و قول جهتلرندن خارق عاده نک سبی یاننده دیدیلر که یافیز فیاض تعالی شانه یا اصل فطرت نفس زکیه ده کدورات بشریه نک صفوتندن یا خود مجاهده و قطع علایق ایله تصفیه دن ناشی اول نفس عالم قدسه منجذب اولوب اول انجذاب ایله ماده بدنی تحلیل مشغول اولدقده ترک دائر خارق عادت کندندن صدور ایدر بونک مالی خسته لیده مشاهددر که نفس مریض مرضه مقبومت ایله یعنی مرضی تحلیل ایله مشغول اولدقده اول مرض بدل مایتحلل تناولندن کندوی منع ایتکله اکل ترک ایدر ترکی شول صورتده اولور که حال سختده مدت مرضنده ترک اکل ایتدیکنی ایامک عشری قدرینی ترک ایتش اولسه هلاکه مؤدی اولور اشته مریضده خارق عادت اوله رق بوترک جائز

اولدینی صورتده سلاک ملاء اعلاده مختلط و اول عالم لطیفه متوجه اولانک حقتده جائز اولدینی اولادر نیجه جائز اولما سونسکه مرض طبیعتیه معتاد و قوایی مضعف اولغی تعادل ارکان بدن ایچون رطوبات مطلوبه به احتیاج اشد و اقوادر بویه ایکن غداسنی ترک ایدر یا اهل دین قوبعدن ملاء اعلایه متوجه اولانکه انوار قدسیه ایله لذات روحانیه بولوب اول لذت (ایست عند ربی یطعمنی و یسقین) حدیث شیرینی ایشارت ایتدیکنی اوزره غداسنی مقامنه قائم اولور ایکن ترک بونندن خارق عادت انک حقتده جائز اولدینی اولادر و بوحال ایله متصف اولان ذاتدن بقدره الله تعالی و لطیفه اخبار بالغیب کی قولا و شق بحر کی فعلا خوارق ظهور ایدر چکی جائز و واقعدر ز برانفس تقیه سی شواغل بدینه دن ملکیه سماویه به منجذب اولوب انده اولان صور ایله منتقش اولور که اول صور لسان شرعده لوح محفوظ ایله معبردر و اول صورت مخفیله حس مشترک انتقال ایتکله اندن خبر و بر و نفسنک اشبوقوت روحانیه سیله اجزاء بدنده تصرف ایتدیکنی کی ماده عناصرده دخی تصرف ایدوب خوارق عادات فعلیه کندندن صدور ایدر (معتر له طائفه سی ولیدن یعنی نبی به تابع ذاتدن کرامت ظهور نبی نبی به مشبه اولور زعیمه انکار ایتدیلر ایکن بوقول باطلدرز پرامتدن اولان ولیدن ظهور ایدن خارق عادت تابع اولدینی رسولک معجزه سیدر که بوظهور ایله ولی اولدینی ظاهر اولور و ولی اولمسی انجیق دیاننده محق اولد یغیچوندر و دیانت ایسه قلب و لسانه رسالت رسولی اقرار و تصدیق و امرینه اطاعت و نهیدن مجانبندن عبارتدر حتی بولی یعنی کندندن خارق عادت صدور ایدن نفسنده استقلال و عدم متابعت نبی ادعا ایدر ایسه ولی اولوب بلکه کافر اولغی خارق عادت کندندن کرامت طریقیله ظهور ایتوب استدراج اولور و الحاصل خارق عادت استرسه نبیدن بالذات صدور ایتسون استرسه امتنک برندن صدور ایتسون نبی به نسبتله معجزه و ولی به نسبتله اول نبی سایه سند کرامت اولور و ولی دعوی نبوت ایتدیکندن نبی به مشبه اولماز (ودخی معلوم اوله که حقیقه دن بعضیلری احیاء موتی و عصایی حییه قلب و انشفاق قر و والدن صوافتی و جمع کثیری طعام قلیل ایله طور مق کی عظام خوارق عاداتک کرامت ولیدن صدور نبی انکار و معتقدینی تکفیر ایدوب حتی زمان بسیرده طی مسافه بعیده (ذویت لی الارض) حدیث شریفده مفعولی تقدیم ایله ظاهر احصر اولغی نبی به مخصوصدر دیدیلر (لکن کبار حقیقه دن قاضی ابوزید مشرقده کائن کیمسه مغربده متمکنه بر خاتونه عقد اولنسه یوم عقد دن الی ماه می ورنده هنوز زفاف متحقق دکل ایکن اول خاتون پرولد کنور سه نسبی مشرقلیدن ثابت اولور کرامت طی مسافه اولند یغیچون دلیلله مستدل مسئله دلائلجه جائزدر و معتقدی اکفارا و نماز دیمشدر و اشبو مسئله تا نار خانیسه ده جواز طی مسافه بی مثبتدر دیومصر حدر (امام الحرمین مادامکه خارق عادتده مثلی اتیان اولنیه جفته قرآن کریم کی نص کتاب اولیان امورک بالاطلاق معرض کرامتده صدوری جائزدر دیوب بعضیلرینی اسلشنا ایتامشدر (وعقائد صاحبی مفتی الثقلین عمرالنسی حضرت لرینه کعبه مکرمه بعض اولیای زیارت ایدر دیو حکایه اولنان قولده جواب باصوابکنزدر دیو سوال اولندقده کرامت طریقیله اهل اللهدن نقض عادات صدوری اهل سنت عندنده جائزدر دیو جواب و برمش (وامام محمد حضرت لرینی کراماتی تخصیص ایتیه رک بزکراماته ایمان ایدر زیور مشدر (و ثقتدن امام دیمیری حیوة الحیوان نام مشهور کابنده و امام بیهقی دلائل النبوه سنده ابن ابی بشر نخعی به اسناد ایل اهل یمن دن برذاته ملاقات ایلدک وقت ظهر خلا لی راکب اولدینی جاری هلاک اولدی فی الحال ذات مومی الیه توفی و صلاتی ادا ایدوب یارب بن سنک رضای تحصیل ایچون مجاهد م و ایامهم وارددر که موتای احیا و قبورده اولنری بعث ایدرسن نبی پراحده التجادن وارسته ایدوب

یو جاری احیاء به بود دعا ابتد کده فی الحال حیات بولدی دیدی کنی بعد الحیر بر امام مشار الیه اشبو
استاد صحیح و بومقوله کرامت یعنی محمد امتدن موتانی حق تعالی اکا احیا ایدر کیمسه
بولدیغنی حیثیله صاحب الشریعه ک معجزه سیدر واول یمنیک اسمی بنانه بن زید الخعیدردین
اول جاری کوردم دیمشدر (وپروجه محرر کرامتله معجزه به التباس عدم دعوائی نبوت قیدی ایله
مثنی او اور اکرولی دعوائی نبوت ایدر ایه وقرآن کتورددم درسه مخالف نص کباب اولدی یغندن
فی الحال کافر اولوب کرامت کبرو قالور فکیف که ملتبس اوله (دخی معلوم اوله که قدیم و معاصرا
بعض متفق کرامت وایدن حیثیله صادر اولوب بعد وفاته صدور ایتمز دیرل یو خود مکاره در
زیرا انسان تصرفاتی روحی تصفیه سببه ایدر عالم بقیه عازم اولغله روحنک تصرفی مضحیل
اولوب بلکه دخی زیاده قوت بولور حیثیله حصر ایتمک دعوی بلا دلیلدر بعد الارتحال روحنک
تصرفی اعظم کرامتدر (حتی این کمال حضرت تبری (اذ انحریم فی الامور فاستعینوا من اهل القبور)
حدیث شریفی تصحیح و تفسیر نده بیور مشدر که معلوم اوله که نفس ناطقه نیک بدنه تعلق
حب نام و عشق شدیدک معشوق و محبوه تعلقنه مشابه اولوب انسان وفات ایدوب نفسی بدندن
مفارقت ابتد کده اول میل و عشق انجذابی قوی اولدیغنی حالده باقی قالور که یو سیدن میتک
ککله رخی قبرینی و قبرینه باصمق خصوصاً نده نهی نبوی صادر اولمشدر بناء علیه قوی النفس
کامل الجوهر و شدید التأثير بر ذاتک قبرینه انسان کیدوب براز توجه و توقف و اول تر به دن نفسی
نأثر ابتد کده اشبو زائرک نفسنده اول تر به به بر تعلق حاصل اولور و باصاحب تر به نیک نفسنده
دخی بروجه محرر اول تر به به تعلق اولغله بوضو نده ایکی نفسک بینلرنده بر ملاقات روحانیه
حصول بولوب و یو طریقه زائر و مزورک روحلرینه اول زیارت حصول منفعت کبرا و بهجت
عظما به و دخی قبوله احری نیجه اسرار احرایه سبب اولور که اشته زیارت موتانک مشروعه نده
سبب اصلی بودر (حتی امام فخر الدین الرازی مطالب عالیه نام کباب جلیلنده ارستطاليس حکیمک
شاگردی بر بحث غامض مشکلی حل ایده مدکری و فتنه استادل ینک قبرینه کیدوب اوراده بحث
ایلد کدرنده حل اشکال ایلد کدرینی استماع ایدم دیو ذکر ایشدر و بولک سری بودر که زائر ایله
مزورک نفسلری شعاعلری بر برینه منعکس اولور حیثیله قارشو قارشویه وضع اولمش ایکی عدد
بجلامر آنه بکرز که زائر حیک معارف و علومی و جناب حقد خضوع و قضا سته رضادان ناشی
حاصل اولان اخلاق فاضله سی کننددن مزورک روحنه منعکس و اول مزورک دخی معلومات
مشرقه و آثار قویه کماله سی کننددن روح زائر حیه منعکس اولوب بوشو وده اولان دعا مستجاب
اوله جغنی وارسته بیاندرو بونی مؤید صاحب الاعلام نام ذات ارواح مؤمننک قبرلرینه بر نسبت خاصه
مستمره لری واردر که انکله قبرلرینی زیارت ایدنلری یلورلر و سلاملرینی آلورلر دیمشدر (و بونی
حافظ عبد الحق اشبیلی کتاب العاقبه سنده ابی عمر بن عبد البردن اول دخی ابن عباسدن
رضی الله تعالی عنهما صحیح الاسناد اوله رقی (ما من احد یمر بقبر اخیه المؤمن کان یعرفه
فی الدنیا فیسلم علیه الا عرفه و رد علیه السلام) حدیث شریفی تأیید ایدر دیوب بکا شیخ
فخر الدین غضنفر تبریزی بن پرسشده اسسکال ابتد یکمده شیخنک قبرینه واروب حال حیثیله
معنادم اولدیغنی اوزره آداب ایله اوطوروب مسئله مذکوریه فی تفکر ایدر ایدم اوراده بکا حل
اولور ایدی و یومر اراجر مدد دیدی دیدی کنی کتاب مذکورده تحریر ایشدر انتهی کلام ابن
الکمال (حوی حنی فاضلک دخی بعد الانتقال روح ولی دن ظهور کرامتک جوازینه رساله
مخصوصه لری واردراشته بعد الوفاة بقدره الله تعالی تصرفات اولیاء یو تحقیقندن ظاهر او اور
و هر قوه احاطه نامه سی مسلم عالم اولان و صاف الحضرة مولانا عبد الله بن فضل الله مر حومک

نجز به الامصار و ترجمه الاعصار نام تاریخ معتبر مشهور نده بالمناصب یازر که (خنی اولیه که نفوسک
تأثیراتی واروا حک امدادی واقع و حقد ز را مبدأ اول که منبع فیضان نور و علی الاطلاق
جیع موجوداتی محیط اولان علم ازلیسی سبب وجود ممکناتدر عقول عشره ده بر تأثیر خلق ایدوب
شویه که عقول نفوسی و نفوس اجرام سماویه فی اختیار دوری ایله تحریک ایدر پس اجرام
علویه فلک قرک تحشده اولان عالم مؤثر اولوب و عقول عاشر که فلک قره مختصدر نفوس
انسانیه به یکادز به باضی و اولم تمسسه نار نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء * مشکاندن
یعنی جناب فیاضک عنایت ازلیه سببه مفیض نوردر و نفوس سماویه وارضیه و عالم کبر و انساندن
عبارت اولان عالم صغیر بینلرنده جوهریت و در اکتسده مناسبت و مماثلت محققان نزدنده
محققدر بنابرین نفوس کماله اربابی زیارت واروا حلرندن بالاستمداد طلب خیر و یاد دفع شر
ضمندنه تر به ایشانده دعا مقبول خدا اوله جغنی بی ریدر زیر انلر جواهر عقه و لله نجوهر ایتش
اوللری ایله مبدأ فیاضه مناسبت نامه لری در کاردر لکن استمداد جابنده یعنی زائر و مستنده
تأثیر تفاوت اوزره اولوب اگر زائر تخالط امور مادیه دن اعراض اوزره اولور سه دعا سنک تأثیری
روح مزورک انعکاس نامه فی الحال وقوع بولور و الا صورت تراخی کوستر انتهی کلام الوصاف
ملخصا و مترجما (اهل سنت کرامت ولیده اشبو دلیله محتاج دکدر لکن معقولاته اوغرا شانلره
اشته متکلمین اهل سنت کی حکما بینلرنده دخی کرامتک تحقیقی و روحنک بعد مفارقه البدن
تصرفی متفق علیه در دیواقوام ایچون * خذ ما صفا دع ما کدر * دهرک نقل اولمشدر (و دخی
معلوم اوله که عصمت انبیای عظام صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین حضرت ائمه مخصوص
واولیا دن مناهی صدوری جائز و واقعدر حتی ابایزید بسطامی حضرت تدرندن عارف باللهه دن زنا
صادر اولوری دیو سوال اولند قده * و کان امر الله قدرا مقدورا * آیت کریمه سببه جواب
و پر مشدر (عبد الغنی نابلسی قدس سره فیض الرحمن نام کتابنده یازدیغنی اوزره اولیاء کرام
مخوف و درید کدری انلردن اصلا کناه صادر اولماز معنایه دکدر ز را اول مهنی بعینه معصومک
معنا سیدر بلکه معنای اولیا که اهل شهود و تصفیه در انلردن کناه صادر اولد قده ندامت
و توبه لری سائر غافلینک توبه و ندامتی کی اولوب فی الحال عن صمیم البال حزن واسفله توبه
ایدوب (التائب من الذنب کمن لا ذنب له) تزکیه سنه مظهر اوللری ایله موفقدلر و یومعنائی
امام ربانی و مجدد الفثانی الشیخ احمد فاروقی حنی سر هندی حضرت تبری قدس سره معارف
لدنیه نام رساله کماله سنده تأیید ایشدر الی ههنا الخاق الفقیر (صاحب المستطرف دیر که
مالک بن دینار حضرت تبری بیور دیرلر که بصره ده باران منقطع اولوب مرارا و کرا را اسسقا
ایچون خروج اولمشیکن اثر اجابت مشاهده اولمشدی بوحال اوزره بر کون علی السحر ابن
عطاء سلمی و ثابت البنانی و یحیی البکا و محمد بن الواسع و ابو محمد السخنیانی و حبيب الفارسی
و حسان بن ثابت بن ابی سنان و عتبه الغلام و صالح المزمین بالمعیه بصره نک خارج شهرده واقع
نمازگاهند حقدق مکاتیدن صبیانلر دخی کلدیلر اسسقا و دعایه مشغول اولدق نصف نهار اولوب
دخی اثر اجابت مشاهده اولمشدیغندن خلق طاغیلوب بنم ایله بابت البیانیدن غیری بر فرد قائموب
جمله سی محاربه عودت و بر نمازگاهده یتوت قصیدله اقامت ایلدک ظلام لیل اولد قده اوزرنده
تلبس واکسا ایلدیکی عیانک قیمتی ایکی درهم ایتمز سافلری ایچیه بوزی کوچ بر عبد اسود
ظاهر اولوب توفی و بعده محرابه توجف و خفت اوزره ایکی رکعت صلاتی ادادنصکره وجهنی
سمایه رفیع ایدوب یارب و یا الهی نه زمانه قدر ذاتک نفع و فائده سی اولیان شبنی امکات ایدوب
قوللریکی رد ایدرسن نزد معنوی یکده اولانه دو کمکی کلور و خزانک نقصانمی بولور اولدی

بن قول که اولان محبتک حقیقون بوساعتده یا غورایله قوللریکی سنی ایل دیو مناجاته باشلوب
هنوز نیازی تمام اولمادن سما بولوتلوب قریب دن بو شانورکی رحمت نازله اولدی مالک بن
دینار دیرکه بو وجهله بی پروا مناجات و دعا سی و سوء ادبانه معامله سی بک خوش کلدیکندن
اعتراض کونه یا اسود سوبلد بکک سوزدن حیا ایزه بسن دیدم موجب حیا اوله جق نه سوز
سویلم دیدکده بکا محبتک حقیقون دیدیککدر زری الله ذوالجلالک سکا محب اولدیغنی
بیلمه بسن بوغایه حکمدر دیچک * تخ عنی یا من اشتغل عنه بنفسه افزاه بدائی بکک الا
لحبه * یعنی بدن اوزاق اوله نفسنه اشتغال ایله خقدن دور اولان کیمسه جناب حق
بنی کند ویه محبتت مقارن اوله رق انجی محبتی ایچون خلق ایلدیکنی بیلمه بسن دیدی (قلت)
بوندن مراد حضرت اسود * وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون * نصنک اقتضا سیله
* بحبهم و یحبونه * نظم کریمک صراحتنه اشارتدر انتهی (بعده اسود قدس سره العزیز
جناب ذوالجلالک بکا محبتی ذات مقدسی شایجه و بنم حقه محبت دخی مقدار بجه در دیدی
مالک بن دینار دیرکه وقتا که اول اسود انوردن اشبو جواب عارفانه بی اشتدکده اعتراضه
ندامت برله برحک الله برجلسه خفیه یورک مهر عرفا نکرذن اقتباس ایده لم دیدیکمه بن عبد
مملوک مالک صغیر یه دخی اطاعت فرضدر دیوب منصرف اولدی بندخی رفیق ایله اوزاقدن
کوزده بک تعقیب ایلدک کوردک که بر نخاس یعنی اسیر جینک خانه سنه دخول ایتدی وقتا که
صبح اولدقده نخاسه واروب برحک الله خدمت ایچون بر غلام اله جف حاضرده وارمیدر دیدم
نم صافغه آماده یوز غلام واردر دیوب بر پر بکا عرض ایلدی عید غلام یمشه یتوب
ایچلرنده حبیب یعنی غلام اسود مرقومی کورمیدیکمدر وقت آخرده باقیلور دیوب خانه نخاسدن
چقرکن وراه دارده بر خراب اوطله دروننده اسود مطلوبی کوردمکه نماز ایله مشغولدر اشد
ورب الکعبه دوستم دیوب و فی الحال نخاسه واروب شو غلامی بکا صات دیدیکمه نخاس بکا
ای ایلیجی بو غلامک کیجه وکونز بکا واتر وادن غیری نسنه به همتی بوقدر یعنی خدمته بارامز
دیدی بندخی سن بهاسنی آل قصورینه فارشمه دیدیکمه اسودی جاغردی اولدخی کلوب
متاعس اوله رق یعنی فتور اوزره طوردی نخاس ذمتی عیوب دعواستندن بعد الابر ایلدیکک
مبلغه آل دیدی یکریمی التونه آلدیم واسمکندر دیو صور دیغمده میوندردیدی دستندن طوتوب
مزله ککتوررکن بکا دونوب ای بنم کوچک ولی وسیدم بنی نیچون اشترا ایلدک بنم خدمت
مخلوقه صلاحیت ولباقیم بوقدر دیدکده بندخی والله العظیم ای سیدم بن سنی انجی سکا
بالذات خدمت انجم ایچون الدم بوقسه سنی استخدام ایتک قصدیله اشترا ایلدم دیدیکمه
بو محبت سبب ندر دیدکده ای سیدم و حبیب سن دون کیجه نماز کاهده بزمه برابر دکلیدک
دیدیکمه سن ما جرایه مطلع اولدکی دیچک یاسره نماز کاهده اولان مناجا نکرده اول
امرده معارضه جرات ایدن بن ایدم دیدم سکوت ایدوب یوله روان اولدیغزده بر مسجد
اوکنه کلدک دخول مسجد استیذان ایتدی بندخی یورک دیدم کیردی وایکی رکعت نجبه
المسجد قلوب عقیده الهی وسیدی بیتمزده اولان سره سنک غیرک مطلع اولدی بوندنصرکه
حضورم و تعیشم کوزل اولماز ذات اجل و اعلا که قسم ایدرمکه بودقیغه روحی قبض ایده سن
دیوب سجده یه واردی بر مقدار انتظار ایتدم سجده دن باشی قالدردی تحریک ایلدیکمه
روحنی صاحبیه تسلیم ایتش بولدم رحمة الله علیه بد وایلرینی تمیدید وچکه سنی باغرایکن
روی شریقرینه نظر ایلدکمه کور ورتک سیاه رنگ بیاض غلبه ایتش یعنی سیاه اولغله
وجهی قرکی لعلان ایدرا واثاده بر شاپ انور یندنه مسک و غیر ایله تعطیر اولمش کفن ایله

ظهور ایدوب السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته حق سبحانه و تعالی قنداشم میمون حقند
سزک ویزم اجور و منوب یا تمزی اعظام و اکمال و اتمام ایلسون شو کفن ایله تکفین ایله
دیوب ایکی ثوب و یردیکه دنیاده اول تو بک مثلی کورمدم انلر ایله تکفین و اداء صلات جنازه
دنصرکه قبره دفن ایلدک والان قبرشریقرینه تبرک واسئسفا والله تعالادن مقاصد و حوائجک
قضاسنه توسل اولنور رحمة الله تعالی علیه دیو مالک بن دینار حضرت ناری روایت ایلددر
(قلت) اهل تحقیق بیانی اوزره قوللرینه حق سبحانه و تعالی حضرتینک محبتی قبلرندن
حجاب غفلتی کشف و رفع و بساط قرب معنوی یه تمکنلرینه تمکین احسان ایتکدن عبارتدر
زری حق تعالاک رحمت و محبت و غضب کبی صفاته موصوف اولدیغنی منصوص ایهده
مبادی اعتبار ایله اولوب غایات اعتبار ایله در که بونلرک مبادیلری رقت و میل قلب و غلبان
دمدر احوال مذکوره بواعتبار ایله مخلوقک حالیدر لکن غایاتلری کرم و احسان و عقاب اولغله
اشته بواعتبار ایله متصف اولور و دخی جناب باری تعالی و تقدسک قولنه محبتی اولدیغنه علامت
اول قوله دار غروردن حیاتی و نفرت و عالم نور و سروره ترقبسنه و شهود حق ایله انسبت و ماسوادن
و حشنته توفیق احسانندن عبارتدر و اشبو معناده بعض عارفین * اذا اردت ان تعرف مقامک
فانظر فیا اقامک * دیمدر یعنی اگر مرتبه و مقامکی بیتک دیلر ایتک مولای متعالک سنی اقامه
ایلدیکی مقامه یعنی افعالکله نظر و دقت ایله دیمکدر انتهی (ابراهیم الخواص قدس سره نک
خواص مر بارندن حدیقه المرعشیدن کرامات شیخندن نه مشاهده ایتدیکر دیو سوال اولدقده
مکه مکرمه یه معتبرنده عازم ایکن بولده براز ایام طعاسر قالدق بو حالده کوفه یه اوغرایوب
بر خراب مسجد قوندق حضرت شیخ بکا نظر یوروب یا حدیقه سنده آخلق اثری مشاهده
ایده یورم بیوردقارنده بندخی مشاهده بیودیفکر کیدر دیدم بکا پردوات وکا غد بول دیو امر
ایلدکده احضار ایلدم کاغده * بسم الله الرحمن الرحیم انت المقصود ایله بکل حال و المشار الیه
بکل معنی * عبارة شریفه سنی یازوب و * انا شاکر انا ذاکر * انا جامع انا ضایع انا عاری *
هی سته وانا الضمین لنصفها * فکن الضمین لنصفها یا باری * مدحی لغیرک لهب نارخضتها *
فاجر عیدک من لهیب النار * مناجات منظومه سنی اوقودیلرککه مآلی ای جناب متعال
بن قولک حامد و شاکر و ذاکر و آج و ضایع و جلالع اشو احوال که الی شیدرنصنی که جد و شکر
و ذکر در یونلره بن ضامن و متعهدم و نصف دیکر بکه جوع و ضیاع و عری یا نلقدر یونلرده یارب
سن لطف و کرم و ماضی اول سنک غیر بکه مدح و ثنایعنی مخلوق و ماسوایه التجاعلونا در لطفک ایله
بو قول فیکری اولهیب ناردن قورنار دیمکدر (لاحقه) اسعد فقیردیر که عبید عینک ضمیمه عیدک
اسم تصغیر یدر عینک قخیله فعیل و زنده عبید عیدک جعلا ننددر بویه ایکن اکثرناس مفرد
مقامنده کلان تصغیری عینک قخیله اوقورلر لکن خطادر فتبصر (راوی حدیقه دیرکه بعده
حضرت شیخ رقعده مذ کوره بی یعنی کاغدی بکا و یروب قلبکی حقدن غیری یه ربط ایتیه رک
بورادن جیقوب ابتدا کیمه ملاقی اولور ایتک اکا و یردیو امر یور دیلر بندخی مسجددن جفدم
و ابتدا بر بغله یه بنش بر رجه ملاقات ایتله اکا و یردم رجل مر قوم اخذ و قرائت ایدوب اعلمه
باشلدی و بورقعه بی یازان نشلور دیو صوردی بندخی فلان مسجدده دیدیکمه همان قویبندن
التبوز درهم طولوسی بر صره چیقاروب بکا و یردی آلوب عودت ایلدم اثنای راهده بر رجل
کوروب دراهمی و یرن کیمسه بی صوردم نصرانی اولدیغنی خبر و یردی حضرت شیخه واروب
قضیه بی خبر و یردیکمه دراهمی مس ایتهم شمدی و یرن کلور یور دیلر واقعا بر آزدت مرورنده
بغله سی اوزرنده کلوب قرب مسجدده نزول و تواضع ایله دخول و تحن و محبتله حضرت شیخه

صار بلوب سرفیض افسر دست کرامت پیوستنی بوس و تنیم * اشهد ان لا اله الا الله وحده
لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله * دیوب توحید باری و نبوت ختم رسالتی تصدیق
و تسلیم ایلدی فی الحال حضرت شیخ دخی سرور و فرخندن بکایه باشلوب * الحمد لله الذی
هدانا لاسلام وشریعت محمد علیه الصلاة والسلام * دیوب تهنیت و تبریک ایلدیلر دیو مشاهده
ایلدیکی کرامتی حذیفه قدس سره مانقل ایتشد (بروایدن منقولدر که بن اوائل حالمده مصر
قاهره دبحر نیلده ملاح یعنی قابیجی اولوب خلق نیلک جانب غریبندن شرقیسته و شرقیستندن
غریبیسته اچرنله طاشوب آنکله تعیش ایدردم برکون زور قدده مشتری به مترقب ایکن اوزرنده بمالی
برعبا و انسه بر چناغله بر عصا بر پیر نورانی لقا ظهور ایدوب بکا سلام و پروب بندخی رد سلام
ایلد کدنصرکه بوجه حسبی بنی شو جانه کتورر مبسن دیدی بندخی نعم دیوب و اکوب
استدیکی جانب غربی به کتوردم چبقه جخی خلالده بکاسکا تحمیل اید بک برامتم وارد
دیدی ندر دیدیکمده یارین اویله وقتی بنی شوا غاجک التنده وفات ایتش بولورسن لکن اونودرسن
اله سام اولندی بکده اوریاه ککل و بنی غسل و باشمک آلتده بوله جفک کفن ایلده تکفین
وصلاتمی قبل و بنی شجره مذکوره تحتنه دفن ایلده واشبوعیا و عصا و چناغک طالی کلدکده اکا
و برحقیر ایلده دیو بکا و داعله کندی کلام و حالده متعجبایکجه لبوب وقتاکه صباح اولدی تنیه
ایلدیکی وقتی کوزتمکده ایکن کشفلری کی اونودوب عصره قریب تذکر ایتدیکم کی سرعته
واروب تعین ایلدیکی اغاجک یاننده نعشی و باشری التنده مسک رایحه لو برجدید کفن بولدم
و در عقب غسل و تکفین ایلدم بعد الفراع یاننده هیچ معارفم اولدق بر جاعت عطیه ظهور
ایدوب انلره صلاتنی بعد الادا و صبتی اوزره شجره ک تحتنه دفن ایدوب جانب شرقی به عودت ایلدم
اول کیجه اویوبوب وقتاکه فجر طلوع ایدوب اورنالی سجد کده بنی اسبه رک بر شاب امر د
ظهور ایلدی کوردمکه تاری یعنی طنبری قولطوغنده الاری قتالی میانده آنکک صبیان ملاهی
یعنی کچک و رقاصلردن بریسیدر کلوب بعد السلام تعین نام ایلده ای ملاح سن فلان بن
فلان دگلپسن دیدی اوت دیدیکمده امانتلی و پردیوز کراولنان عبا و عصا و چناغی استدی بندخی
ای اوغل بوا مانلرک بنده اولد یعنی ندن بیلورسن دیدم صورمه دیدی ابرام ایلدی بکده بن برشی
بیلیم فقط فلان تاجرک زفاف و لیمه سی جعیننده و ذلرک صباح اذانلرینه قدر رقص ایدر ایدم
عند الاذان برای استراحت او یقویه وارد یغمده بر رجل کلوب بنی او بقودن او یاندردی و حق
سجانه و تعالی فلان ولینک روحنی قبض ایلدی و سنی ولایتده آنک مقامنه اقامه ایلدی شمعی
کبت فلان بن فلان ملاهی فلان محله بول و شیخ متوفانک سکا دیدیکی اوزره امانت ایلدیکی
اشیاء مذکوریه فی آل دیوب تنیه ایلدی دیدی بندخی امانتلی و پردیومده فی الحال صیوبوب
و یونلری دیل بککه تصدیق ایلده دیو اواب مزینه سنی هبه ایدوب قایغمه آتوب و عبا مر قعی
کوب عصا و چناغی اکوب روح روان کی کندی و بنی محروق الفواد براقدی بندخی حیف
نعمدن محروم اولدم دیویانه رق یاقبله رق اخشاملدم کیجه اولوب خوابه وارد یغمده جناب
واجب الوجود جل و علا حضرت نلری عالم منامده مشاهده ایتدم بکای قولوم عصبانندن
توبه و رجوع ایلده بکا توجه ایدن بر عیدیمه احسان ایلدیکم بورتیه فی چوقی کوررسن بو بنم
فضل و احساندر اراده عایم تعلق ایلدیکی قولریمه اعطا ایدرم بن فضل و کرم عظیم
صاحبی عظیم الشانم بیوردی دیمشدر (کرامات اولیا دن اوله رق ابو اسحق الصعلوکی
حضرت نلری نقل و حکایه ایدر که برسنه حج و زیارت قصیدله بلدمدن خروج ایدوب هنکام مهتاب
بادیه ده واله و حیران مرور ایدرکن یا ابا اسحق دیو برصدای ضعیف سمعده واصل اولدقدده

صدای جانینی است به رک وارد یغمده مشرف موت و مریض و نحیف الجسم و اطرافنده بو عالمده
عذیم المثل رایحه طیبیه لی ریاحین و شکوفه لایحه ایتشد اوتورر برشانی کوردم ونه مقوله آدم بسین
ونه محلدن اولورسن دیو صوردم اولدخی مدینه شمشاطدن اولورم بلد مده عزت و رفعتده
ایکن نفسم عزلت و غربت اسمکله سیاحتنه جعشیدم بوراده موبه مشرف اولوب الله تعالی به
نیاز ایتشیدمکه اولیاسندن برین بکا قرین کوندر وب شودمده بکا امداد ایدده رجا ایدرمکه سن
اول مطلوب اولان ولی سن دیدی بندخی بر حاجت و مصلحتن وارمیدر دینجه نعم بلد مده پروالدهم
وقر قرنداشلرم وارد دیدی انلره هیچ مشتاق اولدیکن می دیدم بوکون بویلری استشمامنی
اشتیاق ایلده انلری ارزولدم ایدی بو حالده سباع و هوام بنی اوزره لینه آلوب بمنله برابر اغلدر
و کوردیکک اشبوشکوفلری کنور دیلر دیدی راوی ابو اسحق حضرت نلری دیرکه بن اول غرب
الدیارک حالده رقت قلبه طوررکن تاکاه اغرنده بر یوک ترکس دسته سی اوله رق بر عظیم حبه
ظهور ایدوب بکا خطا با الله تعالی آنک دوستی ترک ایلده ز بر اول عظیم الشان غیوردر دیدکده بکمره ده
غشی عارض اولدی افاقت بولد یغمده اول ولی بز کوارک روح لطیفی عرشه عروج ایلش بولدم
رضی الله تعالی عنه وقتاکه بعد الحج ذکر اولسان شمشاط شهرینه دخول ایلدی بکده یکنده
صودسنیسی اوله رق بر مستوره خاتون بنی استقبال ایلدی بکده شاب غربب الدیارک کوزلری
مشار الیه بکده غایت بکزر ایدنی وقتاکه بنی کوردکده کتبه مله یا ابا اسحق غربیا ارتحال ایدن شایک
شانی نیجه اولدی دیوندا و سوال و سنک قدومکه فلان وقتندبر و منتظر ایدم دیو بسط مقال
اشتیاق ایلدکده ماجرای نقله باشلوب تا شاب مشار الیهک بویلر بنی استشمامنی اشتیاق ایلده
انلری ارزولدم کلامنه کلدیکمده اول خاتون او اوه دیو صیحه ایتدی و والله شمی بکا دخی بالغ اولدی
دیو بکا برنل ایلده روحی چیقوب سمت جسته کتدی برده خانه عصمت و زهادتن کسوه زهادده
براز مخدرات بنات اتراب مستورات چیقوب امر تکفین و دفنی برینه کتوردیلر رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین دیدی (صاحب المستطرف اشبو حکایه خنامنده شعر * یا نسیمایی
من وادی قبا * خبر بنی کیف حال الغربا * کم سألت الدهر ان یجمعنا * مثل ما کنا
علیه قابی * شعر بنی مناسب اوله رق تحریر ایتشدر مال شعر سوزنک ای باد نسیم یارک جای
اغترابی اولان قبا وادیسندن اس و غربانک حالی نیجه در بکا خبر و پردر و فکله بزه یاردم ایلده
اولدیغمن حال اوزره جمع ایلده دیو جوق رجا ایلدم صدحیفکه ابا ایتدی یعنی وفا و قبول ایتوب
دم وصالی آخرته قالدی دیمکدر (حکایه اولندی بکده دینار عیار لقبیه معروف نفس و هواستد نابع
بر کیمه و ارادی والده سی عقیقه و صالحه اولقله هر نه قدر رجل مر قومه نصیح و پند ایتکده
اولدیسه ده منتصح و متعظ اولماز ایدی بدرقه توفیق سوقبله برکون قبرستاندن بکرایکن برانسان
ککی کوروب بدینه آلدقدده اوفانور عقبده کندی بر فکر استیجاب ایدوب نفسنه خطایو محک
یادینار سنک ککار کده بویله چوروسه و جسمک تراب اولسه کر کدر دیوب تقریطنه بشتیان اولوب
توبه و رجوعه عزیمت و باشتی آسمان اجابته قالدی ربوب الهی و سیدی مفتاح ابواب اوریمی
درگاه ارادتکه براقدم بکا رحمت ایلده دیوب لونی خوف الله دن متغیر و قلبی منکسر اوله رق
والده سنه کلوب ای والده مشفق م برعید مولی و افندیسندن اباق و فرار ایدوب افندیسی اتی
طوندقدنصرکه نه معامله ایدر دیوب والده لری دخی عبد عاصی بد مولایه کیردکده اوزرنده اولان
بانی صوبوب قالن که کدربوب اولیه جک قدر قور و اتمت بدربوب اینه و ایلرینه قید و بونانی
طفازدیدکده اشته ای والدهم بکا برکده کیدر و قوری ارپه اتمکی پارچه سی یدر و ایلرینه
عبد آبقه نه معامله اولور ایه بکاده اول معامله فی ایلده دیو رجا وامل ایدرمکه مولام ذلی کوروب

بکا مرحمت ایدید دید که مادری دخی رجا ایلدیکتی اجرا ایدر وقتا که کیجه اولدقده بکا وعوبله
باشلوب ونفسنه * ویمک یادینار الک قوه علی النار کیف تعرضت لغضب الجبار * یعنی ای دینار
نار جهنم طاقتک وارمی غضب جباره اوغرایه جق ایشلرده نهدن بولندک دیوب صباحله قدر
بو حال اوزره اولوردی والده سی شفقتله برکون ای اوغلیجیم نفسکده برارزرق ایلد دیدکده
* دعنی اتعب قليلا لعلی استريح طويلا یا اماه انی خدا موقفا طویلا بین بدی رب جلیل
ولا ادري ایا مری فی ظل ظلیل اولی شرمقیل * یعنی ای مادر مشفقه م بنی برارزجک حاله
ترک ایلد تا که نشئه اخراده استراحت دائمه بوله یم آه انا جیم یارین بنم ایچون نزد رب جلیلده
بره موقوف طویل وار در بیلیم ظل ظلیل نغمه می مأمور اولورم یا خود شرمقیل جیمه می دیدی
بعده والده سی هله بر مقدار استراحت ایت دیدکده * الراحه اطلب کانک یا اماه غدا بالخلاق بساقون
الی الجنة وانا اساق الی النار مع اهلها * یعنی ای والده م بنده انجق راحت طلب ایدرم کان
سن یارین جتنه سوق اولته جق ناجلری کوروب وین اهلبله ناره سوق اولورم کوروسن
دیدکده والده سی حال اوزره ترک ایلدی اولدخی بجا هده وسلوک وقرآنله مشغول اولدی
بونک اوزرینه برکیجه تلاوت قرآن ایدر کن استعید بالله تعالی * فور بک لنستلهم اجیمین
عما کانوا یعملون * نظم جلیله کلدکده معنای تهدید احوالی تفکر ایدرک کنددی به جذبه
وغشی کلدی فی الحال والده سی یانته کلوب ندا ایلدکده جواب ورمیدی بعده ای کوزیم نور
حییم اوغلم ابن الملتقی یعنی ملاقاتم ترده در دیدکده یادیغی یزدن صوت ضعیف وحرین ایلد
ای بنم انا جیم آه اگر عرصات قیامتده بنی بوله مز ایسک موکل جهنم اولان خازندن سؤال ایلد
دیوب واصل الی الله اولدی والده لری غسل ونگهین مصلحتی تکمیل ایتدرد کلدنصره
خانه لردن جیقوب ای جماعت مسلمین قتل نار یعنی خوف الله ایلد وفات ایدن مرد کاملک
صلانته حاضر اولک دیوندا و اخبار ایلدکده هر جانبدن ناس اول قدر کلدی و آقد یکه
بر جنازه ده مثلی کور لما مشدر دفن اولندیغی کیجه اصداقاسندن بعضیلری کورر که حله
خضرا کوب جتنده صالنه صالنه کز و * فور بک لنستلهم اجیمین عما کانوا یعملون *
نصی تلاوت ایدوب جناب رب متعالک عز وجلانته قسم ایدرمکه بکاسوال ایتدی و مرحمت
ایتدی ومفقرت ایتدی وکاهمدن یکدی والده مه بویه جه مرده ایدک دیو سپارش ایدر
(اسعد فقیر دیرکه مآلی نص شریف مذکورک اولی اولان * واخضع جناحک للمؤمنین وقل
انی انا النذیر المبین کما انزلنا علی المقسمین الذین جعلوا القرآن عضین *) نصوصی اقتضا سجنه
ای حییم برکه قسم ایدرمکه ایام موسم حجده کفار قریشدن مداخل مکه بی ناسی ایمان بالرسولدن
تغیر غرض فاسد بیلد اقسام ایدن اون ایکی شخصه وقرآنی سحره نسبت ایدنله اشبو اقسام
ونسبت فعل وقول لردن وکافه کفار کفر ومعاصیلردن وانذار بیلد مأمور اولدیغک جمیع خلقک
ایشلدکری کافه عمل لردن یوم حسابده البته سؤال ایدرم دیمکدر والله تعالی اعلم مؤمنینک محاسبه
اولد جققرینه آیت سابقه نک دلالت ایتدیکی کی کتب کلامیه ده مفصلا بیان اولندیغی اوزره
* ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک کان عنه مسؤلا * و * قل بلی وربی لتبعن ثم لتنبؤن
بما عملتم * و * فمن یعمل مثقال ذره خیرا یره ومن یعمل مثقال ذره شرایره * نصوصی
دخی دلالت ایدر مؤمنینک محاسبه سی یسر وسهولت اوزره اولوب کافرینک سؤال لری تو بیخ ایلد
مشقتی اولدیغنه * یا ایها الانسان انک کادح الی ربک کد حافلا فیه فاما من اوتی
کتابه بینه فسوف یحاسب حسابا یسرا وینقل الی اهله مسرورا واما من اوتی کتابه وراء
ظهره فسوف یدعوه واورا ویصلی سعیرا انه کان فی اهله مسرورا * ننهم جلیلی دلالت ایلدیکی

مسلم اهل دیانتدیر اتهی (سری سقطی قدس سره العالی حکایه ایدر که برکیجه سهر عارض
اولمغه طلوع بفره قدر او بویه مدم بعد الطلوع صبحی ادادنصره بالالهام مارستان
یعنی تیمارخانه به دخول ایلدم کوردمکه کردنی وایغی زنجیره چکشم سلسله بجانین صره سنده
برجاریه سوز دل ایلد * تغل یادی الی عنق * وما خانت وما سرفت * و بین جوانچی کبد *
* احس بها قد احترقت * نظمی اوقور مال شعر آتشین یدم زنجیر ایلد کوردنمه ربط
اولور و الحال که نه خیانت ونه سرفت ایتدرد اما وسط بدنده جکریمی حس ایدرمکه آتش
عشق و نار مجتدن یا مشدر دیمکدر (سری سقطی قدس سره دیر که جاریه نک
اشبو حال و قالی بکار قرت و یروب قیم مارستان یعنی تیمارخانه بی به یونسمة مشتا کیدر
دیو صور دیغمده عقلی مختل اولدیغدن اوصلا تور دیو حبس اولمشدر دیدی جاریه قیلک
یوسوزینی ایتدرد کده تبسم ایلد * معشر الناس ما جنت ولكن * اناس کرانه و قلبی صابی *
لم غلتم بدی ولم آت ذنبا * غیره تنکی فی حبه وافتضاحی * انا مقتونه بحب حبیب * لست ابغی
عن بابه من براح * فصلاحی الذی زعمت فسادی * وفسادی الذی زعمت صلاحی * ماعلی من
احب مولی الموالی * وارتضاه لنفسه من جناح * حبسجانی ناظمه کویا اولدی معنای آیات
ای ناس بن مجنونه اولدم ولكن شراب عشق وخبثله سکرانه یم وقلیم صاحبدر نیچون اللری می
باغلدیکرین محبوبکم حبیده اولان سری قاش و یووجهله افتضاحدن غیری برکاه کتور یچی
دکم یعنی تعدی ایتدم بن حب حبیب ایلد مقتونه و مجنونه یم اصلا حبیبکم بایندن زوال و انقطاع
رای ایتدم یعنی طلب ایلیم بنم فسادیمی زعم ایتدیکر اشبو جنون بنم صلاح وصلاحیم زعم ایتدیکر
صحوم یعنی ترک جیم بنم حقیقته فسادمدر مولی الموالی اولان ذات اجل واعلایه محبت ایدوب
ونفسی دخی انتظام حال و جای راحت اولمقه اول حب ایلد راضی ایدن کپسه به اثم وکاه اولورمی
دیمکدر (سری یور که جاریه هر قومه نک یو کلام آتشین السجانی دخی استماع ایلدیکده
حزیم مشد اولوب بکاه شدید ایلد بکایه باشلا بجه جاریه بکا ای سری سنک یو بکاک عرفان
صفت حالکدر اگر پروردکاری حق معرفتله بلیدک حالک نه شکل اولوردی دیدی جاریه بکا
تکلمده ایکن صاحب کلوب بنی کوردکده تعظیم و تکریم ایدنجه ای کیمسد بکا تعظیم ایلد بوجاریه
تعظیمه بندن هر حالده احق و البقدر یوکانیچون بویه معامله ایلدک دیدیکده خدتمده
قصور ایدر اولدن افتراق ایتش مادر کی صباحله قدر فریاد و فغان بوله نه کندی او یور ونه بزی
او یور سازنده لک صنعتنده ماهره اولمقه بکرمی بیک درهمه اشرا ایتش ایدم دیدی اشبو حالک
بداینی نه صورتده اولدی دیو سؤال ایلدیکده برکون سازی قوجاغنده ایکن * وحقک لا انقضت
الدهر عهدا * ولا کدرت بعد الصفو ودا * ملأت جوانخی والقلب و جدا * فکیف افر
یاسکنی واهدا * قطعه سنی اوقوب حالی متغیر اولدی دیدی مآلی ثبات وبقا که قسم ایدرمکه
عمرده عهد محبتی نقض ایتدم وصفوت بولان آب و دو محبتی بولاندرمدم بنم جسم وقلبی وجد
وعشقه طولدرک ای ملجأ وپناه ارتق نه کیفیتله قرار و تمکن ایدم یم دیمکدر (بعده صاحب
جاریه به اشبو عاشقه صادق بی قیددن و حبسدن اطلاق ایلد ثمنه ضامن دیدیکده صاحب
وافقراه دیو صیحه برله ای سری ذاتک کی زاهدده بکرمی بیک درهم بولورمی دیدی بجه ایتمه
زیم کورمدر دیدیکده نه مانع ثمنی ایفا ایدنجه قدر بوراده طور سون دیدی بندخی اول
شرط اوزره عینم باکی وقلیم خاشع اولدیغی حالده مکانه کلدیم والله یلمور که بدرهمه مالک دکل
ایدم کیجه اولدی سوز دل ایلد درکاه الهی به یوز قوبوب تضرعه ایکن بفره قریب قیودق
اولدی واروب آجدیغمده یا لرنده بش بدره اوله رق الی اتباع ایلد برجل داخل اولدی (قلت)

بدره اوزريك درهمی حاوی كبسه دن عبارتند و بکایا سری بنی یلورمپسن دیدی بلم دیدیکمه
 بکا احمد بن المثنی دیرلر بو کیمجه منامده برهاتف ای احد خدمت رضامزده بولمغی استرمپسن
 دیوندا ایتدکده عمریمه مندر دیدیکمه بزم قبض و عنایتن اوزرنده اولان جاریه اچلیچون
 سری سقطی به بش بدره کوتور دیوننبیه ایتکله اشته کتوردم دیو بيشمه نهاده ایلدی
 فی الحال سجده شکره واروب و فخره توقع ایدوب و بعد الطلوع نمازی قیلوب بیمارستانه واردمه
 جاریه عاشقه (یارب نیجه به دك سنك حبکی گفته تکفله صبر ایتدم صدرم زنجیر وقیده
 صقیلوب بنی خدمتکدن دور قیلدی بنم حالم ای قلبک مقصودی و ذخر نجاتم سکا نهان
 اولماز رقیه می سن اعتناق و قیددن سریمی فك ايله بنی اطلاق ايله مألنده اولان * قد تصبرت
 الی ان * عبل من حبك صبری * ضاق من غلی و قیدی * و امتهانك منك صبری * لبس
 یخفی عنك امری * یامنی قلبی و ذخری * انت قد تعتی رقی * و تفك اليوم اسری * ایاتی
 او قورایدی انك كلامی استماع ایدرکن صاحب جاریه دخی بکا ایدرک کلدی اشته رأس مالک
 اولان یکر می بیک درهمدن باشقه اون بیک درهم دخی سکا کار دیو درهمی عرض ایلدم والله
 العظیم بن اول فعلی ایشله مم یعنی المم دیدکده راضی اولماز بیک دخی زیاده ایده یم بدیم جوابنده
 ای سری مابین الحافقینی ویرسن قبول ایتیم * هی حرة لوجه الله تعالی * دیوب جاریه بی صاعوب
 ازاد ایلدی صاحب جاریه نك بو طوری بکا نجب و یروب سبحان الله دونکی کون کلامکر
 نه ایدی بو کونکی معامله ندر دیدیکمه یا شیخ کرم ایدک بکاتو بیج و عتاب ایتک بو کیمجه بکا اولان تو بیج
 و عتاب الو بر شهاد اولک که جمیع مالیدن ذمت بریدر جله سی فی سبیل الله صدقه اولسون بن جناب
 واجب الوجوده راجع الله عشقه بنی صحبتکدن دور ایتد دیدی اویله اولسون بدیم برده برو طرفه
 باقدیمده کبسه لی کتورن احمد بن المثنی کوردمه کلوب بکا ایدر سبب بکاسندن صور دیدمه
 ای استاد مولای متعال بنی حث و ترغیب ایلدی مصلحتده خدمتی یعنی ثمن جاریه بی اعضا
 ایلدیکم خلوصه مقارن اولما دیغندن قبول ایتوب اوزریمه اندی شهاد اول که جمیع ماملکمندن
 خروج ایدوب الله بولنه بذل ایلدم جله جواری و عبیدم اوجه الله تعالی احراردر پس بندخی
 * فاعظم برکتک یا جاریه * یعنی فیض و برکت مغنوبه و لفظیه که نه عظیم شیدر دیو عنقندن
 غلی و پایلرندن قیدی نزعله مارستاندن چیقاردق و فی الحال اثواب نفیسه سنی عبادن خیاره
 یعنی فراجده به و قیلدن برقع یعنی باش اورتوسنه تبدیل ایلدی و کتدی بندخی صاحب جاریه
 و مال ايله همان مکرمه جانبته توجه ایتدک و واروب بیت مکر می طواف ایدرکن بر صدا
 اشدوب جهت صدایه واردیمزده بر مرئه کوردک که خیاله دونمش بنی کوردکده السلام
 علیک یا سری دیدی بندخی ردسلامدنصکره سن کیمسن دینجه متعجبه * لا اله الا الله * بنی
 یلددکنصکره ندن شک واقع اولدی دیدی بندخی تأمل ایلدی بکده جاریه معهوده اولدی بنی
 یللوب خلقدن انفراد و عزتکدنصکره حق تعالی و تقدس سکا نه لطف ایتدی دیدیکمه
 بکا موانسه مغنوبه ايله موانسه برله ماسوا دن بنی توحش ایتدردی دیوب و یوز بنی کعبه به
 دوندیروب * الهی کم تخلفنی فی دار الاری فیها انیس قذال شوقی البک فجعل قدومی علیک *
 یعنی الهی و معبودی باروانیس بولما دیغم دارده نه زمانه قدر بنی امکا ایدرسن جناب ذات علیه که
 شوق و محبت امتد اولدی درگاه مغنوبه که رجوع و قدومی تعجب ايله یارب دیدیکی آند
 طبر روحی پرواز ایدوب جسد پاک بره دوشدی رحمة الله علیها وقتا که صاحبی بو حال کوردکده
 بکایه باشلوب جاریه نك جانبته اولدخی میتا سقوط ایلدی و ایکبسنی دخی دفن ایلدک رحمة الله
 علیهما دیو سری سقطی قدس سره نقل یورمشدر (معنای محبتده دینیلان اشعار دندر

* بحرمة ما کان قد کان بنی وینکم * من الرد الا مارجمتم الی الوصل * ولا تخرمونی نظرة
 من جالکم * فلم یجدوا فی الحی عبدا لکم مثلی * فوالله ما یهوی فوادی سواکم * واورشقه
 بالاسنة والنبل * معنای بیغمزده اولان محبت حرمته بندن روی کردان اولدوب وصله رجوع
 بیورک جالکردن بر نظره بی در یغله بنی محروم بیورمیک زیرا بندن قبیله اچینده بنم مثلم کی سزه
 عبدملوک بوله مر سکر قسم اولسونکه قلبی سنانله و اوقله صاپلوب دور ایشله رخی سزدن
 باشقه به محبت ایتن دیمک اوله (حسن بصری حضرت تارنلرندن محکدر که بر سائل فقیر بر مسجده
 نازل اولوب قارنم زیاده آج اولغله بر پاره نان ویرک دیوناسدن سؤال ایتشیکن دریغ ایدرلر باری
 تعالی و تقدس ملک الموت اول فقیر جابع و آج قالدی روحی قبض ايله دیوامر بیورمغله ملک الموت
 قبض روح ایدر وقتا که مؤذن مسجده کلوب خارج بایده میتی کوردکده ناسه خبر ویرناس
 دخی نیجهیز و تکفینه معاونت ایدرلر بعد الدفن مؤذن مسجده داخل اولوب کورر که فقیر
 مشار الیهه ناسک صار دقلری کفن طورر و اوزنده * هذا الکفن مردود علیکم بیس القوم
 اتم استطعمکم فقیر فلم تطعموه حتی مات جوعا من کان من احبابنا لانکله الی غیرنا * عبارة
 نهید صریحی قلم قدرته یازلش (مالی اشو کفن یعنی ذکر اولان بنی رحلرک فقیر مشار الیهه
 صار دقلری کفن یننه سزه رد اولندی سزه کتو قومسکر بر فقیر سزدن طلب نان ایده سزده
 و یرمیوب آج اولدی بنی حالد و فوات ایده برذاتکه بزم اولیامزدن اوله انک امور بنی بزدن غیره به
 اصمارله میر یعنی بزکور یز دیمکدر (ابو علی مصری رحمة الله علیه حکایه ایدوب دیرک غسل
 موتی ایدر رمسن قومشوم وار ایدی مونارده بر عجب حال مشاهده ایلدک ایشه نقل ايله اعتبار
 ایده لم دیدیکمه رجل مر قوم بر کون وجهنده ملاحه و ثیابنده حسن و لطافت اوله رق بر شاب
 کلوب شومنی غسل ایدر مپسن تعبیرله بکا خطاب ایتدکده بندخی اشارت ایتدیکی میت
 خانه سنده در نظیره نعم دیوب آرقه سنه دوشوب کتدم خانه سنه واردی و بکا قیوده طور سزه
 خبر کوردوب هیهته یعنی یسر و صفا ايله ایچرو کوردی برده شاب مذکوره بکر برق کوزلر بک اشکنی
 سله رک قیوه کلوب غاسل سزمسکر دیدی بنم دینجه بسمله و حوقله ايله یعنی بعد البسمله لاحول
 و لا قوة الا بالله العلی العظیم دیوب کبرک دیدی کیروب کوردمه بکا کلان شاب مذکور کفن و سائر
 مازمه مونایی باشی الته قومش و قبله به قارشو روحی حلقومه کلمش اولدی بنی حالد یاتور بانه وارمدن
 روحی مولاسنه فدا ایلدی بندخی سبحان الله تعالی بو ذات مکر اولیاء الله دن برولی ایش وقت
 وفاتی یلدی دیوب روحنه رحمت ایدرک و خیر تمدن دتره به رک غسل ایدوب اول کوهرا طینی
 درج نابونه درج ایتدکنصکره متوفانک همشیره سی اولان مستوره تابوتی تقبیل و قریبا سکا
 لاحق اولورم دیو اظهار اشیاق ایلدی و قنایه خدمتم تمام اولوب عودت مراد ایلدی بکده
 مر قوم بکا ابراز تشکر ایدوب اگر زوجک امر غسلی سنت اوزره کوزل ایضا ایدر ایشه شمدی
 زوجه کی بورایه کتور دیو ننبیه ایلدیکی کی بونک دخی مرتبه سنی طومعله وجودیمه دتره مه
 عارض اولدی پس متوفای مشار الیهی بعد الدفن خانه مه کلوب خلیله مه قضیه بی حکایه
 دنصکره کلوب باب خانه مذکوره کتوروب واسطیدان ایتدم دختر مشار الیها زوجه ک
 دخی بسمله و حوقله ايله ایچرو کلسون دیواذن و یردی وقتا که زوجه م ایچرو واردقده مشار
 الیها بی مستقبلا الی القبلة وفات ایتش بولوب بعد غسلها و تکفینها انم مکرملرینک جنبه
 دفن ایتدک دیو نقل و حکایه ایدر رحمة الله تعالی علیهما (حکایه اولمشکه بنی اسرائیل
 وقتنده زهد و تقوی ايله معروف بر ذات وار ایدیکه کرامه حرارت شمسن دن و قایه ایچون
 آسمانده باشنه برابر سجایه یعنی بر بولوط نه طرفه کنسه کندیله برابر کیدر ایدی لکن بعض قصور

و فتوری سبیل سحاب کرامت رفع اولمغله هر نه قدر حزن و بکا و تضرع و دعا ایلمسه دخی
حیرانجا بنده اولوب طول مدت حسرت رتبه کرامت و نفسنه ملامت و تأسف و ندامت اوزره ایکن
بر کیمسه قیام و اداء صلات و نصکره تضرع و بکا و وافر نیاز و دعا ایله او یودقده عالم منامده
ای کیمسه کرامت معهوده رجوع و عودت ایلمک مرادک ایسه فلان بلده ده سایه انداز عدالت
اولان ملک و سلطانن استشفاع و حق سبحانه و تعالی دن تضرع و دعا ایلمسی رجا و نیاز ایله
دنیلور او یقودن انتباهنده بحاله قطع مسافه ایده رک بلده مذ کوره به واروب و ملکت سراینه
داخل اولوب کورر که قیوسنک یاننده بر قصر با آلا ده زر و زیوره مستغرق اطرافنی خدم و حشم
احاطه ایلمش بر صاحب البصیر و المعلومات ذات اوطوروب حضورینه وارن باب حاجتک
مصلحتنی رؤیت ایتمکده در نوبت صاحب السحابه یعنی اوزاته کلجه ای کشی سن نه محلدنسن
و مصلحتک و حاجتک ندر دید که اولدخی بلاد بعیده دن شد رحل ایدوب ککلمه حاجت
و مصلحتک ملک حضرتناریله بر مقدار مصاحبدر دید که حضرت ملکه بو کون وصول ممکن
دکدر مقصودک نه ایسه بکا افاده ییورک بن مأمورم مقتدر ایسه م تسویه ایدرم دیدی بندخی
بنم مقصودیمی ملکدن غیر ی کیمسه تسویه ایده مذ دیدیم که موی الیه ملکمر حضرتناریک
هفته ده بر کون دیوان عالیبری اولور اول کونک غیرنده کندیسنی بر احد کوره مز سندخی یوم
دیوانده کل دیملکه بندخی دونوب بلده مذ کوره کنارنده بر مسجده نزول و ملکت اشبو خلقدن
احتجایی کندویه خاطره اوله رق یوم دیوانه منتظر اجسم و قلبیه عبادانه مشغول اولور وقتا که
یوم دیوان اولدقده سرای ملکه کلوب دیوانخانه سی پیشگاهنده اذن دخوله مترقب اولان
خلق کثیر صره سته غاریشوب طورر ملک حر مسرایندن عظمتله چقوب تخته قعود وارکان
سلطنتی علی مراتبهم حضورنده قیامد نصکره وزیر ی در دیوانخانه یه کلوب ارباب مصالحک
دخولنه رخصت و یرد که خلقله برابر صاحب السحابه دخی ایچرو کیروب واحدا بعد واحد
ارباب حاجاتک حاجاتی حق و عدل اوزره رؤیت ایدر و نوبت اکا کلوب نظر ملک تعلق ایلد که
مرحبا بصاحب السحابه یعنی ای پولوت صاحبی خوش کلدک دیو نظر و التفات ایدرک
مصالح ناس ختام بو نتیجه قدر اوطور صکره سنک ایشکده باقر ز ییوردقده صاحب السحابه یه
تعجب و حیرت مستولی اوله رق کنار نشین توقف اولور ملک حضرتناری وقتا که ناسک حوائجی
شرع اوزره کور و عدل و دیوان سور و ب ارکان سلطنتی نظر التفاتیه مسرور ایدرک
سر برندن قیام و صاحب السحابه نک التندن طوتوب برابر مایینی دایره سته خرام ایدر دایره
مذ کوره نک کلبدی دیگر قیوسنی آچوب و صاحب السحابه بی آلوب یته قیوی قیابوب یاننده
خدا مندن محرم اسراری بولنندن غیر ی کیمسه اولمادیغنی حالده باغچه دن کیدوب دیوار باغچه ده
بر کوچک قیویه منتهی اولور که قیوی آچد قده صاحب السحابه کورر که اوراده دیوار و سقفی
هدمه مائل فرشی بر کهنه حصیر و آتانی اون درهم ایتز برتق بر سجاده و شرب و وضو ایچون بر طوبراق
دستی و بر مقدار خرما بی اقلرینی حاوی بر اوطمه اولوب ملک حضرتناری اول اوطمه کیرو فی الحال
انواب ملوکانه سنی چقاروب ارقه سته قیلدن منسوج بریامه لی عبا و باشنه شعر دن بر عرقه کیوب
و حصیره اوطوروب صاحب السحابه بی دخی یانته اوطور دوب یا فلانه دیو بر خاتونه ندا برله بو کیمه
مسافریم اولان کیمسه بی یلورمسن دید که یلورم صاحب السحابه در دیو کشفای جواب
و یردی ملک حضرتناری بر مصلحت سبار شیچون خاندان مشار البهانی ایچرو چاغردقده خارج
اولور اولان خراب زاویه دن کثرت ریاضتله سن بالی یعنی جوریمش قریبه ده و غمش بر قانن چل
نار و یوس بر کتک خاتون ایچون کلوب امر بی افاده اوزر کمر بندر او بندنی آتیر شت ایلمی

صاحب سخابه دیر که اشبو احوالی مشاهده ایله بحر حیرته طالدیغمده ملک حضرتناری ای برادر
حقیقت حالره اطلاعی استرسن بوقسه باذن الله تعالی حاجتکی برتوب کیدره بسن ییوردقده
الله یلور که مولانا سنرک احوال کرامت اشتالکر بکا حاجتی اونوندردی لطف او کرما بیان
ییورک دیورجا یلدریمکه سلسله سنده بولندیم اشبو دولنده اولان آباء کرامم کابرا عن کابر بر بندن
سلطنتنی توارث ایدوب نوبت بالانحصار بوقیره کلد که جناب واجب الوجود دنیا و مافیها یه
قلبدن اعراضی عنایت ییوردقذرده ظاهر دخی ترک سلطنتله آخرق اختیار ایدوب تجرد
و سیاحت مراد ایلدم ابدی لکن اقامه حدود الله تمامیه اجرا اولنه میوب فتن ظهوری ایله
احوال رعیت و عباد الله پریشان اولور مطالعده سیله حسب الظاهر سلطنته صورت قبول
کوستردم و خلق دخی بکاییت ایدوب بندخی امور داخلیه و خارجیه ملکت و مصالح عسکریه
ورعت رؤیتنه اربابی نصب ایدوب و روز جراده البته احوال رعیتدن مسئول اوله جفیدن
کور دیکک کبی هفته ده بر کون بالذات احوال عباد اللهی بالمعاینه رؤیت و استکشاف ایتک
اوزره تعیین وقت ایله اشبو احواله بر غلام امیندن غیر ی بی محرم ایتیه رک بو وجهله امرار وقت
و ابفای طاعت و عبادت ایتکده هم و اشبو خاتون دخی عم کریمه سیدر بوقیره کی دنیادن بجمده
ذهالی زهد ایتکده ملک و بنم غدامر دخی اشبو کور دیکک خرما و رقلندن اعمال ایلدیمکر زنبیل
نمندنر اشته ناس بطیه رک احوالمر بویه در بو کیمه یا غز ده بیتوت ایت زنبیلر ی صانه لم
و نمندن طعام آلوب برابر افطار ایده لم ان شاء الله تعالی مقصودک حاصل اوله رق کیدرسن
ییوردیلر وقتا که اخشام اولدقده اوطمه یه بر غلام خجاسی یعنی قائمیش قارش طولنده بر غلام داخل
اولوب اعمال ایلدکلری زنبیلی آلوب چارسویه کتوردی و نمندن کفایت مقداری نان و نوال یعنی
یشمش بقله و باقسنندن خرما و رقلری آلوب کتوردی ملک و عیسی قری و بن افطار ایلدک
بر مقدار او یودقده نصکره ایکهسی بدن نصف لیلده قالقوب بکا و نیاز ایله عبادته مشغول
اولدیلر سحر و فنی ملک حضرتناری آکهی بومسافر سخابه سنک ردی سندن طلب ایدر سنده
یارب بوقیره دلالت یعنی دعاء عاجزانه مه تعلیق ییورمشسن آکهی مرادینی و یرمک ایتک
علی کل شی قدیریم بودعا و خاتون دخی آمین دید که برده سخابه قبل سمدان طلوع ایلدی
ملک حضرتناری ای مسافر مرده سکا مطلوبک حاصل و اثر اجابت تعجیل ییورلدی دیدی
بنده خاک پای و داعلریته یوزیمی سوروب سخابه با لای سرمده اوله رق عودت ایتدم و بعد ازین
انلره و سل ایله حقندن نه طلب ایلدم ایسه اعطا ییوردی دیو نقل ماجری ایتشدر قدس الله
تعالی اسرار هم اشبو معنایه مناسب بر شعر در * استعمل الصبر یحیی بعده عسلا * و لازم
الباب حق تبلیغ الاملا * یعنی صبره ملازم اولنا که علی دوشره سن فی الحقیقه عسلی دوشره مک
هم زمانه وهم آر یلرک اذاسنی تحمله موقوفدر و در حقه صدق ایله ملازم اول که امله و اصل
اوله سن * و امرغ الخد فی اعتابه سحر * و اجل لرضانه فی الحب کل بلا * یعنی یوز یکی وقت
سحرده اعتاب معنویه حقه سور و رضاسنی تحصیل ایچون حب حقیقه ده بلا و شدائی بوکان
و بو بلا یه صبر ایله * فایفوز بوصول یاخی سوی * حب لقل الهوی و الوجد قدحلا * یعنی ای
برادر حکیم وصل معنوی به بر احد فائر اولماز الا شول محب صادق فائر اولور که وجد و محبت ثقلنی
یعنی شدائی بوکلنه * هذا الحبيب بتادی فی الدجی سحر * فانهض و کن رجلا بالسعی قد
وصلا * یعنی مطلوب حقیقی اولان محبوب حقیقه که خدا در عز و جل کیمه و فنی هنگام سحر
ندا ایدر یعنی درگاه معنویسندن رجای حاجات اولنور سنده عاقل ایسک حرکت ایله یعنی
فتور اوزره اولمه مجاهده و سعبله و اصل اولان رجل ککامل اول یعنی شب و روز عبادات

وطاعانه مشهولیت له قبود حیوانیت وغفلتدن چقوب بالسی انسان کامل اول وما به التیور اولان عرفان
حق بول دیمکدر فقیر دیرمه اشبوشه غالباً صاحب مستطرفک اولیق کرکدر بعض نسخه ده بولنامه
مقدمه ترجمه اولنامهش ایسه ده نسخه دیگرده بولنوب قلم فقیرایله درج اولندی (مالک بن دینار
حضر تارندن روایت اولمش پیور که حج شریف قصدیه مکّه مکرّمه کیدر کن اثنای راهده برشاپ
کورد مکّه ساکت اولوب ذکر الله ایتمز کیجه اولدقده شاب مزبور مصری بی جهت سمایه رفع ایدوب * یا من
نسر الطاعات ولا تضر المعاصی هب لی ما یسرک فاغفر لی ما لا یضرک * یعنی تضرع وخضوع
ایده رک ای قولر ینک اذکار و طاعتیه مسرور اولوب ومعاصی و مناهیلر یله متضرر اولیان پروردگار
بکا مسرور اولدیفک نسته بی هبه ایله و بی متضرر اولیا جفک نسته دن مغفرت ایله دیونیز
ایدراندی ذوالحلیفه نام موضع کلدیکم زده احرامی کیش اولدیفی حالد یته کورد مکّه ناس تلبیه
ایدر لکن شاب هر قوم تلبیه ایتمز یعنی * لیکن اللهم لیکن * دیودعا ایتمز غالباً بومسئله بی جاهل اولیق
کرک دیوب اخطار ایچون یانه واردم وای بکت دیودعا ایلدیکمده لیکن دیو جواب و پردی ای کیسه
نیچون تلبیه ایلمسن دیدیکمده شاب ای شیخ غی تلبیه اغنا ایتمز زرا بن مولامه ذنوب سابقات
وجرایم مکتوبات ایله مبارزه ایدم یعنی قارشوقودم یعنی چوق کاه ایشلام لیکن ایسه الله
ذوالجلالک قولر بی امرینه امثاله ونهیندن اجتنابه اولان دعوتیه اجابتدر بوحالیه لیکن دیو
ندا ایلمسن قورقار مکّه * لالیکن ولا سعیدک لا اسمع کلامک ولا انظر الیک * دینیه یعنی رد ایله
جواب کله دیدکده مایوس اولمه زرا الله تعالی حلیمدر غضب ایلدکده بنه راضی و راضی
اولدقده غضب ایلمز و عدینه و فایلدوب خلف ایتمز و تهدید و وعیدنی کرم و فضلیله عفو و تجاوز
ایلدیدیم ای شیخ غالباً جنابک تلبیه بی رأی ایله ترغیب ایدر سکرز دینجه بی دیدیکمده اودقیقه ده
زمینه سقوط و باشه برطاش وضع و وجهی ترابه مسح ایدوب اشک چشمی سبل ایدرک * لیکن
اللهم لیکن قد خضعت لک وهذا مصرعی بین یدیک * مناجاتی که مالی الهی لیکن لیکن سکا
خضوع و خضوع ایدلم و عند معنویکده بدغمی بوزمین تضرعه طرح ایدم دیمکدر بونیازی
دیوب و قانقوب کندی بعد ذاتی دینیلان محله * اللهم ان الناس قد نجحوا ونجروا وتفرّوا
الیک و لبس لی شیء اتقرب به الیک سوی نفسی فتقبلها منی * نیازنی ایدر اولدیفی حالد
کورد مکّه مالی الهی ناس بومحله قیون و دوه قربان ایدوب سکا تقرب یعنی عبادت ایدر لکن
نفسم و روحدن غیری سکا تقرب ایدر جک برنسته مالک دگم آتی بندن قبول ایله دیمکدر
اشبوشه نیازنی اداد نصکره میتیره ساقط اولدی رحمه الله تعالی علیه دیو نقل پیور مشرردر (شلی
قدس سره دن حکایه اولمشکه بغداد ده اوتوز بیک قدر احادیث نبویه بی وجع روایانه قرآن
کریمی حافظ و قاری و کافه مشایخ عراقک مقتداسی ابو عبدالله الاندلسی دیمکله معروف
و مشهور جله سنک شیخ و استاذی پر ذات عالیقدر اولوب یلاردن برنده جنیدکی سائر جماعت
اولیاء عظیم الشان مرید و تلامذه سبله سیاحتیه جبقار راوی حکایه شلی پیور لر که اول ذات
شریفک خدمتده عنایات بار یله مکرّم اولدیفی حالد دایم اوله رق کفار بلادندن بر بلده
خارجنه واردق توفی ایچون صوجست وجوسنده اولدق بوله مدیغمر حالد بلده مذکور یه
داخل اولوب کنسار بی کوردک درونلرند قنادیل و شمع و ایقاد اولنوب اهل شرک و رهبانلری
بلر و خنجره عبادت ایدر یعنی ط پور قلت عقولرینه تعجب و نفرت ایله صو طلب ایچوب
ینه خارجه خروج و تحری ایله برکار محله برقبو بولوب اورایه کلدیکم زده بلده دن برطای قزل
تفریح کان قیونک باشه کلوب صو طولدر دیر اما ایچلرند جله مندن حسن و بهاده مستثنا کردن
وساقی التون و خلیفه منین بر دختر حسنا و ایددی وقتا که شیخمنک نظری اکا تعلی

ایلدکده وجهی تغیر ایدوب بوقیر کیمک دختر یدر دیو صور دقده ای شیخ بو دختر اشبو بلده
مدیر ینک یعنی اولوسنک دختر یدر دیدکدرنده شیخمنز چونکه دختر کیدر پدری قدرینه رعایت
ایچوب نیچون بویه صوطاشیدر دینجه دیگر قزل ای شیخ باباسنک بو وجهله معامله سی
تریه ایچوندر تا که کندی بی تزوج ایدر جک کیسه یه کبر و عجب ایچوب کوزل خدمت ایدر
دیدکدرنده شیخمنز باشی اشاغی صارقیدوب و بحر حیرته طالبوب و اوراده اوج کون اقامت ایدوب
بومندمه یمنکی و ایچمنکی و تکلمی و فرائضدن ما عدا فضائل اعمالی ترک ایلدی جله من
حضورنده محیرا طوروب نه ایشلیه حکمزی یله مدک بعده بن یانه واروب افندم اوج کوندک
سکوت ایتمکده سکرز مریدان بند کاندک بوحاله حیران قالدیلر بو که حکمت ندر بیان پیورک دیدیکمده
جله مزه دونوب ای قوم و ایچام کین کون کوردیکم دختر بنم قلبی افراط اوزره حبیه مشغول
قیلیدی بورادن مفارقت ایتمک مقدرم دکلدر دیدکده ای سیدم و افندم سر شیخ عراق وزهدایله
مشهور آفاقسکرز اون ایکی بیک مرید کز و ارایکن کتب الله حرمتیه بزی مفتضح ایتمک دیو
حرکتی نیاز ایلدیکمده * یا قوم جری القلم بما حکم * قلم تقدیر حکم حق ایله جریان ایلدی
* و وقعت فی بحار العدم * و عدم در یال بنه دوشدم * و قد انحلت عنی عقده الولاية * و ولایت
دوکی بندن چوزلدی * و طوبیت اعلام الهدایه * و هدایت بیراقرنی دوشردم دیوب بکاه
شدیده باشلوب ای یارانم قانقک کیدک تحقیق قضا و قدر نافذ اولدی دیوانصرافره اذن
و پردی بز دخی شیخمنک بو ایشنه تعجب و مکر الهی دن قورقوب رفع اصوله اغلبه رق
و پیور کلمری داغلبه رق دونوب بغداده کلدک و استقبالتیه حیقان ناس اتی ایچمزد
بوله مدقارندن صور دیرلر و ماجرای خبر و پردیکم زده جله سی تأسفا و حزنا بکا و عودنی نیاز بنه
رفع دست دعا ایدوب حتی مریدانن اکثر یسی کال کدرلندن فی الحال انتقال ایلدی و شیخک
زایه سنی قیایوب بو حزن عظیم ایله بر سنه کاهله هر کس پریشان اولدیلر بعد السنه بن
بعض پیرداشلمله استکشاف حال شیخ ایچون بغداد دن چیقوب ذکراولان بلده یه واروب
شیخدن استفسار ایتدیکم زده حالا صحرا ده خنازیر کوتکله مشغولدر دیدیلر سینی صور دیرم زده
مفتوی اولدیفی دختر ی پدردن خطبه و طلب ایتمیدی باباسی اکر قزل دینه وزی کفاره
کیرر و زنا قوشنوب کنساره خدمت ایدر و خنزیر کوردایسک قزیمی سکا و پریرم دیکله
بونلری قبول و اجرا ایلدی دیدیلر بوسوزی ایشتمکده دروغمز پر سوز و چشمز اشک آلود اوله رق
شیخ جانینه کتدک کوردک که دیدکری هیئت کیرمش و مقدما نماز خالقه انکا ایتدیک عیصانه
طاینوب خنزیرک یانده طور پرزی کوردکده باشی اشاغی صالیدی سلام و بردک سلامی آندی
وای شیخ بوقدر علوم و احادیث نبویه بی تحصیل و نشر و تعلیم نصکره بوحال ندر و بوکروب
و هموم نندردیدیکم زده * یا اخوانی و احبابی لبس لی من الامر شیء سیدی تصرف فی حبث
شاء و حیث اراد ابعثنی عن یایه بعد ان کنت من جملة احبابه فالخذر الخذر یا اهل واده من
صده و ابعا ده فالخذر الخذر یا اهل الموده والصفاء من القطیعه والجفا * یعنی ای اخوان و احبابم
بندمه تصرف بوقدر مولام بنده کیف ما یشاء تصرف ایدوب زمره اولیا و احبابندن ایکن
پابندن طرد و ابعا ایلدی صاقتک صاقتک ای حقک دوستلری اولانلر طرد و ابعا دندن صاقتک
صاقتک ای اهل مودت و صفاء سدر راه سلوک اولان شیلردن و جفا دن دیدی بعده باشی
تعظیم الشان الحق طرف آسمانه قالدیلر * یا مولایم بکن ظنی فیک هذا * ای مولام سنک فضل
و کرمکدن ظنم بویه دکل ایدی دیوب استمداد و بکایه آغاز وای شلی غیر بیک حایله اتعاضایله
یعنی بنم حاملدن عبرت آل دیدکده شلی اعلا صوته * بک المستعان وانت المستعان وعلیک

انكشف عنا هذه الغمة بحملك فقد دهمنا امر لا كاشف له غيرك * یعنی یارب استعانه
 واستعانه انجی سندن اولور وتوکل و اعتماد انجی سکا در و بوکدری بزدن حمله ایله قالدیر
 بزه بر مصیبت اصابت ایتدیکیم آتی سندن غیرینی دفع ایده مز دیودعا و بکا ایلدی شبلی
 حضرت ناری پیور که وقتا که بکا و صیحه لیمزی رمة خنازیر استماع ایتدکلرنده بزه طوغری سکر دوب
 بیشکاهم زده یوارلنوب تعلقه باشلدیلر و حریثانه سسلری طاغله عکس ایدوب بر غریب حال
 اولدیکه کویا قیامت قوپدی صاندم بعده بزمه برابر بغداده رجوع ایتدیر بسن دیدیکمه بنم ایچون
 رجوع نه کیفیله اولور که قلوب اهل سلوی رعنی تریه و شور قیلدقدنصکره خنزری ایتدم
 دیدی شبلی حضرت ناری دیر که وقتا که بو حال حیرت مآلی مشاهده دنصکره منجب وهاتم اوله رق
 عودت و اوج کون قدر سیر و حیرت کندنصکره ناکاه اوکیزده بولسان نهر دن شیخمر
 کلین شهادتی تلفظ ایده رک طلوع و ظهور ایلدی دیدارینی کوردیکم کی فرح و سرور یزدن
 کند و مره مالک اولوب دست و پاییه یوزیمزی سوردک و ثوب طاهر طلب ایلدی بولوب کتوردک
 کینوب بعداء الصلاة او طور دیلر * الحمد لله الذی ردک علینا و جمع شملنا بک * دیو اولکی
 حانه مواصلنچون جناب حق شکر و ثنایدوب و ماجرای احوالندن سؤال ایلدیکم زده وقتا که
 سز دونوب کتد کدنصکره جناب حق مودت قدیمه یارب بومذنب جانی به مرحمت ایلد دیو
 نیاز ایلدیکمه تیردام هدف اجانبه راست کلکله لطف و جودیلد عفو و سز ایلدی دیدی نحت
 و اینلای سابقک سببندن یعنی بادی معنوی سندن سؤال ایلدیکم زده وقتا که بلده مذکور به
 واروب صوتیچر یسند کتسارینک اطرافنی طولاً شور ایکن کفاری کوردیکمه قلبله بولنرک
 بنم عنده قدر لری یوقدر بن مؤمن و موحدیم دیدیکمه سریمه بو توحید و عرفان سندن دکلدر
 استرایسک حکمتی سکا تعریف ایده لم خطابی ندا اولنوب فی الحال قلمدن ایمان دن عبارت اولان
 بر طبرخروج ایلدیکنی حس ایتدم دیو حکمتی بیان ایلدی (اسعد فقیر دیر که اشته عجب و غرور
 بادی نکیت اولد یغنه و سببانه کسب عبدک مدخلی اولد یغنه شیخک بو کلامی صراحة
 دلالت ایدر نعوذ بالله تعالی من العجب والغرور ومن الفتن والشور و انتهی) شبلی قدس سره
 دیر که خلاصه فرح و سرور ایلد بغداده داخل اولدق و یوم دخول اهلای بغداده یوم عبد
 و مسرت اولدی درگاه حضرت شیخ قلوب مریدان کی آچیلوب امیر المؤمنین یعنی خلیفه
 حضرت ناری انواع هدایا ایلد کلوب شیخمر ایلد ملاقات ایلدی و حدیث شریف درسی کشاد
 اولنوب کا کان قرق بیک طالب مدرسه و خانقاه شیخه ملازم اولدیلر و علوم و عرفانده شیخمر
 اولکی مرتبه سندن زیاده ترقی بولدی بو حال اوزره توجه و تدبیر شیخه کسب مراتب معنویه ایلد
 بکام و صفای باله گذارنده ایام ایکن بر کون صلات صبحی اقامتدنصکره باب خانقاهه کسوه به
 بورغش بر غریب الدیا رخانون کلامیکی خبر و یرلدکه واروب مقصودک ندر دیو سؤال
 ایلدیکمه شیخ افندی بزه بلده کفارده ترک ایلدیک جاریه رومیه خدمتکره کلشد ردیو خبر
 و یرک واستبدان ایدک دیدی حضور شیخه واروب عرض ایلدیکمه لونی صاراروب دترمه که
 باشلادی و کلشنه امر ایلدی وقتا که دختر بکاه شدید ایلد حضور حضرت شیخه وارد قد
 ای بنت نه کیفیله کلدک و سنی بورایه کیم ایصال ایلدی پیور قدده افندم جنابک بلده مرزن
 ترکی و عودنی خبر و یردکلرنده قراره مجالم قلوب درد حسرتله کیچد اولوب خوابه وارد یغمه
 مشامده بر ذات نورانی لقنا ظهور اید و ب ای دختر مؤمنات نجات انسایدن اولغی سور
 و دیلر اسک عبادت اصنامدن تیری و ترک ایت و آرزو کش ملاقاتی اولد یغک شیخه اتباع ایتک اوزره
 کیت و دینه دخول ایلد دیدی دینی ندر دیدم دین اسلامدر دیدی اول ندر دیدیکمه * شهادت

ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله * دیدی شیخه وصول ند کیفیله اولور دیدیکمه کوزلری
 قاپه والکی بکا و یردیوب و طوئوب برازجق مشیدنصکره کوزیکی آج دیدی آچدیغمه کندیمی
 دجله کارنده بولدم بعده اشته زاویه شیخ شوره در دیو کوسزدی و شیخه قنداشک خضر
 سکا سلام ایلدی دیو سلامی تبلیغ ایلد دیدی اشته دین اسلامی قبول ایلد بو کیفیله حضور یکه
 کلام دیو دختر هدایت مظهر نقل ماجری ایلدکه حضرت شیخ حرمتده مقام تعیینله
 یو محله عباداته مشغول اول دیو آداب شغل و عبادتی تعلیم و تسلیک ایلدی دختر مشارالیه
 ذکر و توحید و عباداته مواظبت و کثرت ریاضتله بتوفیق تعالی حضرت شیخ یوزینی کورمدیکی
 یعنی کندی تروج ایلدیکنی حالده رتبه ولایت قدم باصوب و مرض موت ایلد هر یضه اولوب
 انتقال هنگامی شیخک حضور بنی نیاز ایلدی رجاسی حضرت شیخه افاده اولند قدده عیاضه سنه
 واروب مستوره کوردکه دختر بکایه باشلادی حضرت شیخ بکایتمه یارین روز قیامت و دار کرامتده
 اجتماع ایدرز دیدکلری عقبنده دختر رحمت حقه انتقال و جوق بکمدن حضرت شیخ دخی عالم
 قدسه ارتحال پیوردی راوی قصه پر حصه شبلی قدس سره حضرت شیخنی ارتحال ندرنصکره
 عالم منامده مشاهده ایلدم یتش عدد حوری تروج المثلر ابتدا تروج ایلدیکنی دختر مشار
 البها اولوب مشار البها بی جناب حق صدیقین و شهداء و صالحین لطف ایلد یکی
 نعمتله کوردیم * و حسن اولک رفیقاً ذلک الفضل من الله و کنی بالله علیاً * دیمشدر

باب الثالث والثلاثون

اشبوا تووز اینکجی باب اشرار و فجار و انلرک ارتکاب ایلدکلری فواحش و وقاحت و سفاهتلی
 ذکر و بیانده در (نواس بن سمان رضی الله تعالی عنه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
 افندی دن) قبل قیام الساعة یرسل الله رجلاً باردة طيبة فتقبض روح کل مؤمن مسلم و تبقی
 شرارتیهارجون تهاجر الجبر و علیهم تقوم الساعة) حدیث شریفی روایت ایتدیر مال شریفی
 قیامت قوپمزدن اول جناب حق بر ریح بارده طيبة ارسال ایدر اول ریح هر مؤمن مسلمک
 روحنی قبض ایدوب روی ارضده شرارناس قالوب جازرک اختلاطلری کی انلرک ابا بالانه اختلاط
 یرله بر لری ایلد دیشوب فتنه ده واقع اولور ل اول شرار اوزرلر یته قیامت قوپار دیمکدر (اوکا
 اراد صلی الله تعالی علیه وسلم) هرج باب نایدن فتنه و اختلاط و قتل معانسته در و درد پی یابدن
 اوله رق شدت حردن و طلا و قطران دن سدرده اولان یعنی حیرته اولان دوه لک حالدر کافال
 صاحب القاموس هرج الناس یهرجون وقعوا فی فتنه و اختلاط و قتل و هرج البعیر کفر سدر من
 شده الحر و کثرة الطلاء بالقطران والسادر التخییر کالسدر سدر کفر سدر اوسدارة والذی لا یهتم ولا
 یالی مامنع و البعیر تخیر بصره من شده الحر (مالک بن دینار قدس سره * کنی بالمشر ان لا یكون صالحا
 وهو یقع فی الصالحین * دیمشدر معناسی شر یونندن برکشی به کفایت ایدر که زهره صلحادن اولوب
 وانلردن اقتباس انوار صلاح دخی ایتیموب صالحلری مذمت ایلر دیمکدر (لقمان حضرت ناری فرزندنه
 وصیه ای او غلبم شری سر سبوندردن بلان سو یلشدر و بوسوز طوغری دکلدر بر ایکی آتش
 یاق کور که احدهما آخری سبوندبری لکن شری انجی خیر سبوندردناری صوسبوندردیکی کی
 دیمشدر (بعض بلقا اهل شردن برینی وصفده * فلان عری من حلیه التقوی * فلان کشی تقوی
 زینت معنویه سندن عاریدر * و محی عنه طابع الهدی * و اندن هدایت سبجه سی کیدوب اثری
 قالمشدر * لا تنهه بد المراقبة * و انی مراقبه یدی یعنی نفسنی معاصیدن حرامست ایتیمی تلبیه ایتدیر یعنی
 مناهیدن اجتناب ایتدیر * و لا تنهه خیفه المحاسبة * و روز جزا محاسبه سندن قور قفلق انی خلاف رضا
 حرکتدن منع ایتدیر یعنی کوتی ایشلر ایشلر * و هو لدعائم الدین مضیع * و دخی اول کشی دینک باخود

دينك دبرگاري مضيع يعنى بيمشدر * ولدواعى شيطانه مطيع * ووساوس وهو اجس شيطانه
اطاعت ايد بچيدردوب واني اخلاق حسنه دن خالى اولوب انتفاع اولتامقده باغي وتوني واني
اوليان قوجامش كجي به تشبيه ايدوب اشوبيت هجوى نظم ايمشدر * كانه التيس قد آوى به هرم *
فلا اللحم ولا صوف ولا سمن * من فعل ماشاء لى ماساء * كلامى اهل شري تحذير مقامنده سويلان
كلما تندر معناسى بر كيمسه كه نفسك هر ديلديكى اشليه نفسك فاجند ينى واسمديكى
جزايه عاجلا و آجلا ملاقي اولور ديمكدر (قلت) اشوب كلام بشني بايد اقول حكما
اراسنده كذران ايمشدر و معناسى يازيلان وجهله اولديغى ظاهر ايكى ترجمه مرثيه ده لى ماساء
شيت ايله لى ماشاء يازلمش اولديغندن ماني دخی نافية به حل ايله (يعنى بر كيمسه مراد ايلديكى
شئي كرك خير و كرك شر اشليه مراد ايلديكى بحاراته لايق اولور ديو ترجمه اولمشدر اكر
بولنده بر ترجمه ايسه قبول اولنور لكن بوفقيه تفهم ايد مدم (صاحب المستطرف غالبا نشيط
اذهان قصد ايله براز حكايه كتوروب ديركه) بر شخص بر فاحشه ايله زنا و احبال يعنى كبه ايدوب
مقام مؤاخذه به كتور يلوب چونكه زناي ارتكاب ايلدك كبه ايد مدم (صاحب المستطرف غالبا نشيط
يعنى نطفه بي رجنه القاء ايتوب خارج دفع ايددك اولور ميسدى ديو تو بيج ايند كارنده
شخص مرقوم عزل مكر و هدر مسئله سني اشتمم ديچك آفاسق زنا حرام اولديغنى ايمشدر
ديوجيه ايله مقتضاي شرع سني اجرا ايتشدر در اشوب عزل حلالده نه حكمده در كتب فقهيه
حنفيه به باقيه (ابو العينا نقل ايمشكه اسير چينك برنده بر جاريه امان بني صائك صا حبه
كتم ديو عيى ايلدى سيندن سؤال ايلديكمده ياسيدى اول مر داره بن نيجه كبد بكمه بكمه قائما
قربان ايدوب نمازي قاعدا قيلار و بكاشتم و سب ايلدكده اعرابه دقت ايدوب قرآن كريمي
لحن ايله يعنى يكلكش و اعرابنه دقت ايتكسرين او قور بازار ايتيه سى و پنجشنبه لده اورج
طونار رمضان شريفى تماميله برو قوشلق نمازي قبول صلات مفروضه صباحى ترك ايدر
ديدكده تعجب ايدوب باري تعالى مسلمين ايجنده بومقوله شخصك مثلى تكثير ايلسون ديونياز
ايلدم ديمشدر (عرب ييشنده ديونلى ايله مشهوره اولان ظلمه نام فاجره خاتون صغيره ايكى
مكتبه صبايك دوات و قلملريني چلار ايمش كنجلكد زنا و قوجه دقده رسلك ايدوب يعنى هر حالنده
خجور ده اولور ايمش (قلت) ميداني وقاموسده يازلد ينى اوزره ظانك كسرى و على افه ضحى
ولامك سكوتيله اشوب ظلمه هذله ايدى زياده سيله قوجه يوب حر كنه بي بحال و مقعد اولدقده
براركك بكي الوب ديشي كيله ارتاح لبته ديو چفتلشديروب انكه تلذذ ايدر ايمش فوت اولدقده
جسد ينى يا قوب كول ايمك و اول كول خسان اولان چو قوفلك عضومه ضرور عارنده استعمال
اولمق اوزره وصيت ايتديكى دخی بعض كتب ادبيه ده كورلشدر * واقود من ظلمه * دخی
ديونلر حقه ضرب ملندر (صاحب المسالك و الممالك يازمشدر كه ملك قاردن غيرى ملوك هند
باسرهم زناي مباح اعتقاد ايدر ايمش و صاحب الكشاف زنجشري سني عديده قارده توطن
ايلدم ايجلر نده ملك قاردن غيرتلى كيمسه كور مدم زنا و شرب جبر ايدنلري زياده زجر و منع ايدوب
حتى قتل ايله جزا ايدر ايدى ديمشدر (قاراسم شهر در و عود اغاجى مذهب نسبت اولنديكى
قارده دخی نسبت اولنور (دارمي نام شاعر عود حقه نظم ايتديكى * ولا ذنب للعود القمارى غيرانه
* يحرق ان تمت عليه روايحه * بيتي طبيب آلود بر مضمون لطيفدر مالى قاره منسوب اولان اغاجك
كاهي بوقدر لكن رايحه سى كانه دلالت ايتديكي چون احرار اولنور ديمكدر بو بيت پكنانه مؤاخذه
اولمالر حقه اوقنور (رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم افنديمزدن (حسب امرئ
من الشر ان يخيف اخاه المسلم) حديث شريفى روايت اولمشدر كده معنای حديث شريف

شرجه شدن بر كشي به مسلم قرداننى قور قوتسى كفايت ايدر ديمكدر (وقاحت
وسفاهت و غوغا ز كنده اولان آثار در (قلت) لغته و قاحت قلت حيا و سفه خفت حلم يا خود
نقضى و يا خود جهل و غوغا چكر كه و بر برينه مختلط جاعت كشي معنالى نه در لكن حالا استعمال رده
جدال معناسنده در (قلت) حيا تحذيرنده عليه الصلوة والسلام افنديمزدن (ان مادرك
الناس من كلام النبوة الاولى اذا لم تستح فاصنع ما شئت) حديث شريفى مر ويدر اشوب حديث
ديانت توريش صاحب مستطرف يكرمى النجى ايدده دخی ذكر و مال و مقادى دخی قلم فقير ايله
نحرير اولمشدر لكن مواقف و سائر تأليفات مقبوله صا حبه عضد حضرتلر نيك رساله مقيدة
اخلاقيله بعض شرحنده اولان تعريف حيايك بورايه درجى مناسب مطالعه اولدى مولاناى
مشار ايله حيايى * انحصار النفس خوف ارتكاب القبايح * ديو تعريف ايدر كه قباحتلري
ايشلك قور قوسندن قبايحدن نفسك چكمنسى ديمكدر و بوراده اولان قبيح باشرى و يا عقلى
و يا عريفدر زيرا قبيح دينوب اندن عقابه مستحق ايدن شئ مراد اولنور سه شرعيدر و اكر ملايم
اوليان و مفسدنى موجب اولان اراده اولنور سه عقليدر بوق اكر اندن فاعلى ذم اولنان مقصود
اولور سه عرفيدر شق اولك شرعه تخصصى بر فعلك اوزرينه و يا عدمك اوزرينه عقابك
استحقاقى اتحق شرعه ييلنوب شرعك غير يسنك مدخلى اولمايغندن و شق ثاينك عقله
تخصصى امور ده عاجلا اولان مفسدت و يا مصلحت نظر عقل ايله ييلنديكندن و شق
ثاينك عرفه تخصصى افعال اوزرينه ترتيب ايدن مدح و يا ذمك تخصصى عرف ايله تبيين اينديكندن
ايمدى اوله مباشر اولانه فاسق و ايتكجيسى ايدنه مجنون و او چنجيسنه ايله دينور و حيايك اشوب
اوج قبيح دن انسانى مصون ايدده چكمنده و (الحياء شعبة من الايمان) حديث شريفى
منطوقه قبايح ثلاثه مذكوره دن بر قبيحى عدم ارتكاب قوت ايمان دن اولديغنده شك بوقدر
انتهى (ذكر اولنان اذا لم تستح الخ حديثك معناسى * اذا لم تصن عرضا ولم تحش خالقا *
* ولم تستح مخلوقا فاشت فاصنع * ييشنده كوزل نظم اولمشدر يعنى عرضكى وقابت و صبايت
و خالفدن خوف و خشيت و مخلوقدن حيا ايلديكك و قنده هر نه مراد ايدر ايسك ايشله ديمكدر
(ابن سلام حضرتلري * العاقل شجاع القلب و الاحق شجاع الوجه * يور مشدر مال
و غايى شجاعت قلبد بر صفت اولوب عقلا صورت حلم و جبنده كور بنور رسده يته شجاعتر ينى
اقتضا حسبيله قولا و فعلا اجرا ايدر لوصفت مذكوره ايله متصف اوليانلر صورت جبروت
و شجاعت كوستروب حين اقتضاده جاتلر ينى ميدانه قورلر كه اشته بونلر حقا در ديمكدر (بر حباسر
شخصى ذكرده بر بليغ * لودق الحجاره بوجه لرضها * و او خلا با ستار الكعبة لسرقها * يعنى
بوزينه طاش اورسه ل طاشي پاره پاره ايدر و كعبه مكرمه اورتوسى ايله بالكر قالسه اول ستره
شر يفه بي چلار ديمكدر لسان غزوه دخی قتي يوزلى بي حبالقندن كابه در و يوزينه تو كورسه لرمهور
يا غبور دير ضرور ندر (ذم بي حباده بر شاعر بليغ * لوان لى من جلد وجهك رقعة *
جملت منها خافرا للاشهب * بيتي قتي رعنا انشاد ايمشدر معنای بيت اكر بوزينك قتي در يسندن
بر قطعه بنده اوليدى فرس اشهبه طرنق بايد بر دم ديمكدر (قلت) وقاحت قلت حيايه
دينديكى كج حيايك طرنقى صلاتنه دخی ديمكده بيت مذكوره بوجمله دخی لطافت واردر
آته تخصص ايلديكى چونكه آت سميع السير اولوب طرنقى قوتلى اولق اقتضا ايتكمه
شخص مذمومك يوزى در يسي زياده قتي اولديغنى بياندر (و شاعر آخر دخی * ورب قبيحة
ما حال ينى * و بين ركوبها الاحياء * اذا رزق الفتى وجهها وقاحا * قلب فى الامور كايشاء *
و آخر دخی * اذا لم تحش عاقبة الالبابى * ولم تستح فافعل ما تشاء * فلا والله ما فى العيش فخر

* اذاما المره فارقه الحياء * بروزنده اشبو قطعه لری نظم ایتشدر (مال اولی چوق کوق
ایشلر وارد که بنگله اول کوق فعلی رکوب یعنی ارتکاب یننه حکما کیمشدر یعنی اوتانسم
ایشلر ایدم لکن اوتانوب ترک ایتدم وفي الحقیقه قتی یوزلی اولنلر دیلدیکی اوردده تعلق ایدر یعنی
ایشلر) و مال ثانیه اگر ظافیت لبالی یعنی قولنلا بیجی کیمد لک انجاسندن قورقادینک یعنی دنیا
و آخرت جز اورذالتدن اتقاء و حیا ایتدینک و قنده دیلدیکی ایشله و کشیدن حیا مفارقت
ایلدیکی هنگامه الله ییلور که اول کشینک تبشند فخر یوقدر یعنی انک انجایی یوقدر دیمکدر
(ساسانیان ملوکندن نوشروان درایت نشان دیمشدر که درت قبیحه وارد که اگر بر پرده
بولور سه افصح اولور عظمای ده بخل و خست و حکامده کذب و علما و حکماء حسد و نساوند
حیاسزاق و یننه * من جسر ایسر و من هاب خاب * دنیلان ضرر و بدندر یعنی جسارت ایدن
ایسر و غصایه نائل و خوف و وهم ایدن خائب اولدی دیمکدر (اشبو مضبوطی افاده ده شاعر عرب
* لا تکون فی الامور هیوبا * قالی خبیة یصیر الهیوب * یننی دیمشدر معنای یت سن امورده
زیاده وهم و خوف ایدمچی اوله زبیرا زیاده خوف و وهم خیت و خسرا نه مؤدی اولور دیمکدر
(قلت) لکن امنالمدن اولان قورقازرکان نه کار و نه زیان ایدر مثلی فقیرده قالسه * من جسر *
و سائرندن عمل جهتنده دخی کوزلدر انتهی (حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه
الغوغاء اذا اجتمعوا اضرروا و اذا تفرقوا نفعوا * یعنی جماعت کثیره مختلفه بر محله تراکم و تجمیع
ایسدر اضرار ایدرل و متفرق اولورل ایسه ناسه نفع و فائده لری او اور یوردقده اجتماعلرند
مضررت معلوم لکن افتراقلرند منفعت ندر دیو سوال اولندقده مشار الیه حضرتلری * یرجع
اهل المهن الی مهنهم فیتفع الناس بهم کرجوع البنا الی بنائهم و التناجج الی منسجهم و الخباز
الی مخبزه * یعنی اهل صنایع و حرف صنعتلرینه طاغیلورل مثلا دولکریا یویه و چولخه دستکاهه
و آتکچی قرنه کیدر یعنی خلق اخذ و اعطایه باشماغله منافع حصول بولور معناسنی ینسان
یورمشدر که مفادی ذم و نهی غوغادر (بعض سلف * لانسوا الغوغاء فانهم یطغون الخریق
و یخرجون الفریق * و احنف دخی * ماقل سفهاء قوم الاذلوا * دیمشدر) برکون امیر المؤمنین
عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری اوطور لرل ایکن بر اعرابی خبیث کلوب خلیفه
بر سله اورر در عقب مجلسدن و اقد بن عمر صحیرا یوب اعرابی قوجا کلوب یره اوروب
حدیثی ییلدر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بونک اوزرینه بر قومک ایچند او کفی
و صوصکفی صایمیان سفیه احق اولنجه اول قوم عزیز و غالب اولسا زیورمشدر

الباب الثالث والثلاثون

اوتوز اوچنجی باب جود و سخا و کرم و مکارم اخلاق و اولولری ذکر و اجوادک اخبار و حکایتلری
بیاننده در (معلوم اوله که جود بیل مالدر جودک زیاده نافع اولانی مستحق اولان یرله صرف
اولنایدن زراحتی سبجانه و تعالی جودی قوللرینه * ان تناووا البر حتی تنفقوا مما تحبون * قرلله
دندوب ایسدر مال شریفی سز لر بر و اجره سودیککز شیلردن انفاق ایتدیکه یعنی
مخلصه بیل مال و اعانه ناسده بیل جاه و طاعت حقده بیل بدن و فی سبیل الله بیل روح
و دم قیلدیکه کمال خیر و رحمت و رضا و جتنه البه نائل اوله من سکر دیمکدر بوایت کریمه نک
معناسی بالاده دخی سبیل ایشدر (صاحب مستطرف دیر که بعضه کوره جود و سخا و ینار
بر معناددر) و بعضیلر ینلرینی فرق ایدوب اگر مالک بعضی اعطا و بعضی امسال ایدر سه سخا
و اکثر ینی بیل ایدر ایسه صاحب جود و حاضرینی یعنی موجودینی تمام بیل ایه دیکرینی نفسته

ترجمه ایه او دیکره و یروب کندی مقاسمه ضرره فالورسه یعنی سدانده فقره صبر ایدر ایسه
اول مردشربنه صاحب ایشاردینوردیدیلر (قلت) بوراده ترجمه مرثیه ده بوجه دن اعلالدر نکیم
ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری صاحب ایشار ایدیکه جیع ماملکنی فی سبیل الله انفاق
ایلدیلر کلامی حقا که برنده اوله رفی علاوه اولمشدر * الحق احق ان ینبع * واصل اسخا
سماحت جلیدر اکرم معطی به بذل مال صعوبتلی کلورسه نفس الامرده یننه بخیل و ممسکه
عطا صعبوتلی کزسه سخنی اولور قندبر (اشبور وایت عجایب ایشاردندر حذیفه العدوی رضی الله
تعالی عنه حکایه ایلدی که عهد فاروق رضی الله تعالی عنهده واقع نصارای روم ایه بر معر کرده
وقوع بولان غزاده بولندم ایدی شهدا و مجروحلر ارانسته یننه غزاده بولان عجم اوغلنی دستمه
بر مقدار صولوب جانتندن رفی قالمش ایسه و یرهیم دیوارا یوب و بولوب صواستره سن دیدیکمه
نعم دیوب صوی صوی صوی کن مجروحلردن یری آه ایدر ابن عجم صوی ایچیب آه ایده نه صون
دیوب اشارت ایدر یاننه واردم کوردم که هشام بن العاصدر صواستره سن دیدیکمه نعم دیرکن
بری دخی آه ایلدی هشام ایچیب آه ایدنی ایشار واکا کتور دیو اشارت ایتدی وارمش ایسده
وفات ایتش بولدم فی الحال هشام و ابن عجمه صبره سبله صویشدر مک اوزره دوندم ایسه ده
ایکینسی دخی وفات ایتش کوردم دیمشدر رضی الله تعالی عنهم (ایشار عجبیدن یری دخی ابو محمد
ازدینک نقل ایلدیکی اشبو حکایه در که مصر قاهره ده کائن مسجد جامع یعنی مسجد کبر
از قضا محترق اولدقده عوام ناس نصاری یاقدی زعمیه غلو ایدوب نصاریه مخصوص اولان
بر یسوک خانی احراق و اضرار ایدرل تحری نام و تحقیق ایه نصارانک احراق جاعده صوچلری
اولمادیغی تبین ایتدکده والی خانی یاقن طائفه دن برازینی اخذ و عدد لرجه برر کاغذ اوزرینه
بعضیسته طباق و بعضیسته قطع ید و بعضیسته قتل دیو یازوب و اوراق بوکوب لاعلی التبعین
تقسیم ایتدیروب ایچلرند نه چیقارسه اجرا ایدک دیو جلادلرینه امر ایلدی صبره سبله حکم
اوراق اجرا اولنورکن کاغذنده قتل یاز بلانلردن برینک اگر والد حکیم اولمیدی قتل قید
ایتر ایدم دیو ایلدیکی توجعنی یاننده بولوب کاغذنده طباق یاز بلان یکیت ایشدکده برادر بنم
والد هم یوقدر کل کاغدی دکشدرهلم دیوب و دکشدروب بولنه جانی فدا و ینار ایلدی علیه
الرحمة (اسخیا دن قیس بن سعد سزدن اسخنی و اجود هیچ بر مرده تصادف ایلدی بکرمی
دیو سوال اولندقده نعم کوردم برکون بادیه ده بر خاتونک جادرینه مسافر اولمشدم خاتون زری
ترحب و اسکان ایلدی چوق کیچیموب زوجی کلدکده مسافر یمز کلدی دیو خبر و یردکده
فی الحال بر دوه بوغازلرب طیح طعام ایه یورک دیو عرض ایلدی ابرته سی کونی بر دوه دخی
بوغازلرب تقدیم ایلدی دونکی دوه هنوز بتدی بر قاج کشی به چند روزالور بر دی نیچون یننه
نحر و ذبح ایلدی بکر دیدیکم زده بر مسافر لریمزه کیچملش طعمای یدر میز دیوب یمز اولمغله
بالضروره فالدیغز ایامک هر برنده بر دوه بوغازلدی هوایه کشایش کلوب کیده جکر کون
یاندیغز یننه بوزاتون براغوب خاتونه صاحب خانه به طرفزدن اعتذار ایه دیوب علی الصباح
عزیمت ایلدک ارتفاع شمس قدر کتدک برده ورامزدن ای لثم اولان آتلور ضیافتک پاره سنی
و یرمش سکرطورک دیو صیحه ایشدیکم زده توقف ایلدک مکر صاحب خانه ایش کلدی و آلتولری
آلک و الاچله کزی شوسناغله اورورم دیدی بزده ناچار آلوب بولر کتدک دیو نقل ایلدی (قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم تجافوا عن ذنب السخی فان الله تعالی آخذ یده کما عثر و فاحله
کما افتقر) (قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیرده زید بن ثابت رضی الله تعالی عنهده
مرویا انجیق (تجاوزوا عن ذنب السخی فان الله تعالی آخذ یده کما عثر) عبارده شریفه سبله

مستور در مال شریفی سخنی بی ذنبیله مؤاخذه ایتمک و تجاوز یعنی مسامحه ایدک و مؤاخذه بی
تخفیف ایدک زیرا واجب الوجود و فائض الکریم و الجود حضرت تری سخنی بی سور چدیکه
یدندن طور یعنی سخنی باری سنه اعتمادا اشاده سماحت ایتدیکچون حق تعالی عنایتیه مشمول
ایدوب مهله به سقوط ایتدیکه اتی مهله دن انقاز و تخلص ایدر و افتقار ایتدیکه اکا
فایح اسباب نعم اولور دیمکدر (تجافی مدایله ناسدن تباعد معنایه جفادن و تجاوز عبور
معناسته اولان جواز دن مستقدر هربری تسامح وعدم مؤاخذه و تخفیف مستلزمدر) رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمدن هر نه استنور سه اعطا یوروپ لادیمکی جابر بن عبدالله
رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم السخی قریب
من الله قریب من الناس قریب من الجنة و البخیل بعید من الله بعید من الناس بعید من الجنة
و الجاهل السخی احب الى الله من عابث الخیل) بو حدیث شریف دخی جامع صغیر ده قریب
من الناس قریب من الجنة عبارتیه سی اولمادیغی و عابد یرینه عالم اولدیغی خالد حضرت علی
و جابر بن عبدالله و ابی سعید الخدری دن رضی الله تعالی عنهم مروی اولدیغی منظور فقیر اولمشدر
مال منبئی سخا و تله متصف اولان حقل رحمت و ناسه و جنته قریب و بخیل اولان نعوذ بالله
تعالی حقل رحمتدن و ناسدن و جنتدن بعید و جهنمه قریبدر زیرا سخا ثمره زهد دار فنا و بخل
ثمره رغبت دنیادر و دخی جاهل سخنی حق سبحانه و تعالیه عابد بخلدن احبدر زیرا اولکی
ثابتک خلافته ملابس اوله رق امر و نهیه سریع الانقیاد در (بعض شراح حدیث بو مقامده
جاهلدن مراد عابدک مقابله سنده ذکر اولندیغدن نوافلی ترکله فرائضی ادا ایدندر و عابد دن
مراد نوافلی دخی ادا و اکثار ایدندر و عالم روایتیه کوره عالمک ذبی اشنع و بخیل اقیح اولدیغنه
تنبیه در دیمشدر) بعض حکما دیمشدر که جمیع محاسن و اخلاق حیده نک اصل و اساسی
و منشی کرمدر و کرمک اصلی دخی حرامدن نفسک تزهی و دخی تبه مالک ایسه انده خاص
و عامی یکسان طوره رق یعنی اغراض فاسده فارشدر میه رق سخا سبدر و کافه خصال خیر کرم
و سخا ک فروعیدر (به معنی سلف صالحین) منع الجود سوء ظن بالمعبود یعنی جوددن مردک نفسی
منعی و مالی اسماکی مردک نفسی جناب معبود بالحقه سوء ظن در دبوب و ما انفقم من شیئ
فهو یخلفه و هو خیر الازقین آیت کریمه سنی تلاوت یعنی بو آیتله مدعاسته برهان اقامت
ایتمشدر زیرا آیت کریمه نک مالی ای مؤمنین سزک فی سبیل الله اتفاق ایلدیککز شیلرک حق
تعالی عوضنی دنیا و آخرتده و برر و حق تعالی رازق لک خیر لوسیدر یعنی مخلوقدن اتفاق ایلندر
رزق و بریمی صورتده ایسه ده زرقه واسطه در حقیقتده رازقیت واجب الوجوده مختصدر
دیمکدر) و فضیل حضرت تری * ما کانوا یعدون القرض معروف * دیمشدر که مفهومی و مالی
کرم جبلی ایله متصف اولمک ناسه قرض و برمی معروف و احسان عدا ایتدیلر دیمکدر (قلت)
اقراض مثوباتدن اولدیغی منصو صدر لکن بونده فضیل حضرت تری نک مقصودی قرض
اسیلری عدم اقراضله مایوس ایتک دیمک اولوب بلکه هبه طریقیله و رک دیمک اولوب خلاصه
مرامی عزیمته اشارتدر و فی الحقیقه معروف حقیقی بذلدر بوقا کر بذل ایتوب اقراض ایدر سه
ینه فضائلدندر مطالبه سی لایح خاطر فقیر اولدی و الله اعلم (حکام عربدن اکثم بن صبی
* صاحب المعروف لایقع وان وقع وجد متکنا * دیمشدر یعنی احسان و کرم صاحبی دوشمن یعنی
مهله ده واقع اولماز علی فرض واقع اولسه ده طیانته حق سنه یعنی سر رشته نجات بولور دیمکدر (قلت)
ان حرق مشکو کده مستعمل اولدیغدن ترجمه سنه علی فرض دینلدی فتأمل * حسن بن سئله
* لاخبر فی السرف * یعنی سرف و تلفده خیر و منفعت یوقدر دینلدکده * لا سرف فی الخیر *

یعنی خیر ده سرف یوقدر دیو لفظی قلبه جواب و یرمش و حق بوکیم معنای استیفاء ایتمشدر
مرادی امور خیریه افراط اوزره اولسه دخی صرف اولسان سرف اولماز دیمکدر (عهد قدیمدن
قالمش بر حجر بولنوب اوزرند * اتهم الفرصة عند امكانها ولا تحمل علی نفسك هم مالم یأتک
واعلم ان تقیرک علی نفسك توفیر خزانه غیرک فکرم من جامع لعل حلیتم * عبارتیه حکمت اشاره سی
کورلش مالی فرصتی امکانی عندند کوزت یعنی امور حسنه بی اجرایه قدرت بولدیغک کی
ایشله تا خیر ایتدیه زیرا انسان زوال اوزره در صکره وقت بوله مز و امور دنیویه و آیه دن
هنوز سکا کلیان شیلر ایچون شمیدن کدر ایتدیه یعنی بذل ایدر سم صکره فاقه کلور کی شیلری
دوشمه معلومک اولسونکه سنک نفسک اوزره تقیرک یعنی بیبوب بذل ایتوب افراط اوزره
امساک و ادخارک غیرک خزینه سنی توفیر ایتدن عبارتدر یعنی میراث خوارلری و مالکی اله جقاری
اغنادر حوق جامع یعنی قزانوب صقلا یچی واردر که قاری سنک بعینه یعنی کثرو سندن صکره واره جفی
قوجه سنه چالشور انک قزانوب زحمله برکدر دیکنی بلدیکی بر شخص وفادار صاندیغی قاریله
جنتلنور دیمکدر (مسکدر حقنه * اسعد فقیر * دست ممسکده * اولان مالی بد دیگر آور *
طاقیلان ال اوله ماسی فص الماسی * یتنی معذوره انه نظم ایتمشدر (قلت) ماسی اصلنده
ماسسدر یعنی مضاعفدر بو صورتده مثلا حاجج کی که ادغام اولنوب حاج دینور ماسی ده ماس
اولمی ایدی دیو صور یلور سه مضاعفده ادغام قاعده اولدیغی کی حرف ثانی مجانیسی بایه قلب ایله
عرب اوله رق حاجی و ماسی دخی دینور حتی محققین متأخریندن صاحب الآثار المعتمده فی کل
فن و صاحب اذیال التحقیقات مع کمال الفطن مولانا کفوی مرحوم امضالنده الفقیر الحاجی محمد
انکفوی دیو معرف باللام یازدیغی اکثر علما کورمشدر هله حافظ شیرازی حضرت تری که اهل
عرفان اولدقلرندن باشقه خولدن اولدقلری تراجم علما و شعرا یز نلرک اکثرده کورلدی اشته
اول عارف بالله تعالی دیوان فارسی سنده * حاجی قوام ما * یازمشدر بو فقیر دخی اقتداء بهو لاء
الاعلام هم قاعده سنه موافقه و همد * الماسی ایله جناس بوانسون دیو یا ایله یازدم دیو عذر
خواه اولورم (کشاینده باب علم و کرم حضرت علی رضی الله تعالی عنه * ما جعت من المال
فوق قوتک فانما انت فیه خازنه * یورمشدر که مالی قوتک یعنی غذاک فوقنده اوله رق یعنی
کفایتدن زیاده سعی او فرایله جمع ایلدیگک مالد سکا فائده اولوب سنک غیریکه انده فائده
وار در سن معناه اول غیرک خزینه داری کیسن زیرا خزینه دار دخی دروننده اولان مالی
تناول اید * مبوب مجرد حفظ ایدر (نعمان بن منذر برکون جلسا و ندما سنه ناسک تعیش و قلب
وطبع و رفعت جهتلرندن افضل و انعم و اجل و اکرمی کیمدر دیو سوال ایلدکده * جله سی جواب
بو له مدقلرندن سکوت ایدوب ایچلرندن برکنج دانا قالقوب تمهید دعا دن صکره ای ملک ناسک
افضلی ناس سفره فضل و احسانده تعیش ایدن یعنی سخنی اولاند ر دیدکده قولنی تصدیق
ایدوب و کرام ایلدی (قلت) ذکر اولسان نعمان عهد سعادتدن اول ین و عراقده
سلطنت ایدن ملک عربدر (کبار عربدن اسمابن خارجه برکیمس بدن بر سنه طلب ایلدکده
رد ایتکی سوم یعنی و یر یرم زیرا طلب حاجت ایدن کریم ایسه خائب اوله رق رد وارجاعده
انک عرضی شکست اوله جفتدن و بین اقرانه خجالتده قاله جفتدن ایضا ایله عرضنی حایه ایتمش
او اورم واکر شخص لثم ایسه مصلحتی کورمکله عرضنی اندن و قایه ایدرم دیمشدر که
فی الحقیقه لثم که مایوس اولدقده مقتضای لثامی اوزره محافل و مجالسده کندنی بی رد ایدنی قدح
و ذم ایدر (اسعد فقیر در کلام اولان ناکس حوایجی تمامیه کورسک و نابکلو مستغرق در پای احسان
ایتسک به کفران نعم ایتدیکندن باشقه اجرای شرایدر فکیفکه صفر ایلد رد اولته همان جناب حق

او مقوله مردار می امت مرحومه میانند دور ایلده آمین (خاندان عرب بدن و تابعیندن مورق
الجبلی بر کیمسه به احسان ایده جکی وقتده شو شیوه لطیف ایلده احسانه بد اوسرورنی دوبا لا ایدر
ایدی یعنی و بره جکی صله بی صره ایدوب حجاب ایتسون ملاحظه سیله اولامات ایدر یعنی
برادر شوسنده طورسون بنه الورم معامله سند نصکره صره سکا حلال اولسون مآلنده * انت
منها فی حل * دیوتد کره یازوب احساننی بو گونه یلدر بر ایدی فی الحقیقه بو وضع امتنان
بارینی انیامدن و محسن الیهی حجابدن قور تاره جق بر طور لطیف اولدینی وارسته تعریفدر
(قلت) معاصریندن بر ذات بو مقوله بروضع سموحانه سی مسموع فقیر اولمشدر شویله که
بعض فقیر صابر شاکری نهانی تجسس ایدوب کوندره جکی نقد زری مکتوب ظرفی طرزنده
اوزری فلانه واصل اولده دبو اسمبله یازیلومهرلی برکاغده وضع ایدوب دایره سی خالقندن اولیان
بر معتمدی ایلده کوندرو و او دخی کیمک جانبدن اولدینی یلدر میه رک و صورسه یدیمه واصل
اولدی تحریر ایده فی بیلم دیه رک مرسل الیهه و یروب فی الحال صاوو و شرایمش ارتق او مستحق
احسان دخی مکتوبی آجدقده نقد زری بولدیغندن باشقه خجالتدن رها ایلده ممنونینی مضاعف
اوله جغنی بی اشتباهدر باری تعالی شانه بومقوله ذواتی بین المسلمین تکثیر ایلده آمین (امام حسن
بصری حضرت نوری دیمشدر که اصحابدن طلحه بن عثمان رضی الله تعالی عنه مالک اولدینی چغفلکنی
یدیوز یک درهم فروخت ایلدیلر مبلغ مرقوم یدینه واصل اولدقده بر کیمسه که بوقدر مالی
صباحه قدر حیاته قالوب یا قالمه جغنی بیلزایکن انی کیجه لده او کیمسه مغروردر دیوب فی الحال
فقراء مسلمینه مجموعنی توزیع و تقسیم پیورمشدر (منکدر حضرت نوری امهات المؤمنیند عایشه
صدیقہ رضی الله تعالی عنها نیک خانه سعادت لرینه واروب کندویه فقر و فاقه اصابت ایلدیکنی بیان
برله خاکپای اکبر سایلرندن استعانه و استرحام ایلدی انلرده الا آنقدیمز بولندی اگر بولنوب اون
ایک درهم دخی اولسه بجه سنی سزه بعث ایدردک دیو اعتذار پیوردیلر یا سله منکدر عودت
ایلدیکنک عقیده خاند بن اسیدک حضرت صدیقہ به تقوه پیوردقاری مقدار یعنی اون یک
درهم هدیه لری کلکله در حال مبلغ مرقومی تمامبله متکدر دهر اولان منکدره ارساله کرم و کرامت
پیوردیلر اول دخی اول بول بازاره واروب یک درهمیله بر جاره اشترا و حوا ییح ساره سنی رؤیت
ایله سایه صدیقہ ده دفع فاقه ایتشدن حتی عباد و زهاد مدینه دن منکدرک محمد و ابو بکر
و عمر نام اولاد کرامی اول جاریه دن تولد ایتشدن (بنه اسلامده اکرم اولان طلحه بن عبیدالله
تیمی رضی الله عنه در مشار الیهک برکون حضور بنه بر کیمسه کلوب بینمزد به بر جهنله قرابت
وار در دیو درد فقر فاقه سنه طلب دوا ایلدی انلردخی شوراده وشو وصفده بر باغچه واردر
بر یسی یوز یک درهمدله جق اولوب حتی مبلغ مرقومی اخشامه قریب کتور برمدی استرا یسن
صانه یم نم مذکور و استرایسن باغچه بی آل دیو سماحت پیوردیلر (زیاد بن جریر مشار الیه طلحه
حضرت نوری مجلس واحده مبارک کو ملک لرینی بدیلده دکلری حالد یوز یک درهمی فقرابه
تصدق و اتفاق ایلدکلرینی کوردم دیمشدر (مر ویدر که اشعث بن قیس سخاوتله مشهور
اولان حاتم طایفک اوغلی عسدی به باباسندن قالمه طیمره رک عاریت طریقه طلمند خبر
کوندردکده بزوش قاب اعاره ایتمزدیو ایچار بنه مال طولدر یروب کوندردی موی الیهک مخاسی
وصفنده بعض شعرا * بابیه اقتدی عدی بالکرم * ومن یشابه ایه فاظم * یعنی نظم ایتشدر که
مفهوم می عدی کرمده باباسنه اقتدا ایدی شول کیمسه که باباسنه بکره دی ظلم ایتدی یعنی
اشیائی ما وضع له سنه وضع ایتدی دیمکدر (قلت) مطالعه عاجزی اوزره مصرع ثانی ضروب
امثالندن اولمغه خیر و شرده اکثر یا ولد والد بنه اویار و بکرزرنده قولنیلور لکن عدی

حقیقه سخاذه باباسنه بکره دی و کرم ایتدی دیمکدر (ابو علی المقلی کاتب اما البسنده بائنا سبه
بزار که بر کیمسه معاویه رضی الله تعالی عنیه کلوب بینمزد قرابت واردر دیو عرض حاجت
ایدر انلردخی قریشدیمسکه بینمزد قرابت اوله دیدکده قریشی دکلر اما حضرت آدم علیه السلام
اولاندن اولما بمن جهتنددر دیدی مشار الیه بو بر قرابت و مناسبتدر که ناس بو قرابت عده
رعایت حسببله بر برلرینه جفا ایدر لر والله که بورجم و قرابت صله و رعایت ایدنلرک اولی بن اوله یم
دیوب اول آدمی به مال و غیره و قضای حاجتی ایلده اکرام ایلدی (وکان الامتاز ابو سهل الصعلوکی
من الاجود لم یناول احدا شیئا وانما کان بطرحه فی الارض فیناوله الاخذ من الارض وکان
یقول الدنيا اقل خطرا من ان تری من اجلها یدی فوق ید اخری الخ * یعنی استاد مشار الیه
اجواددن اولوب عادت حسنه لری بر ایده یدید برشی و بر میوب بره براغوب و بر اقدینی یردن آخذ
قالدیر ایش و بوندن تعزز نفس قصد ایتدیکندن دیر ایشکه دنیا دینه خطر جهنله اقل قلیل
اولمغه جهت دیویده بر یدیداخری فوقنده اولمغه محمل دکلدر قولبله اعتذار ایدر لر ایش
(حضرت حسن بن الامام علی دن معاویه رضی الله تعالی عنیه معنای کرمدن سؤال ایلدکده
حضرت حسن رضی الله عنه طلب و سؤالدن اول بذل و اعطا و حین بذلده دخی سائله رفیق و تلطف قدر
پیوردی (قریشدن بر ذات کریم بر سفردن عودت ایلده بلده لرینه کلور ایکن اتنا ی راهده لکد
حادثه دهر ایلده مطروح کار مرض و فقر برخسته بیچاره به تصادف ایدر فقیر مریض * یا هذا
اعنا علی الدهر * یعنی ای ذات فقر و مرضه مبتلا اولدم بکا اعانه ایلده دیو استعطاف ایدر
اوقات مکرم قریشی غلامنه خر جلفندن باقی قالدیسه شوقیره اعطا ایلده دیو امر ایدر غلام
مرقوم پیش فقیره درت یک درهم دو کر فقیر مرقوم فرح و سرورندن قیام مراد ایش ایلده ده
کال ضاعتندن مقتدر اوله میوب بکایه باشلدقده اوقات کریم نیچون بکا ایدر سن غالبا اعطا
ایلدیکمزی از نسبدک دیدکده رجل فقیر * لا والله و لکن ذکرک مانا کل الارض من کرمک فابکائی *
یعنی والله کرمک از دکلدر لکن زمینک کرمکزدن اکل ایده جکی نسته بی یعنی ایشو و یردیکز
دراهمی تذکر ایتامله بنی اغلندی دیدی مرادی افاقندن مأیوس اولمغه قیره کیروب مال
مذکور دن انتفاع ایده مبه جکی مورث حزنی اولدینی بیان و یا خود اوقات کرمک عندنده
درهم تراب مثابه سنده اولدینی ایما ایلده شادر اسعد فقیرک خاطر بنه عاجزانه کلان معنی بودر
لکن ترجمه مرثیه ده عبارته مذکور به (رجل فقیر ای مولینا قسم و یمین ایده رکه آزدکلدر
نهایت الامر اجل حلولنده رحلت دار بقا ایتکز حسببله کرم و سخا کر تحت زمینده مستوره
اولسی فکری خاطر فقیرانه خطور ایتسی بنی حزن و بکا ایتدردی دیه رک کرم و سماحتی اشعار
ایلدی تعبیری ایلده معنی و پرلشدر اگر یونلردن باشقه معناسی و ارایسه نگاره اشارت اولی التهی
و ذی الکمال دن مستدعا در (حکایه اولمشکه بر رجل احبابندن برینک خانه سنه استعانه ایلده
کلوب دق باب و صاحب خانه خروج ایلده افاده کز ندر دیو اسفسار ایدر شو مقدار دینه گرفتار
و صاحبک مطا لیه سنه دوچار اولدم دیدکده صاحب خانه بحاله دونوب سند و غندن دینه
وافی مبلغی افراز و رجل مرقومه اعطا ایلده بکا ایدرک اوطه سنه دخول ایدر حلیله سی تعریضا
غالبا اعطای مال مشقتی دوشمکه اغلرسن کاشکی نعلل ایدوب اجابت ایتیه ایلدک دیدکده
بکام سنک ذاهب اولدیفک معنی ایچون دکلدر بلکه بر صدیقم ضرورته دوچار اوله ده انک
احوالنی تفقد و استفسار ایتوب طلب و سؤاله مضطر قبلدیمه بکا ایده رم دیدی رجعه الله تعالی
(عبد الله بن ابو بکر رضی الله تعالی عنیهما مشاهیر جواددن ایدی برکون کبدر ایکن راهده
کندولر بنه حرارت عارض او اوب بر مزلدن صواسته دیلر ایچودن بر خاتون صوبی پرداغه

قویوب عربدن برمه نیم زوجم برقاج کوندر فوت اولغله صوبی کنار بابه قیوب
صاوشدم غلامکزدن بری کلسون السون دیدی عبدالله حضرت تری صوبی الدیروب
وایچوب خاتونه غلامیله اون ییک درهم کوندردی مرقومه یه تعجب کلوب غلامه
ای غلام بنی مخزیه واستهزامی ایدرسن سبحان الله دیدی غلام کلوب عدم قبول خاتونی
سویلدکده عبدالله حضرت تری اون ییک دخی ضم ایله بکرمی ییک درهم کوندردی
خاتون اسئل الله تعالی العاقبه دیوب یتد دگوستردی بعده مبلغی اوتوز بیکه ابلاغه ارسال
ایلدی خاتون مذکوره صباحه قالدن خطبه ایدنلرچو غالدی بوکرمدن باشقه صوابیچدی
اول خانه نک جوانب ار بعد سنده کاش قرقارخانه یه اول کون احسانلر ایدوب مدت حیانتزده
اعیارلده بیراملقلر وقر بانلر کوندرلر ایدی وهر عید یوز قول ازاد ایتک دآب کریملری ایدی
رضی الله تعالی عنده یتد اسخبادن قیس که اصحاب وانصاردن سعدین عبادہ رضی الله تعالی
عنہک اوغلبدر مریض اولدقده اخوان واحبابی عیاده سنه کله ده بطاقت کوسر دکلرند
سیندن سؤل ایلدی جله احبابکرتک جنابکرتک دیوبی اولدیغندن عیاده ایله ملاقاته حجاب
ایده یوزلر دیدکلرند قیس احباب و اخوانک ملاقاتنی منع ایدن مالک الله تعالی بلاسنی ورسون
دیوب فی الحال قیسک هر کیمده مالی واریسه بخش و هبه ایلدی حلال اولسون دیومندی
ندا ایتدیر مکله اولقدرعوادوزوار توار دایتدیکه ایافلرینک باصمدسندن خانه سعادتلرینک اشکی
فرسوده اولدی (مشاهیر کرمادن بری دخی حضرت علی رضی الله تعالی عنہک برادری جعفر
طیارک مخدوم کرینی عبدالله حضرت تریدر که برکون برآدی اینکنی بیع ایچون بازاره کتورر راست
کلوب اشواینک صائقه میدردیو سؤل بیوردقارنده صاحبی خیر سزه هبه اولسون دیوزد
دولترنده ترکله اوینه دوزاول آدمینک بووضعندن نمون اولوب شووجهله عوض واحسان
ایدر یعنی رجل مرقوم خانه سنه کلوب کیردیکندن چوق بکیمبوب قپوسنه بکرمی نفر حال
کلوب قپوی آچدیبرلر که اونی حنطه و بشی لم وکسوه ودردی فوا که وری اخه یوکلو اولوب
اشیاء مذکوره بی رجلاک خانه سنه براغوب سکا عبدالله حضرت تری کوندردی وقصوره
باقمسون بیوردی دیوب عودت ایدرلر (بنه مشارالیهک مناقب جلیله لندندر که وقتا که معاویه رضی الله
عنه حضرت تری ارتحال ایدوب اوغلو یزید برینه کجکده حسب الاقتضا عبدالله حضرت تری
شامه وارر یزید برم سکا سنه ده بمقدار معاش ویرلر ایدی دیو صورده ییک کره ییک درهم
ایدی بیوردقارنده مثلی دخی زیاده ایله سزده ایقایتک تا که بابامه مقدارنجه رحمت اوقویه سز
دیوب بواکراده اعاده ایدراهل شامدن بعض کسان مال مسلمین یعنی بت المالدن بو قدر
اموالی بالکر برآدی یه اعطا ایتک چوقدر دیو دخل و تعریض ایتدکلرند یزید مشارالیهک
سخاسته اشاره قسم یدرمکه بن بومالی اسکاو یرمدم بلکه جمیع اهل مدینه یه اعطا ایلدم
دیوب و معترضلری الزام ایچون نهائی نچسه برجل کوندرلر رجل کندی بی بیلدر میهرک عبدالله
حضرت تری ایله مدینه یه داخل اولور فی الحقیقه برآی ظرفنده دراهم مذکوره بی خلقه تفریق
ایدوب و کندوزی دینه محتاج اولدقلرینی کوروب ککلو خبر ویرلر (مرویدر که مشارالیه
عبدالله بن جعفر و حسنین افندیلریمز و ابودحبه الانصاری رضی الله تعالی عنهم مکة مکرمه دن
مدینه منوره یه بالمرافقه عودتلرند خلال طریقده باران ظهور یله بالضروره براعراپنک خیمه سنه
الجباجا و اوج کون باران تمتد اولغله ائده اقامت ایدرلر و اعرابی مرقوم ایام مذکوره ده مشارالیهک
حضراتنه لاجل الاکرام برقیون ذبح ایدوب اطعام ایدر اوان عز یتلرند عبدالله حضرت تری
اعرابی یه اگر مدینه یه کاک مقضی اولور اریسه بزری سؤل ایله دیو امر و تنبیه ایله

عازم اولور برقاج سنه مرویدر اعرابی مرقومه کردش فلک اوزره فقر یوز کوسر مکله نفع کرده اینک
زوجه سی نه طور رسن چند سال اول اوبه مزده مسافر اولان ذوات کرامک سیالزنده انوار کرم
و محبت ظاهرایدی انلری پول دیدی اسملرینی اونوتدم دیدکده ابن طیار دیو صور دیدی
اعرابی فی الحال مدینه منوره یه واروب کرز اینک ابتدا حضرت حسنه رضی الله تعالی عنه
ملاقات ایتدی اعرابی بطلدن مشارالیه انی سلوب یاور یلی یوز ناقه رعایله یعنی حیوانلره بن کوله لر یله
بعده حضرت حسنه رضی الله تعالی عنه اعرابی ملاقاتده دوه احساننی سویلنجه * کفانا
ابو محمد مؤنة الابل * یعنی حضرت حسن رضی الله تعالی عنه دوه مصلحت و حوائجده یزه
کفایت ایتش یعنی ایشی یزه دوشورمش دیوب ییک صاعغال قیون بعده عبدالله رضی الله
تعالی عنه حضرت تری کوروب احسان مشار الیهما بی خبر ویردکده * کفانی اخوانی الابل
والشاة * قرنداشلرم دوه وقیونده یزه حاجت بر اقامشلر دیوب اعرابی یه یوز ییک درهم بعده ابودحبه
رضی الله تعالی عنه حضرت تری نه واردقده * والله ما عندی مثل ما اعطوک واکن ایتنی بابلاک
فاو قرها لک تمرا * قسم بالله که یا ئنده ایشانک اعطسا ایلدکلری شیلرک مثل یوقدر اکن دوه لر یکی
کتور انلره خرما یو کله ده یم یوزروب اشمار تقیل ایله یوزدوه یوی خرما اعطا بیوردیلر
من بعد اعرابی مذکور اشبور اس مال و فیرایله عرب یتنده تمول ایله مشهور برخاندان اولشدر
(حکایه اولمشکه عبدالله مشار الیه رضی الله تعالی عنه برکون چقتلکلرینه کیدر اینک
دکلمک قصدیلر برکیمسه نک خرما باغچه سنه کیرلر باغچه مذکورک بکچسی برسیاه کوله ایتش
مشار الیهک تزیینه کلدیکی خللده برکیمسه قوت یومیه غلام اولان اوج قرصی یعنی اوج قطعه
ایمکی کتوروب غلامه ویرلر و اوائده برکلب پیدا اولور غلام مرقوم ایتک برقرصنی کلپه
ویرلر کدن صکره ایکبسنی دخی بر برینه کلبه ویرلر حضرت عبدالله بو حاله تعجب واستحسان ایله
ای غلام ایتکلر قوتک اینک یتیموب کلپ نفسک اوزرینه ایشار بیکه سبب ندر دیو استفسار ایلدکده
بو پرده کلاب یوقدر ییلد مکله اوزاق یردن کلکله آچدر ما یوساطر دینی لایق کورمبوب یو کونکی
قونعی اکاو یردم دیدی * خانت الیوم صانع * یعنی ای غلام یو کون سن نه ایشلرسن یعنی نه رسن
دیدکلرند * اطوی یوی هذا * یعنی یو کونی آچلقله طی یعنی صبرایده رم دیدی بعده حضرت
عبدالله * الام علی السخاء ان هذا لاسخنی منی * یعنی بن بو غلام مک یا ئنده معروف اولان
سخام اوزرینه لوم اونورم زیرا بو غلام سخاده بدن زیاده در دیو تحسین ایدوب فی الحال غلامی
وطافیه اول باغچه بی صاحبندن اشترا و غلامی اعتاقله باغچه بی اکا اعطا ایلدکلرند غلام
مرقوم یاسیدی اگر بو باغچه بکا الله احسان بیوریلوب مال اولدیسنه بدخی فقراء مسلمینه
وقف ایلدم دیدکده حضرت عبدالله * یجود هذا وایتل انا لا کان ذلک ابدا * یعنی او غلام
مستراجود ایدر وین اریسه بعض ایتل ایدرم دیوب غلامدن بو فعلک صدور بنی استقام بیوردی
(مرویدر که حسن و حسین حضراتی برکون مشارالیه عبدالله حضرت تری نه سز بدل مالد
اسراف ایتده سز دیدکلرند مشارالیه * بانی اتما ان الله تعالی عز وجل عودنی بتفضل علی
وعودته ان افضل علی عبادہ فاخاف ان اقطع العادة فیقطع عنی الماده * یعنی بابام یولیکرده فدا
اولسون تعبیر تلطیف سمیر یله بن جناب حق ایله بکا فضل واحساننی فراوان قیلق و بدخی
او احسان فراوانی قوللرینه بذل ایتک اوزره معاهده ایدوب اشبو بدلی اعتیاد ایتدم قورقارمکه
عادتکی ترک ایدیمک ماده بدل دخی بدنن منقطع اوله دیو جواب و یرمشدر (قلت) مشارالیهما نک
سؤلاری حالرینه نسبتله اعتراض اولوب یتنی استعلامدر فافهم (بلغادن نصب اسود نام ذات
مشارالیهک مدحیه عرض و تقدیم ایدر جائزه اوله رق موی الیهه استغراب اولور حیثیله ایتلر

و اثاث منزل و دنانیر و دراهم کثیره احسان ایدوب کامران قیلد فده بومقوله پراسوده بونجه
مال چوقدر دیو اعتراض ایدناره * ان کان هو اسود فان شعره ایض و لقد استحق بمقال اکثر
بمانال وهل اعطیناه الاتیاب ایللی و مالا یفنی واعطانا مدحا یروی و ثناء یبقی * یعنی فی الحقیقه نصب
سیاه روی ایسه ده شعری و سخنی بیاض یعنی رنگبدر پزه عرض ایلدیککی شعر رنگینی ایلله
و یردیکمراشیانک اضعا فنه مستحق اولمشدر انصاف ایدیکر بزاکا چوری به جک اثواب و ثناء
پذیرا و له جق مال و یردک اول ایسه پزه مسترار و ایت اولنه جق مدح و باقی قاله جق ثناء اعطا ایلدی
یعنی انک اذهاند پایدار اشعاری سلکته فخرط اولان در نام بنی آدم وار اولد فده مذکور اولغله
باقی قالور و یوسیدن حیات ثانیه صاحبی اولورم دیمشدر (قلت) واقعا بوجواب مسلم اولدیغی
بنی اربا یردکه احوال اسلافی دیبا یج کتب و دیوان شعرا و توار یخ اولماسه کیم یلوردی (اسم
نصب مذکور تصغیر صیغه سیله در) عظمتی کرمادن بری دخی سلطان المفسر بن جد خلفاء آل
عباس عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما در برکون سعادتخانه لری نک حولبسته
وساده آرا ایکن بر رجل کلوب حضور نده قیامد نصکره * یا بن عباس ان لی عندک یدا احتجت
الیها * یعنی ای ابن عباس بنم جنابکر نده بر ایلمکم وارد شدیدی بنده ایلمکه محتاجم دیو عرض
احتیاج ایتدکه مشارالیه حضرت لری باشی قالدیروب رجله نظر و معارفه سنی بطیوب ای کیمسه
ایلمک ندر دیدکده برکون ذات عالیکر نزد زمزمده صوابچمک ایچون طور در دیکر غلامکر بریدن
صوچبقار نیجه قدر حرارت شمس تأثیر ایتسون دیو نویمک بر طرفیله جنابکر لری اطلال و سایه ندر دم
دیددی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما اوت اویله واقع اولدی ایدی دیوب غلامه یانکده ندر
نقد وارد دیو سوال بیورروب اولدخی ایکوزالتون ایلله اون ییک درهم دیدکده جله سنی و پر
دیوامر * و ما اراها تینی بحق بده * یعنی عطیه رجلاک ایلدی حقنه و فایتمنظن ایدرم دیوب
تقلیل بیوردیلر (معاویه حضرت حسین بن علی رضی الله عنهما بیت المال من معاشربنی
حبس و قطع ایتشیدی اگر ابن عمکر عبد الله رضی الله تعالی عنهما یه افاده حال بیوراسه
باب مصرفکره ییک کره ییک مبلغ ایلله قدوم ایدردی دیدکدر نده حضرت حسین ابن عباسی
ثنا سنده * ابن یقع الف الف من عبد الله فوالله انه اجود من الریح اذ نعصف و اسخنی من البحر
اذا زخر * یعنی دست سخای عبد الله هده الوف نیجه بولنه یلورکه انلر ریح عاصف یعنی زیاده
اسن روزکار دن زیاده جواد و بحر زار خردن افزون سخنی اولدیغی مسلم عباد در دیوب بنه
یکانکی قرابت ایلله معاشربنک عقده تأخیره گرفتار اولدیغی موجب تکدر بال اولوب یوز
بیک درهم اقتضا ایلدیککی مشعر مذکره تحریر و بندکانتک بریله تسیر بیوررلر و قتیکه مذکره
شریفه لری و اصل دست توقیر حضرت ابن عباس اولد فده کوزلی طولوب * و یلک یا معاویه
اصبحت لین المهاد و رفیع العباد و الحسین بشکوصیق الحال و کثرة العبال * یعنی حسین
حضرت لری کبی ذات عالیقدر ضیق حال و کثرت عیال دن شکایت ایلدکاری حالده سن بنه
دوشکلرده و مرتفع قصرلرده اوله سن و یل سکا ای معاویه دیوب فی الحال دواب و فضه و ذهب
جندندن مالک اولد قلمری شیلری تنصیف و مدیر دایره لری ایلله دولخانه حضرت حسینه
ارسال و اسان مدیر ایلله اشته مالک نصفی عرض ایتدم الو بر سه اطقا قبول بیوز سونلر والا
نصف آخرینی دخی تقدیم جامع منتدر دیو خبر ایصال ایدر لمدیر و موی ایلله مال و خیر ایلله نزد
مشار الیه کلدکده مشارالیه استرجاعله * ثقلت والله علی ابن عمی و ما حسبت انه یسبح
لنا بهذا * یعنی والله ابن عمه ثقلت و یردم بو مقدار اشیا ایلله پزه سماحت اید * جکینی کان
ایتم ایدم بیوز دیلر رضی الله تعالی عنهما (مر و یدر که عبد الله بن عباس حضرت لری

عهد معاویه ده رضی الله تعالی عنهما شامی کیمیا اتفق هنکام نوروزده تشریف ایدرلر طرف
معاویه دن استفسار خاطر ابن عباس ایچون نوروز هدیه سنی اوله رق البسه نفیسه و متکای
کراشها یعنی اوله دوشمه سنی و ایچلر بنه مسک و حلویات املا سبله التون و کش تختلر آماده
حاجبی یعنی قیواغاسی مقامنده اولان معتبر آدمیله اهدا اولور و ثناء که کتوروب حضور بنه نهاده
ایدرکن نظر حاجب هدیه لده اولدیغی کوردکده حاجبه غالباً بونلرده نفسک میل ایلدیککی شی
اولق کر کدر دیو سوال بیوردرقلرنده حاجب نعم بعضبسته یعقوب علیه السلام ک نفسنده یوسف
علیه السلام اولان محبتی کبی محبت وارد دیدیکنه خنده و حظ بیوزوب جله سنی سکا و یردم
آل دیو بیورر حاجب بولنده فدا اولدیغم ایدم و سیدم معاویه طوید فده قورقارمکه بنی ضرب ایدر
دیو ضروری اعتذار ایدنجه حضرت ابن عباس ای حاجب اوزرلر بنی ککند و مهرک ایلله ختم
ایت و یرم خزینه داره امانه تسلیم ایت وقت خروجر نده نهانی کیمه وقتی سنک خانه که ارسال
ایدرلر اشته بوسور تله قضیه طویلز بیوردرقلرنده حاجب اشو تدبیر دولتکر کر مکرک با لاسنده
بر دیکر کرمدردی و ثناء و دعا ایتشدر (قلت) حضرت فاروق عادل معاویه رضی الله تعالی عنهما
شامده و البیر ایکن دمشق تشریف بیورروب امیر المؤمنین و الی مشار الیهک جامعه مقصوره
و خادم طواشی و سائر کونه دست نجملی تدارک ایلدیککی کوردکدر نده کسرار یولیمی دیو تر یض
واو دخی شام اوتاریخده ثمر اسلام اولغله اوضاع مذکور ارباب اعدا نیقیله در دیو اعتبار
ایلد ککده سکوندن باشقه معامله بیورمد قلمری اهل تاریخ یازرلر اشته مطلقا شاهان عجمک
یوم نوروزده ارکان دولت و امور دیکدکدر بنه بر معتاد و یردکدری احسان یوم نوروزده اولوب والی
مشار الیهک دخی اجرایی اووقته تصادف ایلدیککی بو حکایتدن مستفاد در (مر و یدر که مشارالیه
ابن عباس حضرت لری بنه برکون انصار دن بذات کلوب ای ابن عم رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم بو کیمه بر مولودم تولد ایلدی تبرکا اسمکر ایلله نسبه ایلدم و والد سنی دخی وفات
ایلدی دیدکده مشارالیه * بارک الله لک فی الهبة و اجرک علی المصیبه * یعنی الله تعالی سکا
هیه و عطیه سنی مبارک و مصیبتک اوزره اجر احسان ایلسون دیوب بعده و کیمینی مدبر امور
دایره علیه ربی جاغروب شدیدی و اتریه و خدمت ولدی ایچون بر جاره اشتراسنی و کندیته دخی
جاریه به اتفاق ایچون ایکوزالتون اعطاسنی امر بیورروب پس انصاری به * عدالینا
بعدایام فانک جئنا و فی العیش یدس و فی المال فله * یعنی چند روز صکره پزه عودت ایت یعنی بنه
کل جبر نقصان ایده لم زیرا بود فده عیشمزده قور یلق یعنی ضیق و مالز قلیل اولدیغی حالده
ککدک بیوردرقلرنده انصاری * جعلت فداک * یعنی سرم و جام بولکده فدا اولسون * نوسبت
حائما یوم ماذکرته العرب * یعنی اگر حاتم برکون اول سبقت ایتسک یعنی اندن برکون اول عالمه
کاسک ایدی عرب اتی ذکر ایتزلر یعنی سخا ایلله یاد ایتیبوب سخاکی ضرب منزل ایدرلر ایدی
دیو دعا و ثناء ایتشدر (مر و یدر که ابوجهم بن حذیفه برکون معاویه به ای امیر المؤمنین بزر سرلر
عند کزده بعض شعرائک * یقینا ما تخاف و ان ظننا * به خیرا رأیناه یقینا * بیتنده وصف
ایتدیککی و مسیح بن عبد کلالک * نمیل علی جوانیه کانا * اذاملنا نمیل الی ایننا * نقلیه لخبیر
حالتیه * فخبیر منهما کرما و لیسا * قطعه سنده بیان ایتدیککی کیمسه رکبیر دیدکده محظوظ
اولوب یوز ییک درهم بخش ایتشدر (مال بیت علی وجه البقیین بزموصوفمک شرنندن اخوف
ایتم یعنی اندن اصلا شرم صادر اولماز کرمی مظنون ایکن یعنی خدمتمز سبق ایتدن و استحقاقز
اولدیغنه شبهه مزاوله رق کرم ایده جکی نزد میزده موهوم ایکن پزه فضلا کرم و احسان ایلدیکدن
کرمنده دخی به یقین حاصل اولور دیکدر (مال قطعه بر عمد و جزک اطرافه میل یعنی در احسانه

رومال ایدہ رزمیل ایندیکمز وفتندہ بزباباریمزہ میل ایدرکی اولورز یعنی بزم بورومالزمصیباتک
کندولرینہ مشفق وشفیق اولان بابارینہ میل وکونی کیدر بزانی ایکی حالتی ایچون تقلیب و تحری
ایدہ رزده اول حالتدردن ناسه کرم ولبی یعنی حلم و تواضعی خبرو پر برز دیمکدر که خلاصه سی مدوحک
خلقه شفقی بابارک اوغلارینہ شفقی کیدر بناء علیه ناس اکاجیع احوالده رجوع ایدر و اودخی
بلافتور حاجات ناسی قضا ایدر و کرم و تواضع اکامخصر اولدیغنده خلقک یقینی وارد دیمکدر
(و برکون دخی عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی عنه مجلسارینہ داخل و * بلوت الناس قرنا
بعد قرن * فلم اری غیر ختال و قال * ولم اری فی الخطوب اشد وقعا * واضنی من معاداة الرجال *
* وذقت مرارة الاشياء طرا * فمأشی امر من السؤال * قطعہ سنی شکایت حال سیاقندہ
منشد و قائل اولدقدہ مصرفلرینہ مدار اولق اوزرہ یوزیک درهم اعطا ایلشد (مال قطعہ
عصر ابعده عصر یعنی چوق زمان مراجع ناسی تجربه و امتحان ایندم صاحب خدعه و حیلہ کار
و بیضدن غیر کی کچسہ کوردم و امور ناسده بر برزینہ عداوتدن باشقه زیاده وقوع بولش
و اسدعاب ایشمنس و مرض عدم الدوا کوردم و بالجله آجی نسنه لک آجیلغنی طاندم
سوالدن یعنی عرض حاجت و طلبدن زیاده آجی شی کوردم دیمکدر (حضرت حسن برکون
معاویه رضی الله تعالی عنهما سر برنده یان کلش ایکن یاشنه وارد قدہ سلاملرینی آلب ایاغی
اوجنه اوطوردوب * قال له الا تعجب من قول ام المؤمنين عایشه تزعم انی لست للخلافة
اهلا و لا لها موضعا * یعنی مشار الیها رضی الله تعالی عنهما ک حقمده خلافتهاهل واورتبه به
محل دکلدر دیو ایلدیکی زعمه تعجب ایتزمبسن دیدکده امام حسن دیدکری جای تعجبیدر دیدی
* قال کک العجب * معاویه دخی های های عین عجبدر دیدیکنک عقبنده امام مشار الیه
بنم پایکر طرفنده جلوسم مشار الیها حضرتلرینک کلام مذکورندن اعجبدر دیدکده اوتانوب
وفی الحال طوغر بلوب یا بابا محمد باشک ایچون رجا ایدر مکده تقدردینکر وارد افاده یوزک دیو ابرام
وانلر دخی یوزیک درهم اولدیغنی اعلام ایلدکدرده خزینه دارینہ اوجوزیک درهم ذاتلرینہ
ویوزیک درهم دخی تقسیم ایدہ جکری بندکان وجواریلرینہ ویوزیک دخی دین مذکورلرینہ
اولق اوزرہ جعابش یوزیک درهمی بوساعتده سعادتنه لینه کتوردیو امر ایدر (قلت فلیوفی)
(اوائل دولت آل عباسده بصره و البسی اولان ذکر ی سابق معن بن زائده بن عبدالله دخی
اجود صریدن ایدی منقولدر که شعرای عربدن بری حضورینہ دخول املیلہ قیوسنه کلوب مدت
مدیده توقف و اقامت ایشیکن ظهور موانعه فر صلیاب اوله میوب شوصوزق دوشنور یعنی
خدمه بایدن برینہ امیرک قصر باغچه به ایندیکنی بکا خبر و یردیونیا زاید اولدخی خبر و یردکده
شاعر مر قوم * ایا جود معن ناد معنا حاجتی * فلبس الی معن سواک شفیع * یعنی برختنه
اوزرینہ نقش و قصر باغچه به جریان ایدن صویک باشنه القسا ایدر که معناسی معنک جود
و سخاسنی ذوی الروح منزله سنه تنزیل ایلہ ای جود معن بنم حاجتم یعنی مقصودم ایلہ معنه ندا
ایت ز بر ای جود معن سندن غیر معنه شفیع و وسیله یوقدر دیمکدر وقتا که اول خشب
بارسی جریان مایله حوض قصره واروب امیر کوردکده جبقر دوب نظر و بافک بونی صویه کیم
براقش ايسه کتورک دیو امر ایدر بولوب کتوردکدرده معن وجه باشتهلہ دینی شاعره او قودوب
فی الحسالم اوزرینک درهمی حاوی اون بدره یعنی طوبره بخش ایدر اولدخی اخذ و دعا ایلہ کیدر
معن خشیه بی باشی التده صاقلدوب علی الصباح نظرا یتدکده شاعری احضار و یوزیک درهم
دخی اعطا ایدر او چنجی کونی یتہ بو کرمی یتدکده شاعر افراط اوزرہ اولان اشبو مخاوقی کوردکده
حیرته واروب قورقارم ندامت ایلہ بندن کبرو آکور و سوسه سنه دوشوب نقود ایلہ بلده دن فرار

ایدردنجی کونی طلب ایدوب بوله مدقلرینی خبر و یردکدرده حیف شاعر بزه سوء ظن ایش
خزینته مده اولان دنایر و دراهم تمام اولتجیه قدر بو صورتله کندی به بخش ایدہ جک ایدم دیو
فرارینہ ناسف ایلشد (قلت) بهارستان جای قدس سره ده معنک اوشاعره و یردیکی نجما
اوجوزیک التون اولدیغنی تحریر در بیک ایکوز یکرمی طقوز صفرندہ وفات ایدن صاحب
الدیوان سروری باغ ایلہ یت مذکورده دائر میا نمرده صحبت گذران یتدکده بنم دیو انم بوندن رنگین
معنالی ایاتله طواید ریت مذکور لطیف ايسه ده بولنیه جق معنلر دن دکلدر همان معنک خوشنه
کیدوب بوقدر نفوذ بخش ایش طوغریسی سفاقت ایش دیو حسبال ایشیدی فی الحقیقه
بویله در حنی شاعر مر قومک دخی کلامنک پک ایلروده اولمادیغنی درک موجب فراری اولدیغنی
محتلدر اسعد فقیرک تمیزه قدری اولسه طقوز یوز طقسان سکرده وفات ایدن صدور علما دن
پادشاه جنتکان سلطان سلیم خان ابن سلطان سلیمان خان طاب تراها حاضر تلرینک دایه لری حی
قادینه داماد و فندقی جامع و جامنه سایه شاهانه ده واضع اساس بنیاد اولان حی ملاسی و ملافتدی
دیمکده مشهور محمد افندیکنک ترجمه سنده مولانا عطایی مر قومک ذیل شقایقه بالمناصبه نظم ایلہ
درج ایلدیکی * وان لزم الوسائط للعجب * خالی مشفق من غیر حی * یعنی ائدن اعلادر
دیر ایدم (بعض نسخه مستطرفه فلبس برنده خالی واقعدر مالی بردر لکن نسخه محوره
ابلقدر ظن ایدرم انتهی * يقولون معن لازکوة لاله * و کیف برکی المال من هو باذله * اذا حال
حول لم تجد فی دياره * من المال الا ذکره و جائله * تراه اذا ما جئته متهللا * کاک تعطیه الذی
انت آمله * تعود بسط الکف حتی لو انه * اراد انقباضا لم تعطه انا له * فلو لم یکن فی کفه
غیر روحه * لجاد بها فلیتیق الله سائله * ایاقی معن حقندہ دینیلان مدایحنددر (مال ایات
بو برمعن در که انک ماننده زکات یوقدر یعنی زکات و یرمز دیوناس دخل ایدرلر یا خود شامقامنده
مالنک زکاتی بوقدر دیرلر فی الحقیقه و یرمیدی برنده در زیرانه کیفیتله مالنک زکاتی بر کیمسه
و برسونهک مالی بذل ایدیمی اوله زرا حول حولان یعنی برسنه گذران ایلدیکی وفتندہ اول
مدتده معنک خزانه سی زده قالدی دارلرندہ و بلکه تحت امارتندہ اولان بلده لده ذکر خیرندن
وجیلہ احسانلرندن غیر برمال بوله مر سنکه یعنی شرط وجوب زکات نصاب شرعیده اولان
مالک صاحبی بندہ برسنه طورده سیدرمعن برسنه مالی صافماز که اوزرینہ زکات واجب اوله
همان بذل و احسان ایدر و ناسک دعا و شاسنی آلورای طالب حاجت سن انک حضورینہ واروب
عرض حال ایلدیککده انی بشاشت و ججهل شول صورتده سکامقبل و متوجه و ملتفت کورر سنکه
گویا امل ایلدیکک شبنی اکا کندی معطی یعنی سن کندیکی مطلوب وانی طالب صانورسن
کفی بسطی یعنی آوجنی اچنی شولکونه عادت ایدوب اجرا ایتکده در که قیامه سنی علی فرض
مراد ايسه پارمقلری کندوبه اطاعت ایتز یعنی قیامه مزا کر کفتندہ یعنی آوجنده و تصرفندہ
روحندن غیر برسنه سی یعنی بذل ایدہ جک نقد و مالی بولنیه اویه بر جواددر که انکله یعنی روحیلہ
جود ایدوب انی خلقه عطا ایدر بو صورتده اندن سؤال و طلب احسان ایدن خدادن قورقسونکه
جانی المش اولور دیوب کمال جودینی یاندر (بها) باسنی فی معناسنه قوللغنی دخی الویر
(بعض نسخه مستطرفه اشویت رابده اولان (غیر روحه) برنده (غیر نفس) وقوع
بولوب نفس روح دیمک اولغله معناده فرقلری یوغیکن و غیر نفس یا خود روحه مضاف اولوب
اعراب یت مذکور نه کونه ایدوی آشکار ایکن ترجمه مر یبه معلومه یت مر قوم (واکر چه
بندہ بولان اموال غیرک اولسه انکله دخی جود و سخا ایدر بوقدر چه سائللری غیرک اموالی
ایدنیه اولور سه الله تعالی دن انقا ایلسکده اخذ ایلسک (اما یتین اخیرین

نعت رسالت پناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت حسان رضی الله تعالی عنهما منسوب
اولدیفنی بعض ثقات مجموعه سنده اسعد فقیر کور مشدر بونستک صحتی اوزره بومقامده تضمین
طریق سبله اولقی اقتضا ایدر لکن اهل معاینک بیان ایلدکری قاعده تضمینه رعایت بونده
وارمیدر یاخود نایابمیدر کتب فن بدیمه رجوع بیوربله العهده علی الراوی (سخن)
عربدن بری دخی امویه عهدی امر اسندن والی خراسان یزید بن مهلب درکه جود و سماحتده
حکایات غریبه و قصص عجیبه زی مشهور در (قلت) بالنسبه بآلاده بعض اوصافی دخی
کچمشدر ازجمله عقیل بن ابی طالب نقل و حکایه ایلدیکه یزید بن مهلب واسطه کیدر کن
ای امیر اذن ورخصت و بر سره کز چنا بکزیایله مصاحبت ایدرک معیت ایدیم دیدیکمه ان شاء الله
تعالی واسطه قدومده کل دیوب معیته مساعده کوسرمدی پراز مدت مرورنده اخوانم عزیمی
ترغب ایلدکرنده ابن مهلبک جوابنده کوشکک کوردم یعنی بکا توجهنی اکلده مدم دیو ترزد
کوسرمدیکمه اخوانم * اوترید جوابا اکثر مما قال * یعنی ابن مهلبدن اسنیدان سابقکره
جوابده دیدیکمی سوزدن زیاده جوابمی اومارسن دیو اوکلام قلیلی علوجناب ووقارندرنر بوقسه
عدم توجهندن دکدر دیو فاندردیلر عقیل درکه وقتا که ابرام احبا ایله قالمقوب واسطه
واردیمده اوکیجه دعوت ایتکله بلا واسطه مجلسنه واردم وجه بشاشت کوسرمدی اخشامدن
صکره ندما سبله بزم خاصنه داخل اولوب مسامره به یعنی حکایات و لطائف باشلنوب جواری
حساندکرینه کیریشلیدی اوارالقه بکالتفات ایدوب * ایه یاعقیل * یعنی نه طور رسن سوبله
دیواسنطاق ایتدی بندخی * افاض القوم فی ذکر الجواری * فاما الاعز بون فلن یقولوا * دیدم
معنای یت قوم و یاران مجلس چاربه لزد کرینه طالبیلر اما ییکار لر یعنی اهل و جاریه سی
اولیلر بومقام بختده برشی سوزیلر دیمکدر (بعده ابن مهلب ای عقیل سنده ییکار قالمازسن
دیدمی پراز دخی اوطوروب اذنبه تعیین اولان مترانه کلدیکم کی ناکاه معینده بر جاریه حسنا
واون بدره درهم و فرس و فرس یت یعنی توانا براسب و مقر و شات ایله برخادم ظهور ایدوب بونلری
امیر کوندردی دیو براغوب کندی ایکجی کیجه دخی بوبله جه احسان قبلدی خلاصه اون
کون اقامت مدتنده بوحال ایله قات اندر قات مستغرق عتایاتی اولوب یوم عاشرده ایها الامیر
واللهی بنی اغنا بیوردک رأی بیوریلور ایسه اذکرک ایله بلده مه رجوع برله اعدای اغلدوب
ودوستریمی سوندیره یم دیدیکمه اشبو ایکی حالد نه خیر سن * اما ان تقیم فتولیک اوترحل
فتفتیک * یعنی اقامت ایدر ایلک سنی بر بلده به والی یعنی مدیر نصب واکر کیدر ایک اغنا
ایده یم دیدیکم ایها الامیر یا اغنا بیورمدکی دیدیکمه بونلر اناث و قدومیه مقوله سی اشیاء جزئیه در
دیدکده و وطنه رحلتی اختیار اتمله بنی وصفی بیانه قادر اوله میه جغم احسانه نائل قبلدی دیمشدر
(ابو الیقظان نام ذات پندرن روایت ایتشدر که ابن مهلب حج شریفه کلوب بعد ادا
الناسک تراش اولقی ایچون بر طلب ایدر بر برکتور دیلر تراش خدمتی بتورد کد نصکره
امریله سر تراش بشیک درهم و بر دکرنده حلاقه حیرت و دهشت کلوب بو بشیک درهم شمعی
بنم مالمیدر دیدی سنکدر دیدکرنده زوجه سنی مراد ایدرک وارهیم ام فلانه کامران اولدیم
مژده ایدیم دیو سوبندیکنی ابن مهلب استماع ایتدکه بر منلی دخی اعطا ایله امر ایلدی بر براتی
دخی الدینی کی * امراته طالق ان خلق رأس احد بعدک * یعنی کندی مراد برله سر بلندیک
تراش ایدن بر براکر سندن نصکره نامندن بر احدک سر بری تراش ایدر ایسه قاریسی پوش اولسون دیو
ظریفانه و مضحکانه کامران و نمون لطف و احسان اولدیفنی بیان ایتشدر (منقولدر که حجاج
یوز بیک درهمه بالغ مال عشر ضمتده ابن مهلبی ذمتنه تعلق ایتکله حبس ایلدیکم خلایله

فرزدق محبسه زیارت ایچون کلوب بوایدن اذن استراودخی ملاقاتی ممکن اولیه جق پرده در
دیو اول امرده ممانعت ایتش ایسه ده فرزدق بن مجرد تسلیمت واستفسار خاطر ایچون کلدیم
یوقسه عرض شهر و سائر صلحتم یوقدر دیو رجایله ارضا برله یاننه وارو این مهلبی کوردیکم کی
* اباخالد ضافت خراسان بعدک * وقال ذو والحاجات این یزید * فمافطرت بالشرق بعدک
قطرة * ولا اخضر بالمرورین بعدک عود * و ما لیسرور بعدک لک هجعة * و ما لجواد بعد جودک
جود * ایستای اوقور که مالی ابن مهلبه کینه سبله خطابی ای اباخالد سندن نصکره خراسان ضیق
یعنی اهالی خراسانک احوالی پریشان اولدی و ارباب حاجات یزید بن مهلب نرده در دبرل و ارارل
چنا بکزی سؤال ایدرل و سندن نصکره شرقد برقطره تقاطر ایلوب مروینده دخی پراغاج
یشلندمی و سنک امارتدن عزلکد نصکره سرور ایچون یعنی ظاهرا سرور اظهار ایدنلر و ارا ایسه ده
او سرورده بحمت و نصارت اولمادی و جود کد نصکره بر جواد و سخی ایچون دخی جود و سخا
اولمادی یعنی جودیکه کا و کیفایکره مز دیمکدر ابن مهلب اشبو ایاتی ایشندیکم آند بوابه بنم
ایچون جمع اولان یوز بیک درهمی فرزدقه و رجحاجه بنی لجمه ترک ایله قونه یارسه یاسون
دیچک بواب ای فرزدق اشته دخولکدن بونک ایچون قورقدم ایدی دیو و پر و اولدخی نقدی
آلوب منصرف اولور (قلت) ابن مهلبک اشبو حبسی خصوصی بالنسبه بکرمی بشجی باده
کچمشدر (مروان بن ابوالجنوب نام شاعر بلخ دیمشدر که آل عباسدن او شجی خلیفه متوکل
علی الله بوفقیه یوز بیکری بیک درهم والی قات البسه نغیسه و آت و سائر اشیاء کرانیه عتایله
بنی کامران بیوردقده وجیهه تشکرده بر قصیده نظم ایدوب حضورنده اوقورکن ایچنده اولان
* فامسک ندا کفیک عنی ولا ترزد * فقد خفت ان اطنی وان انجبرا * بیته کلدیکمه خلیفه
حضرتلری واللهی امساک ایتم تاسنی دریای جودمده اغراق ایتدیکه بیوروب یوز بیک کره
بیک درهم دکر بر جفتک احسان بیوردیلر دیدی (مال یت ای خلیفه عالی شان بن سنک
مستغرق احسانک اولدم کرمک بکا کافی و وافر بوند نصکره دودست شریفک ندا و احسانی
ارتق بندن امساک ایدوب زیاده قلمه ز پرا زیاده ایدر ایلک کثرت ثروته طغیان و تجبر ایده حکمدن
قورقارم دیمکدر (میان اهل تمیز و درایتده استخراچدن دولت امویه ده اولان ابن مهلب ایله
دولت عباسیه ده اولان پرامکه نک ترجیحلری بایند مذاکره اولمشیدی بنی مهلبدن احد بن
ابی داود جمله سندن اسخی و افضل اولد یفته اتفاق اولدی دیو ابو العینا نقل ایتشدر
(ابو اسحق موصیلدن یحیی بن خالد بر مکینک کندی و اوغلاری فضل و جعفر و محمدک جود
و سماحتلرندن سؤال اولندقده اما فضل فعلیله یعنی اعطاسیله ارباب حاجاتی ارضا ایدر و اما
جعفر قولیله احبا ایدر و اما محمد بندنه نه بولنور سه انکله تلطف ایدر دیدی و یحیی حفته
* ما لت التندی هل انت حرف قال لا * ولکنی عبد یحیی بن خالد * فقلت شراء قال لابل وراثة *
توارثهامن والد بعد والد * قطعه غراسنی سوبلدیلر (وفضل شاستده شاعر دیکر * اذا نزل الفضل
ابن یحیی بیلده * رأیت بها غیث السماحة بنبت * قلبس بسعال اذا سئل حاجة * ولا یعکب
فی ثری الارض بنکت * شعر نفیسنی و محمدک مرثیه سنده احساندیده سی اولان بلخ آخر دخی
حالت النداء و الجود مالی ارا کما * تیدلتما عز ابدل مؤید * و ما بال رکن المجد امسی مهدما *
فقلا اصبتنا این یحیی محمد * فقلت فهلا متابعه مونه * وقد کتبتا عبده فی کل مشهد * فقلا
اقتاکی نغزی بفقهه * مسافه یوم ثم تلوه فی غد * ایات دقت اشمالتی دیمشدر دیو شخوان اولمشدر
(قال اسعد الفقیر حسب الامکان فی ترجمة البيت نظما * حرد کلین ای احسان و مکارم دینیچک
* دبدی یحیی کرم پرورک اولدم قوی بن * یا شرا می دینلکده دیدی موروثم * جد یحید

اول در احسان و کرده بی ظن * ترجمه ثانیه کذلک * هر قننی بر که فضل اکاپای کرم باصه *
غیب سماحت اول بری کازار فیض ایدر * او کسورمه دن بری دخی چو بیله دلدن * کا من درنده
کسبه اهل امل کیدر * یعنی کندودن بر نسته سؤال اولندیغی کبی تخنج یعنی او کسورمه بوب
وبره او طوریده پارماغی یا خود دسندده بولنان چو بیله بری قارشدرمبوب فی الحال مقصود سائل
اجرا ایدر دیمکدر که او کسورمک و بری قارشدر رمق تأخیر ایقای احساندن صایلور (ترجمه
مرثیه کذلک * کوردکده لطف وجودی ذل مؤبد اوزره * صوردم نندرد اولمش بمجدک اساسی
مهدوم * هر بری دیدی اولدی قوت محمدایله * حیرتزد جهانده مانند مرد مظلوم * آرتق وفات
ایمک لایق سزه دیدم بن * زیرا اولمش ایدی سید سزه او مرحوم * دیدیلر اشبو کونده کل
نمریه ایدلم * یارک پنده کتمک اولدی غلامه مر سوم (حضرت علی رضی الله تعالی عنه بر کیمسه نک
بکا عرض ایدم جکی بر مصلمتی اولور سه بررقمه به تحریر ایله بکا بیلدرسون زیرا انسانک
وجهنی ذات سؤالدن صیانت ایدرم بیورمغه مروت وعنایت بیور مشلردر (مشارالیه رضی الله
تعالی عنه حضرت تلرینه بر اعرابی کلوب ای امیر المؤمنین خاکبایکزه عرض ایدم جک بر اهل
واردلرکن حیوا و حجام مانع ذکر اولور دیدکده مقصودیکی ترابه یاز بیورلر اعرابی دخی بن فقیرم
دیونقش ایلدکده غلام قبض ارتساملرینه * یا قنبر اکسه حلتی * یعنی ای قنبر قننای بوکا
کیدر بیور دقلرند * اول اعرابی فصاحت و مروت نهاد * کسوتی حله تبلی خاصنها * صوف
اکسوک من حسن الثناء حللا * ان الثناء لبحی ذکر صاحب * کالغیب یحیی نداء السهل والجبل *
لا تزهدهم فی عرف بدأت به * کل امرء سوف یجزی بالذی فعلا * قطعه سنی نظم ایلدیکه مآلی
ای امیر المؤمنین بکا بر ثوب نفیس اکسا و احسان ایلدک لکن انک محاسنی باقیه قلوب چورر بنده همان
ذات دواکنزه المندن کلان حسن ندادن چوروم زحله را کسا ایدم رم ز بر احسن ثناء صاحبک
یعنی مدوحک ذکرینی احیا ایدر ذکر جبلی باقی اولور و شای جبل باران فیض رسان کیدر که
انک لطفی طاغری و اووه لی احیا و جای نعمت لا تخصی ایدر اجرا ایلدیکک احسانی ضایع ایدر دیو
بو دهری ترک ایتمه یعنی ایلک ضایع اولوب هر کس ایشلدیکی فعلی مقابله سنده مجری اولور
یعنی خبر و شرنه ایشلدیسه انک جنبه مجازات اولور دیمکدر که آیات واحادینک مضموندر
وقتا که حضرت کرار رضی الله تعالی عنه اشبو نظمی استماع بیورب * یا قنبر د مائه دینار *
یعنی قنبره یوزانئون اعطاسیله فرمان بیور نجه قنبر * لوفرقتهای المسلمین لاصلحت بها من شانهم *
یعنی ای امیر المؤمنین اشبو عطیه بالکر اککا و بلبوب مسلمینه تقسیم بیور لسه ایدی شانتری
اصلاح بیور لماز میدی دیو حکمتی استفساره ابتدار ایلدکده (مه یا قنبر فانی سمعت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم یقول اشکروا ان اتی علیکم واذا اتاکم کریم قوم فاکرموا) بیور دیلر
یعنی ای قنبر ساکت اول تحقیق بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمی اشد مکه سزلی
ثنا ایدنلری شکر ایدک و بر قوم کریم و شریفی سزه کلدکده اکرام ایدک بیور دیلر یعنی بواعرابی
بری ثنا ایدی انک شکری اعطا در یعنی اصحاب قدرک شکری نقد ایله در و کریم قوم اولمغه
اکالایق اولان بومقداردر دیو وجه وجهنی بیان بیور دیلر (دهات عربدن بعضیسی اوغله
نصوده * یا بنی لاتزهده فی معروف فان الدهر ذو صروف فکم راغب کان مرغوباً الیه و طالب
کان مطلوباً لیه و کن کا قال القائل * وعد من الرحمن فضلاً ونعمة * علیک اذا ماجا للفر
طالب * ولا تمنعن ذاحاجة جاء راغباً * نالک لاندی منی انت راغب * یعنی ای اوغلم
معروف و ایلکده زهد و ترک ایتمه زیرا دهر صرف و حوادث صاحبدر یعنی انقلاب اوزره در
چون راغب یعنی دون پایه اولوب حوایجی ایچون کبار قبول یته رغبت ایدینی یعنی کبدینی

واردر که کبار اولوب ناس کندی به کلور و طالب واردر که صکره کندوسی مطلوب و ملجأ ناس
اولور همان شاعر بلیغک او قود یغی بیتک مسلم اولان نصیله متصف اول دیمشدر که مال
بیت مذکور سنک قیوکه طالب خیر کلدیکی وقتده انک کلسنی فضل و نعمت رجاندن عد ایدوب
استقلال ایله والکدن کلور سه مقصد خبرینی بنور و صافن سکار غیبه کلان اصحاب حاجاتی
منع ایتمه زیرا نه زمانده سنده راغب اوله جتنکی بیلز سن یعنی حوادث دهر اقتضا سنجه سمدی
مطلوب و مرغ ناس ایکن سکار راغب اولانه یا خود آخرینه سنده راغب و طالب اوور سن یعنی
اقبال کا هیچه لایقیه منقلب اولور دیمکدر (بعض فصحاى عرب ایشار واکرامده وفائده احترامده
وایشارده اشبو اشعار سماحت اشعاری نظم ایتشدر * ایت خبیص البطن عربیانا طوبای *
* واور باز نادار فبق علی نفسی * یعنی رفیق طریقمه اولیه رعایت ایدر مکدن آج و عریان اولدیغم
حالده بیتوت و رفیقیمی نفسمه ترجمه ایدرم یعنی انک زادینه دقت ایدوب کنسیدمک زحمت
و مشقتیه باقیم * و امخه فرشی و افترش التری * واجعل قرالبل من دونه لسی * یعنی او طوره جغم
نسته بی رفیقکم الله فرش ایله اکرام ایدوب بن قوری پرده یاتوب و کیمه نک برودتی کندومه
لباس ایدرم * حذار احادیث المحافل فی غد * اذا ضمتی یوما الی صدره رمسی (قلت) اذا
بوراده تعلیلله اولمغه اشبو بیت اخیرک مآلی یار بن یعنی آئیده محافل و مجالسده اوله جق سوززدن
حذر و خوفدن بر رعایت و حرمتلری رفیقمه ایدرم زیرا ینم اسرارم بنی رفیقکم صدرینه ضم
یعنی بنی کندوسنه بند ایتشدر دیمکدر که مفادی بنم رفیقمه بورعایتیه سبب چونکه اسراریمه
واقف اولمش و اوله جقدر اکرا کراننده قصور اینسم مغیر اولور و اقتضای بشریتله کنم
ایتموب نشر ایدر دیمک اولور (شاعر مر قوم سخاوت و خلوص عرض ایدر کن بیت
اخیرنده غرض جنبشی کک و سترمش و الحال که سماحت خالصه کندوسنده هیچ بر غرض
اولوبو اتحقق مروتدن نشئت ایدندر) ذکر اولنان حذار حاک کسریله محاذره معناسته در که
حذراید شمه دیمک اولور رکافی و تقوی (ترجمه معلومه ده نظم مرقوم) معنای آیات قرغم آج
و جبلاق اولارق بیتوت ایدوب زاده رفیقیمی تقسم اوزرینه اختیار ایدرم بساط و فراشیمی
اکا اعطا ایدوب ترابی فراش ایدرم (قلت) بورایه دک صره سیله مصارع ثلثه سنک معناسی
اوله جقدر مصارع ثلثه باقیه سنده دخی (و طول لیلی دخی انک غیر یدن لباس ایدرم بومعامله مه
سبب بر کون بنی و کبر الواحوالی صدر و قلبیه ضم ایدر رایسه یعنی بنم احواله مطلع اولور سه
مخافده یارنکی کون حقمده کلمات واحادیشدن حذر ایتمکله حذر ایدرم دیو ترجمه اولمشدر
(اسحق الموصلی به مستعین خلیفه نک جود و سخاستدن سؤال ایلدکلرنده دیدیکه امر سماحتده
طوری عجیب ایدی شویله که وقار خلافتی قید ایتموب استبدیکی بره جلساسیله قعود ایدر ایدی
* و عطاؤه عطاء من لا یخاف الفقر * و عطاسی فقردن خوف ایتمک عطاسی ایدی یعنی اول
عطا به بکر بر بخشی مفرط ایدی (مشار الیه دن سلیمان بن جعفر نام ذات رجوعی استیذان ایلدکده
برو بچردن قنبر سیله عزمی سورسن دیو سؤال ایدر سلیمان دخی بحر بکا البن و سهلدر دیدکده
قایغی التون ایله طولدیرک و بیک کره بیک درهم و برک دیو امر ایتمشدر (مشار الیه خلفای عباسیه نک
اون سکر نجیبسی مقتدر بالله ایله ملقب جعفر خلیفه در هجرتک علی صاحب الصلاة والسلام
اوچوز یکریمی شوالنده وفات ایلدی علیه الرحه الواسعه اسحق مومی الیه دولت عباسیه در رئیس
اهل موسیقی اولان ادیب مسهور در ذکر یو فاروده دخی یکمشدر (حکایه اولمشکه سابق الذکر یزید
ابن مهلبی اعدل امویه دن عمر بن عبدالعزیز حضرت تلری بالاقتضا بهد الحیس اطلاق بیور مشلر ایدی
ولایتیه کیدر ایکن بادیده بر اعرایه خاتونک خیمه سنه اوغرا قدغه اعرایه موجود بولنان بر دیشی

یکی بی ذبحه اطعام ایلدی قالقوب کبدرکن ابن مهلب معینده اولان اوغلی معاویه به
خر جلفزدن یانکده نه مقدار اجه وارد دیوب اولدخی یوز التون قالمش دیدکده * جله سنی
اخر ایه به ویردیوب معاویه بو خاتون سزنی بطرازینه دخی راضیه اولوردیدکده * ان کان هذه رضیها
الامیر فان الارضی الا بالکثیر وان کانت لاتعرفنی وانا اعرف نفسی * یعنی اعرایه قلبنه راضیه
اولور ایسه بن ایچق کثیره راضی اولورم اوینی بطرزه بن کندیمی ییلورم دیو اوغلی
تویخ ایش و جله سنی و یروب کتشد ر (یحیی برمی رجه الله تعالی لسان سماحت وزبان
حکمت ایله) اعط من الدنيا وهی مقبلة فان ذلك لا ینقصک منها شئنا واعط منها وهی
مدبرة فان معک لا یبقی علیک منها شئنا * دیمشد رکه مالی دنیانک سکا اقبال وادباری حالرنده
سن اعطادن خالی اوله زرا حال اقباله * اعطاء مال بادی نقصان اولماز و حال ادبارده امساک
موجب بقای مال دکلدر دیمکدر ایشو معنایی بلغا دن حسن بن سهل استماع ایتدکده
* لله دره ما اطبعه علی الکرم واعلمه بالدنیا * یعنی الله تعالی نیک خیر کثیری یحیایه اولسونکه
نحجب انی کرم اوزره محبول ایش و دنیانک حالی ییلدرمشدر دیو ثنائیشدر (امر یحیا ایله قول
مذکور بنی برشاعر * لا یخلفن بدنیا وهی مقبلة * فلیس ینقصها التبذیر والسرف * فان تولت
فاخری ان تجود بها * فلیس یتق و یأتی شکرها خلف * قطعه سبله ادا ایشدر) حضرت
علی رضی الله تعالی عنه و کرم الله تعالی وجهه فم کرامت محرم ایله * لاستحی من اعطاء
القلیل فالحرمان اقل منه * بیورمشدر که مالی دست جودکده بولنان مال قلیلی اعطاده اوتانه
همان ویرزیرا اعطا ایلد * چک کیمسه نک حرمانی یعنی آلدن صفر ایلد کنسی اول اوتانه دن
اقلدر یعنی ویرماک دخی زیاده اوتانه جق شیدر دیمکدر (لکن ترجمه معلومه ده اقل قلیل شی
دخی اولور سه ده بذل واعطادن حیایله اعطا ایلدیکت تقدیر جره ثواب و جزا دن محرومیت
بوندن اقلدر دیو ترجمه اولوب قلم مترجم نیل صوابدن محروم اولمشدر هذا ودخی یازدیغی
عباره ده اقل محرومیت ثواب و جزا نک قیدی دوشمش بوصورته اصل ثواب و جزا نک بولمنسی
اقتضا و الحال که مقصودی بو اولد یغی کلامدن ظاهر اولور والسلام (کلثوم بن
عمر نام ذات بعض کرماه بررقه یازوب درونته * اذ انکرت ان تعطی القلیل ولم * تقدر علی
سعه لم یظهر الجود * بث التوال ولا تمنع قلته * فکل ماسد فقرا فهو محمود * قطعه سنی درج
ایلمش اول کریم قدرگاه اوقود قدده جله مالی خاتم و یابوشنه قدر تنصیف ایدوب برنصفی
کلثومه ارسال و نصف آخر بنی بدنده ابقا ایشدر طبیب الله تعالی ثراه و جعل الجنة مثواه (مال
قطعه مذکوره وسعت حالک اولیوب یدکده بولنان مال ناجیز اعطاسنی کره کوروب یعنی
کار بد عدا ایدوب ویرما یک جود و سخا صفتی ظاهر اولماز همان نوال و عطایای نشر ایله از اولسی
سنی بزدلن و کره دن منع ایتسون زرا از و جوق هر شیکه سد شکاف فقر و فاقه ایلد عطیه
واحسان مدوح اولدیغی بی کاند دیمکدر (کرمان عبد الله بن عتبة بن مسعود حضرت ناری
چفتلکرنی سکان یک در همه فروخت ایلدکده بعض اصدا قاسی ایشو مال دن فرزند بکره
بر مقدار بنی ذخر یورسه کز مناسب اولور دیدکدر بنده بن مجموعنی کندیمه ذخرا چل یعنی زاد آخرت
ایدوب ولدیعه احسان خدای ذخر ایلد رم دیوب جله سنی اصحاب احتیاجه تقسیم ایلدی
(اجواد دن بری دخی هر بده ابن مالک قشیری نام ذاتدر اموالی اوج دفعه عکاظده تمامیه بغما
ایتدردی خالی کندی بومعامله سنده عتاب ایتدکده * یا خال ذرنی و مالی ما فعلت به *
وخذ نصیبک منه اتی مودی * قلن اطیعک الا ان تخلدنی * فانظر بکبدک هل تطیع تخلدی *
الجد لا یشتري الا بکرمه * وان اعیش بما لا غیر محمود * نظمیه خالته جواب ویرمشدر معنای نظم

ای خالم بنی مال ایله ترک ایله یعنی نه ایشرسم ایلد رم واندن سندخی نصبب ورز قکی آل
زیرا بن مودی یعنی ها لکم البتده ویرمه دیوبکا اولان نهیکده سکا اطاعت ایلیم مکرکه
بنی مخلد و باقی ایلد سن لکن حیاله و تد بیر ایلد که آبا بنی دنیاه باقی و پایدار قلمغه قادر اوله
بیلورم بسن و ناسدن مدح و ثنا اشترا اولماز ناسه غن کرم ویرلادیکه و بن محمود اولیان مال ایلد
دنیاده تعیش ایلیم یعنی بن باعث ثنای باقی اولیه جق مال ایلد یعنی مالی امساکله یاشه معنی
استه م دیمک فقیرانه مطالعه اولندی (مودی مودی وزنده میلک ضعی و بلاهره مدی و دالک
کسری ایلد هلاک معناسنه اولان اودی دن مشتق اوله رق هالک معناسنه در بو یوله ایکن
و غالباً منقول عنهی اولان نسخده تخلدنی ایلد تخلدی ده اولان خاء جیم یازلمش و هر تقدیر
وزن مانع دکل ایسه ده مودی رسمنی تأدیه دن اولوب ادا ایدیمچی معناسنه هره لی مودی
صائمش بولند یغندن ترجمه معلومه ده نظم مر قوم (معنای آیات ای خالم بنی مال ایلد نه ایشرسم
حاله ترک ایلده مالیدن حصه و نصیبکی اخذ ایلد تحقیق بن مالی فقیرایه اعطا ایدیمجیم البته بو
خصوصده سکا اطاعت ایلیم مکرکه بنی ضرب و جلد ایتدیره سن قلب و درونکه نظر ایلد که ضرب
ایتدرمکه مقتدر مبسن دیو ترجمه اولمشدر (سابق النحر یرزید بن مهلب * عجبت لمن یشتري
المالیک بماله کیف لا یشتري الا حرار بفعاله * دیمشد رکه مالی قوللری مالیه اشترا ایدوب
حراری افعالیله یعنی قول و فعلا احسانیه اشترا و کند ویه قول ایتیمه نجب ایلد رم دیمکدر
(قلت) ایشو کلام المالیک بنده العبد ایلد کیف لفظی اولمادیغی حالده اقوال علیه حضرت اسد
الله الکرار رضی الله تعالی عنهدن اولد یغی بعض محاضراتده منظور فقیر اولمشدر (کرمان
عربدن ابوالبحتری وهب بن وهب القرشی به برمسافر زول ایدر بند کانی فی الحال
ازال ضیفده تسارع ووجه احسن اوزره خدمت و هر یفعل جیلی ایفاده دقت ایدوب ضیف
مر قوم وقتا که کیده جک اود قدده اوزاق طوروب سمته یا قشمازل مسافر ایشو وضعلر بنی
انکار ایلدکده یعنی بکنیمیک بز سیدیمزک تریه و تنبیهی اوزره مسافره اقامتیجون اعانه
ایدور ورحلتی هنکا منده یانته وارمبوب اندن اجتناب ایلد رز دیو جواب و پرلر (قلت) اسعد
فقیه دیرکه بوندن مراد کمتنی استه مامک یا خود مسافر بخشش تکلفنه دوشمنسون و ویره جک
اولدیغی صورتده بهر حال آلا زل ایسه مسافر محجوب اولسون دیمک احتماللرندن عبارتدر که
جمله سی مسافره اکرامدن و سماحتدن معدوددر (لیلی الاخیلیه حجاج بن یوسفه حاجه کلدکده
* اذ اوردا الحجاج ارضا مر یضه * تتبع اقصى داتها فسقاها * شفاها من الداء العقام الذی
بها * غلام اذا هن القناه سقاها * قطعه سنی حضورنده نظم ایدر حجاج حظ برله * لا نقولی
غلام قولی همای با غلام اعطها خمسمائة دینار * دیوب یعنی غلام لفظنک یرینه همای کتور
دیو قطعه سنی تصحیح و خازنه اوشاق بوکابشوزالتون ویرامری ایلد مزبور نک قلبنی تفریح ایدر
اولدخی تشکر ایلد الدقدن صکره چارپایه تبدیلی * ایها الامیر اجعلها نعمای * دیو نیاز ایتدکده
النونی دیشی دوهله تبدیل ایلد بقات دخی مسرور ایدر (قلت) غلام لغتده یک چو جق
اولیوب خدمت ایتکه قادر اولان اوشاغه اطلاق اولور زبازد اولدیغی اوزره قول معناسنه
دکلدر بعض لغت منظومه ده قول غلام ترجمه سی مساحه اودر (و غلام وزنده همای عظیم الهمه
اولان ملکه ودخی سخی و شجیع اولان اولویه دینور (ولیلای مر قومه بنی عقبل قبیله سی شعبندن
اخیل قبیله سنه منسوبه مساعدده نام شاعره در قبسک لیلای دکلدر (خوای قطعه مذکوره
حجاج نظم و فقر ایلد پریشان اولمش محله کلدیکی وقتده کال احسان ایلد شدنلر بنی رفع و اول بری
مهور ایدر زرا حجاج بر دلبردی قانلیدر که مزراغنی اویناندیغی کی اول سنای صووارر یعنی

اهل ظلمی قتل واعدام ايدر ديمکدر (بحبای برمی اوغلی جعفره رحهما الله تعالى نوحده
 يانی مادام قلمك بر عفا فامطره معروفه * ديمشدرکه مالی ای اوغلیچم مادامکه فلکدن فان
 طامرايکن ائدن معروف واحسان ياغدر یعنی نافذ الکلم اولوب قتل ايله جکک کيسه بی عفو
 واحسان ايله وهر حالده کرمه متصف اول ديمکدر (احدین جدون ندیم نقل ايمشدرکه
 مستعینه والده لی اون یوک کره اون یوک واوزوزیک التون صرفله اوززنده مجسم اوله رق
 اجناس حیوان وطبورک کوزلی جوهر و یواقیتدن وجسملری التوندن تصنیع وترتیب اولمش
 بر بساط یعنی تحت اعمال ایتدردی ابدی تماشا سنی نیاز ایلدیکمه یوم نیازمه مساعده
 کوستر میوب فرداسی بکا و خدمه خاصه دن اترجه هاشمی نام ندیم دیگر نه امر ایتمکله
 حاجی قپواغاسی دخی بزمله برابر اوله رق آماده قیلدینی دائرة به واروب مشا هده ایتدک که
 فی الحقیقه دنیا ده اوله احسن شی کور ما مشیدک بن خلیفه حضر تری نیک سما خلیفه
 مغرور اوززنده اولان کیک صورتک کوزی برینه قویلان ایکی دانه یاقوت رعنا بی
 قویاروب قفتانک یکنه یرلشدر دم اوجک ایچنده وضعا حضور برینه عودت وحسنی
 وصفه مبادرت ایلدک اوانشاده اترجه یا امیر المؤمنین بساط نفیس مذکور دن برشی جانندی
 دیو کوزیله اشارت برله قضیه یاقوتی خبر وورد کده آچوب کوستر دم فی الحال باشم
 ایچون نه کبدک واسته دیکر شیری آلک دیو رخصت یوردینی کی سکر دوی قویلومی
 وقولتوغزی طولدیروب که زمانندی حضور برینه یوز سور دیکمزه خنده ناک اولدیلر اشبو
 انبساط برنی سارندما دخی کوردکلرنده بزم صوچر ندر که بولطفه مظهر اولماق دید کلرنده
 انلرک دخی اخذینه رخصت وکندیلری قصرک بوله ناظر بچره سندن عودت برینه انتظار یوردیلر
 نه به واروب بساطی برنده بلر اسر صورتنه وار دیروب هر بری انقاض بساطدن قیمتی یوکلروب
 دوند کلرینه کولوب محظوظ اولدیلر بوخلالده حضورنده بولتان بیزید مهلبی بوجبشده
 حجره قصرده واقع مسک ايله طلو التون طاسه کوزی ایلشدکده قاپوب قصر دن جبقار کن
 مستعین زبه دیوندا ایلدکده افتدم بنده کزده حجاه کیده یورم دید کده اکادخی کولوب
 دائرة بولتان ساراشیاء نفیس دی خدمه سنه یغما ایتدیروب انلرک و یغما کران بساطک اطوار برینه
 ضحک خلای والده لی یانلرینه توجه ایدوب یعنی کلوب سر الله امیر المؤمنین بساط مذکور
 بوجه محررتفر یقندن اول بر کره منظور بیکر اولدینی استرایدم زیرا اشارت اولدینی اوزره خلی
 نقد صرف اولمشیدی دیو تعریض ایلدکده خلیفه حضر تری برینی دخی یابد برک دیدکده
 مشار الیه دخی بذل نقد بی حدایله دیکر بی یابدردقده واروب کوردکد نصرکه کالاول تفر یقبه
 یغما ایتدیروب کولشد (بعض مورخین مشار الیه متلف الاموال دیو تأسف ایتشدردی
 الحقیقه کتب اخلاقده یازیلان سماحت و کرم صفات خیده دن اولوب انسانه ولا سیما خلفایه شایان
 ایسه ده یازدقاری اوزره حد اعتدالده اولور سه مقبولدر والا لایق دکلدر (قلت) مشار الیه
 آل عباسک اون برنجیسی احد المستعین بالله ابن محمد المعتمد خلیفه در ایکیوز الی ایکی
 رعضا نیک اولنده وفات ایلدی والده لی مشار الیه ام ولد اولوب اسملری دخی مخارق
 ایدی (اجواد دن بری دخی طلحه بن عبید الله بن عوف تابعی در برکون سوقة داخل اولوب دوه
 اشترایچون کلش اولان شاعر فرزندقه تصادف ایدر و کینه سیله یا ابا فراس اشبو
 صاتیلق اولان دوه زدن اوئی بکن دیوب بکشدکده اون دخی سچ دیوب حاصلی امر یله اوزر
 انتخاب ایلدک عدد ایل یوزنه بالغ اولدقده بهاسنی وروب سکا به ایتدم دیدکده فرزندق تشکرا

اشبو قطعه بی نظم ایتشد * یاطلح انت اخوانندی وعطیه * ان الندی مامات طلحه مانا *
 ان الندی النی البک رحاله * فیحیث بت من المنازل بانا * مالی ای طلحه سن جود وعطیه نک
 قرنداشی سن یعنی اولمر سن تحقیق طلحه وفات ایدر لکن ندی وکرمی وفات ایتدی یعنی طلحه بشر
 اولمله دنیا دن کیدر فاما کرمی شویله بسیار درکه قیامته قدر دیلدرده ضرب مثل وطلحه نک نامی
 کرمی سبیلله باقی قالورای طلحه جود وعطیا احوال ورحالتی سکا براقدی منزلار دن قنغی
 منزلده سن یتوت ایدر ایسک یعنی کرم سکا مختصر در وهر کسه میزدولدر دیمکدر (ترجه معلومه ده
 مصراع ثانی به (طلحه وفات ایلدی کی زمانده جود وعطیا دخی وفات ایدر دیو معنی ویرلش
 اگر عبارته مصراعدن یوم معنی جعفر سه ندی طلحه به مختص در دیمک اوله جغدن الو بر (مرویدر که
 زیاد العجم نام بلین سامورده کار و جواد دن عبدالله بن الخشرجه قدوم ایدر اولدخی قدرینه
 تعظیم واکرام ویک عدد التون انعام وارسال ایلدکده تشکرا * ان السماحة والمروة والندی *
 فی قبه ضربت علی ابن الخشرج * یت بلیغنی نظم ایدر که مالی سماحت و مروت وجود بر خیمده
 قولش واول خیمه ابن خشرج اوزرینه قوراشدر یعنی صفات مذکورده اکام مختصر در دیمکدر
 ابن خشرج دیکلروب و حفظ ایدوب * زدن * دیوب نظم دیگر بی التماس ایتدکده زیاد
 * کل شی * و ثمنه * دیو جواب وپردی معنای جواب مذکور هر شی ثمنه یله در دیمکدر که
 مرادی عطیه دیگر و برلندکده سولیم دیمک کی کور بنور (ترجه معلومه زدن ايله کل شی
 مع ثمنه عباره لر بی مدحیه کز یک مختصر زیاده ایلسکر دیدکده زیاد هر شی ثمن و بهاسی
 قدر در عطیه کز مقداری سولیمک دیو ترجه اولمشدر زدن ده یتنه اعتراض جعفری فقیر نفهم
 ایدمدم (منقولدر که شعراء عرب بدن ابو عطاء السندی والی خراسان نصر بن سیاره ایکی عدد
 رفقه واردر نصر بن سیاره بعد الازال والاحسان ای ابو عطاء یانکده نه واردر یعنی قصیده
 آماده ایتدکی دیو سوال ایتدکده ابو العطا ذات دولتکز اشعر عرب العرب اولدیفکن دن نظم
 جسارت ایده دیوب لکن عاجزانه ایکی یتیم واردر دیدی * هات * دیو استدکده * یاطالب
 الجود ما ان کنت تطلبه * فاطلب علی باب نصر بن سیاره * الواهب الخیل تعدو فی اعتها *
 * مع القبان وفيها الف دينار * نظمی اوقودی مالی ای طالب جود واحسان اگر
 جودی استرایسک یعنی نائل وواصل اوله یم در ایسک اول جود ظفر ایچون همان
 نصر بن سیاری استه زیرا اول نصر بر ذاتدر که خلقه حجامه رام کوزل فرساروهر برنده بیکر
 التون اولدینی حالده جاریله ره اید یچیدر دیمکدر نصر نظمی بکنوب یک التون وجواری
 والبسده نفیسه اعطا ایلدکده ابو العطا جله سنی دست استغنا ايله رفقه برینه تقسیم ایدوب
 کندی بر نینه آتیقودی اشبو وضع کبارانه نصره خبر ویرلدکده * یاله قاتله الله من سندی
 ما اضخم قدره * یعنی سندی بلا سنی بوله که عجب قدر وکوکلی یوکر در دواشیاء مذکور نک
 بر مثلنی دخی ابو العطا یم کوندردی (قلت) فقیر قالس سندی نک اشعار اولق اوزره
 عرض ایتدیکی اشبو نظمی قریبا بکن (یقولون مع الخ) ايله سارزی کی رنکین دکل ایکن
 ادعا و آخر عاظمه ونصرک دخی عطیه بی تضعیف ایلدیکنه تعجب اولنور (عبدالله بن عامر
 حضر تری دخی کرمان اولمله بر کیمه ایچون الی یک درهم و برمنی مراد ایدوب خازنه
 تحریر ایدر ایکن سهوا قلدن بر صفر زیاده واقع اولوب یعنی بیوز یک اولور خازنه یوماده اشباه
 اوله رق حضور برنه کلوب ارانه ایلدکده خازنه خدائک تقدیر بی انفاذ قبل قسم بالله که مالک
 تو کمنی یعنی بشوز بیک ویرمک اول کیمه به اعتبار ایتمکدن یعنی ویرمکدن احسنر خطایله
 ارجاع ایتدکده خازن اسبیر اف یعنی سرفته حل ايله تردد کوستر دکه * اذا اراد الله بعد

خیرا احرف القلم عن مجری اراده کاتبه الی ارادته وانا اردت شیشا و اراد الجواد الکریم ان يعطی عبده اضعا فیه فكانت اراده الله غالبه و او امره نافذ * یعنی جناب واجب الوجود و خدای باهر الجود بر قولنک خیر بینی مراد ایلد کده کاتبک اراده سنی تحریردن قلمی صرف ایله اراده ازلیه سی استراشتمز تحریر ایتدیرر بنم مراد ایلدیکم شیشک اضعا فنی اول قولنه اعطانی پروردگار عالم مراد ایتمش وار ویرزیرا حقک اراده سی غالبه و او امری نافذه در دیوب تمامیه اعطاسنی امر ایتدیلر (مرویدر که مشارالیه ابن عامر حضرت تریزیک حضورینه بر اعرابی کلوب * یاقر البصره و شمس الحجاز و یا بن ذروه العرب و وایل بطحاء مکة برحت بی الحاجة و اکدت بی الامال فامحنی بقدر الطاقه لا بقدر الجود و السرف و الهمة * یعنی ای بصره نک فری و حجازک شمس یعنی بورالی لطفه ایله انشائه ایتدیجی و عربک بلند مرتبه لوسی و سبل وسیع آب احسان اهل مکة بنی شدت احتیاج پست ایتدی و آمال تا کد ایتدی سکا زجت اولسون طاقت مقداری عطیه ایله یتش متصف اولدیفک همت و شرف و طبیعتکده مرکوز جودک اقتضاسنی استه هم آزه قائم دیو عرض احتیاج ایتد کده ایکوزیک درهم اعطاسنه امر ایلدی (قلت) بعض نسخ مستطرفه مشارالیه عبد الله حضرت تریزیک ابن عمر رضی الله تعالی عنه دیو محرر اولوب معاصر زری اولان عبد الله بن عمر حضرت تریزیک دخی کرمان ایسه ده صاحب حکایه ضبط ایتدیکم کبی ابن عامر در که حضرت عثمان رضی الله تعالی عنهک خالی اوغلیدر انتقال حضرت رسالتناه صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمردن اوج سال مقدم طوغوب قوند اغیله حضور اعجاز ظهورل یتنه عرض اولمغله حضرت عثمان خلافتده بصره و خراسانه والی ایلدی هجرتک الی طغوزنجی سالی ارتحال ایتمدر خراسانک و اطراف فارسک و اصفهان و کرمان و حلوانک فاتحیدر حتی بوجه محرر اعرابنک یاقر البصره دیونداسی ابن عامر اولد قریبی تأیید ایدر زری عبد الله بن عمر حضرت تریزیک بصره به والی اولماشدر (برامکه نکبند نصرکه اسوء حاله باقی قلان خالد بن حبیب برمکنک او عصر شعر استدن عماره بن عقیل هنکام اقبالنده احساندیده سی اولمغله مروءه القده زیارتنه کیدر ایدی و معتزضینی ردا * اترك ان قلت دراهم خالد * زیارنه انی اذا لایم * یعنی نظم ایلدیکه مالی خالدک دراهمی آز اولور سه ده زیارتنی ترک ایده بمعی اگر ترک اید رسم وقت اقبالنده کر مدیده سی اولدیمدن البته لایم اولمش اولورم دیمکدر (مأمون خلیفه عباسی یت مذکور ایتد کده خالدک دراهمی آزالمشی دیو ایکوزیک درهم کوندهر اولدخی دراهم مذکوره بی احتیاجی درکار ایکن تمامیه عماره کوندهر کده * هذه قطرة من سحابک * یعنی ای خالد بود دراهم دخی سنک سحاب کر ملک برقطره سیدر دیو خالده تشکر ایتمشدر) عبد الرحمن ابن ضحاک رحمه الله تعالی که غالباً عبد الله بن الزبیر حضرت تریزیک طرفلرندن والی مدینه منوره ایدی معزول اولنجه حزن و بکا ایدوب اشبو بکام عزل و البلیکدن دور اولدیم ایچون دکلدر لکن قورقارمکه بریمه والی اوله جق و جوه خبری بیلز برذات اولوب حقوق و اهل کالک قدر بی بلیه اکابکا ایدر رم دیمشدر (عتبی دیمشدر که عمر بن هییره که اوائل دولت عباسیه وزیر استنددر برکون قصرینه جیقوب اشاغی نگاه اید کده کهنه لباسنک برتقرینی دیکر بر فقیر اعرابی کوردر حاجینه اکور یو اعرابی بنی کورمک استرا یسه یانه کتور دیو امر ایدر حاجب واروب مصلحتک ندر دید کده امیری کورمکدر دینجه آلوب ابن هییره نک حضورینه کتورر امیر حاجنک ندر دید کده * اصلک الله قل ماییدی * فلا اطبق العبال اذ کثروا * * اناخ دهر علی کلکله * فارسلونی الیک و انتظروا * نظمنی او قور که مالی باری تعالی امیرک صفاسنی مزداد ایتسون یدمه اولان شی یعنی مالم قلیل اولدی اهل و عیال کثیر اولدیفندن

انفاقرینه طاقت کتوره میورم دهر دوه کبی کوکسنی اوزریمه چو کرتدی یعنی فقر و فاقه باری بی بی مجال ایتدی ارتق اهل و عیالم بی سزه کوندروب منتظر درل یعنی کر مکی کوزتمده درل دیمکدر ابن هییره بو سوزی ایتد کده * فاخذت عمرا لاریحیه فجعل یهتر فی مجلسه ثم قال ارسلوا الی و انتظروا اذا والله لا تجلس حتی ترجع الیههم فأنما هم امر له بالف دینار * یعنی عمره شادمانی و احسان حالتی کلوب او طور دینی برده سرورندن ایکی طرفه تمامیه باشلدی بعده سنی اهل و عیالک بکا کوندروب منتظر لر در الله قسم ایدر مکة شمعی او طورمه و قال سکا انتظار ایدنلره وار دیوب بیک التون احسان ایلدی (هرون رشید علی روحد سجال غفران رب المجیدک بیک کره بیک و اوج یوک الی بیک درهم احسان ایلدیکبی (ومنصور رحمه الملك العفوق خلیفه نک برکونده بی هاشم و وجوه عسکره اون بیک کره بیک دینار بخش ایلدیکبی مرویدر العهده علی الراوی (قلت) راوی حکایه عتبی مورخ بلیغ مشهور در که تاریخ عتبی و عتبی دیو معروف اولوب بعض اعلامک شرح ایلد کیری ماخذ بلاغتدر (بحکیدر که بر رجل ضرورت حاله دوچار اولق حسبیله عاشق اولد یعنی جاریه سنی امرادن عمر بن عبد الله بن معمر التیمی به فروخت و ثمنی قبض و جاریه بی تسلیم نصرکه جاریه دخی عاشقه سی اولمغله تحسرا * هبتک المال الذی قد قبضته * و لم یبق فی کفی غیر التحسیر * ابویچون من فراقک موجه * اناجی به صدرا طویل التفکر * قطعه سنی نظم ایدر که مالی ای بنم سید عاشقم قبض ایلدیکمال یعنی ثمن سکا عاقبت اولسون بنم آوچده تحسیر و اشیاقدن غیری نسنه قائمادی بوند نصرکه سنک وجع و اضطراب و یریجی فراقکدن حزنه رجوع ایدرم یعنی حزن دائمه فالدم اول حزنله سینه مه طول تفکر ایله مناجات ایدرم یعنی صدرمه اولان عشقکه سرا درد لشیرم دیمکدر جاریه نک اشبو قطعه موجهه سنه بایع مر قوم دخی * فلولا فعود الدهر بی عنک لم یکن * یفرقنا شی سوی الموت فاعذری * علیک سلام لازیارة یتنا * ولا وصل الان یشاء ابن معمر * قطعه سبله جواب حسرت و یردیکه مفهومی اگر بنده دهرک حادثه فقری اولمیدی بیتری موتدن غیری بر نسنه آرماز ایدی حقک سلامت و عافیتی اوزریکه اولسون ارتق یتناده نزیارت ونه مواصلت فکری قائمادی مکر که ابن معمر یعنی سنی اشترا ایدن مراد ایدر یعنی یاهبه و یاخود نکاحله سنی بکا کوسره دیمکدر وقتا که اشبو سوز و کدازی حاوی مشاعره بی ابن معمر استماع ایتدیکبی کبی کمال کرمندن * قد شئت و قد وهبتک الجاریه و ثمنها فخذها و انصرف * یعنی مواصلتکری مراد ایدوب جاریه بی و عتبی سکا بخش ایتدم آل کیت دیوب کرم ایتمشدر (ابو الشعمق و طنندن قطع مسافه بعیده ایدر که بلده سامورده اهل سماحت و بلاغتدن محمد بن عبد السلام نبل کریم و عطیه سی قصدیه زیارتنه کیدر مکر ابن عبد السلام اوزرند اولان اراضی و عقارک مال اعشاری دینچون عامل یعنی والینک محصل مال یت المال حبسنده ایمش ابو الشعمق تأسف ایله محبسه تسلیت و توجع ایچون وارد قده ابن عبد السلام اشبو قطعه اعتذار و حسبحال مالی نظم ایدر * و لقد قدمت علی رجال طال ما * قدم الرجال علیهم فتمولوا * اخنی الزمان علیهم فکانما * کانوا بارض اقفر فتمولوا * مالی ای قادم و زائر براز کیمسه کلدک که انلره مقدما قدوم ایدنلر زمان ممتده یعنی هر بار ممتول اولورل ایدی شمعی اول خاندانلری دهر مکدر و یریشان حال ایلدی شمعی انلر و طنده ایکن بو یریشانلغله اولاد و عیالی و طعام و مالندن کندولرینی دور ایدوب زیارتلرینه کلان غربا بوحالی کور یچک تحول یعنی دونوب کیدر لر دیمکدر (ابو الشعمق اشبو قطعه بی دکلوب ثانی ابن عبد السلامده * الجود افلسهم و اذهب مالهم * فالیوم ان راموا السباح تجملوا * یت رنگبئی نظم ایلدیکه لغو اسی اول کیمسه لری یعنی قدوم ایلدیکک خاندانی بذل وجودلری نهی دست ایتمش ایسه ده

وقت مضایقه ده ینه سماحت القايد رلر یعنی مقدور رلر بی اجرايله بین الانام مدوح اولور لر یاخود
بو کرملری مقابلی حسن مکافات کورر لر دیمک اوله (بیت مذکور ی ابن عبدالسلام ایشندی کی
غیری نستهیه مالک اولما دیقتدن ارقه سندن ثوبی و پارما غندن خاتنی چقاروب شاعره اعطایله
الجود من الموجود شبهه سنی کورتردی اشبو وقعه بی محصل مال خراج بغدادده خلیفه عصره
یازد قدده خلیفه حضرت نلری مروت ابن عبدالسلامه حظ ایدوب مال مطلوبی عفو واحساندن
باشقه یوز یک درهم و یارسون دیو امر ارسال بیوردیلر رحیم الله تعالی (قلت) شفق لغتده
طویل والتدن ایش کلور او شمر کیمسده دینور و مرقوم ابو الشعمقی مشاهیر شرادن مروان
ابن محمددر (ابو العیاء نقل ایتشد که جهت تعبدن مضایقه به او غرابوب حالمی اصدافندن
پراخده آجیه رقی اضطراریده اولدیغم خلالده برکون مأمون خلیفه حضرت نلرینک قاضی عسکری
یحیی بن اکثمه او غرابیغده یو کون حضرت خلیفه نک تحری احوال ظلمه ختمنده دیوان الیبری
واردر سنی برابر کتوریم کوزل اولور دیوب معینده کورتردیلر وقتا که دیو انخانه به دخول
واداب عبو دینی برینه کتوروب حضورنده مثول ایلدی کمر بر معتاد یحیای رعایه بی دخی
او طور دیوب وجه یشاشته التفات وای ابوالعیاء سنی بورایه بوهنگامده نه شی کتوردی دیو سوال
بیوردی قلنده بندخی * لقد رجوتک دون الناس کلهم * ولرجاء حقوق کلها تجب * ان لا تکن لی
اسباب اعیش بها * فی العلی لک اخلاق هی السبب * قطعده سنی نظم ایلدم دیدیکه مالی
ای خلیفه دوران کافه ناسک دوتنده یعنی انلره التجا ایتدیرک درجا واحسانکه محققا کلام
رجاده حقوق واردر که جله سی واجددر یعنی رجایله کلان ارباب حاجاتک مطابقی کوروب
رد ایتماک عند الکرماء واجددر واکر یو فقیرک تهیسه مدار یوغیسه ای خلیفه علو شانه سنک
اخلاق کثیرهک واردر که اشته اول اخلاق بنم تعیشه سیددر دیمکدر ابوالعیاء دیر که قطعده
مذکور بی بیوردیکم کی خلیفه حضرت نلری سلامه نام خازنه وارشدی اکا مخصوص اولان
خزانده دن یوز یک درهم و ثلثی دخی بهر شهر و یردیو امر واحسان ایلدی ابوالعیاء صفای
بال ایلده شهریه مذکور بی آلفده ایکن اون برماه مرونده مأمون حضرت نلری ارتحال ایلدکده
ابوالعیاء یاس و مائه آغاز ایدوب شولقدر بکایتدیکه کوزلنده تأثیر اشک ایلده چنانلر جیقدی
اولادی ای بابا جعفر خلیفه کتد کد نصره اغلدنک نه نفی واردر من بعد عودت ایترواز کج
دید کلرند * شبتان لو بکت الدماء علیهما * عینای حتی یو ذاب ذهاب * لم یبلغ المعشار
من حقهما * فقد الشیاب وفرقة الاحباب * قول حسرت مألنی نظم ایلدی یعنی ایکی دیدم ایکی
شبتک حسرتنه فالر افسه حق نلرینک عسری بی ایفایده مزبری کجلاک دمنک فعدانی دیکری
فرقت احبابدر دیمکدر مع ذلک شهریه دخی منقطع اولدیه بکایه مجبوردر (اسعد فقیردیر که
سابق الذ کر یحیی بن اکثم بن قطن حکیم عرب اولان اکثم بن صنی تمیمی نسلندن هر فده
خصوصا احکام شرعی ده علامه ایدی هجرتک ایکوز قرق ایکسندده وفات ایلدی (و ابوالعیاء
محمد بن قاسم دخی معبر اولوب ایکوز سکسیان اوچده فوت اولشددر ضرروب و نوادر حفظنده
بی نظیر ظرفای شرادن معدود در (یوقار ورده ذکر ی کچن احد بن طواون کثیر الصدقات ایدی
نذر وصله و عمارت قلوب فقرا ده طبع طعام ایچون صرف اولان نفوددن باشقه بهر شهر
صدقه ایچون یک التون مرتب ایدی اعطای صدقه به طواشیلردن تصفیر صیغه سبله سلیم نام
خادمی مأمور ایدی خادم مذکور برکون احده ای دستور مکرم بن بالمأمور به بذل صدقه ایچون فری
وقبائل و محلاتی کز مکده و قاپولری جالمقدهیم بعض قبولدن حنائی و التون بلزکلی و خائلی
الر او نادر لر بونلره دخی و یره یممی دیو اسنیدان ایتدکده براز زمان تأملد نصره * کل بد

امتدت الیک فلا تردها * هر ال که سکا اوز ادلشد ردایتیه یعنی جله سنه و یررد ایتد دیو تنبیه
ایتدی (قلت) اشبو احد خلیفه عباسی معتز بالله طرفندن هجرتک ایکوز الی دردنده مصره
والی نصب او انساندر باباسی طولون مذبح بن اسد سامانی طرفندن مأمون خلیفه به اهدا اولمش
عبد ایدی واحد سرمن رای بلده سنده طوغش وسایه خلفاده تحصیل علوم و کمال ایش
برفاضل وزیر ایدی علیه الرحه (سلمه بن عباس نام ذات بلیغ امر و کرماء عربدن جعفر بن
سلیمانه * فاشم انی ریح کف شمته * من الناس الاریح کفک اطیب * بیتنی نظم ایلدکده
بیکر یوز بوز مثقال مسک و غیر اعطاسنه امر ایلدی علی روحه روائج الرحه (مال بیت ناسدن
اوجلرینی انتمک شم ایلدی کی اولوب لیکن ذاکرک اوجندن زیاده خوش بو بر آوجک رایحه
طیبه سنی شم ایلدی دیمکدر (جواددن یری دخی امرادن عبد العزیز بن عبد الله هدر که دار
ضیافتی دائماعامه به کشاده ایدی براعربانی برکون داتره سنده خلیفه صباح طعامی اکل ایش ایدی
ایرته سی کونی اعرابی مذکور قبوسندن کجرا یکن ناسک بنه کروه کروه مشار الیهک خانه سنه
دخولنی کوردکده امیر حضرت نلری بهر کون ناسی اطعام ایدرمی دیو سوال ایتدیه نعم دید کلرند
* کل یوم کانه عبد اضحی * عند عبد العزیز اوعید فطر * وله الف جفنه مترعات * کل قدر تمدها
الف قدر * قطعده ثنا معناسنی انشا ایلدیکه مالی عبد العزیزک داتره سنده کونلر باعبد اضحی
یاخود عبد فطر کیدر یعنی انک داتره سنه نه زمان اولور سه اولسون داخل اولنلر مسرور
و مکرم و منبسط و متم اولورلر نیچون مسرور اولسونلر که آجق اوله رقی انک یک عدد صحنی
واردر که انلرک ایچلرینه قویلان طبع اولان طنجیرلر هر یرینه بیکر طنجیره تمید اولنور یعنی
خلقدن معتاد اولان طنجیره لک یک عددینه کافی اوله رقی هر کون یومقدار اولان اطعمه سی
سفره کرمنده تناول اولنور یعنی بوشالیدیلور دیمکدر (اسخبادن یری دخی سعید بن العاص
رضی الله تعالی عنهدر بونلر دخی بهر کون اخشام و صباح ناسی اطعام ایدر ایدی اخشام
طعامک یرنده خلق طاغلد قد نصره شام اها لیسندن غریب الدیار برکج آدمی کتیوب مکث
ایلدی سعید حضرت نلری ای فنی رجا جنکی واردیو سوال و فی الحال جوابده حجاب ایتسون
دیو مومی سبوند مکله مومی البهه مروت ایلدی اول غریب بکیت دخی باباسی مدیونا فوت
اولوب کثیر العیال اولدیقنی و کبار شامدن بعضیلرینه توصیه نامه نیازنده اولدیقنی بیان
ایتدکده اون یک آتون بخش ایدوب ای فنی سنی ذل دور ابواب کبار قساوتنه دوشرمکی روا
کوریم بیوردیلر رضی الله تعالی عنه وعن مثل هذا الکریم (محکیدر که برکیمه اوائل دوات اسلامیه
عظما سندن علی بن سلیمان نام وزیرک حضور ینه جقبوب الله عظیم الشان و رسول آخر الزمانه
توسلانی خصمک دست جورندن قورنار دیو استرحام ایدر مشار الیه خصمک کیدر یسان ایلده که
سنی تخلص ایدیم دیدکده او کیمه خصم فقر و ضرورندر دیدکده برمقدار تفکر نصره یک
درهم اعطاسیله امر ایدر اول مرد فقیر کوب دعا و ثنا ایلده کتد کد نصره راهدن اعاده ایتد یروب
ای مرد بندخی الله تعالی و رسول مجتبیاه توسلا سندن رجا ایدر مکمه نه زمان خصمک عتفه سکا
کلور سه سندخی فی الحال نظما بکا کل بیورمقله دخی احسان علی الاحسان ایدر (اعش
حضرت نلری حکایه ایلدیکه پردیشی قبون او اوب سودینی اولاد صفارم صفار و شرب ایدر لر ایدی
قبون خسته لکم که چو جققره تلاش کلشیدی یوقصه بی کرماند شمه بن عبدالرحن اشیدوب
وسبله کرم ایدر لک لطیفه کان براز ایام صباح و مسا اونونی و یردیگر می وچو جققره نیجه
ایده یورل دیو قیونی عیاده و یانده او طور دینی سجاده نک آکته هر کلشده براز آتون قوبوب
آلک دیو کیدر ایدی بو وجهله یدیمه اوچوزدن زیاده آتون بکمکه کاشکی قبونک خسته لکی

صاوشمایدی دیو نمی ایلمش ایدم دیمشدر (قلت) مشاهیر بلغادن ابو قدامة القشیری نقل
ایدوب امرای عربدن بریدن مزید ایلده برکون او طور رکن خارج دائره سندن یازیدن مزید
دیو بر کیمسه صوت اعلی ایلده صیحه وندا ایلده کده یزید اول کیمسه بی کنوردوب بو صیحه به
سبب ندر دیو صور دقده آنمی ونفقه می ضایع ایتمش وراه اضطرابه کتمش ایدم حق شریفکرده
شاعرک * اذاقیل من السجود والجود والندی * بناد بصوت یازیدن مزید * قولنی استماع انما له
کلوب ندا ایلدم دید کده اول کیمسه به منلی نادیده بفرس ابلق و خلعت نفیسه و یوز آتون و یروب
مسرور ایلدی دیمشدر (مال یت اکر سکا بری مجد وجود عطیه کیمه مختصرد دیو سوال
ایدر سمن صوتله یازیدن مزید دیو چاغر دیمکدر (قلت) اشبو بومقوله طلبه اهل معانی حسن
طلب درل (مکیدر که عربدن بر قوم بعض استخباتی متوفای بی زیارت قصدیله کیدوب قبر ینک
باننده بر قاج کیمه یتوتلری ائنا سنده زواردن بری رؤیا سنده قبر صاحبی یعنی اول سخنی متوفای
کور صاحب قبر حال و خاطر سؤالتد نصکره سمن بعبیر یکی بنم بجمیع یعنی رار دوه ایلده دگشربسن
دیو ب اودخی راضی اولور مکرر رؤیا بی کورن کیمسه نک را کب اولدیغی بر سمن دوه اولوب
صاحب قبر دخی بر نجیب دوه ترک ایتمش بوشو وجهله منامده عقید نصکره صاحب قبر ایلک بدیده
اولان دوه بی ذبح ایدر رؤیا بی کورن بعد الذبح اویانوب کورر که دوه بوغاز لشمش و قانی اخفده در
ذبحنی انعام و بشیروب سراپا ز واره اطعام ایدر بعده برلینه عودت ایدوب کیدرل ایکن خلال
را هده بر طاقم آتلور له تصادف ایدرل ایچلرندن بر کیمج را کب رؤیا بی مذ کوره بی کوره بی مراد
ایدرک میانکرده فلان بن فلان وارمیدر دیو صور اولدخی بنم دیمچک سن فلان میت بر نسته بیع
ایندکی دیو سؤالتده اوت بعیر می رؤیا ده میت هر قومک نجیبیله دگشربسن دید کده اول
را کب آل اشرا ایلدی بک نجیبی بن میت هر قومک او غلوم بکارو یامده اکر اولدم ایسک نجیبی فلان
و بر دیوب تنیه ایلدی دیو تسلیم ایدر (صاحب مستظرف دیر که دقت ایلده شور جل کریمه که
اولد کد نصکره مسافر لینه ضیافت ایتمشدر دیمشدر که مرادی کرم روحانی بر مبارک صفت
اولوب اشراق ورؤیا ایلده زمان زمان حکمی اجر ایلده جکی اشعار در (قلت) رستم داستانک دخی ثنا
خوانی اولان صاحب شاهنامه فردوسی طوسی بلیغه رؤیا ده برد فینه محلی تعیین ایلده
نیچه روز کار دوار مرورند نصکره بو وجهله کریم مشهور در رهله سماحت بر سنجیه سخیه در که
بومقوله روحانی محاسنی الجاد ن باشقه روز حشره دیک چراغ منافی رخشان ایدر حتی علامه هرفن
و یسی هر حوم بعض آثارنده (سبحان زهی مانع ومعطی علی الاطلاق که دست ارادت ازلیه سی
مفتاح خزاین جود و سماحتی بر طاققه به مسلم قبله وصمه کفر لری مانع اعطاء اولمازام سالفه کبی عقود
جایل سنجیلری الی هذا العهد جلله اعتناق عوائق ایام الوب جواهر مکارم شیم مرضیه لیه
صحابیف مالا مالدر بیورد قلمی مؤید مدعا در (زمان جاهلیته یعنی بعثت نبویه دن اول جود
و سخا کنیدلرینه منتهی اولنر حاتم بن عبدالله بن سعد الطائی (و کعب بن امامه الیادی (و هرم
ابن سنان در (بعض نسخده هرم بن سنان برینه خالد بن عبدالله نام کیمسه مذ کوردر (وحاتم ایلده
کعبک جود و سخاسیله ضرروب امثال جاریه و السنه فصحا و شراده ساریه اولوب لکن حاتمک
و آب ناب سنایشلری بونلردن اشهر ایدی (اما کعب وجود بی رفیق یولنه فدا ایلدی یعنی برله
رفاقت ایدوب چولده کیدرل ایدی حرارت آلوب یانلرنده بر ایچدن زیاده صوبو غیبی
رفیقته و یروب کندی هلاکی اختیار ایلدی (صاحب مستظرف بوندن غیری حکایه سی
مشهور دکلدر دیمشدر (اسعد فقیر دیر که بو حکایه ایسه * واحد کالف * قیلنددر زرا
جانفد القدر دکه مر دک کاری دکلدر (اما حاتمک جوامع دیده اخباری بسیار وجود و سخا

آثاری یاد کار روزگار در اسمی حاتم و کنبه سی ابوسفانه و ابو عدیدر (قلت) ایضا اکثر نسخده
ولسانده سخنی مذ کورک اسمی خاء معجه و تانک فتحیله مکتوب و مذکور ایسه ده غلطدر صحیحی
حاء معجه و تانک کسریله حاکم و زننده در انتهی (مومی الیه قبیله سی ایچنده غایت شجاعت ایلده
متصف اولد یغندن مر باع ایدی یعنی اهل قبیله سی خصماندن حین مقاتله ده آلد قلمی مالک
ر یعنی حاتم و بر لر ایدی و حاتم بعثت نبویه علیه اکل الصلوة و التحیه بی ادراک ایجاب وفات
ایلدی لکن فرزند ی عدی نوریت و مشرق رسالت جهانی ضیادار دین و اسلام ایلدی کنی
کوردی لکن طرف نبوته و هله اولاده معادات اوزره ایدی حضرت علی رضی الله تعالی عنه جاب
سلطان الانبیاء والمرسلین علیه وعلیهم الصلوات والتسلیمات من رب العالمین دن سر عسکر
اوله رق طی قبیله سبنک صحایف ضلاللری طی ایچون غزاة ایلده مأمورا ولد قلمرند مر قوم عدی اهل
و ولد یله شاه فرار ایدوب همشیره سی سبنک قتی و فاک تشدیله سفانه بی وطنده ترک ایتمشیدی عسکر
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مومی البهائی اسپر ایدیلر حضور سعادته کنورد کلمرند دهان
نیازی آچوب * یا محمد هلاک الوالد و غاب الواقد فان رأیت ان تخلصنی ولا تسمت بی احیاء العرب فان
ابی کان سید قوم یفک العوائق و یحفظ الجار و یحمی الدیار و یفرج عن المکروب و یطعم الطعام
و یقشئ السلام و یحمل الکمل و یعین علی نوائب الدهر و ماتاه احد فی حاجة فردة انا بئت
حاتم الطائی * یعنی ای محمد المصطفی علیه ازکی الصلوات و التحیات یاام هالک و قرنداشنی مراد
ایدرک یعنی کوزه دیم غائب اولدی اکر سبلی تخلیه ایلده بی آزاد بیورغی رأی بیور رایسک حسده
قبائل عرب حصده شمانت ایدوب سو یغزل زرا پدرم قوم و قبیله سنک سید و اولوسی اولوب
اسرائل ذکور و انائی فک و اطلاق و قوم مشورلری کوزه در و دیاری حایه ایدر و هر کسی کدرلردن
قورار و اطعام طعام و افشاء سلام و هر کسک امور شاقه سنی تحمل ایلده اکرام و نوائب و مصائب
دهر و عصره مبتلا اولنره اعانه ایلده انعام و ارباب حاجاتدن بری ایشی بتمدن کتمز یعنی مأیوس
اولماز ایدی اوصاف مذ کوره ایلده متصف اولان حاتم طائیک قزیم دیو استرحام ایتد کده
رسول مجتبی و حبیب خدا وداعی هدی علیه ازکی الصلوات و التسلیات و التحیات افندیمز دخی
(یا جاریه هذه صفة المؤمنین حقا لو کان ابوک مسلما لترجنا علیه خلوا عنها فان ابایها کان یحب
مکارم الاخلاق) بیوردیلر که مال شریفی ای جاریه اشبو سر دایتدی بک احوال صفت مؤمنین در
اگر باباک مسلم اولیدی رحت او قور دق دیو سفانه به تلطف بالسان دن نصکره اصحاب کزینه اندن
دور اولک یعنی اسپر ایتیک زرا بابایی مکارم اخلاق سور ایدی دیو خطاب بیوروب بعده (وقال
فیهما رجوا عز یزائل وغیا افقر و عالما ضاع بین جهال) خطایله اصحاب حاضرینه بعد
التنبیه مومی البهائیله معینده اولنلری آزاد بیور دیلر (بعده سفانه اشبو عنایت مظهر اولوب
دعای خیره استیذان ایلد کده حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم استماع دعایله
اصحابه امر بیوروب ودعایه اذن و یرد کده سفانه * اصاب الله بربک مواقعه ولا جعل لك الی ائیم
حاجة ولا سلب نعمة عن کریم قوم الا وجعلک سببا (دها علیه * یعنی الله سبحانه و تعالی
سنک برو خیر یکی برلینه راست کنورسون و تنیه مرا جعت اقتضا ایلده جک امور دن سنی وفایه
ایلسون و معنی سلب اولنمش کریم قومک اعاده نعمته سنی سبب قیلسون دیو ملاء اصحابده
دعا ایلدی بعده قومنه عودت ایدوب کیدرکن دومة الجندل نام موضعده (قلت) مدینه منوره
لوا حقندندر فرار ایدن قرنداشی عدی به راست کلوب ماجرای بعد الی بن مقام نصیح و ایقازده
* یاخی ایت هذا الرجل قبل ان تعلقک حباله فانی رأیت هدی و رأیا سیغلب اهل الغلبة رأیت
خصلا لا یجبنی رأیت یحب الفقیر و یفک الاسیر و یرحم الصغیر و یعرف قدر الکبیر و ما رأیت

اجود و لا اکرم منه صلی الله تعالی علیه وسلم وانی ان تلحق به فان یکن نبیا فللسابق فضله
وان یکن ملکا فلن ینزل فی عز الیمین * یعنی ای برادر شو ذلت خاکسته کردنکه جبل اسر و غلبه بی
طلا فزادن اول یوز سوز ز بر این اول ذلت عین هدایت و محض رأی صواب اولد یغنی جزم ایندم قریبا
کافه اهل غلبه و شوکته غالب اولور تحسین ایلدیکم خصال حمیده بی روینده کوردم شو و جهله که
فقیری سور و اسیری آزاد و صغیره مرحت ایدرو کبیر قدر بی یلور مشاهده ایلدم و اندن اجود
و اکرم بر احد کورمدم بن سنک اول ذات محترمه لاحق اولمکی رأی ایدرم زیرا اگر بی ایسه امانده
سبقت ایدن لره فضل و کرمی اوله جغی بدیدارد و اما مالک و سلطان ایسه سایه سنده التجا و انما الیه که
سن انک عزنده ذلیل اولمیه سن تعبیر الزام اشتغالیه نصیح ایدیمک بتوفیق تعالی تأثیر برله همشیره سبله
برابر حضور حضرت یوز سور دیار حضرت بر کزیده عالم صلی الله تعالی علیه وسلم عدی به
اگر اما جالس اولد قری لبقه عملو و ساده بی پیش عدی به نهاده و قعودیله امر ییوردیلر ایکسی
بودن بوجه جهله قبول اسلامه دار بنده و اصل سلامت اولدیلر رضی الله تعالی عنهما * و کات
من اجود نساء العرب * سقانه مشار الیه نساء عربک اجودندن ایدی حاتم دوه لردن ضریه که
اکا بخش ایدر ایش اولدخی فی الحال خلفه هبه ایدر ایش حتی حاتم برکون * یابنه ان اللعوبین
اذا اجتمعوا فی المال اتلفاه فاما ان اعطی و تمسکین و اما ان امسکه و تعطین فانه لایبق علی هذا شیء
فقلت منک تعلمت مکار الاخلاق * یعنی سقانه نک مزاجنی امتحانایا خود جدا ای قرچم برخانه ده
ایکی مفرط البذل جمع اولسه مال تلف پذیر اولور لایق بودر که بن بذل ایتدیکمده سن امساک یا خود
بالعکس معامله اولسونکه مال و فایه اولنه دیدمده ای والد کثیر المحامد م بن مکارم اخلاقی
سندن او کردند دیوب حاتم الزام ایشدر (قلت) انما یکن * اجود نساء العرب * عباره سنده
اولد یغنی کبی مضاف اولان اسم تفضیل مفرد مضاف الیه کرک مذکر اولسون کرکسه مؤنث
مذکر صیغه سبله مستملدر که (جودی النساء) دیغمز وجهه نک ییلدیکم وجهه مثلاً انصر و نصری
کبی مفرد مؤنث اسم تفضیل نونک ضمی و صادق سکونی و رانک فحی و اخرده یاه ساکنه یعنی
مقصوده اوله رفق نصری و زننده در بوضو رنده امور امرک جمعی اولوب کل جمع مؤنث یعنی
الجماعه ملاحظه و صفت موصوفه تذکیر و تأنیده ده مطابق اولمالدیر فکری ایله امور اهمه دندر
یازلمق قاعده عربیه دن دور اولوب یا اهم امور دندر و یا خود امور اهدندر یازملودر خلاصه
اسم تفضیلک مؤنثی آخرنده مثلاً اسم فاعله اولان فاعله کبی تا الیه دکلدر هله نازک لفظی فارسیکن
امور نازک دندر یازلمق غفلت جسمیه در فلیحفظ (صاحب المستطرف دبر که ابن الاعرابی
دیر که حاتم طائی شعراء جاهلیه دن یعنی عهد نبویدن اول کلان شعرا دن ایدی شعر و نظمنده
اولان جودت و لطافت سخا و جودینه شبیه اولوب قولی فعلنی مصدق اولور ایدی زه ده اولسه
فعلندن قدری ییلنور و مقالده ده دائما غالب کلور و کندودن نه استد سه ل و بر و بارش ایتسه
جمله بی سابق یعنی کجرو قبائلدن الدیغی اسیری آزاد ایدر ایدی و قبیلله مضمرک زمان جاهلیه ده
تعظیم و توقیر ایلدکری ماه رجب داخل اولدوده بهر کون اون دوه نحر ایدوب باشنه جمع اولان
نامی اطعام ایدر ایدی و ماریه بنت عفری تزوج ایش ایدی لکن اتلاف حاتم طعن ولوم ایدر او
ایسه قولنه ملتفت اولوب ییلدیکم سخاوت بولنه کیدر ایدی مز بوره نک مالک نام بر عیسی اوغلی
اولوب یومامن الایام مر قوم مالک ایله مز بوره در دلشد کده مالک سن بوحاتمک حقه نه ملاحظه
ایده بورسن مال بولدیغی کبی اتلاف و بولمادیغی و قته تکلف یعنی استدانه ایدوب خرج ایدر
بو حاله او اورسه اولادینی سنک قومکک اوزرینه فقیر اوله رفق براغوب بلا ایدر دیدکده مز بوره
قول مالکی تصدیق ایله خلاصه بن حاتم دن زیاده مالدارم و اندن خیر لوم مالی حفظ ایدرم

و سنی و جوجقلریکی استه دیکک کبی بسارم دبه رک مفارقته و کندینه و ارمسی عهدینه قرار
و برلر و زمان جهالتده بهض قبیلده طلاق زوجیه طرفندن اولوق عادتلری و بوکا دخی عربک
میت و مسکنلری اولان قیلدن مصنوع چرکه و چادرلرینک قابوسی شرق یا خود غرب یا خود
جنوب و شمال طرفلرندن قفسینه کشاد اولمش ایسه زوج خیمه دن چیقوب ایتسه کندکد نصرکه
زوجیه قبونک سمتی جنوبده ایسه شماله شرقده ایسه غربه تحویل ایتک علامت اولمقه زوج
کلوب قبونک بری دکنسیدیکم کور یچک زوجیه سی کدی بی تطبیق ایتدیکم ییلوب سمتیه وارمز ایش
مز بوره دخی عادت مذکورده اوزره قرارمز بوردن بر قاج کون صکره حاتم خیمه سندن چیقوده
قبوسنی تحویل ایدر حاتم دخی کلوب اشارت طلاق مز بوره بی کور یچک اوغلو عدی به والده کلک
نه ایشلیدیکم کور دیکم دیوب و عدی بی کلوب دره کنارینه ایز بوحاله مقارن حاتمک الی قدر
آتلوم مسافری کلوب خیمه قبوسی اوکنه نزول ایدرلر ماریه مز بوره یونلری کوردکده اضطرر ایدن
مقارن لقه طوئمش ماره دونوب جاریه سنی ای جاریه عم زاده م مالک کیت و بندن سلام ایت
وحاتمک الی قدر آتلوم مسافری کلدی یازین حاتمک برینی اوکرنورلر و اکا کیدر ل بوکیجه لک
اطعام ایده جک طعام و ایچیره جک سود کوندن سون دیدی دی و یوزینه و اغزینه باقی اگر
سکا بشت کوستر سه نه کوزل و الاصفالی طوئوب صدرینه اورر و باشتی شمار سه ترک
ایدوب دون کل تنبیهله ارسال ایدر وقتا که جاریه مالکی او یقوده بولوب او یاندیروب
ماجرای افاده ایتدکده بوجه مأمول کندی باشتی و صدر بی اوروب وسله لبوب بندن ماریه به
سلام ایله اشته بوسرف ایچون بن ماریه به حاتم بوشه دیمش ایدم بنده حاتمک قونوقلرینه
کفایت ایده جک قدر طعام موجود دکلدر دیدیکم جاریه ایشلیدیکم کبی دونوب ماریه به
سو یلیجه ماریه جاریه هاید حاتم کیت مسافر لک بوکیجه خیمه به مکانکی بیلله رک نزول
ایلدیلر اطعام ایچون بر ناقه ایله ابن کوندردی دیو ارسال و جاریه دخی واروب یا حاتم دیو ندا
ایدر حاتم * لیک قریبا دعوت * نداسنه بشتله یعنی نه جابق بی جاغرد لک دیو نعر یضانه
جواب و بر جاریه قصه بی اخبار ایلدکده اولسون باش اوستنه دیوب دوه لردن ایکی غدد دوه بی
عجالة خیمه به کوروب نحر ایلدیکم خلalde ماریه چر یغنه بشلوب اشته بن سنی بوخوی
ایچون بوشادم ایدی اولادیمز بریشلری اولمادیغی حالده ترک ایدم جکسن دیدکده حاتم
و یچک یاماریه الذی خلقتهم و خلق الخلق متکفل بارزاقهم * یعنی یازق سکا ای ماریه
اولادیمز و جیع خلق خلق ایدن انلرک ارزاقلرینه متکفل و متعهدرد دیدی (و حاتمک بر عادت
سماحت ماهیتی دخی بو ایدیکه برد شدید و شتاده غلمانلرینه امر و تنبیه ایدر دیکه خیمه سنک یاننده
بر یوکسک آتش ایقادیده لرتا که ظلمت لیل و شتالیه بولنی غالب ایدنلر مکانته کله ل (و حاتم به
و مقالتله ایلدیکم سیف و دابه سندن ماعدای بذل و اعطا ایدر ایدی و انلرده جود ایتمز ایدی
ولکن برسته خط اولمقه فرسنی دخی فدا ایدوب ماشی قالدی (قلت) راوی حکایه مشار الیه
ابن الاعرابی ز یاد موسی الیه بنی هاشم عتقا سندن و یحلی احمد محدثه دخی ابن الاعرابی دینور بودخی
او جیوز قرق خلالتده ارتحال ایلدی رحیم الله تعالی (ذکر اولنان فدای فرس حکایه سی
بودر که ماریه مز بوره نک قرنداشی اوغلی ملکان حکایه ایشدر دبر که برکون ماریه به ای عثم
حاتمک بعض عجایب جود و مکارم اخلاقی سوبله دیدیکمده ای برادر زادم کردش دهر اوزره
برسته قتل اولوب خف و ظنی یعنی طرناقلی و طرناقسز حیوانات جنسی تلف ایتکله خلق
امتلاهی جوع و تلف اولشار ایدی بزخی خیمه زده برکیجه آج قلوب حاتم ایله بن جوجقلری

سنانه و عیدی بی الداد برق او یومش ایدک بعده حاتم بخدی او یومش دردینه دوشوب حکایه
سردینه بشلوب لکن آج اولدیغندن تکلم ایله یورلسون دیواجوب کندیمی او یور صورتند
کوسروب لاقردبسنه جواب ویرمدم او یودی صانوب بوخلالده خیمه نک خارچنده
برحرکت اولدی باشی قالدیروب کیمسن دیواجورقدده برخاتون حاتم کینه سبله ای بابعدی برطاقم
چوجقلمیاندن کلور مکه اجلمقارندن بیچه کلاب و ذباب کی فریاد و آواز ایدر لر دیدکده ای
خاتون چوجقلمی بک و الله قرنلرینی طوبور یرم دیدکده خاتون سکرده رک صبیاتی کنورمکه
کندی بندخی باشی قالدیروب ای حاتم خاتونک چوجقلمی قنخی بیه جکله طوبوررسن
قوالله آج فلان اولادیک و خاتونکی تعلل ایدر رک کوجیله او یوتدک دیدیکده خدایه عین ایدر مکه
سنی و چوجقلمی و خاتونک صبیانلرینی طوبور یرم دیوب و خاتون صبیانله کلدیکی آند بینه
بیجانغی الوب و کوزندن صافندینی فرسنی ذبح ایدوب و آتش یاقوب و خاتونه برمقدارات و یروب
آتشده طبخ و اولادریکه اطعام ایله دیدی خاتون بشیروب صبیلرینی طوبوریدی و بندخی
اولادری می او یاندیروب یوب و انلری دخی طوبوردم بعده حاتم * والله ان هذا هو اللوم
انا کلون و اهل الصرم حالهم مثل حالکم * یعنی قسم بالله که ایچلرینه بونجه خلق جمع
اولمش اولرک حالی سزک حالکزی یعنی آج اولدیغی خالده سز اکل ایدر مبرک که تحقیق بزم
اشبو حال و صنعمز البته لوم یعنی ماده لوم و طعندر دیوب * ثم اتی الحی بینائینا یقول انهضوا
علیکم بالنار * بعده قبیله سنه خانه بخانه واروب قالفک و آتش جانبته حرکت ایدک دیوجله سنی
دعوت ایدر فی الحال سر اپاناس فرس کبابک اطرافنه جمع اولدقارنده بوخلالده کندیمی کسوه سنه
بورونوب برکارده انلری تماشا ایدوب اشد جوعله جیعان ایکن برلیمه طامعوب اتک اتی غیره
یدردی و صباح اولجه اتک تک و طر نقارندن باشقه برده اثری قالدی دیمشدر اشته بونک کی اخبار
ایشار آناری بسیاردر * اماری ان المال غاد و رانح * و یبقی من المال الاحادیث والذکر * وقد
عم الاقوام لو ان حاتم * اراد ثراء المال کان له وفر * قطعه سی اشعار حاتمندر که زوجه سی
ماریه بی جوده ترغیننده نظم ایتمشدر مالی ای ماریه مال دنیای فانیه کلیمی و در عقب صاوشچی
نسنه در مال کیدر اگر جود ایدر ایسک اثری قالور که ذکر بالخیردر بن مالی خرجه نهی
دست قالور سنده بکاشین و رمزیرا یتون قبائل حاتم یقینا یلورلر که اگر کثرت مال سوداسته
اولیدی اتک و فری یعنی کثرت مال و متاعی اولوردی دیمکدر (مرو یدر که برکون قبائل عربدن
بری عادتاری اوزره طی قبیله سنه غارت قصیدله هجوم ایتدکدر حاتم فرسهنه بزم و مزراغنی الور
و عشرته ندا ایله هجوم ایدنلری مقایله و مقاتله برله بوزوب قاجر و ارقه زدن قووه لر
پوئنده خصمک ایچندن سرکرده لر ای حاتم مزراغکی بکاهبه ایت دیدکده فی الحال اوزرینه
آنوب کبر و دوز حاتم خصمکه سلاح و یرمک نفسی هلاک عرض دکلیدر زیر اسن سلاحسن
قالدک دونوب اوزر بکه حله ایله سنی قتل ایدردی دیوب اعتراض ایلدکدرنده فی الحقیقه اشبو
اعتراضکنز وارددر لکن بکاهبه ایله دین کیمسه نک جوابی ندر دیو اعتراضه جواب ویرمشدر
یعنی خصم مزراغکی و یردیدی بن جلتم اقتضا سنجه رد ایده م و او هنکلمده باشقه شئی
دوشنه مبوب و یرمکه مجبورم دیمکی استدی (تحدیدر حاتم وفات ایلدکده قبیله سی مام عظیم
ایدر لر قنداشی قومه حزن ایتیک بن حاتمک لابون قرن داشی دکلیم سماحتده خلقی اولورم دیو
ادعا ایلدکده والده سی هیسات والله که سنک خلقتمکله حاتمک خلقتی پینده فرق عظیم وارددر
زیرا حاتمکی تولید ایلدیکده بدی کون قدر همجواردن برینک طفلنه مام مک برینی و یرمدیکه
وصی دیگره کندوی شریک ایتدیکه سودیمی ایچمدی سن ایسه نمم مک برینی امر دیگرینی

الکله طوبوب آخردن قسقاقر ایدک سن زرده اتک درجه سی زرده دیدی (حاتمک مرثیه سنده
نظم اوانسان اشعاردندر * یعیش الندی ماعاش حاتم طی * وان مات قامت للسجاء ماتم * معنای
یت حاتم طی حیاته اولد بجه ندی یعنی سخا و بذل یشار اگر حاتم وفات ایدر ایسه جود و سخا
ایچون مام قائم اولور یعنی ندی دخی عالمدن کیدر دیمکدر (صاحب المستطرف دیر که قبیله
طیبه عرب کلبه نباح و صوبیله اضیاف و بولنی غائب ایتمش غربا و باشای سیبلی جلب ایلدیکچون
داعی الضمیر و متم النعم و مشید الذکر سمیه ایتمشدر و مسافر نوازغه شولکونه دقتلری وارددر که
برداشتداد یولوب مسافره دلالت ایچون مرتفع برزه یاقدقتلری آتشک ایفادینه روز کار مانع
اولدیغی هنکلمده یولچیلر خیمه لرینی و قریه لرینی یولسون دیو اطراف قبائله کلابری تفریق
ایدوب یریر و غارلرندن قازقلره ربط ایله براغورلر ایتمش تاکه کلاب توحش ایله اور دکلرند
یوللرینی غائب ایدنلر سسلرینی ایشیدوب خیامی بوله لر (قلت) صاحب المستطرف ضمیری
* الضیف الغریب * دیو تفسیر ایتشد (وقاموسده اضمرت الارض الرجل غیبه اما بسفر
اویموت دیو یازیلان عبارته تفسیر مرقومی تأیید ایدر لکن ترجمه معلومه ده داعی الضمیر
طائفه عرب جود و سخایه محبت ایدر لر ایدی حتی یشلرند کلبه داعی الظهیر سمیه ایدر لر ایدی
ظهیرک برمعنانه ده مسافر غریبدر دیو معنی و یرلشدر بومعنی لغاتده و ارایسه نه کوزل تبع
یوریله (وینته صاحب المستطرف دیر که اجواد و کرما و اریاب سماحت و سخیا نک ذکر
و مدایحند آتار و اوصافلرند حکایات و اخبار اکثر من ان تحصر و اشهر من ان تذکر
(ذکر و بیان ایلدیکم مقداره اهل درایت کفایت و اریاب فطانتیه عبرت حاصلدر) فی الحقیقه
صفت سماحت و سبله عز دین و دنیا و ذریعه وصول مراتب عباد در دنیا الی الابد مساعده
و بقای محال و اموال و دولت و جاه و ثروت ازمدنده قرین زوال اولوب شاعریک * و لاشی * تدوم
فکن حدیثا * جبل الذکر قالدنیا حدیث * قوی منطوقنجه دهرده کرک حسن و کرک قبیح
ذکر دن غیره برنسنه باقی اولدیغندن همان عاقل اولان فرصت عمر و مساعده دنیا و نفوذ امر
الده ایکن خیرات و حسنات و اعمال صالحا تلرندن ناشی ذکر بالخیر و رحلتله یاد اولتان صلحا
و کرمای اسلاف کی نفسنه ذخیره آخرت و بقای محمدت تحصیل و تدارک ایدر زیر یلور سنکه دنیاده
اکل اولتان بونده فانی و یریلان معاد باقی و ترک اولتان عدو ایچوندر ارتق یولردن
برینی اختیار ایتک محول عهده درایتکدر و السلام و فقنا الله تعالی الی الخیر فی الدارین

الباب الرابع والثلاثون

اشبو اوتوزدر دخی باب بخل و شحک و بخلا و اخبارلر نک ذکر و یاننده در (بقول اسعد الفقیر) آیات
قرآنییه و احادیث نبویه موجبلر نجه اخلاق ذمیمه دن اولان بخل سخاک ضدی و شح بخل غلیظ یعنی
شدیددر و بخلی شرعا واجب و مروه مناسب اولان شئی قادرایکن ایتامک ایله تعریف ایتمشدر و بالجمله
مرو نک بر حدم معنی اولوب طبع سلیمه محولدر و بخلک اسبابی اوچدر بری فقر و احتیاجدن قورققی
دیگری مالی غلو و افراط اوزره سومک آخری حرص نفس سبیلله غیره خیرک وصولنی استمامکدر
امام غزالی قدس سره حضرتلری حب ماله سبب ایکیدر بری طول امله مقارن اوله رق مشتهیات
و مستلذاته و دیگری عین ماله محبتدر دیمشدر فی الحقیقه برکیمسه کندینه اوزون عمر تقدیر ایدوب
مدت عمرنده مشتهیات نفسدن تلذذ ایتک استهسه مشتهیاتک وصولنه سبب اولان ماله محبت ایدر
اولادک بقاسنی امل دخی حب ماله سبب و حرص ادخاره عتدر (اهل شرع و عقلک بیانشجه
علاج بخل و خست شوطریقله اولور که چونکه بخل اسبابدن بریسی بلکه اصلی حب مالدر

و حب مالك سبيلی دخی بر متوال محرر طول امل و حب مشتهیات پس علاج بالزند
قاعده منجه علاج حب مشتهیات آرزو شسته قناعت تحصیل و علاج طول امل تذکر موت اقران
و همسال و تفکر مفارقت آشنا و احباب ایل اولور که بونلر یعنی بریری ارقه سنده اولوب کیدنلر
بو قدر زحمتله جمع ایندکری اموالی خواه و ناخواه ترک ایدوب بقالینه سبب اولیه رق مالربنی
غیریلر تصرف و کندیلری حب دنیا ایل تراب اینجده نأسفده در اولاد اینچون حرص و بخل ایسه
غایت حیا قدر * و مامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها * مدلول شریفیجده خدای
پروردگار کافه ذوی الارواحک رزقنی تقدیر ایش و نیجه کیمسه پدر و مادرندن بر حبه میراث
یجما شیکن و نیجه کیمسه یه دخی مال بسیار وضعه و عقار قالمشیکن اوصاحب ثروت و سامان
و بومبتلای فقر بیایان اولشدر ارتق وارثه مال صاقلق زهی خیال باطل و اومقوله مقوللر بر حال
جاهلدر تنکیم بو معنایی خواجه حافظ شیرازی لسان عا شفا نه اوزره * خزینه داری و میراث
خوار کان کفرست * بقول مطرب و ساقی بفتوی دف و فی * بیننده بیان ایشدر هله عین مالی
س و ب زکات فرض و صدقه دن بر حبه و یرمه رک قوری نان و ینیر ایله مطلقا و علی الخصوص
بیرلکده اکتفا برله وارث مبغوضنه انتقال ایدر در دیله جان فکار و متغیرلی ضرب مثل روزگار
اولان الحقلر فکر ی نیدیکی بیلنر بونلر مسلوب العقل والشعور سعادتن دور بر طاق شقاوت
قریندر اکر بومقوله ل دنیاده مشتهیاتدن نفسیه احب والذاولان عین مال اولوب مال ایله
تحصیل اولنه جق سائر مشتهیات دکلدر دیرلر ایسه بودخی غایت جهالتدر زرا مال ایله وصول
مستلذات اولمادیغی صورتده زرا ایله حجر و جوهر ایله مدرک نه فرقی وارد و بوندن ایلرو
شقاوت نیجه اولور که دنیاده فقر اکی محنت و آخرتده مالدار حسابی عذاب چکه صر فسر
بالکثر جمعه تلذذ نجاسات و جیفه کلابدن تمتع و تلذذ کیدر اعاذنا الله تعالى من هذه الخصلة
الذمومة انتهى (صاحب مستطرف رجه الله تعالى اشبو بخل بابنک اولنه ذم بخنده اولان
* الذين یخولون و یأمرون الناس بالبخل و یکتبون ما آتیهم الله من فضله و اعتدنا للکافرین
عذابا مهینا * آیت جلیله سیله تصدیرا ایشدر که مفهوم شریفی بیضاوی بیانجه شول
کیمسه که الله تعالی کندورله اعطا و انعام ایلدیکی هر نعمته شیخ و بخل و ناسه دخی مالربنی
بخل و اخفا ایله امر و ترغیب ایدرلر و دخی الله تعالی فضل و کرمدن احسان ایلدیکی کرک غنا
و یسار و کرکسه علم شریفی یا خود کتب منزله سابقه ده اولان صفت محمد علیه الصلاة
و السلامی کتم ایدرلر و انلر که اشبو صفت ذمیه ایله متصف اولمیرله نعم الهیهی کافرلر در
نعمت الهیهیه بخل و اخفا ایله اهانت ایتدکری کبی دار آخرتده انلر اهانت ایدیچی عذابی
اعداد و احضار ایلدم دیمکدر (یهود مرود دن بر طائفه انصار کرامه یعنی اهل مدینه به
نصیحت بوللر و اموالکری اتفاق ایتیک زرا بزاوردیکره فقر کلکدن خوف ایدر و زید کارنده یا خود
صفت رسالتناهی کتم ایدنلر حقنده نازل اولدیغی انوار تنزیل بیضاویده محرر در (رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمر حضرتلری (ایاکم والشح فان الشح اهلك من کان قبلکم)
یورمشدر که مال شریفی ای اتم شحدن صاقلک زرا شیخ سز دن مقدم کلان امدن بخلای
اهلاک ایتدی دیمکدر (قلت) شراح حدیث زرا شحک سبی حق تعالی به سوء ظنر دیو
تعلیل ایشدر در اشبو حدیث شریف عقیبة بن عامر جهنی رضی الله تعالی عنهدن مر و یا
صحیحین بخاری و مسلم و ترمذیده اولدیغی متن شریفی دخی (ایاکم والشح فانما هلاک
من کان قبلکم بالشح امرهم بالبخل فخلوا و امرهم بالقطیعة ففطعوا و امرهم بالنجور فنجروا)
اوله رق جامع صغیرده مذکور و مسطور در (وینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

افندیمر دن (البخل جامع مساوی العیوب و هو زمام بقادیه الی کل سوء) حدیثی دخی مرویدر
دعای حدیب شریف بخل مساوی عیوبک جمله سنی جاءدر وصف بخل بر زمامدر که هر
کتولکه انکله قود اولنور (عربن عبدالعزیز حضرتلر بنک همسیره لری ام البنین * افی لبخل
لو کان قبضا ما لبسته اوکان طریقا ما سلکته * دیو بخلی ذم و قدح ایشدر که بونک ذکر
معنایله سبقت و کذر ایش و نه کوزل یورمشدر علیهما الرضوان (میان عربده مشهور
و معروف اولان بخلا درندر که خطیئه و حید الارقط و ابوالاسود الدبلی و خالد بن صفواندن
عبازندر (قلت) خطیئه خاتک ضمی و طاک قحی و یانک سکونی و همزه نک قحیه در همزه سی
یایه قلب و یالر بر یرینه ادغامله بالشدید خطیه او قومده جائزدر و ابوالاسود آری ظالم و باباسی
عرو در غن و زنده اولان دئل قبیله سنه منسوب او اوب دالک ضمی ایله دؤل قبیله سندن
دکلدر و حیدک باباسی مالک در و بولر شاعرلر در (اما خطیئک بخنده حالی بوندن قیاس
اوانه که برکون قیوسی اشکنده اند و عصاسی اولدیغی حالد و اوطورر ایکن بری کلوب بن
مسافرم دیدکده عصاسنه اشارت برله بن بعصایی مسافرلک طو بوقلرینه اورمق اینچون اعداد
و آماده ایشلم دیو اسئقال ایلدی (اما حید الارقط خانه سنه مسافر کلجه خوش کلامله
هجو ایدردی از قضا بر کلان بر دخی کلامکه توبه ایدر ایدی برکون خانه سنه مسافرلر کلوب
نه حال ایسه بر مقدار خرما و یردی کتد کترنده هجو و باشلوب آج کوزلیر خرما بی
چکر دکلریدلر دیمشدر (اما ابوالاسود بر سائل و فقیره نادره دن اوله رق کوجه بر عدد خرما
و بر دکه فقیر مر قوم طرفادن اولغله دعا سنده الله تعالی جئننده سکاده بونک مثلی یعنی بر عدد
خرما نصب ایلسون دیمشدر (بخل مر قوم کر بر مسا کین و فقرایه اموالرد و اطاعت ایتدن
یعنی هر بر طلب ایدنه بدل اموال ایتسک ایدی حالمز انلر دن کونی افقر اولور دق دیدی (اما خالد
ابن صفوان یدینه الحقه کبر دکه ایجه ای عبار نیجه بر کیدر و طواف ایدر و اوچار سن یعنی خاتک
النده طولار شور سن ارتق سنی یتاغکده اوزون اوزادی یا تورهیم دیو صند و فقه وضع و کلیدر
ایدی (برکون کندویه مالک عربض و کثیر ایکن نیچون اتفاق ایترسن دیو اعتراض ایدنلره
دهر مالدن اعرض یعنی دینا دخی اوسع و اوزوندن دیو جواب و یرردیکه طول امل دیمکدر
(بعض شعرا بخلک و امساک مالک ذمند * و هبنی جمعت المال ثم خزنته * و حانت و فاتی هل
ازاد به عمرا * اذا اخترن المال البخل فانه * سبور نه هما و یعقبه وزرا * قطعه سنی نظم
ایشدر که مالی بنی صای و فرض و حساب ایله که مالی جمع اید و ب صکره مخزون یعنی حفظ
و امساک ایش اولیم لکن وفاتم قریب اولدیغی حالد اول مال مخزون ایله عجبا عمرم زیاده
قلنوری یعنی مال عمری آرتیز وفاتده سی اولماز ایدمی بخل ایله متصف اولان کیمسه مالی حفظ
ایتدیکی وقتده عمر بنی زیاده ایدمه میه جکدن فضل اکا البیه اول مال محفوظ دنیاده افتراقیه
و عقباد و زریله هم و غم و کدر ابراث و تعقیب ایدر دیمکدر (اسعد فقیر دیر که هانک قحی
و حرق بالک سکونیه هب لفظی لغته احسب یعنی صای معنایله در هب زیاده منطلقا دیرلر که
زیدی سن کیدیچی صای دیمکدر که ایکی مفعوله تعدی ایدر و بوندن ماضی و مستقبل کلز
اول قطعه ده اولان و او عاطفه اولغله شعر مذکورک اولی اولدیغی اشرا بایدر * لکن ومن
الغرائب ایضا یعنی ترجمه معلومه ده هب لفظی و هب و هبه دن حساب و تصرفات ناشینده
اولنوب ترجمه قطعه ده (معنای قطعه سیدم بکا هیه ایلدی ده جمع مال اید و ب صکره
خزیننه تدارک ایلدم و وفاتم قریب اولدی اول مال ایله عمریمی زیاده اید و یلوریم البیه
زیاده ممکن دکلدر مال بخیل زیاده اولدیغی زمان تحقیق کله جکده هم و حزنی مور

و مؤدی اولغله وزر و گاهیدہ تعقب ایدر دیمشدر هذا و کن من الصابر
 * و استاذن بحظه علی صدیق له بخیل فقیل هو محموم فقال کلوا بین یدیه حتی یغرق * یعنی
 طرفا دن اولان بحظه تک بر بخیل دوستی اولوب بر کون زیارتی اسنیدان ایدر محمومدر دیو خبر
 و برد کلرندہ باندہ اکل طعام ایدک تا کہ ترلیہ دیواسطظراف ایشدر (قلت) اگر تناول اولنه جی
 اقتضای قرینہ حالہ ایلہ کند و طعماندن اکل ایدک دیمک اولدینی کی دیگر لک طعمانی
 باندہ یک دیمک دخی محمومدر کہ بو صورتہ بخشدن ایلر اولان لثامته ابتلاستی اقتضا و علی
 کلا التقديرین اکل مذکور دن نفسنه انفعال کله جکی اشوبنا و رو انفعالن دن ناشی ترلیہ جکی
 در کار و جایہ ترلیمک دخی علاج اولدینی اشکار در دیمک مراد بحظه بلاغت نهاد در
 روح الله تعالى روحه (ومن محاسن الترجمة المعلومه بحظه تک بخیل بر دوستی محموم اولدقده
 دیگر احبابنه ترلیور عجبانہ علاج و مداوات ایلک دیہرک افادہ ایلدکده بعض احبابی مریض کال
 شمع و بخل ایلہ اتصافی حبیلہ کوزی کورہرک اطعمہ سندن اکل و تناول ایدکده کدر و اضطرار بندن
 عرق ریز اولور سائر علاج و دوا یہ حاجت بوقدر دیدی انتهی (فهذه انموذج محاسن تلك الترجمة
) اسعد فقیر دیگر کہ ابن خلکان بیانجہ بحظه جیمک قحی و حاء مهمله نک سکونی و طاء مهمله نک
 قحی و آخرندہ ناء ایلہ بر مکی خاندانندن ظریف موی ایلہ احد بن جعفر بن موسی بن یحیی
 ابن خالد بن برمک لقییدر کہ آل عباسدن عبداللہ بن معتز تلغیب ایشدر (ابن ابی فتن نام شاعر
 نفسہ یا خود کندوی جوودہ لوم ایش اولان زوجه سنہ خطا باذم بخلدہ * ذریبی و اتلافی لالی
 قاتی * احب من الاخلاق ما هو اجل * وان احق الناس باللوم شاعر * بلوم علی البخل
 الرجال فبخل * قطعه سنی نظم ایشدر کہ مالی بنی اتلاف ماللہ کندی حالہ ترک ایت بن
 اخلاق دن کوزل اولانی سورم ز بر این شاعر اجودم شہرای حققی اصحاب طباع سلیمہ دن اولمریلہ
 بخلی لوم ایدر اگر شاعر خلقی بخل اوزرہ لوم ایدر کن کندیلری بخل ایشہ سائر بخیلاردن زیادہ
 لومہ احق اولور دیمکدر (مشاہیر بخلادن بری دخی عمر بن یزید اسدی نام کیمہ ایدی بردقہ
 کندویہ قولج علی اصابت ایتکلہ طیب دهن کثیر ایلہ احتقان ایدر فضلاتی ابریزہ ظهور
 ایتدکده غلامتہ جفن باغی ابریزدن آل * واسرج بہ * یعنی قندیله قوللان دیدی (قلت) اول
 بخلہ کورہ * و اطبخ بہ * دیمدکی جای تجبدر (صاحب مستطرف ثانی خلقای آل عباس
 منصور علیہ رجة الرب الغفوری شدید البخل ایدی دیواسبو بخلا باندہ دہ ذکر ایلہ اشو حکایہ سنی
 یازمشدر یعنی مشار الیہ حجه عازم ایکن تخرواتی چکن کیمہ بر شاعرک * اگر بین حاجیہ
 نورہ * یزینہ حیاوہ و خیرہ * و مسکہ یشو بہ کافورہ * اذا تعدی رفعت ستورہ * قطعه سبلہ
 حدی یعنی آغازہ ایتدکده کہ مالی حبیبک ایکی قاشی ارا سنده اولان نوری کندی یہ یاضلق
 و رونق و بردی حبا و خیر کندی یہ زینت و براد ایدینی و مسکی کافورینہ یعنی صابجی روی
 و کردنی بیاضنہ فارشدینی حالہ وقتا کہ بوصفته ظهور ایلہ مستور قلمز یعنی حسنی داستان
 عالم اولور دیمک کیدر چون منصور بو آغازہ بی استماع ایتدکده حظندن طربہ کلوب حتی
 ایغبلہ محملہ ضرب ایدرک اصول طوندی و حاجی ربیعہ حدی سنجہ یعنی محملکشدہ یارم درہم
 و بر دیواسر ایلدی محملکش تعریضا یا امیر المؤمنین یارم درہم پیوردیکز بن امویہ دن هشامہ
 بر کرہ بولده آغازہ ایشدیم بکا اوتوزیک درہم بخش ایتدی دیمک منصور غضبہ کلوب
 سنیت مال مسلیدن اوتوزیک درہمی الدک ای ربیع بر میا شرتعین ایلہ بونا کسدن مبالغ
 مر قومی تحصیل ایلسون پیورمشدر ربیع موی الہ بن فی الجبال آتندن اینوب وزمین بوس اولوب
 استرحام ایدرک کوجلہ محملکشک ایاہ و زہابیدہ بلاجرہ آغازہ ایدرک دومہ چیمک شرطلہ

صوحنی و مبلغی عفو ایتدردم دیمشدر (بقول اسعد الفقیر او اخرجندہ نابجا برلہ بدل و تلف خزینہ
 ایدن امویہ اوزرینہ عدل و اقتصاد اوزرہ ظہور ایدن عباسیہ تک ایکنجہسی اولغله منصور
 مشار الیہ بعض سفہا بخل صفتی اسناد ایدوب بو صفتدن ایچون دوانق و ابوالدوانق ایلہ
 تلغیب اولمشدر دیمش ایشہ دہ مسار الیہک محملہ و ارباب فضل و کمالہ و بر دیک عطا یای
 جسمہ نک مثلی کندولرندن مقدم بر خلیفہ نک اعطا ایتدیک ثابت و لقبہ مذکورہ سبب عمال و پیودہ لک
 حسابندہ تدبیر یعنی دقتی یا خود کوفہ خندقی مصارفیچون ہر احد دن بردانق الدینی اولہ ولہو
 و طربہ تارک و علم و ادبہ صاحب بہرہ متدین و فصیح و کلیلہ و دمنہ و اقلیدس کی سریانہ و نجمیہ دہ
 اولان کتب ایتدہ عربی بہ نقل و ترجمہ ایتدیرن و تدوین علومہ لطیفہ علمانی ترغیب ایدن ذات
 اولدینی ثقات مورخین بحر بر ایشدر فقط امام اعظمہ قضای قبول پیورمدقلر یچون حبس
 و ازدرایہ تصدی ایش ایشہ دہ اکا دخی نداملہ نأسف و بکا ایلدیک مصر حدر و دائق سدس
 درہمدر انتهی (بلغادن ابو العناہیہ ایلہ مروان بن ابی حفصہ دخی صفت بخلدہ ضرب
 مثل اولان طاقدن ایش مروان موی الیہک احوالندندر کہ مہدی خلیفہ بکا یوزیک درہم
 بخش ایشیدی درہم مز بورہ بی وزن وعدایتدیکمہ بر درہم زیادہ چقمقلہ اول درہمہ لخم آلوب
 یش ایدم عمرمدہ اندن زیادہ برنسہ یہ مسرور اولمادم دیمشدر (موی الیہ برکون بر درہمک
 ات آلوب طنجرہ یہ وضع ایلش اوخلالده احبابندن بری طعمانہ دعوت ایلش فی الحال ناخنہ
 اتی طنجرہ دن چقماروب ایکی دانق نقصانیلہ ینہ قصابہ رد ایتدکده قصاب طرفادن اولغله
 او حاشلمش اتی چنگالہ اصوب ایہا الناس بومر و انک ایتد رباقلک دیوندا ایلہ خندہ فرما اولمشدر
) کونلردہ برکون تفرج کان خارج بغدادہ چیقوب کزرن براعرا یہ خاتون کار بغداد دہ
 اولان خانہ سندہ مروانی اطعام ایدر مروان کال کرمندن خاتونہ اگر خلیفہ حضرتلری
 بو کونلردہ بکا اون یک درہم گرم ایلر ایشہ بر درہمی سکا و بر پریم دیمش یعنی خلیفہ کبشہ سندن
 معناسی انجی اون یکدہ بر حسابجہ وعدہ جسارت ایش بونک اوزرینہ امیر المؤمنین یش یک درہم
 احسان ایتکلہ خاتونہ درت دانق و پرہش (قلت) وعدہ سابقیدی درہمی کوسترمش ایکن
 یش یکدہ کوجلہ اون یکدہ وعدی اولان بر درہمدن ایکی سدس نقصان و پرہش (قلت) ذکر
 اولنان ابو العناہیہ ابو اسحق ایلہ مکنی اسمہ بل بن قاسم بن سدید بن کسان عزیزر ہجرتک
 یوز اوتوزندہ حجازدہ طوغمشدر و ساکن اولدینی بغداد دہ ایکوز اون برسانی جادی الاخرہ نک
 یکرمی ایکنجی اثین کونی و قائلہ نھر عبسی قرینہ دفن اولمش بشار و ابونواس کی مولدینک
 مقدملرین بر شاعر بلغدیر تجا و زلالہ تعالی عن قصورنا (صاحب المستطرف دیگر کہ اهل مرو بخل ایلہ
 موصوفلر اولوب حتی بالمرافقہ یولہ چیقوب بر مرحلہ یہ وار دقلرندہ ہر پر لری الدینی برقطعہ
 لخمی ایلرہ طاقوب برقدردہ یعنی طنجرہ یہ قور و بشنجیہ قدر طنجرہ تک باشتہ جع اولوب اییک
 او جونی طونارلر و طنج اولدقده چقاروب اتلرین یکانہ پرلر و صوحنی اوچلک ایلہ علی السویہ
 بنلرندہ اقسام ایدرلر ایش (قلت) بلدہ مذکورہ مروان الشاہیمان دیمکلہ معروف اقلیم رابعدن
 اولہ رق خراساندہ بر بلدہ قدیمہ در طهموریک بناسندن اولدینی منقولدر بو بلدہ یہ نسبتدہ
 مروزی دینور * و قبل لیخیل من اشجع الناس قال من سمع وقع اضراس علی طعامہ ولا تشق
 مرارہ * یعنی بر بخیلہ ناسک زیادہ شجیع و بہادری کیدر دیو صورلدقده طعامک اوزرینہ
 خلطک دیشلری دوشدیکنی یعنی دشارک طاقدیسنی ایشیدوبدہ اودی قومبان یکیتدر دیمشدر
 * و قبل لبعضہم اما یکسوک محمد بن یحیی فقال واللہ لوکان لہ یتا عملوا ابرا و جاء یعقوب ومعہ
 الانبیاء شفعا والملائکۃ ضننا یتستعمرنہ ابرۃ لیخبط بها فیص یوسف الذی قدہ من در ما عارہ

ایاها فکف یکسونی * یعنی ادب بدن برینه کروزه اخسادن اولان محمد بن یحیی سکا کسوه
بخش ایلمی دیند کده قسم بالله ایله اگر یحیایک اکنه ایله طولو پراوطه سی اولسه وحضرت
یعقوب علیه السلام یانلرندہ جمیع انبیاء علیهم الصلاۃ والسلامی رجایلو وجله ملائکه کرام
کفیل وضامنرا ولد قری حالدہ کلوب نجل جیلاری حضرت یوسف علیه السلام پیراهن
یاکنک آردا تکندن زلیخانک چکمسبله شق اولان محل دیک ایچون عاریت براکنه ایسته سه
اعاره ایتمه چکی ظاهرا یکن بکانه کفیله کسوه ویردیو اغراقده بلاغت کوسر مشدر (اشبو
معنایی بر شاعر بلغ اخذ ایله بعض بخلا هجوئد * لوان دارک انبتک واحلثت * ابرا
یضیق بهافناه المنزل * واثک یوسف یستعرب ابره * لیخط قد فیصه لم تفعل * قطعه سنی
نظم ایتمدر که مالی سن اول کونه خسبس ودی سنکه اگر خانه ک سکا اکنه بنوروب حولسنه
وارنجیه دک اکنه ایله طولد یروب باصه جق بر قالمسه بویه ابکن حضرت یوسف علیه السلام
قبض پاکتی دک ایچون سندن بر طریق عاریت براکنه طلب یورسه اول نی کریمه ویرمن سن
دیمکدر (متنی مشهور دخی درجه ستر یخیل ایدی بر کیمسه موی الیهی قصیده ایله مدح ایتد کده
ای ناظم قصیده که بدن نه مقدار جائزه مامل ایدرسن دیو صور اولدخی اون التون دید کده متنی
* والله لوندفت قطن الارض بقوس السماء علی اجنحة الملائكة مادفعت لك دانقا * یعنی حقه
قسم ایدر مکه روی زمینده نابت اولان پنبه لری قوس آسمان ایله جله ملکک قنادزی اوزرنده
آتوب یا یسک یعنی کما وکیفا نهایت بلاغتده نظم مدایخ ایتسک اشبوهزیکک مقابلنده سکا
پردائق دخی ویرم دیمکدر (قلت) متنی هله سخنی متاعنه خریدار بولوب تعبس ایتس اگر
کندوخوینده اولان کسانه عرض قصائد ایتس اولیدی آجلغندن هلاک اولوردی (وزمه
اخسادن پری دخی بلغادن سهل بن هاروند شرادر دعبل حزامی نقل ایتد که سهل خانه سنه
برکون وارشدیم آجلغندن جانی چیقمنه باقلشچیه قدر و آفرمدت قصدا اوطوردم باقدیکه
کتبورم ناچار غلامنه اوشاق غدامزی نیچون کتورم یورسن دیو کو یا طارلدی غلام دخی قصه
ایچند ه پشمش بر خروس کتوروب اوکنه قویدی خروسه باقوب براز تأملد نصکره خروسک
باشنی نه یایدک دیو صور دی غلام دخی آندم دینجه سهل والله بن ایقار بنی یله آتغه راضی دکل
ایکن باشنی آتغه نیچه راضی اولهیم بازق سکا تریه م هبا اولمش خروسک باشنده تقد سرف وفضلت
اولد یغنی بطر مین باش رئیس اعضادر خروس اکنه اوتخر خروسک صوتی اولسه کیم اعتبار ایدر
وتبرک اولان ییکی دخی باشده در کوزیله ضرب مثل اولتوب شراب صافک رنگنی اکاکره دوب
* شراب کهین الدیک * دیرل ووجع کلبه په دواء اولان دماغیده باشنده در ویشلرینک نخنده
اولان کلکریزیده لطیف ولیندر ونیجه خاصه لری واردر سن بنی باشنی یز فرض ایتسشن لکن
یاننده بلکه بریان بولنه دیو دوشمکمی هاید باقی نه به آندک ایسه آل کل دیدی غلام آند یغم پری
اونوئدم دیو مین ایتسکن اینامبوب بن آندیغک پری یلورم سن انی فارنکه آندک حسبنا الله وکنی
دیوید دعا ایلدی دیمشدر (صاحب المستطرف ناسده طعامده بخل ومالده جود وبالعکس یعنی مالده
بخل وطعامده جود ایدنلر استماع اولمشدر دیمشدر (حکایه مر واهال پسندن برینک صدرینه
تره منصبه اولغله سعاله یعنی اوکسور که اوغر ابادام شرب بنی صالق ویرلر بهاسنی چوقسنوب
وجه صبری رأی ورجع ایدوب بو حاله براز ایلم اوجوز دوا بولتی در دینه دخی دوشر اشبو
ایتلارده ایکن احباسندن پری کیک صوبی صدره جلا ویرد دیو دلاله وسوق ایتکله الدیروب
وقایادوب ایچد کده صدی آچیلور وقتا که غدا سنی یاننه کتور دکلرنده زوجه سنه بونی شمدی قالدر
اختام طعامی ایدیم وسندخی بعدن اهل بیتزه کیک پیشرز برا کیکک صوبی اشته بنی اوکسور کدن

قورناردی وسینه می تنو بر ایلدی دیمک خاتون * لقد جمع الله لك بهذه الخالة دواء وغدا
فالحمد لله علی النعمة * یعنی سکا اشبوکک هم دواء وهم غدا اولدی همان یدده جد ایله دیمشدر
(قلت) اگر خاتون مرقومه طریقه ایسه بوسوزدن مرادی نعر یضدر همان سن یدده بزه فارشمه
دیمکدر فاما زوجله همشرب ایسه اودخی اخطارینه عمنونه اوله رق کیک چوققلری
وقوجه سی ایله یوب کیده جک اوله جغنی یساندر (قلت) ایضا صاحب قاموس اون کیک
صویا خود طورب صویله طنج اولتوب عقرب صوقد یغنی یه لایه کبی وضع اولسه
صاوشدیر دیمشدر اتمهی (خاقان بن صبیحن مر ویدر که اهل خراسانن بر خسبسک اولده
حسب الاقتضا بر کیمه مسافر اولد یغمده غایت فیله سی ایچمه رقتندیل کتوردی یاننده قندیه
ایب ایله اصلش و بغمش براغاج واریدی بو اغاج ندر دیو صوردم اکنه فیل جیقار یرم دبدی
برخیره ده طوروب کارینر بط تکلی اولسه تولوردی دیدم یاضایع اولورسه دیکر اغاجه محتاج
اولوزر اول ایسه یاغی ایچر اما بو اغاج بر کره ایچمشدر یاغ ضایع اولزدر کین اهل مرودن بر پیر
کلوب اغاجی کورد کده صاحب خانه په اعتراض ایدوب ای فلان سنی بن اهل درایت عد ایدرم
عقل وشعور دن صدمز خله دورایمش سن برشیدن فرار ایدر کین دیکر شیشه دوشمش سن بطر مینسکه
کونش ورور کارا شیدان رطوبتی جذب ایتکله اشبو اغاجدن دخی یاغی جذب اولدخی قندیلدن
دیکر یاغ جذب ایدر بوتک برینه حدیددن مصنوع اولان اکنه قوللنسک اعلی دکلیدی مع ذلك
بذیه فیله دن بر قیل اغاجه صار لقه فیله په نقصان ترتب ایده چکی جائز وواقع دکلیدر دیو بدقیق
وقبلی فرق یارد قدده * ارشدک الله ونفع بک * تحقیق بن مسرفیدن ایتشم بنی سن ارشاد
واکاه ایتدک دیو پیره دعا وئایلدی (هیم بن عدی نقل ایتد که ابی حفصه نک خانه سنه
اهل یمامه دن و طرفای شعرا دن بر رجل مسافرتله نزول ایلد کده ابی حفصه یورک دیو مسافره
پراوطه تخلیه و ازال ایدوب وکند و اطعام خوفندن فرار ایدر مسافر بو حال کورنجه جیقوب
چار سوند طعامنی وضایعنی تدارکله اوطه په کلوب * یا ایها الخارج من بیت * وهار یامن
شده الخوف * ضیفک قد جاء بزاله * فارجع وکن ضیفاً علی الصیف * قطعه بلغه سنی
نظم ایله ابو حفصه په ارسال ایدر مالی ای خانه سندن جیقان وای شدت خوفدن یعنی خوف
اطعام مسافردن حقان مسافرک زادیه کلدی بو صورته قورغمه کل مسافرک اوزرنه
مسافر اول دیمکدر (مارال بیان ابو الاسود دثلی براعربی ایله خرما پر ایدی لکن اعرابی ابو الاسود دن
طاوارنشلی ایدی ابو الاسود اتلوجه خرمانک بر بنی الموق اوزره اتی اوزاند قدده اعرابی قابوب
اغزیننه کورر کین لندن یه دوشد کده فی الحال ابو الاسود شیطانه ترک ایتیم دیوب یوند قدده اعرابی
خبر والله که جبرائیل ومیکائیل علیهما السلام آسمانن اینوب آلا جق اولسه ل انلره دخی
ترک ایترسن دیدی (براعربی خسبس خیمه سنه این بر مسافری * تزلت بدار غیر مطور ورجل بک
غیر مسرور فاقم بعدم وارحل بدم * سجعیه استنقال ایتد که مالی ای مسافر صوسر یه
وقدومه مسرور اولمیان اره ایندک عدمله اقامت وندهله رحلت ایت یعنی یوقلفده اوطوروب
ندامتله کمدن ایسه همان کیمه له مبوب شمیدن کیت دیمکدر (جدونی نام شاعر عظمادن
ابوزراره بنی هجوده * رأیت بازاره قال یوما * لحاجه وفی یده الحسام * لئن وضع الخوان ولاح
شخص * لاخطفن رأسک والسلام * فقال سوی ایک فذاك شیخ * یقبض لبس برده
الکلام * فقام وقال من حق الیه * بیتلم یرد فیه النیام * ابی وابوایی والکلب عندی *
* بمنزله اذا حضر الطعام * وقال له ابن لی یا ابن کلب * علی خبرنی اصادم اوضاع * اذا
حضر الطعام فلاحق * علی - لوالدی ولا ذمام * خافی الارض افعج من خوان * علیه
الخبز تحضر الزحام * ایاتی نظم ایتد که مال ایات بازاره بنی برکون کورد مکه انده

قلیجی اولدیغی حالده حاجبده قیوسنه موکل اولانه خانه مده سفره وضع اولدوقده اگر شخصی ظاهر و حاضر اولورسه قطعاً باشکی کسرم والسلام دیوتنبیه ایلدکده حاجب دخی بدر یکرزدن ماعداسی مرادیکز اولق کرکدر زیر ایدر یکرز بریر بغیضدروا کاسوزم یکمز ذاندردید کده بوززاره حرکت و غصبه کلوب بیت مکرم حقیچون اکا دخی قیامله ادخالنی استه مم پدرم و پدرمک پدری و کلب جله سی طه سام حاضر اولدوقده بیه عندمده بر مزله ورتبه ده در استه مم دیوب و بیه حاجبه خطابا ای کوپک اوغلی اوغلم دخی بویه در اتمکک اوزرنده کور رسم یا ضرب شدید ایدر یا خود غضب ایدرم طعام حاضر اولدوقده بابامک و انامک بیه اوزرنده حقوق و ذمتلری یوقدر یعنی فدا ایدرم و الحاصل اوزرنده نان اولان سفره به خلقت جمع اولسندن اقبج روی ارضده بکار نسنه یوقدر دیدی دیمکدر (قلت) طوغروسی سرمشق نفعی و بهایی و سروری اوله جق مبالغه لی برهجو در (عقلا دیمشدر در که لیم اولان کشیدن قاجار بر مصلحتک اولوب تسویه سنی نیاز ایدر ایستک تفکر یته دقت بر اقبوب همان ابرام اتمک لازمدر زیر تأمل و تفکر ایتدکده لثامت طبری حرکت کلوب بزمز (و بعض شعر بر بخیل و خسبک حقتده * انا با بخبر له حامض * کحل الدراهم فی رفته * اذا ما تنفس حول الخوان * تطایر فی البیت من خفته * قطعه سنی نظم ایتشدر که مالی اول بخیل مسافر لینه بر اکشیش اتمکله کلدی یعنی چیقردی اول نان رقت و اینجه لکنده درهم کیدر که سفره باشنده مسافر نفس الدقه قوش کی اوجار دیمکدر (و شاعر آخر دخی دودمان بخلا حقتده * تراهم خشیة الاضیاف خرسی * یقیون الصلاة بلا اذان * بین نظم ایتدیکه مالی سنی انلری مسافر کلو ر قور قوسندن دلسز اولدقلری و غازی اذانسر قلدقلری حالده کور رسن یعنی خلق شتک وارد دیوب کلو ر خوفیه سسلرینی چبقار مز دیمکدر (بخلا و طعاملرینک هجو بیتی مشتمل ایات آیه اکثر نسخ مستطرفده اولوب بعضی سنده یولند یغندن اسعد فقیر بوجه آتی ذکر ایدر (بی تغلب قبیله سی حقتده جریرک نظم ایتدیکه * * و التغلبی اذا تخنخ للقری * حک استه و مثل الامثال * بیتی اهجادر که مالی تغلب منسوب اولان ناکسه طعام ایچون تخنخ اولندیغی یعنی مسافرک قاری کورلدیکه یا خود مسافر احضار طعامه اشاره یوغازنده اظهار ایلدیکه صوت هنگامده کوتی قاشوب امثال مثل ایدر یعنی مثله یاغلبوب مسافری صاوار دیمک یا خود تخنخ اولندیغی یعنی طعامه تخنخله جاغرلدیغی و فنده باد هوا اولغله اول آج کوزلی مسرور اولوب استنقال خوفندن مسخره لفه و قصه خوانلغه باشلیوب صاحب طعامه صفا بخش اولور دیمک کی کورینور معنای آخری سپرده دوش اهل درایتدر (و بیه قبیله مر قومه هجو بیه جریر * قوم اذا اکلوا اخفوا کلامهم * واستوتفوا من رواج الباب و الدار * بیت دیمشدر که مالی انلر بر قومدر که بیکه باشلدقلرنده سسلرینی اخفا و او طه و خانه لری قبولرینی اغلاقه اهتمام ایدر تا که مسافر کلبه (قال صاحب المستطرف فان هذا من الذي يقول فيه الشاعر * قوم اذا استنج الضیفان کلبهم * قالوا الامهم بولی علی النار * یعنی صاحب المستطرف اشبو * قوم اذا اکلوا الخ * بیت قوم مر قوم هجو بیه شاعر دیکرک * قوم اذا استنج الخ * بیتدن اشاغیدر دیوب بواهی اولدیغی ذکر مالی انلر بر قومدر که کلبلری مسافرک قدومنی سزوب اوردیکه و فنده انالرینه قالقبوب ناره تبول ایله یعنی بولکله سیوند درلر تا که مسافر دخانی یا خود شعله بی کوروب خانه لینه نازل اولیه (قلت) بهاء عاملی دخی کشکولنده اهجا بیت قاته العرب قول الاخطل دیوب ناظمی یلدر مشدر و تلمای دخی * فضیقت فرجها بخلا یبولتها * فلا تبول لهم الامقدار * بیتدر و مفهومی دخی و قنا که انالرینه بولی علی النار ایله امر ایتدکارنده اول قاری دخی بولی تلف اولسون دیو فرجی صیقوب مقدار قلیل

تبول ایلر دیمکدر دفاتر ادبیه تک بعضنده * قامت تقطره خوفا تضیعه * ولا تنزله الامقدار * یا زیلودر (و شارح لامیه العجم صفدی دیر که بوهجو اون برعی مشتملدر (اولکبسی مسافره بر نسنه و بر مامک (ایکنجبسی نارلری شویله آزیقارلر ایشکه بول قلیل مر آه ایله سیونسی ممکن ایش (اوجنجبسی خدمتی طوما مقکه انالرینه ایشلرینی کوردیرلر ایش (در دنجبسی تبیل اشخاص ایشلر که امورلرینی انالری کورر ایش (بشجیبسی عاق ایشلر که انالرینه حرمت ایتیب خدمت ایتدیرلر ایش (النجبسی ادبسنلر ایشکه کرام ناسک اونانه جفی خطاب ایله انالرینه مخاطبه ایدرلر ایش (دنجبسی اوجاقلری ممشاری ایشکه انالرینه ناره تبول ایت دیوب ناره قالدی دیمشدر لکن صفدی تک بویدنجی معنای برار صو کورر قندبر (سکرنجبسی زیاده قور قاقلر ایشکه او بو بو حبس خفی بی اوزاقدن ایشیدرلر ایش (طفوزنجبسی مردار مزاجی ایشلر که ناره واقع اولان بولک رایحه کر بیه سندن متا ذی اولما زلر ایش (اوننجبسی انالرینی مقدار یسر بول ایشله انالمری و وقت حاجتده قوللمق اوزره ادخار ایتدملری برکونه جبردر که هر کس اختیار یله حبس بول ایده مز (اون برنجبسی بخلد افراطلریکه آتش سیوند مکه صودخی صرف ایده مزلر ایش (اون ایکنجبسی اشبو و ضعلریله بجوسک علی زعمهم عبادت ایتدکری ناره تبول ایله عربیه بجوسک عداوت و حقدلرینی دعوت ایله اهل اضراردن اولمایدر (اسعد فقیر دیر که تأمل اولنسه هجو مذکورده بر قاج معایب استفاده سی دخی اوله ییلور (و بر بخلی خانه سنده بیتوت ایدن شاعر * فبتنا کاً نایتنهم اهل ماتم * علی میت مستودع بطن ملحد * یحدث بعضا بعضا بمصابه * و بامر بعضا بعضا بالجلد * قولانی نظم ایتشدر یعنی بزخسبسلر خانه سنده بیتوت ایلدیکه زده ایچلرنده لحده قولش میتک اهل ماتمی کی اولدوقکه کاه بعضمز بعضمز مصابی تحذیر ایدر یعنی مصائب سوبلشدک و کاه بر بریمز تجلد ایله دیو امر ایلدک دیمکدر که خواسی اورتو دوشک و بیه جک و خانه ماتم کی یونلره باقه جق دخی یوغدی دیمکدر (قلت) ایضا منبر و زننده مجلد عادت عرب اوزره موتایه اغلیجی قازیلرک یوزلرینی شدله چار دقلری دری پارچه سیدر تجلد اول دری بی صحیه ایله یوزینه اورمقدر تجلد دیکر معنای دخی ایهام ایدر فلیتأمل (قال آخر * و جیره لاری فی الناس منلهم * اذا بکون لهم عید و افطار * ان یوقدوا یوسعون من دخانهم * و لبس یلبسوا ما تطبخ النار * یعنی خبلی قومشور یز وارد که هنگام اطعام و اکرام اولان رمضان و عیدده اوجاقلرینه یا قدقلری نازک دخانی محله بی طولدیرلر لکن آتشک طبخ ایلدیکه بزه واصل اولماز (شعر دیکر * فصدق ایمانه ان قال مجتهدا * لا و لا غیف فذاك البر من قسمه * فان همت به فاعبث بخبرته * فان موقعها من لجه و دمه * قد کان یحیی لوان غیره * علی جراده کانت علی حرمة * مالی اگر اول بخیل اتمک و چورک حق ایچون دیور نسنه به عین ایدر سه اول سوکندینه اینان اگرانی تکدر مر ادک ایدر بر پارچه نایله اوینه که اول بار داک روح و جسدی مر تبه سنده در حرمن مساحه برله جراده غیبت ایدوب یعنی قصقاندیغی بکاجای نجب او اور جراده جرد قک جعبدر که کرده مغربی اوله رق چورک و اتمک معنایه در (قول دیکر * * له یومان یوم الندی و یوم * یسل السیف فیه من القراب * فاما جوده فعلی نجاب * و اما سیفه فعلی الکلاب * مالی اوزانک یعنی مهجولک ایکی کونی وارد یعنی حالی ایکی به منحصردر بری عطفا و کرم دیکری سیفنی مل ایلدیکه کونلریدر لکن جود و کرمی قبیله ل اوزلرینه و سنی کو بکلر اوزلرینه در یعنی متصف اولدیغی سماحت و حساسی بویه جده در دیمکدر (شعر شاعر آخر * رفعت الی شنهان من صفو فکری * عروسا غدا بطن الکتاب لها صدرا *

* قبلها عشرها وهام بحبها * فلما ذكرت المهر طلقها عشرا * مالى بر طریقه استعاره
 بوجهه در بن بنهان نامنده اولان صاحب تعینه پاکیز کی فکر تمدن نظما یا خود نثار بر مکر معنی
 نظم ایدوب عرض ایلدیکمه کاب بلاغته عنوان اولغه شایاندر اولدخی فی الحال اول امرده کندوبه
 حرف رجا اچدیتمدن باد هوا طایله اون کره بوس و محبت ایلدی یعنی محظوظ اولدی وقتا که اول
 عروس معنائک مهر مجلی ذکر ایتدیکمه ایش اچقه به طایفه صغوبوب طلاق اوچدن
 ایلرودکل ایکن اون کره تطبیق ایلادی یعنی قالدیروب آندی دیمکدر (دیگر * انخل من کلب
 بنی زائده * بخیل بالنج ولو واحد * لوعبر انجر بامواجه * فی لیله مظلمه بارده * و کفه علوه خرد لا *
 * ماسقطت من کفه واحد * یعنی شاعره هجو ایتدیکه شخص بنوزائده قبیله سنک کو بکندن
 زیاده بخیلدر که کلب مذکور اورمه سنه بخل ایدوب بر کره یله اورمه ایش اگر هجو صغوب
 و قرانلق کیچه ده هوا فورته ایکن آوچند خردل دانه لری طولو اولدینی حالدیه بحری کذار
 ایلسه کفندن بردانه خردل دوشیز دیمکدر (قلت) و انخل من کلب * مطلقا ضروب
 امثالنددر بنوزائده به مضاف اولان کلب غالبا مشهور ایش و کلب جودی صوتیدر که مسافره
 جلبه سبب اولور (هجو دیگر * یا قاتانی داره قاعدا * من غیر معنی لا و لافانده * قدمات اضیافک
 من جوعهم * فافرأ علیهم سورة المائده * مالى ای دارنده بی معنی و فائده یعنی بیدره چکی اولیه رق
 او طور دینی حالدیه ساکن اولان ناکس مسافره آجققلرندن اولدی یاری اوزرل بنه سوره مائده
 تلاوت ایله و روحار بنه باغشله دیمکدر (هجو رنگین آخر * نوالک دونه شوک القناد * و خبرک
 کالثریافی البعاد * فلو ابصرت ضیفا فی منام * حرمت المنام الی التاد * مالى ای بخیل سنک
 نوال و طعامک چالی دیکنلرینک ارقه سنه در یعنی سمنه وارلر و خبرک دخی دور اولمقیده
 ثرایلدری کی اوزا قدر اکر رؤیاده مسافر کورر ایش قیامته قدر او بقوی کنبدیکه حرام ایدر
 یعنی کوریم دیو ابو مزسن دیمکدر (قنادا کنه کی دیکنلی بر نوع سخت اغاجدر بر سنه به وصوله
 مانع بولندیقی وقتده * دون ذلک خرط القناد * دیو ضرب مثل اولور خرط صیرمق معنایه در
 (هجو آخر * لانجین لخرزل من یده * فالکوکب التحس یسقی الارض احیانا * مالى شخص
 بخیلک لندن اتمک دوشوب آخری قابوب منتفع اولدیغیچون ندن دوشوردی دیو تعجب اینه زیرا
 کو کب منخوسک بعض وضعی یا غوره دلالت ایدوب ارضی احیانا ایدر دیمکدر انتهی
 تراجم الایات المذکوره (ابن ابی حازم نام شاعر * وقالوا قدمحت فنی کریم * فقلت فکیف لی
 بفتی کریم * بلوت و مرلی خسون حولا * وحسبک بالجر ب من عیلم * فلا احد بعد البوم خیر *
 و لاحد یجود علی عدی * قولنی رجال عصری حقنده دیمشدر مالى بر بنی کریم ما و ایلله
 از قضا مدح ایلدیکمه بلغای عصر مدحی بر بنه دوشوروب بر فتای کریمی مدح ایتدیک
 دیدکلرنده بندخی جوابلرنده فتای کریمه بنم ایچون وصول نه کیفیه اولور که الی سنه در
 بلار * اوغرایه رق روز کاری تجربه ایلدیکمه مجرب امورک خبری سکا تصدیق جهتیه کافیدر
 اول ایامک ایچنده بوم خبرده بولور و فقیره جود ایدر بر احد بولوب صایلدی یعنی اهل خیر
 وجودی بوله مدم دیو جواب و یردم دیمکدر (اهل بخل رؤساسندن و عصری متعینلندن محمد
 ابن جهم بی پروا حال دنائت اشمالی پیانده دیمشدر که فقها و خطباء و بلغا و شعرا و ادبا زمره رندن
 اوزدن جمعا فرق نفر نطوق عرفانک نثر و نظمیه لسان اتحاد و اتفاق ایدوب بنی استهانه
 و استخفاف ایلله ذمی آفاقه نشر خصوصنده سعی بالغ البخلری آملک امل الی و راجبک حقیقه
 رجا و نیازی بکا مد و بسط اولمقدن سوکلیدر دیمشدر (قلت) علیه ما یحب و رضا * اول بخیل
 متفخر * کورشدیکی کیمسه راسته دیککن مقدار دن زیاد * مجلسکرده او طور مغله سربیزی

تصدیع ایلده رز فکر و خوفنده یز استغفالکری بیلیمزه بر اشارت عنایت یورک که همان آتی
 کوردیکم کی قالم دیدکلرنده اکا اشارت غلامه طعام و غذای کتور دیمک اولسون نه زمان
 غذا کلسون دیدیکمه همان کیدک دیو بوق اشارتی بو وجهله جالغه همت یورمش (بوق
 بانک ضمی و واولک سکونیه عربی اوله رق بوری به دیرل (بخلا دن بر شخص اولادینه بکا
 ات آلت و بشیروب کتورک دیمش انلردخی آلوب و بشیروب کتور دکلرنده اولادلرینک کوزلری
 شمدی بزه و یرردیو باقدقلری حالدیه تمامیه زهر لنوب و بیوب اند * ککدن غیری لسته
 قالمز بعد * بن بوککی قنفیکر کوزل برسه اکا و یره حکم دیدکده * بیوک اوغلی باباجغم بن اتی
 بر صورتده امر و یلارمکه قرنجیه برشی قالمز دیدی بکنیوب سن ککک اهل دکلسن دیدی
 اورنا بجه سی شول کونه امهرم و یلارمکه کورنلر ایکی سنه دن قالمش کک ظن ایتسونلر دیدی
 بونی دخی تحسین ایتدی کو چکی ای والد کثیر المحامد بن لایقوله یلایوب و امرم تنظیم
 ایلدیکمه نصره * سحق ایلله سفوف یایوب بو وجهله جله سنی یرم دیدکده * اشته ککک اری
 یعنی سنک آسایری سنسن عرفان و حزنک مزید اوله دعا سیله ککی اول بچه به آتوب بخش
 و احسان یورمش (ذکری سبق ایدن ابوالاسود بخیل بر برده مک برکن بر فقیر اعرابی کلوب
 سلام و یررد سلامند نصره اعرابی به التفات ایتوب بنه یمکه مشغول اولور اعرابی امید انجرار
 لقمه ایلله سوزا چوب بورایه کلورکن خانه کزه اوغرام دیدکده * ابوالاسود واقعا خانه مز
 بولکک اوزرنده واقعدر دیوب اهل و عیالندن استخبار ایتیه رله اککنه خور و یره یوب اعرابی به
 او طور موتور دیمدی اعرابی زوجه کر که ایش دیدکده یلورم او یله در دیدی وضع جل ایلدی
 دیدکده * کبه اولان البته طوغر دیدی ایکن طوغردی دیدکده اول خاتونک اناسی دخی ایکن
 طوغردی یعنی صوبی او یله ایدی دیدی عرب تبشیر دن فائده کورم بجه تکدیر * باشلیوب
 چوجفک بری فوت اولدی دیدکده اصابت اناسی ایکی چوجخی امرزه مزدی دیدی دیگر
 دخی وفات ایلدی دیدکده * قرنداشی فوتند نصره * انک فوقی مناسب اولمش دیدی اناری دخی
 اولدی دیدکده هیچ استغنی بوزمبوب چوجقلرک حزن سبب اولشدر دیدی اعرابی تکدیردن
 دخی سود مند اولمییچق نه کوزل طعامکر وار دیدکده * ابوالاسود روسیا * اشته بندخی انکیچون
 یالکزجه یورم وای اعرابی جهانی باشمه یفسک سکا بر لقمه و یرم هاید * ایشکه دیو طرد
 ایلدی (حکایه) حجاج طرفندن بعض نواحی به اعرابی و بوده نصب اولوب مدت مدیده
 اول ناحیه ده تصرفده اولمش بومامن الانام قبیله سی اعرایلرندن بری زیارتنه کلدکده
 اعرابی به صورت اکرآمده طعام احضار ایدوب اعرابی الی صومردن اول خانه سنک احوالندن
 سؤال ایلله لاقردی به طوتوب اوغلم غیر نه حالدیه در دیدکده * علی مانحب قدملاء الارض رجالا
 ونساء * یعنی استه دیکک کی رفعتده خدم و حشم و دول دوش صاحبدر دیدی ام غیر یعنی
 زوجه م نیجه در دیدکده * صالحه * یعنی صلاح حالدیه در دیدی منزلت نه صوده در دیدکده
 * عامره باهلها * یعنی ساکنلریله معمر در دیدی ایقاع ادلو کو یکم ایومیدر دیدکده * قدملاء
 الحی * نیجا * یعنی قبیله بی اورمه سیله طولدیروب ساغدر دیدی زریق نام دوه م کوزلیدر
 دیدکده * علی مایسره * یعنی سنی مسرور ایدن حال اوزره در یعنی صاغدر دیدکده * همان
 و یو ده جنابی اوشاغنه هنوز اعرابی طاعتدن طعامی قالدیروب اعرابی به ای ناحیه سی مبارک
 و مسعود مسافر ذکر ایلدیکک تبشیراتی اعاده ایدک بر قاندخی محظوظ اوله لم دیدکده * اعرابی
 نه استرسن صور جوانی و یرم دیر و یوده بو دفعه کو بکندن باشلیوب بزم ایقاعک حالی
 نیجه در دیدکده هالک اولدی دیدی سبب هلاکی ندر دیدکده دوه کز زریق ککی بوغاننده

قالی دیدی آی دو م اولدیعی وسیبی ندر دید کده ام عمیرک قبرته کثرت اوزره صوطاشیدینی
سیدن هلاک اولدی دیدی یا اودخی اولدیعی وسیبی نه ایدی دید کده عمیرک کثرت بکا و حزقی
باعث اولدی دیدی یا او جکر کوشه مد کتدیعی وسیبی ندر دید کده نم کتدی و منزله
اوزرینه یقلماسی سبب اولدی دید کده یا خانه مرده می یقلدی دید کده نم دیچک عامل مرقوم
بکایه باشدی بقی کبی اعرابی صحرایوب و طعمای بقیه لبوب تابکلو قارتی طویروب الحمد لله طعمای
تهنیکز ایله بیه مدک لکن نه زیتکزیله بدک دیچک عامل عصا سیله ضربه قالدقد ه اعرابی
فرار ایلدی (بر اعرابیدن محکدر که بر سفر مد بولی غائب ایلوب سر سری کیدر ایدم باده ده
بر اوطه کوروب وارد یعمده صاحب بیت بولمبوب زوج و جبه سی سن کیمسن دیو صورتی
مسافر م دیدیکده اهلا و مرجا یعنی خوش گلدک دیو ا کرام برله بیه جک و ایچک کتوردی
بیوب استراحتده ایکن زوجی کلوب بو کیمدر دیو صورتده خاتون ضیف دید کده حریفه
غضب کلوب لا اهلا و لا مرجا بکا مسافرک لزومی یوقدر دیدیکی کبی همان دابه مه بنوب
شبهنگام یوله روان اولدم و ایتسی کوئی بریت دیگر اعرابی بولوب ایندم بیه صاحب بیت
طشمره ده بولمغله زوجیه سی یانم کلوب کیمسن دیو صورتده مسافر دیدیکده مرأه سابقه
عکسنه لا اهلا و لا مرجا بنم مسافر له نه ایشم وارد دیو استغسال خلالی اوطه صاحبی
کلوب بنی قاریستدن صورت مسافر ایشم دیچک اهلا و مرجا یورک دیه رک اعزاز
وا کرام و احسن طعامه اطعام ایلدی بوشاشک اوزرینه منزل سابقه گذران ایدن حالی
تذکر ایله تبسم ایلدیکده صاحب بیت سبب تبسمی سؤال ایلدی ماجرای بیان ایلدیکده
تعجب ایله زرا دون کیچک اوغرا دیگ ییتده اولان خاتون بنم همشیره م و بوقاری یعنی زوجیه
دونیکی حریفک همشیره سید رهبری افر باسی طبیعتلرینه موافقت ایشمدر دیشمدر (صاحب
مستطرف بویخل یابنده امثال و حکایات کثیره و مشهوره اولمغله ذکر ایتدیکم مقدار ایله اکتفا
اولمیشدر دیوب باب مذکوری بوراده بتور و فی الحقیقه بخل اخلاق ذمه بدن اولمغله کما و کفا
سخا دن بسیار و ساقا و لاحقا حکایه سی اوزون اولوب و اوزایه جفی اشکار درهما جناب رب
کرم منان خوی بد بوی بخل و ثامته ابتلا دن جله بی مصلون ایلمیه آمین یا معین

الباب الخامس والثلاثون

اشبو اوتوز بشنی باب طعام و آدابی و ضیافت و ضیف و مسافر و مضیف یعنی صاحب خانه نک
واکله یعنی او یورک اخباری و بونله مماثل و مشابه اولان شلریاننده در صاحب مستطرف
مطاعده طبعک اباحه سنده اولان یا ایها الذین آمنوا کلووا من طیبات ما رزقناکم
واشکر و الله ان کنتم اياه تعبدون نص جلیلی عنوان باب ایشمدر که مال شریقی
ای مؤمنلر سزه و یردیکمیزک حلالند نیک اگر الله تعالی به عبادت ایدرسه کز حق تعالی به
شکر ایدک که انی سزه و یردی و حلال ایتدی زرا عبادتک تمامی شکر ایله در دیمکدر که لسان
فارسیده ای آنکه گرویده آید بخورید از پاکیزه ها آنچه روزی دادیم شمارا و سپاس گذارید مرا خدا را
اگر هستند که اورا پرستند ایله افاده اولنور (قلت) اشبوات کریمه اولان و اشکروا
امری اباحه ایچون اولوب بلکه وجوب ایچوندر زیر اهر عاقل کند و بی یوقدن وار ایدوب
و کند و به نم جلیله دن صابی به کلمز بونجه احسانی ایدن باری تعالی و تقدس غایت تعظیم
مستحق اولدیغی شک ایچوب جزم برله اول تعظیمی اسانیه و سائر جوارح و اعضا سیله و جواس
یا طیه سیله اظهار و اجرا ایدر (و قال الله تعالی یسئلونک ماذا احل لهم قل احل لکم الطیبات

وما علمتم من الجوارح مکبین قلت مخاطب سید العالم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز در
ومفهوم ترکیبی قننی شی کند و لرینه حلال قلندی دیو سکا سؤال ایدرل جوابلرنده سزه
طیبات و دخی برنجی بهائم و طیر جنسندن اولان حیوانلره تعلیم ایلدیکمیزک حلاله حق تعالی
رسول لسانیه سزه تعلیم ایلدیکی علمدن صیدی تعلیم ایلدیکمیزک معل اولان حیوانلرک صید
ایلدیکری حلال قلندی دی دیمکدر که مفهوم فارسیسی * میسرند ترا که خدایچه چیز حلال
گردانیده شده برای ایشان بکو حلال گردانیده برای شما پاکیزه ها و آنچه آموخته شده آید از سکان
شکاری که ادب آموزند * تعبیری ایله افاده اولنور (ذکر اولنا ن تعلیم یغمبری علیه الصلاة
والسلام اول معلم حیوانی صیده صاحبی ارسال ایلد کده او حیوانه اتباع یعنی اردینه دوشک و اول
حیوان صاحبک زجر و دعوتنه اقتیاد ایتک و صیدی اکل ایتوب صاحبه امساک ایتک و دخی
کتاب الصید ده یازیلان مسائل صید حیوانک حلال اولسنه شرطدر مر اجعت اولنه (طیبات
طبع سلیمک خبیث و کریمه کورمیدیکی و اندن نفرت ایتدیکی و حرمتنه نص و قیاس دلالت ایتیان
اطعمه در دیو بیضاوی رحمه الله تعالی تحریر ایدر (و کازرونی رحمه الله تعالی حاشیه سنده حرمتنه
اجماع دلالت ایدن حراملریان بیضاویده یوقدر وارد اولان سؤاله اجماع اصولده ذکر
اولندیغی اوزره نصدده داخلدر زرا هر نفدر بزه معلوم دکل ایسه ده بر حکمده اجماع ایدن
اعلام کرام او حکمده نصی بولمشدر در دیو جواب و بریز دیشمدر فلیحفظ (و قال تعالی
قل من حرم زینة الله التي اخرج لعباده والطيبات من الزرق قل هي للذين آمنوا في الحیوة
الدنیا خالصة یوم القيمة یورمشدر که مفهوم فارسیسی * بکو که حرام کرده زینت خدا که
بیرون می آورد برای بندگان خود و پاکیزه ها از روزی بکوا و مر آنان راست که گرویدند در زندگانی
دنیا خالص در روز روستخیز * ایله افاده اولنور و ترکیجه مال شریقی زینت الله یعنی بزرخصت
الهی ایله ثواب و سائر اسباب تجملدن زینت قلنلری که عبادی ایچون بنه و کان و حریر و صوف
وزره کبی نباتات و حیوان و معادنندن اخراج اولمیشدر و دخی رزقندن مأکل و مشاریده طیبات
مستلذاتی کیم حرام قیلدی دی یعنی حرامدر دینلری انکار ایله که حلالدر و دخی اول زینت
و طیبات دنیا ده اصله مؤمنلر ایچون ثابته درهر نه قدر کفره انلره یعنی مؤمنلره مشارکت ایدر ایسه ده
بالتبعدر لکن یوم قیامتده اول زینت و طیبات مؤمنینه مختص اولدیغی حلاله غیر یار انلره مشارک
اولما ز دی دیمکدر (قلت) بیضاوی رحمه الله تعالی یو آیتده مطاعم و مشارب و ملابس و انواع
تجملاتده اباحت اصل اولدیفته دلیل وارد و زرا (من) ده اولان استفهام انکار ایچوندر
دیشمدر (صاحب المستطرف دیر که فضل حضر نلرینه اطعمه طیبه لجه بی و خبیصی جهت
حلالدن بواندیغی حلاله زهد ترک ایدنلر حقنده (قلت) یعنی قربت اقتضا سنجیه یا ریاکاران و یا خود
ریاضت کشان فلسفه نشانلرک حالی سؤال اولندقد ه طریقه خطاب ایله (خییصک اکلن ندر
یعنی ترکی زهد دکلدر کاشکی حق تعالی دن اتقا ایلدیکک یعنی قور دیکک حلاله خییصی بیه ایدک
تحقیق حق تعالی سنک حلالی اکلکی کریمه عد ایتمز حرامدن اتقا ایلدیکک وقتده بابا که وانا که
بر و احسانک و صله و رحک و قوم مشوره میلک و مسلیه و مر جتک و کظم غیظک و سکا کوتولک ایدنلره
ایلکک و اذایه صبر و تحملک کیفیتلرینه نظر و دقت ایله سن بونلرک احکامنه یعنی ایفاسنه زهدده
خییص ترکندن زیاده محتاجسن اگر بونلره دقتک بو غیبه ترک طعامده یعنی ریاضتده نه فائده وارد
دیشمدر (خییص فعل و زنده یا غله پشمش خرما به دربر و بعضیلری حانکی دیدکری حلوا در
دیشمدر (رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز دن (محرم الحلال کمال الحرام) حبت

شریفی روایت اولمشکه مال شریفی حلال و طیب اولانی حرام ایدیچی کیم سدا تم و کاهده بلکه کفرده
حلی منصوص ایسه حرامی حلال قیلان کیدر دیمکدر **طعامه مسماة دائر حکایاتدر**
حکایه اولمشکه هرون رشیدک ظرفای فقهای عصر ندن ابو الحارثه مولانا فالوذج ايله
لوز بچدن قنقسی الذ واطبیدر دپوسؤال ایدر اول دخی ای امیر المؤمنین غائب اوزرینه حکم
وقضا اولماز دیدکده امر رشید ايله طعامین مذکورین احضار اولنور ابو الحارث هر برندن
بر رقه مناولد نصکره ای امیر المؤمنین یکدی کردن برینک رجحانه حکم ایدم مذم زیرا برینک
رجحانه وقتاکه حکمی اراده ایلدم دیکری حجتیه کلدی دیوایکسینده ثنایله استظرافی ایتمشد
(ینه خلیفه مشارالیه حضرت ناری ذکر اولنان طائیلوک طعامین مذکورینک ترجیحی خصوصی
حایله لری زبیده ايله حرملرنده بحث ایدوب مابینه حبقارلر بوخلالده قاضی القضاة دیوان خلیفه
امام ابو یوسف حضرت ناری کلورلر خلیفه بختلرینک حلی لطیفه طریقله سؤال ایلدکده کذلک
غائب اوزرینه حکم جازد کلدردیو احضار بنی اشرا ب ایدیچک آماده قیلنور امام حضرت ناری استغای
حظ ايله بعد الاکل جناب خلیفه رجحانه حکم ايله دیمیک * قد اصطلح الحصان یا امیر المؤمنین
یعنی ای امیر المؤمنین ایکی خصم بریر یله صلح اولدیلر دیدکده وافر کولوب امامه بیک التون
اهد او قضیه ی زبیده اشتدکده اول دخی طقوز یوز طفسان طقوز التون ارسال ایدر مشارالیه
عطیه سنی خلیفه نیک عطیه سندن برناقص اوله رق کوندرسی خلی ظرافت وادبر تامل (قات)
(فالوذج بالوده معریدر که بلته دیرلر اولوذج لوزینه معریدر که بادامدن معمول شکرین طعامدر
ازهری قطایفه شبه برنوع حلوا در دیمشد (حسن بصری حضرت ناری فالوذجی تعیب ایدر
برجل نادانی اشتدکده * لباب بر ولعاب نحل وخالص سمن * یعنی نشاسته واعلی بال وخالص یاغله
یا بلش طعام نفیسی مافل تعیب ایتمز ظن ایدرم دیمشد (فالوذجی بین العرب ایجاد ایدن عبد الله بن
جدعان اولدیفنی اصمعی ذکر ایتمشد (قلت) ابن جدعان هاشم کی قریشک مطهرلرند
فالوذجی کبرای بحکمک طعامنده اکل ایدوب ویکنوب او طرفدن طجینی ییلور برخلام اشترایله
کلوب و طج ایتدیروب ضیافت عامد ایتمشد (مرویدر که دایره ابن جدعان بادیه نشین بر اعرابی
کلوب فالوذجی اکل ایدر و ابن جدعان اعرابی یه بونه در ییلور مین دیدکده * هذا وحبانک
الصراط المستقیم * یعنی صاغلفکه قسم ایدرمکه بوسراط مستقیم در دیمشد (صاحب المستطرف
دیر که فخر کائنات علیه الصلوات والتسلیمات افندیزه احب طعام لحم ایدی (و ابو الدرداء رضی الله
تعالی عنهدن) سید طعام اهل الدنیا و اهل الجنة اللحم وکان یقول سید الطعام فی الدنیا
والاخرة اللحم وهو یزید فی السمع و لو سألت ربی ان یطعمنیه کل یوم لفعل) حدیث شریفی
روایت اولمشد که لحمی ثنا و لکن هر روز تناول نبوی وقوع بولمیدیفنی انبار که اکدر درگاه
رزاقدن کل یوم لحم ايله اطعام مسؤل اولیدی عنایت بیورر ایدی حدیث اخیردن ظاهر در
(قلت) صلی الله تعالی علیه وسلم افندیزک بالاده کذران ایتدیکی اوزره اکثر یا تغذیلری اربه
اتمکندندر (قلت) جامع صغیره حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن مرویا (سید طعام الدنیا
والاخرة اللحم) ايله (ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن روایت) سید الادام فی الدنیا والاخرة اللحم
وسید الشراب فی الدنیا والاخرة الماء وسیدال یاحین فی الدنیا والاخرة الفاعیة) حدیث شریفی
مضبوط درو شارحی مناوی رحمه الله لحم افضل مطعومات اولسی معانی و محاسن اقواتی مستجمع
اوا دینی و آبک اعتلاسی مشروبات اولسی مدارجیات هر حیوان بلکه روی زمینده اولان هر
بامینک مایه الفوی امان یغی ایچوند (وفاغیه حنا نباتک چچکیدر که اشرف رباحیندر

وناس یونورک آدینه عمر خاندیرلر دیمش و (سید طعام الدنیا الخ) حدیثک تمامی (و اوسألت ربی الخ)
در دیوب و صاحب المستطرفی مؤید اولوب فقط راویسی علی رضی الله تعالی عنه اولدیفنی
کوستر مشدرو الحال که ابو الدرداءک روایتی دخی جازدر (وینه صاحب المستطرف دیر که علیه
الصلاة والسلام افندیز حضرت ناری دباء یعنی قرع و قباغی سورلر ایدی حتی عایشه صدیقہ رضی الله
تعالی عنهایه (یا عایشه اذا طبختم قدرا فاکتروا فیها من الدباء فانها تشد قلب الحزین وهی
شجرة اخی یونس) بیورر مشدرد که فحوا ی اطیق حضرت عایشه یه خطابا سز طبحرہ یعنی طعام
طبخ ایلدیکنز و قنده قباغی ایچنده اکشار ایدک یعنی چوق قباغ قانک یاخود اکثر یا قباغ
پشیرک که طعام دباء مفرح قلب حزیندر و قرنداشم یونسک شجره سیدر دیو قباغی ثنادر (قلت)
(شجرة اخی یونس) ايله **طعامه مسماة دائر حکایاتدر** نصنه اشارت بیورر مشدرد (اجل قصه
شریفه حضرت یونس علیه السلام تفسیر بیضاویده یووجهله یازلمشدرد که وقتاکه حضرت
یونس اجابت ایمان قومنه قبل باریدن عذاب اوانه جقلربنی بالوحی ییلوب و خبر ور و رب کندولری
اذن باری صدورندن اول ایچلرندن هار با چیقوب و بر یوکل و سفینه یه بنوب کیدرلر ایکن اول
عهدده سفینده قاجقن قول بولندقدده سفین یوروموب طور ایمش سفینه مذکورده ده دخی
بحکمته تعالی توقف حالی مشاهدده اولندقدده اهل سفینه ایچمزدده عبد آتی وازدر دیو قرعه
انارلر قورعه حضرت یونس چقدقدده بنم عبد آتی دیو کندولر بن بحره القا ایدرلر فی الحال امر
خالق ايله بر بالی انتقام ایدر مدت عمرلرند یاخود بطن حوت مذکورده در پای ذکر و تسبیحه
مستغرق و ذاکرا اولدیلری ایچون علی اختلاف الاقوال بعضا من البوم یاخود اوج یاخود بدی
و یا یکریمی یاخود قرق کون مکشد نصکره بالی کاره کتوروب بطنندن چقاردی بدن ایمنری
رحم مادر دن ظهور ایدن طفله دوئمکله اوزرینه سکک قوئماق و تاب آفتابدن وقایه ایتک ایچون
فی الحال جناب کاشف الکروب شجره یقطینی بانده انبات ایدر یقطین تین یعنی انجیر یاخود موز
اوا دینی مروی ایسه ده اصح اقوال اوزره قباقدرد که بومعنا بی (انک لخب القرع) یعنی
حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیزه قرعی سور سکر دیندکده (اجل هی شجرة
اخی یونس) بیورر قنری تأیید ایدر (و علیه الصلوة والسلام افندیز دن) علیکم بالقرع فانه
یشد الفؤاد و یزید فی الدماغ و علیکم بالعدس فانه یرق القلب و یزید الدمه) اثری مرویدر (قلت)
فحوا ی شریفی قباغک قلب و دماغه قوت و عدس یعنی مردجکک رقت قلب یعنی صفای بال
وازداد دمه) وینه علیه الصلاة والسلام افندیز دن (علیکم بالقرع فانه یزید فی الدماغ و علیکم
بالعدس فانه قدس علی لسان سبیه نبیا) حدیث شریفی وارد اولمشددر اشبوا شریفک عباره سی
نسخ مستطرفده مختلف اولغله جامع صغیره اولان متن نقل اولندی و بونی حضرت علی
رضی الله تعالی عنهدن ابن شاهین کتاب السنه سنده و ابن مردویه تفسیرنده تحریر ایلدکلری
محرردر فحوا ی شریفی قباغک و عدس یعنی مردجکک ارشادا اکنه ملازمته امر اولوب قباغ
دماغک و عقلک قوتی زیاده قبله جفنی و عدس یمش نینک لسانی اوزره تقدیس ایلدیکنی یعنی
غدا ی انبار مبارک حبه اولدیفنی یاندر و امام بیهقی (آخر هم عبسی بن مریم وهو یرق القلب و یسرع
الدمه) عباره شریفه سنی زیاده ایلدیکنی و قباغ صداع حاری مزیل اولدیفنی شارح الجامع
الصغیر مناوی مشارالیه مرحوم ذکر ایتمشدرد مردجکک زیاده شریفه مذکورده رقت
قلب و سرعت دمه یعنی کوز یاشی چوغالمسنی اراث ایلدیکی مبارک سننه اولدیفنه علامتدر
(وعن ابی رافع قال کان ابوهریره یقول اکل التمران من القولنج و شرب العسل علی الریق امان
من الفالج و اکل السفرجل یحسن الولد و اکل الزمان یصلح الکبد و الذیاب یشد و یدهب الوصب

والنصب والكرفس بقوى المعدة ويطيب النكهة واطيب اللحم الكنف وكان يديم اكل الهريسة
 وكان يأكل على سباط معاوية ويصلي خلف علي ويجلس وحده (يعني رافع رويته) ايتمشدر كه
 ابوهريره رضي الله تعالى عنه خرماني اكل قوتلجند وعلي الريق بال ايجمك فالجند اماندر وابوه
 اكله ولدي كوزل ورماني يعني انار اكله جكري اصلاح ايدر وقوري اوزم مرضي كيدر وكرفس
 يعني كروز معده به قوت واعنه كوزل رايحه و يرو لجمك اطبي كورك ايدر ديوب دائما هر يسه يرايدي
 صفيين وقعه سنده معسكر حضرت علي ده بولمغله نمازي حضرت امام بالحقه اقتدايله قلوب
 هنكام طعامده معاويه سفره سنده بولنور وحين مقاتله ده كاره نشين تماشا اولور ايدى * فستل
 عن ذلك فقال طعام المعاوية ادم والصلاة خلف علي افضل وهو اعلم والجلوس وحدي لي اسم *
 يعني اشبوسلات واكل و بر طرفه جلوسي وضعندن سوال اولند قد ديمشدر مالى معاويه ك طعامي
 سمين و حضرت علي اعلم واو عهد ده خليفه بالحق اولمغله انك ارقه سنده صلات يعني امام مشار
 اليهك امامني افضل وكاره يالكز چكلمك بكا ازهر جهت اسلدر ديمكدر كه حربه يعني وقعه
 صفينده اجتهادي بويله اولمش ديمك كور بنور (حكايه اولمشكه حسن بن سهل بكون مأمون
 خليفه ايله تناول طعام ايدر ل ايكن پنج عمرى زياده ايلرديوثنا ايدر خليفه سبندن سوال
 ايلد كده * فقال ان طب الهند صحيح * اي امير المؤمنين هندك طبي صحيحدر يعني اطباء هندك
 خداقت وتجربه لري مسلدر انلرديد يلكر پنج كوزل ومفرح رؤيار ارانه ايدر * ومن رأى منا
 حسنا كان في نهارين * شول كيمسه كه كوزل رؤيا كورسه يكرى درت ساعت ايجنده ايكي كونده
 بولمش اولورديد كده جناب مأمون * فاستحسن قوله ووصله * قول حسني تحسني وصله وعطيه
 قرين ايلدى (قلت) ايكي نهارد بولمغله رؤياي حسني كورن اهل ثروت و يسار ايسه ظاهر در
 لكن فقرا ايسه ينه رؤيا ده مسرت كورر وعلى كلالا التقدير بن مسرتله بكن وقت عمر دن
 معدود در) ابو صنواره * الارز الابيض بالسمن والسكر لابس من طعام اهل الدنيا * يعني تزه
 ياغي وشكروا على برنجله پشن بلا و طعام دنيان اولماز يعني جنت طعامي در ديمشدر كه اوائلده
 طائفة صافية عرب معاويه رضي الله تعالى عنه زمانه دكين الوان مختلفه اطعمه بي بطيوط اتى
 صو وطوز ايله يشروب ييرل ايديكه سووش ديديكمز دن عبارتدر زمان مز بور كلكده الوان
 اطعمه بي اتخاذا ايلديلر (مرقه مسخنه يعني پشد كد نصكره صوغوب تكرار اسيديلان
 ات صوبي وشور بابه عرب * بنت نار بن * اطلاق ايدرلر وچندان اسمنس نسته به رغبت ايمش
 حتى بعض مترفين يعني طعامده احشام در دينه دوشن مترفهين ومتعمين * جنبوا مائتي بنت
 نارين * دير ايديكه بنت ناره رغبت ايتيك ديمك اوله جقدر * كل طعام اعيد عليه التسخين
 ففاسد * ديرلر كه بعد الطبخ صوغوب تكرار اسيديلان طعام مفسد معده در ديمك اوله جقدر
 (بال ايجنه چيك ات قوتيلوب برماهد نصكره چقارلسه ترونازه طوروب متغير اوليه بجني منقولدر
 (سكباچ طعامنه عرب سيد المرق و مخ الاطعمه وزين الموائل * سكبانك معربيدر كه اكش آشدن
 عبارتدر لجم سر كه ايله طبخ اولنوب اكل اولند قدده معده يه ثلث و نه وضع اولنور ديمشدر (قلت)
 غالباً خواهي اشوسر كه ايله پشن ات آزينسه ييله هيسي بدل مائتخلل اولور ديوشنا اولمق كر كدر
 (نان عز يك كنيه سي اين جه در (بعضيلري ناني ثاده * في حبة القلب مني * زرع حب اين حبة *
 ديمشدر كه مالى ميان قلبه اين حبه تخمى اكدم ديمكدر (وعن ابن عباس رفته اكرهوا الخير
 قالوا وما كرامته يا رسول الله قال لا ينتظره الا دام اذا وجد ثم الخير فكلوه حتى توفوا بغيره)
 يعني ابن عباس رضي الله تعالى عنهن سر فوعا روايت اولمشكه نان عز يزه اكرام ايلدك ديو
 رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امر يوردر قلنده اكرامى نه وجهله ديو استفسار اولند قدده

سفره ده ناني بولد يغمزده قاتق كله جكدرديو بكمبوب همان ناني طعام ديكركلجيه دك بكمبوب كله
 باشليك يورلشدر (قلت) جامع صغيره عايشه صديقه رضي الله تعالى عنها دن انجق
 (اكرهوا الخير) ايله خبره دائر اوج حديث دخی اشو صا حب المستطرق فك تحرير ايلديكي
 عبارده اولان بولمغله وشارحي مناوي دخی اكرام خبري چشم اجلال وتعظيم نظر وخبر
 فيض فضل عيم حق تعالى دن اولديفته اعترافله در زيرانان مدارجيات اشباح و نالك عموم وجودي
 مایه حصول روح و انبیا حدر ديو شرح ايلشدر (صاحب المستطرق بوراده بر كيمسه قرق كون علي
 الدوامات يسه قلي قاسي و قرق كون ترك ايلسه خوي كوت اولور مضبوطنده بر اثر ذكر ايلشدر كه
 كاه كه تناولني دخی اشرا ب ايدر (منقولدر كه بنی اسرائيله نازل اولان مائده ده پراصه دن ماعد
 هر بقول وسبره و باشي اوجنده سر كه وقور و غي طرفنده طوز اوله ورق بر بالق و هر برينك اوزرنده
 زيتون و انار قوتش يدي عدد چورك دخی و ارايدى (حكايه اولنديكه ابن قريعه بر كون
 عز الدوله ك حضور ينه داخل اولور و كورر كه پيشگاهنده طبق ايجنده موز ديدكلى ميوه طور
 لكن كل اكل ايد * لم معامله سي بچك كده ابن قريعه همان * مابل مولانا لبس يدعوني الى القوز
 لاكل الموز * يعني تولدي بزم افنديمه كه اكل موز ايله بزى فوزه دعوت يورمزديو تميز ايديجك
 عز الدوله * صفه حتى اطعمك منه * يعني وصف و ثنا ايتديكه بدرم مائني ديدكده ابن قريعه
 * ما الذى اصف من حسن لونه فيه سايك ذهبيه كانها حشيت زيدا وعسلا اطيب الثمر كانه
 نخ الشحم سهل المقشراين المكسر عذب المعظم بين الطعوم سلس في الخلقوم * يعني نه ايله
 وصف ايد * لم كه اوصاف حسنه سي چوقدر رجعت لونده موز ده ايجارى قيقاق وشهد ايله
 طواد يرلمش التون سبيكه ليدر يعني اوسبيكه اره بكرز ايلك ككي ميوه لرك اطبي
 قيوغى قالن صومسي قولاي وقرمه سي سهولتلى لذت و طعمي سا ترطعوم ييننده
 طائلى و بوغازدن كتمسي سلاستلى بر ميوه در ثنائيله ككله باشلدى (قلت) موز عزر بستانده
 اولور اوفاق خباره شبيه قابوغي انجركي صويلور طاد نارك معلومى لطيف طم و لطيف بوي
 اولمش اجه امر ودى يوشاقلنده بر ميوه در سالف الذكر عز الدوله عراق و فارس و ديلم
 و طبرستانه مدنلري يوز اوتوز سال قدر سورن دولت آل بويه در و ديلم ايله معروف اولان
 خاندانك بشنجيسى بختيسار نام ملكدر كه اوچبوز التمش يدي شوالى سكر بچي چهار شنبه
 كوني فوت اولشدر (موى البه اين قريعه بر جلك قياغى ذمن استماع ايلد كده آبا قياغى رنكي
 سياه و طعمي ايجي و بوغازه دخولى مشقتلى و ياشلد قد * خشونت و صلا بني اولديغى
 ايجوغمى ذم ايدر سن ديو جهلنه تهر يض ايتشدر (موى البه باذنجانه نه دبر سن ديلد كده تشبيه
 بليغ ايله باذنجان اذنان محاجم يعني حجامت بوينوزينك اوچلري يعني كندى وعقر بارك شكبي
 يعني زهر ايله طولوز قوم تخمى ديوزم ايمش بالجم ايله طبخ اولد قدده خوش اولماز مى ديلد كده
 ايجي تقوى و مغفرت ايله طولدر لسه ينه فلاح بولماز ديمشدر (حكايه) حجاج وليمه يعني ضيافت
 ترتيب ايدوب خيلي تكلف ايتكله زازان نام بليغه افتخار بوللو عجبا كسراى عجم بولك كبي
 بر ضيافت ايتشميدر ديدكده غضب ايجيه جك كه يمين ايدر ايسك جواني و ير برم ديوب اول امرده
 استعفايدر حجاج انفعال ايجيه جك كه يمين ايلد كده زازان كسرايك كوله لرندن برى بر ضيافت
 ترتيب ايتشديكه خدمت سفره سنده بدلرنده آلتون ابريقلى بيلك و صيفه يعني خدمتي جاريه
 و ارايدى ديجيه حجاج منصفانه * ما تركت فارس لمن بعدها من الملوك شرقا * يعني دولت
 كسرا د نصكره ككلا ن ملوكه فارس ملوكى شرف ترك ايتامش ديدى العهدة على الراوى

بر کیمه احیاء بن بر مرد ظریفه فالودج زنج یعنی طعمی بوزاش و تعقیب ایش طاعتش پالوده اهدا
ایدوباشو طوز سز هدی مشربند کره سند بن بوفالودجی سکر سوسی و عسل مازنی وزعفران
اصفهان ایله اعمال ایلدم دیو ستایش یازراول مرد ظریف دخی کارند کره به جنابکراشبو
فالودجی اصفهان ایجاد وسوس فتح و تحله یعنی زبوره و اوچی ربك الى الخلل الاله
نهی ناطق اولدیغی اوزره عسلی باعق بایند الهام باری اولماز دن مقدم اعمال ایشلردیو تزیف
ایشلرد (نای خلفای عباسیه منصور دوانقیك ندما سندن ابوجهم نام کیمه دولت عباسیهك
ظهورینه خدمتی سبقت ایدن مشهور ابومسلم خراسانك عینی ایش یعنی خلیفه مشار البهدن
ابومسلم حقه صدر اولان کلام و معامنه بی ایشدوب و خبر ابوباسمه یشد مکه موی الیهك
زد خلیفه ده جاسوسی ایش بو خصوصه منصور خلیفه واقف اولوب اعدام ابوجهمی قصد
ایدر پرکون حضورنده اوزون اوزادی صحبت ایدرکن ابوجهمی حرارت آلوب صوابک اوزره
طشمره چیققی صدقده ایکن خلیفه صورت اکرآمده ابوجهم سو یق لوز یعنی بادام سو یق
شرابی اصغر ل مکر فرمان خلیفه ایله شربت سم مو فت آیشته ایدوب آماده ایشلراش
کلور و حضور خلیفه ده ایچرخانه سنه وارد قد قوت اولغله بعض شعرا بو یینی نظم ایدر لر
* نینب سو یق الوز لا تقر بنه * فشرپ سو یق الوز ایدی ابا جهم * معناسی سو یق لوز دن
یعنی بادامدن بایلان سو یق دن صاقن اصلا تقرب ایتمه زرا سو یق لوز ابوجهم زیاده کوتی
اولدی یعنی ابوجهم سبب هلاک اولدی دیکدر (قلت) سو یق امر وزنده اناطولیده فاود
تعییر ایلد کتری طعامدر اونی یاخود بغدادی و سارحجوبانی فاورد قد نصکره بر قاج دفعه صیق
صوبعد صوفی صوابک یقیوب قورودر و بدویلر و تانارک زاد راهبدر دغا رجعه بصوب
بولده تغذی ایدر لر و موبهک سو یق دخی اولور قورود قد نصکره فاوروب سق ایدر لر و سو یق
بلده دخی اطلاق اولور اتمهی (اصابع زینب بغداد ده بایلور حلوا نونندن بر نوع طانلو
ایش که رسمی قنالو پارمغه شبیه ایش ایجاد اولدیغی عصرده بغداد ده زینب نامنده بر زن
حسنا اولغله انک عاشقاری زن مزبورهك پارمغری اکدربوب لذت و برسون دیو اول حلوانی
رسم مذکور اعیال و تسمیه ایشلراش ابوطالب المأمونی نام شاعر اول حلوانی شاده بو یینی
شیرین نظم ایشلرد * فاجلت کف امری * متطعم * الذواشهی من اصابع زینب * مالی
متطعم یعنی متناول طعام اولان کیمهك اوجی ویدی اصابع زینب بدن الذواشهی یعنی طانلو
برننه جل ایشدی یعنی طومندی دیکدر که تور به بی حاویدر (احباب زهددن سائب بر صوفی
کونده زیارت حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنیه کلدکه حضرت مرتضی
یانلرند بولنان عسل ایله مزوج قائمقلی سودایله مملوکاسه بی صورت سائب شربندن اعتذار
ایلدکه حضرت علی علی طریق اللطیفه ای سائب بونی شرب ایدر ایشک ایام ساره کده اوله جی
طوقلغه چاره تدارک ایش اولورسن دیو ایچر مشلردر (نافع بن علی روایت ایدر که حضرت علی
رضی الله تعالی عنیهك پدری ابوطالب حین صباوتلرند قبل البعته کعبه به اهل ضلالت وضع
ایش اولد قلمی لات دیکلری بتك اوزرینه دوکک اوزره بهر کون بر کاسه سود و پر ایدی
امام مشار الیه حضرت تارینک ذات علیه زنده اولان پاک طینت و هدایت مقتضایه اول
لبنی کندیلری شرب ایدوب لالت اوزرینه لایق اوزره قبول ایدر ایدی (صاحب المستطرف
دیر که ما کلد زهد یعنی قوت قلبله اخبار ناسک چوغی زیاده یعنی نفایس اطعمه به قدر تری
اولدیغی حالده و قدر تری اولمالر تدارک شی کثیره باقد قلمی حالده دقت ایشلردر (قلت)
سیما حضرت سید کائنات علیه الصلاة و النجیات افندیمک زیاده ما کله عدم رغبتی کتب

سیر و شمائلده مصر خدر (حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها والذی بعث محمدا بالحق
ما کان لنا منخل ولا اکل رسول الله) صلی الله تعالی علیه وسلم (خبرنا منخولا من بعثه الله الی ان قبض
قلت و کف تا کلون الشعر قالت کما نقول اف اف) یورمشدر یعنی حضرت عایشه حق تعالی به
قسم ایدر مکه دائره همایون نبویه منخل بوغیدی و حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم بعثلرندن عالم
قدسه ارتحاللرینه قدر کبکی چیقمش اوندن خبر تناول یورمدیلر بیدی ایشور و ابی مشار
الیهادن ر وایت ایدن ذات حضرت عایشه به کبکی ار به تک اتمکنی نه کبقتله اکل ایدر سکر
دیدیکمه حضرت صدیق اف اف دیو کبکی نفسمزه آیرر یعنی صاورردق یورمدیلر دیمشدر
(یقول اسعد الفقیر اف اف بوجه اشارت زبانه ده اوفلک دیدیکر کیفیتر و منخل زکیده الک
و فار سیده بر وزن و ماشودید کتری آت منخلدر جمعی علی غیر القیاس مناخل کلور و منخل دخی
میک و خاک ضمیمه و خاک قنخیه قیاسدن خارج اسم آندر شمائل شریفده بو یاده سهل بن
سعد دن مروی روایتده جمع صیغه سیله مناخل واقع اوامشدر سائل ار به اوندن اتمک بو غرق
استدیکر زده نه ایشلر ایدیکر زرا انک کبکی سائر اونلره نسبتله زیاده چوقدر دیدیکه سهل نفسمزه
والین یاخود برغیری شی ایله ار به ابی صاورر ایدک اول اوندن صمان و کبک کی خقیف اولوب
اوجه جی شی اوچد قد نصکره خیر ایدر ایدک دیدی بو کلامدن حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم افندیمک ما کولات خصوصنده قطعا اهتمام ایتد کتری معلوم اولور و سراج حدیث
دیدیکر که عهد نبویه شام بدقیصرده اولوب میان کفارده ایسه خاص اتمک واریادی و قبل البعته
ایکی دفعه شام جانبده تجارت طریقه نوبه نوبی واقع اولوب بصرایه واصل و بحیره راهبک
ضیافته داخل اولدی و بعد البعته هجرتک طقوزنجی سنه سی اطراف شامدن تیوک غراسنه
توجه یورمدیلر اول اطرافک تامنا اوخلالده قتی مینسرا ولما دیسه دخی او حوالیده مدت مدیده
مکث یورمدیلر خاص اتمک والکی اورالده حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمک کورملری
جاژدر بو صورتده سهلاک خبری نفس الامر مطابق اولماز دیو سوال اولور سه جواب و پر برز که
کورما ملری دخی جاژ اولد یغندن باشقه سهلاک خبری کندی علی لاحق اولدیغی مرتبه دن
اولوب واقعه قیاسله اولمق محمدر پس جاژدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم خاص اتمک بعد البعته یاخود قبل البعته کورسون و سهل طلع اولسون والله اعلم و محرر
اولدیغی اوزره حضرت عایشه تک روایتنده اولان (کما نقول اف اف) عبار سهلاک
معناسی اوفلور و کبکی اوچور ردق دیمک اولدیغی یعنی ار به بی اوفلیوب کبکی نفسمزه
صاوروب همما ممکن آیرر دیمکی بیاندن عبارت ایدوکی ظاهر و مستبان ایکن ترجمه معلومه ده
راوی دیر که حضرت عایشه به ار به اتمکنی نه وجهله علی الدوام اکل ایدر سکر دیدیکمه
عایشه صدیق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمک کمال محبت و شوقمزدن
مناذی اولور دیو نفع و نصیحه ایدر اکل و تناول ایدر زر دیدیلر دیو عباره مر قومه ترجمه
اولمدر لکن بوزجه ده دقیق معنای عباره کیکندن آیرلسمیدر فقیر نفهم ایدر مدد توجه
یورن ذاندن هامشده تحریر نیاز اولور (قلت ایضا) معلوم اوله که حضرت باعث ایجاد عالم
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمک کتب احادیث و سیرده بیان یورلدیغی اوزره خرائ ارض
و مال دنیا قبل باریدن عرض یورلمشکن زهد و قناعتی اختیار یوردفلرینک سری امت مرحومه سی
شو دنیای دینه فایده اولوب بونده اولدیغی مدته متاع دنیویه دن آرننه به قناعتله همان زاد
آخرت باقیه تحصیله چالشوب زائل اولان تمتعات دنیویه به سعی و تضرع اوقات ایتلرینه
نهی موقعه تعلیم اندر بوقه افتضای فاقد ایله زهد ضروری دکادر اتمهی (و عن جابر

رضی الله تعالی عنه رفعه قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (نعم الادم الخل و کفی بالمرء سرفان یتخط ما قرب الیه) ادم هزله کسر یله ترکیده قاتی و فارسیده نان خورش معناسنه در مال حدیث شریف خل یعنی سرکه نه کوزل قاتقدر و کشتی به کاه اولان سرف یونندن پیشنه وضع اولنان طعمای بکیموب بیه مک کفایت ایدر دیمکدر (اسعد فقیر دیر که شروح شمائله مراجعت ایلسونلر) قاضی عیاض حدیثه ثناء خلدن مقصود ما کولاند . شیء قلیل ایله اکتفا ونفسي لذائذ اطعمه دن منع ایلمک امر ممدوح اولدیغنی افاده در دیمکدر (و صحیح مسلمده اشو حدیث شریف شو وجهله روایت اولمشدر که یعنی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دائره هما یونلرند . ادم یعنی قاتی طلب یوردیلر عند مزده سرکه دن غیر یی یوقدر دیدکلرند رسول اکرم علیه الصلاة والسلام کتورک دیدی احضارینه امر و (نعم الادم الخل) دیو اگله شروع یوردیلر انتهى (حضرت عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه یوردیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمزک زندنه ایکی قاتی جمع اولدقدده برنی اکل و آخری تصدق یورزلر ایدی) و حضرت عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها یوردیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمزک دهان سعادتلرند ایکی نوع طعام جمع اولمادی لیم اولورایسه اتمک اولماز ایدی و اتمک اولورایسه لیم اولماز ایدی (و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمز دن روایت حضرت علی به خطابا (یا علی ابدأ بالمخ و اتم به فان فيه شفاء من سبعین داء) حدیث شریفی مرویدر که مفهوم شریفی ای علی تناول طعامه طوزایله بدأ و بنه طوزایله ختم ایله زیر طوزده یمش علتیه شفا وارد دیمکدر (روایت اولندیکه انبیاء سالفین صلوات الله وسلامه علی نبیا وعلیهم حضراتندن بری جناب حکیم مطلق جل جلاله حضرتلرینه ضعف بنیلرندن اشکا و تبصرع ایلدکده حق سبحانه و تعالی لیمی لبن ایله طبخ و اکل ایلمسی امر و وحی یوردی (صاحب المستطرف ما کولاند . اولان زهدده فضائل کثیره وارد بر مقداری بوراده بالمناسبه ذکر ایتدک تفصیلی کلامک مدح فقرده اولان الی ایکنجی بایند . ان شاء الله تعالی ذکر ایدر رز دیمکدر) اما آداب کلدده اولان اخبار شویله در که حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم بر کیمسه اکل و شرب اوانتده * بسم الله خیر الاسماء بسم الله رب الارض والسماء * دیسه یدیکی و ایچدیکی نسنه اکا ضرر و برمز یورمشر (و حضور سعادتلرینه طعام وضع اولدقدده * بسم الله اللهم بارک لنا فیما رزقنا وعلیک خلفه * یورزلر ایدی یعنی اسم شریفک استعانتیله اکل ایدرم یارب بومرزوق ایلدیکک طعامده برکت احسان ایله بونک خلفتی دخی یعنی بوند نصکره احسان ایدر جکک رزقه لطفا و کرما ضامنسن یعنی احسان ایدرسن دیمکدر (و حضرت نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمز (من اکل طعاما فقال الحمد لله الذی اطعمنی هذا ورزقنیه من غیر حول منی ولا قوة غفرله ما تقدم من ذنبه و من لبس ثوبا فقال الحمد لله الذی کسانی هذا ورزقنیه من غیر حول منی ولا قوة غفرله ما تقدم من ذنبه) یورمشدر یعنی بر کیمسه که طعامی اکلدن نصکره اشارت اولنان الحمد لله الذی اطعمنی الخ حیدله سنی و بر ثوب کیدکده الحمد لله الذی کسانی الخ حیدله سنی ذکر ایتسه حق تعالی لطیفله یکمیش کاهلری مغفرت ایدر دیمکدر (اسعد فقیر دیر که اهل حدیثک ییانجه فضائل اعمال ضمتند مغفرت اولنان ذنوب صغائر در و من ذنبه اولان من بیانه اولوب تبعضیه دکلدر قدر ایتسهی (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم) اذا اکل احدکم فلیذکر الله علیه فان نسی فی اوله فلیقل بسم الله اوله و آخره) اشو حدیث شریفی حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها روایت ایتشد و مفهومی اکل طعام مراد اولدقدده اولند . اسم الله ذکر اولمقی یعنی بسم الله ایله باشلمقی و ابتداسنده اونود اولوب آخرند .

تذکر اولندقدده بسم الله اوله و آخره دیمکله امر اولوب یعنی سنت اولدیغنی باند (ابن عمر روایت ایتشد که علیه الصلاة والسلام) اذا اکل احدکم فلیأکل بینه و اذا شرب فلیشرب بینه فان الشیطان یا کل بشماله و یشرب بشماله) یوردیلر مال شریفی سزلر دن بریکز یک یک وصوایحکم مراد ایدر ایتسه صاغ ایله اکل و شرب ایلسون زراشیطان یا خود شیطانک دوستلری اکل و شرب صول ایله ایدر دیمکدر (قلت) اهل حدیث تحقیقجه مراد بقمیری شیطانه مخالفت اولمقددر (یو فقیر . یک ایکوز الی سکر صیفند . اصداقدن برینک ساجلانه سنده تصادق ایلدیکم آوروپا اهل بسندن برنصرانی دولت علیه عثمانیه ده عساکر منتظمه مسلمین حین تعلملرند تفکلیری یردن صاغ لایله آلتی و سیر و حرکتیه صاغ ایاقدن باشلمقی عادت ایدر لکن دول افرنجیه ده بونک عکسنه در که تفکلیری صول ال ایله آلورل و حرکتی صول ایاقدن ایدرل جنود مؤمنک عادت مذکور لینه سبب ندر دیواهل اسلامدن برینه صوردم ایدی مسئله مزدر دیدی بویله میدر و حکمتی ندر دیو سوال ایتدکده فقیر دخی بالابطه ال و حایه فی الحقیقه کندوستنده تبرک اولان اموره دست راست ایله شروع و تبرک قصد اولنمان کارلر . صول ایله شروع شرعزدن مثلا جامع شریفه دخیله ابتدا صاغ ایاغزی وضع و خارجنه چیقارکن صول ایاغزی قومق صکی و هر بر مسئله مزه حکمتی صورمدن همان اتباع شاعر شریفه دینه مزندر و الحال که هر بر مسئله مزده نیجه نیجه حکمت وارد و امور مستحسنه به خصوص استجمالی لازم امور دن اوله صاغدن شر و عز جانب یمینده اولان کرکال و کرک ایاق صولدن اعدل و اقوی اولدیغندندر زرا اعلامزدن سعد الدین التفارانی نام علامه نک طوزونی و بنه فخر الدین شیخ الاسلام دیمکله مشهور اولان ذانک مجموعه حقیقه آدلو مؤلفنده تشریحجه انسانک سرا یا صاغ جانبده صول طرفنه نسبتله قوت و حرکت زیاده در حتی بدل مایخلل جانب یمینه زیاده کیمکله دقت اولندقدده جانب راستک سمت چپدن سمتی و جرمی یوکدر دیمکدر و یمین لغت عربیده قوت معناسنه ده کاور و هر نه قدر بعضی آدمک نادرا صول جانبی قوتلوا یسه ده بر سیده منی اولمقله بنه قاعده کلبه به خلل کلبوب سمت راست اقوی و اعدل در بنا برین امور مبارکه به اعدل اعضا ایله بدأ عین حکمت و حکمت ایتسه وصف لازم شرعتمز دیدیکده تقریر فقیره لا یدیموب قبول ایلدیکندن چندماه صکره حین مطالعه فقیرانه ده حضرت علی به رضی الله تعالی عنه منسوب اولان دیوانک شارحی هدایه الحکمه فی شرح ایدن قاضییر حسین میبدی مرحومک اوائل شرح دیوانده یازدیغنی فوائدک برنده کلین شهادتینه صاغ ال سیابه سیله اشارت اولدیغنی اشرف اصابع اولدیغنی و وضع اساسی اوزره وقت تطابق بطنین کفده سیر یمین سیر یساردن انساب اولوب و فن طیح اعدل مزاجده اولان سیابه یمینه نفس ناطقه نک علاقه سی سائرندن بیشتر اولدیغنی حکمته مبنیدر دیدیکته تصادق و انوب مطالعه تقریر فقیر یک بعضی شارح مشارالیهک تحفه بقیه توافقی ایلدیکته جدا اولنوب تحذیرا لیم اشو مناسب محله درج اولندی و قال صلی الله تعالی علیه وسلم الاکل فی السوق دنانه) یعنی زقاق و چارسوده یک یک دناشدر دیمکدر (انس رضی الله عنه روایت ایدر که علیه الصلاة والسلام افندیتمز ایاق اوزره صوایحکم کدن احماسی زجر و منع یوردیلر ایاق اوزره اکلدن سوال ایلدیکمده (هوشمن اشرب) یعنی ایاق اوزره اکل طعام ایاق اوزره ایچمکدن زیاده شر در یوروب بوجوهله آتی دخی منع یوردیلر (اسعد فقیر دیر که اکل و شرب و تلبس لباسه دائر ادعیه مأثوره حوض حصینه بحر در و شمائل شریفه دخی قائمشر به دائر خبر وارد بونلر مر اجعت اولنوب موجب لایله عمل اولمقی سندر (عرفادن بر ذات خدمت ملکده بولنان او غلنه ای او غلیمزیم طعام ایدر ایکن آغز یکی زیاده آچه و سفره ده

صاغ و صولكه دونوب دونوب نظرو التفات ايله و لقمه كى بجاق ايله كسمه وسندن اشرف وافضل وميزله و مرتبى ارفع كيمسه نك اوست طرفه اوطورمه و بك اولان محله تو كورمه ديوتنيه و وصيت ايتشد (زهرينك روايتي اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افتديز اطعمه واشربه بي نفخدن نهى بيورديلر) قلت (بوضورته قريبيان اولنه جغى وجهله نفخ ايتوب هواصفوسون ديو صبر ايله بعد التبريد تناول اولمق مسنون اولور و راشون نفخ ما كول ومشروب حار دن نهى خصوصنده عمده صدور علما و قرو و فضلا و عرفا امين بك افتدى زاده عبدالقادر بك افتدى سلمه الملك المدين المبدى بوفير آلاء رب قديره بر نكته شريفه نقر بر ايتلردر كه * وجهه حور جسته اسعد * خبر زله يازلسه احاردر * اونكته حكمت گرفته بوجهله در كه چونكه انسان بحكمته سبحانه مادام الحياه خارجدن واسطه آلات داخله سيله ايجروسنه المغه مجبور اولديغي هوا لطيف في الحال حرارت باطندن بر كيفيت رديه كسب ايدر و او ردا نك كسب ايدن هوا اكر اخراج اولماز ايسه ماده هلاك ذى روح اولور و آلات اعضا ايله خارجه جبقارديغي آنده برينه ينه بر هوا لطيف جيد جديدي آلور و هلم جرا حلول اجله قدر دائما و متصلا لطيفي آلور و متعفن و كيني دفع ايدر بوضورته طعامه نفخ اولنه جق نفس البته باطن دن اخراج اولنه جق (ع) اول هواي ردى ايتندر * پس اشبوردي اولان هوا و نفس بدنه بدل ما يتخلل اوله جق طعامه اصابت ايدمك افساد پذير اوله جغى ظاهر و مطعوم فاسد ردى معده به دوشد كده ايش زربه واره جغى باهر دراشته هر سنت سنيه ده اولان لفظا و معنى نيمه حكمت و هر بر حكمت حكم آيخته شرعيده ديني و دينوي بونجه منفعت مندرج اولديغي بونجه روايتندن دخی تفهم اولند مألند فقرات غنيه قطب كيلاني عبارنده اولان افاده يله حقا كه ارشاده هبت ايتشد ر طال بقاء و نال مايتنا اللهم اجعلنا مما تخاف امينا و اياه امين بحرمة طه و يس على تبنا و على اله و احياه الصلوات و التسليمات من رب العالمين (حضرت رسول صلى الله تعالى عليه وسلم زياده صيحا ق طعام اكلندن نهى بيوردقارى على المرتضاد ن رضى الله تعالى عنه مرويدر) قلت (بوضوخي افلاطونه حيرت و برير بر حكمتدركا سياي و وجهه بجملا) صحيح بخاري و مسلمده ابوهريره رضى الله تعالى عنهدن مرويدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افتديز طعامي اصلا و قطعا تعيب و تنقيح ايدكلى واقع اولماذي اشتهاى اولورسه اكل و تناول ايدرلدى اولماذيغي وقتده ترك ايدرلدى (منصور خليفه و زراستدن و فقها دن ابن هبيرة غذا يعنى صباح طعامي اركجه اكل ايدك زياده خانه رائحه طيبه و بر و صفت مروته اعانه ايدر مروته اعانه سى ندر ديد كده اركدن خانه سنده طعام ايدن كيمسه نك كوزي آخرك طعامنده اولماز آخرك طعامنده كوزي اولق و اشتها ايتك منافي مروتر ديمشدر (و عليه الصلاة و السلام دن من اكل من سقط المائدة عاش في سعة و عوفي في ولده و ولد ولده من الحق) حديث شريفي روايت اولمشدر كه مال شريفي بر كيمسه يندن مائده به يعنى سفره و سقي به دو كبلنري يسه سعت حالده تعيش ايدر ولدي و ولد نك ولدي جق صفتدن سالم اولور ديمكدر (طبيب عرب حارث بن كلبه بر كيمسه صباح طعامي اكلد نصكره نايم اولسون اخشام طعامند نصكره فرق خطوه كزسون ديمشدر) قلت (صاحب قاموس اشبو طبيب حاذقك صحابي اولديغي اشارت ايتشد و الله تعالى اعلم الان اطباءك بعد الطعام روح و يمكن اولمازسه اقل اوله رق بر ساعت قدر استراحتله سكوت شرط ايدوب سكوت مشروط نصكره بور و لحيه دكين حركت امور لازيمه طيبه دندر ديرلكن ابن كاده مشار اليهك كلامي شرط مذ كوره منافي دكلدر تأمل اولنه (ابن عباس رضى الله تعالى عنهم) روايت اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افتديز بر رجل رجل آخرك لقمه سته

كوزي ديكوب باقه سندن نهى بيورمشدر (حكايه اولنديكه حجاج سمانه اوطورنش اولديغي براعراي نك طعامه اشتهاى تام ايله صالدرديغي كورنجه اعرابي به * ارفق بنفسك * ديو تعريض ايتد كده اعرابي دخی * يا حجاج اغضض من بصرك * يعنى اي حجاج سنده لقمه باقه ديوانم ايلدى (حكايه) اكابر عرب العرب ابدن بر بلند مقام ذاته اقرار بدن ينه بر عظيم الشان ذات زيارت قصديله كلد كده صاحب دائره معاويه حضرت حسن بن على به رضى الله تعالى عنهم اكرام قصديله طعام اصمارلو و پيشنه بطاوق ككاي كتور و بوضع ايدرل اول عظيم الشان ذات كباي ياره لصاحب دائره مجالس ملوكه توقير اولنديغي صورتده ككندى مجلسنه او عظيم الشان و صاحب العلم و العرفانك توقير ينى مراد ايتكده كبايك ياره لديكني منافي توقير عدايدوب ضيف عظيم الشان مشار اليه تعريض غالبا طاوغيك اناسيله ييتكرده عداوت اولق كرك ديد كده رسم و ادب مستحسني صاحب دائره دن زياده واعلم اولان او عظيم الشان دخی غالبا اناسيله سنك ييتكده دخی قرابت اولق كرك ديو بليغانه جواب و برر و اراده مذ كوره سى بالنسبه اليه نايجايديكني اشراب ايدر رضى الله تعالى عنهما (منقولدر كه ياديه نشين براعراي بعض خلفا ك سفره سته حاضر اولور سفره به بر ككي او غلغلي كباي قويدقلىند اعرابي حرصله صالدردقده خليفه بونك اناسي سنى نطخ يعنى بونوز يله اورمق كرك كه خشميله اكله باشلدك ديد كده اعرابي سز شفقيله آخر طاووراند يكر غالبا اناسي سز سودا مرزك كرك ديو ضحك بخش اولمشدر * كركت اكلك ذمي حقنده بعض اخبار و آناردر * من قل طعامه صح بطنه وصني قلبه و من كز طعامه سقم بطنه و قسى قلبه) صاحب المستطرف اشبو خبر خليفه رضى الله تعالى عنهدن مرويدر ديمشدر مالى اكل و طعامي قليل اولان كيمسه نك بطن و شككي صحيح اولور يعنى عليل و مريض اولماز و قلى دخی صافي اولور و اكل و طعامي كثير اولانك بطنى مريض و سقيم اولوب و قليبده قسوت اولور ديمكدر (و عنه عليه الصلاة و السلام) لا تميتوا القلوب بكثرة الطعام و الشراب فان القلب كازرع اذا كثر الماء عليه مات) مالى سز كركت طعام و شر به قلو بكرى اماته ايتك زيرا قلب زرع يعنى اكن كيدر صوجوق اولديغي وقتده چورر ديمكدر (وقال عليه الصلاة و السلام) (مازين الله رجلا بزيته افضل من عفاف بطنه) مالى رجل حق تعالى توفيقه يله عفاف بطنندن افضل زيتله تزئين ايتدى ديمكدر كه عفاف بطن آن كاه دخی او اور في الحقيقه چوق يك شهوق آرتر (قلت) يعنى اسعد فقيردركه بوندن مقصود اصلي اكل حرامدن كف ايدوب زمام شهوته مالك اولقدر و بومعناي جامع صغيره اولان (مازين الله العبد بزيته افضل من زهاده الدنيا في بطنه و فرجه * روايتي تأييد ايدر قدر برانتهى) عمرو بن عبيد ديمشدر كه حسن بصري بي ضاحك يعنى صوتي ككوز كورما مشيدم الا بر دقه ده كه بركون حضورنده بولنان ذواندن اصحاب مجلسندن برى بوانه قدر بر طعام بكا اذ او ثلث و برديكني مشاهده ايلدم ديد كده ديكرى يا چونكه سنك معدهك شو صورتده قويدركه اكر طاش قوسهل في الحال اون ايدر ديدكي كي حسن حضرتلري طبانه مبوب ضحك ايتش يعنى كلام تعريض ارقسام مذكورك اطافتي استخوان قلمشدر (حضرت على رضى الله تعالى عنه * البطنه تذهب الفطنه * بيورمشدر كه شفای جسم ابو على سبنانك مسائل طيبه سنى شامل بر كلام كرامت نظامدر بطنه كه نه بولنسه فارنده طولدرمه دن عبارتدر بو حال ايسه فطنت و زكاي كيدر جكي بي اربابدر (ابن مقفع ملوك فديم عجم بر كيمسه بي حرص و شرة ده مشاهده ايلد كركنده طبعه جد دن هزله و تعظيودن احتقاره تنزيل ايدرل ايدى ديمشدر كه مفادى يعنى آج كوزي اكل اشتهاى اعتباردن استناط ايدوب خدماده استخدام اغزل ايدى ديمكدر * اقل طعامك تحمده نامك * قولى ميان عريده ضرب منلدر

یعنی طعام کی قلیل ایلہ تا کہ تمام ورثا ک کوزل اوله دیمکدر (و طائفه عرب کثرت اکل و شرب تعیر و تنقیح ایدر ایدی و کثرت اکل و نومدن تبرید ده شاعر عرب * لست بأکل کلاک العبد * و لا بنوام کنوم الفهد * یثنی نظم ایتشدر یعنی بن قول جنسی کی اکل و فهد کی زیاده او یقوجی دیکم دیمکدر (قلت) فهد کتف و زننده پارس دیدکری حیواندر که نوام ایمش او بویوب محافظه سی اوزدینه لازم اولان نسنه نک حفظندن تعافله قحطبله فهد دیار و جانورمند کوره نوام اولدیغیچون فهد دیمشدر انتهی (عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنہا دن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم پر غلام یعنی عبدالشرا ایلک مراد یوردیلر قبل الاشتر اغلام مذکورک اوکنه خرما وضع ایتدیروب بی دیو امر یوردیلر غلام خرما بی شره و حرصله جوق ییدکده (ان کثره لا کل شوم) دیوب اشترا سی ترک ایلدیلر (قلت) اشوشوم منهی اولان نسام او ابوب بخدی دیمک اولدیغی واقف مسائل شرعیه اولان ذلک معلومیدر * الوحده خیر من مجلس السوء و المجلس السوء خیر من اکل السوء * کلمات مشهوره دندر یعنی گوشه وحدته بکا و تنها و طور مق کوقی جلسدن و کوقی مجلس دخی اکیل سوء یعنی کوقی او بور و اکلدن خبر لودر دیمکدر (قلت) بو کلام وحدتک مذموم اولسنی اشرا ب ایتمز ز را بوراده کی خیر اسم تفضیل دکلدر فتأمل انتهی (مطابقه) ابو الحارث نام کیمسه بی سودیکی برزن و کون خانه سنه دعوت ایدر بر ساعت مقداری صحبتد نصکره ابو الحارثک قارنی آچقمغله طعام استدکده مزبوره هند آبا سنی طامدن اشغال ایدن حسن و جمال رویمده یوقیدر دیدکده ابو الحارث * جعلت فداک لوان جبلا و بینه قعدا ساعة لایا کلان لبصق کل منهما وجه صاحبه و افترا * یعنی روح بولکه فدا اوله جق حبیبم اگر جبیل ایلہ بینه بر ساعت قدر هم مجلس اولوب بر برینی اطعام ایتسه لیکدیرک یوزر بینه تو کروب ایریلورلر دیواستظراف ایتشدر (قلت) جبیل قیس و بینه تصغیر صیغه سبله لیلی کی بنی عذره قبیلہ سنده عاشق و مشعوقه معروفلدر * اخبار اکله * و هب بن جریر برکون کثرت اکل ایلہ بین العرب شهر اولان مبسرة البراشه اغرب اکلدن سؤال ایلدکده * * اکلت مائه رغیف بمکوک بلع * یعنی پرا و طور شدہ بمکوک خرما ایلہ یوز عدد رغیف یعنی جورک ییدم دیمشدر (قلت) مکوک بالقح و بشدید الکاف الاولی برکیدر که بریجق صاع آلور و عند البعض یک بشوز التمش درهمدر جعی مکا کیک کلور (قلت) ترجمه معلومه خباز به ده * اکلت مائه رغیف بمکوک بلع * عباره سی یوز عدد جورکی برکله طوز ایلہ اکل ایلدم دیدی دیو ترجمه اولمشدر دست فقیرده بولان چند قطعه نسخ مستطرفلورده بالک و لامک فقی و حاء مهمله ایلہ بلع واقعدر که خرما نک تازه سی دیمکدر غالباً ترجمه مذکورہ نک مأخذنده باده نقطه سز یا زاش بولمغله ملح او قنوب طوز دیش و حساب سابق اوزره هر تقدیر جورک درهمی معلوم دیکسه ده یوز جورکله درت اوقیه قریب خرما بی اکلای او بورکاری ایسه ده مبسره نک براشکی تمامبله اکلنه کوره برشی دکلدر مکر او عصرده جورک کران اوله و اما درت اوقه طوز احتمال فی الحقیقه کور و صابون اکلای مقوله سنده اوله رق اغر بدر ارتق ترجمه نک بری طابلی و بری طوز لیدر فنجسی نصائده ایسه قرین قبول اوله (منقولدر که مبسره) هر قوم برکون اشکنه بنوب کیدر ایدی ظرفادن راز کیمسه لک کوروب بیورک پر شور یا ایچه لم دیو دعوت ایدرلر فی الحال نهانی جاری بی ذبح و طبخ ایدوب و لکرله قوبوب مبسره به تقدیم ایدر لمبسره تمامبله بروکیچه فالور و قنا که صباح اولدقده کیده جک اولوب اشکنی بتک ایچون استدکده ظرفای هر قومه ای مبسره جار یکر و ضنکرده در باشقه برده یعنی آخورده آرامه دیو استظراف ایتشدر (مشاهیر اکله دن بری دخی هلال المازنیدر هر قومه معتمر بن سلیمان اکلنک اغر بنی صور دقده برکون زیاده آچقدم

بندیکم دوه مدن غیری برنسته بوله میوبانی ذبح و پران ایدوب مقدار قلیل باقی فالنجیه قدر اکل و بقیه سنی آکوب خانه مه واردم کیچه اولدقده جاریه مله مجامعت مراد ایلدم لکن مواصلت ممکن اولدقده جاریه چیا له مه بیخزده بر دوه وار ایکن شکل بکا یانه شه ییلورسن دیو لطیفه ایلدی و اکل مذکور بکا درت کون کفایت ایتدی دیدی (اکولارک اولورلندن بری دخی امویه دن سلیمان بن عبد الملکدر برکون هارون الرشید خلیفه حضورنده سلیمانک اکلنه دار صحبت آجلدقده حاضر بولسان اصمعی سلیمان زیاده اکل اولدقندن سفره سنه شلره صابلی طاق کبابلری کلدیکه صوغو ینجیه دیک صبر ایتوب همان جبه سنک بیکله طوتار و شیشلردن چیقارر بر بری تیز یونار ایمش دیدکده هرون رشید ای اصمعی اخبار ناسی و تار یخی نه عجب اعلمسن فی الحقیقه سلیمانک جبه لری بکا عرض وارانه اولمشیدی اوزر لنده یاغ آناری کوردم وانی ادهان طیبه ظن ایتدم دیدی خزینه بیت المالدن اولباسلردن برینی کتورک دیو امر ایلدی کتوردیلر اصمعی به الباس ایلدی اصمعی کیدکده یکلرنده ظاهر اولان اثر لری شم ایدوب اشته رایحه دهن دجابه کلور دیو اثبات مدعی ایلدی (عمر بن العاصک قرنا سندن سمر دل طائفی نقل ایلدیکه سالف الذکر سلیمان بن عبد الملك ول عهده عمر بن عبد العزيز ایلہ طائفه قدوم ایتدکده خانه مه نزول ایلدی و فی الحال ای سمر دل بزی اطعام ایده جک طعام واری دیدی بندخی سمین برا و غلاف کبابی آماده ایلدم دیدیکده چاک کتوردیدی کتوردیکده اوکنه جکوب و عمر ابن عبد العزيز چاغر میوب یکله باشلدی پرا و بلغی قالدقده عمر بن عبد العزيز بابا جعفر کل بر اراکل ایده لم دیو چاغردی مشارالیه صائم بولمغله اعتذار ایلدکده اول او بلغی دخی یوب بعده ای سمر دل واه سکا حاضرده بوندن غیری طعام یوقی دیدی بندخی الی عدد طاق کبابی واردیدیکده انلری دخی تیز کتوردیدی کتوردم فی الحال بتوروب بته طعام استدی بریوک دستق سوبق واردیدیکده کتوردوب تمامبله ایچدی بعده طعامنه مأمور غلامنه ای غلام قوشلق طعامی آماده ایتسکی و بعد اوردردیو صور دی غلام دخی اوتوز طخیره دن زیاده طعامدر دیدکده هر برینی برچوق یوققه لاله کتوردوب و هر برینک مقدار ثلثی اکل ایدوب و یدینی سیلوب ارقه سی اوزره یاندی بعده حضورینه دخول ناسه اذن و رخصت و بری ناس داخل اولدقده نصکره طعامی کتورک دیو امر ایلدی و سفره وضع اولدقده نصکره ناس ایلہ او طوروب طعام ایلدی دیو حکایت ایلدی (ترجمه معلومه) خباز به ده اشو حکایه ترجمه سنده سلیمان ابن عبد الملك امویه دن اولدیغی دلرده و کتابلرده و سیماشوم مستطرفده حالا و قالا ظاهر ایکن (کثرت اکل ایلہ مشاهیر دن بری دخی خلفاء عباسیه دن سلیمان بن عبد الملك خلفه دیو آل عباسه نسبی و قریب ذکر اولنه جق عبیدالله بن زیادہ خلفادن دیمسی جای بنیه اهل انصاف و درایتدر (واکول معروفک بری دخی هلال بن اشعر در هر قومک دیشنده دخی قوت زیاده ایدی حتی قوری بغدادی اغزیننه طولدیروب اوزر بینه بر مقدار سود و یاخود نبذ عمر آلدقده نصکره کتور کتور جکنبوب یونار ایدی دروننده لکن یاخود نبذ عمر اولان آغردستی کی کوچ ایلہ خالدیروب تمام اولنجیه قدر شرب ایدر ایدی و غایظ الطبع و عئل اهل جفا بریدکس ایدی (لطیفه بلغیه) زیاده سمین بر ششخی پرا عرابی بلغ کوردکده * علیک قطیفه من نسج اضراسک * قول بلغیه ششمانلغه تعریض ایلدی مالی دیشلر بکک طقوبوب اعمال ایلدی یکی قاشدن بر ثوب کیمشسن دیمکدر (قلت) قطیفه افتده حاولو و صحاقلو قاشدر عرب العرب با طیبوب صکره دن اختراع اولنان قطائف ذکر اولنان قطیفه نک جمع صیغه سبله طعام معلومک ایدر اشتقاق مناسبتله کلام مذکورده قطیفه و قویک طائلی دوشمشدر قندیر (حجاج معروف دخی خلی اکول ایمش مسلم بن قتیبه هر برینک

اوزرنده بر بالی اوله رق موی البهه سکسان درت چورک آماده اید و ب دعوت ایلدم دیمشدر
بین الفصحی * فلان یحاکی حوت یونس فی جوده الالتقام * یعنی سهواً له لقمه بی یومعه * و فلان
یحاکی عصی موسی * سرعت بلع و التقامه تعیرات بلیغه دندر ز بر حوت مذکور حضرت یونس
باذن الله تعالی اینجمنه رک بطنه ادخال و عصای شریف سحره فرعونک بونجه آلات سحر به
و حاکمی سرعتله یومعه در (صدق بن عبید المازی نقل ایتدی که تروج ایلدی یکمده پدرم و لجمه مداون لکر
ریدلی دوه یختیسی طبع ایتدر مبدی سالف الذکر مهلال دخی مدعو اولغه جله دن اول
کلدی لکرک بر بی تقدیم ایتدی تمام ایتدی و دیگر بی و الحاصل عشره بی تکمیل و اوزرل بنه دخی
برقر به نبیذ تم ایچوب عودت ایتکله آخر احباب ایچون استیاف طعام یعنی بی باشند طعام
پشیردک دیو بر غریبه حکایه ایلدی (امویه کبارندن عبید الله بن زیاد اکول ایش ایش بهر کون
بش دفعه طعام ایدر ایش مرو پدر که یوما من الایام لمصلحه کوفه کیدر ایکن یولده بی
شبان قبیله سی سمته او غرادقه ایچلرندن بری * الغدا اصلح الله الامیر * دیو او به سنده فرشلی
طعامنه دعوت ایدر ایتکله در حال اوز قدر طاق ذبح و طبخ اید و ب قهوه الی بوللو بر جوق
یوفقه ایله اوکنه قویوب صاحب او به طعام آخر تدارکنه کیدر طاوقلری تمامله و طعام وافر
آخری دخی بد کد نصرکه دیگر بنه مترقب اولور صاحب او به امیرک اوکنه پزده قوری انجیر
و دیگر بنه حاضر لوب یاخود جیک لبالب مورطه طولو ایکی زنبیل وضع ایدر انلری دخی دیلر بنه
قدر سپورد کد نصرکه آچم دیو بز کیدر (منقولدر که سالف الذکر مفسره البراشک الکنه دایره مهدی
خلیفه نک حضور نده صحبت کذران ایدوب شو یله ایش و ب یله ایش حتی یوز جور که بر عظیم
قوج ایش دینلور کن خلیفه مشار الیه حضور نده بولنان بنده لینه بن بردفه بر فیل ذبح ایتدربوب
و میدان قصره قودورب مرقومه اکل ایله امر ایلدم طقسان طقوز عدد کیر جورکی فیل ایله
یوب یوزنجی جور کده قالوب به مدی دیمشدر (حکایه لطیفه) بر یولی رجل بر راهبک مناسرتنه
نزول ایدر راهب واره یم سزه مرجک شور باسی کتوره یم دیو اوکنه درت جورک قور شور بابی
کتورد کده رجل جورکاری ایش بولور بنه درت جورک کتوروب اوکنه قویوب شور بابی
کیر کتورد کده بنیمس بولور و الحاصل اوز دفعه بویله جه اولوب راهبک بر نازنان شور باسی
بتورر بعده راهب صورقی عیب اولسون نه طرفه عزیمت ایده جکسن دید کده اردن سمته دیر
بنه راهب نه مصلحت ایچون دینجه رجل مرقوم آه راهب آه برمدنبرو معدده مدده برضعف پیدا
اولدی طعامه اشتها قالدی اوراده بر طبیب حاذق خبر آلدیم دردیعه درمان طلبنه کیدرم
دید کده راهب بنم ذاتکزدن بر رجام وار قبول یورک دیدی رجل ندر کوره لم دید کده راهب
اردنه واروب معدده کزی نصحیح ایتدر کد نصرکه عودتکرده بکا او غراما کزدیدی اگر نصحیح
معدده ایله کلور ایشه مناسرتی بومعدده ایله اساس واثایله یومعی احتمال بعید دکلدر (صاحب
مستطرف دیر که طعام باشنده لطیفه لا بأسدر حتی یحیی بن عبد الرحمن عایشه صدیق رضی الله
تعالی عنهما دن روایت ایلدی که مشار الیه یوردیلر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم زدیده
یعنی بتمده شرف بخش قعود ایکن ازواج ظاهراندن سوده رضی الله تعالی عنهما دخی حاضر
بولدی خبز بر طبخ ایدوب حضوره کتوردیم و سوده بی دیدیم میل ایتجه الحاح ایتدم بنه استنکاف
ایتد کده فابندن بر ارجه سنی انوب ملاطفت طریقه سوده نک رویت بولسدر دم اولدی دخی آوب
بنم روید سوردی حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یومعه مدله مزه کولدی پیور شددر
(قلت) مزاحده مسئله کتب خفیه ده صورتده درمراجعت اولنده (خزیرات ایله پیشین عصبه
نوعندن بر طعامدر ایتس اولور سه عصبه دینور (حکایه لطیفه) غندر بر کون بر کیر باقی

اشترا ایدوب زوجه سته شوق بر کوزل پشیر بن براز او یقو کسدر به یم قالقار یزدیوب او یقوبه
یاند کده خاتون جنابی تمیزجه پشیروب و غندرک اصولله او یاند رمه دن قوقسون دیو صوبندن الله
واغز بنه سوروب کندوسی بالغی بیر یعنی حتی رأسها تمامله خوره کچوروب و ایچ ایدوب و اغز بنی
یوز بنی سبلوب ایسته مشغول اولور وقتا که غندر او بانوب بالغی استد کده زوجه سی اصلحک الله
سن بالغی یوب او یقوبه یاندکی اینا غز اسک الکی و اغز بنی قوفله کده بالغ قوقوسی برکن سمندر
دید کده قوقلوب کر جک سویلر من یش ایشه مدده طویدم دیمشدر (قلت) یعنی اسعد فقیر
دیر که غندر غنیک ضعی و نونک سکونی و دالک فقی آخرده را ایله ابن جعفر البصرینک لقیدر
مرقوم اطیغه به کیر یش و سادات غربک کرملری ایله کچنوراسکی زمان جرارلرندن ایش انتهی
بیان الضیافه و اطعام الطعام * بو خصوص یعنی ضیافت و اطعام طعام مقارنا بالخلوص شرعا
و عقلا مدو حدر که استعبد بالله * هل نیک حدیث ضیف ابراهیم المکریم * آیت کریمه سی
اطعام مسافرک مدو حیثه اشارت ایدر (قلت) حضرت ابراهیم علیه السلام ضیفی یعنی
مسافر لری علی قول اون ایکی و علی قول جبرائیل و میکائیل و اسرافیل علیهم السلام دن عبارت
اوله رق اوج ذات شریف ایدی مکریم ایله صفتملری یا عند الحق یاخود خلیل الله خلیلله لریله
بالذات خد متارنده اولدقلر یچوندر ضیف مصدر اولغه واحد و کثیره اطلاق اولنور ضیف
تسمیه اولدقلری صورت ضیفده کلدکار یچوندر و قصه شریفه نک اجمالی بودر که برادر زاده
ابراهیم لوطک علیهما السلام مبعوث اولدیغی اهالی مؤتفکا تکه پت پرست اولدقلرندن باشقه
فعل شیع حیث و اطایه متجاسر ایدیلر یکریمی و علی قول اوتوزیدی سال مدته دعوت و انذار
لوط علیه السلامه اجابت و خوف ایتاملریله لوط علیه السلام هلاکربنه و کندی سلامته
چربنجی و اهلی مایعملون * دیودعا و نیاز ایتدی هدف اجابته رسیده اولغه جناب واحد قهار
عز و جل جبرائیل امینی علیه السلام معبته ساتر ملائکه ایله اهلاکربنه مأمور ایلدی ملائکه
کرام جوانلر صورتند تمثیل ایله اوله حضرت ابراهیم علیه السلام منزل مبارکربنه مسافر
اولدیلر فی الحال بر یوزاغوی کباب ایدوب انلره تقدیم ایلدی * فلما رأی ایدیههم لاتصل الیه *
الا یمه مکرمه سی ناطق اولدیغی اوزره ملائکه کرام الارینی طعامه مد ایتدکلر بنی کورنجه
بووضعلر بنی بکیموب انلرک بر مکر ایده جکلر بنی ادراکله حضرت ابراهیم علیه السلام اظهار
خوف ایلدیکنی ملائکه کرام حس ایدوب فی الحال خوف ایتمه بر قوم لوطه عذاب ایتکله مأمورا
ارسال اولسان ملائکه بر طعام اکل ایدیغی اولمادیغی زدن ال اوزامدق و سکا واجب الوجود
اسحق و وراندن یه قوب نام نجل کرام احسان ایده جک دیو تبشیر ایله ملائکه اولدقلر بنی بیان
ایدوب بعده لوط علیه السلامه واروب مأمور یلر بن بعد الافاده لوط علیه السلام شهر دن کیمه
چیقوب یم بر کوار بنه متوجه اولوب ملائکه کرام دخی اول قوم مستحق اللوی شهر لریله علی
السحر ز یوز بر ایلدی لری تفصیلی تفاسیرده درمراجعت یور یله انتهی (وقال رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم) من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه ولا یؤذ جاره (قلت) اشبو
حدیثی صاحب المستطرف بوراده تحریر ایلشدر مالی بر کیمه که الله و یوم آخرته ایمان
ایدر اولدیه مسافر بنه اکرام ایلوب و قومشوسنه دخی اذا یلمسون دیمکدر (جامع صغیر ده
عمار بن یاسر رضی الله تعالی عنهما دن روایا) من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیحسن
الی جاره و من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه (حدیث شریفی مسطوردر که مناوی
مقادی تقریری اوزره قومشور له احسان بنشاست وجه و اذا لردن کف ید و بدل کرم
و اذا لری تحمل کی نسته لره و مسافره اکرام غنی اولسون کر کسه فقیر مقدور اولان ضعیفی

احضار و منزله سنجه ترفع واحترام ايله اولور اشته بونلر عسدايدن منجي اولان ايمان كامل آتارندرديمكدر قنبرانتهي (حديث ديكرده دخی) من اكل وذوعين ينظر اليه ولم يواسيه ابتلي بداء لادواءله) وارد اولمشدر مالى پر كيمه كه سكندى يه ايكي كوز صاحبي نظر ايلديكي واول ناظره مواسات ايتديكي يعنى طعامه شريك ايلديكي حالده يك يسه دواء وعلاجي ممكن اولسان داء وعلته مبتلا قنور ديمكدر (قلت) يعنى اسعد فقير دير كه ايكي كوز صاحبي انسانك وصفي اولديغي كي كدي و كلب كي حيوانده وصف اولور بو صورنده انلري دخی باقدر محبوب لقمه و يرمك مريندر هله بعض سوفيلرك دكانلرنده پينروسيميدير كن لقمه رجاسيله اوكلر ينه كلوب انواع تملق ايله باقوب طور ن كلبه سوقى برلقمه و برمد يكند ن باشقه قالقوب ضرب ايتلري انسانيدن صدمه حله دور در انتهي (حسن بصرى حضرتلري مسموعن اولان روايندركه رحمت الهيه لك موجب نريند بري آج بولنان مؤمن قنرنداشي اطعام ايتكدر ديمكدر) حضرت ابراهيم صلوات الله على نبينا وعليه الله تعالى سزى خلت معنويه ايله خليل ودوست اخلاقيه سبب ندر ديو سوال اولند قده جوابنده شو اوج خصال سبيله كه بري فعلنده تخير اولنديغ ايكي شي يئنده رضاء حق ايچون اولان نسنه بي اختيارم وديكرى جناب حقه بك لطفنا تكفل ايلديكي رزقك وحو ايجمك تدار كنه اهتمام ايتوب توكل و آخرى صباح و اخشام طعاملرني مسافر سزيمه ديكدر يور مثلر) امام زهري رحمه الله تعالى اجابندن طعامني اكل ايتيلره انفعال ايدوب اون كون انكله صحبت ايتمك اوزره عمن ايدر ايدى * المائدة مرزوقه * كلام كبار اسلافندركه (صاحب المستطرف مضياف يعنى كثير الضيافه اولان ذات جناب رزاق كريم حال ويرد ديو شرح ايتلدر) (قلت) نائل اولسه كرما دولت ايله ايراده * دائما مائدة لطفى اولور آماده (قلت) ايضا بعض نسخده * المائدة مرزوقه * كورلدى حقيقت اوزره معناسي سفره مكان رزقدر يا خود مجاز اسبب كثر رزقدر ديمكدر (مداني اول من سن القرى يعنى ايجاد ضيافت ايدن حضرت ابراهيم عليه الصلاة والسلام و تردي موجد اولان هاشمدر ديمكدر (قلت) هاشم حضرت باعث هستي اكون عليه الصلاة والسلامك اب جديد يعنى محمد رسول الله ابن عبدالله بن عبد المطلب بن هاشم ترتيبه حضرتك نسي ايكي واسطه ايله موي اليه متصلدر واسمي عمرودر بين العرب علو منزله سي جهتيله عمرو العلي ديمكده مشهور ايدى عصرنده سالد خط و قوعنده نان عزري كسر و شكست ايدوب و تردي ايتدربوب كاسلره وضله مكده مكرمهده خلق اطعام ايتكله هاشم ايله تلقب ايلديلر زير هاشم ايتده شكست ايتمكه ديرل موي اليه غزهده وفات ايتلدر خلقك تملك كسر يله تردي ديو تفوه ايتد كلري ترديدن محرفدر انتهي) يته مدائي جبراتي افطاره دعوت ايدى لك اولى عبدالله بن عباس رضى الله تعالى عنهما در شويله مضياف ايديلر كه دائر لري قنوسى پيشكاهنه سفره ل وضع ايتدربوب سيدر لردى حتى دائره زندن چيقن طعام قالدغي صورنده اعاده اولتوب سفره ل اوزره براغبوردى ديمكدر (بعض كرميه مكارم اخلاق و اضيافه اولان ادابي نه كفيته كسب ايلديكدر ديو سوال اولند قده اوائل حالده سفر و سياحتم چوق اولغله خيلي كيمه لرد مسافر اولوب اول كيمه لردن استحسان ايلد يكيمه تبعيت واستباح ايتد يكند ن اجتناب ايتكله كسب و تحصيل ايلدم ديدى * اما آداب المضيف * يعنى صاحب خانه و مضيافك عهده مروتنه لازم اولان آداب مسافره بالذات خدمت و دخی انلره غناي قلب اظهار و بسط و بشاشت وجه اظهار ايتكدر حتى ستايش بشاشت وجه و روي مضيافتدن خير لودر مفهومند اولان * بشاشت الوجه خبر من القرى * امثال بحر اسنده جاري اولاش و بعده اهل عرفان بشاشت وجهه ييله خندان

اوله رق مسافري استقبال و كرام ايدن ذات مضيافك درجه كرمي نه كفيته اولور يعنى اندن برز بونور مفهومند اولان * كيف من يأتى بها وهو ضاحك * فقره سنى الحاق ايلر يله بيت متين كي كلام اول تشيد بولمشدر زيرا * بشاشت المرء خير من القرى * فكيف من يأتى بها وهو ضاحك * بيت بليغي از قدیم نظم اولمشدر مالى بشاشت وجه و التفات ضيافتدن يعنى طعامدن خير لودر كه طعامك لذتي ذائقه دن كند كد نصكره قاناز اما التفات روحاني اولغله لذتي اونودلر نيجه خير لودر ايسونكه صاحب خانه مسافره تلطيفاً كوله رك طعام كتوره يالكر بشاشت اكلي الوير كن اول بشاشت ضمنتده طعام اوله ارتق اويله بشاشت سوز اولماز و خير لودر بليغي انكار اولماز ديمكدر كي كورينور (شيخ شمس الدين ابوالدوى كلام مذكوري بالتضمن يعنى درجه اشبو ايتاي نظم ايتمش و اداب اكرامي ييلدر مشدر * اذا المرء وافى منزله فاصدا * قراك و امنه لديك المسالك * فكن باسما في وجهه متهللا * و قل مرحبا اهلا و يوم مبارك * * و قدم له ما تستطيع من القرى * عجولا ولا تبخل بما هو هالك * فقد قبل بينا سالفا متقدما * * تداوله ز يدو عمره و مالك * بشاشت وجه المرء خير من القرى * فكيف من يأتى بها وهو ضاحك * * محصول ايات مذكوره و قنا كه سنك خاله كه بر كيمه ضيافتكي قصد ايدرك و سنك زديكه كتور يي بوللر انشلي بوقشلي اولميرق هموار اولسه يعنى شوق وارزو ايله كاسه اي خانه دان سن اول ضيفك وجهنه اهلا و سهلا و مر حبا خوش كلديكر و قنكر مبارك و سعيد اولسون ديه رك صميمي كوليجي اول و قدر تباب اولديفك طعامي اكا عجله تقديم ايدوب جور و به جك مطعوماته بخل و امساك ايتمز براعهده سالقه بشاشت وجه المرء الخ بيت رنكين مه ناسي نظم اولمشدر كه زيد و عمرو مالك يئارنده متداولدر يعنى جله لك معلوميدر انكله عامل اول ديمكدر (قلت) ناظم مشار اليهك * فقد قبل بينا سالفا * قوله نظرا هر نقد ر صاحب المستطرف بروجه محرر كلام اول ايله صكره الحاق اولمش كلامي مثنوي اوله رق يازمش ايسه ده ناظم تحريري كي بر مصرع اراده اولمق ظاهر در و لفظ تضمن دخی منظوم اوللر كن كوستر) و بشاشت وجه و شير يني كلامك طعامدن خير لودر اولمشده چونكه طعامك لذتي ذائقه دن اوته كتمز لكن لذت كلام روحاني اولغله باقيه و حاضره در نكته سي خاطر فقيره كلشدر معذ و رباد (عرب العربيا * تمام الضيافة الطلاقة عند اول ومله واطالة الحديث عند المؤاكلة * ديديلر يعنى ضيافتك تمامي و كالي ابتدای ملاقات مسافره طلاقه لسان يعنى ترحيب و كليات طيبه ايله تطيب و اثنای طعامده محبتي اوزا تمقدر زيرا صحبت اولند بجه مسافرك صفاي قنار و سفره ده زياره مكشه سبب اولمعه تاوولي آرتار (حاتم طائيفك معنای مذكوري حاوي اولان قطعه سيدر * سلى الطارق المعترى ام مالك * اذا ما اتاني بين ناري و مجزري * هل ابسط وجهي انه اول القرى * * و ابذل معروفى له دون منكري * مفادى جاريه خادمه سنه يا خود كنيه سيله زوجه سنه خطايا ديركه اي ام مالك كيمه وقتي كلوب خيمه مركز ساحه سنده اولان نارقري ايله دوه نحر و ذبح ايتديكم يره اينن مسافر معتر يعنى نزول ايله احتياج كوستر مش كن بر نسنه طلب اينن مسافره صوركه ابتدای ضيافتده مسافره اجراسي لازم بشاشت وجه مي بسط و منكري ترك يعنى بخل ايتوب معروفني بذل ايديم يعنى آماده طعام مي كتوريم ديو اكرام ايله ديمك كي كورينوب غالبا مفادى شرط اكرام ضيفي زوجه سنه بيان ايله فخر اوله جقدر (كرمادن عبدالله بن جعفر حقهده اشبو بيت نظم اولمشدر * لك يا ابن جعفر خير فني * و خيرهم لطارق اذا اتاني * يعنى اي ابن جعفر سن تحقيق قنالك و شهنكام كلان مسافره احسانده جله لك خير لوسين ديمكدر (و بوقطعه يي دخی بعض مضياف نحيثا لازم كوزل نظم ايتلدر لله در القائل * الله يعلم انه ماسرني *

سني كطارقة الضيوف لنزل * مارات بالترحيب حتى خلتني * ضيفاله والضيف رب المنزل * يعني
الله تعالى يلور كه كيجه وقتي خانه مه نزول ايدن مسافر ينك كلرندن غيري برشي بني مسرور
ايلدي مسافرين نزول ايلدكه ترحيب و اكرامده بر مرتبه ثابت اولور مكه بني مسافر و مسافري
صاحب خانه طن ايدرسن ديمكدر (معناي مذكوره اشوق طعه شاعر آخر كدر * يا ضيفا
اوزرتالو جدتتا * نحن الضيوف وانت رب المنزل * يعني اي مسافريز اكر بزي اولدخي زيارت
ايديديكز بزي مسافرسري صاحب خانه بو اورديكز ديمكدر (قلت) اشومعني اوحرفي وضعي
اوزره اولديغنه كوره در و اما وضعي اوزره اعتبار اولمزايسه زيارت ايدرسه كز صاحب خانه
بولورديكز ديمكدر لكن وضعي اوزره اواسه مبالغه لي اولور فتدبر (سيف الدوله ابن جلدان دخی
نعاخرده نظم ايلديكي قطر كين ترور * منزلنا رجب لمن زاره * نحن سواء فيه والطارق * وكل
مافيه حلال له * الا الذي حرمة الخالق * يعني منزل و دارة من زيارت ايدلسه ازهر جهت واسع
اولوب بركه صاحب دارة بزمه كيجه هنگامي يعني وقفسر كلان مسافر اول منزلده مساويدر
يعني المرحه دخی مضايقه بوقدر مكان و تمنع در كاردن شويله كه مسافره منزلده مأكولات
و مسروبات و ملبوسات جهتلر بيله هر نه كه موجود ايسه حلالدر بلا اذن تمنع و نصرف ايتسونلر
مكر كه خالق تعالى لا نك حرام ايتديكي نسبه را اوله المری ايسه حق تعالى منع ايتسدر المری دخی
نه اولديغي وارسته باندري (اصمعي ديديكه عيینه بن وهب الدارمي به مكارم اخلاقدن سؤال
ايلد يكدمه عاصم بن وانك * وانا لفرى الضيف قبل نزوله * ونسبه باليسر من وجه ضاحك
قولاني ايتسديكي ديدى مالى تحفيق يز مسافري نزول ايلز دن اول المرحه ضيافت ايدرسه زوار المری
اطعام ايدوب كول يوز دن صدور ايدن بنارنله اشباع ايدس رز ديمكدر كه مفادي بربره كليتره
دخی يعني نامه نقد و نوال ارسال ايدس رز و او بزمه كلنله ايسه اولويتله اطعام و اكرام ايدوب
استدفال ايتير ديك كورينور (زين العباد بن علي بن الحسين رضی الله تعالى عنهما در بزم
حضرت ابراهيم عليه السلام سننه اقتدا ايله مسافره صاحب خانه تك بالذات خدمت
ايتسي تمام مي و تندر كه و امرأته قائمه * نصي يوفى ناطق در بيور مسندر (قلت) نص مذكور
اجال اوزره آنفایان اولان قصده محرر و المارای ايديههم * الا بقاى قوله تعالى على قوم اوطم
مكرمه سنك آخرنده يعني ملائكه كرام حضرت ابراهيم عليه السلام قورقه بر قوم اوطك عذابنه
ما مور ملائكه بزديد كلرنده داخل سر ابرده عصمت اولان حليله حليل الله دخی خدمت
طعامده بو اور ايدى زين العباد بن حضرت نر ينك مرادى حليله لى ايله حضرت ابراهيم
عليه السلام خدمت ضيفده بولند قلري صراحت و اشارت نصله بيان بيورلديغني بيادر
* ومن آداب المضيف * صاحب خانه و ضيافت مسافر لدن اول اوبقويه ايتماقي و ايلرنده ضرورت
حال وضيق زماندن شكايه ايتماك و ايلرنده اتباعي نكدر ايتيوب مسافر لك مكر اوله دخی
شيلره دائر صحبت ايتماك دآب ادب او بولند و بولرك خلافي ادب بسلرك وهله اشو حكاية
آيمده كي اولور سه ملعت عظيمه در (راوى حكاية دير كه اسحق بن الفزاهري سحرى هر يسه
يعني كسكك الكليجون بني دعوت ايتسدى وارديغمه هر يسه بي كنور ديلر اكل ايدر لك
ايمده تك بزنده بر قبل پارچه سي كورندى في الحال براوشاق چاغروب بزه طوبور ميه رنق نهاني
قولاعنه بر سوز سو بلدى اوشاق كيدوب جوق اكلندن قباغى قبه لو بر صحن ايله سفره باشنه
كلوب آچوده ايتجده هنوز كسكش برال كوردك كه كسكي طبخ ايدن بيجاره طبابخ دستي ايتس
نيجون لقمه دن قبل جيفدى و دقت ايتدى ديو بو جنباني ايتش عيشمن مكر اولوب عيشمن
خاطره دخی حالده مكر ايتندن قالفدق ديو حكايت ايتسدر و الحاصل مسافر لك خاطره حسب الامكان

رعایت و حضور لند بر كجه به غضب ايتيه رك حرمت و حضور و راحلر بني اجر اكر به
كوردكلري نسملري اعداد و وجه عبوس كوسترميوت و شوق بوني نكدر و شتمه اجترأ ايتيه رك
اصكرام و قبلر بتمه ممكني مرتبه ادخال سرور ايتك مضيفه لازمدر (محكيدر كه كرمادن پرى
بستانده ترتيب ضيافته احبابي دعوت ايدر اول كريم اصبك پرواد ادب جبلي وار ايدى
مسافره صاحبندن اخسامه قدر خدمت و موافقنده اولوب احشام اوزرى حرمنده اولان سطح
يتمه جبهه و ببيتاني خدمته ياتمي اوزره ايتك از قضا سطحن دوشوب في الحال وفات ايدر بو بلای
ناكهاى بي بيجاره پدى طوبديغي كي زوجة سنها كرم مسافر بونده ايتك فریاد و فغان ايدر ايسك
شويله اولسون ديو نلته تعلیق و سائر جار يه لرنه دخی تنبيه ايدوب مسافر را آگاه اولادن
نهاني نمجهر و نكديني تنظيم ايتد يروب بتمه احبابيله موافقنده مسفل اولدى احبابي مخدومي
كورميوب سؤال ايتد كلرنده او بقود در ديو قطعا رك وير مزوفا كه صاحب اولوب احبابي
عودنه اسيدان ايتد كلرنده مخرومك صلات جنازه سني اقامه لرنى رجا و قضاى ولى
ايتا ايتدكه جله سي اشك چشمه لرن ريزان ايدوب احبابي مكر اولسون ديو جكر ياره سنك
افتراق ايتسند تحمل ايله صبر و شكينه حيران اولسدر ررحمهم الله تعالى (ودخی مضيفه
لايقدر كه خدمه و غلمانسه مسافر لك اياق قابلر بني و سائر ائوالر بني و اوساقلر ينك دخی طعام
وسائر خصوصيه اصكرام لرن بني تنبيه ايدس و رقت طعامده بلا دعوت كلور اولور سه عدم
منعني قبول جسته تنبيه ايدس (بعض امراء كرامه وقت طعامده ايترويه اديرك تطليبي دخول
ايدلري منعده باس بوقدر ز راجار كدر بدخو كبروب هنگام استغله قصد سوا ايدس ديدكلرنده
بر عدو كه طعام مزحاضر اوله اول عدويه الله ذوالحلال مكنت و قدرت جنابت و برمز ديدى
(ورئيس كريمه لايق اولان حضور طعام وقتنده باندس قبول چينك و قوفنى منع ايليه زير طعام
هنگامده منع واردن موجب شاعندر و مسافر لك خواهه طبيعتلري ايله و ايتجيه دك صاحب
خانه المرحه موافقت و قدرق و ارايسه حكايات غريبه ل واطائف نقل و بسطله ملاطفه ايدس
و مسافره مكان خلاي ييلدرمك ك الرمدري كبراي هندك بزدن منع و ايدر كه بر مسافري كيجه
خانه كده آلفومق مراد ايدر ايسك كوندزدن اكا خلاي ييلدر زيرا اولل حالده بن بر محله
فالسيدم خلاي بوله مديعدن ناچار نقيه مي جيقاروب اتي تاويب ايتدم ديمندر (خلوص
اوزره اولان مؤمن فرنداشك خانه سنده دخول و ناكيدا للصدقه طعام اسنه بوب اكل ايتسكه
باس بوقدر ديدلر ز رايي ذبيان صلى الله تعالى عليه وسلم و شيخان يعني ابو بكر و عريم بن نهيت
و ابو ايوب الانصار ينك رضی الله تعالى عنهم منزل لرنه واروب بو بيله ايلدكلري و سافك عاذق
ايدوكي مرويدر (عون بن عبد الله المسعودي نام ذات زهادت ستمك او جيز النمس دوستي
اولوب هر كون بر ينك منزلنه واروب اكل طعام ايله سنه بي بويله دور ايدر دي (ودخی دوست
حقيقينك خانه سنده واروب و عيسده دخول و خانه سنده بولنا لردن طعام اسديوب اكل ايتسكه
باس بوقدر زير رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اقتديز بريره لك خانه سنده تسريف
و اطعمه سني اكل و تناول بيور دقلري مرويدر و احوال بريره غايه يعني خانه سنده بو غيدى (حسن
بصري حضرتلري بر كون اصداق سندن بر يقالك خانه سنده واروب همان ايتجرو فتنق و سائر
ارزاقدن بر ايكبشر آلوب تناوله باشلديلر رفيقلري بولان هشام ميثار اليه كنه سيله يا ايسيد
بو وضعكز و رعه كنه ميثاني دوستدي حسن بصري حضرتلري دخی جوابنده تعريضا بالكم
بكالك ايتني تلاوت ايله ديدكه هشام دخی استعبد بالله * ولا على انفسكم ان تاكلوا
من يوتكم او يوت آبائكم او يوت اخوانكم او يوت اعمامكم او يوت عماتكم

وزرای دولت قدیمه دن ابو حفص محمد بن ابی القاسم الکرخی قماش اشتراسیچون بی سرانیه
احضار ایلدی قماشلری کتوردن اوکده طباقلریله میوار وارایدی عرض ایندیکم قماشلری
آلدی مصححیم بتوب کتک اوزره قیام ایلدیکنده مشار الیه ندر بو خلق عامی یعنی بو جاهلانیه
وضع دیدی یعنی کتبی نهی ایتدی بعده اوطوردن واکرام ایده جکینی طوبدم و اشارتیه
مبوهلری اکلده باشلدم بعده طعام کلدی قریم زیاده آج بوانغله ایوجه کرشمده بعدالاکل اذنیله
دکانه عودت ایلدم برده ارتسی کونی خیال و خاطرمدن چیقمش ایکن وزیر مشار الیهک
بر غلامی کلوب اجب الامیر دیو برابر اولان بارکیر بندربوب حضورنه کتوردی مشار الیه
بنی کوردیکی کبی تبسم التفاتله بهی تاجر بن قبل الاصلک و سی الهضم اولمائه دونکی کون
سنگله طعام اتم بکا کوزل اولدی بوندنصکره سفره مدن منقطع اولدیکنی استم مم دیدی
بندخی ملازمت ایتدم برکون بالاقتضا کیده مزایسه م غلامی کلوب بنی کونوردی بوتقرب
مشار الیهه تقرب ایلده سایه سنده مال کثیر وجاه عریض صاحبی اولدم دیمشدر (ودخی مسافر
صاحب خانه دن قبله و محل قضاء حاجتدن ماعدا بوصودنصره ندر خانه نک مطبخنی زده درکی
بلاموجب برشی سؤال ایتوب حریمی طرفنه باقیماقی واکرام قصدیه مکان رفیعده قعودتکلیف
ایدنسه استغفرالله دیو مخالفت ایتوب اوطورمنق و صاحب خانه نه کونه وضع وحرکت ایدرسه
منع ایتامک آدابنددر (و بعضی مجموعه ده منقولدر که کرمادن بری بذل طعام واحسانه معتادایدی
لکن وقت ضیافتده عریب و مسافرنه رذائت خلق اظهار ایلده مشهورایدی (قلت) عینک
کسریله عریب عفریت وزنده و میم ضعی عینک فحی ورائک سکونی ورائک کسریله معریب
لغته حال مستی و سکرندندیم و احبابنه اذیت ایدیمی اولان شخصه دینورانتیهی (کرمه و می الیهک
اشبوشهرتی اذکیان به مضیی ایشیدوب بورجک خلفه بذل ایلدیکی طعام واکرام کریم الاخلاق
اولدیغنه دلالت ایدر ایکن خلقک سی الخلفدر دیو ذملری غالباً مسافرنه لیک سو آدابنددر
صادر اولان اوضاعی اولدیغنه شبهه یوقدر هر چند معارفم یوغبسه ده طفیلی طریقبه
برکون ضیافته کیدرو حقیقت حالی نجر به ایدرم دیو تفکرده ایکن بوانده موی الیهه رابست کاور
و ما جرای بیویله حکایه ایدر که وقتا که تصادفده تعظیمانه سلام و بردم ورد سلامدنصکره
مسافرم اولمغه رغبتک واری دیدی نعم دیو برابر خانه سنه واردق قیودن دخوله بنی تقدیم
ایدوب بیورک دبدی کیدرم و صدر مجلسه اوطوردیدی ایتوب اوطوردن و طیانور سکرزدیو
قولتی یصدیغنی سوردی بنده اسناد ایتدم شطرنج طاقبی چقاروب میلکن وارمیدر دیدی
های های دیوب بر قاج او یون اوینادق وقتا که طعام چقدفده اطمه نک نفیسارندن اوکه
سوروب بیورک دیدکجه هر برندن حسب الحوصله بیوب شیوه استقنا کوستردم طعامدن
بعد الفراغ الیه صوی اکراما دوکک استداده منع ایتدم بعده خروجنی استیذان ایتدی
منع ایتدم و بندخی رخصتکرا و اورسه کیدهیم دیدم مکئی ابرام ایتدی بو خلایده ایتدم سزکله
مقدمالقم یوغیکن مظهر اکرام و التفاتکنز اولدم بونه سدر کرم بیوروب حل ایدک زبرا
حکمرده شوکونه افتر اولمغه دیو قضیه شهرتی خبر و یردیکنده والله ای برادر بنم اوضاع
بارده مک ظهیر بنه مسافرنیک سو آدابی سیدر زبرا مسافرم کلور صدره قعودنی تکلیف
ایدرم احتیاج ایدر انفس اطعمه بی اوکته قورم بر پارچه اولسون ییم دن فالدیر برینه
فورالبه سودوکک مراد ایدرم طلاقه تعلیق ایلده دوکدرمز تشبیه مراد ایدرم یاقمه صابر بلور
قویو یمن بکا ناچار ارتق غضب کلوب بهی حریف خانه صاحبسه اکرام اولمزن کتبی خانه
سندنه یارسه یارنه استرسن بندن دیو بالاجارشم ولعن ایدرم بموقوله لری دوکسم بلکه اولدرسم

صوچم وارمیدر دیو اعتذار ایلدی و بندخی ملاحظه م راست اولدیغنی بالجر به اوسکرندم
دیمشدر (قلت) فی الحقیقه بیویله در صاحب خانه به تعظیما استغفرالله تعبیریه برار شیوه
کوستر بلور ایدسه قطعاً تکلیفی اجرا ایتوب امتناع ایتک ما دنا مخصوصه در لکن بعض
خانه صاحبی دخی واردر که اکرامده مسافره ایدوب مسافری بقدر و طبیعتیه ترک ایتز اولدخی
منافی آداب صاحب خانه در که اشارتی کچمشدر انتیهی (ودخی مسافرنه سفره اوزرنده اکل مشروط
یعنی چوق بیک ییمه سی سوء ادبدر مکر بدوی یعنی مسافری بادیه نشین اوله که انلرک چوق بیک عادتدر
(ودخی) یاننده طریق مستر بحینه یعنی قلندر دیدنکاری اشخاص معلومه به اتباعله قالیجه
برطوبه طاشوب سفره باشنده حلویات و سائر نفایسدن آلوب طولدیروب اوینه کتورمک افیم
معاینددر (قلت) بو بدطوردیاریزده دخی بعضی جرارلک حالیدر و مشاهددر (و معایندن بری دخی
صبی مصغیر اوغلنی ضیافته برار کتوروب اوغل عودنمزن وقتنده انله کیدرکن سنک ایچون طعام
و یرلر دیو تعلیم ایده (ودخی) مسافرنه تعیب اولنه جنی سوء ادبک بری دخی مطلقاً قیچم مؤاکله در
وقیچ مؤاکله ده عیوب کثیره تعداد اولنوب ذکر ای الفاظ عیوب مذکوره ار پابنه اطلاق
اولنور (قلت) اسامی مذکوره مصطلح ادباء عربدر فنأمل (مشارف) تفاعلدن آج
کوزالبکی شول صورتده اولور که طعام اوزرنده ایکن کوزی نمودن ایلوب هر کیرنی طعام ظن
ایدندر (قلت) عربستان اصولجه چونکه جیع اطمه دفعه سفره به وضع اولنور و اراق
طعام کله جک امدی قالمز بو بیویله ایکن قیویه یاقوب طوروب کیرنی طعام کتور صانع خیلی
شره در دیار عزمده طعام بکان بکان کتوریلور بو حالده قیودن کیرنی کوزنمک او برینه بان باشی دکل بلکه
ایلرودر انتیهی (عداد) شدادت وزنده سفره ده اولان حلویاتک عددینه مستغرق اولوب پارماغیله
صیان و نفسنی اونودوب بلاشور طباقلره پارماغیله اشارت ایدن شخصدر (حزاف) عداد وزنده
النده کی لقمه بی بالوده و سائر بموقوله صولوط ایلدن برینه بولاشدیروب اکافتاعته اغز بنه کتورمدن
دیگر طانیله دخی بولاشدیروب بو وجهله خلط ایدرک اکل ایدن شخصدر (رشاف) حزاف
وزنده لقمه بی اغز بنه آلوب دوداقلریله شایر شایر امر و یونارکن بوخازندن ایشیدیلور حیثیله
برسس چقراشته اول شخصه دینور (نفاض) رشاف وزنده شول کیمسه در که لقمه بی اغز بنه
صوقدندنصکره برکن برماقلربنی طانیله طباقنه سلکوب دوکر (قراض) نفاض وزنده شول
مر داردر که لقمه بی صحن آلور و بر مقدار بی اصره قدندنصکره بقیه لقمه بی یته صحنه قور
(عوام) شول کیمسه به دیرلر که قولنی صاغه وصوله اطرافده اولان طانیلردن المی ایچون
طولاشدیر (لنات) شول کیمسه به دیرلر که اتمکی طعام آلوب خانه سنه کتورندر (مریح) افعالدن
آماده ایدر (قسام) بعینه قراض معناسنه در (مخلل) تفعلیلدن طریاقلریله دیشلربنی آتاین
شخصدر (مرید) یزید وزنده سفره باشندن طعام آلوب خانه سنه کتورندر (مریح) افعالدن
ککورک و او مقوله نانی طعامک صوینه قورصره سیله هر بری اصلندیه بکلوب بندر
(مرشش) افعال یاننددر صحنه یاخود الله الدقه طاوق بودونی یاسائر برینی بر خوشجه
قوبارمیوب قوباررکن اطرافنه صوینی صجرادن ناداندر (مفتش) شول کیمسه به دیرلر که صحنک
ایچنده بارمقاریله کبابک و سائرینک یاغلی و خوشجه یشمشلربنی ارار (منشف) شول کیمسه به دیرلر که
یدینه بولاشن یاغلی اتمک لقمه سیله سلوب لقمه بی اکل ایدر (ملیب) شول کیمسه به دیرلر که الدیغنی
لقمه لک ایچنه سفره ده بولنان قندیق و جوز ایچلربنی صوقوب اکل ایدر (صباغ) شول
کیمسه به دیرلر که الدیغنی لقمه لری نیرید ایچون طانیله طباقلریله بکان بکان صوقوب جقار
(نشاخ) شول کیمسه به دیرلر که طعامی صوغنق ایچون اوفلر (حامی) شول کیمسه به دیرلر که

بسی او کندی قیوب ساری اکل ایتمون دیو صافنور (مجنج) شول کیمسه به دیرل که سفره به
 او طور دفته ایکی قوللری آجق طوبه رق یانلارنده کینه مزاجه ویرنا که کبر و چکلرله بری
 بولاشوب اکلده زجت چکمه (شطرنجی) شول کیمسه به دیرل که طلی و قیاق طباقلری
 یه رک او کینه برینی قور و برینی قالدیر (مهندس) شول کیمسه به دیرل که کویا نظامنده
 اولسون بوللو شو طانی بی شوره به و شونی بورایه قویک دیوتا استدیکی طانی بی او کینه
 کتور نیجه دک طباقلری دیر دیر (مغنی) شول کیمسه به دیرل که طعمده یالت بدن غیری آکلی
 اولسیدی دیو منفردا اکلنی تمی ایدر و سوبلر (فصولی) شول کیمسه به دیرل که صاحب خانه به
 طعمدن فراغ واقع اولدقده طنجیر ده بقیه طعام واریسه کتور ناسی اطعام ایله زیراناسده برنسته
 اکل ایتمن وار در دین ابردر (قلت) ناسدن مرادی ضیافته حاضر اوللر دیک ایسه بیدکلری
 محفقد یوق خار جده اوللر ایسه بو نصیحت قالمشاق نه دن اقتضا ایدر بطم (و مسافرك
 سوء ادبندن بری دخی بدنی غسل ایدر کن صحتی کند و به لذت و پروب لاقردی به اوزون
 اوزادی باشله مقدر بیچاره غلام و خدمتکار ایسه الی ابر بقده اوله رق واقف وناس بتورسون
 دیو منظر اول ایسه درلدیسی تورمن (قلت) دار الخلافه اسلاموده دائره نك پرنده برظریف اوشاق
 بو یله بر کرانچانه مبتلا اولوب وافر زمان بکلبوب اللری بور و لور و قنا که حریف نه دن صکره
 لاقردیسی بتوروب والی کوردوب اغزینه کو بولکلی صوبی قطهر ایچون الدینی آنده اوشاق
 یقه سی بدی بوللر لکنی قالدیروب حریف ا و نوب سنن چیقاره میوب نا چار یوتد رمغه
 اخذ ناز ایش اولدیغی مسعودر (و بر ادب سرك دخی دیار عربده صابون برینه قوللندقلری
 اشنائی یاخود واریسه صابون یله الی بر کره اهتمام سنن یقا دقدن صکره پارمقارنده فلان ز فیر و کیری
 بر کدیروب اول کیری مسوا کلر کی پارماغیله دیشلرینه سوروب یله مقدر (الشئ بالشئ) یذکر
 که سربله احمد پاشا احفادنن و مدرسن دار السلطنه دن قضاة عسا کر روم ایلدن عصمت
 یك افندی مرحومك دامادی شفیق يك مرحومدن بو کافر یب برجنون مر دار نمون غریب
 اسعد فقیر استماع ایتشدی نقل ایتشدی که بالیکسریده نائب الشرع بولندیغم اوانده وجوهندن
 بر کیمسه کوادم ایدیکه ملده به دائر بر مصلحت نسویه سیچون وجوه محکمه به کلدکلرنده انلرله
 بیله کلور ویرلاقری به قارشمبوب ایکی دیزی اوزره او طور و متماقیا اللری بی کاه دیزلی اوسنده
 و کاه ایکی یاننده مهره بازکی سر عتله خفیفه شکر یک ایدوب در عقب یغنه عطر سورر شکللو
 سوررایدی مر قومك بو وضع عبثانه سی بکا عجب کلوب کیفندن سؤال ایلدیکمه مکر دائما
 الیله سنک صید ایدوب و در حال ایکی پارماغی اراستده ازوب ویغنه سوروب شم ایله تلذذ ایتك
 عادت کر بهه سیدر دیو خبر ویردیلر فی الحقیقه بو خبرك اوزر یته به محکمه به کلدکده اکلیمه رق
 دقت ایتدم او وضع کریمه ایجرا ایله مشغول اولدی دیمشدر انتهى (و بعض ناکس دخی
 وار در که ضیافته وارد قده مناسب بوغیکن همان هندسه کاراغه بشلوب صفه شوبله اولسه
 ایدی و یواطه بوراد دیکری شوره ده اولسه و یوباب بو طرفه آجلسه ایدی دیو هذیان
 طراز اولدیقندن باشقه خانه سی دکل ایکن سفره ده آماده اولان میوه و طانی طباقلر نك برلر بی
 دکشد بره رک خود بخود دیزمکه ورتیه باشلر که قتی چوق بیخیا قدر (صاحب مستطرف دیدیکه
 بعض مسافر دخی واردر که ضیافتدن چقد قدن صکره صاحب دعوتك احبابی خانه لری دورایله
 هر برینه اظهار خلوص و اشیافله انلری صاحب ضیافتك علیهته تسلط ایدر (قلت) لکن
 بو مسافره مخصوص معایب و قیاجندن دکلدر بلکه مطلقا مسلمانلر صفه قیاجندن اولوب
 بیایغیچه نفاق و تمیبه و اغتراب و تکبر املقدر حاصلی هر نه جنس مقولبتن ایسه طر پندن

مرکب حرام اولان خبائندر خلاصه ضیافته مخصوص دکلدر بلکه بر آده نك طعامی
 یید کد نصکره انک علیهته اولمق اشد قیاجندن حق تعالی بو مقوله باطلری مسلمین میاندن
 دور ایتسون (و بعض بد مزاج دخی واردر که دعوت اولدیغی خانه به وارر صاحب خانه نك
 احضار طعامه شروعنی اکلدقده طلاقته تعلیق ایله استهم دیو ایمان غلاظه باشلوب صاحب
 خانه بی تعجب ایدر (قلت) طوغریسی بو مقوله بی اکر قبول اولنه جق عذری بو غیبه چونکه
 طعام ایتمه جکسن نیچون دعوته آجابت ایتدك دیو دشنام ایله ضرب ایدر ك خانه دن بدر ایتك
 لایقدر بوفقی بعض بدخوی و متکبر حقنده بیخیا مسوم اولدیکه دعوت اولندقده خانه سنده
 نه بوله ییلور ایسه نهائی طیفه باصه شکمنه طولدیروب ضیافته وارد قده حیه اتمکده هم دیو سفره
 باشنده فرانجه کلرینی کسرایله مشغول اولور و سوء معده سندن شکایت بلکه سوء مشربندن
 حکایت ایدر ایش اصلح الله تعالی شانه (و بعض ادب سرك دخی واردر که صاحب خانه سار
 احبابندن بریله سرائی صحبت ایتدیکنی کوردکده افندم ندر اوسو یلشدیکر زده ییله لم دیو ابراهه
 باشلر (و بعضیسی دخی کویا تکلیف سرك وادیسند لطاقتندن زعمیله مجلس احباب
 طفیللر ایله طوب طواو ایکن صاحب ضیافته ارتق آجقدق طعامی چیقار دیو استعجال ایدوب
 اکر طعام هتوز قورتارلامش اولوب تدارك اولمقده ایسه صاحب دعوت مضطرب ایدر
 (و ادب سركك بری دخی خواننده و یا خیال باز و سازنده کتور مش اولسه یوناری سؤال ایدوب فلان
 وفلاندی دینلکده خطا ایتمشن نیچون فلان خواننده و خیال باز و سازنده بی کتور ماشسن
 دیو تخطئه ایتکدر (و بری بلکه ادب سركك کیری صاحب خانه نك حریم کلاملری استماع
 ایده جکلری محله ایسه لر صاحب خانه به جماع و وطی ایده بورمسن دیو سؤال و صاحب
 خانه دخی پیرلک و اختیاراتق اولمغه قدرتم قالمادی دیه جك اولور ایسه سنده کار یوق ایش
 یم یشاد جقد قدرتم ارتقده در دیمکدر (و بری دخی زوجیه سیله معامله و حسن اخلاق و کسوه
 و نفقه سنده از دیادنن بحث ایدوب صاحب خانه نك حلیله سنه اشدیروب یتلر بی افساد و بلکه
 مفارقتنه سبب اولمقدر (و بری دخی حاشا صاحب خانه نك حریم طرفه تمایش نیت خبیثه سیله
 کند و به واثوانه نظام و پروب ساز جائیدی هتکامده عاشقانه آه و آه و تواجد ایله حرکت
 باشلر و کند و به همان تعلق اولندی زعمیله قفسله باقوب پیام آورده منظر اولمقدر (قلت)
 بو مقوله بیخیا ملعونلری خانه دن دکل اول ساعت شهر دن سورمك اولیاء امورك عهده لر یته
 الزمدر انتهى (و بری دخی صاحب خانه احضار طعام ایدوب بیورك دیدکده بن بیم رفیق
 اولمادی دیوب طشره دن برطاق صاحب خانه نك بیلدیکی شخصی کتور تمکدر (و ادب سركك بری
 دخی سائل فقیر قویه کلوب سؤال ایلدکده صاحب خانه نك مالذن اذن ورخصتی اولمق سربن فقیره
 شی اعطا یلر یاخود صاحب خانه دن اول الله عنایت ایله دیو دفع صدقده اولور علی الخصوص
 بوراده مسئله کتب ائمه حنفیه به باقیله فتنر (و بری دخی صاحب ولیمه نك اذن و رضای اولیه رق
 بلا دعوت برطاق اشخاص برابر کتورر و امتنان یلر و اکثر ناس بو صفت ردیه به مبتلادر نال الله
 ان یلهمنا رشدنا وان یعبدنا من شرور انفسنا و سبائ اعمالنا یمه و کرمه آمین (قلت) فاضل و ورع
 متهور برکوی محمد افندی مرحومك نکمله ار به یتمده مولانا افکر مانی محمد افندی مرحوم
 اون طقوزنجی عدد یله تحریر ایلدیکی (ایها الناس افشوا السلام و اطعموا الطعام و صلوا الارحام
 و صلوا باللیل والناس ینام تدخلوا الجنة بسلام) حدیث شریفی تمریفنده به ضیلری طعام حاره
 نفخ منهی اولوب صفو نیجه دک صبر اولمق ادب شرعیسی کی صاحب المستطرفك اشو ترجمه
 اولنان اوتوزیشی یایده یازدیغی اداب وروایشه موافق اوله رق کرک مطلب اطعامه و ولیمه به و کرک

صاحب خانه به و كرك مسافره دار ابتدا و خلال و ختام طعامده بازديغي ادا ب مشر وعده نك تركي به نقل ايله بومحله درجی مناسب ايسه ده بعض مطالعه به مبنی بعونده تعالى مستقلا فله التوب برسالة مخصوصه اولمق نبتيله فقط مراجعت اولمق نیازيله محلی بومحله اشعار اولمشدر زیر اشارت بکديکی اوزره صاحب المستطرف شافعی المذهب اولمغه بازديغي بومقوله روايات بزه كوره كتب حنفيه ده اراغی ايجاب ايدرموافق بولنور سه نه كوزل والامسئلة حنفيه نه ايسه موجبيله عمل اولنه جغی معلومدر

باب السادس والثلاثون

* اشبو اوتوز النبی باب عفو و صفح و حلم و کظم غبط و اعتذار و عذری قبول و بوناره مائل و مشابه اولنر بیاننده در * حق سبحانه و تعالی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه خطا با * فاصح الصبح الجمیل * بیورمشدر که عفو و حسن خلقتن اولدیفنی مشیردر و مفهومی دخی مشر کین قبل باریدن انتقام اولنه جغی و سفا هنرینه صبر اولنسی سباق نص مذکوره بعد الاشارة مشر کیندن اعراض حسن ايله یعنی حقد و جزع ایتمکسزین اعراضی امردر (بعضه كوره بو آیتك حکمی بوند نصکره نازل اولان سیف و قتال آیتله نسخ اولمشدر (قلت) قدیر راجعالی تفسیر این عادل (و آیت کریمه اخرا ده دخی * خذ العفو و أمر بالعرف * بیورمشدر که قبول اعتذار و عفو و مساهله کی اخلاق انساندن عفوی اخذ ايله و شرع و تفلیک رضا و یردیکی خصالله امر ايله که خصال مذکوره تقوی الله و صلته رحم و غض بصرو حفظ لساندر دیو تفسیر اولمشدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمدن خذ العفو و اداه بیوریلان ندر دیو سؤال اولند قدده سندن کسبلنه و دور اولنه صله ایده سن و سنی محروم ایده نه و یر سن و سکاظم ایده فی عفو ایده سن بیوردیلر (قلت) ایضا بو آیتك آخری * و اعرض عن الجاهلین * در که جاهلاردن اعراض قبل یعنی جاهل سکا سغه ایندیکنده سن اکا سقهله مقابل اوله دیو تفسیر اولمشدره ثلثله انله مکافات ايله دیمکدر و بو * خذ العفو * الایة مکرمه سی مکارم اخلاقی جامع اولمغه حضرت حق رسولنه استجما علیه امر ایتمش اولدیفنی نکته بی و وجوب زکاة آیتندن اول نازل اولدیفنی بیضاوی بیان ایتمشدر انتهی (و آیت منیفة اخرا ده * و الکاظمین الغبط و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین * بیورمشدر اشبو نظم جلیل * الذین ینفقون فی السراء و الضراء و الکاظمین الغبط و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین * آیتنده مندر جدر و * الذین * معطوفلری فوقنده اولان * و سارعوالی مغفرة من ربکم و جنة عرضها السموات و الارض أعدت للمتقین * آیتنده واقع متقینک صفت مادحمل یدرمفهوم شریف آیتین مذکور تین اخلاصه اسلام و توبه و اداء فرائض و جهاد و تکبیره اولی کی مغفرة کند و ايله استحقاق کسب اولنان شلره و دخی علی طریق التمثیل بالکثر عرضی سموات و ارضین مجموعتک عرضی قدر اولوب متقیر ایچون تهیئه و آماده اولمش و الا آن مخلوقه اولان جنة مبادرت ایدک یعنی بعد الانتقال اکا و اصل اوله جق صراط مستقیمه سرعتله کیدک اوبله اتقا ایدنلر که حالت رخا و شدته یعنی جیع احوالده قبل و کثیردن مقدوری اولان شلر ايله لوجه الله انفاقدن خالی اولمازل و مع القدرة غضبی امسا کله کند و له جنایت ایدنلره حمله معامله ایدر یعنی مکافات بالجزا ایتمزل و مواخذیه مستحق اولنلرک عفوی بقی ترك ایدر الله تعالی بومقوله لری وجهه محسنی سور یعنی رحمت و مغفرت ایدر دیمکدر (و قال الله سبحانه و تعالی * و لمن صبر و غفران ذلك لمن عزم الامور * (قلت) اشبو آیت معطوف علیهی دلالتجه ظالمدن اقتصاص ایدر اوزرینه قبل حقدن معاتبه و معاقبه به طریق بوقدر و اداء ظالمه صبر اید و ب

عند القدرة انتصار بی عفو و تجاوز ایده نك اشبو صبر و تحمل و ترك اقتصاصی و اتقایی اوزره عزمی مادامکه عفوی شره مؤدی اولیه معزومات و امور جیده دندر دیو مفسردر (قلت) محشی تفسیر بیضاوی کازرونی تحقیقجه عزم انسانك ایشله سنی رأی و قصد ایلدیکی فعلی اوزرینه توطین نفس و عقد قلیبدر و نص مذکوره اولان عزم مفعول معنائه مصدردر که صبر و تقوی معزومات امور و افعاله دندر دیمک اولور اشبو معزومدن مراد یا عبدک معزومی و یا معزوم حق تعالادر و معنای اوله کوره عبدک عزمی امتثال امردن و معنای ثانی به کوره امر الهی و امر مذکوره تاکید دن عبارتدر فتأمل (صاحب المستطرف دیر که (انس بن مالک رضی الله تعالی عنهن مر و یردیر که رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیمز جنت اوزرنده برازعالی قصرل مشاهده ایدوب ای جبرائیل بوقصرل کیمک ایچون آماده اولمشدر دیو سؤال ایلدم * للکاظمین الغبط و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین * ايله جواب و یردی بیورمشدر یعنی قصور مذکوره اوصاف مذکوره ايله متصف اولنلر ایچون اولدیفنی خبر و یردی دیمکدر (حسین بن ابی الحسن رضی الله تعالی عنهما روز قیامت وقوعنده حق تعالادن اجر طلب ایدنلر قیام ایلسون دیو برمنادی ندا ایلد که ناسی عفو ایدنلر قافار دیوب * فین عفی و اصلح فاجره علی الله * آیت مکرمه سنی تلاوت ایلدی (قلت) اشبو آیت شریفه آیت شریفه سابقه دن مقدمدر و اهل تفسیر قننی کیمسه که عفو ایده و کندی ايله عدوسی یننی اصلاح ایده انک اجری اظفا و فضلا حق تعالاک اوزرنده در یعنی احسان ایدر دیو تفسیر ایلدی ایلر اجرک مبهمها ذکر اولند یغی عظیم اولدیفنه دلالت ایدر (و شار الیهک والد عظیم المحامد لری حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنه (اولی الناس بالعفو اقدرهم علی العقوبة) بیورمشدر که مآلی صفت بمدو حقه عفوده اولاسی و زیاده مقبولی اهل جنایته عقوبت ایتمکه قدرتی زیاده و نهیدیدینی ایقاعه فی الحال قادر اولنلر در دیمکدر یعنی هر قدر عقوبته عاجز اولنلر نبتيله مأجور ايسه ده قادر لک دوننده در قدیر (قلت) شیخ سعدی شیرازینک * تواضع زکردن فرازان نکوست * کدا کر تواضع کند خوی اوست * ینتی معنای مذکور بولنده در انتهی (کثرت عفوی ضرب مثل کی اولان مأمون خلیفه بکا عفو اودرجه ده محبوبدر که حتی اجرا ایلدی که ده انک ضمه نه ثوابه نازل اولماعدن خوف ایدرم دیمکدر (قلت) بونک مفادی عفو کند و به طبیعت کی اولمغه طبیعتده انسان مجبور اولدیفندن کند و سندن عفو بلا اختیار صدور یا تمکله بوضورنده عمل خیردن معذور اولما سندن قورقارم دیمکدر (و یننه مأمون مکارم آلود اکرناس جرایمی عفوده ینم لذتی طو یسه لر و حب عفوی بی یلسه ایدی همان جرایمی ارتکاب و بکا جنایاتله انساب ایدرل ایدی دیمشدر طبیب الله تعالی تراه * اذا قدرت علی عدوک فاجعل العفو شکرا للقدرة علیه * بکات علیه علی دندر رضی الله تعالی عنه معنا سی دشتمکه قادر اولدیفنکده عفوی بکی اوقدرت نعمتک شکری ايله دیمکدر (خلای عباسیه دن مستنصر بالله خلیفه * لذة العفو یلحقها حلا العاقبة و لذة الشفی یلحقها ذم الندم * دیمشدر که مآلی خصمی عفوی ایتک ايله بالقهر تشفی حیلرینک خصوصلرینک ایکسیدله لذتیدر لکن لذت عفوک عاقبتی کوزل ولذت تشفیینک انجای مذموم اولور یعنی فک حال بی یا معدوم اولان کیمسه نك وجودی لازم اوله جق اولورهم معدومی ندامت و هم ناس نیچون اعدام ایتدی دیو قاتلنی ذم ایدر حاصلی عفو حکیمته موافقدر (قلت) خلیفه مشار الیه اون برنجی خلیفه اولوب ایکوز قرقر ینیده وفات ایتمشدر طاب تراه (یننه بلغای آل عباسدن ابن المعتز قال * لاشن وجه العفو بالتقریر * یعنی عفو بر کوزل نسته درانی اجرادن صکره مظهر عفوی جلیل اولان کیمسه به عطفله معامله ایدوب عفوی بکک بوزنی سیاه ایتنه بلکه

بناشت ایت یعنی مستمراتی مظهر احسان قبل دیمشدر مانده در * وقیل ماعنی عن الذنب من
 فرع به * دینشدر یعنی جانی به عفو ایتد کند نصره عینی یوزینه اورن جنایتی عفو ایتامشدر
 دیمکدر (وقیل ماعنی الخ قولی قال اوزره عطفله ابن معتز مکقول قولی اولی محملدر) برجل برجل
 حلیه سب ایدر حلیم کویا اشتز کندنی بقصد ایتجوب آخرینه سوکریو لولولوب کارینه مشغول
 اولور سب ایدر جل نجاهل حلیمی کورد کده قصدینی بیان ایچون * ایلک اعنی * دیو یعنی هی آدمی
 سیده بن سنی قصد ایدرم دیر اولدخی * واعرض عنک * دیو جواب و بر یعنی ایلک اعنی معاده سنی
 قصد ایدرم واسترم دیمک اولغله اودخی بن سندن اعراض ایدرم یعنی بن سنی استه م دیو بلغانه
 جواب و بر رفتدر (واکثر ابوابه بالناسبه ذکر میروور ایدن اخف بن قیس که میان عریده کنز حل
 وعفو بلکه معدن سخاوتکا بر ذاتدر دیر ایدیکه بر کیمسه بکا اذا ابتد الاول اذا ضمنده شواج
 فائده نک برینه نائل اولدم اگر اذا ایدن فوقده ایهه مرینه قدرتی او کردند بکا هر تیه ایهه بن حل
 ایتکله اکا فضل ایلدم اگر اولدی ایهه تقسم اندن بالا کراه قطع الفت ایتکله رهایب اولدی
 یعنی جمله سته حل ایدوب اخذ نارد اعیه سنده اولوب حصه یاب فوائده کوره اولدم دیمشدر انتهی
 موی الیهک امیر قومی اولدینی حلی سبیلدر * وجدت الاحتمال انصرلی من الرجال *
 موی الیهک اقوالندندر یعنی اذایه و شدائده تحلی خلقک و رجالک امدادندن زیاده بکا نصرت
 ایدیمی بولدم دیمکدر موی الیهه حلی کیدن تعلم ایلدیکر دیوسوال اولندقدده عاصم بن قیسدن
 تعلم ایلدم فقهده فقهاییه مراجعت اولندینی کی عفو و حمله دخی عاصمه مراجعت اولنور
 دیدی برکون عاصمک یاننده اوطور رایکن قرنداشی الری باغلو اوله رق اوغلو قتل ایلدی دیو
 یانته کتوردیلر فی الحال قرنداشیه اذیت و یرمش سکر جوزک الری و ام ولدیمه یعنی اوغلمک اناسنه
 الک دینی کتورلدیوب و کندی دین و یوب عفو و اطلاق برله بوقطعه بی نظم ایلدی دیمشدر
 * اقول للنفس تأسیا و تعزیه * احدی بدی اصابتی ولم ترد * کلاهما خلف من فقد صاحبه *
 هذا اخي حين ادعوه و ذاولدی * مالی عاصم قرنداشی اوغلی ایکی الری تیه ایلدر که
 نفسه تعزیت و تأسی جهتله دیرمه یدر یک بری بکا چکنیوب تعدی ایلدی بن عضویه
 نه وجهله جزا ایدیم که برینک فقدائنده آخرانک برینه قائم اولور یعنی قرنداش اوغلی قتل ایلدی
 قصاص نیجه ایدر بیلورم دیمکدر * الکرم اذا قدر غفر و اذا رأى زلة ستر * یعنی کرم
 اودر که عند القدره عفو ایدوب زله و قصور کوردیکی وقتده ستر اید و * لبس من عادة الکرام سرعه
 الغضب و الانتقام * یعنی غضبک مقتضاسنی سرعتله اجرا و انتقام ایتک عادت کرمادن دکلدر
 قولری قدیم زبازد حکما و بلغادر * من انتقم فقد شفا غبطه و اخذ حقه لم یجب شکره
 ولم یحسن فی العالمین ذکره * قول دیر بن مشهوردر یعنی بر کیمسه خصمندن عند الظفر انتقامله
 غیظنک حکمی اجرا و اخذ نارا ایلد حقنی استیفا ایتش اولور سه شکر ظفری عفو ایلد ایفا ایتامش اولور
 وناس بیننده ابولکله یاد اولنر اولور دیمکدر * السودد دفع الانتقام * عرب العرب ایدر یعنی
 سبادت و اولوق انتقامی دفع ایتکدر دیمکدر (صاحب المستطرف رحمه الله تعالی دیر که هر عاقله
 واجب اولان غلبه ایلد مقتم و بدخواهی قهره قدرتیاب اولدقدده عقوبتی کندویه شیمه و عادت
 ایتامکدر اجرای انتقام بهر حال اقتضا ایتش ایهه رفقه یعنی اهون عقوبتله انتقام ایدر
 مکر که حدود الله دن برحد شرعی اوله اوزمان انک در حال اجراسی لازمدر انتهی (محکدیر که
 منصور خلیفه دن حضور یند عملندن برقا حاکم کتوردیلر اعتذاردن عاجز اولغله اسکانت
 و خدو عله همان باشی اکوب طور دی خلیفه * ای جانی ماهذا الوجوم وعهدی یک خطیبا لسا *
 یعنی نه در بو شدت حزندن ناشی باشی اکوب عبوسانه طور شک که بن سنک غایت منشی

و بلیغ و دل باز اولدیفکی بیلورم بومقوله مخاطره لو وقتده نیچون سکوت اوزره طور سن قتی
 نیاز و اعتذارک دینجه رجل جانی دخی ای امیر المؤمنین موقف مفاخره و مباهات موقتی دکل
 بلیکه توبه و ندامت موقعیدر توبه و ندامت دخی اشبو اسکانت و خضوعدر دیدکده جانینک
 بو وضعی خلیفه به رقت قلب ایراث ایتکله عفو و اطلاق ایلدی (محکدیر که حضرت علی
 رضی الله تعالی عنه جنکرند دیر لکی مشهور اولان اشتزخی اولادندن برینی آل مشار الیهک
 غیرتده اولوب خلقی ایشانه بیعت امرنده تشویقندن خالی دکلدر دیو منصوره سعایت ایدر
 اولدخی احضار ایدوب وقتکه حضور یند کلدکده * یا امیر من ذی اعظم من نعمتک وعفوک
 اوسع من ذبی * یعنی ای امیر المؤمنین مرتکب اولدیم ذنب و گناه جناب خلافت نصابتک
 انتقامندن یوکدر وعفوکزدخی جرم و گناهمن اوسعدر دیوب بعده * فیهی مسبنا کالذی
 قلت ظالما * دفعوا جیلا کی بکون لك الفضل * فان لم اکن بالعفونک لسوء ما * ایت به اهلا
 فانت له اهل * قطع سنی او قودقدده عفو ایدوب نقدینه احسانته دخی مظهر ایلدی
 (مال قطع) ای خلیفه بی گناهکار عدو شمار ایلد ظالم اولدیفنه حکم و جزم ایلدیکک شخص کی
 لکن بی عفو و جیل ایلد عفو ایلد سکا فضیلت حاصل اولسون اگر بن بکا عزو اولسان قباحته
 عفو اهل و سزا دکل ایسم سن حسنه عفو اهل سن دیمکدر (منقولدر که برقا حاکم کیمسه بی
 مأمون خلیفه نک حضور یند احضار ایلدیکرند خلیفه توبیح و عتاب ایلد سن شو و بو جنایتی
 ایدن شخصسن دیدکده اولدخی اوت ای امیر المؤمنین عفو یکره انکال و اسناد ایلد نفسه
 ظم و اسراف ایدن بنم دیمک خلیفه سبیلنی تخلیه و عفو ایلدی (حکایه اولندیکه آل عباسدن
 هادی خلیفه حضور یند عبدالله بن مالک منسوباتندن برینی بعض تهمت اسناد ایلد کتور دکلدرند
 خلیفه اسناد اولنان ذنب اوزرینه توبیح و عتاب ایلدکده اولدخی ای امیر المؤمنین حالم ایتکدن
 خالی دکلدر اگر اسناد اولنان ذبی اقرار ایدرسم اوزریمه ایشلدیکم ذبی التزام ایدرم و واقف
 اولمادیم جرم بکلاحق اولور یوق انکار ایدرسم سوز یکی رد ایلد سکا مارضه ایتش اولورم
 لکن بویه دیرم دیوب اشوبینی او قودی * فان کنت تبغی بالعقاب تشفیا * فلا ترهه دن عند
 التجاوز فی الاجر * بعده هادی خلیفه * لله درک من معتذر یحق او باطل ما مضی لسانک و اثبت
 جنانک * یعنی الله تعالی خیر یند مظهر اول حق و باطل هر نه ایهه شواعتذارک مقبول اولدی لسانک
 عجب ناطق و جنانک دخی ثابت اولدی دیوب عفو ایلد سبیلنی تخلیه ایلدی (مال است اگر عقابه نشنی
 صدر ایچون خواهش ایدر ایتک عند التجاوز یعنی عفو ایلد نائل اوله جفک اجریده ترک ایتد دیمکدر
 (قلت) مشارالیه در دینی خلیفه اولوب یوز یتش سنه سی بغداد ده وفات ایلدی طاب ثراه
 (عمر بن العاصک حمله دائر بومحله بعض نسخده ان صح وان کذب برقا حاکم درج اولنشدلر لکن
 شین صحابی بی مشرب اولدیفندن ترجمه اولنماقی مناسب کورلدی اکیله لم دینر اصله باقسونلر و السلام
 (منصور خلیفه نک مولاسی یعنی عبدی ریهه دن محکدیر نقل ایدر که دیمشدر که قوت قلب
 و حق کویلقده مثلی کور مدیکم بر رجل بدند و دایع اوله رق بی امیه نک و افر اموال
 و اسلحه سی واردر دیو خلیفه به سعی اولندقدده مر قومی احضار و بی امیه نک سنده و دایع اموالی
 اولدینی اخبار اولدی اخراج و اثبات ایلد دیدکده رجل مر قوم خسارت و اثبات قلب ایدوب بی پروا
 ای امیر المؤمنین سز بی امیه نک و ارمیسکز دیدکده منصور لایعنی دکل دیدکده رجل یا وصی سکز
 دیدکده یند یوق دینجه یا چونکه وارث و واصی دکلسن بنسدن انلرک اموالی نه دن صورار سن
 دیو جواب و یردی منصور خلیسی وقت باشی اکوب نفکره واردر قد نصره باشی قالدیوب ای
 رجل واقعاتی امیه نک وارث و وصی مختاری دکل لکن بی امیه اول اموالی مسلمندن ظالم ایشدر

و بن وکیل مسلمین اولمله ظلمه جمع ایندکری اموالی الو ب بیت المال مسلمینه وضع ایدم حکم دید که
رجل ای امیر المؤمنین بو صورتده بنم یدمده بنی امیه نك ظلمه مسلمیندن اخذ ایندکری اموال
اولد یغنی وظلمه انفس اولدیغی یننه عادلده محتاجدر زیر بنی امیه نك غصب ایندکری اموالری
دخی وارد دیدی یننه منصور باشی اسکوب فکرونا املدنصکره ناقل حکایه ریعنه توجه ایدوب
ای ریع بو اختیار کیمسه بی صادق آکله دم برسنه دیمک اقتضای ایندی بعد اول رجل استه
طرفدن بر حاجت و مطلوبک واری دید که رجل ای امیر المؤمنین بنی امیه نك بنده والله که
برجه ری دخی بو قدر لکن چونکه متهم اولدم واشبو انهامک اوزر یننه قول مجریمی تصدیق
وعفو جیلکزی مشاهده ایدم لثمت مذکوره دن کمال تیری و خلاصه همان سعایت ایدن شخص
کیم ایسه یننه مواجهه بیورد قدح حاصل وحق ظاهر اولور و ظهور صدقه اقرب طریق بودر
دیوب احضار بنی استرحام ایلدی خلیفه دخی ریعنه کتورسونلردیو امر ایلدی وقتا که سعایت ایدن
حضوره کلد که رجل خلیفه یه ای امیر المؤمنین بو بنم حالا ازاد سز کوله مدر اوجیک عدد التونی
قایوب فرار ایدوب قاچشیدی یا قه بی اله و یرمه یم دیوبنی گرفتار غدر ایتمکی کند و یه سلامت عدا یدوب
و کلوب خا کپا یکره خلاف واقع ایلده سبایت و بو خباثته جرئت ایلش دینجه خلیفه غلام مرقومک
اخذ و حبسبیله امر و اخافه و اید ایلده استنطاق اولمشنی تنبیه ایلد که غلام فی الحال رجلاک دیدیکنی
سر با تصدیق ایلده کاذب سعایت ایلدیکنی اقرار ایدتی منصور خلیفه ایما الشیخ بو غلامک سبته سنی
عفو ایتمکی رجا ایدرم دید که رجل ای امیر المؤمنین عفو ایلدوب و اعتناق و اخذ ایلدیکنی اوج یک
التونی دخی بخش و هبه ایلدم و اوج یک التون دخی هبه ایدرم دیدی منصور خلیفه بو کرم یک
چوقدر غلام اکادکر دینجه اول پیر آگاه کریم ای امیر المؤمنین سنک کلام رحمت ارتسامک و عفو ک
مقابله سنده بوهبه قتی آز دیو دعا و ثنا ایلده مرخص عودت اولدی راوی ریع منصور خلیفه
اول رجلاک وضعی یک تحسین ایدوب دایما شور جل کی مرد متین کوردم دایم ایدردی دیمشدر
(حکایه) هرون رشید برکون حید الطوسی یه غضب ایدوب قتل و اعدامیله امر ایلد که
حید بکایه باشل رشیده اغلر سن جنایتکی بیلر مینسن دیو عتاب ایلد که والله ای امیر المؤمنین
موتنه فرغ ایتیم زیرا انسانک بهر حال عمریدر و لکن بکا و فرغم دنیا دن امیر المؤمنین بکا منفعل
اولدیغی حالده کتدی که در دینجه هرون رشید ضحکه باشلوب عفو ایلدی او خلالده حید بلیغ * ان
الکریم اذا خادعته اتخدع * دیدیکه مالی کریم اولان بذل مکارمه الدانور دیمکدر (حکایه)
اولندیکه وزر اوقرنای بنی امیه دن زیاد بر قباحتلینک بو بنی اورلشنی امر ایدر قباحتکار مرقوم
بنم سنک اوزر که حقم واردر عفو ایلده دیو استرحام ایدر زیاد حقک توجهله در دید که بنم
بابام بصره ده سنک قومشول ایدی دینجه پدر یکک اسمی ندر دید که ای کریمکای امیر بن
شمدی کندی آدمی بیله اونو تدم فکیفکه بابامک اسمی دید که زیاد ضحک ضروری کلکله یکنی
آغز یننه قبا یارق کولوب عفو و آزاد ایلدی (حجاج بر کیمسه نك قتلته امر ایلد که توسل
و توسل قصد ایلده رک ای امیر روز جزاده حضور رکده بنم ذلیل و حقیر اولد یغم حالده قائم
اولد یغم دن زیاد حضورنده اذل اوله رق طوره جفک ذات اجل و اعلا حقیچون بنی عفو ایلده
دید که طیانیه میوب عفو و اطلاق ایلدی (متقولدر که حجاج بنی امیه یه تحالفت اوزره
اولان ابن اشعث متعلقا تندن بهض کیمسه لی طوئدیروب بیونلر بنی اوردر ایکن ایچلر ندن
یری ای حجاج بن بنی تمیم قبیلده سندم بزذبده کوتولک ایندک ایسک سنده عقوده اولوک ایندک
دید که اف شوجیفه له که ایچلر ندن بو نك کی شو سوزی دیه جک بولندی دیوب اول تمیمی بی
عفو ایلده سبیلنی تخلید ایلدی (ابراهیم بن مهدیکه مأمون خلیفه نك عم زاده سیدر مأمونک پنجه

قهرندن خلاص بولوب امین اولد قدح یمین ایدرمکه مأمونک بنی عفو و آزادی قرابت نسبه یه
مبنی اولوب لکن انک اعتیاد ایلدیکی عفو ی خلاصه بادی اولدی دیمشدر (فضل حضرت نرندن
مروت و قوت ندر دیو سوال ایلد کالرنده اخوان مؤمنینک عزرات و قصور بنی عفو در دیو جواب
و یردی (بعض کتب سماویة منزله ده یازلشدر که کثرت عفو از دیاد عمره وسیله در صاحب
مستطرف دبر که بو معنائک اصلی قرآن کریمده قوله تعالی * و اما ما ینفع الناس فیمک فی
الارض * آیت کریمه سیدر دیمشدر بو نظم جلیل شول سنه که صومعه دنیات کی اهل ارضه
نفع و فائده و یرر ارضه مکث ایدر یعنی طورر دیمکدر که سباقی اقتضا سنجه حق دخی بویه در که
ثابت اولور لکن باطل زاهق و ذاهبدر دیمکی مفیددر دیو تفسیر اولمشدر و صاحب المستطرف
عفو ایلده متصف اولنلرک دخی ناسه نفع و فائده سی ظاهر در دیمکی قصد ایدر والله اعلم (حکایه)
بلغادن یزید بن مزیدی هرون رشید بر کیمه بی وقت احضار ایدر یزیده خوف و خشیت عارض
اوله رق حضور خلیفه یه وارد قدح غصوبانه یزیده * لام لک * یعنی ای اصل سز سنجسن *
* انارکن الدولة و التاثر لها * و الضارب اعتناق بغااتها * قولنی دین سن کیمسکه رکن دولت
و تاثر اوله سن دید که ابن مزید اویه دیمک بلکه بن * اناعبد الدولة و الکن لها * و الضارب اعتناق
بغااتها * دیدم دیدی رشید برار زمان اطراقدن یعنی باشی صالوب فکدر نصکره غضبی کیدوب
ضحکه باشلدی ابن مزید ای امیر المؤمنین بنم شو سوزمدن اشبو سوزم اسردر یعنی زیاده مسرت
یمشدر * خلافة الله فی هارون ثابتة * و فی بنیه الی ان یتفخ الصور * یتنی نظم ایلدی که مالی
خلافت هارون سلسله سنده دم حشره قدر متحققدر یعنی دائم اولسون دیو دعا در (و مال
انارکن الدولة الخ بن دولتک رکنی و قلبی و قوامی یو باغی دولتک بیونلر بنی اورر بر عظیم الشام
دیو تفاخر در ابن مزید رکن الدولة بی عبد الدولة یه تحویل یعنی قولوم دیوب تنزل ایتیمکه مظهر عفو
اولمشدر بعده هرون بیت مذکور دن محظوظ اوله و زیری فضله صباح اولمشدر بن ابن مزیده بوز
یک درهم عطیه و یرسون دیو قرین عفو و احسان ایلدی (حکایه) معصب بن ازیر بر رجلاک
قتل و اعدامیله امر ایلد که رجل ای امیر اولدیکه تا سف ایتیم بلکه صورت حسنه و روی
ضیادارک ایلده یارین روز جزا و حسابده ذیلکه یا شوب یارب مصعب قولکه سوال ایلده بنی نه ایچون
اولدردی دیو اشتکا کتولکنی سنک حقه که ایدم که نأسف ایدرم دید که مصعب عفو
و اطلاق ایلدی بعده رجل ای امیر بخش و هبه ایلد یکک حیات و بقای دخی سایه کرده
کوزل کورمکی استرم دید که یوز یکک درهم احسان ایلدی * استغفار ذنب باینده * انا المذنب
الخطاء و العفو واسع * ولولم یکن ذنب لما عرف العفو * کوزل نظم اولمشدر که محصول بن
بر خطای کثیر کاهکارم اما چه غم عفو ایسه و اسه درای کریم خطا پوش عفو دیمک کاهدن
شیاوزدر بو صورتده کاه اولسه عفو صفی ظاهر اولمازدی دیمکدر (قلت) بو معنائی عبد الغنی
نابلسی قدس سره فیض الرحمن نام کابنده لسان حال اوزره تحقیق ایتیمشدر نظر بیور یله (و ابو الحسن
الاسلامی بو معناده * تبسطنا علی الانام لا * رأینا العفو من ثم الذنوب * یتنی رنکین دیمشدر
انتهی (حکایه) امویه دن عبد الماک بن مروان برینه غیظ ایدوب اگر با قدر الله الهیه کبر ایسه
اکاشو یله بویه عذاب ایدم یم دیو قسم ایتیمشیدی وقتا که اول کیمسه یه ظفر بولوب حضور یننه
کتورد کلرنده قرنا سندن رجا بن حیا نام خیر خواه ای امیر المؤمنین اشتبه مرادکی حق تعالی
و یردی یعنی خصمه ظفر بولدک لایق اولان سز دخی حقک محبت ایندیکی یعنی راضی اولدیغی
فعلی اشلیک دید که رجلاک رجا و اخطار یننه بناء عفو ایتدی کتدن ماعدا عطیه بخش اولدی
(حسن بصری حضرت نلری انسانه حیلدن اعلا و مزین لباس بو قدر الله تعالی بیلور که اولباس

حلم برداردن یا قشقلو و احسندر دیمشدر (قلت) برداردن و نوز پرتو و وایچه و نازک
خاشدر (و بومعاده یعنی صفت حلمک ممدوحیتی شاده ابو تمام * رفیق حواشی حلم لوان حلم
* بکفیک ماماریت انه برد * یعنی نظم ایتمشدر که مالی آنک تلبس ابتدکی یعنی متصف اولدیغی
حلمک ایچه و نازک جوانی یعنی طوبی شول صورتده در که اگر حلمی سنک آوجکده اولسه ایدی
پردقاشی اولدیغنده ربب ایتمز ایدک دیمشدر * الخلیم سلیم و السقیه کلیم * قول قدمادر (قلت)
مالی حلم اولان جیب احوالده سلامتده در سقیه یعنی حلمک عکسبله متصف اولان کلیمدر یعنی
مکوم و مجروحدر یعنی دائما کدرده اولور و یا خود حلم اولان صمت اوزره اولور و سقیه
اولان کثرت کلامه معنادر که صمت سلامتی و کثرت کلام مشقتی مستوجدر یا خود حلم اولان
بر احدى عیبت و نفاق ایتمز و سقیه ایدر که عدم غیبت سلامتی و عکسی آفی و وجدر دیمشدر
(بیت) اذا کنت تبغی شیء غیر شیء * طبع علیها لم تطعک الضرائب * (قلت) اشو بیت
بعض نسخه ده یوقدر و حسب العبار مفهومی طبیعتکده اولان خویدن غیر دیگر خوی طلب
ایدر ایدک ضرر یمل یعنی دیگر خویلسکا اطاعت ایتمز یعنی خویکی دکشدره مرمن کر که
غضب کی اخلاق ذمیه دن اولسون کر که مجبور اولدیغک خوی حلم کی اخلاق حیده دن
اولسون دیمشدر لکن هر تقدیر قضیه شعریه نك نفس الامر مطابقتی لازم دیکسه ده
اشو بیتک ظاهری تبدیل اخلاقک جائز اولمادیغی افاده ایدر اوایسه علی اختلاف الاقوال
جائزدر تفصیلی کتب اخلاقده مصرح اولماده مر اجعت یورلدقده بقین حاصل اولور اتمهی
(زین العابدین علی بن حسین رضی الله تعالی عنهما * اقرب ما یكون العبد من غضب الله
اذا غضب * یورمشدر که مالی مولانک عقابنه قول غضب ایلدیکی و قنده زیاده قریب اولور
یعنی موجب جنایت غضبدر جنایت ایسه مستوجب عفو بتدر بوضوئنده غضبکی ترک باعث
سلامتدر دیمشدر (محمد بن مجلان دیدیکه شیطان مطروده حلمه متصف عالم و دانادن اشد
بر سنه یوقدر که اول دانانکلم مر ادا ایلدکده علمه تکلم ایدر سکوت ایتدکده حلمه ایدر حتی
شیطان آه بونک سکوتی بکا نکلمدن اشد کلور دیوتا سفا ایدر دیمشدر (صاحب المستطرف
کتب منزله دن توراتده الله تعالی یورور که قولرم مقتضای بشریت اوزره غضب ایلدیکیز و قنده
بی ذکر و تفکر ایلک که بن عظیم الشان دخی غضب یعنی عقاب ایلدیگنده سزری ذکر ایدیم
یعنی سزله رجعت ایدیم و اگر ظلم و تعدی اولنورسه اخذ نار داعیه سنه دو شجوب صبر و تحمل ایلد
بنم نصرتمه راضی اولک ز برانیم نصرتم سزک نفسکره اعانه و یا درمکردن خبر لودر ماننده
کلامدر در دیو ذکر ایتشدر (زیاده حلم ایلد مشاهیردن بری دخی ابن عون ایدی بر کیمسه به غضب
ایلسه عتاب یرینه * بارک الله فیک دیودعا ایدر بر توانا دوه سنی غلامی ضرب ایدوب کوزنی جیقر
احبابی ارتق ابن عون بوکون البته غضب ایدر ز برانیم دوه بی سور ایدی دیومتظر اولورل برده
کلوب دوه بی کوز سز کورد کده دشنام بر بندای غلام الله تعالی سنی مقفرت ایدسون دیودعا ایتشدر
(صاحب المستطرف ذکر ایدر که بر رجل رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه فتغی شیء
اشددر دیو سوال ایلدکده غضب الاهددر یوردر قلنده یا رسول الله غضب الاهدن مباحث
و مجانبک طریق تدر دیدکده غضب ایتمکدر یوردر یلر * من اطاع الغضب اصاع الادب *
اقوال اسلافنددر یعنی غضبه اطاعت ایدن ادبی ضایع ایتدی دیمشدر که ادب ضایع اولدقده
انسانک ایچمه چکی جنایت و قباحث قالماز (ابو العتاهیه * ولم ارفی الاعداء حین اختبرتهم *
* عدو العقل المرء اعدی من الغضب * یعنی نظم ایتمشدر که مالی انسانک عقله عدو و آفت
یعنی مزمل عقل نسندری تجربیه ایلدیکده ایچلرده عضدن زیاده تعدی ایدن یعنی ازاله ایدن

آفی کورمدم دیمشدر (ابوهریره رضی الله تعالی عنه حلمی شاده * لبس الشدید بالصرعة انما
الشدید الذی یملک نفسه عند الغضب * دیمشدر که مالی شدید و دلیر اولان کیمسه صرعه یعنی
کشی به کواشوب یکمک ملاپسه سیله دکدر ایچق دلیر غضب حالنده نفسنه مالک اولاندر یعنی
حلم ایدر اشته دلیر اورد دیمشدر (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه کشی به کاه یونندن شو بترکه
مقام نفعده کندویه * اتق الله * یعنی الله تعالادن خوف ایلد دینلدکده غضب ایدوب سن
کندی نفسکده باقی یعنی بکافار شمه دیه دیمشدر (امویه نك عادلی عمر بن عبدالعزیز حضرتلری
و الیازندن برینه شدت غضبنی ایتدکده هنکام غضبکده اهل قباحته دفعه معافیه ایتد بلکه
حبسه القایله غضبک سکون بولدقده جیقر و ذبی مقداری عقاب ایلد اگر تعزیری ضرب ایلد
اوله جق کروهدن ایسه اون بش قاجمیدن زیاده اوردرمه دیوامر ارسال یورمشدر رضی الله عنه
(قلت) فی الحقیقه انسان غضب حالنده اندازه بی هر جهته طاشدر (ابن مبارک حضرتلری
حسن خلقی بزه کله واحد ده بالا جال بیان ایلد دینلدکده * ترک الغضب * یعنی غضبی ترک ایلکدر
یوردر یلر (معمربن سلیمان نقل و حکایه ایلدیگه عهد قدیمده بر ذات وار ایتمشکه عضی شدت
اوزره ایتمش کار آگاه اولماده بودرده نسخه اولق اوزره اوج کاغد آلوب اولکنه سنده بو غضبدر
سن خالق واله دکلسن قریب الیهده بعض عضوک بعضی بی یعنی چورر و قنا بولور کلامی
(و ایکنی کاغده یوروزنده اولنور مرحت ایتدکده علو شان و عظمتی اولان باری تعالی
دخی سکامرحت و آسمانده اولان ملائکه سی سکا رجای مقفرت ایدد کلامی (واوچخی
کاغده عباد الله کتاب الالهک حکمی تحمل ایلد یعنی شریعت مقتضایله عمل ایلد ز برانیم
انلرک معاش و معادینه صالح ایچق شریعتدر کلامی یازوب مقربلرندن بر کیمسه به و بر
وین غضب ایلدیگنده ابتدا اولکنی و ترک غضب فی الجمله سکون بولدقده ایکنیجیسی و غظم
کندیگنده اوچخیجیسی و ترک دیوتنبیه ایدوب تدبیری بویه کوزله کوروب ممدوح خلق
اوله رقی وقتی یکرمشدر دیمشدر (قلت) کلمات ثلثه مذکور ه اهل شرع شریف
عندنده مسلماندر (فضلاء تابعین امام شعی رحمه الله تعالی * لیست الاحلام فی حال
الرضا * انما الاحلام فی حال الغضب * یعنی دائما اوقور ایدی مالی حلم رضا حالنده اولان
سکون دکدر بلکه غضب حالنده اولاندر دیمشدر مراد شاعر عجز ایلد اولان حلم اولوب
اجرای اخذ نار ممکن ایکن اولان حلم مقبول اولور دیمشدر (صاحب المستطرف معاذ
ابن جبل انس بن مالکدن رضی الله تعالی عنهما روایه (من کظم غیظه و هو قادر علی
ان یتفقه دعاه الله تعالی علی رؤس الخلائق یوم القیمة حتی یخیره فی امی الخورشاء) حدیث
شریفی ذکر ایتشدر که مفادی بر کیمسه امری انفاذه قادر ایکن غیظنی کظم ایلد مجازات قیدنده
اولوب عفوایله معامله ایلسه الله تعالی او کیمسه بی یوم قیامتده رؤس خلائق و مجمع ناسده
دعوت ایدوب حور عیددن مراد ایلدیگنده تخیر ایلر دیمشدر (صاحب المستطرف حتی یخیره
الخ یزنده روایت اخراده * ملائکة الله امناء و ايماننا * دیو وارد اولمشدر دیمشدر (قلت) روایت
اخراى مذکور ده اولان حدیث شریف جامع صغیره ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن
مروی اوله رقی شووجهله در (من کظم غیظا و هو یقدر علی انفاذه ملائکة الله قلبه امناء
و ايماننا) محقق مناوی شرحنده کظم غیظ جزادن کف ید ایدوب عفوایک دیمشدر و کظم غیظ
ایدک قلبی امن و ايمان ایلد قبل باریدن طولدر لسی کظم غیظ ایدن ذات نفس اماره بی قهر
ایتمش اولماده ظلمت قلبی منجلیه اولوب یقین و ايمانله طول بناء علیه کظم غیظ ایلد متصف اولان
ذواتی حق تعالی قرآن کریمده ثنا یورمشدر و کظم غیظ انبیاء و مرسلین صلوات الله وسلامه

عليهم اجمعين حضرت ابيك آدابند در حق افس رضى الله تعالى عنه حضرت فخر الانبياء محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم افتد ميرك اون سه مدت خدمت شرف غايت لرنده بولمقله اومده برنسته بي نيچون ايشللك ونه دن ترك ايندك ديو مشار اليهى مؤاخذه يورماش لر در ديمش لر در انتهى (ابن سمالك حكايه ايلديكه قبيله شريفه قريش دن برخا تون غلامى قباح ايمكله ضرب قصديله الله قاجبى آلوب اوره جق ايكن تقوى بر كيمسه بي تشنى غبطله براقر ديو يره آتوب ضرب بدن كف يدايتش در رضى الله تعالى عنها) حكايه اولنديكه ابوذر رضى الله تعالى عنها غلامى قيونلرى مرعايه كتور محبوب دابه لرينك صمانلغينه سوروب صمانى اتلاف ايلدكه نيچون قيونلرى صمانلغه قيور وبردك ديد كده غلام تندخويلى ايدوب سنى اغضاب ايجوب ايلدم دييجه ابوذر بنده غضب وغبظى اجرا ايله كاهاكار اولام بلكه ثوابى جمع ايدم يم اشته سن لوجه الله حرسن ديواعتاق ايلشدر (حكايه اولنديكه عبد الملك بن مروانه لهمت سرقله جزه اسميله مسعى بر كيمسه كندرديلر وسرقنى بر نهج شرعى ثابت اولقله حبسه كوندروب قطع بدينه تنبيه ايلدى اوخلالده سارق مرقوم * يدى يا امير المؤمنين اعيزها * بعفوك ان تاتى مقام ايشنها * * فلاخبر فى الدنيا وان كانت حبيبة * اذا ماشمال فارقتها يمينها * قطعته سنى كسيله جك ايله يازوب عبد الملك حضور پنه برينك ايله تقديم ايلدى مالى اى امير المؤمنين بد و دستمى عفو وكرمك شين وعيب وير مقامه آتادن صغورم صول صماغله بربره اولقى كوزل ايكن يعنى احسن تقويمده ايكن مفارقت لرنده خير بوقدر ديمكدر عبد الملك قطعته بي اوقودى لكن عفو ايتجوب ناكيد اوزره ايكن سارق مرقومك اناسى برتقريب استرحا ما حضور پنه داخل اولوب اى امير المؤمنين بنى بسليجى اولان بردانه اوغلى بكا باغشله دييجه عبد الملك سنى نه خيبت مالدن بسلايمش قطع يد حدود الله دن بر حد شرعيدر نيجه اولور ديو جواب وبرد كده مرقومه اى امير المؤمنين بنم اوغلك اشوق قباحتنى سنك حقدن مغفرتكى طلب ايلديك ذنوبلردن برى عند ايله ديد كده همان عبد الملك ورك اوغلى شوخا تونه ديوعفو ايلدى (ثناى عفو ده نظم اولنان اشعار دندر * اذا ما طاش حلك من عدو * وهان عليك هجران الصديق * فلست اذا اخا عفو وصفح * ولا اخ على عهد وثيق * اذا زل الرقيق وانت بمن * بلارفي بقيت بلارفيق * * اذا انت اتخذت اخا جديدا * لما نكرت من خلق عتيق * فاختجرتك مستجير * من الرضاء فرالى الحريق * فكم من سالك لطريق امن * اتاه ما يحاذر فى الطريق * قلت مأل شهرا كدر حلك عدويه اصابت ايتجوب عدول ايلدكه دوستلريك سندن هجرانى ودور اولسى قولاي اولور سن بو حالله يعنى عدودن عفو ايتديككدر عفو وصفحه ملازم اولوب اخ قديم ايله اولان عهد ده دخی وفا ايلديجى اولمز من اككر رفيق و دوستك حسب البشريه زله وجنايت ايدوب سن اكا رقله معامله ايلديك حينده من بعد بلارفيق و صديق قالور سن واول زلده واقع دوست قديمكى بكمبوب تركله يكي ياران اتخا و ندار كنده اولور سن اول يكي ياراني بلانجربه سكا وفا دارمى صانور سن حرارت شمس دن صغنى ايجون سايه دار برارار كن بر آشكده دوشمبه جكمكى بيلور مبسن چوق سالك راه وار در كه سالك اولديغى طريق سلامتلى ظن ايدركن اول طريقده اكا نيجه مخذور كا وركور نيور ديمكدر (مرويدر كه يهود طائفه سندن برفوم باهر الاوم بعض خصوص غرضيله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افتد ميرك حضور سعادت لر نه داخل اولد قلرنده جبلت خيسته رنده مرقوزه اولان خيانت مفضاضجه السلام عليك پرينه اصوله انكسار معنا شه اولان السام عليك ديدك لر بنى حجره سعادت لر يانده سر برده نشين عصمت اولان ام المؤمنين عايشه صديقه رضى الله تعالى عنها ايشيدوب

و صبر اید میوب بل السام علیکم و اللعنة دیو رد ایدر فی الحال اولحضرت حضرت عایشه به
 یا عایشه الله تعالی هرشیده رفقه محبت ایدر دیو بومعامله سنی رد ایلد کده مشارالیه ایتدم دیدکری
 قول کریمی ایشتا دیکر می دیو اعتذار ایلد کده اشتدم سند و علیکم دیدک بوالویر می
 یوردیلر (قلت) اخلاق مجدیبه به نظر اولسونکه بالتحخیص قوم یهوده یله لعنتله خطاب
 نجوز یورمدیلر مؤمن وعافله لازم اولان همان ارشادا لامه صادر اولان قول وفعل حضرت
 تنوع و اتباعله سلامت دارینه واصل اولقدرد لاغیر انتهی (حکایه اولندیکه بر شخص بر رجل
 کامله شتم ایدر اول مرد آگاه شاعمه مقابله ده ای کشی بی شتمه مستغرق اوله مصالحه به بر بر براق
 یعنی شتی آرایله اما بن حال صغرمده رجاله مشاعمه بی اولدردم یعنی ترک ایتدم شندی یودیکده
 احیا ایتیم یعنی اخذ ناز قیدنده اولم دیو جواب ویرمشدر (حکایه اولندیکه جعفر صادق
 رضی الله تعالی عنک غلاملردن بری برکون دست شریفلرینه صودو کر کن ابریق
 التدر لکنه دوشوب مبارک روی انورلرینه صوصیهره دقده حضرت جعفر غلامک یوزینه
 غضوبانه تکاه ایدیک غلام * و الکاطمین الغبط * نظم جلیلی او قودی حضرت جعفر صادق
 غیظمی کظم ایتدم یوردقلرنده غلام رشید * و العافین عن الناس * نظمی دخی او قودی
 صوحکی عفوایتدم یوردقلرنده غلام * و الله یحب المحسنین * تلاوتیه دخی آیت کریمه بی
 تکمیل ایلنجه جعفر رضی الله تعالی عنه فانت حر لوجه الله دیوب ازاد ایلدی (بعض شعرا
 معنای عفوده * یتوجب العفو الفی اذا اعترف * و تاب بما قد جناه واقترف * بقوله قل للذين
 كفروا * ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف * قطعه سنی نظم ایتشدر مآلی کسب ایلدیکی
 ذنبندن و جانیلردن نائب و معترف اولان کیمسه واجب الوجود و فائض الجود حضرتلرینک
 * قل للذين كفروا * الاية قول کریمی موجب عفو مستوجب اولوردیمکدر آیت
 مذکور ای حییم شرک و کفر ایله متصف اولنره سویه که انلر شرک و کفرلردن منتهی
 اولوب یعنی ترک و تبری ایدوب شرف ایلنره مشرفین اولورلر سه ذنوب سالفه و سابقه لری عفو
 و مغفرت اولنوردیو تفسیر اولمشدر (و بعض آخر دخی * اذا ذکرت ایا دیک الی سلفت *
 مع قبح فعلی و زلاتی و مجترمی * اکاد اقل نفسی ثم یدرکنی * علی یاک محبوب علی الکرم * شعرینی
 عفوایدی کریم حقنده نظم ایتشدر که مآلی حقمه سبقت ایدن عنایات و احسانکی کونو فعمل و زلات
 و جریم ایله یاد ایتدیکده حجابدن کنیدی اولدیره جک اولورم لکن کرم اوزره مجبول اولدیفکه
 دار اولان علم و بقیمن یتشور بی هلاکدن قورنارر دیمکدر (منه و لدر که نصر بن منیع نام کیمسه بی
 خلفایان برینک حضورینه کتوردیلر که خلیفه قتلنی مراد ایلشیدی همان ای امیر المؤمنین
 یتدن برازکات ایشد دیو اسنیدان ایدر سویه دیدکده * زعموا بان الصقر صادف مرة * عصفور
 بر ساقه التقیر * فتکلم العصفور تحت جناحه * و الصقر منقض علیه یطیر * انی لثاک
 لا اتم لقمه * و انی شویت فانی لحقیر * فتهاون الصقر المدل بصیده * کرما و اقلت ذلك
 العصفور * شعرینی نظم و قرائت ایلدکده عفوایله سبقتی تخلیه ایتشدر مآل شعر منل طریقه
 ذکر اولمشدر که بر سرجه بی طوغان سوق تقدیر ایله طوبو اچارکن بیچاره قاتلرینک التده
 بو حقیر سنک کی طیر کبیره لقمه اوله من یعنی بمله قارک طویما زبی آزادایت دیو استرحام ایلدکده
 طوغان اول صیدی و جودی صالو یروب کرم المیش دیمکدر (بعض شعرا اقرار ذنبی و اعترافی
 مدحده کرما لساندن قضیه شعریه قیلندن اوله رق * اقرر بذنبک ثم اطلب تجاوز * منا
 فان جود الذنب ذنبان * یتنی نظم ایتشدر که مآلی ای مذنب کلاهکی اقرار ایدوب بعده بدن تجاوز
 و عفو طلب و رجایله زیرا انکار ذنب دخی دیگر ذنبدر بو صورتده بر ذنبک بر ذنبی انکارک ایکی

دنب اولور دیمکدر (قلت) لکن قضیه شعریه دندر فتأمل (مر ویدر که حضرت عمر فاروق رضی الله عنه زمان خلافتارنده بر سر خورشه راست کلوب حدشرفی اجرا ایچون اخذینه امر ایله کلرنده اول مر داسکران شتمه جسارت ایدر فی الحال براغک دیومساحه یورور قرناسی بالمر المؤمنین شتمه دخی تعزیره مستحق دکلیدر ترکرتک حکمتی ندر دیوسوال ایلدکلرنده شتمه بنی اغضاب ایلدی بونک اوزرینه تعزیر ایتسم نفسمه نصرت ایتسم اولورم بن بر مسلی نفسمی حایه ضرب ایتسمی سوم یور دیلر رضی الله تعالی عنه (حکایه اولندیکه منصور خلیفه کایدن بر رجل جنایت وقاحت ایتکله غضب ایدوب ضریله امر ایلدکده کاتب جانی مجرم مر قوم * وانا الکاتبون وان اسأنا * فهنا للکرام الکاتبینا * یتنی بالبداهه نظم ایتکله هم عفو وهم عطیه ایله اکرام ایلشدر مال بیت بزمره کایدنیز برز اسات ایتدیکم وقتده جله ناسک کافه احوالی یازمه موکل اولان ملائکه مکر مینه باغشله دیمکدر که یونده تعزیرض وارد دقت اولته (حکایه اولندیکه هارون رشید براعربی به هشام بن عروه میان عربده اولور تبهیه واعتباره نه ایله بالغ اولدی دیو سوال ایلدکده اعرابی ای امیر المؤمنین سفه سازه حلم ایله و سینا بری عفوایله وضعفا و فقر مرکز امور بنی تحمل و بذل و عطا ایله نائل سیادت اولدی ودخی هبه ایلدی کیسه به منان یعنی امتان ایدیی وغضب ایلدی کیسه به حقوق یعنی عداوتی اضمار ایدوب فرصت کوزه دینی اولیوب قلبی واسع ویدی سماحتلو ونطق فصیح ومؤزیادی دینجه هارون رشید میدان دارا خلافه ده ظورن شکار کلیرندن برینه اشارتله ای اعرابی تعداد ایلدی بیک اشوشمائل حسنه شوکلده دخی بولنسه ایدی اولولفه مستحق اولوردی دیمکدر (قلت) ذکر اولنان هشام زبیر بن عوامک زاده حقیقیدر (امراء عربک اخلاق کریمه اصحابندن ذکر کری هر بار مرور ایدن سخنی مشهور معن بن زائده بهار باب ذنبی مؤاخذه ایتک سود دک یعنی اولولفک شاندن دکلی دیو سوال اولندقدده شاندن دکلدیر بلکه سیادتک شانی احسن واحکمی جرمی عظیم ورجاوشفا عجیبی آز کیسه لری عفو وصفح ایتکدر دیمکدر (عفو وصفحده مشاهیر شعرا دن محمود وراق شو ایسانی نظم ایتشدر * سازم نفسی الصفع عن کل مجرم * وان عظمت منه علی الجرایم * فالناس الا واحد من ثلثه * شریف ومشروف ومثل مقاوم * فاما الذی فوقی فاعرف قدره * واتبع فیه الحق والحق لازم * واما الذی دونی فان قال صنت عن * اجابته نفسی وان لام لایم * واما الذی منلی فان قال او هفا * تفضلت ان الحلم بالفضل حاکم (قلت) مال ایات هر تقدیر بنم اوزریمه جرایم وجنایتلری بیوک اولورایسه ده هر بر مجرمدن عفو وصفحنی تقسمه الزام ایدر مکده ناس البته بر برینه نسبتله اوج صفندر بر صفتی فوفیده اولوب مرتبه سی بدن اعلا وصفد دیگرى بدن ادنی وصف آخری بکا مائلدر اما فوفیده اولان بنی تکدر ایدر ایسه قدر بنی بطش اولوب مرادی تی تریه در وحقدر دیو تابع اولورم زیرا حقه اتباع لازمدر اما دوفیده اولان بکا جرم وجور ایدر سه آکا جواب مقابله نصاب ویرامسبله نفسمی مصون ایدرم هر تقدیر نیچون مقابله ایتدی دیو لوم ایدر سه ده باقم واما مائلم واقرا نم بکا شتم وهفو وهذی یعنی هذیان ایدر وغیر معقول سوزل سوزلر وکوتولک ایدر سه حلم ایتکله انک اوزرینه تفضل ایدرم زیرا حلم فضله حاکمدر والحاصل کیسه به غبط وکین اوزره اولم خلقک بکا تکدیرانه معامله سندن حصه مند فضائل اولورم ونفسمی اصلاح وتشکر ایدرم بوبکا کافیدر دیمکدر (و محمود ورافک یوشعری اشوبابک اوائلنده یکن احنف بن قیسک کلامی مضموننده در انتهی (احنف اوغلنه اکر بر کیسه ایله عقدالفت برله دوست اتخا زاید جک اولورایسک اول امر ده اغضاب ایله تعزیر به ایله اکر اغضابی حلمه عفو ایدوب انصاف ایدر سه اودوسته دودست دوستی ایله صابر

والا یعنی صبر ایتوب قارشو افه فالقار سه اندن حذر ایله دوست وصدیق اولماز دیمکدر (قلت) فی الحقیقه یورکوزل امتحان ومحک یار اندر لکن یوتجربه شمدیلر ده اکر القیشیلورایسه انسان سر رشته فی الجملة بی دخی الدن چبقاروب وحشکاه کوهستاندن غیرى مقری فالماز ظنی ایدرم واما اسکی زمانده یوتوهم اولماق کرکدر ارتق لایق اولان (ع) یارسز قالدی جهانده عیسز یاراستیان * مصرای مصتوبیله عامل اولمقدر (ومعناى مذ کوری بعض شاعر * اذا كنت مختصا لنفسك صاحباً * فن قبل ان تلفاه بالود اغضبه * فان كان في حال التفضب منصفاً * والا فاصرم حبله وتجنبه * قطعه سنده نظم ایتشدر (قلت) اصرم حبله ترجمه سی اولان اپنی کس کبی قطع الفت معنا سندن کلاه در * احلم تسد * امثال عربی دندر یعنی حلم ایله متصف اول نا که سید القوم وعزیز و مرجع انام اوله سن دیمکدر (وشرف ومجد صفحه اولوب یوقه مجرد جاه ایله اولمادیقنی اشعار ایدن اشعار دندر * لن تبلغ المجداقوام وان شرفوا * حتى بذلوا وان عزوا لا قوام * ویسموا فزی الالوان مسفرة * لا صفح ذل ولكن صفح اکرام (قلت) مال قطعه یعنی راز کسان هر تقدیر اشرا فدن ایسه رده مجد وعزته واصل اوله منزل هر نه قدر عزیز قوم ایسه ده تواضع ومسکنت ایله متصف اولمادیقه واشبو عزیز وسید قوم اولدقلری حالده تواضع ایدن لر تبسم یعنی بشاشت وجه ایدر رده سن انترک الواتی تواضع لر نه وصف لر نه سفید ومنور کور رسن یعنی قباحث ایدن لر تبسم ایتوب عفو ایدرل وانلر اشبو عجز مذلت لرندن اولیوب بلکه حلم لرندن یعنی انتقامه قادرل ایکن ترک ایدرل دیمک کبیر بعض نسخه ده (احلام) برنده (اکرام) لفظی کورلیدی اول نسخه ایله بر غریب ترجمه ده دخی واقع اولمش لکن معناسنی تفهم ایدمدم وارایسنه کوزل والسلام (وبعض شاعر دخی معنای مذکورده * وجهل ردناه بفضل حلومنا * ولوانا شتار ردناه بالجهل * بیت بلیقنی رنکین دیمکدر که مالی جوق جهل صرفله متصف جاهل ونادان وارد که بز آتی حلمی بک فضلله رد ایدر ز یعنی حلم لرندن ناشیدر که اهل جنایتک تعزیرندن ییله رک اغماض عین ایدر ز شول حالده که مراد ایدر بک براول نجاهلی ایتوب جهل ایله رد ایدر دک یعنی بز دخی نادانلی ایله انتقام ایدر دک یعنی حلمی عجز سبیلله دکدر تهدیدیمزی ابقاعه قادرل ایکن ترک ایدر ز دیمکدر (ثنای حلمده سوبیلان اشعار بلیغه دندر که شعرای پیغمبریدن علیه الصلاة والسلام کعب بن زهیر کدر رضی الله تعالی عنهم * اذا انت لم تعرض عن الجهل والحقا * اصبت حلماً او اصابك جاهل * مالی چونکه سن جهلدن وخشادن اعراض ایلدی بک وقتده یعنی خلقه اطالاه لسان ایلدی بکده یاخود سکا بریسی سب ودشنام ایلدکده حلم ایتوب اکا مقابله ده سوکد بک وقتده ایکی حالدن خالی اولماز سن یار حلیه اصابت ایدر وراست کورسکه سکا حلمه عفو ایدوب اخذ نارداعبه سته دوشموب وسکوت وحلم ایدر یاخود برجاهله صلاه شورسکه حلم ایتوب سکا بولشور بوسورنده خلقه مطلقا اطالاه لسان ایتمه همان حلمه متصف اول نا که سلامت بوله سن دیمکدر (قلت) (خنو) خفه دبرل کلام خنوکله خبیثه دیمکدر (وشاعر آخر دخی * واذا بغی باغ علیک یجهله * فاقلته بالعرف لا بالانکر * یتنی کوزل ادا ایتشدر که مالی اکر بر باغی متصف اولد یعنی جهل ودنائی سبیلله سکا بغی وتعدی ایدر سه عندا اقتدار اول باغی بی احسانک ایله قتل ایله یوقه منکر که احسانک ضدیدر انک ایله قتل یعنی مقهور ایله یعنی آتی عفو واطلاقه محبوب ونامد ایله دیمکدر (وشاعر دیگر دخی حلمی ترغید بوییتی رنکین دیمکدر * قل ما بدالك من صدق ومن کذب * حلمی اصم واذی غیر صماء * مفهومی سکا صدقندن وکذبندن رنسنه ظاهر اولدقدده حلم صاغر وکوشم صاغر دکلدردی دیمکدر که مراد شاعر سکا افترا ونفاق

وسا و کونه نمریض ایدنلر اولورسه انلری ایستمرلکدن کلوب حلام ایلدند و ثنا ایدنلر
اولورسه ثنا خوانلریکه ده اکرام ایلدند (بعضی کتب اخبار ده روایت اولمیشدر که
ملوک قدیمه دن بر ملک ذیشان طعام ایدرکن سخن کتورن عید خاصه سندن بری سخن تسی به
قور کن مهابت ملکن ابانغی سورچوب طما ملک صوبندن مقدار قلبی ملکک توبی اوجنه
اصابت ایتمکله ملکه غضب کلوب خادم مر قومک شمدی بویینی اورولسون دیو امر ایدر وقتا که
خادم مر قوم ملکک کندی قتلنه عزمنی جزم ایلدکده همان سخن تسیدن قاپوب ایچنده اولان
طما می ملکک اوزرینه سراپا دوکر ملک بو حالی کوروب بالنجیب ای غلام بونه حالدر
دیجیک غلام رشید مر قوم پادشاهم بن بو جرئتی اوزرمده اولان نان و نمک و عبودیت حق
ایفا ایچون صدقه ایدم یعنی خلق یوادی خطا ایچون بغیر حق بیچاره قولی ملک عظیم
الشان تلف و غدر و ظلم ایتمش دیو شان ملوکانه کره طعن ایلمسونلر دیو بو قباح عظیمه
ارنگاب ایدمکه استماع ایدنلر بکا قباح ایتمکله جزاسنی بولمش دیملر یله ملامتدن ذات
ملوکانه کر فوریلور دیدکده ملک بر زمان باشی اکوب فکره وارد قد نصکره قالدیروب ای فعلی
قیح و اعتداری کوزل غلام کاربد و ذنب عظیمکی حسن اعتذار یکه باغشله دق لوجه الله آزاد
اول دیونانپاره ایلد چراغ و مالک نصاب رفاه و رفاغ ایلدی (مشهور آفاق اولدیغی اوزره عقل و علم
و کمال و عفو و حلم و افضالی متفق علیه اولان مأمون خلیفه نیک حلی بایند شو حکایه مضبوط
توار یخدر که وقتا که کندیلری خراسانده بولند قلری هنکامده وقتی خالی بولورق عباسلردن
بعضی بی بصیرت لک اغراسیله ذکر می مرور ایدن عجمه لری ابراهیم بن مهدی یغی ایدوب
بغدادده بعضیلری بیعت ایتمکله مقام خلافت صعوته جبارت ایلدیکی وقته کریمه نک خبری
مأمون خلیفه یه بالغ اولدقدده فی الحال خراساندن موکبی بغدادده سوروب داخل اولدقدده و لایط
صوله تم تضمیل و قتیجه ابراهیم قرار و اختفا و هوادار لری اولان شرمه قلیله دخی
توب اطاعتله استار ایدرلر براز ایام ابراهیم ارانوب و کسوه نسوانده اولورق طویلوب تنیه خلیفه
اوزره قید و بند ایلد حضور مأمونه کتور رزل عادت عرب اوزره السلام علیک یا امیر المؤمنین
ورجه لله و برکانه دیوب نظر بر قدم اولورق خشیت اوزره پیشگاهده قائم اولدقدده مأمون خلیفه
* لاسم الله علیک * یعنی باری سکاسلامت و برمسون * و لا قرب دارک * و حضوردن دور ایلمسون
* استغواک الشیطان حتی حدیثک نفسک بما یقطع دونه الاوهام * شیطان سنی اغوا ایتمکله
اوهملک یله یشیمه جکی ره صعود داعیه سبه دوشمش سن دیو عتاب ایلدکده ابراهیم مهلا
یا امیر المؤمنین * ای امیر المؤمنین بکا مهلت و بر * فان ولی الثلث محکم فی القصاص و العفو
اقرب للتقوی * زایر ولی دم امر قصاصده محکمدر یعنی بنی قتله مقتدر سن لکن عفو و صفح
غایت قصوای عبودیت اولان خشیه الله افر بدر * ولک من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
شرف القرابة و عدل السیاسة * سنک حضرت پیغمبره شرف قرابتک وارد و خلق محمدیله
متصف سن عفو ایلد * وقد جعلک الله فوق کل ذنب دولک * حق تعالی سنی هر برکاهکارک
فوقنده قیلدی یعنی بکا غالب اولدک * فان اخذت فبحقک * کاهکاری اخذ ایدر یعنی اعدایم
ایدر ایسک حقک وارد * و ان عفوت فبفضلک * اگر عفو ایدر ایسک فضل و احسانکله عفو
ایتمش اولورسن * و الفضل اولی بک یا امیر المؤمنین * لکن فضل سنک شانکه سزا وارد و دیو
استرحام و استعفا ایدوب بعده نظما * ذبی البک عظیم * سکا بنم عصیانم بک بیوکدر * وانت
اعظم منه * جالبو که سن ای خلیفه اندن زیاده عظیمسن * فخذ بحقک اول * دیلر ایسک
اندن یعنی بدن حقکی آل و مؤاخذه ایلد که عقابه مستحقم * فاصفح بعفوک عنه * دیلر ایسک

اکا یعنی بکا عفو کله صفح ایت یعنی ترک ایلد * ان لم اکن فی فعالی * من الکرام فکن هو * اگر
بن ایشلرمده کرامدن اولمادم ایسه یعنی کوتو آدمیلرکی قبح افعاله متصف و جزایه سزا اولدم
ایسه سن فعل جیل یعنی بنی عفو ایلد کرامدن اول مآلنده کی شعری نظم ایدر (وقتا که مأمون
خلیفه ابراهیمک اشبو کلام و شعر بنی استماع ایددکده رقت کلوب و کوزلرینک اشکی نفاطره
باشلوب ای ابراهیم ندامت توبه در و عفو بکا احبدر و قورقه دیوب قید و بندینک فکری و حرام
خاصه خلیفه به کتور ملرینی امر و خلع فاخره احسان و مصادره اولان کافه اموال
و غقاری رد ایلد دخی شادمان یوروب کندویه ازجان و دل صادق خلوصکار ایلدی و اشبو
احسانک اوزرینه ابراهیمک تشکر خلیفه ده نظم ایتدیکی قطعه در * رددت مالی ولم یخجل
علی به * و قبل ردک مالی قد حقت دمی * فان حدیثک ما اوایت من کرم * انی لبالوم اولی
منک بالکرم * مال قطعه ای خلیفه کریم دمی محافظه یعنی جائمی باغشله مشکن که اعظم
احسانکدر مالی دخی بخجل ایتموب رد ایلد احسان علی الاحسان ایلدک ارتق اشبو کرم متوالی بی
انکار ایدوب نانکورلک ایدرسم سن نه کونه کرم ایلد مشهور اولدک ایسه بنده لومه بالاستحقاق
ملا متله اولیله مشهور آفاق اولورم دیمک کیدر علی مطالعة الفقیر (منقولدر که عبد الملك
اموی بر خصوصده عباد بن اسم بکری نام کیسه یه غضب ایتمکله حجاجه باشی کس بکا کوندردیو
مؤکدا امر کوندرد وقتا که امر حجاجه وارد قدده مر قومی احضار و مفاد امری تفهیم ایتدکده
عباد حجاجه ایها الامر حق تعالی عمر یکی افزون ایتسون یکریمی درت نفر بیچاره نسوانک مرجع
و پناهی بم بندن غیری صکا سبلری بو قدر انزه مر حجت ایلد دیو استرحام ایتدکده حجاجه
رقت قلب کلوب تحقیقی ضمنده جله سنی احضار ایلدی ایچلرندن برکنیزک آفتاب آساحیرت ده
ابصار اولیچق حجاج ای بنت سن عبادک نه سبسن دیدکده دختری بم دکله ای حجاج دیوب
اشبو شعر سوزناکی انشای ایلدی * احجاج اما ان تمن بترکه * علینا و اما ان تقتلنا معا * یعنی ای
حجاج بازه انی یعنی عبادی ترکله من و احسان ایلد یا خود بری دخی انکله برابر قتل ایلد * احجاج
لا تفتح به ان قتلته * ثمان و عشرا و اثنتین و اربعا * ای حجاج عبادی تلف ایتمه اگر قتل
ایدر ایسک یکریمی درت نفسی دخی قتل ایتمش اولورسن * احجاج لا تترك علیه یتامه * و خاله
بندینه الدهر ارجعا * ای حجاج عبادک اوزرینه قزلرینی و خاله لرینی ترک ایتمه یعنی عباد سز قومه که
انلر طوب بدن عباده یا بحشر آه فغان ایدرلر یا خود خلق انلر آجرلر * فن رجل و ان یقوم مقامه *
* علینا فمهلا لاتزدنا تضعضعا * عباد کتد کد نصکره بزه قریب کیم وارد که عبادک برینه
کجوب بزم احوالمری کوره ای حجاج ارتق عباده مهلت و بر یعنی اولدرمه و اولدرمکله بزم احتیاج
و افتقار بزمی زیاده ایتمه دیدی وقتا که حجاج ایات مذکوریه بی اشدکده آجوب عبد الملکدن
استشفاعله عفو ایتدیروب و آخر عطیه ایلد دخی شادان ایلدی (مر ویدر که عینه بن حصین
حضرت عمر بنی الله تعالی عنه قرنا و مستشار لری اولان قرادن برادر زاده سنی حریبن قبیسی
مدینه منوره ده کوره که کلدکده ای برادر زاده م سنک اشبو ذانک حضرت عمرک یاننده اعتبارک
وارمیدر که بنم ایچون حضورینه وارمعه استیدان ایدوب رخصت آله سن دیو حضورینه
دخولانی استدی اولدخی اذن آلوب وقتا که عینه حضرت فاروق حضورلرینه وارد قدده همان
خطابه جرئت ایلد ای ابن الخطاب سن بزه کثرت اوزره بذل و عدل ایلد حکم ایتمورسن
دیدکده حضرت عمر غضب کلوب اوزرینه جله بی قصد ایتدیکی تبین ایلدکده حریبن قیس
مقام نیازه قلعوب ای امیر المؤمنین باری تعالی و تقدس نبی مبعوثه صلی الله تعالی علیه وسلم
استعبد بالله * و خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین * سور مشدر و بو

یعنی عینه دخی جا هیلندند صوحنی عفو و اعراض ایله دیدی راوی دیر که حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ابن قیس آیت شریفه مذکوره بی تلاوت ایند کده عینه به عفو ایله معامله یوردیلر زیر عمر ک کتاب الله یاننده طورر ایدی یعنی حکم کتاب الهی اصلا تجاوز ایتزدی دیمشدر رضی الله تعالی عنه (قلت) اشبو عینه عهد سعادته عرض اسلام ایتمشکن انتقال نبوید نصکره دعوی نبوت ایدن بی اسد قبیله سندن طلیحه بن خویلد نام کذابه نعوذ بالله بالارتداد قومی اولان بی فزاره قبیله سندن ید یوز نفر شخصله اتباع ایدوب مدبری اولمش ایدی وقتا که حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه طر فلرندن خالد بن ولید رضی الله تعالی عنه کذاب مر قومک اوزرینه مأمورا ولوب جعینی پریشان وعینه بی اسیر ایدوب قید و بند ایله مدینه منوره به کوندرد کده حضور صدیق اکبر ده نائب اولوب اسلامده ثبات ایلدی و معتمرا مکه مکره به کیدوب مدت حیات حضرت ابی بکر ده حبا سندن ملاقات ایده مدی حتی خالد حضرت تریله عینه غزایه دخی کتد کده حضرت صدیق اکبر عینه ایله امر حریده اشاره ایدوب لکن سر کرده ایتمه دیو خالد حضرت تریله نیه هتاهه کوندر مشرکه مقصود لری عینه نک حب جاهی غالب اولغله شایدینه امر باطله جرئت ایدر مطالعه سیدر که حضرت صدیق محضا عرفا لرنند راتتهی (صاحب مستطرف دیر که اشبو آثاری کورد کد نصکره انسانه واجب اولان بودر که اخلاق جلیله و اوصاف جلیله لری برینه کتوروب سن نبویه علی صاحبها افضل الصلاة والتحیه اقتضایده که حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کافه بشرک حلم و خلق یونسندن احسنی و تجاوز قصور و صغیر یونسندن اکثری ایدی * مطلب ما جاء فی العتاب * عتاب کتاب و زنده ملامت معنسانه در * العتاب خیر من الحقد * اقوال مشهوره دندر (قلت) حقد که عداوتی خوشمدی دیو ایچنده صا قلوب ظاهرا اظهار دوستی ایله فرصت اخذ ناکوز نمکدر البته بوصف قبیحه در طار غلغلی اظهار ایله فقط مواخذة باللسان ایله اکتفا خیر لو اولدینی یعنی حقدک قبیح اولوب صدرا ظاهرا خشم کوستروب باطنده خلوصدن عبارت معنسانه اولان عتابک حسن اولدینی بی اشتباهدر و علی قول عتاب نازلحق ایله مکالمه ایدوب غضب حالتی سوبلشمکدر فضلا و حکما عتابی مدح ایدوب * العتاب حدائق التحابین * یعنی عتاب محبارک باغچه لریدر دیمشدر و دخی عتاب کمال مودته دلیدر یعنی انسان عتابی مودت و اعتقاد ایلدیکی وسوزی که چکی دوستنه سن بکاشویله و بویله ایلدک یونلری ایتمه باریشه لم یولولایدر حقدایسه دوست حقدنه تصور دخی اولماز و باعث عتابی یانده * العتاب من حرکات الشوق و انما یكون بین التحابین * یعنی عتاب اشتیاقدن نشئت ایتمکله شیوه عتاب محبار میاننده اوور دیمشدر خلاصه عتاب نازلحق دیدیکمز معنابه وارر کال الشاندر * علامته مابین المحبین فی الهوی * عتابهم فی کل حق و باطل * مالی محبار اراننده محبه علامت و دلیل هر شیده انلرک بر لرینه عتابلر بدر دیمکدر (ایاس بن معاویه نقل ایتدی که اعرابدن برر جل ایله مر افقت برله بر طرفه سفر ایتشیدم بر صوباشته ایتوب آرام ایدر کن رفیقکم عیبسی یاننده قبیله سنده بریر ایله اوزایه کلدی بر لرینه صاریلوب سن زده د قالدک ویزی فدا ایتدک دهرک معاتبه به باشلدیلر همان پیر مر قوم یونلره محبتکز مزید اولسون لکن معاتبه جنایتی اودخی مخصوصه بی اودخی عداوتی مستنجم و مستلزم اولور برنسنه که عداوتی منجم اوله انده خیر یوقدر دیومر قوما نه نصیحت ایلدی (و یومعنا ده بر شاعر * فدع ذکر العتاب فرب شر * طویل حاج اوله العتاب * یتنی نظم ایتشدر که مفهومی عتابی ترک ایله زراچوق شر واردر که علونوب دهره سور مشد و شرک اولی ایسه برنسنه عدا ایتدی که عتابلر یعنی عتابدن نشئت ایتشدر دیمکدر (قلت) واقعا بویله دره لایاراندن برینه ایتدم بکنده فلان مخلدن

بکرکن سزه راست کلدیم سلامی المبوب کورمر لکدن کله رک بی جکنه دیکز ایدی بونک اصلی ندر دیوشو عتابه باشلدقده اودخی معذور اوله پک طالعن ایدم دیو اعتذار ایتشکن دکیوب یورفتار سو کیلور اراننده یاقشقسز پرشیدر یونی ارتق بر دخی ایتمه دیسه اودخی ندن بی تکدیر ایده یور سز شو آند بو آند سنی کور مد م و بیله رک ایتدم دیچک ینسه قامتی قالدیروب خبر بن او یله آچقدن آچغه انکاری دکله تم تیر سو یله بونک بر اصلی واردر بزه بوش پره انفعالی چکهم دید یکنک اوزرینه ینسه عتابه باشلدقده او یار وفا دارک کوجنه کیدوب و غضبه کلوب بهی حریف ییچون اینا بور سن شقای برقی یو ییایچه ادبسر لکدر دیچک کیمه ادبسر دیور سن بهی فلان دیوب مخصوصه به والحاصل ماده معاتبه مشاعه به طیانوب او یکی دوستک اراننده عداوت کلوب کور یور که اصلی اقتضای محبه بر اوافق عتابلر (بعض بلغامیانلرندن صومر نماز یاراندن شیوه شکوایی و روی استنقالی کورد کده * و کنت اذا ماجئت ادنیت مجلسی * و وجهک من ماء البشاشه یقطر * فمر لی بالعين التي کنت مره * الی بهاقی سالف الدهر تنظر * قطعه لطیفه سنی نعر یضا یازوب کوندر ش مالی ای یار قدیم بن مقدماز یارنکره واردیغده بی قر بکره اقصاء ایله التفات ایدوب روی شریفکزدن آب بشاشت تقاطر ایدردی شمیدی یو استنقال معامله سی ندن اقتضا ایتدی باری بکارمان سابقده نظر ایدن چشمکزه بر کره باقی اوزره امر ایدک دیمکدر (و ابوالحسن منقد دخی اشبو قطعه بی یو باید نظم ایتشدر * اخلاقك الغر السجایا مالها * حلت قذا الواشین و هی سلاف * و مرآة رأیک فی عیبك مالها * صديت وانت الجوهر الشفاف * مالی ای صدیق قدیم سنک حسن و منور اولان اخلاقك سجایا و شم یاک و یاقوت سیال صاف ایکن نه اولدی که بر طاقم غماک سعی و نفاقی چاغنی حامل اولشدر یعنی یکاندن بغیر حق متغیر اولدک اشبو بغیر حق اولان نکدر و تغیر سکا لایق دکلدر منافقک و سخنفا قنی او باد صافی به نه اولدی که و یو قوللری کزک حقارنده اولان رأی و اعتقاد خلوص نهاد یکن آینه سنه نه اولدی که ذاتکز جوهر شفاف یعنی الماس و سائر جواهر ککی پاس قبول ایتز ایکن و آشی و ساعی بالفسادک و سخنجمه سیله پاسلندی دیمکدر (محمد بن الحسن ابن سهلک احبا سندن دائما هم یزیم الفت اولدینی بر کیمه مضایقه به کرفتار اولدقد نصکره فرح یوز کوستروب بریلده به حامل اولور و یسر و ثروت یولور ابن حسن هم زیارت هم تجارت دیو شد رحل ایله واردقده اول عاملی متغیر یعنی استنقال یوزنی کوستر بولدقده عودت ایدوب اشبو قطعه بی ارسال ایتشدر * لئن کانت الدنيا انالک ثروة * فاصبحت ذایسرو قد کنت ذا عسر * فقد کشف الاثر منک خلایقا * من اللوم کانت تحت ثوب من الفقر * مالی هر چند دنیا سکا ثروت و سامان و یرمش و مقدا عسر و فاقه اوزره ایکن بودقه صا حب یساروغنی اوله رق صبا حه داخل اولدک یعنی زکندلک ایسه ده مکارم اخلاق اولدیقتدن اول اقبال دنیا و اثر ا سندن برار لوم یعنی مستوجب لوم و ملامت اولور برار اخلاق ذمیه کشف و ابرار ایتدی که مکر اول اخلاق بد فقر ثوبنک نمحنده مقدا کبر لو و مستور ایش ثوب فقر ارقه کدن چبقده آشکار اولدی یعنی حقوق شناسلق ایتدک دیمکدر (قلت) ینسه وقت تهی دسنیده فرقدان آسا بر بندن دور اولیان ایکی یاراندن بریسی سر یوب چغوب صا حب جاه و شان اولدقده دون پایه فلان یار قدیمی پسمانده وادی استنقال ایدن حقوق ناشناس حقدنه حسجال یکسان اولان قطعه در لله در قائله واصلح الله شان من قبله * دعوت الله ان تسمو و تملو * سموا النجم فی افق السماء * فلما ان سموت بعدت عنی * فکان اذا علی نفسی دعائی * مالی ای بی وفای سکا خلوصله روی سماء ارتفاع یولان نجم آسا مریه رفیع به نازل

اوله سن دیو دعا ایتمش ایدم وقتا که دعاء مجبانه م مستجاب اولوب عالی اولدیغکده بدن دور اولدک یعنی قطع رشته انتفات ایدوب حاجاتی قضا ایتمک بوضو رتده معناده کندی علیه دعا ایتمشه دوندیم دیمکدر (چند صحابه فدن اول کذران ایدن محمود وراق نظمی ذیلنده اولان * احلم تسد * مثلندن بوجله قدر اولان کلام سرایا مقدما اختلاف نسخه به بناء ترجمه معلومه صاحبک غالباً دست تصرفه دوشن نسخه ده محرر اولماق ملاسه سبله مسکوت عنه بولمغه بودفعه فلم ریک الرق اسعد فقیر ایله علاوه اولمشدر (احنف بن قیس قومه اوغادک رابندن حذر و محانت ایلک دیو تنبیه ایلدی رأی اوغاد نه در دیو سوال اولدقده صفح و عفو ی عار و عیب عد ایتمکدر دیو جواب و برمشدر (قلت) وغد واولک قتی وغینک سکونله احق وضعیف ورذیل ودنی معناسنه در جمعی اوغاد کلور انتهی (مر ویدر که مظهر شریف ثانی اثین اذهمان فی الفار * خلیفه اول حضرت اجد مختار * ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرت لرینه بر شخص نادان * لاسینک سبا یدخل معک قبرک * کلام باطلنه جسارت ایتمکده خلیفه مشار الیه حمله معامله بیوروب فقط * معک والله لایدخل معی * دیو جواب و پردی رضی الله تعالی عنه مال بیال قول شخص سکا حاشا بر سب ایله سب ایده حکم نفسکه شویله تأثیر ایده جکدر که انتفالک قدر خاطر کدن چیمبه جقدر یاخود انکله ایدامشهراره جق سن دیمکدر (جواب مثالیه بن سنک کی نادانک قولیه متأثر و معلوم اولما بلکه اول سب سبیلله سن الله بیلور که ملوم اولوب ملامت و حزنک عمریکه سوروب انکله برابر قبره کیر سن دیمکدر (مر ویدر که سالف الذکر احنف زقافده کیدر کن دور دن بر شخص موی الیه سب ایلدی یاقلشدقده شخص مرقومک باندنه توقف ایدوب ای کیمه بنی سب و دشنامدن دخی بقیه واریسه همان بورا ده و جاها بکا سویله زرا فور قارمکه بکا سبکی قومک یکشتری سندن ایشدر لاسه غیرت ایدوب سنی دوکروسکا سوکرل و الحال که بر انتصاری سومیز یعنی بن سنی عفو ایدم بکا اخذ نارد آخرک یارده بنی استه م دیمکدر (نبوتنده اختلاف اولان لقمان حکیم حضرت لری فرزندیته و صبنده بنم اوغلیغ اوح کیمه بیلنر الحق اوج نسته عندنده یلنور و آشکاره اولور اولکبسی حلیمدر که غضب حالده یلور ایکیجیسی دلیر و شجاعدر که حرب و قتال و اوانده معلوم اولور اوچجیسی دوستدر که احتیاج حالده یعنی کشتنک باشی صقلدقده استعانه ایچون مر اجعت ایلد یککده یلنور دیمشدر (حکایه اولدیکه ابن عراده السعدی خراسان و البسی بولنان سل ابن زیادک مظهر اکرامی اوله رق بر از مدت ندیم و جلپسی اولمشیدی بر قصور سبیلله مفارقت ایدوب آخر کباره یناشوب و دیگر یابه چاتوب لکن سلمه کی نعم و گرمی کوره مدیکندن ندامت برله باب سلمه دوند که اشوق طعمه بنی قدیم ایتمشدر * عتبت علی سلم فلما فقدته * و صاحب اقواما بکبت علی سلم * رجعت الیه بعد تجریب غیره * فکان کبره بعد طول من السقم * مالی سلمه کوچنوب عتاب ایتمش ایدم وقتا که فقدان ایدوب یعنی اتی ترک برله قوم آخر ایلله صاحب ایتدیمکده سلمک فراقنه اغلدم غیر یلری تجربه دنصکره بنه اکا رجوع ایدم و بنم افراقنه و دیگر لر ایلله امرار وقتا ابتلا ایلله بنه اکا رجوع ایلدیمکک حظی طول مدت خسته لک محنتد نصکره حاصل اولان برنک حظی کی اولدی دیمکدر (ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه * معاتبه الصدیق اهون من فقدته * دیمشدر یعنی دیو سنک سکا عتابی فقداندن یعنی ضایع اولمشدن اهوند یعنی نک دوست بولنسونده همان عتاب ایتسون دیمکدر (عتاب حقنه * و فی العتاب حیاة بین احباب * عصرای کوزل دیمشدر یعنی خلق ینلرنده عتاب حیاندردیمکدر و مصرع مذکورک معناسنی تأییدا صاحب مستطرف * فاشم شی احسن من معاتبه الاحباب و لالذ من مخاطبة ذوی الالاب *

دیمشدر و الله تعالی اعلم و حسبنا الله ونعم الوکیل و صلی الله تعالی علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم

باب السابع و الثلثون

اشبو اوتوز یدنجی باب وعدی انجاز و وفانک وعهدی ایقانک رعایت و حسنی بیانده در صا حب المستطرف دبر که انسانک تمسک و احتیاج ایلدیکی ادله نک ارجحی کتاب الاهد که اکا تمسک و رسول ایدنر و اصل راه سداد و هدی و انکله استدلال ایدوب عامل اولنر نائل رضای خدا و اولور قال الله سبحانه و تعالی یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود (قلت) عقد توثیق اولنمش یعنی محکم عهده دیرلر و لغتده عقد انفصالی عسرتلی اولور حیثیله ایکی شئی جمع ایتمک دیرلر بیضا وی حضرت لری بیانی اوزره امر عند الاطلاق اگرچه وجوب ایچون اولوب لکن بو آیتده اولان اوفوا امری وجوب ایلدنب ینلرنده مشترک اولق اوزره حل ایدر ایسک بو آیتده عقود دن مراد حق تعالی لک قوللری اوزره عقد و الزام ایلدیکی تکالیف شرعیه و عباد ینلرنده اولان عقود امانات و معاملات کی ایقاسی واجب شیلر ایلله ایقاسی حسن و مندوب شیلره شامل اولور فتدیر (آیت مذ کوره ای مؤمنلر الله تعالی لک عبادی اوزره عقد و الزام ایلدیکی تکالیفه و فایدهک و یاخود بر یکز ینلنده کی امانات و معاملات عقودینه و فایدهک اولیکی نوع عقودک هر برینه وفا کرکسه واجب و یامندوب اولسون دیو ترجمه تبیانده تفسیر اولمشدر (وبنه حق سبحانه و تعالی الذین یوفون بعهد الله و لا ینقضون الميثاق (مر ویدر (قلت) اشبو آیت کریمه ماقبلنده کائن آیتده واقع معارضه و همدن بری اولان اولو الالاب یعنی ذوی العقول شاندر که مع سابقه حضرت نبی ذیشان صلی الله تعالی علیه و سلم ازال اولنسان قرآن و وحیک حق اولدیفنی الحق ذوی العقول تذکر ایدرلر و یلورلر اوبله ذوی العقول که انلر است بر یکم خط ایتده ارواحلری دیو بنی اعتراف جهتله بلی دیوب یعنی تصدیق ایدوب اول تصدیق نفسلری اوزره عقد و التزام و کتب معزله ده اولان عهد الله که تکالیف شرعیه درانی دخی التزامله ایفا و دخی بین الله و بین العبد اولان مواتیق عدم نقض ایلله متصفلر در دیو تفسیر و لا ینقضون الميثاق بعد التخصیص تعمیمدر دیو بیضا ویده تحریر اولنمش (و ترجمه تبیانده شونلر که الله تعالی لک امر و فرضنه و فایدهک مخالفت ایتمز و کذبیلرله الله تعالی ینلنده اولان و یا عباد ینلنده اولان مواتیقندن هیچ برن نقض ایتمز دیو مفسر در (آیت کریمه اخرا ده دخی و اوفوا بعهد الله اذا عاهدتم و لا تنقضوا الايمان بعد توكيدها (مر ویدر که حق سبحانه و تعالی ایلله معاهده ایلدیکنر وقتده او عهدی ایفا ایدک و یمیلر یکزی اسم الاهی ذکر ایلله ناکید ایلد کدنصکره نقض ایتمک دیو مفسر در اشبو آیتده اولان عهد الاهدن مراد ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله نصی اقتضا سنجه رسول الله علیه الصلاة والسلام یهت اولدیفنی و بعضه کوره ندور و علی قول ایمان بالله اولدیفنی و سائر معنائی بیضاوی روح الله تعالی روحه تحریر ایتشدر (ودخی باری تبارک و تعالی و اوفوا بالعهد ان العهد کان مسؤولاً (مر ویدر (وعهده وفا ینلنده آیات کثیره اولوب مؤکدی یا ایها الذین آمنوا لم تقولون مالا تفعلون کبر مقتا عند الله ان تقولوا مالا تفعلون (آیت کریمه سیدر (قلت) اشبو نظم جلیل ای مؤمنین ایشلدیکر شئی نیچون سویلر سز الشیبه جکک شئی سویلکز الله تعالی عندنده مقت یونندن عظیم اولدی یعنی قطعاً مرضیسی دکدر دیو تبیان ترجمه سنده مفسر در عند الله مقت یعنی قبح یونندن بر امر عظیمدر دیو تفسیر اولمشدر (وسبب نزولی دخی امام بغوینک تفسیرده یازار بی اوزره علیه الصلاة والسلام افتدیمز شهداء بدرک نائل اولدقلری ثوابی خبر و پردکلرنده صحابه کرام بدر دمنصکره بز قتال کناره ملاقات ایدر ایسک اول جنکده فراغ کلی ایلله و سلم

افراغ و بذل اید و زدیو تعهد ایستلای کن غزو و قو و عبولد قدغه تفصیلی کتب سیده یازلدی
کیفیت اوزره فرار ایستلری ایله آیت شریفه مذکور ایله عتاب اولندیلر (صحیح بخاری و مسلمده
رحمهما الله تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهما من رویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم (آیه المنافق ثلاث اذا حدث کذب و اذا وعد اخلف و اذا اؤتمن خان) پیور مشدر که منافق
علامت و نشانلری اوچدر یعنی هر بری باشقه باشقه علامتدر بری سو بیلدکی سوزده کذب
ایده یعنی خلاف واقعی خبر و دیگری وعدا بیلدکی وقتده خلف ایده یعنی مستقبلده ایده جکی
فعلدن خبر و پرد کده ممکن ایکن و فایته و آخری برسنه به امین قلند قدغه خیانت ایده یعنی کندوبه
برسنه امانت اولند قدغه اوشیده خلاف شرع تصرف ایده دیو ترجمه اولمشدر (صاحب
المستطرف و فاشیم نفوس شریفه و اخلاق کریمه و خلال حیده یعنی خصال نفیسه دن اولوب
صاحبی عبون خلایقه معظم و موقر و عامه ک حسن ظننه مظهر ایدر دیمشدر * الوعد وجه
والانجاز محاسنه * الوعد سخابة و الانجاز مطر * کلمات علما و حکما دندر که مألاری تشبیه طریقه
وعدیوز در انجاز انک محاسنی یعنی حسنی یا خود حلیه سی و وعد بولوت و انجاز انک بارانی در دیمکدر
(حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه هر برشتک رأسی یعنی اعلاسی وارد معروف یعنی
احسانک اعلاسی دخی فردا ره صالموب تعجیل اولمشدر پیور دیلر) و ثانی اجرای وفاده * اذا
قلت فی شیء نعم فاعه * فان نعم دین علی الحر واجب * والاقل لا تسترح وترح به * لثلا یقول
الناس انک کاذب * نظم اولمشدر که مالی برسنه سندن طلب اولوبه نعم دیو وعد ایلد بیکده
ایفا ایله زیر او وعد حر یعنی ذی مروت اوزرینه دین واجبدر بوق اگر وعدیکی اتمام و انجاز
ایده مبه جنک ایسک اول امرده نعم دیموب لادی یعنی یاهم دیوب استراحت ایده سن تا که ناس سکا
کاذبدر دیمسوندر دیمکدر (و شاعر آخر دخی * لا کلف الله نفسا غیر طاقها * ولا تجودید الامانجده * فلا
تعدده الا وفت بها * و احذر خلاف مقال للذی تعد * قطعه سنی دیمشدر که مالی الله تعالی بر کیمه نه
وسع و طاقته اولیان سنه ایله تکلیف ایلدی و دخی بدی یعنی انسان موجودی نه ایسه انکه جوارمردک
ایدر بوصورته سنده بروعدا ایله وعدا ایله ایلد کده انجاز و وفاسنده عهده سندن چبقه جاغک
نسنه بی وعد ایله و خلاف مقالدن حذر ایله دیمکدر (و عرب عربادن برسی * وعد الکرم نقد
و تعجیل * و وعد الکثیم مظل و تعلیل * یعنی کریم اولان ذاتک وعدی پشین و حاضر در یعنی
خلف ایتمز و انیم اولان شخصک وعدی عین مظل یعنی تسویف و وعد خلاصه و پرمهک و تعلیلدر
دیمشدر (و اعرابی بلیغ آخر دخی * العذر الجبل خیر من المظل الطویل * یعنی برشی مظلوب و مسؤل
اولد قدغه اعتذار جیل ایلک وعدا اید و بده مدت طویله تأخیر ایتمه دن خیر لودر دیمشدر (حکایه اولندیکه
شهر اعر بدن بشاراعی خالد بن برمکی بر قصیده ایله مدح ایدر خالد بکرمی بیک درهم عطیه و جائزه
و برلسون دیو امر ایتمش ایسه ده اوزار نهایت بشار قانینه یعنی بدیجسه خالدک مروایده جکی
طریقه بنی کوتور دیوب و واروب خالیدی بکار بکر رکن را کب اولدی قانری قانری بولازندن طوئوب
* اظلت علینا منک یوما سخابة * اضائت لنا برقا و ابطار شاشها * فلا غیمها بصمی فیئس طامع
* ولا غیمها یأنی فیروی عطاشها * قطعه سنی نظم ایتمده خالد صباحه قالمسون دیوب دارهم
موجوده بی بشاره بشد بروب تبشیر و عین مسرتی تنویر ایدر رحمة الله (مال قطعه برکون سخابة بانه
احسانک یعنی وعد دراهم بی اظلال یعنی اوزریمزه کلس و علامت سقوط مطر اولان برقی دخی بزه اضائه
ایتمش ایکن رشاشه سی یعنی مطری نازل اولوب حالا بطائت رشاشه ایله اوزریمزه نه طور باری اول
ابرک غیمی یعنی قرانلغی قانسه و صاوشسده طامع باران مأیوس اولوب راحت بولسه یا خود مطری
نازل اولوب عطشان قانسه یعنی یامایوس عطیه اولسق یا خود و برسکده فرحیاب اولسق دیمکدر

(صالح الحی ذم خلف وعدده * لئن جمع الافات فالخلف شرها * و شر من الخلف الموعبد
و المظل * و لاخیر فی وعد اذا کان کاذبا * و لاخیر فی قول اذا لم یکن فعل * قطعه سنی نظم
ایتمشدر که مالی اگر کافه آفات بریره طو بلسه یخسل شریدر و یخلك شری دخی و عدایله
مطلدر یعنی وعدا و نوب صکره بالامکان اوزاده رقی ایفا اولنماسیدر کاذب اولان وعدده
و فعل اولیان قولده یعنی یایمه جفک شئی یاهرم دیمکده خیر یوقدر دیمکدر (حکایه اولندیکه
هذیلک ام ولد جاریه سی وفات ایلد کده منصور خلیفه خواص قرناسندن عتیق ریسعد وار
طرفزدن تعزیه ایچون هذیله کیت و خلیفه سکا غایت جمیله وادیله و طریقه بر جاریه ایله
فرش و کسوه فاخره و عطیه احسان ایده جک دیو تبشیر ایت دیو ارسال ایدر لکن خلیفه اونودوب
و اخطار ایدن دخی بولند یقندن هذیل توقعده قالدیغی حالده خلیفه اوسنه هذیل برابر اوله رقی
حج شریفه عازم اولور وقتا که مدینه منوره به وارد قاننده منصور خلیفه بو کیمه مدینه بی تبدیلا
طواف اید * حکم دیوب هذیل ایله طوافه و کز مکه چیقارلر و مقدا عجاایاتدن عانکه نک منزلی
اولان خانه سمته کلدکرنده هذیل یا امیر المؤمنین بو مکان شاعر بلیغ اخوصک * یا بیت عانکه الذی
اتفرل * حذر العدی و به الفواد موکل * مظلعه اولان بیت عانکه در دیو تعریف ایلدی
خلیفه بلاسؤال هذیلک بو تعریفه جانی صقلوب جواب و برمدی وقتا که عودت ایلدکرنده
خلیفه هذیلک بلا مناسبت یونی دیمه سنده برمرادی اولق کرکدر فکر یله اخوصک کلام مذکور یله
ابتدا ایدوب اخوصک عانکه حقدغه نظم ایتمدی قصیده محفوظی اولغله از برندن سوزده
ایچنده اولان ایساتدن * و اراک فعل ماتقول و بعضهم * حذق اللسان بقول ما لا یفعل * یسته
کلدکده مراد هذیل بی اکتیوب ربیع لسانیه ایلدیکی وعد مذکور بی تذکرایله فی الحال ایفا
و اعتذار ایلدی جعل الله الجنة مثواه (مال بیت ای عانکه سنی بن سو بیلدیککی ایستلری یعنی وعدی
انجاز ایدر کریمادن کوردم بعض ناس ایسه کرمی دلنده در یعنی ایستلری جکی فعلی سو بیلر
دیمکدر که مرادی سن خلق ییتده کرمکله ممتاز سن دیو نادر (و مدح انجازده بعض شعرا
شو نظم شیرین ایله شکر برزادا اولمشدر * تعجیل جود المرء اکرومه * تنشر عنه اطیب الذکر *
و الحر لا یعطل معروفه * و لا یلیق المظل فی الحر * مالی کشی جود بی تعجیل ایتک برا کرومه
یعنی بر فعل کرمدر که اطیب ذکر و کوزل ثنائندن نشر اولور یعنی بقای ذکر بالخیره و دعایه سیدر
مردم زاده و ذو مروت اولان معروف و احسانتی بماطله ایتمز یعنی فردا ره صالموب خلف ایتمز
و مظل دخی مرد کریمه لابق دکلدر دیمکدر (اما عهده وفا و التزام ایتمدیکی فعل و قولی اجرا که
یوبایده نقل و حکایت اولنان عجایب و قایع و غرائب و دایع طرب آرای مسامع دراز جمله حلی
قبیله سنه منسوب بر مراد ایله حلوک قدیمة عربدن نعمان بن منذرک ندیمی شریک بن عدی
ابن شریک قضیه لیکه خلاصه سی بودر (ذکر اولنان نعمان کونک برینی غضبه و برینی کرمه
تخصیص یله برینه یوم یوس دیگرینه یوم نعم دیو آد قومش ایدی یوم یوسده راست کلدیککی
قتل و یوم نعمده مظهر احسان ایدر مرد مذکور طائی عادت فلک مقوس اوزره سهم فاقه و فقره
هدف اولوب اولاد صغار و عیالک نفقه لری تدارکی در دیله طشره به آملوب بولده سؤال ایدرک
جوارنده واقع نعمانک پای تخت کلدی و شهره کبرر کن نعمانه راست کلوب مکر یوم یوسی
اولغله بیچاره طائی کندیتک مقتول و دی بغیر حق مظلوم اوله جفنی جزم یله (حیا الله الملک
بر طاقم آج و جلاق اولاد خرده سال و اهل و عیالم اولوب انلره تحصیل لغه ایچون آب رویی
اراقه یعنی ناچار ارتکاب ذل سؤال ایله بو طرفه کشیدیم یخت سیاهم بنی ملکک بولند بو عبوس
کونده سو ق ایتمدی مقرر اولاد و عیالم یورایه قریبدر انلر ایسه منصرف هلاکدر قتلده

اول نه از ایله آخری یکساندر ملک حضرت تری رخصت بیورسون تدارک ایتدیکم شوقوت قلیلی
ایله یئشدریم قبیله مه واروب اهلک لوجه الله هلاک اولمزدن کوروب کوزمه رینی ویت
ویناز ایلده ییم بعده کلور و نفاذ امر ملکه نفعی تسلیم ایدرم دیدکده نمانه رقت کیش ایسه ده
عادت باطله سنک اوزرینه عزیمتی اولمخله فرار ایدرسه برینه اعدام اولمقی اوزره طائیدن
کفیل استدی مارالبیان ندیم نمانه یعنی شریک ملکک یاننده بولمخله طائی شریکه باقوب
* یا شریک بن عدی * مامن الموت انهم رام * من لاطفال ضعاف * عده واطعم الطعام * بین
جوع و انتظار * واقف سار و سقام * یا احاکل کرم * انت من قوم کرام * یا خالک العمان جدلی *
بضمان و التزام * ولاک الله بانی * راجع قبل الظلام * شعرینی انشا ایلدیکه مفهومی ای
شریک بن عدی بن قتلدن قاجم و قورقم طعم طعمادن دور اولمش آچلق و انتظار واقف
در دله یتاب و ضعیف اطفاله من و احسان ایلده ای ندیم نمانه سن نسل کرمانسن بکا ضمان
و التزام و کفالتله جود قبل باری شاهد اولسونکه اخشامدن اول رجوع ایدیم یعنی یوکون
عودت ایدرم دیمکدر چون شریک شعر مذکور ای ایشیدوب بر وجه نخر بن ضامن دیمکله
نمان قبول ایدوب طائی به اذن و یروب اودخی منزلی طرفنه سرعت ایلدی پس برآز زمان
یکدکه نمان شریکه اشته اول نهار یکدی طائی کلدی دیدکده شریک اخشام اولمخله
بنم اوزرینه ملک حکمی یکمزدیوب استمهال ایلدی و قناکه اخشام یافلمشوب طائی کلامکله
نمان شریکه وقتک کلدی قتله آماده اول دیوب اودخی تهیا اوزره ایکن دور دن بر شخص
کور کلامکله شریک ماملور کله شو شخص طائی اوله کلنجیه دل رخصت بیورک اکر اود کله امر ملک
مطاعدر دیر ایکن طائی قوشه رق کلوب و وصولدن اول اخشام اولور دیوب خشت ایتشیدم
هله قبل الغروب یئشدم دیوب میدان وفاده قائم و یابدار * و ایها الملک مر بامرک * کلامیله قله
مترقب منتظر اولدی نمان بر احوالی کوردکده بحر حیرته طالوب وافر تفکر دینصره باشی
قالد یروب الله ییلور که سزل دن اعجب نسنه کوردم مامسن ای طائی بر احده میدان وفاده
طوره جق پرو مامسن ای شریک بر کریمه میان کرما ده بادی ذکر اوله جق سماحت و اثر
بر اقله حیفکه بن سزه ثالث اوله مبوب ا و چک ملومی اولدم باری بنده طائینک و فاسنی
و شریک کریمی تکریمایوم بوسی ناسدن رفع و عادی نقض ایلیم دیدکده طائی مقام تفاخرده
* ولقد دعنی للخلاف عسیری * فعددت قولهم من الاضلال * انی امره فی الوفاء سحیبه *
وفعال کل مذهب مفضال * شعرینی نظم ایدوب یعنی حضور کدن عودتمه بالعهده کتد کدنصره
قبیله م بنی خلافه دعوت ایلده کتبه دیدیلر ایسهده بن انارک قولی اضلال مقوله سندن عد
و شمار ایلده دکلوب کلام بن بر کیمه یکله بنده وفاخویدر ترک ایده م مکارم اخلاقی اولانک هر
بر فعلی فضیلتدر دیدی بعده نمان ای طائی شو عهدیکه و نایه تلف نفیدن عبارت ایکن
باعث جسارتک ندر دیدکده طائی و قامه بادی دیندر ذرا وفاسی اولیان کیمسه نک دینی اولماز
دیدی نمان طائینک مروت و درایت و دیانتته و سبب رفع عادت باطله سی اولدیفته مخطوظ
اولوب احسان تام ایلده مکرما و ممنونا اهلته اعاده ایلدی (غرائب وفادن بری دخی اشبو حکایه
در که مأمون خلیفه نک مصر و البسی ایلدیکه عبدالله بن طاهر حقیقه ایدی اقر بای مأمون دن
بعضیلری مأمونه والی مشار الیهلک آل علی به رضی الله تعالی عنهم باباسی طاهر کبی نهانی دبی
وارد در دیو سعایت ایدرل مأمون دخی حزم و دوایت اربا بشتدن اولمخله بتد کانندن
هر فنده ماهر و بالبحث الزام خصمه قادر نطوق و درایتکار بر بنده و دعا جسته نهانی بورادن
بر احد طویمدن غریبا و زهاد صورتنه کبروب طوغری مصره کیت و اصوله بالدریج صغار

و کبار به اختلاط ایت و اخفه قوتی و ضرب نطق ایلده کریمیت حاصل ایدوب اهل بیت کرماندن
قاسم بن محمد ییعتنه استماله ایدرک مصر و البسی عبدالله ک قرنا سنه چاهرق داخل مجلس اولمخله
غیرت برله انتسابه یول یول و بعد الدخول صره سنی کوزه دوب مشار الیهلک ییعتنه دعوت ایلده
و ضمیرینی اکلده و نه استماع ایدر ایسک کل بکا سراپا خبر و یردیو ارسال ایدر و قناکه مأمور
مومی الیه مصره واروب تعلیم خلیفه اوزره حرکت و نظما و نثر استایش و مدحیهل عرض
ایدرک حضور والی به دخوله یول یولوب و چاتوب انحرار کلامله قضیه ییعت قاسمی بسط
مقدماته آچوب استعمار ایتدکده والی مشار الیه رجعه الله تعالی رجعه واسعة علیه مأمور متکر
مومی البه ای مرد هشیار و ای عارف درایتکارا کرکوش انصاف ایلده دکلر و بنی معذور
طو ترایسک بو بایده سکا برانکات ایراد ایدیم دیمک ییورک دیدکده ناس اوزرینه احساسی
کوردیکی ذاته شکر ایتک واجب دکلدر دیدی مومی الیه های های دیو تسلیم ایلنجیه جناب
عبد الله بن طاهر اشته کوزکله کوردیکل اوزره شو رجلاک یعنی مأمون خلیفه نک سایه سننده دیار
مغربه قدر حکم و بیورلدیم ابشار و امر و نهیم نافذ و الحاصل یمن و یسارم نعمت دولته
طولو دیو ثروت و سامان خلیفه مشار الیهلک محضا بکا عتایی ایکن اوزرینه واجب اولان
شکرانک برینه بنی نعمتی انکار و کفرانه سوق و دعوت ایدوب بکا وفایی ترکله غدر ایت دیرسن
والله که اکر بکا عیانا جنتی کوستروب ایچنه قویه جق اولسک دخی بن ولی نعمته غدر ایلده
نکت یعنی نقض ییعت و ترک وفا ایتیم دیو جواب و یردکده مومی الیه سکوت و ایدی بعده والی
مشار الیه ای زاهد * والله ما خلف الاعلی نفسک فارحل من هذا الیت * یعنی ارتق بورالده
طوره و الا سنی تلف ایدرم دیو طرد ایلدی مومی الیه دخی بغداده عودت و ماجرای خلیفه به
حکایت ایتدکده عبداللهی اضعاف احسان و التفاته مظهر ایلدی (قلت) عبدالله مشار الیه
مأمون خلیفه نک امر اسندن اولوب کتدو و اولاد و احفادی مدت مدیده خراسان اولکاسنده
دوات عباسیه طرفندن والی اولمش اولان ذوالیمین ایلده ملقب ببلغ کامل و منشی فاضل طاهر
ابن حسینک نجلی و باباسی کبی بر کامل ذاتدر خراسانده والی نافذ الامر ایکن ایکوز یکرمی
طقوزده فوت اولدی اول اولکاده ابنه خیرانی وارد در رحیم الله تعالی (محاسن شیم و مکارم
اخلاق اهل کرمدن معدود ابقای عهد امرنده ابو القحح المنطقیدن ناقلا حزه بن الحسین
الفقیه تاریخنده ذکر ایتدیکه اشبو قضیه استماعه شایاندر ناقل حکایه دیرکه مصرده والی
اولان کافور حبشی اخشیدیک بر کون مجلسنده جلساسیله یولمش ایدم طعمام کلوب اکل
اولندقدنصره کافور اویقویه یاندی بزلر دخی دیگر اوطیه و اروب صحبت ایتدکده ایکن
کافور اویانوب بزلری جاگردی وارد یغزده شمیدی بری فلان چارسویه کنسون و آنده بر پیر
منجم اعور وار آتی صورسون و خبرینی بکا کتورسون دیوب بریمزی ارسال ایلدی واروب
سؤال ایلدیکنده پیر مر قوم مکر وفات ایدوب بری بکر و دیگر ذوات زوج فقیره و محتاجه ایکی
قزینی ترک ایش خبرینی کتوردکده کافور مسرور اولوب و تعجب کان وافر کولوب قزلره
بر رخاله اشترا و اموال و عقار و کسوه اعطا و بکری اده و یریب مستغرق احسان اوفی
ایلدیکدنصره بونلر بکا متعلقدر امور لینه رعایت اولنسون دیو اعتبارینی اظهار ایلدی خبر
مذکور کندی به واصل اولدقدن نعیا و سرور و ضحک ایتشیدی بزلره سبب تعجبی سزه
نقل ایلیم دیوب شو وجهله یسان ایلدیکه بن صباوت حاملده مصرده ابن عباس نام برکاتیک
عبد مشتراسی ایدم بر کون یوقزلرک یاباری منجم مر قومک دکانی اوکندن بکر ایدم و اواب
کهنه ایچره و حالت نه اوزره اولدیم حلاله کار دکانده طوروب حساب و کتابنه نظر ایدرد

اودخی بکا باقوب و کاغده برازوب کل دیوبنی جاغردی و سن برجلیل القدر ذاتہ قول اولوب
انک سایه سنده رتبه رفیعہ و خیر کثیرہ نائل اولورسن دیوب بدن اچہ استدی و بنده مالک
اولدیغ انجیق ابکی درهمی و یردم اوزریمه آتوب بن سنی بشارت عظیمه ایلہ تبشیر ایدرم سن ایسه
بکا ابکی درهم و یرسون لکن قدرک یوقدر ییلورم کل سنی دخی زیاده مسرور ایدہ یم الله
یلور که سن یو بلده و سائر بلادہ متصرف اولورسن اوزمان بنی کثرت شغلله اونومیه جغکه
تعهد ایلہ دیدکده بندخی تعهد ایتمشیدم بعده سوق قدرله تبشیری کی بورتبه عالمیه واصل
اولوب لکن تعهد مذکور کلی خاطرمدن چیتمشیدی وقتا که بوجه محرر بعد الطعام یایدیغده
منجم مرقوم رؤیاده یاغده کلوب قتی عهده وفا و اتمام وعد غدیر ایتمه سنده معدور اولورسن دیو
مواخذہ ایتمکله دهشتله او یاندم و وعده می کنندی معدوم ایسه ده بحمدہ تعالیٰ قزلی حقندہ
اجرا ایتمدیم دیمشدر (قلت) اشبو کافور اخشیدی فاطمین دولتی طرفندن بوجه محرر مصرده
والی اولوب او حیوز الی سکر حدودندہ فوت اولان عبد حبشی عتیقدر ایکن ترجمه معلومه ده
مستطرفده اولیان عنوان معظم ایلہ معنون قلندیغت اوزریمه حکایه مذکورہ ده سبب تعجب
وسرور بنی بیانده کافورک * اعلوا انی مررت یوما بوالدھما المنجم و انانی ملک ابن
عباس الکاتب و انابیحاله رتبه فوقفت علیه فنظر الی الخ * قولنی ملک موی ایلہ حال فقر
ونکبتہ ابن عباسک خلافتلری اوانندہ منجم مرقومه مرور ایدر ایکن بکا نظر و التفات ایدوب
الخ دیو ترجمه اولمشدر (و وفاده ضرب مثل اولوب رونق ده وجوه اورانی و زبازدشات آفاق
اولان حکایه لردن بری دخی بودر که زمان جاهلیتده اولان ملوک عربدن شاعر مشهور
امراء القیسک خصمی ظهور و غلبه ایتمکله قیصر دن استمانه و استنصار طلیله اولکاسنه
عزیمت ایلدیکی هنکامده ذی قیمت و کران زره و سیف و سائر سلاحلری میان عربدن صاحب
منعمه و قدرت و شاعر سمؤل بن وادیا نام خاندانه امانت برافشیدی وقتا که امراء القیس قیصر
اولکاسنه اولدکده ملک عرب یولنان سمؤلدن اشیاء امراء القیسی طلب ایلدی سمؤل بن انلری
مستحقنه یعنی امراء القیسک وارثنه و یریرم دیو امتناع و یننه تا کیدا طلب ایتمکده غدیر ذمت
و خیانت امانت و اوزریمه واجب و فانی ترک ایتیم دیو جواب و یردکده ملک عرب عسکر بنی
آلوب سمؤل قصد و کلوب قلعه سنی محاصره ایلدی و دخوله قدر تیاب اوله مدی بوخلالده
سمؤلک اوغلی خارج قلعه ده بولتمغله ملک اسیر ایدوب قلعه نک اطرافنده ای سمؤل اموالی
و یرمزایسک اشته اوغلاک اسیر یرددر قتل و اعدام ایدر ز قنغسینی اختیار ایدر ایسک ایلہ دیو ندا
ایدرک کردرد کلرنده سمؤل بن وفایی ابطال ایتیم و فائک یولنه ا و غلم قدار دیدی اول غدار
دخی سمؤلک کوزی اوکنده بیچاره اوغلی قتل ظلمی ایدوب و جکلوب کتدی و سمؤل دخی
محافظه و فایحون جکر پاره سنک قتلنه تحمل ایتدی و ورثه امراء القیس کلدارنده اموالی
انلره و یردی اشته سمؤلک حیات ولدندن زیاده کنندی به احب اوله رق اجرا ایلدیکی وفادارلغی
باب وفاده ضرب مثل اولوب هر بار که اهل و فابین الانام یاد و اخلاق کریمه اصحابی تعداد
اولنسه سمؤل باشه بکیر و فی الحقیقه نیجه سر دفتر وفاداران اولسونکه حاصل عمر بنی یو بولده
فدا ایتیمش و محبوبی اولان وفا کارلری راهنده رتبه فانی بولمشدر (قلت) یعنی اسعد فقیر دبرک
سالف الذکر امراء القیس ایلہ ملقب سلیمان بن حجر ملوک کنده نک بشنچسیدر که قبیل طلوع
نور بوندہ ملک ایدی باباسی حجری تلف ایدن اسد قبیلہ سندن اخذ تاره عزیمتله بکر و تغلب
قبائلنی باشنه جمعه بنی اسد اوزریمه هجوم ایدوب قاچردی و بوائنده کانه قبیلہ سنی علی غفله
اوروب لکن کانه اولد قزلی طاهر اولد قده متبوع کانه اولان ملک غسانک

مواخذہ سندن خوفله امراء القیسک باشندہ اولان قبائل طاغلدقده امراء القیس استمداد
رجا سبیلہ قیصره دخیل دوشدی اودخی امداده تعهد ایدوب یاغده عسکر تعیین
ایدوب اودخی اولکاسنه و قتال اعداسنه ککد رکن بنی اسد قیصر طرفنه برجل
ککوندروب سعایت و تفاقله امراء القیسدن صوغومغله و راستدن یرقات صورت اکر ایدم
اثواب مسومه ایلہ مباشر کوندروب مباشر انقره ده امراء القیسه ملاقی اولوب جامدن چیقدیغده
الباس ایتمکله متأثر فوت اولدی و انقره جوارنده اولان جبله کومدیلر فقیر ابراهه سفارتله کیدرکن
اول طرفدن یکلدکده جبل مذکور کور مشیدم و اوراده مشهور در امراء القیس اغنده قولله
استشهاد اولنان شعری عربدنر باباسی شعره و رز شیچون ملوک مدح ایتیز بلکه مدح اولنور دیو
کندی بی طرد و اعتباردن اسقاط ایتمشیدی امراء القیسک کریمه سی عهد نبوته یتشوب شرف
اسلامله مشرفه اولمشدر انتهی (باب وفاده بو حکایت دخی عنوان تواریح و وقایع و استحضار کرده
عبدون اهل بصائر و زبازد اصاغر و اکابر و متداول السنه اوائل و اوآخردر یعنی مأمون بن هرون
الرشید خلیفه نک خادم مقر بی روایت ایدر که برکیجه نک ثلث اولی صولنده خلیفه مشار ایلہ
بنی جاغردوب مسومع اولدیکیه برکیلرک تخریب اولنان سرایلری عرصه سنه کیجه لری برسن
کیسه کیدوب و انشاد شعر و مرثیه و ندبه و بکا ایدوب یننه خانه سنه عودت ایدر ایتیمشیدی
خواص خدمه سندن محمد بن علی ایلہ دینار نام خادمی بانکہ آل و عرصه مذکوریه ککیر لیجه
کیروب دیو اراره استنار ایدیکر او یله برسن کلوب بکا و مرثیه انشاد ایدر سه طوتوب کتورک
دیو فرمان ایلدی بندخی مرقومانی آلوب عرصه مذکوریه واروب بریده کیر لئوب پیر
منتظر اولدی برده کوردک که بر غلام بر سجاده و حدیددن بر مصنع صدالی کتوروب و یرانه به فرش
و وضع ایلدی و عقبجیه مهابتلو و سیم و یا قشقلو بر سن ذات کلوب صدالی به او طور دی
و بکارنده ایلہ بر جوق مرثیه انشاد ایلدی ازجله * ولما رأیت السیف جلیل جعفر * و نادى
مناد للخلیفه فی محبی * بکیت علی الدینا و اذنا سنی * علیهم و قلت الا ان لا تنفع الدینا * قطعہ سنی
او قودیکه مالی وقتا که سیفک جعفری احاطه ایلدیکنی کوردیکم و یحیایک قلی خبری خلیفه به
اخبار اولندیغی و قد دینا اوزریمه نأسف و بکا ایدوب بعد از ین دنیا کیمسه به نفع و رمز دیدم دیمکدر
(ناقل دیر که وقتا که پیر فارغ اولوب عودت اوزره ایکن اوزریمه واروب طوتوق و امیر المؤمنین سنی
استنور اجابت ایلہ دیدک پیر فرزند ایلہ فرعه باشلوب یوند نصکره حیاتندن نا امیدم رجا و نیاز
ایدر که برازماعده ایدک بروصیت نامه یازیم دیدی و کلورکن یردکان آچدیروب و قلم و کاغذدارک
ایدوب و صبتنامه سنی یازدی و غلامنه و یروب خانه سنه ارسال ایلدی وقتا که کتوردیکم ده
خلیفه زئیر ایدوب یعنی کوکره مش ارسالن کی حایقروب ای یرسن کیمسن برامکه نک و یرانه لرنده
ایشلدیکک ایشک موجی ندر دیدکده اول پیر روشن ضمیر برامکه کرما سنک بنده نعم حاضره سی
واردر رخصت دولتکز اولور ایسه انلره اولان حالی بیان ایدہ یم دیدی خلیفه رخصت
یورده ای امیر المؤمنین بنیم نام مندر بن المعیره در که طوائف ملوک قدیمه عربدن بر ملک ذیشانک
نسلندیم دنیا حال یو یا انسانه اوله کلدیکی کی نعمتم یعنی مدار معاشم ضایع و مستغرق دیون
اولوب حیرتده قالدیم ایدی متعلقا ایلہ مشورت ایلدیکده برامکه قیوسنه انجایی رأی ایتدیلر
صی و صبیحه و سائر اوتوز قدر عاجزات نسوات و طعن اولان شامدن رحلت ایلہ دوشه قائمه
بغداد کلدک و بر مسجد خطیره سنه صوفولدی ایدی خلق یاغده جقدیغده کیک اوزره سائر
العیب بر مستعجله ردام و ارایدی انی کیوب و چو جوغی چولنی آج اولد قزلی خالدہ بر اعوب
خانه برامکه بی صورمق اوزره بغداد ز قافلر بنی غریبانه طولاشورکن بولم بر مسجدہ اوغرا دیکه

انده احسن لباس تلبسه ترين ايتش يوزقدر معتبر ذوات بر محله عزيمت اوزره اوطور مشا رو باب
مسجدي ايكي خادم بكار ايدي بلا دعوت بر بره كيرمه كه اشهاد يغبندن تردد ايله مسجده كيروب
اوجمه بنده قارشدم و وجود مدن عرق حجاب سيلانه باشلدي ناكاه ايجرويه بر خادم كيروب
يوزك ديو مومي اليه قالدردى بنده هزار حجابله ذبلرنده اوله رفق انلر اتباع ايله كندم
يحيى بن خالد مرحومك دولخانه سنه داخل اولدق مشا راليه يحيى بر بايچه جنت مثالك
وسطنده كائن قصر معلا ده بريانته اون نفر اولاديني و بريانته بر جوان نجسبات آناري المش
صدر ده اوطور دى تعظيمانه سلامه حضور بنه داخل اولدق هر بر برى بكان بكان التفاتله
اقعا دايلىدى قصر مذكوره كندى و اولاد و اول جوانله بيزواون ايكي كيمسه ايدك برده بلارنده
تقريباً يوزمقال التون قوشا قلى مزين و هر بر برى نيك اللرنده التون بخوردان يوزاون ايكي نفر خادم
كلوب بخوردانلري اوكلر يمه نهاده ايدوب ايجلر بنه بر آج عود و عنبر قوب چكلكلر بنه متعاقب
يحيى حضارك مقدملري اولان قاضي بغداده كريمه عايشه بي جوان مذكوره اشارت ايله
اشبو ابن عمه عقد مصمدر ديدكه جناب قاضي خطبه بليغمه آغاز و بر نهج شرعى عقدايله
جاعت حاضره بي اشهاد و تسجيل ايلدك كنصكره خدمه ايجرو كيروب هر بر برى اوزر بنه
كوبك كوبك و شمامه شمامه مسك و عنبر صاچديلز و الله كه يا امير المؤمنين يكم و انكم مسك و عنبر
طولدى بعده اللرنده ايجلري لبالب التون طولو بر التون صيني يعنى تسيلرله يوز اون بر خادم
ايجرو كيروب هر بر برى اوكنه بر صيني قوبوب چكلكلر حضار التونلري جيلر بنه و تسيلرلي
قولتقار بنه برلشديروب بر برى و داع و دعا ايله چكلكوب كنديلر لكن بن كمال حجابدن خبرده
قالما له التون و صيني به ياشيه ميوب او كومه قودقلى كچي قالدى ايدى خادمك بر بى اشارت
ايتمك بنده دست رسته دارمله التونلري كمه وضع و تنسى بي اليه اكوب قالفدم و آيا جويروب
المدن آلورلري فكريله ازقه مه باقهرق قصر دن جقد م و بنم بواسطه ايمى يحيى كورر ايش
قبويه يا قلدنيم خلاصه سكر ده رك بر خادم كلوب بنى چوردى و حضور بحايه كنور و ب بنى
كوردكه تنسى و التونلري آت و اطور ديو امر ايلدى بنده انلري آتوب اوطوره دوشدم و بكا سن
كيسن ديو سوال ايلدى بنده قصه مى سراپا نقل ايلديكمه خادمك بر بنه اوغلى موسايى چاغرك
ديدى كلكده او غلچم بوزجل غريب الديار در يونى آل نعمتك ايله حفظ ايله سكا مسافر و يردم
ديدى اولدخى على الرأس ديوب و المدن طوتوب بنى دائره سنه كنوردى بر كون بر كيجه الذعبيش
و اتم سرور اوزره قامت ايلدم بعده موسى كوچك قرنداشنى عباسى چاغروب اى دادر حضرت
وزر يعنى پدر يمز شو كشي به عطف و اتمق اوزره امر ايلدى بنم دار الخلافه مامور يتم
اولد يغبندن لايقيله اكرام ايتكده بلكه قصور ايدرم سن دائره كه آل و اكرام ايله ديوب اكا اصهارلدى
اودخى آلوب كنوردى و اكرام ايدوب ايرتنى كون قرنداشنى احده اودخى بر كون صكره ديكر
قرنداشنى الحاصل اون برادر بر بر بنه حواله ايله هر بر برى نيك دائره لنده اون كون مستغرق
اكرام اولدم لكن اولاد و عيال م ايا صاعميدر يا خود آجلقندن عدم آباده مى كتمشدر آگاه
اوله مديغبندن محزون ايدم ديوب * اهكيم ايلسه مده سبر بهشت * بر نهان عذاب واردلده
* مضمونه مظهر دوشديكنى يلدردى وقتا كه اون بر بنى كوني يانته براز خدمه ايله بر معتبر خادم
كلوب قالفك و اولاد و عيال كزى بالسلامه كورك ديدك كرنده حيف التون صيني مع ما فيه من
الدنانير المدن كندى بو حالده اهل بيتى نيجه كوره يم فكريله بالاسترجاع يعنى اتا الله و انا اليه
راجعون تلاوتيله قالفدم و بنى برخانه به كنوردى برى برى ايجنده اوج دائره بنى كچك درديجى
دائره به داخل اواذ يغبده خادم مذكور و زبر كيبر يحيى حضارنلري بوخانه بنى و ابكى عدد معمر

قر به لى و بويك كره نيك دراهم ايله اون نيك التونى سزه تملك ايلدى و بنى اقتضا ايدن هر بر
حوايج كزى كورمك اوزره خدمت كزه مامور قيلدى ديوب نفوذ مذكوره بنى و قر به لك ملكنامه لى
و عقد نكاحده و بر يلوب بنه براقدردر دقلى صبنى و التون و مسك و عنبرلري تسليم ايدوب يوزك
ايجروده اولاد و عيال كزى كورك ديدى ايجرو كيرديكمه كوردمكه صبيان و عيال م زروز يوره
مستغرق اولمشرو حر بر و ديبان ائوابلر كيشلر اوزرلى مسك و عنبر رايحه سيله تعطير بخش
اوله رفق بنى قارشولديلاشته يا امير المؤمنين اون اوج سنه على التوالى نعمت فراوانمله برامكه
خانه لنده تعيش ايتدم و بنى بوزجل برامكه دغيدر يوقسه غريب الديارى بر كيمسه بيله مزدى
و اول خانه دانه عادت دهر اوزره جنتكان پدر يكر ك امير المؤمنين هرون رشيد قيلندن تقدير
ممنوع التغير اقتضا سيله بيله نازله اولدق كنصكره مستوفى دولتكز عمر و بن مسعده بكا تملك
اولان قريتبن مذكور يغبندن ياشيه مقدوم اوليان مبالغ كشيرو بن بدن طلب ايدرينده
دهرك بكا تحصيل ايلديكى اشبو بيله درندن مستغرق احسانلري اولديغم خانداك آخر ايلده
نهان عرصه خاليله يره واروب احسانلرينه و فاء افعال كريمه لى ياد ايله روحلرينه فائحه خوان
اولوردم بو صوچيدر ديدكه مامون حضرتلري نيز شمدى بكا دفتر دارى كنورك ديو نصف
ايلده احضار ايدوب اى عمرو بوزجل ييلورميسن ديوبنى كوستروب اودخى اوت ييلورم برامكه
متعلق اتنددر ديدى بعده مامون قر به لى چون بو كاتقدر مبلغ الزام اولندى ديو صورده
يكوتى خبر و نيجه يا عمرو اول مبلغ ايله و بنه لازم ككلان مال بوندن آلتسون قر به لى
كندينه و نسلا بعد نسل اولادينه بخش ايلدم معافى اولسون ديدى راوى خادم مومي اليه ديركه
مامونك بولطفله معامله سنى كوردى كچي پيرمر قوم بكاي شديدايله بكايه باشلدى خليفه بهي
رجل نه اغلير سن اشته سكا عفو ايله احسان ايتدك ديدكه پير يا امير المؤمنين نيچون اغليرمه
بو احسان دخی حسن صنایع و برکت برامكه دندر زير بران عرصه لى به كيروب بكا و بنه ايلم ايدى
ذات خلافتا بكره بنى كيم خبر و يردى و بو بنده كز حضور خليفه به داخل اوله ييلورميدم ديدى
قرناى مامونن ابراهيم بن ميمون نقل ايتكده پيرك بواعتذار بنى مامون استماع ايتدكه كوردمكه
مامونك كوزندن ياش تقاطر ايدوب و آثار حزن كندنده ظاهر اولوب * نعمرى هذا من صنایع
البرامكة فعلیهم فاك و اياهم فاشكر و لهم فاوف و لاحسانهم فاذكر * يعنى اى پير عمره قسم
ايدرمكه بنم سكا بوالتقام فى الحقیقه برامكه احسانندن معدود در همان انلره اغله اتحق انلره
شكرو مجر دانلره و قاليله و البته انلرك احساننى ذكر ايله ديدى ديمشدر رحيم الله تعالى رحمة واسعة
(قلت) اشته عهده وفا و احسانى كوريلان ذواتى خير ايله ياد و انسايتى اجرا ايله كفران نعم
اوزره اوليانلر حالده سلامتده اوله جقار بنه بو حكايه دليلدر (علمای حکم شناسان بر كيمسه نك
و فاسنى و دوام عهد بنى بلك استرايسك انك اوطانته تحصر و اخوانته تشوق و كچمشلرينه خزن
و بكا سنه نظر ايله ديمشدر در (بيت) سقا الله اطلال الوفاء بكفه * فقد درست اعلامه و منازل *
مألى وفانك يعنى اهل وفانك آثار و خرايه زار لى الله تعالى دست قدريله احبا و روحلرينه
رحمت ايلسونكه انلرك اعلام و منازل يعنى سراى و نشانلري حالا قالدى ديمكدر كه زمانه ده
وفا و اربابى قالدى مضمونده نيمسرا انظم اولمشدر (و بعض شعرا * اشد ديدك بن بلوت
و فاء * ان الوفاء من الرجال عزيز * يتنى بو پايله كوزل ديمشدر كه معناسى وفا و صداقتى تجربه
ايلديك كيمسه به اللريكي قويجه شذ ايدوب بقله يعنى ايكي الكله صاقل زير ارجالده يعنى
ناسده و فانا در در ديمكدر (بودخى عهده و فامنا قيندندر يعنى مالك بن عمارة الحمى نقل ايلد بكمه
دوسم حجه مازندن اول عبدالملك بن مروان اموى و قبيصة بن ذؤيب و عروة بن زبير ظل كعبه

مکره ده و طور و بکاه فقه شریف و کاه علوم سائر و کاه اشعار و امثال عربیدن مباحثه ایدردک
لکن عبدالملاک بن مروانک فنون علمده اتساع معرفت و حسن استماع و حلاوت تلفظنی بر احدک
عند زده بوله مدینه بن آریله مبوب بر یکجده یانده بیتوت ایدوب و الله ای عبدالملاک بن سنک مجلسکده
مشاهده ایلدیکم تصنیفات علمده و حسن محادثه ک و جلوسک اکر ام و توجهت سببیه مسرور
اولدم دیو تشکر ایلدیکمده عبدالملاک ای مالک عمرک مساعد اولورسه قریب العهدده مطمع
عبون و ناسک مطاعی اوله جقمی کوررسن اوزمان بکا کل و دستکی نعمتله طولدر دیوبکا وعد
کرم ایلدی و بعد الخ هر ریمز و طایریمزه عودت ایلدک براز ایام هر ورند نصکره و فتاکه شامده
عبد الملکه بیعت اولندقدده فی الحال یانه عزیمت ایلدم و شامه داخل اولدیقم یوم جمعه به
راست کلکله طوغری خامعه واردم اول عهدک اقتضا سنجه خلفا و ملوک اسلام بالذات
خطبه به جقد قلرندن عبدالملاک منبرده ناسه خطابت ایدر بولدم بنی کوردی لکن هیچ نظر
و التفات ایتدی بنده عجبانی بلدیعی یاخود بیلدیده مکاره می ایلدی فکرینه واردم نمازی
ادادنصکره قریب جامعه اولان دارالاماره به کتدی بن اردندن باقه قالوب اوطوررکن بر خادم
کلوب مالک بن عماره نره ده در دیوندا ایلدی قانقوب یانه واردم المدن طوتوب حضورینه
کوتوردی بنی کوردیکی کبی التفاتا بکا طوغری النی اوزادوب سن بنی بریده کوردک که اول محک
اقتضاسی کوردیکدن زیاده معامله به محمل دکلدر اشته شمدی مر حبا و اهلا حالک نیجه در
بندن مفارقت ایده لی نه یایدک دهرک التفات و سکا سولدیکم سوزی یعنی وعدی تذکر ایدر مبسن
دیوب ایضای وعده اتیان امارات ایلد کده های های ذکر و فکرده اولوب ظهور اقبالکزه
مترقب ایدم دیدم بعده * والله ما هو بمرات ادعیناه و لا اثر رو یانه و لکنی اخبارک منی بخصال سمع
لهانفسی الی الموضع الذی تری ماخنت قط و لاشمت بمصیبه عدو قط و لا عرضت عن محدث
حتی یتهمی و لا قصدت کبیره من محارم الله متلذا بها فکت اولم بهذه ان یرفع الله منزلتی
و قد فعل * یعنی عین ایدر مکده نائل اولدیقم بودولت میراث دکلدر که ادعا ایده لم و کسبله حاصل
اولور اثر و علم دکلدر که تعلم ایدوب و حفظیمزه اکوب روایت ایدلم و لکن سکا خبر و یریم که بنم
متصف اولدیقم بو خصلت و خوی ذاتی کوردیکک موضعه مالک ایدوب یعنی مقام امارتده
عالی قیلدی خصال مذکوره نک بری اصلا بر احده خیانت و دیگری قطعا مصیبت اعدایه
مسرت ایتدم و بری دخی بر کیمسه سوزده باشلدقدده کسبجه دک اندن اعراض ایتوب دکلده دم
و بری دخی کباردن برینه متلذذ اولدیقم حالده قصد ایتدم اشبو خصال سبب عادیسیله حق
تعالی منزلته می مرتفع پیوره جفنی مأمول ایدر ایدم اشته عنایت ایلدی دیوب بعده خادمه ای غلام
مالکی دآره مزده بر اعلی اوطه به کتور راحت ایتسون دیورخصت و پردکده غلام هر قوم یدمدن
اخذ ایدوب بساط نفیسه ایلده مقروشه بر اوطه به کتوردی احسن حال و انعم بالده اوله ورق و صباح
و اخشام طعمانی بر ایدره رک بکرمی کون قدر مظهر محالسه و عنایاتی اولدم بکرمی برنجی کون صباح
طعامند نصکره مجلسلرندن قالفاجق اولدیقمده عجله ایتده دیوب اقعاد برله ای مالک شوایی
امرک برندن قنقسنی دیلرایسک اختیار ایلده که بری استرایسک معزز و ملتفت اوله ورق دآره مزده
اقامت ایلده موانست اوزره اوله لم دیکری دیلرایسک ینه وطنکه عودت و رجعت ایلده و لک الکرامه
دیو تخیر ایدنجه بن دخی ای امیر المؤمنین اهل و عیال و اولادمدن جناب عنایت نصا بکری
زیارت و بعده عود و رجعت ایدرم دهرک مفارقت ایلدم ایدی الان قدومه منتظر لدر امیر المؤمنین
امر پیوررلر ایسه اولاد و عیالک رؤیتی اختیار ایدرم دیدم کیمده بوق اولاد و اهل و عیالک رجوع
سکا لازمدر بعد ازین زیارتیمزه مختار سن سکا بکرمی یلک التون و تمسدد کسوه نفیسه

واسب و برلسنی امر ایتدک وعد سابقم اوزره دستکی نعمتله طولدرمغه موفق اولدق و عدینی
ایضا ایتیانده خبر یوقدر استرایسک و داع ایدوب بالصحه و السلامه عازم اول پیوروب بویه جه
کرم پیوردر ایدمدر (قلت) عبدالملاک ذکر اولنان * ماخنت قط * فقره و کلامی برینه بعض
نسخده * مالا حبت ذاودقط * و بعض نسخده * ماخنت ذاودقط * واقع اولشدر ملاحه
منازعه معناسنه در که مالی محبت صاحبی ایلده یعنی دوسمه نزاع ایتدم دیمکدر لکن اختیار اولنان
نسخه نک اولی اولدیبنی آشکاردر اته می (عرب خواننده لرنده مشهور ابوزکار اعماذن مروی
اولان ماجرای دخی اعجب و فادندر شویله که هر ون رشیدک مقر بلرندن مسرور کیر نام خادم
ذکر ایتشدر که خلیفه مشار الیه خاندان برامکده به غضب ایتدکده بنی دخی جعفر بن یحیی
بر مکینک قتلده مأمور ایتشدی سرایشه واردیمده هر قوم ابوزکار اخص مناسبتندن اولغله
مجلسنده اولوب * فلا تحزن فکل فی سبائی * علیه الموت بطرق اوینادی * یتبایه تغنی
ایدرایدی (مالیت) بارک فقدانده و اولومه حزن ایتده و حزنک فائده سی یوقدرز بر اهر بکدک
اوزرینه البتة موت یا قیوسن چلار یاندا ایدر دیمکدر نائل خادم مذکور دیکده جعفرک یانه کیروب
بوییتی استماع ایتدکده و الله بنده بونک ایچون کلد م دیوب جعفرک التندن طوتوب و چو کدوب
بویینی اوردیمده ابوزکار بکا * ناسدک الله الالحقنی به * یعنی الله ایچون سندن نیاز ایدر مکده
بنی جعفره الحاق ایلده یعنی اولدر دیدی بندخی (ع) بوجان ذالغله باعث ندر دیو صوریجق * بنی
جعفرک ناس قبولرنده کسب رزق ایچون دور ایتدکن اغناسیدر بوندتصکره نره ده سورونه یم
بعد ازین بکا حیات لازم دکلدر دیدکده بندخی خلیفه به افاده ایده یم امر ایدر ایسه سنی
جعفره الحاق ایدرم دیوب سر جعفری نظرگاه رشیده کتوردم و ابوزکارک کلامنی دخی عرض
ایتدم قطعا انقمال پیورمبوب ابوزکار فی الحقیقه برامکده سایه سنده مستغرق انعام ایدی
و فادارلق ایتش یانکه ال جعفر اگاه و یرمش ایسه او کون و اول عطایانی خزینته مردن آله رقی سن کور
کوزت پیوردری دیمشدر (یحیی بن خالد برمی یمینی تأکید مراد ایتدکده * لاوالذی جعل الوفی
اعز ما بری * در ایدی بهی عهده وفای ظاهر اکور یلان اشیاک اعزى قلان الله عین ایدرم دیو
جناب حق توصیف ایدردی (ابو فراس بن حداد اهل و فاهر زمانده قلیدر یاخود قالمادیلر
مضموننده * یمین یثق الانسان فیما یتوبه * و من این لحر الکرم صحاب * و قد صار هذا الناس
الاقلهم * ذیاباعلی اجسادهن ثیاب * قطعه سنی نظم ایتشدر که مالی انسان هدنی اولدیبنی تیر
نواب و مصائب روز کاره سپر اولده کیمه وثوق یعنی طیانوب النجا ایلسون و مرد مزاده لری
استحباب ایدر نره ده در یعنی یوقدر سوناسک آره جنی مسلسا اوله رق جله سی اوزرلرنده انسان
ابوابی اوله رق بر طاق قوردر همان صلازلرو برنارل یعنی بدلرندن شردن غیری برنسنه صادر اولماز
دیمکدر (حکایه اولندیکه امویه دن هشامک مقر بلرندن اولوب دولت امویه زوالند نصکره
کوشه کیر نکبت اولان برمن کیمه بی منصور خلیفه بر کون چاغروب هشامک حروب و قتالده
رأی و تدبیرندن سوال ایلدکده او کیمسه دخی یا امیر المؤمنین هشام رحمه الله تعالی شویله ایدردی
دیو نقله باشلدقدده منصور او کیمسه نک حضورنده هشامی رجته یاد ایتدیکنه غضب ایدوب
علیه لعنة الله بهی نادان هم بساطمه بصار یعنی بنم حضورنده سن وهم بنم دشمنه رجعت
او قورسن دیو تو بنج ایتدکده او کیمسه افندم هشامک نعمتی بنم کردیمده بر قلاده درانی انجق
غاسل جنازم چقرر یعنی الی الموت اوتونم و ناملری خیر ایلده و رجته یاد ایدرم دیمک
منصور * ارجع یا شیخ فانی اشهد انک و فی حافظ الخیر * یعنی التفاتنا ای روز کاردیده بریکه
سلامتله رجوع ایلده عهده و فایدیخی و خبری اوتونم یحیی اولدیبنی جزم ایتدم دیوب عطیه کثیره

ویدی او کیمه دخی الله یلور که اگر امیر المؤمنین یعنی منصور ک جلالتی وواجبه طاعنی اولماسه
هشامد نصکره بر احدک لباس نعمتی کیم یعنی بر کیمه ک احسانی الماز و سرفروا یمز ایدم دید کده
منصور * لله درک فلوم یکن فی قومک غیرک لکن قد اقبلت لهم بجدا مخلدا * دیدی یعنی اگر
سنگ قومک انچینه سندن غیری بولنسه یعنی اصلا قومکده وفادار اولماسه بالکرسنگ سبکله
انلره ینه سن الی الابد مجد و شرفی ابقا واسناد ایدرک دیو تحسین ایشدر (امویه دن سلیمان بن
عبد الملك امرای دولترندن زید بن مهلب ایل برکون خارج ده شق الشامده تفرج اوزره کرر کن
برقبرک اوزرنده روی انوری کاکلاری میانده بین اصحاب آفتاب آساشعشه پاش حسن و جمال
اولمش آه و فریاد ایدر برزن بختال کورر و مقبر اولورل زید امر سلیمانله یامه الله اگر ذات زوج
دکل ایسک امیر المؤمنین یعنی سلیمان اش اولغی استرهبسن دیو خطبه ابتد کده انلره چشم ردایله
نگاه ایدوب * فان تسألانی عن هواي فانه * بحوماء هذا القبر یافتان * وانی لاستحییه والترب
یتنا * کا کنت استحییه و هو یرانی * قطعه سنی نظمله اوله مز جوانی ویدی (محصول
قطعه) اکبر بنم عشق و محبتدن سوال ایدر سه کزای جوانلر بنم محبت شوقرک اداره واحاطه
ایلدی بی ذاته در که بن اندن بیخزده تراب اولدغی حالده کورر ایکن حیا ایندیکم کی حیا ایده رم
یعنی صاحب قبر بنم سودیکم زوجم ایدی حیاتنده نه کونه نفسی آخره عرضه حیا ایدر سم
حالا دخی حیا ایده رم یعنی کیمه به واریم دیکدر علیها الرحه (حکایه اولدیکه خلفاء
راشدیندن حضرت عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه شربت شهادتی نوش ایلدکری
هنکامده دسنه ضربه بغاه اصابت ایدن حلیله محترمه لری ناله بنت الغرافه بن الاخوص
الکلی فی شام جانبندن بر صاحب عظمت و مکنت خطبه یعنی نکاحی مراد برله خبر کوندر کده
مشار الیهما یحب الرجل منی یعنی او بنم نمی بکندی دیو سوال ایلدی سنگ دند انلری بکندی
دیو جواب و برلد کده دشلر بنی چیقاروب طرفه کوندر دی مشار الیهانک بو وضعندن رجال
قریش بنی کلبک نسالر بنی زوج و نکاح ایتمکه رغبت ایدر اولدیلر (مرویدر که مصعب بن زبیر
حضرت لری قتلی تیقن ایند کده ییک کره ییک قیتلو بر قطعه فص یا قوتی زیاد نام عبد معق
صدا قنکار ینه آل بونکله نجات بول دیو بخش ایند کده همان آلوب افندم سندن نصکره بونکله
بر احد متفع اولسون دیوب ایکی حجر یننده دق و محق ایلدی (قلت) مشار الیه مصعب برادر لری
عبد الله بن الزبیر رضی الله تعالی عنهم طرفلرندن منصوب بالاستقلال بصره و البقی ایدی عبد الملك
اموی عراقی طلب قصیدله اول طرفه سفر ایلد کده محاربه وقوعبله مصعبه غلبه و اخذ ایلدی
مشار الیهک مرغ روحنی یمش ایکی سنه هجریه سنده عالم قدسه پرواز ایندیرن عبد الملكدر
و برادر لری عبد الله حضرت لری دخی تفصیلی کتب توار یخده یازلدغی اوزره منصفین امویه دن
ایکنجی معاویه رحمه الله تعالی بعثتک قر قبحی کوفی التمس درت سالده نفسی شامده رضامبله
خلع و گوشه کیر عبادتخانه اولدقده هر نه قدر شامده مروان بن عبد الحکم بیعت ایتش اینده
مکه مکرمده کندیه اتباع و بیعت و حجاز و یمن و عراق اهالیسی و بعض اهالی مصر و شام
اطاعت ایدوب بو وجهله طقوز سنه قدر اول اولکالرده مقتدای سلیمان اولش بکن امویه طرفندن
عسکرله سوق اولسان حجاج مشهور مکه مکرمه فی محاصره و قتال نصکره مشار الیهی صلیا
شهید ایشدر انهی (وفاداران نسادن بری دخی خلا فکیران امویه دن هدیه بن حشر مک
زوجه سیدر که زوجی موی الیهک امویه نک در دنجبسی مروان بن الحکم میدان قصر ینه قتلنه
امر ایلد کده موی الیها کلوب بنم عندهمده زوجم هدیه نک برامانی وارد راهال بیورک کتوروب
کندیه نسلیم ایده یم دید کده مروان هاید جاک کورک زرا خلق جو غالمقده در دیوب اهال

ایلدی خاتون مر قومه طوغری چارشویه واروب برقصایک ایکی درهم اعطاسبله ینه کتور یم
دیو بخاشنی الوب و بر دیوار کار ینه واروب بورتی و طودا قلی بنی قطع ایدوب و یجاغی ینه قصایه
رد ایله میدان سیاسته کلدی و زوجنه ای هدیه اشته باقی بنی بوند نصکره بر فرد تزوجه میل
و رغبت ایدر دی دید کده هدیه شمعی مونه نفسی توطین ایتدم ارتق قتلنه چه غم جزا لله
من حلیله وفیه خیرا دیو دعا ایلدی (صاحب المستطرف رحمه الله تعالی دیر که اشبو وفا بانی
احسن نظام و اثبت احکامده بر کلامله ختم ایده لمکه او کلام غدر ایله وفا و خیر ایله ضیری یعنی
ایکی شخصک حالی که بری عهدینه و فایله نجات بولش و دیگر غدر ایله سقره اولمشدر
فضیه مذکور شویله در که مصرده حکومت ایدنلر دن احد بن طولونک مسسار و محرم رازی
و مقرر بلرینک ممتازی عبد الله بن الکرم نام ذات ذکر ایشدر که احد بن طولون مقدا برچشمه
سار باشنه بر اعلمش بر صبی شیرخوار بولوب و نامی احد قویوب تربیه سیله اکنسب هز و معارف
ایدن جوانکه احد یتیم دیک ایل شهر تشعار اولشیدی وقتا که احد بن طولون مرض و نله مریض
اولوب محتضر اولدقده او غلی ابوالجیش نجار و یه احد یتیمک استحقاقی و صبت ایشیدی ابن
طولون وفات ایدوب او غلی ابوالجیش جانشینی اولدقده ینمه سنگ قدرک بنم عندهمده مرعیدر لکن
بنم عا دم هر برامور یمی حواله ایلدیکم کساندن بکا خیانت ایتامک اوزره عهد اکورم سنده
تعهد ایلد دید کده یتیم ایمان مؤکده ایله تعهد ایتمکه دائره سنده اولان بند کانه پاش خارجا
و داخلا مقابلد امور سرانی ید استقلالنه تسلیم ایلد کوب اقبالی شعشه پاش ایلدی اولدغی
تمام ابوالجیشک رضاسی اوزره استقامت آرای حرکت و ملازم باب صداقت اولدقده ابوالجیش
کافه امور محرمانه دائره سنی اکا کلیا حواله ایدوب شان عظیم بولمشیدی یوما من الایام
ابوالجیش یتیمه ای احد ماینده فلان اوطه ده اوطور دیم محله برانچو سبجه یعنی تسبیح وارد
آل کل دیدی احد واروب و اوطه به داخل اولوب کوردیکه خواننده جاریه لردن بری خدمه دن
یزیله معانقه و جلوه ایتکده احدی کوردیکی آنده اول خادم خائن فاجر جاریه ملعونه
دخی اصلی وار یوقی خادمله دیگر معامله من وقوع بولادی ایدی امان بنی امیره سوبله دیو
بلواروب و نقد سکوت و لمق زعیله نفسی و وصالی عرض ایدر احد معاذ الله بنی مستغرق
احسان ایدوب بندخی حیات ایتامکه تعهد ایتدیکم ول نعمت امیرک ناموسنه نیجه خیانت
ایده یم چونکه خادمیه حدی موجب بر نسنه ینلر بکرده هنوز صورت بولماسش توبه و ندامت
ایت من بعد بویله کره شیده بولنه دیو نصحه تسبیحی آلوب ابوالجیش کتورر و امیره
ماجرانی سوبلر و امیر دن جاریه هر نه قدر تغیر حس ایتامش ایهده ینه خوفله امرار وقت
ایتکده ایکن امیر برکون کندویه جاریه دیگر آلوب سائر حظایا یعنی مغنیه جاریه سیاه اول جاریه
خائنه عاتیه عاهره فاسقه فاجر و زبینه ترجیله نظر التفات و مواسنی اکا حصر ایند کده اول
ملعونه امیرک کندویه اولان استغالی حال قباحه اشتمالی احدک امیره خبر و یمه سندن نشأت
ایشدر زعیله کویا ورطه مؤاخذه دن خلاص ایچون مکره سلوک برله امیر تنهانشین ایکن
بکا ایدرک حضور ینه واروب افندم سز احد یتیمی امین صانور سکر اول ایهه بکا مر او ده ایلدی
یعنی طاقلدی دیو شکایت ایلد کده غضبه کلوب فی الحال قتل احد یتیمی قصد ایلدی لکن حاکم
عقلی معاوده یعنی غضبی ترکله عقلی باشنه کلد کده تانی یعنی بهانه آخر بولوب اویله اجرا
ایده یم زرا بوصورنده اقتضاح درکار در دیو صبر ایلدی و اعتماد ایندیک صابطلردن بری
چاغروب نهانی سکا بر بوش طبقه بوطی امیر مسکله طولدر مینی امر ایلدی کلامبله برینی
کوندره حکم همان کوندر دیکم شخصی هر کیم ایهه بلامان قتل ایدوب و باشی بکا کنوره سن

دیو تنبیه ایلدی بونک اوزر بنه بش اون کون مر وریلد کده . امیر ندما سله صحبت اوزره طعماده
 واحد دخی مقام خدمته قیامده ایکن سفره ده بر پوش طبقه اشارتله اجد شو طبعی آل وفلان
 ضابطه کتور بونی مسکله طولدرسون دیو امر ایلد کده . اجد ایسه تنبیه امیردن غافل و پاک
 طینت و صافدل اولدیغی حالده علی الرأس دیوب طبعی آلور و سرعتله کیدرکن خواص خدمه
 امیردن براز ذوات ساز و سوز ایله صحبت ایلد کیری مکالم اوکندن کجمله ذوات مذ کوره
 اوکته کلوب افندم بر خطه مجلسی تنویر ایله دیو یتیمه جلسه خفیفه رجایلدن اجد بن حضرت
 امیرک امر ایله کیده یورم یعنی شو طبعی مسک طولدر مسیحون فلان ضابطه کتوره حکم عقوبتک
 دیدکجه ایچیزدن بریز کوتور طولدر دیر سن آرام و استراحت ایله کلد کده . الوب حضور امیر
 کتور سکر سنسز کور ایله جک مصلحت دکل ایش دیو یلواروب مجلسلرینه آلور لر و طبعی
 جاریه ملعونه مر قومه ایله ماجراسی اولان خادم ایچلرنده بولمغله بن کتور طولدر دیرم دیو
 او بلاستی بوله جق اجددن آلوب ضابط مر قوم طرفنه شتایله کتورر واحد یارانه طبقه مترقا
 صفاده اولور وقتا که طبعی اول جان ضابطه کتوروب بونی بکا اجد یتیم و یردی ایچنی مسک ایله
 طولدر مک امر امیر ایش دید کده تنبیه سابق اوزره ضابط موی ایله همان خادم مر قومی
 طوتوب و باشنی کسوب و طبقه قیوب قیایله سترایله آلور و کتورر متظر طبق اولان اجد
 یتیمه و یر اجد دخی ایچنده نه اولدیغی بلبرک یعنی اچیه رق حضور امیر کتورر امیر ابتدا
 اجدک صاغ عودت ایلدیکنی و آجد یروب طبقه سر دیکری کورد کده نامله واروب بونه
 حالدر دید کده اجد خواص بندکاک چو یردناری و طبعی مقتول آلوب کتور دیکنی و بوندن
 زیاده به وقوفی اولما دیغنی سوز کده ابوالجیش بصیرت اصحابندن اولمغله ای اجد بو مقتولک
 اشو جزایه مستحق بر ماجراسی یلوره سن سوله زرا بوند بر حکمت الهیه واردر دید کده
 اجد یتیم بو خینک بر خیاتی وار ایدیکه بن حضور دولتکزه عرضه حجاب ایدوب خود بخود
 بلاستی بوله جفته منتظر ایدم دیوب ماجرای تسبیح صره سوله یاد و تعداد ایلدی ابوالجیش
 بعد الاستماع اجدی آلوب و ماینه کیروب جاریه ملعونه مر قومه ای احضار و مواجهه اجدده
 قصه خیشیه ای استنطاق و استفسار ایلد کده اجدک خبری کی خبر و یروب اقرار ایدیکن آن
 بو ملعونه یی قتل ایت دیو اجدده امر ایلدی او دخی امر یی برینه کتوروب خلاصه خائیر
 بر وجه محرر بلار یی واحد یتیم دخی صدق و وفاسی بر کایله فوق الغایه منزله رفیعیه یی بولمشردر
 (صاحب مستطرف رحمة الله تعالی بو حکایه ختامده دیر که ای مرد بصیر تکار آثار و فایه نظر
 و دقت ایله که وفادار اولان خلاصی مشکل بلایه دوچار اولسده آتی سلامت و معالی منزله
 ابر کور راشته اجد یتیم که کندی کی بشر اولان صوری افتد یسته وفای عهدی سببیه علام
 الغیوب اولان باری تعالی و تقدس صدق یتیمه اطلا عله اشو قتل شیعده ن لطفیه تخلص
 ایلدی یا خالق و رازقک و حقیقی مولاسنک طاعتده اولوب عهد و میثاق عبودیتی وفا ایلدره
 افاضه الطاف و احسان و فتح ابواب رحمت و نعمت بی پایان ایله ورطه دنیا و آخرتدن قورناروب
 مظهر نعمت محسند ایتیمی دیو بو قصه به موعظه مسئله ایله حسن نتیجه بر مشدر انتهى
 (منقولدر که قمریدن اونی بر سنه بو غیشکه ارکی تلف اولسه من بعد آخره تقریب ایدوب
 جفت اولماز و مونه قدر اشی فراقته نوحده ن خالی بولنما ز ایش و الله تعالی اعلم)

باب الثامن والثلاثون

اشو اوتوز سکر یی باب سیری کم و حفظ و صیانتده و افشانی ذم بیاندده (صاحب المستطرف
 دیر که سیرک افشانی مضر تنده حضرت یعقوب علیه السلام کجیل جلیلی یوسف علیه السلامه

ای او غلج نم کوردیکک . و یابی قرتدا شاربکه حکایه یعنی فاش ایدم برا انسانه عدوانی ظاهر اولان
 شیطان اغوا سله سکا کید ایدرل دیو ایلدیکنی تنبیه و نصی حکایه حق سبحانه و تعالی
 یابی لاتقصص رؤایک علی اخوتک فیکیدوا لک کیدا ان الشیطان للانسان عدو مبین
 یورمشردر لکن بحکمته سبحانه یوسف علیه السلام خلیله جلیله یعقوب علیه السلام مشهدنده
 افشا ایتمکله او دخی قرتدا شاربینه خبر و یرد کده سر کدشت یوسف علیه السلام وقوعه کلشدر
 (قلت) رؤای مذکور دخی حضرت یوسف علیه السلام اون ایکی یاشنده ایکن
 اون بر کوکب ایله شمس و قمر کندی به سجده ایلد کیری عالم منامده کوروب پدرلرینه سوز یلد کده
 بر منطوق آیت مذ کوره عدم افشانی تنبیه ایلدی قصه سنک تفصیلی کتب تفاسیرده مر قوم
 و یوسف و زلیخا مشو یارنده منظور مدر مراجعت یوریله (و سرکتم سرده) فاوچی الی
 عبده ماوچی نصی دخی شواهد کتاب عزیز دندر نص شریف حق جل و علا عبد خاصنه که
 پیغمبر آخر الزماندر اول امر عظیمی و حی ایلدی دیو مفسر در که موحی به یعنی وحی اولشان نسنه
 ابهام اولمش یعنی تعظیما اشان الموحی به ایضاح اولموب رب ایله عبدی یتیمه سر قلمشدر
 وفائده کتم سر و عدم افشانی (استعینوا علی قضاء حوائجکم بالکتمان فار کل ذی نعمه
 بحسود) حدیث شریفی دخی میندر (قلت) اشو حدیث شریف حکمت تحدیث جامع
 صغیرده عباده بن الصامت رضی الله تعالی عنهدن مرویا محرر اولوب لکن قضایرنده انجاح
 یعنی علی انجاح حوائجکم واقعدر یعنی ای اتم سزل کرک جلب نفع و کرک دفع ضرر جهتلریله
 اولان مصالحک حصولیذرا و اسننه اعانه حقه اکتفاء و فیکری ما سوایه تعلقدن صیانه
 و قبل التمام حاسد مطلع اولوبده تعظیل ایلامسندن حذرا کتم ایله استعانه ایدک یعنی مقصود یکره
 ظاهرده آخر دن کتم ایدوب حقندن استعانه ایدک زرا هر بر نعمت صاحبی محسوددر یعنی کرک
 نفسکزه و کرک حاسده اشفاقا کتم ایدک دیو مشروحدر (محقق) فاوچی دیر که بو حدیث ایله تحدیث
 نعمته امر یتیمه منافات بوقدر زرا تحدیث نعمت بعد حصول النعمه اولور که اوزمان حسدک
 تأثیری اولماز انشهی * سیرک اسیرک فاذا نکمت به صرت اسیره * کلمات علیه حضرت
 مر تضادندر رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه یعنی سیرک سنک اسیرکدر نفوه و افشا ایلدیکک
 و فنده سر که سن اسیر اوور سن دیمکدر محصول حکمت شمولی سیرک قید کتمه تحت حکومتکده
 اولوب مستزج ایکن عدم کتمه عجباً افشا ایلدیکم کس نم کی بوش نفس اولوب آخره
 سو بلدیمی و اغیار طوبدیمی دیو سیرک بو وجهله محکومی ارابوب مضطرب اولور و کثیرا ما
 افشا ایله ارباب حد و شرک زنجیر مکرینه کیروب چاه بلایه دوشر دیمکدر (صاحب المستطرف
 دیر که معلوم اوله که اماء اسرار امضاء اموال دن نادر و اموال حفظی اسرار کتمدن ايسروا سهل
 اولدیغی ظاهر در زرا اموال خزان مستحکمه مفعله الله کیرو و اسرار ايسه آلت نطق اولان
 اسلندن سهولته شایع اولور و دخی اسرار حلی اموال جلندن آغرا اولور زرا انسان بولکنده کی
 آغریوکی طاشر لکن کتم سره مقتدر اولوب قلینده طور دبقه قلق واضطر اید اولوب فاش
 ایتدیکه قلی راحت ایدمه مر کائن عند الافشاء اوزرندن بر آغریوکی قالمش کی سکون خاطر
 بولور انشهی (عمر بن عبد المزیز حضرت نری * القلوب اوعیة الشفاء افعالها و الالسن
 مفاتیحها فلیحفظ ککل انسان مفتاح سره * دیمشردر که مالی قلدر سیرک و عاری یعنی
 ظرف و صندوقری اولوب آغرا رود و دافلر اول ظرفلرک قفل و کلیدی و دلار اختصار دیر بوضوئده
 همان هر بر انسان سیرک اختصار یی حفظ یعنی دلی طوتوب اسرار یی فاش ایله اسرار
 جوهر لری نف و ضایع ایتسون دیمکدر (و یتیمه صاحب المستطرف عمر نب امیر دندر که

لواك خازن و حافظ لری چو غالدخه حفظنه وثوق و اعتماد كنتر ايدر لكن اسرارك خازن لری
چو غالدخه حفظ اولموب ضیاعی زیاده اولور یعنی كشف سرچوق كسانه اولور سه شوی
همان اولور چوق كره اظهار سر صاحبك اراقه دمنه یعنی عدمنه سبب و بادی عدم نبل
مطلب اولوب لكن كنم اولند قدده سطوات و خطر ایدن صاحبی امین ایدردیمشدر و * كلا كثر
خزان الاسرار زادت ضیاعا * كلاهی بومعاده سويلمش اسكي سوزلدندر (نوشروان بر كیمسه
سری نی تحصین یعنی حفظ ایدرسه آكایی فائده حاصله اولور بری مطلبه ظفر دیگرى سطواتدن
سلامتدر دیمشدر) * كعب بن سعد القنوی مقام فخرده شوی بیی نظم ایتشدر * ولست یمد
للرجال سرینی * ولا انا عن اسرارهم لسؤل * یعنی بن بر كیمسه به سر بری یعنی سری
اظهار و افشا ایدیی اولدم و ناسك اسرارندن دخی سؤل ایدیی اولدم یعنی تجسس اسرار
اوزره مجبول دكلم دیمكدر كه بونلرمعايدندر (ناصر دولت آل عباس اولان ابو مسلم خراسانی
مشهور كنم سر ايله خصمه غالب اولدیغنی بیانده * ادركت بالحزم و الكتمان ماجزت * عنه
ملوك بنی مروان اذ جهدوا * ما زلت اسعی علیهم فی دیارهم * والقوم فی غفلة بالشام
قد ردوا * حتی ضربتهم بالسيف فانتبهوا * من نومة لم ينفها قبلهم احد * ومن رعى
غما فی ارض مسبعة * ونام عنها تول رعيها الاسد * ایاتی نظم ایتشدر كه مالى بن ملوك
بنی امیه نك جهل ایتشدر ايسه ده عاجز اولدقلری غلبه به حزم و احتیاطم و اسرار و تدبیری
كنم سیلاریله نائل و واصل اولدم حزم و احتیاطم و غلبم شول صورتده كه بن انلك دیارنده
شامده قوم امویه غفلت اوزره او بقوده ایكن سعیدن خالی اولدم نه سایه الامر سیفله انلری
ضرب ایلدیمكه شول او یقودن یعنی غفلندن او باندیلر كه كدولندن اول بر احد اول او یقوایله
او بومامشرایدی قننی كیمسه كه برنجی جوانلی اولان ارض و مرعاده قویون اولاددر و او بوبوب
غفلت اوزره اولور ايسه اولرك قبولرینه ارسلان تول ایدر یعنی قیاردیمكدر بیت اخیر ارسال
مكدر و ضروب امثالندندر (تحكیدر كه بر كیمسه دوستنه سرینی سويلوب ایداعند نصكره
برادر سوزیمی اكله دیکز می د ییك اول دوست ییله مدم دیدكده تكرار یاز برله دیکز می
دیدكده اونوتدم دیو جواب و یرمش. (قلت) بوقصه دن مستفاد اولان حصه
صمیمی صدیق و دوست اولان كدویه و دیعه قلنان سره اشوبه معامله بی ایتلیدر قیصر ایهها
الصدیق انتهی) (بر كیمسه به سری نه کیفیتله كنم ایدرسن دیو صورلد قدده * اجمد المخبر و احلف
المستخبر * دیمشدر یعنی سری بكا سويلی انكار ایدرم و صورنلره دخی بيلم دیو یمین ایدرم
دیمكدر كه سری و صاحب سری سويله مم مألنده در فندبر (دولت امویه امر اسندن مهلب شاعر
شریف و كرمك ادنای اخلاق حسنه سی سری كتمان و اعلاسی سری نیساندر دیمشدر) (بر شاعر
بلیك * ولها سراثر فی الضمیر طویتهها * نسی الضمیر لانها فی طبه * بیی كتمان اسرارده
نظم اولسان اشعارك احسیدر مالى ضمیرمه و قلمده محبوبه مك خبلی سرلری وارد كه بن
انلری دوروب بوكمله شول صورتده مكتمولمشدر در كه قلم اونودلدی یعنی ظرف سر اولان
قلمی اونوتدم ز پرا قلم دخی اول درومك ایچنه كیمشدر دیمكدر (بعض فضلا كنم سر انساك
جواهرینه یعنی علو ذات و سمو حیثینه دلالت ایدر ایچنه بوشالدیلان نسته بی حفظ ایتوب
صیرن كاسه وقایده خیر اولمادیغی كبی سری حفظ و امساك ایتیان انسانده دخی خبر یوقدر
دیمشدر نم التشبه) (مشاهیر شعراى عربدن قيس بن الخطيم * اجود بمكنون اتلاد واتى *
* بسرى عن سألنى لضمین * وان ضیع الاقوام سرا فاتی * كتمولاسرار العشر امین *
قطعه سنی سری كتمده فخرنا نظم ایتشدر كه مالى تحقیق بن سریمی صورنلره زیاده سیله ضنت

ایدیی اولدیغ حالده مال مكنون یعنی دفاش ايله جود ایدرم یعنی خزان بخش ایدرم لكن
نقدینه سرمدن بر پول صحرانم ناسن مافلان طورا تموب سری ضایع قبلدیلر ايسه ده بن
میانلرده بالتفرد زیاده سیله ككاتم و صديقلمك اسرارلرینه دخی امین دیمكدر (وجعفر
ابن عثمان دخی معنای مذكوری بویله نظم ایتشدر * یاذا الذی اودعنی سره * لا ترج ان
نسمه منی * لم اجره قطعی فکری * كانه لم یجر فی اذنی * مالى ای بكا سری بی ایداع و امانت
ایدن ذات بدن اوسری استماع ارزو سنده اوله یعنی سكادخی سويلم بن اوسری اصلا فكرمدن
كیمدم كآن قولانغدن جریان ایتامش یعنی قولانغه كیرمالمش كبی اولمشدر دیمكدر (قلت)
لكن بوقطعه ده بر لطیف اعتراض وارد تأمل یوریله (وقيس بن الخطيم ايله جعفر ك اشبو
قطعه سنی هر نسخه ده اولمافله بوقطعه ترجمه اولدی انتهی) (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
بن سریمی بوقطه قدر بر كیمسه به فاش ایدوبده دخی افشا ایلدكده اك لوم ایتدم ز یرانم سریمه
صدرم ضیق كلوب فاش ایدیمك انك صدري بمكندن اضیقدر یعنی فاش ايسه اولاد دیمشدر كه
مقادى بكاسر اولان آخره سر دكلدر البته افشا ایدردیمكدر) (احنف بن قيس انساك سری ايله
صدري صقیلور و آخره بهر حال افشا ایلدكده كتمی رجایدر بورجا ايسه جای عجیدر یعنی حقدر
دیمشدر واشبومعنا لده * اذا ضاق صدر المرء عن سرفسه * فصدر الذی یتودع السرافضیق *
بیی اذناد اولنور (قلت) صاحب المستطرف رحمه الله بوییتی اتشدوا دیوا حنك غیر یسك
اولدینی اشرا بندن باشقه بیت مذکور ايله اكتفا ایتشدر لكن هم احنكدر و همده قطعه در كه
اول بودر * اذا المرء افشى سره بلسانه * ولام علیه غیره فهو احق * اذا ضاق الخ (مالى كشی
سربنی آخره لسانله افشا ایدوب آخر دخی افشا ایلدیكى و فنده انی لوم ایلسه او كشی احقدر
ز راسر نفسه بر كیمسه نك صدري ضیق اولنجه آخرك سینه سی اضیق اولوب فاش ایدم چكى
ظاهر در دیمكدر (قلت) اشبوكتابه كلام و مناقی ز بور اولان مشار ايله احنف كیار تابعیندندر
وكینه سی ابو الجرد و بنو تمیم قبيله سنك سیددر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه عهد
خلافتنه مدینه به كمشدر حضرت علی رضی الله تعالی عنهك خلافتنه ز برلوا اتباعنده
اولمشدر وقعه جلدده امر امام رابع ايله بولموب اترو ایتشدر اما صفینده طرف مر تضا ده
بولمشدر صعب بن الز بر ايله كوفه به كیدوب اوراده هیزك یتمنجی سالی حدودنده انتقال
ایتشدر طیب الله تعالی ترا انتهی (احنك قطعه مذكوره سنی مضنونده بهض شاعر دخی
* اذا ماضق صدرك عن حدیث * وافشته الرجال فن تاوم * اذا عابت من افشى حدیثی *
* و سری عنده فانا الملموم * قطعه سنی نظم ایتشدر كه مالى سنك صدرك بر سوز دن یعنی
سردن صقلوب خلقه فاش ایلدوبده خلق دخی افشا ایلدكدر ملام كیم اولور بيلم و بن سریمی
سويلدیمك كیمسه فاش ایلدكده عتاب ایدرسم سزای عتاب ولوم بن اولورم او كیمسه اولماز
دیمكدر (صالح بن عبد القدوس سریكى طایفه سويله ز یرا سری طالب اولان اذاعه
وافشا ایدر همان سریكى افشا ایلده نك یاشه براقه ز یرا و دیعه بی طالب اولان خاشدر دیمشدر
(براعرابی به سری حفظنه نه درجه به بالغ اولدك دینلده اعرابی * افرقه تحت شغاف قلی
م اچمه وانسا كانی لم اسمعه * یعنی قلمك پرده لری ایتنده تفریق ایدرم بعده انده جع ایدر
وكان اصلا ایشتمالمش كبی اونودورم دیمشدر * قابول الاحرار قبول الاسرار * اقوال حکماندر
مالى مكارم اخلاق ایتدك قیلری اسرار قیلریدر یعنی اناره سويلیلن اسرار مكتمول قالور
دیمكدر كه مراد كنم سر اخلاق حیده دن اولدیغنی بیاندر) (ناسك زیاده احتیاطلری سرینی
بشاده حسب السیرة بلكه بدارون طایفه بولموب افشا ایدر حوایله دوستنه دخی افشا

بمقدور دینار (احتساب و تجربه دن اول هر بر کیمه به طمانت و اعتماد جقدر دینار
(بعض شعرا کتم سرده * اذما غفرت الذنب يوم صاحب * فليست معيدا ما حيت له
ذكر * وليت اذا ما صاحب خان عهده * وعدي له سر مدله له سرا * قطعه سني
دینار که مالی دوستک حسب البشریه بکا ایلدیکی تقصیری تحفه عفو و ستر ایلدیگمه ارتق
حیاتله اولدیغ مدنده ذکر تقصیری اعاده ایلدیجی اولدم یعنی ایتم و بنی دوستم عهدینه وفا
ایتموب جفا ایلدیکی وقتله بنده اولان سرخی دخی فاش ایلدیجی دگم دیمکدر (بعض شعرا
دخی معنای سابق تقیضنده * ولا تودعی الاسرار اذنی فانما * تصبین ماء فی اناء مثل * دیمکدر که
مالی زنه نار اسرار یکی بکا و دیعه ایتم ایدرایسک ختلاق قابه صوبو شالدر اولورسن صواول
قابله طور مدینی کی بنده سر طور مز فاش ایدرم دیمکدر (کذلك بعض شاعر دخی بوقطعه فی
نظم ایتشد * ولا اکتتم الاسرار لکن اذیهها * ولا ادع الاسرار تعلو علی قلبي * وان
قليل العقل من بات لبلة * تقلبه الاسرار جنباً الى جنب * مال قطعه اسراری کتم ایده نم
لکن افشا ایدرم واسراری حاله ترک ایلیم که قلبه عالی اوله یعنی باصدره تحفه بقليل العقل
شول کیمه در که بر کیمه یله اولسون اسرار کندوی بر طرف دن بر طرفه فراشده دوندیر
اولدیغی حاله تیوت ایده یعنی اضطراری او یخوسنی مسلوب ایده دیمکدر (و آخر دخی ین * وانک
کما استودعت سرا * اتم من انفسهم علی الریاض * دیمکدر که مالی هر بار سکا بر سر ایداع
اولنه سن اول سرری بانچه رک بویینی غما ملق ایدن نسیم روز کارندن زیاده غما ملق ایدرسن
یعنی فاش ایتکده مجبور سن دیمکدر (قلت) بوییت دخی اکثر نسخه ده یوقدر (اسحق بن
ابراهیم الموصلی زمانه سی خلقی شکایتده * اناس اماناهم فتموا حدیثنا * فلما کتموا السر تقولوا *
بینی نظم ایتشد که مالی زمانه خلقی برازانساندر که امین عدا ایدوب سریمی سویلدیکمه غما ملق
ایدلر فاش ایتسونلر دیو سویلدیکم وقتله تقول ایدلر یعنی حتمده کذب ایدوب افزا ایدلر
دیمکدر (قلت) مضنون مذکورده اشبو قطعه فارسیه دخی رنگین نظم اولتشد * سخن
چین را تو اتم کرد در مان * که او را من نکویم تاه چینه * ولیکن چون کتم تدبیر آنکس * که او
از خود سخنها آفریند * مالی خفاف و غما ملق یاننده سوزسو یلما ملکه در مانی بولورم لکن اول
شخصک تدبیر بی نیجه ایده یلورم که خود بخود سوز دوز یعنی افزا ایدر دیمکدر (متنی حفظ
اسرارده متسانی بیان معروضنده شوییت متنی انشا ایتشد لله دزه * السر منی موضع لایاله *
ندیم ولا یفرضی الیه شراب * (قلت) مالی سر ایچون بنده بر موضع واردر که اکا ندیم دخی
واصل و نائل اوله مز و شراب یعنی یاده دخی اکا جریان ایده مز یعنی ندیم که هم مجلس عشرت
و یار صحبت و شرابکه موجب کشف راز و سر برتر بویله ایکن بن سریمی عالم سکرده یعقل
و شعور ایکن محرم برمه دخی سویلم اشته بویله کتوم دیمکدر (صاحب المستطرف
اشبو یابده بو مقدار بسیره به اقتصار ایتدک دیو ختم مقال و * حسبنا الله ونعم الوکیل
ونعم المول ونعم النصیر * استعانه سیله جله مز کی عول در کاه رب متعال ایتشد

الباب التاسع والثلاثون

شبو او تو زطف و زنجی باب غدر و خیانت و سرقت و عداوت و بغض و حسد بیاننده در و بویابده
فصول عدیده واردر ﴿الفصل الاول﴾ فصل اول غدر و خیانتک مذموم
اولسی بیاننده در (قلت) غدر و فائک ضدیدر و خیانت و خائک قحیله خون بدیه امانت
وضع اولسان نسته به رعایت ایتوب تعدی ایتک و عدم وفا معنای ینه در و بو غدر اخلاق
خیمه نک غایت قبیحدر حتی بر کیمه غدر ایتکینه اصلا معترف اولماز یعنی قبیح بدیهی اولمله

اوزرینه الماز و تحذیری کتب شرعیه و حکمییه ده مشخو در و بو خصلت ذمه مال و حاه
واقبال و محبت و صداقت و اهل و حرم و حشم و خدمه و اولور جله سنده مذموم علی
الخصوص عارشان صاحبی ذاته عیب عظیم اولدیغی معلوم ذوی الفهومدر ایتهی (صاحب
المستطرف قصه آیه نک اولنده * رب غادر لم تظفر یاده بفاسد * وضائق علیه من
موارد المهلکات فسیحکات المصادر * وطوقه غدره طوق خزی فهو علی فیکه غیر قادر *
* و اوقع فی خطه خسف و رطه حتف فاله من قوة و لا ناصر * و تشهد احیة هذه الاسباب *
ما احاطت به علوم ذوی الالباب * من قصة ثعلبة بن حاطب الانصاری * فقرات نصیحه لربی
تریب ایدوب یعنی چوق غدر ایلدیجی واردر که دودست املی واری یار سیده مطلب اوله رقی فاش
و وادی و وسع خلاصکاه بوله میوب چرکاب مهلکانه طالمش و کردن خلقه آندیغی کتند غدری
طوق خزلان و لغت کی کندو بوغازینه بکوب فکته غیر قادر اولمش و اوطوق کران مطبوره
بلا و رطه حتف و فتنه دوشوروب مجبور فوت و باصر اوله رقی استحقاقی بولدر و غدر لابانک
سبی اولدیغی معلوم ذوی الاسباب اولدیغی اوزره ثعلبة بن حاطب انصاری نک قصه می
شاهد در دیوب قصه مذکور به فی ملخصا شویله بیان ایدر که ثعلبة مذکور انصار رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم یعنی اهتدا ایدن اهل مدینه دندر برکون حضور سعادت ظهور
نبوی به کلوب یار رسول الله حق تعالی به بی ماله مرزوق ایتیبی ایچون دعا ایلله دیو نیاز ایلدکده اول
رسول کائنات علیه اکمل النبیات و التسلیات افندیغی رسول للهک احوالی سکا سوه حسنه
دکلیدر نفسم بقدرتنده اولان ذات مقدس پروردگار عالم عز شاه به قسم ایدرمکه الله تعالی دن
طاغری التون ایدوب نه محله سیر و کذا ایلر ایه م بملله بر سر ایلر بی اشته سم ایدی دعای
قبول ایدوب احسان ایدر ایدی دیدی یعنی سنده موجوده قناعته بکا اقتدا ایت معناسی افاده
بیور دیلر (قلت) و بر روایتده (یا ثعلبة قليل تؤدی شکره خیر من کثیر لا تطیقه) واردر
دیو یاز ایتشد لکن بعده ینه کلوب یار رسول الله سنی حق اوزره بعث ایدن خدایه قسم ایدرمکه
اگر جناب حق بکا احسان مال کثیر ایدر ایه حقوق شرعیه سنی بهر حال ادا ایدرم دیوب بولک
اوزرینه حق ایلله معاهده ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیغی (اللهم انق
ثعلبة مالا) دیو مال ایلله مرزوق اولسچون دعا بیور دیلر بودعای اجابت آرائک اوزرینه ثعلبه
بر مقدار غنم اتخاذا یتدی و خرده دودکی غو یعنی توالده باشلیوب مرعای مدینه منوره قوبولره
طارک اوب اودی مدینه دن پروادی به خروج و وطن ایدر اولدی و ثعلبه صلوات خمس مقروضه دن
ظهر و عصری رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیغی بزه اقتدا ایلله و صلوات باقیه فی
اغنامی یاننده مواظبت اوزره اولدی بو حالده ایکن اغنامی بر ایدن چوغالمله انجق صلات
جمعه ایچون مدینه به کله یلوردی کیدرک شول صورته چوغالدیکه غنم شغلنه مستغرق اولوب
جمعه ده دخی کله میوب بوم مذکورده طریقه کلوب ناسدن کندو به ذایر خبر صور ایدی حضرت
صلی الله تعالی علیه و سلم برکون (ما فعل ثعلبة) دیو سوال بیور دیلر یار رسول الله غنم اتخاذا ایلدی
و تکثرندن وادی الماز اولدی دیو خبر و پرزکارنده (یا یوح ثعلبة) دیو حاله نأسف بیور دیلر
بوخلالده زکات آیتی نازل اولمه رسول الله صلی الله علیه و سلم افندیغی سلیم وجهینه قیله لردن
بر ذات انتخاب و اخذ اولنه حق زکاتک مقدار بی و نصایحی تعلیم و بر امر نامه تحریر
ایتد بر و بد لریته اعطا ایلله قائلدن اخذ زکاته مأمور و بالخصوص بی سلیم قیله سندن
برجل ایلله مرقوم ثعلبه به وارک و زکاتلر بی آتاک دیو ارسال بیور دیلر مأمور ان موی الیهما
اولا ثعلبه به واروب زکاتی طلب ایدوب و کتاب رسول اللهی قرائت ایلدن نازنده ثعلبه بو خیمه

و جز به به هم مشهور در هله سائر ایش که کیدک و بعد النوبه به بکا عودت ایدک دیوب اعطای
زکات ایلدی انلردخی قالدیلر و صوب مأمور به عازم اولدیلر اما ذکر اولنان سلمی مأموران
مومی الیهماک مدینه دن خروجلرینی استماع ایتمکله وصوللرندن اول دوهلرتک اعلالندن
لازم کلان زکاتی آره ب مومی الیهماکی آماده ایلدیکی دوهلره استقبال ایلدی بوجیوانلرند
دیو صورت قدرنده زکاتمدرالک بوللری اعطایله نفس مسترحه وطیبه اولور یعنی امثال امرده
خلوصم وارد دیدی الیلر و سائر ناسدن دخی واروب اخذ زکاتند نصکره ثعلبه به رجوع ابتدیلر
ثعلبه کو سترک حامل اولدی بکر کتانی دیکده امر نامده فیض علامه رسالتناهی بی به
اوقودیلر دک بوب کالاول بوجزه به و جز به تک اختیار یعنی ثعلبه در هله سمدیلک کیدک بن برازملاحظه
ایده بم باقیه نه رأی ایدرم دیوب اغنامک زکاتی و برمدی انلردخی مدینه منوره به عودت
ایلدیلر حضور سعادته واروب ماجرای بیان ایتمزدن مقدم حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم
یازق ثعلبه به دیو زکاتده تعالی خبر و برکاترینک عقیده باری تعالی و تقدس و منهم من
عاهد الله لئن آتینا من فضله لنصدقن ولنكونن من الصالحین فلما آتیهم من فضله یخلو به وتواوا
وهم معرضون فاعقبهم نفاقا فلو یهم الی یوم یلقونه بما اخلفوا الله ما وعده و بما کانوا یکنزون
الم یعلمون ان الله یعلم سرهم و نجوهم وان الله علام الغیوب و آیات مکرمانی انزال یوردی یعنی دخی
متافکر و هندی رشول کیمسه لکه اکر الله تعالی بزره فضلندن مال اعطای ایدر سه اندن هر دی
حقک حقنی و برز و صلحا دن اولور یعنی زکاتی اعطای ایدن صالحین کروهنه لاحق اولور
دیوب خدا ایله معاهده ایدوب وقتاکه انلره فضل باریدن مال واصل اولدقد ه بخل بله حق
اللهی ایضا ایتموب طاعت خدادن بوزلرین دوندیلر انلر بر طائفه در که عادتاری طاعتدن
اعراضد باری تعالی دخی انلرک هلاکله به دک تصدیق و صلاحده ایلدکاری وعده یا خود
مدینه منوره خلف ایلدکاری و بونده کاذب اولدولری سبیدن عاقبت فعل قیجیلرینی نفاق
وقلدلرند ه سوء اعتقاد قیلدی یوم قیامت قدر که انده عملرینه لاحق اولور یا خود متصف
اولدولری سبیدن عاقبت فعل قیجیلرینی نفاق ابرار ایلدی آیا متافکر و خلف وعد ایلدیلر
حق تعالی انلرک نفسانده گیرلدکاری نفاق و خلف وعده عزملرینی و شرعه طعنلرینی و ثعلبه تک
زکاته جز به میسر دیدیکی طعن ایلدیکنی بطرز می تحقیق حق تعالی غیو بی یلور ذات اجل و اعلایه
اول نفاق و خلف و وعد دخی خفی دکلدر دیو تفسیر اولمشدر رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم افندیمن نظم جلیل مذکور تلاوت یورد قدرنده حضور سعادتنده ثعلبه تک
اقار بندن بر کیمه بولنوب استماع ایتمکله همان حضور سعادتن مساعت ایله خروج و ثعلبه به
کلوب واه سکا یازق اولدی ای ثعلبه الله تعالی سنک مذمکده شویله شویله آیتلر انزال ایلدی
دیو خبر و برنجده ثعلبه حضور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کلرب زکات سوائتک
قبول ایللرینی رجا و نیا زایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن ای ثعلبه الله تعالی
سندن زکات قبولی منع ایلدی دیدکرنده کدرندن ثعلبه کند ی باشه تراب صاچقه باشلدقد
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن یو حالت سنک عملکدر یعنی جزای عملکدرین
سکا امر ایتمشیدم اطاعت و انقیاد ایلدک دیوب علیه الصلاة والسلام افندیمن قبولدن ایا یورد قدرنده
ما یوب منزل و ما واسنه رجوع ایلدی و دار آخرته تسریب نوی به قدر ثعلبه دن برتی قبول
یوردلادی بعده بالاستحقاق صدر آرای خلافت اولان حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی
عننه کلوب ای امیر المؤمنین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن زکاتده اولان قدر
و معانی و انصار میاننده اولان اعتبار می یلوسک بکا رعایه زکاتمی قبول ایله دیو رجا ایلدکده

(حضرت)

حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ای ثعلبه سندن رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم افندیمن قبول ییورمدیلر بندخی قبول ایده بم دیو جواب یأس و برکرنده ثعلبه به موطنه
کیدوب حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قبول ییورمدقلمی حالده دخی دار آخرته
رحلت ییوردیلر (بعده حضرت عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه مقام خلافته بالاستیصال
اصعاد اولدقدده ثعلبه کلوب ای امیر المؤمنین صدقه می قبول ایله دیو نیا زایلدی حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه ای ثعلبه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن و ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه قبول ایلدیلر بندخی قبول ایده بم دیو جواب یأس و بردی حضرت عمر رضی
الله تعالی عنه دخی قبول ایلدکلمی حالده دار آخرته انتقال ایلدوب حضرت عثمان
ذی النورین بالیاقه خلافتده نصب اولد قدده به ثعلبه زکاتک قبولی رجا به کلدکده حضرت
عثمان رضی الله تعالی عنه دخی ای ثعلبه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن و ابو بکر
و عمر رضی الله تعالی عنهما تک قبول ایلدکلمی بندخی قبول ایده بم دیو جواب حرمان و بردی
و ثعلبه بو حال اوزره عثمان ذی النورینک رضی الله تعالی عنه خلافتلرند فوت اولدی (صاحب
المستطرف اشبو قصه تک ختامنده اشته سوء عاقبت غدر مرقومه نظرایتمکله و بال فعلی نه کیفیتله
کندویه طاتردی و نه صورتده کند و به یحییایمغاسی اوروب حسرت و حرمانه مبتلا و یوم
فاقه و احتیاج و فقرنده نفاق و عقابله قرین خزی و بلا ابتد آیا میثاق و عهده وفا بی ترکدن
ارجح و عجا کر یوه نفاقه سوق ایدن غدردن اقبح بر خزی و سوء اولور می نفاقه سوق ایدر
و اخلاق سبته تعداد اولسه نقص عهددن افضح بر یحیایق بولنور می دیمشدر نعوذ بالله تعالی
من شرور انفسه او من سبثات اعمالنا (صاحب المستطرف) * انجل الاشیاء عقوبه البخی * اثرینی
نخر براتمددر (قلت) بغی لغتده بنفسه تعدی ایلدیکی حالده طلب معنا سنه درو عرفده حلال
اولیان سنه بی جور و ظلم جهتله طلبدر و علی ایله صله لنورایسه یعنی تعدی ایدر سه بنه لغتده کبر
و عدول عن الحق و ظلم و کذب معزال به در اما اصطلاح شرعه به علی حرفله امام مسلمینک
اوزرینه عدم اطاعتله خروجدر اشبو ائره اولان بغی عقوبت قرین معنای اول اوزرینه
اولان بغیدن ماعد امتار ه شاملدر فتدیر (مفهومی بغیک عقوبتی امهال اولنوب استعجال اولنور
دیمکدر انتهی) حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه * ثلاث من کن فیه کن علیه *
یعنی اوج صفت وارد که بر کیمده بولنوب بفرحق الیری اجرا ایدرایسه کند و اوزرینه او اور اول
اوج صفت بغی و نکث یعنی تکبر و نقض عهد و مکر در ییوروب اثبات مدعی ایچون قوله عز وجل
* انما بغیکم علی انفسکم * وقوله تعالی * ومن نکث فامانیک علی نفسه * وقوله سبحانه
* ولا یحقق المکر السی الا باهله * آیاتی تلاوت ایلدیلر (اهل فضل و عقل * لم یغدر غادر قط
الا لصفیر همته عن الوفاء و تضاع قدره عن احتمال المکاره فی جنب نیل المکارم * یعنی غادرک
غدری انجیق وفاده همتی صغیر و نیل مکارم باننده تحمل مکاره مشقته عدم القدره اولدیغی ایچوند
دیمشدر فتکدر (منقولدر که هرون الرشید خلیفه کعبه مکرمه ده اوغللرندن اولان محمد امین بعده
مأمون خلیفه اولوق اوزره صره سبله ولی عهد ایدوب و بر برلرینه غدرایتمک اوزره هر برینه
یمین اکید و یروپ و یووجهله وثیقه دخی تحریر ایتدیروپ درون کعبه معظمه به تعلیق ایتمشیدی
حتی اشبو معاهده مجلسنده جعفر بن یحیی البرمکی دخی بولنفسله امینه اکر مأمونی مخذول
ایدر سه یعنی ولایت عهددن اخراج ایدر سه الله تعالی کندوی مخذول ایلسون معانست اوج
کره خذلنی الله ان خذلت به دعاسنی ایتدر مشیدی راوی حکایه رشیدک حاجی فضل بن الربیع
دیدیکه تعهد مذکور بتد کدر نصکره درون بیت اللمدن چیقارایکن امین بکا ای ابا العباس بنم

حلافته کامیاب اولید جفم نفسه خطورایتدی دید که بندخی باری تعالی سزای عزیزانسون
 یه وسوسه و قنطریه سبب ندر دید یکده آه ای ابوالعباس قزنداشم مأمونه غدر ایتماک اوزره
 ایمین ایلدیکم حینه ندری منوی ضمیرم ایدی دیشدر که اوبله جه اولدئی (قلت) یعنی فی الحقیقه
 کتب توار یخده یازلدیغی اوزره مقام خلافتی امین یکد کذ نصکره مأمونی خلاف عهد
 ولایت عهد دن عزل رکبه ده اولان عجبی کتوروب تمزیق برله الناطق باحق تلقیب ایتدیکی
 اوغلنی ولی عهد ایتمک غدره تصدی ایتدیکندن مبتلای حرمان اولدی رحیم الله تعالی
 (اخبار عربیده مرویدر که ملوک عربدن ضمیر بن معاویه بن قضاغه ایلده موسوم اولان
 صاحبمنه واقفدار دجله و فرات بیننده اولان اولکایه مالک اولوب وشامه قدر حکمی نافذ ایدی
 واول اولکاده جوسق ایلده معروف اولان قصرک باندیسی ایدی قدرق شوبله ایدیکم عجم ملکی
 سابور ذی الکفایک پای تختی باصوب قزنداشنی وخلق کثیرینی اسیر ایدوب سابوره
 غلبه ایتشدی بعد زمان سابور جمع جیوشله ضمیرک اوزرینه یوریوب لکن قلعه سنک حصانته
 بناء سنیلایده میوب محاصره سی درت سنه مدته واروب یاسله رجعت قصدنده ایکن اوئشاده
 ضمیرک بلوغدر سیده اولان نضیره نام حسن وجانده بی نظیره دختری تفریح کان برج قلعه یه
 چیقوب اطرافه مدنکاه ایدر ایکن سابوری کوروب شاه عشق و محبتی فی الحال قلعه دل و بالی
 استیصال ایدوب سابور دخی دختری کورمکاه اسیر کا کل و دادی اولدی بوشبوه نک اوزرینه
 دختر سابوره نهائی قاصد کوندروب اگر بی سزاوار وصالاری کوررایسه بوقلعه یه ظفره و بابامه
 غلبه یه دلالت ایده رم دیو خبر ویردکه سابورهای های کندول بی همسر و سرور اهل حرم
 ایده رم دیو تعهد خبری قاصد مذکور ایلده کوندر دکه دختر بوقلعه مطمئند برکوکر جنک
 ایافلرینی بکر حبضی قانته یازوب فلان برجه قوندر لر ایسه طلسم پوزلور و قلعه سرپا منهد
 اولور و بندخی فراولاری تنیه ایلده زیاده مست ایتدیر یرم غفلت اوزره رایکن هجوم ایتسونلر
 دیو تعین و قتله خبر کوندر سابور دخی بوجه محرر عمل ایدوب قلعه بی عنوة فتح و ضمیرنی قتل
 ایدوب دختر ایلده همخلوت همقراش وصال ایکن حریر ایلده طولش نازک دوشکده دختر تنه
 بر نسنه یامغله متأذی اولدم دیکله تحری ایتدکلرنده مکر دوشکده برکل یرانی بولوب انک
 تأثیرندن بی حضور اولش ایش بعده سابور غدر ایدوب بر جری انک قوروغنه دخترک صاحبی
 باغلدوب سوروغنه ایلده یاره یاره ایتدیر مشدر قطعه الله ما غدره (قلت) اشبو حکایه بی صاحب
 المظفر غدر باندی یازوب سابوری بوباید * غدر بها و قتلها * دیوب غدار صره سنه اگر چه
 دزمش و آخرنده تعجب اولنه جق زیاده غدر در قطعه الله دیو انکسار ایتشدیر لکن هر نه قدر
 دخترله اولان عهدینه وفا ایتماش ایسه ده مزبوره قتل غدر اولدی یغی پکده رنده دکلدر بلکه
 سابور دختر خبیثه غداره مزبوره بی باعث حیاتی اولان باباسنی هواسنه تبعیت ایلده فدا ایتدیکی
 ایچون حسن و بهما سنه باقیوب محبتی واریکن حقیقه اجرا قیلدیغی بجا دکلدر حتی بعض
 توار یخده کل پیرانسنن دختر تار اولدیغی کورنده نای دختر سنک اشرف کدن ایلکارک کورینور
 وجود لطافت آلودیکی عجب پدک نه کونه غذا ایلده پرورده ایلدی دیدکده دختر ایلک و تازه نباتات
 طه ایلده و باده صافله بیلدی دینجه سابورای دختر سن بویله پدره و فایتمک دیکری سندن نه کونه
 وفا امید ایدرد یوب بوجه محرر اهلاک ایلدیکی منظور اسعد فقیر اولمشدر اگر او دختری
 غداره دیسه ایدی یخادرز کر اولنا ن ضمیرک بین الروم نامی ساطر و ندر و مقری اولان شهرک
 آدی حضر در (وسابور دخی ساسانیان ایلده ملقب اولان طبقه ثانیه ملوک قدیمه فرسندن
 طه و زنی ملوک و اکدی سابور بن هرمز نایدر صبی شیرخوار ایکن حکمران اولغله ملوک عرب

اوایل حالنده کندیوه غلبه ایدوب لکن بعده اخذ نارایش و ملوک اطرافه غالب اولمشدر
 و معروف اولان ایوان کسراک دخی بانیسیدر اسیر ایتدیکی عربانک کورکلرینی اخراجله هلاک
 ایتکله عرب کندونی ذوالاکفایله تلقیب ایتشدیر مدت ملکی و عمری یش ایکی سنه یه بالغ
 اولدقده تاریخ اسکندرینک البوزیش بشخی سنه سی عمری تمام اولمشدر (وسابور شاه پورک
 معریدر اصلی شاهزاده معاسنه پور شاه اولوب وصف تر کبی قلمشدر ایتدی * جزائی
 جزا ستمار * میان عربیده ضرب مثلدر احسانه مستحق اولان کیسه یه اساتله جزا اولدقده
 استه مال اولنور و نیم جزام ستمارک جزاسی کیدر دیکدر (و حکایه سی دخی بویله در که عجم ملکی
 یزدجردک اولادی معمر اولساز ایش بهرام نام ولدی ظهورند برهوا دار محل تحری و انوب
 جزیره طرفنک هواسی لطیف اولدیغی خبر ویردکه عرب ملکی اولان نعمان بن امرء القیس که
 فرمانبر یزدجرد ایدی جزیره طرفنده اسکان و تریه ایچون بهرامی اکا ارسال ایلدی اولدخی
 اهل رومدن ستمار نام معماره خورنق ایلده مشهور اولان قصری بهرام ایچون بنا ایتدردی
 قصر مذکور تمام اولدقده حسن و لطافتی استحسانکرده نعمان و ناس اولدقده ستمار اگر
 مصر و فنی و یره جکی بلیدم کونشله برابر دوران ایدر بر قصر انشا ایدردم دیدی نعمان
 چونکه اوبله قصر یامغه قادر ایدک نیچون یامدک دیو قصر مذکورک بالاسندن آندرمغله
 ستماری تلف ایلدی عرب بوقلعه غریبه ده مثل مذکور ای براد ایتدیله (قلت) امثال میدان
 وقاموسده موردی بو وجهله اولدیغی بعد الذکر علی روایه موردی کبار عربدن احیحه بن
 الحلامه نام مذکورده برهنه منده برقله بنا ایتدیر و بعد الاتمام احیحه بنایه یعنی معماره محکم
 بنا ایش سن دیدکده بناءوت لکن بنانک کلیدی کی ایچنده برجر وارد که اول حجر ترع اولنسه
 فی الحال قله سرپا منهدم اولور دیکچک اول طاشی کوستر دیوب بناء دخی کوستر مکله بنسای
 بامدن آطوب یام بضی ایتکله ضرب مثل مذکور ظهور ایتشدیر دیشدر در (و ذکر اولانسان
 یزدجرد ساسانیانک اون اوچنجیسی ائیم ایلده ملقب افصح سیرنده بر ملک اولوب تاریخ اسکندرینک
 یدیزو یکریمی یدبسنده رفسه فرسله تلف اولمشدر (و نعمان اعور دخی عربیده بی لم ملوکک
 طقوزنجیسیدر و باباسی امرء القیس شاعر اولان ملک کندی دکلدر آخر بدر علی روایه ستماری
 اهلاک ایدن بواولوب سنه ملوک مر قومه دن اون اوچنجیسی امرء القیس دیکدر در (منقولدر که
 سالف الذکر نعمان برکون ارکانه دنیا ده اولان کافه اشیا یه نف د وارمیدر دیو صورهای های
 بو عالم سرپا فایندر دیدکلرنده خود بخود ملکدن فارغ اولوب ترهد ایتشدیر (و جزیره دجله ایلده
 فراتک ینلرنده کائن اولکانک و بصره ده بر ارضک آیدر قنبر ایتدی مادرجه الفقیر) اشد
 غدره جسارت ایدنلرک بری دخی عبدالرحمن بن ملجم نام ملعوندر که حضرت علی رضی الله تعالی
 عنیه غدر و دیکری عمر و بن جورموزدر که حضرت زبیر بن عوامه رضی الله تعالی عنیه غدر
 و آخری مغیره بن شعبه نک غلامی ابولؤلؤ نام مجوسیدر که حضرت عمر رضی الله تعالی عنیه
 غدر ایتشدیر در (قلت) مر سوم غلامک آدی فیروزدر که عجمیدر حضرت فاروقه کلوب بنم
 خراجم زیاده در دیو شکایت ایتدی خلیفه مشار ایلده دخی صنعتک ندر دیدکده دمورجیلاک
 و نفاس و نجارلق المدن کلور دیکچک تعیین اولنان خراج چوق دکلدر دیو تنزله مساعده پیور میوب
 سنک الکننیل دکر منی یامق کلور اولدیغی استماع ایتدم مدینه ده برینی اعمال ایلده دیدی
 او ملعون دخی اگر صاع فالورسم سنک ایچون برد کرمن یاه بککه شرق و غربده بادایسنولر
 دیوب قصد باطلنی اشراپ ایلدی بعده اوج کون مرورنده مشار ایلده صباح غبار بی مسجد
 نبویه جاعت مسلمینه قیلدر لر ایکن غلج ملعون مر سوم میان جاعتده بولغله یکنک

ایچنه کبرلیدیکی ایکی چتال خنجر ایله مشارالیهی الی برندن ضرب ایدوب بری سره لریک
 قحتنه کلکله اندن متأثراً محرابده دوشرل ناس ملعونک اردینه دوشوب طوموق اوزره ایکن
 اون اوج کیمسه بی دخی طعن ایتمکله انلردن بدیسی وعلی روایه طفوزی دخی شهید اولور
 بعده اوزرینه برنس آتلوب باصدیر لمغله قتلنی جزم ایتدکده خنجر ایله کندیسی اوروب سفر
 مقر اولمشدر وحضرت عمر محرابدن خانه سعادتینه کتور یلوب اوج کون مرورنده آشیاندار
 جنت اولمشدر هجرتک بکرمی اویچی محرمی غره سی اولان احد کونی حجره سعادتده دفن اولندی
 رضی الله تعالی عنه (حکایه اولندیکه منصور خلیفه عبسی بن موسای ولی عهد ایتمکین غدر ایله
 اوغلی مهدی بی تقدیم وعباسی تأخیر ایلدیکنده عبسی * اتشی بنوالعباس ذبی عنهم *
 بسینی و ناز الحرب ذاک سعیرها * قحتت لهم شرق البلاد و غربها * فذل معادبها و عز
 نصیرها * اقطع ارحاما علی عزیزه * واسدی مکیدات لها و اثرها * فلما وضعت الامر
 فی مستقره * و لاحت له شمس تلاء نورها * دفعت عن الحق الذی استحقه * و سبقت باسواق
 الغدر غیرها * آیات تعریض آتانی نظم ایتشددر (مآل آیات آنا آل عباس اول وقتده که نار حرب
 ناره جهنم اولوب شیط ایکن بن سیمله مشقتلری دفع ایتدیگی اونودر لری بن انلره بلادک
 شرق و غربنی فتحله خدمت ایتمله اعدازی ذلیل و معینلری عزیز اولوب و تقسم اوزرینه
 انلرک یولنه یار و اغیارک قطع رحنی عزیز یلوب جله به غدر یله انلره اولان کیدر ایله بن
 سورکلندیر یلوب و نفسمی اختیار ایله اکا یوکلتم ایدی وقتا که امر خلافتی برینه وضع یعنی
 انلره جلب ایدوب شمس خلافتک نور و ضیاسی متلائی اولدقده مستحق اولدیغم حقندن بن دفع
 اولنوب غدر اقطار لری سوق اولندی دیمکدر (قلت) مشارالیه عبسی بن موسی منصورک برادر
 زاده سیدر که کوفیه والی ایتمیشدی فی الحقیقه خدمتی چوقدر و منصورک انک حقنده بر معامله
 غریبه سی دخی اونیدنچی بایده سبقت ایتشددر انتهی (حکایه برآز کسان صید و شکاره چیقوب
 کز لر ایکن برضیه یعنی بر صرتلانه راست کلور لر قوغدقلرنده صرتلان بر اعراینک اوبه سنه
 فرار و انده قرار ایدر اعرابی دختدر دیو کوزلجه بملکده ایکن بر کون اعرابی بی اویقوده یلوب
 و اوزرینه چیقوب و قارتی یاروب فرار ایدر اوخلالده اعراینک عم زاده سی اوبه یه کلوب عبسی
 میت کوردکده صرتلنک ایشی اولدیغنی یلوب و آردینه دوشوب و طاغده یلوب اهلاک
 ایلدکده نصکره * و من یصنع المعروف فی غیر اهله * یلاق الذی لاقی مجیرام عامر * اعدلها
 لما استبحارت بیته * احالیب البان اللقاح الدرائر * و اسمنها حتی اذا تمکننت * قدته بانایب لها
 و اظافر * فقل لذوی المهر وف هذا جزاء من * یجود بمعروف علی غیر شا کر * آیات حکمت
 نمونی نظم له بر کزیده اخطار ایلدی (مآل قتی کیمسه که احسانی مستحقنک غیر بنده ایشله
 یعنی بذل ایده ام عامر ایله مکنی اولان صرتلانی مجیر اولانک یعنی استصحاب ایده نک ملاقی اولدیغنی
 بلایه و هلاک ملاقی اولور اویله مجیر که حیوان مضر مذکور خانه سنه دخیل دوشدکده
 بسلی و سودی چوق دوهلک صاعغش سودلرینی اکا آماده ایدوب سمرتدی نهایت الامر کندویه
 قدرت کلدکده دشر یله و طرقلریله ولی نعمتی اولان مجیرینی شق ایلدی ای عبرت بین اشو
 وقع بی چونکه کوردکده همان اسحاب مروت و احسانه اشو حادثه شکرینی بیلان شخصه احسان ایله
 جوامر دلک ایده نک جزا سیدر دیوب اخطار ایله دیمکدر (حکایه) بعض نفه نقل ایتشددر که
 بادیه عربده کذرکن بر مجوزه راست کلدمکه اوکنده پاره لیش بر قیون ایله بر فرورد یا و روسی
 طورر بکا بونلرینه دریلور مپسن دیدی بلم دیدیکده اشو قوردی صغیر ایکن یلوب و منزله
 کتوروب بسله دم و قتا که سچلیدی قیونکی کوردیکک حالت قودی یعنی پاره لیدی دیوب اشو

نظم فصیح آمیزی قورده خطایا انشا ایلدی * نقرت شویمنی و فجهت قوما * و انت لساننا
 این ریب * غذیت بدرها و ریت فینا * فن انبک ان ابک ذنب * اذا کان الطبع طبع
 سوء * فلا ادب یفید و لا ادب * مآل حکمت اشتغال نظم ای قورد قیونجیمی دشدک یعنی
 اولدردک و بو خانه ده اولنلری مکدر ایتدک حالوکه سن اول قیونک این ریبی سن یعنی اوی
 اوغلی سن و دخی انک سودیله تغذی ایدوب بزم خانه مزده تربیه بولدک سکا ببالک قورد
 اولدیغنی کیم خبر و بریدیکه بور یجیلغنی ایتدک لکن نه چاره طبعنر کونی اولدیغنی وقتده نه ادب
 نه معلم مفید اولور یعنی تبدیل ایده مز دیمکدر قندبر (قلت) بادیه نشین عرب عرب ببالک طبع سلیم
 ار بایندن اولوب لسانلری اولان لغت عربیه نک عین حکمت اولدیغنی بوندن منفعهم اولونسکه
 مجوز مومی البهائک نظم مذ کوری (کل مبسر لما خلق له) حدیث حکمت تحدیشک مآلنه
 مطابق واقع اولمشدر و حدیث شریف مذ کور هر کس مخلوق اولدیغنی نسنه اچلیچون تهیته
 و آماده اولمشدر یعنی اول نسنه بی بطبعه قابلدر تعبیر یله شرح اولمشدر فتبصر انتهی
 * اللهم اننا نعوذ بک من البغی و اهله و من الغدر و فعله و علی الله تعالی علی سیدنا محمد و علی آله
 و صحبه و سلم * فاجاء فی ذکر السراق * یو محمل خر سزله دار وارد اولان کلام ذکر کنده در
 (حکایه اولندیکه اسکندر بر سارقک صلیله امر ایلدکده سارق ای ملک بن بواشلدیکم ایشی
 یعنی سرقتی کارها یعنی جانم استه مبه رک ایشلدم دیوب کویا اعتذار ایلدکده اسکندر اشته
 سنده جائک استه مبه رک صلب اولینور سن دیوب صلبه شربنی خلقدن دفع ایتدی (حکایه)
 بر شخص بر کو ملک جالوب اوغلنه آل بونی صات پاره سنی کتور دیوب و یردی اول کو ملک
 اوغلندن دخی چالوب باباسنک یانته تهی دست کلدی اوغلم فاجده صاندک دیدکده ابابا هیچ
 صورمه کوملکی سرمایه سنه و یردم دیو جواب ظرافت نصاب و برمشدر (این کوئل السلی
 نام شخص که عربده فالتک یعنی جری و شجیع بر اص یعنی صویحی حیدود ایدی سرقده کالنی
 بیانده (قلت) اگر آخرک شعرندن چالماش ایهه بوقطعه بی نظم ایتشددر * وانی لاستحیی
 من الله ان اری * اجر جر حبلی لبس فیه بعیر * و ان اسئل المرء الدن بعیر * و اجمال ربی فی البلاد
 کثیر * مآل بن حق تعالادن ایپی دویه طافلماش اولدیغنی حالده سور بدیکمی کوره مکدن
 و بر مرد دیندن بعیر استمده دن اوتانورم ز پرا بلادده حقک دوهلری چوقدر انلردن الورم دیمکدر
 (قلت) خبیث دیندن طلبی نفسنه یدره میوب خر سز لغبله فخر ایتش و بوفه مل مکروهی
 ایشله مز سم اوتانمده حقندن اوتانورم دیوب خلقتک دوه لرینی مباح منزله سنه تنزیل ایتشددر
 (وقال الفرزدق * و ان ابالکر شاء لبس بسارق * و لکن منی ما یسرق القوم بأ کل * یعنی فرزدق
 ابوالکرشایله مکنی کیمسه بی یو بیتهله هجوا ایتشددر (قلت) کرشاه قرنی و قدیمی کثرت لمله عظیم اولان
 شخصه دینور (مآل بیت تحقیق ابوالکرشاه خر سز دکلدر لکن خر سز طائفه سی سرق
 ایتدکری زمان مال سرقندن بر یعنی خر سزک چناق یلا یجیبسی و سائلی ترکیه طالفاوغیدر
 دیمکدر اشو بیت فن بدیعده ذم الشیء بما یبشبه المدح صعتی مشتملدر و خر سزک دلجیبسی
 دیمک خبلی هجودر انتهی (منقولدر که عمرو بن دویرة البجلینک بر جوان فرنداشی اولوب
 صعبه سنک قز یله یینلرنده تعشق اولغله کاه کاه نهانی انسبت و قوعبولور ایش بر کیجه دختر
 مز بوره ایله خانه سنده صحبته ایکن دخترک فرنداشلری خبر الماریله کلوب عمروک فرنداشنی
 بصارلر و اولدقلری بلده نک و البسی بولان خالد بن عبدالله القسری قیو سنه همشهر لری
 مفتضح اولماقی ایچون خر سز طوتیق دیو کتور لر والی جوانی استنطاق ایتدکده اودخی
 دختره غیره خر سیزم دیو دعوا جیلرینی تصدیق ایتکله خالد جوانک قطع یدینی امر ایدر

اوخلالده عمروم قوم * اخالدقد والله اوطأت عشوة * وما العاشق المظلوم فينا بسارق *
 اقر بما يانه غيرانه * رأى القطع خيرا من فضيحة عاشق * قطعه سني نظم ايدوب والي مشار اليه
 صوند قد قضي به واقف اولوب عفو اليه دختری جوانه تزويج ايتشددر (مألى اى خالد حق
 بيلور كه تحقيق بصيرت سرك ايلدك ايجمزه اولان عاشق مظلوم سارق دكلدر او عاشق
 مظلوم كتورمديكي نسنه بي يعنى ايشله مديكي سرفتي معشوقه سنك و كندينك اقتضا حندن
 قطع يديني خيرو كورمكله اقرار ايلدى ديمكدر * الفصل الثاني * بو باده اولان فصولدن
 ايشو ايكيني فصل عداوت و بغضه دائر اولان كلام بيانده در (صاحب المستطرف دبر كه
 عداوتى حق سبحانه وتعالى كتاب عز يزنده * والقبائل بينهم العداوة والبغضاء الى يوم القيمة * وقوله
 تعالى * ان الشيطان لكم عدو فاتخذوه عدوا * وقوله تعالى * يا ايها الذين آمنوا ان من ازواجكم
 واولادكم عدوا لكم فاحذروهم * آيات كريمه ليله ذكر بيورمشدر (مألى آيت اولي روز قيامت قدر
 مشرك بالله باخصوص قوم يهود بينارنده من قبل الله تعالى عداوت و بغض انما اولمشدر كه
 قلوب لري واقوال لري توافق و تطابق ايتز (و تانيه اولنده اولان * ولا يغرنكم بالله الغرور *
 نص شريفي اقتضا سنجه غرور يعنى الدايي اولان شيطانك * مصبته اصرار ايله ييله مغفرت
 ممكن در ديو اغواسته باقلسون هر نفدر ممكن ايسه ده بنم طبيعتي دفع ايدر ديو سمن قائل تناول
 ايتك كيدر صافتك اغواسته الدائمك ز بر شيطان انسانه عداوت شامله قديمه ايله عدودر
 عقايد و افعالده اول لعيني عدو اتخاذا ايدوب اندن جميع احوالده حذر اوزره اولك (و تانيه
 ازواج و اولادك بعضيلري طاعت حقندن اشغال و امر دين و دنيايه مخاصمه ايتلري ايله مؤمننه
 عدو اولمولى ايله انلرك غواثلندن امن اوزره اولمايك ديو تفسير اولمشدر (رسول الله صلى الله تعالى
 عليه وسلم افنديم دخی (اعدى عدوك نفسك التي بين جنبك) بيورمشدر كه انسانك نفس
 اماره سي انسانه زياده دشمن اولديغي ناطقددر (قلت) في الحقيقة بر دشمنكه دائما برابر اوله و چون
 النفس لامارة بالسوء * نص جليلي مقتضا سنجه اعظم عداوت اولان ايقاع اثم و عقوبته مجبول
 اوله اندن اشد دشمن اولما ز عصمتنا الله تعالى من شرها ومن شر شر فيها آمين انتهى (حضرت
 ابو بكر الصديق رضي الله تعالى عنه * العداوة توارث * بيورمشدر كه مألى عداوت اشخاصك
 اولاد لري نه قانور يعنى اولاد لري دخی با بارينك عداوت لري كودرل يعنى طرفينك نسلي
 بر بر لري نه عداوتى اجرا قيدنده اولورل ديمكدر (بركسرايه يعنى ملوك قديمه فرسندن برينه ناسك
 قنغسني زياده سورسن ديدكلرنده عدو عاقل ديدى با يونه كيفيته اولور يعنى دشمن عاقل اولسه ده
 سويلورى ديدكلرنده دشمن عاقل اولنجه بن اندن عاقت و امن اوزره اولورم جواب حكيمانه سن
 و برمشدر (قلت) كسرايك مقصودى بن مطلقا عقلاي سورم دشمن اولورسه ده قورقام زيرا
 مطلقا عقلاي سورم ولو دشمن اولسون ديمكدر يادشمن سويلورى ديدكلرنده اگر دشمن عاقل اذا خلى
 و طبعه عقل سليم هر شيدده عدل و انصافه مجبولدر عداوتى مودته منقلب اوله جنى و سلم و صفوته
 ميل ايدده جكي و دشمن بي عقل و نادان كي تماما اجراي غيظه قيام ايتيه جكي جائز و واقعدر بوضوح
 عقلاي دشمندن دغدغه كدره دوشتم ديمكدر (بعض كتب محاضراته كسراي عشوق نوشروان
 اولديغي منظور اسعد فقير اولمشدر و على الاطلاق كسري ذكر اولنده نوشروانه مصروف
 اوله جنى مسلم اهل كالددر * عقل سزدوستدن عقلاي دشمن يكدر * كلام كسري مألنده ضروب
 امشان تركيه دندر (علمای دقيقه دان * كونا من المرء المدغل على اخوف من المكاشع المعلن
 خان مداواة اهل العلل الظاهرة اهون من مداواة ماخفي و بطن * ديمشدر كه مألى مدغل
 و حقود يعنى عداوتى ستروكتم ايدوب فرصت كوزه دن دشمندن ضميرنده اولان عداوتى اعلان ايدن

خصمندن زياده خائف اولك ز براعلني ميدانده اولان خسته ك مداوتى و عياري على خنى اولان
 مداوتندن اهورندر ديمكدر (قلت) فتم التئيل (ودخی ديمشدر كه شول ذاته عداوت ايتدن احتراز
 اوزره اولكه اوزات استه ديكى وقتده نهديد يني ايقاعه قادر اولنر ايله بي تكلف ملاقات ايدده
 منقولدر كه قبائل عريده ابو قبيله اولان مره نك قزى جليله كه زوجه كلب ايدى هجرس
 نام اوغلى حامل ايكى مر قومه نك قزى داشي حساس بن مره زوجى مر قوم كلبى قتل ايلش
 وقتاكه هجرس طوعوب و شاب اولدقدده اخذ ثار پدر يته قالد يفتي مشعر * اصاب ابي خالى
 وما انا بالذى * اميل و امرى بين خالى و والدى * و اورث حساس بن مره غصه * اذا ما
 اعترتني حرها غير بارد * قطعه سيله * يا للرجال و قلبى ماله آسى * كيف العراء و ثارى عند
 حساس * بيتي نظم و خالى حساسك اوزر يته حمله ايله قتل ايدوب بعده * الم ترقى ثارت
 ابي كلب * وفد برحى الم رشح للدخول * غسلت العمار عن جسم ابن بكر * يحساس بن مره
 ذى البتول * قطعه سن نظم ايلدى (مألى قطعه اولي با يامه خالم مقدا اصابت يعنى اتى
 قتل ايتشيدى لكن بن خالمه و الدم يبنده اولان امرم يعنى اخذ ثار قالد يفتي حالده اخذ ثار دن
 ميل و عدول ايدن شخصه مقارن دكل يعنى اخذ ايدرم حساس بكا برغصه و كدر ايراث ايتشددر
 انك حرارى بني اسنعباب ايتدكده صوغومر تاكه اخذ ثار ايتدكده ديمكدر (مألى بيت قلب
 حزينكه آجيجي قوم ايجنده اولسان اى هجرس حساسك يانده تارك طورر كن نه كيفيته نه زيه
 حصوله كلور ديمكدر (مألى قطعه تانيه * بنى كورمز ميسن كه بابامك دمنى كليدن آدم زيرا
 تربيه بولوب يتشمكه بدن باب مراده دخول اولنور اولدى عار و سختي جسم ابن بكر دن يعنى
 بابامدن ذى البتول يعنى زهد صاحبي اولان مره كى كيسه نك قائل اولان اوغلى حساسله يعنى
 قتلى ياخود دميله غسل ايلدم ديمكدر (مقامه مناسب بريتندر * سن العداوة اياه لنا سلفوا *
 فان تبيند والا بابا يناء * مألى عداوتى بزره كشمش بابا عادات ايتديلى يعنى بزره عداوت بابا بزر دن
 قالمشدر اصلا منقطع و ذاهب اولماز زيرا بابا ك اولاد لري وارد يعنى اولاد اولدجه عداوت
 ميسانه دن قالماز ديمكدر (بعض حكمت شناسان اعدايه مدارات شوايكى فائده دن خالى دكلدر
 بامدارات ايله عداوتى محبت و موالاة منقلب اولوب شر و ضررندن امين اولنور ياخود بر فرصت
 و قدرت دوشركه غلبه و انتقام ايدرسن ديدلر (سويد مصعب بن الزبيره پند و نصيح مرصنده
 * فابلق مصعبا عني رسول * وهل تلقى النصيح بكل وادى * تعلم ان اكثر من تناجى * وان
 ضحكوا اليك هم الاغادى * قطعه سني يازوب ارسال انش مألى اى بنم طرفدن كيدن كيسه
 مصعبه بدن هر و ايدده سكا نصيح و پند ايديجي به ملاقي اولدكي و دخی اكثر سويلشديكي
 بيل و دقت ايله كه هر نه قدر سنك يوزيكه كولد يلا ايسه ده انلر اعدادر كلامي تبليغ ايله ديمكدر
 (حجاج بر رجل خارجي به يمن ايدرمكه بن سره يعنى خارجيه بغض و غضب ايدرم ديدكه رجل
 خارجي ايكيردن قنقيرك غضي زياده واشد ايسه الله تعالى اتى جنتنه ادخال ايلسون ديدى
 (حكايه اولنديكه انوشروان فرزندی هر مزی ولى عهد ايتك مر ادايلوب ارکان دولت و عظماي
 مملكتي ايله استشاره ايلدكده مناسب كورمبوب بعضيلري والده لري اقصى آسياده واقع
 تركستان قبيله سندنر انلرك خود اخلاقلري معلوم كدر ديدكه نوشروان بسر پدريه منسوبدر
 مادره دكل بدن اول شاه اولان پدرم قبادك والده سي دخی اول قبيله دن ايكى احسن سبرتي
 كورمش ايديكز ديدى (و بعضيلري دخی هر مرزك فامتي غایت قبصه در مهابت سلطنت
 كيدر ديدكه نوشروان قبصه لغى اياغنده در خلق اتى اكثر يا اوطورر ياخود راكب كوررل
 تبين ايتز ديدى (و بعضيلري دخی اى ملك نكته دان هر مرزك ناسه بغض زياده در دنيجه

نوشروان آه هرگز مدی حال تبه اولدی زیر انسانده خبر واحد اولسه لکن اول خبر ناسه
محببت اولما سها صلا انده خیر اولما زواجر انسانده عیب واحد اولوب اول دخی ناسه بغض
اولما سها انده قطع عیب یوقدر کلامی اقوال حکما و عقلا دندر دیوب هر نه ایسه یته ولی عهد ایلدی
(قلت) فی الحقیقه هر من کسری اولد قده بدری مکی ملکدارانی ایلدی یکی توار یخده
مضطوردی (نوشروان ساسانی کیکر منجی ملک عادل ایلد ملقب اولان اهل انصاف و تار یخ
اسکندر بنک سبک یوز قرق اوچند نابوت نشین فنا اولشدر و قرق سکر سال سلطنت سور مشدر
(ولادت باسمه عادت ختم نبوت صلی الله تعالی علیه وسلم نوشروان زمانده وقوع بولشدر
انتهی) عقلا دیدیلر که بر کیمسه به نظر شفقت و عین محبت ایلد التفات اولد قده عیوب
وقصوری و ارایسه دخی مشاهده اولماز لکن بر کیمسه به عین غضب و عداوت ایلد نظر اولنور
ایسه هر نه قدره نظر اولان ذات عیوب بدن عاری و قصور بدن خالی دخی اولسد عیوب و قصور
مشاهده اولنور اشبو کلامک مضمونده بعضی شعرای حکمت آرا شو قطع بی نظم ایلدی
* و است براء عیب ذی الودک * و لا بغض مافیه اذا كنت راضیا * فین الرضا عن کل
عیب کلیه * و لکن عین السخط تبدی المساویا * مالی بن سودیکم ذاک عیلمی و دخی
انده اولان سوء معامله نک کندمه بغضی مادامکه اندن راضی کوریمچی دلم زیر عین رضا
یعنی رضایله نظر هر عیدن کلیه یعنی عیوبی کوریمچیدر و لکن سخط و عداوتله نظر مساوی
و قیاسی اظهار ایدر دیمکدر که بومعنی ما جاء من المحبوب محبوب قضیه سبله هر نکدر (و بعض
شاعر دخی ینه مضمون مذکورده شویبتی انشا ایلدی * و عین البغض تبرز کل عیب * و عین
الحب لا یجهد العیوب * مفهوم عین غضب و نظر عداوت هر عیبی ابراز و آشکار ایدر و چشم
محببت و مودت منظورده هیچ عیوب و قصور بولماز دیمکدر (ابو حسانن مرویدر دیمکدر که
حضرت لقمان طاش طاشیدم و حیدد یوکلندم یورچدن آغر بر تنه کورمدم و طیبات
ییدم و جوارى حسان ایلد معافه ایتدم عافیتن الذ بولمادم دیدی بن درمکه اگر لقمان
در یاری بوشالسه و طاغری سپورسه شمتات اعدا یعنی عدوتک عداوت ایتدی کیمسه به
کلان بلایه فرچندن اهون بواوردی خصوصا اعداء اقارب عقارب و همشهری بولند دیوب
* اللهم اننا نعوذک من تنایع الاثم و سوء الفهم و شمتان ابن العم * دعا واستعاذه سنی ایتشدر (مال
دعا کاهک تنایع یعنی اصرار بدن و کوتودیکلش و اکلاشدنکه سوء ظنه دخی شاملدر و ابن عم یعنی
اقربائک شمتاندن حق صفتورم دیمکدر (حضرت ابوب علیه الصلاة والسلام ابتلا زندن قنخی
شی ذاتکره اشد و اصعب اولدی دینلده شمتات اعدا یوردیلر) اشبو قطع بی جا حفظ نظم
ایتشدر * تقول العادلات تسل عنها * و داو عدل قلبک بالسلو * فکیف و قبله منها اختلاسا *
الذ من الشمتان بالعدو * مال لطائف اشتمالی عادل یعنی بنی عشقه لوم ایدن نسوان سن محبوه مله
هم آغوش وصال اولمادم دیوبانوب یا قلبوب منسلی اول و تسلیله قاب علیکده دوا ایدیچی
اول دیدیلر بنه کفیله منسلی اولورمکه اندن قابدیغیر بوسه دشمنک بلیه سنه فرچدن الذ در دیمکدر
* ما رأیت سنانا نفذ من شمتان الاعداء * جا حظک کلمات بلیغه سندنر معناسی شمتات اعدادن
انفذ یعنی زیاده کیمی ویشلی مزارق کورمدم دیمکدر و ذباله تعالی منها * ابن ابی عیینه
المهلبی بومعاده * کل المصائب قد تمر علی الفنی * قهون غیر شمتان الاعداء * بیت نظم ایتشدر که
مالی هر مصیبتکه یکدک اوزندن یکراسهل اولور مکر شمتات اعدا یعنی اواسهل دکل تحمل
کنازدر دیمکدر (منقولدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدیمدار بقایه تشریف
یوردقارنده کنده ایلد حضرت مروت طر فرزند نسوان مشرکات شمتات ایدوب اللریته خنار و دفلر

چالده قرینی او طرفه کائن بر رجل مؤمن غیره للدين * ابلغ ابابکر اذا ما جئته * ان البغایا من بنی
حزام * اظهرن فی موت النبی شمتة * و خضبن ایدیهن بالاعلام * فاقطع هدیت کفهن بصارم *
* کالبرق اومض فی متون غمام * نظم شکایت اشتمال و اخطار مالی یازوب ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنیه بر آدمیه کوندر دکرنده خلیفه باحق مشارالیه دخی فی الحال اول طرفه
اولان عاملی مهاجره امر نامه کوندر ملربله موجبجه ملعونات مرسوماتی اخذ ویدلر بنی لایق
اولدین اوزره قطع ایتشدر رضی الله تعالی عن الامم و القاطع و الخیر و المرسل (مال آیات
ای مرسل ابو بکر کتدییک وقتده خبر و برکه بنی حزام قبیلده سندن باغیلر یعنی فاحشه لر اولان
نسوان بنی علیه الصلاة والسلام ایتدیمکدار بقایه رحلتارنده شمتات اظهار ایدوب و خنا
وسعه لر ایلد اللری بنی بو یادیلر ای خلیفه رسول هدایتده دائم اوله سن اول ملعونه لر بلوت
ایچنده برق کبی لمعان ایدن سیف قاطع ایلد اللری بنی قطع ایلد دیمکدر (اشبو فقرات بلیغه کردار
مردار شمتی ییاند یکن رکنین تألیف اولمشدر * فلان متر بصک الدوائر * و یخ لک الفوائل *
* و لا یؤمل صلاحا لک فی فسادک * و لا رفعة الا بسقوط حالک * یعنی فلان کس سنی بلار احاطه
ایلسون دیو انتظار و سکا غائله لظهور بنی تمی و کندی به صلاح حال و صفای ایتدی سنک
فسادک یعنی پریشانی حال ایلد جفاک ضمتده امل و کندی به رفعتی سنک سقوط حال و منزلتکده
امید ایدر یعنی سنک منکویتیکله فرحیاب اولور دیمکدر (بعض حکمت شناس اعدا هر نه قدر
ضعیف اولورسه ده امین اولوب حذر اوزره اول زیر تمرنس مزارق بعض وقتده انسانی
اهلاک ایدر دیمشدر (و بومضمونده بعض شعرا اشبو قطع بی دیمشدر * فلا تأمن عدوک
ان تراه * اقل اذا نظرت من الفراد * فان الحرب نشأت فی جبان * وان النار تضرع فی الرماد *
مالی دشمنکی مایونلردن اقل یعنی کوجک و ضعیف کوردیکک وقتده بیلد اصلا غلبه سندن
امین اولمه زرا حرب و قتال بر جبان و قورقاق شخصدن نشأت ایدر یعنی قورقاک صوله سندن
شعله لنورده باعث غلبه اولور و نار کولک ایچنده کولش ایکن شعله لنور دیمکدر فندر (بیت)
فمن لم یکن منکم مسببا فانه * یشد علی کف المسی * فیحلب (قلت) اشبو بیت ترجمه معلومه ده
تحریر اولما مش و بعض نسخ مستطرفده دخی بوقدر فاما بحبل بر شهر در اولنده اولان فایه نظرا
تمهیداتی دخی اولمیدر لکن نه اولدین بیت کیمک ایدوکنه اطلاع اولنه مدی و مفادی حکم
اتفاق حکم افراد کبی دکادر و قرین مقارنک حالی اخذ ایدر معنارنده در ترجمه سی سزندن شول
کیمسه که سیئه ایدیچی اولمادی یعنی اندن کوتولک صدور ایدر مأمول دکل ایسه ده امین اولابک
یا بجزندن یا خود سوء قرینی اولمادیقتدن اولمق بختلدر زیر بر کوتولک اوجنه صاریلوبده اندن
اخذا بیلد یا خوده عین بولمه اسائی جلب ایدد جکی جا زرد دیمکدر (واعداک سل و صفوته و ضعف
و قوریتیه باقه دیمک معنی سنی دخی اشرا بایدر مقامه مناسب بریت رکنیدر انتهی (عبدالله بن
سلمان بن وهب شمتات اعدایه صبر و تحمل برله بروجهله مقابله و انتقام قصدنده اولوب دست
قضا به زمام رضا بی تسلیم و جناب رحیم متعاله اموری تقویض واحاله نصرت و غلبه
وظفر و سلامتی متجدر دیمک مضمونده * کاد الاعادی فلا والله ما رکوا * قول و فعلا و تلقیا
و نهجینا * ولم یزدن فی سر و لاعلی * علی مقاتل یارب کفینا * فکان ذلک ورد الله حاسدا *
* بغیظه لم یزل تقدیره فینا * قطع سنی نظم ایتشدر که مالی اعدا من حقمر زده کوقی ایش و سوزده
و تلقین یعنی غمز و نهجینه باشلیوب کافه اضرا ری غما میله اجرایی ترک ایتماکه حق یلور که
باقلشدیلر بزیسه سرا و علنا یارب کفنا یعنی ای باری تعالی انلرک شرندن بزه کافی اول دعاسندن
غبری برنسنه زیاده یعنی مقابله ایلد کاشته بزم حایلر بو اولدیندن الله تعالی و تقدس دخی

حاسد را میزنی یعنی اعدای تقدیری به نائل اولاد قری یعنی کتولکاری مقدر اولاد قری
 بزه مقدر اولان سلامتی بوزه مدقاری حالد غیظ لریله رد و دفع ایلدی دیمکدر (قلت)
 صاحب المستطرفك عداوت عد و فصلك آخرند اشبو قطعه بی اتیانی بک نیجادر رحه الله
 تعالی **الفصل الثالث** اشبوا و جی فصل حدك شرعا و عقلا حرام
 و مذموم اولدیغی یاننده در (قال الله سبحانه و تعالی) **ما یحسدون الناس علی ما آتیهم الله**
من فضله * مال شریفی سیاقی دلالتیجه فضل حقن علیه الصلاة والسلام افتدیمزه اعطا
 و انزال و احسان بیور بلان نبوت و کتاب و نصرت و اعزاز قوم یهود مرد و دك حسد لری
 یاندر (ناسك كسب کمال و رشدی و اهتداسی ذات پیغمبری واسطه سیله اولدیفند ن بی به
 حسدنا بعلینه حسد دیمک کی آیت شریفه مذکوره ده بونکته به اشاره ناس ذکر اولمشدر
 و علی قول اهل ایمانك مجموعنه حسد لری یاندر فتدیر و قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 (استعنوا علی حوائجکم بالکتمان فان کل ذی نعمة محسود) مفهوم منبی اوتوز سکر نچی بابک اولنده
 مرور ایلدی * الحاسد مقتاظ علی من لا ذنب له * کلامی حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن
 منقولدر یعنی حاسد اولان شخص خبیث اصلا ذنب و کاهی اولیان کیمسه به غیظ ایدیمکدر
 دیمکدر * الحسود غضبان علی القدر * و دخی * بئس الشعار الحسد * کلام جواهر نظامی
 اسلاف کرامنددر (مال کلام اول حاسد اولان شخص قدره و اراده حق تعالیه غضب ایدیمکدر
 دیمکدر ارتق بوندن ایلر و جرئت اولوری ملاحظه بیور یله) (مال ثانی کتوتو علامت انجق حسددر
 دیمکدر) بلغادن برینه فلان نه اولمشکه سکا بغض و حسد ایدر دیتلده که * لانه شقیق فی النسب
 و جاری فی البلد و شریکی فی الصنعة ف ذکر جیع دواعی الحسد * مالی زیر اول فلان بنم لایون
 قریند اشدرد و بلدمده قوم شمدرد و صنعتده دخی شریکیمدر دیوب دواعی حسدك مجموعنی ذکر
 ایشدر (براعرابی حسددر درد منصفدر که محسود ده اجرا ایلدی بکی فعلی حاسد ده دخی زیاده
 اجرا ایدر دیمشدر (صاحب المستطرف بومعنا لطیف (قال الله الحسد ما عدله بدابصاحه
 فقتله) حدیث شریفندن مأخوذ در دیمشدر که (الله تعالی حسدی دفع اینسون
 حسدك ایتدی بکی عدالت جای تعجبدر که صاحبندن یعنی حاسدندن باشلوب حاسدی تلف
 ایتدی دیو مشرو حدر) (من ذلك یعنی حاسد بلاستی بولور و عبدنی اظهار ایدن حکا یاندر که
 قصه اعرابندن برینی خلفای عباسیه دن منتصم خلیفه کوروب و متصف ارواد یعنی بلاغت
 و درایتی بکتوب کنند و به ندیم ایلدی و اول مرتبه انتفات و تقریب ایلدی بکه بلا استیذان
 حضور پنه داخل اولور و هولای رجاسی صورت حصول بولور دی ندمای خلیفه دن بری
 بدو ینک بو تقریبه حسد ایدوب و نفسنده کور ای بادیه نشین بن سکا برتدیر ایده بکه
 اوغرایه جفك بلانک نه دن کلدیکنی کوره مرزن دیو شومکری قوردی یعنی بدوی به تلطف
 و تلقی آر تیروب و مستوجب محبت اولور هدی لری بناشدر یوب بوخلالده دایره سته اخشام طعانه
 دعوت ایدر و بدوی به جک و بشمش صرمساقلی اطعمه و طورشی و صلاطه بدیروب و عودت
 ایلیه جکی وقتده یار بن حضور خلیفه به واردیفکده صرمساقلی شلر یندک رایحه سنی ستره
 چالش زیر افتدیمز صرمساق قوقوسنی سومز بنده بویه ایده حکم دیو صورت خیر خواهانه ده
 اخطار ایدر وقتکه صباح اولدقدده حاسد مذکور بدویدن اول طور انوب و حضوره واروب
 کیمسه بوغیکن ای امیر المؤمنین اعتبار بیور بلان بدوی ملک بحر املق ایدوب افتدیمز ایشدر یعنی
 اغز لری بدو در متأذی اولیورم دیو مذمت ایده یور افتراسیله اغضاب ایدوب دوز و پرینه
 یقلور کیدر وقتکه بدوی حضوره کیدر کده خلیفه رایحه نومدن متأذی اولماسون دیو وردن

اغزینی البله اورتوب طور خلیفه بروکل برشی سویله حکم دیو یاننه چاغردقدده بدوی دستمالیه
 اغزینی طوتوب یا قشنج خلیفهك ظاهر حاله نظرا شبهه سی قالمیوب فی الحال بیاض اوزرینه
 خط همایونی موصل اولان شخصی واردیفی کی قتل ایده سن دیو خط یازوب بعد التهمیر
 آل بو عطیه خطیدر وزیره کوتور و احسانمی ال دیو اعطا ایدر که تقدیمه احسانه عادت
 خلیفه مشار الیه بویه ایملش بدوی دخی منونا چقدقدده نتیجه حال بدوی بی نجیسا دایره
 خلیفه ده انتظارده اولان حاسد مذکوره راست کاور بدوی هله اغزیمزی اخطارک اوزره
 محافظه ایلدم و قوقوسنی جیقمدم و افتدیمزك مظهر خط احسانی اولدم کوتوروب خزانه دن
 عطیه آله جقم دیو بمشراته عطیه بی خبر و یردکده سبحان الله القهار حاسدك عقل و شعوری
 مسلوب اوله رق ای برادر بو خطی بکا و یرزیرا بو کونلرده تهی دستلکم واردر بوندنصکره
 بنده نائل اولدیمده قضا ایدرم دیو دوشدی بدوی بونه صورنده اوله ییلور زیر افتدیمز طویار
 و انفعال یوردر دیو اعتذار ایشیکن سن بر محله کران کیش صافسونلر بن چاک واررکلور ایشمی
 بتوریزم و مقصد ارینی سو یلرم حضوره کیر تشکریله دیه رک الخاح و ابرام ایدوب و خطی آلوب
 سرعتله وزیره وارروزیر دخی ایشی کر چکدن بتورر یعنی قتل ایدر وقتکه وزیر اعظم طرفندن
 خطك جوابی کلوب خلیفه جوابدن مقبول آخر اولدیفنه مطلع اولدقننده الله اکبر البته بونده
 بر حکمت واردر این البدوی دیو غضبیه سؤال ایدر بدوی حاسد مر قومک تعلیمی اوزره
 کیرلندیکی بردن حضور خلیفه به احضار اولدقدده نه ده ایدک دیو استنطاق ایلدکارنده
 حاسد مر قومک انجام حالتندن خبری اولیه رق خطی صورت مذکوره ده الدیفنی و کندی نهانی
 بر محله مر قومده انتظار اوزره اولدیفنی خبر و یردکده خلیفه سن بنم قتمده اغزی بد رایحه اودر
 دیو مذمت ایتدیکی دیمک بدوی مکری کلوب معاذ الله ای امیر المؤمنین علی و خیم اولیان نسنه بی
 نه کونه تفوه ایده ییلورم مشهود خلافتیهایلری اولان حرکم حاسد مر قومک مکرندن اولدی
 دیوب قضیه طه سامی تمایله نقل ایلدکده خلیفه حضرتلری * قاتل الله الحسد ما اعدله بدأ
 بصاحبه فقتله * عبارة شریفه سنی اوقوبوب بدوی به دوبا لاحسانه مر تبه سنی اعلا ایدوب
 محسود برسود و حاسد بلاستی بولوب اسوء حال ایله نابود اولدی (قلت) اشبو حکایه ینه مالی
 بر اوله رق نسخ مستطرفده مختلفدر کتب محاضرات سائر ده کرردیکم نسخه مقبوله سنی قلم فقیر
 اسعد ایله انتخاب اولمشدر انتهی (خاندان آل مهلبه منسب شعرا دن مغیره اشبو قطعه بی
 ایشان حقارنده نظم ایشدر * آل المهلب قوم ان مدحتهم * كانوا اککارم آباء واجدادا *
 * ان العرائن تلقاها محسدة * ولا ترى لثام الناس حسادا * فذلک سنی آل مهلب بر طائفه
 جلدله در که اگر سن اناری مدح و ثنا ایدر ایسک لایقدر زیر انلر بدرل و جدرل بوندن ناسک کریملری
 اولدیلر و سن انلرک محسود خلق اولدقنری کوررایسک انلرک عظم ذاتلرینه و مجد لریه استدلال
 ایله زیر اعرنین یعنی اولولره و عز یرلره سن محسود اولدقنری حالده ملاقات ایدر سن و ناسک
 لثاملرینه حاسد کورمزن خلاصه محسود اولان کریم و اولیان لیمدر دیمکدر (حضرت عمر
 رضی الله تعالی عنه * یکفیک من الحبا مدان یغم وقت و سرورک * بیور مشدر که مالی
 حاسدك بلاستی جهندن سنک سرورک وقتنده مفهوم اولمشی سکا کفایت ایدر یعنی حاسده
 بوندن اعلی بلا ارامه همان آرامه باقی دیمکدر (مالک بن دینار قدس الله سره قرا زمره سنک
 هر شیده شهادت لری مقبوله در لکن بر یرلر ینک علیهنه شهادت لری مر دوده در زیر انلرک یشلرند
 اولان تحاسد هنکام نقاضای ماده توالده نکه لک حسدلرندن اشددر دیمشدر (قلت) لکن
 دفعاتله بیان اولدیفنی اوزره مسئله فقهیه به دایر بو کتابده اصحاب مذاهب جله سنک کلامی نقل

اولند یقینن بزه کوره البته کتب حنفیه مر اجعت لازمدر (حضرت انس رضی الله تعالی عنه
اشبو حدیث شریفی مرفوعاً روایت الیتمدر * ان الحسد یا کل الحسنات کانتا کل النار الحطب *
(قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیره حدیث حسن و صحیح اولی اوزره انس بن مالک
رضی الله تعالی عنه هندن مروا ان ایله مصدر اولمادیغنی و اوج چل شریفه دخی معطوف
اولدیغنی حانه بوجیهله ضبط اولتمدر (الحسد یا کل الحسنات کانتا کل النار الحطب والصدقه
قطی الحطیبه کایطی الماء النار والصله نور المؤمن والایمان جنة من النار) اشبو حدیث قضا
وقدر حقه مسخط و خدایه اعتراضدن عبارت اولان حسد مذموم کندنده حاشا رب العزتی جهله
وسفهه و شئی محلتک غیری به وضعنه نسبت اولدیغیچون نارلک حطبی اکلنی یعنی تلف ایتدیکی کی
حاسدک حسنه سی و ارایسه اکل و محو ایدر یعنی حسناتک فائده سنی کورمز و صدقه خطابی
یعنی حقوق الله ده اولان تقصیراتی آتشی اطفا ایدر یعنی بفضلله تعالی باعث
مقهرت اولور و غارتک ثوابی مصلبتک نوری اولوب ظلمت قبری تنور ایدر و ایمان کامل نار جهنمه
سیر و و قایه اولور یعنی داخل اولماز دبو شرح مناویده مشر و حدر الله تعالی و رسوله اعلم انتهى
منصور فقیه معرض لحدوده نظم الیتمدر * منافسه الفنی فیما یزول * علی نقصان همه دلیل *
* و مختار القلیل اقل منه * و کل فوائد الدنیا قلیل * معنای زوال و فناء اولان شیده کشتک
حسد و منافسه سی نقصان همتنه دلیلدر و بالنسبه الی الخلق قلیل یعنی عزیز اولان ذواتک
اختیاری متاع دنیا دن شئی اقل و یسر در زرا کافه فواید دنیا قلیلدر و لا شیدر فندبر (بقول
الله عز و جل * الحاسد عدو نعمتی مسخط لفعلی غیر اراض بمعنی الی قسمت اعبادی * صاحب
المتصرف اشبو کلام شریف حدیث قدسیدر دبو ذکر ایدر و مال منبئی حسد ایددیچی
کیمسه نعمتمه و فعله غاضبدر و قوللریمه تقسیم ایلدیکم قسمتد راضی دکلدر دیمکدر (قلت)
محمدین کرام اکر مهم الله تعالی با حسن الاکرامک بیانلری اوزره حدیث قدسی حق سبحانه و تعالی
حضرت تارینک نبی علیه الصلوه و السلامه یا الهام ایله یا نامده اخبار ایلدیکی معنادر که بعده
حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم اول معنادن کند و عبارله لیه حق تعالی شویله
بیور دیلر دبو خبر و یر دیلر و الحاصل حدیث قدسی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حق
تعلا دن حکایه ایلدکاربنی تصریح ایله بیان بیورد قلری کلامدر و احادیث قدسیه تسبیحه اولدیغنی
هر نفدر * و ما یضیق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی * نصی اقتضا نتیجه جله سی من
عند الله ایه ده حق تعلا دن حکایه اولدیغنی تصریح بیور لیان احادیثدن تمیز ایچوند
(و دخی معلوم اوله که قرآن عظیم احادیث قدسیه اوزره تفضیل اولتمدر زرا لفظی دخی
مؤلدر کما قال الله تعالی * فاذا قرأناه فاتبع قرأه * اشبو آیت کریمه بزعظیم الشان
حجیم سنک اوزر یکه قرآن ازال ایدوب و جبرائیل دخی سنک اوزر یکه قرائت ایلدیکی وقتده
حفظ ایله و ناسه تعلیم ایله دیو تفسیر اولتمدر انتهى (بعضیلر مضمون حدیث قدسی
مذکور ی بویله نظم الیتمدر * ایا حاسدا لی علی نعمة * اندری علی من اسأت الادب *
* اسأت علی الله فی فعله * کاک لم ترض ما قد وهب * معنای ای بنم نعمتم اوزر یته بکا
حسد ایدن کیمسه بیلور مبین که قتی ذاته سوء ادب ایلدک فعل و قضا و حکمده الله تعالی به
اسأت ایلدک صانور مکه سن الله تعالی بکا انعام و هبه ایلدیکنه راضی اولما دکل دیمکدر (قلت)
کأن تعیر یله عدم رضاده شک شاعر غبطه به حسن ظنی اشرا ب ایدر کما لایغنی (اصمعی سنی
یونکریمی درجه سندر سیده اولمش بر اعرابی کوروب عمر یکی قتی شی اوزالندی دیدیمکه * ترک
الحسد فقیقت * دیو جواب و یردی یعنی (لاسعد * عی سوهان عمر اولان حسدی * ترک ایله

باقی مسنی اولدم دیدی (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه حضرت تلمری آگاه اولمکده الله تعالی
نعمت لرینه عداوت ایلک دیدی نعم اللهم عداوت ایدر قتی کیمسه در دیو سوال ایلدکدرنده
* الذین یحسدون الناس علی ما اوتیهم من فضله * اول کیمسه لر در که الله تعالی بک فاضلندن ناسه
و یردیکنه حسد ایدر دیو جواب و یردی (عبدالله بن عروقه بن الزبیره قوه کیزی شهر یله ترک ایدوب
یدوی یعنی بادیده عزالت و وحدتی ندن التزام ایلدیکنر دیو سوال ایلدکدرنده عبدالله * وهل یقی
الاحاسد علی نعمة اوشامت علی نکیه * یعنی قومده مکارم اخلاق ایحایی قالدیمی قلا نرا ینقی
حاسد نعمت و مسرور نکیندر دیو بوم قوله اشخا صندن اعراضله عزالت ایلدم معنای اذهام ایلدی
(بعضیلر محسوده معرض لصفح و یندده شوقطعه بی نظم ایلدی * اصبر علی حسد الحسود *
دفان صبرک قاتله * کالتارنا کل بعضها * ان لم یجد ما تأکله * مالی ای محسود سن
همان حسد محسوده صبر ایله که صبرک انک قاتلی اوور حسود تلف ایده جک نسنه بولمادیغنی
وقتده به ضنی یعنی جزئی تلف ایدن نار کیدر یعنی حسود حسدی سکا تا ثیر ایله متکدر اولدیغک
وقتده تشفی صدر ایش اولور اما لدره زایسک غمی متر اید اووب وجودینه تا ثیر ایله حسود خود بخود
بلا سنی بولور دیمکدر (قلت) بعضها یرنده نفسها اولسه اولی اوور دی کما لایغنی انتهى
(تمجد یر حسوده بر شاعر ماهر * یا طالب العیش فی امن و فی دعة * رغدا بلا قتر صفوا بلار هق *
* خلص قوادک من غل و من حسد * فالغل فی القلب مثل الغل فی العنق * نظمی دیمکدر که
مالی ای وسعت حال و امن بالده ضیق حالسزجه عیش و اسعی و قلت نوالسزجه صفای لامعی
طالب اولان هر مرد عاقل حقد و حسد دن قلبکری تخلیص ایله زرا قلبسده اولان عل یعنی
حقد کردنده اولان غل یعنی بوقاغی و لاله کیدر دیمکدر (قلت) حقد معنای غل غینک کسر یله
و بوقاغی معنای غل غینک ضمیمه در و فی الحقیقه قلبک اضطر ایدن رها یاب اولسی کی صفا
اولماز و حسدی اولمایارک بقبضه تعالی علی کل حال قید ضرورت چکمد کلری انکار اولماز
الحمد لله تعالی علی فضله اشبو قطعه بود فعه دیکر نسخده ده بولوب نقل و ترجمه اولتمدر انتهى
* الحسد حسک من تعلی به هلك * زخمشرینک نواغ الکلم نام رسائله بلیغه سندن یادکار
روزگار ایلدیکی فقرات لطیفه دندر مالی حسد ذکر آت حرب یا خود دیکن کیدر هر کیم
اکامار یلور سه هلاک اوور دیمکدر (قلت) حسک حاک قتی و سبتک فتحه لیه ده وردیکنی
دید کلری بناندر که فارسیده خار سه سو یردیر دیکنی اوح کوشه در و صلابتلور و عهد قدیمده اول
دیکنه شبیه تیموردن ادوات حرب یا یوب اعدا با صدقه باتسون دیو اردونک اطرافنه دو کر لایش
اول آتانه دخی حسک تسبیحه اولتمدر و حقد و عداوت معنای سه ده کلور صاحب قاموس ذکر
اولان دیکن یمشک شریعتی نعوذ بالله تعالی کلین و دنامه طاشلری ایدر و یراغشک صفلمش
صوبی باهه قوت و یر و عسرت بولی دفع ایدر و بلان صوفدیغنی محله طلای نافعدر و خانه به
سر پلسه پره لری هلاک ایدر دیو خواصنی یازمشدر انتهى (بعض شعر محسودی تسلیده
* انی حسدت فزاد الله فی حسدی * لاعاش من عاش یوما غیر محسود * دیمکدر که مالی بن
محسود اولدم حق تعالی بکا اولان حسد ایچنده نعمتی زیاده ایلدی پر کون محسود اولمادیغنی
حاله تعیش ایدمک تعیشی بوقدر یعنی بر احد حاسد سز تعیش ایتسون دیمکدر که مرادی بهر
متعم محسود در و هر غیر محسود ضیق حالده اولسنی ادعادر (قلت) لاحرقی نافیله اولوب اصل
وضعنده ماضی به داخل اولماز مکر که قرینه نک قیامیه داخل اولدیغنی انشا حکمده بود دخی
ده زده اوور اشو مقامده لاعاش لا بارک کیم که تعیش ایتسون و یرک اولما سون دیمکدر رخصتی
وقوع نکته سیچون ماضی به داخلدر (نصر بن سيار * انی نشأت و حسادی ذو و عدد *

بازا الماعارج لا تنقص لهم عددا * ان يحسدوني على ما بي لما بهم * فتمل ما بي مما يحب الحسد *
 نظم في ربح الحسد انظم انشد مأل في حساد من ذوى عدد اولديني حالده نشأت ايدوب واقبال
 ترأيد ابدى اى اقباله صاحب اولان حسادك عدد دني تنقيص اتمه يعنى انلرى دفع قبدنده اوله
 تاكه درجهك آرتسون اكر بنده اولان قبض واقباله حساد متصف اولدقلى خلق ذميم اقتضا سنجه
 حسد ايدرلر ايسه مجبوللر درز ياربنده اولان فضائل وفواضل حق حسدى جلب ايدىي نسنه در
 ديمكدر اشوقه قطع دخی بود فعه درج اولندي (ونصر بن سيارامويه دولتي امرأه عظماسنددر
 حضرت عمر رضی الله تعالى عنه * نعوذ بالله عن ككل قدر بوافق ارادة الحاسد * ديو
 دعا يوررل ايدى (قلت) مفهومي حاسدك مرادينه توافقي ايدر قدردن حقه صغورم ديمك
 ومفاسدى حاسدك مقصودى محسودك زوال نعمتي اولمغه اذن مصون اولسنه دعا وهم حاسد
 دائما غده اولسون ديويده دعادر و بوند ه هر برشي شوق قدردر حاسدك مكري تغير قدره قادر
 اولماديقنه دخی اشارت واردر (ارسطويه حسود نندركه زياده مفهوم اولور ديو سوال
 ايلدكلرنده حسود كافه مسرورلك غني بوكلمشدر انكچون غني اشد اولور ديمشدر (قلت)
 ارسطو افلاطون الهينك اقدم تلميذى در بكرى سنه خدمت استاد ده اولندي وامكندر
 هر اموره مستشارى اوله رق معلمى ايدى بنابرین ملكدار لغى مسلم عالم اولدى آخر حالده
 بنا ايلديكي دار التعلينه انزوا ايدوب تعلم علوم ايله مشغول اولدى ملوك وابناسى تعظيمده
 قصورا بمنزل ايدى تاليفاتى سكسانه قريدر التمش يدى ياشنده فوت اولمشدر انتهی (ثم قلت)
 اشدوا غرض نفوس انسانيه اولوب خلاصى دشوار اولان حسده دأرايات وآثار واخبار
 ونكات واشعاردن لازم اولنلرى صاحب المستطرف رحمه الله تعالى على وجه الكفايه يازمشلر
 ايسده بوخوى خبيثك دار بنده مضرتى اشد اولديچون يادكار داروديار اولق نيت خيريه سبله
 كتب اخلاق دن بعض فوائد دخی بوجه اجال قلم اسعد فقير ايله تدويل اولمشدر
 (علمائك بيانجه حسد آخر ده اولان نعمتن بيمحضور اولوب زوالنى طلبدر بو دخی يانعمت
 مذكوره حاسده كلبه جكي امتناع عقلى وعادى شغلندن اعم اوله رق ممتنع اولديني حالده اولور
 ياخود فى الجملة ممكن اولوب لكن كلبه جكي مقرر اولمغه بارى زائل اولسه ده برابر اولسق امل
 باطليله اولور و ياخود كندوده حصولنى اميد ايله اولور اولكيسى اقيح ايكچيسى اولكيدن
 دون و اوچنچيدن افزوندر اما زوالنى استمبوب كندوده دخی مثلى نمى ايدرسه اكاغبطه درلر كه
 اموردنيه او اورسه محبوب مباحه ده ايسه مباح مؤدى معصيت اولان اشباهه ايسه حرامدر
 واشو حسد جهل ايله طمعك اجتماعندن حاصل اولور اكر جمع خيرات ومقتضياتك بر كيمسه ده
 اجتماعك ونفي برحقك ممتنع اولديني بيليدى وطمع خامى اولييدى حاسد درد حسده مبتلا
 اولماز ايدى وحقق نعمتي خلقدن منفك اولمغه حسودك غم وكدردن خالى اوليه جنى دخی
 لازم كلور و حسد فعل بارى به اعتراض ومحسود بي كا هه جفا واذا اولديفندن غيبت البهيه
 ظهور يله محسود دائما مستغرق نعمت وحاسد غوطه خور در بای شامت ونكبت اولور
 (امام غزالي بيورمشدر كه حسدك اسبابى عداوت وتعزز ونكبر ولجب وخوف فوت مقصود وحب
 رياست وخبث نفسدن عبارتدر زرا عدو عداوت ايتديكشك نكبتنى وقهر بنى استرا جراه قدرى
 اولمادقده حسد تولد ايدرو محسود جاهله ياخود علمله و يا مالله تهر زايته كده حاسد زوال نعمتى استركه
 كندويه محسودك تكبر احتمالى متدفع اوله ونفس حاسد محسودك كندويه تذللنى وكندونك اكا
 تكبر بنى برعكس اوليچق محسودك زوال نعمتى استركه مرادينه واصل اوله بو صورتده اسباب
 حسدك برى تكبر اولديني كلوب كور بيور تهر زله تكبرك فرقى انده حاسدك مرادى دفع تكبر

محسود و بوند كندونك محسود اوزره تكبر در تعجبى امام مشار اليه اسباب حسد دن عدايله حضرت
 رسالتناه عليه الصلاة والسلام اخذ يرك نبوتله تشرىف بيورلديفنه كفار تعجا * ابعث الله
 بشرا رسولا * ديوب زوال رسالتى نمى ايدرلردى ديوب تمثيل ايلش ايسه ده قتالى زاده مرحوم
 بونك منشأى دخی تهر زدر ز يراذات يغمبرى به نبوتله عزت وكفاره اطاعتيله خضوع وانقياد متوجه
 اولد يفتدن هر نقدر نتي نبوتى ادعا ودعاوى نبوتدن تعجبه ابتدا ايتديلر ايسه ده زوال نعمت نبوتى
 تهر زمذ كوره بناء طلب ايلديلر ديمشدر (وخوف فوت مقصودك باعث حسد اولديني شو
 صورتده در كه مطلوب برو طالب متعدد اولدقده جله سنك اكا واصل اوللرى بعيد عن الاحتمال
 اولديفندن يذرنده تحاسد ظهوره كلوركه ضرات يعنى نسوانك اور تاقلرى ييشنده بو حسدك
 آشكاردر (امام حبر رياستك سبب حسد اولديني شو يله در كه علم ياخود جاه و ياتروت صاحبي
 اولان بونلرده تفرد ايله عديم النظر اولمغى اسذوب ايتاي نوعنده كندويه مشاركت فهم ايتدكه
 انك زوال نعمتى وقناسى وكندونك تفردله بقاسنى طلب ايدر كه سبب محضا حب رياستدر
 (اسعد فقيرك هنگام شبائنده نظم ايتش اولديني غزلنده واقع * مناصب اهلنه اغياروش
 اولان بغضه * طباع ناسده كى حب جاهدر باعث * يدنى پوشقه موافق دوشمشدر (وخبث نفسك
 يادى حسد اولديني اسباب سابقه دن برى اولماديقنى ومحسود ايله قطعاً آلتى ويرشى اولوب
 اشنالغى بولندي غنى حانده اراذل واسافل ناسك اعالى وافاضله حسد ايدوب زوال نعمت ايله
 شادان اولدقلى دردن ظاهر در اسباب سابقه عرضى اولوب علاجى غير عسير ايسه ده بونك دواسى
 نايدردر ز يراسيى ذاتيدر (ودخی معلوم اوله كه حسد و منافست اقران واقارب ومشاركلر
 يذرنده زياده وسوركللى اولور كه اسباب محرره كمدارى بونلردر خلاصه حسدك سببى حب دنيا
 وما فيهادر كه تنك وفانى اولديفندن مزاجلرينه كفايت ايتز امدادار نعيم عالم باقى ووسيع اولمغه
 انده مزاجه بولماز و حسد دخی اولماز بونك مثالى معرفه الله وسائر لوجه الله اولان علومدر كه بونلرده
 مزاجه ومضايقه اولماديقندن طالب ديكره حسد اولماز و بخت ده دخی نعمته مضايقه اولماديقندن
 محاسده اولماز بنابرین اهل الله وطالب آخرت اولنلرده حسد اولوب حتى كثر عرفا و صلحا به
 مشايخ مشغوف اولوب شب وروز اوقات شريفه لرى تربيه مر يده مصروفدر (علمائى دنيا
 ومتشيخينك ارالنده اولان منافسات توجهلرى خطا م دنيا اولديچوندر و بو حسددر بونك
 علاجى علم وعملدر فى الحقيقه بر كيمسه حسدك بوجه محرر فعل صانع حكيم جل جلاله به
 اعتراض اولوب ودارينده ضررى اولديفنى وحسده عباد الله خير صانع معتاد لى اولان
 خيار ناس زمرة شريفه سندن دور اولوب مؤمنينه بلا ونكبت ابرشك اراده سنده اولان ابليس
 امين و نابعلرى گروه مكر وهنه متصل اوله جفتى ييلوب يقين حاصل اولدقده حسد دن احتراز ايدو جكي
 ظاهر در وعلا ك دوا اولسنى شو وجهله در كه عاقل كندوده حركت حسد حس ايندكه اول
 حركتك مقتضاسى اولان قول وفعلك مخالفنى ايشلكه باشليه مثلا محسودى ذم ايتيوب مدح
 ايدو ونكبر و ترفع ايتيوب تواضع ايدو واكر محسود انعام والتفاتى كمرسه حاسد الندن كلديكي
 عزت واكرامى محسوده ايدو تاكه نفس حسد وعد اوندن مأ يوس اولوب كون بكون آثار محبت
 ظهور ايدو محسود دخی حاسدك بو معامله مودت نموتى كوردكيه انده دخی لابد محبت وود
 ظهوره باشلوب طرفيندن عداوت بر طرف اولور (سؤال) حسد حاسد زوال نعمت محسوده
 سببدر بيم حسد مله زائل اولدقده فليكن اضطر ايندن قورلمسى قائده سنى ايدرم ديرسه (جواب)
 بونما كز غايت جهلدر وكشنى كندو بلا سنى طالب اولمقدر ز يرا حاسدك دخی نيجه نعمتى واردر كه
 محسود اولوب زوالنى استيجى حاسد لى واردر حسد زوال نعمته سبب او اورسه حاسد دخی

مبتلای بلا اوله جفنی لازم کلور (سؤال) حاسد بنم حسدم محسودیمک زوال نعمته سیدر آخرک
بنم حقهده حسدی مقید اولمز دیرسه (جواب) بودخی غایت جهلدرز براتخصیص بلا تخصیص
و ترجیح بلا مریدر دیو جواب ویریز (در دحسده دواى عملی که محسوده بنا وتواضع حاسد در
شیطان امین وسوسه و یروب سنک بو معامله کی محسود عجزه و یا نفاقه و یا کندودن خوفه
جل ایدرده فائده سی اولمز وناس دخی باقلک فلانه که نیجه مغلوب اولدی دیو اراجیف ایدرل
دیرسه الدائماتی کار عقلدر وعداونه اشتغال عمری اسکدار ایلہ تلف ایتمک و محبت و صفونه
اشتغال دارینده راحت اولدینی یلنوب وسوسه شیطانیه دکه نلیه وهر تقدیر نفسد کریه
کلورسه ده دواى عملی و عملنک مرارته باقلبه دوامر اولنجه نافع اولمز (تنبيه) زوال نعمتی
استمدک یا حرام و یا موجب کاه و آنام و یا مریخص و مباح اولور یعنی اوج قسمدر و بومر اتک
شریحی دخی بویه در که چونکه عدو طبعاً منفور در خصوصاً که و ذی اوله دشمن موزینک
زوال نعمت و جاه و مالنی طلب ایتمکدن قلبک بالکلیه خالی اولسی مبسور بلکه مقدور دکادر
ودشمن دخی خیرخواه اوابی دائره امکاندن خارجدر که * جبت القلوب علی حب من احسن
البها و بفض من اساء علیها * کلامی بو معنای مفید در وقتا که قلبده حسد حاصل
اولدقه قلب اوج حالدن خالی دکادر (اولکی حال قسم اولدر که مکر و فریب شیطان و نفس ایلہ بو
فعل قلبی یعنی حسدی صاحبی اعضا و جوارحه چبقاروب قولاً و فعلاً و لساناً و ارکاناً محسوده
اضرارہ باشلدقه درجه حرامه قدم بصر و کاهکار اولور بونده توبه واستغفار و ترک اصرار
واصرار ایده و علامات سابقه ایلہ تدبیر ایده (اما قسم ثانی که ظاهره اخراج اولنوب فقط
قلبده قاله و صاحبی دخی آه بو حالت قلبدن کیده ایدی دیمید امام غزالی قدس سره قولنجه
بودخی جرم و عصباندر) فاما قسم ثالثکه تمنای زوال نعمت محسود خاطره کله وندن قلبه بو
کوتو خوی کلدی دیو تأسف ایده و مقتضای شریع صریح و عقل صحیح اوزره حسب
الوسع ظاهره چبقاروبه یعنی محسوده بروجهله اضرار قیدنده اولیه اشته بو حسد مذموم
مرتبہ سنه وارمن وصاحبی عقلاً و شرعاً ملوم اولمز حسب البشریه اقل مرتبه حسد
بودر قسم اول و ثانی درجه سنه وارما سنه جهد و سعی اولنه والسلام انتهى ما نقله الفقیر

*** الباب الاربعون ***

(وفیه فصول * اشوقرقنی باب شجاعت و ثمره و فائده سی و حروب و قتال و تدبیری و جهادک
فضیلتی وعدو ایلہ محاربه ده شدت بأس و جهاده حث و ترغیب بیاننده در و بوبایدہ براز فصول
دخی واردر * الفصل الاول * اشو اولکی فصل رضای حقده اولان جهادک
فضیلتی و شدت بأس و قوت بیاننده در حق شجانه و تعالی بأس و ضراره یعنی شدت و شفقت
دمنده صبر و ثبات ایدنلری ثنا و مدحده * والصابرین فی البأس والضراء وحین البأس *
یورمشدر و مجاهدین مسلمینی دخی وصفله جهاد اعدایه ترغیب و افضل جزاء و احسان ایلہ وعدده
باری تعالی و تقدس * ان الله يحب الذين یقاتلون فی سبيله صفا کانهم بنیان مریصوص *
یورمشدر که (قلت) مفردات راغب اصفهانی و تفسیر ابی السعود ده اولدینی اوزره تحقیقاً
الله تعالی رضای بولنده مصفوف یعنی خط مستوی و مستقیم اوزره دیزلش اولدقلری
یا خود نفساری غل و غشیدن صاف و پاک اولدینی حالده مقاله به اقدام و بذل روحه اهتمام
ایدنلری سور یعنی راضی اولوب جزاء خیر احسان ایدر انلرک صفلری دخی احدهما آخره بتشدکده
بر برینده قلاى ایلہ کند لشمس بنا کی بلا فرجه و خلل اولوب کائن شی واحد کی اولدقلری حالده

(دیو)

دیو تفسیر اولمشدر (صاحب المستطرف علما و حکماک اتفاقلری اوزره خریده رأی و تدبیر
شجاعتک امانده یعنی شجاعتدن اقدمدر دیوب (الحرب خدعه) حدیث شریفی ذکر ایلہ
اثبات مدعا یتمشدر (قلت) جوامع الکلمدن اولان اشو حدیث شریفک علی التفصیل مفاد
و مقتضیاتنی شهریار سابق جنت مال سلطان خلد آشیان محمود الخصال حضرت تلمیذک عهدنده
اسعد فقیرک تألیفته موفق اولدینی * الکوکب المسعود فی کویة الجنود * ایلہ مسمی اثر
عاجزانه سنه یازلش اولغله مطلب مذکور ان شاء الله تعالی اشو بابک آخرنده بیان اولنه جقدر
* اللهم اجعل تربة السلطان المشار الیه منورا واجعل خلفه الایمجد وهو سلطاننا الاعظم
و خافنا الا فخم عبد المجید خان باقیا بسمریر الشوکه الی آخر الدوران مؤیداً و منصوراً آمین
(و حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز) مامن قطرة احب الی الله من قطرة
دم فی سبيله و قطرة دمع جوف اللیل من خشية) یورمشدر که اعلاء کلمه الله ختمنده تقاطر
ایدن قان قطره سبله کیجه ایچره خوف اللهدن ناشی اقان کوز قطره سندن احب حق تعالیه
بر قطره یوقدر یعنی الله تعالی جهاد ایدنلری و جوف ایلده عبادت ایدنلری زیاده سور یعنی راضی
اولوب یوقطره صاحب لری مظهر احسان بی پایان ایدر دیو شرح اولمشدر (غزاندن بر ذات
عبد الله بن قیس یعنی ابا موسی الاشعری رضی الله تعالی عنه هندن رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم) ان الجنة تحت ظلال السیوف) یورمشدر در دیدیکنی استماع ایندکده یا ابا موسی
سن یو حدیثی فم سعادت نبویدن ایشتمکی دیدی اولدخی نعم ایشتم دیدکده همان رفیق تلمیذک
باننه کلوب و او دعنایم دیوب و سیفتی جفتنده یعنی قتلدن چبقاروب و قیروب آتوب و یالک
قلیح دشمن دین ایچنه طالبوب مستظل ظل شجرة طيبة شهادت اولنجه دك ضرب اعدا
ایلدی (قلت) اشو حدیث شریف جامع صغیرده ان سز محرودر و مفهوم شریفی شرح
بیانجه جسته موصل اولان سبب سبغله فی سبیل الله ضرب عتدنده حاصلدر دیمکدر که مقصود
جهادک مصیر و مرجعی جنت اولدینی زید بحر ترکیبی کبی تشبیه بلیغ طریقله بیاندر یعنی
مجاهدک قتالده اعدا ایچون سینی تقلد الیسی و ضربی جسته سیدر دیمکدر (حضرت ابو بکر
الصدیق رضی الله تعالی عنه خلافتلرندہ سرعسکر لری خالد بن ولید رضی الله تعالی عنه
* اعلم ان عليك عبونا من الله تعالى و ترك اذا اقيمت العدو فاحرض على الموت توهب لك السلامة
ولا تفعل الشهداء من دماهم فان دم الشهداء يكون له نوراً يوم القيمة * خطبی ارسال یورمشدر که
مالی معلومک اولسونکه قبل یاریدن سنک اوزریکه کوزه در و کورر کوزلر یعنی حفظ الهیسی
وامدادی واردر عدوی دینه ملاقات ایندیکک زمانده مونه یعنی قتاله رغبت ایدوب صوله ایلہ
قبل باری تعالی دن سکا سلامت هبه و احسان اولنور و دخی شهادتک دم مبارک لری بیقه ده
یعنی اولنجه دفن ایلہ زرا شهیدک دی کندوبه یوم قیامتده نور اولور دیمکدر (قلت) خالد
حضرت تلمیذک ترجمه احوال لری باب آئیده کله جکدر (رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
افندیمز خیر غزاسنه تشریفلرندہ قلعه مرقومه بدشکاهنه معسکر رسالتناه واصل اولدقه
(الله اکبر خبربت خیر انا اذا زلنا بساحة قوم فساء صباح المنذرين) یوردقلری بنی انس بن مالک
رضی الله تعالی عنه روایت ایشدر که قح خیرک وقوع بوله جفنی معجزه بیاندر و مال شریفی
الله اکبر خیر خراب اولدی زرا بز که مؤید من عند الالهز بر قوم باطلک مکملری ساحه سنه
ایتنجه عذابله انداز اولنسان مشرکک صباچی گنوله شریفی مغلوب اونور دیمکدر (قلت)
قح خیر مع لمحقانها هجرتک بدیجی سالی وقوع و عیولشدر (حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم افندیمزدن) (اغدو فی سبیل الله اوروحه خیر من الدنيا و ما فیها) حدیث شریفی

روایت اولمشر در (قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیر ده انس بن مالک کن رضی الله تعالی عنه روایت وطویل اوله رق بو وجهله در (لغدوة فی سبیل الله اورحة خیر من الدنیا وما فیها ولقب قوس احدکم او موضع قدمه فی الجنة خیر من الدنیا وما فیها ولواطعت امرأة من نساء اهل الجنة الى الارض لملأت ما بینهما ریحا ولا ضائت ما بینهما ولنصفینهما علی رأسها خیر من الدنیا وما فیها) اشبو حدیث اول نهار دن نصفه یا خود وقت زوال دن آخر نهاره قدر فی سبیل الله سیر و حرکت اتمک خصوصاً نردن هر بریک ثوابی دنیانک کافه نعم ولذا نبدن خیر لودر زبرای نعم دنیای زائل ونعم آخرت باقیدر وسرک بریک یعنی هر غازی اتمک بانی یا خود قائم بسنک بو نیجه جتده اولان برزی دنیای وما فیها دن خیر لودر اگر جنت حور یلردن بری بریو زینه نذر و اشرف ایلده جتله ارضک ما بینه رایحه طیبه طولدر و نور حسن و بواسیله ضیاء اندر و اول حورینک باشی اوزره اولان بخاری یعنی دلبدی دنیای وما فیها دن خیر لودر که اوباقیه یونانیه در دیو شرح اولمشر انتهی (ابن مسعود در ان ارواح الشهداء فی حواصل طیور خضر لها قنادیل معلقة بالعرش تسرح من الجنة حيث شاءت ثم تأوی الى تلك القنادیل) حدیث شریفی روایت اولمشر که ارواح شهداء عرشه معلقه قنادیلی اولان یشل قوشلرک قور صاغنده در مرادری اوزره جتده سیر و تماشا دنصکره اول قنادیل که ماورایدر رجوع ایدر دیو مشروحدر (قلت) جامع صغیر ده انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن (ان ارواح الشهداء فی طیر خضر تعلق من ثمر الجنة) حدیث شریفی دخی مرویدر که شهداء کرامک روحلری محروس و محصور اولماد فاری حیثیله یشل رنک قوشلرک ایچنده اولور یعنی روحلری مظروف و قوشلر ظرف اولور یا خود ملک بشره تمیل ایلدیکی کبی نفس ارواح شهداء طیر سبزین صورتیه تمیل ایدرده جنت میوه ل بنی اکل ایدر دیمکدر و حدیث آخرده (ان ارواحهم نفسها تطیر طیرا) وارد اولمشر (ابن رجب احوال القبور نام کایده اشبو حدیث ارواح شهدانک هیئت و شکل طیر اوزره اولسنی ایهام ایدر بواسیله جای تو قفدر زبرای انسانک روحی کنندیک صورتی و شکلی و مثالی اوزره در دیمش وقاضی عیاض دخی بعض ائمه متقدمین نافلا روح انسانی صورت انسانده اولق اوزره مبصره اوله رق جسمه داخل بر جسم لطیف اولدیفنی بیان اتمشر لکن تور پشی ارواح شهدانک طیر خضرده اولسندن مراد ادرا کانه مخصوصه و غیره اولان روح انسانی به بعد مفارقة البدن یشل طیر آماده اولور و اول طیرک جوفیه انتقال ایدر که اول طیره ثمره جنت تعلیق اولمغله روح دخی انک واسطه سبله ریح ولذن و بهجت و سرور جنتی بولور دیمکدر وطن ایدر که روح باذن الله تعالی طیر اخضره تشکل و تمیل ایلدیکی و فتنه کسبیه اول هیئت حاصل اولور ملک سره تمیل کبی و الحاصل خلافته نص قائم اولماد جقه کاب و سنک اخبارینی تسلیم اتمک واجب اولمغله حدیث شریف مذکور دخی تسلیم و قبول اتمک اوزر عزمه واجب اولور دیو مناوی تحقیق اتمشر انتهی (منقولدر که انس بن مالک رضی الله تعالی عندهک عملی انس بن النضر رضی الله تعالی عنده غزوه بدرده حاضر اولماد قلردن رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمرک ابتدا حاضر اولدقاری جهاد و غزایه حاضر اولماد دیو دائما تحسیر و تحزنیدن خالی ایدی وقتا که غزوه احد ظهور ایلد که رایحه جنت غزوه احد زنده در دیو احده کیدوب شربت شهادتی نوشه قدر مقاتله و محاربه ایلدی بعد الشهاده جسدش یفلرند سبف و سنان و نردن سکساندن متجاوز جروح بولدیله همشیره لری ریح بنت نظیر قنداشمی انجیق پارمقلردن یلدم دیمشر یعنی اندن غیری درست عضوی قالمش (فضالة بن عبیدک علیه الصلاة والسلام افتدیمز مر فوعا) (کل میت یختم علی عله

الامرابط فانه ينقله عمله الى يوم القيمة ويؤمن من فتنان القبر) حدیث شریفی روایت اتمشر (قلت) جامع صغیر ده اشبو حدیث شریف فضاله رضی الله تعالی عنهدن روایت اولدیفنی کبی عقبه بن عامر رضی الله تعالی عنهدن دخی مرویدر والا المرابط برنده الا الذی مات فی سبیل الله وارد اولمشر که ما لانی مناوی محقق هر انسانک وفاتند نصکره صحیفه اعمالی ختم اولوب من بعد حسناقی یازلر الا فی سبیل الله وفات ایدنر که بونده جهاد ایچون سرحدده و سائر محله آماده اولنردن دخی داخلدر در انلرک دفاتر اعمالی قیامت قدر نمواید یعنی زیاده لنور که مراد جهاده مرتب اولان ثواب دائما آرزو و فتنان قبر که منکر و نکیردن عبارتدر فی سبیل الله موت صحیح ایمانه شاهد اولدیفندن منکرینک کلوب سوال ایتمایله یا خود کلسدر دخی مضرت ایتمایله انلردن ایدن قلنور دیمکدر یؤمن بانک ضعیف و الفک قحی و میمک تشدید ایلده در (اذا مات الانسان انقطع عمله الا من ثلث صدقة جاریه او علم ینفع به او ولد صالح یدعوه) حدیثیه اشبو حدیث یشده تعارض یوقدر زبرای بودخی صدقه جاریه دن معدود در دیو بیان اتمشر انتهی (سهل بن حنیف رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم افتدیمزدن (من سأل الله الشهادة بصدق بلغه الله تعالى منازل الشهداء وان مات علی فراشه) حدیث شریفی روایت اتمشر که برکیمه صدق نیت و حسن طوینت ایلده در جته شهادتی الله تعالی دن طلب و دعا ایلده الله تعالی او کیمه فی صدق نیت طلبیه مجازاة منازل شهادیه ابلاغ و ایصال ایلر هر قدر او کیمه فراشی اوزرنده وفات ایلر ده دیمکدر زبرای جهاده وفات ایدن ایلده بوحال اوزره فراشده وفات ایدندن هر بری خیر نیت ایدوب مقدور لری ایشلر ایلده اجرده مشترک اولور صدقه قید زبرای صدق معیار اعمال و مفتاح برکاتدر اشبو حدیث جامع صغیر ده سعید بن حنیفدن مرویدر راوی مشارالیه امام سیوطینک زینبجه صحابی و شاری مناوی قولجده نابعیدر نسال الله ان یزقنا الشهادة وان یجعلنا من الذین احسنوا لهم الحسنی و زیاده (ایکینی فصل شجاعت و غمزه سی و حروب و تدبیری بیاننده در) صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه دیر که معلوم اوله که شجاعت فضیلتک عمادی و اساسیدر برکیمه اول فضیلتی فقدان و مضطی اید یعنی سویتدره فضیلتی و انسانینی کامل اولماز و شجاعت صبر و قوت نفسدن عبارتدر حکما کافه خیرک اصلی ثبات قلبه حاصل اولور دیمشر در (وینه صاحب المستطرف صفت شجاعتک مقتضاسنی بیانده دیمشر که شجاعت حریده اوج صورتده ظاهره اولور (بری طرفین آماده جنک اولوب صفر در زلده وسط میدانه با تفرده حله و کرایله واروب قنی بمغله جنک ایدر جنک دیو مبارز طلب ایدوب میدان او قومقد) (ایکینجی جنک قزیشوب و طرفین برینه فاریشوب بر احد اجل نه جانبدن کله جکنی ایلدیکی هنگامده دهشت کلوب سکینت قلب و ثبات خاطر اوزره لازم اولان اموره وقت حضورده کی سعی کبی سعی ایدوب اصلا قور کلامکده (اوچینجی حسب القدر شهادیه صورت عزیمت اکرند که فی الحقیقه عسکر اسلامک عسکر اسلامک کرب فعل و قول تشجیع عسکرده اقتضایدن همتی و امادای اکرده در فرار ایدنرک صورت مذکورده اوزره و راستدن حرکت و همت ایدن مقاتل غافلین و عاصبنک و راستدن انلر حقتده طلب مغفرت رجاییدن کیدر دیمشر در (قلت) اشبو ایکینجی صورتدرده اولان شجاعتلر جمع اصول حریه ده اجر اولور لکن اولکی صورت حریرک انجیق طرفیندن تاب سبفه اجر اولدیفنی مقاتله قدیمه کبعض احواله کورده در (صاحب المستطرف ابو بکر الطرطوشینک طبیب الله مشوامسراج الملوک نام کتب معتبردن نقله اشبو فصلاک آخرینه قدر یازدیفنی اقوالک مالی بودر که طرطوشی دیمشر که بلاددره جوق جنک کورمش پیران عسکر دن استماع اولمشر که اهل اسلام و اعدا یشده و قوعبولان حریرک برنده بعد السلام اعدا محمل چکنده بر مرده بولدیله که باشند اولان طبیان و بولادن مصنوع ضم خائنه خوده

ومغفر وفارسیده سر پناه و ترکیده تو غلغه دید کاری زره طاسنک اوج بلو کده بر بلوکی بر سب
ضربله قطع اولمش عبرت ایچون اعدا کتیسارل قابوسنه آصوب اشته بز بویه شجیع قومه
ملاقات ایندک دیرلایدی و اعدانک ضعف حالته با قلیوب کیدندن امین اولماق اقدم حزم
و احتیاطدر زیر بر خرده به غضیم الجسم والقدره اولان ذاتک صباحه دک او بقوسن قاچروب
عاجزاید (وشاعرك * ولا تحقرن عدو ارمالك * وان كان في معاديه قصر * فان السيف نحر
ازقاب * وتعجز عما تناول الاب * قوله مالى هرنه قدر قولارنده قصه لقی و ارایسه ده سکارمی ایدن دشمنی
تخفیر ایتنه زیا سبک بیونلری قطع اید * جکی محقق ایکن ابره نک بشد یکی و نائل اولدیغی
مصالحندن کاهیجه عاجز اولور (قلت * یعنی علی غفلة حامل دم حیات اولان شریان طمرینه
بر خرده اکنه صوفلدیغی کی قوجه وجود تلف اولور دیمکدر) وینه طرطوشی دیمشدر که معلومکن
اولسونکه ارباب فن حرب تدبیر حر و بده کابلر تصنیف و ترتیب ایلدیلر یزدخی تألیف کرده یعنی
سراج الملوککنده اول فن جلیدن بحث اید * حکم منطلبه باری تعالی و تقدس حضر تیرینک
قرآن کریمده ذکر ایلدیکی * واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخيل ترهبون به
عدو الله وعدوكم * آیت کریمه سبله بد ایدلم (ما استطعتم) قول کریمی مقدور بشر اولان کافه
عده و آلات و حیل * حریبه بی مشتملدر و رسول اکرم صلی الله علیه و سلم قوتی بر طاقم ذواتی اوقری
ایدر کورد کاردنده تکرارا (الان القوة الرمي الان القوة الرمي الان القوة الرمي) حدیث شریفه
تفسیر بیور مشلدر (قلت) اشبوا بیت کریمه ابله حدیث شریف مذکوره دایر کافه احکام دخی
آنها اسمی مرور ایدن اسعد فقیرک الکوکب المسعود فی کوبک الجنود نام اثر سیر مخبرندن ناقل
قر بیایان اولنه جقدر (وینه طرطوشی دیر که قبل الحار به صدقات خالصات و صیام و ردمظالم
وصله * رحم یعنی اقارب و خویشاوندک ذاتلری و حوایج لری کورمک و امر معروف و نهی عن
المنکر جهتلرندن اولان عمل صالحی تقدیم ایتک اقدم عده در و سر عسکر و سائر رضا بطن
و رؤسای انتخاب ایدوب اربابی استخدام اعظم امور دندر عرب مقابلی اولان حکماء قدما
نجم بیک دلکویه قیادت ایدن یعنی باشبوغ اولان برارسلان بیک ارسلانه قیادتله اداره ایدن
دلکودن خیر لودر دیمشدر بو صورته مواضع حرب و جنگدن آگاه و مواقع قلب و عینه
و همسره دن خیر شجاعته اقران و امثالله صواشوب و حال حرب و قتال ابله مامرسه سی اولوب
صادق القلب والقول وثابت القدم اولان ذوتندن ذی شجاعت و جرئت و صاحب جسارت
و نجات اولنلر حبش اوزده تقدیم یعنی سر کرده قلنق لایق و واجبدر که بو مقوله ذوات امر
و تدبیر اولدقده هر یرشی امریله صدور ایچکله مجموع عسکر معنا ده انک کی صاحب بصیرت
و جرئت اولور (ودخی هر کسک معلومی اوله که حرب معناسی آتی خدعه اولدیغی مسلم جمع
عقلا در و عظمای ترکستانک قوللریدر که رئیس عسکرده اخلاق بهایمندن اون خصلت اولمق
شرطدر که بونلر در خروسک شجاعی و طاوغی ارامه سی و کوروب کوز عسی و عیله قول تعطف و مرجی
واسدک نخوت قلبی و خوکک حله سی و دلکوکک تشکلی و حبله سی و کلک یاره به صبری و طورته نک
حراسی و قورده صالدر یشی و خراسانده کائن تعب و مشقنده دخی سمرن غالب پورصوق دیدکاری
حیوانک سمندر (ودخی مخلوقاتک بر برینک فوقنده اوله رقی اشدی اون نسنه در طاعلر
اشد اولوب لکن اتی تیمور قویارو یوزو حیددی دخی نارافنا ایدر و تازی دخی ما اطفایدر و آبی
دخی بولوت حامل اولور و بلوق ریج محو ایدر و ریجندن دخی انسان توفی ایدر یعنی سپرکش
و محافظ اولغله ریجه غلبه ایدر و انسانی دخی سکر یعنی مستلک مصر و معلوب ایدر
و سکر دخی نوم و نومی دخی هم و غم منع ایدر بو صورته غم و هم جله سندن اشددر اللهم انا نعوذک

من الهم والحزن آمین (وینه طرطوشی دیمشدر که جله حبل حریبه دن بری دخی اعدا
عسکرینک ایچنه جاسوسلریت و سوق ایتمکدر که انلراقتضای حال ابله رنگ و یرمه رنگ احوال
اعدادن خبر کتوره ل و ضابطلرینی وعد جبل و اطماعله برو طرفه جلب ایدر لوروی ملائمت
صکورتکارنده تعاقب هدایا ابله رام ایدر ل و تحریرا و تفریرا اتفاقلرینی بوزه جق حوادث
نشر ایدر ل (قلت) طرطوشی بو محله یعنی جواز حبله بی بوجه تحریر بیاند نصکره * واعلم
ان الحيلة لاترد القضاء والقدر وان الدول اذا زالت صارت حيلتها وبالأعلىها فاذا اذن الله تعالى
فی حلول البلاء كانت الافة فی الحيلة * یعنی قضا و قدری حبله رد و دفع ایدر بیوب برفومک
زوالی مقدر ايسه ترتیب ایلدکاری حبله اوزرلرینه وبال اولور و حلول بلا مراد خدا ايسه اول
قومک آتی حبله رنده حاصل اولور دیمش وعقبنده بو مدعا بی مؤیدا * وقال الحكماء اذا نزل
القضاء كان العطب فی الحيلة * قول حکمت اولنی ذکر ایتش و بو قولک عقبنده دخی * و یغلب
الضعیف باقبال دولته کایغلب القوی بقاء مدته * یعنی کاهیجه اقبال دولتی ضعیف غالب و بقاء
مدته یعنی وقت مقدر و الی کلدکده قوی مغلوب اولور مقالی زیور سراج الملوک اولمش ايسه ده
سیاق و سیاق قرینه سبله بوجه معترضه بی ذکرندن مرادی اسباب عادیه اولوب تأثیر ایچنی
فعال لما یرید اولان باری تعالانک اولدیغی بیاندر و البته سبب بالفعل مؤثر در اعتقاد بی معدن
عبارتدر بوقسه مقتضای مأموریتدن اولان تدبیر و حبله حریبه بی ترک دیمک دکلدر قدير
انتهی (حتی بو مقالک عقبنده طرطوشی تدبیر حریبی بیانده دیر که هنگام جنگ و حریده * حجة
الرجال و کاة الابطال * یعنی سر عسکرک استعمال ایدر جکی ضابطان قلب عسکر یعنی وسطه
بولنق حزم و احتیاط مأمور دیر زرا جناحان یعنی صاعده و صولده بولنان عسکرده صورت
انهزام کورندکده عبون عسکر قلبه ناظره اولوب قلبه نبات و قوت کورد کاردنده جناحینه
هر منهرم رجوع و التماس ایدر اگر قلب منکسر اولسه جناحان پریشان او اور بونک مثالی بر قوشک
قنادنن بری قیرلسه ولو بعد زمان بر بولسی مأمولدر اما رأسی کنسه جناحانده بعد ازین قائده
اولیه جفی مستغنی بیاندر (قلبه پریشانلق کلان عسکرک فلاح بواب حالت اولاسته کلسی
نادر در و الحاصل جمیع اوقاتده قلبک قوتدن خالی اواسی ضرر دیر مکر که سر عسکرک تدبیرینه مقارن
اوله یعنی سر عسکر قلبکاهی خالی براغوب قاچق صورتی کوستر کده اعدا قلبکاهی هجوم ایدوب
نهبله مشغول ایکن جناحان اعدایه هجوم ایدر بو صورتی جائز و حروب قدیمده ابطال حربک
ایلدکاری واقعدر (تدبیر محاربه دن بری دخی اعدایه تعقیب ایتدک فرارستی سو در مکر
یعنی اردیمزه دوشمورلر دیو فرار طرفنی کندولرینه ترغیب ایتمکدر که فراره بیل ایدن عسکرده
جلادت اولماز حنی * الشجاع محب الی عدوه والجبان مبغض حتی الی امه * اقوال اسلاف دندر
یعنی شجاع فرار ایدن خصم عاجزک اردینه دوشمیدکنندن عدوسنه دخی مجبور و قورفاق
و بدول بویه اولدیفتدن اناسنه دخی مبغضدر دیمکدر (منقولدر که نوشروان بر جانب قتال
ایچون سفر مر ادا ایلدکده بعض وزرایی ادوات حرب چندان تمام دکلدردید کاردنده بنم عده و عتاد
نبات قلم و اصابت رأیم و حیدد سیفم و نصرت خاتمدر دیو جواب و یرمشدر فاعلم (منقولدر که
ساسانیان بر ملک وفات ایدوب اهل حل و عقد دولتری اول سلسله دن برینک سلطنتی
خصوصنده مشورتده ایکن بهرام جور مجلسلرینه آده بسبله تاج سلطنتی ایکی آج ارسلان مابنه
نهاده ایدک سلسله مزدن هرکیم وارر الور ايسه ملک اودر دیوب خبر کوندر ارکان سلطنت
بویه ایللرله ایچق بهرام صوله ابله ارسلانلری باشلرندن یاقه لیوب بر یرینه جار بملله اهلاک برله
ناجی آتوب زیور سر و کندینی ملک کسور ایلشدر (قلت) اوتوز طقوزنجی باید ذکر ی مرور

ایتدیکي اوزره بهرامی پدري یزدجرد تریه ایچون ملک عرب نعمانه کوند مشیدی اورا ده لغت
عربیه و فروسیت و سارتهزی نعلم ایلدی بعضی تاریخده منظور اولدیغی اوزره پدري فوتنده کسری
نام بر ملک زاده بی ارکان ملک اجلاس ایتمشایکن بهرام منازعلری تدبیر دلپذیر ابله رام
و استخلاص تخت ایلدی تاریخ اسکندر ریتکیدی یوز التمشجی سالنده قنایذ پراولشدر
واکاسره ساسانیانک اون دردنجیسیدر حار و حشی صیدینه مانوس اولغله بهرام کورایله تلفیق
ایتدیلر که کورکاف عجمینک ضمیمه حیوان مذکورک فارسیده آدیدر جور معریدر انتهی (ینه
طرطوشی دیر که انتخاب فرسان و اختیار ابطال یعنی سواری و اهل شجاعت انتخابی لازمدر
و شاعر بلیفک * و الناس الف منهم کواحد * و واحد کالف ان امری * یعنی مالی
بولوی بیانده اولغله نسیان اولغله دیوتنبیه ایتمشدر و معنای بیت امر قتال ظهورنده ناسدن یک نفر
ایشه پرامدیغی حیثیتله بر کبیر لکن پری بهادر اولدیغی حالده یک برینه پکر دیمکدر (فی الحقیقه
روزگارده یک کره تجربه اولمشدر که بر مرد دلیر یک دکل اون یکدن خبر لو اولور که نقل
ایده حکم ماجرا دن بومدعا ثابت اولور (از جمله عهد قدیمده ملک بلاد اندلس مستعین بن هود
ایله طایغیه بن رد میل نام نصرانی نقض عهد ایدوب مقالتله قصدیله نفور بلاد اندلسدن
وشقه نسیمه قلنان بلده اوزرینه هجوم ایلدی ملک مستعین دخی اعدانک اوزرینه واردی طرفینک
سواری و پیاده اوله رق بکر بمشریک قدر عسکری اولوب بووجهله بر برینه مساوی ایدیلر
چنکده بولنان غزاتدن بعضیلری نقل ایلدیکه وقتا که اردول یاقلشوب چنکه شروعدن مقدم
طایغیه بن رد میل مدبران امورندن عقل و تدبیر ینه تفه و اعتماد ایلدیکه برضابطه عسکر مسلمین
میانده بزم یلدا یکم شجاعان کیم وارد و کیم یوقدر تجسس ایله دیوتنبیه ایلدی اودخی سوق
جاسوسله خبرالوب و کلوب عسکر اسلامده مشاهیر شجاعان دیدی نفر کیسدر اولدیغی خبر
و پردکده ابن رد میل بزم عسکرده دخی شجاعتله معروف اولنلری تعداد ایله دیدی واروب و اوکرنوب
کلوب سکر نفر شجیع اولدیغی بیان ایدیکل ابن رد میل کوله رک قیام و مسرورا کون بزمدر دیوب
قتاله آغاز ایلدی صباحدن وقت عصره قدر حرب و قتال اولنوب بومدنده بر طرفدن غلبه
نمایان اولمادی طرفین کیرولوب براز آرامدنصکره طرف اعدا هجوم ایدوب عسکر ملکی ایکی
فرقه ایلدیلر یعنی میانلرینه صوقولدیلر و بوتفر بق باعث ضعف اولغله هریمت واقع اولوب
وشقه بی اسنیل ایلدیلر دیمشدر اشته طرفینک عسکری بر برینه مساوی ایکن شجاعان بر طرفنده
برنفر زیاده بولنان آخره غلبه ایلشدر (وینه طرطوشی رحمه الله تعالی دیر که استاد قاضی ابو الولید
نقل ایلدیکه ملوک مغاربه دن منصور بن عامر حضرتلرینک غزواتندن برنده برابر ایدم خلال
راهده بر می نفع محله جیقوب کندینک عسکر ینه نظر و دقت ایلدی و پرکتور مزید کاری حسابجه
کلیتو عسکر ایدی سر عسکر ایلدیکه ابن المضجعی ایله معروف وز برینی چاغروب بو عسکری نه
کیفیتله کوررسن دیدکده اول دخی جمع کثیر و جیش واسع کورر بر می یعنی لشکرک کثرت و وفرتنه سوز
بو قدر دیدکده ملک منصور آغا عساکر و فیره نک ایچنده شجاعان و بهادر اندن ینک رجل واره بدر
دیدکده سر عسکره شارالیه سکوت ایلدی منصور نیچون سکوت ایده بورسن بو قدر عسکر
کثیره ایچنده ینک قدر بهادران شیر دلان یوقیدر دیمچک یوقدر دیدی منصور یابشوز قدرده
مرد مقاتل شجیع یوقیدر دیدکده ینه یوقدر دیدی منصوره تعجب کلوب یوز نفر قدرده یوقیدر
دیدی دیمجه ینه یوقدر ایله جواب و یردی بو کره منصور غضب الود او اولی قدرده یوقیدر
هی رجل دیمچک وزیر مشارالیه یوقدر دیدکده منصور کال غضبتندن دسام و تناب ایدوب

(حضورندن)

حضورندن دفع و طرد ایله تنکب ایلدی وقتا که بلاد اعدایه وار یلوب طرفین صفوف قتاله قیام
ایلدکلرنده اصول جنگ قدیم اوزره عسکر اعدادن پری سل سیف ایدوب ایکی عسکرک
اورناستده جولان و مبارز و مقاتل واری دیوندا ایلدی مسلمین طرفندن دخی پری ایلر و ایوب
بر مقدار مقاتله دنصکره شهید اولدی طرف اعدا صحیحه بشارت ایلدیلر و اهل اسلام محزون
اولدی بعده اول مرد عدو و تفاخر ایله بره ایکی دیوتنبه مبارز طلب ایلدی اهل اسلامدن
بر رجل دخی سل سیف ایدوب مسعود ایله مبارزه ایلدی اودخی شهید اولدی ینه اعدا طرفنده
فرح عارض و بر طرفه حزن و کدر مستولی اولوب خلاصه بو وجهله اهل اسلامدن اون
نفری شهید ایلدی و مسلمینه دهشت صورتلری کورندی بوخلالده اضطراب اوزره اولان ملک
منصوره بعض خیر خواهان بوکا چاره بی تنکب بیور دیفکر ابن المضجعی بولور دیو سوق
و اخطار ایللریله احضار ایدوب ای ابن المضجعی کوردکی شو مشرک واحدک ایتدیکه ایشی
دیدکده کوردم مرادیکر ندر بیورک دیدی منصور مرادم بو نک شربنی مسلمیندن دفعدر
دیمچک ان شاء الله تعالی شمدی بلاسنی بولور دیوب همان عسکر ایچنه کندی و یلیدیکی اهن
شجاعتی ار ایوب انلردن بر مرابطه راست کلدیکه بر لاغر آتی اولوب اوستنه بئش و یدنده
بر قریه صو اولوب آتی طوئمش طورر یعنی شجاعت کندندن مأمول دکل بریشان هبئت مرد
ایدی ابن المضجعی مرد دلیر مرقومه ای فتی بو کون شرعچک یعنی مشرک قوی غیر عریک
ایتدیکه کوردمکی دیدی اودخی بلی کوردم نه استرسن دیدکده ابن المضجعی شربنی مسلمینک
اوزرندن دفعکی استرم کوره یم سنی دیمچک حبا و کرامه دیوب همان الله کی قریه بی بره
براغوب مر سومک اوزرینه لایالیه صوله ایلدی بر مقدار طورر و شوب برده مسلمین کوردیلر که اول
عدوی قوینک باشی الله او پیاده رقی خروج ایدوب ملک منصورک بارکاهی اوکنه انداخت
ایلدی حاضر بولنان ابن المضجعی یراووب ای ملک ذیشان شجعا نک کثرتی یوقدر
و جوق بولماز اشته بویه واحد کالف مقوله لری الو بر بن بویه لری خبر و یردم ایدی دیدی
ملک غازی مرقومی احسانیه اغنا و وز بر مشارالیهی سر عسکریده ابقا ایلدی (قلت)
بو حکایه هر امورده اربابی استخدام ایتسک لازم اولدیغی (و یابو طاشی یابو دن قالمز لکن
مهندس کوزینه راست کلک شرتدر مثلثی اشرا ب ایدر فتنصر (وینه طرطوشی حکایه
ایتمشدر که شجاعان عربدن ابو الولید بن قحون دیرل بر دلیر وار ایدیکه زمانده عرب و عجمده
اکا معادل صاحب شجاعت یوغیدی و مقتدینک پدري مستعین خلیفه اکرام و عطیه ده اکا
آیده بشوز دینار احسان و انعام ایدر ایدی وجوش اعدا دخی یلوب ملاقاتندن قورقارل ایدی
حتی قوم اعدادن برینک فرسی صوا یچمکده امتناع ایلسه صاحبی بهی بلاسنی بوله جتی حیوان
صوده ابن قحونک صورتنبی کوردک که امتناع ایدرسن دیو آزار ایدردی ابن قحونک اقران و امثالی
کثرت عطیه و تفر بنه هر قومده و هر زمانده اولدیغی کی حسد ایدوب مستعین خلیفه یه افرا
و نفاقله درگاهندن ابعاد ایتدیلر و عظیمه سنی قطع ایتدیلر وقتا که بعد زمان مستعین بلاد اعدایه
سفر ایدوب و مسلمون و اعدا تقابل ایلوب صفلر دیزلدکده میدان حرب به جانب اعدادن بر علی قوی
جیقوب مبارز و مقابل دعوت ایتدیلر اهل اسلامدن دخی بر فارس مبارز جیقوب بر مقدار
مقاتله ایلدکلرند نصکره مسلم شهید اولدی ینه علی تفاخر کلان بره ایکی مبارز دیوندا ایلدی
بر فارس دخی جیقوب انکله دخی بعد المقاتله شهید ایلدی ینه بره اوج دیو مبارز استدی لکن
طرف اسلامدن بر کیمسه خروجه جسارت ایده میوب عسکر حیرته قالدیلر بوانشده مستعین
خلیفه یه بعض خیر خواهان قرنا ای امیر المؤمنین بونک حقندن انجی ابن قحون کاور دیو

احضار ایلدیرنده فرمان ایتمکله میان عسکرده منکوب و محزون بولوب حضور بنه کتوردیلر
 و مظهر ناطیف ایدوب ای ابا اولاد شو علجک صنعنی کوردیکی دیدی ابن فتحون بی خلیفدم
 هاهو یعنی کوزنده در دیدی بونک قتلنه چاره ندر دیدکده باذن الله تعالی شمدی شریفی دفع
 ایدرم دیوب و زرهنی چیقاروب و سلاحنی براغوب وارقه سنه کتان زندن برکوملک کوب و دستنه
 اوجی دوکلی براوزون قاجچی آکوب هجوم ایلدی علج مسفور ابن فتحونک بی سلاح سیکبارانه
 کلشنه تعجب ایله همان صوله ایلدی ابن فتحون آتدن صیرلمغله حله سنی صاوشدیروب فی الحال
 بنه بنوب و قاجچیسنی صاوروب بویته صاردی و چکوب آتدن دوشوروب سورویه رک حضور
 خلیفه به حیا کتوردی خلیفه ابن فتحونی مقدم طردینه اعتذار و رتبه سنی اعلا و احسان
 فراوان ایله احیا و زندن اعز ناسدن اولدی (ودخی هنکام جنگده امیرجیش و سرداراکرمه
 الزم اولان ناسک کشدوی ییلدکری علامتری ستر و اخفا ایتدکدر تا که عدو دسترس اولسه
 و جنگ خلای ییوک او به سنده بولمیه و کیجه اول او به ده یانموب دیگر مختصر خیمه ده اوله و حرب
 سکون بولدقند نصره عسکر قلیل ایله خارج اردوده کرمیه زیراعیون اعدا آتی نجسیدن خالی
 دکلدر حتی افریقیه فتحنده جیوش اعدانک کسروهنیمته بوخصوص باعث اولدی شویله که
 علی الصباح جنگه شروع اولنوب وسط نهارد و حربه سکون کلدکده یعنی غلبه بر طرفده
 نمایان اولمیه رقی آرام اولندقدن ملک اعدا نجسس عسکر اسلام ضمنده ارد و لرتنک اطرافنده
 چند نفرله کزد یکی سپهسالار مسلمین عبدالله بن ابی السرحه خیمه سنده او یقوده ایکن خبر
 و برلده عبدالله عسکرندن بر مقدار دلیران ایله حله برله ملک اعدایی طوتوب و قتل و اعدام
 ایدوب اردوسنه پریشانلق کلکله فتح ایتددر (و بو حکایه نیک مثلی دخی الب ارسلانک قبصری
 قهر بدرمنه و لدر که قبصر التیوز بیک قدر جیوش جمع ایدوب و آلات حرب و قتاله متعلقه اسباب
 لازمه و مهمات سفریه لری اتمامله کافه بلاد مسلمینی اسلیلا قصدبله حرکت ایلدی بونک
 خبری منتشر اولدقدن ملوک اهل اسلام اضطرابه واروب تدارکده اولدیلر و من جلتههم ملک
 عادل ایله ملقب اولان مرحوم الب ارسلان دخی اصفهانه مقدوری اولان تدارکی کوروب
 محاربه و مقابله قصدبله شهردن چیقوب منتظر اولدی و قتا که اردوی قبصر کلوب قارشولرینه
 قوندیلر و اول کیجه که لیله جمعه ایلدی یانددیلر صباح اولدقدن کوردیلر که عسکر اعدانک اوجی
 کورنمزدرد یا آلات و ادوات ایسه لایعد و لایخصی و مسلمین تعداد اولندقدن اون ایکی ییکه
 بالغ اولدیکه انلره نسبتله سراپا سیاه اوکوزک خرده بیاض بکی کبی قالدیلر بو حال الب ارسلان
 کوردکده فی الحال ارباب رأی و تدبیر و اصحاب و ثقیف بارگاهنه جمع ایدوب مشورت ایلدی
 جله سی محاربه به قرار و یروب بر برله استیلال برله آماده قتال اولدیلر الب ارسلان دخی
 ای معشر مسلمین چونکه جنگ ایده جکر یوکون مبارک جمعه کونیدر شرق و غربده خطباء
 بلاد مسلمین غزاه دعا ایلدر امت محمد نماز دن فارغ اوله جقاری مدتیجه صبر ایدله لم بعده
 قصد اعلاء دین ایله جنگه باشلیه لم دیدی و قبصرک خیمه و محل و هیئت و شکل و سیما سنی چاسوس
 سوبقوله تحقیق ایتش اولغله ای رجال ابطال بکا اتباع ایدلک نه ایشلر سم اتی ایشلیک و زره به
 کیدر سم اورایه کیدلک سیف و سهمی نه به اور و زره نارایسمه م سزل دخی سیوف و سهام کزی
 اوله جه اورک و آنک دیوب کافیه مسلمین الب ارسلان حضر تلرینه اتباعله رجل واحدک
 حله سی کبی اور یلان و دوشنه باقیوب طوپدن قبصر خیمه سنه هجومله یوز طوتوب لسان قوم قبصر
 اوزره قبصر هلاک اولدی نداسنی عبوقه چیقردیلر بو حال عسکر اعدا کوردکده منهزم و پریشان
 اولدقنلرند اهل اسلام اموال و اشبارینی اخذ و غارات و فراره اقتداری اولیلاری سبی و اسیر

ایلدیلر و قتا که قبصری بویته ایب اولدیغی حالده الب ارسلانک حضور بنه کتوردیلر
 ای قبصر بنی اسیر ایتش اولدکده نه معامله ایدردک دیدی قبصر شبهه می ایدر سن البتسه
 قتل و اعدام ایدردم دیدکده الب ارسلان سن بنم نظر منده قتل ایده جک شخصدن اقل سن
 یعنی قتل مرده اولور سن ا کادکرسن الک بونی اردوگاهده مراد ایدک و ثمنی کتورک دیوامر ایلدی
 بر قاج کون مراد ایله شهیر ایتدیلر بر یول دخی و یرمدیلر آخر بر کیسه شوکلب ایله د کیشرسه کز لورم
 دیمکله مشتری بی قبصر و کلب ایله حضوره کتوردیلر الب ارسلان مشتری به آفرین ای رجل
 انصاف ایتش سن ز بر اکتب بومیه مدن خیر لور دیوب بعده اطلاق ایلدی قبصر دخی مقر بنه
 کلدکد نصره قومی عزل ایدوب کوز بنه میل چکدیلر اشته نظر اولنسونکه سر کرده نک محلی
 معلوم اولوب حین قتالده بوجه محرر احتیاط ایتدیکچون نه بی متیج اولشددر (صاحب المستطرف
 بوبانی طرطوشیدن نقل ایلدیکی اقوال ایله تکمیل ایدوب اللهم انصر جیوش المسلمین و عساکر
 الموحدين و اهالك الکفرة و المشرکین و انصر المسلمین نصره عزیزا برجتک یا ارحم الراحمین
 دعا سبله مناجات ایتشددر آمین آمین الف الف آمین (قلت) سالف الذکر الب ارسلان خراسان
 و عراق و ماوراء النهرده سلطنت سورن سلجوقیه شعبه اولاسنک ایکنجبیدر و نامی محمد در
 نظام الملک مشهور مشار الیهک وزیر پدر الب ارسلان سنه هجریه نک در تیوز ایتش بشنچی سالی
 وفات ایتشددر کاتب چلبی مرحوم سبک عریده اولان فذلککه نام تار یخنده یازر که الب ارسلان
 در تیوز الی الی سالی حلبه سفر ایدوب تملک ایلدکد نصره عسکر بنه اذن و یروب یاننده
 اون درت بیک قدر لشکر قالمشیدی قبصر مر قوم بوخلالده علی غفله اولکاسنه هجوم ایلدی
 اودخی سار عسکری جمعه وقت بوله مدیفته ناچار عسکر موجوده سبله مقابله قبصره واردی
 و جهیت قبصری کوردکده مصالحه به طالب اولمشیکن قبصر ابا ایدوب قتل مسلمینی جزم ایتکله
 بالضرور متوکلا علی الله تعالی وجه مشروح اوزره آغاز قتال ایدوب نصر باری به موفق
 اولشددر انتهی (قلت) مار الی بیان قبصرک آدی رومانوس در ایتش بشنچی قبصر در میلادک
 بیک طفسان طقوز بنی سالنده قبصر اولوب بیک یوز اون اوچنده قیره کیرمشدر دلجه اولان
 بعض تار یخندن ترکی به ترجمه اولمش بعض تار یخنده رومانوس اناطولیده سلطان علاء الدین ایله
 قتال ایدوب لکن یوز یلوب اسیر اولدی صکره عهد و پیمانله اطلاق اولنوب مقرینه کلش ایسه ده
 اعتباردن اسقاط اولنوب کوز بنه میل چکلدی دیو یازمش ایسه ده سلطان علاء الدین ایله جنگی
 غلط و کذبدر ز بر سلجوقیه شعبه لرندن قونیده اولان ملوکده ایکی علاء الدین اولوب اولکسیمی
 هجرتک التیوز اوتوز در دنده و ایکنجبسی بدیوز حدودنده وفات ایتشلر در رومانوسک تاریخ
 فونی میلادک بیک شوقدرنده اولدیغی مقرر ایکن علاء الدین اولک دخی عهدندن چوق زمان
 مقدم اولوب الب ارسلان ایله هم عصر اولسنی اقتضا ایدر بوضورتده لسان اجنبی اوزره تاریخ
 یازانی ادعای تمام صححنده تصدیق یرنده اولمادیغی بوخصوصده دخی ظاهر در قدر (صاحب
 المستطرفک کلامنی نقل ایلدیکی طرطوشنک کتبه سی ابو بکر و نامی محمد و پدری ابو الولید بن
 محمد الفهری القرشیدر و مالکی المذهب در طرطوشه اندلس دیارنده بر مدینه نک آیدر انده
 در تیوز الی برسته هجریه سی حدودنده تولد ایدوب نغراس کندی به ده بشیوز یکریمی جادی الاول سنک
 یکریمی التیسنده وفات ایتشددر زاهد و عابد بر ذات ایلدی بعد الحج بصره و بغداده واروب اخذ
 علوم ایلدی بعده شامه کلوب تدريس ایلدی بعده مصره واردی بو کتبک اون ایکنجی یاننده
 ذکر می و روایتیکی اوزره متصرف مصر اولان ملک افضلک مظهر اکرامی اولدی بعده افضلک
 جانشینه ذکر اولسان سراج الملوک نام کتابنی تألیف ایلدی اندن ماعدا تصنیفی واردر

هر علامه کامل ابدی اشعار لطیفه سی دخی واردر * ثم يقول اسعد الفقير ناقلا بالاختصار عن ترجمه المسمى بالكوكب المسعود في كوكبة الجنود استعبد بالله * واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخيل ترهبون به عدو الله وعدوكم وآخرين من دونهم لا تعلمونهم الله يعلمهم وما تنفقوا من شيء في سبيل الله يوف اليكم واتم لا تعلمون * معلوم اوله كه اشوايت جليله مفسرين عننا مكثرة بقرينه جنس اعدائك ترهب وتخوفني متج اولان قوت ظاهره وباطنه في ابرار ايدن كرك حسيه وكرك معنويه اولسون جميع ادوات حريه في شامله اولديغندن ماعدا قبل نزواها حدوث ايدن مجموع صنایع حريه ايله بعد البعثة النبوية والانتقال حدوث ايدوب وامتكده اولوب انواع فروعي متضمنه اولان فتون حريه في مستله اوله رق اوجز عبارته وواضح بيان ايله حضرت قرآن كريم جوامع كلك ابدی ولفظا ومعنی اعجاز يونندن اظهار يدر كه اعجاز بنك معرفتي خواص وعوام نژنده غير مستورد در فسبحان اللطيف الخبير (اعدوا) اعداددن مشتق اوله رق امر حاضر ك جمعيدر اعداد بر نسته بي وقت حاجتده استعمال ايجون تهيه و حاضر لقدم عبارتدر (اهم) ضميرى ابو حفص النسفي والمولى شيخ الاسلام ابو السعود نورالله تعالى مضجعهما جزى ملرى اوزره مطلقا جنس اعداء دينه راجعدر وسباق نظم كريم مذكوره كه ترهبون به عدو الله وعدوكم وآخرين من دونهم لا تعلمونهم الله يعلمهم * در انساب اولان دخی بودر زير اسباق مذکور اهل اسلامه عداوتلرني اظهار واستنار ايدن مطلقا اعدا اولديغني افاده ايدر بعضه كوره ضمير مذکور نقص عهد ايدنلره راجع اولوب حتى على القارى بوقولى ترجيح ايتشدركن حكمت بوجه محرر مجموع اعدايه عموى اولديغني دلالت سباقدن مستفاددر * ما استطعتم من قوة * قول شريفنده اولان مأكلة لطيفه سى الفاظ عمومى اولمغه نه اولور اسعد اولسون حربه هر بر كند بسيله تقويت حاصل اولان اموره شاملدر كه ابو السعود المشار اليه وبالجملة علماء معاني بويله جزم ايتش وكشف الحقائق ايله مسمى تفسير كواشيد دخی بيان اولمشدر واستطاعت يعنى قدرنده اولان قوت قبدى حكمت قدرت حسيه اختلافنى افاده ايدر بو صورتده امام المسلمين واركان وامر اسنك اوزر يته واجب اولدر كه تنظيم عسكر واتحساب لشكر ايدوب احسان وعدلى اظهار ومستحق اولدقلى كرمي بذل ايله قلوب جنودى استجلاب واستنصار وادخار ذخائر واقوات وتهيه مهمات وادوات ورأى سديد ومشورت اخلاص بديده واستعانت اهل قلوب وحركات رضا محبوب ايله وسعيرنده اولوب مرتبه ز يته لايق اولان امورى ميدان ظهوره كتوروب وضعف حال اعدايه باقبوب تكاسلى تركه حزم واحتياط قاعده مرعيه سته رعايت بيوره ز حاصل كلام اشبوامر مهم يعنى اعلاى كلة عليا ضمنده ترتيب اولان نظام عسكر اقامه سنده جله نك اوزر يته واجب اولان امثال امر سلطانيده بذل وسع وطاقت وسرعت اجابتدر زيرا اشبو امثال اجتماع كلة واتفاق آرايى منتج اولمغه (اعدوا) خطابنده مندرج اولديغني باهر در (من قوة) مانفط شريفندن قوتى بيان ايجون حال متمم درو (من) يابايند ياخود تبعضيه در وقوت ضهفك ضديدر يعنى بر شبك بر حيثيتمده وجوديدر كه اول شيه مقاومندن غير يسي عاجز وضعيف اوله لكن اشبو معنى اوزره قوت برامى اختياري اولوب خارجده وجودى تحقق ايدرك جزم وتحصيله تكليف تعلق ايتز بلكه بو مقامده قوتدن مراد قوت مذكوره به اسباب محصله اولوب واول اسبابه تخطيكن اتصافيدر كه اسبابه قوتك كال ارتباطه اشارت نكته سيجون سبب اولان اسباب قوتى سبب اولان قوتك اسبابه نسميه قيلنددر بووجه اوزره آيت كريمه مذكوره نك مفهومى اى مؤمنين سزل اعداي ترهب ونحو بن ايجون استطاعت وقدر تکرده اولان شيرى حاضر ومهب ايدرك استطاعتكرده اولان

شير سبب قوت ياخود قوتك بعض اسباب اولديغني حالده ديمكدر بو صورتده من قوة كلة شريفه سنده قوت ايله اتصاف محصله اولان جميع اسباب ظاهره وباطنه منظم ومندرج اولور اسباب ظاهره دن مقصود حسا ياخود عقلا كندى ايجون تأثير اولديغني ادراك اولان اموردر كه امور نظام عساكر بر به وبحريه وسفياين وقلاع وخندق واسلحه وادوات رى وحيل وباروت وبونلك فلترنى تعلم وادخار مال مجوز وذخاير ودخى ارهاب اعد ايجون هر بر حاجت مس ايدن شيردن عبارتدر واسباب باطنه دن مراد انجق اخبار الهى وتعرف نبوى ايله يلكان شيرى اجرا وانسان كندى حول وقوتندن تبرى وتقوايه ملازمندن عبارتدر (امام قشبرى قدس سره رساله سنده ام تقوى بارى تعالى وتقدس ايله قلبك قوتيدر و بو خصوصه ناس مختلف اولوب بعضيسى قلبي موعود اولان نصير بارى ظهور يته رقب ايله وبعضيسى * فاصبر لحكم ربك فانك باعيننا * نصى موجبجه نفسى حضور معنوى الهيد قتلغه بعض آخر خدايك رضاسنى نفسنك مراد يته ترجيح ايله وبعضيسى مولا سنك فعلنه ازجان ودل رضا ايله قلبه تقويت وير و حسنات عبدك اقواسى كندى حول وقوتندن تبرى ايتكدر ديوموجب فوز ونظر وسبب سلامت دارين اولان فضيلت تقواى قلبي يسان ييورمشدر عند التحقيق قوتك ذكر اولان جميع اسباب ظاهره وباطنه به شمولي آشكار وعموى بديداردر (وصحيح مسلمده وارد اولان اشبو حديث شريفده كه (عن عتبة بن عامر رضى الله تعالى عنه قال سمعت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يقول وهو على المنبر (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة الا ان القوة الرمي الا ان القوة الرمي الا ان القوة الرمي) كلام اعجاز ارنساميدران ايله و اوج دفعه تكرر ايله قوت رى سهيه حصر اولمش صورتده ايسه ده امام ابو حفص النسفى تفسيرنده حصر مذكور اوقدن غير يسي قوتدن اولمشنى نقي ايتجوب بلكه رى سهام جليل اسباب قوتدن اولمق و اوق آتقده تفر يط وتقصير اولمق مظنه اولمغه رى تعلمه وتحصيل ملكه سته تخر يضا وتشويقا حديث شريف مذكوره قوت رمية حصر اولمشدر ديو نكته سنى يان ييورمشدر (امام باوردى تفسيرنده امام كلبيدن روايت ايله فوق سلاح ايله وبعض آخر صفوت قلب واتفاق كلة ايله وعلى القارى ابو على الروبارى به نسبت ايله فوق بارى تعالىه توكل وثقه ايله ايلد تارى تفسير حديث شريف مذكوره اولان تفسير نكته سى قيلنددر ياخود جله سى يعنى قوت رى وسلاح واتحاد كلة وتوكل على الله ايله تفسير تمثيل طريقيه در ياخود ذكر اولان تفسير نكته آيت كريمه عموم وشمولنده اندراجى اوزره تليه اولوب قوتى ذكر اولان معانى مخصوصه به حصر دكلدر * ومن رباط الخيل * يعنى آت جنسى غزا ايجون بسلك وصافيقدر كه امام بخارى كى ابوهريره رضى الله تعالى عنهدن روايت ايتديكى (قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من احتبس فرسا في سبيل الله ايماناً بالله وتصديقاً بوعده فان شبعه ور به وروثه وبوله في ميراته يوم القيمة) حديث شريفى شاهد مدعادر احتباس كلة سى افتعال بايدن اوله رقى بر نسته بي نفسى ايجون اخذ واقتنا معنا سده در معنای حديث شريف قننى كيمسه كه رضاى بارى طلب اولانان هر بر يول باخصوص غزا ايجون خدايه اخلاصا واوامر يته امثالا احتباس اولانان افراس مة الله سنده جناب حقه ويره جكى اجر وثوابى تصديقا بفرس تدارك واتخاذ وربط ايدوب بسلسه اول فرسك ار به وصمان وسائر بومقوله سنندرن طويديره جنى ما كولاقي وقانديره جنى صوبى وروث وبولى يعنى فضلاقي يعنى اشياء مذكوره نك ثوابى بوم قيامنده ميراثه وضع اولور ديمكدر (مرابطه خيل قوتده داخل ايكى تخصيص بعد التعميم طريقه سيله تكرر ذكرى اعظم قوتدن اولمغه شانه اهتمام واتخاذ وتدارك كنه حث وترغب نكته سى ايجوندر (ومفاعله

بایستن مرابطه کله سی مقابله بالمثل واجب اولدیفته دلالت ایدر قنبر (جمهور علما خیلدن مراد
ذکور واثانه شامل اولان معنادر دیمشدر عند العکره اناث یعنی قسرا قدر قسراغه تخصیص
تسامل ایچون اخاذینی اقتضا ایدر ترهبون به ارباب نحو یفدز یعنی قورقوت قدر به ضیمیری
یا اعدواض مننده اولان اعداده یاخود ما استطعتم کله سنه راجعدر ابو البقا و ابوالسعود و سائر
عظمائک تحقیقاً بجه ترهبون به جله سی محل نصیده اوله رق اعدوا نك فاعلندن حالدرد تقدیر
کلام اعدوا حال کونکم مرهین اولوب یعنی سزای اسباب قوتی اعدایی قورقوتدی اولدیغکر حالده
اعداد ایدک دیمکدر یاخود ما استطعتم ده اولان ما موصوله که اعدوانک مفعولیدر اندن یاخود
مانک عائد محدودندن حالدرد تقدیر کلام اعدوا ما استطعتموه حال کونه مرهین به اولوب یعنی سزای
اسباب قوتدن اولان شیلری تهیته ایدک اسباب مذکوره اعدایی ایدیچی اولدیغی حالده
دیمکدر بعض فضلاء بخنددیر که حال عاملندن قید اولدیغی و ارسته اشهاد و بمقامده حالک
عامی دخی اعداد در مالی اعدایی حال قصدا رهاب ایل اعداد اسباب واجب اولوب یعنی اسباب موجب
ارهاب اولدیغنه جزم و یقین کلدیکی وقتده اول اسبابی تدارک و آماده قیلن واجب اولوب جزم
و یقین کلدیکی وقتده اسباب اعداد و تدارکی واجب اولماز دیمک اولور بویاسه حکم شرعه
لایق دکلدر زرا مجرد ارباب حصولی مظنون اولدیغی وقتده اعداد اسباب واجب اولدیغی
دخی زیاده مؤککدر بوجوب اعداد اسبابی بالکزن جزم ارباب وقتده حصراً ایتک حکم شرعه
لایق اولدیغی کی عقلاً دخی مستحسن دکلدر زرا مسلمینه لایق و واجب اولان بزرده ضعف
حال و اعداده قوت برکال وارد دیوحر به رقب و انتظاردن و ازیکموب و وما النصر الا من
عند الله و نص جلیله کمال اعتقاد ایل حسب الوسع اسباب جنکی حاضر و هیا فاعلدر
حتی طرطوشی سراج الملوکنده بعض اصحاب شول مرته رده تهیته اسبابه سعی ایدر ایدبکه
طریق جرحده یعنی برسنه بی رتمده برناچیرشی ایکن انکله اعدایی جرح ایدر زدیو غریبه کشدکارنده
قوتدن عد ایل کسزل ایدی دیو حکایت ایتشدرد بوضوئده ترهبون به جله سی حال اولوب
کشف الحقایقه اشارت اولدیغی کی اعدوا امر نیک علتی مینه جله متأنفه اولن لایق
واولادر (ینه اول فاضل بو توجیهنه دخی فان قلت ایله اعتراض ایدوب دیر که اسبابی آماده
قتل بایسته وارد اولان اعدوا امر الهی سنه علت و سبب ارباب اعدا اولدیغی وقتده علت
و سبب داغما معلول و مسبب ایله دائر اولن قاعده سنجه معلول که بمقامده اعداد در علتک یعنی اربابک
انتفاسته اعدادک متنی اولسی لازم کلوب بویاسه اعداد اسباب کرک ارباب قصدی بالفعل
بولسون کرک بولسون مطلقاً واجب اولن اوزره ویریلان و مقصود اولان معنای اولدن
آیدر (جوابنده دیر که فی الحقیقه علتک انتفاسته معلول متنی اولور لکن آیت کریمده اولان
اعداد اسبابک وجوب نه علت اولان ارباب اعدا حکمت شرعیه وجهنی بیان اولوب اصل شرعدن
معلوم اولدیغی اوزره بموقوله معلول علت ایله دائر اولدیغی کتب اصول و فروع فقهیه ده میبندر
طواف بیت مکرمده اولان رمل کی یعنی آفاقی به سنت اولان طواف قدومکه هنوزوران کیمه بیت
مکرمی حجر اسود دن بدأ ایله یدی کره دور ایتکدن عبارتدر اولکی اوج دورلنده مبارز و مقاتلک
بین الصغین بختری یعنی پهلوانلرک ایلد کیری کی یورر ایکن اموزلری و قوللری نحر یک ایل
صالنه رق شجعه انه و جسورانه سرعلیجه برنوع بوریمک معنا سنه اولان رملک سبب و علتی
مهاجرین حضراتی مدینه منوره دن مکه مکرمه کلدکلر نده مشرکین بونلر مدینه ده
محموم وضعیف اولشلردردید کیری هذیان و اعتراض استماعکرده حضرت پیغمبری اولدقده
علیه الصلاة والسلام افندیمن کفار اظهاری جلالت ایچون بویله جه عمل ایلدیلر اشوبسبب

زمان سعادتده زائل اولمش و درون کعبه علیالوث مشرکیندن مطهر اولوب انوار اسلام ایل طولمش
ایکن الی الان حکمی باقیدر یعنی حالا رمل اولور قوله تعالی و اعدوا لله و اعدواکم و یعنی جنس
اعداد که قطع طریق و بغاه کی مابین اظهاری ایتلریله اعداوتلری معلوم اوللری و آخرین
من دونهم لانعلوهم الله یعلمهم یعنی اعدای آخرین که اعدای سابقین کی اظهاری اعداوت ایله
حالدرد تبیین ایتلر که بونلرک اعدا اولدقلری ایچون الحق باری تعالی و تقدس یلور بونلردن مراد
منافقین و اهل ذمت و مصالح اوللردر که باطنا اهل اسلامه اعداوتلری اوله (الله یعلمهم جله
ابتدایه سی اعدانک باری تعالی حضرت تارندن غیر سی واقف اولیه جق مرته ده مبالغه
مباطنه اعداوت و اخفای مکیدت ایلد کالرینه اشارت و مسلمینک حزم و تحرز ایله عمل ایدوب
غفلتدن تیقظلرینه و اعدانک صورت محبت کوسرتوب ابراز ایتد کیری تمقللرینه اغترار اولنماقه
نحر یضه دلالت ایچون ایتان اولنشدرد فی الحقیقه * کل العداوة قدری مودتها * الاعداوة
من عاداک فی الدین * و فقبح اعدای دینک اعداوتلری زائل اولماز و اقبال ایام و مساعده روزگارک
ظهور ینه دخی * احسن ظنک بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء من بأتی به القدر * و ساعدتک
اللیالی فاغتررت بها * و عند صفو الیالی یحدث الکدر * مؤداسنجه الدانلر و جیع بلادک
اعدادن خالی اولدیغنه اعتماد قیلماز امر اعداوت بعض عارفینک بیانجه شوو جهله در که هر پر
موجود صدیق ایله عدودن خالی و عاری لولیوب بلکه حقه دخی ساریدر و لاتتخذوا عدوی
و عدوکم * بو معنای ناطقدر که اعدای دین مخلوق رب العالمین ایکن عدوی ایله اعداوتلری
ذات اجل و اعلا سنه مضایق پیورمشدر ارتق بعض مخلوقک مخلوق آخره اولان اعداوتی
نه کفینده اولدیغی بوندن قیاس اوله و ما تنفقوا من شیء فی سبیل الله * اشبو قول کریمده
اولان ماسشرطیه در جله سی منصوب مخلنده واقع اوله رق ترهبون محتده مستتر ضمیر دن حالدرد
و یوف الیکم * جزاء شرطدر مالی قیل و کثیر فی سبیل الله یعنی طریق طاعت باریده اولان
اسباب قوت یاخود علی الاطلاق طاعة الهی هره اتفاق و خرج ایدر سه کز اجری آخرنده
سزایه تماماً اعضا اولنه جفی رجا ایدیچی اولدیغکر حالده دیمکدر و واتم لانفعلون * یعنی
سزای حرمان و نقص اجر ایله ظلم اولنماز سکر زرا ایفای اجر ملککنده شریکی اولیوب ظلمدن
من کل الوجوه مزه اولان رب کریم اوزرینه در دیمکدر (اعمال خیر ثواب و اجری موجب اولوب
اجر محض فضل باریدن ایکن و اعمال خیر مقابله سنه اجر اعطا اولنمادیغی صورتده دخی باری
تعالی ظالم ایدیچی اولیه جفی متحقق ایکن بمقامده ظلمدن تزییه بارینک معنا سی ندر دیو سؤال
وارد اولور سه بعض اهل دانش بمقامده اولان تزییه ظلم خلف و عددن مستعاردر حق باریده
خلف و عددک استحالیه سیچون و عدو نظراً موعود واجب اولمقله هره قدر و جوابک سبی مختلف
ایسه ده ظلم ایله خلف و عدوئلر نده مشابهت حاصله در دیو جواب و پرشدرد (حق حق تعالاده
مطلقاً خلف و عددک محال اولدیغی ضروریات دینی دن ایکن بمقامده یعنی جهاد مصلحتنه
اتفاق اجر نده بالخصوص تصریح و تذیلنه فائده ندر دیو سؤال اولنور سه اشبو موطنده اولان
اتفاقک سائر مخلده اولان اتفاقدن مؤکد اولدیغنه ایتادر که اتفاق ایدن کیمسه به ذنوبدن مغفرت
و ضمان و حسن ختام ایله معامله و احسان پیورر (اشبو آیتده برآز مباحث دخی ارفقرانه ده
یازلمش ایدی لکن خوفاً للتعجز بورایه در ح اولنمادی معذ وریاد اماروجه اشارت (الحرب
خدعه) حدیث شریفنک تفاسیلنه دتر مؤلف مذکور فقیر ده یازیلان اقوال بودر که
(معلوم اوله که حربیده اعدایه خداع یعنی خصمی الدامق و توریه یعنی بحسب اللغة ایکی
معنایه احتمالی اولوب اول ایکی معنای غیر ظاهر و متبادری اظهاری ایتک مادامکه

نقض عهد و نقض امانی موجب اولیه نه طریقه اولورسه اولسون اتفاق علما ایلله جائز و مساع
شرعی بی حائز اولوب شرعا و عقلا ضرب و طندن انفع اولدیغی بدیهیدر و اشبو خصوصاً
جوازینیه بخاری ایلله مسلم نورالله مضجعه هاجر بن عبدالله رضی الله تعالی عنهدن روایت
قبیلده قمری (الحرب خدعه) و ترمذینک نورت تربته اسمائیت بزید رضی الله تعالی عنهدن روایت
قبیلده یغنی (لا یحل الکذب الا فی ثلاث رجل کذب امرأه لیرضیها و رجل کذب فی الحرب فان الحرب
خدعه و رجل کذب بین المسلمین لیصلح بینهما) و ابوداود طاب منواه الودودک کعب بن مالک
رضی الله تعالی عنهدن روایت ایلدیکی (ان النبی صلی الله تعالی علیه و سلم کان اذا اراد غزوه
وری بغیرها و کان یقول الحرب خدعه) احادیث شریفه سی دلالت نص قاعده سنجه دلیلدر
(خدع خالك فتي و کسری و دالك سکونیه او چنی بایدن اوله رق حیل معنانه مصدر در یعنی
بر کیمسه به آگاه اولدیغی جهندن ضرر قصد ایلک معنانه در که اصلی اخفا ایلدیکی قصدک
خلافی اظهار ایتکدر استعمل مکرده اندن رنک و آل و دو باره ایلله تعبیر اولور و سفینه و زننده خدیعه
بو معنائک اسمیدر و کتاب و زننده خداع منع معنانه اولدیغی کبی حبله معنانه ده کلور (حدیث
شریفده اولان خدعه مطر زینک تعلید ن تقلنه و دمیری و سائر شراح حدیث و علماء لغاتک
بیانلرینسه کوره اوج لغات ایلله مریدر بری حانک فتی و دالك سکونیه بناء مره در یعنی بر کره
الدامق معنانه بو صورتده معنای حدیث جنک حالی دشمن دشمنی بردفعه الدامقه تمام اولور
ایکی به حاجت قالماز دیمکدر (ایکچی خالك ضمی و دالك سکونیه لبعه آلت خداع معنانه در
(اوجنجه سی خالك ضمی و دالك فحیله خدعه همزه و زننده مبالغه در خداع و مکار معنانه در
(بعض طالب علم دیر که اشبور روایت ثلثه به کوره حدیث مذکورک معنای حربه خداع و مکرک
کثرت وقوعی ایچون حرب کثیر الخدعه در دیمک اولوب بو صورتده خدعه بی حربه اسنادی
بجاز اولور انتهى (لکن لغات مذکورده دن لغت ثلثه اجود ایه ده اولکی لغت لغت رسالت
اولدیغندن افصح اولدیغنی مطر زری مغرب اللغة ده بیان ایتکدر (ترمذینک روایت قبیلده یغنی
حدیثک ظاهرا معنای یلان سو یلمک بر کیمسه به جائز اولماز انجق اوج کیمسه به جائز اولور
بری زوجه سنی ارضا و تطیب ایچون اولان و بری دخی حرب خدعه اولقله حربه اولان
و بری بر بر ایلله مخاصمه ایدن مسلمینک بینلرینی اصلاح نیثیله اولان ککذبلر در دیمکدر
(هر نه قدر بعض علما ظاهر حدیثدن اخذ ایلله مظالمی دفع و حتی احیایچون کذب محض ذکر اولنان
اوج محله جائز در دیو قائل اولشلر ایه ده مذهبه ده قطعه کذب رخصت اولوب علمای
حنفیه حدیث شریفده اولان کذب استعمال معار یضه حل ایلشلر در یعنی بحسب اللغة
ایکی معنای احتمالی اولان بر لفظدن برای مصلحه معنای غیر متبادری مراد برله ایهام و توریه
طریقه ایلله مثلا اعدایه ملکوری صاغ ایکن ازمان سابقه ده اولمش اولان ملکوری نیت ایدوب
سرنک ملکور فوت و مقتول اولدی دیمک کی ایکی یوزلی کلام سو بلکه رخصت وارد در دیمکدر
و توریه سز امور ثلثه مذکورده کذب کراهته مائل اولشلر در و ککذبن مراد معنای
مذکور اولدی یغنه بخاری و یهقی و طبرائینک انار الله تعالی برهانهم عمران بن حصین رضی
الله تعالی عنهدن روایت قبیلده قمری (ان فی المعارض لمن دوحه عن الکذب) حدیثی دلالت
ایدر که معنای معارض کلامده کذبیدن وسعت یعنی مخلص وارد در دیمکدر (ابوداودک تخریج
ایلدیکی حدیث شریف مذکورک مائی دخی حضرت نبی انام علیه الصلاه والسلام بر محله غزا
اراده یورد قلنده اول محلی آخر محل ایلله توریه یورد ایدی دیمکدر (یعنی مظهر الدینک مصابیح
شمس خنده بیانی اوزره حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم مکة مکرمه به عزیمت

(اراده)

اراده یورد قلنده الحرب حيلة قاعده سنجه مکة ده اولنر طویوب تدارکده اولسونلر دیو
ناسه خیبرک کیفیتی و یوزلی صورتلر ایدی یوقسه قصد مکة ایلله بیله خیبره کیده حکم دیمز ل ایدی
زیرا بو مرخص اولمیان کذب صریحدر اما صورت اولی مرخص اولان تعریضدر انتهى
(المصلحة ما تبول غزوه سندن ماعد اغزوانک ابتدای شروعده محالری صراحة حضرت رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم ناسه افشا یورد یوب توریه طریقه ایلله ذکری یورد قمری ثقة
اهل سیر بیان قتلشدر در خلاصه مقام نبوت کذب محضدن معصوم اولقله احادیث مذکورده
ایلله (ان ابراهیم کذب ثلاث کذبات) حدیثنده وارد اولان کذبیدن مراد تکلم بالمعارضدر
خدعه حربه و تعریض فی القتال کبر و روجه محرر مجاهد مبارزینیه ظاهری واقعه مخالف بر کلامی
تکلم وفاده و ضمیرنده اول کلامله خلاف ظاهری قصد و اراده ایتکدر بونک جائز اولدیغنه اخبار
مذکورده دلیل اولدیغندن ماعد ایلذات حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم اقتدیغندن
صدوری و اصحاب کرامه رخصت لری کتب سیرده مسطور در از جمله خندق غراسته اعدا
طرفنده بولنوب انلره حیل و خدعه تعلیم ایدن نعیم بن مسعود بن عامر غطفانی به رهبر هدایت
ایریشوب اسلامه حیل برله بر کیمجه بین العشائین حضور حضرت یوز سوروب مسلمان اولدی
و یارسول الله بنم اسلامی قوم هنوز طویمادیلر اکر اقتضای مقایله لازم کلنی سولیکه دستور
اولورسه بن بونلرک جمعیلرینی بفضلته تعالی تفریق ایدرم دیو اسبیدان و استرخاص ایلدکده
حضرت رسول صلی الله تعالی علیه و سلم یانعم سنده یزم ایچمزدن بر آدمیسن و اهرنه که
ایجاب ایدر ایه او یلجه ایلله زرا حرب خدعه در دیو رخصت یوردیلر نعیم رضی الله تعالی عنه
بالاذن النبوی جوار مدینه ده اولوب نقض عهد برله اعدای سائر ایلله اتفاق ایدن بنی قریظه
یهود لرینه و اروپ ای بنی قریظه ییلور سز که بن سزک محبکرم قریش و غطفان با اتفاق
محمدیلر ایلله جنکه کلوب سز دخی انلره معاونت و امداد ایتدیکر اگر غلبه بو طرفده اولور ایه
فهو المراد یوق فتح و ظفر طرف مسلمیه مبسر اولورسه قریش و غطفان چکلوب و طنلرینه
کیدر لکن سز بوشهرده رزق و مال و اولاد و عیالکرله قالور سز ارتق پنجه اسلامبندن نیجه
قور ییلور سز بلم ایدمی بندن نصیحت و خیر خواهانه مشورت استر سه کز قریش و غطفانک
اشرافندن رفاج کیمسه بی رهن آله سز تا که صکره سزی براغوب کیمکه قادر اوله مبوب سز
دخی جای خلاص تدارکنده اوله لریدی جله بنی قریظه یورایی استحسانله قبول ایلدیلر
بعده جناب نعیم ابوسفیان و سائر رؤسای اعدایه و اروپ ای جماعت قریش ییلور سز که بن
سزی جانندن سورم حال بر سر نهفته به واقف اولدم اکر اشاعه و افشا ایتمز سه کز افاده ایده یمدیکده
انلر دخی ای نعیم بزه اولان محبت و خیر خواهلغک معلومدر در محضاً دوستلقدن ناشی ایده چککی
ییلور نیجه کیم ایتیه لم دیدیلر نعیم دخی ای اکا برمه بنی قریظه سز کله عقد ایتدکری
عهد و میثاقه بشیان اولوب سز دن متعین کسان بر تقریب اله کنوروب محمده تسلیم ایتک
اوزره انکله تجدید حیاتی صلح ایتشلر در اکر بنی قریظه سز دن رهن نامنه آدمی استر ایه
زنهار مساعدته ایتک صکره نادم اولور سز دیو اغفال و بعده بنی غطفانه و اروپ قریشه
سولدیکی سوزلری بالتمام ایلره دخی سولوب اتفاقلرین قرین اختلال ایلدی ابوسفیان و بنی غطفان
نعیمک کلامندن تمام مرتبه متأرا اولوب تحصیل یقین و کسب اطلاع ایچون هنوز اول ائشاده داخل
دائرة فاخره اسلام اولوب ابوسفیان کی طرف اعداده بولنان عکرمة بن ابی جهلی هر قبیلده دن
بر کیمسه ایلله بنی قریظه به کوندردیلر عکرمة و اروپ ای بنی قریظه مدینه به کلوب محاصره ایده لی
خیلی مدت اولدی الی الان الیزدن بر نسنه کلدی قرب مدینه ده مرعی اولما بعدن دابه مز هلاک

اولیوراکر زوله حقیقی بکند و یکجهت ایسه کز آماده اولوک یارین بالاتفاق اسلامیان اوزرینه
مجموع ایده لم آخرینه اوله جق ایسه برکون اول اولسون بنسون دبدکلرنده بنی قر یظه جوابلرنده
یارین جمعه ارنه سیدر یزدن مقدم برکروه بوم مذکورده بالق صید ابدکلر بچون مایون و خنیر
اولدیلر الیزدن سبت کونی برنسته کلز احد کونی حاضر اوله لم لکن بزهنوز سزه اعتماد ایده مدک
درست و سبده شهبیلر طرفه و اورا سبده زری ایلمک لارنده قویوب و ضلر بکره فرار ایدر سز
ایمیدی یزدن امداد می ادیکز ایسه معتبرانکزدن بر قاجنی بزه ارهان ایده سز ز را انلر الیزده
اولدیلر سز یزی براغوب کیده مز سکر مادامکه بویه اولیه الیزدن یاردم کلز دیوجواب
و یردیلر عکر مدد و نوب بوخبری قریش و غطسانه سویلدکده نعیم خبرنده صادق ایمش دیوب
تکرار بز برکیمه بی رهن و بر میر اگر شوبله جنک ایدر سه کز فیهما والا سزک اعانه کز بزه لازم
دکدر دیوب بنی قر یظه به خبر کوندردیلر بنی قر یظه دخی بوکلام ایله نعیمک صدق مقالنه
استدلال ایدوب دهن و بر مدیکه یزدنی اعانه ایتمیز دیدیلر تقدیر ربانی موافق تدبیر نعیم غطفانی
اولوب اعادی دین میانه اختلاف و قلبلرینه خوف دشمنکه تفصیلی کتب سیرده بمشوق
اولدینی کیشیه شذول و نهزم اولدیلر (ودخی سیر کیده نقش حریر بر تخریر اولدینی اوزده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه عمرو بن عبدود ایله مبارزه ایدیکه هنگامه عمرو سن بنم
میدانده یالکر جی قوب برکیمه دن استمداد ایتمه جک ایدک یا اول دعوت ایتدیکک آدمیلر کیلردر
دیدکده عمرو دخی یارین کیمی دعوت ایتمش دیوارقه سته باقدینی آنده حضرت علی کرار عمرو
ایکی ایاغنی بدن ضرب و قطع ایله شجره خینه وجودینی نابیدار قیلدی اشته امام علی نک کلام
مر قومی استفهام قیلندن اولوب آنده کتب جاری اولماز و حدیث شریف (ان الجنة لا تدخلها
النجس) که ظاهر معنای تحقیق جنة مسته خاتونلر داخل اولماز دیمکدر معار یض
مقوله سندندر که حتی حدیث شریف مذکور بی بعض عجز ایشیدوب اغلفه باشلدقه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم عجز اولدینی حالد خاتونلر جنة داخل اولماز دیمک مراد سعادت لری
اولدینی تبیین ایله استعید بالله ﴿انا انشاءنا هاهن انشاء فجعلنا هاهن ابکارا﴾ نصی ناطق
ارادینی اوزده سنت اهل جنة وصف ایله خاطر بنی تسکین یوردیلر (و نوع نهر یضک بر صنی دخی
قائل کلامی جرم و ناکید ایتموب بلکه امید درو ما مولدر ما لنی مفید اولان اهل و عسی وان شاء الله ایله
کلامی عن یمت قطعه المفاذ اولقندن اخراج و ابعاد ایتمکدر تکیم غزوه خندقه بری حضرت
نارب ایتمد بنی قر یظه یهودیلر سکا حیات ایدوب قر یس جانینه بیعت ایدیلر دیدکده
رسول الله المجتبی صلی الله تعالی علیه وسلم (قلعلنا نحن امرناهم بهذا) یعنی ما مولدر که
برابر یعنی بنی قر یظه به بویه امر ایتمش اوله لم یوردیلر اولدنی قر یظه واروب امر محمد ایله
بنی قر یظه سزه بیعت ایتمش بونده بر حبله واردر دیوینلر تفرقه دوشوردی علی روایه
بودنی سالف الذکر نعیمر اولکی روایتله بونک یینی توفیق حضور سعاده بوجه محرر نعیم
کلز کده بو کلامی دخی حضرت یغمیر نطق یورملر ایله اولدنی اولکی تدبیرینک اوزرینه بونی
دخی قر یظه بیان ایله بودنی تا کید تفرقه ایتمش دیمکدر (و معار یضک طرق تعبیری
کثیر اولوب مقام و اشخاصک اختلافی حبیبیه مختلف اولور خلاصه حربه حیل و رأیک
استحیانه احادیث شریفه مذکوره دلائلدر انتهى ما نقلته من الکوکب المسعود فی کویکة الجنود

بسم الله الرحمن الرحیم باب الحادی والاربعون

اشوقرقی بنی باب عربک شجعیلری و بهادر لری و ناملری و طبقات لری و قور قافلرینک دخی اخباری

(پانده)

پانده در * الطبقة الاولى * اشوبطقة اولی زمان جاهلیه و عهد اسلامی ادراک ایدن شجعاند
ایشاندن بری عمر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اسد الله و اسد رسول الله حزه بن عبدالمطلبدر
رضی الله تعالی عنه غزوه احدده جیر بن مطعمک غلامی وحشی حال شرکنده بر حر به سیاه
شهید ایلدی اسد الله مشار الیه میان قریشده شول کونه فارس بهادر ایدیکه مقابلی یوغیدی
اشغال لری رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمزه کران کلوب بدله کفار قریشدن یتش
نفک قتل و اعدامنی نذر یوروب صلات جنازه سنده یتش تکبیر الدیلر (وطبقه عالیه اولادن
بری دخی امیر المؤمنین علی بن ابی طالبدر کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه مشار الیه
آیات رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن برآیت و معجزات باهره زندن بر معجزه فاخره در
تأیید الهی ایله مؤید و مناقب و فضائل مؤید و کروب و احزانی کاشف و محلی و قواعد اسلامی
مؤسس و مرسی و امحباب شجاعت و ارباب جلالتک بلا مرار یسیدر مشار الیه رضی الله تعالی
عنهدن مر ویدر که تقسیم بد قدرنده اولان حق تعالی و تقدس حضرتلرینه قسم ایدر که
سیقله بیک کره ضرب اولنه رق رحلت ایتک نزد مد و فراش اوزده فوت اولدن اهوردر
یورمشلردر (قلت) بوکلام جهاده رغبتلرینی و شجاعتلرینی مفیددر * و قال بعض العرب
ما لقینا کتبه فیها علی بن ابی طالب الا اوصی بعضنا علی بعض * یعنی بعض عرب محارب بز حضرت
علی کرار ایچلرنده اوله رفی بر عسکره ملاقات ایتدیکمزه البدر بر یزری وصی ایدردک دیمشدر که
مر ادلی صولته کراردن قور تولش بو قدر دیو موتمیزی جرم ایدردک دیو بهادر اقلرینی تسلیمدر
(مشار الیه خیل جولانده یعنی معرکه ده عسکر بر برینه قارشیدینی هنگامه سزی زده بوله لم
دیدکلرنده زده ده بر اقدیرک ایسه او محله بولک دیدیلر (قلت) مراد عالی لری عدم فرار
و ثبات قدملرینی بیاند (وینه سزک قارشو کره کلان بهادر لری نه کیشیه قتل ایدر سکر دیدکلرنده
دو شتمه حله ایلدیکمه انک قتلنی بن تقدیر ایدرم یعنی قتلنی تصور ایله جسورانه واریم اول
دشن دخی بنم کندی قتل ایدر حکمی تقدیر ایدر بوضورنده انک بو تقدیر و تفرکی دخی بکامعاده
معین اوله رفی بن و انک فکر مذکور هلاکته ایکی معین اوور اول ایسه بر قاور یوردیلر (قلت)
مراد لری حله لری دهشت آوردشن اولدینی بیاند (مصعب بن الزبیر دیدیکه حضرت
علی رضی الله تعالی عنه حروب و قتالده شول صورتده چاک دست و تکللی ایدیلر که غزاه ایله
یانلرینه تفرقه جبارت ایدر مزل ایدی حین حربه تلبس ایلدکاری زرهک ارقه سی اولوبوب
الحق کوکسلکی وار ایدی ارقه کزدن عدوکلدکده خوف ایتمز سکر دیدکلرنده ارقه مددن دشمن
بکاظر بولدینی تقدیر جیه بنی حق تعالی ابقا ایلسون یوردیلر که مراد لری بکا دشمن ارقه مددن
ظفر بوله مز یعنی یناشغه بحال و بریم دیمکدر (مشار الیه حضرتلرینی صباح نماز بنی قبلارکن
عبد الرحمن بن ملجم ملعون غدر ایتمشدر و سبب غدیری دخی بودر که قاتل ملعون مر قوم
امام مشار الیه حضرتلرینه بغض لری اولان خوارج طائفه سندن قطام بنت علقمه نام خینه بی
تزوج مراد ایلدکده ملعونه مر قومه مهرم اوج بیک درهم کش و بر خید و بر جاریه و حضرت
علی بی قتل اوور سه وار یرم دیدکده قاتل مر سوم قتل علیدن ماعداسنی ایضا و اعضا ایدرم لکن
شجاعت و جلالتده درجه نهایتیه رسیده اولان ذاتی قتل و اعدامه اقتدارم بو قدر دینجه خارجیه
مرسومه ای ابن ملجم ابراز شجاعت ایله مبارزه صورتنده قتل و اعدام ایلمکی طلب ایلم بوسیدن
حبله و خدعه ایله علی غفله قتل قبل بعدالقتل خلاص و سلامت بو اورا یسک علی زعم خوارج
شرندن ناسی تخلیص ایله راحت و یروب اهلکله اقامت ایدرسن بوق یاقه بی اله و یروب سنی دخی
قتل ایدر ایسده زعمجه جنة کبررسن دیوب او ملعون دخی تمهد ایلدی حتی اشوشهر

مهر مذکوری حاکمدر * ولم ارمها ساقه ذو سماجة * کهر قطام بین غیر هم * ثلاثة آلاف وعبد وقينة * وضرب علی بالحسام المصمم * فلامها غلی من علی وان غلا * ولا فتک الا دون فتک ابن ملجم (قلت) اشوا بیات فرزدقک شعر نندر ومالی بن فحج ومعایب صاحبک سوق وطلب ایلدیکي مهر دن قبه لی اولیوب ظاهر و مشهور اولان قطامک مهری کبی بر کران مهر کورمد مکه اول مهر اوچبیک درهم و برر رأس عبد و جاریه و حضرت علی بن سیف مصمم آماده ایله ضربیدرز را هر نه قدر ایلروایسه ده علیدن کران بها بر مهر و ابن ملجم ملعونک تقاضای نفس بدیل ایلدیکي جسارتک یاننده بر جسارت یوقدر دیمکدر (مرویدر که سنه هجری به علی صاحبها افضل الصلاة والتحیة کفر قنده رمضان شریفک اون یدنجی کونی ملعون مر قوم مسجد شریفک ایچنده صباح قرا کلفنده طعن و ضرب ایلدی اوج ثوبله تکفین اولتوب ابواب مسجد شریف کوفه دن باب کنده بی ولی ایدن آچققلی محله دفن اولدی ملعون مر قوم حضرت امامی ضرب ایلدکده امام حسن وحسین و عبدالله بن جعفر رضی الله تعالی عنهم سکر دوب و طوتوب حبس ایتدیلر بو خلالده حضرت امام کرم الله وجهه جماعته صلات صبحی قبلد رمق اوزره مغیره بن نوفل بن الحارث بن عبدالمطلبه ایما و اشارت ییورملریله انلر قیلدر دیلر و همدان اهل بیتدن کوفه ده بولنان ذوات حضور لرینه کلوب یا امیر المؤمنین ان شاء الله تعالی سنک علیه کده اولتوردن بر فرد فالینجه قد رقتل عام ایدرز دیدکلرنده مشارالیه کرم الله تعالی وجهه بویه ایچک انما النفس بالنفس یعنی انجق قاتل قصاص اولتور آخره نجماوز ایچمعتاسنی افاده ییوردیلر (امام حسن رضی الله تعالی عنه صلات صبحی ادا دنصکره منبره صعود ایلدی و خطبه به شروع مراد ایلش ایسه ده حزنی نقطه بحال و بر محبوب براز زمان طور دیلر بعده آچیلوب اشبو خطبه بی قرائت ایلدیلر * الحمد لله علی ما احینا و کرهنا و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له وان محمد عبده و رسوله و انی احسب عند الله عز وجل مصابی بافضل الایاء رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فانها اعظم المصائب والله الذی لا اله الا هو الذی انزل علی عبده القرآن لقد قبض فی هذه الليلة رجل ماسبقه الاولون بعد رسول الله ولا یدرک الا آخرون فعند الله نحسب ما دخل علینا و علی جمیع امة محمد صلی الله تعالی علیه وسلم فوالله لا اقول اليوم الاحقا لقد دخلت مصیبة اليوم علی جمیع العباد و البلاد و الشجر و الدواب و لقد قبض فی الليلة التي رفع فیها عیسی بن مریم و قبض فیها موسی بن عمران و قبض فیها یوشع بن نون و انزل فیها القرآن علی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و لقد کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یبعثه فی السریة و یسر جبریل عن یمینه و میکائیل عن یماره فایرجع حتی یفتح الله عز وجل علی یدیه و لا ترک صفراء و لا بیضاء الا ستمائة درهم اراد ان یتاع بها خادما لاهله الا ان امور الله یجری علی حالها فاحسنها من الله عز وجل و اسوأها من انفسکم الا ان قریشا اعطت ازمتها شیاطینها ففادتها باعنتها الی النار فنهیم من قاتل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حتی اظهره الله تعالی علیه و منهم من اسر الضغنة حتی وجد علی التفاق اعوانا رفع الکتاب و جف القلم و امور تفضی فی کتاب قد خلا انتهى * مال خطبه نفسیه کرک محبوب و کرک کوچ کلسون حقل هر بر فعلته جدا ولسون شریک و نظیری اولمیان ذات واجب الوجودک وحدانیتته و محمدک حق اولان عبودیت خاصی ایلر رسالته شهادت و ایمان ایدرم و افضل آیمان اولان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انتقالده بکا اصابت ایدن حزن و کدر ایچون حق تعالادن اجر نیاز ایدرمکه انلرک فراقلری اعظم مصائبدر قرآن کریمی اول عبد خاصته انزال ایدن واحد ذی الجلاله یمین ایدرمکه رسول الله صلی الله تعالی علیه

وسلند نصکره اولین سبق ایده میوب و آخرین دخی فضائل و کالاته و اصل اوله میحقلری ذات عالی صفات بو کیمه دار بقایه ارتحال ایلدی بزر و جج عباد مؤمنینه داخل اولان ا کدار ایچون اجر و احسانمزی الله تعالادن طلب ایدرز والله العظیم بو کون انجق حق کویم که جمیع عباد و بلاد و اشجار و دوابه بلا و مصیبت داخل و عارض اولدی بدر ایچدم بر کیمه ده رحلت ایلدیکه اول کیمه ده حضرت عیسی سمایه رفع اولدی و موسی بن عمران و یوشع بن نون دخی او کیمه ده عزیمت دار بقا ایلدیلر صلوات الله علی نبینا وعلیهم و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قرآن عظیم الشان او کیمه ده نازل اولدی ارتحال دار بقا ایدن پدرم بر ذاتر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمر عسکر و سریه ده غزایه کوندردکلرنده یمین سعادت لرنده جبریل علیه السلام و جانب یسار لرنده میکائیل علیه السلام سیر یعنی امداد ایدرز دی اول سفر و غزادن یدیلر باری تعالی فتح مبسر ایچدیکه دوغمز ایلدی یعنی بهر حال فتوحات واقع اولوردی زهدی شویله در که التون و کش جنسندن بر نسنه ترک ایچدیلر انجق التیوز درهم کش ترک ایلدیلر که انکله خانه سعادت لرنده خدمت ایچون برخادم اشترا یوره جقلا ایلدی لکن افعال الله تقدیری اوزره جاری اولور افعالک احسنی قبل یاریدن و کوتوسی سزک نفسکر دندر آگاه اولوک که قبیله قریش زمام امور لرینی شیطانلرینک ید تصرفنه و پردیلر انلری شیطانلری نار حیمه سوق ایتدی بعضیلری افضل مخلوقات و اشرف موجودات اولان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمر ایله مقاتله به جزئت ایتدیلر لکن غایتده الله تعالی حبیبی غالب ایدوب انلری مقهور ایلدی و بعضیلری دخی حقد و نفاق درونلرنده کیرلدیلر ایدی اجرای نفاقه عونته خونه بولوب اظهار ایلدیلر نه جاره جناب حقک تقدیری جاری اولور ییوردیلر (بعده بر مدت مبارک رأس شریفی ا کوب سکوت ایلنجه جماعت مسلین بکا شدید ایلر بکا و صیحه زه باشلدیلر بو حالده منبر دن اینوب و سیقلرینی سل ایدوب ابن ملجمی احضار ایلدیلر ملعون مر قوم صاحب لرینی قولا قلریته صار قتمس اولدینی حانده حضور رینه کتودکلرنده اول لعین خیب ای حسن الله تعالی ایل ایلدیکم عهد و موافقندن بر عهد و میثاق ایفا ایلدم پدر یکی قتله عهد و میثاق ایتمش ایدم اجرا ایلدم اگر بنم سبیلی قتلده و آزاد ایدر ایلک معاویه بی قتل ایدرم ایتمش شوروب سلامته کلورسم سکا بیعت و اطاعت ایدرم بوق مقتول اولورسم ینه مرادیکز حاصل اولور دیدکده امام حسن رضی الله تعالی عنه یمین ایدرمکه بعد ایوم بقا و حیانتکه بر وجهله سبیل یوقدر دیوب و قانقوب سیقله اوردقده ابن ملجم یدنی سپر ایچکله اول ضربده کبرمدی تکرار ضربله قتل ایدوب قصاصی اجرا ییوردیلر (قلت) ثفاة مورخین بیاننجه سبب شهادت علی المرتضی رضی الله تعالی عنه بویه اولشدر که چونکه امام مشارالیه صفین وقعه سنده حکیمه رضا داده اولدقلمر ایچون زیر لواء اطاعت حضرت مر تضاده اولوب بعده خوارج نسیمه اولنان طائفه دائره اطاعتدن خروجه درت یکدن زیاده اشخاص نهر وانده جبعت ایدوب خون و مال مسلمینی استیلال ایلدیلر حضرت امام قتالدن کف یدایتسونلر دیوا مر کوندردکلرنده بر آزی اطاعتله ایچلرندن چشمشرا یسه ده چوغی بغی اوزره قالدیلر بناء علیه حضرت امیر المؤمنین اهل شامله قتال ایچون آما ده ایلدکلری عسکری ارسال ییوروب جله سنی فلیچدن کپوردیلر انجق یدنی شقی باقی قالدی بعده بقیه سیوف اولان اشقیاء مرقومه که ابن ملجم مرادی دخی انلر دندر مکرمه ده بریره کلوب عبادی مستریم ایدلم دیو شو تدبیر مر داری ایتدیلر یعنی ابن ملجم خلیفه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم علی کرار قتلنه و برک بن عبدالله غمی معاویه قتلنه و عمرو بن بکر غمی عمرو بن عاص قتلنه عازملر اولوب جالری بی بویولده فدا ایلد

بعین برله سال هجری نیک قرقی رمضانک اون ییغی کیجه سنی موعد تعیین ایدوب کتدیله
برک دمشق الشامه واروب معاویه به ليله مذکوره ده ضرب ایتش ایسه ده قتل ایده میوب
اویلوغنه راست کلکله عرق نکاح دیدکلی طهری کسدردی بناء علیه معاویه نیک بووقعه
دنصره اولادی اولادی وجامعه خوف فدایدن کند وبه مخصوص محفل یاپدردی بعد
الضرب برکی طوندقلرند بی قتل ایتمه سنی تبشیر ایده بمکه رفیقم بوکیجه علی بی قتل ایلدی
دیدي معاویه دکلوب قتل ایلدی علی روایه خبر شهادت علی محققه قدر حبس ایدوب بعد
الحقق الری بنی وایقارنی قطع ایله اطلاق ایلدی وعمر بن بکر معاویه طرفندن مصر والبسی
اولان عمرو بن العاصه وارمش ایسه ده ليله مذکوره ده عمرو بن العاص جامعه قهماوب برینه
نامه صلات صبحی قیلدره ایچون صاحب شرطه سی خارجه بن حبیبه کی کوند رمشیدی
عمرو بن عاص ظنیه آتی قتل ایلدی طوتوب عاصه کتوردکلرند بن کیمی قتل ایتدم دیدي
خارجی دیکلرند * اردت عمر او اراد الله خارجه دیدي بوقول برکجه برنسته بی مراد ایدب
خطایله آخر بی ایشله نیک حقتده ضرب مثل اولمشدر علی قول قول مذکور ابن عاصکدر
(اما بن ملجم معلوفی کوفیه کلوب خوارجدن وردان بن مجالد وشیب بن اشجع نام معاونلایله
بالاتفاق جمعه کیجه سی ایله مذکوره ده مترصد اولدیله حضرت امامک مؤذنی ابن النباح صلاهی
صلاته حضرت امامی پیدار ایدوب ابن نباح اوکلرند و امام حسن ارقدرنده اولدقاری حائده
حضرت امیر المؤمنین صلات صبحی اقامه ده جامعه کیدرکن ابن ملجم وشیب ملعونلری اوکلرینه
چیقوب سیقلایله ضرب ایلدکلرند شیبک سنی اصابت ایتوب ابن ملجمک کندی کبی سیف
ملعوفی جبهه شیریدلندن دماغنه واصل اولدی فی الحال ناس بریکوب هجوم ایتدیلر وردان
وشیب فرار ایدوب قورتلدیله ابن ملجم دخی سیقله ناسه صوله ایدوب وقورتلوب خارکن
مغیره بن نوفل راست کلوب رداسنی اوزرینه آتغله باصدردی وکوکسنه چیقوب سلاحنی
آلوب مکشوف الرأس حضور حضرت کراره کتوردی حضرت امام بونی حبس ایدک کوزل
طعامله اطعام و بومشقی فراشه اکرام ایدک اگر افاقت بولورسم عقوب یاخود جانیکن حکمی
اجرا شقلایله بن انکله سولیشرم یوقا کرفوت اولورسم بکاالحاق یعنی قصاص ایدک نزد
معنوی رب العالمین ده بن انکله محاصره ایدرم دیوب بعده نجل جلیلاری امام حسن و امام حسین
طلب ایدوب اشبو کبابک اون ایکنجی بابنده کذران ایدن جواهر وصایای کوش هوشلرینه تعلیق
یوروب تهلیل ایله بعض روایتده مصاب اولدقاری جمعه کونی انتقال برله کوفه به دفن اولندیلر
بغونیک معینده اولان روایت بودر (لکن مورد اللطافه ایله جامع الاصولده جمعه وسبت کولری
مجر و حایستر نشین مکث اولوب احد کیجه سنده که رمضان مر قومک یکریمی بریدر انتقال
ایلدکلری محرردر علی قول نمازده مضروب اولمشدر حتی بعضیلری نمازی اتمام ایچون
استخلاف ایتدیلر دیمش وبعض آخر صلاتی اتمامی ذکر ایتمشدر لکن قول اکثر صلاتی جمعه بن
هویه رضی الله تعالی عنه قبلدرمق اوزره در حنین حضراتی غسل ایدوب بر وجه محرر اوج
توبله تکفین اولنوب نماز بی امام حسن اقامه برله هنگام سحرده دفن اولدی وموضع قبر
شیر یقلرند دخی اختلاف واردر بعضی باب مسجد کوفه نیک قبله جانبی ولی ایدن محله
وبعض آخر قصر دار الخلافه به دفن اولندی دیمشدر وعلی قول امام حسن نعش شیر یقلر بی
مدینه منوره به نقل ایدوب بقبعده حلیه محترمه لری حضرت فاطمه رضی الله عنها قبر انورلرینه
دفن ایتمشدر (واقدی حضرت امامی خوارج نبش وخبانت ایتسولردبو کیجه نهانی دفن
اولنوب قبری سزاوالمشدر دیمشدر (ابن حجر هیمی تعریف اخوان الصفا یبذمن اخبار الخلفاء

نام تار یخند بر وجه محرمدینه طیه به نقل اولندیغنی و ابن عساکرک بیانی اوزره نزد رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیغنه دفن اولتمق نیتله تابوت مبارک لری دوهیه تحمیل اولنوب کیجه لری
سیرا و لنورکن دوه قاجوب بولنه مدی بعضه کوره بلاد طی ده بولنوب اوراده دفن ایتدکاری
مسطور در (ابن اثیر تاریخ کاملده اصح اولان قبر متبرک لری حالا زیارتگاه اولان مزار باهر
الانوار در دیمشدر (محدثین صائ الدین قبر شیر یقلری خنی ایدی هارون رشید عهدنده
غزاده ظاهر اولدی دیمشدر (حضرت امامک انتقالتدنصره ابن ملجم لعینک اطرافی قطع
وبعد قتل اولندقدنصره احراق اولندیغنی تاریخ یافعیده مذکور در (امام احمد مناقبده
اخراج ایتمشدر که علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه روایت ایتمشدر که برکون رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بکا یعلی اشقی الاولین کیدر ییلورمسن یوردیلر الله ورسولی اعلمدر
دیدیکمه عافر ناقه صالحدر یوردیلر وعقبند اشقی الآخرین کیدر ییو ردقندرینه الله
ورسولی اعلمدر دیدم جوابنده سنک قاتلکدر یوردیلر دیمشدر (حضرت امامک مرواتی
بشیک سکسان اوج حدیثدر ونقش خانی * الملك لله الواحد القهار * یاخود * حسبی الله * یاخود
* اسندت ظهیری الی الله * اولمق اوزره مروی وادیغنی اصول المهمه ده میندر اون طقوز سر به لری
یعنی جاری لری وارایدی اولاد ابجد لری اوتوز بشدر اون طقوزی ذکوردر و مشار الیه مین
حضرت حنین ومحمد بن الحنفیه که مادر لری بنی حنیفه دن خوله در و مادر لری ام حبیب تغلیبه
اولان ابوالقاسم و مادر لری ام بنین اولان ابو الفضل عباسدن نسل قالمشدر سبطین مکرمین
ومحسن وزینب وام کلثوم حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها دن تولد ایتمشدر در حضرت بتول
جوار رضوانه وصول بولدقده ام البنینی تزوج یوردیلر سائر اولاد کرای اندن وسائر امهات شتادندر
(سن شیر یقلرند الی طقوز والشمس اوج والشمس بش روایتلری واردر مدت خلافتلری درت
یل وطقوز آیدر صاحب لری قبر وصاحب شرطه لری نفیل ابن قیس رباجی وقاضیلری شریح
و کانی لری معنی یفمیری عبدالله بن رافع ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین والحاصل * کلدسته
وصف دلشکاری * صد دامن داستانده صغیر * وفقجده قابل بیان وتعبیر دکلدر رضی الله تعالی
عنه وکرم وجهه اتهی (وشجعان وابطلادن بری دخی اسلام وجاهلیه ده فارس مشهور
ومبارز معروف سیف الله وسیف رسول الله ایله ملقب خالد بن ولید بن المغیره الخزومی رضی الله
تعالی عنه در (قلت) عهد سعادتده درت دفعه سر کرده سر به اولمشدر (مالک بن نویره
ومسیله الکذاب کبی قهر وقوت وملك و ثروته مالک کافر لری عهد صدیقده قتل واعدام ایتمشدر
(بالاده اشارتی سبقت ایتدیکی اوزره بنه فاتحه خلافت ابو بکر الصدیقه ارتداد ایدن اهل
ضاحیه ویمامه نیک وسائر مرتدینک استیصالنه سر عکر اولوب فتح ونصرت یدینلر به ظهور
ایلدی عهد فاروقده دمشق واکثر بلاد شامی فتح ایلدی طائفه روم وسائر کفره میانده
جلادت وشجاعته نیک نام ومناقب وقایع مشهور بین الانام اولوب الله تعالی دین اسلامی
کندوسیه تأیید ایلدی اجل وعود ومسمار به فراشدرنده وفات ایلدی حین احتضارده مدت مدیده
چوق غزوات وقایعده حاضر اولوب بر مرتبه مقالتله ومخار به ایلد مکه وجودده سیف
وسنان وتیرا نندن مجروح اولماق برقارش قدر محل قالمادی شمدی بن فراشدر در حلت ایده بورم
جبانک او یومدییغنی یعنی خوفی عیشدر یعنی موت ور حلت جناب واجب الوجودک تقدیر به در
دیوب اشبور جزئی انشا ایلدی * لاترعبونا بالسيف المبرقه * ان السهام باردی مفرقه * والحراب
ورهاء العقول مطلقه * وخالد من دینه علی ثقه * مال رجز بزى تهید ایدیی سیقله وتیرل
کلسیله یعنی اصابت ایتسیله عسکری طاغید یی وپریشان ایدییجید ردیکله قورقو

حرب حقایق فاجر خاندان دینه اعتمادی وارد یعنی هرشی حق تعالی تقدیر یله اولدیغنی یلور
طاهر هول قتال دن قور قاز دیک کیدر (قلت) اتقاللری عهد فاروقده هجرتک یکریمی بری
وعلی قول یکریمی ایکی سنده و تر به شر یقه سی حصده زیارتگاه عظیمدر حضرت خالد بر اسب
وسلاح و علامدن غیر ی نسته ترك ایتموب الیری دخی مصارف غزاه صرف اولغنی اوزره وصیت
ایندی انتهى (عضمای اهل شجاعتدن بری دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدیمرک
عنه زاده لری و حواری بلری ز بر بر العوام رضی الله تعالی عنهدر مقابله و عمارات اولماز بر شجاع
ودلیر و مسابقه و مجارات اولماز بر بهادر و تیرایدی نمازده ایکن پوصو دن عمرو بن جرموز عدرا
شهید ایلدی (قلت) ز برك نسبی اجداد نبویه به قصی به یووجهله متصل اولور ز بر بر العوام
ای خویلد بی اسد بن عبدالعزی بن قصی بدر لری عوام بدره قر یسله کلوب لکن مقتول واسیر
اولوب فرار ایتدر بعده اسلامه کلدن ز بر حضرت نلری عسره دیشره دن واسی ایدن اهل
ذنوب اولان اون اوح ذاتک متوسط طلرندن اولان بدی ذاتدن ایدی تسلی توان ریخته حرر
وقعه جلده بولمش ایتده حضرت علیک نصحن دیکلوب نادما معرکدن جیقوب مدینه
کید رکن ماء تمیم دینیلان خله اوغرا دیکه اوراده حنف بن قیس حضرت نلری قتل و قعه
جلدن اعتر لا بولمش ایلدی ز برك ورودینی خبر و رد کلدن اسبو ایکی عسکرک جعنه بادی
اولدقدن صکره ترك ایلس دیو تعریض ایلدی احنفک مجلسنده بولنان مارالبیان عمرو بن
جرموز الخاشعی اردینه دوشوب شهید ایلدی و راسنی حضرت علی به کتوردکده امیر المؤمنین
حضرت فخر کائناتدن استماع ایتدم ز برك قائلی نارایله تسیر یعنی اندر ایدک یور دیلر دیدکده
اول سبه روز بی بونی ثواب دیو ایتدم تحسین برینه بی نارایله تشریمی ایده یور سن دیو
زاده رنجس و قهرندن تیغنی فارتنه دور توب هلاک اولدی (ز برك شهادتی التمش درت
وعلی قول التمش یاشنده هجرتک اتوزالتبسی جسادی اذولاسنده یا خود آخره سنده واقع اولمدر
رضی الله تعالی عنه (عوام ناس و اولک خلیفه قبله دیرلر ایتده سالف الذکر عوام شداد وزنده
اولک تشدیدله در پوصورنده بر ساعر مسهورک * عوام زاده لک هر بری ز بر اوله مر *
مصر اعنده مسهل و مساحه واردر انتهى (و بری دخی عمرو بن معدی کرب الی بدیدر
مومی البید فرسن جاهلیه دن منقاص مشهوره و وقایع مذ کوره صاحبی فارس بهادر اولوب
عرض اسلام ایتمک نعوذ بالله تعالی ارتداد ایدوب بعده اسلامه عودت ایتمدر و اهل فرس ایل
واقع اولان حروب و قتاله حاضر اولوب وقایع حسیه و حرکات عظیمه لری واردر امیر المؤمنین
عمرو بن الخطاب رضی الله تعالی عنه الیری کورد کلدن * الحمد لله الذی خلقنا و خلق عمرا * دیرلر
ایندی (قلت) الله تعالی اعلم اسبو حمله دن مراد عظیم شجاعت عمروی بیاندر فتأمل (برکون
خلیفه مشربله ای عمرو فتی سلاح حرب و قتاله افضلدر دیو سوال ایلدکده عمرو ای امیر
المؤمنین اسلمه نک قنبدن سوال یور رسز دیدکده حضرت عمرو و قلدن حقه نه دیرسن دیدی
عمرو ای امیر المؤمنین او قلدن یادر یعنی ماده موتدر لکن بعضیسی خطا و بعضیسی اصابت ایدر
دیدی بعده مزراعه نه دیرسن یور دکلرنده عمرو * اخولک و قد خالت * یعنی مزراق سکا خیانت
ایلدیکی حالد یارکدر دیدیکه غالباً مفادی اعدایی قهر ده نام دکلدر صوله بوشه کلدکده
دسمن سلاح آخر ایلدندی ایدر دیکدر دیدی بعده قلفانه نه دیرسن یور دکلرنده عمرو
* هو الدائرة و علیة تدور الدوائر * قلفان بر دایره در یعنی اگر چه حفظ ایدر لکن مصائب
و داهیلر انت اوزرنده دوز دیدی بعده سینه نه دیرسن یور دکلرنده * ذلك العدة عند الله *
یعنی سبب دفع سدا * آتدر دیدی (منقولدر که قادیسه جنکند عمرو بولنوب یاندک کی

رفقاسنه بن یونهرک اونه جاننده اولان اعدایه کو پریدن مرور برله بالذات صوله ایده حکم اگر
سزل مقدار جز جندور یعنی دوه ذبح اولناجی مدته مسارعت ایدوب اربی تعقیب ایدر سه کز
یدمه سبب بیان اعداده مقاتله ایدر اولدیغ حالد بنی بولور سکز و اگر مدت مر قومه دن تأخر
و بطالت ایدر سه کز بی مقبول بولور سکز دیوب سل سبب ایل مسارعت و جسر ی مجاوزت
و اعدانک ایچنه کیروب قتاله باشلدی رفقالی بر برینه ای بی زید نیچون ایاقدا شمزی یا کز براقدی
ظن ایدر ز که صاغ بوله میر دیو غیرت ایل و راسندن شتاب ایلدیلر کوردیلر که عمرو آتدن دوشمن
و عجمدن بر جلاک آتک ایغندن طوتمس را کب اولان عجم اوزنیکله فرسنه هر تقدیر اورمقدده ایتده
دخی تحریکه قدرتی اولوب طورر رفقاسنی امداده کلد کلری عجم را کب کورنجه فرسندن
صحرابوب فرار ایدر عمرو فرس عجمی به رکوب ایلد رفقاسنه خطا با کینه سبله بنم ابو یور
از قادیسه بی مفقود و ضایع ایده جکدیکز دیو تفاخره باشلر رفقاسنی دخی فرسکزی نه یادیکن
دیدکلرنده آلت حربدن نسابه یعنی اوق اصابت ایتکله صحرابوب آت بی آندی و قاجدی دیدی
(نه منقولدر که غزوه مر قومه ده ملک فرس یزدجرد طرفندن اهل اسلام ایلد معالیه و بخار به
ایچون سوق اولان جیوس و عساکرک سرداری رستم قبله را کب اولمیدی عمرو و فارشیلوب
قبلی سمیری ایلد ضرب ایتدکده قبلک عرقوبی یعنی ایاقلرینک سگری کسلدی رستم دوشوب
قبل دخی قرق بیک اتون طولوسی حامل اولدیغی خرجه رستمک اوسنه دوسدی رستم یووجهله
مقتول اولدقدن یاس کبدنجه ایاق بایدار اولماز اقتضاسنجه عجمده هنیمت واقع و مسلمینه فتح
قادیسه ایلد اغتنام کثیر حاصل اولدی (عمرو کبر سنه واصل و اعضا برینه ضعف طاری اولدقدن
دهاوندده اهل فرس ایلد مقتله و بخار به ده شهید اولمدر و تعداد اولان سعرا ی بلغاندنر
عباس بن مرداس مر به سنده * اذا مات عمرو قلت الخیل اوطی * زیدد افقداری بخدتها
عمرو * یعنی نظم ایتمدر که مالی عمرو بن معدی کرب وفات ایلدیکی وقتده فارسله دیدمکه
دهاز بن عمرو و قبیله سی اولان بی زیدی چکنه یک ز بر عمرو قبیله مذ کوره نک نجبت
و علیه سبله یلله کتدر یعنی ارتق قبیله سنک شان و قوی قالماسدر دیکدر (قلت) سالف الذکر
قادیسه اقلیم ائدن کوفه فر بنده برمدینه صغیر در قادموس قولنجه حضرت ابراهیم علیه الصلو
و السلام اورابه اوغرا دکلرنده مبارک رأسلری برنجوز غسل ایدوب * قدست من ارض * یور دیلر ایلد
قادیسه دیو اسمع اولدی و داعی حجاج اولمسنده دخی دعا یورمشلدر (نهاوند صفاتی عندنده نوبک
فتح و کسری صاحب باب قولنجه ضعی ایلدر اقلیم راعدن و بلاد جیلدن همدان جنوبنده نهر
و بوستانی و فیرو فاکه سی کثیر برمدینه در همدانله بانی اون درت فرسخدر (وقلت ایضا)
معلوم اوله که قادیسه فتحی شوالده واقع اولمدر لکن هجرتک اون بس یا خود اون درت و باون الیسنده
اولد یغنده اختلاف واردر طرف بریدن رضی الله تعالی عنه سر عسکر سعد بن ابی وقاص رضی الله
تعالی عنه ایدی و عسکرک عجمک سر کرده سی رستم ایدی یور رستم ارامنه دندر رستم داستان
مشهور دکلدر آسانی فن نجوم اولوب استعلاء امت محمدیه بی استخراج ایتکله عربله جنکه
راضی دکل ایدی لکن یزدجرد جبر و ابرام ایلد کوندردی قتل عظیم واقع اولوب آخر رستم مقتول
و عجم مهزوم و مخذول اود (صاحب المستطرف قولنجه رستمی بوجه محرر عمرو بن معدی کرب قتل
ایتمش ایتده اگر مورخین بیاننجه آتی الذکر قعقاع نام دلیر قتل ایتمدر (اما فتح ده وندسنین هجرتک
یکرمی بنده واقع اولمدر) سپهبد عجم فیروزان ایدی مسفوری دخی سبب الذکر قعقاع قتل
ایتمدر (و مارالبیان یزدجرد طبقه ثلثه ملوک قدیقه فرس اوین سامنیانک اتوز ایتکدر
یکرمی یاشنده ایکن خلافت عثمان رضی الله تعالی عنه ده هجرتک اتوز بنده دست اسلامه ایلد

مقتول اولاد در زجرده آخر ملوک فرسدر بودند نصکره دیار عجم سراپا مفر اهل اسلام اولاد
وطبقه اولای ملوک عجمک اولی اولان کیومرث بن زجرده قدر الشمس بر ملکدر ایچلرند اوجی
نسا ایدی (روضه الاحیاء یازر که قادیسه حر بنده اول امرده یزجرده سعد حضر تارینه
مقصود لری نه ایسه اکیله لم سفیر کوندرسونلر دیو ایلیچی کوندردی مشارالیه دخی عقل وشجاعت
ونسب وطلافت اصحابندن نعمان بن مقرن مزنی و بشیر بن ابی دهم غفاری و خنظله بن الریغ
اسدی و ذکر آتی طلیحه بن خویلد اسدی و جریر بن عبد الله بجلی و فرات بن حیان عجمی
وعدی بن سهیل و عطارد بن حاجبه و مغیره بن زراره و اشعث بن قیس کنندی و عاصم بن عمرو
تمیمی و سالف الذکر عمرو بن معدی کرب و مغیره بن شعبه ثقی و منذر بن حسان ضبی و برادر مثنی
و معن بن حارثه و شرحبیل بن ابی السمط حضراتی کوندردیلر کیدر لکن رستمک جنکه آماده اولان
اردوسنه اوغرا دیلر رستم یانلر بنده مهماندار قادی وقتا که نزد یزجرده وارد قلزنده رستمی دخی
احضار ایتمکله ترجان واسطه سبله دیار عجمه کلوب محاربه مره اقدامکره سبب ندر آبا سرزدن تغافل
ایتدی کمر دغمی جرئت ایتدی کز دید کده علی اختلاف یان نعمان یا خود مغیره لک بری چله رفقاسی
طرفندن مأذونا ای ملک بز مقدمات معرفت حق تعالای دن غافل بر قوم ایدک احضار و اشجاردن
کنندی دستزایله یاید یغیر بیجان یلری معبود اتخاذ ایدر لک جناب حق محض رجندن بزه طهارت
اصل و نسب ایله متصف و صدق دعواسند معجزات ینانی شاهد پیغمبرار سال یوردی امر ایتدی کی
توحید باری و نماز و اوج و زکات و حجی و جهاد مشرک و سائر اعمال حسنه و اخلاق مستحسنه بی
اعتقاد و اجرا و اتصاف و نهی ایلدی کی خصال شنیعه و افعال مستهجنه و اخلاق ذمیعه دن
اجتناب ایله سعادت دارینه واصل اولدق و دخی خلقی وصول درجات دارنعم و خلاص درکات
بحیم اولان دین اسلامه دعوت ایله امر ایتمکله امتثال الامر به خلقی دعوت ایتمکله یز قبول ایدلر
من کل الوجوه سلامت و سعادت بولدیلر قبول ایمانلر یانغ شریعتله مقبول یا خود التزام جزیه ایله
مذلت موصول اولدیلر شمدی سنی دخی حق یولنه دعوت کلدک دیچیک یزجرده روی زمینده سرزدن
اشقی و احقر بر احد کورمدم یازق سزه دیار عجمه یا تجارت و یا خود زیارت طر بقبله کلد بککزد
نعمته مستغرق اولدیکر شمدی ملک موروثی انتزاع قصد یله محاربه به ککره و جب مشتکر اولور
وارک عودت ایدک اشرا ککره خلع فاخره لباس ایدلم و مطایا ککره کندم و خرما یوکلدر به یزد کده بنه
یان نعمان یا خود مغیره بزی مزخرفات دنیویه یه الدانور صاعده پیغمبر عزمک امر یله اهل شرکله
جنک ایدر زانو بولده اولور سک جنت نعم آماده درو قالور سق اغنام حاضر در بزه اولومدن و مشقتدن
خوف یو قدر علی الخصوص سنک بلادیکک فتحی حضرت پیغمبر بزه خبر و ردی البته اوله جقدر
خداور سولنه ایمان ایدر و عشر و زکاتی و بر ایتک سعادت سرمدیه بی بو اورسن بو صورتده
طرفزدن سکا تعرض اولنار یا خود ایمانی قبول ایتمکله جزیه و یرمکله جان و عرض و مالکدن
امین اولورسن دید کده یزجرده غضب ایدوب اگر بین الملوک ایلیچیلر زوال اولیدی شمدی چله کری
قتل ایدردم سز بندن طو پراقدن غیری نسته بوله مر سکریوب و بر چواله خالک طولد و دوب
هر برینک اوزر بنه تحمیل ایله یانندن اخراج ایلدی (عاصم بن عمرو تمیمی خاکی بوکلنوب بارگاه
یزجرده دن چبقار کن ای کروه عجم عجم ایش ایشلدی ککره کندی الیکر ایله و لایتکرک طو پراغنی
بزه تسلیم ایلدی ککره قریبا کرد یاد باردیاری ککره قاپلیه جقسدر و خالک و لایتکرک طو پراغنی
طولد و روب دیار عرب به کتوزه جکر دیوتقال ایتسدر وقتا که حضرت سعد بن ابی وقاصک
حضور بنه عودت ایدوب مناظره بی بیان و قضیه خاکی خبر و رود کارنده مشارالیه دخی کذلک
خاکی قال خیر عد ایدوب ان شاء الله تعالی مقالید اقالیم ملک کنلر بی الری ایله بزه و یره جکر در

زیرا ﴿ وبارک فیها و قدر فیها اقواتها ﴾ نص شریفی حکمنجه خالک هرگز خیرات و منشأ
برکاتدر ییوردیلر بحمد تعالی قال مذکور ظهوره کلسدر انتهى ضم الفقیر (وابطال عربیدن
بری دخی طلیحه بن خویلد الاسدیلر اسلام و جاهلیه ده اشجع بهادر اندن و کاهنلر دن ایدی
با کلاه باب حله قلم فقیر ایله اجل اولندیغی اوزره عیاذ بالله تعالی بالارتداد ادعای نبوت ایتسیدی
جانب صدیق اکبردن رضی الله تعالی عنه خالد بن ولید رضی الله تعالی عنه اوزر بنه قالقوب
جعیثی پراکنده و پریشان ایتمکله شاهه فرار ایلدی بعده رضی الله تعالی عنه توبه و ندامت و دین
اسلامه عودت ایلدوب قادیسه حر بنه و سائر محاربه ره حاضر اولوب فتوحات و غلبه یه وسبله
اولدی (وبری دخی مقداد بن الاسود الکندی رضی الله تعالی عنه در اشجع فرساندن شدید
البأس و قوی القلب و ثابت قدم بذات عالیقدر ایدی جلادنده شهرت کبر و غزواتده ابرار ایلدی کی
شجاعتی افاق کبر اولمغه اوصافلری ینانده اجل ایله اکتفا اولندی (وبری دخی مشارالیه
سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه در فارس و بهادر اولوب فی سبیل الله غزواتده ابتداری
سهم ایدن بونلر در عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه حضر تارینک عصر خلافتلری ادرک ایدوب
مشارالیه حضر تارلی شربت شهادتی نوش ییوردقد نصکره ناسدن عزالت ایدوب من بعد
بر حر بنه حاضر اولوب کوشه و حدلر بنده دار بقایه رحلت ایلدی (قلت) مشارالیه قول
مشهور اوزره الی بش سته هجره به سنده عقیقه انتقال ییوردیلر کنبه لری ابو اسحق در
عشره مبشره نک وفات یونندن آخر یدر رضی الله تعالی عنهم (عقیق مدینه منوره وادیلر دن
مسبل ماء اولان پروادینک آیدر و یمامه و طائف و تهامه و نجدده بر موضعک و دخی الی موضعک
آدر یدر انتهى (وبری دخی ابو دجانة الانصاری رضی الله تعالی عنه در که بین الصقفین
مشارالیه متکبرانه صالنه رقی سیرومشی ایلد کده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمر (انها
مشیه یغضها الله تعالی الا فی هذا الموضع) ییوردیلر (قلت) اشبو حدیث شریفی طبرانی
تخریج ایتسدر و سبب ورودی دخی بودر که احد غزاسنده حضرت سلطان هر دوسرا صلی الله
تعالی علیه و سلمک دست مبارک لرنده بر شمشیر آیدار وار ایدیکه بر جاننده * فی الجین عار و فی
الاقبال مکرمه * والمره بالجین لایچی من القدر * بیت متینی قارلش ایدی اشبو سینی یندن
کیم آلوب حقنی ایفا ایدر ییوردق لرنده بالجمله اصحاب اول مهمی قیامه طلبکار اولشرا یسه ده
ایچلرندن مشارالیه ابو دجانة به اعطا ییوردیلر اولدخی آلوب و باشنه برقر مرزی عصابه صاروب یختر
کات میدان هیجابه روان اولدی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم ابو دجانة نک
مواجهه اعداده بو وجهله یوریشنی تجویزا حدیث شریف مذکور ییوردیلر که مالی بو
وضعه شنی و حرکت الله تعالی نک عقاب اید چکی سبر و حرکتدر لکن بوموضعه یعنی معرکه
اعداد دکل یعنی انده و غللا اعدا جائزدر دیمکد ر انتهى (وبری دخی مثنی بن حارثه الشیبانی در
صاحب مستطرف حرب فرسی فتح ایدلرک اولی بودر دیمسدر (قلت) عینی تاریخنده یازلدیغی
اوزره وقتا که خالد بن الولید رضی الله تعالی عنه استیصال یمامه دنصکره هجرتک اون ایکنجی
سالی محرمنده فتح عراقه مأمور اولشرا ایدی واروب تفصیلی تاریخ مذکورده اولان غزواتله
مشغول اولوب فتح قادیسه قوه قریبه یه کلدیکی اوانده حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله
تعالی عنه ک قتال رومه مأمور اولان ابو عبیده بن الجراحی عزل ایله برینه سنی سرعسکر نصب
ایلدیم عراقدن قالقوب شام اوزر بنه واره سن دیونیم بن مفرح الکنتانی بدیله امر نامه لری خالد
کلد کده برینه سالف الذکر مثنی بن حارثه بی قائم مقام ایدوب دیار شاهه عزیمت ایلدی لری فی
الحقیقه مثنی عجمه و اوله و روب اغنام ایلدی بعده جانب خلیفه دن خبر کچ کلکله اودخی برینه

بشیر بن الخصاصه بی قائم مقام ایدوب حضرت صدیق نامزاج ایکن مدینه منوره به کلدی
حضرت صدیق حضرت عمر رضی الله تعالی عنهما انتقال ایدرسم مثابی ینه عرافه کوندربو
توصیه یوردیلر بعد انتقال الصدیق حضرت عمر ذکری آتی ابو عبید بن مسعودی اولامیر
عسکر عراق ایلدی مشار الیه فتوحاته مظهر بته شهید اولغله امر وصیتی ایضا ایله مثابی
ته بین یوردیلر سعد بن ابی وقاصک اون درت سنه سی اولنده تعییننه قدر امیر ایدی انلرک تعییننه
معزول اولوب معیت سعد ده دخی سعی عظیمی مشهور اولشدر رضی الله تعالی عنهم
انتهی (وبری دخی سالف البیان ابو عبید بن مسعود النقفدر موی الیه حرب قادسیه ده یوم قس
الناطفه جوق مقابله ایدوب ابراز جلالت ایلدی (قلت) مشار الیه شبان شجاعان وحبلة
حریه بی آکاهلر دندر عینی قولجه صحابی اولوب یعنی پیغمبری کور محبوب زمان سعادتده عرض
اسلام ایتشدر ابن عبدالبرحمایدندر دیمش وذهبی رؤیت بی ایله شرفیاب اولسی بعد اولمادیغه
قائلدر (قس الناطف کوفه قر بنده بر موضع دراشتهی (وبری دخی عمار بن یاسر رضی الله تعالی
عنه در اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن اولوب حقنده افضل البریا علیه
اکمل النعایا افدیمز (الحق یدور مع عمار حیث دار) دبوشتا وانی قتم باغیه قتل ایدر دیو مجزة
اخبار یوردیلر در صفین وقعه سنه حضرت علی کرم الله وجهه طرفنده بولمغله شهید
اولشدر (قلت) عمار حقنده اولان حدیث شریف بودر (ابشر یا عمار تقتلک الفتنة الباغية
وآخر زقتک الضیقة) ومأل شریفی ای عمار مسرور اول که سنی قتم باغیه قتل ایده جکدر طرف
حقده بولمگله جنته کیدر من و آخر زقتک ضیقه یعنی آب ایله مزوج اولان سود او لور دیمکدر
(مشار الیه حرب صفینده هنگام بیریده قتل عظیم ایلدی حرارت غلبه ایدوب صواستدی لبن
مرواح کتوردیلر ایچوب * صدق رسول الله الان الی الاحبة محمد وحرزیه * دیدی سابقین اولاندن
اصحاب بدر دندر تاریخ انتقال لری اوتوزیدی سنه سنه در رضی الله تعالی عنه انتهی (وبری
دخی هاشم بن عتبه در که اکا شجاعان و صفینده علم کش علی المرتضی ایدی رضی الله تعالی
عنه (قلت) ابن حجر عسقلانی تقریب تهذیبند هاشم بن هاشم بن عتبه بن ابی وقاص
دیو یازرو هجرتک قریبه الی البسی مبانده انتقال ایلدی کنی ذکر ایدر فتدر انتهی (وبری دخی مالک
بن الحارث النخعی الاشردر حضرت علی مصره والی نصب ایدوب ارسال ایشلر ایدی قبل
الوصول مصره قریب برقر به سم آلودبال شربله مسموما وفات ایلدی وسمیم ایدرین * ان الله جنودا
منها العسل * دیمشدر (قلت) عسقلانی اشر لقبدر دیمشدر ویهوک و سارغر الزده بولندقدن
صکره کوفه یه نازل اولدی وامام علی مصره والی ایشلیدی قبل الدخول اوتوزیدی سالدده وفات
ایلدی دیوبال حکایه سنی ذکر ایتامشدر رضی الله تعالی عنهم (تاریخ لاریده امام علی طرفندن
والی مصر اولان محمد بن ابی بکر اعانت ایچون کوندلشیدی تحریک قائل العسل ایله دهقان
قازم اسقای شربت مسموم ایله شهید ایلدی دیو محرزدر (وطبقه اولاد ن بری دخی
ذکری سبق ایدن قعقاع بن عمرودر (قلت) صاحب المستطرف بو ذاقی قادسیه ده طاعن
قیدر دیو توصیف ایتشدر اگر مرادی قبل رستم ایسه کلامی بینده تدافع واردر یوق
قبل ما ایسه قابل توفیقدر فتأمل انتهی (الضیقة الثانية) اشبو طبقه رجالدن بری عبدالله
ابن الزبیر بن العوام رضی الله تعالی عنه در مشار الیه ملک افریقید جرجری قتل واعدام
ایتشدر که مرسوم کنندی عصرینک اشجعی زعم ایدردی (عمر بن عبد العزيز حضرت نلری
ابن ابی ملیکه به عبدالله بن الزبیری بکا وصف ایله دیدکده ابن ابی ملیکه بین ایدر مکه جلدی
الحمله ترکیب و لمی سکر لیله تمزج و سکر لری ککله بیله تألیف اولمس قوی البینه و جنبی دینده اولان

نفس وروحی دخی اعضا سبله مزوج و مخلوط قوی القلب و مثلی نایاب پر ذات شجاعت نصاب
ایدی و برکون اداء صلات ایدر ایکن مجتبی ایله آتلمش بر یوک طاش لبه ایله کوسکی اراستدن
صد او برک مرور ایلدی بین ایدر مکه قطع صلاة ایلدی کندن قطع نظر خشوع وخصوع
وقرائت و رکوعده رعایت وعادات قدیمه سندن فی الجملة دخی تعجیل ایلدی دیدی مشار الیه
حجاج مکه مکرمه بی بعد المحاصرة والد خول مکه ده اولغله طلب وتأمین ایله استدعا ایددی
اعجاب واتباعی حجاجه تسلیم ایلد کزنده صلیله غدر ایلدی رضی الله تعالی عنه وجزا غادره
* (الا الی الله تصیر الامور) (قلت) باب وفاده بالمناصبه ذکری فی الجملة مرور ایتشدر بعد
الهجرة مدینه منوره ده اسلامده اولاتولد ایدن مولود اولدیغنی ابوالیقظان وهجرندن یکرمی ماه
مرونده تولد لرینی واقدی روایت ایتشدر در والد لری بنت صدیق اکبر اسماء رضی الله تعالی عنهم
اولوب مشار الیه یوز سنه معمره اولدقد نصکره مکه مکرمه ده حالت عماده وفات ایلدیلر
انتهی (وبری دخی محمد ابن الحنفیه ایله شهیر ابو هاشم محمد بن علی بن ابی طالب رضی الله
تعالی عنه وعن ایه حضرت نلری پدر لری حضرت علی رضی الله تعالی عنه ابو هاشم حروب
وقتاله حث والقا ایدوب وقایع عظیمه ده انلر ایله توفی ایدر لر ایدی شدید البأس والطعن
وقوی القلب بر بهادر بی عدیل ایدی (برکون کندویه پدر یکن امیر المؤمنین مراملری ندر که
حروب وقتاله اولاد کرام لری مبانندن سزى سوق ایدوب حضرت حسن وحسین رضی الله تعالی
عنهما بی کوندر منزل دید کزنده برادر لرم والد ماجد مک کوزلی و بن پدری مثابه سنه ایدک
یدر لیه چشم لری بحافظه ایدر لر دیو جواب ویرمشدر (منقولدر که حضرت علی رضی الله
تعالی عنه برززه اشرا ایدوب قد عالیرینه اوزون کلکله زهرک بر مقداری کسدر مک مراد
ایلد کزنده ابو هاشم ای علی الشان زهدن محل قطعی بکایلدرک و کوسزک دیدی حضرت
علی رضی الله تعالی عنه یلدر دکه ابو هاشم اول بولاددن مصنوع زهرک اتکندن صاغ ایله
وقو بار لیه جق برندن صول ایله طونوب جکدی بی کبی قوبار دی سالف الذکر عبدالله
ابن الزبیر شجاعته فائق الاقران ایکن ابو هاشمک قوت وشجاعتده غبطه ایدر ایدی مشار الیه
حضرت نلری شعب رضوی نسیمه اولان محله وفات ایلدی (قلت) ابو هاشمک سکسان سنه
سند نصکره وفاق تقریب تهذیبده محرزدر انتهی (وبری دخی قبیله مضرک شجعی وعصرینک
فارس و بهادر والی خراسان عبدالله بن حازم السملی در خراسانده واقع اولان فتنه ده وکعب
ابن ابی سوبد قتل ایلدی (وبری دخی والی خراسان سالف الذکر عبد اللهک قاتلی وکعب بن
سوبددر شجیع وجسور و سریع الغضب بر شخص ایدی عبدالله بن حازم قتل ایلد کد نصکره
والی خراسان اولدی لکن هو جندن یعنی حق وخفت مزاج و کسز لکندن امر وشاقی تمام
اولوب وفات ایلدی (قلت) صاحب المستطرف قاتل ابن حازم وکعب اولدیغنی یازمش ایسه ده
خواندمیر یعنی حبیب السیر تاریخی صاحبی ابن حازم یزید بلدک زماندنبرو والی ایدی یتش
ایکیده امویه دن عبد الملك عزل ایدوب سنان بن مکملی والی خراسان ایلدی لکن ابن حازم
سنانی قومامغله عبد الملك خراسان وجوهندن بکیر بن وشاح نام ذی قدرته نه سانی خبر کوندروب
ابن حازم قتل شرطیله خراسان امارتی وعد واد دخی قتل ایدوب برینه یکدی دیمشدر انتهی
(وبری دخی مصعب بن الزبیر بن العوامدر مال ونفسنه جود ایدن بهادر ایدن ایدی امویه دن
عبد الملك بن مروان ایله واقع اولان حر بنده عبید بن زیاد قتل ایلدی (قلت) قاتل مصعب
عبید الله بن زیاد اولدیغنی صاحب المستطرف یازمش ایسه ده ذکری اتی نقلارده اولبه جغی
ظاهر اولور اصح اولان فذلکه بیاتجه قاتل مصعب زیاد بن عمرودر انتهی (وبری دخی عمر بن

الحساب السلي در فارس اسلام ایدی تغلب ايله قبس قبیله لری بیندن واقع حربده بنی تغلب
طرفندن مقتول اولدی (قلت) باآلاده باب وفاده دخی فی الجملة مصعبك ذکری یکمشد رسی
ابن جوزی قولجه قرق بش ایدی سال وفاتی التمش یدی ویتش ایکی اولقی اختلا فیه
مرویدر برادر لری طرفندن والی بصره ایدی انتهى (ویری دخی مسلمة بن عبد الملك بن
مرواندر بنی امیه نك اری وفارسی وحر بلری نك سرداری ایدی (قلت) مسلمة بن برادری
سلمان غزا ایچون جبوش کثیره ايله اولکای قیصره سرعسکر ایدوب کوندرمشیدی اغنام
ایدرك قسطنطنیه به کلوب غلظه فی ضبط ايله سنین متوالیه بلده مذکوره فی محاصره
ایلدی بعده سلوان وفات ایدوب برینه عربن عبد العزیز حضر تلرینه یعت اولند قد
عمر مسلمة به بن النی آبدن زیاده جبوش ايله غزایی تنسب ایتم عودت ايله دیو امر کوندر مکله
مسلمة دخی امری کتم ایدوب قیصر ايله عرب جامعی دیمکله معروف اولان معبدی بنائیک اوزره
غالبانه صلح اولوب عودت ایلدی مسلمة نك اشبو غزاسنی سر کرده کتبه منشبان ترکسی
مخوم شیخ اصکبر قدس سره الازهر حضر تلر نك مسامره سندن نقل ترجمه وتفصیل
ایتمشد (حبیب السمره سلمان مر یض اولدقدده مسلمة بن ولی عهد ایدیه جک ایدی لکن غزاده
واردوده بولند یفتندن عمر ابن عبد العزیز ایتمشد دیو محرر در انتهى (ویری دخی خلفاء
عباسیه دن معصم خلیفه در فارس و بهادر وشجاع اولوب آل عباسده اذن اشجعی وقوی
القبلی یوق ایدی ابن ابی داود دیمشد که معصم خلیفه برکون بکای اباعبدالله فوت قدر
دیشار که قومی اصرید کده بندخی ای امیر المؤمنین بواذیه فی ادبانه ایدیه یلوری یم دیو اعتذار
ایلدیم نکرار سنک اصمماک بکا ضرر ویرمز دیو امر ایلد کده اصر دم لکن دیشم تأثیر ایتدی
دیدیه وجودنده اولان قوت و متانت بدرجه به رسیده اولش ایدیکه کویا حدیددن مخلوق
ایدی مرویدر که برکون دخی ارقه سنده زره واریکن خوارج طائفه سندن بری مزراق ايله
طعن ایلدی مزراقه آرقه سنی سپر ایتکله مزراق تأثیر ایچوب اوزره سندن قردی سکه لی
التوفی ایکی پارماغک اوجیه صفقدده اوزرنده اولان نقشی محو ایدردی حدید دن مصنوع
لبودی چوپروب حلقه شکله قور ایدی (ویری دخی سابق الذکر مالک اشترک اوغلی ابراهیم
التخعی در مشاهیر اهل شجاعتدن اولوب درت بیک لشکر ايله عید الله بن زیاد ايله محاربه
ایدوب ابن زیادک یتش بیک نفر عسکری واریکن غلبه ویریشان واین زیادی طوب ایدیه قتل
ایلدی (قلت) محاربه مذکوره نك اجالی بودر که التمش الی سنه سی کوفه ده اخذ تاردم
حضرت حسین رضی الله تعالی عنه اعلانیله مختار بن ابی عبید ثقی نام صاحب خروج علم
قالدردی وواتار یخده عبدالله بن الزبیر طرفندن والی کوفه عبدالله بن مطیع ایدی ناس مختاره
کتاب وسنت وطلب دم اهل بیت کرام اوزره یعت ایتدیلر اودخی جمع عسکرا ايله قتله مشار الیهک
ازاله لینه غیرت ایدوب طائفه ظالمة مرقومه دن شمر بن ذی جوشنه ظفر بولوب قتل و خول
الاصحی بی منزلنده باصوب قتل و احراق و عمر بن سعد بن ابی وقاصی دخی قتل ایدوب باشلرینی
مکه ده اولان ابو هاشم محمد بن حنفیه حضر تلرینه کوندردی والتمش یدیده مختار ابراهیمک
معینه عسکر تعینیه طائفه مرقومه دن مارالبیان ابن زیاد اوزر یته کوندردی ابن زیاد او هنکامده
مروان اموی طرفندن والی عراق ایکن مختارک قتل خوفندن فرار ایدوب موصلی اسنیلایتمش
ایدی ابراهیم موصله واروب واین زیاد دخی چیقوب و میانلرنده قتال عظیم واقع اولوب بعده
ابن زیاد مغلوب ومقتول اولدی و ابراهیم ابن زیادک باشی مختاره کوندردی خلاصه حق تعالی
مختارک یدیه خونه حضرت حسین ایچون انتقام ایلدی لکن مختارک نبی جبهه اولوب یعنی

(ظاهرا)

ظاهرا اخذ ناری اعلان ایدوب و بعد الظفر صورت تغلبی کوستروب عبدالله بن الزبیر دخی
معارض اولدقدده قرداشی مصعب ايله والی خراسان مهلبی کوندروب کوفه ده مقاتله وقوع
بولدی مختار بوزولوب قصر اماره ده تحصن ایلدی آخر التمش یدی رمضانده التمش یدی
باشنده مقتول اولدی (اما ابراهیم مصعبک عبد الملك عسکر ايله اولان مقاتله ده التمش سکر
وعلی روایه التمش طقوزده وفات ایتمشد انتهى (ویری دخی عید الله بن الحار الجعفی در شجاع
وجری وشاعر ایدی وقایع هائلة عظیمه سی اولوب بین العرب اخبار شجاعی مشهوره در (ویری
دخی جدر بن ربیع العکلی در بودخی بطل وشجاع و جری وجسور وشاعر بلخ بر بهادر
اولوب حجاجک زیر حایه سنده اولان یمامه اهل بسنی قهر ايله غلبه ایلدیکه خبر حجاجه واصل
اولدقدده حجاج اولطرفده اولان عاملنه جدرک کندویه تغلب ایلدیکه چون تو بیخ برله جدری
یاقتل ویا سیر ایدوب طرفنه ارسال ایلستی شدیدا واکیدا بحر بر ایلدی عامل مرقوم دخی
بنی حنظله قبیله سندن براز سواری تعیین وارسال وجدری اخذ ایدوب کتوردکری تقدیرجه
انلره بقدر کثیر ویره جکینه عهد ایلدی انلر دخی جدره یاقتلد قلرنده بر کندویه انتساب ورفاقت
کلدک دیو خبر کوندر دکر نده اودخی سوزلرینه اعتماد ايله قبول ایلدی بر مدت معینده اولوب مترقب
فرست اولدیلر یومامن الايام جدری غافل بولوب دفعه اوزرینه صحرایوب والی بنی بند ایدوب
مسارعتله عامل مرقومه کتوردیلر عامل دخی بلان اخیر حجاجه کوندردی و قتا که حجاجک یاتنه
چیقروب طور در دقلرنده حجاج جدر سمنسن دینجه بی ای امیر بنم دیدی حجاج بوجرئت وجسارته
نه وجهله جسارت ایلدک دیو تو بیخ وعتابه آغاز ایتد کده جدر کلب زمان یعنی مضایقه وشدت
روزگار وظلم و جور و لایه و قوت قلب جرئت وجلادتمه بادی اولدی دیو تعریض امیر جواب
ویردی بعده حجاج سنک شجاعت وجلادتمه نه درجه ده در یله یم دید کده جدر ای امیر تجربه
واختبار مرادک ایه بی فرسانکله یله استخدام ایت تحسین ایدیه جک احوالی اوزمان کورر سنی
دیدیه جدرک حجاج ثبات عقلی وضرب نطقی بکثوب * یا جدرانی قاذف بک فی جائزیه اسد
عظیم فان قتلك کفانا مؤتیک وان قتلته هفونا عنک * یعنی ای جدر بن سنی بر جسامتلی ارسال
اولان چاره آته رم اگر ارسال سنی قتل ایدر ایه ایشکی بتور مکده بزه الویر یوق اگر انی سن
قتل ایدر ایسک صوحکی باغشله رزدیجک جدر * اصلح الله الامیر قرب الفرج ان شاه الله *
یعنی باری تعالی امیری اصلاح ایلسون ان شاء الله تعالی فرجم قریب اولدی دیوب بوشطرطه
راضی اولدقدده قید حدید ايله حبسه کوندروب عاملارندن برینه بر ارسالن مهیب صید ایدوب
ارسال ایلستی حاوی پورلدی کوندردی او عامل دخی طریق ناسی قطع ومواسی و حیوانانلرینی
اهلاک ایدن بر ارسالن مهیب برتقریب صید ایدوب زنجیرلر ايله بر صندوقه حل وارسال ایلدی
امر حجاجله ارسالن اطرافی محاط بر چایر ده اوح کون آج قونیلوب تمام آچیفوب اشتها سی
کراما کرم اولوب استکلابه یعنی اولومغه وصیحه به باشلدقدده جدری قید و بندیه محبسندن
جبهه واروب والته بر سبف وروب اول چاره ایندیروب حجاج وسائر ناس ارسالن جدره نه بیه جق
دیو دوردن تماشا سته حاضر اولدیلر اسد جدری کورد کده قلعوب وزلزله آور جبال وقلوب
اولور حبیلته کوکروب جدره سکر ت کده جدر دخی قارشیلوب * لبث ولبث فی بحال
صنک * کلاهما ذو قوه وسفک * وصوله و بطشه و قتل * ان یکشف الله تعالی قناع
الشک * فانت لی فی قبضتی وملکی * دیه رک سیفله ضرب ایتد کده اسدی ایکی پاره قبلدی
تعجبا تکیر آلوب حجاج دخی * لله درک ما انجذک * دیو بسند برله چاردن قید و بندن اخراجنه
لر ایلدی واحترامای جدر معینه اقامه ایدر ایسک اکرام ومرتبه کی اعظام ایدرم واکروطنکه

کنت مقصدك ايسه بوندنصكره تعدی و تملب و بر فرده اذا وجفا ايتامكه تعهد شرطيله اكا
دخی اذن و بر برم دید که بخدر حجاج خدمتده اولخی اختیار ایتامکه خواص خدمه سندن
قلوب اقل زماند نصکره یمامه طرفه والی ایلدی (مال شعر مذکور بطشه و جسارت وصوله
و سفک دم و قوت صاحبی اولان ایکی ارسلان برضیق یرده جمع اولدیلر ای ارسلان اگر حق
تعالی شک یرده سنی قالدیر یعنی بکا امداد ایدر سه سن دست قبضه و ملکیده اولور سن یعنی
سنی استه دیکم کی تصرف ایدرم دیمکدر (وطبقه ثانیه دن اهل شجاعت ن بری دخی مهلب
ابن ابی صفره در که صایلی اولان شجعان و بهادران دن ایدی اولادینک مجموعی دخی اهل
شجاعت و اصحاب جرشدن اولوب لکن ایچلرندن مغیره نام ولدی تمکن و ثبات بوندن اشد ایدی
والدی مهلب او غم مغیره بمنله بر حریده حاضر اولدنده و جهنده بشاشت و ورردم دیمکدر
یعنی جنگده مسرور اولوب اقبال قتال ایدر ایش مغیره به حربک برنده بعض شجعان الله طاقيله
بر شجره الوجب حله ایتدکه مغیره اگر قاشنه قنوب ز بر شجره دن بر حله ایلد دالنی بوداغنی
کسدرمش ایش (ینه مهلب ناسک اشجعی اوچدر بری ابن الکلبیه که سالف الذکر مصعب
ابن ازیرایکنجبسی احرقریش که عمر بن عبیدالله بن معمر اوچنجبسی را کب البغله که فرسان
اسلامدن عباد بن الحصین در عرقنی صفه ملاقی اولسه پریشان ایدر و عیاد قننی کر بنده
بولنسه تقریح ایدر دیمکدر انتهی (ومهلک حروریده مکاید و خدای مشهور اولوب طائفه خوارج
اهل اسلامه غلبه ایللر ایکن جله سنی پریشان ایلدی سید و کریم و جواد ایدی اجل موعودی
ایله فراشته وفات ایلدی و کذلک اوغلی مغیره دخی پدری سرینده ایدی مغیره نک وفاتده زیاد الانجم
* مات المغیره بعد طول تعرض * للقتل بین اسنة و صفاح * مرثیه سنی نظم ایتشدن مآلی طول
مدت اسلحه میانده قتل و اهلاکته تعرضند نصکره عاقبه الامر مغیره وفات ایلدی دیمکدر که
مرادی شجاعنی بیاندر (قلت) باآلاده بعض ابوابده اشارت اولدینی اوزره کافه علماء تاریخ
قولجه آل عباس دولنده برامکه دن اکرم خاندان اولمادینی کی دولت امویه ده آل مهلبدن اکرم
خاندان یوغیدی مهلبدنصکره اوغلی یزیدی سکسان اوچده عبدالملک اموی والی خراسان
ایدوب براز زماند نصکره عزل ایلدی و حجاجک دستنه دوشوب همشیره سنی تروج ایلدی
و یزیده نجابندن ناشی حسد و عداوت ایدوب حبس و تعذیب ایتدی لکن حبسدن قاچوب
شامه کلدی طفسان التیده عبدالملک فوت اولوب سلیمان ییعت اولدنده یزیدی ینه والی
خراسان ایتدی واروب جرجانی آلوب عراق عربی قصد ایتدی عراق والیسی بولنان
عدی بن ارطاة ایله مقاتله ایلدی ابن ارطاة یزیدی طوتوب اوخلالده عمر بن عبدالعزیز
حضرتلری خلیفه بولنفسله قید و بند ایله دار الخلافه به کوندردی خلیفه دخی حبس
ایلدی ینه حبسدن قاچوب بصره به کلدی بواسنده عمر انتقال ایدوب یزید بن عبد الملکه
ییعت اولنشدی یزید یزیده مخالفت برله بصره به غلبه و والیسی ذکر اولنان عدی بی حبس
ایلدی و یزیدی خلع ایدوب خلافتی نفسنه ادعا ایلدی و اهل بصره دخی براز شروط ایله ییعت
ایتدیلر او دخی تجهیز عسکر ایدوب قتال یزیده آماده اولدی یزید دخی طبقه ثانیه شجعانندن
قرنداشی سالف الذکر مسلمة بن عبدالملک جیوش ایله یزید بن مهلب اوزر ینه کوندردی
او دخی چقبوب کر بلایه قریب عقر نام موضده ایکی عسکر بر ینه مقابل اولدی یزید بن
مهلبک بصره ده یرینه براقیدینی مروان بن مهلب ناشی قتال اهل شامه ترغیب و حسن بصری
حضرتلری دخی بر یاندن تنفیر ایدر ایدی طرفین مقاتله به باشلوب سکن کون تمتد اولدی بعده
عسکر شام غلبه ایتدی یزید بالیاس مسلمة به صوله ایلدی عسکر مسلمة هجوم ایدوب یزیدی

وقرنداشلری محمد و حبیب ایله اکثر متعلقاتی قتل ایتدیلر اشو واقعه یوز ایکی سالی صفری
اواسطنده اولمشدر مسلمة سر مقطوع لری قرنداشی یزید اموی به کوندردی بعده بقیه آل مهلب
بصره ده اجتماع و مفضل بن مهلبی باش ایدوب کرمان طرفه خروج ایتدیلر مسلمة دخی
عسکر تعین ایدوب فارسدن بر عقبه ده محاربه اولندی و آل مهلبدن ابو عیثه ایله عثمان بن مفضلدن
غیری کیمسه قالمیوب کافه مقتول اولوب اول خاندان پریشان اولدی انتهی (صاحب المستطرف
خوارج طائفه سندن شجعان چوق اولوب هر برینک ذکر ی باعث تطویل اولغله ترك ایلدم
دیوب او جنگ ذکر لره اکتفا ایتشدن انار دن بری ابو بلال مرداس در مرقومک شجاعت
و تدبیری شویله در کیم قرق مردایله ایکی بیک عسکری یوزمشدر (و بری دخی شیب الخارجی
در کیم نهر فراتده غرق اولمشدر تحکیدر که غزاله نامنده اولان زوجه سی کوفه جامعده رکعت
اولاسنده سورة بقره و ثانیه سنده سورة آل عمران قرائت ایتک اوزره ایکی رکعت نماز قلغه نذر
ایتامکه شیب سل سیغله زوجه سنی او کنه قنوب و جسر فراتی کچوب جامعده ادخال ایدر
و قبوسنده طوروب نماز بتدکدنصکره ینه احواله عودت ایدر مع ذلک خوارج استیصالنه مأمور
حجاج الی بیک عسکرایله کوفهده ایدی (قلت) شیب مذکور ابو الضحاک ابن یزید بن نعیم
شهبانیدر خروچی موصلده عهد عبدالملک بن مروانده یمش بدیده ایدی حجاج عراقدن عسکرله
اوج ضابط کوندردی هر برینی واحدا بعد واحد قتل ایلدی بعده شیب کوفه بی قصد ایلدی
حجاج دخی بصره دن قلقوب اندن اول کوفه به کیردی شیب کلوب محاصره ایتدی زوجه سی
غزاله بی بر وجه محرر جامع کوفه به یکنانه کتوردیکی خلال محاصره ده واقع اولمشدر حجاجله
دفعاله محاربه سی وقوع بولدی حربک برنده حجاج غزاله مزبور به اسیر ایدوب کوفه به فرار
و قصر اماره ده تحصن ایلدی و غزاله دخی صاحبه شجاعت ایدی شیبی بعض کیمسه غیره
کتورمکه علی السحر کوفه به کیروب باب قصرده اولان بکچی عسکری قتل ایدوب و بر عود
ضر بیله باب محکم مغلق قیروب ایچرو کیردی حجاج بو حالی کور دکده غزاله بی ترک و جدار
نقبه فرار ایلدی شجاعنده بی مثل او اوب خلافتی ادعی ایلدی و طغیان ارتدی بعده عبدالملک
عسکر عظیم ایله سفیان بن الازد الکلبی بی امداده کوندردی حجاجله سفیان اجتماع ایدوب
اوزر ینه واردیلر و شیبی یوزدیلر و غزاله مقتوله اولدی شیب اهوازه کشدی و سفیان اردینه
دوشدی اول طرفده اولان جسردن شیب کچرکن آتی او ییوب شیبی قراته اتغله غرق اوادی
جسدینی ساحل فراتده بولوب حجاجه کتوردیلر بطنی شق ایله قلبی اخراج ایتدیلر حجر کی فتی
ایدی بره واردیلر شق اولوب ایچندن بر قلب چیقدی شیب حین غرقنده الی بر یاشنده ایدی
انتهی (و بری دخی قطری بن الفخادر مر قوم رئیس طائفه خوارج و شاعر بلیغ ایدی میان
خوارجده موفر و مجمل و معظم اولوب امیر المؤمنین لقبیله تلقب ایدرل ایدی و فی الحقیقه اشعاری
شجاعنده علو مرتبه سنده دلالت ایدر بعض وقایع خوارجده مقتول اولدی (الطبقة الثالثة)
اشو طبقه ثالثه شجعانندن بری معن بن زائدة الشیباندر مهدی خلیفه نک ایام خلافتلنده سنجستانده
خوارج قتل ایتدیلر (قلت) سماحتده و حاستده احوالی مشهور و وفاتده مسطور در انتهی
(و بری دخی ولید بن طریف الشیباندر موی البهی یزید بن مزید قتل ایلدی (و بری دخی عمر بن
خفیه در کندیسندن منقولدر که بر کون موی الیه صید و شکار قصدیله بحر ایه کدوب بر حصار
وحشی به مصادف اولور حصار فرار ایلدکه عمرور اسندن سکر دوب قریب اولدنده فرسندن حصارک
اوزر ینه صحرایوب میانده اولان خنجر ایله حار وحشی بی ذبح ایدر (و بری دخی ابو دلف
القسم بن عبسی العجلیدر موی الیه شجع و بهادر و شاعر و ندیم شجاعت و بلاغنی جامع بر مرد ایدی

بحار به سنك برنده عسکر خصمی پریشان ابتدا نكند نكزه فارس ردیفین یعنی بربری
ارقه سنده ایکه شمر کشتی بنش بر سواری به مز راغنی طعن ابتدا کده ارقه زندن اشلیوب ایکی
نفری مز راغنه جل ایلدیکه بومهارت وشجاعتی ذکر ی آتی بکر بن النضاح نام شاعر شجاع
* قالوا وينظم فارسین بطعنه * يوم اللقاء وبرا * جلیلا * لانعجوا لو كان طول قتانه * میلا
اذا نظم الفوارس میلا * قطعه سنده رنگین بیان ایتشدر که مالی ابودلفک شیء عظیم عد
ایتیه رک یوم هر بده فارسینی بر طعنه ده سنانته دیزدیکتی نفلی ایلدکرنده بندخی بوفعله تعجب
ایتمک اگر سناتی صریغک یو بی بر میل قدر اولیدی بر طعنه ده اول میل مسافه سنده بولسان
سواری بی دیز ایدی فلسینی دیزمک اکا نسبتله ایشیدر دیدم دیمکدر (برکون بر رجل کند یسندن
بر نسته سوال و طلب ایلدکده اول رجله سنک جلدک شو قطعه ایلدکده فخرت ایدردی سن ایسه
سوال ومذلت ایدرسن دیواشو * ومن یفتقر منایعشی بحسامه * ومن یفتقر من سائر الناس یسأل *
وانا انهو بالسوف کللهت * فتاة بمقدار و سخاب قر نفل * قطعه جد سائل قرائت ایدوب
سکا سوال ایتک عیب وشین دیکدر دیو تو بیخ ایدر رجل دخی یانندن چقبوب وقطع طریق
ایدوب اول امر ده بر طرفدن مال جزیل ایلد کور ابودلفک وکبلته تصادف ایتکده مالی اخذ
ووکلی قتل ایدر بو خبر ابودلفه واصل اولدقده رجلی ترک ایلد ز را علیهمز اولان فعلی اکا
بر تعلیم ایتدک دیمکدر (مال قطعه قبیله مزدن فقیر اولانلر سیفیه تعبس ایلر و سائر ناسدن
فقرا اولانلر کیمهلر سوال مذلتله تعبس ایدر کیمز قزلک انجو و سائر جواهر و اجار دیز بی عقد
یاخود سخاب قر نفل یعنی قر نفل دیز بی و صاریلی دسته و قلاده و سخاب ایلد اوینادقاری کی
بر سیف ایلد اوینارز دیمکدر (وبری دخی موی الیه بکر بن النضاح در که شجاع وشاعر و جسر
بر آدمی ایدی اشعاری مشهوره و اخبار وقایعی مذکور در * و معاجز فی السیف *
بومطلب سیفک حقیقه اولان آثاردن بر مقدار در رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن
(الخیر فی السیف والخیر مع السیف والخیر بالسیف) بیورمشدر که خیر سیفده وخیر سیفک یاننده
ومصلحت خیر سیف سیدله حاصلدر دیو ترجمه اولمشدر که سیفک آلت اعلا ی دین اولدیغنی بالآ کید
یاندرعزیده صمصامه عمرو اشهر سیوف ایدیکه نهشل نام شاعر انکده مثل ایدب رفیقنی شاسنده
* اخ ماجد ما خاتی بوم مشهد * کاسیف عمرو لم تخنه مضارب * دیمکدر که مالی بنم رفیق بر صاحب
مجد و مرونی قرن اشددر که عمروک سینی ضربنی قصد ایلدیکی اعداسنده عمرو خیانت ایتوب قطع
ایتدیکی کی بکایوم حربه خیانت ایتوب اعانه ایدر دیمکدر (سیف مرقومی عمرو ابالتی عینده
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمنک عالمی خاندن سعد بن ابی وقاصه هیه ایلدکده اشبو
ایاتی دخی نظم ایتشیدی * خلیلی لم اخنه ولم یخنی * اذما صاب اوساط العنسام * یعنی بوفلج
بردوستمدر که نه بن اکا و نه او بکا ککلرک اورته رینه قدر اصابت ایلدکده خیانت ایدر یعنی
بن انک حقنی استمالده اودخی بنم حقنی قطعه ایفا ایدر * خلیلی لم اخنه من قلاء * ولكن
المواهب للکرام * یعنی بن اول سوکلمی غایت کراشتدن ناشی ترکله هیه ایتدم بلکه هدیه جزیله
گرام ناسه شایان اولدیغیچون هیه ایتدم * حبوت به کریم من قریش * فسر به وصین عن اللثام *
یعنی بن اول سیف سیدله قبیله شریفه قرب شدن بر کریمه تقرب و انتساب ایتدم همان انکله
اعداسنه ظفر بوله رق مسرور و ثامدن مصون اولسون * وودعت الصبی صبی نفسی * علی
النمصام اضعاف السلام * یعنی دوست صبی و مختار یعنی نفسمک حبیبکه که سیفمدر و داع
ایتدم بوند نکره صمصامه سلام مضاعف اوسون یاخود مصراع اولک مالی صغیم اولان
سیفمکی نفسمک بخاری اولان خالده و دیعه و یادکار قیلدم دیمکدر اشبو آیات بعض نسخه ده

بولغله قلم اسعد فقیر ایلد ضم اولاندی ذکر اولسان سیف خاندان سعد بن ابی وقاصه یادکار ایدی
نهایت خالد بن عید الله القسری مال ککثیر بذلیله اول خاندانن اشرا ایدوب بوز بش
شعبانته کند ویه بیعت اولسان امو یه نک اونجیسی هشام بن عبد الملکه اهدا ایلدی زوال
دولت امو یه قدر بدلرنده ایدی بعد زوالهم آل عباسدن سقاخ ومنصور ومهدی خلیفه تحریر
ایتشدر ایسه ده بوله میوب هادی خلیفه جد ایدوب بولشدر و سیف مذکورک اوزرنده * ذکر
علی ذکر یصول بصارم * ذکر یمان فی یمان * ینتی قازلشیدیکه مالی اشبو سیف صارم
مذکور ایلد صوله ایدر مرد اوزرنده بر مرد در واول مرد یعنی سیفمکده منسوب اولان مردک
یدیمکدر اولدیغنی حالده بر مرد دیمکدر که مراد سینی و صاحبی ثادر (نقد ایلد سیف
حقیقه ابن رومی دخی * لم ارشیتا حاضرا نفعه * لمره کالدرهم والسیف * یقضی له الدرهم
حاجاته * والسیف یحمیه من الحیف * قطعه سن دیمکدر که معناسی کشتی به خیر و منفعتی حاضر
درهم ناضر ایلد سیف قاطع کا سر کی برشی کور مدد زرا نقد ایلد و درهم اوکشینک ایشی
بتور و سیف دخی انی هلاکدن حایه و دشمنی کبردوب ایشی بتور دیمکدر (زید بن زین العابدین
علینک رضی الله تعالی عنهم شجاعتی بیان ضمنده ثانی سیفده نظم ایلدیکی قطعه در
* السیف یعرف عزی عند هزته * والرحم بی خبر والله لی وزر * انالامل ما کانت اولاننا * من
قبل تأمله ان ساعد القدر * مالی سیف بنم قصدیمی هنگام حریده ییلورستان دخی بکا خیردر
یعنی بنم صاحبی واهلی اولدیغنی طانور وحق تعالی دخی ملجا و معتمد بر اولانلرک یعنی
جدیمز متصف اولدیغنی سیادت و خلافتی امل ایدرزای خصم سنک املکدن اول اگر قدر
مساعدا ولورسه سیفله خلافتی آکورد دیمکدر (وعبد الله بن طاهر ذی الیمین دخی بنه سیف
مدحنده * بیت ضجعی السیف طور اوتاره * تعص بها هامة الرجال مضارب * اخوثة ارضاه
فی الروع صاحب * وفوق رضاه اتی انصا حبه * ولبس اخو العلباء الا فی له * بها کالف
مانتقد رکابیه * قطعه سن نظم ایتشدر که مالی سیف بنم هر حالده یارمدرگاه برابریمله یاتور
وکاه ابطال رجالک تپه لرنی ضربنی ایصرر و اعتماد اولور برقرند اشددر که بن اندن قلبا دوستم
اولدیغنی حالده راضییم و انک رضاستدن دوبالا اوله رق بندخی انک دوستییم دیمک کیدر اشبو
قطعه دخی یودفعه ضم اولندی (عبد الله بن الزبیر حضر تیری مکه مکرمه ده دست سجاج ایلد
مصلوبا شهید اولدقده نکره دادر لی عروه بن الزبیر شامده عبد الملک بن مروانه کلوب پایاسی
زبیر رضی الله تعالی عنهمک سیفیکه قرن دانی شهید مشار الیهده ایدی بعد انتقاله
عبد الملک الماشدی اول سینی طلب وانی بدر عمر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حنین غزاستده
احسان بیورمشیدی خاندانمزه تبرکدر بکا رد ایلد دیدی عبد الملک دخی اول سینی ییلور بسن
دیدکده نعم دیوب نه ایلد ییلور سن دیدکده اول علامتله ییلورمکه سن اول علامتله باباکک سیفنی
بتلر سن یعنی شاعرک اشبو * ولا عیب فیهم غیران سیوفهم * یهن فلول من قراع الکاتب *
ینتله ییلورم دیو تعریض ایلدی (مال بیت مدوح اولان خاندان شجاعته عیب جنسی
یعنی اصلا عیب بوقدر انجق انلرده اولان عیب سیفلرینک کسیچی طرفنده قرقلاردر که اول
قرقلار جیوشده ضربلرندن ناشی حاصل اولمشدر دیمکدر (قلت) اشبو شعر مشاهیر بلغاه
مقدمیدن قولله اسشهد اولنان نابغه الذبیانی نکر و فنی بدیعه اولان ناکد الممدح بایشبه
الذم صنعتنه شاهددر که صنعت مذکور برشی ایچون اولان صفت مدحی صفت ذم منقبه دن
داخل اولدیغنی فرض و تقدیر ایلد اسشهددر که بوراده عیب صفت ذم منقبه در که اندن صفت
مدحکه سیفلرینک چنتک اولسیدر اسشهد اولمشدر و بو ایسه ناکد قیلنددر زرا سیفک

چنگلی اولسنك عیب اولسی محالدرکویا بوتقدیر اوزره برسنه یه عیب اثباتی معضاده محاله
تعلیق قیلندندرکه برشی بنه سیله دعوی کیدرز برا مدعاك نقیضیکه عیب دن برسنه نك
ایاتیدر بوراده محاله تعلیق اولمشدر محاله معلق اولان دخی محال اوله رق عدم عیب تحقیق ایدر
ودخی * ولا عیب فہم غیران ضیوفہم * یلام بنسیان الاحبة والوطن * یعنی دخی یومقوله دندر
فلیحفظ انتھی (اهل شجاعت عرب اخبارندن مفضل بن یزیدك استماعه شایان نقل ابابیکي
حکایه در راوی مذکور دیرکه سنه نك برنده بتو تغلب قبیله سی و طغر طرفنه نازل اولمشیدی
بن اخبار صربك استماع وجهته مشغوف اولدیغیدن چادرلری دور ایدر ایدم ناکاه برچادرك
اوکنده حسن و جلاله دمنبرینی نادرا کوردیکم برخواستن اندن برختون طوغش طورر و جلب
قلب ایدر جك تعمیر و اسان عذب ایلہ ای بی دیو محبوبه عتاب ایدر و اودخی بگردل آشوب کی
آلوده حیا اولمش و جہیلہ فقط تبسم ایدوب و جواب و یرمیوب دکر ایدی همان یانلرینه
واروب سلام و یردم و سلامی خاتون الدی بن ایسه انلره حیرت ایلہ باقہ قائم بعده خاتون ای
حضری ندر دیکلک دیدی بندخی مقصودم استماع ایندیکم سوزیکک چوغالسی و بو محو بدن
منظرندن احسن اولان خبرینی سکا سوق ایدر دیدی ازجان و دل دیلم سوبله حق تعالی
سکا احسان ایلسون دیودعا ایلدیکمده خاتون بن بوغلامی رزق عسرو عیش تنکده یعنی دنیا لغمز
آزا اولدیغی حالده جل خفیف و لطیف ایلہ حامل اولمشیدم اوزرندن طفوز ماه مرونده حقك اذینہ
وجهنده بشاشت و خلقتده حسن و لطافت اوله رق طوغوردم پدر و مادر نك ناالی اولدی یعنی
انلره بکزدی و بفضلہ تعالی قدومنده برکت و طالعنده سعادت اولغله جناب رزق رزق و برکتی سوق
واحسان ایدوب بزده یسروغا حاصل اولدی مدت رضاع اولان سنتین کا ملین رضاع ایلدم
وقتا که مدت رضاعی تمام ایلدکده مہمدن فراش تر یسه پدر یسه نقل ایلدم پدری تر یسه ایدوب کا نہ
شبل اسد اولدی برد شتا و حر هجر صیفدن وقایہ ایلدم و سنی بشه بالغ اولدقده مؤدب و معلمہ تسلیم
ایتدردم قرآن عظیم الشانی تلاوت و حفظ ایتدیروب اشعار بلغایی تعلیم ایلدی اودخی آبا و اجداد
وقبیلہ سنک مناخر و فضائله میل و رغبت ایلدی و سنی بلوغه و اصل اولوب خلقت کمال و بنیه سنه
قوت کلدکده عناق خیلہ بندردم یعنی فن فروسیت تعلیمه سوق ایتدم فرسله رکوب و فروسیتده
ممارست و حذاقت تحصیلہ سیف و سلاح استعمالنده کسب مهارت و قبیلہ ده اهل فرسان ایلہ
مشی و حرکت و ضیوف و مسافرینه اکرام و اطعام ایدوب جله مکارم اخلاقی تحصیل و انعام
ایلدی بندخی اصابت عبودیت خوف اوزره کوروب کوزنکده ایدم کونارده برکون قبائل
عرب اراسنده انهار جاریہ لی برنهر کار بنه قبیلہ مزایله نزول ایشیدک شجعمان قبیلہ مقدما
قبیلہ مزی غارت ایدن اعدا لردن انتقام قصدی ایلہ چیقوب لکن اوغلم مرقومی بامر الله
تعالی ایستہ طوغغله حرکتہ مانع اولوب قبیلہ ده اندن غیري مردقا لماش ایدی سلامتارینه و دعای
شجعمانہ مشغول اوله رق کیچہ بی کوردلک صباح اولدقده ناکاه اوزریمزه غرر جیاد و طلاع عدو یعنی
انلرک غرلری و اعدانک عسکری طلوع ایدوب قبیلہ بی باصدیلر و صبیان و نسوانی سبی ایتجوب لکن
اموالی احرا زایدوب بزده هتیهه یعنی شیء قلیل براقبیلر اوغلم جوان مرقوم بوصوت و غوغا ندر دیو
بندن صور دقده صیانت و اشفاقدن سترایش ایسه مده اصوات بلند اوله رق صدور و خیامده اولان
مخدرات نسوان صیحه کان بروز و ظهور ایتدکده همان جامہ خوابندن قاقوب و ارسلان کی
رتاب و اثواب حضورینی اخراج و فرسنی اسراج ایدوب زرہنی تلبس و ستانی دستنه اخذ ایلہ
اموالزی سوروب کنورن اعدا یه جانب راست کلدیکنی طعن ایدلک ایلچلرینه کیردی فن اعداد و نوب
کوردیلر کلدیکلر بندصولہ ایدن بکاه برشات نو بلر عسروطو بدن اوزر بنه جله و هجوم ایلدیلر

ودخی قاجہ مق کوسر ووب عدوی سکرتمک ایلہ براز یتاب ایتدکدنصکرہ کر یلہ یوب
جعیلرینی بریشان و چوغنی بی نام و نشان ایدوب ای اعدا اگر الدیغکز مالی ترک ایتمز و براغوب
جای نجاته کتمز ایسه کز جله کزی سنانه دیزر وجته کزی ز یر پای اسبده اوزم دیوندا ایلدی
اکن اعدا دکلکله برصورتہ قتال ایلدیکه انجیق بقان قوزتلدی و اودخی الدقلری مواشینی
سوروب قبیلہ مزہ کلدکده اهل قبیلہ تکبیر ایلہ قارشولوب مسرور اولدیلر که یوم مذکور کی
بر مبارک کون عمریمزده کور مامش ایدک و وقعه مذکورہ ده بروجہ بحر یولمبوب عودت ایدن
شجعمان قبیلہ مزہ خطا باجکر پاره اوغلم مذکور اشبو ایاتی نظم ایلدی دیمشدر * تأملن فعلی
هل رأیتن مثله * اذا حشر جت نفس الجبان من الکرب * وضائق علیه الارض حتی کا نه *
من الخوف مسلوب العزیمه و القلب * یعنی ای فنیان و شجعمان حی و قبیلہ قورقارلرینک نفسی
یعنی بریشان ایندیکم اعدا صقندیدن حشر ججه یعنی غرغره که موت عنذنده حاصل اولان
تردد نفسدن عبارتدر احوال ایلہ متصف اولدقلری و جبانہ بر طارلشوب حقہ مبه رق اراده و عقلی
مسلوب اولدیغی وقته بنم میدان شجاعنده هنگام صباوتده ظهوره کلان قول و جرأ نمی
تفکر ایدک آیامثلنی کوردیکز می * الم اعط کلا حقہ ونصیبہ * من السمهری اللین والمرهف
العضب * یعنی سمهر دیدکری مشهور استاده منسوب اولان یو مشاق صرقلی سنان ایلہ
کسکین قلدن جله اعدانک حق و نصیبلرینی و یردمی * انا ابن ابی هند بن قیس بن مالک *
* سلیل المعالی و المکارم و الحسب * یعنی بن سلاله اهل معالی و مکارم و حسیدن ابو هند بن
قیس بن مالکک فرزندیم * ابی لی ان اعطی الظلامه مرهف * و طرف قوی الظهر والجوف
والجنب * یعنی ظلی اورتمک و دفع ایتکده بنده سیف قاطع و جنب و جوف و ظهری قوی صوی
آت یوقیدر * و عزم صحیح او ضربت بحده الجبال الرواسی لا تحططن الی الترب * یعنی
بنده عزیمت قاطعه بلا قور یوقیدر که اول عزم مقدملر نجه و شدتجه بلند طاعلره ضرب ایلسم
مخط اولوب خاکله یکسان اولوردی * و عرض نقی اتقی ان اعیبہ * و بیت شریف فی ذری
تغلب القلب * یعنی بنده متقی و پاک ناموس و غالب ارلان بنی تغلب قبیلہ سنک بلند برزنده
خاندان شریف یوقیدر یعنی واردر که بن اول ناموس و خاندانه عیب و یرمدن صاقنورم یعنی
غیرت ایدوب خصمه مغلوب اولم * فان لم اقاتل دونکین واحتمی * لکن و احبکین بالاطعن
والضرب * یعنی بن سزک دونکرده یعنی سزکلر دن اول بالکزیجه اعدا ایلہ مقاتله ایدوب غالب
کلبه ایدم و سزری یو وجهله مضرتدن ممنوع و اعدای طعن و ضربله سزری محمی قبیلہ ایدم
* فإ صدق الآتی مشین الی ابی * یهتینه بالفارس البطل النذب * بابامه کلوب صلابتی
و شجاعتی فارسک جرئت و سلامتیلہ یعنی بنم سلامتله تهنیت ایدن نسوان قبیلہ تصدیق
اولنملر ایدی یعنی نه نسوان و نه قبیلہ فالوردی جله سنی اعدا بریشان ایدردی دیمکدر (اشبو
ایاتله قطعات ثلثه آتیہ بر نسخہ ده یوانوب یو دفعه ضم اولمشدر) شجعمان حقتده بر شاعر
نظم ایتشدر * آراؤهم و وجوههم و سبوفهم * فی الحادثات اذا وجدن نجوم * فیهام عالم
للهدی و مصابح * تجلوا الدجی والاخریات رجوم * مألی مدح و اولان شجعمانک رأی و وجه
وسیفقری حادثات و شدت قراروب عالمی ظلمت آباد ایندیکي وقته نجوم کی خلقی رها یاب ظلمت
ایدلر ز برا ذکر اولان نجومده هدایتہ علامت و قرانغی دفعه قنادیل و اهل ظلمتی دفعه رجوم
واردر که صره سیله رأی و وجهه سیفلرندن عبارتدر دیمکدر (و شاعر آخر ثنای اهل سماحت
و حاستده * قوم اذا اقتحموا البحاج رأیتهم * شمسا و خلت وجوههم افارا * لا یعدلون

کم ایت و برآیده یلدرمه دیدی جاریه دخی بی یو چلی به ردایتمک شرطیله سو یلم دیونیز
ایتدکده استد عا سته مساعده ایلدی (مشاهیر جینا دن بری دخی نمیری ایدی
جاریدن مرویدر که برکیجه خانه مدن حالته نظر ایدر ایدم کوردمکه بر حرکت حس ایتدکه
اوطه سنک قیوسی داخلنده دتره به رک طورمش وای خانه مزه جزیت وجسارتله کیرن حرامزاده
باشکه کله جک بلایی دوشمکمی اشته لعاب منیه آدلو مشهور آفاق اولوب ایشدیکک سیف
مصیقل دستمه آماده درستی مظهر عفوایتدم عقوبته اوغرامه دن چیق کیت دیو قورقه رق
خانه سنک قیوسی آجدی کوردمکی خانه دن برکلب چقدقده حد اولسونکه ای حرامزاده کله
مسخ اولمش سن و بز دخی حرب وقتلکدن مصون اولدی دیدیکنی جار مرقوم حکابه ایلدی
(قلت) نمیرینک موتله او بنایچی معاسنه لعاب المنیه دیو آد قودینی قلیبی عصا دن فرق
اولماز بر حدید غیر قاطع ایدو کنی دخی جار مرقوم حکایت ایتددر حکابه مذکوره ده * ثم فتح الباب
علی وجل فاذا کلب قد خرج فقال الحمد لله الذی مسخک کلبا وکفانا حربا * دیویاز یلان عباره
ترجمه معلومه ده برمدنصکره قیوی آجوب بلکه خرسز اوزریمه هجوم ایدر خوفیه فرار
ایلدیجه قیودن برکلب ایچروده قالمش چیققدقه کللی کورنجه شول الله تعالیله حد اولسونکه
آدمی کله مسخ ایلوب بن قوانی محاربه و مقاتله به محتاج ایلدی دیدی دیو ترجمه اولمش
و عباره ده خرج لفظی بر و فاعلی کلب ایکن فاعلی غیری کوزه دیلوب غالبا ظرافت قصد
اولمشدر (محکدر که معصم خلیفه برکون صید کاغه چیقشیدی ناکاه برارسلان ظهور ایدر
خدمه خاصه دن اندام و انتظام سلاحندن اولک مأمول بر بنده سنه ای کس * افیک خیر *
یعنی سنده شو ارسلانی طومغه شجاعت و تد بیر واریدر معنا سنی اشراپ ایتدکه ای
امیر المؤمنین خیر بنده خیر یوقدر دیواسنکاف ایدیکم معصم کوآوب * فتح الله الجبان * دیو
ترتیب ایلدی (مربدر که اسکندر امراسندن اسکندر نام برنامدشی وار ایدی لکن مأمور
اولدینی حر بلرده دائما منهزم اولور دی و انهر زمانک برنده بهی بدکاریا بو تد بیر یکی یاخود
اسمکی دکشدر دیو تو بیخ ایتددر (محکدر که اسم بن زرعه الکلابی فتنه خوار جده طائفه
مرقومه نک ذکر ی سبق ایدن شجاعتندن ابو هلال مرداس ایله محاربه به چیقشیدی
والحال که مرداسک باشنده فرق نفرواسلم معینده ایکی بیک نفر عسکر وار ایدی اسم منهزم اولدقده
ناس اسمی سنک لومه طوئیلر امرای امویه دن ابن ابی زیاد دخی ذم ایتدکه اسم ابن ابی زیادک
حیاتمه ذمی ممانده بنی مدحندن احیدر دیو جانیانی لطیفه به بولشدر مشدر بوانهر آمدن
صکره اسم سوق و بازاره چیققدقه خلق و سیمای صبیان ابو هلال وراک یعنی ابو هلال اردکده در
دیو صبحیه ایله استهزا ایدر زدی ابن ابی زیاد شکایت ایتدکه ابن ابی زیاد خلقی و صبیانی
منع ایچون عسس باشسنه امر و تنبیه ایلدی (قلت) صباوتده ادراک ایتدیکم عصر دن
برومشهور آفاق اولان * عرب آردکده * قضیه سی اولیاندن صابیلوردی مکرشیهی اولغله *
لبس اول فاروره کسرت فی الاسلام مثلن حکایه اسم اکدر مشدر (وینه ترجمه معلومه ده ابن ابی زیاد
خلیفه عنوانی زیاد قلمش و ابن اکسلشدر * زهی وقوف زیاد وزهی بیان مراد (معر که نک برنده
منهزم طرفنده بولان برجان خراسانی فرار ایچون دهشتله آتیه ترس یعنی خنی باشی و یا شنی قچی
صانه رق بنوب وکی قور یقنه طاقفه جالشوب امکان بوله مدقده بهی حیوان صد عجب که
آنک عریض و ناصیه ک طویل اولمش دیو آتیه خطاب و بو وجهه ایچ و تابی خنده بخش

سامعین اولمش اولدینی محکدر (برجسان حقنده نظم اولمش قطعه لطیفه در * بقول جبان
القوم فی حال سکره * وقد شرب الصهباء هل من مبارز * و این الخیول الا هو جیات الوغا *
انافل منهم کل لیث مناهز * فی السکر قیس و ابن معدی و عامر * و فی الصحی و تلقاه کبعض الحجاز
* مالی قومک قورقانی صهبایی ایچوب و جانیانی ایچ ایدوب مست اولدقده قنی بکاشو میدان
شجاعته قارشو کور دلیر و پنجه تابه معزور اولان مدد شیر تخمیر دیو نعره اورر و قنی ساجده معر که ده
اول سریع السیرانلر و آنلور که فی الحال اوزرنده اولان ارسلان شجاعته و فرصت بین قهر خصم
یکتلی ایتددر یم دیر و الحال اول جبان سکر حالنده دیدیکنی لاف اوزره مشاهیر دلیران عریدن قیس
و ابن معدی و عامر دراماصحو حالنده یعنی آیلدقده اتی سن یجوزل دن بری کی کور رسن دیمکد ر انتهی
(قلت) عطابی مر حوم مثویات بلاغت غایتک برنده یعنی فضائل شجاعتی حاوی اولان مطلب
حکمت مشعرنده * بو یله تحقیق ایدر اکله حکما * هم مسلم طوئار اتی علما * ایکی قوندر ایدن
هر اثری * عملدر بری بری نظری * نظریک مرجعی علم و عرفان * که اودر جو هر نوع
انسان * عملی اولدی دونوعه قسمت * غضبیه بری بری شهوت * جله سنک وسطی اولدی
مفید * کاوله افراط ایله تفریط بعید * مار و تر یاق کیدر مثلا * زهر دره ریانی اور تاسی دوا
* نظریک جریمه در اکشاری * ابلهک ناقص اولور افکاری * عملدر رتبه عدل مرغوب *
حبذا مقصد نعم المطلوب * شهوت ارتق اولیجی فاجر اولور * اولسه جامد از اولوب قاصر
اولور * صبر و آرامه دم قدرتدر * جانیانی عضبک اولدی همان * متهور بریسی بری جبان
* برصقدر بو که ضمنده نهان * نیجه اوصاف فتوت پنهان * اولک لازمه سی صبر و ثواب
* ثابترک سرو بزل حیات * الی آخره نظمیه مبادیسنه فهرس بند اولدینی خلقی جامی ثانی
علامه یتدانی قتالی زاده علی افندی مر حوم اخلاقک باب اول کتاب اولنده کوزل بیان ایتدکه
اشبو شجاعت و ضدی اولان جیانت یانک آخرینه او باب اول کامل اکل قلم اسمع ایلله
بعباره آیتان و درج اولوب مجلد اول ترجمه مستطرف درج طرف قلمشدر ذلله الحمد و المنه و علی
نبیه الصلاة و التحیه * قال المول المشار الیه صب الباری عز وجل سجد الرحمة علیه *
خلق بر ملکه در که انک سبیل نفست ن افعال سهولته صادر اولور و فکر و رویت محتاج
اولماز (و بو تعریفک تفسیری اولد که ملکه هیئات نفسیه راسخه به دیرلر بر صکیفیت
نفسانیه ایکی قسمدر که بری حال بری ملکه در اسکرسر بر الزوال و غیر راسخ اولور سه
تجالت و ضحک کی حالدر واکر بطی الزوال و راسخ اولور سه سخا و شجاعت کی اکاملکه
دیرلر (پس اول خلقک تعریفنده ملکه ذکر اولندی بو کا بناء که اگر کیفیت نفسانیه ملکه اولیه
یعنی راسخ اولیه سریع الزوال اوله خلق دیمزلر (بعده تعریف خلقده ذکر اولندیکد
انک سببی ایله نفست ن افعال سهولته صادر اولور بوقید انکچون ذکر اولندیکه کیفیت
نفسیه ملکه اولسه اما انک سببی ایله نفست ن افعال صادر اولماسه اککا خلق دیمزلر
(و کذلک افعال صادر اولغله سبب اولسه اما سهولته صادر اولوب عسرتله فکر و تأمل ایله
صادر اولغله سبب اولسه یتد خلق اولماز اما قیود مذکور یی جامع اولوب و افعال انک سببی ایله
فی تأمل سهولته صادر اولسه اکا خلق دیرلر مثلا بر کیسه دن نادرا بذل و احسان ایتک واقع
اولور اما اکا خلق سخاوت دینلر ز بر ملکه اولمادی و دخی بر کیسه به بذل و سخا عادت اولسه
اما نفسه متصل جبر ایتدکه و تکلف و زحمتله اولسه یتد خلق سخاوت انده موجود دکلد ز بر
بذل و عطا سهولته صادر اولمادی اما بر کیسه به دائما سهولته بذل مال و فیض عطا ایتک مقرر
اولسه شویله که بذله قدرت محقق و موانع مرتفع اولیجی بذل ایتسی مقرر اولسه آتیه خلقی سخا

حاصل و متحقق در تقسیم خلق چون خلق نه سنه ایدوکی معلوم و ماهیتی مفهوم
اولدی شمدید نصکره نریفتدن رجوع و تقسیم اقسامه شروع ایدلم (افاضل سلف شویله
ذکر ایدیلر که خلق خالی دکل که کمال اولان سنه به سبب اوله یا نقصان اولان سنه به سبب اوله
(قسم فضیلت و خاق حسن دیرلر سخا و شجاعت و حلم کی) (قسم ثانی به رذیلت و خلق قبیح
دیرلر بخل و جبن و خفت کی) (قسم ثالث نه فضیلت نه رذیلت در خیاطت و فلاح کی بزم بوکاید
قسم ثالثدن بجز بوقدر) بلکه یا قسم اولدندر که معلوم اولوب تحصیل و کسب اولنه یا قسم
ثانی دندر که مفهوم اولوب حذر و اجتناب قیلنه بوقسم خلق اقسام اولیه سنه تقسیمدر که
فضیلت و رذیلتدر اما خلق اقسامی و انواعی چوقدر انله دخی تقسیم اولمق لازمدر که اقسام
و انواع مذکور معلوم اوله (مقدمه کاید اشارت یکمشدی که نفس انسانی نیک ایکی قوتی
واردر) بریسی قوت مدر که در که نفس انک سببی ایله ادراکات عقلیه به قادر اولور (ایکجهسی
قوت محرکه در که نفسدن انک سببی ایله تحریکات بدنیه صادر اولور و یوایکی قوتی هرچیزی
ایکی شعبه به مشعب ایدی قوت مدر که نیک بر شعبه سی قوت نظری و شعبه اخری قوت عملی ایدی
و قوت محرکه دخی ایکی شعبه ایدی (بری شعبه محرکه شهوانی) و بریسی قوت محرکه سببی
ایدی (پس بودرت قوت بدن انسانیه کارکر اولوب نیجه افعال صدورینه سبب اولور
اگر بوقوان صادر اولان افعال مقتضای عقل صحیح ووجه جبل اوزره واقع وحد اعتدال
اوزرینه صادر اولور سه اول خلق که بونوع افعاله سبب اوله فضیلت اولور (واگر اعتدال
خارج اولوب یا افراط و یا تفریط جانبیه مائل واقع اولور سه بومقوله افعاله سبب اولان قوت
رذیلت اولور) پس قوت نظری مهذب اولوب اندن اعتدال اوزرینه افعال صادر اولور سه
اول خلق حکمتدر (واگر قوت عملی مهذب اولوب اعتدال اوزرینه افعال صدورینه
سبب اولور سه اول خلق عدالتدر) (اگر قوت محرکه شهوانی مهذب و مؤدب اولوب اندن افعال
معتدله صادر اولور سه اول خلق عفتدر) (واگر قوت غضبیه مهذب و مؤدب اولوب افعال
معتدله به سبب و منشأ اولور سه اول خلق شجاعتدر) (پس اصول فضائل بودرت خلقدر
(اعنی حکمت و عدالت و عفت و شجاعتدر و بوقضائل اربعه که اعتدالدر هر برینک ایکی طرفی
اعنی طرف افراطی و طرف تفریطی رذیلتدر و مثلا قوت نظری نیک اعتدالی حکمت و جانب
افراطی جرزه در و جانب تفریطی بلادندر و یوایکی اطراف رذیلتدر و قوت عملی نیک اعتدالی که
عدالتدر و جانب افراطی و تفریطی بوقدر بلکه بونک همان برضدی واردر که اکا جور دیرلر
و قوت شهوانی نیک اعتدالی عفتدر و جانب افراطی فجوردر و جانب تفریطی خوددر و یوایکجهسی
رذیلتدر (و قوت غضبیه نیک اعتدالی شجاعت و جانب افراطی ثور و جانب تفریطی جبن در
و یو اول تقریردر که خواجه نصیر طوسی کتاب اخلاق ناصریه ایراد ایددی (وامام ربانی
مرشد البکل حجة الاسلام ابو حامد محمد افرازی حضرت نوری دخی کتاب احیاء علومده بواسطه
اوزرینه ایراد ایددی) (ومع هذا دیدیلر که عدالت خلقی حکمت و عفت و شجاعتک اجتماعدن
حاصل اولور زیرا بواج خلق مجتمع و متمیز و منسالم اولمق اوجینک ترکببندن برجات
مشابهه حادث اولور که اول فضائل کمال و تمامی اولوب اکا عدالت تسبیح اولور انتهی کلامه
(لکن مخفی دکلدر که عدالت اول اوج خلقدن مرکب اولمق عدالتی اقسام خلقدن
برقسم مستقل و اول اوج قسمه مقابله عدالتک موجه دکلدر زیرا مشهور و مقرردر که

قسمده و اقسامده قید وحدت معتبردر اقسام ثلاثه جمع ایدوب برقسم دخی اعتبار ایتک لایق
دکلدر مثلا کلامی اسم و فعل و حرفه تقسیم ایدد کد نصکره بواج قسمی برقسم آخر
اعتبار ایدوب مجموع اقسام کله درتد رذیلتک جاژد کلددر پس اولی و احسن اولدر که اصول
فضائل و اخلاق حسنه بی اوج قسمه حصص ایدره رز و تقسیم بی بوجه اوزره ایراد ایدره رز که
چون انسانده اوج قوت وارددر و یو اوج قوته اوج نفس دخی اطلاق اولور (بری نفس
ملکیدر که مبدأ قوت ادراک و تمیز معقولات و مد رکانددر) (ایکجهسی نفس سببی در که مبدأ
غضب و اقدام انتقام و شوق تسلط و ترفع و جاه و تغلب بوقوله در) (اوججهسی نفس بهیمی
در که مبدأ طلب ملاذ و مشتهیات و واسطه نیل ماکل و مشارب و مناسکدر) (پس اصول
فضائل دخی بواج قوته سکوره اوجدر) (زیرا اگر قوت ملکی حد اعتدال اوزرینه
متصرف اولوب افراط و تفریطه میل ایلر سه اول خلق حکمتدر اگر افراط اولور سه اکا
جرزه دیرلر رذیلتدر (مثلا قوت عاقله بی حیل و تزویرات و ماساخر و مسخره اقی امورنده عجایب
اختراع ایتک که صرف ایلله) (و تفریطی بلادندر که ادراک حقایق و تمیز معقولات
ایتمکدن عاجز و افعال محمودیه افعال مذمومه دن فرق و تمیز ایتک که قادر اولیه) (و نفس
سببی اگر اعتدال اوزرینه تصرف ایدر ایه حاصل اولان خلقی شجاعت اراددر) (واگر
افراط ایدر سه تهور اولور که انسان کندوسنی بی نفع مهالکه الفا و مقاومتی حد امکان و دائره
قدرتدن بیرون اولان دشمن ایلله مقابله و مقاتله ایدوب کد و بی یا اهلاک و یا اضرار ایتکدر
و بوقوتک تفریطی جبندر که عقلا صبر و شبات مستحسن و مقاتله و مقابله مدوح اولان برده
جزع و فزع قبیح ایدوب و انهرام و یروپ مختلزمه سنه داخل اولمقدر) (و نفس بهیمینک
اعتدالی عفتدر که شرع و عقل تجویز و تحسین ایتدیک ماکل و مشارب و مناسکده علی و جدال اعتدال
تصرف و تناول ایتکدر و بوقوتک افراطی فجوردر که دائره شرع و عقلمدن تجاوز ایدوب
محرمات و مکروهاتی تناول و فواحش و قبیاحتدن تمتع و تلذذ قلمقدر و بونک تفریطی خوددر
(و خود اولدر که بالکلیه ترک شهوات مباحه ایدوب باهلاک بدن یا انقراض نسل و عقب اولمقده مؤدی
اولوب) (تساکوا تکاؤوا فانی اباهی بکم الامم ولو بالسقط) حدیث شریفه بخافت قیلله
(و چون بواج فضائل بر شخصده توفیق الهی و سعادت نامتاهی ایلله مشتمل و کوکب
سعادت بو اوجک اجتماعدن اوج رفعتده ملتمعه اوله اول شخص عدل اولور) (بواجک
بجموعته عدالت دیرلر و عدالتک ضدی همان جوردر و جور بواج فضائلک بریسی معدوم
اولمقده متحقق اولور و بواج فضیلتک فروغی وارددر ان شاء الله تعالی شرح و بیان اولنسه
کرتک و جهله عالم و آدمده هر نه فضیلت و ارایسه یا بو اوجدن بریسی در یا انلرتک فرعیدر
و جهله اهل عالم و افراد آدمک افتخار و ابتهاجی بونلرتک ایلله در حتی نسلی ایلله افتخار ایدن
کیمسه ایا واجد ایدنده بونلر ایلله متصرف کیمسه اولمق ملا حظده سبله افتخار ایددر) (و معلوم
اوله که فضائل ثلاثه دن بریسی حکمتدر دیدک بوحکمت مشهور حکمتکه موجودات خارجیه بی
یقدر الطافه البشریه بلکه رذیلتی ایتدک ایدی اول معنای حکمت دکلدر و بر حکمت
دخی وار ایدی حکمت عملیه معنایه در اولدخی دکلدر بلکه بوحکمت لفظینک معنای ثابیدر
(چون بونکته معلوم اوله بومقامده ایراد اولنن سؤله جواب ظاهر اولور و سؤال بو در که
حکمت خود حکمت نظری و حکمت عملی به تقسیم اولندی و حکمت عملی دخی علم اخلاق

اولمازل یعنی حلالدراما اول کیمسه که بونک وراسن طلب ایده یعنی زوجه و جاریه ل بونک غیری به
بذل ایده اول وصفه لو کیمسه حلالدن حرامه مجاوزدر (ودخی او یله مؤمنلر که اموال واسراردن
ایمان اولندقلری شئی حفظ ایدرلر وجهت حق یا خود خلیقندن معاهده ایلدکلری نستله وفا
ایدرلر (ودخی او یله مؤمنلر که دائما تکرر ایدن بش وقت نمازه مواظبت و اوقاتده ادا ایدرلر
اشته ایجی صفات مذکوره بی جامع اولنلر حق تعالی ک اعمال مذکوره مقابله سنده وعد ایلد بکی
ثواب جز یله وارث یعنی فضلا و کرامت مستحقدر او یله وارث و مستحق مؤمنلر که فردوسه یعنی
جنته وارث و مستحق اولورلر انده خالدردردیونفسیر اولنشدن (معلوم اوله که الفاظ عمومندن
اولان من اسم مبهمی ذوی العقوله و ما اسمی ذوی العقولک غیری به اطلاق اولور ایکن
او اوما ملک * نصنده جوار ی به اطلاق نقصان عقل و عمللرندن ماعداسا تحبوانات کبی اعمال
خسبسه ده استعمال اولندقلری نکته سته تنبیه ایچوندلر لاحق لاسعد الفقیر (صاحب الکشف
زنجشیری نخودن مفصل شرحنده دیر که بعض وزیرای ایران محلسنده بولندم ایدی مجلس مذکور
فضلا یله طولوایدی وزیر فضلا یه * او اوما ملک ایمانهم * نصنه داورسوال ایراد ایلدی جوابه
نصدی ایتملر ایه ده قانع اولوب بکادخی صورتی بندخی فی الحقیقه ما غیر عقلا یه موضوعدر لکن
اصلنه بوجهله مرعانی ممکن اولدیغی حالده عقلا یه اطلاق اولندقد مرعات مذکوری اجرا واجب
اولور نص شریف مذکوره دخی ذکور دن اثاث غیر عقلا یه اقرب اولمغه مهیا ممکن قرب مذکوره
مرعات واجب اولوب انا نه جل اولنشدن دید یکنده وزیر جوابی استحسان ایلدی دیمشدر
انتهی (صاحب المستطرف دیر که اشو آیات کریمه اخلاق حیده ایلده متصف اولنلری اول اخلاقه
مدح اتمک جائز اولدیغنه دلالت ایدر اما (اذا رأیت المادحین فاحذوا فی وجوههم الزباب) حدیث
شریفنده اولان مدحی اهل حدیثدن عتی مدح باطل و کذب ایلده تفریطش و بر کیمسه نک حقیقه
متصف اولدیغی وصف حسن ایلده اول کیمسه بی مدح ایتمده باس بوقدر که عم النبی عباس رضی الله
عنه و ابوطالب ایلده حسان و کعب و بونلرک غیری اصحاب کرام رسول الله صلی الله علیه وسلم افندی میزی
نظم اونلر مدح ایلدیلر و انلرک وجهلرینه حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم طو پراق
صاحبقلری بزره واصل اولمادی یعنی بویه بر خبر روایت اولمادی حضرت بی ذیشان صلی الله تعالی
علیه وسلم دخی مهاجرین و انصاری مدح یوردیلر و حدیث شریفنده اولان حدیث مزیده ایکی
معنی اولوب بری مدح باطل و کذب ایدنلری رد ایلده تغلیظدر دیکری او مقوله مادخله طو پراق
اغز یکنه اولسون دیمکدر دیمشدر (قلت) حدیث شریف مذکور جامع صغیر ده امام احمدک
مسندی و بخارینک کتاب الادبی و مسلم و ابی داود و ترمذینک صحیحلری رموز لیه مقدار بن
الاسود رضی الله تعالی عنهدن مرویا بخبر در فاضل مناوی مادحینی ناسی ثنا صنعتلری یعنی
مکسباری اولان کسان ایلده و حدیث ترا بی ادنی اولدیغیچون طو پراغه شبیه شی قبل اعطاسی
یا خودلسانلری مالله قطع اتمک دیو شرح اتمش و حقیقه تراب حمی حیر بعدده در دیمشدر
بوصورنده حدیث مذکور آیات مسطوریه منافی دکلدر انتهی (واصحابین ساریه رضی الله تعالی
عنهم افندی میز صلی الله تعالی علیه وسلم مدح ایلدی واشبو * فاحملت من نافه فوق رحلها *
ابن وافی ذمه من محمد * بی بی نجله * مدایحندن (مألیت دور آدمندنبو مطیه انسان واشبا
اولان دوهلردن پردوه رحلتک فوقنه یعنی اوزرینه حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن
غیری عهدینه اوفی و ابر بر ذاقی جل ایلده یعنی پیغمبر آخر الزمان اشرف کاشاندر دیمکدر
واشبو بیت عربک اصدق قولیدر (ساریه مشار ایلده حضرت عمرک خلافتنده عجم سفرلرندن
رینه سرعسکر ایدوب کوندردیکی و مدینه منوره ده جمعه خطبه سنی اوقورکن خلال خطبه ده

اوح کره (یا ساریه الجبل) دیو یونجه فرسخ بردن ساریه به ندا ایدوب عسکر عدو جیل
طرفندن هجومی قصد اتملر یله ساریه بی اخطار ایلده کرامه کوروب و ایستدر دیکری ذاتر که
اخطار کرامت مدار عمر یله خصمه علیه ایشدر انتهی (عبدالله بن رواحه الانصاری رضی الله
تعالی عنیه اشبو * لو لم تکن فیہ آیات مبینة * کانت بدیهته ینبیک بالخبر * بی مدایح
نبویه بک احسنیدر که ما لی اگر حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم افندی میز ده صدق
قولی مبین آیات و معجزات اولماسه ایدی بیه مرئیه پداهنده اولان حال صدق ایشمالی سکا خبرنده
صادق اولدیغی انبا و اخبار ایدر یعنی ذات اعجاز آتای پیغمبر آخر الزمان اولدیغنه شاهد عادلدر
دیمکدر (واشبو قطعه حسالتک نظم ایلدیکری نعت احسندر * واحسن منک لم ترقط عینی *
واحسن منک لم تلد النساء * خلقت مبرءا من کل عیب * کأنت قد خلقت کائنات * مال قطعه
ای فخر جهان دیدم سندن احسن برنسنه کورمدی و رانا سندن احسن مولود طوغورمدی
کافه عیین بری اولدیغک حالده خلق اولندک اقوال و افعال و اخلاقک حسن اولوب محسنانه
راغب اولدیغکدن کأن جسم لطیفک دخی استدیگک کبی یعنی مرادک اوزره سرایا قلبا و قالبا
حسن خلق اولنشدن دیمشدر (حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه مدح اولندیغی
وقته تواضعا * اللهم انت اعلم بی من نفسی وانا اعلم بنفسی منهم اللهم اجعلنی خیرا عما یحسبون
واغفر لی ما لا یعلمون ولا تؤاخذنی * دعاسنی مرفوع درگاه ایدرلر ایدی (مال دعا یارب سن
جناب متعال بن قولکی بندن زیاده یلورسن و بندخی نفسی سار ناسدن زیاده یلورم یارب
ناسک بنده ظن ایلدکلری محسنات اوزره بی خیرلو قیل و بنده اولوب ناسک بیلدکلری ذنوبی
عفو و مغفرت ایلده وسو بیلدکلری اوصاف حسنه مقابله سنده بی مؤاخذه ایتمه یعنی عجب و غرور دن
حفظ ایلده دیمکدر (اشبو آیات آیه صاحب المستطرف محمد بن احمد الخطیب مر حومک نظم
ایلدیکری مدحیه نبویه مطوله چله سندنر که حجه کتدیگم سالد زبانت رسالتناه علیه وعلی
آله و اصحابه صلوات الاله و تسلیمانه مشرف اولدیغنده نظم ایدوب تذللاروضه معطره ده
صندوقه شریفه فارشوسنده مکشوف الرأس انشاد ایلدم دیمشدر (وهی هذه * یاسید السادة
جنتک قاصدا * ارجو رضاک و احتمی بحماک * یعنی ای سید لک سیدی و پیغمبر لک
سلطانی اولان بی ذیشان ذات معالی صفاتکی قصد ایدم ایدم اولدیغ حالده درگاهک کلام
رضاک رجا ایدرم حیاتک بی احتما ایدوب نفس و شیطانی بکا مضرتدن منع ایلده * والله
یا خیر الخلائق ان لی * قلبا مشوقا لایروم سواک * یعنی قسم بالله که ای خیر خلائق بنم ایچون
سکا شوقلو و محبتلو قلب واردر که سندن غیری بی طلب ایلمز * وحق جاهک انی بک مغرم *
والله بعلم انی اهواک * یعنی جاه عظیم نبوت و رسالتک حقیچون بن سنک مستغرق دریای
محبت و شفقتک الله یلور که محبت سکا محقق و ثابتدر * انت الذی لولاک ما خلق امرء * کلا
ولا خلق الوری لولاک * یعنی سن اول ذات عظیم الجباه سنکه سن اولمه سک بر کیمسه خلق
اولمازدی کیمسه دکل سن اولمه سک کائنات خلق اولتماز ایدی * انت الذی من نوره البدر اکنسا *
والشمس مشرقه بنور بهاک * یعنی سن اول ذات باهر المعات نبوت سنکه سنک نورکدن بدر
اکنسا ایدوب منور اولدی و آفتاب سنک حسنک نورندن عالمی اشراق ایدی اکثر نسخه ده
من نوره واقع اولنشدن مالی نه قدر التفات قاعده سنجه قابل تأویل ایلده نوره نسخه سی
ترجیح اولنوب اول نسخه اوزره ترجمه اولنشدن * انت الذی لما رفعت الی السماء * بک قد سمع
و تریت لسراک * یعنی سن اول بلند قدر سنکه سمایه رفیع اولندیغک وقته که معراجدر سنک
سبیکله و اول لیلده اسراک ایچون سما عالی اولدی ترین ایدی * انت الذی ناداک ربک مرجبا *

ولقد دعاك لقربه وجاكا * يعني سن اول حبيب الله سنكه ليله مذكوره سنك ربك اولان رب العالمين سني ترحيب معنوي ايله ترحيب ايلدي وسني قرب خاص معنوي به دعوت وجايه ايلدي * انت الذي فينا سالت شفاعة * ناداك ربك لم تكن لسواكا * يعني سن اول ذات معظم سنكه فرداي قيامته اهل محشر سائر جميع انبيادن توميد اوله رق سكا التجا ايلدكدرنده شفاعة كبرى ومقام محمود سكا احسان اولندقدده عجزه مخلوقه شفاعة ايلديكده حق تعالى اجابت وقبول بيوررلر كه يو شفاعة سكا مخصوصدور (قلت) اهل سير پيا نجه شفاعة نبويه ايله برطاقم مؤمنين بي حساب جته كبررلر و برطاقم مستحق جهنم ايكن خلاص اولورلر و برطاقم جهنم نعوذ بالله داخل اولمشلر ايكن خلاص اولورلر و برطاقم جته كبر مشلر ايكن رفع درجه ايدرلر و شفاعة نبويه ايله ابوطالب كي بعض اهل جهنمك عذابى تخفيف اولنور لكن بو فقيرك نصر عزيز اسمنده يازدني رساله ده درج ايلديكي اوزره ابو السعود روح روحه الرب المعبود تفسيرنده كفره اعمال صالحه ليله نه ثوابه ونه تخفيف عذابه مستحق اولورلر زير باري تعالى * وقد منا الى ما عملوا من عمل جعلناه عذابا مثورا * بيور مشدر ديونصله اثبات ايدر فليحفظ * انت الذي لما توسل آدم * من ذنبك فاز وهو اياكا * يعني سن اول بهترين اولاد آدم و اشرف رسل وهاد ميل سنكه يدرك آدم صفي الالهدن عليه السلام بحكمته سبحانه اكل شجرة منهيه ايله زله صدور ايدوب و اهل كال پيا نجه عتاب تلطف و تاديله معاتب اولوب سكا توسل ايلدكده عفو فار اولدي * وبك الخليل دعا فسادت ناره * بردا وقد خذت بنور سناكا * يعني خليل الله اولان حضرت ابراهيم علي نبينا وعليه الصلاة والسلام مبتلاي نار غرود اولدقه سكا توسل ايله دعا ايلدكده حرارت انش تاثير ايتوب طبعي برودته منقلب اولوب انشكه غرود سنك نورك ضيايله سوندي * ودعاك ابوب لضر مه * فاز بل عنه الضر حين دعاك * يعني ابوب عليه السلام بلايا ونفسنه اصابت ايدن جروحك دفعيچون سكا توسل ايله دعا ايلدكده في الحال اندن ضر و بلا بعنايته تعالى ازاله اولندي * وبك المسيح اتى بشيرا مخبرا * بصفات حسنك مادحا لعلاكا * يعني حضرت عيسي عليه السلام سنك كلجكي صفات حسنكي تبشير واخبار وعلوم مرتبه كي مدح ايدجي اولديني حالده بعث اولندي * وكذاك موسى لم يزل متوسلا بك في القيمة مخم بهاكا * يعني حضرت موسى عليه السلام دخی روز قيامته سكا توسلدن خالی اولوب حاجتكه صغيبي اولور * والانباء وكل خلق في الوري * والرسول والاملاك تحت لواقا * يعني قيامت كونه سكا مخصوص اولان لواء الحمد سايه سنه (آدم ومن دونه تحت لواقا) حديثي مقتضا سنجه كافة انبيا ومرسلين عليهم السلام وعامة خلق وملائكة كرام جمع اولورلر * لك معجزات اعجزت كل الوري * وفضائل جلت فليس تحاكا * يعني اي امام صف انبيا سنك همچون معجزه ل واردر كه كافة خلقي انلري ايتان امرنده عاجز قلوب وسكا مخصوص فضائل جليلة واردر كه انلر محاكات اولماز يعني عيني كتورله دكلل بكزري بيله كتورلر * نطق الذراع بسحك معلنا * والضب قدلبك حين اناكا * جمله معجزاتكردن بري اعدا طرفندن مسموم اوله رق عرض اولنان قويون قولو برياني كندند اولان سمي سكا اعلان ايدجي اولديني حالده نطقه كلوب خبر و پدي يعني * سويلدي بره بريان اكا هم * جكر خصمي كباب ايتدي الم * زهريني دوكدی چون ايتدي شكوا * كافران نعم اولدي رسوا * (روضه الاحباب نام سير صحيحده اول كباب كچي اوغلاغي اولوب وحضور سعادته * لانا كل مني فاني مسموم * ديدكي محرر در واشبو معجزه غزوه خيرده وقوعبولدي برياني كتورن زينب بنت حارث يهوديه ايدی پروايتده اول معلونه بي قل و صلب ايلديلر و روايت ديكرده

عفو بيورديلر (وري دخی عريسده ضب و فارسده سوسمار و تركيده كلر ديدكلري حيوانكه حضرت كه كلد يكنده ليك ديدى (قلت) روضة الاحبايده مسطور اولديني اوزره اول حيواني برصباد اعرابي طوتوب اكل همچون خانه سنه كتوردر كن برجه مينه راست كلوب صوردي دعواي نبوت ايدن فخر كائندر خلق بالاتباع جنابته جمع اولمشلر در ديدكلرنده اعرابي حضوره واروب وصيديني يشكا سعادته براغوب يا محمد اكر بو حيوان سكا ايمان ايدرسه بنده ايمان ايدرم ديو معجزه طلب ايدر حيوان راه كرزى طوتمشكن حضرت عليه الصلاة والسلام ايها الضب اقبل بيور دقلرند * ضب زبان عربي فصيح ايله حاضر اولمشلر ايشيدرك ليك وسعدك ديهرك دونوب طوردي حضرت عليه النجبة والتسليم اي حيوان كچه عبادت ايدرسن بيور دقلرند اول خدايه كه عرشي آسمانده وحكمي زمينده وسبيلي درياده ورحتي جته وعذاب وعقابي جهنمده در ديدى حضرت بن كيم بيور دقلرند اول سوسمار سن رسول پرور دكار عالميان وخاتم پيغمبران سنكه هر كيم سني تصديق ايدرسه فلاح ونجات بولور وتكذيب ايدنر زبان كورر ديدكده همان اول صياد اعرابي متحير اولوب يوندن باشقه دليل استم * اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له وانك عبده ورسوله * ديوب صديق بالله مؤمن اولدم بووقته قدر يارسل الله بكاسندن ايلرودشمن يو غيبي شدي خدايه قسم اولسونكه بكا جانم و پدر ومادر و پسرمدن احسن ديدكده حضرت صلي الله تعالى عليه وسلم (الحمد لله الذي هدانا لهذا) بيورديلر بر روايتده سوسمار مذكور رسالت حضرت قى تصديق ذكره اشبو شعري دخی او قومشدر كه مضموني انس وجنه مبعوث اولدقلرني تصديق واخلاق حسنة نبويه ليني تحقيقدر * الا يارسول الله انك صادق * فبوركت مهديا وبوركت هاديا * شرعت لنا دين الخيفة بعدما * عبدنا كأمثال الحمر الطواغيا * فباخير مدعو و باخير مرسل * الى الجن ثم الانس ليك داعيا * اتيت سيرة هان من الله واضح * فاصبحت قينا صادق القول راعيا * فبوركت في الاحوال حيا وميتا * وبوركت مولودا وبوركت ناشيا * انشهي * والذنب جاءك والغزاة قدانت * بك تسخير ونجمني بهاكا * وكذا النوحوش اتيت اليك وسلمت * وشكى البعير اليك حين رأكا * ودعوت اشجارا اتك مطيعة * وسعت اليك بحية لنداكا * والماء فاض براحتك وسجت * صم الحصى بالفضل في يمناكا * يعني قورث وكيك حرم حايكه كلوب سكا دخيل دوشدينر ووحشي حيوانلر كلوب سكا سلام و پديدلر ذات اكرمني دوه كور دكد * حاندين سكا شكيات ايلدي واغاچلري دعوت ايلدكده نداكه بحيب ومطيع اولدقلري حالده كلديلر وآب مبارك آوجكدن روان اولوب و اوافق قني طاشلر مبارك صاع الكده فضل حقه تسبيح ايلديلر (قلت) روضة الصفاده يازر كه بر كيك بر قورتن قاجوب حرم بيت مكرمه به صفتور قورث دخی آردندن كلوب لكن حرمه كبر مبوب دور حرمده كيكه منتظر اولور بو حالي ايو سفيان بن حرب ايله مخزومه ابن نوفل كوروب تعجب ايدرلر كن قورث لسان فصيح ايله بنم حاله تعجب ايدنه بورشكر سرك حالكر ايسه تخكندن انجيدر زيرا كه محمد عليه الصلاة والسلام سزي توحيد وايمانه دعوت ايدر سزابسه اكا ايمان ايتوب وياور اولور سكر خدايه عيى ايدرمكه هيچ چشم جهان محمدكي بر ذات كورمدى وهيچ بر قولاق انك وصني كي وصف ايشندي ديدى انلر بو كيفندن تعجبلي دخی زياده اولوب لكن غايت حسد لندن بو حالي تا ايمانله مشرف اولدقلري وقته قدر برا حده اظهار ايتوب بعدا لاهندا خبر و بر مشلر درر وينه روضة الصفاده مسطور در كه حضرت صلي الله تعالى عليه وسلم بر صحرا ده كيد رلر كن ناكاه يارسل الله ديو بر آواز ايشندي اطرافه نكاه بيورديلر بر كچه كورمديلر تحريده احتياط بيور دقلرند * بر خيمه كوشه سنده بر كيك كورديلر

اول کتب زبان فصیح ایله یار رسول الله بو بحاره نک یانته کل دیو تشر بفارینی نیساز ایلدی یانته
تشریف پیوروب مرادک ندر دیند کزنده ای باعث ایجاد کونین بن ابو خیمه صاحبک دامن
دوشدم لکن شوطاغده ایکی یاورم وارد دینی صالیو پرواره یم یاور و لریمی امز یریم ینه کلورم
دیدی حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم عجبا ینه دوزم بسن پیور دقلرنده کبک ا کر دوزم سم
باری تعالی بکا عشارک یعنی تحصیل عشر شریعه دقت ایتمیلرک عذابی مثلبه تعذیب ایلسون
دیوب عودنه تعهد ایلدی اول سرور علیه الصلاة والسلام صالیو یر دیلر واروب یاور و لر ینه
سود و یروب عودت ایلدی ینه باغلیوب صاحبی بولدیلر و آزاد ایتمی اراده پیوردیلر صاحبی
صالیو یردکده اول آهو * اشهد ان لا اله الا الله وانک رسول الله * دیو یاور و لر ینه طوغری
کتدی (عقیل بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه روایت ایدر که سفرک یرنده شرفیاب معیت
حضرت ایدم یرموضعه واردق که اوراده یردوه چوکش ایدی پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
کوردکده قالدی و نزد سعادت کلوب فرزندک پدر و مادر ینه تضرعی کی تضرع وزاری ینه
باشلادی حضرت قومکدن شکایتک ندر پیوردقلرنده اولدوه یار رسول الله بنم قوم صباح نمازینی
قتیوب او یورلر پروردکاردن قورقارمکه انلره عذاب ایدد دیچک سرور کاشات علیه الصلوات
والتسلیمات اول قومی احضار و اوفلندن نهی پیوردیلر (یریده ابن الحصدین رضی الله تعالی
عنه روایت ایلدی که بر اعرابی نزد حضرت کلوب یار رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بن اکرچه
مسلمان اوله رق حضور بکه کلام لکن بر معجزه کوسر که ایمانده یقینم زیاده اوله دیدکده
سلطان الانبیاء صلی الله تعالی علیه وسلم نه نوع معجزه استرسن پیوردقلرنده اعرابی شودیکلی
اغاجی جاغر کلسون دیدی نی ذیشان علیه الصلاة والسلام اعرابی ینه وار بنم طرفندن اول
اغاجی جاغر پیوردیلر اعرابی واروب ای شجره سنی رسول خدا استر دعوتنه احابت ایلد دیچک
شجره بر جانته میل ایدوب اول طرفده اولان کوکئی یردن چقاردی و دیگر جانته دخی میل ایلد
اول جانبک کوکائی دخی چقاروب حضور حضرت رقتار ایلد کلوب السلام علیک یار رسول الله
دیدی اعرابی بو معجزه بی کوردکده حسبی حسبی یعنی بکا بو معجزه یشور یشور دیو یقینا
تصدیق نبوت ایلدی بعده امر حضرت علیه الصلاة والسلام ایلد اول شجره ینه یرنه عودت ایدوب
اولکی کی دیکلدی اشبو شجره معجزه سی متعدد دا وقوع بولندر که صاحب المستطرفک جمع
صیغه سیله اشجارا دیمی تکرری اشعار ایدر (هجرة نبویه علی صاحبها افضل الصلاة
والتحیه نك التهنیه وقوعولان عمره حدیبه ده حضرت علیه الصلاة والسلام قرب مکه
حرسها الله تعالی حدیبه ایلد مسمی اولان قبوکار ینه نزول پیوردقلرنده اصحاب صومرا قدن
مضطرب اولیجی جا بر رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
مبارک اللربنی صوابه مملو اولان مطهر لر ینه ادخاله صومرا مغلری ارالندن جریانده باشلدفده
کبرک انسان و کرک دواب و مواشی کافه دفع حرارت ایلدیلر یعنی * بتانیله عطشانه
قیلدی سبیل * کف پر خطوطی اولوب سلسیل * قانون عسکر اول آب دلوایله * پراپندی
یمی بر ایچیم صوابه * وعلیک ظلال الغمامه فی الوری * والجدع حن الی کریم لقاکا * وکذاک
لا اثر لک فی الثری * والصخر قد غاصت به قدماکا * یعنی کافه مخلوقات میانده یالکز ذات
پرگزیده صفاتکزه مخصوص پر بلوت سایه دار اولور دی یعنی نه طرفه حرکت پیورسه (اول
بولوت بر ابر کیدرو کونشدن صاقنوردی وخرمانا جانندن مصنوع دیرک سنک مکرم اولان ملاقاتک
فراقتدن فرع واین ایلدی و یومشاق اولان طوبرافده مشی شریفک ایچون ینه معجزه قدیم
شریفکدن اثر یوقدر یعنی پیدا اولمازدی و الحال که صاب قباله قدیم تشر بفارک پراپندی یعنی تأثیر

ابدوب نفس قدمک اوزرنده ظاهر اولور دیکه ایکیسی دخی خارق عادتدر (معجزه ناله ستون
مسجدک اجالی بودر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز مسجد نبویه منبروضع
اولمازدن اول مسجدک دیرکلرندن یردیره که استناد ایلد خطبه قرائت پیورلردی وقتا که اصحاب
کز بن چو غالدقده جمله سی دیدار پراوار حضرتی وکلام شریفی ایتمک ایچون برای خطبه
برمرتفع مقام نیاز ایلد کزنده مساعده پیورادی وقتا که منبر بنا اولتوب جمعه کونی فخر الانبیا علیه
الصلاة والسلام اول دیرکک یانته کجوب منبره صعود و خطبه ینه شروع پیوردقلرنده ستون
مذکور یاورو سنی چاغرندوه وعلی روایتی مادر بنی استین طفل کی آواز وفریاده باشلدفده اصحاب
حزن کلوب انلردخی بکا ایلدیلر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم منبردن اینوب مبارک
دمتلر بن اوزرنده سوردی و یر روایتده قوجاقلدی واستر یسک سنی کسدکری یردیه کیم سرسبز
ومیه دار اوله سن یوق استر یسک زمین جسته دیکیم جنت جو یلندن ایچوب میوه خوب و یره سن
تا که اندن صلحا و اولیاء الله تناول ایدد پیوروب بعده ینه منبره سعادتله چقوب اشبو ستون دار آخرتی
اختیار ایتدی طور دینی یردیفن ایدک اکرتسکین ایتمس ایدی بنم مفارقتدن قیامت قدر
ناله ایدر دی (ان هذا بکا لما فقد من الذکر) پیوردیلر امر نبوی اوزره مسجدده دفن اولندی
خلافت عثمان رضی الله تعالی عنهده مسجد نبوی توسع اولندیغی هنگامده ابی بن کعب
رضی الله تعالی عنه اول ستونی چقروپ اوزرنده اولان اغاج قورنلرینی تیرکا اکل ایلدی (منقولدر که
حسن بصری حضرت تلمی اشبو منبر حدیثی روایت ایلدکده ای گروه مسلمین شوق رسول خدا دن
بر اغاج ناله ایلدکده سزله اشتیاق لقاء حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اندن
زیاده اولمق لایقدر دیوتنبیه ایدردی (ابوذر غفاری رضی الله تعالی عنه روایت ایدر که حضرت
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یرموضعه قعود پیورمشلر و ابو بکر و عمر و عثمان رضی الله
تعالی عنهم شرف معیارنده ایدی حضرت نبی مختار صلی الله تعالی علیه وسلم یردن عدد
خرده طاشلری مبارک آوجلر ینه آلدقلرنده طاشلر درحال تسبیح ایتمکده باشلدیلر که آری آواز ینه
شبهه سارینی ایستدم بعده ابو بکر و عمر و عثمان رضی الله تعالی عنهم آوجلر ینه وضع
پیوردقلرنده هر برینک کفنده دخی منوال مذکور اوزره تسبیح ایلدیلر و اکابر علمای حنفیه دن
ابوشکور سالمی روایتی اوزره علی رضی الله تعالی عنه دخی نزد حضرتده حاضر ایدی انک
کفنده دخی وضع پیوردیلر ینه تسبیح ایلدیلر و تسبیحاری دخی * سبحان الله والحمد لله * ایدی
راوی ابوذر دیر که حضرت بکا دخی طاشلری آل دیو امر پیوردیلر آلدیم لکن بنم یدمده تسبیح
ایتمدکلرندن اول سرورکا ته حکمتدن سوال ایلدی کیمده یا ایذا رسن خلفاء راشدین ایلد مساوی
اولمقی استرس پیوردیلر کذا فی روضة الاحبات * و سفت ذا العاهات من امر اصهم *
* و ملأت کل الارض من جدواکا * ورددت عین قتاده بعد العمی * و ابن الحصین شفیه
بشقاکا * ای اکل الرسل امر اض و علتلرندن آفات و ابتلا صاحبلرینی شقایب ایلدک عطیه
واحسان ظاهری و باطنی ایلد هر یری طولدرک عی کلدکده نصکره قتادهک چشمی رد ایلدک و ابن
حصین حیاتندن ما یوس اولدقد نصکره شفاک ایلد شفا ایلدوب احیا ایلدک (مشارا لیه قتاده ابن نعمان
انصارینک سقوط عینی غزوه احدده و یر روایتده بدرده وقوع بولدی نبی اکرم صلی الله علیه وسلم
آکوب و یر ینه قوبوب (اللهم اکسده جالا) پیوردیلر همان صحت بولوب آری بلورسز اولدی قتاده
هجرتک یرکمی اوچنده مدینه منوره ده وفات ایلدی اولاد قتاده دن یری عمر بن عبدالعزیز حضور ینه
واردفده سن کیمسن دیو صور یچق * انا بن الذی سالت علی الحدیثه * فردت بکف المصطفی
احسن الرد * فسادت کاکات لاول امرها * فیا حسن ماعین و یا حسن مارد * دیو جواب

و بر دکه استعسان و اکرام ایشدر * و کذا حبیب و ابن عفری عندما * جرحا شفیهما بلس
 یداک * و علی من رمد به داوین * فی خیبر و شنی بطیب لماکا * قتاده و ابن خصینه شفا
 و پردیک کی حبیب و ابن عفری غزاده مجروح اولدقلری و قتده مبارک دستک لمسبله مس ایل
 شفا و پردک و حضرت علی غزوه خیبرده شدتلو کوز اغریسته مبتلا اولدقلده مبارک آب دهان
 کوثر منالکی سور دیککده فی الحال شفا بولدی * و سألت ربک فی ابن جابر بعدما * ان مات
 احیاء و قد ارضاکا * و مسست شاة لامعبد بعدما * نشفت فدرت من شفا رقباکا * ابن جابر
 و فات ایلد کدنصرکه ربکدن احیاسنی سؤال و دعا ایلدیککده الله تعالی دعای قبول و احبا
 ایلوب سنی ارضایلدی و ام معبدک سودی چککش لاغر قبوتی مس ایتدک فی الحال دعای اعجاز
 احتوا کدن شفا بولوب توبلری بتدی و سود و بردی (اشبو قویون معجزه سی حضرت صلی الله
 تعالی علیه وسلم مکرمه دن مدینه منوره به هجرت پیوردقلرنده انای راهده واقع اولدی
 یعنی اول سرور ککاشات علیه الصلوة و السلام قدید نام منزله واصل اولدقلرنده بادیه
 نشیناندن ام معبد عاتکه بنت خالد خراغیه ک خیمه سنه مسافرا نزول پیوردیلر عاتکه عاقله و سنه
 برخاتون ایدی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بر مقدار خرما و لجم و ارمیدردیو پیوردقلرنده
 خاتون بوسنه مبارزه قحط وقع اولقله برنسدیو قدر اولیدی سزی قونوقلردم دیو اعتذار ایدر
 بوخلالده حضرت رسول علیه الصلوة و السلام ککار خیمه ده بر قیون کوروب بوقیون ندر
 پیوردیلر ام معبد بر قیوندر که غایت ضعیفدن اولدیغی بیه دوشوب قالمشدر دیدکده آیا سودی
 و ارمیدر پیوردیلر ام معبد هیچ اول لاغردن سود مأمولیدر دیو استبعاد ایتدی حضرت رسول
 علیه الصلوة و السلام ای خاتون اذن و بر مپسن لصف حق ایلده سود و بر دیره پیوردقلرنده
 ام معبد پدرومادرم سکافدا اولسون اگر قدرتک و ارایسه عنایت ایلده دیدی حضرت رسول اکرم
 صلی الله تعالی علیه وسلم اول قبونی حضور شریفلریند جاغروب با بسمله شریفه (اللهم
 بارک لها فی شاتها) دعا سبله ممه سنه مبارک دستلری سور دکلرنده قیون فی الحال ایقارخی
 آجدی و ممه سی سود ایلده طولدی حضرت علیه الصلوة و السلام ام معبددن قاب طلب و دست
 مبارکله صاغدی ابتدا اهل خیمه به و پردیلر ایلر ایچد کدنصرکه معیت همایونلرنده اولان
 ایچکاب کرامه ایچر دیلر اول قیون اول قدر سود و پردیکه حاضرلر مکرر ایچدیلر و خیمه ده
 اولان قابلر طولدی بعده سعادتله روان اولدیلر (منقولدر ککه ام معبدک زوجی ابومعبد
 اکثم بن ابی الحوفی کلوب قابلری سود ایلده طولو کوردکده تعجب ایدوب بزم سود و بر قیونلر
 دور یرده اولان مرعاده اولوب بوخیمه ده سود و بر قیون بوغیکن بونه حالدر دیککده ام معبد
 والله که سخنی خوش و روی دلکش و زبانی فصیح و بیانی ملیح بر ذات مبارک خیمه مزه اوغرا دی
 دیوب قضیه بی و اوصاف و شمائل حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم تمامله بیان بدیع تقریر
 ایلدی ابومعبد زوجیه سندن بومعجزه بی ایشدکده والله که او مرد مبارک قریشک ارادقلری
 ذاتر و بر ذات محترمک صبتی ایشدک ایدی اگر بن انلره یشسم صحبتی التماس ایدردم دیدی
 (کتاب مختصر زهرالباسمه یازلدیغی اوزره موی البههما ام معبد ایلده زوجی بعد ذاهجرت
 ایدوب شرفیاب اسلام اولمشدر (مرویدر که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
 افندیمرکه مریخی دست معجزه پیوستلری ایلده مس ایلد کاری کوسفند مذکور اون یدی سنه
 دخی شیر و یره رک یشامشدر * و دعوت عام المحل ربک معلنا * فانهل قطرا الحجب عند دعاکا *
 و دعوت کل الخلق فانقادوا الی * دعواک طوعا سامعین نداکا * فحط سنه سی ربکه ملا ناسده
 دعا ایلد یککده دعاک عندنده بولونلرک فی الحال قطره لری یعنی یاغور یاغفه باندی وجهه

خلائی دعوت ایلدیککده نداودعاکی اختیارلرله سامعین اوله رق دعوتیه اجابت و اتقاد ایلدیلر
 * اخفضت دین الکفر بعد علوه * و رفعت دینک فاستقام هناکا * اعداک عادوا فی القلب
 یجهلهم * صرعی و قد حرموا الرضی یحفاکا * دین کفر علوی یعنی شیوع بولمشیکن خفض و تنزیل
 ایتدک و دین اسلامی رفع ایلدک الا آن مستقیم اوله رق قائم اولدی سنک اعداک جهل و جاقلری
 سبیلله قیو باشنه سر سام اوله رق کلدیلر یعنی بدره سنکله قتاله کلدیلر و رضاء حقدن سکا
 جقلاری سبیلله محروم اولدیلر * فی یوم بدر قدا تلتک ملائک * من عند ربک قاتلت اعداکا *
 و الفتح جاءک یوم فتح مکة * و انصر فی الاحزاب قد و افاکا * سنک ربک قبلندن اول یوم بدرده
 امداد و اعانه ایچون ملائکه کلوب اعدایله مقاتله ایلدیلر مکة مکرمه بی قح ایلدیکک کونده سوره
 فتح نازل اولدی و غزوه احزابده نصرت سکامو اتی یعنی نازل اولدی (بدر اول محله کی قیونک اسیدر
 * هود و یونس من بهاک تجمل * و جال یوسف من ضیاء سناکا * قد فقت باطه جمیع الانبیاء *
 نورافسبحان الذی سواکا * هود و یونس علیهما السلام سنک حسنکدن تیجمل و ترین ایلدیلر
 و یوسف علیه السلام جالک منشئ سنک بر فکک ضیاسیدر ای طه اسمیله دخی مسمی اولان
 ذات بی همتا نورمبین اولدیغک حالده جمیع انبیاء علیهم السلام تفوق ایلدک سنی حکمت بالفه
 صمدانیدسی اوزره خلق ایدن باری تعالی و تقدسی تسبیح ایدرم * والله یایس مثاک لم یکن
 * فی العالمین و حق من ناکا * عن وصفک الشعراء یامدثر * عجزوا و کلوا عن صفات علاکا *
 * ای یس اسمیله دخی مسمی اولان ذات برکزیده صفات خدایه قسم ایده رمکه عالمین ایچنده
 سنک مثاک موجود دکلدیر سنی نبی قیلان یعنی نبی بعث ایدن باری ذات اجل و اعلا حقیقون ای
 مدثر اسمیله دخی مسمی اولان حبیب خدا سنک وصف و مدحکدن و علو ذاتکی بیاندن کافه شعراء
 و بلقا عاجز اولدیلر بانیلری کلایل اولدی * انجیل عیسی قداقی بک تخبراکا * و انسا الکتاب اتی مدح
 حلاکا * حضرت عیسی علیه السلامه نازل اولان انجیل سنی خبر و ریحی اولدیغی حالده کلدی
 و بزم ایچون اولان کتاب یعنی قرآن کریم سنک حلیه شریفه لریکی مدح ایلده مشتمل اوله رق
 کلدی (مطلب لطیف للفقیر) معلوم اوله که شامل اخلاق محمدیه اولان قرآن کریم اعظم
 معجزات ختم الانبیاءد زرا که جناب حکیم مطلق عزشانه هر نیتک معجزه سنی مقتضای زمانی
 اوزره قلمشدر عهد موسی علیه السلامه سحر غاب اولقله معجزه لری عصای حیه به
 تغلب و عهد عیسی علیه السلامه طب غاب اولقله معجزه لری احیاء موتی و ابراء اکمه و ابرص
 اولدی و عهد سعادت ختم الانبیاء علیه الصلوة و السلام افندیمرده دخی فصاحت و بلاغت
 و نظم و انشاء تراکب بدیع غالب و اعتنا ایچق بلاغت اولد یفندن سوی آسماندن غایت
 فصاحت و نهایت بلاغت و لفظ و معنی جهنلرندن کمال جرالت اوزره حضرت قرآن نازل
 اولدی که اطناب و تطویل ملدن خالی و اختصار و ایجاز مخلدن عاری و اخبار اتم سابقه بی و سیر انبیا
 و رسل و اخبار مستقبله و امور آتیه بی صدق و صواب و جهیله مشتمل و پراحدک اصلا
 و قطعا وجه ترتیب و اسلوبده کلامته مشابه اولدیغی حالده غرائب حکم و بدایع کلی متضمن
 و اختلاف و تناقضدن سالم اولوب قیام قیامتیه قدر شریف و تغییردن مصون و محفوظدر
 حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تلمی مدت نزول اولان یکر می
 و شوقدر سنه ده ذات همایونلرینه کمال عداوت اوزره اولوب معانده لری زیاده اولان کفار
 زماننی اقصر سوره سنک مثلی کورک دیو قرآن مبین ایلده تحدی پیورمشلر ایکن قرآن ایلده یعنی
 انما المشرکون نجس فلا یقر بوا المسجد الحرام * قصیده نجس اولد قلرینه
 و کفارک نهایت اهتمام ایلده اهتمام و کند یسبله مشرق اولدقلری زیارت بیت مکرمدن منع

اولند قلمینه و دینه کلری ایچون جهاد لری و قتلری فرض اولد یغنه و ذریلری و نسلاری
سبی ایله مسلمینه ارککلری قول و دینلری جاریه اولوب استغرافی جاژ اولد یغنه وینه قرآن ایله
کفار دن کرک اهل کتاب اولسون و کرک مجوس علی وجه الذل و الصغار اخذ جزیه ایله حکم ایتمش
ایکن کفار مارالبیان بلغسا اولوب فصاحتلری مسلم وینلرنده بلا غتله معزز و کمال حبت
و غیرتله متصف اولد قلری حالده سیغله قتلاری و نسا و اولاد لرتک سیلری بی و مدلتله اعطاء
جزیه بی اختیار لری تحدی مذکور دن یعنی علمائک تحدید لری اوزره اوج آیت قصیره اولان اقل
سوره قرآنک بالکرتلفظ مجیدینه معارضه دن عاجز و قاصر اولد قلمینه برهان بین و حجت ظاهره
و آشکاردر (و کتب توار یخده مشهور اولدیغی اوزره عهد سعادتده اولان کفارک میاندینه غایت
بلاغتله مشهور و منبج و مقنن عبدالله بن المقفعی اشتها یلدیکی شیلری اعداد و تهیته معاش
اوفر و ابراد ایله و قبل یارض ایلعی مانک و یاسماء اقلعی و غیض الماء و قضی الامر و استوت
علی الجودی الایه و مکره سنه معارضه اوزره جل و اطماع و رجا ایتمش و اودخی عرنم و اهتام
و وسعی صرف ایتمش کن عجزینه معترف اولمشدر و دخی اتیان نظیره زعنه دوشلر مسیله الکذاب
کی بن الکفاردخی باید قلری خرافانه ردیل و بدنام و مسخره انام اولدیلر و الحاصل بمن الله عز
وجل ابتدای نزولدن الی الان که یک ایکوز سنه دن افزوندر جمیع ناس عندنده مسلم اولسون
کرک کافرو عرب و عجم و ترک و هند و روم دیار لرنده بر احد معارضه ایده مدیکی و اقصر سوره سنک
منلی کتوره مدکلری مسلمدر اشته لفظ مجیدی بو وجهله اولوب اما معنای منلی که کافه علماء
امصار تفسیر و تاولیل قرآنه توسل ایچون علم لغت و صرف و نحو و اصول کلام و اصول فقه و منطق
و سائر فنون ادبیه به و علم تاریخ و انساب رجاله و علم درایت و روایت و احادیثه عمر لری صرف
ایتمش و هر بری جامع الکمال اولوب نهایت فطرت و فطنتلری درکار و نظر دقیق و تدبر عمیق ده
صرف نقدینه عمر ابتد کلری آشکارا یکن حقایقک فهمندن و دقایقه وصولدن عجز لرنه
معترف و ما یعلمنا و یله الان الله نصند مقرر اولدیلر ذکر اولان خصوصلر لا یأتیه الباطل من
بین یدیه و لامن خلفه تنزیل من حکیم حید و وصف جلیله قرآن کریمک حق اولد یغنه ادل
دلالتدر و قرآن مبین افضل معجزات بی علیه الصلاة و السلا مدرزیرا تکلیف باقی اولد یغنه
یعنی قیامتده قرآن دخی بنفسه باقیدر که پیغمبرین علیه الصلاة و السلامک حقیقت نبوته
علم و یقینی موجب اولان قرآنک بقاسیدر اگر نبوتی حق اولسه ایدی حکمت الهیه بر کیمه نک
معارضه سنه قدر تاب اولسنی و زمان حیات نبویه ده و وقت دعوتده و اعجازی ایداده ابطالانی اقتضا
ایدر دی ز بر حاشا باطل اولسه تمکین باطل و اهمال حقدن جناب حکیم مفضل مزهدر
(و حضرت قرآنک وجه اعجازی بر امر سلیمدر که عرب و عجمدن هر احد صوت حسنی ادراک
ایند کلری کی ادراک ایدرل یا لکن اعجازی نکات غریبه و فنون بلاغی مشتمل اولدیغیچون دکلدر که
بونلرک ادراکی علم معانی و بیانه محتاجدر اگر اعجازی بونلردن عبارت اولسه قرآنک وجه اعجازی
بتک علمای معانی و بیانه مخصوص اولور دی و الحال که هر مکلفه فرض اولان تصدیق بی علیه
الصلاة و السلام و نبوتی عرفان اعجاز قرآنی معرفته موقوفدر و فرض اولان شبتک موقوف
علیهی دخی فرض اولمله بو صورتده اعجاز قرآنی معرفت محل تکلیف اولان سن بلوغه و اصل
اولنلرک هر فردی اوزر لرنه فی الحال فرض اولور مع ذلک سن مذکور و اصل اولنلرک هر فردی
علم معانی و بیانی بتدکلری بدیدارد (و قرآن عظیم الشانک اعجازی بعضیلرینک ذاهب
اولد قلری اوزره صرفه یعنی حق تعالانک کافه عبادندن معارضه قرآنه قدرت لری صرف و سلیمی
دکلدر ز بر هر احدک قدرتی بو خصوصده مطلوب اولدیغی بتک استغرایه و تجری به توقف

ایدر و ناسک بکلر لره باقیلرند ن هر فردک معارضه قرآن و اقل سوره سنک منلی اتیاندن قدرتی
مسلوب اولدیغی بیلند که استغرایقنی موجب اولماز و استغرایقنی مذکور ایسه بر کیمه نک مقدوری
اولدیغی ظاهر در ممکن اولسه بیله زمان مدیده محتاجدر زمان مدیده توقف دخی ایمان و اسلامه
و رضایه لازم اولان مبادرت و سرعتنه منافیدر ایددی بوجه محرر ممکن اولیان و منحل حکمت اولان
بو مقوله امر دخی جناب حکیم محسان عز وجل دن صادر اولماز و جد الملهم الصواب مطالعه
فقیرانه م اوزره اهل علم کلامک اگر قرآن کریمک کفار منلی اتیان ایده ل ایدی اودخی
یزه و اصل اولوردی دیو معتقدیم اولان قوللرینه وارد اولان جوازه یعنی اتیان ایدوب لکن استماع
اولماسی جاژدر اعتراضی اشبو استغرایقنی صحنه یازیلان اقوال ایله رد و خصمی الزام ایدر ز
لله الحمد و المنة تأمل (و دخی قرآن کریمک قبل باریدن هدایت عباد ایچون منزل اولدیغنه فائحه سندن
خاتم سنه قدر اعتقاد و عمل و دین و دنیا جهتلرین جاده اصلح اولان اموری ارشاد اولدیغی
و شعر و خطبادن اولان بلغانک کلام لری جنسندن اولدیغی دخی دلایلدر ز بر بلغانک اعتنا یلد کلری
مکالماتی یا حکایه قتال و مقارعه ابطال و آلات جنگ و وصف فرس و بعیر و شاة و یا خود غزال
و غزاله و محبوب محبوبه شامی و یالطائف من خرقه و سائر فائده سز شیلردن عبارتدر (و دخی معلوم
اوله قرآن کریمک بالتواتر ثابتدر مثلاً مکة مکرمه بی کورمینلر اللهم ارزقنا زیارته وجودی
سراپا تصدیق ایدوب بیلد کلری کی بی به نزولنی کورما مشلرایسه ده اقتضای تواتر ایله بقینا
قرآن اولدیغی بیلور و اما سائر معجزات که مبان خلقده استفاضه بولمشدر قرآنده مذکور
اولیان معجزات انبیاء متقدمین علیهم السلام کی تواتر معنوی ایله ثابتدر ز بر هر بری بخصوصه
متواتر دکل ایسه ده حضرتک صلی الله تعالی علیه وسلم دعوی نبوتلری اوزره اظهار معجزه
بیورد قلری متواتر متیقندر انتهی * ما ذایقول المادحول و ما عسی * ان یجمع الکتابی معناکا *
کتب منزله سیر قرآن کریم سنک اوصاف حسنه کی شامل و مخبرایکن مادخلنه سویلر یعنی لایقوله
وصف ایده بیلسونلری و ذات شریفک معناسنده یعنی وصف و شاتی کاتلر جمع و بیان ایتمک
یا قلته یلمور لری یعنی قادر اوله مرز * والله اوان البحار مدادهم * و العشب اقلاما جعلن لذاکا *
لم تقدر الثقلان تجمع زره * ابد اولاسطاعوا له ادراکا * یعنی یمین ایدر مکه جله در یار مادخلرک
مر کی اولسنی ثابت اولسه جله نباتات اول مر یک قلم لری قیلند یغنی حالده انس و جن اوصاف
حسنه نبویه کک قلیلی بیله جمع و بیانه ابد اقدار اوله مرز و مرتبه بیانه یتشمکه قدرت لری اولماز (عمر
ابن الفارض قدس سره اشبو معنای ابن الخطیب دن مقدم * و علی تفنن و اصفیه بحسنه *
یفنی الزمان و فیه مالم یوصف * یترنکینی ایله رعنا ادا ایشدر * لی فیک قلب مفرم یاسیدی *
* و حشاشه محشوة بهواکا * فاذا سکت ففیک صتی کله * و اذا نطقت فادح علیاکا * ای سیدم
بنم ایچون اسیر حبک اولمش و نار عشقه طولش قلب و اردر اگر صمت و سکوت ایدرسم کافه
سکوت سنک فکر کده در و اگر نطق ایدرسم همه نطق سنک منزله عالییه کی مدح ایدیچیدر * و اذا
سمعت ففیک قولاطیبا * و اذا نظرت فلاری الاکا * استماع ایدرسم انجی سندن قول طیب
ایشیدیرم یعنی حدیث و صف جلیکی دکلرم و نظر ایدرسم انجی سنی کورورم دیمکدر که
مقصودی حواس خمس ظاهره و باطنه سی مستغرق ذات رسول یعنی فنا فی الرسول اولدیغی
یساندر اللهم ارزقنا ذلک الاستغراق آمین * یا مالکی کن شافعی من فافنی * انی فقیر فی الوری
لغناکا * ای بنم مالکم و افندم فقر و فاقه مدن بکا شافع اول تحقیق بن مخلوقات ایچنده سنک
غنا که محتاجم * یا اکرم الخلقین یا کثر الوری * جدلی یجودک و ارضنی برضاکا * انا طامع فی الجود
منک لم یکن * لاین الخطیب من الانام سواکا * ای انس ایله جنک یعنی کافه مخلوقات اکرم

واشرفی وای کز مخلوقات جود و سخاوت ایل و رضا ایل و رضای ایل
بن سندن جود و احسانی او و جیم مخلوقات ایچنده ابن خطیبک سندن غیری برجلأ و پناهی
یوقدر * مایناسبه لاسعد الفقیر * حبیب الله اکرمدر ولی نعمت عالم * بو حکمه نص انعت
دکلی شاهد صادق * بلطف الله در کجینه جودی آچلشکن * ذکر ابوابی دور ایتک اولوزی
امنه لایق * فعماسک تشفع فیہ عند حسابہ * فلقد غدا تمسکاک * ولانت اکرم شافع و مشفع *
* ومن التجا بحماک نال وفاکا * حسابی وقتنده اکایعنی ابن الخطیبه شفاعت ایتکی خاک پایکدن
رجا ایدر و تحقیق ابن الخطیب صبا ح قیامتده سنک جنابکه تمسک ایدیخی اولدیغی حالده
واررالبه سن شافع و مشفعلرک اگرهسن حیایکده ایجا ایدنر و فافا و کرکه نائل اولور * فاجعل
قراي شفاعتی فی غد * فعمسی اکن فی الحشر تحت اواکا * صلی علیک الله باعلم الهدی * ما حن
مشتاق الی منواکا * وعلی صحابک الکرام جیهم * والتابعین وکل من و آلاکا * ای اشرف الرسل
بنم ضافتی یوم قیامتده بکاشفاعت قبل یوم حشرده لواء جدیدک انتده اولمای رجا ایدرم ای
علم هدایت الله تعالی منوی و مکانکه مشتاق اولنر حنین ایتدیکه سنک اوزر یک صلات و سلام
ایلسون و دخی کافه صحابه کرامک اوزرینه و تابعینک و سکا محبت و اتباع ایدنرک اوزرینه
صلاة ایلسون (غریبه) اسعد فقیر دیرکه اشوق قصیده فی الحقیقه ورد اولغه شایان برنظم
لطیف اولوب بوجه محرر ناظمی صاحب المستطرف اولدیغی صریح ابکن و مندرج اولدیغی
بعض تعیرات متأخرین وعلی الخصوص * یامالکی کن شافعی من فاقنی * مصرای امام
اعظم کوفی جوزی رضوان و کوفی حضرتلرینه اسناددن ن آبی ایکن * اناطامع بالجود منک
ولم یکن * لابن الخطیب من الانام سواکا * یت تخلصنده اولان لابن الخطیب برینه ناسک یازمش
اولدقلری لابی حنیة کتیه سنک وزنی بوزدیفنه باقیوب اسلاف و معاصریندن بعض ذوات و سیمای
ترجمه معلومه صاحبک مستطرفده منظومه مذکورده بی کورهش و ترجمه سنه تصدی ایلمشکن
امامز مشارالیه ابوحنیفه نعمان بن ثابت حضرتلرینه اسناد و عزوایله شرح ایلمشکری استغراب
اولنه جق برغفلندر یعنی ماعدار ینک غفلتی عجب و صاحب الترجه نیک کی نه عجب و بعبارة
اخری امثله جه مترجک فعل تعجب ثانی و ماعدار ینک کی فعل تعجب اولدر و السلام
انتهی (صاحب المستطرف اشوق قصیده بی تحریر عقبنده * وماذا عسی ان یقول المادحون فی
وصف من مدح الله تعالی واثی علیه وقد قال صلی الله تعالی علیه وسلم) انا سید ولد آدم
ولا فخر) والله اوان البحار ممداد والاشجار اقلام و جیج الخلائق کلاب ما استطاعوا ان یجمعوا
الذی من بعض صفاته و لکلوا عن الاتیان ببعض وصف معجزاته صلی الله تعالی علیه وسلم
مخلوق اولان جله مادح لرشول ذات محاسن آت یعنی سید الکائنات برکن یده صفات علیه الصلوات
والتسلیمات افندیمزک وصفنده قنخی تعیرلایقه یافلشه ییلورل ونه کونه عبارة مستطابه بواورلر که
اوباعت ایجادعوالمی حق سبحانه و تعالی مدح و ثناء بیوره و الحال که اوزات اعجاز سمات صلی الله
تعالی علیه وسلم وصفنده (اناسید ولد آدم ولا فخر) بیوره ایدمی قسم بالله که اگر دنیا بحرلری
مرکب و مداد و شجرلری اقلام و کافه مخلوقات کلاب اواسه ل بعض صفات جلبله لری
درینی جمع قادرالیه مرز و بعض معجزات عظیمدری وصف و یاننده عاجز و کابل اوورلر دیو حق
ستایش نبویه صلی الله تعالی علیه وسلمده نثر ادخی اعتراف عجز ایتشدر (وقلت ایضا)
حدیث شریف مسطور جامع صغیرده (اناسید ولد آدم یوم القیمة ولا فخر و لا فخر و لا فخر و لا فخر
و ما من نبی یومئذ آدم فن سواه الا تحت لوائی وانا اول من تنشق عنه الارض ولا فخر وانا اول شافع
و اول مشفع ولا فخر) عذره سنده مضبوطدر که اهل حدیث یانجه حضرت فخر عالم صلی الله

تعالی علیه وسلم افندیمز بوحیث شریفی * واما بنعمة ربك فحدث * امر الهیسته امثالا
وعلی قول امت مر حومه سی عظم شأنه ونبوته اعتقاد و اتباع ایتک مصلحت صحیحه سی ایچون
تبلیغه مأمورا بیورمشدر ر بوقسه فخر مجرد ایچون دکلددر حتی وهم فخر مجردی دفعا هر فخره
شریفه نک آخرنده ولا فخر تعیری اتیان بیورمشدر (ما من نبی الخ) قول شریفک فاندیه سی چونکه
اول حدیث اولاد آدمی تخصیص ایتکله آدم علیه السلام مسثنی اولمشیدی قول مذکور سید ابابا و ابنا
اولدقلری افاده اوله جقدر (ودخی یوم قیامت مجموع ناسک مجعی اولدیقندن هر احد عندنده
سلطان الانبیاء والمرسلین علیه الصلاة والسلام افندیمزک سید مخلوقات اولدیغی عیانا ظاهر
اوله جفی نکشه سچون تخصیص اولنشدر والا پادشاه هر دوسرا صلی الله تعالی علیه وسلم
جیج زمان و کافه مکانده سید الکائناتدر (و ذات اشرفلرینک اول امرده روضه معطره لرندن
ظهوری زیاده اکرم و تعجیل جزیل انعام ایچوندر) (و اول شافع اولملری یایوم قیامت و یاخود
جئنده و یا ایکیستنده رفع درجات ایچوندر) و مشفع نزد حق تعالاه جیج اقسام شفاعتده مقبول
الشهادة دیمکدر (محکبدر که امویه دن هشام بن عبد الملکی بر رجل مواجها مدح ایتدکده
هشام ای کیمسه بر کیمسه نک بوزینه قارشو مدح منهی دکبدر دیوتعریض ایدیچک بن سنی مدح
ایتدم لکن الله تعالی سنک اوزرکده اولان نعمتلرینی سکا ذکر ایلدم تا که حق سبحانه و تعالیاه
شکری تمجید و تکریر ایدر سن دیوجواب و یردی هشام اشبوجواب اقناع نصابک اولکی مدح
و ثنا کدن کوزلدردیوب وافر عطیه ایله بکام ایلدی (بلغادن بری عبد الله بن یحیی بن خاقانه ثناده
اشبوجکلت بلیفه بی یازمشدر * رأیت نفسی فیما انعطای من مدحک کالخبر عن ضوء النهار الباهر
والتمراز اهر و ایتتانی حیث انتهى من القول منسوب الی العجز مقصر عن الغایة فانصرف
عن النساء علیک الی الدعاء لك وکلت الاخبار عنک الی علم اناس بك * یعنی سکا دوام اوزره
ایلدیکم مدح و ثناده کندی نهار باهر و قرز اهرک ضیالردن خبر و یریمی ییلور و مدحکده هر نه قدر
اهتمام ایدوب حدلا یقنه واصل اولسم دخی یتیقینم وارد که غایت ثنا که وصولدن مقصر و عجزه
منسوب اولمله بیان ثناکی ناسک ییلد کلرینه حواله ایله یعنی میان خلقده بدیهی اولدیقندن
اندن انصراف ایله طرف دعا که عنان توجهمی عطف ایلدم دیمکدر (برذاته اعرابی بلیفک
بری ثنا و مدحده * ما یذم بلدانثناویه * ولا یستکی زمان انت فیہ * یعنی سنک ماوی ایلدیکنک
بر بلد و شهر ذم و قدح اولنماز و سنک بولندیفک زمان اشکا اولنماز دیمکدر (محکبدر که حجاج
زیاد بن عمرو العنکبدن حفظ ایتوب دائما استغفالا نه معامله ایدر ایدی "وقنا که برکون زیاد بن
عمرو حضور عبد الملکه واروب ای امیر المؤمنین حجاج سنک بوزی دوغز قلچک و کسر اولنماز
سهمک و سنک خدمتکده لوم لائمه باقر خدمتکار کدر مفسانده اولان * ان الحجاج سیفک الذی
لا ینبوی و سهمک الذی لا یطیش و خادمک الذی لا یأخذ فیک لومة لائم * کلامیله ثنا ایتکله
من بعد حجاجه زیاددن اخف و احب کیمسه اولدی یعنی محبت ایتدی فافهم (بر کیمسه بر رجله
انت یستان الدنيا * یعنی سن دنیاک باغ و بستانیک دیومدح ایلدکده اودخی مقابله ده * وانت
النهر الذی شرب منه ذلك البستان یعنی سندخی برنهر سنکه اول بوستان اندن ایچر یعنی طراوت
ییلور دیو ثنا ایلدی (بر کیمسه دخی لغتدن کلاب الباقیة صاحبی ابی عمر الزاهد * انت والله عین
الدنیا * یعنی قسم ایدرمکه سن دنیانک کورر کوز یسک دیدکده اودخی * وانت نور ذلك العین * یعنی
سندخی اول کوزل نور یسن دیو ثنا ایلدی (بر قبیله بی تنساده قاسم بن امیه بن ابی الصلت ثقی
اشبوقطعه بی نظم ایتشدر * قوم اذا نزل الغریب بدرهم * ترکوه رب صواهل و قیان *
* و اذا دعونهم لیوم کریمه * سدوا شعاع الشمس بالخرصان * یعنی بر قومدر اوکر ما کیم

خانه ل رینه غریب الدیار اولئر مسافر اولسه ل اوغریبی صاحب خیل و غلام اولدقلری حالده
ترك ایدرلر یعنی انلره آت و کوله بخش ایدرلر و اول قوم صاحب سماحت و شجاعتی شدت یعنی
کو تو کونده دعوت قیلدیفک یعنی دخیل دوشوب انلره التجا ایلدیفک و قتده سکا شول کونه امانه
ایدرلر که خرصان یعنی خرما جریدی یا خود اوجی سورلش صوطولومنگ آغزنده اولان باغه
صوقشدر دقلری اغاج و الحاصل خرده و حقیر آنت حر بله تکلف سزجه کونشک ضیاسنی پیله سد
ایدوب سندن دور ایدرلر سنی خصمکدن قورنارقی و قور و قوی زده قالدی دیمکدر (مر ویدر که فرزدق
شاعر آل عباسدن منصور خلیفه نك وزیر عروان هبیره بی زمان اقبالنده دائماً هجو و مذمت ایدر
ایدی وقتا که منکوب اولوب کندی و ایناسی زیر زمینده کائن و برآسا با لاسنده برقیه دن عبارت
مظلم زندانه وضع اولند قده اشبو قطعه بی نظم ایلدوب عروه کوندر مشدر * ولما رأیت الارض قد سد
ظهرها * ولم یبق الا بطنها لک مخرجاً * دعوت الذی ناداه یونس بعد ما * ثوی فی ثلث مظلمات
فخرجاً * مآلی ارضی ظهري سکا سد اولنش و سکا بطن ارضدن غیری مخرج باقی اولما دیغنی
کور دیکده یعنی زندانه وضع اولندیفکده سلامتک ایچون شول ذات اجل و اعلا به دعا ایلدکه اول
ذات کاشف الکروبه یونس علیه السلام اوج مظلم ایچره ندا و نیاز ایلدکه فرج بولمشدر دیمکدر
(قلت) غالباً اوج مظلمدن مراد بطن حوت و لیله نیاز و درون دریا اولقی کرکدر (وقتا که
ابن هبیره قطعه فرزدقی اوقود قد نصکره محظوظ اولوب فرزدق کبی برجل اشرف کوردمکه
بنی امیر ایکن هجو و اسیر اولدیغم حالده مدح ایلدی دیمشدر و اشبو ابن هبیره علمادن بر وزیر
ایدی لکن امام اعظم رضی الله تعالی عنه حضرت تریک ابتلا معلومنگ باغشی اولمشدر
(کعب بن مالک الانصاری حضرت تری آل هاشمی ثاده * یا هاشما ان الاله حیاکم * مالبس
یلغه اللسان المفصل * قوم لاصلهم السیاده کلها * قدما و فرعهم النبی المرسل * قطعه سن
بک کوزل انشاد ایتدی مآلی ای هاشم و آل هاشم تحقیق جناب حق سزه شول لطیفی و حالی اعطا
ایلدیکه اول حالی لسان بیاندن عاجز در زیر اینوهاشم بر قومدر که کافه سیادت و اولواقی قدیم اول
قومک اصلنه ثابت و اول قومک فرع عالی مقامی حضرت نبی مرسلدر دیمکدر علیه و علی آله و اصحابه
الصلاة والسلام (حسین بن دعل الخزاعی بعض خلقای مدحده اشبو قطعه بی نظم ایتشدر
* ملک الامور یجوده و حسامه * شرفا یقود عدوه بزمامه * فاطاع امر الجود فی امواله *
* و اطاع امر الله فی احکامه * مآلی ذات مدوح جود و سیف ایل و شرف ایله کافه
اموره مالک یعنی خلیفه اولدی او یله برخلیفه در که دوشمنلری زمامله یدر یعنی جمله اعداسی
مطیع و مغلوب اولدی نیجه اعدا کبر و جهان تسخیر اولسونکه اموال و خزائنده جود و سخا نک
امریته اطاعت ایتدی یعنی صفت جود آمر و ذات خلیفه مأمور یدر یعنی سخا امور طبیعیه
ضروریه سی کبی اولوب بر آن بخل ایده مز و احکامنده امر الهی به اطاعت ایتشدر یعنی خلاف
شرع برشی ایله امر ایتز دیمک کیدر (بله سادن بری کرماند برینی ثاده اشو فقرات بلیقه بی
زبور قرطاس نحر بر ایتشدر * هو افصح اهل زمانه اذا حدث * موصوفم شول کونه در که
تکلم ایلدیکی زمانده زمانی خلقنک افصحدر * و احسنهم استماعا اذا حدث * یعنی کندویه
بر کلام سولندیکی وقتده اقتضای درایت اوزره انک کلامی استماعده عصرینک احسندر
(قلت) بو حال اطرافه التفات ایتکسزین بنور نیجه قدر تمامله دکلکدن عبارتدر فی الحقیقه
اشوروس عقل و درایتدن کلور هر کجکه بری کندویه صحبت سولرکن اطرافه بشور و سوزد و کند
جوابه باشورسه انک خفت عقلنه و عدم مروته دلالت ایلدیکی مالا کلامدر و ال (م * و امسکهم
عن الملا حاة اذا حواف * یعنی مزاجنه مخالفت اولند قده انفعال ایتوب ستم و جدلدن نفسی

زیاده امساک ایلدیکدر که بو ابو خو یله دخی میان خلقدن تفرد ایتشدر * یعطی صدیقه النافله
ولا یسأله القریضه * یعنی دوستنه زکاة و صدقه فطره کبی اموال و یرهبوب دائماً هدیه مقوله سی
اموال بخش ایدر و دوستندن وقت ضرورتنده فریضه یعنی زکاة کبی مال استمز * له نفس عن
الفحشاء محصورة و علی المعالی مقصورة * یعنی انک ایچون بر نفس پاک واردر که فحشایدن
محصوره و مصونه در و اهورعالیه اوزره مقصوره و مکیده در * کالذهب الابری الذی بمن کل اوان
والشمس المنیره الی لا تخفی بکل مکان * یعنی مدوح بر ذاتدر که خالص التون کبی هر وقتده
عزیز اولور و شمس منیره کبی هر مکانه خفی اولماز * هو النجم المضيء للبحیران و الباراد العذب
للعطشان * یعنی قومشولرینه نجم مضي و صوسزله طابلی و صغوق صودر یعنی ذاتندن
دائماً انتفاع اولنور بر خبردر دیمکدر (مر ویدر که ابو العتاهیه عروه ی العلابی بر قصیده ایله
مدح ایلدکه عروه یشک درهم عطیه ایدوب و یشک فات خلعت سنیه الیاس ایلدی شوبله که
خلعتنک آغز لغندن حرکت ایده مدی بو احسانه شعرای عصری حسد ایدوب طعنه باشلدقلری
عروا یشد کده الزام و اسکا ایچون جمله سنی حضورینه دعوت برله ای معشر بلغا بر یریکره
اولان حسده تعجب ایدرکه ایچکر دن بریکزینی مدح ایچون قصیده نظم ایلدکه هنوز بنم
نامی ذکر کردن مقدم دأب ادبا اوزره حسن تشبیهه یعنی تغزلده آیات الی به وارد قده
رونیق شعرای کیدر یعنی معانی دقیقه بی دو که درونی ثاده مضمون بوله مزام ابو العتاهیه آیات
قلیله بلیغه ایله تشبیه ایدوب بی ثاده بویله نظم ایدر دبوب شاعر موی البهک اشبو قطعه سنی
ذکر ایله شعرای الزام ایلدی * انی امنت من الزمان و صرفه * لما علفت من الامر حبلاً *
* لو یستطیع الناس من اجلاله * جعلوا له حر الوجوه تعالا * ان المطایا تشکیک لانها *
* قطععت الیک سباسباً و زملاً * فاذا وردن بناوردن خفائفا * و اذا صدرن بناصدرن تعالا * مآل
آیات تحقیق بن امیرک یعنی عمرو بن علائک در کاهنه انتساب رشتلری اصدیغمده زماندن و اکدارندن
امین و سالم اولدم اگر جمله ناس قادر اولسه ل ایدی امیره اجلالا و تعظیما بوزلرینک عذارندن
تعال یعنی اباقی قانی یا یوب امیرک یا غنیه کیدر لر ایدی ای امیر مطایا و مراکب سکا حال لرندن
شکایت ایدرلر زیر اسنک ایچون چوللری و اوزاق برلری و قوملری قطع ایتشدر در یعنی کرمک
شهرتی آفاق کبر اولغله اوزاق برلر دن خلق نیل احسانک ایچون حیوانلره بنوب کلورل خلق سکا
وسنک منسب لریکه کلدکلرند خفیف یعنی نهی دست و همیان کلورل و عودت ایتدکلرند آغر
کیدرلر یعنی عطایا و احسانکی یوکلنورلر دیمکدر (فات) باری تعالی و تقدس بومقوله سخا
و سخنشاس اسلافه رخت ایلسون آمین (مشاهیر شعرای دولت آل عباسدن ابو نواس
هرون رشید طرفندن مصر و البسی بولان خصیبه زیارت قصیده وار دی و بالاسنبدان
حضورینه داخل اولدیغنی وقتده مجلسنده شعرا بولمشلر ایدی شعرا شعرلری انشاددن فارغ
اولدقلرند نصکره ابو نواس ای امیر بر قصیده انشادینه اذن یوردر مسکر که اوقصیده عصای
موسی کبی یونلرک صنعتی یعنی شعرانک شعرلری یونه دیدکده اذن و بر مکله بر قصیده نظم ایتشدر که
اشبو آیات اندندر * اذا لم تر ارض الخصب رکابنا * فای فنی بعد الخصب زور *
* فنی یشتری حسن الثناء بماله * و یعلم ان الدارات تدور * خافاته جود و لاضل دونه *
ولکن یصبر الجود حیث یصیر * اشبو آیاتی خصب استماعده صفاسندن اعتراف ایدوب
یعنی ایکی جانبده اصوله صائب و ابو نواسه یشک دینار و بر کوزل کوله ایله بر کوزل جاریه احسان
ایلدی (مآل آیات) امیر خصبک ارضنی رکابز زیارت ایلدیکی وقتده خصیبه نصکره
قننی ذاتی زیارت ایدرلر خصب بر قنای کاملدر که حسن مدح و ثناء مالیه اشرا ایلر یعنی خلقم

بذل ایگه خلق سانه مجبور اولور و دارلک دوران و تحول ایده جکئی دخی بیلور یعنی دنیا باقی اولوب هنر تحصیل نیکام اولدیغنی بیلکه فرصت الیه ایکن همان خبر و کرم ایدر جود و سخا مسار الیهی فوت اولوب و قربی دخی ضایع ایتمشدیر یعنی انک قیوسنه ملازمدر اندن ایرلز خصیب زده اولورسه جود دخی انده اولور دیمکدر (قلت) ذکر اولسان خصیب مشاهیر و زبای آل عباس و منشیاندن عبد الحمیدک اوغلیدر یوز طقسان برده هرون رشید عزل ایلدی انتهی (محکدر که ایدلف بزکون قرنداشی معقل ایله معاصر و کذار ایدر لکن ایکی خانونه تصادف ایدر خانونک بری رفیقسه سنه بو ذات ایدولف دکلدی دیوسوال ایدر اودخی بلی ایدولفدر که انک حقنده شاعر * انما الدنیا ایدولف * بین بادیه و مختصره * فاذا ولی ایدولف * ولت الدنیا علی اثره * قطعه سنی فندم ایتمشدیر دیدی ایدولف بو نظمیی ایتمشدکه جریان دمعله بکایه باشلیدی قرنداشی معقل سبب بکا نوله دیو صورده ایدولف اشبو قطعه بی نظم ایدن بلیفک حق جائزه سنی ایفا ایده مدیکمه بکا ایدرم دیدی بته معقل یا کا یوز یک درهم جائزه احسان ایلدی کرمی دیدکده ایدولف ای دادر والله یوز یک دینار بخش ایتمدی بکمه قلمده ندامت واردر انکی چون اغلام دیمشدیر رجه الله تعالی رجه واسعه (قلت) اشبو مستطرفده یازیلان قدر داندلر عباسیه و امویه دولتی و عباسیه ایله معاصر بولتان سارزدول ووزرا و امر و خاندانلر دندن اولنلر لکن بحمد الله تعالی بطون تواریح صحیح و تذکره شعرالده یازلیدیغی اوزره دولت علیه مؤیده عثمانیه ادا مه الله تعالی الی آخر الدوران سلاطین عظامی و ارکان و وزرا و امر و هر طریق خاندانلر بیک اسلاف و اخلافنده نیجه قدر اشنای علم و سخن مناقبی واردر که برینک کبک و کیفیتی دول سائر رجالی مکاری یاننده واحد کالف اولوب مناقب اسلافی فرسخ فرسخ بکراز جلّه راسخ بک مرحوم بلفه الاحبابنده یازمشدیر که جنتکان سلطان مراد خان رابع طاب راحضه نرسینک عهدی و زراستدن الیاس باشا مرحومه نفعی استاد * بحب مجموعه سراهی در حقیقته * که هر نه کونه استعداد دیرسک انده پیدا در * جوانمرد جهاندلر شوخ مشربدر ملک خود * سخیدراهل دلدر نکسته داندلر نکسته پیرادر * دلیرصف شکندار دلیر شیرافکندر * مسیر مؤتمدر مسشار کار فرمادر * ایاتی حاوی اولان قصیده بی عرض ایندکه جائزه قصیده اولق اوزره نفعی سخرا فرینه بیک فرنیکی التون یعنی بحار یا ایلدز و اون طوب فرنیکی الوان فماس و اون طونلق الوان چوفه و برصرت سمور کورک و دیوان رختی ایله برکیلان آت و بر محبوب چرکس غلامی و بر قطار قاطر دز صکره براوطه دوشمه سنی و درت عدد جزایرا حرامی (و بورسه وی نظامی افندیله مرحوم جویری افندی بک قصیده لی جائزه لنده دخی هر برینه ایکشر کبسه ایقه و بر قائم کورک و بشر طونلق اسکرلت چوفه و بشر طونلق فرنیکی اطلس و کمر رختلرله برمادیان عربی و خدام دیرینلر بینه یوز غروش بخشش ارسالندن باشقه کاز تحریاتنده کندی قلمله اعتذارلر ایله استطابه خواطر ایلشدیر رحیم الله تعالی (وسید و هی مرحوم شهید ابراهیم باشایه تقدیم ایلدی بکی قصیده سنک برنده بو عصر ده سخندانه کیمیا بیلور دیرلر ایدی مضمونی درج ایتمشدیر خلاصه دولت علیه آل عثمان سلاطین کزینی و ارکانی طوغروسی علم و علما و شعر و شعرا و بالجمله کالات قلمیه و سیفیه رغبت و ترویج جهتلرندن دخی دول سابقه یه سبقت ایلدکلری ظاهر در علی الخصوص پادشاه زمان و ولی نعمت عالمیان عبد السلطان عبد المجید خان داماد ام العالم افندی مز حضرتلر بیک علم و کمال ایله انصافلری جهتلدن شول کونه معارف و هر نوع کماله رواج و برسددر که ابداسی سلطنت سعادت مایه لرندن بر و اسم سامی تاجدارانلرله هر فنده کمال

تالیف اولوب و اولمقده در زیر مؤلفلرینه از هر جهت التفات شاهانه لری یدر یغدر همان جناب و اهب الامال عزشانه و بهر برهانه وجود باهر الجود ملوکانه لرین جلّه اهل اسلامه باغشیلوب سعادت طالع همایونلرین یوما فیوما انوار توفیقات علیه لریله الی آخر الدوران درخشان و انور و نیجه آثار خیریه احسانه مظهر ایلسون آمین * هذه المدحة فاین المحة * مدیحه مقابله سنده جائزه و برلادیکی وقتده سویلنیلان فقره بلیغدر (محه) میک کسر یله عطیه نک اسمبدر (یت) اذا مالمدح سار بلا نوال * من الممدوح کسان هو الهجا * اشبو یت دخی موقع مذکور ده ذکر اولور (مالی ممدوح طرفندن عطیه و جائزه اولمادیغی وقتده اول مدح هجو و ذم اولور دیمکدر (محکدر که ابن جیوش دیمکله معروف محمد بن سلطان نام ذات حاکم حلب محمد بن نصری قصیده سیله مدح ایلدکده بیک التون جائزه و برمشیدی ابن نصر دار آخرته انتقالد نصرکه فرزندنی نصر مقامنه قیام ایلدکده ابن جیوش نصره کلوب برقصیده ایلدکده بیک و ایچند * تباعدت عنکم حرمة لازهاده * وسرت الیکم حین مسنی الضر * یجاد ابو نصر بالف نصرمت * وانی علیم ان یستخلفها نصر * قطعه سنی درج ایتمشدی ابن جیوش قصیده سنی قرائتند نصرکه نصر اگر قطعه مذکور ده اولان یستخلفها برینه یستضعفها دیمش اولدک یا مالک عطیه سنی تضعیف ایدرم یعنی ایکی قاتی و برردم دیوب کش طبقده بیک التون اعطا ایلدی (مال قطعه بن سنک بابکدن اوزادیم سکانتلت اولسون دیو حرمت ایچوند یوقسه زهدمدن دکلدر وضرو کدر بی مس ایتدکه سیر ایلدم و بابکه کلدیم ابو نصر یعنی والدک بکا بیک التون جود ایتمشدی لکن قطع ایتدی یعنی کسلی و تحقیق بن متیقم که نصر یعنی سن اکا خلف قیلور سن یعنی منلی و بررسن دیمکدر (قلت) نصرک هم بلیغ و هم باباسنه کرمده فائق اولدیغی اشبو تغیر یله زیاده قیلدیغی سیم طبقدن مستفاد در (اشبو اشنای بلیغ مدح و ثناده بر استاد فلندن چقمش فقرات فصیحه در * فلان رفیق الجود و دخیله * وزمیل الکرم و زبیل * وغرة الدهر و تحجیله * مواهبه الانواء * و صدره الدهناء * عونه موقوف علی الالهف * وغونه مبدول للضعیف * ینایع الجود تنفیر من انامه * و ربیع السماح بضحک عن فواضله * ان طلبت کریمای جوده * مت قبل وجوده * او ماجدا فی اخلاقه مت ولم تلاقه * یاسل نعوذ الاقدام حیث یزل الاقدام * و شجاع بری الاجام عارا لاتبجوه الايام * له خلق اوما زج البحر لنی ملوخته * وصنی کدورنه * خلق کفسم الاسحار علی صفحات الانهار * اطیب من زمن الورد فی الايام * و ایهج من نور البدر فی الظلام * خلق یجمع الاهواء المتفرقة علی محبته * ویؤلف الراء الملتفت فی مودته * هو ملح الارض اذا فسدت * و عمارة الدنیا اذا خربت * یحل دقایق الاشکال * و یزیل جلائل الاشکال * البیان اصغر صفاته * و البلاغة عنوان خطراته * کأنما اوحی التوفیق الی صدره * و حبس الصواب بین طبعه و فکره * فهو یعبث بالکلام * و یقوده بالین زمام * حتی کان الالفاظ یخاسد فی المسابق الی خواطره * و المعانی تنفسر فی الامثال لا و امره * یوجز فلا یخل * و یطنب فلا یمل * کلامه یستد مره حتی تقول الصخر او امس * و یلین ناره حتی تقول الماء او امس * فهو اذا انشی وشی * و اذا عبر خبر * و اذا اوجز اعجز * ناهت به الايام * و باهت فی بمینه الاقلام * له ادب لو تصور شخصاً * لکان بالقلوب مختصاً (مال ثانی مذکور) فلان ذات سخاک رفیق و دخیلی * و کرمک زمیل و زبیلدر یعنی رفیق و ملتجی و رقیف و مسافر ایتدکده و ملجاسنه و صاحب خانه به کونه پیوسته ایه اولدخی سخا و کرمه مر بوطدر یعنی اذن افتراق ایمن و دهرک غره سی و تحجیلدر یعنی خلقک نادر یدر باخو عادت ذلک و دهر نکدر در لکن یوفلکک عکسند

قلب مکرری لطیفه تنویر ایدر ودهری اوتاندر * عطایای باغورل یعنی مبدول * وسبند سی
صحرا یعنی واسعدر * آه و زار ایدن عجزه به اعانه سی وقف * وضعیفره یاردمی مبدولدر *
* سخاارمقلری پارمقلربنک اوچلرندن آفر * و بهار سماحت انک احسانلرندن کور و آچیلور *
* انک جودندن دیکر کریم آرا ايسک همان اول یعنی اویله بر کریم بوله مزین * اگر انک
اخلاق محسنه سنده بر صاحب مجد آرا ايسک کذلک اول که مثالی بوله مزین * ایاقلر قایدی
بر زده اقدای ثابت اولور بر شجیعدر * واجحای مرتبه ده عارصیان بر دیردر * خوبلری
شول گونه در که اگر دکره قاریشور سه طوز لولفی کیده در * و بولا تغلغی صاف اولور * اویله
خلق که ارمقلر اوزره لطافت و بر نسیم سخری کی کوزلدر * اول خوی ایام ایچره اولان کل
موسمندن زیاده طیبدر * و کیجه قرینلغنده اولان بدک نورندن زیاده بهجتیدر * اویله
خلق که اول خوی خلقت مجتربینی کندی محبتی اوزره جمع ایدر یعنی عالمی ذاتنه محب ایلر
* و طاغنی رأیلری کندی مودته تألیف ایدر * زمین فساد و اردفده طوزیدر * یعنی
اصلاح ایدر * دنیا خراب اولدقده عمارتیدر یعنی اعمار ایدر * اینجه مشکلی حل ایدر *
* و اشکال عظیمه بی ازاله ایدر علم بیان صفاتک ادناسیدر و بلاغت خواطر بنک ابتداسیدر *
یعنی بلاغت و بیانی ملکه ایتکله زدنده اجراسی سهلدر دیمکدر * کان توفیق باری
صدر یتیه وحی اولمش یعنی هر ایشنده موفقدردیمکدر * و رأی صواب فکر یله طبعی یتنده
حبس قلمشدر * یعنی رأینده دائماً مصیدر دیمکدر * کلام بلیغ ایله اونیجاق کی اویسار *
* و یومشاق دیرکین ایله اوکلای استدی بره سورر * یعنی بر معنای انواع تعبیر ایله افاده به قادردر
دیمکدر * شول غایتده بلیغدر که خاطر یتیه الفاظ سکرتمکده بر بر یتیه تحاسد ایدر * و امر یتیه
اعتداله معانی بر یتیه غیرت ایدر * اولکی فقره بی یو فقره له موضعه اوله جقدر * کلامده
محل اولیدر قیاجاز * و محل اولیدر قیاطاب ایدر * کلامی شدید اولدیفنی وقتده یعنی اقتضای
حال ایله شدتلی سوز یلدکده اول کلامه قنی طاش یاخود اندن دخی قیدر دیرسن * و یتیه
اقتضای ایله یومشاق سوز سوز یلدکده صویاخود اندن زیاده سلبسدر دیرسن * اویله متشبدر که
انشا ایتدکده یعنی تحریر کلام و تعبیر مرام ایتدکده نقش و تحیر یعنی ترین ایدر * ایام و زمان
انکله تعظیم ایتدی * و اقلام دست راستنده مرین یاخود مسخر اولدی * اویله برادیه مالکدر که
اگر اوادب بر شخص تصور اولنسه ایدی قلوبه شخص اولور و هر کس قلبنه صور یعنی
محبت ایدر ایدی ایتدی * الفصل الثانی * اشبو فصل ثانی شکر و ذکر
نعمت یساننده در (صاحب المستطرف دیر که جمیع مخلوقات اوزرنه واجب اولان شکر
شکر قلبدر و شکر قلب هر نعمتک الله تعالی قبلندن اولدیفنی و اهل سماوات و اراضیندن کافه
مخلوقات اوزرنه ورود ایدن نعمتک بدایتی یعنی عند الاسباب ایه ده فیضانی حق جانندن
اولدیفنی بیلکدر که اشبو عرفان کسب ید ایله حاصل و دست مخلوقدن واصل اولان ارزاق
مقابل سنده نفسه و غیره شکر حقه راجع اولدیفنی اثبات ایدر و دخی شکر نعمت محلی قلب اولان
معرفت اولدیفنه * و ما بکم من نعمه فن الله * نظم جلیلی دلایلدر که مال شریفی نعمتاردن قنی
شی که سزه متصل و سرزد مستقر اوله تحقیق اول شی قبل بار یدندر غیر بدن دکلدر یووجهله
اولدیفنی جزم و ابقان و اعتقاد و اذعان ایدک دیوتفسیر اولمشدر (قلت) واحدی حضرت تبری
اشبو نظم جلیلی تفسیرده حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهادن مروی (ماست عبدانعمه
فعل انهما من الله کتب له شکرها وان لم یحمده) حدیث شریفی ذکر ایله شکر عرفان مذکور
اولدیفنی تأیید ایتدوانتهی (و بعضی اعلام شکر شکر کردن عجزی بیلکدر دیوتفسیر ایتدوانتهی

(مرویدر که حضرت داود علیه السلام مناجاتنده الهی نه کیفیتله سنک نعمتک شکرینی ادا
ایده بیلورمکه بنم شکر ایتکه قدرتیاب اولدیفنی دخی سنک قبلکدن بر نعمتدر دیو اعتذار ایتدکده
حق تعالی جانندن شمدی نعمتک شکرینی ادا ایتدک یعنی اعتراف عجز شکر عین شکر در
حالتده وحی الهی وقوع و بشدر و یومعنده شکر ایتک اوزره شکرانم شکر اولور دیتددر و معنای
مذکورده اولان * اذا کان شکر نعمه الله نعمه * علی له فی مثلها یحب الشکر * فکیف
یلوغ الشکر الا بقضیه * وان طالت الايام واتصل العمر * اذا مس بالسراء هم سرورها * وان مس
بالضراء اعقبها الاجر * فبما منهما الا له فی نعمه * تضیق بها الا وهام والسر والجهر * قطعه سی
نجم و در افاق اشعار لطیفه سندن در (مال قطعه نعمت مقابل سنده شکر من الله تعالی قبلندن
اوزرنه شکر واجب اولور بر نعمت جلیله اولدیفنی وقتده جناب واجب الوجوده شکره
نه حالده نائل اولور هیچ بر حالده شکره واصل اولنماز اتحقق یتیه حقت فضل و کرمیله واصل اولنور
هر نه قدر ایام ممدوعمر دخی قیامت متصل اولور سنده (ودخی انسان ایکی حالدن خالی دکلدر یعنی
یا سروره و یا خود ضرر و کدره مظهر اولور شقی اولده مسرت عام و شامل اولور و ضرر و کدره مقارن
اولدیفنی وقتده مقابل سنده اجر و ثواب یعنی مضرتی تعقیب ایدر اشبو ایکی حالده دخی بر وجهله
نعمت الهیه حاصلدر که انی یابنده عقول و اوهام و سر و جهر ضیق اولور یعنی بر طریقه بیان اولنمه من
دیمکدر (حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه جناب باری ذوالجلاله مناجاتنده الهی آدم علیه
السلامی ید قدر تمکله خلق و ایجاد ایدک و نعمت عظیمه به مظهر ایدک ذات احدیتکه نه کیفیتله
شکر ایلدی دیتجه حق سبحانه و تعالی ای موسی آدم ذات احدیتکه اعتقاد و ایمان و بنم خلق
و ایجاد ایلدی کمکی و جله نم قبلندن هیه اولدیفنی اعتقاد و ابقان ایلدی اشبو ابقانی بکا
انک شکر ایلدی بیورمشدر (امالسان ایله ابقا اولن شکر نعمت الهیه بی یاد و تحسین و ذکر در که
بو معنای * و اما بنعمه ربک فحدث * نظم جلیلی بیان ایدر که حبیبر بک نعمت ملاس
اولدیفک حالده اول نعمتلی تحدیث و ذکر ایله زیرا که تحدیث نعمت انک شکر یدر دیو
مفسر در (قلت) بعضی اعلام یومقامده اولان نعمت نبوت و انک تحدیثی تبلیغدر دیوتفسیر
ایتددر انتهی (نعمان بن بشر دن من لم یشکر القلیل لم یشکر الکثیر ومن لم یشکر الناس لم یشکر
الله والتحدیث بالنعم شکره) حدیثی روایت اولمشدر که اهل حدیث بر کیمسه نعمت قلبیه شکر
ایسه نعمت کبیره دخی شکر ایلز و واسطه دسبیله انعام کوردیکی ناسه شکر ایسه الله تعالی به ده
شکر ایلز و نائل اولدیفنی نعمتلی تحدیث و اخبار شکر در دیوشرح ایتددر (قلت) فی الحقیقه
کافه نعمتی اعطا و احسان ایدن حق تعالی در و نعم الله کندی به واصل اولدده و سائط اولان
ناسه شکر و ثاود عایتک حقت امر یدر ناسه شکر ایتن کیمسه یو باید حقت امر یتیه امثال ایتامک ایله
حقه اطاعت ایتامش اولور که شکر ایتام حقه مطاوعته حاصل اولور انتهی (عمر بن عبدالعزیز
حضرت تبری دخی تذکر نعم شکر اولدیفنی بیان ایتددر (ودخی شکر جوارح اعضا ایله دخی ابقا اولنور که
بونوعه دلیل * و اعلموا آل داود شکر * نص جلیلدر که ای آل داود الله تعالی انک نعمت یتیه شکر ایچون
خدایه عبادت ایدک که شکر عمل طاعات ایله اولور دیوتفسیر اولمشدر (روایت اولندیکه رسول الله
صلی الله علیه و سلم افندیم مبارک قدم شریفلرنده شمس ظهور ایدنجیه قدر عبادت حقه قائم اولور
ایدی بار رسول الله نفس نفیسه کره نیچون یو یله ایدر سکر باری تعالی و تقدس اول و آخر معافیه سی
جائز و ممکن اولان جمیع مفر و طاقی ذاتک دن عفو ایتدی یعنی کاهدن معصوم سکر دیکلرند
فخر کائنات علیه ازکی التحیات و الصلوات افندیم عبادات و طاعاته بذل قدرت ایله جسد شکر
اولمایمعی بیوریدر که شکر فعل خیر ایله دخی ابقا اولدیفنی میندر (ابو هارون دیمشدر که

ابو حازمك مجلسه داخل و رسم تحية و دعا و نصكره كوزلك شكرى ندر ديدم ابو حازم
 ديد ركه خيري كورد بكنده انى ذكرك و شكري كورد بكنده انى سركرد ديدى قوافلك شكرى دى
 ندر ديو صورديغده ابو حازم انلر ايله خير اشتد بكنده انى حفظك و شراستماعكده انى نسيانكدر
 ديدى (حكمت ادر بس عليه السلامده مسطوردر كه) بر فرد الله تعالىك مخلوقاتى اوزر بته اولان
 انعامى كى كند و اوزر بته نعمتى اوزر الهته شكره قادر اوله من اكر قادر اولسه ايدى خالق تعالى
 و تقدسك صنعى و خلقى كى خلقه صانع اولمى لازم كلوردى يعنى صنع خالقك مثلى ايتانه قادر
 اولور ايدى بوايسه مخلوقك شاندن دكلدر انتهى (صاحب المستطرف ديركه بوضوئده نعم
 بارينك اوزر كده دوامنى مراد ايدرايسك مواساة فقرايه مداومت ايله زيرا الله تعالى قوللرى
 شكر ايلد كده زياره نعم ايله وعد ايدوب **﴿لئن شكرتم لازيدنكم﴾** سيوردى و قوللر ينك شاكر
 اولدقارينه بر علامت وضع ايلديكه انكه شاكر اولدقارنى ييلنور و علامت مذكورده دى رضاي
 حق تعالى ايچون فقرايه صرف مشر و عيدر ايدى اوزر بته زياره نعمت بوجه محرر ظاهر
 اوليانلر ييلورزكه شاكر دكلدر و بعض غنى بى كوريزكه لسانيه و ماليه شكر ايدرسه ده نعمته
 نقصان تطرق ايدر ييلورزكه او مقوله زيامالى تركيه ايتامك يعنى زكاة و يرامك يا خود زكاتى
 مستحقك غبرى به و يرمك و يا خود ادا سنى وقتدن تاخير ايتك و يا اوزر بته واجب اولان حقوقدن
 برينى منع ايتك شقلرندن برى ايله شكر بارى بى اخلاص ايتشدر و بونلر (لوصدق السائل
 ما فلع من ربه) و عبد نبو يستنه داخل اولور كه مال شريفى اكر سائل طوغرى يعنى فقير اولوب
 سؤاله مضطر ايسه برستنه و يرمدن رد ايدن فلاحه داخل اولماز ديمكدر حق سبحانه و تعالى
 قرآن كريمده **﴿ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم﴾** ييور مشدر بس انسان اوزر بته
 واجب اولان طاعاتى تغير ايدر يعنى ايفسا و ادا ايتز ايسه حق تعالى دى انلرده اولان احسان
 و اسابشى تغير ايدر يعنى منع ايدر (قلت) يعنى اسه فقير ديركه خدا انكرده ينك ايكوز يكرى
 يدى سنه سى وقوعبولان طاعون كيرده حيرت اوزر ايكى اشو آيت كريمه ده واقع حثاي
 سببيه بعدنده اولان يغيروانك عددى سنه مذكور مك عدد بته مساوى اولديغنه ملهم اولمشد مكه
 اعجاز حضرت قرآنكدر قنصر انتهى (بعض حكما ديديكدر درت شى اعطا اولنان كشدن
 درت شى دى منع اولماز يعنى شكره موفق اولان كيمسه دن زياره نعمت منع اولماز و توبه به موفق
 اولان كيمسه دن قبول رد و منع اولماز و استخاره به موفق اولاندن خير منع اولماز و شورته موفق اولان
 كيمسه دن صواب و سداد منع اولماز (مغيرة بن شعبه ديديكدر انعام و احسانه نائل اولديفك
 كيمسه ره شكر ايله و سلك انعامكه شكر ايدنه بته انعام ايله زير بر نعمته شكر اولمى يوب كفران
 اولتورسه او نعمتك بقاسى و شكر اولتورسه زوال بوقدر (حسن بصرى حضرتلرى ديديكدر
 اى ابن آدم شكر نعمتدن نه زمان منفك اولورسن كه سن نعمته مرتهن يعنى مستغرق نعمه بن شكر
 نعمت ايتدكجه شكر سببيه نعمت اولادن اعظمى اوزر بته تحيدد ايدر و سن نعمت اولادن
 حيفك اولدجه اندن اعظمى كلور (مرويدركه حضرت عثمان ذى النورين رضى الله تعالى عنه
 عصر خلافتلر بده بر قومك تهنيتلى ايچون انلرى على غفلة اخذ ييورملرى يعنى باصدرللى
 استماع اولد قده قوم مرقومه طوبوب طاعنلور خليفه حضرتلرى بونلرك افتراقلر بى
 استماع ايلد كدر نده بنم يدمله بر مسلك فضيحه سنى موجب نسته جريان ايدى ديو
 عتق رقبه يعنى قول آزاد ايلدى رضى الله تعالى عنه (مرويدركه حضرت سلمان صلوات
 الله على نبينا و عليه بر ذلول فرسه راكب اولوب كيدرايدى بر رقيه اى نبى الله بن جسته ده صغير
 وادنى ايكى سندن زياره الله تعالىه شكر ايدرم ديدكده حضرت سلمان عليه السلام همان

آدن كندولر بى به آطوب سجده به قاندى و اسكر يارب جناب كبرياك مرتبه و مقدس
 اولديغى بخله حلى ايهام ايتيدى بكا اعطا و احسان ايلديكك نعمتلك زوال و افناسى رجاوتياز
 و سؤال ايدرايدم ديو مناجات ايلدى (قلت) مقصودلر الله تعالى اعلم ايفاي شكر دن عجز بى يياند
 (صدقه بن يسار روايت ايلشدر كه بركون حضرت داود صلوات الله و سلمياه على نبينا و عليه حجاب
 عبادلر بده ايكى پيشلرندن برخرده قورت مرو ايدرداود عليه السلام قورتك خلقتى تفكر
 و بوى خلقده آيا حكمت بديرد بونلر كى خلالى الله تعالى قدرت باهره سيله قوردى انطاق ايتدكده قورت
 ياداود نفسك سكا عجب و يرمسون اى داود بنم خلق و ايجادده تعجب ايله نفسك تعجب ايله كه
 بن الله تعالىك حاليجه بكا اعطا و احسان ايلديكى نعمت اوزر بته شكرى سكا احسان ايلديكى
 نعمتلر بته ايفاي ايلديكك شكر و ذكر كدن زياره ايفسا ايدرم ديو جواب و بردى (قلت) مشار ايله
 صدقه اوائل آل عباسده بوز اوتوز ايكى سالى وفات ايتشدر و ائمه حديث طبقه ثالثه سندن
 انتهى (حضرت على رضى الله تعالى عنه) احذروا تفار النعم فما كل شارد مردود * ييور مشدر كه
 مالى حيفك اوزر بكرده نعمتلرينك فرارندن حذر ايدك هر بر فرار ايدن رد اولماز يعنى اعاده
 قلمناز ديمكدر (قلت) مقصودى نعمى شكر زياره ايدى جكنى و دائم قلمنى يياند (وبته امام
 مشار ايله كرم الله وجهه * اذا وصلت اليكم اطراف النعم فلا تنفروا ايضا لها بقلة الشكر *
 ييور مشدر كه كلام مذكورى ايضاح ايدر * اذا قصرت يدك عن المكافاة فلتطل لسالك
 بالشكر * اقول اسلافكدر يعنى بر نعمت الهيه به نائل اولديفكده اول نعمتى ايصال ايدنه
 مكافات اوزر بيه واجبدر كى مكافاته قادر اولماز ايسك لساني شكر بيه اطاله قبل يعنى واسطة
 نعمت حق ثنا و دعا ايله دائما ذكر ايله ديمكدر * وقال حكيم للشكر ثلاث منازل ضمير القلب و نشر
 اللسان و مكافاة اليد * يعنى بر حكيم محل شكر اوجدر بريسى ضمير قلب يعنى سرفاى ايكجيسى
 نشر لسان و اوچجيسى مكافاة باليد در ديمشدر انتهى (واشواقسام شكرى شاعر بليغ
 افادتكم النعماء من ثلثة * يدى و لسانى و الضمير المحجبا * ييتنده جمع ايتشدر (مال بيت) اى
 كرما سرك نعمتلر بكن بنم عندهمه چو غالى و عظمت كسب ايدوب اسليفاى انواع شكرى
 اقتضا ايلدى و شول حيثيه وارديكه دستم و لسانم و قلبم مالك اولديفكدر يد و جوارحه
 خدمت و مكافا كدن و لسانمده ثنا و محمدن كدن و قلبمده نصيح و محبت و فضل و كرم كزى
 اعتقاد دن باشقه برستنه بوقدر يعنى بونلر انلره مشفولدر و بوجله نعمتلر بكرى افاده ايدرلر
 ديمكدر و ضميرى محجوب ايله وصف كرما شاعرلك ظاهر و باطنه مالك اولدقارينه اشارتدر قنبر
 (ابن عايشه نام ذات * ما انعم الله على عبد نعمة فظلم الا كان حقيقا على الله ان يزيها عنه *
 كلام كبار اولديغى روايت ايتشدر كه مالى الله تعالى بر قولنه بر نعمت احسان ايلدكده او قول
 نعمته ظلم ايدرسه يعنى لايق اولمى انموره او نعمتى وضع و من كل الوجوه شكرنده قصور ايدرايسه
 الله تعالى اول نعمتى عبد مر قومدن ازاله ايلمى الله تعالى اوزر بته حقيقدر يعنى عدلى اقتضا سندن
 ديمكدر (ابو العباس بن عمارة شكر نعمت ايتشدر حفته اشبو قطعه بى انشاد ايتشدر * اعارك ماله
 لقوم منه * بواجبه و تقضى بعض حقه * فإني تصد لطاغته ولكن * قويت على معاصيه برزقه
 (مالى جناب حق سكا و اجيله قائم اولماك يعنى تعيين شرع اوزر تصرف و بعض حقيقى ايفسا
 ايتك ايچون مالى اعاره يعنى نعمت ديسانى احسان ايلدى سن ايسه طاعت حق قصد ايتك و لكن
 رزق حق ايله معاصيسى اوزر بته قوت بولدك يعنى نعمتك شكر بى اعطاي زكات كى مثو بانه
 ايفسا ايتوب تمتعات نفسانيه كه صرف ايتدك حق عبوديت بوميدر ديمكدر (قلت) اعاره تعبيرنده
 دنياك سر ريع الزوال اولوب كيمسه به باقى اولمايغنه و اشباهه متصرف حقيقى جناب مالك الملك

وواجب الوجود اید وکنه و بعض حق تعالی بنده تمام حقوق عبودیت اجرا شدن انسان عاجز
اولدیفته اشارت وارد (و شاعر آخر دخی تمام ایلدیفنی پیانده * ولوانلی
فی کل مثبت شعرة * اسانا یطیل الشکر کنت مقصرا * بیتنی نظم ایشدر که مالی بنم ایچون
هر بر موی بدتک بتدیکی رده شکری اطاله ایدر یعنی شکره مداوم بر راسان فرض اولنسه ینه
شکر نعمتدن تقصیر ایدرچی اولورم دیمکدر (محمد بن حبیب الراوی * اذا قل الشکر حسن المن *
دیمشدر یعنی مقابله نعمته شکر قبل اولورسه قبیح اولان امتنان کوزل اولورم و قادی امتنان
صفات ذمیه دن ایکن مشکر نعمت اولمیشدرک عدم شکری یاننده حسن قالور اوله برید خودر
دیمکدر (وینه بومالده * اذا عجزت الصنیعة حسن الامتنان * دیمشدر (بعض حکمدان زیاده
تلف اولان اشیا ندر دیو سؤال اولندقد * ترابی قورو مزروع و نباتات حاصل اولماز محله یاغور
وضیاء شمسده ایقاد اولان قنبدیل و شمع ورجل اعمایه زفاف اولنان زن زیبا و شکرینی بیلان کیمده
انعام واحساندر دیدی (عبد العالی بن حساد نقل ایدر که برکون متوکل خلیفه ک حضور ینه داخل
اولدیفتمه خلیفه ای ایلیجی سکا خیر واحسانه همت یعنی قصد ایلدک ایدی لکن بعض امورک
ظهور ینله هنوز اجر ایلده مدک دیو اعتذار ایلدکده بندخی ای امیر المؤمنین جعفر بن الصادق
رضی الله تعالی عنهدن بکا بالغ اولدیکه * من لم یشکر الهمة لم یشکر النعمة * یعنی نیت احسانه
شکر ایمین نعمته دخی شکر اید * مزبور مشرانه مانع همت احسانکره دخی مشکریم دیوب اشبو
* لا شکرک معروفاهممت به * فان همک بالمعروف معروف * ولا لومک اذ لم یعضه قدر * فالشیء
بالقدر المختوم * مصروف * قطعه سن دخی انشاد ایتدم دیمشدر مال قطعه ای امیر المؤمنین حمده
نیت و قصد ایلدیک احسانه البته شکر ایدر مکده احسانی قصد دخی بر نوع احساندر قصد
ایلدیک احسانک فعله کلسنه قدر الهی سبق ایتدیکنده سنی لوم ایتیم زرا شبتک فعله کلبوب
مصروف اولسی قدر مختوم و قضای خدا ایلده در دیمکدر (حضرت عمر رضی الله عنه * من اعطی
الشکر بالغه المزید) بیورمشدر که مالی شکر نعمتی مطیه ایدن یعنی مداومت ایدن کیمسه زیاده نعمته
بالغ اولور دیمکدر و دخی (من جعل الحمد خاتمة للنعمة جعل الله خاتمة للزید * دیمشدر که معنوی
بر کیمه نعمت حقه جدی خاتمه ایتسه یعنی عقبته جدایتسه حق تعالی اوجدی نعمت دیگر
افزونه خاتمه ایدر یعنی اوجده مقابلی زیاده نعمته مظهر ایدر دیمکدر (ابن سبک حضرت تری
* النعمة من عند الله علی عبده مجهولة فاذا فقدت عرفت * دیمشدر که مالی حق تعالی ک قول
اوزرنده اولان نعمتی مجهوله درالندن کتدیکی وقت * ییلور دیمکدر یعنی انسان نعمتی طبیعت
ایتدیکه بتور میخجه قدر ینی بیلر که * کورمیان علت ییلوری قدر صحت یندوکن * مصراعی
بومعانی الماع ایدر وینه * من لم یشکر علی النعمة فقد استدعی زوالها * دیمشدر که مالی نعمته
شکر ایمین معناده زوالنی تحقیق طلب ایدر دیمکدر (بعض حکما * لا تصطنعوا ثلثة الاثیم
فانه بمنزلة السجنة والفاحش فانه یری ان الذی صنعت الیه انما هو لخافة فحشه والا حق فانه
لا یعرف قدر ما اسدیت الیه و اذا الصنعت الکرم فازرع المعروف واحصد الشکر * یعنی اوح
صنعه احسان و ایلک ایتیک (برسی لیمه که بوزمره ذمیه زروع و نباتات حاصل اولیان سجنه
یعنی شوره زار و جور اقلی بر کیدر) ایکنجی صنّف بی عار وید زباند که احسانه شکر خاطر ینه
خطور ایلدیکندن قطع نظر فشمندن و طعمندن خوفله بکا احسان ایتدیلر زعم ایدر (صنف
ثالث احقر در که قدر نعمتی بیلر لکن کرمد ایلک ایله که سکا احسانی ک و شکری بیج دیسونلر
دیمشدر (نصر بن سید) (من انعم علی رجل نعمة فلم یشکر له فدی علی استجب له) حدیث
شریفی ابن عباس دن روایت ایدن صکرمه دن روایت ایتدک نصکره یا رب ین قولک ینی سام

قبیله سه نعم ایلدم ایلر سکر ایلدیلر ایلر قتل و اعدام ایلد دیو بد ده ایلدکده فوق
کمدن جمله سی مقبول اولدیلر (قلت) انبه حیت شریف جامع صغیرده (انعم) برده
(اسدی) لفظیه اوله رق مضبوطدر و مولانا ماوی شرحنده بر کیمه بر قومه قول و فعلا
بر واحسان ایلدکده منعم علیه اولنلر شکر ایتدکدر ایدر او کیمسه انلره بد دعا ایلدکده دعایی قبوله
قرین اولور زرا عدم شکر ایلدکده انلر تفران نعمت و حقنی استخفاف ایش اولورل و واسطه
نعمت الهیه به شکر ایتسه (من لم یشکر الناس لم یشکر الله) حدیثی موجب چنان بروردکار عالمه
شکر در دیو شرح ایلشدر (زین العابدین علی بن حسین رضی الله تعالی عنهما دن اشبو حدیث
شریف روایت اولمشدر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) ان المؤمن یشبع من اطعام
فیحمد الله فعطیه من الاجر ما دعه علی الصائم القائم ان الله شا کر یحب الشاکرین) اهل حدیث
یو اثری بر مؤمن طمعندن طوبوب جناب باری تعالی به حمد ایلدکده الله تعالی او مؤمنه
کوندردی صائم و کیمه سی قائم اولان ذاته احسان ایلدیک ایدر و ثواب و ثواب ایدر زرا
الله تعالی شا کردر شا کرین اولان قوللر ینه محبت ایدر یعنی اجر و ثواب و بر دیمکدر (قلت)
اسماء الهیه دن اولان شکرک معنایی مشاکله طریقله قوللر ینک شکر ینه اجر و ثواب و بر ینی
دیمکدر بعضه کوره معنایی طاعت قبیله به نعمت کتیره و بر ینی دیمکدر انتهی (محمد بن علی
رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولدی دیمشدر که الله تعالی بر قولنه بر نعمتی انعام ایلدکده
او قول نعمتک الله تعالی قبلدن اولدیفنی ییایوب واعنه فاد ایدر سه او نعمته جد دن مقدم الله
تعالی انک شکر ینی دفتر اعماله یازدرد و بر قول دخی مقتضای بشریت اوزره بر جرم و کاهده
واقع اولور عالم السرو و خفیات اولان باری تعالی کاهنه مطلق اولدیفنی و اراده علیه مؤاخذه
تعلق ایدر سه مؤاخذه و عفو و مغفرت تعلق ایدر سه عفو ایدر چکنی جزم ایدر سه استغفارندن
اول الله تعالی او قولی مغفرت ایلر (برجل برجل اعرابی به ایصال خیر ایلدکده اعرابی بلغ
مول و مکرم موی البهه لا بلالک الله بباله یجزعته صبرک وانعم علیک بنعمة یجزعنها شکرک * یعنی
حق تعالی سنی صبرندن عاجز اوله جهلک بلا ایلدکده بباله ایلر شکرندن عاجز و قاصر
قاله جفک نعمته مرزوق ایلور دیو دعا ایلشدر که دعای طیفدر فآمل (محمود ورافک مقام
شکرده نظم ایلدیکه زمین قطعه در * انهی لک الحمد الذی انت اهله * علی نعم ما کنت قط
اهلا * اذا اردت تقصیرا زدنی فضلا * کافی بالتقصیر استوجب الفضلا * محصول قطعه
باب استحقاق و اهلیتم اولیان نعمی بکا احسان ایلدیکک نعمک اوزرنه سکا جد اولوسو که
ذات مقدسک حده ایدر یعنی جد ذاتک مخصوص صدرای پروردکار کائنات حده اختصاصک
شو وجهله ثابتدر که ین طاعت و نیت کرده قصوری آرندقد سن فضل واحسانکی آرندک
بو صورتده ین فضل واحسانه کو یا تقصیر ایتیم سبیله مستحق اولشم کبی اولور دیمکدر (قبل
اشکر لمع علیک وانعم علی الشاکر لک تسوجب من ربک زیا قون احبک الماصحة * بعض علمک
سکا انعام ایدنه شکر و تسکر ایدنه انعام ایلدکده تا که ربکدن زیاده بی و اخوانکدن مناصحه بی
و محبتی مستوجب اوله سن اقوال حکمت ایشاندندر و صلی الله تعالی علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم
فی الفصل الثالث * قرق ایکنجی ایلدن اشبو او خجی فصل مکافات پیانده در (قال
رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم) (من اسدی الیکم معروفا فکافوا فان لم تقدروا فادعوه)
(قلت) اشبو اثری صاحب المستطرف ثبت ایشدر لکن جامع صغیرده کورلادی معنایی اخلاق
حیده دن اولدیفنی بی اشباهدر زرا کرمه کرمله مکافاته قدرت نایاب اولدقد دعا ایلدکده دخی
اوله جفی اشکاردر (وینه صاحب المستطرف در که روایت اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی

عليه وسلم افند بمرکز خاک پای رسالتنا هارینه حبش ملکی طرفدن ایلچیلر کلوب یوز سورد کده
نفس نفیس سعادت لری ایلده خدمت مسافر نوازی به قیام ایدرل اصحاب کرام رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتی یار رسول الله سزه زجت اولسون ترک بیورک بزرگوره لم دیو
نیاز ایلد کلرنده یانلری یعنی اهل حبش بنم اصحابه اکرام ایلدیلر ایدی بیوردیلر (قلت) مراد
نبوی بالذات مکافات اصحاب کرامدن رخصت نبویه ایلده مملکت حبشه مکده مکره دن هجرت لری
و کیفیت اکرام ملک حبش کتب سیرده مفصلا مذکور در مر اجعت بیوریه انتهی (مر و بدر که
انصار دن یعنی اهل مدینه دن بر ذات حضرت عمرک رضی الله تعالی عنهما مجلسه کلوب
* اذکر صنیعی اذفا جاک ذوسفه * یوم السقیفه والصدیق مشغول * یتیمی اوقودیکه مالی امیر
المؤمنین حضرت ابو بکره یعت کونی وقوعولان مشورتده بر سفاقت صاحبی ابو بکر حضرت لری
مشغول ایکن سکاسوه قصد ایلده هجوم ایتد کده بنم سنک حقه کده اولان ایلکیمی یعنی اوشخصی منع
ودفعی ذکر ایلده دیمکدر حضرت فاروق یت مذکوری استماع عقبه اعلا ی صوته اودانه
بانه یافلس دیو خطاب ایلدی یافلسد قد قواندن طوتوب وجمع ناسه کتوروب ایها الناس
آگاه اولک که بو ذات مقدما یوم سقیفه ده کندی قومندن یعنی انصار دن بکا هجوم ایدن
بر سقیفه ک ضرری بندن دفعله بکا ایلک ایتشیدی دیو اعلاندن و براعلا دوه بخش و بیت المالدن
اولان معاشنی زیاده ایلد کدنصکره قومک اعشاری جمعه مأمور یعنی والی و بو وجهله مکافات
ایدوب * هل جزاء الاحسان الا الاحسان * آیتی قرائت ایلدی رضی الله تعالی عنه (محکدر که
سعد بن ابی وقاص امیر کوفه ایکن بر رجل کلوب ای امیر * یدی عندک بیضاء * یعنی سنک اوزر کده
ایلکم وارد دیدی * قال وما هی * اودخی ای کچسه ایلکک ندر دید کده * قال کتبتک فرسک
فتقدمت الیک غلامک فاخذت بعضدک ورکبتک واسفیتک ماء * رجل مر قوم مقدما
جنا بکن برجانبه کیدر کن را کب اولدیفکر فرسکن سورچوب سزی دوشورد کده بنده لیکر
ایلر و لوب یانکرده بولناملریله بنده کر قولو کزدن طوتوب و فرسکنه بند یروب و صودخی و یردم ایدی
دیدی سعد بن ابی وقاص * قال فابن کنت الی الان * یا بوقته قدر زده ایدک دید کده رجل مر قوم *
قال بحیت عن الوصول الیک * کلدیم ایدی لکن غلامک اولان حاجبک حضور یکه دخولی منع
ایلدی دید کده جناب سعد کریم * امر نالک بمائنی الف درهم و بما یملکه الحاجب اذ حیک
عنا و هذه وسیلتک * ای رجل سکا ایکوز یک درهم سیم ایلده سنی تقریدن منع ایتدیکنه مجازاة
حاجبک مالک اولدینی مالک اعطاسیله دخی امر ایتدک و یرلسون و بومعامله مکافاتم بزه
تقر بکه سبب اولسون یعنی بعد ازین داتره من خلقتدن اول دیو حقا که محاضراته بوجهله قیده سزا
برجمله ایشدر (امام شافعی حضرت لری برکون مصرده سوق حدادیندن مر و ایدر ایکن التده
بولشمش اولان قاجمسی دوشرد کاک برندن بر کیمسه کوردیکی کبی قیام و قاجمسی بی اکوب و طوبراغنی
سیلوب امامک یدینه و بر امام بانده اولان غلامنه عند کده تقدیر نقد واردیو سؤال ایدر اون
التون اولد یعنی خبر و یرد کده قاجمسی کتورنه و پرواز اولدیفچون اعتذار ایلده بیورمشدر
رضی الله تعالی عنهم (محکدر که عبد الملك شعراء ن عامر شعبی بی برکون استنشد یعنی
انشد شعرا یله دید کده عامر شاعر آخرک شعر لری قرائته آغاز و آخر حضرت حساک انصار
حقنه نظم ایلدیک * من سره شرف الحیاة فلا یرل * فی عصبة من صالحی الانصار * البایعین
نفوسهم لنبیهم * بالمشرقی و بالقنا الخطار * و الناطرین باعین حمرة * کالجرج غیر کلیه الابصار *
قطعه سنی قرائت ایلدی مجلس عبد الملكده بر انصاری بولنمله فی الحال قلعوب ای امیر
المؤمنین مقدما احسانه قطعه مذکوره بی انشا ایلدیک کون انصارک اعطا ایلدک لری بنم اوزیمه

اولسون یعنی و یریم دید کده عبد الملك * وله عندی ستون الفواستون من الابل * دیوب الشمس
یک و الشمس دوه و یردی (قلت) عبارة مذکور نک اگر سهوی بوغبه مقتضاسی بودر یوق
الفاد نصکره من الدرهم قیدی و ارایسه الشمس یک درهم کش ایلده الشمس دوه دیمکدر سائر نسخ
مستطرفه باقیله انتهی (مال قطعه) بر کیمسه شرف حیات ککندوی مسرور ایتک دیلر صه
یعنی صفای بالله یشامق استرسه صلحادن اولان انصار دن بر جاعتک ایچندن دور اولسون
یعنی انلر ایلده اختلاط و الفت ایلسون اولیله انصار که انلر نبی ذیشانلرینه یعنی ختم انبیا علیه
الصلوات و التحایا فندی بزه سیف و سنانه اعداسنی قتل ایتک اوزره نفس لری بیع ایلدیلر ایدی
یعنی تابع و منقاد و اعدای دینی قهرده مشغول اولدیلر و اولیله انصار که فلقیم کی اصلا
برنسنه دن صافتمز قزل کوزلر یعنی غضب ایلده اعداسنه باقیبی ایلدیلر دیمکدر (حضرت علی کرم
الله وجهه و رضی الله تعالی عنه * احسنوا فی عقب غیرکم تحفظوا فی عقبکم * بیور مشدر که
مالی سزر غیرک انساب و اولادینه احسان ایلک که اعقاب و اتسابکرده مکافات اوله رق سزرده
محفوظ اوله سکر یعنی سزرده مکافات اوله رق اعقابکرده احسان ایده ل دیمکدر (مدانی نقل
ایتشد که بر جلک صفا ایلده مروه پینده فاطره بنوب طواف ایلدیکنی کور مشیدم بر زمان
مر و ندر نصکره رجل مر قومی یولده کورد مکده ماشا کیدر بو پریشانلق نه خالدر دیو صور دینمده
جوابنده ناس برای تعظیم ماشا یورودک لری برده بن تعززا فاطره بنش ایدم عدل الهی اقتضاسیجه
ناسک بندک لری برده بنی پیاده ایلدی یعنی بند جلک بوله مدد و فقیر قالدیم دیدی (حقوق نعمته
مکافانده شو حکایه بی حسن بن سهل نقل ایلدیکه هرون رشید خلیفه نک وزیر یحیی بن خالد
بر میکک باندنه برکون و طور ایدم مجلسی خلقتدن خالی ایدوب خلیفه نک بر مهم امری تسویه به
مشغول ایدی ناگاهار باب مصالحدن براز کیمسه ل حضورینه دخول و عرض حاجات ایلد کلرنده
بروجه منا و به هر برینک مصلحتی رؤیت وجهله دنصکره نوبت احد بن ابی خالد الاحوله
کلوب انک دخی مصلحتی کوروب اودخی مجلسندن قیام ایدوب کیدر ایکن یحیی و راستدن احد
ابن ابی خالده نظر دنصکره او غلوفضله خطاب ایدوب ای فضل شوا آدمینک پدر یله بنم بروقه
عجیه و وارد رشفل و مصلحتندن حین فراغده اونو تمجیب اظهار ایلده سکا نقل و حکایه ایده بی
دیو تنبیه ایلدی و قنا که یحیی مصالحدن فارغ و خالی اولد قد طعم اولنوب بعد الطعم
فضل اعزک الله ای پدر اجمد احد بن خالدک وقع سنی تذکر قبل دیو امر و تنبیه بیوردیکر ایدی
دیو اخطار ایلد کده یحیی او غلجیم پدرک مهدی خلیفه نک عصر خلافتده عراقدن بو بلده به
کلد کده غایت فقیر ایدی و ضرورت حال بر مرتبه به بالغ اولدیکه منزله اولنلره حالمزی کتم
و اختفا و بر فرد اخبار و انه ایلدک لکن اوج کوند که قوت ایده جلک برنسنه من یوقدر دید کلرنده
محزون البال و مضطرب الحال اولوب و بکایه باشلوب دریای حیره طالدم بعده تذکر ایلد مکده
بر مندیلدن غیری نسنه به مالک دکل مندیله مذکور و یرک دیوب و اکوب بر ییلدیکمک یدیلده یدی
درهمه صاوتوب بونی ظهور رزق باری به قدر نفقه ایدک دیو اهل بیتمه و یروب ناچار علی السحر
مومی الیه احدک پدری ابو خالد که اوزمانده مهدی خلیفه نک وزیر یحیی ایدی قیوسنه وارد مکده
اتباع بنک طاشنده اسبی آماده ایتشدر یعنی بنوب سرای خلیفه به کیده جلک ایش سنک رکابک
ککارتنده طور دم خروج ایدوب بند ی و بنی کورد کده سلام و یروب * کیف حالک * دیو
خاطر می استفسار ایلدی بندخی منزلدن دون نفقه عیال ایچون مندیله یدی درهم فروخت
اولنان بیچاره نک کیف و حال نیجه اولور دیدیکمده ابو خالد بکا شدت ایلده نظر ایلوب و اصلا
جواب و یرمه رک فرسنی اوزر نکیلوب یولنه روان اولدی بندخی عرض حاجاته نادم و پشیمان

اوله رقی انکسار قلبه کلیه احزان کلوب عجزه اهل بیت ما جرای در یا سوزی نقل
ایندجه * بنس والله ما فعلت * یعنی یک کوتوایش ایندک سنی امر عظیمه استخدام ایلمه چکی
مأمول اولان کیمسه به نیچون کشف راز و زنده منزله ک سر فراز ایکن است ایتمکله بوندن صکره
سکا عین حقارتله نظر ایلر بندخی نه چاره اولان اولدی کیمسه تأسف عبدر دیدم وقتا که
صباح اولد قده خلیفه اعصر مهدی به دخی عرض حال قصده بله باب سرای خلیفه به
واردیفده بر کیمسه بنی استقبال ایدوب حضور خلیفه ده شمعی ذکر بکن سفت ایلر دیدی
اصفا و انفسات ایلدم بعده بر رجل آخر دخی فارش و لوب اولکی کبی تشریف ایلدی بعده ابو خاندک
حاجی فارش و لوب زره ایلد و زرسنی بولوب بوراده خلیفه دن چقیجه دیک توفقه که امر یکی افاده به
بنی مأمور ایلدی دیدی بس ابو خالد حضور امیر المؤمنین خروج ایدوب بنی کورنجه چاغیروب
و نم ایچون دخی فرس احصار اولمقله امر و تنبیه ایلدی بالمعیه را کب اولدق ابو خالد منزله
زل ایلد که ذخیره تیارندن فلان و فلانی احضار ایلد دیو امر ایلدی کادک ترنده کیمده فلان
سوادک غلات معلومه الممدار بنی سزه او سکر بیک کره بیک درهمه صاعش و بعد عقد البیع
تیاریده سزه بر کیمه شریک اولغنی سو بیلدیکمه سزه دخی تعهد ایش ایدم اشته اول کیمه
بودر عهده بیکره و فایله دیو بنی مرقومانه ارانه و فافک برابر کیدک و شریکی مذاکره ایلد دیدی
و قتا که خانه وز برون چقدی بمرده مرقومان بکا کلاک شو مسجد حظیره سنه کیده لم و امر تجارنه
دار صحبت ایدم لم دیدیلر مسجدک حظیره سنه دخول ایلدیکمرده مرقومان شمعی بوخ و صده
من امانا و وکلا و کله جی و ساراعوانه محتاجسن و الحال که بونلک بری سنده بوقدر حصه
تیارندن سکا برجه پشین یوز بیک درهم و بره لم حاضر ایلدی بنی آل و زجندن قور تول دیدیلر
بندخی مبلغ مرقومه راضی اولمادم اوچوز بیک درهمه چقبوب بندن زیاده سی بوقدر دیدیلر
بندخی بر کره وز بره افاده ایدم دیوب و کلوب مرقومان ایلر اولان بحیثی عرض بیلدم مرقومانی
چاغروب صحبت بویله می اولدی دیو سوال ایلر دخی تصدیق ایتدکده بکا و مبلغ مرقومی آل
و حوائجکی کورسکا فلان بلده تک عامل کتی و برک دیوب انک همیله ربه کسب ایلرک اشته مقام
وزارت کیمیه واصل اولدم ای اوغلی نم فضل بکا بوا حسانی ایدن ذاک اوغلنه نه کره مکافات
رأی ایلر سن دیدکده فضل حق ییلور که اکا خیر چرا ایلر مکافات اوزر بیکره و اجدر دیدی
یحیی دخی ای اوغلی نم نفسی عزل ایلر اتی بریمه افامه دن باشقه مکافات بوله میورم دیوب
احمد ابن ابی خالده وزارتتی عرض ایلر وزیران هرون سلکته ادراج ایتدر مشدر رجعه الله تعالی
رجعه واسعة (قلت) دولت علیه عثمانیه ادامها الله تعالی صدر اعظم لرندن بیک بوز قرق اوچده
اجبار اشقیاء ملقا ایلر شهید اولان نودهری ابراهیم پاشا مرحومک دخی بر حسن مکافات
واقع اولمدر شویله که اوائل حالده جبنه قایق اجرتی اوله جتی برز و اطه دخی بولمندی
حاله اورطه کوبدن سرای جدید سلطانی به براقق اوزره ایکی چفته دوش ایش بر قایقه بنوب
اشیو تدبیری ایلر یعنی سرایه تقرب خلای جیللر بنی قارش دروب کمال حجابله ممش نامنده اولان
قایقچی به جام اغانسیان ایلر کیمسه یاغده بولمندی اسکله کز زره سیدر بیلیم یارین کتور برم
و یاغده کی مقدم سزده رهن فالسون دیدکده ممش بشه بر متبصر مرد اولمقله قید فاقه سنی
و شریعتی و سیاستدن طالعنی بالمعونه نرفان ایدوب نه مانع رهن ایستدم دیوب و یانندن بر قاح
یوز غرو شلق التملق طواو کیمسه سنی آتوب ایچندن بنم اجرتمی و برک و بقید سنی دخی سزه
افراض ایتدم وقت و سکر نه زمان اولور ایسه باغچه قبوسنده بنی ممش دیو صورتک و ویرک و اگر
امکان ادا اوله من ایسه حلال اولمدر دیو ایلدی بکی ابولکی مشارالیه ایتسه سنی کونی اونودوب

نازما ندرتنده سعد آبادده بر ایلمی عجم ضیافتی اولوب عودت خلای قصر دن خلای تماشا ایلر کن
سرجیلر میاننده اق صفا لور و پیر اولدیغی حالده ممش بشه بنی کوزوب و تشخیم و اقراضنی تذکر
ایتمکله فی الحال حضور بشه تظیف ایلر احضار و کندولر بنی تعریف ایلدکده هر چند بن
بلا احتیاج اولاد و عیب المله قرقفایه ده بیکه مه تعالی معاش تدارک ایتدم او معاشه بالقصاعده
کیمکده مم چونکه حقیقه احسان اراده ییوردیکر یومیه اوج بش پاره تعینی اطف عظیمدر دیو
نکزدن ممش بشه اعتذار ایش ایسه ده فرین قبول اولوب قصر مذکورده قبویجی باشلیق
توجیهیله حلیله لری بولان سلطان علیه التان حضر ترینه کتخدا نصب و برهفته به
قالبوب خانه و سالخانه و مالکانه ایلر صاحب جاه و ثروت براغای عالیشان ایلدی بکی مکافاتی افواه
بعض ثقاتن مسموع فقیر اولمدر نور الله تعالی قبره (بشه حسن مکافانده مأمون خلیفه تک
صاحب شرطه سی یعنی ضابط کیر بلده سی اولان عباسدن مفعول اشوب حکایه در مومی ایلر نقل
ایتددر که بر کون مأمون حضر تری بقد داده بنی حضور بشه چاغردی کوردیمک قید و بنید ایلر
بر بنی طور در بر ایلدی خلیفه بکا خطا ایدوب شو شخصی آل و اوجه ضبط ایلر یارین دیوانه
کتور دیو امر ایلدی آدم لری به تحصیل ایدوب اهتمامیله امر ایتمکله خانه مه کتور دم و حالندن
استنطاق ایتدم جوابنده بن دمشق الشام دن اولورم دیدی دمشق ایشدیمجه باری
تعالی دمشق و اهلی صفانه ایلسون دمشق قننی خاندان دن اولور سن دیدم رجل
محبوس مرقوم شام دن کیمی صور رسن دیدی بندخی فلان کیمسه بنی ییلور بسن دیدم او آدمیله
معارفدک نه سیدندر دیدی بندخی بنم سوال ایتدی بکم کیمسه ایلر بر قضیه م واقع اولدی ایلدی
دیدم رجل مرقوم قضیه بنی نقل ایتدی که اورجی سکا تعریف ایتدی دیدی بندخی بوندن اقدم
بعض ولایه دمشقده بولمشدیم بلده ده برفته حدوث ایدوب اهالی والی سراینه هجوم ایتدیلر
والی قصر مارک بر جانندن کندوی زبیل ایلر صار قیدوب فرار ایلدی و دانه سی خلای دخی
فرار ایلدیلر بندخی قاجوب کیدر کن اهل فتنه دن آردیم بر طاقم کسان دوشدیلر ایلر حیرته
خالوب کورده که سکا سوال ایتدی بکم ذاتی خانه سی قبوسنده او طور رمان بکا امر ایلر سکادخی حق
تعالی یاردم ایدم دیو استغاثه ایتدی بکم ده ایچرو کیدر دیدی کیدر بکمده اهل بنی بنی بر مقصوده ایدم
ایتدی بحالده ایکن بنی تعقیب ایتدیلر صاحب خانه ایلر ایچرو کوروب فراری سنده در و بر دیوب
ابرام و خانه تک هر جانبی تفتیش ایتدیلر نوبت تحریری مقصوده کلدکده نسوانلر قیوسی اوکنده
اولمقله فریاده باشلدیلر ایلر بوحالی کوردکده براغوب کتدیلر صاحب خانه بنه قبوسنده چقبوب
بر اظور دقدن صکره یاغده کلوب و شدت خوفله رعشه می کوروب قورقه شر و ضرر لری ارشاه الله
تعالی متدفع اولادی دیوب تسلیمه ایلدی خلاصه درت ماه قدر خانه سنده معزز و مکرم افامه
ایلدیم بعده آتش فتنه منطقی اولد قده اتباعک تفقد احوالی ایچون شهره خروجی اسنیدان
ایتدی بکمده بنه خانه سنه رجوع ایچون عهده ایتدی بروب اذن و پردی چقبوب ایتدیمدن بر اتر بوله میوب
عودت ایلدم مع ذلک نه بنی ییلدی و نه اسمعی سوال ایتدی ایلدی بعده قننی جانبه کیده چکسن
دیدی بندخی و طمزا اولان بغداده عزیمت ایدم حکم خبر آندیمکه اوج کونه دیک قافله جیقه جتی
ایش شودننده بکا احسانک اولان لطفکی اونو تمام بریم تعالی مکافانده بنی موفق ایدم دیدی بکمده
بر زنجی غلامی چاغروب وارفلان فرسک ذملنی چاقدر و سر جی آماده ایلر دیدی بندخی کندی
نفسمه غالباً چقتلکینه بنوب کیده چک و بنی قافله ایلر واریکت دیو باغوب صالور به چک فی زاد
و پیاده حامل نیجه اوله جتی دیو حیرته واردم و قتا که قافله تک خروجی کونی اولد قده علی السحر
یاغده کلدی و شمعی قافله قافله جتی ایش قافله دن آیرما کزکر بهدر دیدی بنی بلا زاد و مر کب

نه ایشلیه حکم فکرنده ایکن کوردمکه اهل بیتی اقبه نفیسه دن مصنوع اثوابه طولو برآغر
 بوغجه وجدید ایاقی قاپلری وسار ادوات سفریه وکندی دخی برسیف نفیس کتوروب میانه
 بند ایلدی ورقاطره جل اولمش اوزرینه تاق طاقی باغلمش ایکی صندوق کتوردی و صندوقلره
 اولان شیک دفتربتی و پردیکه بشیک درهم مسکوک کش نقد ایدی و براسب دخی تقدیم ایندیکه
 مقدمه غلامنه نظمینی امر ایلدیکی حیواندر اشبورسه راکب اول و بوعدا سود دخی سایلک
 خند متکرده اولسون دیوب کندی و حلیه سی اگر امکرده اولان تفصیریمزی عفو ابدک
 دیدیلر وکندی بنوب بی تشبیع ایلدی بندخی قافله ایله بغداده کلدیم خبرینه متوقعم که حسن
 مجازات و مکافاتنه ایلدیکم عهدی وفا ایدیم لکن امیر المؤمنینک خدمتیه اشتغال تقریری خبرینی
 تحقیقه آدمی ارسالنده دخی بطاقت ایلدم بناء علیه آتی سندن سؤال ایلدم دیدم رجل محبوس مرقوم
 کلامی تمامیه استماعه نصکره اورجک فعلی و حسن صنعی اوزرینه بلاکلفه مجازاته باری تعالی
 سکا قدرت و پردی دیدی بندخی اونه کیفیتله اولور دیدیکمه اشته شامده سکا اغانه واعانه ایدن
 رجل بنم ا کدار ایام جسمی تغییر ایلدیکندن بیه مدک دیوب ماجراک نسب انبیکم تفصیلینی
 نقله باشلقدقه سؤال ایندیکم ذات کندبسی اولد یغنده شهید قالمادی و نفسی ضبط ایدیه دیوب
 همان قاقوب باشی تقیل ایلدم و سنی بو حاله قویان کیفیت ندر دیدیکمه دمشق الشامده سنک کونکده
 اولان فتنه کی ینه برفته اولوب ایفاظی بکا نسبت و امیر المؤمنین طرفندن تسکینه عسکر تعیین
 اولندی تسکین ایندیلر و بی قید و بند ایله بورایه کتوردیلر قلمده اشباهم قالمادی لکن اولاد
 و عیالک باندن بلا وصیت جیقدم و کوله لمدن بعضیسی آردیمه دوشوب کلدی و شهرک کنارنده
 فلان محله خبریمه منتظر در آتی احضار ایدک بر وصیتنامه یازوب اهل و عیاله کوندریم بوندن
 اعلی بکا مکافات اولماز دیدی بعده صاحب شرطه پک کوزل دیوب فی الحال رجل مرقومک
 قید و بندینی فک و حجامه ادخال و محتاج اولدینی اثوابی الباس و غلامی اتیان ایندردی رجل
 غلامی کوردکده بکا ایله وصیتنامه یازوب اعطا ایلدی بعده صاحب شرطه اوز عدد افراس
 و دو اب آماده و اون عدد صندوقلره اون بیک درهم و بشیک دینار و سار کسوه و متاع تعبیه
 ایندیروب بر معتبر و امین آدمیسنه بو ذاتی آل و جوار بغداده اتیار دینلان محله دک تشبیع ایت
 سلامتله وطنی اولان دمشق الشامه کیلسون دیدکده رجل محبوس صاحب شرطه به بنم امیر المؤمنینک
 نزدنده ذبنم عظیم و خطیم جسدرا کر بی قرار ایندی دیو اعتذار ایدر ایسک امیر المؤمنین آردم
 صیره مأمورلر کوندر بی اعدام ایدر دیدکده صاحب شرطه رجله سن همان نجات بواغنه باقی بن
 صلحتک تدبیرینه باقهرم دینجه رجل مرقوم واللهی سنک خلیفه ایله وقوعه جق کیفیتک
 خبرینی المادجه بغداددن بر جانیه کتم اکر احضارم اقتضا ایدرسه ینه حضور خلیفه به واریم
 دیدی صاحب شرطه دخی بو شرطه راضی اولوب رجل مرقومی بر مکان امینه قالدردی و کندبسی
 غسل و کفنی تهیه ایدوب آماده موت اولدی صاحب شرطه دیرکه وقتا که صلا صبحدن فارغ
 اولدقد نصکره خلیفه دن رجل محبوس کتورسون دیو امر کلدکده سرای خلیفه به واردم سر بری
 اوزره اوطورر ایدی بی کوردکده قتی رجل محبوس دیدی سکوت ایندم تکرار غضبه رجل نره ده
 دیدی بندخی ای امیر المؤمنین رخصت بیورک ماجرای بیان ایدیم دیدیکمه خدا ایله عهدم اولسونکه
 اکر رجل هارب اولدی دیر ایسک بونکی اوردم دیدی بندخی خدادانادر که فرار ایتادی لکن بیمزده
 وقوعه اولان کیفیتنی استماعه رغبت بیورک بعد الاستماع ینه امر و اراده اقتدیمز کدر دیدم رخصت
 بیورقده بر وجه مشروح رجل مرقوم ایله اولان سرگذشتی و بکا شامده ایلدیکم مرقومی
 تفصیلا حکایه و بیاند نصکره ای امیر المؤمنین وای ولی نعمتم رجل مرقومک بکا ایلدیکم

(ایلیکی)

ایلیکی مقابله سند لطفکه مغرور ایندخی بومکافاتنی ایندم شمعی بن ایکی امر بیننده یم یابو
 بر قصوریمی عفو بیورک تا که سایه کده رجل مرقومه ایلدیکم عهدی وفا و مکافات ایتمش
 اولیم یاخود بی انک برینه قتل امر بیورک که بندخی نفسی فدایله ا کا وفا ایتمش اولورم اشته کفنی
 آماده ایندم دیدم وقتا که مأمون خلیفه کلامی استماع ایلدکده بکا خطابا الله تعالی سنک لایقکی
 و پرسون رجل مرقوم سنک کیم اولدیفکی و تعلقکی بیلبرک سکامروت ایتمش سن انی سکا ایلک ایدن
 ذات اولدیفکی ییلد کدنصکره مکافات ایدیه جکسن مروت اولورسه بویله اولور نیچون بکا خبر
 و برمدک که سنک طرفکدن مکافاتنی و اجرایی و فانی بن ایدیه ایدم بیورقده ای امیر المؤمنین رجل
 مرقوم بونده در زیر بنم خبریمی المادجه و احضارم اقتضا ایدرسه حضور ریکه کلدیکه
 بغداد دن کیتما مکه بمن ایندی دیدیکمه خلیفه حضر تری رجل مرقومک بو وضعی اولکی
 مروتندن برتر بر مروتند شمعی وار تلطیفله حضوریمه کتورکه مکافات ایدیم دیو امر ایلدی
 بندخی سرعته اولدیفکی مکانه واروب مزده ل اولسون امیر المؤمنین صوچاریمزی عفو ایندی
 و قالق سنی استر مظهر احسان ایدیه جکدر دیدیکمه حقه جد و ثنا و شکر ایکی رکعت
 نمازی ادادنصکره حضور خلیفه به برابر داخل و پیشگاهنده قائم اولدق خلیفه با مرحمت
 رجل مرقومی سر برینک یانه چاغروب تلطیفه صباح طعمای وقتنه قدر هر طرفدن صحبت
 و انواع مرحمتله التفات ایلدی و سفره طعام آماده اولدقده برابر اکل و بعدالطعام خلعت فاخره
 الباس ایدوب والی شام و نقدینه و اثواب نفیسه و قول واسب و سار دواب جهنریله احسان
 بیکران برله وطنه دارات و احشام ایله ارسال و اعزام ایلدی راوی حکایه صاحب شرطه دیرکه
 بالاقتضا شامدن خاکپای خلیفه به عز ضلری کلدکده اشته ینه سنک دوستک کاغدی
 کلدی دیو بکا خطاب ایدر ایدی اتهی (محمد بن قاسم الانبارینک بغداد جوارنده
 رحبه والبسی مشاهیر امراء آل عباسدن سوار نام ذاندن مکافاتنه نقل ایلدیکم اشبو حکایه
 دخی مشهور در سوار حکایه ایدر که بر کون عهد مهیدیه سحری دار الخلافه به واروب
 مصلمتمی عرض ورؤیتند نصکره خانه مه عودت ایدوب طعام آماده اولفله سفره به اوطوردم
 لکن نفسم استه مامکله سفره بی قالدردیم و کولکه برتقلت چوککله کشایش خاطر ایچون بر مغنیه
 جار به ایله خلوتنشین صحبت اولدم ینه اضطراب قلم زائل اولمادی قبوله وقتی کلشیکن او یو ایدم
 و پرچابین قاز آماده ایندیروب بنوب تنزه کان خانه مدن جیقدم برده امنامدن برینه راست کلدیکمه
 یاننده اجزه و ارایدی نره دن دیو سؤال ایتدیکمه فلان جقتلککرتک محصولند ندر دیدی ال و معیتده کل
 دیدم قاطرک زمانمی صالیو یروب بغداد کیر یستی عبور و دارال قیق طرفنی کوب صحرا به منتهی اولدم
 بعده دونوب باب انباره منتهی اولدم و آورده بر لطیف منزلت قابوسنه واردم قیوده بر خادم طورر
 صوسه عمه خادمین صواسته دم بر تظیف و معطر کاسه ایله صو کتوردی ایچدم و او خلالده وقت
 عصر دخول ایتکله منزل مذکور جوارنده بولتان مسجدیه کیردم و نمازی ادادنصکره کوردیکمه
 بر اعی یانمه کلوب بی لمس ایلدی بندخی ای کیمسه نه استرسن دیو سؤال ایلدیکمه اول اعی انجیق
 سنی مراد ایدرم دیدی جاجک ندر دیدم یانمه اوطورروب جنابکزدن رایحه طیه شم ایتمله اهل
 نعمتدن اولدیفکری حس ایدوب حسحال مراد ایدرم دیدی سویله دیدم منزل مذکور قیصدا ایله
 اشبو منزل بابامک ایدی بیع ایدوب خراسان جانبته کندی و بی دخی برابر کتوردی لکن اقتضای
 کردش فلاک اوزره بایام فوت و بزله فقر و فاقه الو یردی و اعی اولوب دوشه قافله بوشهره کلدیم
 و بومزلک صاحبجه کلدیکمه اندن بی سواره ایصال ایتکله وسیله طلب ایدیه حکم ز را سوار بابامک
 صدیق و دوستی ایدی دیدی باباک کچدر دیدم فلان بن فلان دیو تعریف ایلدیکه فی الحقیقه

اولماز بعضا انسان بهتانا و ظما و عبا و ارباها هجو و انور که نفس الامر ده لایق هجو دکلدر
 انتهی (متوکل خلیفه شاعر ابو العینایه ناسدن کیمیری مدح و کیمیری ذم ایدرسن دیو سوال
 ایلد کده ابو العینای ای امیر المؤمنین ناسدن احسان ایدن کروهی مدح و ثنا و اسائت
 ایدنلری ذم و هجوا ایدرم دیمشدر قنبر (والله تعالی راضی اولدیغی قولنی مدح ایلدی * نعم
 العبدانه اواب * نظم جلیله اولدیغی کبی که ایوب علیه السلامی مدحدر (قلت) اواب جیع
 اوقانده تسبیح و ذکرده رجاء یعنی مداوت معناسته در کاسبق انتهی (و بعد آخر بنه غضب ایلد ذم
 ایدوب قرآن کریمده * مناع الخیر معتد اثم عتل بعد ذلک زنب * یورمشدر زنبم رفومه
 کندولرندن اولمادیغی حالده ملصق اولان شخصه دبرل (قلت) نظم جلیل مذکورک سابق
 بودر * ولا تطع کل خلاف * هین هماز مشاء بنم مناع الخیر * الایة اهل تفسیر تفسیرنده مفهوم
 شریفی حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم و بارک و کریم افندیمره خطابا هر حلافه
 یعنی حق و باطلده چوق عین ایدوب رأی حقیر و غیبی چوق ایدیجی اولان وسعایت و جهله کثرت
 اوزره نقل کلام ایدن وناسی ایمان و انفاق و سائر عمل صالحدن اولیجی خیردن منع ایدیجی و ظلمده
 هجوا و زو کثیر الذنوب و جفاکار غلیظ اولوب اشبو منال و معایب ایلد متصف اولدیغند نصکره
 کندوی نسبت ایتدیکی قومدن اولمیان شخصلره اطاعت ایتمه یعنی مخالفتی نصیم ایلد دیمشدر
 الله تعالی اعلم اشبوایت کریمه کفارندن ولیدین مغیره حفته نازله اولمشدر باباسی مغیره طوغدیغندن
 اون سکر سنه صکره اوغلامر دیو دعوت ایتمشدر (بعضه کوره اخنس بن شریق حفته
 نازله در که اصلی ثقیف قبیله سندن ایکن کندوی بنی زهره قبیله سنه نسبت ایتمشدر انتهی (جعفر
 برمکی قتل اولندقد شاعر ابو نواس حزن و بکا ایتدی نیچون اغلرسن و سینه کی داغلرسن
 حالبو که بکا جعفری هجو ایتمشدک دیدکارتده بنم هجوم و اوکار کریمه هجوم هوای نفسه متابعدن
 اولدی نیجه حزن ایتیم که مشار الیهی * ولست وان اطبت فی مدح جعفر * باول انسان خری
 فی ثیابه * یتبله هجو ایتمشدم هجوم مذکور سمعنه واصل اولندقد بکا بونکله اثوابی تیر لسون
 دیو اون یلک درهم کوندر مشیدی دیو جواب و یروب رختله یاد ایشدر علیه الرحمة الواسعة
 (مال یت) جعفرک مدحده اطناب ایتدی کیده اثوابنه تعوط ایدن انسانک اولی اولمادم یعنی بندن
 اولدخی اوستنه یتهلین و اردر دیمکدر که اطناب مدح جعفری ثوبه تعوطه تشبیه ایتمشدر
 (شعرای عربدن خطیبه هجو مواظبت ایدنلردن ایدی برکون هجوی قصد ایدوب لکن مهجو
 بولمادقد * ایت شفتای الیوم الانکلبا * بسوء فما ادری لمن انا قائله * یتنی نظم ایتشدیکه
 مالی بوکون کوتی سوزدن غیری کلام سو یلمکدن دودا قلم ابا ایلدی لکن کلام سوئی بن کپک
 حفته سو یلیجی اولدیغی بیله میورم دیمکدر اشبو یتنی نظم نصکره برحوضه یاقوب ایچنده
 یوزنی کوردکده * اری لی وجهها فبح الله خلقه * ففبح من وجهه و فبح حامله * یتنی نظم
 ایدوب کندوی هجو ایتمشدر (مال یت کندم ایچون بروجه کوریم حق تعالی اتی قبیح خلق
 ایشدر ارتق اول وجه و حاملی یعنی بن تقبیح اولنورم دیمکدر (واشبو هجوی دخی اناسنه دوزدی
 * تحی فاجلسی عنا بعدا * اراح الله منك العالمینا * اغربالا اذا استودعت سرا * وکانونا
 علی التحدینا * حیاتک ما علمت حیاة سوء * وموتک قدیسر الصالحینا * مالی یزدن تباعد ایلد
 واوزاق اوطور سنک زوال و عدمکله الله تعالی عالمینی راحتلدرسون قالبورمسن که سکا برسر
 ایداع اولندقد طوتموب فاش ایدرسن منقل مېستکه خلق باشکه برکدیروب لاف و کذاف ایتدیررسن
 یقیم اوزره حیاتک سوء حیاتدر موت و رحلتک جله صلحایی مسرور ایدر دیمکدر (قلت) والده سنی
 غریبال و کانونه تشبیهده رنگین معنی و اردر قنبر انتهی (برر جل بن ذم یاخود مدح اولنسم قید

ایتم یعنی ذم و مدح یا نمده بر دیردکده احنف بن قیس رجل مر قومه * ارحمت نفسك من حیث
 تعب الکرام * یعنی کرام ناسک تعب و مشقت چکدکاری یرده سن نفسکه راحت و یره بشن
 دیو تزییف ایلدی قنامل (ناسدن بر شخص هجوا اولان بشار شاعره بی هجو ایتدی ککده قزیمی
 فوت اولور یاخود چیفتلکممی خراب اولور دیدکده بشارنه فوت اولور ونه ییقلور دیدی بعده
 شخص مر قوم چونکه بو ضررلردن بری اولیه ارتق یاغم بوغاز بنه دك انا کک عضو مستور بنه
 اواسون دیو رزلندن خوقی اولمادیغی بیان ایدیجک بشار نیچون باشکری ترک ایلدیکن دیدکده
 شخص مر قوم نه ایشلیه چکسن اتی کورمک ایچون باشی البقوم دیوب تا کید بیجیایی ایشدر
 (صاحب المستطرف هجودن عرض و ناموسی اولان خوف و خشیت ایدر اما عرضی اوزره
 خشیتی اولیان بیجیایک باننده مدح و ذم یکسان و بومقوله نک کوتی اولدیغی وارسته یاندر دیوب
 احنک قول مذکور بی ایضاح ایتمشدر انتهی (محکدر که بشار مر قوم مهدی بی و یعقوب بن
 داودی * بنو امیه قوموا طال نومکم * ان الخلیفه یعقوب بن داود * ضاعت خلافتکم
 یا قوم فالتسوا * خلیفه الله بین النای والعود * قطع سهیله هجو ایلدی یعقوب مهدی خلیفه
 مر قومک هجو بی خبر و یرمکله غیظ ایدوب طشره ده بولمغله بشارک وطنی اولان بصره به
 ایشی تورمک قصد بیه متوجه اولدی بصره به داخل اولندقد ضحی و قتی ایدی براذان ایشندی
 باقک بو اذاتی و یرن کیمدر دیو امر ایلدی کور دیرلر که سرخوش اولدیغی حالده بشاردر
 طو توب حضور بنه کتوردیرلر کوردکده ای زندیق سنک اذان و یردیکه یعنی توحید که تعجب
 ایتدک دیوب ضرر بنه امر ایلدی یتش قاجی اوردفلرنده مشرف هلاک اولدی بو حالده بر سفینه به
 بر اقدردی یعنی برقه به قودی سفینه به القسا اولندقد بشار کاشکی شمدی بنی عین ابی الشعمق
 کوره ایدی دیو یتنی ایلدی که ابو الشعمق مقدما بشاری * ان بشار بن برد * یتس اعی فی
 السفینه * یتبله هجو ایتشدیکه عینی واقع اولدی دیمکی استدی (مال یت بشار بن
 برد سفینه به قومش برارک کور کیدر دیمکدر بعده سفینه ده چوق یکموب فوت اولندقد
 جئه سنی بحره آیدیلر بحر دخی دجله به صوقدی متعلقا تندن بعضیسی چبقاروب بصره به
 کتوردیلر ناس متأذی هجوی اولمغله بر احد جنازه سنه حاضر اولوب هلاکله مسرور اولدیلر
 (مال هجومذ کور بشار ای بی امیه نیجه به دك او یقوده سکر قالفک خلیفه یعقوب بن داوددر
 مهدی دکلدرای قوم امویه خلافتک ضایع اولدی خلیفه بی نای ایلد عود دیننده یعنی لهو و طربله
 اشتغالده طلب ایلد یعنی هوا سبله مشغولدر همان فرستدر قالفک ایشکره باقک دیمکدر (قلت)
 موی الیه یعقوب بن داود بن طهمان مهدی خلیفه نک وزیر مستقل بال رأی ایدی آل هاشمه میل
 نهمله نک و نهما برضیق و عمیق زندانده حبس ایتدی بر پارچه قوری اتمک و صودن غیری غدادن
 محروم اولدی طرناقلدی و بدتک قیلاری اوزادی و چشمه ضعیف کلدی اون بش سنه دنصکره
 چبقردیلر و برره کتوروب امیر المؤمنین سلام و یردیلر سلام و یردکده امیر المؤمنین کیمدر دیدیلر
 مهدی دکلدی دیدی او وفات ایتدی دیدیلر هادی دکلدی دیدی اودخی انتقال ایتدی دیدیلر
 هرون الرشیده سلام اولسون دیدیکه اطلاق و احضار ایدن رشید ایدی بعده رشید حضرتلری
 ای یعقوب مقصودکله ایسه سو بیلد اجرا ایدلم دیدی مکرمه ده مجاور دیر دیدی هرون اوله
 اولسون بوندن باشقه مرادک وارمیدر دیدکده یعقوب بنم ایشم تمام اولدی بوندنصکره آمال
 دنیویه بی اجرایه و قتم قائمیدی دیدی رشید اگر ام نامله کعبه به ارسال ایلدی چوق یکمیدن مکرمه
 مکرمه ده یوز التمش دیدی فوت اولمشدر انتهی (حکایه اولندیکه اطانی بسیار اولان بودلامه نک
 بر کیمسه ایلد تراعی اولوب عافیه ایلد مسمی اولان بغداد قاضیسی حضور بنه مرافعه به وار دیرلر

ابو دلامه قاضی بی کورنجه قبل الخصومة * لقد خاصمتنی دهائة الرجال * و خاصمتها سنة
واقية * فماد حصی الله لی حجة * ولا حجب الله لی قافية * ومن سخت من جورہ فی القضا * فلست
اخافک یا عافیه * ایاتی نظم ایلدی (مال ایات) ناسک زیاده عاقل و کارگذار و جدل و الزامه
قادر لر بیتم ایلده مخاصمه ایلدیلر و بندخی انلره وافر زمان مخاصمه ایدوب حساب حق حجت
و سندی ابطال انلامه کله و بی جوایدن عاجز قیامقله انلره غالب کلدیم شول قاضیلر کیم قضاستده
جور و ابطال ایلده انلردن قورقارم لکن ای عافیه سندن قورقماکه جور ایترسن دیمکدر عافیه
بو نظم بی استماعدن صکره ای ابو دلامه امیر المؤمنین سندن شکایت ایدرم و بی یونظم ایلده هجو
ایتدیکیکی ییلدیریم دینکده ابو دلامه اگر شکایت ایدوب قطعه می ند کر ایدرایسک سنی عزل
ایدزدیدی عافیه نیچون دینجک یاسنک هجو ایلده مدحی قرق و تیسر ایتدیکیکی بلش اولور دیدی
ابو دلامه نک عافیه به و یردیکي اشبو جواب لطافت نصابی منصور خلیفه نک سمعنه واصل
اولدقده وافر ضحک ایدوب ابو دلامه به عطیه ایلده امر ایلدی (وینده ابو دلامه حکایه زندندر که
برکون مهدی خلیفه نک حضور ینه کیردیکه اقرای خلیفه دن اسمعیل بن علی و عبسی بن موسی
و عباس بن محمد ایلده بنی هاشمدن برطاقم ذوات دخی حضور زنده بولنلر ایدی خلیفه ابو
دلامه به اگر شو قصرده بولنلر دن برینی هجو ایترایسک دلکی قطع ایدرم دیویمین ایلدی ابو
دلامه به حیرت و وله عارض اولوب هر برینک یوزینه کویارضار بی تحصیل ایچون کوز بی
قر بهرق نظر ایتدی و علامت رضا حسن ایتدیچیک چونکه کندیسی دخی حضار مجلسدن
اولقله نفسی بولنکله هجو ایلدی * الا بلعل لیک ابادلامه * فلست من الکرام ولا کرامه * جعت
ذمامه و جعت اوما * كذلك الانبیه الذمامه * اذا لبست العمامه کنت قدرا * و خبزرا
اذا نزلت العمامه * ابو دلامه اشبو هجوی اتمامدن صکره قطعه نک معناستدن و خلیفه بی یمنندن
غورنار دیغندن حضار مجلسی خنده ایدوب جلله سی جازئه بخش اولدیلر (مال هجو ای ابا
دلامه زندکده اولانلره تبلیغ ایلده که سن کرامدن ونه کرامتدن سن مذهبی ولوی جمع ایلدک که
فی الحقیقه مذمه لوم نابعدر یعنی لازم کلوز عمامه کی لبس ایلدیک و قنده سکامیامون و جعفر دیغنه
خنزیر دیم یعنی بکر رسن دیمکدر (و بعض طرفای عرب قمری هجو ده بنای عمری هدم ایدر
و کرای منزلی ایجاب ایدر و الواتی تغیر ایدر و کاندن مصنوع اثوابی چوریدر و کیجه کبدن
یو جیلری اضلال ایدر یعنی یوللر بی شاشر در و خرسنه اعانه ایدر و عاشقی مفتضح ایدر دیدی
(قلت) سارقه اعانه و ساری بی اضلال یک جزالتی دکلدر بطن ایدرم قدر ایتھی (بعض
طرفایه فلان و فلانک حقارنده نه دیرسن دینلر کده * هم الخیر و المیسر و انهما اکبر من نفعهما *
دیو بطریق الاقتباس هجو ایلدی یعنی انلر خجرا ایلده قمار کیدر اثم و کاهلری نفع وفائده لندن اکثر در
دیمکدر (و بعض طرفایه فلان نه مقوله کپسه در دیو سوال اولندقده فسادده دیرکئی اوزون و کرمد
ارشنی قصه شره صحرار و خیرده زمن یعنی کوتور مدر دیو جواب و یردی (بعض شعراء عرب زهیری
کاه ناوکا هیجه هجو ایدرسن دینلر کده شاعر * هجوت زهیر اثم اتی مدحت * و مازالت الاشراف
نهجوا و مدح * یتنی نظم ایلدی (مالی زهیری هجو ایلدوب صکره مدح ایلدم اشراف هجو و مدح
اولنقدن زائل اولمادیلر یعنی هجو و مدح اولنقی اشراف و فتنه بین اولان ناسک شانیدر دیمکدر مرادی
ینر زهیری شاندر (قلت) اشبو هجو باندن چند ورق اشعار دخی اولوب لکن یازجه معلومه مترجمنک
نسخه سنده بولنلر یغندن و یا خود اطبا بی خوفندن و الحاصل قننی مطالعه به مبنی ایسه ترجمه
اولنلر کله کور لکله اسعد فقیر دخی قلم شکسته فمی بوخلالده تحریر دیکر اهر ایلده مشغول بولاندیغندن
بلکه ذکر اولنان اشعارک حلنده یقائده معتد بها اولمادیغندن انک اثر ینه اقتفا یعنی باب مذکورده

بوقدر ایلده اکثفا ایتشدن ایتھی (ابو برید العبدی * ولقد قتلک بالهجماء فاعت * ان الکلاب
طویله الاعمال * یتنی دیمکدر که هجو و ذم ایلده تحقیق بن سنی قتل و اعدام مراد ایلدم لکن
منعدم اولمادک یعنی ایشیدوب متأثر و متکدر اوله رق هلاک اولمادک ییلدیکه کو پکسن آدمی
دکسن زرا کلابک عمری طویلدر (برکون متوکل خلیفه ابو العینایه مجلسمده بندن غیری پراحد
قالمیوب سنی هجو ایتدی دیدکده * اذارضیت عنی کرام عشیری * فلا زال غضبا علی کلامها *
یتنی نظم ایلدیکه مالی بنم عشیرتک کریملری بندن راضی اولدقلرنده اول عشیرتک لشمیلری بنم
اوزریمه غضوب اولمدن خالی اولماز لر دیمکدر (قلت) مجلس مذکورده کسندوی هجو
ایدنلری فی الحقیقه بویته و نکین هجو ایتشدن تجاوز الله تعالی عن سبانه امین ایتھی

الباب الرابع والاربعون

اشبو قرق در دخی باب صدق و کذب یاننده در اودخی ایکی فصلی مشتملدر
صدق یاننده در حق سبحانه و تعالی صادقلری تیشیرا استعید بالله * هذا يوم تنفع الصادقین
صدقهم * و دخی * والصادقین والصادقات * نصاریله انلری مدح و مغفرت و اجر
عظیمه نائل اوله یقتر بی بیان یورمشدر (حضرت عمر بن الخططاب رضی الله تعالی عنه
* علیک بالصدق وان قتلک * دیدیلر که مالی صدقه مداوم اولهر نه قدر صدق سنی تلف ایلده حکمی
ظن ایدرایسکده دیمکدر (و اشبو مضمونده * علیک بالصدق و لوانه * احرقک الصدق بتار
الوعید * و ابغ رضی الله غامی الوری * من اسخط الله و ارضی العبد * قطعه سی کوزل
نظم اولمشدر (مال قطعه) صدقه ملازمت ایلده نار و عید ایلده صدق سنی احراقی مفروض
ایسه ده و رضاء الهی طلب ایدوب مخلوقات ترک ایلده یعنی مخلوقک تحصیل رضا سیچون کذب
و دروغی اختیار ایتمه الله تعالی به اغضاب و قوللر بی رضاییدن کیمدر یعنی بوضع مؤمنه لایق
دکلدر دیمکدر (اسمعیل بن محمد بن عبید الله حکایه ایلدیکه پیام حین احتضارده او غلار بی جمع
ایدوب او غلقلرم خدادن اتقایه و احکام و تلاوت قرآنه مواظبت ایلدک انلر دخی تعهد ایتدیلر بعده
صدق بر مرتبه ده ملازمت و مداومت ایلدک که برشیدن سوال اولندیغکن ده اگر طوغری
سویلدیککنزده بریکری قتل ایدرلر و بعدالقتل علی فرض حیات بولوب ینه صور زرسه ده ینه
طوغریدن دویمک بن الله ییلور که قرآنه باشلدیغ کوندنبر و کتب ایتدم دیو وصیت ایتشدن دیمکدر
(بعض علما * لكل شیء حلیه و حلیه المنطق الصدق * دیمکدر که مفادی هر شی ایچون
برینت اولوب منطق یعنی نطقک یا خود اسم آلت صیغه سبله لسانک زینتی دخی طوغری سوز در
دیمکدر (و اشبو قطعه باب صدقه محمود و رافق قول اصدقیدر که * الصدق منجاة لاصحابه *
* و قرینه للعبد من الرب * و لبس للانسان شوم علی * لسانه اردی من الکذب * مالی
صدق اصحابنه محل مجاندن و عبادی خالفته مقربدر و نسانه لسانده کذب اولمادن کونی شوم
بوقدر دیمکدر * بعض علما صدق دینک دیرکی و ادبک رکنی و مروتک اصلی اولوب اشبو اوج
ماده انجی صدقله تمام اولور دیمکدر (مهلب بن ابی صفره دست صاحب شیجاعنده سبف
صارم اکاکلام صادقندن اعز دکلدر دیمکدر * ارستطالس حکیم * الموت مع الصدق خیر
من الحیاة مع الکذب * دیمکدر که مفادی صدق ضمنده اولمک کذب ضمنده بشامقدن خیر لودر
دیمکدر (و بعضیلر دیدیکه صدق هر محله محمود و مدوحدر لکن تمام و ساعیدن مدوح دکلدر
هر نه قدر سعی و نجه سی صدق دخی اولسه میان احیای افساده مؤدی اولدیغندن نامقبولدر
(و بعض علما دیدیکه کشی الله تعالی ایلده معامله سنده حقیقت صدق ایلده صادق اولسه خزان

غیبه اطلاع ایله سموات و ارضه امین اولور (و بو معناده عامر عدوانی و صبتنده بن کندی
و جدا نمده صدق کلامی غیبه بنوع بولورم بوضوئته همان صادق اولک دیمشدر که مرادی
بر کیمسه که صدقه ملازم اولوب انکله اسانی اعتیاد ایدم موفق اولور یعنی قلبی احوال غیبه
مطلع اولوب ظن ایندیکی نسته بی تکلم ایندکده ظنی اوزره وقوع بولور دیمکدر * الصدق
بالحراری * فقره اطمینان قدما دندر (مألی صدق حره یعنی پاک طینته لایق دیمکدر) عینته
ابن ابی سفیان دیدیکه قلبکده ایکی نسته اجتماع ایتسه و اول ایکی نسته دن قنفسی صوابه افریدر
بتیوب تردایدنک همان دقت و فکر ایله قنفسی نفس و هوا که اقرب ایتسه اکامخالف ایدوب
ترکله اونه کنی ایشله زیر اصواب مخالف هوایه افریدر (قلت) اشو معنی * ان النفس لامارة
بالسوء * نظم جلیلندن ظاهر درانتهی (محکمیدر که ابن مباده آل عباس افریادنندن جعفر
ابن سلیمان مدحند نه نظم کلام ایدوب تقدیم ایلدکده جعفر جائزه اوله رق یوزدوه بخش ایلدکده
ابن مباده جعفرک الی او یوب بر دیکر ایله سندن غیری قریشدن بر ایدک واللهی دسنی تقبیل
ایتمدم ایدی دیوب صورت تشکر کوستردی جعفر اول دیکر آیامصور خلیفه می ایدی دیو صورتی
ابن مباده خیر ولید بن بزید ایدی دیدکده ولیدامویه دن اولدیفندن روی غضب کوستره کله
ابن مباده عفو ایدک ولیدک بدینی تقبیل لله دکل ایدی دیوب کویا جعفرک بدینی تقبیل لله اولدیفنی
ایهسامدن صکره دونوب سنک بدیکی دخی او بدیکم الله ایچون اولیوب نفسم ایچوندر یعنی
مداهنه دردیچک جعفر انصاف ایدوب بنم یانمده صدق کلامک ای ابن مباده سکا ضرر و یرمدی
دیوب یوزدوه دخی احسان ایلدی (محکمیدر که) بلال رضی الله تعالی عنه قرنداشته قریشدن
بر خاتونی تزویج مراد ایدوب اول خاتونک افریاسنه یلوسر که بز غلامر ایدک الله تعالی اعتاق
ایلدی و ضلالتده ایدک هدایه الله ایشدی و فقیر ایدک الله تعالی اغنا ایلدی افر یا کزدن فلانه بی
قرنداشته تزویج مراد ایدرم اسکر عقد و تنکج ایدرسه کز جناب باری تعالیه حد و ثنائیدرز
یوق رد ایدرسه کز الله تعالی اکبر و اعظم دریدکده خاتونک افریاسی بر یره کلوب و بدیلرنده صحبت
ایدوب یلورز که بلالک ایمانده سبقتی واردر و مشاهد و غزوانده بولندی و رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم افتدیمزک نزد سعادتلرنده منزله و قدری واردر دیوب نکاح ایتدیمزک تمام
اولدقدن صکره دادر بلال ای برادر خداسنی مفقرت ایتسون بنم ایمانده سبقت و مشاهد ده
بولندیمزک فضائلی قریشیلره یاد و تذکار ایتدیمزک دیو کلام سابقه تهریض ایتدکده بلال ای دادر
صوص بن انله طوغریستی سولدم اشته سنی صدق نکاح ایتدی نه ضرر کوردم دیو عتاب
ایلدی رضی الله تعالی عنهم فافهم (حکایه اولندیکه حجاج برکون خطبه ده تطویل ایلدکده
جاعتدن بر رجل قیام ایدوب ارتقی بپشرمنازه باشلیه لم وقت اولدی و سکا منظر اولماز والله تعالی
سنی معذور طومناز دیو خطاب ایتدکده حجاجه زیاده سیله غیظ و غضب کلوب اول رجلک
حبسیله امر ایلدی رجلک افریاسی اطلاق و تخلص ایچون حجاجه کلوب تصنعا عفو ایدک زیرا
مجنوندر دیو نیاز ایلدکدرنه حجاج دخی حضوریمه کلوب جنوئیه اقرار ایدرسه اطلاق ایدرم
والا لایدی افریاسی رجله واروب شرط اطلاق خبر و یوب جنونی اعتراف ایله دیو ابرام ایلدکدرنه
رجل مر قوم معاذ الله حق سبحانه و تعالی بنی صحبت و عافیتده قیلوب جنون ایله ابتلا ایلدی
کاذبا ایچون اقرار ایدیم دیوب افریاسنی رد ایلدی بوقضیه سمع حجاجه واصل اولنج صدق
و استقامتده ثباته بناء عفو و اطلاق ایلدی * الفصل الثانی * فرقی دردیچی بادن
اشوایکنی فصل کذب بیاننده در حق سبحانه و تعالی کاذبانه و عبده یعنی عذابه مستحق اولوب
و روز قیامتده یوزری سیاه اوله جعفر نده * ولهم عذاب الیم بما کانوا یکذبون * وینه

و بوم الفیه تری الذین کذبوا علی الله و وجوههم مسوده * پیورمشدر (صاحب المستطرف
(ایام و الکذب فان الکذب یهدی الی الفجور و الفجور یهدی الی النار و تحروا الصدق فان الصدق
یهدی الی البر و البر یهدی الی الجنة) خبر بنی نحریر ایلشدر که مآلی الله اعلم کذبندن صافنک زیرا
کذب بخوره و اودخی ناره دلالت ایدر و صدق آرایک یعنی صدقوله متصف اولک زیرا صدق بر
و خیره و اودخی جسته دلالت ایدر یعنی موصل اولور دیمکدر (و عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عندهن
مر ویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز (اذا کذب العبد کذبه واحدة تباعد
الملاک عنه مسیره میل من نین ما جابه) پیورمشدر اشبو حدیث جامع صغیره (واحدة) اولمادیغنی
حالده مضبوطدر لکن ینه شر احک بیانجه کذبیه واحده مقصود در (و مآلی اگر حقک قول
یا لکن بر کذب ایتسه دخی جنس ملک یا خود حفظه ائدن کتور بدیکی شبک یعنی کذبک کوتی
قو قوسندن ناشی بر میل قدر یره تباعد ایدر یعنی یانندن مثلاً صرمساغک کر یره ریچندن تباعدی کی
بالطریق الاولی تباعد ایدر و صاویشور دیمکدر فکیفکه نعوذ بالله تعالی کذبی عادت ایدک حال
خیانت اشتتالی و منفور اولدیفنی بو بر کذبندن قیاس ایله (قلت) بعض اهل حدیث بوراده
اولان نین حقیقه قیدر لکن ارض بوقو قوایله طلوا اولدیفندن دیاغک بوی دیاغخانه بی طویمادیغنی
کاذب دخی قو قوسنی طویمزدیمشدر * راوی الکذب احد الکذابین * ایله * رأس المأثم
الکذب و عود الکذب الهتان * اقوال اسلافند (مأل قول اول) کذبی کذابدن روایت
ایدن بلا نیجینک بریدر دیمکدر مطالعه عاجزانه م اوزره راوی قائلنی بیان ایتدیک و کذب اولدیفنی
ییلدیک تقدیرجه فی الحقیقه کذابدر لکن قائلنی سو یلرسه نقل کذب اولماز دینورسه ده
غالباً کذبندن تهرب ایچون دیمشدر ظن اولنور (و مأل فقره ثانیه) کاهلرک باشی کذب و بنای
کذبک دیر کی بهتان و افتزادر دیمکدر (ایکی نسته کذبندن خالی اولماز بری کزرت وعد و دیگر
شدت اعتذار در قولی دخی اقوال اسلافند (اصمعی کذب ایله مشهور اولنردن برینه هیچ
طوغری سولیدیکک واقع اولدیمز دیدکده کذاب مر قوم اگر بوسوزمده تصدیق اولنمایدیم
سکا واقع اولمادی دیر ایدم دیو جواب ویرمشدر (اشو قطنه محمود بن مروان ابن ابی الجنوب بکدر
* لی حیلته فین بنم * واپس فی الکذاب حیلته * من کان یخلق ما یقول * غیلنی فیه قلبه *
مآلی سعی و نیجه ایدمک حقنه بنم ایچون حیلته حاصل اولوب لکن کذاب حقنه حیلته ممکن اولمادی
بر کیمسه که سولیدیک کلامی ایجاد ایله انک شاننده حیلته قلبه در دیمکدر (قلت) یعنی تمامک
حیلته سی یاننده سرو کلام سو یلماکدر و کذاب و مفتریکه خود بخود سوز دوزر اکا حیلته قلبه دکل
بلکه بوقدر همان اومقوله لردن حق تعالیه استعاذه دن غیری چاره بوقدر انتهی (میان عربده
* فلان الکذب من لمعان السراب و من سحاب تموز * کزرت کذبده ضرب مثلدر یعنی فلان
کیمسه صحرا ده صو ظن اولسان سرایک لمعانندن زیاده اکذب و زمان تموزده سماده ظهور ایدن
بلوتندن زیاده کاذبدر دیمکدر (منقولدر که فارس عجمده جوزاب الکذب ایله معروف یعنی بلان
طفا رچی دینور بر خنسب و اراءش اندن مر ویدر که اسکر بن یلان سو یلکدن منع اولنسم
ایدی اودم اودم چانلردی بن کذبندن بکالاحق اولاجق عار ایله بیله صدقندن نائل اوله جفم نفع ایله
بیله کذبده صدقده بولمادیغ بر لذت بولورمکه تعریف ایدم دیمشدر اعاذنا الله تعالی من الکذب
(و بر حکیم کذب و دروغی اعتیاد ایدن صادق قری تصدیق ایلر یعنی هر کسی کاذبدر دیر
ایمش) و کذاب ذمنده اشو قطنه بعض شرانکدر * حسب الکذوب من البلیه بعض ما یحکی
علیه * فنی سمعت بکذبه * من غیره نسبت الیه * مآلی کذبله شهر تشعار اولنره بیله یونندن
کندی اوزرینه عز و اولنان نسته کافیدر که واقعا غیردن بر یلان نسته ایشیدلسد اومقوله ره نسبت

اولنوردیمکدر (برصیرقی یعنی صراف طرفادین بطاقم کسائی خانه سنه دعوت ایدر بعد تناول الطعام انلره صحبه باشلدقده ایچلرندن بریسی شمعی بز سماعون للکذب کالون للسمحت نظم جلدنده اولان وصف ایلده تصفیه و استظراف ایتشد که مرادی صراف کذاب اولدیفنه و طعانی حرام ایدو که نعره صدر و آیت شریفه مذکوره کفار بهودک احوالی بیاند که انلر کذبی استماع و قبول و حرامی تناول ایدر دیمکدر (مرویدر که عبدالله بن سری حکایه ایلدیکه ابنی باریک حضرت ترینه برازا خوانله واروب حدیث ایدر جالیدیکم زده ملاحظه مئی ایسه کیدیکن بودفنه سزه تحدیث ایتیه جیکم دیدیلر تکرار ایتامکه عین ایتدیکر دیونیز ایلدیکم زده عین ایتدم اکر اید ایدم کفارت ایدوب تحدیث ایدر ایدم لکن تحدیث ایتدیمکن شمعی تحدیث ایتسم ارنکاب کذب ایلش اولورم ارنکاب کذب ایتامک بکا تحدیثدن ایدر بیورمشدر (قلت) تحدیثدن مراد محبت اولوب نقل حدیث اولمق کرکدر فتامل (مجاهد حضرت تریندن منقولدر که هر قول و عمل که بی آدمدن ظهور ایدده کتب و ضبط اولنور حتی حال مرصنه آمه و انینی و حتی برصنی معصوم بکا ایلدکده رفع نکاسیچون صوص سکا شونی و یونی آکورم دیو و عدا ایدوب ایجاز ایلدیکه کذبی دخی دفتر سیاتنه یاز یلور دیمشدر (فضل حضرت تریندن منقولدر که اعضای بی آدمدن اکر صادق اولورسه حق تعالی ایه اساندن احب یعنی زیاده راضی اولدیفنی عضو یوقدر و اکر کاذب اولورسه اندن ايفض عضو یوقدر بیورمشدر که فی الحقیقه ذکر و توحید و صدق ایلده کذب و کفرک آلتی اساندر حالت اولاده ممدوح و حالت ثانیده ایسه مذمومدر (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه اعظم الخطایا اللسان الکذوب) دیمشدر که مائی اعظم خطایانک محلی کذب ایلده متصف اولان اساندر دیمکدر (برشاعر یا کیره دم ذم کذبده) لایکذب المرء الا من مهانته * وفعله السوء او من قله الادب لبعض جفیفه کلب خیر رایحه * من کذب المرء فی جد و فی لعب * مائی یلان سویلیان یا ذلیل و یا کونی فعالی و یا خود ادب و حیاسن زدر و یلان شویله بر مردار نسنه در که مثلا کوپک لاشه سی اصلدقده اصرن شخصک طویدیغی بدبوی کشنک جد و هزل یعنی مطلقا اقوالده سویلدیک کذبدن خبر لودر یعنی کذبک کوتولکی اول جیفه نک قوقوسندن بیدر دیمکدر (حکایه اولدیکه معاویه حضرت تری اوغلو یزیدی ولی عهد نصب ایلدکده برقره می رنگ خیمه قوردر یوب انده اعلان ایچون دیوان ترتیبیه کندی و اوغلی او طورب ناسه ییمت ایتدردی خلق قوجا قوجا کلوب عادت عرب اوزره کندی یه سلامه تعظیم و اوغلنه میل ایلده تکریم ایلدیلر ناسدن بر رجل کلوب بعد السلام پدرینه توجه ایلده مداهنه ای امیر المؤمنین معلومک اولسونکه اکر اوغلو کزی ولی عهد ایتسیدیکر امور مسلمینی اضاعه ایلش اولوردک دیدی احنف بن قیس دخی دیوانده ساکا بولمش ایدی معاویه احنف نظر و ککنیه سبله یا ابیبحر نیچون برنسنه دیمبورسن دینجه احنف دخی کذب و مداهنه ایلسم الله تعالادن خشت ایدرم صدق و صواب سویلسم سندن خوف ایدرم دیمچک معاویه احنف حق تعالی سنک بوقولکده اولان طاعتک عوضنده سنی خبر ایلده جزالتدرسون دیوب قول مذکورینه محظوظ اولوب دراهمدن احسان الوفا ایلده بذل معروف ایلدی مجلسدن احنف وقتا که خروج ایدوب رجل مداهن مرقومه باب خیمه ده راست کادکده اول رجل احنف ای ابیبحر یلورمکه شو یعنی یزید شرار ناسدن لکن یلر زنده خزان اولغله اجه فایق غرضیه طمع ایتشدیک سوزی سویلکده یعنی مداهنه یه مجبور اولدم دیدکده احنف ای کیمسه دلیکی طوت زیرا ایکی یوزلی شخص حقت نزد معنویسنده وجه و مقبول اولماز دیو تو بیخ ایلدی (قلت) اشبو برکت صدقه احنف هم حقت عتندده مسکور و غیره خطیه کثیره ایلده مسرور و رجل مرقوم کذبی لاسبله ایکی یوزدن محروم اولدی ایتهی

(وقیل)

وقیل ان الکذب یحمد اذا قرب بین المتفاطعین و یدم الصدق اذا صکان غیبه و قد رفح الخرج عن الکاذب فی الحرب و الصلح بین المرء و زوجته * یعنی کسولی کیمسه لک ینلرینی اصلاح و بارشدرمق ایچون کذب ایتک مدوح و غیبت اولدیفنی وقتده صدق مذموم ایش و دخی حرب مشروعه ده یعنی اعدایه غلبه مصلحتده و زوجین ینلرینی اصلاحده کاذبه کوجک یوغیش بوماده رده کذب و تورید جا ترایش (مرویدر که مهلب طائفه خوارج ایلده حرب وقتالده جیوش و اصحابی تقویه و تثبیت اقداملری ایچون کذب ایدردی حتی کذبی میان عسکرده بر مرتبه مشهر ایدیکه مهلبی کوردکلرندینه بزره کذب ایتکه کلور دبرل ایدی (یحیی بن خالد برمکی رحمه الله تعالی * رأینا شارب خمر تزغ و اصافلع و صاحب فواحش رجوع ولم ترک ذلایا صار صادقا) دیمشدر که مائی شارب باده و سارق و مداوم خشیاتی ترک ایدوب صلاح حال کسب ایتدکلرینی کوردک لکن کذب به اعتیاد ایدیک صدقه صبرورنی یعنی کذبی ترکنی کوردک دیمکدر (عمرو بن معدی کرب کذب ایلده معروف ایدی یمنده زیاده تعصبیه مشهور خلف الاحره ایدی دیمشدر (منقولدر که صدقه مشهور یندن بری حضرت بلال حبشی رضی الله تعالی عنه ایدی اصحاب کرام سلکته منسلک اولدیفنی تاریخدن انتقالتنه دکن برقولنده کذب ایتدیک منقولدر

الباب الخامس والاربعون

اشبو قرق یسبحی باب والدینه بر و احسان وانلره عقوق یعنی پدره و مادره بر و خیر و احسانک ضدیه معامله بی ذم و اولاد وانلرک منفعت و مضرتلرینه متعلقه واجب اولان شیر و صلاه رحم و قربات و انساب بیاننده در و یوباب دخی فصول عدیده بی مشتملدر فصل اول بر والدین و ذم عقوق بیاننده در * حق سبحانه و تعالی بر والدین و عقوق بیاننده * و اعبدوا الله و لاتشرکوا به شیئا و بالوالدین احسانا * وقال الله تعالی * و قضي ربك الا تعبدوا الا اياه و بالوالدین احسانا اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما و قل لهما قولا کریم و اخفض لهما جناح الذل من الرحه و قل رب ارحهما کما رییانی صغیرا * وقال الله تعالی * ان اشکرلی و لوالدیک الی المصیر * نظم جلیل اول * عبادنی ایحیی الله تعالی ایلده ذات مقدسی واحد اولدیفنی تصدیق ایدک و جلی و خفیدن هیچ بر شیئی الله تعالی به شریک ایتیک والد و والده کزه احسان ایدک دیو تفسیر اولنمشدر که فی الحقیقه غایت تعظیمه ایحیی کندی ایچون عظمت و نهایت انعام اولان ذات مستحق در و اودخی ایحیی حق تعالادر و پدر و مادر دخی وجود و تعیش سبب ظاهر اولملرله احسانه شایاندر (و نظم جلیل ثانی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرت ترینه خطابا ربک جل شانه اندن یعنی ذات حق تعالادن غیریه عبادت ایتامکه و والدینکزه احسان ایتکه امر قطعی ایلده امر ایلدی اکر پدر و مادر دن بری یا خود ایکسی سزلک کفالت و حایتک زده کبر سنه یا لغ اولورلر سه انلره شویله رعایت ایدیکر که انلردن طبعک استکراه ایده جکی برنسنه ظهورنده و کران اولان مؤنلرند متضرر اولدیفکده اف دخی دیمه وانلری اعجاب ایتدیکلر شیدن اغلاطه نهر و زجر ایتنه وانلره تأفیف و نهر یرینه شدید و فظ و غلیظ اولان اقدیسنه قیاحت ایدن قول کی کوزل و طالتی قول سویلک وانلره سزلک حق محتاج اولدیفکرکی مخلوقه محتاج اولدقارینه شفت و رقت ایدوب جناح ذلی خفض ایدک یعنی ذلیل اولان قنادیکری بابک و نواضع ایدوب اوزرلرینه رفع ایتنه و سز شفت فایه کزله اکتفا ایتوب بارب بولر

بر بنی هر اعماله آخری متأذی اولدینی تقدیرجه تعظیم واحترامه راجع اولور شیده والد حقنی
ترجیح ایده زیرا که نسب اندن در خدمت وانعامه راجع شیده والده حقنی ترجیح ایده حتی ایکسی
اکاکله ر والدی ایچون قیام ایده وایکسی اندن برشی اسنسه راول والده سنه ویره انتهی
(حکایه اولدیکه نساک و صلحادن بذات بهرکون والده سنک قدمنی او پرایدی برکون همبرنم
نحبت اولدینی اخوانک یانه کج کلدی سبب تأخرندن سؤال ایتدکلرنده جنت باغچه لرنده
یوارلور یعنی مادریم ایاقلری الته یوزیمی سورمک ایلده مشغول ایدم زیرا (الجنة تحت اقدام
الامهات) حدیث شریفی زه واصل اولمشدر دیدی (امام مکحول معاذ بن جبل رضی الله تعالی
عنهدن روایت ایدر که حق سبحانه وتعالی ایلده حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه اوج
بیک بشوز کره کیفیتی معلوم اولیان تکلم ایلده تکلم ایدوب آخر کلامنده حضرت موسی یارب بکا
وصیت ایلده یعنی عمل خیر ایلده فرمان ایلده دیو نیاز وتضرع ایدنجه حق سبحانه وتعالی ایدی
دفعه (اوصیک بامک) یعنی ای موسی سکامادر یکره رعایتله فرمان ایدرم بیوردقدنصرکه ای
موسی آکا اولکه والده کک رضاسی بنم رضام وخط و غصبی بنم غصبدر بیوردی (عمر بن
عبد العزیز حضرت نری میون این مهرانه توصیه ده ای میون باب سلاطینه ملازمت ایلده هر نه قدر
امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایدر ایتدکه وناحرم نسایله خلوت ایلده هر نه قدر تعلیم قرآن
ایدر ایتدکه ووالدینه عاق و عاصی اولانی استصحاب ایلده زیرا ابو بنه برواحسان ایمان سکادنی
نحبت وایک ایتدیمشدر* بر حکیم من عقی ایه عقه ولده* دیمشدر که مالی بر کیمه پدرینه عاق
وعاصی اولسه ولدیده او کیمه به عاصی اولور یعنی سر مجازات ظهور ایدر دیمشدر (مأمون خلیفه
دیمشدر که پدرینه برواحسان ایدنلرده فضل بن یحیی البرمکیدن ایلروسی مشاهده ایلدم زیرا
مسموعم اولدیکه زندانده محبوسلر ایکن برصفوق کیمه زندانچی انلری آتش یاققدن منع ایتمش
یحییاک اسبجق صوابله ایدست المی معتادی اولقله او یقویه وارلدقدنصرکه فضل قالدوب
و باقر اریفه صوطولدیروب وصباحه قدر قندیلک شعله سنده قائما طوتوب پدری یحییاک ایدست
صوینی آماده ایتمش (منقولدر که بر کیمه دخی جامه خوابنده یا تورکن اوغلندن ایچمکه صو
استه مش صوینی کتوردر که پدرینی او یقویه طالمش کورمکه او یا توپ استر دیوتا صباح صوینی
پدرینک باشی اوچنده طومش (محمدر که برجل عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنده ای
امیر المؤمنین والدهم کبرسه کبروب مشی وحرکته عیدم الاقدار اولدیفندن دأما رفته کردیریم
آیا حقوق والده بی ادا ایده یلوری دیواستفسار ایلدکه حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ادا
ایده مرزن زیرا حال صفر کرده والده ک بقاء حیاتکی تمنا ایلدیکی حالدده سنی حامل وخدمت لریکی
ایدردی سن ایه انک قراختی یعنی ایده رل ایده یورسن دیدیلر (قلت) یحضا وی حضرت نری
خوکار بیانی صغیرا نظمینی تفسیرنده (روی ان رجلا قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
ان ابوی بلقاسم الکبران آلی منهما ما ولیامنی فی الصغر فهل فضیت حقهما قال لا فانهما کانا
یفعلان ذلك وهما یحبان بقاءک وانت تفعل ذلك وانت ترید موتهما) حدیث شریفی ذکر
ایتددر بوصورنده حضرت عمر رضی الله تعالی عنده کلام انوار فای مشکاة نبوتدن مقتبسدر
انتهی (محمدر المنکر حضرت نری دیدیکه بر کیمه پدریم ایاقلری اوو ورق صیاحلدم ایدی
برادرم ایه او کیمه تابصباح نماز قیلش ایدی لکن قرنداشمک اشو کیمه سی بنم کیمه م یانده
بنی مسرور قیلز دیدی (قلت) یعنی بنم لوجه الله پدریم اولان بوخدمتم عبادت متعه به دن
اولقله برادریم ککنندی نفسنه عائد نوافل عبادتله اشتغالندن اولادردیمکی مراد ایتددر
(محمد بن سیرین حضرت نری والده سنه شدت صوت ایلده تکلم ایچوب کندوسندن انصاف اید

یزه حال صفر یزده شفقت و بزری تریه وارشد ایتدکاری کجی راجینه وعدک اولان احسانه
وفاء یونلره رحمت یاقیمک ایلده رحمت ایلده دعا ایدک دیو مفسر در (ونص ثالث اولی اولان
عز ووصینا الانسان یوالدیه حملنه امه وهما علی وهن وفصالة فی عامین ان اشکرلی* الایة
ایلده بز عظیم الشان انسان ذات عظیم الشان ووالدینه شکر ایتدکلکله امر ایتدک که والده سی
انی ضعیف وزجت مضاعف ایلده حمل ایلدی و بعد وضع الحمل امزرمه سنک نهایت مدتی دخی
ایکی سنه در رجوع کر درگاه مغنومه اولقله شکر وکفر یکن اوزره ای انسان صکره سزی
محاسبه ایدرم دیو تفسیر اولمشدر (قلت) رعایت حقوق والدینه سائر نصوص شریفه
دخی واردر تفاسیر مراجعت اولنه (حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که* لوعلم الله
شبهان من العقوق ادنی من الاف لحرمة فلیعمل العاق ما شاء ان یعمل فلان یدخل الجنة
ولیعمل البار ما شاء فلان یدخل النار* بیور مشدر که مالی الله تعالی پدر و مادره اولادینک
رعایت ایتدنه شول ککونه تنبید بیور مشدر که اف دیمک ادنی بر نسبه ایکن انی دخی
والدینه دیمکی نهی بیور مشدر اگر عقوقده افدن ادنی برشی اولیدی اشو تنبیه الهیسنه
نظرا انی دخی حرام ایدر ایدی آرتق عاق عقوقدن دیلد یکنی ایشلسون یعنی کرک از وکرک
جوق البتہ جنته کبر من یعنی عقوقیچون جهنمه مستحق اولور وبار اولان یعنی والدینه از
وجوق احسان ایدن البتہ ناره کبر من یعنی فضل حقله اول بروالدین سبب دخول جنت اولور
دیمکدر رضای باری تعالی رضای والدینه و غضب الهی دخی سخط و غضب والدینه در
دیور روایت اولمشدر (عطاء بن مسلم) من حج عن والده بعد وفاته ککتب الله لوالده حجة
وکتب له براءة من النار) مروی اولدینی صاحب المستطرف تحریر ایتددر (قلت) جابردن
رضی الله تعالی عنه مروی (من حج عن ایه اوامه فقد قضی عنه حجه وکان له فضل عشرة حجج)
ایلده ابن عباس رضی الله تعالی عنه مروی (من حج عن والده اوقضی عنه ما عمر ما بعنه الله
تعالی یوم القيمة مع الابرار) حدیث نری مضبوط الجامع الصغیر در که مفاد لری وفات ایدن پدر و مادر
ایچون ولدی حج ایتددر مک و دینلری مالتدن ویرمکه اجر و ثواب بسیار و اخبار و صلح ایلده حشر
لطفی اخبار در (وعن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قال من قبل بین عینی ایه احسانا
کانت له حجابا من النار) یعنی ابن عباس رضی الله تعالی عنه بر کیمه محبا وخلصا پدرینک
ایکی کوزی اراسنی تقبیل ایلده او کیمه به بومعامله حسنه نار جهنمدن حجاب یعنی پرده اولور
روایتی مرویدر (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) ایاکم وعقوق الوالدین فان ریج
الجنة یوجد من مسیرة خمس مائة عام ولا یجوز ریجها عاق) اشو اثری دخی صاحب المستطرف
ذکر ایدر که مالی پدر و مادره امور مباحده مخالفت وعاصی اولقدن مباحدت و اتقا ایدک زیرا
بشوز سنه ده وار یلور مسافه قدر بردن یعنی غایت دور اولان محلدن طویلان بوی بهشتی
عاق والدین بوله من یعنی نعیدن دور اولور دیمکدر (قلت) سوره شریفه نسا ده اولان عز و عبد الله
ولا تشرکوا وبالوالدین احسانا* آیتی تفسیرنده مترجم تبیان دیر که علما اتفاق ایتدیلر شهبانده یعنی
حرمی شهبه لو شلرده والدینه اطاعت واجب اوله حرام محضده دکل اگر سنک شهبه ابتدییک
طعامی والدینک سنسنز یمزایسه واجب اولور که انی یمکده انلره موافقت ایده سن زیرا شهبه لوی
ترک ایتدک ورعدر و اما والدین رضاسنی رعایت واجبدر و کشتی به جائز اولماز که والدینک اذنسنز
مباح و یا نافله سفر ایده یعنی طشره به کیده و یا طلب علم کیده مکر که اول حالدده او زیننه فرض
اولش علمک طلبند کیده و بلندنه اکاتعلیم ایدر بولنیه اول تقدیرجه والدینی اذنسنز اکا کتمی
جائز اولور (منع الادایده ایدر بجان والدیندن ایکسنک حقنی معا مرعاة متعذر اولور سه مثلا

چندان موافق دوشمن ز پراکنجام بلیفک * و المرایفتن بانه و بشعره * لکن ذلک فتنه العقلاء *
یعنی * هر کسی بر شعرو بر فرزند خود مقتون بود * کرچه آن فرزند زشت و شعر ناموزون بود *
و فقل نجه انسان حب اولاده مجبول و حب ایسه عیوی ساترا ولد یغی مسلم اهل عقولدر (ذکر اولان
خرامی خاتک ضعی وزانک قبح ومدی و آخرده الف مقصوره ایله کوزل قوقولی برناتدر و علی قول
شجر و علی قول خبری البر دیدکری بیان شو بیدر شعر مذکورده فی البلد قد نجه باخچا دره
اولان شبوی مراددر یعنی بیانیسی اولیاندر * اولاد بلدای قلیل التوفیقہ دائر کلامدر *
بر اعرابی قبح المنظر ولدینه باقوب * انت لست من زینة الحیاء الدنیا * دیمشدر که مالی
معلومدر (و بر رجل مکتیده اوقور صبی ولدینه دوسن زه به کلدی دیو سوال ایلدکده صبی
* لا قسم بهذا البلد و والد و ماولد * نظم جلیلی تحریف ایله یعنی اول بلاستی بوله جق
ولدیلد یا خودا و شیطان چو چوق (والد) لفظ لطیفک آخرینه یاو (ما) نک برینه (بلا)
بی کتوروب بوله جه تغییر ایله اوقیوب جواب و پردکده پدری دخی عریه قسم ایدر که سن
کیمک ولدی اولورایسک اوکشی بلا ولد در دیدی (قلت) اشبو حکایه ولد مذکورک غباوته
دلالت ایدر سه ده عند التأمل شیطنتنه دلالتی دخی مختلدر قدر براتتهی (بر رجل اوغلونی بکرمی
ذراع طولنسه بر قیوای آل دیو بازاره کوندرر یولی یاریله دقدہ دونوب طولنی بکرمی ارشون
دیدیکر لکن اتی نه قدر اولسون دیو اقتضای غاوی اوزره صور نجه عرضی اوغلنم سنکله مبتلا
اولدیم مقدارده اولسون دیمشدر (جواب پدرایک عرضی آز اولدیفنه نظرا مصیبتی آز اولدیفنی
اشراب ایدر سه مرادی مطلقا مصیبتی بیان اولق کر کدر انتهی (محکیدر که بر اعرابیک
جزیه فایله بنام پراحتی ولدی و ارایدی بر کون مر قوم اوغایله کیدر کن بر کیمه بر جوانه یا عبد الله
یعنی ای خداتک قولی دیوندا ایلدی جوان مذکور جواب و برمدی ندا ایدن کیمه جوانک بانه
کلوب سکلندا ایدر دم نیچون جواب و بر مرسن دیچیک اول جوان ای عم کلنا عبد الله یعنی جله من
اللهک قوللری بزقنی عبد اللهی مراد ایدر سن بیله مد مکه جواب و برهم دیو طرافت ایتدکده
اعرابی مذکور بوجوای ایشیدوب اوغلوجزه په کوردکی شو جوانک ذکا و فطانتی دیو تعریض
ایدر وقتا که ابرتسی کونی اعرابی مر قوم اوغلی جزه ایله کیدر کن بر کشی جزه آدلو بر دیگر شابه
یا جزه دیوندا ایتدکده اعرابی جزه سی یعنی اوغلی دیگر جزه په ندا ایدن شخصه کندنی ظرفان اولان
جوان سابق الذکر همدنک طوتوب و کندو په ندا اولندی صانوب فی الحال ای عمی کلنا عبد الله
یعنی جله من اللهک جزه لری بزقنی جزه بی مراد ایدر سن دیدکده بیانیسی اعرابی * لبس یعنی لبس
اجز الله به ذکر ایبه * یعنی اول ند ایدن سنی قصد ایتور بیاستنک ذکرینی سنکله جناب حقک حرافتلو
ایلدیکی احق دیو اوغلی جزه بی تو بیخ و اوم ایتشدر (قلت) اسم اولان جزه بر نسنه صلب و شدید
اولق معنایه جازه دن یا خود قبض ایلدیکی نسنه بی محکم ضبط ایدن معنایه اولان حوزدن
مشقدر و جز بر نسنه نک طعمی حرافتلو اولق یعنی لسانه طوقندقه خردل کی اصریجی
اولقدر که اعرابی تو بیخنده اولان بو معنادن مأخوذ در کد نامی بین الناس قبح اولقدن کایتدر
انتهی (محمد بن بشیر نام شاعرک جسامتلی پراوغلی و ارایدی برایش ایچون ارسال ایلدی هم
کچ کلوب و هم ایشی بتوریه رک عودن ایتدکده نظر عتباله باقوب * عقله عقلی طائر * وهو
فی خلقه جل * یعنی عقلی قوش عقلی قدر جسمی ایسه همجو جل * و بنسجه * جسمی ایسه
فیل کی دیدکده اوغلی دخی جوابنده * شبه منک یا بی * لبس لی عنه منقل * یعنی ای پدرم
بن سکا سبیه اولدم * اتی ترک ایتدکده اوورمی محل * دیوب سنده نم کپسن دیکه افا ده
ایندی (بر اعرابی اوغلنی مسکرات شربندن نهی ایتشیکن ترک ایتیوب بیاسنه کویا احتذار

مقامنده بوقطعه فی نظم ایتشدر * امن شربه من ماء کرم شربتها * غضبت علی الآن
طاب لی السكر * ساشرب فاسخط لارضیت کلاهما * حبیب الی قلبی صقوک و الخمر * مال قطعه
آیا اوزم صوبندن یعنی باده دن اولان ایتشدر نمی بکا شمدی غضب ایتدک بن آتی سر خوشلق
بکا کوزل اوله رق ایچدم ایدی البته بن اندن ممنوع اولم پنه ایچرم استرایسک غضب ایتد و راضی
اوله ز پرا بنم قلبه ایچکسی دخی یعنی بو بایده سکا عصیان ایله باده دوستلدر یعنی واز یکمم
وسنی دکله هم دیمکدر قطعه مذکورده یزید فاسقک اولوب بیانیسی شرب خردن کندوی نهی
ایتدکده نظم ایتش اولدیفنی منقولدر (قلت) فی الحقیقه یزیدک اغز پنه دخی یا قشور انتهی
* صله رحم و قافیه دائر کلامدر * منقولدر که حضرت ابراهیم صلوات الله علی نبینا وعلیه اساس
بیت حرامی حفاریدر کن بر طاش بولتوب اوزرنده * انا الله ذو بکة خلقت الرحم و شفقت لها
اسما من اسمائی فمن وصلها وصلته ومن قطعها قطعته * عباره سنک حاوی اولدیفنی معنی لغت
عبرانیه اوزره یا ز لمش ایدیکه مالی بن بکه یعنی مکد صاحبی اولان خدایم رحمی خلق ایلدم
واسماء حسنامدن بر اسمیکه رجاندرا کا آردم یعنی نسیمه ایتدم قننی کیمه که اکا واصل
اوله یعنی رحله متصف اولوب مقتضا سنی اجرا ایده بن دخی اکا واصل اوورم یعنی بمجازات
حسنه ایدرم و قطع ایدن لری قطع یعنی عقاب ایدرم دیمکدر والله اعلم انتهی * یا ابن آدم اتق ربک
و ابرو الدیک وصل رحمتک بزدلک فی عمرک و ابسرک فی یسرک و یصرف عنک عسرک * تورات
شر یفده یازلمش یعنی مال مذکورده آیت اولدیفنی کعب احبار حضرت لری اولنده والذی فلق البحر
لموسی قمیله روایت ایلدیکی ابن سهل صالحدن اودخی جریر بن عبد الحمید دن اودخی منصور دن
اودخی عطاء بن مر و اندن اودخی راویدن روایت ایتشدر که مالی ای آدم اوغلور رب و خافکن
اتقا و والدیکه بر و احسان و صله رحم ایله که عمرکی زیاده ایده و یسرکی بی تعب حاصل ایده
و عسرکی سندن صرف و تحویل ایده دیمکدر (ابو امامة الباهلی رضی الله تعالی عنہک روایتی
اوزره علیه الصلاة والسلام افندیمز (صنایع المعروف تقی مصارع السوء و صدقة السر تطفی
غضب الرب و صلة الرحم تزيد فی العمر) پیور مشلدر صاحب المستطرف و ذکر تمام الحدیث
دیوب حدیث مذکورک آخری دخی اولدیفنی ییلدر مشدر (قلت) مالی احسان و ابولکلری
ایشک کوتولکه و هلاکه دوشوره جک بردن کشی بی صافدیر و کبر لو صدقه ربک عز شانه
عذابی اطفای ایدر یعنی دنیا و آخرتده نزول بیله بی بلطنه تعالی منع ایدر و صله رحم بادی
زیاده عمر در دیمکدر صدقه سر صدقه علائیه دن افضل اولدیفنه رافعی اشبو (صدقة السر
تطفی غضب الرب) حدیثله استدلال ایتشدر (بو حدیث شریف اوله رق جامع الصغیرده
(صلة الرحم تزيد فی العمر و صدقة السر تطفی غضب الرب) عباره سنده ابن مسعود دن
رضی الله تعالی عنه مرویا بحرر در انتهی * فصل * اشبو فصل نسب و اقربا و عشیره
بیاننده در * حضرت عمر رضی الله تعالی عنه تعلموا العربیة فانها تزيد فی المروءة و تعلموا النسب
فرب رحم مجهولة قد وصلت بعرفان نسبها * پیور مشدر که مالی عریه بی تعلم ایدک که مروی
زیاده ایدر و نسبی دخی تعلم یعنی احوال سلسله انسابی ضبط و حفظ ایدک زیرا که جوق
اونودلمش قرابت نسبی بیلک ایله صله اولمشدر دیمکدر (قلت) لغت عربیه ده اولان حکمت
شویه در کیم اتی لسان بیان ایده مزاین قتیبه نک ادب الکاتب کاینک مقدمه سنده اکا دائر
قواند یازلمشدر مراجعت اولنه انتهی (بعض اعلام انسابی معرفتده یعنی نسبی معلوم اولان
ذاتده معرفت مذکورده دن ناشی بر فائده اولوب فائده سی انجیق نسبی کندوی صوله اعدا
و تناسل اکاندن مصون قیلدیفنی یعنی سلامت نفسه مسبب اولدیفنی ایچون تعلی یعنی نسبی

ضخم (الكراديس) وعظام فخامرينك مفصل باشلری عظیم ایدی (قلت) وعظم عظام سلامت شدت بطش وقوتدر انتهى (انور التجرد) یعنی بی موی اولان بدن لطیفتری زیاده منور ایدی (کان اذا مشی کأنما یخط من صلب) و مشی ایلد کړنده شو وجهله ایدر ایدی که کویا مکان عالی دن اشغی به نزول ایدر کی ایدی (قلت) اشبو حر کته سرعت لازم کلور شرح السنده حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم مشی قوی ایله مشی ومبارک قدملرینی رفع ثابت ایله رفع وبر برینه قریب خطوات یعنی ادم ایله مشی ایدوب یعنی شبو ناز ونعم ایله مشی ایدن ارباب کبر وخیلا کی مشی ایتمزل ایدی دیدیکی معنای مذکور ن تأیید ایدر انتهى (واذا التفت التفت جیمه) ورنسندیه التفات ونظر یورد قلرند مبارک ومسعود کردنلرینی صاغه وصوله بوکرلر وار باب خفت کی باقرلر ایدی بلکه اقبال وتوجه یورد قلری شبهه اهتمام تام اظهار یچون جلّه بدن سعادتلری ایله اقبال ایدوب بعد قضاء الوطر ججع تنلری ایله دوزلر ایدی یعنی برکیمه به توجه یوردلر مجموع جوار حارلری ایله توجه ایدوب اهل تکبر کی باشلرین چور یوب نظر ایتمزل ایدی (بین کتفیه خاتم النبوة کانه زرجله او بیض حامة اونه کلون جسده) کتفین شریفینی بیننده لونی اون بدن سعادت ومقداری زرجله یاخود کوکرچین عورطه سی کی خاتم نبوت وار ایدی (قلت) سمانل شریفده خاتم نبوتی وصفده اولان روایاتدن سائب بن بزید رضی الله تعالی عنه روایتده (انه قال نظرت الی الخاتم بین کتفیه فاذا هو زرجله) واقع اولمشدر که فاضل وحدی ابراهیم افندی رساله ترکیه حلیه سنده عبارت مذکوره بی قائل حدیث بوسکونانحدیث ایدر که جناب سعادت سیم پیامبر ورسول کریم خدای اکبر صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تلمیذک ایکی مبارک کورکلرینک اراستنده مهر نبوته وخاتم رسالتله نظر ایلدم کوردم ناکاه اول مهر منور ونور بصر چرکه واوبه دوکه لریه بکرلر ایدی دیو ترجمه ایتمشدر (وجابر بن سمره رضی الله تعالی عنهدن مروی) رأیت اخاتم بین کتفی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم غده حراء مثل یضة الجمامة) عبارت سن دخی بوحد بنک قائل و بوشرفک نائل دخی یورمشلر که بن خاتمی کوردم اول مهر شریف اوله موضع متبفده ات ایله دری اراستنده پیدا اولان بزید کلری سنه که قرمز رنگلو بر جسم لطیف ایدی که مقداره کوکرچین عورطه سنجه وار ایدی دیو ترجمه قبلمشدر ومهر همایون سعادت مقرون مشار البهده شمائلده دیگر روایتلر دخی وارد ونعز یفلرده کورینان تفاوت دأب محبت اولدیغی اوزره کاهو حقه نظره طاقت اولمادیغندن واقعدرتوفیقنی مولانای موی الیه وحدی افندی یازمشدر (ذکر اولثان زرقاموسده الذی یوضع فی القميص دیو تفسیر وواقولیده کوملک دوکه سی دیو تعبیر اولمشدر (واما حله قاموسده بحرکه کالقه وهوضع بزین بالباب والستور العروس * دیش وواقولیده کلین اوی دیو تعبیر اولمشدر ووحدی افندیکن چادر واوبه دوکه سی دیو ترجمه سی مساکن عرب خیام اولدیغندن ناشی اولدیغی مطالعه اولمشدر وخیامک دوکه سی اولدیغی ایسه ظاهر در انتهى (تالک فتحبله خاتم اسم وکسری ایله صفندر ایکی صورتده دخی مایختم به معنای دروخاتمک نبوته اضافتی عالم آخرته تشر یفلرند نصکره خاندان نبوته بر اددخول ایتمسون دیو بیت نبوته مهر وضع اولندیغنی اشعار ایچوندر و بعضیلر ختام بولان شبهه مهر وضع اولمقی عادت معروفه اولمقله سلسله نبوت ذات شریفلری ایله نهایت بولدیغنه تنبیه ایچوندر دیدی اسحق خواجه سی مولانا احد افندی مرحوم وحدت نامه نام منظومه سنده معنای خاتمی بووجهله کوزل نظم ایتمشدر * خاتم الانبیاء بی نانی * خاتم فیض جود سبحانی * حجت حق دینله اکا سز * اکا شاهد او مهر ایله امضا * ایدی ختم نبوتی اشعار * یعنی پایله یتدی اول طومار * بلکه قاضی عدل روز جزا * ذیل منشوره نامی املا *

* ایتدی نانبیایه روز شمار * ایده مضمون شهادتی اظهار * بوسیدن اکا کاتب مجید * کاه شاهد دیدی وکاه شهید انتهى (ایلیج الوجه حسن الخلق وسیماسیا) وجه انورلری ایلیج یعنی ضیادار وخلققرنده کوزل سیمیا ووجه جهتلرندن من کل الوجوه آثار حسن بدیدار ایدی (وفی عنقه سطح وفی لحیه کثافته) وکردن ایتملری مرتفع ایدی ولحیه شریفلری کث یعنی طوق وچوق ایدی (اذا صمت فعليه الوفا وان تکلم سما وعليه البهاء) صمت وسکوتلرند وقار ظاهر وتکلم یورد قلرند ارتفاع شان کلاملری باهر اولوردی (اجل الناس وابهاهم من بعد واحسنهم واجلهم من قریب وبعید) قریب وبعید یعنی کافه ناسک اجل واحسن ایدی (کاتما منطقه خرزات نظم یخدرن) نظم وحی آرلری دزلش جوهر کی قرین حسن السجام ایدی (حضرت انس رضی الله تعالی عنه مارأیت من ذی لمة سوداء فی حلة حراء احسن من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دیمشدر) (قلت) له لامک کسری ومیک تشدید ایله قول اصح اوزره قولاغک کو به طافله جق محلی کچوب اوموز باشلرینه واصل اولان شعر در (مأل قول انس شعریاه رأسی شحمة اذنه وصول صاحبی اولوب لابس حله حرا اولان افراد انسان یتنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تلمیذ معادل وذات همایونلرندن جسند افزون بر فرد کوردم دیمکدر من تأکید وجیم افراده استغراق وشمولی تنصیص ایچون کنورلمشدر فی حله ذی لمة لفظنک صفتدر احسن ذی له نک مجرور راصفت بعد الصفتدر یاخود رؤیت بصر ظاهری معنایه او اور ایسه ذی له دن منصوب بالدر واکر بصیرت وعلم معنایه اولور سه رأیت فعلنک مفعول ثانیسیدر قنبر (مواهب لدنیه نک مقصد ثانی فصل ثانیسک نوع نایسند یازر که ابوالحسن الشاذلی قدس سره صفت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمده هو بشر لبس کالابشار * کالیا قوت حجر لبس کالاجبار * یعنی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بشر در لکن سائر بشر کی دکلدر یا قوت کبیر که حجر در لکن سائر حجر کی دکلدر دیمکدر شاذلیک اشبو بیانی علی سبیل تقریر یعنی حسن خلقتی تفهیم ایچوندر یوقسه حقیقت نبوتی تفهیم طوق بشر ده دکلدر کلام شیخ حضرت نبی مختارک علیه الصلوة والسلام ملکی الباطن اولد یغنه دلالت ایدر بر ذانکه ملکی الباطن اوله البته نفسنه مالک اولور انتهى نقل المواهب وکلام الفقیر (وحسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه اول حضرتک صلی الله تعالی علیه وسلم حسنده اشبو قطعه بی نظم ایتمشدر * واحسن منک لم ترقط عینی * واحسن منک لم تلد النساء * خلقت مبرأ من کل عیب * کأنک قد خلقت کائنات (قلت) صاحب المستطرف اشبو قطعه بی قرق ایکنجی بابک اوائلنده دخی ذکر ایتمشدر والتکرار فی هذا الباب حسن انتهى (اللهم صل وسلم علیه واجعله شفیعاً لمن یصلی علیه) فال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ما احسن الله خلق عبد وخلق الله استحي ان یطعم لمة النار) اشبو خبری صاحب المستطرف یازمشدر که یعنی جناب واجب الوجود برقوانک خوینی ووجودی کوزل خلق ایلد که فضل وکرمیله اول قولنک لحنی ناره بیدر من یعنی ناره یا قدر مرزائلنده در مقادی حسن وجمال وتناسب اعضا حسن خلقه دال وحسن خلقه متصف اولان دخی رضای حقه بولوب رضادخی موجب سلامت اولدیغنه اشارتدر قنبر انتهى (منوکل عباسی خلفانک جلّه سندن وجهها احسن ومنظر ابها سی ایدی) (واحسن ناسدن بری دخی مصعب بن الزبیر ایدی مرویدر که بکون بصره ده دار الاماره لرینک حویلنده جالس ایکن برخا تون کلوب ومصعبه قارشو طوروب دقتله روینه نظر ایدر مصعب ای خاتون عاقله الله بومقامده کلوب طورمکه سبب ندردیچک اول بلیغ خاتون دخی * طقی مصباحنا خشنا نقیبس دن وجهک مصباحا * یعنی خانه مرده قند یلمز سوندی ایدی نلک که سنک وجهک کن مصباح

ایچون اقتباس اید لم یعنی شمع چشمه روی انور کدن نور آله لم دیو استظراف و بو وجهه
مصعبک روی شاده مشکاة بلاغتی شفاف ایتشدر (منقولدر که بر اعرایه ظریفه ای خاتون
* ما بال شفیک مشقة * یعنی دوداقلریکه نولدیکه جاتلش دینلده * التین اذا حلی
تشقی * یعنی انجیر اولوب طاتیلندقد یار یلور دیو جواب حلاوت نصاب و برمشدر (واجل
ناسدن یری دخی عبدالله بن عباسک رضی الله تعالی عنهما دختری لبابه که ولید بن عبته بن ابی
سقیانک حلیله سیدر دیمشدر که بن مرآته نگاه ایتدیکه سائر ناسه آجرا بدم یعنی بن جله ناسدن
احسن و حسنم بادی افشان ناس اولغه سزا ایدی لکن ولید ایل براب آینه به نظر بلدی بکده
بن نفسه آجیدم دیدیکه مقصودی ولید کند بیدن کوزل اولدیغی بیاند (مدح حسن
محبوبه بر شاعر * ولو انه فی عهد یوسف قطعت * قلوب رجال لا کف نساء * یتنی نظم
ایتشدر که مالی محبوبک عصر یوسف علیه السلامه موجود اولسی فرض اولنسه ایدی
نساک آو جلری دکل رجالک قلیلری قطع اولنور ایدی دیمکدر (قلت) قطع قلوب رجال
حسنک کماله الدرفامل (قلت) عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهانک نعت نبویه
نظم یورد قلی اشعار شریفه دندر * لواهی زلیخا لورآین جینه * لآرن قطع القلوب علی
الایدی * مالی اگر جین ساطع النور ختم نبوی صلی الله تعالی علیه و سلم زلیخای لوم ایدن
دسا کورمش اوله لایدی بداری اوزرینه قلوب بلریک قطعنی اختیار و ترجیح ایدر ایدی دیمکدر
انتهی و ترجمه بالفارسی * زنان مصر بهنکام دیدن یوسف * زروی بخودی از دست خویش
ببریدند * مقررست که دل پاره پاره میگردند * اگر جلال نوای نور دیده میدیدند * و ترجمه
بالتزکی لاسعد الفقیر * کوریدی نور رخ مصطفای مصر اهلی * شرای یوسف و بر مرز
ایدر زلری هیچ * زانی اللری نه دلری نی بالتزجیح * هزار پاره ایدوب هم اولورل ایدی بهیج *
(و کثیر عره * لوان عره حاکمت شمس الضحی * فی الحسن عند موقف لفضالها * دیمشدر
یعنی بن معشوقه عره اگر شمس منیر ایل حسن مدعا سنده بر حاکم عادلک نزدنده مر افعه اولسه
ایدی اول عادل حسنی عریه حکم ایدردی دیمکدر * باشند ایغه قدر محاسن خلقده علی الترتیب
منظوما آنا شرادر که ذکر اولنور * اشبو نظمیری صاحب المستطرف جمع انشایسه ده
متصدی ترجمه معنایه مبنی ایسه قله المامقله بودفعه بالبحر والقصور ترجمه ایتشدر (قلت)
یعنی اسعد فقیر دیر که معلوم اوله که اعضای محایب وجه شهبده مشترک بر رسته به تشبیه اولنه
کلوب مثلاً قد یاری نهاله تشبیه ایله یا تشبیها فده کالفصن و یا تشبیه بلیغ ایله رأیت شخصاً
و یا خود سائر طرق استعاره ایله استعمال اولتی موافق فن بیان ایسه ده غیث الادب نام کابده
مسطور اولدیغی اوزره شرای عرب غرالرنده حقایق عرفیه اوله رق قانندن غصن و سیریدن
کشیب یعنی قوم تیه سی و یکاقدن وردویشدن اغاجی یعنی پادیه چیچی وآب دهاندن راح
یعنی پاده و چشمندن ترکس و سیف و تیرو و عذار یعنی خطدن آس یعنی مر سین اغاجی و بنفسج
یعنی بنفسه و ریحان ایله تعبیر ایدوب بونلرک وضع اصلی لغوی معناری فی و حقیقت نه صورته
ادا اولنورسه او بلجه استعمال ایتشدر پس اشبو مطلب حفظ اولنه جق فوائدن اولدیغندن
باشقه ایسات آیه حله مدخل عظمی اولغله بومحله ضبط اولندی (ودخی معلوم اوله که
حقیقت مخاطب کنده واقع اولان اصطلاحده یعنی بر قوم بیننده بر معنایه وضع و تعیین اولنان
لفظ ایل اول معناده قوم مر قوم بیننده استعمال ایتکدن عبارتدر بوه نه قدر اصطلاح مذکورک
غیرنده معنای مر قومه مجاز اولور ایسه دخی صلات لفظی کیکه اهل لغت بیننده دعا معناسنده
حقیقت وارکان معلوم و افعال مخصوصه یعنی نماز معناسنده مجاز و فقها اصطلاحده دعا

(معناسنده)

معناسنده مجاز و نماز معناسنده حقیقت اولور و مجاز دخی اصطلاح مزبوره وضع و تعیین اولنان معنائک
غیرنده وجه صحیح اوزره یعنی معنای حقیقی ایله معنای مجازی بیننده علاقه تعبیر اولنور بر مناسبت
و اتصال بولنه رق موضوع لهی یعنی معنای حقیقی بی اراده به مانع اولور قرینه به اقتران سببیه
مستعمل اولان کله در (و کایه دخی بر لفظی کایه اولدیغی حقیقتله معنای موضوع لهی اراده به مانع
قرینه اولما دیغی یعنی مر ادا اولنان معنای ایله معنای حقیقیکن اراده سی جائز اولتی اوزره معنای موضوع
لهک غیرنده استعمال ایتکدر زید کثیر الزماد کیکه معنای حقیقیسی زیدک کلی چوقدر دیمکدر
کلی چوق اولمی ذکر ایله مضیاف اولسی یعنی کثرت اوزره صاحب ضیافت اولسی مراد در
(ودخی حقیقت و مجازک هر یری لغوی و شرعی و عرفی خاص و عرفی عام شفا رینه منقسمدر) مثلاً
حیوان مخصوص معلومک اسمی اولان اسدی حیوان مذکور ایله رجل شجاعده استعمال لغتده
اولورسه اول حیوانده اصل وضعی اوزره استعمال حقیقت لغویه و شجاعده اولورسه مجاز
لغوی (وصلات عبادتده مستعمل اولورسه حقیقت شرعیه و دعاده اولورسه مجاز شرعی و فعل
لفظ مخصوصده مستعمل اولورسه که معنای ازمنه ثلاثه دن برینه مقارنله بر معنایه دلالت ایدن
نسنه دیمکدر لفظده حقیقت عرفیه خاصه نحویه و حدث یعنی مصدر معناسنده مستعمل اولوب
مجاز نحوی خاص اولور و دایه درت ایاقلی حیوان معناسنده مستعمل اولورسه حقیقت عرفیه
عامه و انسانده مستعمل اولورسه مجاز عرفی عام اولور و الحاصل عرفی خاص تعین نوعی ایله
مثلاً نحوی و صرفی کی ناقلی تعین اولتی و عرفی عام نه تعین نوعی و نه تعین شخصی ایله ناقلی تعین
اولما قدر انتهی * شعور یعنی کاکل و سلاری حقهده دینیلان اشعار (المتنی * نشرت ثلاث
ذوالب من شعرها * فی لیله فارت لیلار بها * واستقبلت قمر السماء بوجهها * فارتی القمرین
فی وقت معاً * یعنی محبوبه م بر کیچه ایچره شعرندن اوج بلوک ذوابه ل صالبو یروب بر ایکن
کیچه بی درت کوستردی و وجهله قمره استقبال ایدوب بروفته بکا ایکی قمر دخی کوستردی
دیمکدر که خواستی ذوابه لری کیچه ره و یوزنی قمره تشبیهدر (علیشیر نوای مر حومک
* فی قاش و یوزدر سکا ای صنع لایزال * برای باشغه کوردیمی هیچ کیم ایکی هلال * یتنی
یوندن رنکیندر (ذوابه تمامه وزنده آنده بتن زلف و کاکله اطلاق اولنور و غدره دخی درلر * لصلاح
الدین الصقدي * لو لاشفاعه شعره فی صبه * ما کان زار و لا ازال سقاما * لکن تنازل فی
الشفاعة عنده * و غدا علی اقدامه یتزما * یعنی محبوبکم صب و عاشق حقهده کاکلک شفاعتی
اولمیدی نه زیارنه کلورونه دردی ازاله ایدردی لکن اول کاکل محبوب عندنده خصوص شفاعت
و رجایه شول صورتده تنزل ایلدیکه محبوبک ایاقلرینه اوزامتی اوزره قرار یولدی یعنی ظاهر
اولدی دیمکدر که طول کاکلندن کاکیندر (لیکر بن النطاسح * بیضاء تحسب من قیام فرعها *
* و یغیب قبه وهو وجه اسحج * و کانه فیها نهار ساطع * و کانه لیل علیها مظلم * مالی
بیاض انوار قام اولان محبوبه قالفجه بدتی احاطه ایدن کاکل دراز سیاهی ایچنده کنندی نهار
ساطع و کاکلی لیل مظلم ظن ایدردیمکدر (هنکام شباده اسعد فقیرک نظم ایتدیکی بعض غزلنددر
* کله دارک صولسون مهر جیشندن دیو * دست صنمیه چکمش پرده در کاکل سکا * لواحد
من البغاة * یدت ثریا قراطها و شعرها * متصل بکعبها کحاری * یا بحبال شعرها لما یتدی *
من الثریا و انتهی الی الثری * مالی حبیبه مک ثریا یلدری کی اولان کوپه سی ظاهر اولدی
و الحال که کوردیکک کی کاکلی طو یوقلرینه متصلدر یعنی اورایه قدر اوزوندر انک کاکلی
جای نجیدر که ثریا دن ثری یعنی بره منتهی اولمشدر دیمکدر (بلیغ آخر) توارت عن الواشی
بلبل ذواب * اها من محبا و اصح فحنه بحر * فقط علیها شعرها بظلامه * و فی اللیلة الظلماء

بفتقد البدر * مالی حبیبم کیچمه کی سیاه اولان ذؤایلر یله واضح و پر نور اولان وجهنی غمازلردن
کیرلدیکه اول کیچمه کی تحننه فجر یعنی روی بیاضی واردر شول صورتده صافلندیکه کاکلی
کشدوی سواد یله نقطیه یعنی ستر ایلدیوب کورنمز اولدی بودخی جای عجب دکدر که قرانلق
کیچمه رده بدر بولماز یعنی اولماز دیمکدر * اصداغ وصفنه دارا شاعردر * صدغ صادق ضعی
ودالک سکونیه چشمه قولاق یئنه دیرلر و بوموضه صارقش اولان زلف و کاکله دخی اطلاق
اولنور و جملر اصداغ کلور (لاین المعتر) * اقول له اسرفت فی التیه قال لا * نقل عن جالی
فی الهوی غیر ما جرى * فایض طرفی واقف عند حده * و اسود شعری قد تواضع للثری *
مالی بن محبوبه کبریه افراط ایلدیک دیر اولدیغده بکا جالمک حقنه و قوعبولان حالدن ماعدا
ایده یعنی واقع حالدن غیری بر نسته دیمه اشته جسمک بیاضی حدی نیجسوز ایتموب برنده
طور یجیدر و سیاه کاکله دخی بره تواضع بره بره سورندی حالم بویه ایکن بکا متکبر دیو اعتراض
ایده دیمکدر بیاض چشمک برنده طور رسمی احول فاحش و اعور اولوب کال حسندن و کاکلک
بره سورلمسی بروجہ محرر اوزونلغندن عبارتدر (وقال العلوی) ریم بیه بحسن صورته *
* عبت العباس بلحظ مقلته * وکان عقرب صدغ و فقت * لمادنت من نار و جته * مالی
عجب حسن صورته کبرایدر نعاس یعنی میل خواب ایسه نگاه چشمه او یز یعنی سنه دن ناشی
آچر قار کانه عقرب صدغی بکاغنگ آتشنه یاقلشد قدده طور مشدر اشته بوزنده نار و عقرب واریکن
و کندی او بوخجق اولمشیکن نیچون کبرایدر دیمکدر بیاض خالص اولان کیکدر که بوراده استعاره
طریقیه محبوبدن عبارتدر او جلری قبورلش زلف عقربه و قرمز یکاف عاشقارک قلبی یاققده
ناره تشبیه اولنه کلددر (مقله چشمک سواد یله بیاضی جامع اولان شحمه سنه و برقلده مجموعه
یاخود کوزک یولق فاره سی اولان حدقه دینور (قلت) اشبعو لونی معرف باللام اوله رق ذکر
عصر صاحب المستطرفه نسبت مذکور ایله معروف اولاد علی رضی الله تعالی عنهدن بذات
اولدیغی اکشیلور لکن بعض صحایف محاضرانده مفید اشعار عنوانده لای الحسن محمد العلوی
کور یلوب و شریف رضائک اسمی محمد و کنیه سی ابو الحسن اولمغه قطعه مذکور انک
اولدیغی ظن اولنور و بولرک ترجمه سی اشبو ترجمه مزده قریبان شاء الله تعالی کله جکدر (لاخر)
و عهدی بالعقارب حین تشو * تخفف لدغها و تقل ضرا * فبال الشاء اتی و هدی * عقارب
صدغها تزداد شرا * مالی بنم عقرب بلرله اولان عهدم یعنی علم و اکلدیغم عقرب بلر قشلد قلمری
وقتده صوقلمری و مضرتلری قلیل اولور شمدی قشه نه حال اولدیکه کلدی لکن محبوبه مک
صدغی عقرب بلری شری زیاده ایده بورلر دیمکدر (اسعد فقیرک اشبو بیی بومعنایه فی الجمله مناسب
کیدر * ندر بو صنع آلهیکه وقت دی یارک * خطی ظهور ایدیمک کلدی نور بهار دکر (لاخر)
* حل القبا و لوی صدغیه فانه قد * و احیلتی بین محلول و معقود * یا مسکری بشایاه و ریفته *
* هل هذه الخمر من تلك العناقید * مالی محبوبم قفتانی چوردی و صدغلری یعنی طرفینده
اولان صاحبزنی اور دیده بر برینه منعقد اولدیله یعنی ارقه سنده طوب ایلدی حیفکد بنم بویه
چوزلش ایله باغلمش نسته لک میانده حبله و تدبیر و صبرم نیچه اوله یلورای مشاهده اولنان
دیشاری و آب دهانیله بی مست ایدن دلبرشویله که بوباده یعنی آب دهان اول صالقمردن یعنی
اورلش و طوب اولمش کاکلردن دیمکدر * عذاره متعلق اشعاردر * عذاره لویه مک ایکی
جانبه دینور کدی الاصل قولق بومشغه طوغری بیاض برلر اولوب بعده صفاله سرایت ایتددر
واصطلاحزده تازه صفالدر که اومقوله صفالویه مزلف دیرلر (لای فراس بن جمدان * یا من
بلوم علی هواي جهالة * انظر الى تلك السوائل تهمز * حسنت و طاب نسيمها فكانها *
(مسك)

* مسك تساقط فوق وردا حر * مالی ای بنم معشوق خط آور اوزرینه اولان میل و محبته لوم
ایدن کیمه اشبو سوالفیه یعنی روی محبوبه اولان خطه نظر ایله که لومکه عذر ایدرسن ز بر اول
سوالف احسن و بوی کوزل اولدیکه کویاقرمزی کل اوزره مسک دو کولشه دوندی دیمکدر
سوالف سالفه نک جعیدر که ییونک باکاسندن کویه طاقیلان بره قدر اولان طرفه دینور وایکی
طرفه سالفان دیرلر بوقطعه ده خطدن عبارتدر کالایخی روی محبوب کله و خطی مسکه تشبیه
اولمشدر (بو ابوفراسک اسمی حارثدر) یا با فراس (تاریخنده یعنی اوجیوز الی التیه شهید
اولمشدر انتهی (لحمدين وهيب) صدودک والهوی هتکا استناری * وساعدها البکا علی
اشنهارى * و کم ابصرت من حسن ولكن * عليك لشقوى وقع اختياري * ولم اخلع
عذارى فيك الا * لما عانت من خلع العذار * مالی ای معشوقه م سنک بدن اعراض و هجرانک ایله
محبتم رده استناری هتک ایلدیله و عشقه کله اشنهاریمه بکام دخی مساعده ایلدی نیچه کتم
ایده یلورمکه چوق صاحب حسن دلبر مشاهده ایتش ایکن انجق سنی اختیار ایدرک معشوق اشتاذ
ایتدیکم اشقبادن اولدیغمدنر عقو ایله بنم بوخلع العذار لغمه یعنی ترک حیایله بین الناس سوز
و کداز و اه وزار ایله سنی یاد ایتدیکم ولسان خلقه دوشور دیکم سنک خلج العذار اولدیغک یعنی
روی انور کده کلف خط اولوب آفتاب کی ساده و جلاداده اولدیغی معاینه ایتدیکم
ایچوندر دیمکدر (دردست اولان بعض نسخه ده ابن وهيب يازلش ایسه ده بعض مطابعات
فقیرانه کوره ابن وهيب اولمبلدر که بو محمد بن وهيب جرائدر وایکوز قرق اوج سنه سی وفات
ایتدرو الله تعالی اعلم (لاخر) و معذرت حواشی خده * فقلوبنا وجداء عليه رفاق * لم یکس
عارضه السواد واما * نفضت عليه سوادها الاحداق * مالی بعض مزلف و خط آور دلبر واردر که
یکافلرینک اطراف ریحان خطی ایلر رقت و رونق بولمشدر حسن ذاتیسی جهتیله قلوبم اولدیر
و جدا و شوقار قتلور اومقوله دلبر عارضی خطیله کسوه لندر محبوب بلکه عارضنه حدقه لری یعنی
چشمی سیاهنی ایتددر دیمکدر (لاخر) و ممف هف رافت نضارة وجهه * العين تنظر منه احسن
منظر * اصلي بنار الخد عنبر خاله * فبداء المذار دخان ذاك العنبر * مالی بعض نازه نهال کلشن
ملاحظ واردر که وجهنک نضارت و حسنی خطیله رونق دیکر بولمغه عین عاشق و محبوبک نظر کا
احسنه باقوب یعنی نفرت ایتموب یته سوز ز پرا اومقوله حسن ذاتیسی اولان دلبر عنبره بکر
خالنی آتش خدینه آتفه عذارى او عنبرک دخانیله ظاهر اولدی یعنی خالی عنبره و خطی دخی
دخانیه بکر بویه ایکن اولدیردن قلب عاشق نفرت ایتددر دیمکدر (اسعد فقیر دخی فی الجمله
بو تشبیه توارد ایله پیش ازین برغرانده * عارضنده خالی کورکیم شمه سی یاقدی دل *
* بکره مزى آتش اوزره وضع اولمش عنبره * یتنی ثبت دفتر اشعار ایتدی نیجوز الله تعالی
عن سبائنا آمین (لاخر) أصبحت سلطان القلوب ملاحه * فجمال وجهك للبرية عسکر *
طلعت طلایع و جنتیک معزة * بالنصر بقدمها لواء اخضر * مالی ای محبوب خط آور ملاحظ
و کوزلک بونندن سلطان قلوب اولدیغک حالده صباحه داخل اولدک یعنی قلوب عشاقی
تسخیر ایدیمکسن ز را سنک وجهکک حسنی یعنی تازه خطی عالمه عسکر در یعنی قلبلری استیصال
ایدرسنک و جنتلر یکک طلیعه لری نصرت ایله عزیز اولد قلمری و بیلر نکلو علم اوکلر نده اولدیغی
حالده طلوع ایلد یلر دیمکدر (طلیعه اطلاع احوال عدو ایچون سوق اولنان عسکر در اقلی اوج
اولور اکثری سریه مک دوشنده دروسریه دخی بش نفردن اوجیوز و علی قول در تیره قدر اولان
عسکره اطلاق اولنور (ووجه یکافده بوکسک اولان محله دینور بوراده اواءا خضر دن مقصود
شاعر زاندر (قلته فی بعض ایام الشاب * اسکرجه صدرک روی شوخ دلر باد خط * باقلسه

مألی ای ماه کی اولوب پاپیه خجیکی آسا بیاض دیشر اظهار ایدرک تبسم ایدن وای روز کارزایله
تمایل ایدن تازه نهال کی قدی هموار وحرکتی موزون اولان محبوبم سنک الیک وکردنک ویدشیرک
صباح ایچره صباح ایچره صباحدر یعنی بری بری ایچنه کیرهش صباحلردر دیمکدر افاجی فارسیده
کل با یونه و ترکیده پاپیه معناسنه اولان افحوانک جعبدر (قلت) اشبو قطعه دیک الجن ایله
ملقب عبدالسلام بن رعتان نام شاعر حبیبکدر متوکل خلیفه نک زمانی شعر استنددر و قطعه
مذکور و اوینک مختصری اولوب شعرایه بو وادیده بر طریقی آچشدن انتهی عینه منطقه
اشعار در (لابن الممتر) علیم عیانتت الضلوع من الهوی * سرع بکرا الحظ والقلب جازع *
و یخرج احشائی بعین مر بضة * کالان من السیف والحد قاطع * مالی او محبوب محبت وعشقدر
ایکوک کارینک تحفته مستور اولان شیرزی زباده ییلور یعنی قلب عاشقده منان اولان معنای عشق
عاشق بیان ایتدن اول کشف ایدر و کز نگاهده قلب عاشق جزع و فریاد ایدیچی اولدیغی
حالده سر بعدر یعنی عاشقه ذکر نگاه چشمه جگر کاهنی تبر غزه سنه هدف ایتده نیردر قلب
عاشق نیجه جزع ایتسون و بو حال عاشقه حیرت ویرهسونکه چشم بیمار یله دروغده اولان
بفرسقلرمی اخراج یعنی بی تلف ایدر الیک چشمی بیمار اولغله تأثیر ایتمک کان الیک که سیفک
متنی یعنی ارقه سی یو مشاق اولوب کسکین نسنه دکل ایسه ده حدی یعنی یوزی کسکین
وهلاک ایدیچیدر دیمکدر (لاخلط) فلانم بدار بی کایب * ولا تقرب بها ابدا رحالا * تری فیها
یوارق مومسات * یکدن بکن بالحدق الرجالا * مالی کلب قیلله سنک خانه زبانه بنامه واصل
یوکلر یکی قریب ایتنه یعنی ایلره مسافر اوله زبراسن اوخانه زده پارلق فاجره لر یعنی حسنا فاحشه
زنلر کوررسنکه چشم قسان و غزیه خوخنوار یله ارککلری دوزمکه یافلشور لر یعنی ارککلری
تحت تصرف عشقه آلورلر دیمکدر که قباچه دوزمک عربده دخی غلبه دن کایه در (لابی فراس بن
جدان * و بیض بالحاظ العیون کائما * هر زن سیوفا و استلان خناچرا * تصدین لی یوما
بمنعرج الاوی * فغادرن قلبی بالتصبر غادرا * سفرن بدورا و انتقبن اهله * و من غصونا فالتفتن
جناذرا * مالی بعض زنان بیاض وارد که نگاه چشمه یله کویا سیقلری دتر در لر و یجاغلری
سل ایدرلر اوله زنان بیاض که برکون منعرج لواد * یعنی بر دولانچ قوملوق مسیلده یعنی
بر نفر جکاهده بکا تصدی ایدوب یعنی راست کلوب عدم وفا ایله قلبی شکب شدیدده براغوب
ترک ایدیلر و اوله زنانکه بدر اولدقلری یعنی بدربه بکزه دکلری حالده اشراق ایدوب یعنی یوزلر
بارلدوب هلاللری ایله یعنی طوب طوب کا کلری ایله نقابندیلر ونهال اشجاری مس ایدوب یعنی
نهاله دکوب و اطرافنه جوذرلر یعنی کیکه شبه اولان بقر وحشی یاورولری کی التفات ونظر
ایدیلر بوراده غصوندن مقصود قدوقاملری اولوق کرکدر (بیض بانک کسر یله بیضا معناسنه در
مفردی بیه بانک کسری ونا ایله بیضا در مقصود شاعر قره به مائل صاری بکر لو کوزل زن
اولوق کرکدر فندبر (قلت) شعر مذکور علی بن اسحق الزاهر نام شاعر ماهرک اولوب آخری
دخی * واطلعن فی الاجیاد بالدر انجما * جعلن لیاات القلوب ضرارا * یعنی اولدیغی و موی الیه
هجرک اوجیوز التمشده وفات ایلدیکی حیاة الحیوانده جوذر مطلبنده منظور فقیر اولشدن
جائز که یونک دخی کینه سی ابو فراس اوله لکن بوضوئده ابن جدان الویرمز فندبر (بیت اخیرک
مالی و دخی او محبوبه ز کرد ندرینه حد قدقلری انجور ایله کویا جیدلر زده یلدر زلر طلوع
ایتدر مشلردر که انلری سویدا یا خود روح قلوبه ضرایر یعنی اورتاق قیلشردر دیمکدر که مراد
کردن یاره انجورک تقریچون روح و سویدانک محسودی اولش اولور (لاخر) و مریض جفن
س بصرف طرفه * نحو امر الارماه بختنه * قدقلت اذا ابصرته مقائلا * و اردف یجذب

خصره من خلفه * یا من یسلم خصره من ردفه * سلم فوادحبه من طرفه * مالی اوخته
چشم دلبر برکیمه جانبته طرفتی صرف ایتمک الیک هلا کنه رمی ایدر یعنی سهم غزه سی
طوقسان کیمسه بی اولدیرر ارقه سندن سرینی اینجه میاتی جذب ایلدیکی حالده صالنه رق
خرام ایلدیکی کور نیجه ای ردفدن بلنه سلامت و یوب قیرمیان باری تعالیه قلبه غزه سنک
تأثیرندن عاشقارینه سلامت و یردیو نیاز ایلدم دیمکدر (خصره وسط انسانه دینور که یلدر ردف
کفل و عجز در که حیوانده صغری و انسانده قیچدن عبارتدر که فارسیده سرین دینور محبوبده
سربنک کیر و میانک اینجه اولسی مقبولدر قطعه مذکور ده بک ردفدن قیرلماسته دعا
ردفک عظیم و میانک اینجه اولسنه اشارت ایدر استغفر الله (لاخر) و جاؤا الیه باتمه ماوید
والرقی * و صبا علیه الماء من شدة التکس * وقالوا به من الجن نظرة * ولوا نصفوا قالوا به اعین
الانسان * مالی عاشق خسته نک عیاده سنه احبابی رقیه و تعویذرایله کلوب شدت نکس در دندن
ناشی اوزرینه صولر سر یدیلر و او یچاره ده چشم جندن نظره وارد یعنی جن چار بشار
دیدیلر لکن اگر انصافلری یعنی درایتلری اولسه ایدی اعین انسان تأثیر ایتمک دیر ایدی دیمکدر که
مقصودی مطمح انظار خلق اولدیغی بیاندن (جلال الدین بن خطیب داریا) شهادت جفون
معذب بلاله * منی وان و داده تکلیف * لکنی لم اناء عنه لانه * خبر رواه الجفن وهو ضعيف *
مالی بنم معذبک یعنی بنم معشوق دلشکنک چشملری بندن او صانیدیفته و بکا میلی صمیمی
اولوب زورایله اولدیغنه اگرچه شهادت ایلدی یعنی صورت اعراضده بکا نگاه ایلدی لکن
بن اندن آیرلدم واستغفالی دکلدم زبرا او بر خبر وشهادتدر که انی چشمی ضعیف اولدیغی حالده
روایت ایتشدن و بر خبر که ضعیف اوله انک موجبیه حکم و عمل اولنن دیمکدر که مرادی صفت
حسنه چشمندن اولان خستکی دیده بی بیاندن (الشیخ عزالدین الموصلی) یا مقله الحب هلا *
فقد اخذت بشارک * وانت یا و جنبه * لا تحرقنی بشارک * مالی ای محبوبک چشمی ارتق مهلت
و ری یعنی بشور جفا ایتکه کوچکی بندن آلدک و انتقام ایتدک و سنده ای محبوبک بکافلری
بی نازکله باقمه دیمکدر (لابن الصانع) لسلی من اوا حظها سهمام * لها فی القلب فتک ای
فتک * اذا رامت تشک به فؤادا * بموت المستهام بغیر شک * مالی سلمایه نکاهلرندن
اوقلر وارددر او اوقلرک قلبه زیاده جرح و تأثیری حاصلدر شو بکده سلمی او اوقلری
آندقه قلبی او یله شک و قطع ایدر که عاشق هاتم و حیران بلا شک فوت او اور دیمکدر سلمی
ایلی کی عرب معشوقلرندن بریدر لکن صکره شعرا مطلقا معشوقلر زده تصرف ایتلردر
(اصلاح الدین الصفدی) یا عاذلی فی هوی حبیبی تحبته * خف سحرنا ظرها فالشرفیه خفی *
ودع فؤادی ودعه نصب مقلتها * لا ترم نفسك بین السهم والهدف * مالی ای بنم
محبوبه به نظره عشق و شوق اولان کوزمکه هجر رویندن مستور اولوب قائمشدر اشبو حاله لوم
وطن ایدن محبوبه مک چشمک سحرندن قورفکه شرانک چشمنده کبر اودر و بنم قلبی جانته
پراق و محبوبه مک چشمی یشکانه رضع ایله ده نفسکی ای لوام سهم ایله هدف میانته آتمه
یعنی زری حالته ترک ایت زبرا سهم که بنم محبوبه مک غزه سیدر و نشانکلهی قلبدر سهم ایله
هدف میانته طور انار خطرده بولورلر دیمکدر (لاخر) یسهم اجفانه رماتی * فذبت من صیده
وینته * ان مت مالی سواه خصره * لانه قاتلی بعینه * مالی محبوبم چشمی غزه زری اوقلرینی
بکا آتوب و بندن اعراض ایتدکده بندخی انک منع و هجرندن اریدم اگر یودرددن او اورسم
محبوبه بدن باشقه بنم خصم یوقدر زبرا بنم قاتم بعینه یعنی بذاته اودر دیمکدر بعینه ده اولان لطافت
نظاردر (لاخر) یا سهمام الجفون قتل نفسا * مبراة من السلوی زکبه * فما اقوی جفونک

وهی مرضی * واقدرها علی قتل البریه * مالی ای یار جفا کارم عندا تجرب به پاک اولدینی ظاهر
وخیانتدن بری اولان بر نفسی یعنی بنی غمزه لک سهامیله تلف ایتدک سنک چشمک خسته اولدینی
حاله عجب قوی و خلقی قنده به عجب قادر در دیمکدر (آخر) بدوی کم حدث مقلناه * عاشقا
عن مقاتل الفرسان (مالی محبوب بدوینک چشم خونینی عاشق دلشده به دلبرانک جنک رینه دائر
چوق حکایه نقل ایدر یعنی عاشقه تأثیر ایله مجروح الفؤاد ایدر دیمکدر * خاله دائر اشعار در *
(لا سعد الفقیر) حرف نظم جماله دائر در * نقطه لانه خاله دائر در (لصفدی) بروی
خده المحمراضی * علیه شامه شرط المحبه * کان الحسن یعشقه قدیما * فقطه بدینار وجهه *
مالی روح فد اولسونکه محبوبک کلرک اولان روی اوسنده شرط محبت اوزره یعنی عاشقک
استدبکی شامه یعنی اتبکی اوله رق عرض دیدار انوار نثار ایلدی بن اویله کان ایدر مکه کوزلک
کویا کافیه عاشق اولمغه رویته دینار و عنبر حبه یا بشدر مشدر یعنی حسنی کالنده در دیمکدر
و محبوبه عنبر والتون یا بشدر مق معتاد اهل هوادر (لشمس الدین ابن الصایغ) بروی افدی
خاله فوق خده * ومن انا فی الدنیا فافدیه بالمال * تبارک من اخلی من الشر خده * واسکن کل
الحسن فی ذلک الخال * مالی محبوبک خدی فوقنده اولان خالنه روحی فدا ایدرم یوقسه بن
کیم که دنیاده اکمال فدا ایده یم یعنی تهی دستم روحدن باشقه بر شتم یوقدر که اتی فدا ایده یم
انک روی شعر دن خالی وساده و منور و کافه حسنی انک خالنده اسکا ایدن باری تعالاک خبری
کثیر و قدری عظیم در دیمکدر (صایغ بعض نسخه ده بیه موحده و به ضبطنده یاه مشاه تحتیه
ایله در اوله کوره یو یاچی تی بد نظر از کردیمکدر و یا ایله ابن الصایغده ایسه ابکی شمس الدین
وارد روی ابو عبد الله محمد بن الحسن بن صباغدر و دیگر محمد بن عبدالرحمن بن علی الذمردی
الحنی که مسرق شریف ورده و النقیه ابن مالک شرحلری وارد قطعه مذ کوره ابکی شمس
الدینک اولی سپهر (آخر) یا سالقا السماء بیجماله * البسنى فی الحزن یوب سماء * احرقت
قلبی نارتمی بنساره * علقتم بحدک فانطففت فی مائه * مالی ای قهر سمک جانی سلب ایدن
محبوبم بکا حزنده قهرک سماسی ثوبی یعنی سیاه جامه الباس ایلدک یعنی بکا نهایت حزنی احاطه
ایتدردک شویله کیم قلبی احراق ایلدک فی الحال قلبک آتشی قعلجم آتوب و صحرابوب رویکه
یا بشدرده ماء خده که منطفی اولدی دیمکدر که مقصودی رویته اولان خالی یانوب و سونوب
کورا اولان قعلجمه تشبیه در ماء خده حسن و رونق وجهدن عابدر بعض نسخه ده فی الحزن برنده
فی الحب واقع اولمشدر معناسی تأمل اولنه (لابن ایتک) فی الجانب الايمن من خدها * نقطه
مسک اشتهی شمها * حسنه لابدا خالها * وجدته من حسنه عها * مالی محبوبه مک خدندن
جانب بمنده بر نقطه مسک وارد که بن انک شمنی اشتهای ایدرم وقتا که اونقطه ظاهر اولمغه بن اتی
خالی ظن ایتشیدم لکن حسنده عموم بولدم یعنی حسنه او خالک عموم و شموی اولمغه حسنی
انکه نام اولمشدر دیمکدر بونده خال ایله عم جمع اولوب حسن توریه دخی ایداع اولمشدر (اشبو
این ایتک جابجا شعر ذیب کتاب مستطرف اولان صلاح الدین خلیل بن ایتک الشافعی الصفیدین
عبادتر و صفدایالت شامده بر بلده در مصنفاتی ایکوز شوقدر اولوب اشهری لامیه العجم شرحی
و وافی نام و فاتی و تاریخ کیری و تذکره سیدرتی الدین السبکی و ابن سید الناس و ابن الوردی
و جلال قزوینی و غیر یارندن اخذ علوم ایتشدر حسن خطه دخی مالک ایدی التیوز مجلد دن
ازید کتاب یازمش اولدینی سبکی بکا نقل ایلدی دیو ذکر ایتشدر لکن غرابنددر حلب مالکنه
صکاتب اکبر اولوب بعده دمشق الشامده وکیل بیت المال اولمشدر و سبع المثانی یعنی یدینوز
الشمس درنده و علی تحریر الشمس سکرده دمشقده مطعونا و فات ایتشدر امیر فارس الدین البکینک

معتقلیندن اولدینی اکمل بن مفلح ذکر ایتشدر انتهی (آخر) یا صائد الطیر کم ذا * بالخط
تسبی و تصبی * نصبت نقطه خال * فصدت طائر قلی * مالی طیر و مرغ اولی دلبر نیجه دک
نکاهکله سبی و چو جلقق ایدرسن یعنی اوینارسن نقطه یعنی دانه خالکی دامگاه رویکه قیوب
مرغ قلبی انکله صید ایلدک ارتق صیاد لعدن و از کچ اوکی اولدک بتر دیمکدر * خدود و روی
حقنده اولان اشعار دقایق شعاردر (لحسن بن الضحاک) صل بخدی خدیك تلق بحبیب *
من معان یحار فیها الضمیر * فیخدیك للربیع ریاض * و بخدی للدموع غدیر * مالی ای محبوب
بکا قلبی بنم بکاغمه متصل ایت و یتشدر تا که ضمیر و عقل حیرنده قالور معانیدن بر امر عجیبه
ملاقی اوله سن زیر سنک بکاقلر که بهار ایچون کلزار و باغچه ل و بنم بکاقلر مده کوز یاشی ایچون
کولار وارد که بو عجب لرجع اولدنده عجایب اولور کلزاره طراوت ایچون صولازم اولمغه بنم رویله
سنک رویک یتنلرند و وجه مناسبت ظاهر در دیمکدر (لابن المعتر) ورد الخدود و زجس الخدات *
* و تصافح الشفتین فی الخلوات * شیء اسرته واعلم انه * و حیاة من اهوى من اللذات *
مالی بکاقلرک کلی و لحظه لک یعنی کوزلک ترکسی و خلوتلرند یعنی اغیاردن خالی پرده دوداقلرک
تصافحی یعنی دلبرک دوداغنی اویمک و صور مق بنم مسرور اوله جفم شلردر و سودیکمک صاعقلنه
یمین ایدر مکده بونلر لاندن اولدیغنه یقیم وارد در دیمکدر * نغره متعلق اشعار در رنارد * نغره لغتده
قمه و دیشاره و علی قول اوک دیشاره اطلاق اولنور (لیوسف بن مسعود الصواف) رأى نغره
من اهوى عذولی فقتالی * ولم یدر ان اللوم فی حبه یغری * شغلت بهذا وارتبطت بحبه *
واحسن ما کان الی باط علی نغره * مالی سودیکمک دیشلری بنی شدت اوزره لوم ایدن کوروب
لوی ایسه حنده اغرابی موجب اولدینی درک ایتدیک کویا بنی تبرید ایچون تزییف بونکله می
مشغول قلندک یعنی بودشله می مائلستک و از کچ دیدکده بن دیکلمبوب محبتنه دخی زیاده یاغلندم
زیر باط نغراوزره اولمق احسندر دیمکدر نغرسن معناسنه کلدیکی کی سرحد معناسنه ده کلور
ور باط غرائیقه سرحدده ملازمتدر که حسنه دندر نسخه ده ارتبطت چله سی و اوایل معطوف
ایسه ده قایلله اولمسی لازم کورینور قدر * ربق یعنی آب دهان دلبره و رابحه طیه فنه دائر اشعاردر
(لصلاح الصفدی) رشفت ربقك حلوا * ولم یکن لی صبر * و سوف احظی بوصل *
* و اول القبت قطر * مالی ای سودیکم سنک ربق و رضاب یعنی ماء فکی ترکیه سالبه کی طابلی
اوله رق صبرم اولمادی بنی حالده آرز ایز ایدم و بوکا مساعده کدن قریبا وصله دخی حنه
ایده جکمه استدلال ایتدکه اول غبث قطره در یعنی باران یاغدقده قطره ایله باشلر دیمکدر
(آخر) نقل الاراک بان ریقه نغره * من قهوة مزجت بماء الکوتر * قد صح ما نقل الاراک لانه *
روی به حقا عن صحاح الجوهری * مالی دلبرک دیشلری صوی یار کوترله مزج اولمش خالص
سوددن یا خود آب صاف نهرا یله فارشدر لیش باده دن اولدینی مسواک نقل ایلدی و انک تحقیق
نقلی صحیح و قبوله شایاند که الحق نقیضدن اولان جوهرینک صحاح حندن روایت ایدر دیمکدر
جوهری لفظنک دلبرک دیشلرینه مناسبتی آشکاردر صحاح جوهری لغندن و انقولینک ترجمه
ایتدیک کتاب مشهوردر (قلت) نظم مذ کورده اولان قهوه لغتده خبر معناسنه در یوقسه
حالا متعارف اولان قهوه دکلدر و شاعرک مرادی دخی باده در (لاحقه) بیک ایکبوز اون ابکی
سالی خلای اسلامبولده قهوه به قلت کلدکده سروری بلیغ مرحوم ضروری ترک ایدوب حتی
* قهوه دن قبلدی سروری ثوبه * تاریخنی دخی نظم ایش بعد زمان فقیر مولانا قهوه مباح
اولمغه مباحدن ثوبه حبث و تاریخکزدخی جای اعتراضدر دیدیکمکه سر نکنه اعتراضی
فی الحال نفهم ایلنه نسیم کان تأویله قلعشوب بنم قهومیه اعتباردم اولمادیغندن شر محظور اولان

اسرافه وارد یقین تو بهم برنده و تارخیم بولنده در دیمس ایسه ده فقیر آقا قهوه دن معنای لغو بسی
مرادیکر در دیکر تصدیق و تحسین ایشدر علیه ارجه انتهی (لاخر) ثلاث تجمعن فی
نقرها * ملاح اذنها واضحه * فان قبل ماهی هذی الثلاث * قل الطم واللون والایحه
مألی محبو به مک فتمده اوج نسبه جمع اولشدر که هر برینک ملاحتلی اولدیغه علامت واضح
و آشکار درای دل بواوج نسبه ندرد بوضو و رر لسه طم و لون و رایحه دردیو جواب و ردیمکدر طم ربیک
و لون و یشک و رایحه فیک حاللیدر یا خود جله سی ربیک صفتیدر و فی الحقیقه برصوده طم و لون
و رایحه متغیر و لمیوب برنده اولسه لک پاک اولوب مرغوب طبع سلیم اولدیغی مسلد (لشیخ
شهاب الدین النکری) ذکر تریق حبیبی * بشرب راح معطر * و لبس ذا بحیب *
فالشیء بالشیء یذکر * مألی شراب معطری شرب سودیکم ربیقی تفکر و ذکر به سبب اولدی
و نم یوتفکریم تعجب و استغراب اولنه حق نسبه دکدر زرا برشی مناسی اولان شیء دیگر سبب
ذکر اولور دیمکدر (قلت) انشیء بالشیء یذکر و المناسبه لا تنکر * فقره لری زبازداد بادر برکلامدن
مناسی اولان کلام آخر ذکر اولند قده عنوان کلام آخره کتورر (لاخر) اریقا من رضایک
ام رحیقا * رشفت فلیست من سگری اقیقا * ولله صهباء اسماء و لکن * جهلت بان فی الاسماء
ریقا * مألی ای بنم دلشنه شراب و صالی اولدیغی محبویم دهانکدن صوروب و ایچوب و مست
مدام اولوب آیددیغی آب ناب آیا ربیمیدر یا خود ریحی یعنی خرمیدر و صهباء ایچون برازادر اگر چه
وارد رکن ربیک اول آذر ایچنده اولدیغی بن بطوردم دیمکدر * محبو بلرک حسن نطقدر اولان
اشعاردر * قال الجعفی و احسن * ولما الفیاء و النقام و عدلنا * تعجب رائی الدرحسنا و لاقطه *
فمن اولو تلجلوه عند اناسها * و من اولو عند الخدیث تساقطه * مألی نقاد بکلری مسیره ده که
زه محل وعد ملاقات ایدی محبویم ایله ملاقات ایدیمکدر زده انجوری کوروب و دوشر نلر کوزلکنندن
تعجب و استحسان ایدیلر شول انجور دنکه محبویم نسیم و خنده عندنده انلر جلا و پروردخی شول
انجور دنکه تکلمی عندنده انلری دوشر دیمکدر که مقصودی محبویم دیشلرینی و کلانی انجویه
تشیهدر (لاخر) ظللنا نشاوی عند ام مکرم * بیوم ولم نشرب مداما و لا خرا * اذا صمت
عنا ضجرتنا صمتها * وان نضقت هاجت لالیاسکرا * مألی تمامیه برکون ام مکرم نام زن
خس انک یاننده خوشکوار و طلقا شراب ایچمدیکر حالده نشوه دار اوله رقی اقامت و مجردانک
محبوبه تلذذ ایلدک شوبله کیم صمت ایلدیکنده سکو تیچون تنکدل اولدی یعنی نطقی نیساز ایتدک
و نطق ایتدیکنده عقولزه سگری یعنی سرخوشانی نهیج ایلدی دیمکدر اذا شرط محقق
الوقوعه وان وهوم الوقوعه داخل اوله کلکله سکوتی جوق و تکلمی آزاد دیغی قطعه مذکورده دن
مستفاددر فلیمحفظ نسخه زده ام محمد ایدی بوقفیر مکرمه تحویل ایتدم قنبر (لابن الرومی)
بسی و یصبح معرضا فکانه * ملک عزیز قاهر سلطانه * لبست اسائه بنافصه له * عندی
ولیس یزیده احسانه * رخص البیان کائن رجع حدیثه * در تساقطه الی لسانه * مألی
بنم سودیکم دلبر بدن اعراض ایدیجی اولدیغی حالده کیچملر و کوندلر یعنی شب و روز بکاکلر
ککویا که سلطنتی قاهر بر ملک عزیز در انک عاشق حقیقه اولان اسائی یعنی اعراضی و تکبر
و نخوت و جفا بی بنم عندیمده اکا اقصه اولوب شین و بریمز یعنی ما جامن المحبوب محبوب قضیه سنجه
انک هر طور ی عاشقه خوش کلور و احسان و کرم و دلنوازی دخی اکا شین و بریمز یعنی
بونلر اولاسه ده ینه ذاتنده شانی وارد و او محبویم بارمقلری دخی ناعم یعنی بومشاق اولوب مخاطبه
محض لطف اولان کلامی دخی لسان عذب الیائی بکاد و شور و انجوظن ایدرم دیمکدر اکثر نسخهده
رخص الیسان اولوب بنان محبویم بومشاق اولمق ثنا اولنه جق نسبه ایسه ده سیاقنده اولان شای

کلام قریه سبله رخص البیان اولمق دخی محتملدر که معناسی او محبویم بیاقی بومشاقدر یعنی
عاشق نواز در دیمکدر * رقت بشیره دلبرانه داتر نظر در * بشیره جلدانسانک ظاهر ینه املاق
اولور در ینک اوسنندن عبارتدر (لشیر) اشبو بشارک ذکری محبویم بیاق کذران ایشدر
* و ما ظفرت عینی غداه لقیتهما * بشی سوی اطرافها و المحاجر * بحوراء من حور الجنان
عزیزه * بری وجهه فی وجهها کل ناظر * مألی بنم دیده م اکا ملاقی اولدیغی کونده اطراف
و محاجر یعنی اثواب و اورتوسدن غیری برنسبه به طفر بولادی یعنی وجودی او یله نازکدر که
هو اکی کورلر و نم ملاقی اولدیغیم حور جناندن بر حوری عزیزه در که هر عین کندی یوزینی
انک یوزنده کورر یعنی روی و بشیره سی او یله رقیق و مجلی و صافدر که نظر ایدنه نک وجهی اکا
منعکس اولمغه وجهی انده کورر دیمکدر (ابونواس اشبوقلنی قطعه مذکورده دن اخذ ایشدر
* نظرت الی وجهه نظره * فابصرت وجهی فی وجهه * یعنی روی محبویمه بر کره نکاه
ایلدیمکده وجهی وجهه انورنده کوردم دیمکدر (قلت) ابونواس حسن ابن هانی الحکمیدر
مولدینک طبقه اولاسنندن یوز قرق بشده طوغوب یوز طفسان بش و علی قول الی یا خود
طفسان سکرده بغدادده وفات ایشدر او موزینه صارقش صاحبی اولدیغیچون کینه مذکورده
ایله مکفی اولشدر امر شیع و غشیاتدن کند و به منسوب اولان نسندر صحیح دکدر کذا فی شرح
الشواهد لشارح البخاری عینی انتهی (لاخر) توهمه طرفی فاصح خده * و فیه مکان
الوهم من نظری اثر * و مر بفکری جسمه فخر حه * ولم ارجعما قط یجرحه الفکر * مألی
محبوبک روینی چشم تصور و خیال ایتدیدی برده روی ظاهر اولدیکه انده نظرمدن تصویریک
مکانی حاصل اولمش یعنی روی اوله در نازکدر کیم تصورا اولان نظرمدن انده اثر بولمشدر و جسمی
فکرمدن یکد کده انی جرح ایلدم و الحال که فکر کندوی جرح ایدر یعنی خارجه جیمیمان
خیال ایله وجودی متأرا اولان بر جسم اصلا کوردم ایدی دیمکدر که رقت بشیره سنی یاندر (لاخر)
* سقا الله روحا قدیدی لناظری * به شادن کالغصن یلهم و ویمزح * وقد نضحت خده من ماء
ورده * و کل اناء بالذی فیه ینضح * مألی حق تعالی سقی ایتسون یعنی شن ایتسون شول باغچه بی که
چشمه بر محبویم طم و رایدوب نازمهال کبی لعب و تفخرانه کذران ایدر ایدی یعنی عین و شماتت صائور
واوینار ایدی او یله محبویمه بر روی ربیک کالی صوتیدن نضح ایتدی یعنی صریدی و درلیدی و دری
کل صوتی اولدیغی اسبعا دایمیک که هر قاب ایچنده اولان نسبه ایله نشر یعنی انده نه و ارایسه اولانی
نشر ایدر دیمکدر مصرع رابع ضرر و بندر و غالباً بر قطعه ده نصیم اولمشدر و بر تقبیل و بوسه به دار
اشعاردر * لمظفر الاعمی * قبلته قتلنی جروحته * و فاح من عارضیه العنبر العقی * و حال بینهما
ماء و من عجب * لاینطی ذالوا ذامنه یحترق * مألی بن محبویم تقبیل ایلدیمکده آتش رخساری
حجاب یا خود غضبندن علولندی و عارضلرنده یا شمش و ثابت اولمش عنبر یعنی خالی کوزل قوقغه
یا شلیدی و او عنبر ایله اول آتش مایه آب حائل اولدی یعنی درلیدی لکن جای عجبدر که نه بوسه زونه او
بوندن ینار دیمکدر (ترجتها لاسعد الفقیر) بوس ایلیمجه آتش روی علولوب * یا شلیدی
روی عنبر خال دوخ دیار * حائل اولوب مایه عجبکیم یوزی صوتی * نه سوندی او صودن نه ده
یاندی او مشکبار * یا خود او کله مذار (اصاحب جاه) قال الذی یتنی * قولوا لمن خیلته * بروم
حنی قبله * لومات ما قبلته * مألی متنا اولان محبویم بن کندی مجنون و پریشان قیلدیغیم
عاشقه دیک کیم او عاشق بدن بوسه طلب ایدر لکن او بولده اولسه یله رجائی قبول ایتیم یعنی
و بریم دیدی دیمکدر قبله ایله قبلته ینلرنده جناس ناقص دینلان صحت بدیده وارد (لنزالدین
الموصلی * کازرد المنظوم اصداغ * و خده کاورد لماورد * بالغت فی اللام و قبلته * فی الحد

سبیلایک از رد مائی محبوبک صدخلری اورلس منتظم رزه کبیر وروی کولد کده کل کی
ایدی یعنی قرزمش ایدی او په سنده طیانه میوب رویندن بر صورتده بوس ایتد مکه تقیلم اوزر هی
فک ایلدی دیمکدر (لابن صابر) قبلت وخته قانتفت جیده * خجلا و ماس بعطفه المیاس *
فانهل من خدیة فوق عذاره * عرق یحاکي الطل فوق الآس * فکانتی استقطرت ورد خدوده *
یتصاعد الزفرات من انفاسی * مائی محبوبک رویندن بوس ایلدی کیده اوتنه رقی کردتی
چو بروب میل متکبرانه سیله غضب ایلدی واشو خجالت و غضبندن ناشی عذارینک اوزرینه
یوزندن آقوب مرین اغاجنک اوزرنده اولان چسندی بی آکدرین تری صواردی واشو تری
کویا بن حین تقبلده یاخود مطلقا نظر مده روینک کانی نفسلر مدن بالایه طوغری خلال
آهده چقن زفراته تقطیر ایتد مرش اولدم دیمکدر (زفرات زفره ک جعبدر زفره نفس و زفر
آشیدن استماع اولنان صوتدر (لاخر) قبلت رجل حبیبی * فازور واجر خدا * وقال تلثم رجلی *
وقد تنازلت جدا * فقلت ما جئت بدعا * ولا تعدیت جدا * رجل سمعتک نحوی * حقوفها
لا یودی * مائی سودیکمک ایاغنی او پدیکمه دونوب و مخرف اولوب یوزی قزاروب تواضعا
ایاغیمی او برسن زیاده تزل ایتدک دیو تقبیلی انکار ایتدی بنده اعتذار ایدوب ای سودیکم
بن بدعتله کسدم یعنی حادث اولوب انکار واستبعاد اولنه حق نسته ایدوب بو یولده حد
وطور عی تجاواز ایتدم برایاق که بنم جائمه سنکله سعی ایده یعنی کله انک حقوق ادا اولماز
اویله ایاغنی اویمک جای توقمیدر دیدم دیمکدر * حسن وجه دائر اشعاردر * اعبدا لله بن ابی
الشیص * تعئل من غیر علة * بالحسن اصحت مدله * کانهما حین تبدو * شمس علیهما ظله *
وان اضائت بلبل * تفوق نورالاهله * مائی بنم محبوبه م کندی ایشی یوغیکن نازندن ایش ایل
مشغوله کوستر یاخود خسته دکل ایکن تمارض ایدر ومدله اولدیغی حالده حسنله قوشلق
وقته داخل اولور یعنی ظاهره اولور وکوندز حین ظهورنده کندی ایشی اوزرنده سحاب اولان
شمس ظن ایدرم یعنی یاسیاه مغفری یاخود کا کلی کندوی ستر ایتددر و کیمه و قتلزنده ضیا
باش اولدقده نوری هلالری تفوق ایدر دیمکدر (مدله ناز و تشکله زوجه جرأت کوسترن
و کندنده خلاف یوغیکن کویا مخالفت ایدن زندر (لاخر) اقسام بالله وآياته * ما نظرت عینی
الی مثله * وما بدالی وجهه طالعا * الاسألت الله من فضله * مائی الله تعالایه و آیاته عین
ایدرمکه محبوبک مثل ونظیرینی کو زم کورمیشدر و هر بار که روی طالع اولدیغی حالده بکا
ظاهر اولدقده حق تعالاک فضلندن سوال و دعا ایدرم دیمکدر که روینی آفتابه تشبیه ایتددر
زیرا آفتاب طلوعند نصکره اوقات اجابت دعادر (لاخر) نیری مکان البدر ان اقل البدر * وقوی
مکان الشمس ان اخر العجیر * ففیک من الشمس المنيرة نورها * وایس لها منك التسمم والفر *
مائی ای محبوبه م اگر بدر افول ایتش یعنی باتمش ایسه سن انک برنده عالمی اناره ایله و اگر
بدر تأخر ایتش ایسه شمسک برنده سن اوطور یعنی لیل ونهار جهانی منورایت که آفتاب منیردن
سند نور واردر و الحال که آفتابده سنده کی اولان تبسم ودهن و سن یوقدر یعنی بو وجهله
سن شمسه فاقسن دیمکدر (قلت) اسعد فقیرک برغرلنده واقع اشبو * ای آفتاب طوغمه یتر نوری
عالمه * رخا رشاه ماه و شان سویلرم سکاک * بیتی * وقوی الخ * مصرعيله هرک مضمون
دوشمشدر (لعبدا لله بن ابی ربه) و فتاة ان تغب شمس الضحی * ولنا من وجهها عنها خلف *
اجمع الناس علی تفضيلها * وهوا هم فی سواها مختلف * مائی بعض تازه محبوبه بولور که اگر
شمس باهر الاشراف غیوبت ایدر ایسه او محبوبه نک و جمندن بزم ایچون خلف واردر و او
محبوبه نک عالم تفضیلده اجاع ایتددر و غیرینک مجبندده ایسه مختلف اولمشدر دیمکدر

(ابو تمام اشبو معنای اخذ ایدوب امرادن برینک وصفندده بویله نظم ایتددر * اوکان
اجاعنا فی فضل سودده * فی الدین لم یختلف فی الامه اثنان * مائی اگر عمد و حک اولولغنده
اولان اجماع و اتفاقن امر دینده اولمش اولیدی ایتدده ایکی کیمه بیله اختلاف ایتز ایدی
دیمکدر قنامل (قلت) ابن ابی ربه شاعر مشهور مخزن و مدبر که هجرتک طفسان اوچنده
سغینه ده مغروفا و فوات ایتددر (لاخر) یا مفردا فی الحسن والکسل * من دل عینک علی
قتلی * البدر من شمس الضحی نوره * والشمس من نورک تستلی * مائی ای حسن و شکل
و شمائلده یکنه دلبران اولان معشوق سنک دو چشم خونریزیکه قلم یعنی عاشقنک قتلی امرینه
کیم دلالت ایلدی یعنی عاشق سرافکننده اولدم نیجه سکا عاشق شیدا اولیم که بدر انورک
نوری آفتاب نورانداز دندر یعنی اندن مستفاد در شمس ایسه سنک نور کدن طول ارتق حسنکی
نه درجه ده در وار قیاس ایلد دیمکدر (لاخر) رأیت الهلال علی وجهه * فلم ادرا یها انور *
سوی ان ذاک بعید المدی * و هذا قریب لمن ینظر * و ذاک یغیب و ذا حاضر * و ما من یغیب
کن یحضر * ونفع الهلال لنامرة * ونفع الجیب لنا اکثر * مائی هلال یعنی هلال آسمان کی
اولان قاشی جوانک روینده مشاهده ایتدم یاخود جوانک آی کی حسن و بهاصاحب اولان
روینی مشاهده ایتدم بتم که وجه شبه اولان نور قنغیستنده زیاده در فقط نگاه ایدنلره او یعنی
هلال آسمان بعید اولمادی و بو یعنی روی جوان قریب و او غیوبت ایدر و بو حاضر اولدیغی
یلورمکه غیوبت ایده جکر ایلده حاضر اوله جقلمیکسان دکلدر یعنی الده اولان اولادر و دخی
زه هلالک فاندیهی برکهر اولور یعنی کیچکدرده افول ایتدیک کی موسملرده اولور محبوبک نفی ایسه
اکثر در یعنی شب و روز کور یلور دیمکدر (مدی فتی وزنده مشهای بصره دینور هلال قرک
غره سنه و علی قول ایکی کیمه لده یاخود اوج و ایدی کیچکدرده و شهرک بکرمی الی و بکرمی
یدی کیمه سنده اولانلره دینور بونلرک ماعداسی قر در (لاخر) وفی اربع منی حلت منک اربع *
فما نادری ایها حاجلی کرمی * اوجهمک فی عینی ام الیق فی فی * ام النطق فی سمعی ام الحب
فی قلبی * مائی ای محبوبم سندن درت نسته بندن درت نسته به حلول ایلدی و بونلردن بیایم که
قنغیسی حین افتراقده اضطراب و کرمی بیج ایلدی آیا چشمه حلول ایدن وجهک یافتمه
حلول ایدن زینک یاخود سیمه حلول ایدن نطقک و یاقلمه حلول ایدن حبک میدر بیج ایدن سویله
دیمکدر اشبو قطعه بی یعقوب بن اسحق کندی استماع ایدوب بو برتقسیم فلسفیدر دیمش یعنی حواس
اوزره ترتیب اولمش ایسه ده یا قصور دیمکی استمش اولدیغنده علوی بلیغ تقسیمی بش ایدوب حواس
خمس ظاهریه تقسیم یعنی بی ووجه و نطق و لمس و بوی محبوبم و عین و سمع و ید و انقه حلول
ایلدی دیوب حقا که احسان و تقیم بیله بویله نظم ایتددر * وفی خمسة منی حلت منک خمسة * فریقک
منها فی فمی طیب الرشف * و وجهک فی عینی و لمسک فی یدی * ونطقک فی سمعی و عرفک فی انی *
لمس مفعوله مضافدر یعنی سنی اس دیمکدر رشف صورتی و ایمک معناسنده در و عرف ظرف و زننده
کوزل قوقوده مستعملدر قنامل (لابن نباته) ایها العاذل الغی تأمل * من غدا فی صفاته القلب
ذائب * و تعجب اطربة و جین * ان فی اللیل والنهار عجايب * مائی ای حب و عشق عاشقه طعن
ایدن لایم شعور حسن و جانی قلب فکر ایدرک آریوب محو اولان محبوبک حالتی تأمل ایلده که عاشقک
محبور اولدیغنه انصافی ایدوب طعن ایتز اولور سن و برطره و جینه یعنی محبوبک النده ثابت
هرنک لیل اولان برچم و کاکله ونهار لوتنده اولان الله تعجب ایتکه لیل ونهارده اعتباره شایان
عجايب واردر یاخود لیل ونهارک محبوبده جمع اولسندده چوق تعجب اولور که لیل کا کلی ونهار
جینیدر دیمکدر (قلت) ذائب وهو ذائب تقدیرنده که جمله سی عبدانک فاعلی اولان قلبدن حالددر

این نسیانه نونک ضمیمه اولدیغنی اطولنک خاتمه منده عصام ذکر ایتشدن بونلر ابو بکر جلال الدین
محمد بن محمد بن محمد بن الحسن الجرامی الفاسی المصریدر سکبات ایکی یاشنده ایکن مصرده
یدیوزالنس سکر صفریده وفات ایتشدن و مقبره صوفیه دفن اولمشدر کاه کاه نظمی یو کاه
پیرایه در حامل او اشعراء زمان ایدی وادیده بارعدر (المخزومی یعنی عبدالله بن ریع) رأیتک
فی الشمس المنيرة غدوة * فکنت علی عینی ابهی من الشمس * لانک تزداد باللیل بهجة * وشمس
الضحی ابست تضي اذا تمشی * مالی محبوبهم سنی علی الصباح شمس برنورده یعنی انک باندته
مشاهده ایلدیکمه سن کوزیمه شمسدن کوزل اولدک یعنی سنی اندن انور کوردم زیرا سن کیجه
وقتی بهجت ونضارت یونندن برتر سن یاخود سن کیجه به دخی نضارت وضیا ویرسن شمس
ضحی ایسه کیجه لدکده اضائه ایتز دیمکدر (ابن حازم) بان عن الاشکال فی حسنه * فلم تقع عین
علی شبهه * یغنیک عن بدر الدجی وجهه * فالبدل لا یغنیک عن وجهه * مالی اودلبر مسلم
حسندنه اشکال وقیل وغاندن بعد اولدی یعنی حسن عالمک مسلیدر و شیه و نظریه بر چشم واقع
اولدی یعنی عالم منلی کورمدی ای عاشق انک وجه انوری سنی بدر دجاندن اغنا ایدر بدرایسه
اودلبرک رؤیتدن سنی اغنا ایتز دیمکدر ابن حازمک ترجمه سنه اطلاع حاصل اولمدی (لاعرابی)
انسیه فی مثال الجن تحسبها * شمس بدت بین تشریق ونقیم * شقت لها الشمس ثوبا من
محاسنها * فالوجه للشمس والعیان للریح * مالی او محبوبه حسنا پری مثالنده برانسیه درک ای دل
سن اتی یوزی اوزره دوککش اولان کاکلیله کورنجه آیدنقله قرائلک یشنده ظاهر اولمش یعنی
روینده جابجا بواوت اولان کونش صانور سن او یله محبوبه که آفتاب جهانتاب اکا حسندن
بر ثوب یعنی بر صفت شق ایدوب اعطا ایتشدن که وجهی آفتابدن و چشمه لری دخی ولدبقر
وحشیدن ایتشدن دیمکدر * بنان مخضب یعنی قتالی بارمقلرو صفنده دینلان نظمدن * خضب
واخضاب و تخضب صبغ یعنی یو یامق معناسنه در لکن و سمه و حنا ایلر رنگین ایلدیکمه مشهر
اولمشدر (قال ابن الرومی واحسن) وقفت وقفة بیاب الطاق * ظیبة من مخدرات العراق * بنت
سبع واربع وثلاث * هی حنف المتمدن المتشاق * قلت من انت یا غزال فقلت * انا من لطف
صنعة الخلاق * لا ترم وصلنا فهدا بنان * قد صبغناه من دم العشاق * مالی بر شه نشین قبولنده
پاک دامنان نساء سمعت عرا قدن سنی اون اوچه اون درت مبانده بر ظیبه یعنی بر کوزل قر طور ایدیکه
عاشق مشتاق آتی ایدی ای غزال سن کجسن وقتنی روضه نک کلبدن دیو صورده غمده بن صنع
خلاقک لطفی یعنی بن حقل بر کوزل مخلوقیم اککر شوشو والدن مقصودک وصالز ایسه
یوینساندر که یعنی بارمقلریم باق که بزانی عشاق قانیله یو یادق دیوب یا سله جواب و یردی
دیمکدر غزال وظی کیک دیمک اولوب لکن کوزلده دخی استعمال اولنور کاسر (لاخر) دنون عشبة
التودیع منی * ولی عیان بالدم تیر بان * فلم یسجن اکرا ما جفونی * ولکن رمن تخضب البنان *
مالی محبوبه لم وداع کیجه سی بکا قریب اولدیلر و الحال که بنم ایچون قان ایلر جریان ایدر
ایکی چشم و ارایدی یعنی بتدخی سوز فراقدن قان اغلر ایدم صورتا بکا اکرا ما و تلطفها کوزیمی
اکرچه سبلدیلر لکن کوزیمی سبلدکلی حقیقه اکرام اولوب بلکه بارمقلرین کوزمک قانیله
یویه مقی استیلر که کوزلرمدن قان قان انک حنار ایدر دیمکدر * نحر و صفنده دعبک نظم
ایتدیکی قطعه در * نحر یوزنده کوسک یوقاروسته دینور سر سینه معناسنه (دعبل دالک
کسری وعینک سکونی و مکسور بالیله شاعر خزاعی رافضی مشهور در * اتاح لک الهوی بیض
حسان * سلبک بالعبون و بالخور * نظرت الی الخور فکدت تقضی * واولی اونظرت الی الخصور *
مالی ای عاشق سنی بیضاء حسنا یعنی محبو به سفید لقال حب و سوزنه متهیا یعنی مبتلای درد عشق

ایتمشدر نیجه حسنا که چشم و نحر ایلر سنی مسلوب العقل ایتدیلر نحر ایلرینه نظر ایلدیکمه
موت باقلا شمش ایدک اگر میانلرینه نظر ایدیک فی الحال هلاک اولور ایدک دیمکدر مصرع
رابعک معناسی دقیق و کسکینجه کورینور نامل یوزیلر * وصف نموده داتر اشعار در * نهودقه عود
وزنده قزیمه سیدر که آغر شغلش اوله (عباس بن احنف) والله لو ان القلوب کفلیها * مارق لا ولد
الضعیف الوالد * جال الوشاح علی قضیب زانه * تفاح صدر ابس یقطف ناهد * مالی عین
ایدر مکه اکر قلوب خلق معشوقه مک قلی کی اولیدی یعنی بی رحم اولیدی هیچ بر صبی عاجزه
مادری رقت و شفقت ایتزدی انجور و جواهرله تزیین اولمش کردنک بر تازنه نهالی یعنی معشوقه می
طولا نمشده و او نهاله سینه الماسی یعنی مسمی زینت و یرمشدر او یله الماکه یومر ماش و قو پارلر
یعنی او یله مسمی که معشوقه مدامن چین استغنا و ناز اولدیغندن اکا کیمسه نک الی ایرمه کوجی
یتز واجتای ثمره لمس و مواصلت اوله مژ دیمکدر اشو عباس ترجمه سی سبقت اتمش اولان
احنف مشهورک نیجلیدر (لاخر) صدور فوقهن حفاق عاج * ودر زانه حسن انساق *
یقول الناظرون اذ انا و * اهنا الحلی من هذی الحفاق * وما هذی الحفاق سوی ندی * قدرن
من الحفاق علی وفاق * نواهد لا یعدلهن عیب * سوی منع الحب من العناق * مالی محبوبه لک
صدر لری شول صدور در که اوزلرنده فیل دیشندن مستدر حقنه یعنی قوطیلر واردر و دخی
حسن انتظام کندویه زینت و یرمش انجور یعنی وشاح الصدر واردر که نظر ایدنلر آیا بوحلی
یعنی بوجوهرلر اشو قوطیلر دخی جیفشدر دیرلر واشو حقنل وفق مطلب اوزره تقدیر و خلق
اولمش ممد لردن عبارتدر و او یله جه نواهد یعنی ممد لک انلرک عیب یوقدر فقط عیاری محب
و عاشق سینه به ملاصق معانقه دن منع ایتکدر یعنی سینه نک سینه به اتصاله یومری اولملرله
مانع اولورلر دیمکدر بیت اخیره تا کید المدح بما یشبه الذم صنعنی واردر فتأمل * میان باریک
دابر و سرین سیمین سیمین داتر اشعار در * اشبو قطعه شخر عین معانی دقیقه دن ابن الرومی ایلر
معروف علی بن عباسکدر) و سبتک کاس مدامنه من کفها * مقرونه بمدامنه من ثرها *
و غایت فضحکمت من اردافها * عجبا ولکن بکت خصرها * مالی دخی ای دل سنک معشوقه ک
سکا کنی یعنی دستله خندن اولان باده به مقارن اولدیغنی حالده کاسه باده بی ایچردی یعنی
اولا کندی ایچوب و کاسه بی خنک آیلر مزج ایدوب بعده سکا صوندی و دخی غمایل ایلد کده
یعنی اطرافنه صالند قده بتدخی سرینک کبرینه و سیمینک کنه تحسینا سروریدن اککرچه
کولدم لکن میانی اینجه اولملر سرینک آغر ایتدن اوزیلور دیو آجوب اغلدم دیمکدر (لاخر)
ردفه زاد فی الذیال حتی * اقعده الخصر والقوام السویا * نهض الخصر والقوام وقاما *
وضمیفان یغلبان قویا * مالی محبوبکم ردقی آغر لقه اولقد زبانه اولدیکه مبانیه طوغری
قامتی اقعاده ایلدی یعنی ردفک آغر لغی بلنی و بوی بی بوکدی بعده میانی و بوی حرکت ایلد کده
قالقدیلر یعنی طوغرلدیلر و ایکی ضعیف یعنی میان وقوام قوی به یعنی سرینه غالب کلدیلر دیمکدر
غالبا آغر باصنجه خفیف قالقدیلر دیمکی استرکیدر (لاخر) یا خصره کم جفاء * تبدی وانت
تحیل * اردفه ملت عنی * ما انت الا قبل * مالی ای نه محبومک مبانی تحیل یعنی اینجه وضعف
اولدیک حالده نیجه اطهار جفا ایدرسن وای ردف جانان سنده بدن عدول ایلدیک کس سیم
عنده مذهبیل و آغر اولدک بوراده اشو ثقیل قوللند یغمز کران جان و چرکین و کوتومعنا لینه دکادر
قدیر (للقرطبی) بدت زوائد بدری * تحت الجبین یعنی * فقلت یا بدر هذی * حقا جبال
حنین * مالی بنم بدریم یعنی محبومک زودلری آنک نختنه دیده مه ظهور ایلد کده بتدخی ای
بدر بونلر یعنی ردفر حقا حنین طاعلر ایدر دیدم دیمکدر (بدر بین الحرمین بر موضعک و علی قول

بدر بن قریسك حفر ایلدیکی قبونك اسمیدر (وحنین تحت بدرده طاعلق اولان موضعك آدیدر
 واشوقطعهده بدر ايله حنین جمع اولمشدر وردف کبریدن جبله وجبین جانان دخی بدره تشبیه
 اولمشدر) اشوققراطی یا اوزاندن اولان قیراط معلومه یا خود اعمال مصدرن قیراط نام بلده به
 منسو بدرمشاهیر شعرادن ابراهیم البرهان بن عبدالله بن محمد درمکه مکرمه ده یتش درت یاشنده
 سکر یوز بر ریع اولونده وفات ایتشد (تزهة الادباده اشبه اولان شهاب الدین المنصوری ايله
 قیراطی بر ذاندردیمشدر) (لاخر) بیض و سمر مقلتاه و خده * بدر و لیل و جتاه و شعره *
 * اقبی من الحجر الاصم فوآده * وارق من شکوی المتیم خصره * مالی بنم محبوبك مفله لری
 آق قیلار و قاتی سمر یعنی مزارقار و وجنه لری بدر و صابی لیلدر آق و سمر ماینلرنده و بدر و لیل
 ماینلرنده اولان حسن طباق و مناسبتله کوزلی آق قیلار و قاتی مزارقار و ابکی یکاقلرک دائره سی
 ماهتاب و کاکلی کیجه در ادعا ایلدرک تشبیه بلیغ ایتشد و قلی قتی طاشدن زیاده قنیدر و بلی
 عاشقك شکوا سندن یعنی آه و زار ضعیفانه سندن اینجه در دیمکدر * حسن ساق یعنی بالدر
 وصفه دینیلان اشعار دندر * لذی الرمه * لم انسه اذ قام یکشف عامدا * عن ساقه کاللولؤ
 البراق * لا تنجبوا ان قام فيه قیامتی * ان القیامة يوم کشف الساق * مالی بنم محبوبك القلوب
 لؤلؤ براق کی اولان بالدر بنی قصدا آچوب کوسر دیکی و قتی اونوغم یعنی قلمه اویله تأثیر ایتشد که
 دائماً خاطر نشامدر ای یاران اگر بنم قیامت بودر ده حصول بولورسه یعنی بودر ده اولورسم
 تعجب ایتک که قیامت کشف ساق وقتده اولور دیمکدر (قلت) کشف ساق بر امرک شدت
 و صعوبت بولسندن کلاه در که روز حشرک شدتی در کار اولغله قرآن کریمه قیامت کونی
 * يوم یکشف عن ساق * نصیله وصف بیورلشدر و کشف ساق تعیرینک اصلی مخدرات
 عرب فرار لنده ساق لری تشعیر ایتلرله اندن اخذ اولمشدر و علی قول کشف ساق بر امرک بوجه
 عیان اصلی و حقیقی ظهور ایتکدن عبارتدر بوجه کوره ساق شجرک یا خود انسانک ساقندن
 مستعاردر اشوقطعهده ذوالرمة کشف ساق قیامت سبب طوعسی قضیه شعریه مقوله سندن
 قنیدر (ذوالرمة نك اسمی غیلاندر و عدویدر شعریه علوم ادیه ده استنهاد اولان شعر ای قدما دندر
 انتهى) صاحب المستطرف دیر که محاسن نساذه جودت سبک و رقت لفظله ذوالرمة نك اوصاف
 بارعه سی کی شعر ای عربده بر احد شعر سو یلما مشدر کویاسکان بر و بادیه دن اولوب حضری ایدی
 انتهى (قاموس بیانجه رم رانک ضمی و میک تشدیدله و علی قول رانک کسر یله ایب پارچه سیدر
 و بعضیلری چورک ایدر دیدیلر و محله نحر یرنجه غیلا نك تلقینه سبب اوچنده ایب پارچه سی
 یاغلو براغاجی قازق بایدیغنی کورد کلرنده ذوالرمة دیمشدر و پدیری عقبه بن بهمس بن مسعود که
 اجداد نبی مختار علیه الصلاة والسلام افتدیمزدن الیاس بن مضره ملتی اولدیغنی تعالی و امین
 دمشق یازد قلی و ایکوزا و نیدیده وفات ایلدیکی محله مذکور ده محرردر قلوب فوق انتهى) (لاخر)
 * جائت بساق ایض المس * کلؤلؤ تبدو لعشاقها * فافتنت فیها جمیع الوری * وقامت
 الحرب علی ساقها * مالی بنم محبوبه بیاض و یومشاق و هموار بالدرله کلوب و عشاقنه انجوبکی
 ظاهر اولوب کافه ناسی بونده یعنی بالدرنده قنیه ده دوشوروب بالدری ایچون بینلرنده حرب
 وقوع بولدی دیمکدر جنک چوغالدیغنی وقتده حرب مجازا * قامت الحرب علی ساقها * دیرل که
 حسب اللفظ معناسی جنک ایاغی اوزده یعنی ایاغه قالدی دیمکدر مصراع اخیرده اولان ساقها
 ضمیری محبوبه به راجع اولدیغنی کی حربه دخی راجع اولور که یوکا استخدام دیرل قنیدر * ساعده
 دائر قطعه در * اشوقطعه در تزهة الادبادن بودفعه قلم فقیه ايله بورایه نقل اولندی قنیدر (ساعده
 بلکه دینور که دیر سکن آوجه قدر اولان محلدن عبارتدر (لا و او) قدسرت وجهها عن النظر *

(بساعد)

* بساعد حل عقده صطبری * کانه والعبون زمقد * عمود نور فی صفحه القمر * مالی محبوبه
 یوز بنی ساعدیه نظر دن ستر ایلدی یعنی یوز بنی اورقوب بکا کوسرمدی و یو وضعیله بنم اصطبارده
 اولان قلمک دوکئی چوزدی عبون عشاق یا خود بنم کوزلرم آکتمیه رقی اوساعده و وجهه باقد قلی
 یعنی لحظه خفیه ايله کورد کاری حالده بن او یوزنده طورن ساعدی صفحه قمرده عمود نور
 صاندیم یعنی ساعد بنی عمود نوره و وجهتی صفحه قمره بکرتدم دیمکدر (و او ابوالفرج عبدالقاهر
 ابن عبد الله الدمشقی نام شاعر بلیغک لقییدر (الشهاب الحفابی) غطت بساعد کلاه
 بحری * وجهها فوق الروض غب القطر * کدرتم قبل نصف الشهر * غاب وقد لاح عمود
 الفجر * مال تشبیهات اشتالی آب تاب کی اولان ساعدیه کلزار اوزره دوشن چه کی در لیان
 یوز بنی بنم محبوبه ستر ایلدی و یو ساعدیه ستر ایلدیکی یوز بنی دخی یو حالده نصف شهر دن
 مقدم طلوع فجر لایح اوله رقی باتان بدر نام ککیدر دیمکدر که قبل نصف الشهر قمر
 افول ایلدیکی وقتده صباحک ییاضلغی مشرقدن اقتضای هیئت اوزره ظهور ایدر (خفاجی
 ییضای محبوس و شفاء شریف شرحی صاحبی و ادبیات دن سائر مصنفات معلومه مؤانی علوم
 عربیه ده طوغریسی بد طولی صاحبی اولان شمس الدین احمد بن محمد بن عمر الحنفی المصری در خفاجه
 ابن عمرو بن عقیده منسو بدر مصدرن باب المراد اولان اسلامبوله کلوب قدری ظاهر اولد قنده روم ایللی
 قضای سلکینه ادخال اولوب اولایک اوتوز برده سیر و زده بعده دوسه قاضی اولوب حاشیه مذکورده
 اوراده اتمام ایلدی بعده کوملجنه توجیه اولوب حاشیه بی رکاب سلطانی به عرض ایلد که
 فرق بشده سلاتیک مولوتی توجیه بیورلدی بعده الی برده مصر ملاسی اولوب بعد اتمام المدة
 اسلامبوله کلدی بعده حسب القدر کبار قومیه او پوشه مدیغندن بلکه چاه عمیق اهل حسده
 دوشدیکندن مصره نئی اولوب لکن و راستدن خصیصه سلاطین کزین آل عثمان اولان شفقت
 شاهانه و قدر دانی پادشاهانه اقتضای سبجه استانول پایه سی و عقیده اناطولی صداری رتبه سی
 مشوری کوندر بلوب معاش مستوفی تعیینله اوراده اقامت ایلدی و التمش طقوز شهر رمضانک
 اون ایکی نیشا کونی طقسان یاشنده ایکن مصرده وفات ایلدی (رسائلن ماعد اوون بریک مجلد
 کتب ترک ایلدیکی مصرده قسمت سچلنده مضبوطدر پدیری محمد دخی علمان اولوب سیک اون بر
 تاریخنده فوت اولمشدر انتهى) * اعتدال قوام وقده دائر اشعاردر * اصلاح الدین الصفدی
 تقول له الاعصان اذهره عطفه * اترع ان الین عندک ما ثوی * فقم تحتکم للروض عند نسبه * لبقضی
 علی من مال منالی الهوی * مالی محبوب نازک خرامک تمایلی حر کته کلدیکنی نهال اشجار باغ کورد که
 اعتراض ایدوب دیدیلر که ای محبوب سن کند که یومشاق قلی یوقدر زعم ایدر سن قالی سنکله
 باد صبا باغ اسدیکی وقتده کیده لم و محاکمه ایده لم که بزدن هوا به کیم ما ثل اولورسه یومشاق لغی
 روضه اکا حکم ایلسون دیمکدر (اسعد فقیرک اسکی دیشرلندن یعنی غزل لری ایستندندر که بویه
 ادعای تفوق ایدن نهالره لسال عشاقندن جواب اوله یلور * خج ایلر صرصر آه بلند غیرت عاشق *
 قد دلداره قار شو عرض قامت قلمسون شمشاد (لاخر) و محکم اعطافه * فی قتل صب ماغوی *
 فاعجب لعاذل قد * فی النفس تحکم بالهوی * مالی بعض محبوب واردر که انک میلر بنی
 صوچمنز عاشق لری قتله تحکم ایلدی یعنی تمایل و خرامی بیچاره عاشقی هلاک ایتکی کندویه
 نفویض ایلدی ای دل تعجب ایتکه انک قوی عادل یعنی معتدل ایکن نفسده هوی ایل حکم ایدر
 دیمکدر هوی نفسک اراده سنه دینور که خلاف عدل اولان نسنه در و یل اسمک معناسنه ده
 کلور بل اسد که هوت الیح دیرل و اولمک معناسنه ده کلور یقال هوی فلان ای مات (لاخر)
 و مهفهم عنی یمل ولم یمل * یوما لی فصحت من الم الجوی * لم لا تمیل الی باغصن النفا * فاجاب

كيف وانت من جهة الهوى * مالى جوق محبوب قاسى القلب دلشكن واردر كه بدن دامن
انحراف وعدول ايدوب بر كره اولسون بكا ميل اغز كه بنده حزن والم محبتدن تحت بوله يم
اومقوله محبوبك برينه اى تازه نهال باغ نازيچون بو عاشق دلشده به ميل اغز سن ديد بكمده
بكا يانه كفته سكا ميل ايدوبيلورمكه سن جهت هوا ده بولندك ديوجواب ويردى ديمكدر
هوا هوب ربح معنائه اولدقده نهال روزگار طوغرى اكله مز شهورات نفس معنائه
اولدقده خود معنائه ظاهر دز فندبر * وصف مشي ده ديلان اشعار دندر * لابن مقفع * بدر
ولكنه قرييب * طيب وليكنه انيس * ان لم يكن فده قضبا * فما لاعطافه تمس * مالى
بنم معشوقه م بدر در لکن بدر آسمان کي بعيد اولوب قرييد و کي کدر لکن وحشی اولوب
ايدبرا کر قدي تمايل يعنى يمينا ويسار ميل ايله حين مشينه نو نهال اوليدى انك اطرافى
نيچون تمايل ايدوب صانور ديمكدر (وله) يهن زن للمنى اطرافا مخضبه * هز الشمال ضحى
عبدان نسرينا * او كاهتر از ردي تداوله * ايدى التجار فزاد و امته لبنا * مالى محبوبه لم
تماشي ايتك ايچون قتالى اطرافلرني اهتر از تمايل ايتدبر لر كه ضحى وقتده ربح شمالك نسرين
نامده اولان بياض كلك داللى تمايل ايتدبر ديكى كى ياخود غايت بوشق مز راغك قيتلو
اولدقندن تجارل مراده چيقار محبوب الدناله تدوال ايتلرندن بوشقلى زياده اولش مز راغك
اهتر ازى و تمايل كيدر * عناق يعنى معانقه و طينه سويلان اشعار در * لابن المعتز *
ما افصر الليل على الافق * واهون السقم على العائد * كأتى عاقبت ريحانة * تنفست
في ايام البارد * فلو ترانافى قبض الدجا * حسبتنا من جسد واحد * مالى رافد و تائه كيهار
نه حجب قيصدر و خسته لره عياده ايدن صحح البنيه و عافيتده اولنره خسته لره نه حجب سهدلر
كويان بر ريشانه ايله يعنى فسلكن ايله معانقه يعنى صارما شمس ايدم اويله ريحانه كه ليل
اطيفه يعنى راطيف و سرين كيه ده صفا باب اولدى ياخود صفائى بال ايله اوبودى اولدنى
كيه ده تنفس ايلدى يعنى رائحة طيبة سنى نسر ايلدى اكر سن بزي جامه خوابده او كيه
كور بلك بزي جسد واحد صانوردك يعنى بر بر يمه ايله صار ماش طولاش اولدقكه بزي
كورنلر بر وجود صانوردى ديمكدر ريحانه استعاره طريقه محبوبه ديمكدر ياخود ريحانه
آد او جاريه اوله بوضو رنده انده توريه واردر فندبر (لاخر) ياليل دم لى لاروم صباحا * حسبي
بوجه معانق مصباحا * يعنى اى شب بكا دائم اول بن صباحى استم معانقك يعنى صارلدنم
دللك وجدانورى قنديل يونندن بكا كفايت ايدر * حسبي به نورا و حسبي ريقه * خرا و حسبي
خده تفاحا * يعنى بكا نور و باده و الما جهلرندن ياريمك وجودى و آب دهانى و قمرى
و خورشوى روى كافى و و افيدر * حسبي بمضجك از استنضجك * مستنضجك عن كل نجم لاحا *
يعنى بى ياريمى كوايدركم وقتده مضجكى يعنى فندن ظاهر اولان بخت و بشلرى هر برنج
طافندن مسمن اولد بيم حانه بكا نسور * طوقته طوق العناق ساسدى * و جعلت خدى لادم
وشاحا * يعنى بى ياريمى طوق عناق ايله بازو تضويق ايتدم يعنى كردندن صارلدم و روى فنه
وراح و شيب ايتدم يعنى وضع ايتدم بعض نسخه ده خدى رنده كى واقع اولدركه آوجى
فنه قودم ديمكدر * هذا هو اليوم النعم فخلنا * متعاقبين فما يزيد راحا * يعنى استند
بو حاله اولان ليل يوم وقت سرور در اى ليل و اى فلك بزي يارمله صارلدنر حاله ترك ايله
بر صباح اولغنى يعنى فراقى استم مير ديمكدر (لاخر) ولم انس ضحى الحبيب على رضى * ورشقى
رضيا كالرحيق المسلسل * وعن قوله لى عند تقيل خده * تنقل فالذات الهوى فى الثقل *
والى بن محبوبك رضائيله اكا صار يلوب و رحيق مسلسل يعنى باده ناب خوشكوار نشو

بخش اولان آب دهانى صورديعى و خدي بوى ايتديكى تنقل ايت و مرزه لن يعنى بوسه
چين اول كه عشقك لذائق تنقلده در ديديكى امر اطينى هيچ اونو ندم يعنى اونو ديلورمى
والان لذتيام ديمكدر * سمن يعنى سمرلكه متعلق كلامدر * ربع بن سلمان روايت ايدر كه امام
شافعى حضرت نلرندن ايشتمكه * ما رأيت سميئا عاقلا الا محمد بن الحسن * يعنى بر سمنى
امام محمد بن الحسن ماعدا عاقل كوردم ديمشدر (قلت) امام محمد حضرت نلرى امام شافعى
حضرت نلرينك استادى ايدى و تناسب اعضا ايله سمن و جسيم ايدى على القارى موضوعات
صفر اسنده (ما فليح سمن) حديث اولوب كلام شافعي در حتى الامجد بن الحسن قوليله استادى
استننا ايتشدر ديمشدر انتهى (شاعر) لا اعشق الا بياض المنفوخ من سمن * لكننى اعشق
السمر المهاز يلا * انى امرء اركب المهر المضمر فى * يوم الزمان فدعنى و اركب الفيل *
مالى بن سمن اكدن شمس ايتضى همان بياضدر ديو سوم لكن اسمر مهز ولارى سورم بن
بر مردكه قوشى كوى آج قونه رق ادمان ايتدرلش اينجه قسراغه بنهرم اى كيمسه بنى ترك ايله
سن استرايسك فيله راكب اول باقه لم قنغيز سبقت ايدر ديمكدر لكن مضوى ذم ايتديكى
طقناز كى ثقل قطعه غير مطبوعه در ظن ايدرم * فلتناس فيما يشقون مذاهب * و الوانه متعلق
كلامدر * مدح البياض * حديث شريف نبويه على فائه افضل الصلاة والسلام (البياض
نصف الحسن) وارد اولشدر كه معنائه كوى ظاهر در مالى بياض رنكرك اعلا سيدر
ديمكدر (و حضرت رسالتناه عليه صلوات الله وسلامه) ابيض زهر اللون مشرب بحمرة) ايله
متصف ايدلر يعنى مبارك اعضاى بياض ولوى نير و حسن و حورى اكر بر ايدى (قال الشاعر)
بياض الوجوه كريمه احسابهم * شم الانوف من العاراز الاول * مالى ممدوح اولان خاندانك
از قديم يوزلى آق و حسبلرى كريم و يرونلرى بوكسكدر ديمكدر (قلت) يوزى آق اولق معايله
متصف اولماق و يرونلرى بوكسك اولق ممدوحك بيوكسكندن كايه در حتى لسائزده فلانك
يوزى بيودى ديرلر كه كارلقدن و تكبردن كايه در (صاحب المستطرف قال شاعر ديو قائل بيت
مذ كورى تصرح ايتماش ايسه ده حسان بن ثابت رضى الله تعالى عنهك ايام جاهليتده
اولاد جفته دن شام و فلسطين ده حكمدار لى ايدن ملوك بنى غسانك اخري جيله بن ايهم حفته
نظم ايتديكى قصيده سندنر و جيله نك بر حكاية غريبيه سى واردر شفيقنامه رساله ملفزة
بليغه نك مؤلف شفيق مرحوم شرح امثال رساله سنده يازمشدر مر اجعت اولنه (مدح السواد) بعض
بليغايه رنگ سياهه نه دير سن ديو سؤال اولندقده * چشمك سوادنده اولان نورى مراد ايدرك
* النور فى السواد * يعنى نور سياهه در ديو جواب و برمشدر (قلت) ظم كوره بوسوالى بر مكنلو
حشى ياخود زيكى و ياخود زياده سمر بر ذات صورمى كركدر انتهى (و بعض شعرا دخی
بنای سياهه اشو قطعه بى نظم ايسدر * قالوا تعسفها سودا فقلت لهم * لون الغوالى
ولون المسك والعود * انى امرء لیس شان البياض مرتفع * عندى ولو خلت الدنيا من السود *
مالى معترضلر بكا سن اول زنه سياهه ايكى عاشقى اولدك ديدكارند بى رضى جوايلرند * بنم
معسوقه مك لوى غايدرك و مسك و عودك ريكند در بن بر مردكه دنيا سياهدن خالى اولسه
بياضك ساقى بنم عندهمه با لا اولماز يعنى بنم مطمح نظرم سياهدر بياضد باقم و رغبت ايتدم
ديمكدر (قلت) ارتقى بو عاشقه كوكل بوياكيمى سورسه كوزل اودر ديمكدر غبرى چاره بو قدر
انتهى (لنصيب الاسود) ان كنت عبدا فنفسى حرة كرما * او اسود اللون انى ابيض
الخلق * مفهومى اكر بن عبد اولدم ايسه ده نفس كرم يونندن حردر و اكر رنكم قره ايسه ده بن
بياض خو يلوم يعنى خويم كوزلدر ديمك اولوب مفادى انسانيت رنگ ولون ايله اولوب بلكه

اخلاق حیده ایله اوور دیمکدر (لاخر) لیس یزری السواد بالرجل الشه * م ولا یفتی الادیب
الاریب * ان یکن للسواد فیک نصب * فیاض الاخلاق منک نصیب * مالی سباهلق رجل ذکی
وشاب ادیب اریبه عیب وشین و یرمن اگر سنده سیاهلقدن حصه واریسه بنم نصیبم دخی سنک
بیاض اخلاقک یعنی مکارم اخلاقکدر دیمکدر که بولک دخی مفادی سیاه کون اخلاق حسنه
صاحبی ثنا ضمنده ینه کمال محاسن اخلاقه اولدیفنی یاندر (قلت) مضاف ومنسوب ثعالیده
بیان اولندیغی اوزره نصیب موی الیه بنی کعب بن ضمهر نک عبد اسودی اولوب شعرنده رونق
اولان شاعر مطلق مشهور وجر برعمر و بن یحیی کی بلغا اشعر ناسدر دیوشا ایلدکری محضرانده
مستور در (ونصیبک قزلی اولوب لکن رنگه بابار ینه چکمش اولد قازندن و بنات عجم
مر یانندن بولند قازندن عرب تزوجلر ینه رغبت ایتاملریله یاننده قوجایوب قالدیلر بناء علیه
تزوجه رغبت اولتمیوب خانه سنده قلان قزلر حقتده * بنات نصیب * ضرب مثلدر انتهی (شاعر)
یکون الخال فی خد قبیح * فیکسوه الملاحه والجمال * فکیف یلام مشغوف علی من * پراهاکله
فی الخد خالا * مالی خال چرکین یوزده بولندیغی وقتده اولر روی ملاحه و جمال ایله کسوه لندر نیمه
یعنی رونق ورنجه شول سیاه زنه که اولر نک سراپا وجودینی خنده خال کورن عاشق نه کیفیتله
اوم اولتور دیمکدر (قلت) لاحول ولا قوه الا بالله * اشبو قطعه آتیه این دفتر خوان نام شاعری
دخی وصف سباهده نظم ابتدکی قطعه در که بعض کتب محضرانندن قلم نافله رقم اسعد فقیر ایله
بو محله نقل اولندی * ان لمعت لیلانجوم السما * یضاً علی ادهم مرخی الازار * و اوجب
العکس مثالیها * فی الارض فالسود نجوم النهار * مالی سیاه رنگ آسمان اوزره یضاً ازارلی
یعنی تارلی صالیو یرمش اولدیغی حالده نجوم کیجه وقتی لمعان ایلدکده عکسی انلر ایچون
بر یوزنده مثال ایجاب ایتکله بوسورنده سیاهلر نجوم نه اوار اولدی یعنی سیاهلر نجوم سماک عکس
وظلدر دیوزن زنجی به شادر انتهی (لاخر) لام العواذل فی سوداء فاحه * کانها فی سواد
القلب مثال * وهام بالخال اقوام وما علوا * انی اهیهم بشخص کله خال * مالی طعنانلری سیاه
رنگ محبو به یه اولان سودا و عشقه اوم ایتدیلر اویله محبو به که کویا سواد قلب یعنی سویداه قلبه
تمثالدر نیچون بی لوم ایدر ل که برطاقم قوم یعنی طعنانلر خاله محبت ایدر بلزلر که بندخی
بر وجوده محبت ایدر مکه سراپا خالدر دیمکدر (قلت) همان اول بر قنطار خال و او محبو به اکا
مبارک اولوب طولاً و عرضاً یوزینه کوزینه سورسون استرسه هنکام شتاده آتش عشقه یانوب
کوردن مستغنی اولسون و جره لری کوزینه مر جان جیشنی و یرسون انتهی و قد انتهی هنا
مانقلته من الاشعار (مدینه منوره اهالیستدن برینه مطایبه اوزره سیاهه رغبت کدر کاردر دیکلرند
اگر بیاض بولیق سیاهه بو یاردق دیو جواب و یرمش (ابوحاتم الاعرج المدنی رغبت مذکور بی
مشعر اولان اشبویتی انشاد ایتددر * ومن یک معجبات کسری * فانی معجب ببنات حام *
مالی بنات کمر که بیاض عجم قزلر یدرانی تحسین ایدن واریسه بندخی سیاه اولان حام قزلر بی
تحسین ایدرم دیمکدر (قلت) حام که حضرت نوح علیه السلام اولادنددر وجد سوداندر
وقصه می کتب توار یخده محرردر (منقولدر که حبشیه و رومیه ایکی زن متناسبه الاعضاء حسنده
تفاخر ایدوب رومیه بن کافور بیاضدن برجهیم سن ایسه کوردنکی سن دیدکده حبشیدن مسک
حبه سییم سن طوز چوالسن دیو ملاحه جواب و یرمش (قلت) بوجواب قائله یاقه قوله
باقی مثلک یریدر (قال الشاعر) احب لحبها السودان حتی * احب لحبها سود الکلاب * مالی
محبوبه نک سیاهه محبتی ایچون بندخی سودانی سورم یعنی آنک سیاهه محبتی هر سیاهی سومه باعثدر
بوسیدن سیاهه کوی بکری دخی سورم دیمکدر (قلت) بوشاعریک محبو به سیاه ایسه ارق انی دخی

سوه جکی در کاردر قدر انتهی (لاخر) فاستجسوا الخال فی خد فقلت لهم * انی عشقت ملیحاً
کله خال * اشبویت آنفاکن ایکی قطعه نک ما لنده در که مفهومی بر خد سفید قام دلبرده خالی
کوروب خلق استحسان ایلدکدرند بندخی انلره بر ملیحه عاشق اولد مکه دبه سندن طرفته قدر
وجودی خالدر دیدم دیمکدر اشبویتی بیت دخی قلم فقیر ایله نقل و ترجمه اولندی * مما قیل فی الصفره *
یعنی صاری رنگه دارا شاعردر (لشاعر) قالوا به صفره شانت محاسنه * فقلت ما ذاک من عیب به
زلاً * عیناه مطلوبه فی ثامن قلت * فلیست تلقاه الا خائفاً و جلاً * مالی تازه نک یوزنده حسنه
شین و بر صاریلق وارد دیو دخل ایتدکدرند بن اول دخالدر بورک اکا عارض اولمس عیب
دکدر بلکه بدله لری قتل و تلف ایلدیکی عاشقک انتقامیچون مظاروب و مسئول وارانور اولدیغندن
سن اکا خائف ایکن ملاقی اولدک هر آینه خائفک روی صاره در دیمکدر * اوزون صفال حقتده
دبیلان سوزلدر * ان اللحیه الطویه عیش الیراغیث * کلام طرفاء قدما دندر که مالی لحیه طویه
برغولرک یعنی برلرک یووه سیدر دیمکدر (منقولدر که یزیدن مزید شیبانی صفالی صدر ینه ایش
یعنی بر لحیه کبیره صاحبی یو یارکن کوروب سن لحیک ایچون خلی مصرفده سن دیدکده اول کیسه
دخی های های حتی بوسیدن بویله دیرم دیوب اشبو قطعه بی نظم ایلدی * لهادرهم للدهن فی
کل جمعه * و آخر اللحناء یتدیران * ولولانوال من یزیدن مزید * لاصح فی حافاتنا لکمان * مالی
صفالهر جمعه ده یعنی بهر هفته ایکی درهم لازم اولوب برینی دهنه یعنی عطره یا خود روغنه
دیگری قنایه خرج ایدرم و او ایکی درهم بندن بو وجهله صحرارل یعنی کیدر لرا کر یزیدن مزید دن
نوال و عطسه اولمیدی صفالم جوانبده جان یعنی بیاض ایچو و جوهر کی صبا حلدی
یعنی قیرلی بیاضه چقار و ظاهر اولوردی دیمکدر (صاحب المستطرف جانی * هو الفص * دیو
تفسیر ایتددر که مرادی بوزک طاشی دیمکدر که جوهر دن عبارتدر * طول وقصر بدنه دار کلامدر *
(منه ولدر که اهل اسلامه مباحات و تفاخر قصد یله طرف اسلامیه صدر اولده ملک قبصر
ایکی کشتی کوندردیکه بری طویل و دیگری هم قبصر وهم زیاده قوتلوایدی قصیر قوی مقابله سنه
نجل اکرم امام علی محمد بن حنفیه رضی الله تعالی عنهما جقوب قصیرم قوم ایاقده ایکن اوطور تمق
واوطور ممکن قالدرمق ینلرنده مشار البهی تخیر ایلدی انلردخی ایکی حالنده مر قومه غالب
کلدی یعنی هم اوطور دیوب وهم قالدردی (وطویک مقابله سنه دخی قیس بن سعد بن عباده
رضی الله تعالی عنهما کتوردی قیس کلدکده سراویلی یعنی کوملکی اشی اثنایک تحتدن
صیروب طویل مر قومه آندی مر قوم کیدکده هم زینه واصل اولقله قبسه نسبتله قبسه افقه
محبوب و مغلوب اولوب بو وجهله شخصین مر قومین مغلوب اوله رق عودت ایتدیلر قیس چنابلی
غلبه اعدا غرض صحیحله سراویلی علی ملاء الناس اخراجه اعتذارا اشبو ایسانی نظم ایتددر
* اردت لکما یعلم الناس انها * سراویل قیس والانام شهود * والایه و اواغاب قیس وهذه *
سراویل عادی و مائمه نمود * وانی من القوم الجانین سید * وما الناس الا سید و مسود * مال ایات
سراویلی اخراج ایله مراد ایلد مکه ناس یلوب و شهادت ایده ل که بوسراویل قیسک سراویلدر
بوقسه قیس غائب یعنی قوت اولدقده بوسراویل عاده منسوبدر و نمود اکاعزو ایتددر دیمه ل
و بن یننه منسوب اولان قوملرک اولوسی و ناس و انام یاسید و متبوع و یامسود و تابعدر بندخی قومک
متبوع و سید و حاکمی و سارلری بنم متبوع و محکومدر (قلت) عاد و نمود طاقی جسامتلر اشخاص
اولد قلیچون انلری ذکر ایتددر (و بوقصه حسن المحاضره سیوطی ده ایکی صورتله روایت
اولتددر که ای کسند دخی قصه لغه دائر کلام یوقدر روایتکری لک قصره معاویه رضی الله
تعالی عنه آستانه عربدن بذات اطولک سراویلی ارسال اولند رجاسله ایلچی کوندردی

قبس مشار اليهك سراويلي آلوب كوندركده جبش قبصر ده براتول كبوب بورنه جفدي
(وروایت دیگر براتول وراقوی کوندروبا کرعر بده بونلرک فوقنده آدمیلروارایسه طرفه
اولوب طلب اولن اسراپی اسراودخی شویله و بویله هدا یا رسال ایدرم والاوج سال دخی
منار که تمید اولنه دیو ایلمچی کوندردی محمد بن حنفیه حضرتلرینی قوت ادعا ایدن شخص
اوطوردیغی بدن تحریکه جهدا یش ایهده امکان بوله مبوب لکن مشار الیه اول شخص قوی بی
بلندن بر الیه سر یسایا لایه قالدیروب یره فرلاندی وسراویل قبسی دخی شخص اطول کبوب
اطراقی یرده سورندیکی حالده بوی ممه سنه کلدی و بوی وجهله مغلوب اوللری ایله اسرای
مطلوبه وهدایا قبصر طرفدن کوندردی دیوب و بومناسبتله اسلامی ادراک ایدوب طوللری
اوزقارش اولان ذوات * عباد بن الصامت * سعد بن معاذ * عمرو بن معدی کرب الزیدی * اشعث
ابن قیس کنندی * مشار الیه قبس * جریر بن ابی عبدالله الخخی * عدی بن حاتم الطاسی *
عامر بن الطفیل * طلحه بن خویلد * دردیو محرردی رضی الله تعالی عنهم (امامشار الیه ابو
عبدالله قبس بن سعد بن عباد الانصاری زهاد و کرمای صحابه دندر مصر فتحنده بولندی وحضرت
علی خلافتلرند مصره والی اولدی والی طقوزده مدینه منوره ده انتقال ایلدی پدرلری
سعد بن عباد بن دلیم بن حارثه الانصاری الخزرجی کیم سید خزرج واحد نقباسندن و پدری کبی
مشاهیر اجواد دندر صحیح مسلمده یازلدیغی اوزره بدرده حاضر اولدی وشامده هجرتک اون
بشنده ارتحال ایلدی رضی الله تعالی عنه (قبس حضرتلری مصرده والی ایکن برمنه خاتون
حضور یرنه واروب خانه مک قلت جردانندن سکا شکایت ایدرم دیدکده بو برکوزل کتایه در شو
خانوک خانه سنی خیر و لطم و سمن ایله طولدرک دیو ذخایر احسان ایلدی (جبک کسریله جردان
صردوزنده اولان جردک جعبدر که قاره دن عبارتدر (قلت) جردان یینی مشتب بالعصا) دخی
قلت نوالدن کنایه در که مالی خانه مک جردانی ضعیف اوللری ایله عصا ایله یورو یورلر
دیمکدر انتهی (الحق بن خلف داود نامنده برقصیر القد طویل الحبه حقهده نظم ایتمشدر
* ماشیت داود فاستضحکت من عجب * کأنتی والدیثمی لمولود * ماطول داود الاطول لحیه *
* نظن داود فیها غیر موجود * مالی داود ایله برابر کیدر کن لعجبدن کولدمکه کویان انک یاننده
ولد صغیر یله کیدن بدره دوندم داودک طولی اولوب الاخیه سی طولنده در ککندونک
قبصدلغی وصفالنک چوقلغی شول صورتده در که داودی ایچنده یوق ظن ایلدک دیمکدر (منقولدر که
قصیر وضعیف اولان سلمه بن مره الناموس طویل وجسم اولان ملوک عر بدن امرء القیس بن
الهمان الحمی بی اسیر ایلدی بنت امرء القیس سلمه یه ای قصیر بابایی اطلاق ایله دیدکده سلمه *
الازعت بنت امرء القیس اتی * قصیر وقداعیا ابها قصیرها * ورب طویل قدرعت ثیابه *
وعانقته الخبل ندی نخورها * قطعده سنی نظم ایلدی که مالی اکاه اولاک ای ناسکه امرء القیسک
قزی بن قصیر یعنی قبسه اولمله بنی عاجز زعم ایلدی و الحال که انک قصیری یعنی بن باباسنی
عاجز قیلدم و چوق طویلر واردر که بن انک انوابنی نزع ایدوب واکا صارلدم یعنی غالب اولدم
والک اتی یوغاز بنی ادما ایلدیکی یعنی انک اتی دخی دیه لمه یوغازندن قان اقبیدیچی اولدیغی
حالده دیمکدر (قلت) صروده بولمغله ترجمه اولندی قنبر (حکما دیدیلر که جبین یعنی انسانک
آنی یوک ولقی له و حاقته و عریض یعنی انلی اولسنی قلت عقل و ذکایه و صغیر اولسنی لطف
حرکت و فاشک کوز اوزر یرنه دوشمنی حسده و چشمک چچنده متوسط اولسنی فطانت و حسن
خلق و مروت و حدقه سنک طویل اولسنی جقد و کوزک قیمی چوق اولقی خفته و قولاق اوزرنده
قیل اولقی جودت سمه و بیوک قولاق حق و هدایه دلالت ایدر * قبح صورته داتر کلامدر)

(منقولدر که)

(منقولدر که ابو الاسود الدبلی یشیر قبیلده سندن هم صحبت اولمش براز قتیان قتان یعنی برطاقم
کنج آدمیلرک مجلسنه اوغراد قده موی البهک خلقتی غریب اولمغله ایچلرندن بعضیسی * کآن
وجهه و جید عجز * قدراحت الی اهلها بطلا قها * یعنی ابو الاسودک وجهی زوجی بوشایوب
اقر یاسنه کیدن عجزک وجهی کیدر دیو لطیفه ایلدی (قلت) ابو الاسود کبار تابعیندندر
امر امام علی رضی الله تعالی عنه ایله علم نحوی وضع ایدن قاضی بصره درو هجرتک التمس طقوزنده
ارتحال ایتمشدر انتهی (جاحظ نقل ایتمشدر که بنی پراجد بخلنده قومدی الیبر خاتون شویله که
برکون بکا کلوب بر مصلمم واردر کل برابر چارسویه کیده لم رؤیت ایدو یردیو التماس
ایندی برابر یوقیو بیجی دکاننه واردق اشته بونک کبی دیو قیو بیجی یه بنی کوستروب کند و صاوشدی
بندی قبحیر قلوب بعده قیو بیجی یه قضیه نک اصلنی صوردم قیو بیجی یوقاری دمندن بکا کلوب
شیطانک صورتنی تصنع ایت دیمشیدی بندی کورمیدیکم شخصک صورتنی نه صورتده اعمال
ایده یمیدیکمده همان کیدوب وسنی کتوروب استماع ایتدیکک کبی اشته مثالی بودر دیدی دیو
خبرو یردی دیمشدر (قلت) جاحظ معتزله نک مقتدرالندن غایتله قبیح المنظر ابو عثمان ایله مکئی
عمرو بن بحر در و هجرتک ایکویوز الی بشنده فوت اولمشدر کوزلری حد اعتدالندن زیاده تومسک
اولدیغیچون جاحظ دیمشدر انتهی (جاحظک هجونده برشاعر * لوی مسخ الخنزیر مسخانیایا *
* ما کان الادون قبح الجاحظ * رجل ینوب عن الحیم بوجهه * وهو العمی فی کل عین ملاحظ *
قطعه سنی نظم ایتمشدر که مالی اک کر خنزیر پردفعه دخی مسخ وانسه ایدی مسخ نایده اولان
صورتی جاحظک قبیح دوننده اولور ایدی یعنی جاحظک صورتندن اهن اولور ایدی جاحظ
بر شخصدر که وجهیله جهنمه بدل اولور جاحظ یاخود وجهی هر برمه کروه لاحتظک عیننده عمار
یعنی متفکر اولان کیمسه اتی ویا وجهی تصور ایدر سه یاخود کور رایسه برده بصیرت اولوب فکر یرنه
خلل کلکله ادراک معانی دقیقه و حل اشکال ایده مز دیمکدر اشبو قطعده بعض نسخنه ده
بولوب بودفعه درج اولمشدر قطعده مذکورده اولان مسخ ثانی خنزیر قیدی حضرت عیسی
علیه السلام بد دعال یله خنزیر اولان برطاقم یهود قصه سنه منیدر که تفصیلی بمنه تعالی
التمس ایکنجی باید ترجمه اولنه جقدر (اصمعی روایت ایدر که حسن صاحبه سی بر بدویه
خاتون کوردیمکه زوجی انک عکسته قبیح الوجه ایدی ای حسن بویله قبیحک تحت نکا خنده
اولدیکمه راضیه مبسن دیدیکمه ای کیمسه بنم زوجم محبتل ککه اعمال یونندن خالفنک نزد
معنوی بنسند احسن اوله ده بنی انک ثوابی یعنی اجری قبله و بن اسائت ایتمله اتی بکا عقاب
یعنی انکله بنی معاقبه قبله بن حقک راضی اولدیغی نسنه یه نه حدمدر که راضی اولیم دیدی دیمشدر
(قلت) خلقی کبی خلقی دخی کوزل ایمش رجها الله تعالی (محکیدر که برزند لایالی
مشرب حج ایدوب یت مکرمد بر فبیح الوجه شخصی استغفار ایدر کورنجه ارشخصه ای بنم
دوستم اشبوروی ایله جهنمه بخل ایتمک لایق کوره م یعنی لایق جهنمن دیو لطیفه ایتمشدر (بر رجل
بر رجل آخره برادر اقبیح مواضعده یعنی دیمده بر جیان چیفدی دیو شکایت ایتدکده رجل آخر
ظریف دخی بلان سوبله اشته یوزکده برنسنه یوقدر دیو کر یه المنظر اولدیغی بیانده استظراف
ایتمشدر (بر رجل قبیح الوجه بمنه واروب وعودتنده کبی یه بنوب وطنه کلور کن * لم ار وجهها
حسنا * منذ دخلت الینا * فیا شقاء بلده * احسن من فیها انا * شعر بنی نظم ایتمشدر که
مالی بمنه داخل اولدیغم وقتک اولندنبور برک وزل یوز کورمدم ای ناس بلده نک شدت و عسرتنه
یعنی ینک مشقتنه باقک که انده اولنلرک احسنی بن ایدم دیمکدر * یوک برونه داتر مقالدر * برونی
چسبم بر شخص بر خاتونی خطبه یعنی تزوج مراد ایدوب خاتونه کندوی شامع رضنده شرفی

یلورسنگه بن کریم المعاشره یعنی کوزل الفت اولتور مکارهی متحمل یعنی اتفاق واکسای عیال
امرینه سعیده آغر یوکلر الته کیر مردم دیو خود فرو شلق ایندکده خاتون دخی ظریفات
نسواندن بولنش اولغله بلی آغر یوکلره متحمل کیمسه اولدیغکده اشبو برون قرق سنه دنبرو
طاشیدینگ ایچون اصلاشک وشبهه اتم دیو جواب ویرمش (لعض الشراء) لك وجه وفيه
قطعة انف * بکدار قداد عموه بیغله * وهو کالقبر فی المثال ولكن * جعلوا نصبه علی غیر قبله *
مالی سنک برونک واند دیوار کی بر برون پارچه سی وارد کهانی قاتری ر بطه قازق یا بشاردر
او برونک صاحبی منالده قبر و برونی سنک مزار کی اولوب لکن علامتی یعنی اوستکی جهت قبله نک
غیرینه وضع ونصب ایتمشدر یعنی چار بقدر دیمک کیدر (اشاعر آخر) لك انف کانوف *
* انف منه الانوف * انت فی القدس تصلی * وهو بالیت بطوف * مالی سنک برونک
وارد بر سوری برونر کیدر یعنی براز برونر طوپلر لوب سکا برون اولمشدر واوله بر برونر که
اندن انوف یعنی برونک رایحه سی خوب اولان عورت یا خود مرثیه جله اجتناب واسنکاف واعراض
ایدر واول انف شول مقدار ده یو کدر که منلاسن قدس شریفده نماز قیلارسن اول برون بیت
مکرده طواف ایدر دیمکدر کیدر (قلت) اگر مصراع اولده دیکر معنی لایح خاطر مطالعین
اولورسه کاره اشارت بیورلوق رجا اولتور لکن مشهور اولان اوزره کبر انف ماده نفرت نسوان
اولماغله بومعنایه مصراع ثانی جای ردا اولدیغی لطیفه کلور کوریتور انتهی (اشاعر آخر)
رأینا للزکی جدار انف * یضاهی فی تشاخیه الجبالا * تصدی للهلل لکی براه * فلولا انفه
رأی الهللا * مالی زکی نامنده اولان کیمسه ایچون برون دیواری یعنی دیوار کی بر برون وارد که
یو کسکلکده طاغیری اکر بر اول کیمسه غره قمری کورمه تصدی ایلدی اکرانی اولیدی کورردی
یعنی انی کورمسنه مانع وسدا ولدی دیمکدر * تقلایه دارمقالدر * لمطیع بن ایاس (قل لایاس
اخینا * یا تقبل الذقلاء * انت فی الصیف سموم * وجلید فی الشتاء * انت فی الارض نقیل *
* وتقبل فی السماء * مالی ای قائل قرنداشمزه عباسه ای ثقلانک نقیل سن صیفده باد سموم وشتاده
شیمدن بره دوشوب طوکان جلید یعنی یوز اولوب یو یوزدن ارض وسماده تقبلسن دی دیمکدر
(لاخر) انت والله تقیل * وثقیل وثقیل * انت فی المنظر انسا * ن وفی المیزان فیل * مالی
قسم ایدرمه سن تقبلسن تقبلسن تقبلسن سن نظردنه انسان سن لکن ترازوده یعنی آغر لفته فیل سن
دیمکدر (قلت) خواجه منیب افندیگ بعض انشاسنده (فی المیزان) یرنده (فی المیزان)
کورلشدن مخبر حد ذاتده معناسنی مستلزمدرند برانتهی (لاخر تضمنینا) اسأت علی فاستوحشت
منی * لقد آنسک والله الجمیل * سارحل عن دیارک الف یوم * مسیره کل یوم الف میل *
ولو کانت عطایاک الف ناقة * محمله من الخف الفضیل * ولو کانت عطایاک الف مصر * ویتبع
کل مصر الف نیل * تکدرن الخواطر منک حتی * قنعنی من دیارک بالرحیل * لانی قد ظفرت بیت
شعر * بیت قاله الخیر الفضیل * اذا حل الثقیل بارض قوم * قالسا کثیرن سوی الرحیل *
مال ایسات ای تقیل سن بکا اساتکه بناء بندن توحش ایلدک نه کوزل بن سنک توحشکه منفعل
دکم ممنوم خدای جمیل بونک مقابله سنده سکا مؤانست یعنی احسان ایتسون بن سنک دیار کدن
بهر کون بیک میل اولوق اوزره بیک کونلک به همان رحلت ایده حکم اکر عطایاک اییک یوکلر
بیک ناهه وهر یرنده بیکریل اولوق اوزره بیک مصر اولسه یعنی بونلری بکا و بره جک اولسک خاطر لر
سندن مکدر اولغله استهم وسنک دیار کدن رحلتیه قناعت ایدرده کیده رم زیران بر بیت شعره
ظفر بولد مکده او بیتی بر فاضل نظم ایتمشدر انکله عامل اولوب سنک ثقلنکدن رها بوله جغم دیمکدر
بیت مذکور که مالی دخی بر قومک مکانته بر ثقیل حلول ایدرسه انده ساکن اولنلره رحلت وتروک وطن دن

عبری چاره یوقدر دیمکدر اشبو بلامقاله سی دخی اکر نسخده ده اولماغله بود دفعه درح قلندی
* لباسلرو الوانته و دستارو یو کاشیده نسندله دارمضلدر * حق سبحانه و تعالی حضرت تیری * یانی
آدم خذوا زینکم عند کل مسجد * بیورمشدر که مفهوم شریفی ای بی آدم طواف بیت مکرر
و اداء صلات ایچون هر مسجد ومعبده ثابکزی ستر عورتکز ایچون احد و تلبس ایلدک دیمکدر
قاضی یضای روح الله تعالی روحه مصلینک نماز ایچون احسن هیئت اخذ یعنی اثواب تقبسه سنی
تلبس ایلمی سندر و صلاتده ستر عورتک وجوبنه یوایت کریمده دلالت وارد دیمشدر (ورسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن) ان الله یحب ان یری اثر نعمته علی عبده (بیورمشدر) قلت
اشبو حدیثک مال لطیفی یری مجھول صیغه سیله اولدیغی اوزره الله تعالی نعمت واحسانک
آثر تی قولنک اوزرنده کورلستی یعنی آخر قوللری مشاهده ایلمرینی ومعلوم صیغه سنه کوره بصیر
اولان یعنی کافه مبصراتی علی ماهی علیه کوریمی و بیلمی اولان حق تعالی اثر نعمتی قولنک اوزرنده
کوره کی سوروراضی اولوردیمکدر و اثر نعمتدن بری دخی ثابله تجملدر زیرانتمه شکر جمال باطن
اولدیغی کی ثابله تجمل شرعی نعمتک جمال ظاهر بدر (کتب فقهیه حنفیه ده لباسه دار اولان
فصلک بومقامه درح اولنسی الزم اولغله در مختار دن ثقله مأخذ رینه اشارت برله قلم اسعد فقیر ایله
ضم اولندی) معلوم اوله که ارککه حریر صنفدن منسوخ قاش کیمک انکله بدن یرنده حائل اولسه
بیله قول اصح اوزره حرادر (امام اعظم حضرت تارندن مروی بر قوله کوزه جلدی مس ایلدکده
حرام اولور مس ایتمدیکی تقدیر جهره جائزدر) فنیه قولنجه اشبو قول عموم بلوی اولان محله رخصه
عظمه در (وینه امام اعظم عندنده هنگام حریده دخی لبس حریر حرادر لکن امامین حریده
غرائک کیملرینی تجویز ایتمشدر ولبس حریر مطلقا نسیابه واثوابک علی یعنی نشان اولوق ایچون
تمغاسنی کی بر یرینه بتشک درت پاروق مقداری ارککه جائزدر بعضه کوره پارمقلرک آجق
اولدیغی حالده اولان مقداری و علی قولنک آجق ونه قبالو اولوب بین بین اولملری مقدار بدر
(وقیه ده بسط اولندیغی اوزره ثوبده ولوعامه یعنی صارقده اولسه ده اعتبار درت پاروق
مقداری اولوق یریده اولسنه در درت پارمقدن اقل اوله رق متفرق بولنوب بر محله جمع اولندر رق
درت پارمقدن زیاده اولسه قول ارجح اوزره جائزدر) وینه قیه ده عمامه نک علی حریر دن
درت پاروق اولور و پارمقلری دخی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه پارمقلری مقدار نیجه که بزم
بر قارشمدر بر بصورتده جائزدر درت پاروق مقدارندن زیاده اولورسه جائز اولماز و بر قوله
جائزدر (وامام اعظم دن مروی بر قوله کوره صارغک علی کومش تلدن طوقمش اولوب اوج
پاروق مقداری اولورسه لا بأسدر بوق التوندن طوقمش ایسه مکروهدر و علی قول مکروه دیمکدر
(وجیه نک زینتی اییک اولوق مکر وهدر) بجنتی) در مختار صاحبی زمانزده معناد اولان
قبض صبریه که اییک کارل کوملک دیمکدر جبه زنجفته قیاسا مکروه اولوق اقتضا ایدر دیمشدر
(وینه مجتبا ده محرر در که علم ثوبده حریرک درت پاروق مقدارنک مرخص اولسی عرض
ثوبده اولورسه در (در مختار صاحبی بونک مقادی پارمقدن قلیل اولسی طولده اولورسه
مکروه اولمقددر) وتنویر الابصار صاحبی ملاخسر و صدر الشریعه طولده کراحت اولدیغی
جزم ایتمشدر دیمشدر لکن هدایه وغیر یسنک طول و عرضدن اطلاق اوزره بیانلری اشبو
طول قولنجه مخالفدر دیمشدر (سیر کبیر دن نافلا سراج صاحبک یسانته کوره علم یعنی یراق
مطلقا یعنی کرک صغیر و ککرک کبیر اولسون سنجاق اییکدن مصنوع قماشدن اولوق جائزدر
لکن تنویر الابصارده اشبو اطلاق مروی ایدن درت پاروق قیدینه مخالفدر و فی زمانه و قوعبولان
ابتلایه کوره بواطلا قد رخصت عظیمه وارد دیو محرر در صاحب الدر المختار شیخندن ناقلا

سیر کیردن نقل اولسان علمك رایه یعنی سنجاق اولدیغنی شیخمن ظن ایتشدردیمشدر (ومرراق
اوزره ربط اولان قماش ولو کبر اولسون حلالدر زیا کیلور نسنه دکلدرد و بونکله اقوال
یئنلری توفیق اولتوردیمشدر) و دیساجدن کله یعنی شرح وهبانیه نك تعریفی اوزره اریشی
وارغاجی ابرسم یعنی ایپکدن منسوج جیئلا کیلور نسنه اولما دیغندن ارککه دخی حلالدر
وقول صحیح اوزره دیساجدن معمول اوچقور مکروه و بعضه کوره لایاسدر (و کذلک قلنسوه
یعنی مطلقا باش کسوه سی حریردن اولیق ولو اوزدینه عمامه یعنی صارق صار بلوب
صارغك التمه قالسه بیله مکروهدر (ودخی یانه و یو غازه آصیله جق کبسه دخی حریردن
اولیق مکروهدر) قنیه (جراحت اوزره صار بلان صارغینك حریردن اولمسنده اختلاف
اولمشدرد یعنی بعضه کوره مکروه و بعضه کوره لایاسدر کذا فی المجتبى) وارکک ایچون دخی
اوطه سنی دیساج دوشمه ایله ترین و اوائی سیم وززایله بلا تفساخر تجمل ایتك جائزدر (مجتبی)
کوز اوزرینه لعذر یعنی دوا ایچون ایپکدن نسنه صارق جائزدر (قنیه) شرح وهبانیه ده
منتقادن ناقلا حریردن د وکله وایلك جائز اولدیغنی محرردر (سیر کیردن ناقلا تانارخانیه ده
دیساج والتوندن ایلك جائز اولدیغنی و مختصر طحاویدن ناقلا کشدن علم ثوب جائز اولوب التوندن
مکروه اولدیغنی واکن اکثر فقها التوندن مکروه اولدیغنی قول مشکدر زیا شرع زنجفه
رخصت و یروب زنجفه ایسه اکثریا التونندر اعتراضی مصرحدر (صاحب التئور ایپکدن
منسوج و معمول یصدق و دوشکه و چارشبه طیانوب و اوطوروب والتیه یایوب و اوزرنده
اویومق ارککه عند الامام الاعظم حلالدر دیمشدر لکن مواهبده یازلدیغنی اوزره امامین وشافعی
ومالک حرامدر دیمشدر و صحیح اولان دخی بودر (در مختار صاحب اشبو قول للانسون لکن خلاف
مشهوردر دیمشدر اما ارقه و باش اورتوسی حریردن اولیق ارککه بالاجماع مکروهدر (سراج)
و کش اوزرنده ا و طورمق دخی بالاجماع حرامدر (شرح مجمع) و سدی یعنی ارش وناری
ایپکدن و لجه یعنی ارغاج و بودی کان و پنبه و خز و بولک کبی غیری نسنه بدن اولان قاشی کیمک
حلالدر زیا ثوب نسج ایله و نسج دخی ارغاج ایله حصو لیدر اولمغه حکمه ارغاج ارشك
دوتنده معتبر اولسی تحقیق ایدر (صاحب الدر المختار در حاشیه سی شرنبلالید مواهبدن ناقلا
عتابی دیدکاری قاش کبی ارغاجی ظاهر و آشکار اولان ثوبك مکروه اولدیغنی و بعضه کوره
مکروه اولما دیغنی محرردر دیمشدر کذا فی الاختیار) وینه دیرکه خنی اولمیه که لجه نك اعتباری
مصرحدر که عزمی زاده نك در حاشیه سنده دخی مصرحدر لکن اکثره شایخ بونك خلافه
افتا ایلدکاری مجتاده یازلشدرد (شرح المجمعه ذکر اولان خز دکر قبوتک توبی اولدیغنی
محرردر) صاصب الدر دیرکه صدر اولده خز حیوان مذکورک صوفندن اعمال اولنورمش لکن
الان خز حریردن اعمال اولنور بوصورته حرامدر (بر چندی و تانارخانیه فلیحفظ) و ایچق
حریده عکسی یعنی لجه سی ایپک و سداسی سارندن اولان ثوب حلالدر لکن بو ثوب صتی طوقوب
انکله اتقاء عدو حاصل اولورسه حلال اولور و الا یعنی رقیق طوقمش ایسه بالاجماع حرامدر
عدم فائده ایچون (سراج) قلت اشبو تعلیل یعنی انقباء عدو جای نظر در بلکه تعلیل صحیح
شرح ملتبی کاشف الانهر ده یازلدیغنی اوزره اسباب هابتدن اولان برق و لمعاندر که بونلر
ظاهر قماشده اولور و لجه دخی قماش اوزره اولور بناء علیه حریده جائز اولور فتدبر انتهی
(وامانار و بودی حریر ثوب حریده عند الامام مکروه و امامین عندنده دکلدرد (ملتبی) صاحب
الدر دیرکه لجه سی حریر ایله سارندن مختلط اولدقده بو کا دایر بر قول کورمه میده ظاهر اولان
اعتبار غالبه در وشول چبوقلی قماشکه ظاهری حریر اولوب بر چبوغی خزدن طوقمش اوله

(ظاهر)

ظاهر مذهب کوره بونده اعتبار متفرق جمع ایتما مکدر یعنی بریره طوبیلق فرض اولنر که فرض
اولدقده درت پارمقدن زیاده اولور و بوصورته جائز اولساز لکن بر چبوغی حریر و بر چبوغی
غیر حریر اولوب جله سی حریر کورینورسه متفرق جمع معتبردر اما هر بر چبوغی عمامه ده اولان
طراز کبی متبین اولورسه ظاهر مذهبده متفرق جمع اولتماز (حاوی الزاهدی و اقره شیخ صاحب
الدر) وینه صاحب الدر دیرکه مذهب ظاهر اوزره اعتبار لجه ده در ظاهر قماشده دکلدرد فافهم
(وعصفور و زعفران ایله بویامش قرمزی و صاری ثوب ارککه مکروهدر نسیایه دکل و ذکر
اولسان ایکی رنگدن ماعدا رنگاره اولان ثوبه باس یوقدر (مجتبی و قهستانییه و ابوالمکارمک
شرح النقایه سنده قرمزی ثوب کیده باس یوقدر دیمشدر) و ثوبه اولان کراحت مذ کوره
تزییه در لکن تحفه ده حرمت تصریح اولتماشدر بوصورته کراحت مذ کوره تحریمیه
اولسنی افاده ایدر و علی الاطلاق کراحت ذکر اولندیغنی و قنده کالی اولان تحریمیه به مصروف
اولدیغنی صاحب التئور ذکر ایتشدرد و شرنبلالینک بو خصوصده بر رساله مستقله سی اولوب
رساله مذ کوره ده سکر قول ذکر ایدوب اقوال مذ کوره دن بری مستحب اولمیسدر (ودخی
ارککه ذهب و فضه دن مطلقا یعنی کرکسه ترین ایچون اولسون کرکسه اولسون تجلی جائز
دکلدرد لکن یوزک و منطقه یعنی صوبه کبی بله قوشانیلان نسنه و حلیه سیف کشدن اولسه
و بونلره دخی ترین قصد ایتسه التی حین استعمالده موضع ذهب و فضه به طوقنور مدیغنی حالده
جائزدر خاتم دخی بر طاشلی اولیق شرطدر اما نسوانک اولدیغنی کبی ایکی اوج طاشلی اولورسه
اول یوزک استعمال حرامدر (درر) اورتی سی حریردن اولان منطقه نك استعمالی ارککه
حلال اولساز و بعضه کوره عرضی درت پارمغه واصل اولمازسه جائزدر (و منطقه ده تیمور
و باقر و ککدن حلقه اولیق مکروه دکلدرد (مجتبی) و خاتم ایچق کشدن اولورسه ارککه و نسیایه
جائزدر کشدن ماعداسی اولورسه مجرد التون و حدید و پرنج و قلاوی و بللور و غیر یلری کبی
حرامدر لکن سرخسی یشم ایله عقیق نیچوز ایتشدرد و لکن ملا خسرو مطلقا اخبار خاتم انخاضی
نیچوز ایتشدرد ابدی اشیاء مذکورک تمهیر ایچون بسی مکروه و لجه سیعی و دوکده سی دخی مکروه
اولدیغنی ثابت اولور زیا عقیق و تصدیه جائز اولمایان نسنه به اعانه واردور هر بر نسنه که جائز اولمایان شیشه
مؤدی اولور جائز دکلدرد و بومسئله نك تمامی شرح وهبانیه ده در مراجعت اولنه (و فضه دن اولان
یوزکده اعتبار حلقه به در فضه یعنی فاشنه دکلدرد فاشك حجر و عقیق و یاقوت و سائر جواهر دن اولسی
جائزدر و یوزک فصنی بر کشندرک ایچون التون چوبلر استعمالی حلالدر (ودخی خاتم صول اله
طاقیلور و فصی آوج ایچنه کتور بلور و بعضه کوره صاغ اله طاقیلور لکن صاغ اله طاقلیق شعار
روافضدن اولمغه تحرز واجب اولور (قهستانی و غیره) قلت یعنی صاحب الدر دیرکه
اشبو تحرز خلقی سوء ظنندن قورنارمق ایچوندر لکن شمدی شعار مذ کور منفصل و متقضى
اولمشدرد (ملتقطه خاتم صول الک کوجک پارمغه طاقیلور صاغه و سائر پارمغه طاقیلور دیمشدر
(ومهر صاحبی اسماء الهیه دن برنی یا خود کندی امینی نقش ایدر انسان یا خود طیر رسم ایندر مرز و محمد
رسول الله دخی رسم ایندر مرز (قلت) مهره اسماء الهیه نقشی جائز ایکن محمد رسول الله نقش اولنق جائز
اولدیغنی بوستان ابو اللیثه اشارت اولندیغنی اوزره نقش خاتم رسول الله بویله اولدیغنی ایچوندر قدیر
انتهی (وخاتمک کشی دخی بر مغالدن زیاده اولماز انتهی (سلطان ذیشان و نصب ایلدیکی قضاة
و سائر مهره محتاج اولنردن ماعدا ره ترك تختم افضلدر (محرک اولان دیشنی ارکک التون تل ایله
بر کشدر میوب بلکه فضه ایله بر کشدر لکن امام محمد ایکی سنی دخی نیچوز ایتشدرد (التون و کشدن
انف انخاضی جائزدر زیا یانکر فضه تعفن ایدر وارکک صبی به التوندن و حریردن ثوب الباسی

مکر و هدر زیر کیم سی و ایچمه سی حرام اولان سنه بی کیدرمک و ایچرمک حرامدر و ایدست
باشی سیک و سومکورمک و در ایچون چوره و یعنی طاشوب و کبر قصد اولندی و قنده
جأزدر (وریه که خاتم و پارمه برسنه بی تذکر ایچون ربط اولان خطدر جأزدر و الحاصل
هر بر بمقوله فعل که اندن تجر قصد اولنه مکر و هدر و حاجت ایچون اولورسه دکدر (غایه)
انتهی مافله عن الدر المختار مترجا (قلت) یعنی فقیر اسعد دیر که خزلقتی مترجم قاموس عاصم
افندی مرحوم کوزل ایضاح ایدوب و عین فائده اولغله بعینه بومحله نقلی تنسب اولمشدر
(الخزائن فقی و زانک سکونیه ثاب جنسندن ثوب معروف اسمیدر جمعی خزوز کاور مؤلف ثوب
معروفه اکتفا ایلوب لکن مشبه برسنه در نهایی ده بورسمه مسطوردر که بعبارته ایراد اولندی
(وقی حدیث علی رضی الله تعالی عنه انه نهی رکوب الخ و الجلوس علیه الخ المعروف اول
ثاب تنسج من صوف و ابرسیم و هی مباحة و قد لبسها الصحابة و التابعون فیکون النهی عنها
لاجل التشبه بالجم و زی المترفین و ان ارید بالخز النوع الاخر و هو المعمول الا ان فهو حرام لان جمیع
معمول من الابرسیم) یعنی سلفده خزدیدکری بین العرب بر ثوب معروفدر که یوسکدن
و تفکدن و ایدکدن معمول اولور ایدیکه ارشی ایک و ارغاجی بوکدن یاخود تفکدن ایدی حالا
ارغاجی ایدکدن اولانه حلالی و قطنی تعبیر اولور اولدخی بونارکی بر ثوب در مباح اولغله اصحاب
و تابعون کبر ایدی بعده عجم طائفه سنه و دنیا تحتشلمرینه تشبه هجتنه منی نهی صادر اولدی
و ایکیچسی ارشی و ارغاجی ایک اولاند که صکره دن اکا دخی خز اطلاق ایلدیر بو حرامدر
خزشری مقدمه الادیده نوع ثانی ایله بیان ایشدر و مصباحک و مغربک بیانرینه کوره خز
اصل بر جانوراسمی اولوب بعده انک تفکندن معمول اولان ثوبه اطلاق اولندی و هدایه شرعی
نهاییک بیسانه کوره خز بر نوع ثوب اسمیدر که ارشی حریر و ارغاجی بحری بر حیوانک تفکندن
معمول اولور و غنایهک بیسانه کوره بر جانوراسمی اولوب بعده انک تفکندن مصنوع اولان ثوبه
اطلاق اولندی حتی اسکیدکده تکرار بوزوب مجددا اکیروب ینه نسج اولور اولدیغی منفولدر
خلاصه خزایکی کونه قشاشه اطلاق اولور بری ارشی و ارغاجی ایک اولاند که بو حرامدر و دیگری
وجه مذکور اوزره ایک ایله بر جانور بحری تویندن معمول اولاند که بو حلالدر و اول جانور بحری
دکز قیونی دیکدکری حیوان اولدیغی تحقیق کده مترجم حقیردر و اول حیوان بعض انهارده
مشهودن اولمشدر بو صورتده اندن معمول ثوب شال نوعدن اوور و مؤلف اشاعیجه ده طوشان
اسمی اولان خززدن مشتق اولدی دیو بر بهیم کلام دخی ایراد ایشدر ظاهر حیوان من بوزک تو بی
طوشانه شبیه اولدیغدن یاخود ثوب معهود طوشان تویی کی یوشاق اولدیغدن اکا دخی خز اطلاق
اولدیغی مراد ایش اوله انتهی قول مترجم قاموس (قلت صاحب قاموس خز ز ماده سنه * الخز
من الثیاب معلوم جمعه خزوز * دیوب و معانی آخر بی یازد قدن صکره (و الخرز کسر ذکر الارانب
جمعه خزان و اخره و موضعها خزنة و منه اشتق الخز * دیوب و ارنب لغتده دخی * و الارنبانی
الخز لا دکن دیو اکن ده اعمال خزل طوشان رنگنده اولدیغی بیان قتلش و جوهری دخی * الخرز
ذکر الارانب و الجمع خزان مثل صرد و صردان * دیشدر فتامل (و ینه حدیث شریفده
(تعموا زداد و اجالا) یورمشدر که مال لطیفی عمامه صاریکیم جال یونندن زیاده اوله سزدیمکدر
(و ینه حضرت سرور کائنات علیه افضل الصلوات و التسلیات افندیغمر (العمائم بیجان العرب)
یورمشدر که مال شریفی عمامدر عرک ناجلر بدر یعنی ملوکک ناجلری منزله سنه در دیمکدر
بی برادیه ده اکد عرک باسلری آچی اولوب انلریده عمامه آزددر (قلت) عمامه لغتده کلاه و زننده جیکده
باشه کیلان تو غلغله دینور که عریجه مغفر دیرلر و بیضه دیکدکری زره کلاهنه و باشه صاریلان

صاریغ دینور جمعی عینک فحیه عمام و کسر یله عمام کلور انتهی (زیر بن عوام رضی الله عنه غزوه
بدره صاری رنگلور عمامه ایله مقاتله و محاربه لیلیدیکدن امداد ملکری دخی اوچلرینی ارقه لینه
صالیو بر دکلری حالد عمام صفر ایله نزول ایلدیلر (روایت اولندی که عبدالرحمن بن عوف رضی الله
تعالی عنهی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیغمر دومة الجندل بهت وارسال یورده قده
عبدالرحمن حبش و لشکر دن آبریلوب خردن سیاه عمامه تلبس ایش اوله رق رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم افندیغمره کلدکده اول سپهسالار صف انبیا علیهم الصلوات و التسلیات
عماسنی بوزوب مبارک ید سعادت یله تازه لدی و اوچندن بر قارش مقدار بی کک تفتنی ینه
صالیو بر دکلر نصره ای اب عوف بو وجهله عمامه کی صارد یو امر یوردی اسو عمامه خصوصنده
مذهب حنفیده اولان مسائل سیر کبر شرحنده تفصیل اوزره مذکوردر اصلنه و ترجمه سنه
مراجعت اولند (رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیغمره ملک قیصر دیباجدن برجه
تقدیم ایتکله بعد التلبس عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنیه اول جبه بی اعطا و اکسا
یوردی (و حضرت حسن رضی الله تعالی عنه در نیوز درهم قیبتی ثوب تلبس ایشدر (و سعید
ابن مسیب یک درهم قیبتی حله فاخره تلبس ایدوب مسجدده دخول ایلدکده زیاده ترین ایلدیکر
دیدکدر نه سعید بن مسیب رب و خاتمه بحالسه یعنی باری به عبادت ایده جکمدن تعظیم الشانه
تجمل ایلدیم دیو جواب و پرشددر (قلت) اشته عین حکمت و محض رحمت اولان شرع
اطهر یزده حال ذکر اولان منوال اوزره ایکن لاجرح فی الدین اقتضا سنجه اهل اسلامک
بعض رخص شرعیه اوزره اولان اعمالر بی کوروب شریعت غرائک عزائم و دقائق و مسائل
نامه سنه واقف اولدن اهل اسلامده نظافت رعایت اولمبور دیو دهن اعتراضی باز ایدنر و نظافت
معنویه بی ادراکدن بی نصب اولمیر همان کندولر بی لوم ایده لر نور آفتابی کوره میان خفاشک
شبه طمندن غم چکلر و السلام * المروة الظاهرة الثیاب الطاهرة * از قدیم دینیلان کلامدندر
یعنی مروت ظاهره اثواب طاهره در دیمکدر (عباد بن عاسک رنگ واحد ده متعدد جبه لری
اولغله بر کون برینی تلبس و ملوکد یالمدن رکن الدولهک مجلسنه دخول ایددی و مدت مدیده
رکن الدوله ایله هم صحبت اولدی بر کون رکن الدوله برجه ظنیه مجلساسنه کوررمسکر شوادمینک
نظافته شوقدر سنه در برجه کبر نه چوریدی و نه صولدی دیو تحسین ایلدی * البس البیاض
و السواد فان الدهر کذا بیاض نهار و سواد لیل * دیشدر که مالی بیاضله سیاهی کی دهر دخی بیاض
نهار و سواد لیلدر یعنی ایک رنگه منحصر در دیمکدر (قلت) غالباً زمانه اوی تا کد راحت ایده سن دیمکی
افاده ایدر (براهل ریاضیه نیچون سیاه کبر سن دیدکدر نه ثوب سیاه ثیاب اهل مصیبتیه اشهدردیو
جواب و پرشددر (هرون رشید اوزاعی به کسوه سیاهک ایدندن سؤال ایلدکده لون سیاهی تحریم ایلیم
لکن کر به عد ایدرمز بر اعروس کلین تلبس ایلر و محرم اولان انکله تلبیه ایلر یعنی حجاجه احرام اولماز
و میت تکفین اولماز دیو جواب و پریدر (قلت) اوزاعی عبدالرحمن بن عمرو بن محمد ابی عمرودر
ساکن اولدیغی بیرونده یوزالی بدی سنه هجریه سنه یمش ایک یاشنده وفات ایلدی و تبع تابعیندندر
انتهی (احمد بن ابی قن ثوب سواد تلبس ایش بر محبوب حقهده اشوق طعه بی نظم ایشدر * رأیتک
فی السواد فقلت بدرا * بدانی ظلمة لیل البهیم * و القیت السواد فقلت شمس * تحت بشما عاصوه
الجویم * مالی ای یارسی ثوب سواد ایچنده کوردیکمر زیاده سیاه کچه ایچره ظاهر اولمش بدری
کوردیم دیدیم و او جامه سیاهی ارقا کدن چقاردیکده شعاعی سبیلله ضیاء کواکی محو ایدن شمسی
کوردیم دیدیم دیمکدر (اشو بیت اسود فقیرک بعض غزلنددر * مکر آب حباه منع ایش *
* اوسبه جامه ایچره کبر لیجه ناف * می ویدر که تجار دن بری داری عابد حضرت تیرنگ ساکن

اولدین مدینه به عراق دن خار یعنی خا تونارک باشلرینه اورتد کیری باشق مقوله سی متاع کتوروب
سیاه رنگلی اولاردن ماعداسنی صاتوب رنگ مذکور رغبت ایدن بولمید یغندن یدنده قالمش ایش
دارمی زیارت کیدوب سیاه خار یدنده قالبوب زیان کوردیکنی شکایت اتمکله تاجر اجوب
* قل للمیحه فی الخمار الاسود * ماذا اردت براهه متعبه * قد کان شمر للصلاة ازاره * حتی
قد مت له بباب المسجد * ینترینی نظم ایله اغازه اشرا یتبش وقتا که نظم مذکور مغنیه لک
اغازه لری سبیلله دارمی زهدندن رجوع ایدوب سیاه خارلی برحسانه عاشق اولمش خبری شیوع
بولد قدیه معتقد ناس اولدیغندن کافه محبو به بلده خار سیاهی تاجر مرقومدن اشرا ایشلر
ومال یتین ای دل خار اسود ایچنده اولان ملیحه و محبویه به سویله که زاهد متعبدن نه استر سکه
اوزاهد صلات و عبادتک ازارینی تشمیر ایش یعنی عبادتله مشغولدر سن ای نازنین نه سیده مینی
انک ایچون کلوب مسجدک قیوسنده اوطور رسن دیمکدر (قرمزی جامه لی بر محبویه حقه نظم
اولمشدر * و شمس فی قضیب فی ککب * نبت فی لباس جلنار * سقنی خمر رقتها
وحیت * بوجنتها فاطفت جل نار * مالی دال کی قدوقامنده وقوم دبه سی کی سرینده بر شمس
یعنی بر کوزل بوزل جلنار یعنی رمای رنگلی لباس ایچره ظاهر اولدی او یله زکمه آب دهانی باده سبله
بنی صوله دی یعنی دهانندن بوس ایلدم ودخی یکاقلریله بکاحیات وردی یعنی اوراردن
دخی اویدم بوسبیلله بنده اولان نارشدید تحسرو اضطرابی سوندردی دیمکدر (جلنار جیمک ضمی
ولامک فتح تشبیه کلامر معریدر که نازبانی و چچیکدر جلنار ایله جل نار ینلرنده جناس تام
واردر کلا یخنی (کتب ایچمه قوم یغنه دیرل و بادیه نشین اولان عرب العربی فی الحقیقه معانی
بلیدینی بورلور لکن حضر یلر کی اللرنده مشبه به اوله جق سر مایه لری اولمایدیغندن یعنی ساعت
قودیمز ایچمه و بیاض قومدن کلجه سیم کی نازک و مطبوع قوم ته ندن باشقه سرین سیمین
سیمین یاسمین رنگی اطافنده قوم ته سنه تشبیهه مجبور اولد قلرندن اسان عربیده اولان نظم ونترده
استعمالی شایعدر قنبر (شرابی رنگلی لباسه اولان حقه دیمکدر * فی ثوبها الخمری
قد اقبلت * بوجنه حراء کالخمر * فملت سکر احین ابصرتها * لانکروا سکر من الخمر *
مالی بم محبویه مخررنکنده اولان ثوبی ایچره خمر کی قرمزی یکاقله اقبال ایلدی یعنی یکاکلدی
ینسخی کوردیکم کی شرخوش اولوب اکامیل ایلدم بنم دخی خردن مست اولدیمه و مستانه
ایلدیکم وضعمه اعراض ایتیک دیمکدر (لابس اجرا اولان محبوب حقه هلب نظم ایشدر
* تبدی فی قمیص الداریمشی * عدولی یلقب بالحبيب * فقلت له یم استحسن هذا * لقد
اقلت فی ذی عجب * فقال الشمس اهدت لی قمیصا * بدیع اللون من شفق المغرب * ففوی
والمدام ولون خدی * عجیب فی عجب فی عجب * مالی حبیب یعنی دوست ایله ملقب اولان دشمن
یعنی بکابی رحم اولان محبویه باده رنگلو پیرهن ایچنده ظهور ایلدی و کوردیکمه ای جانان جامه
عجیده اقبال ایلدک واشبورنکی ندن بکنندک دیدیکمه جوابنده بک آفتاب شفق مغیبدن اولیجی رنگ
بدیده بر قمیص اهدا ایلدیکه تویمو مایه زده اداره ایده جکمز صهبای لون روی بری ایچره عجیب
نسنه لردیدی دیمکدر ایشو * عجیب فی عجب فی عجب * بولنده اولان معنایی بالاده ذکر کاذار
ایدن دیک الجن اختراع ایش و بعده شعر ادخی اسلوب مذکور بکنوب اقتفا قیلشدر و ایشو
شعر آتی دخی اوطر زده ینه دیک الجنکدر * مررنا بالقضیب اذا ثلنا * وناه علی القمر انتقام *
سقای تم قلی و اومی * بطرف سقمه بیر سقای * فبت به خلا اندمان اسق * مداما فی مدام
فی مدام * مالی بر تاز نهال باغ نازه و اندن بدل بد رتنامه ادعای تفوق ایله کیر ایدن محبویه میل
وانعطافنده مرور ایتدک یعنی راست کلدک بکاده صوندی و بنی تقیل ایتدی و چشم بچار بله

وصله ایمانیدوب خستکی حسرتدن بنی بری ایلدی بواظنی اوزرینه بنده انکله اغیار دن خالی
اوله رق فراش وصالده باده ایچره باده ایچره باده ایله سق اولدیم حالده یتوت ایتدم دیمکدر (وشمس
فی قضیب الخ قطعه سندن بومحله دیک یاز بلان بود فعه رنسخه ده بولنوب درج اولندی (بر حکیم
فرزندینه وصیتده * اذ انلت بمنزلة من السلطان * یعنی قرنا سلطنتدن اولور ایسک صقن بر لباس
کجه که اولباس سبیلله سکاسلطانت دقتی ونظری دائم اوله یعنی ملوک شایان وزیاده اعلی والوان
اثواب کجه و یلکه ملوک لایق اثوابی ساری کیمک حادثدر همان بیاض کی دیمکدر (یحیی بن
خالد برمی اوغوانه نصحه ثوب کسیدر دیککده زیاده طویل و قصیر کسدرمه متوسط اوله رق
اعمال ایشدر ز براطویل القامه کیمسه به بخش ایدر ایسک قیصه کلز و متوسط القامه به اعطا ایدر ایسک
مطابق کلز دیدی (بعض حکما ینزلک لباسی طول مدت بقای اولدیغندن استبر قدر و متوفین
مسر فینک لباسی ازمدته بوزولدیغندن سندسدر و متوسطین یعنی افراط و تفریطده بولنمان
ذواتک لباسی توسط بقا سچون عتایی دیدکری قماشدر (قلت) استبرق دیبای سترک یعنی
قالین دیبا دیمکدر که سترک معریدر و مطلقا ینکدن منسوج قماشدر استرسه تللی اوسون استرسه
ساده و سندس دیبای تنک یعنی ایچمه و یوفقه دیبدر بودخی معریدر انتهی (بعض امر اء حاجینه
برجل عاقلی حضوریه احضار ایله دیو امر ایدر حاجب دخی بررجلی کنورر امیر بوزجک
عقلنی ندن ییلدک دیو استخبار ایلدکده حاجب بونک صیفده کلندن و شتاده پنبه دن منسوج
واسیخافده مستعمل و صغوقده جدید اثواب کیدیکندن ییلدم دیمکدر (محکدر که ولید راسنه
براعلی شال صاروب انکله هشامک حضورینه داخل اولور هشام ثمن عامه بی سؤال وولید دخی
بیک درهمه آلدیغنی اخبار ایدر هشام استکثار ایلدکده ولیدای امیر المؤمنین ثمن عامه بی استکثار
ایلدیکر زاس اشرف اعضادر قیمته زیاده ثوب ایله اکسایه احری والیقدر جنابکر ایسه
اون بیک التونه بر جاره الیدیکر و تواعضا کر ایچون دیوالزام ایشدر (منقولدر که پرویزک
الی ارشون بوینده بردستاری اولوب کیرلندکده آنشه اتار و و سخا ثوب دستار یانمز و بوججهله
نظیر اولور ایش (مرویدر که ذکر اولنسا دستار سندرک معر بی اولان سندرک نام طیرک تویندن
منسوج ایشکه طیر مز بور داخل ناردی مورطلو تهش ایدر ایش (وینه پرویزک هر ساعت یعنی
هر آن تلون ایدر اییکدن منسوج برداسی و جوهر سرراوبلی و انابیب ذمر ددن اوچقوری وار
ایمش (قلت) اگر جوهر سرراوبلی یکپاره کوهر ایسه خلاف معقولدر یوق اوزرنده جواهر
دیزلش دیمک ایسه خلاف مطبوع ایسه ده غرا یند دکلدر (انابیب انوبه نک جمیدر بوغوم دیمکدر
بو صورتده ذمر دبوغندن اوچقورینه جای نظر درفتدر و مارالذکر لپرویزاکسره بجمک یکرمی
ایکنجیسی خسرو پرویزدر انتهی (ودیمکدر که درار یعنی زرهلر لباس روم واقیه یعنی ققنار
لباس فرس و قراطی لباس هند و ازری یعنی بدنه بورونه جک ثوبلر لباس عربدر (قلت) قرطی
جندب و زننده خرقه تعبیر ایتدیکمز کرتیه فارسی معر بیدر انتهی (بعض عرب بلیدن الوان
ثیاب سؤال اولند قدیه لون اصفر لابیسی مشکل ایدر معناسنه اشکل و لون اجرا جل و لون
اخضر صاحبی نیل ایدر معناسنه انیل و لون اسود مهابتلی ایدر معناسنه اهول و لون ایض
افضادر دیو جواب وردی (افلاطون دیدیکه شقایق رنگ و رواج زعفرانی تسکین غضب
و یاقوتی رنگ و رواج وردیه تحریک سرور ایدر و لون اصفره مقارن اولور سه قوه
عشقه بی و لون اجر لون اصفره خلط و مزج اولند قدیه قوه غریزه بی تحریک ایدر و لون
تفاحی خری به خلط اولور ایسه مجموع طبعی تحریک ایدر (و بعض اعلام دیدیکه افضل ثیاب
یشدر بریسی حله آدم صلوات الله علی نبیا و علیاه که حق سبحانه و تعالی جنده اول حضرت

ایلدی (وایکنجیسی قبض یوسف علیه السلام که پدری یعقوب علیه السلام وجه
شریفه القاولندفده چشمی بصیر اولدی (و او خجیسی قبض هرون علیه السلام که فرزنداشی
حضرت موسی علیه السلام نبوتده خدای متعال شریک اولدیغی حالده بعث پیوردرلنده
حضرت جبریل علیه السلام جنة الفردوسدن انلره کتوردی (و درنجیسی برده فخر کاشات
ازکی الصلوات والتجانی که اول برده ایله تکفین اولدیله (و بشنجیسی جلباب یعنی ستره فاطمه الزهراء
رضی الله تعالی عنها که صوفدن منسوج ایدی و زوج محترمی حضرت علی رضی الله تعالی عنه
زنا فلنده اکسای پیوروب و او کسوه ایله دنیادن خروج و رحلت پیوردرلیدی (و مرویدر که
برخاتون رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیزه برده کتوروب شو برده بی عربک اکرمی و اشرفی
اولان ذاته و یرمکی قصد و عزیمت ایلدم دیدکده رسول الله افندیزه شو غلامه اعطا ایله دیو
سعد بن العاص رضی الله تعالی عنه و یرمه سنی اشارت پیوردی که برده سعیدیه دیو مشهور اولان
اول برده در (مصعب بن زیدریدی که هر شینک راحتی و ار در راحت یت سپورمکه و راحت ثوب
دو شرمکه در (و بعضی عربدن منقولدر که دیار بصره ده برازقاش کوردمکه کویا انواع ریبعدن
نسج اولمش یعنی کونا کون شکوفه رسملری ایله طوقمشدر (اردشیر و بهرام کور و انوشروان
اعباد لری اولان نوروز و مهر جانده خرینه لنده موجود تقدیر باب فاخره و اریسه جله سنی
اخراج و اکسای ایدر لردی ملوک و امرا دن انلرک اثرینه اقتفایدن یتلک الاعبد الله بن طاهر که
یومین مرقومینده خراشنده بر ثوب فاخر ترک ایتموب اکسای ایدر دی (و نفی عزیز و لباسی تکلفسز
اولان ذواته دار کلامدر (و مبردرجه الله تعالی دیدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیزه
تلذذ وجهی اوزده بر شیشه شروع پیورموب انجیق جهت احلال و استئذان شروع پیوردر دی
یعنی رضای حق تقدیم و بو طریقی امتنه ترغیب پیوردرلیدی کورلر نمیکه کسرای عجمک خاک پای
رسالتنا هارینه هدیه اولمق اوزده تقدیم ایلدیکی حله نفیسه کرانبه سانی تلبس پیوروب اول
کسوه ایله خطبه دنصکره منبردن نزول پیوروب اسامه حضرت ترینه احسان پیوردرلر (قلت)
یوندن مستفاد اولان حلال مال اولدیغی صورنده سابقده استعمالی جائز اولدیغی بیان اولان شیلردن
اولده و ندی قیمت بو بله نجل جائدر (منه و ادر که ابوسفیان بن حرب اول حله بی اسامه ک اوزر ده
کوردکده کسری بن هرمزک ثوبی ابن شانک اوزر ده اولمق مناسبتدر دیو اعتراض ایتمشدر
و اسامه به ابن شاه دیدیکی والده سی صبی شیرخوار ایکن وفات ایدوب قیون سودی ایله بسلندیکی
ایچوندر (قلت) ابوسفیانک اشبو اعتراضی ظن ایدر مکه کدوسنک اسلامندن اولمق
کر کدر انتهى) انس رضی الله تعالی عنه حضرت باعث ایجاد عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
افندیزه بر کون حضور فیوضات ظهوررینه داخل اولدم مبارک بدنلرینه عبا کیوب دوه لری
وتدینه ر بط ایدرل و پردفعه دخی مبارک ارقه لینه بر کلیم اورنوب قبولرینک قولاقلرینه نشان
ایدرل ایدی بویه کوردم دیو روایت ایتمشدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنه پیوردی که
حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ک لابس اولدقلری ازارلرینک بکرمی بریامه سی
مشبندن و بری ثوب جنسندن ایدی (و حضرت علی رضی الله تعالی عنه ک قبصلرینک یکی
پارمقلری تجاوز ایدر دی و بکلرک یدین اوزرینه فضل و رجحانی یوقدر درلر ایدی (عمر بن عبدالعزیز
خلافتدن اول یلک دیناره بر حله اشرا ایلدیله ایدی عجب کوزل ثوب اولدی اگر کنندده
خسونت اولسه ایدی دیدی یعنی بکندی خلیفه اولدقده بش درهمه بر ثوب اشرا ایلدکلر ده
کوزل ثوب اولدی اگر بومشا قلغی اولسیدی دیدی یعنی اویله اهورن ثوبی بیه زهدندن کیکی
استمدی (مسلم بن یساردن روایت اولدی که بر کیمه بر ثوبی لابس اولوب کندی ثوب ایچنده

افضل ظن ایلسه اول ثوب فیجدر (منصور بن عمار رجه الله تعالی دیدیکه لباس تقوادن تعری
ایدن کیمه لباس دنیادن برشی ایله کندی سزایدن من (برعابد و زاهده قیصکدن اجود
واحسن قبض تلبس ایلک کوزل اولور دیدکلر ده عابد مشارالیه کاشکه قلبلر ایچنده قلب
قبصلر ایچره قبض کی ایلدی دیدی (بعض علما کشتی سید و اولوا و لاز نه نوع ثوب یچکز اولور سه
اولسون ایچنده ظهوررینی قیدایتدیکه دیمشدر (اویس القرنی حضرت لری من بله لردن بر پارچه لری
جمع و غسل و تطهیر ایله بر رینه دیکوب کیرلردی (منقولدر که بنی عذره قبیله سندن بری اوزر ده
عبا اوله رق عظماء عربدن برینک حضورینه داخل اولدقده استحقاق ایدر اودخی ای امیر عباسکا
تکلم ایلز بلکه درون عباده اولان تکلم ایدر دیدی (اصمعدین منقولدر که بر اعرابی ایله ملاقات
و روایات اخبار و شعرو گفتارندن کسب لذات ایدوب کالیه یله اثواب کهنه ایچره ضیق حالی کوروب
تعجب استفسار ایند یکمه برازجق سکوت و اروب اشبوشهری نظم ایندی * انی ان الحادئات
* عرکتی عرک الادیم * لانتکرن ان قد رأی * ت ا خا ک فی طبری عدی * ان کن اثوابی بلی *
ن مانهن علی الکرم * مالی ای بنم قرداشم تحقیق دهرک حوادثی یعنی اکداری بنی برای تریه دری بی
او غوب سورتنکلری کی سورتنی یعنی بریشان ایلدی قرداشکی یعنی بنی کهنه عبا ایچنده فقیر
کوردیک و قنده و اثواب صاغ اولیوب چورک اولدیغی حینده اصلا انکار و اعتراض ایتمه که
او اثواب کریم اولان ذاتک اوزر ده در یعنی حالم بویه اسوه ایسه ده بن کریم دیمکدر (لعض
الشعراء) علی * ثیاب لوتفاس جیهما * بفلس لکان الفلس منهن اکثرا * و فیهن نفس لوتفاس
بعضها * نفوس الوری کانت اجل و اکبرا * و ما ضر نصل السیف اخلاق غده * اذا کان عضبا
حیث وجهته برا * مالی بنم اوزر ده برا زاوروبه و ادر که اگر هپسی بر بوله قارشولشدیر لسه او بر
بول انلردن چوق اولور یعنی بر بول بیه دکر انجیق او اوروبه لک ایچلر ده بر کشتی و ادر که او کشتینک
بر پارچه سی اگر کندی زماننده بولنان خلقک طوپنه قارشولشدیر لسه انلردن بیو کرک اولور تنکیم
فلج کسین اولوب هر اوروب ضرب ایلدی که بری کسر اولدقده اکافنک چورکلیکی و اسکلیکی
ضرر و یرمز خلاصه ارسال مثل نه قنک زینتی ناملوی کسینی ایدر نه عدم زینتی جوهر ذاتی
تیموره مانع اولور کذلک ذاتله اثوابک حال و شانی بویه در فافهم اشبو قطعه امام شافعی حضرت لری نه
دخی عزو اولمشدر (منقولدر که هرون رشیدک حضورینه نجیب بر کیمه داخل اولور رشید
اول کیمه بی تعیب ایتمکه اودخی اشبوایاتی نظم ایلدی * تری الرجل الخیف فتر دیر *
و فی اثوابه اسد هصور * و یعجبک الظریر فتنبله * فیخلق ظنک الرجل الظریر * و قد عظم
البعیر بغیر لب * فلم یستغن بالعظم البعیر * یصرفه الصبی بغیر وجه * و یخلصه علی الخسف
الجریر * و تضربه الولیده بالهراوی * فلا عار لیه ولا نکیر * فانک فی شرارکم قلیلا * فانی فی
خیارکم کثیر * مالی رجل نجفی کوروبانی استحقاق ایدر مبسن مع هذا انک اثوابی ایچنده قیریچی
ارسلان و ادر ایری و عظیم کشتی بی کوردکده بکترسن وانی امتحان ایدوب نجر به ایندکده ظن
ایندیکک کی بولر سن دوه عقلی اولیه رقی یولک اولمشدر و عظم وجود ایله امور بنی اداره ده
وارسته احتیاج دکلر که دوه بی بر صبی بولندن چقاروب استدیکی یره وانی چکیجی مهلکه به
چکرک کتورر یعنی جاد کی اوصی کیمیا یشاء تصرف ایدر و قرچو جوخی بیه عصائه دوهی
دو کر بویه همچسملری میانده او کودکک کونکینی یدیکندن نه اوتانور و نه قارشو قور بن سنک
شرلیر یلک ازی اولدم ایسه خیر اولر یلک ایچنده کثیرم یعنی بنم شرم از و خیرم چوقدر یعنی
بنم جهم صغیر اولدیفندن جار حمله اضرام آزایسه ده درایتهم و عظم اولدیفندن حسن تدبیرم ایله
سکا خیرم چوق اولور دیمکدر * کل ما تشبهه والبس ما تشبهه الناس * اقوال علما حکما دندر

یعنی میل ایتدیک ما کولانی و ناسک میل ایتدیک کی دیمکدر (قلت) بونک مغادی اکل ایتدیک
طعام مستور رده شکم اولوب آفت اولان اشتها بهادی اولماز اما ناسک میل ایتدیک یاخود
کافه ناسک که مدیکی اشبا که یا ذی قیمت و یاخود غریب الهیة اولور بونلر ايسه مضغه افواه
عالم اولغله حقد و حسده سبب و علت در دیمکدر انتهی (وقول مذکور قائل اولان معنای مذکور
بویله نظم دخی ایتدیک ان العیون رعتک ان فاجأ تها * وعلیک من شهر الثیاب لباس * اما
الطعام فکل لنفسک ما اشتیت * واجعل لباسک ما اشتهاه الناس * مال نظم مذکور بوجه
محرر سنک اوزر که ثیاب اشتهاه نصابدن شهرت و اشراق موجب ذی قیمت یاخود نوصورت
لباس اولدیغی حالده عیون خلق راست کلدیکنده سکا نظر بد سنکی اتارل ارق سن لباسکی
ناسک ایتدیک و کدیکی لباسدن باب لکن طعامکی نه کونه استرایسک اندن بی بطنکی اتی استر اولور
و کوزه کورنیز دیمکدر (و ثیاب منسوبه یعنی جیادت تصنیع ایله هر بری بر بلده نک خاصه سی
اولان اثواب بونلر که ذکر اولنور * برودالین * وشی صنعا * مروط الشام * اردیه مصر *
اکسیه فارس * دیباجه الروم * حلل البحرین * عمامه الابله * منادیل دامغان * تکک ارمنیه (قلت)
برودضم باوسکون را ایله برک جعبدر که برنوع جبوقلی خاشدر (و شی الاجلی و نقشلی فاشه دینور
(مروط مروطک جعبدر کسر ایله مروط برکونافوطه در که عباکی یوکن و دخی خزنفتکندن
طوقنور عر بستانده خاتونلر بورینورل (صنعا یمنده بر شهر عظیمدر) ردا معلوم (کساء کیم
دیباچ که معلومه در دیباک مریدر) حله معلوم (عمامه معلوم) بحرین تشید صیفه سیله بصره ایله عمان
میاننده بر بلده در (ایله الفک و بایک ضمهری و لامک شده سی و آخرده نایله بصره ده بر موضعدر که
دنیا جتی دیو مشهور اولان برک در دنجبیدر (منديل معلوم) تکه اوچقوردر جچی تکک
کلور (ارمنیه ارمن بن لیطی بن یونانه منسوبدر و ارمن ولایتی صغری و کبری دیوایی به
منقسمدر صغراسی آدنه و مرعش و کبراسی وان و قارص و ارضروم ایلانلردن عبارتدر انتهی

الباب السابع والاربعون

اشو قرق یدنجی باب حلی و مصوغ یعنی زینت جواهر و التون و کشدن دوککش نسنل و طیب
و نطیب یعنی عطریات و تعطرو بونلر شبه شیلر یاننده در مجامع فی التخم حضرت عایشه
رضی الله تعالی عنهادن مرویدر که بیور مشدر (کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
یتختم فی عینه و قبض علیه الصلاة والسلام و الخاتم فی عینه) یعنی حضرت شاه رسول علیه صلوات
الله و سلامه دست عین انوار قریبترینه خاتم طاقار ایدی و عالم قدسه ارتحالارنده خاتم شریفی
یمیلرنده ایدی دیمکدر (حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز نعت خوان ذواتدن بری
* کف الارسال لبس یخفی حسناتها * و تمام حسن الکف لبس الخاتم * یتنی نظم ایتدیکر که مالی
صاحب رسالت کفک حسن خفی اولماز یعنی ظاهر در لکن حسن کفک عامی خاتم طاقمقدر
دیمکدر (اسعد فقیردر که حسن کف شریف نبوی زینت خاتم محتاج دکلدر که انکله تمام اوله
اگر مصراع ثانی * و الکف یکمل حسن ذل الخاتم * دینسه ایدی مطاعه عاجزانه مه کوره اولی
او اوردی مکرناظک مرادی خاتمک ذات رسالتیناهه اضافتی حیثیتی اوله بوصورنده توجیهی
قابلدر (قلت) یعنی نبیه فقیردریمکه اشبو خاتم شریفک احوالنده اولان تفصیلات تحصیل
و قوف ایده جک فائده لو روایاتدن اولغله شمائل شروختدن مأخذلی اشارتی ایله خلاصه سی
بو محله ضم اولندی (انس رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره ملک مجحه و بروایت دیگر اوزره
قبصره ملک حبش اولان نجاشی به دخی اسلامه دعوتی ناطق نامه سعادت یازلسی مراد نبوی

(اولدقده)

اولدقده بری نامه ده خاتم اولماز بونلر اعتماد ایتدیکر که خاتم تصنیعنه اراده بیوردیلر (شمائل)
خاتم اخطار ایدن بر قولده عجمدن و علی قول قریشدن ایدی (ابن حجر) اشبونا عه سعادت
نخز بری هجرتک التخی سنه سنده در بخاری روایتی اوزره (ابن حجر) یدنجی سنه سی محرمنده ایدی
(من اصل سیر الحلی الشهیر باستاند راغب پاشا) صاحب سیر ابن سید الناس یدنجی سنه بی
و غیر یلری بخاریک روایتی جزم ایتش و او اخر سنه سادسه و اوائل سنه سابعده ایدی دیمکله
روایتلر توفیق اولمشدر زیر اخذ خاتم ملوک اراده تحریرات عندنده در که بواخذ التبتک
ذی القعدة سنده مصالحه مدینه ایدی مدینه به ذی الحجه ده عودت اولنوب ایلچیلر یدنک محرمنده
بعث بیورلر دیکه اخذ قبل بعث السفیر ایدی (مناوی) خاتم شریف ورق یعنی کشدن اولوب
فصی یعنی قاشی حبشی ایدی (شمائل) حبشه نسبتی جزع یعنی یوننجی یاخود عقیددن ایدیکه
بونلر معدنی یمنده اولدیغی کبی حبش اولکاشنده دخی چقار یاخود نسبت مذکوره لون فص
اسود اولدیغیچوندر (و ینه شمائلده انس حضرتلرینک) و کان خاتم رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم من فضة فصه منه (روایتیکه بخاریک روایتی دخی بودر اصح اولغله روایت سابقه ایله
ینلرنده تعارض تحقیق ایتدیکر اما وجه توفیقده یازیلان سائر اقوال موجه دکلدر (ابن حجر) روایت
نایه نک مالی خاتم شریف کشدن اولوب فصی دخی اندن ایدی دیمکدر (بونده منه ضمیری ورق
اعتباری ایله فضه به راجعدر یاخود من تبعه فضیه و ضمیر خاتم راجعدر که تقدیری فصی خاتمدر
بعضدر دیمکدر (استحق خواجه سی) و ینه انسدن خاتم شریفک نقشی اوج سطر اولوب برسطری
(محمد) و برسطری (رسول) و برسطری (الله) ایدی (شمائل) اوج سطر اولسی تصریح کرده
بخاریدر و علی اختلاف الاقوال سطر اول با لاده اوله رقی الله وثانی رسول وثالث محمددر (ابن حجر)
الله اعلم خاتم شریفک نقشی کلام مرقوم ایدی دیمک خاتم صحیفه ضرب اولدقده نمایان اولان
نقش کلام مرقوم ایدی دیمکدر (علی ربابه خاتم شریف حبشی اولوب اوزرنده (لا اله الا الله محمد
رسول الله) و روایت دیگر ده نقش خاتم شریف (بسم الله محمد رسول الله) وارد اولمشدر جمع
روایات تعدد خاتم حلال ایله حصول بولور (استحق خواجه سی) به ضیلرینک خاتم اوزرینه
اسم الله نقشی مکروه عد ایتدیکری ضعیفدر (ابن حجر) خاتم شریف منقوش مذکور
خلایه دخواده ترع اولنور ایدی (شمائل) خلایه دخول اراده دخول ایله مفسردر و ترع
اولندیغی اوزرنده اسم معظم اولدیغندندر که خلایه استصحابی مکروه و بعضه کوره حرامدر
وصول الدله آب ایله استنجیا وقتنده بقیاسی قطعا حرادر حرمت نجیسی ایچون و کذلک
قرآن یاخود اسم نبی و بلکه منقوش خاتمک حکمی دخی بویله در اما اوزرنده محمد و عزیز کی
اسم مشترک منقوش اولوب بونی نقش ایدن یاخود نقشیله امر ایدن بونلردن اسم معظمی قصد
ایتش یعنی توریه طریقه کتمش ايسه دخول خلا مکروهدر یوق بالکر کند و بی قصد
ایتش ايسه دکلدر (ابن حجر) خلافتنده محل خالی دیمک اولوب به ده قضاء حاجت ایچون
آماده اولان محله استعمال اولمشدر (مناوی) ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن (اخذ
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم خاتما من ورق فکان فی یده ثم کان فی ید ابی بکر و عمر رضی الله
تعالی عنهما ثم کان فی ید عثمان رضی الله تعالی عنه حتی وقع فی برار یس نقشه محمد رسول الله)
روایت اولمشدر (شمائل) بخاری دخی یوروایتی اخراج ایتدیکر اشبو خاتم میراث اولماز
بلکه قدح و سلاح شریف کی مسلمینه صدقه اولغله ولی الامر مصلحت رأی ایتدیکر سنه ده
صرف ایتک اوزره المشدر دیدی (و علی قول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمت استعمال کی
امورده استعمال مصلحتی ایچون بدخلفیه به وضع اولمشدر (ابن حجر) ابن عمر رضی الله تعالی

عنهما روايتي ما لي رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم كوشدن برخاتم اخذ ايلديلكه
ديناده اولدجه مبارك اللرنده ياخود تحت تصرفنده ايدى بعد ارتحال عليه الصلاة والسلام
ابو بكر رضي الله تعالى عنهما واندنصره عمر رضي الله تعالى عنهما يدرنده اولدى بعده بئرايه
دوشونجه دكين عثمان رضي الله تعالى عنهما اولدى خاتم شريف مذكورك نقشي
(محمد رسول الله) ايدى ديمكدر ويدن مراد ذكر كل واراده جزء طريقيه باره اولور ياخود خاتم
شريف زير تصرفلنده ايديكه كاهيجه تبركا باره قارينه طاقوب واقضايتديكجه اطراف ملوكه
نامدار بازوب انكده مهرلر ايدى (خلاصة مافاله اسحق خواجه سي) زين الدين عراقى ديمكدر كه
شكل خاتم شريفده يعنى مربع ياخود مثلث ياخود مدور اولمسنده بر روايت نقل اولمبادى
وناسك اعلى دخی بونده مختلفدر لكن تربيع كندنده نقشه اقريدر (نقش خاتم شريف
خصايص نبويه دن عليه الصلاة والسلام دكلدر زيرا نقش خاتم آدم عليه السلام (لاله الله محمد
رسول الله) و نقش خاتم موسي عليه السلام (لكل اجل كتاب) و نقش خاتم سليمان عليه السلام
(انا لله لا اله الا انا محمد عبدي ورسولي) اولديغي مرويدر (بعضايدديكجه خاتم شريفده خاتم
سليمان عليه السلام اولديغي كي اسرار الهيه دن بر سر وارايديكه سليمان عليه السلام خاتمي
فقد ايندكده ملكنه خلل كلدى كذلك عثمان رضي الله تعالى عنه ضايغ ايندكده حال خلافت
بر غريب اولوب فتن ظهوريله انجاسنده شهد شهادتي نوش ايلدى (مناوي) علي رضي الله
تعالى عنهما (ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم كان يلبس خاتمه في يمينه) روايت اولمكدر
و روايت ديكرده (يختتم في يمينه) و علي رواية (يختتم في يمينه و قبض والخاتم في يمينه) وارد
اولمكدر (شمائل) يعنى خاتم شريف حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم صاغ اللرينه ملاقارلر
ايدى بساره طاقد قارينه دائر وارد اولان اخبار ايندكي تعارض حديث بين احمد ديو
توفيق اولنور (ابن حجر) ياخود ايكي خاتم شريف اولوب بر يني يمينه ديكر يني بساره ياخود
خاتم شريف بر اولوب كاه يمينه و كاه يساره طاقارلر ايدى ديمكدره توفيق اولنور كاه نظمه
العراقى في الفقه (مناوي) بخاري تخريججه كوجك بارمغه طاقق مستحب و مسلم و ابوداود
وصاحب شمائل ترمذي تخريججه شهادت بارمغينه واورته بارمغه طاقق منهجي و نساء جميع
بارمقرينه طاقق جا زرد و باش بارمق ايله كوجك بارمق يا ننده كي بارمغه طاققه دائر هيچ
بر روايت وارد اولمكدر (اسحق خواجه سي) ابن عمر رضي الله تعالى عنهما دن (ان رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم اخذ خاتما من فضة وجعل فصوصه عمامي كفه و نقش فيه محمد رسول الله
ونهي ان ينقش احد عليه وهو الذي سقط من معقيب في بئرايه) روايت اولمكدر (شمائل)
مال روايت مذكوره رسول ثقلين صلى الله تعالى عليه وسلم كشدن برخاتم اخذ ديوروب
فصني كف شريفك ايچني ولي ايدن جاتيه ايلدى يعنى اوجنك ايچنه آلدی و او خاتمه ياخود
فصننه (محمد رسول الله) نقش اولمش ايدى و حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم بر احد نقش
مذكور اوزره خاتمي نقش اتسون ياخود خاتم شريف منوال اوزره نقش اتسون ديونهي بيوردي
وخاتم شريف مذکور معقيب حضرت نازدن اريس قيوسته دوشن خاتم ديمكدر (خاتم
شريفك نقشيكه بروجده حجر اوج سطر ايدى بوصفت اوزره اولمسه ده منهيدر بعضه كوره صفت
مذكوره اوزره اولمسه جا زردر (وسبب نهی دخی خاتم شريف ملوكه باز بلان نامه سعادتله طبع
اولنديقتن اكر آخری دخی انك كي نقشده قازدرسه اعتماد زائل اولوب فساد و خلل ظهور بچوندر
اشوب سبب صفت مذكوره اوزره قازاسه جا زردر قولني تأييد ايدر (اما معاذ حضرت تاريك خاتمه
نقش شريف مذکور واراينك حضرت عليه الصلاة والسلام ينده ابقا بيوردي قاري

خير يلك صحتي تسليم اولنسه معاذك نقشي قبل النهي ياخود معاذه مخصوص اولق اوزره
توفيق اولنور (معقيب ميك ضمني وعينك فني وسكون يا وكسر قاف وسكون يا و آخرده بااله
مضبوطدر مشار اليه ابن ابي قاطمة الدوسيدر حبشه به دفعه ثانيه ده دخی هجرت ايدوب
اورادن مدينه كلدى و بدره حاضر اولدى حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم خاتم شريفده
امين قيلدى يعنى مهر دار حضرت ايدى ابو بكر و عثمان رضي الله تعالى عنهما امين بيت
المسال قيلديلايدى (ابن حجر) عمر رضي الله تعالى عنهما دخی امين بيت المال ايدى اتقي ايدى
حديث روايت و خلافت ذي النورين و اواخرنده وفات ايتشددر رضي الله تعالى عنهما (اسحق
خواجه سي) خاتم شريفك بد ذي النورين رضي الله تعالى عنهما عهدن دوشديكي دخی مرويدر
(شمائل) اشبور و اينلرك توفيق حضرت عثمان رضي الله تعالى عنه ذكر اولان قبولك
كازنده او طور در كن خاتمي بر شبي مهر ملك ايچون معقيدين آكوب و مهر لبوب بر شي
فكرنده ايكن خاتم قيو به دوشك ياخود معقيب الوركن دوشور ملك احتماللر ينه بناء ايكنسته
دخی دوشور مي نسبت سببه اسنادا مجاز اولق تاويليله ممكندر (اريس جليس وزنده مسجد قبا
قربنده بر قبولك آيددر حضرت عثمان رضي الله تعالى عنه تفتيشنده اهتمام ايدوب قبولك
آني اوج كونده تماميله نزع اينددر مشرايكن بولندي و امر خلافتك انتظامي معنى خاتم
شريفه منوط اولمغله ضيا عليه امر مذكوره بين اوله رقي التحلال تطرقي ايتشددر (ابن حجر)
انتهى مانقلته لمخصامن الشروح فلنشرح بالمستطرف (سلاي ذكر ايتشددر كه حضرت
صلى الله تعالى عليه وسلم خاتمي صاغ اللرينه طاقوب وكذلك خلفاء راشدين اثر حضرت
افتخار ايتديلا بعد معاويه رضي الله تعالى عنه صوله طاقوب مرواينه دخی اكا اقتدا ايتديلا
صكره اول عباسيه سفاح خليفه صاغه نقل ايتدى هرون رشيد عهدينه دكين بويله قالدی
لكن هرون دخی صوله طاقوب ناس دخی بوي اخذ ايتديلا (حضرت علي رضي الله تعالى عنه
(تختوا بخواتيم العقيق فانه لا يصيب احدكم غم ما دام ذلك عليه) حديث شريفني روايت
قيلديلا مالى سززل فصي عقيقتن اولان خاتمي اخذ ايدك كه بريكره غم اصابت ايتز
ما دام عقيق اوزرنده اوله يعنى عقيق طاشين طاشيان غنك اولماز ديمكدر (قلت) (تختوا
بالعقيق فانه مبارك) روايتيكه مبارك كبر الخير ديمكدر دخی (تختوا بالعقيق فانه يني
الفقر) يعنى عقيق خاتم اخذاي فقري كيدر ديمكدر واشبو روايتلر جامع صغيرده
مضبوطدر اما ابن حجر شمائل شر حنده عقيق ايله تختمه دائر روايت اولنسان احاديث كه
از جمله (فانه يني الفقر) و (فانه مبارك) و (ان من تختم به لم يترك خيرا) رواياتي ثابت دكلدر
و بر خير ضعيفده (ان التخم بالباقوت الاصفر يمنع الطاعون) وارد اولمكدر ديمكدر خير
احبرك مالى صاري ياقوله تختم طاعوني منع ايدر ديمكدر انتهى (وعمر بن عبد العزيز
مخدوملر يلك فصي يلك التونه بر جوهر يوزك اشتر ايلديكني استماع ايندكده اشتر ايتديلك
بوزيكي يسه يلك التونه صامق و اول التونلري بطن جايده فلق يعنى بهما سبله فقراني
طوبورمق و كشدن برخاتم قوللنوب انك اوزرينه * رحم الله امرأ عرف نفسه * عبارة سني
بازمق خصوص صليبي محققا سلك اوزريكه الزام قيلدم بويله جه اجرا ايله ديونتيهنامه
كوندرمشدر (حضرت علي رضي الله عنهما خاتمي كشدن او اوب نقشي (نعم القادر الله) عبارة سي
ايدى (ابن عباس شاعر كه نامي حسندر ايكي خاتمي اولوب بر ي مربع الشكل عقيق اولوب اوزرنده
* تعاطني ذني فلما قرنته * بمفوك ربي كان عفوك اعظما * يني منقوش ايديكه مالى اوزر يمه
كاهم بودي يني جو غالدي وقتا كه بار ي عفويكه مقارن قلد م يعنى عفويكك عظمتنه ذنك

پروکلی قارشو لشدردم یعنی صفوی که اسناد ایتدیم عفو کاندن اعظم اولدی دیمکدر بعض
نسخه ده قرته بدلی عدلته واقع اولشدر عدل بوراده موازنه معناسنه در وموی الیهک مهر
دیگری حدید صینی ایدی واوزنده * الحسن یشهد ان لا اله الا الله مخلصا * منقوش ایدی
وحتضر ایکن خام مذکورک فسی غسل اولنوب آغزینه وضع اولمشی وصیت ایشدر
(قلت) صین چین معریدر (جعفر الصادق بن محمد الباقر رضی الله تعالی عنهما * ما فقرت
کف تخفت بفرورج * یعنی پیروزه بوزک تختم ایدن آوج یعنی پیروزه طاشیان کیمه فقیر اولوب
آوج آچزدیشدر (دیشدر که خام قلعه شایان نسنه درتدر بری عقیدر که انخادی سندر
وبری یاقوتدر که عطشی یعنی صوسزلق حرارتی تسکین ایدر وبری پیروزه در که مسعود ومنتیدر
وبری دخی حدید چیندر که حرز ایچوندر یعنی نسخه حرز وامان کیدر (قلت) حضرت
الشیخ الاکبر قدس سره الازهرک عباسیه دن مستنصر خلافتده تألیف ایلدیکی مسامره منده
کور یلوب بعده قلعشندی مر حوکه علم انشاده مآلف صبح اعشی نام کابنده مشهور اولان
امویه وعباسیه نک نقش خاغلری بوحله تمیما للطلب قلم فقیر ایلده ضم اولندی (عثمان رضی الله
تعالی عنه خام شریف بفرار یسه سقوطند فصره خام شریف نقشنده دیگر خام انخاد وعلی
قول انخاد ایلدیکی دیگر خامک نقشی (آمنت بالذی خلق قسوی) ایدی مسامره ده
(لنصبون اولتند من) اولدیغی دخی مسطوردر (ونقش خام علی المرتضی رضی الله تعالی عنه
(الملك لله الواحد القهار) و مسامره ده (ربی الله مخلصا) در وخیلاری حضرت حسنک
رضی الله تعالی عنه (لا اله الا الله الملك الحق المبین) امام مسامره ده (العزلة عزوجل وحده) در
ومعا ویه نک رضی الله عنه (لكل عمل ثواب) ویرقوله (لا قوة الا بالله) و مسامره ضبطجه
(ربی اغفر لی) در و اوغلی یزیدک (ربنا الله) اولوب مسامره ده فضه اولدیغی دخی محرردر و معاویة
ابن یزیدک (الدنيا غرور) و مروان بن الحکمک (الله ثقتی ورجائی) و اوغلی عبد الملکک (آمنت
بالله مخلصا) و اوغلی ولیدک (یاولد انک حیت ومحاسب) و مسامره ده (ربی الله لا شریک له
شبتا) اولدیغی دخی محرردر و برشیر بر مسامره قرنداشی سلیمانک (آمنت بالله وحده) ونقش
خام عمر بن عبد العزیز (عمر بن عبد العزیز یؤمن بالله) و مسامره ده (عمر یؤمن بالله مخلصا)
ویزید بن عبد الملکک (قتی السبئات یاعزیز) و قرنداشی هشامک (الحکم الحکم الحکم)
و مسامره ده (الحکم لله) و ولید بن یزید بن عبد الملکک (یاولد احذر الموت) و اوغلی یزیدک
(یا یزید قم بالحق) و مسامره ده (یا یزید قم بالحق تنصر) و قرنداشی ابراهیمک (توکل علی
الحی القيوم) و آخر امویه مروان الحمار بن محمد بن مروانک (اذکر الله یا غافل) و مسامره ده
(اذکر الموت یا غافل) در اما اول خلفاء عباسیه دن سفاحک نقش خاتم (الله ثقة عبد الله)
و مسامره ده (ویه یؤمن) دخی منضدر و برادری منصورک برسان مسامره (اتق الله ترد
فتعلم) در و مهدی بن منصورک (حسی الله) و اوغلی موسی الهادیکنه مسامره تحریرجه
(موسی یؤمن بالله) و قرنداشی هرون الرشیدک (العظيمة والقدرة لله) در مسامره ده (عزوجل
دخی داخلدر و علی قول نقش مهر رشید (کن من الله علی حذر) در و اوغلی امینک
(محمد واثق بالله) و مسامره ده (لكل عمل ثواب) و قرنداشی مأمونک (سل الله یعطک) و مسامره ده
(الموت حق) و معتصمک (الله ثقة ابی اسحق ابن الرشید ویه یؤمن) در و مسامره ده
(سل الله یعطک) اولق دخی محرردر و اوغلی واثقک (الله ثقة الواثق) و مسامره ده (لا اله
الا الله محمد رسول الله) و قرنداشی جعفر المتوکلک (علی الحی انکالی) و مسامره ده (المتوکل
علی الله) و اوغلی محمد المستنصرک (یؤتی الحذر من مأمنه) اولوب مسامره ده (محمد بن جعفر)

ایله (انا من آل محمد الله لی و محمد) دخی محرردر و احد المستعین بن معتصمک (فی الاعتبار
غناء عن الاختیار) وزیر المعز بن متوکلک (الحمد لله رب کل شیء وخالق کل
شیء) و مسامره ده (زبیر بن جعفر) و محمد المهدی بن واثقک (من تعدی الحق ضاقت
مذاهیبه) و مسامره ده (المهدی بالله یثق) و احد المعتد بن متوکلک (السعید من وعظ
بفیه) و احد المعتضد بن طلحة الموفق بن المتوکلک (الاضطراب یزید الاختیار) و مسامره ده
(توکل تکف) و اوغلی علی المکثفینک (علی بن احمد یثق بالله) و مسامره ده (علی بن المعتضد)
و قرنداشی جعفر المقتدرک (الحمد لله الذی لیس کذله شیء و هو خالق کل شیء) و مسامره ده
(جعفر یثق بالله) و قرنداشی محمد القاهرک (محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم)
و مسامره ده (یا امالی اتم بخیر علی) و محمد الرضی بن المقتدرک مسامره تحریرجه (من
بالرضی) و قرنداشی ابراهیم المتقینک (المتقی لله) و مسامره ده (کفی بالله معینا) و مستکفی نک
(المستکفی بالله یثق) و مسامره ده (عبد الله بن المستکفی) و فضل المطیع بن المقتدرک
مسامره ده (یثق بالله المطیع لله) در حضرت شیخ اکبر ووجه محرر مسامره فی مستنصر که
آخر عباسیه اولان مستنصر صمدن اول او تون التبحی خلیفه در انک عهدنده تألیف ایتمشیکن ذکر
اولسان ملوکدن ماعدای ذکر ایتمشدر و مطیعدن مستنصره نک میانه ده بری خلیفه اولوب
سائرلی خلفا اوله رق اون اوج ذات دخی وار در مسامره ایله صبح اعشی میاندرده کوریلان
مناجات تعدد خام ایله مؤید و قلعشندی دخی مستکفی دینصره دیگر بنه واقف اوله مدد دیشدر
انتهی (و عوجاه فی الخلی) قلت (حلی حاکم فقی و لامک سکونیه زیننه دینور که لسانمرده
اندن دوز کون ایله تعبیر ایدر کرک التون وکیش و سائر معدنیاتدن و کرک الماس و یاقوت مقوله سی
جواهر دن دوزلس اولسون جمعی حاکم ضعی و لامک کسریله و یانک تشدیدله خلی در علی
قول جمع مذکور اسم جنس اولوب مفردی طبیعه و زنده نایله در (منقولدر که ماریه بنت ظالم
ابن وهب بن الحارث بن معاویة الکندیکن بر حقیقت کویه سی و ایدیکه نفاسنده مثل اولوب
* خذو لوبو بقرطی ماریه * دینور ایدی ذکر اولسان کویه لده کور چین مورطه سی قدر ایکی
انجو و ایدیکه منلی کورلمش و قتی یلمش نسنه دکل ایدی (قلت مثل مذکور برشی نفسی
ترغیده یاد اولنور که بوشی هر قاچه اولور سه اولسون آل و او ماریه نک کویه سی مقابله سنده
ویرلر سه دخی دیمکدر (صاحب القاموس قولجه ماریه نک باباسی آدی ارقم یاخود بر وجه
محرر ظالم میدانی ظالمی ترجیح ایشدر و ماریه هر بدن ملوک کنده نک اولان محرک زوجیه سی
هندک قرنداشی و ملوک غساندن ایکنجهی جفته نک زوجیه سیدر (صاحب القاموس تحریرجه
کویه زنده ایکیوزیک درهم یاخود قرقر یک التون قیتلو بر جوهر اولوب اتی کعبه ده هدیه کوندرمش
ایدی انتهی (و مقتدر خلیفه نک قهرمانه حره سرائی زیدان نام خاتونک بر سبجه یعنی تسبیحی
وار ایدیکه او دخی ضرب مثل ایدی اوسبجه ده او تونر دانه انجو و او ن قطعسه یاقوت و ایدیکه
مثلری بر ملک و ملکه نک نه سلاک ملک کنده ونه خزانه سنده کورلمش ایدی (قلت) نهاییه
ابن اثیرده یازلدیغی اوزیه قهرمان فارسیده خازن و وکیل یعنی کخدا کی امور رجلی اداره ایدنه
اطلاق اولنور و تهریب دخی اولمشدر و بمقوله خاتونه دخی قهرمانه دینور انتهی (یزید بن
خطیب دیدیکه هرون رشید بنی سفارته قیصره ارسال ایشیدی بر کون قیصره و انسه ایشمنده
سکا برشی نفس اراشه ایدیکه بوانه قدر مثانی کورده نک دیوب تقریباً یوز ذراع طول و سکنان
ذراعدن تجاوز عرضه التون ایله منسوج ابرسم بر پرده کوسیدر دیکه باشنده ایکی سطر اوله رق
* بسم الله الرحمن الرحیم ماعمل لسان بن نوح * طوفش ایدی (منقولدر که عادت ملوک عرب

جلوسلرندن هر سنه يك كده تاجلرينه بر خرزه يعني جوهر زياده ايدر ل ايشكه اكاخر زات الملك
دبرل (خادم ديديكه يوسف بن عمر بنه هشام اموي به بر ياقوت جوارصال ايلديكه ايكي آوچدن
كور بنور حيثله كير ايدى و ياقوت مذكورى خالد بن عبدالله القشيرينك جاريه سى رايقه مقدا
يتش اوجيك التونه اشرا ايتشيدى و بر لولودنى كوندرديكه جبه دن اوليجى شيلردن اعظم ايدى
هشامه كوتوروب تقديم ايلديكده هشام بكاوزنلريك بوسله سنى يازدكى ديدى بند سنى اى
امير المؤمنين بوخفعل وزنى يازلسندن اعظم ر دينجه بلى اويله در ديو تصديق ايدى (معاويه
حضرت عايشه صديقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا به مجوهر التوندن بطوق يعنى كردنك اهدا ايلديكه
بها سى بوزيك التونه تقويم اولمشيدى فى الحال صديقہ حضرت لرى اى ازواج النبی صلی اللہ تعالیٰ
عليه وسلم تقسيم ايلدى * ذكر ما جاء فى الطيب والتطيب * قلت (طيب طالك كسريه
كوزل رايحه لونسه دينور كه انكه تطيب وتطير اولنور مسك وعنبر ودهن ازهار كى (طيب
الطيب المسك) خبر مرويدر (عايشه صديقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا دن مرويدر كه (كافى
انظر الى وبيض الطيب فى مفارق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم وهو محرم) بيور مشدر كه
مالى بن حضرت عليه الصلاة والسلام احرام حجه ايكى رأس سعادتلرند اولان مفرق شعر زنده
لمعان ايدن طيبه نظر ايدريد مديكدر (قلت) متون كتب فقهيه مدين اولديغى اوزره احرامه
نيتد نصكره تطيب جاؤدكلدر لکن نيتدن اولجه انجق بدنه طيب سورمك مستوندر و بودنى مختلفدر
امام اعظم وامام ابو يوسف عندلرند طيبك اثرى مسك كى كركسه بعد الاحرام باقى فالسون
كر كسه فالسون مطلقا جاؤد اما امام محمد عندنند اثرى باقى فالورسه اومقوله ايله قبل الاحرام تطيب
جاؤدكلدر زير بعد الاحرام بقاء عين الطيب احرام ايچنده ايكى تطيب كيدر وامام اعظم ايله
ابو يوسف حضرت ائلك دليلارى حضرت عايشه رضی اللہ تعالیٰ عنہا دن روايت مذكوره سيدر
وروايت مرقومه مجمع شرحه اشوعباره ايله مسطوره در (ولهما قول عايشه رضی اللہ تعالیٰ
عنہا كنت اطيب رسول الله عليه الصلوة والسلام عند احرامه ثم ارى وبيض الطيب اى لمعان
فى رأسه وحيته بعد ثلاثة ايام انتهى) سهل بن سعيد رضی اللہ تعالیٰ عنہ دن (ان فى الجنة
لما غامس مسك مثل من اغدوا بكم فى الدنيا) حديث روايت اولمشدر كه مالى جتده مسك ايله طولو
يو وارلنه جق سعه وكثرت وسهولت وجوده محل منبسط وارد در دناده دوايك ائنه وازونته
يوارلنه جنى تر ايله طولو بر كى كه اول مسك طولو برده اهل دوايك تر ايله تمرغى كى تمرغ ايدر ل
ديكدر (حضرت انس رضی اللہ تعالیٰ عنہ دن روايت اولنديكه رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم افنديمن بركون خانه مزه داخل ونام اولدى خلال نومده مبارك حرق شريفلى سيلان
ايلدى والدهم بر شيشه كتوروب عرق سعادتلرند تقاطر ايدنلرى شيشه به آقيدر كن اول حضرت
اويانوب يعنى مبارك كوزلنى كشف ايدوب ووالده مه كنيه سبله اى ام سليم اشو اشلديك
ندر ديو استفسار بيوردقده والدهم بار رسول الله عرق سعادت لطيف كرى سر شيشه طيب ايله حكيم
زير اول آب روح بخش اطيب طيبدر ديدى ديدى (حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ ديديكه
اكر تيار دن اولسيدم عطر تجارتنى اختيار ايدردم زير عطر ك فائده سى بنى فوت ايدرسه ريجى
فوت ايجر ديدى (متوكل خليفه بركون بدنه بر فاره مسك آكوب شعر استندن اين اى فننه اوزاعش
اودنى آكوب بديهه شويين نظم ايتشدر * لئن كان هذا طيبنا وهو طيب * لقد طيبته من يدك
الانامل * مالى اشو يعنى مسك بزم طيبنا اولديسه اول كوزل نسته در تحقيق سنك المار كده اولان
پارمقلر اى تطيب ايتشدر يعنى مسك ذاتنده كوزل طيب ايكى سنك لك اى لمس ايتشكه بركات
دنى كوزل اولمشدر ديك كيدر فنامل (عبدالله بن جعفر معاويه به رضی اللہ تعالیٰ عنہ بر شيشه

غالبه اهدا ايدى بو كانه قدر درهم خرج ايتلك ديو صوروب اودنى اعمالنده صرف ايتديكى خيلي
اچمى ذكر ايتد كده مشار ايله * هذه غالبه * يعنى بو بهالو و قيتلور ديمكده اول طيب غالبه
ايله نسجه اولمشدر (قلت) غالبه طيب معلومدر تركيده تحريفله قلبه مسك بلكه قاله مسك
دبرل مر كات قديمه دندروانى ايجاد ايدن جالينوس ائمش وماده سى مسك وعنبر و بان ياغى وعسلبد
ومقطر كوزل قوقولى صوردر كذا فى الاقيانوس انتهى (منقولدر كه ملك بن اسما بن خارجه
بركون قزقرنداشى هند بنت اسمان غالبه رايحه سنى شم ايلد كده اى همشيره بو طبي نه وجهله تصنيع
ايدرسن بكاو كرت ديدى هند دنى اوكر تمج جاريه لريكه اوكر تمكى استرسن نه وقت استر
ايسك بندين آل ديو اطيفه استنكاف صورتنى كوسزوب بعده هند اى برادر الله يسلور كه بن اى سنك
شعر كدن تعلم ايتشيد مكه بويله ديدك ديوب اشو * اطيب الطيب طيب ام ايان * فار مسك
بعنبر مسخوق * يئنى اوقودى مال بيت طيبك اعلا سى ام ايان ايله ميكناه اولان زنك طيبدر كه
اوطيب دو كولش عنبر ايله مسك فاره سيدر يعنى بونلردن يابلشدر ديمكدر (ابو قلابه ديديكه ابن
مسعود رضی اللہ تعالیٰ عنہ خانه لردن خروج ايلد كده كچديكى يولرده واقع بيوت اصحابى
ائلك كمش اولديغى بيلور ايدى يعنى اطيبى اواقدردن جوق ايديكه كچديكى برله قوقوسى منشدر
اولوردى (حسين بن زيد الهاشمى پدردن روايت ايتشدر كه ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما بى
حين احرامده غالبه صلعه سنده اولديغى اوصلعه كان عطر ايله آميخته اولمش اولديغى حالده
كوردم ديمشدر (قلت) صلغ باشك او كنده قبل اوليوب آحق اولمقدن عصارندر وصلبعه
بويله اولان باشك اول محليدر انتهى (عكرمه دن مرويدر كه ابن عباس حضرت لرى طيبى
بر مرتبه جسدر بنه طلا ايدرديكه طر يقدن مرو ايلد كده ناس آيا ابن عباس مى ياخود مسك مى
مرو ايتش دبرل ايدى (ابو الضحى ديديكه ابن الزبير رضی اللہ تعالیٰ عنہ دن روايت مذكوره بر مسك
كوردمكه اكر بنم اوليدى رأس مالم اولوردى (عمر بن عبد العزيز فاطمه بنت عبد الملكى تزوج
ايتد كده ليله زفاوده ابقاد اولنان قناده روغن زيت برينه غالبه وضع ايتدردى (قلت) تزوج
عمر بن عبد العزيز خلافتدن اولدر قنادر انتهى (امام شعبى رحمه الله تعالى رايحه طيبه عقل
وذكابى زياده ايدر ديمشدر (حضرت على كرم الله تعالى وجهه سزر كونده بر كره اولسون
تركى شم ايليك زير اقلب انسانده بر حالت وارد كه احوالى انجق تركس ازاله ايدر بيورديلر (قلت)
حالتدن اراده عليه لى قسوت وسائر عقل قلبه دن بر مضر نسته اولق كركدر انتهى (ثعالبى
اذا ورد الورد صدر البرد * ديمشدر كه مالى موسم كل كنجيه برد وشنا كيدر ديمكدر * من اطائف
الكرام الاستقصاء فى النجى * فقره مشهوره در مالى بخور ليمغه استقصاء يعنى نهايته اهتمام ودوام
ايله بالغ اولق طبع كرمك اطافنددر (مرويدر كه اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم
حضراتى كيجه اوبقودن فالقد قنرند حليه رينه طيب سورمه سنى سورل ايدى حتى مدينه منوره
زفاقرنى كزنلر قوقوسنى طيب بولور ل ايدى ولمذا اول بلده مبارك طيبه ايله نسجه اولمشدر
(صاحب المستطرف طيب الله روحه بطيب الرحه اللهه قسم ايله ريمكه طيبه انجق طيب طاهر
يعنى ذات بر كزیده صفات حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم ايله طيب اولمش و يوه مناده * اذا
لم اطيب فى طيبة عند طيب * به طيبة طابت فاين اطيب * يئنى كوزل نظم اولمشدر ديمشدر
مال بيت اكر بن طيبه ده يعنى مدينه منوره ده طيب اسميله دنى مسمى اولوب طيبه ذاتيله طيب اولان
حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم عندنند يعنى جوارنده طيب و پاك اولرسن زه ده طيب اولورم
ديكدر (قلت) قرائن قابله و حاله ايله بو بيت صاحب المستطرفك اولسنى كان ايدرم (فاره
مسك هنوز طوغش آهو پچه سنه شيبه برا وفاق جوادركو بكي ايجون سيد اولنور و صباد طوقده

کوبی بر بزیله صقیحه باغلو و براز وقت باشی اشغی صار قلدیغی حاله طور و اشبو وضعه
دیمی نافه سته بر کور بعده ذبح ایدوب و کوبی کسوب تا اورا ده اولان بوغوق قان اول حالده
بر بدیونسته اولوب رغبت شایان دکل ایکن مسک لطیفه مستحیل اولنجیه دکل اریه ایچنه کومر
(قلت) صاحب المستطرف حیاة الحیواندن ناقلا فقط خلال عبارده * و ما اکثر من یا کلها *
دیوب یعنی حیوان مذکوری اکل ایدنلر آرد دیوب لکن مذاهی بیان ایدوب حیاة الحیوانه مراجعت
لازم کلکله انده * و ما اکثر من یا کلها ای الفأرة عندنا * عبارده سی کورلشدیر که عند زده
قیدندن شافعه دیمک اولدیغی مستفاد در زیر حیاة حیوان مؤلفی دمیری شافعیدر و بوندن باشقه
ینه دمیری ککرت اکل طیب اولدیغنه دلالت ایدر کن فقهائک بونوعه تعرضلری اولما دیغنه
تعجب ایدر دیوب و اشبو قولک عقیقه حکم مسک طباط کرند کمشدر دیدیکندن حیاة الحیوانده
طبی مطلبه مراجعت اولغله محل مذکوره * و اما المسک فطاهر و کذا فآرته فی الاصح لکن
شرط طهارتها انفصالها حال حیاة الظبیه و قید الحامی فی الباب المسک بالفن فی قال و المسک
من الظبی طاهر ای المسک المأخوذ من الظبیه احتراز بذک عن المسک المأخوذ من الفأرة و هو
نجس و ینبغی التحرر من استعماله لنجاسته (و نقل عن الفقهاء الشافعی ان فأرة المسک یعنی الناجیه
نجس بلا خلاف * دیوب و ینه محل مذکوره) و المشهور ان فأرة المسک سررا لظباء * قوالیه
کیکدن ماعداسک عدم حلی کوسر مکل بوضوئده فاره مسک شبهه لو اولدیغی ظاهر اولور
لکن کتب حنفیه ینه مراجعت اقتضایدر (صاحب المستطرف دیر که فاره مسک بر نوعی
دخی وارد ز کورنکی سیاه و معمود فاره قدرنده در اکلدخی فاره المسک دیر و انده انجی رایحه لازمه
اولوب کوبک بوقدر (حکایه اولند بکه عنبر در یا اوزر ینه جیوب بوزر رک ساحله کلور و معدنی
بر احیدیه مدی بجرده ایکن اکل ایدن اولور و تقرایدن طوبولک منقاری و طرناغی پاشوب اوزرنده
قالور و تجار و عطاران کاهیجه انده طرناغی بولور ایمش (زنجشیری مکه اهل بسندن بعضیلری
عنبر سرنده ببحرینک کوبکندن اولدیغی بکا سولیدیلر دیمشدر (قلت) قاموس مؤلفی
بحر چار یارندن برینک فضله بطنی یاخود درون در یاده برهیندن زفت کبی قینا بوب جقد
بازمش ایسه ده اشبو بیان متقدمینه کوره اولوب حتی انلرک عندنده بجرده مجعد اولان عنبری
کاهیجه بالفار بودوب کندولر ینه مضر اولغله هلاک اولوب ضرب امواجله ساحله بولدرلنده
قارننی باروب جقرزلر ایمش اما متأخر ینه کوره هند جزیره لرینک بعضی بنده بولنان آریلر
کوزل قوفولی چیچکلردن حاصل ایدنلری بال قوانلری سبل در یایه کنوروب بالی شو اولغله
انک ماده شمعیه سیدر که موج ساحله آتوب انده بولور و بعض عنبرلر آری قنادی و یاغی
کورنمش اولدیغی بوقولی تأیید ایدیک عاصم افندیکن ترجمه قاموسنده مفصلدر انتهی (و عنبرک
اجودی یعنی اعلاسی اشهی یعنی قیرآت کبی بیاضنه براز قاره قاریشق اولانی و اوسطی کولک
و مائی رنگنده اولانی و اشغیسی اسودیدر (اما عودک اعلی و اجودی مندل دیدکلری فرای
هند دن بر قریه یعنی بر بلده به منسوب اولان عود مندلیدر و بونک دخی اعلاسی زیاده صلابتی
اولانیدر و عنبرک تازه منک امتحانی خاتم نقشی اوزرنده منطیع اولغله در عودک خاصه سی
رایحه طیبه سی بر هفته قدر ثوبده باقی قالمقدور و خاصه سندن بری دخی رایحه عودا ثوبده
بولندجه کله اولماز (اما کافور بر شجرک جو فنده اولان مادر تجاری اول شجری آلات
حدید ایلر سانجار ل صوبی ظاهره خروج ایدکده هوا اصابت ایتمکله اشجار اوزره اولان
صمغ کبی منجمد اولور (قلت) اشبو کافور اسم مذکور ایلر مشهور بر طیب آیدر بجرهند و چین
طاغرنده بتن غایت کبر بر شجرک صغیر مکاتک حرارتندن سایه سنی قیلانلر مایوی ایدکلری

قلته سیدر و اول شجرک اشغابی آق و ملایم اولور و کافورک یعنی اشبو طیبک انواعی وارد
ولونی ابتدا قرمزیدر بیاض قلمنی تصدیه ایلر در کذا فی قاموس انتهی (و انواع طیبیدن
بری دخی نده دیدکلری طیبدر و اشبو طیب عود و مسک و عنبر و باندن مصنوعیدر (قلت) مفردات
طیبیه بیانجه ند قرص دیدیکمزنسته کی بخور انواعندن بر طیب مرکب اولوب ملک حبشه
نجاشی اختراع ایتمشدر فارسیده اکا کسنه و شش پنجه دیر (و بان حال وزنده بادیه اشجارندن
ترکجه سورقون اغاجی دیدکلری و عربستانده بانجه لده دخی یشدر دکلری دوز و طوغری
وورنی سکودور قنده شبیه اولان شجرک آدی اولوب عمرینک دانه لرندن لطیف یاغ جقرزلر اول
دانه یه عربده حب البان و فارسیده فستق الهاویه و تخم غالیه دیر و شعرای عرب قد مجوی
اول شجره تشبیه ایدرلر انتهی (منقولدر که ملوک فرس کل موستنده خلقه طیبی رفعله امر
یعنی رایحه طیبیه وردی سائر و رایحه ترجیح ایدرلر ایمش (و منوکل خلیفه ایام ورده اثواب موره
یعنی کله یاتورلمش اثواب کیرلر و مجلس و مقروشات قصور ینه کل فرش ایدرلر ایمش (جعفر
ابن ابراهیم الهاشمی طیبده سنت و لذت و قوت و مروتدن عبارت درت خصلت وارد دیمشدر
(حسن بن سهل اصول ریاحین اصول طیب ایلر قوت بولوب یعنی ترکس کل صوبیلر بنفسه
عنبر ایلر ریحان کافور ایلر نسیرین عود ایلر قوتلر دیمشدر (جالینوس حکیم مسک قلبه عنبر دماغه
عود معده یه قوت و یروب کافور ریه یی اصلاح و غالیه زکامی و صندل اورامی حل ایدر دیمشدر
(و ابوهریره رضی الله تعالی عنه لا تردوا الطیب فانه طیب الريح خفیف المحمل) حدیث
شریفی روایت ایتمشدر که مالی سزلر طیبی ردایتمک یعنی طیب هدیه سنی قبول ایدک زیر طیبک
یوی کوزل و حلی خفیدر (قلت) محمل مایم اولانک فنی و ثانیه ککسر یله مضبوط قلم شر احدر
طیب رایحه و خفت حل ایلر تعلیل بعض سبیلر تعلیل اولدیغی (کان لایرد الطیب) روایتده
ابن حجر مکی شرح شمائله اشارت و (من عرض علیه ریحان فلا برده فانه خفیف المحمل طیب الريح
حدیثنده شارح الجامع الصغیر محقق مناوی تصریح برله رد اولما مقدر و مراد نبوی علیه الصلاة
و السلام هدیه قلیله ایکن ردیه مهدی متاذی اولما مقدر دیمشدر انتهی (ان الانف اذا شم
ريح الطیب یح القل) کلام اعلامندر که مالی برون طیبک بوینی شم ایلدکده قلب شوقلور
دیمکدر (سلمه ابن عباس جعفر بن سلیمان بن علی حقه * فاشم انی ریح مسک شمتمه *
* من الناس الاریح کفک اطیب * یعنی نظم ایدکده سلمه یه بیک دینار و بوز منقال مسک و عنبر
احسان و نسیم ایتددر مالیت بنم انقم ناسدن شم ایلدیک ریح مسکدن سنک کفک ریحی محققا
اطیبدر دیمکدر (لطیفه) امراء عربدن بری برکون اوج طیبیدن مرکب بر بخور ایلر تجر ایدوب
واوخلالده امیردن بر حدت خفیف حدوت ایتمکله مجلسنده بولنان بر اعرابی به آحادتی طویتمشیدر
یلیم دیوای اعرابی اشبو مثلته کوزل دکل دیو صور دقده اعرابی دخی ای امیراوت کوزل اولدی
لکن سن انی تریع ایتدک یعنی دریدن مرکب ایتدک دیو طویدیغی اشراب و ظرافت ایتمشدر

الباب الثامن والاربعون

اشبو قرق سکرچی باب شباب یعنی کجک و جوانلق و شب یعنی صاج و صقال اغارمق یعنی قوجهلق
وصحت و عافیت و معرا و لارک اخباری و بولنر مشابه نسته لر بیانده اولوب بونده براز فصللر دخی
وارد **الفصل الاول** اشبو باب شباب و فضیلتی ذکرند در (قلت) شاب
مغرب اللغة صاحبی بیانجه اوتوزدن قرق یاشنه قدر اولان درجه ده بولنانه دیر شب شبابا ایکنجی
یابندر و شباب شبان کبی شابک جمعی دخی اولور انتهی (ابن عباس رضی الله عنهما ما بهت الله

شبا الاشبا ولا آتی العلم علما الا وهو ساب ثم تلا هذه الآية قالوا سمعنا فتي بذكرهم يقال له ابراهيم
حديث شريفی روایت ایلندر یعنی فخر کائنات و برکزیده موجودات علیه از کی الصلوات
والسلامات افتدیمز حضرت تری الله بر نبی بی بعث ایلدی الاشبا اولدیغی حالده بعث ایلدی
و بر عالمه علم و یرمدی انجیق او عالم شاب اولدیغی حالده و یردی یوروب بعدده اشبو آتی تلاوت
ایلدی دیمکدر که آیت شریفه مذ کوره ده حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه الصلاة والسلام
فتی ایلله مذ کورد و فتی شاب و جوان معنانه دخی کلسدر و اشبو آیت کریمه نک اشارت ایلدیکی
قصه نک صورتی تفسیرلده مبسوطدر (و یحیی بن زکریا علیهما السلام حقند قرآن کریمه
و آیتناه الحکم صیبا یورلسدر که (قلت) هنکام صبا و تنده عقلی حق تعالی احکام برله
تورات فهمنی و علی قول نبوی اعطایله مفسردر انتهی (و فرقان عظیم السانده مواضع
عبدیده فتی ذکر اولمدر از جمله وحدانیت حق قبول ایدن اصحاب کهف حقند (و اذا وی الفتنة
الی الکهف) یورلسدر (قلت) فتنه فتانک جمعیدر بونلر اشراف رومدن ایدی و ایمان ایتلر
ایدی شریک اوزره اولان دقایوس سوء قصدیله چاغردقده ابا ایلله مغاره فرار ایلدیلر تفصیل
فصلدری تفاسیر و توارخده مخرردر (و ینه انلر حقند (و انهم فتیه آمنوا برهم) ایلله قرآنده
سا یورلسدر (و یوشع علیه السلام حقند دخی (و اذ قال موسی لغناه) نصیله فتی تعبیر
یورلسدر (قلت) بیضاوی فتی ایلله نسیمه اولدیغی خدمت موسی علیه السلامده اولدیچوندر
و علی قول فتی یوشع اولیوب موسی علیه السلام عیدی ایدی دیمدر بوقصد تفاسیرده
واحدینده واردر مراجعت یوریلله (انس رضی الله تعالی عنه قبض رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم و فی رأسه و لحیه عشرون سعرة بیضاء) دیور روایت ایتلندر که مالی حضرت باع
عالم صلی الله تعالی علیه وسلم عالم یا لایه انتقاللرنده رأس سعادت و لحیه شریفه زنده بکرمی
موی سفید سنبل بوی و ار ایدی دیمکدر (قلت) اما شمائل شریفه رأس و لحیه سعادتده انجیق
اون درت شعرة بیضا ایلله بکرمی به قریب شعرة بیضاء روایتلری اولوب و اشبو روایتی ابن حجر
اون درت بکرمی به قریبدر زرا بکرمینک نصفندن اکر در بر نسنه به قریب شبه مقدارخجه
تعبیر اولنور دیو توفیق و ینه فتی اسدن اون یدی و اون سکن روایتلری دخی ذکر ایدوب
واحدارک اختلافی اوقاتک اختلافیله مختلف اولدیغندن باشقه روایتک اقلی صابمسن اولدیغی
عدد دن و اکبری واقع حالی اخبار دن عبا رتدر دیو یه قنک ایلدیکی توفیق ذکر ایتلندر
(و ینه سمائلده اصحاب کرام یار رسول الله سبب اولدیغکری کوردک دیدکلرنده (سببیتی هود
و اخوانها) یورمسلردر روایتی دخی واردر که مال شریفی نم صفامی سورة هود و سورة
مذ کوره کی احوال بوم قیامت و تباین احوال سعدا و اشفا و استقامتله امری ناطق اولان سوره
اغارتدی دیمکدر (ابن حجر بو روایتی شرحده دیر که چونکه حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم
سورة هودده اولان (و فاستقم کما امرت) نصیله علو کمال و رفیع جلالت لایق او اور وجهله
مأمورانده دوام استقامتله مأمور اولدقلرنده که اول استقامتی بشریک تحمیلی ممکن اولیوب حتی
حق تعالادن حتی اوزره اتقایدک مألنده اولان (و اتقوا الله حق تقاته) نصی نازل اولدقده
استماع ایلنلر فزع ایلدکار یحون اول نصک اوزر ینه تخفیفی ناطق اولان (و اتقوا الله ما استطعتم) و
رجا للعباد نازل اولمشیدی حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم اتباع و امت دعوت و اجابتده
عنیم رأفت و مرحمتله متصف و اصلاح حاللرنده اولان فکرده دائم اولمعله امتنه نازل اولان
سدائد و بعضیلرندن صادر اولان افعال غیر مرصیه دن ذات هما یونلرنده حاصل اولان عمک
نابغی و قلبا و بدنا امتک احوالاری و مصالح ظاهره و باطنه لر ینه اشتغالیکه بونلرک همی

حرارت غریزه ضعیف ابرار اول حرارتک ضعیفی دخی وقت وزمانندن اول شیبی اظهار ایدن شی
اولوب لکن حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزک نزد سعادتلرنده انشراح صدر و وسعت
قلب و توالی انوار یقین و قربدن هم و حزنه تسلیت و بریحی نسنه اولمعله شیب استیلایه تمامیله
مقدور اولوب انجیق شعر شریفلرندن مقدار قلیلده طهور ایتکلله مظهر جلال و جمال و جمال
جلال اوزر ینه غالب اولدیغی متبین اولمدر بلکه جمال و جلالتی ینلرنده نسبت یله یوقدر
ولهذا کتاب کریمه رؤف و رحیم صفتلریله وصف یورلمسدر و جبار ایلله انجیق زبور شریفده
ذکر اولدیغی ذکر و استنباط ایتدیکم نکتیه اشارتدر و فوق کل ذی علم علیم دیمکدر (قلت)
ابن حجر حضرت تریک نکتیه مذ کوره دن مرادی یغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
افتدیمزک جمالی جلالته غالب اولدیغنه اشرف و مؤخر کتب منزله یعنی قرآنده رؤف و رحیم ایلله
و انجیق زبورده جلالته دال اولان جبار ایلله توصیفلری دیمکدر الله اعلم (قلت) بعض اهل دقت
بوراده سبحان الله هجرتک استی سنه سی یهود طائفه سندن بی قرینه نک کتب سیرده
یازلدیغی اوزره سبب شریعتله قتل عام اولندقلری جبار صفتک زبورده اولمسی سربنی
اطهار ایدر دیمکدر قنصر و جبار بوراده قوی و عظیم معنانه در انتهی (و حضرت رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اسامه بن زیدی کبار مهاجرین و جمیع انصار دن سنا صغیر
ایکن بالقدیم امیر الجیس نصیب یور دیلر (و عتاب بن اسیدی مکة مکرمه یه والی تعیین
یور دیلر و الحال که اول بلده معظمه ده اکابر قریس و ار ایدی (و عبدالله بن عباسی حدیث
السن ایکن علمدن حظی و جلالت قدری ایچون تقدیم یورلر ایدی رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین (قلت) اسامه بن زید بن شراحیل که ابو محمد و ابو زید ایلله مکفی صحابی مسهوردر
فرق نش یاشنده ایکن مدینه منوره ده هجرتک الی درنده و فات ایلندر (و عتاب بن اسید
بالنصره بر ابن ابی العیص بن امیه الاموی المکی که کیه سی ابو عبدالرحمن و ابو محمددر عهد
سعادتده بروحه محررامر مکة ایدی و اقدی قولخجه ابو بکر الصدیق ارتحاللری کونی و فات ایلدی
اکن طبری عهد عمرده دخی بکرمی برسندسی عامل ایدی دیو ذکر ایتلندر رضی الله تعالی عنهم
(اما ابن عمر سیداه المین و الناس عبدالله بن عباس کثرت اوزره روایت حدیث ایدن اصحابدن
و من الصحابه عا دله ایلله معروف اولان فقهاء اصحاب فیض اناس ایدن بر در بکانه در هجرتدن
اوح سنه اول مکة مکرمه ده طوعسن و حضرتک فیه قرآن دعای غنایتی یولمدر وسعت علمدن
ناشی یخر و حیا ایلله ملف ایدی التمس سکرده طائفه انتقال ایلدی رضی الله تعالی عنه (نقلته
من تقریب التهذیب (قلت التی بالسی بدکر) خطیب بغدادی یازر که یحیی بن اکثم وقتا که
حلیفه وقت جابندن سنی بکرمی صولرنده ایکن بصریه قاضی نصیب اولنوب واردقده و جوه
اهلبسی استصغار ایدوب ثمر یضا قاضی حضرت تریک تحاسنی فاجدر دیو صوردرقلرنده اولدخی
صاحب شریعت صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز حضرتلری اهل مکة یه قاضی و والی نصیب
یور دقلری عتاب بن اسیدک نصیب حکامنده اولان سنی ایلله یکساندر و ینه حضرت صلی الله تعالی
علیه وسلم اهل بمنه هادی السبل و سیدالسل قاضی تعیین یور دقلری معاذ بن جبل ایلله عمر الفاروق
رضی الله تعالی عنهم بصره قضاسنی توجیه ایلدیکی کعب بن سوید دن سنا اکرم دیوب
اشو جوانی احتجاج و وجوه مذ کور بی الزام ایلندر (و خلاصة الفتاواده روضه دن
منقول شاب عالم مسن و بیر غیر عالم اوزر ینه تقدیم اولنور مسئله سی مسطور در انتهی
(بعض بلغاء دیدیکه سباب با کوره حیات یعنی مویه حیالتک طوردرنده سی و اطیبدر مبولرک
الذ واطبی بوا کرا ولدیغی کی اطیب عبس دخی او ایلندر و شاب نزد نسا ده شفعا ک ایلر

و قواسی و فلور بنی جلیده اولان و سائک آکدیر و اشو معناده ابو تمام * اخلی الرجال الی
النساء موافقا * من کان اشبههم بهن خدودا * یعنی نظم ایتشدر که مالی کرو و ذکور
زمره نسوانه الفت واختلاط یونندن زیاده طائلسی سیما و رخساره نسوانه زیاده شبیه
اولاندر دیمکدر که کجکلکدر (صاحب المستطرف عربک شعرا و بلغا سی نظم
و نثر نده فقدان شباهه حزن و بکا ایلدکلری کبی بر شیده حزن و تأسف ایتدیلر اکبر
عهد و زمان شباب و وسامت صورت و بهجت جمال و منظر خلقت و اعتدال قامت جهتلی ابله
حید و حید و اواییدی جنان خلده حق سبحانه و تعالی قوللری بنی شباب اوله رق داخل قیلدی
واهل جنتک شاب اولد فلرینه (جرد مرد ابناء ثلثین) حدیث شریفی دلالت ایدر دیوب
و اشو شباب مطایفه کلام و فیروستایش کنیز و اریسه ده بوباب نمونه نصاب موضع بسط
و تفصیل دکلدر و الله الموفق دیو فصل مذکور و فصل ویرمکدر (قلت) حدیث مذکور
جامع صغیرده ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن مروی (اهل الجنة جرد مردکل لایق
شبابهم و لا تبلی ثابهم) عبارت شریفه سنده مسطوردر جرد مرد و صغیر بنی مناوی مرحوم بدئلرنده
موی اولماقی و حضرت موسی و هارون علیهما السلام مدن ماعدال ینک لحیه لری اولماقی و زمن
وزنده کل وصفی که سورمه لی دیمکدر کوزلنده سواد خلق اولقی و شباب و ثوابلری دائم اولوب
چور مبوب اوتوز اوچر یاشنده اوله رق اوزرلنده دائم ثابوب جدید بولمقی ابله شرح ایتشدر انتهی
الفصل الثانی * قرق سکرچی بایدن اشو ایکنجی فصل شب و فضلی بیاننده در
ابتدایشب یعنی صفال اغارمق سیدنا ابراهیم الخلیل علیه السلامده واقع اولشدر (و حدیث
قدسی اوله رق) ان الله تعالی یقول الشب نوری و انا استجی ان احرق نوری بناری) خبری وارد
اولشدر که مالی شب بکا شریفه مضاف اولان نوردر بن اول نوری نارهله احراق ایتکه
حیا ایدرم یعنی مرحمتله شب ابله منصف اولنلری باقم دیمکدر (قلت) حبائک حقیقی
نفسک قیاضدن انقباضندن عبارت اولوب و بومعناجد ذات باری عزوجل به اسناد جائز دکلدر
و بوحیدنده حیاتک عذاب دیمکدر فدیبر * ان الله لا یستجی ان یضرب مثلاً * الا به قصده
اولان استجیا استبقا معنا سنه ذراتتهی (وابن عباسدن رضی الله تعالی عنهما البرکه مع
اکابرکم) حدیث شریفی مرویدر (قلت) اشو حدیث جامع صغیرده مضبوطدر و مالی عموم زیاده
نعم کبرلر یگزایله یله در دیمکدر که مفادی اموری بحرب و تکثیر خیر اوزره محافظ و مداوم
اولان کیر السن اولنلره رأیلرینه اقتدا ایچون بحالسه به تنبهدر مناوی اکابرندن مراد هر نه قدر
صغیر السن اولسه ده کندی ایچون علم جاهی یعنی عالم اولنلردر دیمشدر فتامل انتهی (جعفر
صادق حضرتلری پدرندن روایت ابله دیدیکه حضور حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم
افندیزه ایکی رجل کادی بری پیر و دیگرکی کنج ایدی پیردن اول اول کنج تکلمه آغاز ایتدیکه
حضرت (کبرکبر) یودیلر انتهی مفاد امر نبوی یانکده پیر و اریکن اول سو یلدن سن ایچون
ابتدایلدن اکا تعظیم ابله دیو مؤکدا تأدیدر یاخود ییود کد نصرکه کلامه تقدم ابله دیمکدر
(صاحب المستطرف دیر که اشو روایت بناء شول مؤمنکه پیوکت قدر بنی سلوب کبر سن ایچون
اکا فیر ایدیه حق تعالی فی فزع یوم قیامتدن امین ایدر دیمشدر) عن انس رضی الله تعالی عنه
عن النبی صلی الله تعالی علیه و سلم قال یقول الله تعالی و عزق و جلالی و فاقه خلقی الی انی استجی
من عبدی و امتی یشبسان فی الاسلام ان اعذبهما ثم بکی فقیل ما یبکیک یا رسول الله قال ابکی من
یسخی الله منه و هو لا یسخی من الله (وقال من بلغ ثمانین من هذه الامه حرمه الله علی النار) وقال
اذ بلغ المؤمن ثمانین سنة فانه اسیر الله فی الارض یکتب له الحسنات و یحوعنه السئات) یعنی

انس حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمدن روایت ابله دیر که حضرت ییوردیلر که
الله تعالی ییورمشدر که عزیمه و جلالمه و مخلوقانک بکا احتیاجلرینه قسم ایدرمکه بن اسلام ایچنده
صاحبی و صفالی اغارمش اولان قولدن و جاریه مدن انلری تعذیب ایتکه حیا ایدرم ییورمشدر
دیوب بعده بکا ییوردیلر یا رسول الله سزنی قننی سی بکا ایتدردی دیو صورلدقده بنی شول ذات
بکا ایتدردیکه الله تعالی اندن حیا ایدیه و اول اللهدن حیا ایتیه یعنی پیر ایکن بنه هصیان ایدیه
ییوردیلر و بنه شوامندن یعنی امت اجابتدن شول کیسه که سنی سکسانه بالغ اوله الله تعالی انی ناره
حرام ایدر یعنی جهنمه قومز وینه مؤمن سن ثمانینه بالغ اولدقده روی ارضده الله تعالی لا نک
اسیری اولوب حق تعالی ملک دقترا عملانه حسنات یازار یعنی موکنته یازدیر و اندن سبتانی شواید
یعنی بوجمله آزاد و دلشاداید ر ییوردیلر دیمکدر (قلت) حدیث قدسی مذکور و جلالی دن
صکره و وحدتی و فاقه خلقی الی دنصکره و استوائی علی عرشی و ارتفاعی فی مکانی دخی اوله رق
کتاب الفردوسده مسطوردر انتهی (سزدن اول کلانلر سکسان یاشنه کیرمدیکه احتلام اولان
ایمش دیمشدر یعنی حد بلوغلری سن مذکور ایمش) و هب روایت ایتشدر که آدم علیه السلام
اصغر اولادی ایکیوز یاشنده وفات ایتدیکه حدیث سنی ایچون جن و انس آجیبوب بکا
ایمشلر ایمش (قلت) و هبک پدری متبهدر و هب کسرای عجمک بن طرفه کوندر دیککی ابنای
فرسندن ایدی نابعدن اولدی کندندن ییوکت برادرلری و اریدیکه بریمی همامدر او دخی تابعیدر
و هب برادرلر دنصکره معناده یوزاون سنه سی وفات ایلدی روح الله روحهما انتهی (امام نخعی
حضرتلری بر کیسه برخوی اوزرینه دوام ایدرک قرق یاشنه باصرسه اولنجیه دک اول خوی
تغیر ایچن دیمشدر (قلت) ارتق اول خوی اخلاق حیدیه دن اولورسه فیها و نعمت و الانعوذ بالله
تعالی صفات ذمه دن اولور اریسه ایش مشکللر بوضورتده پیر لکمده و از کجهرم شمیدی کنج ایکن
طور ذوقه باقمه دیمکدر بوجوب فرصت الده ایکن بر پیرمری بواب هنکام شبایده تفضیه یاملنه جالشمقی
شرعاً و عقلاً و اجندر (اسعد فقیر یونندن بش سنه مقدم خلال تغزلده تأسفا اشو بیق نظم
ایتدیکه نخعی حضرتلر ینک قولنه موافق دوشمش بولندی * شوچله کهیده حیه زه شکن
ار بعین ای واه * هوای تازه ابله نازه لندی فصل شباب * استغفر الله من کل ما کره الله قولاً و فعلاً و سائحا
و خاطراً و ناظراً و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم انتهی (قلت) کبار تابعیندن نخعی ایکی
ذاتر بری علقمه بن قیس بن عبد الله بن مالکدر که هجرتک التمش ایکن سنده وفات ایتشدر
و دیگرکی برادر زاده مشار الیه اسود بن یزید بن قیس المذکوردر که یمش درنده وفات ایتش
و سکر دفعه حجه کتمشدر ایکنسی دخی حدیث و فقهده امام و قوللری حجت نامدر اسودک سنی
عبدن براق سنه زیاده ایدی (و بر نخعی دخی وارد که اسمی ابراهیمدر و مشار الیه مالک
خاندانلردر که فقهی ایکنسن دن اخذ و استاذلری عهد سعادتده توالد ایتدیککی ذکر ایتشدر
اودخی امامدر طفسان النیده فوت اولشدر و کذلک اسود حضرتلر ینک اوغلی عبد الرحمن
دخی مشا هیر دندر (صاحب المستطرفک نقل مذکور ی قنفیلر ینک اولد بقی مصرح
دکلدر انتهی) انس رضی الله تعالی عنه روایت ایتشدر که توح علیه السلامک روح اقدس لر بنی
قبضه فوکل اولان ملک الموت حضرتلری توح علیه السلامه ای اثباتک عمر یونندن اکبری
دنیا بنی ولدتی نه کیفیتده بولدک دیو سوال ایلدکده اول حضرت دخی * کرجل دخل یتسا
له ایمان فقام وسط البیت هنیفه ثم خرج من الباب الاخر * یعنی بن ایکی قبوسی اولان براوطده
کروب او طه نک او طه سنده برازجی طوروب دیگر قیوسندن چقان کیمده یه دوئم دیدی
(قلت) هنیفه نک قاموسده وزن و ماده سنده محرر اولد بقی اوزره اصلی یانک تشدید ابله

هنیه دریا نایه های ابدال اولمندر و هنیه دخی هنیه نك اسم تصغیر پدر و هنیه نك اصلی دخی
 شی یسیر و قلیل معنای اولان هنیه در انتهی * اطع اکبر منک ولو بلیله * کلام کبار دندر مالی
 سندن ولو بر کیمه اولسون بیوک اولنه اطاعت یعنی تعظیم ایله دیمکدر (عبد العزیز بن رواد
 برشی ایله انعطاط ایتیموب آگاه اولین اسلام و قرآن و شیب ایله انعطاط ایتسون یعنی بونلردن
 وعظ و بصیحت آلسون دیمکدر (قلت) چونکه اسلامده موطن اخرویه به اعتقاد وارد
 احوال قیامی اعتقاد ایدن اوامره امتثال و نواهییدن اجتناب ایدر و قرآن ایسه سلامت معاس
 و معادنه ایله حاصلدر آتی ناطقدر و شیب ایسه موتک قرینه علامتدرا رتی بونلردن اعلی
 ناصح اولماز قنصر و کن من المنتخبین انتهی (شعرا دند بری * یا عامر الدنيا علی شیه * فیک
 اعاجیب لمن یعجب * ماعذر من یعمر بنیانه * وعمره مستهلک یخرب * قطعه متنبی رکیکن
 نظم ایتمدر که مالی ای دنیاسنی نفسچون قوجه لغی اوزره بایان سنده تعجب و اعتبار ایدنه
 تعجب اولنه جق شیلر واردد عمری مستهلک و خراب اوله جق کیمه نك بناسنی معمر قتلده
 آیا عذر و تسلیتی و جوابی ندر دیمکدر (امام شعبی حضر نلری شیب بر علتد که اندن عار
 اولماز و بره صیبتدر که اکا تعزیه اولماز دیمکدر (قلت) امام مشار الیهک اسمی عاصم بن
 شرحبیلر و کنیه سی ابو عمرو در عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما ایله صحبت ایتمدر
 یعنی تابعیدر هجرتک یوز بشنده کوفهده وفات ایتمدر (قال الفرزدق * و تقول کیف یمل مثاک
 لاصبا * و علیک من عذبة الملبب عذار * والنسب ینھض فی السباب کانه * لیل یصح یخاطبه
 نهار * مالی دخی اول قائل مقام ندر یضده سنک اوزر که موعظه مسیبدن عذار وار ایکن
 یعنی صفالکک ایکی جانبی اغار مشیکن یعنی علامت موت کورلمش ایکن سنک مثاک یعنی
 یو حالده سن صبابه یعنی شایک حالندن اولان هوایه نه کینه ایله میل ایدرسن شیب شایب ایجره
 حرکت ایدر یعنی قره صفالک ایچنده کور بنور بن بو حرکتی ایکی جانیده نهار صبحه و ندا ایدر
 یعنی کور بنور کیمه به مکره دیرم دیدی دیمکدر و یوقطعه نك بقول فعلک فاعلی حد فی وواو
 عاطفه اقتضا ایچمه بالاسنده کلام اولقی کرکدر (بر جوان نورس تیرقامت زور دیدک کس مکش
 کدر فکات اولان بر قنبر بره راست کلوب صبحه ایله ای عوجه بوفوسی سوق عالمده قاح
 ناز به آلدک دیوقنبر لعلنه ندر یض ایتدکه اول پیردخی ای اوغلیچم اکر یا شرابک سکا اتی
 باد هوا و بر برم دیو دوست طوغری جواب حکمت نصاب و برمندر انتهی (تحکیدر که بره
 اسعط یعنی صاحبی قیرارش برامراه جبهله به یوانه تصادف ایدوب ای حسنا آفتاب کون اکر
 زوجکر و ارایسه الله تعالی سزه مبارک ایلسون یوق یوق ایسه بزه یلدیرک دیوب طالی اولدیغنی
 اشراب ایدر او دخی غالبانی خطبه یعنی تروح قصد ایدر سکر دیدی رجل نعم مرام اودر
 دینجه امرآه صورت طاهرده بنده حسن و جمال مشاهده ایدرسن لکن صاحبلمده اق واردد
 دیدی اول کس بونی ایستدکه همان عنان دابه سنی جو یروب مقصدینه روان اولدقده مرآه
 و راستدن صبحه ایله اوغور اوله بمن ایدر مکه هنوز سنم بکرمی به بالغ دکدر و کسولمده بردانه
 بیاض یوقدر لکن سکا اعلام و اخبار در که سنک بنده کر به کور دیکک شی کی بنده سنده
 کوروب اعراض ایتدیکمی سکا یلدیرمک ایچون اوله دیمشیم دیوب اشوبینی انشاد ایلدی
 * اری شیب الرجال من العونی * بموقع شیبهن من الرجال * مالی یعنی رجاللر نساک شیبی
 یعنی صاحبنت آلمانی کر به کور دیککی کی نسلار دخی رجالدن شیبی یعنی ساح و صفالکک اقلغنی
 کر به کورلر دیکک کیدر غنوائ غایتک جعیدر و غایبه مطلوبه اوایط طالبه اولیان و بر قواده
 حسن ذاتیسی زینته محتاج اولیان و علی قول اناسی و بایاسی خانه سنده او طوروب سزیره نقل

و تبعیدی واقع اولیان زن حسنداره یا خود کرک قوجه سی اولسون کرکه اولمسون عقیقه
 و پا کدامن نازه کوزل خاتونه دینور (لاین المعز) فجعلت اطلب وصلها بتذل * والسبب
 بعزها بان لاتفعلی * یعنی بن محبوبه مک وصلتی تذلل ایله طلب ایدر اولدم و الحال که شیبم اکا
 ایشله یعنی وصله راضیه اوله دیو غز ایدر ایدی یعنی شیبی کوروب بندن اعراض ایلدی
 دیمکدر (وله ایضا) رآتی الغواني الشیب لاح بمفرقی * فاعرضن عنی بالحدود النواضر * یعنی
 غایبه نخی باسمده شیب ظاهر اوله رق کور دکر ندنه حدود نواضره ملابس اولدقنری حالده بندن
 اعراض ایتدیلر دیمکدر (نواضر ضاد معجه ایله نضره مک جعیدر نضارت ترو نازه لکدر بارلق
 معناسنی دخی افاده ایدر یعنی ناضره رونق معناسنه مستعمل اولمغه جای رونق جمال اولان
 رحسار لری ایله بندن اعراض ایتدیلر یعنی کندولرله پیر اولدیمدن وصلته ال و برمه جکمی
 اکلوب صاوشدیلر دیمکدر (کوردیکم نضحه ده رآتی محرر ایسه رآتی اولقی اقتضا ایدر
 (لاخر) سألنها قبله یوما وقد نظرت * شیبی وقد کنت ذا مال و ذانم * فاعرضت و تولت و هی
 قائمه * لا والذی اوجد الاشياء من عدم * ما کان لی فی بیاض الشیب من ارب * افی الحیات
 یكون القطن حشوفی * مالی بن مال و نعم صاحبی توانکر اولدیم حالده یعنی عرض و تقود
 و متاعله محبوبه دن برکون بر یوسه نیاز ایتدم ایدی (للفقیه) سمه خواه اولدم ریاض عارض
 جانندن * عطر بخش خاطر اولدی دیدی یا بر ایسمی بو * اقتضا سنجه شمه و بوسه وصلت
 نامیه نسبتله امر بسیر و معروضاتم شی کذرایکن شیمه باقوب کور دکده بندن اعراض ایدوب
 لا یعنی اولماز و اشیا بنی کتم و عدمدن ایچاده ایدن حقه قسم ایدر مکه بیاض شیبدن بنم ایچون
 مقصد یوقدر یعنی شیبی استم و سوم صاعقهده موتی کی اغزیمه بنیه حشومی اولسون یعنی
 اغزیمه باموقی طولدر اسون دیرک دونوب کندی دیمکدر (لاخر) قالت اری مسکه الشعر
 البهم عدت * کافوره قاجادهها بدالمن * فقلت طیب بطیب و النفل فی * معادن الطیب
 امر غیر بمنهن * قالت صدقت و ما انکرت ذک بذ * المسک للعرس و الکافور للکفن * مالی
 محبوبه م همبته بکاسک او مسک کی سیه مو یلریکی که بد دهر آتی اجاده ایتس یعنی انکله
 ذاک رونق یولمش ایدی شمدی کوردمک کافور اولدیغنی حالده صاحبلس یعنی کافور کی بیاض
 اولش دیدیکنده بندن چیچه عم بر طیب طیب دیگره تبدل ایتس یعنی مسک کافور اولمش
 و تحویل ایسه معادن طیبده مبتدل نسنه دکدر دیکک بکا جوابده سوز که صادقسن بن
 مسک کافوره تبدلنی انکار ایتدم لکن مسک عروسلر یعنی کنج کلن و کویکلر ایچوندر یعنی ایلر
 استعمال ایدرلر و کافور کنتده قولنیلور دیوب آق صفالده مرحت ایله حقوق سابقه به حرمت
 ایتدی دیمکدر (لاخر) تبسم الشیب بوجه الفی * یوجب سمح الدمع من جفته * و کیف
 لایبکی علی نفسه * من ضحك الشیب علی ذفته * مالی شیب روی فتایه دیده دن جریبان
 اشکی موجب تبسم ایله تبسم ایتدی شول کیمه نیجه نفسنه اغلمسون که شیب انک چکه سنه
 کوله دیمکدر (قلت) بوراده صفالک کوله سی آغر مسندن عبارتدر و صفاله و یوزه کولمک
 زبانه زده استهزا آمیز مداهنه دن و مداردن کایه اوله رق مستعمل اولدیغنی کی عربده دخی
 مستعمل اولدیغنی قطعه مذ کوره دن مستفاددر و فارسیده دخی ریختند درلر فلیحفظ (واسو
 قتلده ده فن بدیعندن مقابله وارددر کیم صنعت طباق و تضاد دن بو نوعدر یعنی ضحک ایله
 نکای هر دو بیت جامعدر (ونزهه الادباده نظم مذ کور ابن نباته عزرو اولمش و) بوجه الفی
 برنده (بدقن الفی) و مصراع ثالثی (حسب الفی بعد السباده) و (من ضحکک) برنده
 (ان یضحکک) واقع اولمندر بونلرک ترجیحی منوط فکر رزی فطین دقت بین در انتهی

(لابن المعز) فما قبح التفريط في زمن الصبا * فكيف به والشبب في الرأس شامل * مألئ تفریط
 عنك صبا ونده دخی عجب کونی نسته در فکیفکه شبب باشی قایلدیغی حالده اوله دیمکدر (قلت)
 اصول اخلاق انسانیة * قوة شهویه * وغضبية * واطمئنه * دن عبارتدر وقوة اولانک حال
 افراطنه فجور واعتدال حر کنندن ناشی حاصل اولان حال وسطنه عفت و حال تفریطنه
 خود وسکون (و ثانیة نکه افراط و وسط و تفریطنه علی الترتیب تهور و شجاعت و جبن (و ثانیة نکه
 احوال ثلثة مذکوره سنه جرزه و حکمت و غیاوت دیرلر که بونلرک و سطرلری ممدوح و مقبول
 و افراط و تفریطلری مذموم و مدرویت مذکورده اولان تفریطدن مراد ناظم صبا و شبب قریب نلرله
 قوة شهویه ده اولان خود وسکون اولیق مظنونکرده فقیردر انتهی (فصحاى عرب عربا
 رجلاک صفالی آغردقده * ایله عس و صبحه تنفس * دیرلر که مفهومی لیلانک سیاهلغی دوندی
 و کندی و صبحی اضائه و اشراق ایندی دیمکدر (یت) الا ان شبب العبد من نقره القفا *
 و شبب کرام الناس شبب المفارق * مفهومی آگاه اولک که عبدک شببی قفاسی چقورندن بد آید و کرام
 ناسک شببی باشلرینک شببیدر یعنی باشند باشلر دیمکدر (قلت) لیکن بوراده عبدک معناسی وضعی
 اوزره تحت حکم حرده اولان قول یا خود معناسی لازمی اوزره کریم مقابلی لثم و خسب و فقیر
 و بالتلازم غنی دیمکدن و کریم معناسی دخی نفیس و عزیز و شریف و یا اثری ظهور ایتک اوزره
 اخلاق حیده ایله متصف و یا زاد لوارله رق معناسه و یا خود محاسن حیده ایله انصاف معناسه
 اوله رق حریت ایله متصف و یا زکی معنارندن خالی دکلدر و علی کل التقادیر انک شببی قفاحه و رندن
 و یونک شببی باشند اولمقده شاعرک مراد ایندیکی بکته همتلور کال درجه سنده عقل صاحب لرینک
 فلکک مخالف اطوارندن هم و غملری متراید و مترایم ایندیکنندن کجلاکندن شبیلری مفارق یعنی
 باش اورتیه سندن اغارمغه باشلر کافال الشاعر * ان الهموم علی قدر الهمم * و اما غنی و احقرلرک
 نقصان در ایندن ناشی هم و غدن ازاد اولملری حسیله شبیلری طبعی اولوب نقره قفالرندن
 بدأ و ظهور ایدر دیمک ملاحظه اولمشدر بیت مذکورک معنای آخری دخی واریسه ارباب
 همتدن کاره تحریری نیاز اولور انتهی (للعنی) قالت عهدک مجنونا فقلت لها * ان الشبب
 جزون برؤه الکبر * مألئ معشوقهم ایله بعد الهجرة ان الطویل ملاقات ایندیکنده سنی بن مقدما
 مجنون یعنی باوز و حشری یلوردم شمعی اوصلی اولش سن سنی ندرد بوضوردقده بنده اکاجوانانق
 چنوندراول عتک صبا و شمعی یعنی علاجی قورچد اقدر دیدم دیمکدر که کبر سننی سیاندر (قلت)
 فصاحتله مشهور عتی ایکدر بری تاریخ بلیغ مشهور صاحبی ابونصر محمد بن عبد الجبار در
 اصحاب بن عتبة بن غزوانه منسوبدر (و دیگرى محمد بن عبد الله بن عمرو بن معاوية بن عمرو بن عتبة
 ابن ابی سفيان صخر بن حربدر (و برعتی دخی فقه اندلس محمد بن احمد بن عبد العزیز در که
 بودخی عتبة بن ابی سفيان منسوبدر و ایکوز الی ایکیده وفات ایشدر (صاحب المستطرف شعر
 مذکور ایشاندن قنفسنک ایدوکنی تصریح ایتامشدر انتهی (لاخر) اذا نازع الشبب الشباب
 فاصلتا * لسيفهما في الشبب لا بدغالبه * مألئ شبب و شبب منازعه و جنکه قالعشد فلزنده یعنی
 قوجه لقی کلوب کوروند کده فلجلی بی پارتیدیلر یعنی آق قیللر قره قیللر اراسنده کوروند کده آق قیل
 البتده قره غالب اولور دیمکدر خلاصه قوجه لقی کجلیکی بتورر قره لری آق باقی و باک ایدر
 والسلام (عمر بن هانی) التوبة تقول للشباب مر حبا و اهلا و تقول للشيوخ قبلک علی ما کان
 فیک * دیمکدر که مألئ برکیمسه سودیکی آدمی بی کورد کده کلدیکنه نمون اولوب صفا
 کلدیکنر دیوا کرام ایندیکی کی توبه دخی کجبه اهلا و مر جا دیرو پیره اوزر کده اولان نسبه
 اوزره یعنی آق صفا لکه وضعف قوا که شفق سننی قبول ایتدک دیر دیمکدر که مفادی کج کیمسه

اسباب اجرای هوا پرند ایکن ترک ایدوب توبه ابتدا کده انک توبه سی کرچه اعلادر اما پیرک توبه سی
 امر ضروری به معنی اولمغه له اندن دون اولوب قبولی توبه عبادتی مقابله سنده اولماز ایسه ده
 بنه پیرلکی مدارد دیمکدر یعنی پیرلک سبب مغفرت اولور کوزل شیدر دیمکدر (قلت) کلناهما
 منوطان بارادته سبحانه و ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء (اشبو عمیر که کبار اهل حدیثدن
 و ثقاتدن ابو الولید الدمشقی الداریندر یوزیکرمی یدیده قتیلا وفات ایشدر انتهی (لاخر)
 * عربت من الشباب و کنت غصنا * کا بعری من الورق القضب * فیالیت الشباب
 یعود یوما * فاخبره بما فعل المشبب * ترکیه سی اغاج فلزینک پیراقدن صو بندیغی یعنی هنوز
 پیراغی بختان اغاج فلزی کی بن کجلاکندن صوینوب اغاج دالی اولدم تولیدی کجلاک برکونجکدن
 کیرید و یدیده بن کافوجه لک ایشلیدیکی ایشلری سوبیلر ایدم دیمکدر (یت ثانی محالی دخی
 نغنی به موضوع لیت لفظنک شاهدی اولوب بین الطلبة متداول اولان نحو کابلرند یازلمش
 اولمغه مثل سائر کی عامه نکه لساننده دأر در همان کجلاک احوالی در میان اولدقده انجق یت
 مذکور بر آغز دن عبارته درس کی اوقورلر (اعلی بن ربيع العبادی) کبرت ودق العظم
 منی وعقنی * غی و زالت عن فراشی العقائد * فاصبحت اعشی اخبط الارض بالعصا * تقودنی
 بین البیوت الولائد * مألئ قوجه دم و کلکرم اینجلیدی یعنی قوتندن قالدی واکلدی و اولادم سوز غمی
 دکلر و بکاعاصی اولدی و کج جاریه لم بتاغدن زائل اولدیلر بنده بوحالده صباح و مسا کوزم
 سیمز و عصا ایله بره بصر و بنی اوافق قزح و جفلی و اوافق جاریه لر خانه نکه اولمغه لری اراسنده
 یدرل اولدیغم حانده صباح دم یعنی بویه ایشه کوجه پرامز بر پیر اولدم دیمکدر (امام احمد
 ابن حنبل شببانی برنسنه به تشبیه ایدم انجق کویا یکیمک اینجده اولوب دوشردیمک شبهه بکرندم
 دیمکدر (لابن النقیب) و کم کان من عین علیها وحافظ * و کم کان من واش بهاورقیب *
 * فلما بدت شبی اطمانت قلوبهم * ولم تحفظ رها و اکتفوا عیشی * مألئ بنم معشوقه ملک اوزرنده
 قتی جوق جاسوس و کرزه دیجی وقتی چوق غماز و رقیب اولوب دایمابی اکا تقریبدن منع ایدرلر
 ایدی وقتا که شبیم ظاهر اولدقده انلرک قیللری مطئن اولوب معشوقه می کوز تمبوب بنم
 قوجه لغله اکتفا ایتدیلر دیمکدر (الشاعر) شبان لو بکت الدماء علیهما * عیای
 حتی توذنا بذهاب * لم يبلغ العشار من حقیهما * فقد الشباب و فرقة الاحباب * مألئ ایکی
 شی واردر که اگر دو چشم کدبکنی بیلدر نجبه دک یعنی جیفقیده دک قایلر اغلسه ایضای حقارینک
 عشر بنه واره مزل انک بری فقدان شباب و دیگرى فراق احبابدر دیمکدر (قلت) ابن النقیب
 ایکدر بری التیوز التمش طقوزده مصرده وفات ایدن شهاب الدین ابو العباس الشافعیدر که
 تألیفات صاحبی در دیگرى شیخ جلال الدین ابو عبد الله محمد بن سلیمان بن الحسن بن الحسن بن الجلی
 المقدسی الحنفیدر که سکسان مجلدده تفسیر حافل مؤلفیدر بودخی مصرده التیوز طقسان سکن
 محرمده وفات ایشدر (بلحاظ) ارجوان نکون وانت شیخ * کا قد کنت ایام الشباب * لقد
 کذبتک نفسک لیس ثوب * دریس کالجید من الثیاب * مألئ ای جاحظ پیرایکن سن ایام شبابده
 اولدیغک حال اوزره و لفظی امید ایدر سن اشبو اویمه ده نفسک سکایان سوبلدی زبرا اسکی
 اورو به یکبسی کی دکلدر دیمکدر (ابن معتزک بوفصلده سبقت ایدن (جملت اطلب الخ) قطعده
 سندن بومحله دک محرراولان اشمار و کلام بودفه ترجمه اولمشدر انتهی (مما جاء فی الخصاب *
 (قلت) خصاب لغته کتاب و زنده مطلقا کدیسیله سنه بویانه جق بویانک اسمیدر لکن قبل
 و دست و پا بویانده شیوع بولشدر کاسبقت الاشارة بعضیلری خصاب خضب کی تلون معناسه
 مصدر دخی اولمغه بومقامه مناسب اولان بودر دیمش ایسده بهیدر کالایغنی (و بعضیلری خنایله

بویار سه خضاب از جل و غیر یله بویار سه صبح از جل دیر دیدی انتهى (علیکم بالخضاب قانده اهیپ
 اعدو کم و اعجب الی نسا نکم) حدیث شریفی صاحب المستطرف عنوان قصص ایلدی مالی
 سز لر خضابه ملازمت ایدک ز برا خضاب اعدا کره زیاده مهابت و یریحی و نسا کره زیاده
 موجب تحسین دیر دیمکدر (قلت) اما جامع صغیره خضاب خصوصتده ابور افعدن مرویا (علیکم
 بسید الخضاب الخنا یطیب البشره و یرید فی الجماع) عباره سنده واقع اولشدر که مفادی خضابک
 اعلاسی اولان حنایه ملازمت ایدک که بشره تک لوتی کوزل ایدر و زوجین میانده کی حال حلال
 معامله سنی زیاده ایدر دیمکدر (قلت) معلوم اوله که آب روی انبیه و مرسلین علیه و علیهم الصلاة
 والسلام افندیمکدر خضابنده روایات متعدده بی شراح احادیث ترجیح و توفیق و تأویل و نصکره
 بمضاری بعضا اختضاب و بعضا ترک پیور دقاری یازمشدر لکن در مختارک کتاب الحظری
 او اخرنده صاحب و صفال خضابی رجله و لو غزاده اولمز سده اصح اولان مستحب اولوب حضرت
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بالذات اول فعلی اجر! پیور مدقاری قول اصح ایدوکی
 و علی قول سیاه رنگ ایله بویامق مکروه و علی قول غیر مکروه اولدینی صاحب التخلک جمع الفتا و ادن
 نقل ایلدیکي محرر در انتهى (ابو عامر الانصاری دیمشدر که ابن ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی
 عنهما کورد مکه حنا و کم ایله تغییر ایدردی یعنی شعر بنک بیاضنی قنایو جویت ایله بویابوب
 بویوجهله رنگ بیاضی کیدردی (بعضیلر دیمشدر که خنابصره صفوت و جلا و پرو باش آغریستی
 کیدر و وجاعه قوت و یر (یت) تسود اعلاها و تأبی اصولها * و لبس الی رد الشباب سبیل *
 مالی ناظم یت مذکور نفسنه یاخود آخره خطایله سن قبلارک اعلاسی یعنی خارجده اولنرینی
 قاره لیوب بویار سن و لکن اول شعرارک اصوللری اول بویادن بایلدوب بیاض اوله رق ظهور ایدر یعنی
 صاحبکده و صفالکده بویا سوره مکله کج اولما ز سن بوشته زجت چکده دیمکدر (منقولد که
 عبد المطلب بر صلیت خننده مکه مکرمه دن ملوک حبشه دن سیف بن ذی یزید کیدوب مجلسنه
 دخول ایتد که سیف بن ذی یزن عبد المطلبه یا عبد المطلب صاحب یکی بویه سک خوش اولور
 دیوا خطار ایدر اودخی مکه به کلد کهده اختضاب ایدر حلیله یعنی زوجه سنی نبیله شبیه تعریضا
 * ما احسن هذا لودام * یعنی بویا عجب کوزل شی اولدی اگر دوا می اولسیدی دید که
 عبد المطلب دخی اشبو قطعده تعریضا نظم ایلدی * فلودام لی هذا الخضاب حده * و کان
 بدیلامن خلیل قد انصرم * تمتع منه والحیة قصیره * ولاید من موت نبیله اوهرم * مالی واقعا
 دیدیکک کی بکینوب استعمال ایلدیکم اشبو خضاب دائم اولیدی بکیزدم و بدن ایریلوب کیدن
 خلیل و دوست یعنی کجلیکدن بدل اولوردی بن مدت حیات قصیره و قلبیه اولدینی حالده
 اوخلیم اولان کجلیکده منع فی الجملة ایتشیدم لکن بکیدی کندی و نبیله دخی شمیدی کج ایه ده ناچار
 یا کوچرو یاخود قوجارده یت مزاره کیدر دیمکدر مفادی بکا تعریض ایتخار لاقی جله به امر
 محتوم بر نازله سماویه در سکا دخی کلور دیو تعریضنه تعریضا جوابدر (قلت) سیف ذی یزن ملوک
 یتدندرونو شروان ایله معاصر ایدی (مجمود و راق دخی حلیه سنی بویه یانک شانده اشبو قطعده بی
 دیمشدر * یا خضاب الشبب الذی * فی کل ثلثة یعود * ان الخضاب اذامضی * فکانه شبب
 جدید * فدع المشبب و ما یرید * فلن یعود کما ترید * مالی ای اوج کون مرورنده یت عودت
 ایدر جک بیاض حلیه سنی بویه یان کیمسه یلکه بویار کتدی که بریکی شبب سنده حاصل اولور
 حاضر بر کره کار سیاه بیاضه چمیشکین اشبو تکرر بیاض سکا کدرو بر راتقی قوجه لغی استه دیکي
 شی ایله یعنی نه یاه جق ایه انکله ترک ایله ز براسنک مرادک کی یعنی سیاه اوله رق عودت ایلر دیمکدر
 الفصل الثالث * اشبو اوچینی فصل عافیت و صحت و سلامت سیانده در

(ابوهریره رضی الله تعالی عندهن مرویدر که حضرت رسول اکرم و بی محترم
 صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم (البک انتھت الامانی یا صاحب العافیه) پیور مشکه مالی ای
 عافیت ایله متصف کیمسه جله مقاصد و امانی سنده منتهی اولدی یعنی مجموع امان و مطالبک
 اساسی عافیت بدندر دیمکدر فی الحقیقه مادامکه وجودده عافیت و یتیه ده صحت اولیه نعم دنیویه تک
 لذائذی مفقوددر (یتیه اول حضرتدن اول ما بحاسب به العبد يوم القيمة ان یقال له الم اصح
 بدک واروک من الماء البارد) حدیث شریفی مرویدر که مالی روز جزا و قیامتده ابتدا عبدک خدای
 متعال طرفندن محاسبه اولنه جفی حقوق الهی ای قولم سنک بدنی صاغ و ایام حاره ده ماء
 بارد ایله سنی ارواقیلدیمی دیمکله اولور یعنی بونلر خصوص صحت بدن منت و احسان عظیمدر
 دیمکدر (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه * لنسئلن یومئذ عن النعم * نظم جلیلنده اولان
 نعم که اندن عباد الله سؤال اولنور یعنی حقنی برینه کتور دیکر می دیوروز حسابده محاسبه سی
 کور بلان امن و صحت و عافیتد ر پیور دیلر (و آیت کریمه مذکوره ده اولان تفصیل سبقت ایتشدر
 ابن عباس رضی الله تعالی عنهما الله تعالی قولارندن زیاده ییلور ایکن ابدان و اسماع
 و ابصار عبادتده استعمال ایلشدر اول مواضعی حق تعالی سؤال و محاسبه ایدر دیمشدر که
 مفادی رضاء اللهده اولانه استعمال ایلدیلر ایه نه کوزل که اجره نائل اولور و اما خلاف
 رضاء الله اولان مناهی و معاصیه اعمال ایلدیلر ایه عفو و شفاعته نائل اولما دقاری تقدیرجه
 عقاب و مجازات اولنور دیمکدر (ابن عبینه دیدیکه صحت بدن و امن و سروره مقرون اولان طول
 حیات تمام نعمتدر (حضرت عا یتیه صد یقه رضی الله تعالی عنها اگر لیل قدری کورسم ایدی
 خدای تعالی نالنج عفو و عافیت استزدم دیمشدر (قیصه بن ذؤب حکایه ایلدیکه عبد الملك
 اموی مرصنده ای اهل نعم صحت بدن و عافیتکر برنده ایکن یدر بکرده بولنن نعمدن بر شنی آز
 دیمک دیوند ایلدیکي یاندینی اوطه تک و راستدن ایشته ک دیدی (قلت) مفاد حکایه بودر که
 صحت بدن اعلا نی نعم رب ذی المتندر اده و ارا یکن نهی دستلکدن شکایت قباحتر داشته عبد الملك
 شوک تلی بر ملک ایکن خسته اولدقده مال دنیا کوز یتیه دیکن اولوب فریاده باشلمش و خشمکدن
 سلطان سلیمان خان صبت علی روحه سجال العفو و القفران حضرتلری دخی مزاج سز افترنده
 (ع) اولیه دولت جهانده بر نفس صحت کی * پیور مشدر انتهى * البحر لا جوار له و العافیه
 لا تمن لها * اقوال اسلافندر که مالی دریاه دخیل دوشلر و عافیت دخی بر جوهردر که اکابها
 یتشمن دیمکدر * و اشبو معانده ابن رومی * اذاما کساک الدهر سر بال صحت * ولم یخل من قوت
 یخل و بعد * فلا تعطن المکر بن قاتما * علی قدر ما یعطیهم الدهر بسل * قطعه سنی نظم
 ایتشدر که مالی سکا دهر صحت طونقی کیدروب و حلال اولوب حلی جهتیله طانی اولان قوت
 لایمیتدن دخی خالی اولما یفک و قنیده اغنیایه اصلا غبطه ایله که دهر انلره اعطا ایلدیکي
 شی مقدار نجه شی سلب ایدر دیمکدر (قلت) اعطا و سلبک دهره نسبتی مجازدر ز برامعطی و مانع
 انجق جناب پروردگار عالد را بن رومینک دیدیکي ظاهرا بر نعمتک فارشولفنده نعمت دیکرک
 سلبی اسرار عدل الهی دندر و قابض و باسط اسملرینک تجلیلرندنر باری تعالی و تقدس جله به
 اول سری معرفته استعداد احسان ایلسون آمین انتهى * صحت الجسم او فر القسم * کلات حکمت
 سماعتندر که مالی جسمک صحتی نصیبک فایتله زیاده سنی و باشیدر (بعض اعلام عافیتدن سوز
 آجوب * ای و طاه و ای غطاء و ای عطاء * دیو ثانی دیکه مرادی عافیتک فوقنده قننی دوشک
 و قننی اورتو یعنی راحت و آرام ایدر جک نسبه و قننی نعمت وارددر دیمکدر (وقال حکیم * ان کان

شیء فوق الحیاة فالصحة وان كان شیء مثل الحیاة فالغنى وان كان شیء فوق الموت فالمرض وان كان شیء مثل الموت فالفقر * مالی بر حکیم حیاتک فوقنده بر شبتک وجودی فرض اوانسه اول موجود مفروض صحتدر یعنی صحت اولوردی یعنی صحت حیاته عدیل بر نعمتدر دیمکدر وغنی دخی حیاته شبیه بر نعمتدر و مرض دخی عدیل موت وفقر اینه شبیه موت بر شدتدر دیمکدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنه * ما المبلى الذى اشتد به البلاء باحوج الى الدعاء من المعافى الذى لا يأمن البلاء * بیورمشدر که مالی بلا کستندنه شدید اولان مبتلادن بلادن امین اولوبه جق معافى یعنی صحت ونعمته اولوب عکسته اوغرامسى ممکن اولان کیمسه زیاده د عایه محتاجدر دیمکدر که مفادى صحت اجل نعمت اولدیغنى واونعمتک عدم زوالی ایچون جلب د عایه موجب از هر جهت خیر عمل لازم اولدیغنى بیاندر (قلت) معافى معافاندرن اوله رقی اسم مفعولدر بوصورنده آخرنده باصورنده اولان الفسز معاف دیمک شیخ حق بروسوی فروقنده یاز دقلری اوزره مخالف قاعده اهل صرف اولوب لکن اعلال وناوبلی شاهدالمورخین نام اثر کتر فقیده محرر در مراجعت بیور یله اتمهی (منقولدر که براوفارسی صحرايه تفرج کان چیقوب قیر فاره سنی آج ولاغرشدت ومختده کوردکده آجیوب ای برادر بویه نعمتدن خالی برلرده نه کرر سن هاید اولره برار کیدلکه انواع ما کولات نفیسه ابله طو بطلودر دیوب شهرده یووه سی اولان خانه به آلوب کتورر مکر صاحب خانه ایچنده شخمه یعنی ایچ باغی پارچه سی آصیلو بر طوقی قبان قورمش ایش همان افارسی اول پارچه به آیلور و فی الحال طوقی اوستنه دوشوب بام بصی فالور بوقعه بی قیر فاره سی کوردکده باشی صالیه رقی نعمت کثیره بی بلای شدیدیه مقارن کوردم عافیه فقر کسندنه موت اولان غنادن بکار یاده سوکودر دیوب ینه کلیدیکی جای سلامته یعنی صحرايه فرار ایدر) وینه منقولدر که بر ذی اونده بولنان خنزیر بی عدم حرکتله سر سون دیو بوغاز ینه بولار طاقوب دیره که باغلو واکنه بول اوت قور و بر بختلی ائانه سی یعنی صیالی دیشی اشکی اولمه اول صبا خنزیرک صاچدیغی اوتلری دوشیروب ائانه ای اناجیم بواوتلرنه کوزل اوت دیونا ایتدکده اودخی ای اوغلیجیم صاقن الدانه ائک اونه سنده طامه کبری یعنی قیامت کبری و داهیه عظمی واردر سیر ایله دیو نصیحت ایش وفتا که طکوز سمر و اکل ذمی به کلدکده ذمی یاروب یچاغی خنزیرک بوغاز ینه وضع هنکامی خنزیرک اضطرابه باشلدیغنى اول اشک باورسی کوردیکی کی قاجوب و ائانه کلوب واغزینی آچوب امان اناهم دیشلرده اوکوزل اوتدن بقیه وارمیدر باقی وچیر دیوب نیازده اولمش و آخرنده * فا احسن القنع مع السلامة * دیمکدر که مالی سلامته مقارن قناعت عجب کوزل نسنه اولدی دیمکدر (قلت) قافک ونونک قنعه ل یله قنع دخی قناعت معافاندر (وعلمای عرفا و حکمای ظرفانک حیوان لسانندن بونلر کی بیان ایتدکاری نصایح لرفسه تأییده بر کوزل تدبیرد عربی وفارسی و ترکیده علوم ادبیه به ما خذ اولغه سن اولور حیثیه بلغیانه تألیف اولمش کلبه و دمنه و فوا که الخلفا و همایون نامه نام کتاب فاخر و سائر اسلوب مرغوب مذکورده ترتیب اولمش آثار علما و حکما و بلغا اولان رسائل فی الحقیقه تدبیر نفس و منزل و ملک معافاندر اولان حکمت عملیه بی جامعدر و بونلرک جمله سی دخی وضع الهی اولان اصول شرایعدن مأخوذ در (ابو بکر راتب افندی مرحومک سفارتنامه سنده یازمش اولدیغى ماجری اشبومد عای تأیید ایدر مطالعه بیور یله قدیر اتمهی * الفصل الرابع * اشبومد بی فصل معمرین یعنی زیاده باشلو اولنلر حقلرنده وارد اولان آثار و اخبار بیاننده در (حضرت حسن رضی الله تعالی عنه یوم قیامتده ثواب جهته افضل ناس معمر اولان مؤمندر بیورمشدر) صاحب المستطرف خبرده (الا انبئکم بخیارکم قالوا بلی یا رسول الله قال اطولکم

اعمارا فی الاسلام اذ اسعدوا) وارد اولدی دیمکدر که مفادی اسلام ایچنده سداد و صوابه موفق قلنهرق عمر یونندن اطول اولنلر خیار اولدی یعنی میبندر (ینه صاحب المستطرف دیر که زعموا ان تبع الفزاری کان من المعمرین * یعنی تبع الفزاری عقلا مساعده عمر ایله معمریندن ایدی برکون ملوک بنی امیه دن برینک مجلسنه دخول ایدر اول ملک عمرندن سوال ایلدکده حضرت عیسی ابن مریم علیه السلام فترنده ایکی یوز سنه وزمان جاهلیه ده یوز یکری سنه و بعده اسلامده الشمس سنه تعیش ایتدم دیدیکه جمعا اوچ یوز سیکسان سنه ایدر بعده ملک یکن زمان و عمر کده مشاهده ایلدیککی باخبر و بریدکده * رأیت الدنيا لیلة فی ازلایه و یوما فی اربع یوم رأیت الناس بین جامع مالا مفرقا و مفرق مالا مجوعا و بین قوی یظلم و ضعیف یظلم و صغیر یکبر و کبیر یرحم و حی موت و حنین یولد و کلهم بین مسرور و محزون و عفو و * دیدی یعنی بن دنیا بی عقیقه دیگر کیمجه کادر بر کیمجه و عقبنده دیگر کوندن کلور برکوندن کوردم یعنی سر بیع الزوال بولدم وناسی دخی طاعش مالی جمع ایدیچی یعنی کاسب و عسک و جمع اولمش مالی تفریق ایدیچی یعنی میراث خوار و مسرف و قوی ظلم ایدر و ضعیف مظلوم اولور و کوچک بویور و یوک قوجار و دیری اولور و بطنده اولان طوغار و جله سی موجوده مسرور و مفقوده محزون اولور ینلرنده کوردم یعنی ناس اشبو احوال دن خالی دکدر دیدی (ابن جوزی قولنج حضرت آدم علیه السلام دنیاده یک سنه و فرزندى شبت علیه السلام طقوز یوز سنه و ائک فرزندى مهلا یل سکر یوز طقسان بش سنه و فرزندى بر دطقوز یوز الشمس ایکی سنه و اوغلی ادر بس علیه السلام اوچ یوز الشمس بش سنه و فرزندى متوشلخ طقوز یوز الشمس سنه تعیش ایلدیر (قلت) مهلا یل حضرت شبتک اوغلی ائوشک اوغلی قیثاک اوغلیدر و حضرت ادر بس مهلا یلک اوغلی برک اوغلیدر و اسمی اخنوخدر کذا فی الفضلک لکاتب چلبی اتمهی (اما عبدالله بن عباس رضی الله عنه حار و ابی اوزره حضرت نوح علیه السلام یلک درت یوز الی سنه تعیش ایلدیر) اما خضر علیه السلامکه اسم شریفی حضرت و ندر اولاد آدیمک عمر یونندن اطولدر و لقمان دخی اوچ یک بش یوز سنه معمر اولمشدر (قلت) حضرت خضرک اسمنده و سلسله نسبی قنقی ذاته اتصال بولمشدر ائنده و نوبنده و الا آن باقیمدر یاد کلیدر بونده اختلاف اولمشدر و کذلک لقمانک دخی تبوتنده اختلاف واردر بونلرک تحقیق و تفصیلی فذلکده محرر در مراجعت بیور یله لکن مشار الیهما لک و لایلری متفق علیه در اتمهی (عرب بیاننده یوز یکری به وارمش یعنی عمر طبیعی به ابرمش و دخی یکمیش اولنلر معمرل دن محدود اولوب دوننده اولنلری معمریندن عدا تجزل (وعر بدن سطح کلان ید یوز سنه معمر اولمشدر (قلت) سطح بی ذئب قبیله سندن اولوب باشندن ماعدا وجودنده کک اولمادیغى قاموسده محرر در اتمهی (وعهد اسلامه ینشن اکتم بن صبی اوچ یوز الشمس سنه باشه مشدر (قلت) بودخی حکمای عربیندر (وقس بن ساعدة الایادی التیوز سنه معمر اولمشدر و حکمای عربیندر (قلت) قس مشار الیه بلوغ و حکیم اولوب قبل ولاده خاتم الانبیا صلی الله تعالی علیه وسلم تصدیق بهمت و نبوت ایتدیکی و حقه تنای پیغمبری واقع اولدیغى قاموس و سائر کتب معتبره ده مصر حیدر اتمهی (وشاعر بلوغ ابن ر بیعه یوز یکری به واصل اولوب زمان اسلامه بقتمشدر (ودر بدن الجمه یوز یش باشه یش اولوب حتی فاخری کوزل ینه ایش ایدی عهد سعاده یش یش ایه ده عرض اسلام انعامشدر) و بعض اهل تاریخک یسا نتیجه عدی بن حاتم الطائی و زهیر بن حیان ایکی یوز یکری مشر سنه یاشه مشر (وقیل البعشه حکمای عربین اولان ذوالاصبع العدوانی یوز یشنه وارمش (وعمر بن معدی کرب دخی معمریندندر) و اسلامی ادر الک ایدن عیسی المسیح بن نقیل دخی اوچ یوز یکری به بقتمشدر (صاحب المستطرف

و خدای تعالی سکن یوز یکر می طقوز سنه سی صفر الحبرنده جانب غریبه ده واقع محله
سیر ناحیه سی اهلند ن برجل کوردم کندیك و زوجه سنك بوز قرق باشند اولدقلر بی خبر
و یردی و انده مشاهده ایندیكم قوتی عصرک بعض شبان یعنی یکتارنده کوردم و او مردک
بر پیر پدی دخی کوردمکه اوغلندن قوتلوایدی دیشدر (قلت) مختصر منظم ابن الجوزی ده
منظور فقیر اولمشدر که هم ریندن بری دخی ابن ابی الدنیادیکله معروف اولان عثمان بن الخطاب
ابن عبدالله ابو عمرو البلوای الشجر حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن حدیث شریف روایت
ایلدی بغدادده کلدکده علماء نقل قولنی اثبات و خبرنی تصدیق ایتمیلر محمد بن احمد المفید
کندندن اشددم دیو حکایه ایندیکه ابن ابی الدنیا المعمر بکا دیدیکه بن حضرت ابی بکر الصدیق
رضی الله عنهدک خلافتده تولدایتدم خلافت حضرت علی رضی الله عنهد کلدکده بن و بابام ابو یزید
بلده مردن قالقوب حضرت علی بی کوردمکه کندیك ایدی کوفه یه یاقلشد یغمرده صومر بتوب
عطشدن هلاک درجه لینه وارمش ایدک پدرم پیرا و لمقله ای والدم سن شوراده او طور وارهیم
بن صواریم دیوب صحرا یه روان اولدم پدرمک طور دخی یه بعد اولمان محله برمنج ماء کوردمکه
یاندده برکه سی او اوب نبع ایدن صواول برکه یه جریان ایدر همان ایچوب و اتوامی چقاروب اغسال
دنصکره کلوب پدریم مرده لاولسون صوبولدم دیوب آلوب اول صوسوینه کوتوردم لکن
کلدیگمرده صودن اثر بوله مد فی تحریرسنده سعی شدید ایتشکن مأبوس اولدق آخر پدرم
حرکتدن قالوب وفات ایلدی پدریمی بعد الدفن بن کوفه یه نازم اولوب وارد یغده حضرت
علی بی حرب صفینه عازما بغله رینه اکر اوردقلری هنگامده کوردم ورکاب بغله بی طوئدم سوار
اولدیلر و بی صور دیلر حالمی و ذکر اولنان صویک ماجرا سنی بیان ایلدم امام مشار الیه حضرت ناری
اول برصودر که اتی ایچنار عمر طویل الیه معمر اولور مرده سکا که چوق یشارسن کاشکه شریندن
صکره بند بولیدک بیوردیلریدی حاکی مفید موی الیه درکه بن ابن ابی الدنیادن روایت حدیث
طلب و کند و یه ملازمت و الحاح ایتدم حضرت علی دن اون بش احادیث تحدیث ایلدیکه اول
احادیثی اندن بندن غیر کیسه جمع ایتامشدن بن انلری ملازمت و الحاحله اندن اخذ ایتدم
وانکله صحبتده یاندده هم شهر یلرندن براز مشایخ وار ایدی انلردن حالتی سؤال ایلدیکه ابن
ابی الدنیا بزم عنده مرده طول عمر الیه مشهور دکل ایدی دیدیلر و بغدادده اندن اخذ و حفظ
ایتدیكم اوج حدیثدر که بری (قال سمعت علی بن ابی طالب رضی الله عنه یقول قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم کل مؤذنی الافر فلا تؤذونی) در دیدی لکن اشبو حدیث جامع صغیرده انجق
(کل مؤذنی النار) منتده در یعنی فلا تؤذونی مضبوط دکلر و محقق مناوی یعنی کل مایؤذی
من سبع و حشرات یكون فی نار جهنم عقوبة لاهلها او اراد کل من اذى الناس فی الدنیا یعذبه
الله تعالی بنار الاخرة * دیوشرح ایلشدرو ابن ابی الدنیا هجرنک اوچیز یکر می یدیسنده بلده سنه
رجعت خلای وفات ایتشد راتنهی و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و اصحابه و سلم تسلیما کثیرا

باب التاسع والاربعون

اشبو قرق طقوزنجی باب اسملر و کندیه لواقیلر و یونلردن مستحسن اولنر یاننده در (قلت)
ان شاء الله تعالی اسم و علم ولقبه دائر و کندیك اشتقاق و انواعده و ضمیمه اولان لغاته متداثر تجمیعا
للایب و خدمه للکتاب بعض کلام اعلام و مطالعات خاطر فقیر سر سام اشبو بایک آخرنده قلم عاجزانه
اسعد فقیر الیه تحریر اولنه جعفر (صاحب المستطرف دیرکه اسماء الهیه نک اشرف و احسنی
اسم الله الرحمن الرحیم) در یعنی بسم الله نک حاوی اولدیغنی اسملردر (والله تعالی و تقدس حضرت ناری
چونکله اسماء سبایک بیورمشدر (قلت) چونکله اشبو نظم جلیل رب السموات و الارض

و مایندهم افاضه و اصطلاح عبادته آیت کریمه سنک آخری اولوب و آیت مرفوعه دخی سیاقنده
اولان و ما کان ربک نسباً نظم شریفنده نسیانک امتناعنی بیان اولدیغندن سیاقلری و سبب
تزلزلی اشارتله هل تعلم الا ینه نظمک مفهومنی و مالی اهل تفسیر بووجهله بیان ایدر لکه ای
حسبم بعضا سوال ایلدیك اشیاك جوابنی حاوی و حیک حکمت و مصلحت اقتضا سنجه بکدیکی
زعم کفره اوزره ربکک نسیان و ترکندن دکلدر سنی و اعمال عاملینی و عاملینه و عدا یلیدیکی ثوابی
ناسی یعنی تارک دکلدر ز براسماوات و ارضینک ریدر یعنی انلرده اولان کافه امور اراده و مشیتله
ظهور بولمقله انک اوزرینه نسیان منعم اولور سن ربکک سنی و کافه بی اونودیغنی اولمی شان
الوهبتله لایق اولمادیغنی یشلش اولدیغکنده همان انک عبادته کما کان اقبال و توجه و عبادتی
اوزره صبر الیه و حیک بطا ئنه کفارک مقال هر و اشمالری یعنی اعداء دینک شمانی بادی مضایقه
صدرک و سبب تشوشک اولسون سن ربکه اله اسمنه مستحق برمنل یلورمسن یا خود الله تسمیه
اولمش بر احد یعنی ربکه آداس یلورمسن یعنی ربکک مثلی و سمبسی اولمادیغنی یلور سن ز بر
هر نه قدر مشر کلر بته اله تسمیه ایتدیلسه ده اصلانته الله تسمیه ایتدیلسه و حقک مثلی اولمادیغنی
بدها ت احدیتچوندر و مکابر و اسی قبول ایتدیکی حیثیته ذات حق نمائله دن مزهدر بو صورتده
اندن غیر یسی عبادته مستحق اوله مز و امرینی تسلیم و عبادتیه اشتغال و مشاق عبادته صبر
البته لازم کلور دیمکدر (اله) کتاب مکتوب معناسنه اولدیغنی کبی مألوه یعنی معبود دیمکدر و سمی
اسمده شریک معناسنه استعمالی مشهور ایه ده اسمده تفر رب عبادتنی موجب اولمادیغندن
یصاوی سمی لفظنی و هل تعلم له سمیا * مثلاً یستحق ان یسمى الها احدا یسمى الله فان المشركین
وان سموا الصنم الها لم یسموه الله قط الخ * قولنده اولاحق تعالی کبی اصول زعم و فروغنی منعم
و کافه مخلوقاتی خالق اولیجی مثل و نظیر الیه تفسیر و بعده اسم جلالده اولان شریک معناسی
دخی جائز اولمقله اکا دخی قول مذکورده اشارت ایدوب نامداس الیه تفسیر ایتشد و واسم
جلاله دخی اله دن همزه نک حذفله برینه الف و لام کنوریلان الله لفظ جلیلدر که
بودخی حقه مخصوص اولوب کندیکن غیر بر احد بو اسم شریفده مشارکت اید من
(و نادر اسم الیه تسمیه دخی مسماک قدر بی ترفع اولدیغنی حضرت یحیی حقنده اولان و لم یجعل له
من قبل سمی * نظمی تفسیرنده بیان ایتشد (صاحب المستطرف دیرکه ابن عباس رضی الله
تعالی عنهدن مرویدر دیدیلر که ابلیس اوج دفعه دوشد بکی شدت و ثقلت واضطراب
کبی ثقلته دوشامشد بری ملعون و مطرود اولوب ملکوت سمواتدن اخراج اولندقد و دیگری
حضرت فخر کائنات علیه اکل الصلوات و التحیات عالم دنیای تشریف بیوردقلرنده و آخری
ایتدا سنده (بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب اولان الحمد لله سوره جلیله سی نازل اولدقد در (وقال
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا یرددعاء واوله بسم الله الرحمن الرحیم فان امنی یا تون يوم
القيامة وهم بقولون بسم الله الرحمن الرحیم فثقل حسناتهم في الميزان فيقول الامم ما رجع موازين
امة محمد فيقول الانبياء ان ابتداء كلامهم ثلاث اسم من اسمی الله لو وضعت في كفة ووضعت
سبئات الخلق في كفة اخرى رجحت حسناتهم) اشبوارک راویلری کیم اولدیغنی در دست اولان
نسخ مستطرقده یا زلامشد ز و مفادی بیور دیلر که اولنده بسم الله الرحمن الرحیم اولان
دعارد اولماز بسمله نک فضیلتی شوبله در که امت مرحومه بسم الله الرحمن الرحیم دیه رک يوم
قیامتده موقع جزا و حساب کلدکارنده میرانده حسناتلری کران و آغر او اورام سالفه بو حال
کورنجه امت محمدک علیه الصلاة السلام میرانلری عجب آغر کلدی دیو تعجب ایلدکارنده انبیاء
صلوات الله علی نبینا وعلیهم خیراتی دخی امت محمدک کلاملرینک ایتدا سنده اسماء الیه دن

اوح اسم واردر که اسماء مذکور در میراثک بر کوزینه و جمیع سببها خلق دیگر کوزینه وضع
اولاده حسنات امت محمد اگر کور دینه بر مور مشدر دیمکدر او کافاله علیه الصلاة والسلام
(امام مسلم رحمه الله تعالى ابن عمر رضی الله تعالى عنهما دن) ان احب اسمائکم الی الله عز
وجل عبد الله و عبد الرحمن و اصدقه حارث و همام و اقیحها حرب و مره (حدیثی تخریج و روایت
ایمندر) منتظر فلزده من اثری و جهله محروم و مستدر و دوسه انس حضرت نزلدن مرویا
(ان احب الاسماء الی الله عبد الله و عبد الرحمن و حارث و همام و کل بنی آدم همام و کلکم عبد الله)
عبارة سنده مستدر در لکن مشارقه پنهان عمر حضرت نزلدن مرویا (ان احب اسمائکم عبد الله
و عبد الرحمن) او ابوجامع صغیره دخی بوروایت ضبط اولمشدر (مفهوم اثر اول سبک اسماء بکردن
الله تعالیه زیاده سوکیلی اولانی عبد الله و عبد الرحمن و اصدقه حارث و همام و اقیحی حرب و مره
اسم بیدر دیمکدر) و مفهوم روایت فردوس احب اسماء عبد الله و عبد الرحمن و حارث و همامدر
و کافه بنی آدم همام و جهله کز الله تعالی که قولیسکن دیمکدر (حارث لغته کسب و جمع مال
ایدی دیمکدر و هم حزن و غمناسته اولفله اگر شداد و زننده همام بومعنا جه مبالغه اوزره
اسم فاعل ایسه زیاده حزن ایدی و یا خود وزن مذکور اوزره و غمی یعنی تمام دیمکدر حدیثه
معنای اوله کوره اولوق اولادر الله تعالی اعلم) حرب معلوم اولد بقیه قتال دیمک و مره میث ضعی
و رانک فخره و شده سببه لغته بر نوع شجر و بر نوع بقله آیدر و اسمایندر (شارح مشارق ابن ملک
عبد الله و عبد الرحمن اسمائیک سائر اسماء محبوبه میاننده احب الی الله اولسی ذلی و افتقاری
انباء ایدن عبدک اعلائی اسماء الهیه اولان جلالة که کلمه توحید کا مخصوص در اول اسماء و عامه به
کمال رحمت الهیه به دال اولان رحانه مضاف اولد قلمی ایچون دیمش (و مناوی دخی عبودیتله تسبیحه
مراد ایدنله قیدی ذکر ایله و مراد ایتمیلر حقنده احب اسماء حدیث آخرده وارد اولد بنی محمد
واجدر در دیوب عبد الرحیم و عبد الصمد و عبد الملک کیلر دخی اسمین مذکور به خلق اولور دیو
نویه قلمشدر انتهی) صاحب المستطرف دیر که اسمی بیلیموب چاغر بلجی کیمسه لایق اولان
بودر که متاذا اولما سیچون ذاتنه کوره عبارة لطیفه ایله ندا اولنه و اول عبارة دخی کذب اولمه
یعنی ما اول اوله مثلاً ای قرینداش وای خواجه وای افندی وای سیدم وای شو ثوبک و آتک و سیفک
و سناک صاحبی و مباح اولان شیردن ای شواشی اشلین دیمک کی (عباده بر کون متوکل خلیفه
پشنده بیک منتفال و زننده بر جام یعنی کاسه طورر کن حضور پنه داخل اوور خلیفه ای عباده سندن
برشی سؤال ایده حکم بلا توقف جواب و پر ایسک اشو کاسه زری ایچنده اولان شربت عتیر بن ایله
سبک بخش ایدرم پیور دقلزده عباده دخی صور یا امیر المؤمنین دیو سؤاله منتظر اولدی خلیفه اسمی
او ابوب کتیه سی اولمیان و کتیه سی اولوب اسمی اولمیان مسعال ندر دیمجه عباده دیمه مناره و ابور یا جدر
دیو جواب و پردکده خلیفه محظوظ اولوب اول طرف نفیسه مظهر و فله دست عبادتی مستقر
یعنی احسان و دانی شاداب تر یعنی ریان ایلدی روح الله تعالی روحهما (قلت) ماخذ تصحیح
اولان مستطرفک پرنده در کار اوله رفی ابور یا ح نجاسدن مصنوع پارمقلری مبسوط بر انسان
تمنای ایمش نصاری اعمال ایدوب بر قصرک با لاسته وضع ایتمیلر ایمش ریحله بر ایدر و زوادی دخی
اولسدر یح ای تحریک ایدر ایمش اولدیغی منظور فقیر اولفله بورایه ضم اولندی انتهی (حضرت
عتمان رضی الله تعالی عنده ایکی نور صاحبی معنا سنده اولان ذوالنور بن ایله ملقب ایدی و سببی
دخی حضرت فخر کائنات علیه الطیب الصلوات و ازکی الیجات افندیمر که کریمه محترمه لردن
اولار قهر رضی الله تعالی عنها و بعد وفاتهم کلثوم رضی الله تعالی عنها بی تزوج ایلد کلمه یز که
اسلامده احسن زوجین ایشان ایدیلر (کبار اصحابین قتاده بن نعمان الانصاری رضی الله تعالی عنه

ذوالعینین لقبیله ملقب اولدیکه ایکی چشم صاحبی دیمکد و سببی بودر که مشار الیهک غزوه
احدده بر چشمی مصاب اولوب روینه سقوط ایلد کده حضرت رسول اکرم و بنی محترم صلی الله
تعالی علیه وسلم افندیمن چشم ساقطی معجزه محلته رد پیور دقلزده فی الحال پروکلوب اولکی
حالنده و چشم دیکردن احسن و اقوی و صحیح اولوب من بعد دیکری بعضا آغریدیه ده
دست احبیا پیوست پیغمبری مس ایدن اول چشم معجزه دیدی رمدید اولدی بناء علیه ذوالعینین
دیدیلر (کبار اصحابین ابوریه رضی الله تعالی عنه ابوریه ایله مکشادر کند و لری روایت
ایدر که بر کون برهره صغیره یعنی کدی یا وروسی او خیشامفه مشغول ایکن حضرت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن بکا یا اباهریه دیو خطاب پیوروب بوجهله کتیه لیدیلر
دیمشدر مشار الیهک اسمنده اختلاف اولندی بعضیلر عبد الرحمن و بعضیلر عبد الله و عبد شمس
و بعضیلر مصفرا غیرو بعضیلر فعیل و زننده سکین ایدی دیدیلر (قلت) بوروایتلر تعدد اسمک
جوازی اوزره توفیق اولنه یلور انتهی (ابودجانه الانصاری رضی الله تعالی عنه ذوالمشهره
لقبیه ملقب ایدی (قلت) سبب تلقینده صاحب مستطرف * کانت له مشهرة یلمبها
و یخاطو بین الصنفین * یعنی مشار الیهک بر مشهره سی اولفله کوب میان صفینده دلیرانه
مبارزه ایتمه یکنندن ذوالمشهره دیدیلر دیمش و لکن مشهره بی ایضاح ایتموب و حرب و یخاطو
قرینه سببه انی کیوردی دیوب مشهره دن مراد سیف اولد یعنی اشرا بایتمش و کتب سیرده
تفصیل اولندیغی اوزره فخر کائنات علیه الصلاة والسلام افندیمن ابودجانه حضرتلرینه سیوف
مخصوصه همایونلردن بر سیف احسان پیوروب اول دخی تیخترانه سل ایدوب مشرکری تارومار
ایلا دیکی قصه دخی مشهره نک سیف معناسنه یاقشه جفی اشرا بایتمشدر (فاما قاموسده و سائر
کتب معتبره لغاتده میمک ضعی و شبنک فقی و هاوک فتح و تشدید و رانک فقی آخرنده نایله
مشهره نک یا مخصوصا بر سیفک یا خود علی الاطلاق سیف معناسنه اولدیغی کور لبوب لکن
لفظ مذکور مهمل بن ریهه نک آتی اسمی اولدیغی بیان عقیده ذوالمشهره مشار الیه ابودجانه
سماک بن اوسک لقبی اولدیغی و سبب تلقیده الملک بر مشهره سی او ابوب انکله حربه خروچنده
ایکی صف اراننده اختیال ایدوب اعدایی باقی قومز و زک اغزدی معناسنه * و المشهرة فرس
مهمل بن ریهه و ذوالمشهره ابودجانه سماک بن اوس صحابی کانت له مشهرة اذا خرج بها
یختال بین الصنفین لم یبق و لم یذر * عبارة سی قاموسده محرر در (صاحب قاموس اشبو لقبده
مشهره سیف معناسنه دیو تصریحی و خلیفه سندن ایکن تصریح ایتمه یکنندن باشقه اسم
فرس مهمل اولدیغی بیان عقیده لقب مذکور ذکر ایندیکنندن و یختال تعبیر کنکه
فرسک حالیدر که متکبر کی ایکی جانبته صالنه رق حرکت ایتمسندن عبارت اولفله انکچون فرسه
خیل دیمشدر داشته بوشویه ده یعنی عادت لطیفه سی اولان ایجاز و رمز یونندن فرس دیمک
اولدیغی بلغانه کوسترش ایکن و خانمه المفسر بن شیخ الاسلام معلی مقام ابو السعد افندی
مرحومک اعتمد و مر اجمت ایلدی خط نقادن معلوم فقیرانه م اولان قاموسدن متأخر
راموز نام لغت مقبوله ده * و ذوالمشهره ابودجانه صحابی و المشهرة فرسه کان اذا خرج بها
یختال بین الصنفین لم یبق و لم یذر * قولیه مشهره اسم فرس مشار الیه اولدیغی مصرح ایکن
مرجع قاموس مرحوم غزوه احدده بوجه اشارت مشار الیهه بو نک حقی ادا ایله امر
نبویسله سیف احسان پیور دقلزده اولدخی سبی آتوب متیخترانه میدانه خروچ ایلد کده حضرت
صلی الله تعالی علیه وسلم (انها لمشیه بیغضها الله الا فی هذه المواطن) پیور دقلری یعنی
اشبور قسار اوزره خرام حرب میدنلردن ماعدابرده حریدر دیو صادر اولان حدیث شریف

ابودجانه نك سيفله حرکتی ضمنده اولديفته بناء مشهره نك سيف اولديغی ظاهر دردمشدر
والله اعلم بالصواب انتهى (شعبی دجال ضالك كنيه سی ابو یوسف دردمشدر) (ذوال ریاستین
امر سيف و فلی تدبیر و عسکر و دوا و بن یعنی دقار دیوانیه به تولیه ایند بکچون فضل بن سهله لقب
اولشدر بر شاعر یوم مهر جان یعنی ایلولک اون برنجی کونی فضلك پیشکاهی عرض اولنان هدا یا ابله
طوب طلو ایکن حضور فضله تبریکا کروب * البوم یوم المهر جان * وهدنی فیه لسانی *
لک دولتان حدیثه * وقدمه ور یا ستان * علم الخایفه کیفانت * فصرت فی هذا المكان *
نظم قلیل اللفظ و کثیر المعانی نظم ایند کده فضل کافه هدا یا یی مهر جانی بلغ موی الیه
بخش ایدوب کندینی او فصیحک مهر جانی ایلدی رحمه الله علی المادح و المدوح (مال نظم
بو کون مهر جان کونید راول کوند بن نهی دست اولمله هدیه ماسا مد ر یعنی سنک
بقای نامکی موجب اولان اشبو نظمدر سنک ایچون بری مقدا و بری سمدی ایکی دوات
وارد که انرا یکی ریاستدر سنک کیفیتی یعنی هر اموره استحقاق کی خلیفه حضرت تری مقدا
یعنی خلافتدن اول ییلوردی قدر شناس اولمله شمعی بومقامده اولدک یعنی ریاستین صدرنده
سنی تمکین ایلدی سن انله لایسن و خلیفه دخی قدر داند ر دیوب ایکسپنیده بروجه محرر نادن
عباسی رندر (قلت) فضل مشار الیه مأمون عباسی مرحومک صدر اعظمی و کافه امور نیک
مدیری ایدی (اشته بقای نام بروجه اشارت نظم و نثر بلغا ایل دیوانله و کتابله یازلمله اولور که
اگر نظم مذکور اولمیدی فضلك فضیلتی یک یلدن افزون مدت یکد کد نصکره کم ییلوردی
سار خیرات ایل دخی برآز زمان ابقای نام اولنور لکن مرور زمان ایله مندرسی اولور اما آنا بلغا
اذهان اهل اذعانه مسلسللا * الکلام الحسن یدخل الاذن بلاذن * و فقیحه کیرد که و سبیا
نار یخاره یازلد قد قیامته قدر سورر و السلام (المطیبون) بنوعید مناف و بنو اسد بن عبد العزی
وزهره بن کلاب و تیم بن مره و الحرث بن فهر غسوافی خلوق ثم تحالفوا * یعنی قریش قبیله سندن
عبد مناف و اسد بن عبد العزی و زهره بن کلاب و تیم بن مره و حرث بن فهر قبایلی خلوفه یعنی
جزء اعظمی زعفران اولوب عرب به مخصوص بنوع طیبه البر بنی طالدروب عهد و پیمان ایند کلری
ایچون طیبون ایله ملقب اولدیلدیمکدر (قلت) اشبو مجملک بالا جال بیا یی بودر که چونکه
بروجه آتی الذکر اجداد حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمدن قصیک تعیین کرده سی
اولان درت امور که حجابت یعنی کعبه مکرمه یو ابلیخی (ورقادت که قریش اهل البیسی میانه پرند
براز مال افزا یدوب انکله حجاج ایچون ذخیره آماده ایتک (ولوا یعنی کعبه نك سخا غنی ترتیب
ایتک) و سقایت یعنی حجاجه صو و یرمک مصاحندن عبا رندر بوخند متلر شرفلی اولوب
بنی عبد الدارک ضبط و تولیتلرند اولدیغندن بنوعید مناف الرندن المی مراد ایلد کلرند انرا امتاع
ایتمرله من بعد ادای حق عصبیت ایله لدی الاقتضای بر لرینه معاونت ایتک و مخالف لرینه باعمال
ایتدر ملک اوزهر قوم عهد و پیمان ایتدیلد بنوعید مناف ذکر اولنان اجناس طیب ایله طواو برکاسه بی
زد کعبه به کنور و وضع و ذکر اولنان طرفدار لیه که جمعا بش قبیله اهل البیسی الر بنی اول
کاسه به خمس ایله بعد الیمین لاجل التأکید البر بنی کعبه معظمه به سور دیلر بنابر بن انله مطیبین
دیدیلر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندی ر حضرت تری مطیبین طرفند بولشدر
(و کذلک بنوعید الدار دخی طرفدار لیه بر آخر کونه یمین مؤکده ایله عهد ایتلرله بولنره دخی
احلاف نسبه اولندی و عمر فاروق رضی الله تعالی عنه عدوی اولمله احلافی اطلاق اولنور
بش احلاف انصاری لفظی کی اسم اعتبار اولمشدر (صاحب قاموس قریشدن احلافی
عبد الدار و کعب و جمح و سهم و مخزوم و عدی قبیله لریدر دیواتی عداوتش ایدوده صواب اولان

ازهر بنک قولیدر که ازهری ابن الاعرابیدن سماعا نقل برله قریبده احلاف بش قبیله در
و انرا عبد الدار و کعب و جمح و سهم و مخزوم و عدی کعب اوغلی اولوب دیکر عدی اولمادی یعنی
اشراب ایتشدر که بوضو رنده بش او اور (صاحب قاموس ایسه کعبی ابو قبیله و اوغلی عدی بی
دیکر قبیله نك جدی عداوتشدر و الله تعالی اعلم (و قلت) چونکه جد اول حضرت صلی الله
تعالی علیه وسلم قدر نسب شریفی بیک فرض کردن دیانت و اندن عدنانه قدر جد اول آرای
باغ بیان اولان ماء کوثر سی اسماء اجداد کز بنی بطیسی کال عبودیت اولدیغندن باشقه نیجه فوایدی
مستلزم اولمله نسب شریف برکزیده کائنات علیه الصلاة و التحیات طیبون ذکر یی مناسبله
بو محله مجتمعا و مجملقا ناچیر اسعد فقیر ایله یادکار اخوان مؤمنین اولمق و بو فقیر ذکر بالخیر ایله
یاد یورلمق نیت و نیاز لیه ضم اولندی و منه التوفیق و الاعانة * زوروش جهنم الباس وجود *
* زجودش مشید اساس وجود * صفت کاشفه شانی اولان ختم نسب نامه نبوت و خاتمه رساله
رسالت صلی الله تعالی علیه وسلم افندی بزمک اول نور ساطع الظهوری جبین حضرت آدم صفیدن
واسطه حوا ایله حضرت شبنه علیهم السلام انتقال ایلدی و بو وجهله یعنی آباء طاهریندن
امهات طاهرانه نقل ایدرک نا حضرت نوح علیه السلامه واصل اولدی و انلردن دخی کتب سیرده
بیان اولنان چند مطالع ایله او آفتاب عالمتاب مطلع جبین مبین حضرت ابراهیم علیه السلامه
طلوع یوروب و اندن جبهه همایون حضرت اسمعیل علیه السلامه تحویل ایلدی و انلردن
دخی اصلاط طاهره آباء و بطون طیبه امهات طریقه نکاح شرعی اوزره اول عطیه عظمی انتقال
ایدرک تانوبت نسل اسمعیلدن عدنانه سرنامه سعادت اولدی (عدنانک (عود) و عیمک و عینک
فخیله و تشدید دال ایله (معد) نام ایکی پسری واریدی اما نور محمدی معد انتقال ایلدی
و معدک کنبه سی ابو قضاغه در معدک سکر اوغلی اولوب ایچلرندن نونک فخیله (زار) حامل
نور سیدالابرار اولدی کنبه زار ابرو ریه در و بش انسانی واریدی (بنی حنیفه) و بنی شیبان
(و بنی سهم زار نسلندندر بعده اول نوری اوغلی مضر حامل اولدی کنبه سی ابو ایامدر بعده
اول نوری مضرک کبر سننده اولان پسری الیاس حامل اولدی کنبه سی ابو عمرو در و اسمی علی قول
حبیبدر بیت مکرمه بدن اهدی ایده نك اولدر بنی خراعه و بنی رماح قبیله لر ی الیاسه منتدیر بش
الیاسک اوغلی اسم فاعل مؤنث صیغه سیله (مدر که) اول نور ایله شرف بولدی کنبه سی
ابو الهذیل در اسمی عامر و علی قول عمرو در مدر که ایله تلقی عربی اسانی ادراک یا خود کیکی صبیده
بشوب طوئدیغیچوندر بنی اسد نسل مدر که دندر بش مدر که نك اوغلی (کانه) شرفیاب نور
اولدی دائما قومندن وقایه اوزره اولدیغندن کافک کسریله کانه دیدیلر کنبه سی ابو نصر در
بنو قعقاع و بنو لیت بوکایوسه در بعده اوغلی نونک فخی و ضادک سکونیه (نضر) مظهر
نور اولدی نضر نسبه سی حسن و جهمیچوندر اسمی قبس و کنبه سی ابو محمد و لقبی قریشدر
قریش یر یولک بالقدر نضرک بین العرب عظمت جاه و قوتی اولمله اول بالغه تشبیه ایدیلر
و علی قول ناسک حاجتی تقبش ایدوب مالیه بتور دیکر نندر که تقریش تقبش معناسنه در
و قریشی ایچن نسل نضره داخل اولنره اطلاق اولنور و بعد النضر اوغلی (مالک) مالک
شرف جل نور اولدی کنبه سی ابو الحارث در مالک دیتدیکی عربک ملکی اولدیغیچوندر بعده
اوغلی فاک کسری و هاک سکونیه (فهر) فهرس حله نوره داخل اولدی فهر لفته اوفاق حجر
معناسنه در و کنبه سی ابو غالبدر (کتر الراغبین یا نیجه علی الاصح قریش فهر در و فوقنده
اولنره کافی دینور و علماء نسب قریشک انشعابی فهر دن اولدیفته اجاع ایتدیلد ابو عبیده بن
راح رضی الله تعالی عنهمک نسی فهر واسطه سیله نسب شریف نوی به الحقی او اور

دهمه فهرک اوغلی غالب پس انک اوغلی اوی بعده اوغلی کعب مشرق نور نبوی اولدیغالبک
کیده سی اویتم و اویک ابو کعبدر کعب بنوعدی و بنو جمح قبیله ل رینک اصلیدر و عمر فاروق
و سعد بن زید رضی الله عنهما کعب واسطه سیله سلسله حضرت متصل اولشدر پس
نور نبوی کعبک اوغلی مره به واصل اولدی بنو تمیم و بنو مخزوم قبیله ل رینک ایدر ابو بکر
الصدیق و طلحه بن عبد الله و خاند بن الولید رضی الله تعالی عنهم مره واسطه سیله متصل
سلسله شریفه اولدیله ابو جهل بن هشام دخی حسب النسب سلسله مره ده پیوسته در
پس اول نوره پسر مره (کلاب) حامل اولدی اسمی حکیم و علی قول عروه و کعبه سی
ابو زهره در و بنو زهره ایدر و عبدالرحمن بن عوف و سعد بن ابی وقاص سلسله شریفه به
پوراده متصلدر (کلاب کتاب و زنده ارسلانه دخی مفرد اوله رق اطلاق اولور و مکالمه دن دخی
مستقدر که انسان بر بری خصوصت و نزاعله صفتدیره رق مشاجره معانسه در اکثر علمای
ظرفانک کتابلرند ه تفقارانی لفظی ایهام قبیعی رفع ایچون بالحریف قصدا تفتلتانی
یازدقلری کی یواسمی دخی کاف عجمیه مضموه ایله اوقومق احسندر و تفتلتانی کی مهمل اولوب
معناسی دخی واردر و هم خوشبو ورنکیدر (منقولدر که بر اعرابی به اولادیکزی نیچون کلب
و ذنب کی شراسماء ایله و عبیدیکزی مرزوق و ریاح کی احسن اسماء ایله تسبیح ایدر سکر دیو
صور دقلرند اولادیکزی اعدامز ایچون و عبیدیمزی نفسمز ایچون آماده ایتمزله اویله تسبیح
ایده رز دیو ظریفانه جواب و بر مشدر اتههی (پس ابو زهره دنصکره اول نورک اوغلی تصفیر
صبغه سیله قصی حاملی اولدی اسمی زیددر والده سی فاطمه بنت سعد اولدیغی جامع الاصوله
کورلدی قومک بلادندن یعنی مکه دن نقصی یعنی تبعدا دیوب بلادبعده قضاءعه واردر نیچون
قصی دیدیلر و سبب حرکتی دخی چونکه پدرینک وفاتندنصکره قریش قبیله سی اطرافه متفرق
اولشدر ایدی واروب انلری مکه به کتوردی واشبو جمعیچون مجمع دخی دیدیلر مکه مکرمه ده
دارالندوه که مکان مشورت دیمکدر بنا ایدن و بوجه اشارت حجابت بیت و سقايت موسمی
ورفادت و اوایی اختراع ایدن قصی اولوب شرافت مکه به حائز اولشدر ذکر اولسان دارد و جوه
قبائل لدی الاقتضاجع اولوب مجلس مشورت انعقاد یله کافه امور بلده و قبائلی اوراده مذاکره
ایدوب قرار و برلردی اشته مجلسک مأخذی دخی اشرف قبائل عالم اولان عربدن مأخوذدر فندبر
(قصیک عبد مناف و عبد الدار و عبد العزی نام اوج اوغلی اولوب لکن اول نوره عبد مناف مطلق اولدی
اسمی منبره در و ابو عبد شمس ایله مکنادر عبد مناف ایله تلقینک باعثی مرجع ناس اولدیفندن
اطراف ارشدن حاجتله کلنلرک انانی یعنی مطیله رینک طرفقلری پیشگاه بانی ایزایدوب و کندی
دخی حوایج ارباب مأرب کی کوردیکدر راجل اولمغه قرابطیحادخی دیرلایدی یادکار حضرت
اسمعیل علیه السلام اولان قوس و لواء تزارو کعبه مفتاحلری پدنده ایدی درت پسرری اولدی
بری هاشم و بری عبد شمس که جد نبی امیه در و اوچنجیبسی نوفل که جد جبر بن مطمدر
و درنجیبسی مطلب که جد اعلا شافعیدر هاشم و عبد شمس ایکن ایدیلر النلری متصل
طوغلریله آردیلر عقلا دن بری بونلرک اولادلی پینرند عداوت و شمشیر قائم اولور دیدی آخر
بو تطمیر و قوعبولدی (پس اول نور پیشانی هاشمه کورندی اسمی عمرو العلاء و کینه سی
ابو النصله و علی قول ابو یزید در پدردن منصب سقا به و رفاده به تولیه ایلدی هاشمه تلقی
ابواب سابقه نک برنده قلم اسه دقیر ایله اشارت اولدیغی اوزره ایام قطعه نانی هشتم یعنی طوغرابوب
یزید طخیله خلقی اطعام ایچوندر دفعه اته انقره به کلوب قیصر کند و به تعظیم ایلدیکی دخی
بهمن تاریخده منضور فقیر اولشدر بکرمی و علی قول بکرمی بش یا شنده غزه ده وفات ایتمشدر

درت اوغلی اولدی بری اسد در که پدر مادر حضرت حیدر در رضی الله تعالی عنه و دیگرلری
دخی نضله و ابوصعی و جد حضرت رسالتناه صلی الله تعالی علیه وسلم وجد اسد الله کرم الله
وجهه اولان عبدالمطلبدر (پس اول نور بعد وفات هاشم جبین عبدالمطلبده اناره بخش
ظهور اولدی اسمی شبیه الحمددر صاحب المستطرفک یسان ایده جکی اوزره باعث تسبیح حین
ولادتنده وسط رأسنده بولسان بیاضدر عبدالمطلب تلقینک سببی عی مطلبک تربیه سیدر که
وفات هاشمده صغیر بو لوب مطلب حجر و تربیه سنه المغله عادت عرب اوزره عبدی اطلاق
ایندیلر برازمیب دخی یازرلر حتی برینی صاحب المستطرف دخی دیه جکدر و قوف مراد ایدن
سیره مراجعت پیوره بشوز ییلدنبر و مدفون اولان ماء زمزمی اظهاره مظهر اولدی اصحاب
قیل ایله اوزن ماجراسی کلک اسعد فقیر ایله بکن بالمرک برنده بزلشدر و دفان جرمی چیتروب
باب کعبه به صرف ایلدی کعبه نک اول حلبسی بودر حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم افندیمزک سن سعادتلی سکرده ایکن عبدالمطلب وفات ایتمشدر عبدالمطلبک
اون ایکی اوغلی واتی قزی اولدی اکبر ابناسی حارثدر که بونکله ابو الحارث دیو مکنادر
و کینه اخراسی ابوالطحا در و اصغر ابناسی جناب عبد الله ابو النبی علیه الصلاة والسلامدر
و والده عبد الله فاطمه بنت عمرو در و ولد حضرت یعنی عبد الله اوتوز و برروایند بکرمی بش
یا شنده با صدقه پدری عبدالمطلب صدق در وجود پیغمبری یعنی آمنه بنت ابن عبد مناف بن
زهره بن کلاب بن مره بی تزویج ایلدی و والده و والده پیر بره بنت عبد العزادر والد نبی علیه
الصلاة والسلام کاروان ایله لمصلحه غزه به کیدوب و عودتنده مزاجه سز اولوب مدینه منوره ده
خاللری ارلان بنی عدی بن النجار دائرلرند اقامت ایلدی پدری عبدالمطلب استفسار و جلب
ایچون بیوک اوغلی حارثی سکوندره شیدی لکن کلوب وفات ایتمس و دائرالنابغه ده دفن
اولمش بولدی علی قول مکه و مدینه میانده اولان ابواء نام محله وفات ایتمشدر حین
وفاتده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بطن شریف ما در ده و یا تواد پیوروب ایکی
آلیق و یا برآلیق و یایدی کونلک و یا بکرمی بش و یا بکرمی سکر کونلک ایدی روایتلری واردر
اصح ارلان هنوز عالم دنیایی ظاهرا تشریف ایتمکدر پدر پدرلرینک جاریه خادمه سی امین
حبشیه حاضنه یعنی دایه رسول اکرم ایدی علیه الصلاة والسلام انتقال والده محترمه حضرت
پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ولادت سعادتدن اصح اقوال اوزره التي سنه مرورنده ابواده
وقوعبولشدر درت سنه روایتی دخی واردر و قابله حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم
عبدالرحمن بن عوفک والده سی شقادر و سود والد لری حلبیه بنت ابی ذؤیب السعده به و سود
پدرلری حارث بن عبد العزی بن رفاعه بن ناصره بن قصه بن سعد بن بکر بن هوازن ابو کبشه در
حتی حضرت سلطان الانباء علیه الصلاة والسلام افندیمز عرب ابن ابی کبشه دیرلر ابو کبشه
والده لری آمنه نک جدی عبد مناف ابو کبشه ایله مکنی ایدی روایتی دخی واردر مشارالیهما
حلبیه و حارث اوائل بعثته یشوب عرض اسلام ایتمشدر رضی الله تعالی عنهما و والدین
مکرمین حضرت علیه الصلاة والسلامده اوج قول اولوب اعدل و اصمی اسلام و سلامتبرینه
دائر اولانیدر زبیبای تواریح (۱۲۳۸) نام اثر کتور فقیره مندرج رساله مخصوصه ابو یسده
کافه اقوالی و استدلالی بحمده تعالی تحریره موفق اولمشدر راول رساله به و متقدمین
و متأخرین ن نیجه اعلامت سلامت ابی بنی ناضی اولان ارزینه مراجعت علی الخصوص
حج قلی زاده بو بابده همت ایدوب بیکن ایکیوزلی بیسی سعاده اسعد فزیک ترجمه منه موفقی
و ایدغی رساله السور و الفرح تسبیح ایدیبکی ره حربه مراجعت پیور بابوب اسد طعنه

د رافوالت کف لسان بله برطاق مالا یعنی به التفات بیورلمه والسلام انتهى ضم الفقیر مع العجز
والفقیر (صاحب المستطرف فخرکائنات علیه الصلوات واکل التحیات اقتدیمک جدی
عبدالمطلب شبیه الحمد لقبیله ملقب اولدی حین ولادتده باشند بیاض شعر بولند یغیچون جی
خدافه خاندان عبدالمطلبی شاده نظم ابتدکی قصیده سنده * بنی شبیه الحمد الذی کان وجهه *
بضی فی ظلام اللیل کالقمر البدر * بیتی درج ایشدرمائی اول خاندان کیجه قرا کلفنده بدر اولمش
قرک ضیاسی کی وجهی ضیا ورن شبیه الحمدک اولاد لریدریمکدر (وعبدالمطلب نسبه
اواندیغنی سبی عیسی مطلب عبدالمطلبی دوه سنک ارقه سته رکوب ایتدربوب سوی مکبه
کبدرکن ارقه کرده اولان صبی کیمدریو سوال ایدنله عبدمدر دیوجواب ویرمیدر (حضرت
ابوبکر رضی الله تعالی عنہک اسمی عبد الله وکنیه سی ابوبکر ولقی صدیق وعتیقدر
عتیق ايله تلقینیه باعث جالیدرو صدیق لقبیله ملقب اولدقلری ابتدا حضرت فخرکائنات علیه
اکل التحیات ایمان ایدوب و تصدیق ایلدیکندن یاخود اول حضرت خیراسرا ومراجی اخبار
ایلدکده بی توقف تصدیق ایلدیکنددر (قلت) بونلرک هر بری کمال صدق ویقینلرینه دالدر
ونسبی سلسله قزیشته اتصالده بووجهله در ابو بکر عبد الله بن ابی قحافة عثمان بن عامر بن عمرو
ابن کعب بن سعد بن تمیم بن مرة القرشی (وقبل البعثه اسمی عبد الکعبه ایدی حضرت یغیر عبد الله
اسمنه بعد الاسلام تبدیل یوردیلر بوجه محرر عتیق لقبی جالی ایچوندر که عتیق ائنده جلاله دخی
دیرلر وعلی قول نسبته تعییب اولنه جی برنسته اولدیغیچوندر (ووالده لری بدری ابو خافه رضی الله
عنہما ک بنت عی ام الخیر سلمی رضی الله تعالی عنہا بنه صخر بن عامر بن کعب بن سعد بن تمیمدر
عمی عمرو بن کعب قزیز دکلدر واشبودقیقه به تنبیه اولمق لازمدر که بعض اعلام غفلت ایشدردر
وعدم غفلته ریاض النضره صاحبی تنبیه ایشدر انتهى (وحضرت عمر رضی الله عنه فاروق ايله
ملقبدر وسبی دخی عرض اسلام ایلدیکی کوندنصرکه سرا جناب واجب الوجوده عبادت
اولماز اولدی یعنی شعار اسلامیه آشکار اجرا اولندی وحق ايله باطلک مبانی فرق ایلدی معنای
فاروق مبالغه ايله فرق و امتیاز ایدیچی دیمکدر (قلت) کنیه لری ابو حفص در وقریشده
سلسله لری بویه در عمر بن الخطاسب بن نفیل بن عبد العزی بن رباح بن قرط بن رزاح بن
عدی بن کعب بن لوی القرشی (ووالده لری حنتمه بنت هاشم بن عبد مناف مغیره در انتهى (صحایدن
سعد بن ابی وقاص کامل لقبیله ملقب اولدی زریازوده و اوق آئنده وصوره بوزمکه کمال ومهارتی
وار ایدی (طلحه بن عبد الله طلحه الخیر وطلحه الفیاض وطلحه الطلحات القایله ملقب ایدی زریا
سخنی ایدی (قلت) مستطرفده کوردیکمز بویه در لکن قاموسده اوج طلحه اولوب بری طلحه
ابن عبید الله و دیگرى طلحه بن عبید الله بن عثمان التیمی و آخری طلحه بن عبید الله بن خلف که
والده سی صفیه بنت الحارث بن طلحه بن ابی طلحه بن عیاف اولغله طلحه الطلحات اطلاق
اولمشدر وطلحه اولک طلحه الخیر ايله نسبه سی احدوقعه سنده وطلحه الفیاض ايله ذات العشره
غزوه سنده وطلحه الجود ايله حنین محرمه سنده اولمشدر دیوجوردر فقیه صرا انتهى (رشح الحجر
امویه دن عبد الملك بن مروانک لقبدر رشح عرق و زردیمکدر کمال بختندن دیشدردر که طاش تری
دیمکدر واغزنی بدبوی اولدیغیچون ابوالذبان دخی دیرلرایدی (قلت) اصل کنیه سی ابوالولیددر
(وسعد بن العاصک لقبی عکة العسل ایدی (قلت) عکة عینک ضعی وکافک قح وشد سبله یاغ
واومقوله نسبه وضع اولنان طلوحقدر واشبوسعد بن العاص بن سعد بن العاص بن امیه الاموی
انتقال حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمده طغوز یا شنده ایدی عهد عثمانده کوفه والبسی ایدی
هجرتک الی مکه بنی سالی فوت اولدیجی دخی مرویدر رضی الله تعالی عنہم (بدر سعد بن عاص

ابن امیه بدر غزاسنده مشرکا قتل اولمشدر انتهى (حبر عبد الله بن عباس حضرت تارینک علمی
ایچون لقبی ایدی که حبروکاه بحر دیرلرایدی کامر (حبر عالم متقن دیمکدر انتهى (وعمر بن سعید
مائل شدق اولدیغیچون اشدق ايله ملقب ایدی (قلت) شدق طفطفه الفم یعنی اغزک ایکی
طرفلوا یچ بوزنده اولان کوشه لریدر که آورد تعیر اولنور وایکسینه شدقان دینور واشبوعمر
ذکر اولنان سعید بن العاص بن سعید بن العاصک اوغلیدر یزید طرفندن مدینه منوره
والبسی ایدی صحابی دینلر زعم ایلدیکنی وایچوق رؤیت باباسنک اولوب بونک تابعی اولدیغی و عبد الملك
ابن مروان غم سته سی قتل ایلدیکنی ابن حجر عسقلانی تهذیب الکمالنده تحریر ایشدر (فیاض
سخناسندن ناشی عکرمه بن بر بعینک لقبی ایدی (قلت) صحابی ونا عییدر تحقیق اولنه مدی انتهى
(ومصطلق ايله خدمه بن سعد الخزاعی ملقب ایدی (قلت) صلق صوت شدید معانسه در
صلق زید واصلق دیرلر صوت شدید ايله صوت ایتدکده بعض نسخده جیم و بعضسنده حاء
مهمله و بعضسنده مجیه و بعضسنده ذال مجیه و بعضا مهمله و بعضسنده زای ايله وسعد
دخی یا ايله سعید محرر اوله رق نسخ مختلفه اولغله ذاتی وطبقه سی تحقیق اولنه مدی ظفر یاب
اولنلر کنارینه تحریر بیورسونلر انتهى (راح یکذب) شویه جه مهلبک لقبی ایدی مستطرف
سببی بیانده * لانه یضع الحديث فی ایام الخوارج فیحد ث به الخ * یعنی خوارجک طغیانیهنکامنده
حدیث دوزوب انکله تحذیر ایلدیکندن مهلبی کورنلر راح یکذب یعنی بنه یلان سونلکه کندی
دیدکارتدن راح یکذب کندویه لقب اولدی دیمکدر (قلت) بالاده اولان بابلرک برنده اشارت
سبقت ایتدیکی اوزره مهلب قتال خوارجده سر کرده ایدی وخدعه حریره بی نیلیدیکندن
خلق قتال خوارجده ترغیب ایچون دروغ مصلحت امیری قوللور ایدی وضع حدیثدن مقصودی
بودر یوقسه موضوع حدیث دیمک اولماق کرکدر انتهى (قلت) بوراده بعض نسخده مستطرفک
(الغزالی کان یکر الجلوس فی سوق الغزالیین وکان یتبع العجائز فیتصدق علیهن ولم یکن غزالا *
عباره سنک عنوانده بوجه محرر غزالی واقع اولمش و بعضسنده (واصل الغزالی الخ یازلشدر که
صحیحی دخی بودر که معتزله مقتداسی واصل بن عطاءدر حتی شریف مرتضی (درر الفوائد
وغرر القلائد) نام کتابک که مجالس ايله مشهوردر اون ایکنجی مجلسنده واصل بن عطاء زایک
شده سبله غزال ايله ملقب و ابو حذیفه ايله مکنا در علی قول غزال ايله تلقینیه سبب ایپاک اگرچی
معانسه غزال اولوب غزالینده یعنی ایپلکچیلر سوقنده اکثر یا اوطوروب خلقی تماشا ایلدیکندن
وعلی قول ابو عبد الله ايله معروف بر ایپلکچی سوداوغلی اولوب انک دکانده چوق اوطوردیغندن
ومبردقونجه صاحب المستطرفک یازدیجی اوزره متعقبات نسا وعاجزاتی ییلوب صدقه سنی
انلره ویرمک ایچون غزالینه ملازمت ایلدیکندن غزال دیمشدر شکیم ابو العباس سفاح خلیفه نک
وزیری ابوسله حفص بن سلیمان کوفه ده سرکه جیلر چارشوسی قر بنده مقدما منزل اولوب
انلرک یاتنده اکثر یا اوطوردیغندن خلال دیدکری ومولی بنی هاشم ابو علی به بنی حرمازه اکثر یا
مسافر اولدیغندن حرمازی و ابراهیم بن یزید مکه ده شعب حوزه به نازل اولدیغیچون حوزی
وابوسعبده مقابره اکثر یا کلندیکچون مقبری دیدکری کی دیو تفصیل ایشدر (اما امام غزالی
قدس الله تعالی سره حضرت تارینک کنیه سی ابوالحامد واقفی زین الدین وعنوانی حجة الاسلامدر
در تیوزالی سالی طوسده تولد و بشوز بشده بنه طوسده انتقال ایشدردر اسمی اوج طبقه به قدر
وعلی قول دخی زیاده آباء کرامی محمد در پدرلری محمد صالح ومقتصد بر ذات اولوب اگر دیکی بول
ایپلکی ثمن حلالیه بکنور ایش بنابرین زایلک تشدیدله اگرچی معانسه اولان غزاله منسوب
اولدیجی کاتب نام کتابده منظور فقیر اولمشدره ذهب شافعیکن ناصر ایدی شریعت وحقیقت

و حکمت علوم و فنون و آمار و نالیقه و تبارک کنجخانه لری پروهر برکله عرفان و حکم ناطقه سی
بر کرانه هادر در علی الخصوص احباء العلوی علوی احباده نوارنج و تراجم اعلامده ترجمه لری
زبور صحیف اولفله همان مراجعت اولنوب استفاضه اولنه (و داد لری ابو الفتح احمد غزالی
دخی قدس سرهما کشدی کبی عالی کمدر انلرک عنوان و لقبیله ملقب اولمشدر اکثر علوی
برادرندن و نسبت طریقی ابو بکر نساج قدس سره دن اخذ ایتمشدر و فرزندده بشوزاون دیده
ارتحال ایلدیلر انتهی (و عمرو شیبان قبیله سندن دکل ایکن یزیدن مزیده معلم اولدیفندن شیبانی
دیش و کذلک یزیدی یزیدن منصورک معلمی اولفله یزیدی دیوان منصوره نسبت اولمشدر یعنی
نسبت سبب چیتندن رکابدر سلبان التبحی قبیله نمیدن اولوب شیبانی ایکن بنی نمیده رکابی
و عباد نکاهی اولدیفندن قبیله نمیه نسبت اولنوب سلیمان نمیی دینلدی (شاعره و ملک امری القیس
مشهور ذوالقروح لقبیله ملقبدر سببی ملک قیصر مر قومه بر حله مسمومه اکسا ایدوب و تأثیر سندن
بدیده قروح یعنی یاره لر حاصل اولدیفندر (قلت) بونک قصه سی بوقارورده قلم فقیر ایله
یازمشدره (حله امری القیس) بر کوزلشی عاقبت قبحی مستلزم اولدقده و ضحینه عصیان
اولان انقیاده و هلاک مستلزم اولان اگر امده ضرب اولنور انتهی (اهل لغت و تاریخ کنیه
اشقی عرب به مخصوص اولوب ساز امده یوغیدی دیدیلر طائفه عرب کنیده اهتم و انکله مباحث
و افتخار ایدر لحتی بعض بلغای عرب بومعناده * اکبه حین اندیه لا کرده * و لالقه و السواء
اللقب * مالی بن سودیکم کیمسه به ندا ایلدیکم و قتده اکا اکرام ایچون کنیه لم یعنی کنیه ایله
ندا ایدرم واتی لقبیله هم یعنی لقبیله چاغرم زیرا لقب یعنی لقبیله ندا ایتمک حله قیچده در دیمکدر
(صاحب المستطرف بویینک عقیده (و قبل فی قوله تعالی * فقولاله قولایا * ای کنیه) قول
این نکیده یله تفسیر اولمشدر دیوب کنیه ایله نداده اکرام مندر ح اولدیفنی استدلال ایتمدر
(قلت) بواجالک لازم اولان بیضاویدن ما خود ایضاح مجملی بودر که حضرت موسی و برادری
هرون علیهما السلام مظهر عزت رسالت اولدقلرنده * اذها الی فرعون انه طغی فقولاله
قولایا لاله یتذکر او یحیی * آیت کریمه سی و سابق اولان آیت جلیله منطوق لریجه مدیندن
قالقوب و مصره واروب فرعون و قومنی توحیده دعوت و قول لین یعنی اول امرده فرعون شتله
ذهاب و خطیب اولنوب ای فرعون سنک ایچون ترکی یوقدر و سنی ر بکه هدایت ایدر
خشیت ایله کلامیله خطاب ایدک و علی قول فرعونک کنیه لری ابو العباس و ابو الولد و ابو مره
اولفله بونلر ایله ندا ایدک که بوملایمت ذهاب و خطاب ایله توحیدی تذکر و تحقیق و خشیتی
رجا اولنور یعنی ما مولدر زرا صورت مذ کوره ده یعنی عرض و مشورت طریقیله دعوت تأییده
ابلیغ اولفله موسی و هرون علیهما السلام اوزر لینه حاقف ایله فرعونک حل ایده چکی سطوته
مانع اولور و قول لین ایله خطابک علی قول بر سبی دخی موسی علیه السلامی مقدما فرعون تربیه
ایتمکده حق تربیه به رعایت اوله و علی قول قول لین اکثر فرعون توحید باری ایدرایسه حق تعالی
کندوبی موشه قدر شاب اولدیفنی حالده ملاکنده ابقایوره جفیدر بولاطنی بیان ایدک ایله
مفسر در انتهی (و صاحب المستطرف ص کنیه ایله خطابده حسن ظاهر اولدیفنی استدلالده
* و صاحب موسی البحر ولم یفلق اوحی الله الیه ان کنه فقال یفلق یا باخالد ف یفلق و کان کل
فرق کالطود العظیم قصه سنی اجالا ذکر ایتمشدر (قلت) اشبو قصه بی حاکی اولان
* ف اوحینا الی موسی ان اضرب بعصاک البحر فانفلق فکان کل فرق کالطود العظیم * آیت
کریمه سنک مفهومی که بیضاوی تفسیری اوزره بزعظیم الشان موسایه عصاکی بحره او بر امریزله
وحی ایلدیکم زده اودخی ضرب ایتد که بحر مطا و عتله منفلق و منشق اولدقده یتلرنده

بولر اوله رق اون ایکی بولک اولوب هر بر بولکی منفی یعنی مرتفع و مقرنده ثابت جبل کبی اولدی
دیمکدر بونک مال مجملی دخی بودر که چونکه حضرت موسی علیه السلام ید بیضا و تغلیب
عصا بازدرها معجزه لری و کتب مفصلده یازلدیفنی اوزره سائر معجزات یتناتی اظهار بیوره شیکن
فرعون و قومی قبول و توحید ایتمکدرندن وحی باریله مصر دن کافه بنی اسرائیلی آلوب عبده کاهه
خروج و امر حقه کیمه وقتی کشدی ساقده و هرون علیه السلام مقدمده اوله رق بحره طوغری
سیر و عزیمت ایلدیلر فرعون دخی طوبوب و عسکر بنی طوبوب ارقه لینه دوشدی بنی اسرائیل
بحره منتهی اولدیلر و فرعون تعقیبنی طوبولری ایله حیف طوتلدق دیوب بحر حیره طالیدیلر
وقتاکه حال بووجهله مضایقه کسب ایتدکده وحی آکهی امداد ایدوب موسی علیه السلام
بر منطوق نص شریف مشار الیه بحره ضرب ایتمکده اون ایکی طریق حاصل اولوب اون ایکی
سبط بر لری کوره لک کویا طاغیر میاننده اولان بوللردن کبر کبی تحت بحره اولوب آجیلان
اول بوللردن قوبقور غبار اوله رق کچوب نص جلیل مر قومک سیاقی اولان * و ازلفنا
ثم الاخرین و انجینا موسی ومن معه اجمعین ثم اغرقنا الاخرین * آیتلری دلالتیجه ساحل
سلامتی بولیلر و بونلر یکدکاری هنکامده عسکر فرعونک مقدمه سی دخی کار بحره واصل اولدی
و انفلاق بحر یزیده ایدی لکن دخوله خوف ایتدیلر اوخلالده یا امر خدا جبریل علیه السلام
بر قسراق اوزرنده کلوب فرعونک را کب اولدیفنی حیوان آت اولفله او کندن کچوب بحره داخل
اولدی فرعون دخی قومنه کورک بحر بکا نصل آچمشدر دیوب اول بی بصیرتله صقال باشی
طاغیده رق دخول ایدوب و قومی دخی طوبیدن کیدیلر و ایلرو کیدنلر خروجه قریب اولدقده
یا امر خدا موسی علیه السلام بنه بحره ضرب ایتدکده بوللر قاوشوب جله سی مفروق اولدیلر
غرقلری صحیح بخاریده یازلدیفنی اوزره عاشوراء کوننده در بیضاویده یوغیسده صاحب
مستطرفک روایت اخرا دن آلدیفنی اوزره بحر ابتدای ضربیده منفلق اولما فله بحره کنیه سی
اولان ابو خالد ایله ندا اولمشه وحی الهی اولدیفندن یا باخالد منفلق اول دیوب موسی علیه
السلام ندا ایتدکده * منفلق اولمشدر (بیضاوی قلم ایله تفسیر ایش و علی قول نیلدر دیمشدر
لکن قلم بحدر موسی علیه السلام بحری مرورد نصکره طوغری قدس طرفه تشریف ایتدیلر
و بنی اسرائیل اورانی مقام اید بنوب مدت مدید اقامت ایتدیلر انتهی * اما القاب *
صاحب المستطرف کونو القابله تزیینا تلغیب جائز اولدیفنه دال * و لاتنازوا بالالقاب بنس
الاسم الفسوق بعد الایمان * آیت کریمه سنی سرتاج مطلب و مقال ایش و جناب حق لقب سوئه
فسق اطلاقله نهی یوردی دیمشدر (مفهوم شریفی ای ایمانله متصف اولنلر بر بریکری القابله
نیز یعنی به ضبک به ضبک به پس اقبه چاغرمیک ذرا ایمانه دخولدن و فسقه توبه و ضدیله
انصافدن صکره مؤمننه نسبت کفر و فسق ایله تشهرایمک یا خود مؤمنک مقدما ایشلیوب
تائب اولدقلری کونو عملی ایمانله اشتهار لرنده نصکره فسقه ذکر لری مرتفع و مشتهر اوله جق
شیکه اول عملی ذکر اول ذکر ایسه ابو دکلدر دیمکدر (قلت) نیز لغتده لمز معناسه درولن
دخی غمز و زننده بر کیمه بی عینلقد رودخی کوزایله یافاشله بر کیمه به اشارت ایلکدر که بر آدمی بی
استخفاف و هزل و ذوقلغی و مسخره به المقیوتندن باشقه بر کیمه به کوسنوره لک اشارندن عبارتدر
و بیضاوی حضرتلری نیز عرفا کونو لقبه مختصدر دیمشدر انتهی (بنه صاحب المستطرف
دبر که علماء عظام لقب سوه ایله ملقب اولان ذات اندن غیر اسمیله بیلمدیک صرورده یعنی
تعریف جهتیله اولورسه اطلاق جائز اولور دیدیلر اعش و اعشی و اعرج و احول و افطس
و افرع و بونلر کبی که لقبایله مشهور اولان ذاتلره بونلرک اطلاق جائزدر دیمکدر

و معنای جبار و کور و طوئال و شانی و یصی برین و کل دیمکدر که فی الحقیقه هر بری لقب سو، در
 لکن بونتر ذکر اولنسه مسجاری بیلنر (قلت) یعنی بو جواز امر ضروری به مبتدر دیمکی
 مراد ایدر لنتهی (وبینه صاحب المستطرف هنگام جهالت و عهد لطیف اسلامده مشاهیر دن
 اولنلرده لقبسن نادرایدی و کافه امم و قبائلک مخاطبات و مکاتباتنده بلا انکار القاب جاری اولوب
 و القاب اطلاق ملقب اولنلرک استحقاقلری حسبیه ایدی یعنی قیصه شخصه الی قولاج
 دیدکلری قبیلدن اولوب شانلرینه کوره ایدی لکن صکره سفله یننده القاب عالییه بر برلینه
 اطلاق تحدث ایتد کد نصکره شرف لقب زائل اولدی آیا داخل دیر و قبیل و صاحب نافه
 و فضیل اولیانلری یعنی ذاتا و رتبه شرفی القابیه قابیللی بو لیمان اشخاصه سلاطین و امرا و علما
 و صلحا و حکمایه سزا القابی اطلاق ایدنلرک عذری نه اولور بی دین دینه جک شخصه شرف
 الدین و عدم الاسلام دینیه جک شخصه شرف الاسلام دینلور می دیو حال زماندن شکایت
 و حق تعالی دن دینی اعزاز و اسلامی اعلا و فاسده می اصلاح و غافلری ایضا نیاز ایدرز
 دیو عرض نیاز درگاه رب عزت ایتد روح الله تعالی روحه بوندن مرادی عصرینده بولسان
 ملقب متغلبه دن شکایتدر (قلت) اسعد فقیر و صله سخن رتبه سنده ایکن آیدین طرفلرینده
 خدمت نیابت شرعیده بولنمش ایدم دهقانی مقوله لرنده عالم اغا و فاضل بشه آندنه کوردیکم
 اشخاص بادی ضحک تعجبانم اولمش ایدی هر نه قدر آدایسه ده طوغریسی استبعاد اولنور
 فندبر انتهی (ارکک و خاتون ولدلرینک اسملریله تکیه ا و لثمی شاهراهدر مثلا اجد آندنه
 اوغلاری اولان رجل و مرثیه به ابو اجد و ام اجد دیندیک کی اما اولادلی اوایلنلرک اسم
 ولده کندیلر بی تکیه ایللری تفالدر که بشابوب اولادی اولمغی رجادن عبارتدر (ودخی
 بر ذات ملا بس و مقارن اولدیغی نسنه ایله تکیه اولنور که حضرت رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم علی کرم الله تعالی وجهه بی ذی العشره غزاسنده بر جانیده او یقویه واروب
 خوابدن بیدار اولدقدغه غبار اوزره یوارلنور کن کوردکلرنده یا با تراب قاق او طور خطاب تلطیف
 نصایله ابوزاب دیو تکیه بیور دبلر که حضرت علی زنده ابوزاب احب اسمی ایدی
 و عربک شخص ابوله بوزنده حیرت اولدیغیچون ابوله ب دیدکلری دخی بوقیلنددر (قلت)
 ابومره ایلست کنیه سیدر که مره بر آجی شجرک ایدر اندن مستغندر انتهی (رخسری باشی
 و عمامه سی بویوک اولنره عربک ابوالرأس و ابو العمامه دیدکلرینی ایشتم دیمدر) و صاحب
 المستطرف بتدخی عربک صقالی اوزون اولنره ابو طویله کنیه سیله جاعر دقلرینی ایشتم
 دیمدر (و بحسب عریلری ابوزهره و ابوسلطانه و ابوالی و بونلر کی قزلی اسملریله تکی
 ایتدکلرینی دخی ایشتم مکه بونده بر حجر و منع بوقدر زرا افاضل صحابه دن براز ذوات کرام
 بنانی اسملریله تکی ایلدیلر که سیدنا عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه اول جله شریفه دندر
 اوج کنیه لری و ارایدیکد ابوعمر و ابوعبدالله و ابولیلادر و عیم الداری رضی الله تعالی عنهک
 کنیه سی ابوامامه و ابورقیه (و مقداد بن معدی کرک رضی الله تعالی عنه ابو کریمه و مسروق
 ابن الاجدعک رضی الله تعالی عنه ابوعابنه اولوب صحابه و تابعین چوغنک بو وجهله کنیه لری
 و ارایدی دیو نخر بر قیلندر (قلت) عیم بن اوس بن خارجه مقدما عبسویلرک اعلمی و راهب
 اعظمی اولوب فلسطینده ساکن ایدی طغوز سالنده کندی و برادری نعیم عرض اسلام
 ایلدیلر صحابی مشهور بی کرم علیه الصلاة و التسلم عینون قریه سنی مشارالیه مقاطعه
 پیور مشلرایدی خلافت فاروقده مسجد شریفده ابقاد قنایل و وعظ ایدن ایشدا تمیم در
 حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه سهادتد نصکره قدس شریفده ساکن اولوب علی قول

قرقه انتقال ایلدی رضی الله عنه (و مقداد بن معدی کرب بن عمرو الکندی دخی صحابی مشهور در
 شامه نازل اولوب طفسان بریاشنده سکسان بدی سالی انتقال ایلدی رضی الله تعالی عنه
 (و مسروق بن الاجدع همدانی کوفیدر انتقال رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دن اول
 اسلامه کلوب صحابه دن خلفاء راشدینی ادراک ایلدی احدا اعلام و فقها دندر) محمد بن المنشیر
 دیرکه بصره و البسی خالد بن عبدالله مشارالیه مسروقه اونوزیک درهم کش هدیه ایلشیدی
 فاقه لری و ارایکن کمال زهددن قبول ایتدی صغیرایکن چانوب بعده بولنمغه مسروق دیدیلر
 مشکاة مصابیح شریفده یازلدیغی اوزره کندی روایت ایدوب * لغیت عمر فقال من انت فقلت
 مسروق بن الاجدع فقال عمر سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول الاجدع شیطان *
 یعنی عمر رضی الله تعالی عنه ملاقی اولدیغیده سن کیسن دیو بی سؤال ایلد کده اجدعک
 اوغلی مسروق دیدیکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن ایشتم اجدع شیطاندر
 پیور دیریدی انتهی (شرح حدیث بیانجه اجدع شیاطیندن بر شیطانک استیدر که حجت
 و سندی مقطوعه قول و یا قلمی کسکدن استعاره اولمشدر حضرت عمرک اشبو کلامی مطایبه
 طریقه اولمق یاخود اجدع حیاته ایسه نام مذکور تغیر اولمق و صاغ دکل ایسه ابوالمسروق
 دینک و یاخود اجدع ایله برولد تسمیه اولنوب و ابوالاجدع ایله تکیه اولنمقدن اجتناب
 قلمق احتمالاتدن خالی دکلدر انتهی (انس رضی الله تعالی عنهک بر صغیر داری اولوب بر تغیری
 اولمغه انکله اوینار ایدی تغیری اولدی و بو خلاصه حضور سعادته داخل اولدقدغه حضرت
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم صبی بی محزون کوردکلرنده بو چو جو غک شانی و کدیری
 ندر دیو سؤال پیور دقلرنده اکلدیکی تغیرک اولدیکنی خبر و بر دکلرنده اول بی رؤف رحیم
 تسلیه و تلطیف اول صبی به خطابا (یا باعیر مافعل النغیر) یعنی تصغیر صیغه سیله ای ابوعمر
 تغیر لشدی و نولدی دیو پیور دیلر (قلت) صاحب المستطرف بوازی ذکر دن مرادی حضرت
 صلی الله تعالی علیه وسلم اول صبی به ابوعمر تکیه پیور دیلر یعنی تکینده البیه اسم ولد اولمق
 لازم اولور دینلر دیمکی بیساندر (و نغز زفر و زننده بلبل و علی قول سرجه یاور و سی و بر قوله
 وزن مذکور یاخود حاکم ضعی و میم شده سیله حل نوعدن بر طیر در غالب سقا قوشی دیمکدر
 صاحب قاموس بو نوعده اولان طیر صغیر حدیثده کاشدر دیو (یا باعیر مافعل النغیر) حدیث
 شریف مذکور بی ذکر ایتددر سقا قوشی ذکر می مناسبله هم عصر یزدن کیجه جی زاده عزت
 افندی مر حومک اشبو قطعده سی خاطره کلکله رخنه وسیله اولسون دیو درج اولندی * سقا قوشی
 دولاب فلکیده ناچار * زحمله چکر اجدیکی آب نابی * باز یچة طفل ایشانک معرفتی * یارب
 بی سن ایته هزار بابی * انتهی (منقولدر که مأمون خلیفه موکبده حسن الوجه بر شاب
 کوروب اسمندن سؤال ایلدی شاب لادری دیدیکه کلام مذکورک ظاهر اولدیغی اوزره معناسی
 بن یلم دیمکدر خلیفه آیا اسمی بیلنر کیسه وارمیدر دیدکده شاب مذکور بیلندیکم اسم لادریدر
 دیدی (قلت) شاب مذکور توریه ایدوب اسم لادریدر دیمش خلیفه مشارالیه بلغادن اولوب
 مقصود بی کلامش ایکن تطویل کلام غرضیه نجاهل کو سترمش و شاب اکلده مدینه
 حل ایله مقصود بی بیان ایتددر مطالعه سی درکاردر (بعض نسخه ده شاب اسم لادریدر
 معناسه اسمی * الذی اعرف به لادری * دیدیکی کلام عقبیده فقال * تسمیت لادری بانک
 لادری بمافعل الحب المبرح فی صدری * نسخه سی واردر اشوبیت سباق کلام اقتضا استجه
 مأمونک اولمق اجتمالی اقوادر که مأمی سن لادری تسمیه اولنک بنم صدر مده شدت و بر بی
 حب و عشق ایشلدیکنی تلمیذک انکیچون دیمکدر که مراد خلیفه نه اولدیغی معلومدر

ترجیه مرثیه معلومه ده بیت مذکور شاب مذکور کلامی اوله رفی و برلشدر ترجیحی
منوط فکرار باب البادر (قلت) حدیقه السعدا صاحبی شاعر ماهر فضولی بغدادی مرحومک
* بطنم طانم سو بطنم * کلامی ذکر اولنان لادری قصه سی قیلندندر که عظما دن بریمی
شاعر موی البهی جلیه بر کیمسه کورند رمش اول کیمسه ایسه مقدما کور مدیکندن کندینی
یعنی فضولی بی بطنایمش سمتنه وارمش و اوخلالده فضولی دخی بر طرفی قصد ایدرک خانه سندن
چاقوب کیدر ایش دعوچی لیدی التصادف فضولی به کندینی صورمش او دخی کلام مذکور
دیمش دعوچی نکته بی اکلاموب صاوشمش بعد آخردن سوال ایلده راست کلدیکی ذات
اولدیفنی ییلوب دونوب و بنشوب نیچون کندیکی ییلدر مدک دیدکده بن کلام مذکور مه
تور یف ایتدم لکن اکلده مدک دیو دعوچی بی محجوب ایتشدر قندبر (و عن علی رضی الله
تعالی عنه عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) اذا سمیت الولد محمدا فاکرمه ووسعواله فی المجلس
ولا تقبحواله وجها) قلت مآلی علی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشدر که حضرت نبی اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم اولاد و اقربا کزدن بر مولودی اسم محمد ایلده نیکمده یعنی
بریکرک نامی محمد اولدقده اکا توقیر و تعظیم ایدیکزو بر مجاسه کلدکده اکا مجلسی توسیع ایدیکر
یعنی بر وروب خارجه صف نعالده قومیک و فجع الله وجهه دیوشتم ایتیک یاخود انک
اقوال و افعالنده ضد حسن اولان قبحه انی نسبت ایتیک دیمکدر که وجه ثانی به کوره حدیث
شریفده واقع وجه ذاندن کایه در واشبو حدیث شریف جامع صغیره دخی مقیددر (وینه
صاحب المستطرف امیر المؤمنین علی رضی الله تعالی عنهدن مرویا) ما من قوم کانت لهم مشوره
فخضر معهم من اسمع احدا و محمد الا قدس ذلک المنزل فی کل یوم مرتین کل ذلک بیرکه هذا الاسم
الشریف) اثر بی ذکر ایتشدر که مآلی امور مباحده مشورتاری اولان هر قومک معیننده احدا یاخود
محمد اسمنده اولان ذات منزل و مجلس مشورته حاضر اولسه یعنی او مجلسده بولنسه البته او منزل
هر کون ایکی کره یعنی مضاعفا تقدیس اولنور یعنی مبارک اولور و او مشورنده خبر کور یلور و یو خیر
اشبو اسم شریف برکتله حاصلدر (قلت) بوراده اسملر مدخنه دائر شرد قیق مستظرف مستظرفده
وار ایکن ییخونسه بطنم ذکر لری کلباطی و انقله جاسارت شاعرانه ایلده نظم اولنان دایره ایدن خارجلری
ترک اولنوب بعضیلر تنکینه شوقرق دیشلی قلم جهالت علم فقیر ایلده نیور لیلی چکیمکه قالمش یلوب
آخرلنده تخمیا للباب اسم و علم و لقب و کتبه نعار یفته دائر و انلر متعلق برافوائده متداعجانه
کویه ماده سنده بر رساله جک اولد ییلور حیثیه بعض کلام نقل و ضمنه تصمیم بیت فلنشدر ریمز تعالی
و تقدس تسهیل و او ادهم شکسته پایی رسیده سرحد نکمیل ایده آمین ثم آمین (عمر اسمنده بر دلبر حقنده
نظم اولمشدر * یا عدل الامة اسماء کم تجور علی * فؤاده ضناک بالهجران والین * اظنهم سرفوک
القاف من قر * وابدلوهابین خیفه العین * مآلی ای امتک اعدلی یعنی ای عمار ایلده بنام محابیک اشقی
یاخود اعدل امت اولان حضرت عمر رضی الله عنهلک نامداشی سنک اسمک یعنی سن تأثیر اسم ایلده
عاشقه اشقی و اعدل اوله جق ایکن سنک ضعیف دوشوردیکک جکر عده هجر و فراقله نه وقته قدر
جور و تعدی ایدرسن نظم بودر که رفبانای قردن قافی آلوب عین خوفندن یعنی نظر دکه دن قورقوب
حرف عینه تبدیل ایتک کر کردر که اگر یاسیدی نامک حقه عمرا ولسیدی عدل ایدوب عاشقکدن
منصرف اولوب عدول ایتز ایدک دیمکدر مضمونی عمر اسمی عدل و علم سیدلریله غیر منصرف اولوق
قاعده شخویه سنده دائر در (دیمش قیراطی بدر آندده شوخه * سموه بدر اذالک لما * ان فاق حسته و تما *
واجع الناس اذ رأوه * بانه اسم علی مسمما * مآلی او محبویه حسنی فائق و عام اولدقده یعنی اون در دینه
با صدقده بدر دیدلر و ناس انی کوردکده اسمی مسماسنه مطابق اولدیفنده اجاع و اتفاق ایتدیلر

دیمکدر (اشبو قطعه صالح ایلده مسمی اعلامدن بلقینی حقنده نظم اولمشدر * وعظ الانام امامنا
الحیر الذی * سلب العول ببحر فضل طافح * فشی القاوب بعلمه و بعظه * والوعظ لایشتی
سوی من صالح * مآلی انام و خلقه حیر و علامه اولان امام و مقتدامن و عظم ایلدی اولیه حیر که
جوشان اولان فضل و کالی بحر ایلده یعنی دریا کی جریان ایدن تقریر و تحقیق ایلده عقولی سلب
ایلدی یعنی استماع ایدنلر تقریر دلدن برینه مخیر اولدیلر و ایلدیکری غفلت وجهه سالتله مر یض
اولان قلوبلری علمی و وعظی سبیلله فی الحال شقایاب ایلدی یعنی اعتقاد حسنه و اعمال خیریه ایلده
نجات بولدیلر و ایشو تأثیر استغراب اولمشونکه انجیق صالحک و عظمی شفا و برکه اول حیر اسم
و ذانا صالحدر دیمکدر (قلت) بلقینی سراج الدین ایلده ملقب و ابو حفص ایلده مکنی عمر صالح
ابن رسلان بن نصر بن صالح الکتابیدریدیوز یکری درت شهر رمضانک اون ایکنجی کونی
طوغش و سکر یوزیش ذی القعدة سی مصر قاهره ده وفات ایتشدر روح الله روحه عصرینک
مجتهدی اولدیفنی سبوطی کی ذات حسن المحاضره سنده یازوب شهادت ایتشدر بخاری و ترمذی به
شرح لری و روضه و کشاف اوزره حاشیه لری تفسیر و حدیث و فقهندن سائر آثار ی وارد ایتتهی
(صاحب المستطرف خلیل اسمنده بر ذاته اشبو قطعه بی نظم ایتشدر * خلال خلیل کلهن
حیده * و اوصافه تروی بکل جیل * فلاخیر فی قوم اذا لم یکن بهم * ولاخیر فی الدنیا بغیر
خلیل * مآلی خلیل نامنده اولان دوستیک خو یلری سراپا بستدیده و برکزیده و وصفلری کافه
فعل جیلی روایت اولنور بر قومده جنس خبر یولنر مادامکه او ایچلرند اولیه و خلیسری یعنی
دوستسری دنیاده دخی خبر یوقدر دیمکدر خلیل لغه دوسته دینلرکله برکوزل توریه قولمشدر
(بودخی بنه مؤلفک مقل آندده بر سودیکنه نظم ایتدیکر قطعه در * یا من تحجب عن محب
صادق * مازل عنه کل یوم یسأل * من لی یوم فیہ لیسح بالفا * و یقال لی هذا حبیبک مقل *
مآلی هر روز سنی سؤال و طلبدن نهفک اولیان محب صادقدن یعنی بدن حجاب ایدن یعنی روی
کوسترمین یار برکون ایلده بکا احسان ایلده اولر کونده سن ملاقاتله سماحت ایدرسن و سنی کورنلر
بکاه زده ایدوب اشته حبیبک مقیددر یعنی اقبال و توجه ایدوب کلور دیه ر دیمکدر بونده حسن
ایهام وارد (بونی دخی محسن آندده بر دلبره دیمشدر * واهیف یعلو علی عشاقه * برتبه
من الجلال نالها * واسمه وهو الحبيب محسن * و کم دموع فی الهوی اسالها * مآلی دالشته
آب التفانی اولدیفنر جوانکه جالندن نائل اولدینی رتبه ایلده عشاقه عالی و ماکم اولور و مجیدر که
اسمی محسن اولوب معناسی احسان ایدی دیمکد ایکن عشقده چوق اشک چشمی اساله
ایلدی یعنی عشاقی اغلندی و جور ایتدی دیمکدر (حسین آدلو حبیه صنی الدین الحلی
نظم ایتشدر * حنینی وافر والشوق منی * طویل والهوی عندی مدید * وایجب انی اهوی
حسینا * وشوقی فی محبه یزید * مآلی ذکر ای محبویک در دینه شدت اوزره بکا و آه و زارم
وافر و کثیر و شوق در و غم طویل و بسیار و بنده اولان عشق دخی مدید یعنی طویلدر و تعجب ایدره که
ابن حسینه عاشق ایکن انک محبتنده اولان شوق زیاد اولور دیمکدر (قلت) طوغریسی اشبو نظم
بیان معانیسی و ارسته قیداملا اولدیفنی اوزره بلایغ و بدیددر از جمله بیت اولده عروضدن اوج بحر
ادی بر طریقه توریه ذکر اولمشدر که وافر و طویل و مدیددر و بیت اخبرده لفظا و معنی کورینان
نکات معلوم و کور غمانلری دخی محول طبع سلیم ارباب علومدر فیه صر (ناظم قطعه مذکور امام علوم
عربییه و علامه شاعر بلیغ عبدالعزیز بن مزایا الحلی حله ده التیوز یمشیدی شهر ربیع الاولک
بشخی جمعه کونی طوغش و بدیوز الیه بغدادده وفات ایتشدر ایتتهی * اسماء نسا به دائر در *
فاطمه اسمنده بر حبیه حقنده دیلان قطعه * فاطمه اودر زرت فی الدجا * عند طوع الزهرة القراء

و قبل ایها زاهر * قلت لهم فاطمة الزهرا * حلیه آدلو بر محبوبه به نظم مؤلف در * بروی
فناء فی القواد مقیة * بوجدی وشوقی والفرام علیة * تجور علی ضعیفی وترضی بقتلی * فواجبا
من ذاك وهي حلیة * مالی روحی بولته فدا اولسونکه قلمیده بر شابه محبوبه مقیة اولدی اولیه
حبیه که اکا اولان وجد وشوقی وعذاب دروغی زیاده بلجیدر واولیه محبوبه که ضعفده
جوهر دلک ایدر یعنی ضعفی جور یله آرتر واضطراره هلاکه راضیه اولور وای دل حبیه که
او محبوبه حلیه ایکن شو حالندن تعجب ایله دیمکدر که حلیه دن وصف مراد ایش و توره طریقه
کنمدر فندبر * ذویت فی برکه * یعنی برکه نام محبوبه به بر بایعبر * لما نصب الهوی لقی
شرکه * نادیت وقلی تارک من ترک * یاقلی فیها لعل للشرکه * تغنیک سنیا ساعة من برکه *
مالی ذکر ی آئی مستزاد یله یله بودر که عشق قلمه هر بولده کافه توجهنده آغ فوردقه
قلم کندوی ترک ایدنی تارک اولدیغی حالده یعنی بدن اعراض ایدندن قلم اعراض ایدر اولدیغی
حالده عشق بی صیده طوزاق قوروب آحرینه میل ایدر دیکنده بن قلمه افافت بولسون دیو
ی قلب محبده شرکه دیل ایتد یعنی سندن ما عدا باشقه لرینی یار ایدنه فی یار ایتد که میل
سودا سنده اوله سنک یارک که برک نامنده اولان محبوبه در اندن بر ساعت یعنی بر مقدار موصلات
ایتمی آخر دوستلر کدن سنی بیلارجه اغنا ایدر یعنی کافی و برکنلیر دیوندا ایتد دیمکدر (برکه
ایتمده بانک ورائک فخره لیه بر سنه نک آرتوب جو غالمسنه اطلاق اولمغه بو معنی اوزره نظم
مذکورده توره واردر * وفها مردوف * معانی در دست بیاندر * لما نصب الهوی لقلی
شرکه * فی کل طریق * نادیت وقلی تارک من ترک * لوکان یبقی * یاقلی فیها لعل للشرکه *
ما الشرک یبقی * تغنیک سنیا ساعة من برکه * عن کل صدیق * شرک شینک کسری
ورائک سکونیله هم شرکت وهم کفر معنا سنه کلور بوراده شرکت معانسنه در فندبر (صاحب
المستطرف مر حومک ذویت دیدیکی رباعی دیمکدر واصلی دو بیتد تعریف ایدوب دود برلر
(امام مردوف دیدیکی شعرای فرس ورومک ردیف دیدکاری صنعتی حاوی اولان نظم دیمکدر
و علی اشارته بو صنعت مستزاد نظم مذکورده اجرا اولمندر و ردیف سهرده روید نصکره
بریا خوددخی زیاده اولان کله نک تکررندن عبارتدر و قدما ی شعرای عربده مستزاد ایله ردیف
صنعتلری یوغیدی حتی بدیده قدیمدرده و تلخیص مفتاحده بودر بولره شعرای فرس صورت
و بر سر در اراد الهندي نام فاضل سبعة المرجان فی آمار هندستان ایله معنی کتاب مستفادنده سیخ
عبدالعزیز لسانیک دیوانده بر قصیده مر دقه کوردم دیوب اندن * بسرک یامن به یسنسر
العید * ومن به کل میت ینشر العید * ولی الصیام وجاء العید مبتکرا * وحذا اليوم فیه بیکر
العید * بیلرینی وصاحب الکشاف زنجشیرینک دیوانده دخی سلطان علاء الدولة دیلی به
نظم ایلدیک قصیده سنک * انفضل حصیله علاء الدولة * والمجدالة علاء الدولة * مطلعنی
کوردم دیو نحریر ایتمندر (مستزاد دخی یا هر مصرعک یا خود هر بیتک آخرینه او مصرعک
و زنی قول ایدنه جنک وزنده زیاده قلان کلام و فقره در بوصفنی برمنوال محرر شعرای فرسک قدما سی
ایجاد ایدوب بعد از شعراء عرب تا اول ایتلردر و اعلام دولت علیه عثمانیه دن قصیده عقیده
مسهوره نوبه ناطمی و حین فتحده ابتدا نصیب اولنان استانبول قاضیسی اولوب سنه هجریه
علی صاحبها افضل الصلاة والتحیه نک سکر یوز لیس اوچنده تارک دنیای دون وزیرک
تواریده و یانق سجام مسجدی باغچه سنده مدفون اولان خضرک مر حومک مستزادلی
برخیزن عربیسی اولوب معاصر ی بولنان بعض ذوات کرام دخی تنوع و تطبیق ایلدکاری شقایق
سندده کورمندر و علی قول مستزاد میر سارالید خضر تارک دیمکدر (صاحب المستطرفک

مردوف دیدیکی علی قول یا حرف رویدن معدود اولاد یغند کوره در یا خود مردوفدن مرادی
مستزاد دیمکدر فلینامل انتهى (صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه اشوبالقب وکی
بانی اکر بو یلده تنوع واستقرار ایدوب تمامیه یلزمش اولسبدق مجلداته احتیاج اوله جفی درکار
اولمغه ذکر ایتدیکم شبلرله اکتفا اولمندر دیو ختم باب ایتمندر فالنسرع الی الکلام الموعود
عن واجب الوجود (قلت) معلوم اریاب دانشدر که علم قلم وزنده بسخصه برذاته یلدوب
آخردن تمیز اولسون دیو وضع اولسان اسمدر بودخی ایتکدن خالی دکلدر یا علم قصدیدر زید
وعروکی یا خود علم اتفاقدر یعنی قصدا و ابتداء وضع اولمیب بلکه کسرت استعمال ایله
وصف ایکن اسمی و صفیت اوزرینه غلبه ایدوب شخص واحده علم اولور مثلا معرف باللام
اوله رق النجم کی که بر بانک غلبه ایله علی اولمندر که بو یلره اعلام غالبه دیر (امالقب مولانا
ابن کمال تعیرنجه علمدن نصکره کنندنه یا مدح و یا خود ذم معانسنه دلالت اولوب انکله انسان
نسمیه اولنان لفظدر و سیدنا شریف قدس سره تعریفنجه لقب اطلاق حالده مدح و یا ذم
کندیسله قصد اولسان علمدر و راغب اصفهانی روح الله تعالی روحهم لقب انسانه اسم
اوله نک غیری. اوله رق نسمیه اولوب معانسنه دخی مراعات اولنان اسمدر دیمندر (قلت) عرب
مقابل عجمک صکره رده مخلص دیدکاری دخی لقب بلکه علم دیمکدر مخلص دیمکه باعث دخی
عالیا مقطع نظیده ذکر اولمبدر (ودخی اشوبالقب ایکی طریق ایله اولور که بری القاب
سلاطین کی تعظیم و تسمی و دیگری تعیر و تزییف اوزره در که تنقبص و ذم اولدیفدن
حرآمدن بالاده صاحب المستطرفک نحریر و فقیرک یضاویدن نقلا مفهومی تطبیق ایلدیک
و لا تا بر او بالافات * نص شریفنده اشوب طریق بانی قصد اولمندر و بوجه محرر
القاب سوء شخص تعریف ضرور یخون ایش و اخفش کی تجویر فلنس ایسه ده احسن اولان
تعریف ایله تیری جمع ایتمکدر یعنی ذمی معراف ایله ملقب اولان کیمه بی حسب الامکان
آخر وجهله تعریف و تفهیم سعی ایتمکدر حتی امام شافعی دن مرویدر که مشایخندن و فقه
حفاظ حدیثدن ابن علیه ایله معروف اسمیل بر ابراهیم یونی کریمه کور دیکنی نکا خبر و پردی
دیمندر و اشوب نحریر بدن مستفاد اولدیغی و محمدالدین سبزانینک بیانی اوزره القاب اوح اولوب
اولکسی افضل و اشرف و سریف کی و ابیکنجیسی اعرج و اعور کی تعریف و او نجیبی
عظیم و طبع کی لقب تزییف و تخفیف در قطب خفیف و تطبیق عجب و کتب و داهیه
معنایینه در (ودخی القابک اسماء و کنی و اسما و مواطن و صنایع و ملقبده اولان صفاته متقسم
اولدیغی زهه الالباده مذکوردر یعنی هر نه قدر مستفاد اولورده وصف و نسبت و صنعت
بالذات قصد اولمیب همان ذات ملقب مراد اوله رق ملاح و هاشمی و مکی و عربی و عالم
دیلور یعنی بولر ایله اشخاصی یلنور و لقب اولان کیمه دن مراد دخی اینه مضاف اولمندر
ابو اخیبر کی و صفندن دخی نعت نحوی که مدح و ذمی مشرب اولوب علمدن برنوع اولاندر بو مقصود
اولمیب بلکه بوندن اعم اولان افظ مقصود در و ازهرینک کیمه اسم معانسه قائم اولوب کیمه
صاحبی انکله اسمیه یلندیک کی یلنور نته کیم ابولهبک اسمی عبدالعزیز ایکن کیمه سبله معروف
اولوب حتی قرآن کریمه کیمه مر سومه ایله مذکوردر دیدیکی دخی کیمه نک القابدن اولدیغی
تأید ایدر و اشوب کیمه نک القابدن اولمسی مطلبنده براف فوائده دخی واردر تفصیلی اراده یورنلر
کتب معانیده مسند الیه مطلبنه مراجعت یورده (ودخی معلوم اوله که * الالامات تیرل
من السماء * کلام مسهورینک اراولوب مثل اولدیغی امام بخاریک باب ماجا فی اسمائه علیه
الصلاة والسلام دیدیکی مطلبده شارحی مولانا عینی ذکر ایتمندر (واما کیمه اب یا خودام و یا بی

ابن الخطيب الزملي الانصاريك برهان الكاشف عن اعجاز القرآن نام كتابه مستطابنده بالناسخ
 يازديني * فان قلت لم لا يجوز ان يكون اعجازه انشا من جهة ما فيه الانباء السابقة واللاحقة
 ولم يكن ذلك من شان العرب وغلط من اكابرهم من نسج الدروع الى سليمان بن داود عليهما السلام
 وسماء سليمان ومنه * ويضاء من نسج ابن داود نزهة * تحيرتها يوم اللقاء الملا بسا * قول
 وعلى الخصوص سلطان احمد خان ثالث طيب ثراه الملك الباعث عهدي اعلامندن اولوب
 بعض ستايش واحوال راشد افندي مرحومك تار يخنده مرسوم اسلامبولي مولانا فاضل
 سليم افندي مرحومك ضرورت اشعار شعريه اشعار عربيه لك انواعي مابين ضرارتسميه ايلديكي
 اثر معتبرنده * ابدال الاسماء الاعلام * ديدكي مطلبندن سراپا فائده دن عبارت اولغيله
 تماميله يازيله جق نقله بلطفه تعالى بوعا جز ظفر بولديغ كسي اشبو نصرت فيروز ابادي
 هزار خند برله هاش ترجمه قاموس مترجم موي اليه تحريرايلدم وللعارف يكفيه الاشارة (قال
 المولى المشار اليه * ابدال الاسماء الاعلام * قال السيرافي ومن ذلك ابدال الاسماء الاعلام وهي نجى
 على ثلثة اضرب * ضرب جائز في الشعر والكلام * و ضرب جائز في الشعر * وضرب لا يجوز
 في الشعر ولا في الكلام انتهى (اما ما يجوز في الشعر والكلام فكنتصير الاسم العلم كافي قول
 الراعي * ولايت فجيده بن عويمر * ابني الهدى فيريد في تضليلا * اراد بجدة بن عامر
 الخارجي (واما الثالث فهو الغلط الذي يغلطه الشاعر وغيره بما يظن ان الامر كما قال كقوله
 * والشيخ عثمان ابو عفان * فظن ان عثمان يكنى ابا عفان لان اسم ابيه عفان وانما هو ابو عمرو
 (واما الثاني وهو الذي نحن بصدده فهو ان يبدل اسم من الاسم المعروف به كذا ترجمه السيرافي
 (وقال ابو علي المظفر هو احاطة لاسم عن صورته وسماء التغيير في ذلك قول الخطيبه * ومارضيت
 لهم حتى وفدتهم * من وائل رهط بسطام باحرام * فيه رماح وفيه كل سابقه * يضاء
 بحكمة من نسج سلام * قال السيرافي اراد سليمان (وقال دريد بن الصمة يرث اخاه عبدالله * فان
 نسا الايام والدهم بملو * بني قارب انا غضاب لمعبد * ثم قال * تادوا فقالوا اردت الخيل فارسا *
 * فقلت اعبد الله ذلك الردي * فسماه معبد واسمه عبدالله لانه يرجع الى معنى العبادة * وكذلك
 سماه الخطيبه سلاما لان اسلام وسليمان اشتقاقهما من السلامة انتهى (ومن غريب ما حكى
 في هذا الباب ان ابياء بن عامر بن مالك بن جعفر بن كلاب كان يقال له ملاعب الاسنة فجعله ليد
 ملاعب الرماح لاجته الى القافية فقال يرثيه وهو عجم * له ان حيامدرك الفلاح * ادر كه ملاعب
 الرماح * فابدل الرماح من الاسنة لاجته الى القافية انتهى (ذكر اولئان يضاء دخي جدلاء كهي
 وصف زره در ونسخه در انتهى (قلت) شايح اولان تصرفاتندن بري دخي كنيه ده التي حذف
 وبونده غالب اولان ضرورت وزند بوبكر وبوسعيدكي (بعض متاع ادب ابوني حالت رفعة قصر
 ايتندر (لكن اشبو قصر بكده مسلم دكلدر فتفكر (ويته بعض موي اليه لضرورة ابوبك التي
 حذفه نكرة واوى دخي حذف او اوب ووضاف اولديغ اسم حرق تعريف داخل اسم الف
 وصلي دخي كتابت اولماز واول بالامه متصل قلنور بحسن كهي كه اصلي ابو الحسن در وبونده غالب
 اولان لغندر يعني همان ضرورت وزن سبب حذف دكلدر بني علويده باعلوي ديدكيري كهي كه اشبو
 تعبير موضوع عريده دن دكسه ده ديار حضرميه اهالي سي نسبك اولنه بالفظني كدور وب برموال
 مشروح بنوعلو بيجون باعلوي وبنو حسن وسعد وقشير بيجون باحسن باسعد باقشير درلر ديمندر
 (قلت) ملاحظه عاجري اوزره يازيدك اصلي ابو يزيد در چونكه اسميك منادي اوله رق
 استعمال ككثير اولغله اعراب منادي اقتضا سجع يا يازيد او اوب وحرف نداسي جائز اولديغ
 اوزره حذف اولوب من ابادن دخي التي حذفه يازيد ديمندر واوله جه علم اولمندر لكن

بوملاحظه آتفايان اولئان حصر مذكوره يعني كنيه دن الفك حذف حالت رفعة مخصوص اولديغ
 اشارت ايدن ادبيك قوله مخالف دوشمرا انتهى (وايو ابوب كنيه سنده ابوبك همزه سني حذف اليه
 ابوبوب ديمك لغت اولديغ شافنده مصر حدر فليحفظ (اخطار ديكر) بوالهوس كتب
 لغات عربيه دن متداول اولان نسخه زده بولميب لكن سبك فارسيله استعمال كرده بلغا ورسم
 مذكور اوزره يازيدغ منظور ارباب مطالعه دقت ارادر كه هوس ومطلوبو بسبار ورنسني
 بتورمه دن آخريه شروع ايدر يعني متلون تركيه سي بردالدين برداله قونا رهشيارزه اطلاق
 اولنور لكن لغات فارسيله دن برهان قاطعه بل كل وزنده كثير وجوق معنائه اولوب مثلا
 هوس ومطلوبو جوق كيمسه به بلهوس وبلكاهه درلر ديوب ابودن مخفف كنيه اولمديغ
 كوستر مشدر وشهوريتك فرهنگي ترجمه سنده بل احق ونادان معنائه ده كلور ديوب بومعنايه
 حضرت مولانا جلال الدين الرومي قدس سرهك * ور بطراري ر بوم رخت طراري چه شد *
 من بل خود را كز خي زدم برخود زدم * يتلريني شاهد كستور مشدر فليتأمل (فائده) مستقيم زده
 مشهور مرحومك ييك بوزيتش برده مسوده سني تكميل ايلديكي بحلة النصاب نام اثرنده يازديغ
 مطالعه سجع مصلي لغتي بمك صمى وصادك سكونيله مصلي الدين مرخم برلفظدر ومصلح الدين
 دخي اكثر يامصطفى ايله مسمى اوللرك لقييدر ومصلينك آخريده اولان يلامك حركه سني
 حفظ بيجون اولور كه كآن مصلي دين مصطفى مصلي الدين تكلم ايتش اولور وقواعد نسب
 عربيه اوزره معروف اولان عبدالله ده عبودي وزين العابدين ده عبادي وغير يلري بوكه مثال
 اوله ييلور واشبو مصلي ديار رومده اوچبوز سنده دنبرو احداث اولنوب بلاد رومده عرف اولمندر
 انتهى (قلت) ارناودلي واواظرف قرينده اولان بلادده مصطفىايه موطي وزين العابدينه
 زينل ديدكيري شامندر * بيان معاني كنيه * ودخي معلوم اوله كه اشبو كنيه كايه دن مستندر وكايه
 نلايدن كني يكينيك مصدر يدرو بودخي سبعة الاخر وقاموسدن استفاضه اولنديغ اوزره
 على لغة ناقص يائي وعلى قول ناقص واوي اولوب على كلا التقديرين رنسنه بي آخردن ستر
 ايتديك وقتده كنيته وكنوته عن فلان ديرسن ودخي كني به عن كذا تكلم بياستدل به عليه
 معنائه در يعني برآخر نسته اوزرينه كندي ايله استدلال اولنه جق كلام سويلدي ديمكدر
 مثلا ازهر يتك بيانجه نيكدن نكاح وجماع تعبير ايتدكيري كهي ورسوز سويلوب ايدن غيري
 معني مراد ايتك وحقيقت وحماس جانيلري كندوي جذب ايدن برافظي سويلك معنارينه ده كلور
 علم يانده بيان اولئان كايه معاني مذكوره دن معين آخرين اوزره اولاندر (ودخي ابن عباد قوله
 كنيه صرف معنائه ده كلور كنيته عنه درلر ايدن اوشبي صرف ورد ايتدم ديمكدر (اشته كنيه
 اسمدن تور به كهي اولديغندن يعني اسمه غالب كلوب كان اسمي ستر ايتديكندن بومناسيله كنيه
 ديمكدر والحاصل قلر پريسان رقم تصلي صددنده اولديغ كنيه بوجه اسارت برآدمي به باباسي
 وياخود او غلوه باقري اسملندن بري مضاف ايدرك نسميه ايتك يعني ابو فلان وام فلان وابن فلان
 وينت فلان ديمكدر عبارتدر كه حقيقه كنيه بودر وابتك ام ايله نكنه سي باقلسه توسعدر فتدبر
 وكنيه مجازيه عريده اجروميه صاحبه ابن آجروم ديتديكي كهي ابن ايله دخي اولور ايسه ده تركيه
 اب ايله معبره در التون باباسي كهي (وكنيه كافك كسري ايله وعلى لغة ضميله وبقوله بانك برده جعي
 كافك صمى ونوك فتحيله كني كلور (وكني كافك قنبي وياك تشديديله يعني غني وزنده كنيه داشه
 دينور كه لك وبونك كنيه ري بردر ديمكدر ونسميه معنائه اولان كنيه نلايدن مفعول ثاني به نفسه
 ولغت اولديغ اوزره حرف جر واسطه سيله نعدى ايدر مثلا * كنيته زيدا ايا عمرو وباني عمرو
 كنيه بالكسر والضم دينور يعني ناي مثلا عمرو اولان ابني زيد آدنده اولان باباسنه مضاف اليه

ایدرک تسمیه ایندی بک وقتند کنبت زیدا الخ دینور دیمکدر (بعضی بیری تفعلدن کنبت دیمک
یعنی تفعلدن قولانی غلط فاحشه دندر دیمش ایسه ده فیروز آبادی کاه سماء کا کا و کاه دیوب
افعال و تفعلدن دخی کلدی کنی تجویز ایتمشدر فتنصر (صاحب قاموس کنی ماده سنده معانی
بیان و کنی زیدا اباعمر و به دیو کنیه نک اب ایسه مضاف اوله رق اسم اولدیغنی افهامدنصر
* و کنی بالضم امرأة * دیوب صیغه مجهوله مضارعله کنی بر مرثیه عربیه اسمی اولدیغنی ذکر
ایدوب لکن سبعة البحر و سائر لغته اولدیغنی کبی و کنی مبنی للمفعول اسم امرأة دیوب عیاره
موجزه ظرفه مذ کوره ایله بیانی کنیه امه اوغل یاخود قر مضاف الیه اوله رق دخی قولند بفته
اشارتدن باشقه بوفتیرک ملاحظه سی اوزره عیاره مذ کوره ده بر بکر فکری وارد که نکته سته
وغورینه واصل اولق دفته توقف ایدر فتنبر انتهى (فائده) ازهرینک یازدیغنی اوزره بر کیمسه بی
کنیه ملک اول کیمسه بی توقیر و تعظیم ایچون دخی اولوب حتی قصد تعظیم ایله کنیه سبله ندا
ایتمک دأب عر بدر فلیحفظ (و کنیه نک رغبتنه داعی دخی جامع صغیره مسطور اولان (بادروا
اولاد کم بالکنی قبل ان تغلب علیهم الاقباب) اثر شریفدر که مالی سزک هر بر بکر ولدیکره
صغرنده صکنه حسنه وضعنه پیود کارنده خلقت انله لقب غیر مرضی تلقیندن اول
مبادرت و محله ایله دیمکدر و بوندن مراد سعادت ارشاد در ز بر اکنای حسنه به مبادرت لازم
ولایق اولدیغنی کبی تعلیم ادب اولاده دخی مبادرت لایقدر که بواجلدن (بادروا بتأدیب الاطفال
قبل ان تراکم الاشغال دیمشدر) و برمنوال محرراوغلی و یاخود قرنی اولنلرک کنیه لغری اصل
و حقیقت اولوب اولادی اولیانلرک اولاد ایله تکیه لری صاحب المستطرفک بالاده یسان ایندیکی
اوزره تقالاً توه در و اولادی اولیانلر سائر اقرار بندن اقر بی کنیه سبله تکیه اولتمق دخی شایعدر
ونسائک امهات ایله اولان کنیه لری دخی بوجمراده جاریدر فتأمل (مایهول علیه ده یازدیغنی اوزره
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ماتوالد الموالید فی العالم افندیم حضرت لری
عبد الله بن الزبیری صغیر ایکن لام جدی اولان ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنهما
کنیه سبله ابو بکر تکیه پیوردیلر بهذا ابن الزبیرک تصغیر ایله جناب نام ولدی اولدقده انکله
دخی کنیه لنوب ایکی کنیه صاحبی اولدیله (پس حیوانات ولادنده انسانه مشارک اولدقزلنده
بر مناسبتله مجازا ناس کبی انلری دخی عرب العرب یا آبا و امهاتله تکیه ایندکارندن باشقه جهادات
وعروزی یعنی موالید ثلاثه دن اولان معادن و نباتاتی و بونلردن اولیان چوهر مقابلی عرضی
دخی تکیه ایندیله و بونلر ایله انسانک جوارح و اعضا و بهض صفاتنه دأر سیاق مذکورده
اولان کنیه لغات و ادبیات صحایفنده متفرقا مضبوط قلم اهل علم و ادب ایسه ده راغب
مطالع اولان اخوانه زجت اولماق نیت صافیه سبله بومحله حسب الامکان نقل اولمشدر
(ابوجاد) الجید (ابویمون) بال (ابو منصور) شهد یعنی کوچ بالی (ابونافع) حلوا (ابوطیب
و ابو صالح و ابو سهل) اوچیده خیص یعنی اون ایله شکر حلوا سی (ابو سابع) سر طراط
یعنی بالوده (ابو عون) خرما (ابوسمخ) تازه خرما (ابونافع) سرکه (ابوالخصیب) تصغیر ایله
(ابوکامل) ایکسیده کوشت یعنی ات (ابوجار) اتمک (ابونعم) و ابوملیک) ایکسیده بومشاق
و تازه اتمک (ابوالحیاء و ابوجیان و ابوالقیات و ابومدرک) در دیده صو (ابو بشر) الف لامسز
نقل یعنی مزه (ابورجاء) سفره (ابوالخیر) خوان (ابوجامع) مانده که اوزرنده طعام حاضر
و آماده اولان سفره و تسبیدر و ساده سفره به خوان دیرلر (ابو الادهم) تجره و جوه مالک
(ابورزین) ترید (ابوقسام) اسفید یاج در اسفید بوجه بالکرت نخود له پشمش ات صویدر که
فار سبد نخود د آب دیرلر او بوندن معر بدر (ابوعاصم) اسبق الذکر سو بیق ایله سکبای

معربی اولان سکباجدر که اکشی آش اوله جقدر (ابوالفرج) رانک حرکه سبله (و ابو الحسین)
ایکسیده جوز آب یعنی کاف فارسی مضموم ایله کودایک معربی اولوب ات و برنج و جوز ایله
پشروب اوزرنده سرکه لی یکم شربتی دوکد کلری پیدیکم طعام قدیمدر من لم یذق لم یعرف
بعضه کوره پریان پلاوی اولوب کوچ پلاویده دیرلر ایش (ابوالجیلان) تباهجه نک معربی
اولان هانک فحیل طبا هجه در که کبابدن عبارتدر (ابوزیاح) باقلاء الماء یعنی صوبقه سی
(بوکنیه یعنی ابوزیاح بالای کلبه کچدیکی اوزره رجه و روز کاره دوزرتمشالک علی اولمغه
بوکه تشبیها نباتی اولوب چوق کرن شخصی دخی دینور (و اون توزی و یاخود دقوندز
و شیره نک دخی کنیه لریدر (ابوحنیفه) نخود (ابو الاشهب و ابو الایض) ایکسیده سود
(ابوالجیل و ابوالخضر) ایکسیده بقله (ابوالنصر) ریحان (ابوصابر) طوز (ابوماسر)
پیز (ابومشقال) جزر یعنی هاوج (ابو حسان) ساده یانی (ابوالشفا) شکر (ابو عوام)
قافک ضمی و تشدید باله قبیطی یعنی عرب میانده ناطف دید کلری بر مشهور حلوا (ابوالسود)
یکم (ابوظریف) زایک ضمی و ممک قحی و علی قول تشدیدله زماورد معر بیدر که عورطه
وات ایله طبع اولنور بر طعامدر (ابوالاصفر) قارپوز (ابوالسمیح) تازه بالی (ابوحیب) محفور
یعنی طوزلو بالی که صلا موره دیمکدر (ابوالهنا و ابوالسمیح و ابوطرب) اوچیده باده (ابومونس
موم) (ابو الوضاء) سراج و قندیل (ابوالشهی) سار نوعندن حالا لاغوه و قدیم قوبوز
دید کلری بر بط (ابولهو) طنور (ابوالصخب) مرمار یعنی مطلقا ساز قسندن اولان دودک
(ابوشانق) غنا یعنی ایرله مق (ابوالراحه) اویقو (ابوالمنی) ضیافته دعوتی ترکیه اوقویچی
(ابوالفضل) زرمسکول که فی الحقیقه فضلی انکاره کلر بر علامه عالمدر (ابو کبر) سیم مسکول
ابو الکمال) ندیم بزم (ابوالنوی ابوالمزمل) ایکسیده مضیف یعنی خاندان (ابوالیت) خانه صاحبی
(ابوصفر) طفیلدر شارح کتاب فصیح قولنجه قدیم کلام عربده طفلی اولوب اهل
کوفه دن طفله الاعراس دیرلر بر کیمسه وار ایدیکه بلا دعوت ضیافتله کلک عادی ایدی
بوعلی ایدمق اول کیمسه به تشبیها نسبت برله طفلی دیدیلر (ابومالک) طست و سن و کبردر
یعنی ال و سائر سنه بیقه دقلری لکن و عمر و زیاده قوجه لغدر و کبر و هرمک یعنی پیرلک
(ابوسعد) دخی کنیه سیدرو (ابوسعد) دهردر (فائده) صاحب قاموس طانک قحی و سبتک
سکونله طستک اصلی سبتک تشدیدله طس اولوب سین نانی نایه ابدال اولمش و شین هجه ایله
طست دخی لغدر دیمش ایسه ده ابن المظفر ازهری تهذیبده طست فی الاصل طانک قحی
و سبتک تشدید و آخرنده تاء تأیث ساکنه ایله طسه اولوب سبتک شده سبله تنقلنی کره
کوروب تخفیف یعنی سین ساکنی حذف ایتملر ایله هاء تأیث موصعه فاعده اولدیغنی اوزره
ما قبله ساکن اولدیغندن نا ظاهر اولدی حتی اصلی بویه اولدیغنه جعنتک طساس کلکی
و حرفتک اسمی طساسه و ادبغنی دلالت ایدر اشته طستک اصلی بودر یعنی تاسی اصلیه دکلدر
زیرا کلام عربده تاء ایله طاکله واحده ده جمع اولما دیغندن باشقه کله فی اصلته ارجاع ایدن جعی
بروجه محرر طساس و اسم تصغیری طسبسه در طستک تاسی اصلیه در زرا جعی فعال و زننده
طسات کلور دینلر طستک تاسی هاء تأیث در که حال نصبتده جمع مؤنث سالم مجرورده ظاهر
اولور و او منزله در دیو جواب و بریلور و بتک و طستک نازی حالت نصبتده اقوات و اصوات کبی
اصلیه آسا کورینور سهده منات و ذوات کیدر دیو ازهری مشارالیه تحقیق ایش (و لغات عربیدنی
الفاظ فارسیه ایله تفسیر ایدن مقدمه الادب صاحبی زحشری علامه (طست) طشت جمعه طساس
(طساس) طشت فروش دیوب تنو بر مدعی قشدر فلیحفظ انتهى (ابوالباس) خلال (ابوالامن)

و ابورضاء) ایکسیده طوقی (ابو عمر) آجلقدر و علی قول افلاسدر (براعرابی به ابو عمر ندر
 یلورمسن دیو- ذیل اولدقدنجه بیلم که چکر بعد چوکش و او طور مشدر جوابله معنای جوی
 بیانده است طرف ابلدیکی مزهرالغه ده یازمشدر (ابو المبسر للغه) دیشدر غنی الی وزنده
 ضد فخر یعنی زنگنه کدر ذکر اولان غناء مدایله بومعنا به ایسه غینک ضمیمه در یوق لغنی یعنی آغاز که
 ترکیه ابرامقدر اول معنایه ایسه غینک فتحبله در قلیامل (ابو متر به) فقر (ابو الحرمان) عجز
 (ابو الجبل) شتا یعنی قیس (ابو الواح) صیف یعنی یاز روحده رانک ضمی و قتی دخی جائدر
 ظن ایدرم (ابو المنشر) کوندز (ابو السکن) کیجه (ابو فانوس) کونش (ابو وضحی) آی (ابو قیس
 مکة مکرمه ده اولان معلوم طاغ (ابو سریع) عرج در که نهابه بن الانیر یانجه بر شجر
 صغیر معروف اولوب نارایله آشتعالی سریمدر و نبات صیفنددر شیخ داود قولنجه قناد در
 (ابو فلون) لغاتده دیار رومده طوقنان بر نوع قاشدر دیشدر بوکا دایر کلام اوائل کتابده
 گذران ایشدر (ابو حیا حب) شرردر طاشه چار یوب طوقو نمقدن هوا ده متطایر اولان
 شرردر که آتلیک حوافرندن ظاهر اولان آتندر و حجاب حجاب لفظندن جمع اولهرق آتش
 بوچکنک آیدر و دخی ابو حجاب خیمه سنه مسافرک ورودی خوفندن آزار یقان محارب
 قبیله سندن بر یخیل کسدر (ابو الصلت) سیف (ابو الوفاء) مجن یعنی ترس و قالفاند رسا تر
 اولدیفجون (ابو المضاء و ابوطالب) و منصف وزنده (ابو منفذ) اوچیده اسب و آت (ابو عمار)
 فرس فارسی (ابو زیاد و ابونافع) اشکدر (زیاد نام کیسه حقنده بر شاعر ماهر هجوا اشبو
 بدی نظم ایشدر * زیاد است ادری من ابواه * ولکن الحمار ابو زیاد * مالی زیادک باباسی کیم
 اولدیفنی اگر چه معلوم دیکدر ولکن اسک ابو زیاد اولدیفنی یلورم دیکدر که الحمار ابو زیاد
 ترکیبک معنایه زیادک باباسی اشکدر دیمک اولمغله توریفه هجوه اشک اولغلی اشک دبدیکندن
 باشقه باباسی بتلم تعبیر یله ولدلرنا دخی دیشدر غفر لهما (ابو الاحفل و ابوقوص) ایکسیده
 قاز (ابو ابوب و ابوصفوان) بعبردر (فائده) دمیری قولنجه بعبر انسان منزله سنده در یعنی دوهنک
 ارگکته و دبسنده اطلاق اولنور (جل رجل) ماقه مرأه (قعود صبور وزنده فنی) قاوص
 جاریه یعنی کنج قز منزله لرنده در انتهی (ابو اغفل) و حاجک جمعی صیفه سیله (ابو الحجاج)
 ایکسیده قبل در کنیه نایمک سبی دخی باقصد سوه مکة مکرمه به قبل ایله کلوب فی الحال
 ابایل ایله بلال بنی بولان اصحاب قبلک وقعه سیدر که هندده قبل ابو الحجاج ایله زبازد ایش
 (ابو الزبال و ابوالجیم) و تصفیر ایله (ابو الحصین) نعلب یعنی نلکو (ابو الحمارس) ابن العرس
 یعنی کلچک دیکلری حیوان معروف (ابو خداس) هره و کر به یعنی کدی (ابو زباب) فاره
 یعنی صیجان و موش (حانک ضمیمه ابو الحسن و ابوالوشی) ایکسیده طاوس (ابو القشعم) نسیر
 یعنی کر کس دیکلری رتبی قوشدر بونده اختلاف اولندی بعضیلری طوشانجل و یلانجل
 و بعضیلری قره قوشدر دیدی حاصلی شاهین و طغان مقوله سنی آلور بر طائر کبیردر و بعض
 مترجم لغت آق بابا دیکلری نسرردن بر نوعدر دیمش و ترکیده نحر یقله کر کنز دیکلری قوشدر
 اسبع جوارحدر دیو اتر کبیرنده یازمشدر فنامل (امازنخشرینک مقدمه الادبده نسرکر کس ایله
 تفسیر اولنوب اسحق خواجه سنک ترجمه سی اولان اقصی الاریده معروفدر طاغتنی و قو پارمق
 معناسنه اولان نسرردن مأخوذ در طیر مذکور لاشه بی قو پاروب اکل ایتدیکچون بو اسم ایله
 نسجه اواندی و مشهور اولان بودر که کرکسک سائر برتبی قوشلری چنکالی بو قدر طاروق و فارغه
 طرانغی کبی طرانغی وارددر دیمدر (قلت) اشبو نفر برله نظرا نسر کر کس اولوب و کرکسک
 آق بابا معناسنه اولسی قوی کورینور انتهی (ابو الاشهب) بازی یعنی طوغان (ابو اللهیم

و ابوقره) عصاب یعنی طوشانجل یاخود قره قوشدر (عقاب مقدمه الادبده اله دیو تفسیر
 اولمش و ترجمه سند طوشانجل که مردار خواره دخی دیرل دیو یسان اولمشدر (ابو ضاره)
 شاهین (ابو حیاض و ابوسرافه) معرب باشه فارسی اولان باشق که اتماجه قوشدر
 (ابو الخطاب) عنبه وزنده حدائنه که فارسیجه زغن و موشکیر و غلبداح و علفساج و ترکیده
 چیلقدر (ابو زاجر و ابوالخیل و ابوالقنقاع) اوچیده قرغه (ابو البجری) عقق یعنی صفصاف
 (ابو حدیم) لفلق یعنی لکک (ابو الهصیم) کردی وزنده کری که ترکیده طورنا و فارسیده
 کلکدر (ابو السامری) نعمه یعنی دوه قوشی جنسی (ابو شعب) یعنی رمان وزنده دراج که
 ترکیده نحر یقله تراح دیکلری اتی نازک و خوشمنظر جثه ده کلکله قریب بر قوشدر و مقدمه
 الادبده دراج زورایله تفسیر اولمشدر که سوکلن اوله جقد رلکن مشهوری اولکیدر (ابو هذیل
 و ابوسهل و ابو عکرمه) اوچیده بمام یعنی بیانی کوکرجین (ابو قراقش) توینده الوان شتی
 اولان طیردر که اوائل کتابده مذکوردر (ابو المنذر و ابوالیقظان و ابوسلیمان) اوچیده دیک
 یعنی خروس (ابو الاخبار و ابوالربیع) هدهد یعنی ایتک که چاوش قوشی دیرل (ابو الکدیری)
 قضا یعنی بغوتلق قوشی که فارسیده سفروود و سنک خوار دخی دیرل (ابو محوز) سرجه و کجشک
 (ابو الملیح) صقر که اهل لغت یانجه هر شکار ایدن قوشه اطلاق اولنور (و مقدمه الادبده
 فارسی چرخ ایله تفسیر اولمشدر که چاقر معناسنه در) و صقر زرخشری قولنجه شدت ضرب
 معناسنه اولان صقردن مأخوذ در بر کیسه معول یعنی کلک ایله طاشی ضرب شدید ایله ضرب
 ایتدکه صقر الصخره یا الصقور دیرل و صقربک (ابو الشجاع) و (ابو الاصبع) و (ابو الحراء)
 و (ابو عور) و (ابو عران) دخی کنیه لیدر (ابو العلاء) خطاف یعنی فارسیده برستو
 و ترکیده قرانفج دیکلری طیردر اساسده خطاف بر قوشدر که کلکله سنی شکار ظل ایدوب
 فایق استر دیو یاز فرستو و فرستک دخی فارسیده لغتدر (ابو جعفر و ابومنه) ایکسیده ذباب
 یعنی مکس و سنک (ابو البسع) بق یعنی فارسیده برادی تردک اولان قوروبه جق نخفه بنی قافک
 نشدیده اسم جنس اولوب مفردی تالیله بقه در ایشاغز اسک لغت کتابلری دکل هر کلاه بق
 سراپا محیا بقنده بولورسن و السلام (ابو طاهر و ابو الوثاب) ایکسیده برغوب یعنی پره که
 فارسیده شکر دخی دیرل (ابو عجرد و ابونجاد) جراد یعنی چکر که فارسیده ملخدر (ابو عوف)
 قاموسده ارکک چکر که دیشدر (ابو عابد) سنک یعنی بالی (ابو الضحاضاح) ضفدع یعنی
 قور بقه که فارسیده بزغ دیرل (ابو حسل) حانک کسری و سنک سکونیه ضب یعنی کار که
 فارسیده سوسمار دیرل (ابو مزاج) بقر یعنی صفر جنسی فارسیده کاو مراد فیدر (ابو القریض)
 جاموس یعنی صو صغری (ابو السقاح) ظی آهو و کبک (ابو الحارث و ابو الاشبال و ابو فراس
 و ابوالابطال و ابوحفص و ابوالاحناس و ابوالعباس و ابوالعفران) اسد یعنی شیر و ارسلانک
 کنیه لرندن اولوب ابن خالویه بشیوز و بعده علی بن قاسم بن جعفر القوی ایکبوزاوتوز که چما
 بدیوز اوتوز عریده اسمی اولدیفنی بر بر بیان ایشدر (ابو عدی) شبل اسد یعنی ارسلان
 یاوروسی (ابو الحریش و ابو جذافه) نمر یعنی پلنک و قبلان (ابو الحکم و ابو سهیل) فهد
 یعنی یوز و بارس (ابو جعاده و ابو جهمه و ابو معطه) ذئب یعنی قورد (ابو کلده) ضبع یعنی
 صر تلاند (ابو قس و ابو وائل) ابن آوی یعنی چقال که فارسیده شغال و شغال دیرل
 (ابوزنه) فرد یعنی مایمون که فارسیده یوزینه دینور (ابو زرع و ابوعقبه) خنزیر و خوک
 (ابو حمیح و ابورمیح) ایکسیده ذکر یعنی کبر که ترکیه سین مکسور و کاف ساکن ماده سی
 جعندن عبارتدر (و تصفیر صیفه سنه چکبله رک ابو عردخی اصغریندن ایکبجسیدر

و جلد عمیره معنای اهل دانشک معلومی اولان استنما بالبدن کلاه در عمیره نام جاریه سنی برخاتون خانه سنده دو کرکن فریاد بینی خارجدن ایشان مارینک بری خانونک خانه سی قیوسنده طوزان چو جفته اوغلم بوفر یادندر دیو صورده چو جوغک ای تجمید عمیره دیو و بریدی جواب اعلای مطایباندن معدود در قندکر و تدبر (ابو جیل و ابوظریف و ابوالجند و ابودراس و ابوالزندان) بشیده فرج مرآه یعنی کس و مقلوب مای مدود در ادراک حبض معنای اولان در سدن مأخوذ در (ابودنار) سله وزنده کله یعنی جنبلک (فائده) کافک ضمی ایل کس استنده علی ماز بر فی المزه اوج مذهب وارد بری مولد اولق و ثانی صحیح اولق و ثالث فارسی معرب اولق که جمهور یولی اختیار ایشلردر (ابوالحر که) عربی هم اوطینک و هم نکاح یعنی جاعک کینه سیکه مذهب و منسوبده بویله یازیلو در (ابوالسود) مصفرا قنغی مناسبتدن اوتوری ایسه الفک اسره سله استک یعنی دبرک کینه سیدر (ابو النظیف) حمام (ابو الجون) جیک قحله ایضدر و واشو جون لفظی اضداد دندر یعنی یاضه و سیاهه اطلاق اولنور لکن بوراده سیاه معنایه در قندکر (ابو البیضاء) حبشی و اسود (ابو البصیر) مکفوف یعنی اعتماد که بونلر تسویه بالضد قیلندندر قیصر (کسر ذال و تشدید بایله ابوالذبان) انحر یعنی اغزی بدبوی اولان کینه در که بونکله ابتدا تکیه اولان امویه دن عبدالملک بن مروان الاول اولوب شدت علت بخزندن اغزیه ذایلر یعنی سنگار یشاشده هلاک اوورمش (مرویدر که برکون بر الما اصیروب بعض نسا سنه اتاراودخی جاریه ره سکن کتورک دیوب کلنده اصر دینی بری قطع ایدر عبدالملک تر یضا تشلیورسن دیدکده حلیله سی المادن اذابی اماطه ایندم دیچک غصه بدن فی الحال تطلیق ایشلدر ظرافت ایش ایسه ده نوانده بیایجه امر جلی اولان نمک بحر المفی اجرارولی یعنی و خصوصاً عظم تلوم ملک اولان ذات شونع ریاضه اجتراسی تر یه سنی ایجاب ایتدیرمش ایش (ابوعذره) کرک قول و کرک فعلا بر احدک سبقت ایتدیک شئی اختراع ایدنه اضافله مثلا * ابوعذره هذا الکلام و ابوعذره هذا الخط * دیرلر عرک ابوعذره ایتدیرمش منتهادر بودخی مرهنگ بکارتنی ازاله ایدنه دینور (ابودراس و ابولیلی) ایکسده دایما حق اوزره اولان وزانی و عقلی ضعیف اولاند درص طوشان و کوسده یک وفاره و کدی یاورو لینه دینور ابویلاادن مراد قاری باباسی دیمکدر (ابوالهول) هانک قحی و اول سکونیه عرب شعر استدن برینک کینه سیدر و مصرده اهرامان طاغری یاننده طاشدن بونلش و تصنیع و ایش برکیر انسان باشی صورتدر و هندسه سی کالبه یرنده در و اول هیکل طلسم اولق اوزره منقولدر حالا هانک ضمیمه تفوه ایدر (ابو جنه) کسر جیمه اسد قبیله سندن ذولمه دایسی اولان شاعر در (ابو ضو طری و ابو جاحب و ابو حجاب) عربک سب و تحقیر و دشنام تعبیرلندندر یعنی برینه سب مراد ایتدیرنده بونلرک بریله خطاب ایدر * اباضو طری جدعا لانفک کلا * تشبهت بالسادات و الکبراء * شعرنده اولدینی کبی مالی ای ضو طری بورنیکه جدع اولسون یعنی بونلرک کلسونیکه سن راجق و بد اصل شخص ایکن هر بار اولورده و یوکره تشبه یعنی کباره تقلید ایدوب و ایتدیکده سن دیمکدر (قلت) مطیله فقیرانه مه کوره قد ما بائی بوزوق طاقی سرکرده لریک یانلرنده اولوب سخره لای ایدن و طبل از جالوب باشلرینه قورقلی کلام کین انحصاصه ضو طری آدی و حین تکدیرده بر برینه بهی ضو طری دیکلری بونلر محرفدر و جاحب اتلی و قبل و جاحب د ب ششمان و غلیظ شخصه دینور ابو حجاب علایط وزنده و الفک قصریله ابو حجابی بنده سی اری قالین کوده در انسانه و حیوانه و برنوع جندب یعنی اوجاق و کیمه چکر که سی دیکلری چکر کیه دینور که یشل و ایاقلری اوزنور علی قول جندب اول حیوانک ارککنه اطلاق

اولنور (استطراذ) (ابوطامون) عریده قفر الیهود دیکلری مومبار (ابوعلیس) و منصوب صورتنده (اباعلیس) شب بوی والی محذوف اوله زق (بو الکفد) رشوت وینه بی الف (بو الجدر) ملحدو بی مذهب و بی دیانت (وابو الکجک) کاف فارسیله شخص مضحک و طارفه و (بو الجب) مشعذ و حقه ساری یعنی حقه باز معنای اولدینی و (بسیاق) و (بوسحاق) و (بوسحاق) شاعر مشهور عجم ایله نسخین اخیرین اوزره عجمده معروف بر طائفه کینه و لقی ایدوبی و شاعر مر قوم صاحب دیوان اطعمه اولوب یعنی الوان اطعمه بی یکا یکان نظم ایدوب حتی اطعمه به مضاف اوله رفی بسحق اطعمه دیندیک و نیا بورده بر فریوز معنایه دیندیک کتب لغویه فارسیه دن برهان قاطعه و شعورینک فرهنگار ترجمه سنده و دشبده ده مقید در یعنی اشو استطرا ده درج اولنان کینه عربی صورتنده ایسه ده کتب لغات عربیه ده اولوب مفرسا استعمال کرده اهل فرسدر و اشو بسحق فی الاصل ابواسحاق اولوب بالاده بکن اخطار آخردن مندرج بلحسن کبی تصرف اولمشدر (و شرفنامه ده یازلدینی اوزره کجک کاف عربینک ضمی و جیک سکونیه عریده طرفه دیدکلی یکی نسنه در که رؤیتی طبعه خوش کلور بو که نو باوه دخی دیرلر که طرفنده دیدیکم زرفندر) اما ما و ابنا و بنتا اولان کینه لر دخی برمنوال مشروح ابده اولدینی کبی مجاز بر مناسبت و ادنی ملا بست ایله استعمال کرده عرب العربا و اخ و اخت دخی تشبها و ملاسه بالمضاف الیه زیارت ادبدر حتی قوله تعالی یخا خت هرون * الا ینه نص شر یقنده علی تفسیر هرون مذکور اخ مریم اولوب بین القوم صلاحله معروف بر ذات اولفله اول ذاته تشبها اخت هرون تعبیرله حضرت مریم صالحات و مخدراتدن اولدینده اشارت اولمشدر و الحاصل بونلر املا لیسز اطنابه سیوطی حضرت لرینک مزهر الفقه سبله تعالی خدمت لرینک ثمار القلوب فی المضاف و المنسوبده صره سبله هر بری طرح طرح و باب باب زیب کاب اولفله یالکزامه متعلق بعض کلام اب کبی اصل اولدینندن تحریر اولنوب ابن و بنت و اخ و اخت کبی اضافاتلری اخوان مؤمننه بادی زیاده ملال اولسون دیو کاب مذکور و سائر کتب ادبیه به حواله اولندی تلقی بالقبول ایله مراجعت یورول (معلوم اهل علوم اولدینی اوزره ام باضم همزه و تشدید میم و علی لغت کسر همزه مادره یعنی انایه دینور و ام خادم القوم و مسکن معنایه کلور و هاری اصلی اوله رق امه و امهه لغت لری دخی وارد و بعض متأخرین بیانجه امک اصلی دخی امهه اولوب هاسی مزید دکلدر و ضم همزه ایله امه جامع خیرات اولوب واحد کالف و صفته سز اولان برذاته و دخی عالم و دایه دینور مثلا هوامه تعبیری ایله و امامه و کند ولرینه رسول بمث اولنان جماعته دینور معنوت الیه جماعت اولوب فرد واحد اولسه ده ینه امت اطلاق اولنور (و دخی هر قبیله دن بر طائفه به و هر جنسه دینور و طائفه و جنسه امت دیندیک کبی ام دخی دینور (و دخی امت حق اوزره اولوب سائر ادیان مخالف اولان قومه دخی اطلاق اولنور وینه امت وادکر بعدامه * ایله * و لئن اخرا عنهم العذاب الی امة * نص شر یقنده واقع اولدینی اوزره حین و وقت معنا سنه کلور و دخی قد و قامت و نشاط و طاعنه امت اطلاق اولنور (شارح مشارق شریف اکل الدین قدس سره امتی یادین و یازمان و یامکان کندیلرینی جمع ایدن یعنی بر دینده و یازمانانده و یارمکانده بونلر در بناء علیه امت محمد علیه الصلاة والسلام دینلده معنوت اولدقلری هر احد مراد در کر که ایمان ایتسونلر یا خود ایتسونلر ایمان ایدنلره امت اجابت و ایتیان مشرکله امت دعوت دینور بو صورتده امت اجابت امت دعوت اولوب امت دعوت امت اجابت اولماز یعنی ینلره نسیدن عموم و خصوص مطلق وارد دیو ایضاح ایشلدر یعنی اصطلاحده ایمان ایدنلر اجابت و ایتیلر دعوت قیدلری ایله برلرندن تعبیر اولمشلردر (و ذکر اولند یعنی اوزره

امت اطلاق اولنور امت اطلاقه جنس حیوان دخی داخلدر امته الفهم وامة الابل کبی که غم
وابل جنسی دیمکدر مصابیح شریفده مضبوط (اولا ان الکلاب امه من الامم لامرت بقتلها
کلهبا فافتلوا منها کل اسود بهم الحديث) قول نویسنده اطلاق مذکور مصر حدیث مقابیح نام
شرحک مصنفی اصفهانی الامه الجماعة دیوب حدیث شریف مذکورک معناسنی خطاییدن
ناقل خلق الله اولان ام و جلدن برامک افنا و اعدامنی هر بر مخلوقه البه حکمت و مصلحتن
رنوع بولند یغیجون هر امتک افنا و اعدامنی علیه الصلاة والسلام کر به کوردیلر بناء علیه
کلاک طوخی قتل طریقی بوقدر ایچلرندن اشرا رینی قتل ایدک و اشرا راری دخی اسود بهم یعنی
زیاده سیاه اولنلریدر دیو بیان ایتمشدر انتهى (بو قتل کلب مسئله سنده دخی کتب حنفیه به
مزاجت اولنه) و دخی امت حق تعالیک مخلوقه و رجلاک قومنه و وجهک یعنی بوزک و بولک یوکنه
و اولوسته اطلاق اولنوب امه الله تعالی وامة زید وامة الوجه وامة الطریق دینور و نفس و جهده
اطلاق اولنور و تعالی باز دینی اوزره ام هر شبتک معظمنه یعنی بولک و اولوسته دینور که این هر مکه *
لام للارض و یل ما اجنت * بحیث اضرب الحسن السبل * بینی شاهددر و ذکر اولن ان ام وامة وامة
افضل رینک جعی امات و امهات کلور و علی قول امهات ذوی العقولک و امات غیر ذوی العقولک
جمعدر (و دخی لغتده هر شبتک اصلیه دخی عباد دیندیک کبی امده اطلاق اولنور بناء علی ذلک
سوره شریفه فانجه به و علی قول آیات شرایع و احکام و فرائضدن اولان هر آیت محکم به
دخی (ام القرآن) و رئیس القوم * ام الخرج) کبی بالا ضافه ام دیمشدر و مکه و جمک فقه (ری
وراثتک تشدیدله مجره یعنی کهکشاکه صمان اوغریسیدر انده مقیاس الفقه فخر برنجه کثرت
اوزره کوکب اولدیفندن (ام الجوم) دینور و علی قول آسمانه ده اطلاق اولنور سمایه ام الجوم
دیندیکنه تأبط شرایله ملقب اولان شاعر قدیمک * یری الوحشة الانس الانیس و یهتدی *
بحیث لا هتدی ام الجوم الشوایک * اول شاعر مضربن زارقیبله سندن ثابت بن جابر در که برکون
اوق تبرکسنی یاخود قوسنی و یا بیجاغنی قولتوغنه آلب بر قومک مبانته سوء فصدا بله و ارمغه
تأبط شرا دیندیکرندن و علی قول صورت مذکورده اوزره اولندن چقمیشیدی کلوب مادرینه نه به
کتدی دیو صورت قارنده لا ادیری یعنی کندیکی یری یلم لیکن تأبط شرا یعنی شری قولتوغنه
الیدی دیمکله ترکیب مذکور ایله تلقیب ایتدیلر تأبط برنسنه بی ابطنه یعنی قولتوغنه آلفه دیرل
(قلت) دور ابواب ارباب دانسته وضع پای تجارت برله یار زنبیل کتبله الدن صحافلق و کتاب
فروشلق ایدرک تبش ایدن درویش حسن نام مرد صالح کردی برکون عصر یمنک ظرفای صدر
علماسندن رئیس الاطباء السلطان مصطفی بهجت افندی مرحومک یانته قولتوغنده کتابله
کیرد کده متوفای مشار الیه تأبط خیرا دیمش ایش صکره لسان ناسده اول ترکیب دابة الخیره
چورلمکله حالا درویش موی الیه دابة الخیر ایله ملقبدر انتهى (وام شول علمه دخی دیرل که
عسکر اکا تابع اولور الای بیراغی معناسنه) (وام الرأس دماغه و علی قول اوزرنده اولان
اینجه زاره دینور که صاحب القاموس ای الدماغ او الجلده الرقیقه علیها دیو تفسیر ایتمشدر
بالترجمه ناقل لغات قاموس عاصم افندی مرحوم ام الرأسی کتب نشر یچندن نقلا ایضاح
ایتمشدر که مالی بودر (دماغ ابکی زار ایله محصن اولوب اولکبسی باش چساعنه و زارلرینه
مخاطط اوله رق مماس ایکنجبسی مماس اولیه رق انتک الشده در غلیبان غضب و قنده دماغ
فالقوب ایشو ایکنجی به طوقنور اشته ام الرأس نرم و لطیف اولان بو ایکنجی زار دین عبارتدر
انتهی (فانده) صاحب القاموس دماغ ماده سنده کتاب ورنده دماغه کینه دیندر و فارسیده
منزله بر اکا علی قول ام الهام یاخود ام الرأس سندر و ام الدماغ کینه کبی دماغی احاطه ایدن

اینجه زاره و جعی اکسبه کبی ادمغه کلور دیمش و بوجه اشارت ام ماده سنده ام الرأس لغتی
دماغ یاخود ام دماغ ایله افاده ایتمشدر مترجم موی الیه ام الهام دخی اودر لکن کتب تشریح
بیانجه ام الدماغ غشاسی اوله جقدر که دماغ تحتده و ایدن منفصل نرم و لطیف زاردر
وام الهام رأس و فقه مماس اولان اینجه زاردر که درون جسمه به مخاطط او اور دیو دماغ ده
یازلمشدر قندبر (ابو الطیب المنینی ام الرأسی اعلاهی هامة معناسنه اوله رق وصف قلمده اولان
اشبوییت متبند کوزل قولتمشدر رجه الله تعالی * نجیف الشوی بعد و علی ام رأسه * و یخفی
فتوی عدوه حین یقطع * شوی شیتک فقی و واولک قصری ایله باش در یسی معناسنه در و دماغه
(ام الصدی) دخی دیرل صدی عطا ورنده اضیف الجسد آدمی به و جسد میت به و باش ایچنده
اولان بینی به و با فغوشه دینور و مقارنه یعنی بیابانه (ام التایف و ام الظباء و ام عیدر) دیرل عید
قلیل ورنده در (ام الرماح) لواء یعنی بیراقددر (و نعامه یعنی دوه قوشی دیشبسنه) (ام البیض) دیرل
(ذکر اولن ان تانیف تاه مشاة فوکیه ایله تنوفه نک جمیدر صاحب قاموس تانیف المفازه دیو
مطلق ذکر ایش ایسه ده صحاحده المفازة البعیده دیمشدر و فی الحقیقه امیت معناده زیاده بی
مستازمه اولغله ام التایف بیابان بعد اولسنی اقتضا ایدر (و هم مقیاس الفقه ده ائمه لغتدن
خلیل عروضیدن منقولا ام التایف اشد ها و ایدها دیو یازلمغه اثبات مدعی ایدر و یشه مقیاسده
(ابو عامر) علی الاطلاق المفازة دیو محرددر (فانده) فوزلغة و وضعانجات و ظفر باخیر معناسیله
هلاک معناسنه در یعنی اضداد دندر و مقارنه دخی منجاة و مهلکه یعنی محل نجات و محل هلاک
و کندنده اوت و صوا و لمیان فلاته یعنی بیابانه وضع اولتمشدر * و لا تحسبنهم مفازة من العذاب *
نص جوهر فسنده واقع مقارنه منجاة ایله تفسیر اولندینی صحاح جوهریده مصر حدیث انتهى
(فانده) اضدادک وضعنده مناسبت ملاحظه اولنق بر طرف ایسه ده مفتاح سکا کیده عربک
فلاته مقارنه و عطشانه ناهل و لدیغ یعنی عقرب و حبه سوقشه سلم دیدکری باب نقالدر دیمش
و یونفاولی متأخر بن علم بدیع درج ایشلردر فلیحفظ انتهى (و دخی ام لمة کندی به اشیاء
کثیره منضم یعنی اقطار داره نک هر کزی کبی کنسوی ولی ایدن ماسواسنه مدار اولان هر ریشده
اطلاق اولنور که بودخی اصل کبیر و ایشو معنی ملاحظه سیله یاوسطه دنیا ادعا اولندیغنه بناء
و یاقبله و مقصود اهل اسلام و یاخود قرای سارنده دن یعنی سار بلند ایدن قدر و شانی عظیم اولدیفیچون
مکه مکرمه به (ام القری) دیندیک قاموسده مصر حدیث (مارا القلوب ثمالیده بیان اولندینی اوزره
هر برارضک که اصطلاحده اکا ایالت یاخود لو ادر زاضفیم بلادینه که بوکا دخی کرسی ایالت
ولو ادینورام اطلاق اولنور بصره به (ام العراق) و مروه (ام خراسان) دیمش اولدینی
بو معنایه در و اهلی چوق قریه به دخی امهات قرادندر دینور (و حضرت باعث ایجاد اکوان
صلی الله تعالی علیه و سلم افندیملک امه نسبی * اکا امی لقب اولنق محضا * اولدیفندن در
ام الاشیا * منطوقجه اصل ایجاد و هستی اولدقلندن و یام القرایه یعنی مکه معظمه به و یاخود
ام العرب یعنی اصل عرب که قرائت و کتابت بیلرلر ایدی انلره منسوب اولدقلندن در حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم افندیملک حق سعادتلرنده ایشو امی نسبت شریفه سی
معجزه طریقه بلا تعلیم علوم اولین و آخرین جامع و یازیلونسنه بی و کتابی کذلک خف و کتابی
براحدن تعلیم و عشق یورماشار ایکن بیلدکری جهتیله نسبت مذکورده فضیلت جلیله در
حاشا که نقیصه اوله فافهم جدا (فانده) قریه فتح قاف و سکون رالیله لغتده مصر جامع یعنی بلده
و شهره دینوب نسبی یا ویا و اوله نوادر دن اوله ق قری و قری کاور کروی ورنده و جعی شاذا
قاف ضمی و الفک قصری ایله قری کلور بیان بصره اوزره ناسک اجتماع ایتدکری پردن عبارت

اولغه شهر دن و کوی دن امدن لکن عرفه کویده استماعی شایع در انتهی (ام الکتاب) اصل
کتب سماویه یعنی **تورانه** فی ام الکتاب لدینا علی حکیم **مکرمه** سی مقتضا سجد لوح محفوظه
وفاتحه شریفه به دخی اطلاق اولنور که بعض حدیثه (ان ام الکتاب هی فاتحه الکتاب) وارد
اولمشر در تعالی مقام تعلیلده فاتحه شریفه هر سوره نک امامیدر وصلواته دائما اوقنور و اول
قرآن در دیوب فاتحه لغزنده اشویدی دخی یازمشر **وام** لم تلد ولدا و لست **بام** ال رأس یعرفها
اللیب **وعلی** قول ام الکتاب مجموع قرآن در (ودستور اللفظه **تورانه** فی ام الکتاب) نصی ای فی کل
آیه محکمه آیه و **تورانه** هاویه **قول** شریفی ای مسکنه ایله تفسیر اولمشر که ام مسکنه دخی
اطلاق اولندیغنی بیان ایدر (ام المؤمنین) حضرت عایشه زوجات طاهران هر بریدر
رضی الله تعالی عنهن (اشواق **النبی** اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم) آیت
کریمه سندن ما خود اولدیغنی ثمار القلوبده محرر در (قلت) تفسیر شریف بیضاویده یازلدیغنی اوزره
حضرت نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم وبارک وکرم افندیمن نبوک غزاسنی مراد بیوروب
ناسه تهیه و تجهیز ایله امر بیور دقلزنده بعض نوسن مؤمنین بابا لیمز و انال یمزدن اسنیدان ایدلم
دیمدری ایله انلرک بووضعی آیت کریمه مذکور هک زوانه باعث اولدیغنی مرویدر (مال لطیفی
نبی آخر الزمان مؤمنینه کافه امورده نفسلرندن اولی واجب وازواج طاهرانی مؤمنینک امهاتیدر
یعنی والدهری کی نکاحلری مؤمنینه حرام اولماده واستحقاق تعظیده والده منزله سنده درل لکن
سائر احکامده اجانب کیلر در دیمکدر نبی ذیشان صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن حضرتلری
مؤمنینه اثبوت صلاح و نجابتلری موجب اولان شیر ایله امری و اومقرله افعاللرندن راضی اولور
نفسک حالی ایه معلومدر اذاخلی و طبعه سوء ایله امر در بصورتده رحمت عالین اولان پیغمبریم
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمن حضرتلری مؤمنینه نفسلرندن احب و امر شریفی مؤمنینک
میاندن نفسلرینک امرندن انقد وانلره شفقتی انلرک نفسلرینه اولان شفقنلرندن زیاده اولسی
واجب و لازم اولور آیت مذکورده ده ازواج طاهرانک بر وجه محرر تصریحلری ذکر اولنان
سبب نزوله نظر ایه ضیلری و لدومادر یمز اسنیدان ایدلم دیوردد کوسرتدیلر ازواج طاهرانک ایه
امهات مؤمنین اولوب امر دینده صلابتلی و خصوصاً غزواتده سر ایدر بارگاه سعادت انلرک
برندن خالی اولوب خلاصه غزواته انلرک دخی ترغیبی آشکارا یکن پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
امر دینده و حیات ایدیه امتده اصل اولوب امته آبانک اولادلرینه اولان مرحمتلرندن اید اوله رق
ارحم و اشفق ایکن امرینه تردد کوسرتوب پدر و مادره اسنیدان ایدلم دیمک اقتضا ایتمز و والد
و مادر اذن و یرمه لر یله بو بایده دکلوب پیغمبره فی الحال امثال واجب اولد یقند اشارت
اولدیغنی بعض منبج مطالعه ایتشدرو الله تعالی اعلم انتهی (امرومان) ام عایشه صدیق
رضی الله تعالی عنهما نک اسمی زینب اولان والدهری کینه سیدر (ام القری) آتشدر قری
رضا و قراء صحاب و زلزله و افتعالتدن اقتراماسافر و قنوغه ضیافت ایلک معناسنه در تعالی
صاحب بن عباد دن ناقلا **التار** ذات الحلل لابد منها فی الشتاء والصیف لا سیما عند نزول
الضیف **عبارة** سی اوصاف ناردند دیمشدر که مالی کوزل رنکاو حله رک صاحبی اولان نار
شنا و صیفده وجودی اهم سی مسافر نزولنده الزندر دیمکدر (قلت) اشبو صاحب ابو القاسم
اسمعیل بن ابو الحسن عباد بن احمد بن ادریس الطالقانی در دیلمه دن مؤید الدوله نک
وزیر کبری ایدی وزرا دن صاحب ایله ابتدا ملقب اولان بودر بوندنصکره وزیر صاحب
دیدیلر علوم ادبیه ده ید طولی صاحبیدر لغتده سکر مجلد ده محیط نام کتاب بونک تألیفیدر
مؤلف ساره سی واری اوجوز سکسان بشک صفری در دنده جمعه کیمه سی ریده فوت

اولدی بعد الدفن اورا دن جیقاروب اصفهانه نقل و انده باب در به نام محله دفن ایتدی لر
ساحه الله تعالی لکن ابو حیان رساله مخصوصه سنده صاحبی مذهب و عقیده و عمل و اخلاق
جهنلرندن ذم ایتشدر (و ذکر اولنان تعالی دخی ابو منصور عبدالملک بن محمد بن اسمعیل
النسای بریدر صاحبیه معاصر و لازم ایدی لغت و اخبار ده اما اولوب نظماً و نثراً تصانیف
کباری وارد ریتیه الدهر فی محاسن اهل العصر انلر دندر فقه اللفه سی دخی معتبر در تعالی نسبتی
تلکو یوسنی خیط یعنی کوریکلک ایتکله دیمشدر در تیزوز یکرمی یدیده یمش یدی یا شنده
وفات ایلدی روح الله تعالی روحه انتهی (نحو یون حروف مد و اینه) (ام الحروف) دیرل
(ابودفر و ام دفر) دینادر طعامه قورت دوشمک و ذل دفرک معنارندندر و کینه مذکور
داهیه به دخی اطلاق اولنور صحاح جو هر ید دفر برنسته قوقوب بد رایحه باغفدر دیناه کینه
مذکور بوندند دیمشدر وفاتک کسری ونوک قح و تشدیدله و علی لفته فاک ونوک قحعلری
و واولک قح و تشدیدله (ام قور) دخی دینانک و لغت ثابیه اوزره ضیع و بقرک و داهیه وضد
اوله رق نعمت و مصر قاهره نک و بصره و دبرک کنیلریدر (منقولدر که عبدالملک بن مروان
دنیا و نعمتی مراد ایدرک قد تملکنا ام قور دیدیکندن برهفته صکره وفات ایتشدر (ام الطعام
افضل حبوب اولان بغدادک دخی سزوار اولدیغنی اوزره بطن و شکمک کینه سیدر (فرزدق
ام الطعام تری فی جلد هارغبه **مصر** اعنده بطنه **ام** الطعام دیندیکی ظاهر در (ام الصقر)
مقاتلات زوردر یعنی بر کره طوغروب ارتق یوکلای قالمیان یعنی منقطع اولان ناقه در شی نقیسه
قلنده ضرب اولندیغنی امثال میدانیده محرر در و اولادی یاشه مین خاتونه دخی محراب و زننده
مقاتلات دینور و زور صبور و زننده وادی قلیل اولان خاتونه دینور (ام طلیه) کسرت طایله
طوشیل طایریدر (ام جمار) قطام و زننده و (ام جعور) جعفر زنه سنده دیشی صر تلاندندر
(ام جمران) قرنال قوشنک کینه سیدر (ام حذرق) زبرح و زننده صر تلان کینه سیدر
(ام خرمان) بره و مضعدر و مقیاس قولنج طریقک دخی کینه سیدر فاهوسده خاء معجه
و مضعومه و راسا کن اوله رق میم و الف و نوله مضبوط قید ثقه در اما معجم البلدانه رانک
رینه زای ایله دخی لغت اولوب و خرمان لفظنک علی مافی اللغات کذب معاسنه اولدیغنی محرر در
(ام مزیم) منبر و زننده شمال یعنی پوراز بلی و علی قول مطلقا ریحدر صاحب قاموس بونی
رانک فحبله صدق معناسنه اولان رنمه نک عقبنده یازمشر غتدر (فائده) قاموسده اولدیغنی
اوزره شینلرینک کسریله شمال و یاه اشبا غله شمال و شمال یمینک ضدی یعنی مطلقاً صول
طرفدر جمعی اعنق و اذرع کبی اشمل و غیره منصرف اوله رق شمائل و کتب و زننده شمل کلور
و صحاحده اشمل اوزره کلیمی مؤنات سماعیددن اولدیغیچوندن و شمائل جمعی غیر قیاس اوزره
اولوب لکن لغت صحیحیه و فصیحیه اولدیغنه **عن** الیمین و الشمائل **که** نصبله استدلال ایتشدر
و جمعی لفظ واحدی اوزره شمال کلیدیکی دخی قاموسده وارد دلایص کبی و شمل به دبو باحرفله
صله لهرق بر شبی صول له و باصول یانه آندی دیمکدر و شمال خوی و طبیعت معناسنه ده
کلور که بونک جمعی شمائل در و دخی شمال شینک و همزه نک ضمه لر یله شوم یعنی ضد الیمین
معناسنه در که اوغور سزاق دیمکدر شارح قاموس مولانا شیخ مرتضی مرحوم معنای مذکور
عر بلرک صول ایلله تشام ایلد کلرینه منبدر تنکیم یمین ایلله که برکت معناسنه اولان یمین دن
اخذ برله یمین ایدوب و لهذا یمینه یعنی و شماله شومی دیرل دیمشدر (صحاحده طبر الشمال
کل طبری تشام به ایلله مفسر در که یوهو دیدکاری قوس و بایقوش کبی هر مشوم اولان
قوشدن عبارتدر) (اما ریح معناسنه اولان شمالده شینک قحی و کسری جاردر و شامل همزه ایل

و شمال تقدیم میاید که صحاح بیانجہ مقلوباجہ فرو شمل جل و قلیلا حبل و شومل جوهر و شومل
 عبور و شمل امیر و زنارندہ ریح معنسانہ اولان شمالدہ لغاتدر و شمالدہ بعضالام تشدید اولمشدر
 یونلرک جعی شمالات کلور صحاحده علی غیر قیاس شمال دخی کلور کو یا حالۃ جعی حائل
 اولدیغی کی شمالۃ نک جعی شمال دخی اولور دیمشدر دیو مصر حدر و دخی بو شمال قاموسده
 حجر کعبہ معظمہ سمندان اسن یل ایلہ تفسیر اولمشدر کہ حجریت شریفک شمال طرفندہ در
 و علی قول قبلہ یہ توجہ ایدہ نک صاغ طرفندن اسن یلہ دینور و بومعال کاب و زنندہ اولان شمالہ
 مخصوص اولیوب شینک قحی و یانک سکونہ شیل و شین بعدہ ہمزہ ایلہ شامل و شین و میمک
 حرکہ لری و میمک سکونہ شمل و شین و میم و بعدہ ہمزہ ایلہ شامل و اشبو شمالدہ لامک
 شدہ سبلہ اولان لغاتلہ حجر کعبہ قبلندن و دخی متوجہ قبلہ نک صاغندن اسن ریح مر ادا اولور
 کافی قاموس و محیط دہ کسر شینہ تخصیصا ریح تہب من یسار القبلہ دینشدر لکن ینہ قاموس
 بیانجہ صحیحی قطب شمال جہتندن مطلع شمس ایلہ بنات النعش مایندن یا خود مطلع
 نعدندن نسر طائرک مسقطنہ طوغری بو مایندہ اسن روزکار در بورورکار کیچہ رزہ ہبوبہ
 قریب اولساز یعنی عادتاً اسمز اولکی اختلاف مقیمک مقامی اعتبار ینہ مینی در (و صاحب
 قاموسک بوتعربی اصول اربعہ یعنی شرق و غرب و جنوب و شمالہ منبدر) بو خصوصہ
 بوصلہ دیو جغرافیا اصحابک تقسیمی مترجی مرحوم ترجمہ سنہ در ج ایشدر عین فائدہ دن
 عبارت اولغلہ بو محلہ بعینہ نقل اولندی (اہل جغرافیا تقسیمی اوزرہ مطلع شمندن ہبوب
 ایدنہ کون طوغروسی تعمیر اولنور قطب شمالہ طوغرو عبوقہ نک اوج کرہ سی وار در و مطلع
 عبوقدن ہبوب ایدنہ پوراز یلی تعمیر اولنور قطبہ وارنجہ بونکہ اوج کرہ سی وار در مطلع
 بنات نعش پورازک وسطیدر و قطبیدن ہبوب ایدنہ یلدر تعمیر اولنور مغیب عبوقدن ہبوب
 ایدنہ فارہیل تعمیر اولنور مسقط نسر طائرہ قدر بونکہ اوج کرہ سی وار در و بونلر پوراز
 عد اولنور و مسقط نسر طائر کہ مغیب اصل دخی دیرل تمام کون طوغروسی مقابلیدر باطی
 تعمیر اولنور مغیب عقر بہ قدر بونکہ اوج کرہ سی وار در مغیب عقریدن اسن روزکارہ
 لدوس تعمیر اولنور قطب جنوبی بہ قدر واندن اسن یلہ بو دیار ردہ قبلہ یلی تعمیر اولنور
 مطلع عقر بہ قدر واندن اسن یلہ کشلہ تعمیر اولنور انتہی (قلت) اشبور یا حک اصطلاح
 افوامہ کورہ دیگر تقسیملری و درجہ لری دخی وار در جہا نتای کاتب چلبی مرحومہ
 مراجعت یوریلہ (ام شملہ) صفوق شمال روزکار ینہ دیندیکی مقیاسدہ یازمشدر (ام حین)
 تصغیر صیفہ سبلہ قاموس قولنجہ حاک و الفک مدیلہ حرباء دیدکاری کلرک دشبیدر علی قول
 حرباء برجاتور در کہ دائمًا باشلہ کونشی استقبال یعنی کونشہ توجہ ایدر و اول حیوانہ فارسیدہ
 آفتاب پرست و ترکیدہ قیاکاری دیرل ایمش کرمی آفتاب تأثیر ایتدیکہ رنگدن رنگہ کیرر مش
 (ام عوف) دیشی چکرکہ در دیمشدر (ام طلحہ) بچارہ غربانک پیرهن واثواب بلکہ باشندہ
 وصفالندہ ثابت اولان و قلندنان قلہ دیدکاری معهود حیواندر (ام ملدم) میمک کسری
 و لامک سکونی و دالک قحیلہ جانک کینہ سیدر جی نعوذ باللہ دائمًا اولدقدہ الدمت علیہ الجمی
 دیرل دیو قاموسدہ محرردر تعالی جانک رقبہ سندنہ یعنی دفعیچون اوقسان دعادہ * اللہم اشفہ
 عن ام ملدم الی تأکل اللحم و تشرب الدم * دیرل و رویہ قرار در و جہلہ سلہ اورمق معنسانہ اولان
 لدمن مأخوذ و بعضہ کورہ ذال مجہ ایلہ ملدم اولوب بودخی لذم بہ اذا الزمہ قولندن مأخوذ
 اولدیغی ثمار القلوبدہ یازمشدر و قول مذکور لذوم لزوم معنسانہ اولدیغی میندر و مالی برسنہ دن
 مفارقت ایتساک دیمکدر (و مقیاس اللغہدہ قاموسدہ اولدیغی کی (ام کلیہ) دخی جانک کینہ سی

اولدیغی بعد التحریر حدیث شریفدہ دخی حاددن ام کلیہ ایلہ تعبیر یوراش اولدیغی و میمک
 کسریلہ (ام مدرام) دخی دیندیکی مسطوردر (ام المنایا) معظمہ مینہ نک یعنی شدتلی اولومک
 کینہ سیدر مینہ بلیہ و زنندہ اولومدر کہ جعی میمک قحیلہ منایا کلور (و بعض بلغا دواتی
 (ام العظایا و ام المنایا) ایلہ توصیف ایشدر (قلت) غالباً مرادی منلا نئی و اطلاق و عطیہ
 و بلیہ اوامری و تبشیر و تکذیر دواۃ ایجرہ یونان مر کبدن یازیلور و بوصورندہ بردواۃ ایکسنہ
 دخی منبع اولور دیمکدر (ام کلیت) مقیاسدہ سکین و زنندہ صاری چیچکی اولور پر شجر در
 دیمشدر (ام بریح) غرابدر (ام عمرو و ام عامر) ایکسیدہ ضبدر و یاوروستہ عامر دیرل (ام غنل
 جندل و زنندہ صر تلندر (ام غنل) و (ام غنل) دخی ایشدر (ام عویف) مقیاسدہ یازلدیغی
 اوزرہ بنیہ تصغیر ایلہ اوزری نقطہ لی یعنی بنکلی قورقاق پر دویہ ایمش کہ انسانی کورد کہ
 قور یغی اوزرہ قاقوب قنادلری آجاریمیش و جانتندہ بونکہ ضرب مثل اولنور مش (ام جارس
 ینہ مقیاسدہ ایاغری چوق برسیاہ دویہ در دیو محر در و قاموسدہ ام جارس مرہۃ بکر یہ
 معروفہ نک کینہ سیدر دیمشدر (و مہذبہ موش خرما دیو تفسیر اولمشدر (ام محبوب) یاوروسی
 ییلہ سولزدیو سائر یاوروردن استثناء اولان جہہ نک یعنی یلانک نہ ملاحظہ مینی ایسہ کینہ سیدر
 (ام قشعم) جنک و اولومہ و صر تلانہ و اورنجک و داهیہ بہ کینہ در و قرنجہ یواسنہ دہ اطلاق
 اولنور و زہیرک * الی حیث الفت رحلہا ام قشعم * مصر اعندہ اولوم مراد در (مصر اع مذکور
 حقاً کہ سر دفتر بلغای مرزبوم روم مدوح خفاجی اسلامبولی نوعی زادہ عطایا مرحوم
 اشبو قطعہ بلیغہ عربیہ سندنہ کوزل تضمین و حدایق نفخۃ الیحانہ فصاحتی تربین ایشدر
 * ولما توالث للزمان مصائب * وکل رذیل بالارذالہ معل * ترامت لہم ایدی المنایا عن المنا *
 الی حیث الفت رحلہا ام قشعم * قشعم جعفر و زنندہ یاشلو کسہ و یاشلو کرکسہ و ابری یہ
 وارسلانہ دینور (وداهی و کشف و زنندہ دہی و ہاسی مبالغہ ایچون اولہرق داهیہ عقلی و زکامی
 چوق وجودت رأی صاحبہ اطلاق اولنور کہ اکا جن فکرو دیرل و دخی داهیہ امر عطیہ
 یعنی حادثہ و نازلہ عظیمہ دعرہ اطلاق اولنور کہ اکا آفت تعمیر اولنور (فائدہ) لکن بعضیلری
 جن فکر لو معنسانہ اولان داهیہ مفردا استعمال اولنوب جہا قولنیلور یعنی فلان داهیہ در
 دینوب دہاندندر دینور دیمشدر لکن جاحظک کتاب التہیین والتیانندہ * وكذلك المنصور داهیہا
 ادبیامصیافی رأیہ * عبارہ سنو بوقیر مشاہدہ ایلدم قندیر (ام الدہیم) و (ام اللہیم) دخی کینہ لیر
 (ام ختاف) و (ام صبار) و (ام الرق) و (ام اریق) و (ام اریق) و (ام جندب) و (ام البلیل
 و (ام اریس) و (ام حبوکر) و (ام ادراص) و (ام آاد) و (ام طبق) و (ام خشفیر) چلہ سی
 دخی داهیہ و نازلہ نک کینہ لیر (کلی مذکورہ دن ام حبوکر کردہ واقع حبوکر سفرجل و زنندہ
 یولجیلرک یولی شاشردقاری قومدر و بلایہ دخی دیرل صحاحدہ ام حبوکر الف مقصورہ ایلہ
 عظیم بلا و عظیم دویہ معنسانہ اولدیغی مضبوطدر الف مذکورہ کلمہ نک اوزر ینہ بنا اولمش
 زائدہ اولدیغی و الف تأیید اولدیغی جوهری بیان ایشدر دلیلنہ اطلاع مراد اولنور سہ صحاحدہ
 و ترجیدل ینہ باقیلہ (ام الخل) خیرک کینہ سیدر کہ خل بادہ دن مستحیلدر و بونکہ اول تکنبہ
 ایدن مر داس بن خداشدر و بالتصغیر (ام سوید) و عینک کسریلہ و زانک سکونی ایلہ
 (ام عزم) مقیاسدہ سافالۃ الانسان یعنی انسانک اشاغبسی دیمککہ تعریف اولمشدر قلیتدر
 جزمہ و زنندہ (ام عزمہ) دخی ایشدر و اوجای مستورہ ام سزیا لکرم عزمہ دخی دینور (ام ستین
 و ام تسعین) دخی کینہ لیر ایدر ابو سوید ایلہ دخی مکئی اولدیغی یوقار و دہ بابالی کینہ لار استندہ
 کچہ شدر (ام صبور) صادق فنی و تشدید ایلہ امر ملتس یعنی شہہ لی و مشکل سندنہ و علی قول

حره یعنی قره طاش قدر و علی قول بره منبسط اولان یالمی یا صتم طاع و یا بایر و یا بیکاره بر قیادن
حق اولنیش منفذی اولیان یا لجن طاع و یا سوری تبه لو و صرب اولوب اطرافندن منفرد
اولان طاع معالنده اولان هضبه ایله داهیه و حرب شدیددر (ام صبار) تشدید با ایله هم حره نك
و همدخی یکدیگی اوزره داهیه نك کنیه سیدر (ام اوعال) هضبه مذ کوره در (فائده) قاموسده
اولدیی اوزره هضبه جره و زننده ذکر اولنان معنایله مطره یعنی لغوره موضوعدر و صحاحده
فطره ری بیوک به و رابله تفسیر اولنوب بونك جچی بدره ایله بدر کی هانك کسری وضادك
فحبه ایله هضبه کلور دیو یازلشدر و قاموسده صحاحه اتباعا جچی بروجده محرر هضبه
کدیگندن باشقه هانك کسریله هضاب وجع الجمعی اهاضیب کدیگی یازلشدر لکن صاحب
ابن عبد دیو صاحب مهذب قول لر نیجه اهاضیب مطر دائمه عظیمه القطره معنایله اولان
اهضویه نك یا خود هضبه نك جچی اولان اهضابك جعبدر هضابك دکل فندبر (ام الکف)
دست وال در (ام عریط) عقر بدر (ام الهیمة) قور یمش شجره کبره در که فرزد قك تجره
وصفنده نظم ایته یکی * اطعمت ام الهیمة از رمت * مصر اعنده آشکاردر (ام غرس) غنید
وزننده رکیه یعنی بتر و قیودر (ام قراد) و (ام قردان) و انقول قولجه آتک ایغنده شول ریک
آدیدر که انک طپوغنده بتن قیلار ایله طرنغی مایینده در (مقیاسده فی موضع الریح فوق الخف
تجمع فیها القردان کالسكرجة دینشدر) (رسغ) باضم را وسکون سین حیوان قسمك طرنغله
المرینک و یا قلمرینک اینجکری قاوشدیی ریک مایینده اولان موضعه دینور که خراده و بوقاغولق
تعبیر اولنور و علی قول انسانده وجه مذ کور یلکه کذلک ایاقده اینجکله طبانك قارشدیغی
برده اولان او یناق برینه دینور الد که یلک برنده در و هر دابه نك موضع مذ کور ینه دخی
دینور دیو اوقیانوسده یازلشدر (خف ینه اوقیانوسده خانك ضمی و تشدید فائده دوه نك طبانی
در یسنگ برکدیگی بره دینور که آت و قاطر قسمك حافری منزله در دیو تخریر اولنیش و وانی
ترجه سنده دوه نك ایاغنده اولان در یکه سائر حیوانانك طرنغی مایه سنده در (وقراد غراب
وزننده کنه دیکاری سنه که دوه وسائر طوارد و اوور جچی قافك کسریله قردان کلور دیو
مضبوطدر) بوراسی بعض فوائده مضالعه سیله طباب اطباء پیوسته اولدی عفو و تدبیر یور یله
(ام کفات) ارض وزمین یعنی ریک کنیه سیدر (ام غیلان) غینك فحبه دیکتی چوق بر شجر در که
عر بستان چوللارنده اوور و اکا خلق مغیلان دیرل صاحب قاموس شجر سمر در دیو تفسیر
ایتمشدر مهذب و سامیده ام غیلان در ختبت در بادیه دیش و برهان قاطعه مغیلان بروزن
سلیمان نام در ختبت خاردار و بر بی ام غیلان کویتدینوب فارسیده مغیلان مستعمل اولدیغی
یلدیشدر (ام الصبیان) غار القلوبده بر ریحدر که صیلره عارض اوور و بر علتدر که انکله صبیان
فرع ایدرل دینوب این روهینک بر معل صبیانی هجوا نظم ایته یکی اشوبیتی تخریر اوتمشدر * شیخ
اذاعل الصبیان افرعهم * کانه ام صبیان و غیلان * مالی او بر معلدر که صبیانه تعلیم ایلدیکنده انلره
فرع و برر بو حالده بی آن ام صبیان و بادیه دیویند بکره درم دیکر (ام حفصه) طاوق
(ام حنین) باده (ام هدر) شقیقه که برحد و زننده اسرمش دوه نك اغزندن چقان آق جکره شبیه
سنه در (ام شله) نوری خلقه شامل اولدیغی چون کونشك دخی ککنیه سیدر (ام جابر)
سنبله بر جنك و (ام الندامة) حبله نك و (ام الفضائل) علم عز نك و (ام الرذائل) جهل
عوینك کنیه لر در (قدانتهی فیض الله الملك الاعلام ما الحقه الفقیر الی باب الکئی والاعلام

اشوب الی باب سفره یعنی بولجیله ووداع و فراقه و مذلت حصول بولان بلادده اقامتک ترکی

ترغینه و و طک و موادك شوقنه دأر و بونلره بکزر احواله مبتدأ کلام بیانده در (اما اسفار
واغتراب و دارهوانده ترک اقامته ترغیده اولان مطلبه قوله تعالی ﴿هو الذي جعل لكم الارض
ذلولا فامشوا فی مناكبها وکلوا من رزقه و الیه النشور﴾ نص جلیلی عنواندر آیت کریمه مرقومه بی
اهل تفسیر اول الله لطیف و خیر لطف و کرما سزه یعنی بنی آدمه زمینی ذلول یعنی این وزمین
و یومشاق و منفاد قیلدیکه انده سزه سلوک آسان اوله ایمدی انک هر طرفنده و هر جائنده یا خود
جبالنده یورو یکر و انده الله تعالی انک رزقندن التماس و تخری ایدیکر و مر جعکرا کادر سزه احسان
ایلدیکی رزقک شکرندن سؤال ایدر دیو تفسیر ایلدیله (قلت) فی الحقیقه ینه محققینک بیانی
اوزره اگر بر سر ایا صخره خشنه اولسه اوزرنده یورغز ایدی وزمین و منبت اولماسه قبول قازمق
وعیون و انهارشق ایتک و اوزرنده اینیه یا عمق و زرع ایتک و اغاج دیکمک اولماز ایدی و یازده زیاده
صحاق و قشده زیاده صفوق اولمقله اموات و احیایه الویرمز ایدی و اگر جبال راسیات دخی
اولماسه ارض تمایل ایدر و سکنه سنه منقلب اولوب بو وجهله مضطربه اوله رق بنی آدمه منفاده
اولماز ایدی (اشوب آیت کریمه نك ما قبلنده اولان ﴿و اسروا قولکم اواجهر و ابه انه علیم
بذات الصدور الا بعلم من خلق﴾ و هو اللطیف الخیر ﴿نص شر یفلرینه تعلق شویله در که چونکه
بر منطق نص عبادینک کیرلدر کیری و اعلان ایلد کیری شیلری یلدیکی دلایلله بیان ایلد کدن
صکره سر اسائت ایدن عیده صاحبک ای غلام بن سنک کیراو و آشکاره اشلدینک شیلری
یلورم آرتق شومزلی سکباغشلم و بومعاشی دخی تعیین ایلدم اوصلی اوطور و بی دیو و بدن
اوصلی اولدیغک حالده امین اول و عقلکی باشکه آلز بر این مراد ایلدیکنده اشوب دارامشک و مرکز
سلامتک اولان منزلی برمنشأ آفات ایدر مکه اول آفاده عقوله حیرت کلور دیدیکی کبی باری تعالی
و تقدس دخی معامله سید و عید آسا ایها الکافرون بن سنک سر و وجهر بکری و ضمائر بکری
یلورم ایمدی بدن خوف ایدوب امریمه و رسوله اطاعت ایدک زیرادار قرار یکر اولان ارضی
بن ذایل ایدوب و منفکره سبب قیام مناسکینه مشی ایدک و منافعه ایله انتفاع ایدک اگر اطاعت
ایتمسه کر بن اول ارضی خسف ایدر و اوزرینه آسمانن انواع محی ازال ایدرم دیمک مألنیه در
﴿مناکبها﴾ لفظ شریفی محقق بیضاوی فی جوانبها و جبالها دیو تفسیر ایدر بونلره اولان
استعاره نصیر بحیه اطلاع مقصود یسه حاشیه شیخزاده مر اجعت یوره (صاحب المستطرف
ازده) (سافرو انغموا) ایله (السفر قطعه من العذاب) وارد اولمشدر و بونلردن هر برینک موضع
وارد دیمشدر انتهی (قلت) صاحب المستطرف مرادی چونکه اولکی اثرک مالی سفرک یعنی
یوله کتمک جائز اولدیغی اخبار و اینکبی اثرک مالی سفردن اجتنابی اشعاردر یو صورتده یینلرنده
منافات کورینور منافات توفیق دخی محملری بر برینه مغایر اولق اعتبار یله حاصل اولور یعنی
جائز اولان سفر سفر شرعی و ممنوع اولان سفر غیر شرعی دیمک ایله دیمکدر و بونک تفصیلی اشوب
وجهله در یعنی سفرل امری خصوص سنده جامع سفیرده مصرح اولدیغی اوزره (سافرو
انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا)
(سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا) و (سافرو انغموا)
وجود و بدن دیمکدر و سفر مستوجب صحت اولدیغی چونکه سفر محرک طبایع و بدن اولمقله اول
حرکت و دوره سببیه جسدده اولان امراض خروح ایدر (قلت) اشته اطبانک ریاضت بدینه
دیو اعتنا ایتد کیری تدبیره اشوب جامع الکلم اولان حدیث شر یفلر اصل اصیلدر که حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمک علم لدنی سلطانی اولدیغی بودخی ناطقه انتهی (امام
شافعی حضرتلری سافرو انغموا حدیثی طلب صحت ایچون سفر لازم اولدیغنه دلالت ایدر
دیمشدر نغموا لفظ شرینی سفرک سبب غنا اولد یغنه دلالت ایدر (قلت) سبب غنا اولدیغی

تجارت بدیدید و بوندن باشقه سفرده غنا آفاق بحر بر اولان آیت کریمه ده ﴿کلوا من رزقه﴾
 نظم جللی فیضک سر بدر قدرت تهی (سافرو انصخوا) امرینه (واغزو انصغوا) یعنی
 غزادخی ایدک تا که غنیت بوله سکر دیو غزالک مقارن قلنسی اشبو اخبارده اولان سفرده مراد
 جهاد و طلب علم و حج و صله و اتفاق اولاد و عیال و سائر بولنه بکر ز شیراچون اولان سفره اشارت
 اولغله (السفر قطعه من العذاب) بولنه مناقض دوشمن ز را بوحیدیه اولان سفرده مراد
 سفر غیر شرعی در دنیا بر قدرت (وحدیث شریف رابعه واقع (ذوی الجدود المبسرة) دن
 مراد ولانا مناسوی بیاتجه ذی قدرت و احشام اولوب بولنه براسفره ترغیب و رعایت ادبی
 تعلم دیمک اولور یعنی مجاهده دیمکدر ز را سفرک خبایا و خفایای طبایع و اخلاقی اظهار ایتک
 خاصه سیدر کبر طاقی دوتنده بولنانه طبعیته مخالف اوضاع ایدر انتره انقیاد و اذالینه
 تحمل سبیل انسان نفسی کسر و اخلاقی تهذیب ایدر (ومواهبه بازلدیغی اوزره صوفیه
 حضرت ایتک تحفه قلنجه حدیث نبویه واقع سفرده مراد سفر آخرت و قطع مسافه قدر پندر
 ز را هر بر نفس تعویض اولماز یعنی کبر و غر و غر همان سرمایه انفس معدوده الله ایکن مالایینی
 ایله اشتغال اولوب وقتکی ملاقات معنویه به دیکر رحیل الی الله ایله مشغول قلعی مأموره در
 (حضرمی حضرت تری قدس سره (سافرو انصخوا) حدیث شریفک معنایی نفوس و طهارتدن
 حضور ملک قدوسه سفر ایدک تا که کف و لم و هلا و لولا و الاسقامتدن صحت بوله سکر دیمکدر
 دیمکدر (قلت) مالی شرائطی اوزره سیر و سلوک ایدک و مرشدک مالک کوسر دیکر ره مستقیمه
 کیدک تا که نصفیه قلب و روح و سر و خفی و اخفی و نفس ایله ترک ماسوی ایدوب لاموجود الا الله
 عرفانه واصل و دائره وراثت تامه و ولایت کبرایه داخل اوله سکر دیمکدر (السفر قطعه الحدیث
 اثرینک مالی ان شاء الله تعالی قرینا بیان اولنور انتهی (ابوهریره دن رضی الله تعالی عنه
 مریدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (لویعلم الناس برجة الله للمسافر لاصبح الناس
 علی ظهر سفران الله بالمسافر رحیم) بیور مشدراهل حدیث مال اطبی اگر ناس یولجیره اولان
 رحمت حق یلسه ایدی دایما جله ناس مطیه سفرک ظهیری اوزره اولور یعنی حضری ترک
 ایدر ایدی تحقیق الله تعالی یولجیره زیاده رحمت ایدیدر دیمکدر دیدیلر (وینه رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم (علیکم بالدجة فان الارض تطوی باللیل مالا تطوی بالنههار) بیور مشدراکه
 مال شریفی سیر لیل سکر اوزر بکره اولسون یعنی بریره سفر ایدیکر و قنده سیری کجه ایدک
 ز را کجه پردور یلور یعنی بعضی بعضی بنده از او تداخل ایتکله مسافر کوندن قطع ایده میه جکی
 مسافه بی کجه قطع ایدر دیمک اولدیغی بیان کرده اهل حدیثدر (دجه دلت ضمی و لامک سکونی
 و برلنده دالت قحطیه کجه سیر ایتک اسعیدر (قلت) فی الحقیقه یو کیفیت هر یولجینک جزم
 و قطع ایدیکر بر سر و حالندر که انکاره کلز و بوحیدیت شریف دخی ابوهریره دن رضی الله تعالی
 عنه مروی اولدیغی جامع صغیره زبیب تحریر دراتهی (کعب بن مالک رضی الله تعالی عنه روایت
 ایتکدر که حضرت نبی مختار صلی الله تعالی علیه وسلم برحله سفر مراد بیور دقلرنده انجی
 مبارک بخشنه کونی خروج بیور ایدی و انساک رفیق سز بوله چیق دقلرنی کریمه کورر ایدی
 و سعادته (الراکب شیطان و الراكبان شیطانان و الا لانه ترک) بیور مشدردر (قلت) اشبو حدیث
 شریف ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مروی جامع صغیره مضبوطدر مفهوم انجاز
 رسومی شراح بیاتجه براتی یولجی بر شیطان و ایکی آنلوسی ایکی شیطاندر و اوجی رکبدر یعنی
 بوله چیمه الورر یولجیر جاعتیدر دیمکدر که مفاد اطبی چونکه شیطان حیدود و برنجی حیوان
 کبی بر شخصه طمع ایدر اولغله بالکر بولنده تعرض ایدر بوضوئده کان اوراکب واحد شیطاندر

یعنی بالکر چقمبیله تعرض شیطان بادی اولور و راکبان دخی بوحکمده در اما اوچله زوال
 وحشته و انقطاع اطباعه باعث اولد قلرندن راکب و راکبانک حال لری انتره صادق اولماز دیمکدر
 و سفرده عدم انفراد ایله امر و جوب ایچون اولوب بلکه ارشاد مقصوددر یعنی منفردا سفر حرام
 دکلدر (حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمرک ابو بکر الصدیق رضی الله
 تعالی عنه له هجر تری ذات اکرم لری شیطانک تعدیستدن من کل الوجوه امین اولد یعنی چون
 خصایص شریفه زندن اولدیغی و بعضا بکانه سفارته کوبدر دکلری سرعت ابلاغ رسالت
 ایچون اولدیغندن باشقه بولده رفقا تدارکنه امر بیور دقلری در کار اولدیغنی شراح بیان ایله
 تناقضی دفع ایتکدر در (راکب قیدی اکثر یا بوله عطیه ایله کیدلدیکر چوندن بوقسمه پیاده دخی
 حکم مذکورده داخلدر (وقال صلی الله تعالی علیه وسلم اذا خرج فلا تله فی سفر فلیومروا
 احد هم) مال اطبی اوج نفر و یا اکثر بوله چقد قلرنده ایچارندن برنی کتندولرینه امر یعنی
 باش قلسونلر یعنی ایتک سوزینی و آئینی ایشیدوب و اطاعت ایتسونلر دیمکدر و اشبو امر دخی ندب
 ایچوندر یعنی مندوبدر و علی قول و اجدر اوج نفر قیدی ظاهر اولدیغی اوزره قصرا ایچون دکلدر
 بعضی لری انقبذه ثلاثه به الحاق ایتدیلر (اشبو حدیث شریف ابو سعید الخدری دن رضی الله
 تعالی عنه مروی ایدیکی مضبوط جامع صغیر دراتهی * الحركة و اود و الیکون مافر * کلمات حکمت
 سماتندر که مفادی حرکت بدینه و ذهنیه منج تجارت و کمال و سکون و بطالت بونک عکسیدر
 دیمکدر قندبر (منقولدر که هنگام جاهلیته حدیقه بن بدر کبار عرب دن هجنان بن المنذر بن
 ماء السماء اوزرینه سکر کیمه ملک بولی بر کیمه ایچره الهرق اغاره ایتکله ضرب منل اولوب بر کیمه
 ازمنده جوق بول اله * سار فلان مسیره حدیقه * درلر (وقدمای شعری عرب العربا دن
 قیس بن الخطیمک * همنا بالاقامة ثم سرنا * سیر حدیقه الخیر ابن بدر * بینی ضرب
 مثل مذکور می متضمندر که مفهومی بزاقامتی قصد ایتدکد نصره بدرک اوغلی حدیقه الخیر ایله
 ملقب اولان ذاتک سیری کبی سیر سر یع ایله سیر ایتدک دیمکدر مقادی غالباً اقامتگاهنده روی
 استقال کوردیکنی پسات اوله جقدر (و حضرت عمر رضی الله تعالی عنه له عتیق اولان ذکوان
 دخی سیر سر یع ایله حرکت ایدر دیکه مکرمه دن مدینه منوره به برکون بر کیمه و ار ایدی
 (قلت) کرک حدیقه و کرک ذکوانک اشبو سیر سر یع لرنده سواری و پیاده اولدقلرینه دائر
 بر قید اسکرجه یازلامش لکن اطلاقدن و خصوصاً ضرب منل اولمستدن پیاده اولم لری
 اقتضای ایدر و عطیه ایله حرکت اولور ایدر ایدر قوت بنیددن باشقه سبابه بر قالمز و ایسه مطلبدن
 خارجدر (خلفای کمال اتمای عباسیه دن مأمون خلیفه (لاشی الذ من السفر فی کفایه و عافیه
 لایک تحمل کل یوم فی محله لم تحمل فیها و تعما شرقوما لم تفرهم * یعنی قدرت صرف و عافیت
 بدن ایله سفر و حرکتدن الذنیاده برنسته یوقدر ز را سن هر کون اصلنده کورمدیکر بر محله
 حلول ایدر یعنی وارر کورر سن و اصلا کورمدیکر کیمه ایله معاشرت و صحبت ایدر سن دیکه
 مفادی انسان هر نه قدر احسن و ابلغ ایسه ده مألوف اولدیغی معاشرت و لذتدن اوصولور
 و * لکل جدید لذته * مفهوم مجید شیدن باطیع تلذذ ایدر و اود دخی سفر و سیاحتده حاصلدر
 دیمکدر (فرزدق دارهوان و عدلنده ترک اقامت پاینده * و فی الارض عن دار القلا منقول *
 * و کل بلاد اوطن کبلاد * دیمکدر یعنی تعبدیه صفندی چکیلان بلده دن روی ذمینه
 تحول و انتقال اولنه جق محل واردر یعنی اوجای اضطراریده و اومولده دخی اولورسه او طورمه
 ارض و اسعه اولغله دیکر بلده به نقل ایله و هر بلده که انده وسعت حال حاصل اولدق و وطن
 قلندر هر که تواد اولسان بلده لری کیدر دیمکدر و بومعاده شاعر آخر دخی * و ماهی

د ناره منل بلدی * خیارها ما کان عوناً علی دهری * دیمکر یعنی نقل ایلدیکم بلده ایچیده
 طوغدیغ بلده کیدر یعنی بلده لک بریدن جنسیت حسبیلد فرقلری یوقدرلکن خیروسی داهی
 دهری دفع اوزرینه بکا عون ونصیر اولاندیر یعنی وسعت حال قنغی بلده ده بولورسه اشته
 خیروسی اودر همان وطنده مضایقه الویردکه آخریره نقل ایلد دیمکر (وقال آخر) واذ
 البلاد تغیرت عن حالها * فدع المقام وبادر الخویلا * لبس المقام عليك فرض واجب *
 * فی بلده تدع العزیز ذلیلاً * یعنی مسکن اولان بلده لک حال تغیراید و ب ضیق حال کلدکه
 انده اقامتی ترک و آخریره تحویل ونقله مبادرت قبل بربلده که عزیزی ذلیل ترک اید
 یعنی کنی عزیزیکن تغیر حال ایلد حقیر یعنی نمود بالله تعالی کور وغنادنصرکه حور وچور کوره
 انده اقامت کشتی به فرض و واجب دکلد ر همان بلده آخرایه نقل ایلد دیمکر (وقال آخر)
 * یلومونی اذ بعث بالخص منلی * و ما علموا جارها هنا ینقض * فقلت لهم قلوا الملام
 و اقصروا * یحیرانها تغلو اندیا و رخص * یعنی خانه می از بها ایلد صاندنیمده بکا خلق
 لوم ایلدیلر و الحال که اوراده اولان قومشو یی بیلدیلر که بکاد کر به صامق مرادی انام ایتدرمز
 یعنی بنی تکدیراید برکونی قومشودراشته بنی لوم ایدنله جواب اعتذار نصایده بندخی لومی وطنی
 ازایدک وقیصه ایدک ز بر خانه ل قومشو سیبله بها لنور و اوجوز ل دیدم دیمکر (و سباحتده
 صفی حلی امری القیس قصیده مشهوره سی مصراع اولی مضمتا اشبو شعری نظم ایلشدر
 * تنقل فلذات الهوی فی التنقل * ورد کل صارف لا تنف عند منهل * فی الارض احباب
 و فیها مشارب * فلا تبک من ذکری حبيب ومزل * ولا تستمع قول امری القیس انه * مضل
 ومن ذابتهدی بمضلل * ما لی تنقل یعنی طورمه نقل مکان ایلد که نفسک وعشق لذتلی
 تنقلده حاصلدر وصوبک باشنده و منعهده طور محبوب هر آب صافه ورود ایلد یعنی اف کیت که
 صوباشی بولانق او اولر لذات هوی تنقلده نیجه حاصل اولسونکه بر یوزنده سوبلیجک دوستلر نیجه
 نهر و طاتلو سول واردانلر ایلد تو بنوالفت و محبت ایدرسن هجراتی چکدیکک بر حبيب و بر مزل
 ایچون اغله اگر چه امری القیس کوزدن دور اولان حبيب ومزل ذکر ایچون اغله لم دیمش ایه
 انک قولنی استماع ایتمه یعنی قولاق اصمه ز بر امری القیس مضل یعنی طوغری بولانی توره شد
 نیجا مضلل او یوب بولنی بولان کیدر یعنی یوقدر دیمکر (قلت) ناظم اشبو قطعده ده امری
 القیس سیمده معلقه دن اولان قصیده مشهوره سی مطلعک مصراع اولی که * قفانیک من
 ذکرى حبيب ومزل * در نوع تغیر ایلد تضمین مصرح قاعده سنجه تضمین ایتشدر (علماء معانیک
 بیان بدیعجه نظم مضمتک قائل اسمی تصریح اولتورسه مصرح اولمزسه تضمین میهم دیرل
 و اشبو تضمین میهمده درج ابتدیی کلام مشهور اولق شرطدر مشهور دکل ایه قائل
 تصریح لازمدر مشهور اولیوب تصریح قائل اولمذینی صورتده سرفات شعریه دن معدود
 او اور و تغیر یسر تضمینده ضرر و برمدیکی مختصر معانیده متنا و شرحا مصرحد بعض
 نسخده منازل یرنده مشارب و بعضی بنده مناهل واقع اولشدر که منهل و مشرب منع آب دیمکدن
 عبارتدر لکن منازل اولادریکمان اولتور و * الماک المضل * و * الماک الضلیل * امری
 القیس علم کی وصفیدر که حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن اشعر شعراء عرب کیدر دیون
 سؤال اولتورده امری القیس مراد ایدرک * ان کان ولاد الماک الضلیل * بیورمشدر (و فقیه
 اسعد دخی اشبو قطعده بی عاجزانه قرطاس دیوان نظمده تشریر ایتشدر * قفانیک من ذکرى حبيب
 ومزل * کلام قدیم قبل حقاً بحمل * فی الیوم ان نلت البعجة یبعدا * فلا تبک من ذکرى
 حبيب ومزل * یعنی حبب ومزل فراق ایچون طورک اغلیلم عهد قدیمده اگر چه برنده سوبلنلس

برسوزدر لکن الآن بزدن دور اولمغله نجات وسلامت بولد بنگده ارتق یاردن وجابتدن آبرودوشدم
 دیو اغله دیمکدر اشتهی (اعبد الحق الجعفی) فان نجف عنی اوتزدنی اهانة * اجد عنک فی
 الارض العریضة مذهباً * مالی اگر سن بعد از بنی ترک یا خود اهاتی ارتور رایسک بندخی
 ارض هر یضه وسیغه ده کیده جک یر بولورم دیمکدر بو بیت دخی بودفعه قوندی و بعض
 نسخده عبدالله الجعفی واقع اولشدر * وداع وفراق ووشوق ووجد و بکایه دائر کلامدر *
 (جریر) لو کنت اعلم ان آخر عهدکم یوم الرحیل فعلت ما لم افعل * مفهومی حسب الظاهر
 اگر بندن مفارقتله رحلت ایلدیککز کون سزکله آخر ملاقات اولوب یعنی من بعد کورشمک
 امید ی اولمادیقنی بلیدم بن او کونده ایشلدیکم ایشی ایشلرایدم دیمکدر (بعد زمان جریرک
 حنفیدی عماره بن عقیل بن بلال بن جریره جدیدک یتشده واقع ایشلدیکم ایشی ایشلرایدم قولندن
 مرادی نه اوله دیو صورتدر قلنده احبابک کوچوب کتدکری کورمک ایچون دو چشم بصیرتی
 اخراج ایلد جک ایدی دیو حل تعقید ایتشدر و قتبصر (قلت) جریرک باباسی عطیه وجدی
 حظی ایلد ملقب اولوب نسبی نزاره متصل اولان حذیفه بن بدر جریر و فرزدق و اخطل شعراء
 اسلامک مقدملریدر و هنگامک جهالتی ادراک ایتامشدر و جریر فرزدق فوتند نصرکه چوق
 یکسویب یوز اون سنه سی وفات ایتشدر (وانشد النعلب) و ما وجد معاول بصنعاء موثقاً *
 بساقیه من ماء الجدید کبول * قبل الموالی مسل بحدیة * له بعد نومات العیون دلیل *
 یقول له الحداد انت معذب * غداة غد اومسل فقتیل * یا کره فی لوعة یوم راعنی * فراق
 حبيب ما الیه سبیل * مالی صنماده ایاقلندن و بو بندن مغلول یعنی کیر بو غاغویه اولش
 اولان کیمسه یعنی قباحندن ناشی زنجیره چکیلوب خلق او بودقد نصرکه بودردله او یو یا یوب
 یا انکر یو وجهله اضطراریده فالمدینه من اشقه حبسخانه ضابطی اکا سن یارین علی الصباح
 یا معذیب و یا خود قتل اولنه چقسن دیو وعید ایدن عاجز قول بنم کندی به وصوله طریق
 اولسان حبیم فراقیله یعنی کتسبله قورقوندی کونده دوچار اولدیم یورکیمک یا نقلندن زیاده
 آتش بوله مزیمک کیدر شاعرک صنعا بلده سنه تخصیصی افتراق اوراده وقوع بولدیفینه منی
 اولق کرکدر (قلت) الله لب شویله معرف باللام اوله رق ابن الحاجب تلامذه سندن فخر الدین
 ابو شجاع النجم ابن الدهاک لقبیدر بغدادی اولوب بعده موصولده و آخر دمشق الشلمبه توطن
 ایش و ابو یسه دن سلطان صلاح الدین مر حومک مظهر اکر ام تلی اولشدر فن نجوم و غیریدن
 تألیفات و اشعار صاحبیدر و بچدن عودتنده بغداد اوغرایوب اوراده وفات برله کندن
 فرق سنه مقداری مقدم فوت اولان ابو یسک قبری یانده دفن اولشدر (لاخر) وقفت یوم
 النوی منهم علی بعد * ولم اودعهم وجدوا واشفاقاً * انی خشیت علی الاطمان من نفسی *
 ومن دموعی احراقاً و اغراقاً * مالی سوکلیلیرمک هجرت وفراقی کونی بن انلر دن بعد
 برده طور یوب وجد و اشفاقدن انلرله وداع ایتدم زیر ایدر وداعله چقان آتشی نفسلرمدن وسبیل
 کی کوزمدن اسحاق افان یا شلرک محفله لری احراق و اغراق ایتلندن قورقسله اوزاق طوردم
 دیمکدر (ظعن سیر معنایسینه در و طعینه حیوان اوزدینه یوکلدیلوب ایچنه نسوانک کیردکاری
 سنه در (شریف مر قتی مجلسنده ایچنده نسوان اولمادجه اکا طعینه دیز بلکه خود
 و هودج دینور دیمش ایه ده صاحب قاموس تعیم ایتشدر و جعی اطمان و طعاین کاور شعر
 نعلبله اشبو (وقفت الخ قطعده سی دخی بودفعه یازلدی قههای مدینه منوره دن مالکی عبدالعزیز
 ابن ماجشون بر کون مهدی خلیفه بکا احباب و احبابکدن مفارقت یعنی بر طرفه عزیمت
 ایدون و اید جکاری هنگامده که وداع دیرنه دیرسن دیدکده دخی * لله البک علی احابه حزناً *

* قد كنت احذر هذا قبل ان يبعثنا * ما كان والله شوم الدهر بتركني * حتى يجد عنا من بعد جرحا *
 * ان الزمان رأى الف السرور لنا * فذب بالبين فيما بيننا وسعنا * فليصنع الدهر في ماشاء
 مجتهدا * فلا زيادة مني فوق ماضينا * شمري ديرايدم ديونظم ايلديكمده سكاغانه ايله لم
 بيوروب بكا اون بيك التون كرم ايلديلر ديمشدر روح الله تعالى روحهما (مال ايات احبابك
 فرقت وفقداني اوزر يته جزع وفزع ايله اغلايجي اولنه الله تعالىك خير واجر اولونكه
 بن بولك يعني فراقك وقوعندن اول اقتضاي كردش فلاك اوزره ظهور بولسندن خوف وحذر
 ايدراولدم ايدى اشته الحق كه شامت دهر بنى ترك ايتيوب اودردى باشمه كنوروب بنى احبابسز
 قودى وشامتى سيبيله انلردن يعني فراق ياراندن صكره بكا دهر جزع جرعيل بنى ايجوردى محققا
 زمان مقدما احبابه بيك سرورى ياخود سرور الفتى وياخود اليك سرور اولان احبابى بزه
 ويرهش ايكن عاقبت مزاجى ايتفا سنجه احبابه بيمزده اولان فراقه سرور مذكورى ديدى ونگديره
 سعى ايتدى ارتق بوندن صكره زمان ودهر ديله ديكي ايشى وكو تولاوك وسعى صرف ايدرك
 ايشلسون يعني النندن كلافى اردينه قومسون قيدىز دكلدر زيرا ايشو تصديعى كه فراق احبابدر
 انك فوقنده بزه زياده كوتو معامله اولماز ديمكدر (هكام سفرده بوعيد فقيرك فراق معاننده
 يازديغى بعضى غزل ايتاندن * شورته ايتدى احاطه جوانيم ديچور * بودور دارجونه كورغز
 اولدى بدور * سراسى هرنه ايسه بولسون انى اماكيم * عدو دى دياربندن اولسون ميجور *
 (قلت) تفریب تهذيب مؤلفى ابن حجر عسقلانى عبد العزيز بن ماجشون عبد الله بن ابى سله
 ديوب ومدنى ويزيل بغداد ومحدث ثقه وفقه وصاحب تصديف مولاي آل هدير يعني انلرك
 افتدبسى اولوب هجرتك يوزالتمش دردنده انتقال ايلديكى نسطير ايدرك (نووى وابن خلكان
 ضبط لرحمه ماجشون جيكن كسرى وشبك ضيله ايمش الوجه معانسه لفظ اعجمى در
 (ويان قاموس جيكن ضيله سفيته ويوبالى يعني رنكلروب واقب اولوب ماه كوك معريدر ابن
 حجر هيمى شمل شريف شرحنده جيكن قحى وشبك ضيله (وشارح بخارى كرماني جيكن
 فتح وكسريله ديمشدر) سمعنى انسابه اهل مدينة منوره قره زى يوزلوره ماجشون در ديمشدر
 (اصحى خواجه سى احمد افندى بوصورته مى كوندن معرب اولق انسب ملاظه اولندى
 ديمشدر انتهى) ايشو محاجدين تابدعى كتب سماويه دن منقول عبارته آيه سته قدر پيرايه سطور
 مستطرف اولان اشعار طرف و طرف نه فكره مبنى ايسه مقدما قلم ترجمه معلومه به آلتماش
 اولمله بودفمه پراعى بنى پراعى فقيرانه ايله مع تراجهها زيور سخايف نخر بر اولشدر قصورى
 كدلك كزلك اصلاحه مستدر بيوريله ومنه اتوفيق (لعمري احدين بديل) اما الرحيل فحين جد
 رحلت * مهب النفس له عن الاجساد * من لم يبت والبين يصدع قلبه * لا يدرك كيف نفقت الاكباد
 مالى يار انك ارتحل بى افتراقى تحقيق ايتديكى دمده اورحلت ايجون اخلاصك جانلرى جسدلردن
 رحلت ايدرشول كيمه كه فراق قلبى تسديع ايتديكى حانده بيتوت ايله يعني فراقى قيدا ايتيوب راحت
 بالله ياتوب او بويه زيرا يوركلك پاره انسى نه كفتيله اولور بيلر ديمكدر (بعضى ثقاتدن منقولدر
 ديركه مع (رفقا سفر يمرده هر قلادير يته يعني كتباسنه داخل اولوب كوردك كه براوطه پنجه سته
 ر بطا لشمس ريحجون انشا ونظم شعرايدر يانه واروب وديكلوب احست ديونحنين ايلديكمزده
 بزه اتقى قصديله برطاشه ليني اوزادوب بنم كى مجنونه تحسين اولنورمى ديدى يوحان كورنجه
 شو كا غاش كرميه ليدوب صاوشدق لكن ارقه مزدن اماندوك سزه يته انشا ايله يم اكر كوزل
 سويلرسم تحسين وكوتوسويلرسم تفيع ايدك ديوقسم ايله يلوارمغه باشلدقده يته يانه كدلك
 وى الحال ايشو شمري انشا ايلدى * لما اتوا قبيل الصبح عيسهم * وجلوها وسارت بالدماء الا بل

* وقلت بخلال السجف ناظرها * تدنوالى ودمع العين ينهمل * وودعت يثان عقده ضم *
 ناديت لاحلت رجلاك باجل * يا حادى العبس عرجى نودعهم * يا حادى العبس رحالك
 الاجل * انى على العهد لم انقض مودتهم * ياليت شعرى لطول البعد ما فعلوا * ايشوايات فى
 الحقيقه كانون قلب آتشك عاشقندن صاچلمش شراره لدر كه آتشكده به شعله ايله يازيله جنى
 برسوز برسوزدر (مالى وقتا كه صباحدن اولجه يعنى هنكام سحر كاروانيلر بلكه كلن ايلچيلر
 يياض رنكلودولرى معشوقه مك منزل قپوسنه چو كروپ وينديروب ومطبه سى وسارمعتنده
 كيدن تصويركي كوزل قزل ايله دوه لركنديكى دمده وچشمنى مجملتك اورنوسى ارالغنده اغيار
 كورمسون ديو از كوستورك وكوزياشى كول اوله رن دورده حسرتله طوران بوعاشقنه دكدىكى
 وقتده وقتلى پارمقلى اوچلى ايله بكاوداع ايتدكده شوبله نداو فر ياد وبوسوزوكدازمله صبت
 عشق فرهادى پربايدوب اى معشوقه مى بولننوب انى پندن دورايدن دوه سنك اياقلىك بولك
 يوكلمسون يعنى هلاك اوله سن وى دوه سنى ترمله چكيكى اولان دوه جى دوهى دنوندرنا كه معشوقم
 وسارمجبو بانه وداع ايله يمز يراى بديكى سنك رحلتكده يعنى ياريمى الوب كنورمكده اجل واردر
 يعنى بن ارتق فراقيله تلف اولوب بردى انى كوره چك دكلم وين شول عهد محبت اوزره اوله
 ثابت قدمكه مودت معشوقه ومحبوبانى نقض ايتم عاشقنر طول بعد وفراق معشوقده نه ايشلرل
 ديمكدر (قلت) مصراع سادسده اولان لانه ايله اولوب مضارعه دخولى مخصوص ايكن
 ماضى به داخل ايلديك نكته سى ذكرى بالادهكى بابلك برنده يادكار فقيردر دوه چار بابايكن
 كلمه جمع ايله كروب تنبيه ايله رجلاك كلمه سنده اولان نكته وادى تحريره اقتضا سنجه كندينه
 اسناد دانش ايله تقدم ادعاسنه جرأت ايدن هردو بابى شكسته قلم فقير وادى سكه اولمله
 حلنى كنار يته يازمق جواد خامه اهل وقتدن ياز اولنور انتهى (ناقل حكايه دير كه مجنون
 سر قوم شعر رفت اكبر مذكورى وقتا كه بيوروب و زدى بوجه محرر آخرنده طول بعد معشوقدن
 صكره عاشقنر نشلسون ديوايلديكى سؤاله ارتق عاشقنر اولورديه دوشد بيمزده او بيمه بنده
 اولورم ديوب فى الحال هيچقره رن آغله باشلوب درعقب وفات ايلدى ديمشدر نظمى
 اقتضا سنجه اول مجنونك علت جنى عشق مفرط ايمكده تلف وجوده سيدر (وقال آخر) لعلمت
 بان القوم قدر حلوا * وصاحب الديربالنافوس مشغل * شبكت عشرى على رأسي وفلت له
 * ياراهب الديربل مرت بك الابل * غن لى وبكى ورق لى وشكا * وقال لى باقى ضافت بك الخيل *
 * ان الحيام التى قد كنت نطلبهم * بالامس كا واما واليوم قدر حلوا * مالى يار نمك رحلتكده
 اردل يته دوشوب بولده قوش اولدقلى ديرومناسر ترمر حله سته واروب اندن دى كنه كلر بنى
 وديرك صاحى وملا زمك يالكز قانوب نافوس ايله يعنى چاك جامله ايشقالتى بيلنجه حر نمدن
 وضع مخزون ارزه باشك اوزر يته اون عدد پارمقلى شيكه ايدوب يعنى باشمه اللربى
 قوبوب وپارمقلى بى پنجه ليوب اى راهب ديرياسكا ايل يعنى راكب ايل اولان مسافران مرور
 ايتدى ديونحنسره صورديفنده راهبك قى بكا اجيوب وبكا دهر كدر نندن ايشكا ايدوب
 اى يكت سكا حيله وتديبطارلشدى زيرا طلب ايتديك چادرل يعنى يارنك دون كيجه بى اده ايدلر
 بوكون رحلت ايتديلر ديدى ديمكدر كه شعر مذكور فراق ياران حقتده سويلنلش برغرل اوله جفندر
 (وقال آخر) ما رحلوا يوم بانوا البرل العيسا * الا وقد حلوا فيها طوا ويسا * من كل
 فاتكة الا لحاظ مانكة * مخالها فوق عرش الدربلقيسا * اذا تمست على صرح الزجاج رى *
 شمسا على فلاك فى حجر ادريسا * اسفند من ثبات الروم عاقله * ترى عليها من الانوار ياموسا *
 بحشية ما بها انس قد اتخذت * فى بيت خلوتها للذكر ناووسا * ان اومات اذلت ايل

تجسبها * قسا او بطاریقا شهابها * نادیت اذا رحلوا المین نافتها * یا حادی العیس
لا تشدوا بها الیهسا * عیت اجناد صبری یوم ینتهم * علی الطریق کرادها کرادیا *
* صاروا واصبحت ابغی الیهم * والوجد فی القلب لا یفک مغروسا * فاسلمت ووقانا
الله شرتها * وخرج الملائک المنصور ابلسا (قلت) غالباً اشبو غزل مقطعه سنده اولان
صراحت اقتضا سنجع مقدما مغرب زمینه اولان عیبیدون ملوکندن او چنجیسی اسمعیل
منصور که ارتحال انظم کلامه قادر و تألیف خطیه و رسائله مقتدر و غایت فصاحت و بلاغته
و اصل اولوب او چوز قرق الی سالنده ارتحال ایدن ملک مکرمک اولیق کرکدر که دیار فرنگه
قریب اولغله توار یخنده کورلدیکی اوزره غزاوتدن خالی دکل ایدی ظن اولور که غزل مذکور
مصرکاران نصارادن برینک دختر حسنا سی حقه نظم ایتمش اوله و اول دختر اسلامه کتورمش
اولدیغی شعرندن دخی مستفاد در انتهی (مال غزل بی بدل کاروان دختر مدوحه قالدیغی
وسیر و یانوت ابتدکی کون خدمه سی بیاض کون دوه لری بوش ترجیل ایتموب اوزر زنده
اولان شمهاره جبهه دختر بوکلدوب اوله رحلت ایتدی لر دختر مدوحه الحافظک هر برفا کده سنه
مالککه یعنی نکاهتک تیر سیر تیر یله هدف قلب عشاقی جای ایتمکه متصرف بره در اندازمیدان حسن و
جمال ذر سن قصر در آلود اوزره اتی کورسک بلعیس اولدیغی تفرس و فهم و خیال ایدرسن میناسرای
اوزره رفتار ایتدیکی هنگامه سن اتی ادریس علیه السلامک تریه سنده اولمش فلک اوزره آفتاب
کوزر یعنی اوله تان ایدرسن و دختر مدوحه حسن و جمال دن باشقه بنات نصارادن صاحب کمال
بر اسقف نه یعنی عالمه در که اوزر زنده انوار دن زار و جنبک کوررسن و وحشیه یعنی مغزیه در
کندی ایچون مواس اولوب جای خلوتنده ذکر ایچون برخیه اتخاذ ایتمش رجونکه دنیا به
نبلی اولوب صحت و سکوت اوزره اولدیغندن الیه اشارت و ایما ایتدکه تمتعات دنیایی طلب
ایتموب انجیلی استر اولور بو حالده سن اتی کوردیکده قسبس و بطریق و شماسلردن یعنی علمیه
کیر نصارادن برینی ظن ایدرسن بو احوال الیه متصفه اولان دختر مدوحه معشوقه الیه
کاروان رحلت ایتدکه فراقی آنشله ندا ایدوب نغمه مخصوصه عرب اوزره دوه بی بدیه
نغمه ایدرک یکنه ای حادی بنم معشوقه حدایتمه یعنی چکوب کونورمه امان دیدم و صبریم
عکری دخی افتراقی کونی طاق طاق و قطعه قطعه بولنک اوزر بیه کیرلدم یعنی فراقه صبریم
تالما دی کاروان معشوقه کندی بنده انلردن صکره نابوغی استیجی اولدیغیم و قلم روضه سنده
شجر وجد و شوقی دیکلی اولوب برندن منفک اولدیغی حالده صباحلدم افتراقندن عالم
نمود بالله مشکل اولدی ایدی هله توفیق یاری طرفیه امداد ایدوب یعنی مسئله اولوب بنم
طرفه دونوب حق تعالی انک شر معلومندن بزی وقایه ایلدی و ملک منصور دخی قلبدن ابلسی
و موسسه سنی چیقاروب سستی کسیدی دیمکدر جناب ناظم معشوقه سنی داعیه محبتله شرکی
حالده بوجه محرر عجایب اوصاف الیه وصف ایتمشیدی هله بیت اخبری ینشد یروب کندوی
هر وجهله اعتراضدن قورنار مشدر حتی در دخی ینشده معشوقه سنده اولان ساق بالورین
بی موساده روی دل به صکی دلجو اولدی یعنی یننده تورات تسبیحه بر مضنون جسارت نموی
درج ایتمش اولغله ظنی اولمشدر (وقال آخر) فقلت الی فی القلب منی سکونها * ومن اخذت
عهدی بان لاخونها * تقول ودمع العین یسقی قولها * وفدا سعادتها المسین جفونها * وداک
هذا قاتلی لا محاله * فسلم علی روح انتها متونها * مالی بن خاتمه قلمه سکونی اولان یعنی
منزل قلم اولان واصل کندی به خیانت ایتمک اوزره عهدهی الی معشوقه حین ودا عده
صحبت کوزینک باشی تقدم و چشم لری سیلان مساعد ایدرک صحبت شفقت و شفقت آمبره

انگار ایلدیکی حالده ای بار مهر بام بنم سکا اشبو ودا عم بهر حال بنم قالدیر ارتق سن بی روح
اوزره سلام الیه یعنی دعاء بالخیر بیه یاد الیه که انک موتی کلسدر یعنی بکا رحمت اوفو وارثی اکسک
حلال الیه ارتق اولورم دیدم دیمکدر (وقال آخر) ولما تبت للرحیل جالسا * وجد بنا سیر
وفاضت مدامع * تبت لنا مذعوره من خیامها * وناظرها بالؤلؤ الرطب دامع * اشارت
باطراف البان وودعت * وامت بعینها منی انت راجع * فقلت لها و الله مامن مسافر *
یسیر و یدری ما به الله صانع * فشات نقاب الحسن من فوقی وجهها * وارخت من الطرف
الکحل مدامع * وقالت الهی کن علیه خلیفه * فیارب ما خابت لک الوداع * مالی وقتنا که
قصد مشاهده الیه قبیله سنه مسافر اولوب بنه حسرتله عودت اوزره دوه لری ظاهر و آماده
اولدقده وسیر و حرکت تحقیق ایدوب کوز یاشلری فیضان ایتدکه بزه او خوف و شایه و اغیار الیه
قورقش اولان معشوقه عاشقه یاخود بنم معشوقه اغیار طرفندن قورقودلش اولدیغی حالده
داره سنی چادرلندن دیدلری رطوبتلی انجو آقدیمی یعنی اشک دو کیچی اولدیغی حالده ظاهره
اولوب و کورنیوب چونکه خوف اغیاردن نکلیم جسارت ایده مامکله پارمق لریک اوجر الیه
اشارت ایدرک بته ودا و کوزر الیه نه زمان دونیجی و عودت ایتدیجسن دیو ایما ایتدکه بو عاشق
حسرتکس دخی والله که بر مسافر یوقدر که کیده و حق تعالی انک ایشله چکی ایشی یله یعنی
عودت مقدری ینلم دیدیکده چون بنم دخی عاشقه اولدیغندن اشبو سوز و حسرت حزن
ایتمکله خوف اغیاری بر طرف ایدوب و جهنک اوزرندن نقاب حسنی یعنی روی اوزر زنده
اولان بچه سنی قالدیروب ذاتا یاخود عملا سورمدی اولان کوزرندن یاشلردخی بوشانوب الهی
سن بنم عاشقک اوزرینه حافظ و ناصر اول یارب سنک عند معنویکده و دیعه و امانت غائب
و تلف اولماز یعنی سنی حقه امانت ایتدم دیدی دیمکدر (وقال آخر) استودع الله قومانا کرهم *
الا فخر من عینی ما خزنا * سارت مطایهم بالحلب مسرعة * و خلفونی کتبیا اندب الدننا *
مالی بر قوی یعنی احبابی الله تعالی و دیعه یعنی سلامت لری دعا ایدرک انلری ذکر ایتدیکده
بهر حال کوزل مدن احراز یعنی حفظ اولمش یاخود کوزل ملک حفظ ایتدکاری سنه که
اشک در تخذ راید یعنی (للفقر) ذکر یارنده دیده دن یاشلر * یه طوغری دو کلمه یاشلر * اولیه
پار انکه انلرک بنکری یعنی کندیلری بیغزده اولان محبت ملابس حب الیه متصف اوله رق سریرا
کیدوب بنی محزون و سو پرند یلک و ویرانه دوشش قالمش بیکس بحر و ح اولدیغیم حالده ترک
ایتدی لر دیمکدر (وقال آخر) یار احلا و جیل الصبر یبعه * هل من سبیل الی لقیاک یتفق *
ما انصفتک جفونی وهی دامیه * ولا وفاک قلبی وهی حترق * مالی ای خلقه شکایت ایتمک
اوزره اولان صبر جیل کندو به تابع اوله رق رحلت و مفارقت ایدن یعنی ای بنی بلای فراقه او غر ادوب
درجه هلا کده قالدیغی استیبا ع ایدن یارم آمان بعد ملاقاتکه طریق اتفاق ایدری یعنی
بولنوری عفوایتکه حسرتکدن چشم قان آقدیمی و قلم ینار ایکن بنه سکا انصاف و شفقت
و وفا ایتدی لر یعنی حق عشق برینه کتور مدیلر حق عشق ایه حین رحلتده فی الحال ارتحال الیه
افقای وجود در دیمک کیدر (وقال آخر) یار احلا سفر الایام عن سفره * اسهرت بالبین صبا نمت
عن سفره * یا غائب غابت الدنیا بقیته * وکان تحتضر الدنیا تحتضره * نای و خلفی اعنی بلا نظر
عن البکاء علی ما فات من نظره * والله یحفظه والله یکؤه * والله یحرسه فی الدهر من غیره *
والله لوان فی العمر مقدرة * خلعت جله اعوامی علی عمره * مالی ای بنم رحلت و فرقت ایدن
یار مهر بام که انک سفر الیه ایام سرورم سفر ایتمشدر ایدرک و فراقک الیه عاشق یعنی بنی کیجه
اوبو مامق دردینه مبتلا ایتدکه او ما شفق درد مذکور دن او بودک یعنی غفلت ایتدک

وای بنم غائب اولان دوستم که آنک غیبتیله دنیا یعنی لذتی غائب و حضور دنیا ایسه آنک وجود و حضور یله حاصل و موجود اولشد بر بدن اود دوست اوزادی و بی اکا نظر مدن فوت ابدن لذتک اوزرینه عدم مشاهده شدن حاصل اولان بکام منشأ و سبب اوله رق بلا نظر اعی بر اقدی همان حق تعالی دهرده ا کدارندن اتی حفظ و حراست ابلسون والله اگر عمرده قدرم اولسه یعنی اعطای عمر مقدورم اولسه ایدی محققا کافه عمریمی احاطه ایدن ثوب اعوامی چبقاروب اکا الیاس یعنی عمریمی اکا و برردم دیمکدریت اولده خطابدن غیبت * یا غایب غایت الدنیا بغیبت * مصراعنده بالعکس بالکز خطابدن غیبت عدول طریقله الثقات قاعده سی وارد و نکته سی معلوم عرفادر وراموز بیانجه نام کلمه سی عن ایله تعدی ایتدی و قنده غفلت معنایه در (لای زریق البقادی) قانت و قد ناله الالبین اوجه * والین صعب علی الاحباب موقعه * اجمل یدیک علی قلبی وقد ضعف * قواء عن حل مافیه واضلعه * واعطف علی المطایا ساعة فمسی * من شئت شمل الهوی بالین یجمعه * کانتی یوم و انت حسرة و اسی * غریق بحر یری الشاطی و یمنعه * مأل بکا علاقه سی اولان معشوقه م ایله حین و داغ و افتراخده اربلک و فراقک ایجاعتی نائل اولدیغی ایجاعت فراقی بولدیغی حالده یعنی بنم فراقله یانه رق بکا آه افتراقک محبلی اوزرینه وقوعی صعب و دشواردر ای یارالریکی فلیک اوزرینه قوویل که کندنده اولان سوز افتراقی و محبتی بولکندن فلیک قوتلری و ضلعلری ضعیف اولدیلر و یشکاری بر مقدار بدن بکا عطف ایله که بلکه جمعیت محبتی فراقله پریشان ایدن یارینه جمع ایده یعنی ازه حق توقف ایله سنی کوره یم و جالکله ازه حق اولسون صفاسوره یم بن حسرت و حزن بی تولیه یعنی قایلدی و بکا غلبه ایلدیکی کون کویا کار یجرده طورانی کوروب اول طوران شخص کنیدی منع ایدوب قورتار میان مغروقه دونم دیدی دیمکدر (قلت) اشبو ابن زریق ایله معروف اولان ذات یحیی بن علی بن محمد بن عبداللطیف ابوالحسن التنوخی المقری البغدادی در تیوز قرق درنده تولد ایتشددر اخباره میل نامی اولدیندن بر تار یخ تألیف ایتشددر و قرق یتده بر قصیده بلغیه سی وارد که مطلعی بودر * لاتعدلیه فان العدل بولعه * قد قلت حقا ولكن ليس بسمع * لكن كاتب جلیب اسامی کتبه اول قصیده ابوالحسن علی الکاتبک نظمیدر دیمکدر (وقال آخر) و ما ام خشف ظل یوما و لیل * یلقه یداء ظمان صادیا * تهیم فلا تدری الی این یتنی * مؤله حزننا بحب الفیافیا * اضربها حر الحجیر فایجد * لقلتهامن بارد الماء شافیا * اذا بدعت عن خشفها انعطفتله * فالقته ملهوف الجواخ ظامیا * باوجع منی یوم شدوا حولهم * ونادی مناد الحی - ان لاتلقیا * مأل برصبتک مادر مهربانی که چول و محکراتک صوسن و اوتسن برنده بر کون و برکیجه چو جو غلبه صوصامش و حرارتدن طو شمش اوله رق قالمش و زه بی طلب ایده جکئی بیلر و چو جو غنی براغوب کند بی صوخر یسیچون صخرالری سیران ایله قطع ایدوب الیه و خزنونه اوله رق رمال حیرته طالمش و بر طرفدن نهاریک اشتداد حرارتی دخی کنیدی به تأثیر تامله اضرار ایدوب و علت غلت یعنی صوسن لغنه ماء بارددن پرشانی بولیوب اشبو احوال مشاق اشتمالد مبتلا اولدیغی حالده چو جو غنک بعدی دخی کنیدی به بلای دیگر شکب سوز اولوب یا سله ناچار چو جو غنی طرفه عطف فاد و ثوب او معصومی صدرنده اولان تککاری محترق اولمش قبل الدم یعنی مشرف هلاک اوله رق بولوب بودرد ایله مبتلا یعنی کنیدی و چو جو غنی در در یله فریاد کش و او یلا اولان او بیچاره خاتونی المی بنم احبابم بولکر بی باغلوب و قومک منادیسی دخی ارتق ملاقات یوقدر و ابرلق کونیدر دیوندا ایلدیکی و قنده یعنی بدن افتراخنده یکد یکم الممدن زیاده دکلدردیمکدر

قلت ام خشف ادلو اوغلی اولان برزن معلومک ادی اولوب و آنک قصه سنی بیان دکلدرد بحد تصور شره به مقوله سی اولمغه بوجه اشارت چو جو غنی بر خاتون دیمکدر فقط اول منصوره خاتونی بالتخصیص ام خشف ایله کایه ایتسی چونکه خشف یاشنی اوروب یاره رق و یرده کتک و سپرده سرعت ایتک و خاتون چو جو غنک اوزرینه کند و بی اتقی معنایه مستعمل اوله رق وارسته تصریح اولدیغی اوزره اطافتی مشتمل اولمغه بناء علیه اتی اختیار ایتش اولدیغی لایح خاطر فقیر اولشددر انتهى (ولشیخ شمس الدین البدی) قفا حادیا لبلی فانی و امق * ولا تعجلا یوما علی من یفارق * وزما مطایها فیل مسیرها * لیتلذ یوما بالتردد عاشق * ولا تجر بال سوق اضعان عیسها * فان حنینی للظعائن سائق * ولما التقینا والفرم یدینا * ونحن کلانا فی التفکر غارق * وقتنا و مع العین تحجب یننا * تسارقتی فی نظره و اسارق * فلانسا لا ماحل بالین یننا * ولا تعجلا نامشوق و شائق * مأل شوق و عرام اشتمالی ای سرعت سیر سیرایچون نغمه ایله بنم لبلی یعنی معشوقه مک مطیه دوده سنی چکن ایکی دوه جیلر یا خود ای معشوقه م و ای حادی طورکز بر این و امق یعنی عاشقم بر کونچکرا اولسون بدن مفارقت ایده فی یعنی معشوقه می تسیره عجله ایتک و معشوقه مک مطایسی سیر و حرکتی قیلنده باغلیککه بر کون یعنی بر مقدار حق عاشق رومال خاکای یارایله تلذذ ایده دوده سنک سوق ایدر کن قولتقلری التلذذ یور یسون دیوزجر یعنی ضرب ایدوب زحمت چکیمک زرا آه و اینم محفه و هو دجلری سوق ایدیدیدر وقتا که بز یعنی بن و معشوقه م هلاک بزه ظاهر اولور اولدیغی و ایکی دخی بحر تفکرده غارق یعنی دریای فکره طالیچی اولدیغی حالده بر برلر مره ملاقات ایلدیگم زده کوزلر یزدن اقان یاشلر یتزدده حجاب اولور یعنی روان اولوب بر یر مره مانع قرب اولدیغی و بر یر مره عبون اغیاردن خوفا کیرلو باقی یعنی حالده طوردق حال بویه ایکن ای حادیلر فراق سبیلله یارمله بنم یتنه حلول ایدن کیفیدن صورمک و احوال حیرت مأل بکاکی مره دخی تعجب ایتیمک که هر یر مره هم شائق و هم مشوق دیمکدر (سرقت نظر محارز انکاهی ییلدر مک یعنی کیر لوجه باغی معنایه در و شوق دخی حرکت و هیجان محبتد ر بن شائق سن مشوق سن دیمک بن عاشق سن معشوق سن معنایه در و امق عاشق معروف عرب و لیلی دخی معشوقه مشهوره عربدر لکن شعرا و امق ممتوق و مجنون یعنی قیسی عاشق معنایه و لیلی و سعاده و سلمی و عره بی معشوق معنایه حقیقت عرفیه اوله رق استعمال ایدر مطالعه درو یتانه به کوره ایلای عرفان مولایه مواصلت ایچون مراتب و موانع سلوکه و آخر دانه فانی الله و صوله اشارتدر والله تعالی اعلم اللهم احسن الینا هذا الفیض الاعلی آمین آمین بحرمه طه و یس وصل علیه و علی اله و اصحابه اجمعین (قلت) ناظم ایات مذکوره بعض نسخده ابن شمس الدین و بعض بنده بدوی برنده یازلمتدر فنی ذات اولدیغی عبد فخر بوله مدد لکن ایشاندن و اهل عرفاندن اولدقلرینه کلاملری شاهددر حاصلی مشهور آفاق سید احمد بدوی قدس سره حضرتلری دکلدرد انلرک بر یتدن غیری کلام منظومی اولمادیغی یعنی نضمه رعیت یوز مدقلری بعض نقاة نحر راننده کورلمش و کینه لری ابوالعباس اولوب لقب دیگر لری ایشیدلماشد ر انتهى (وله ایضا قدس سره) تذکرت لبلی حین شط مزارها * و عادت مغانیها خلجون بلقع * بکیت علیها و القنا بقرع القنا * و سر العوالی للمایا تشرع * و خالفت لواهی علیها و عدلی * و خالفت سهدی و الخلیون هجج * ولم استطع یوم التوی بدعبره * فؤادی اسام من حرها یتقطع * فقال خللی اذ رأی الدمع دائما * یفرض دمان مقلتی لبس بدفع * لئن کان هذا الدمع یجری صبابه * علی غیر لبلی فهو دم مع مضیع * مأل حسرت افاده سی معشوقه می زیارتی بعید اولدیغی حینده یعنی افتراقتدن و اتی اکتدر

بومبوش خبر سر سازند * مره لر بر ریشه دوندگرند نصکره تذکر ایندی بکمد رقا پینلرند مزاراقر
بر برینی قرع و غمرلری اولوملری تبیین ایدر یعنی خوف اضرار اغیار در کار ایکن صبرم یانوب
عشقی اظهار ایلد معشوقه مک فراقی اوزره بکا وایشدن کوچدن فارغه بوش کزن اومره لر
او یقوده اولدقلری حالده بی معشوقه اوزرینه اولان عشقه لوم و غمازلری ایدلره و ذائنده دخی
از اولان او یقویه مخالفت یعنی اغیار و طمان و غمازلر شرلر بی کوزمه کسدر بوب و خوابی ترک
ایله ابراز سوز و کداز ایلدم و معشوقه مک حرارت عشقندن ناشی حزنا قلبم پاره نور اولد بی
حالده افتراقی کونی کوزمک طمله سنی رد و قطعه قدرتم اولمادی و دائما کوزمدن دفع اولنشی ممکن
اولمادی اجر ایلدیجی یا شمی بی سون دوستم کورد کده محبه جریان ایدن اشبویاش اگر لیلانک
یعنی معشوقه نیک غیری اوزره جریان ایدر اوورسه بی شبهه تضییع اولنشی یعنی بوش بره اقبیلش
بریا شدردیدی دیمکدر قنبر (وقال آخر) و لما وقفنا للوداع ودمعها * ودمعی ميث للصبا
والوجد * بکت لؤلؤا رطبا ففاضت مدامعی * عقیقا فصار الكل فی نحرها عقدا * مأل
وقتا که معشوقدم و بنانک و نیم کوز یا شلری من محبت و عشقی نشر و اعلام ایلدیجی اولدقلری
حالده مع الوجد برای وداع طور بوب و ملاقات ایلدی بکمرده معشوقدم تازه و یاش انجولر اغلیوب
یعنی انجولکی کوز یا شلری صاجوب وانک بکاسی عقبنده بدخی قائلو کوز یا شلرم عقیقار افاضه
ایتمکله بونلر یعنی درر و عقیقار بریره جمع اولوب هپسی کردن معشوقه مه کردنک اولدی دیمکدر که
معشوقه سنک یاشی کردنه جریان و عاشق اشکی دخی کثر تندن کردن معشوقه به دل چمنش
اولد بیغنی اشراب دخی وارد رطن ایدرم قنبر (قلت) ثابت مر حوم کوزدن قائلو یا شلری مر جان
سبحه به تشبیه ایدوب یرنده اوله رق اشبو بیی کوزل نظم ایتشد * اقوب سجاده اوزره قطره
قطره اشک خونیم * دوز تاری کسته سجه مر جانه دوشد کجه (وقال آخر) مددت الی
اشودبع کفاضعیفة * واخری علی الرضاء فوق فؤادی * فلاکان هذا آخر العهد منکم *
* ولاکان ذا التودیع آخر زادی * مأل یارمله تودیع بی تاب اولان اوجک برینی اوزاندم
و دیگر بی دخی شدیدة الحرارة سنی اوزرینه اعنی قلبم فوفقه قودم و فی الحال نه بوه لاقات
سرکله آخر ملاقات و نه بتودیع آخر زادم اولسون یعنی یته سرکله کورشمک نصیب اولسون دیو
دعا ایتدم دیمکدر (قلت) بواره کی ذا اسم اشارتدر که اوزرینه کله تنبیه اولان هاداخل
اولوب هذا وهنه و هذا وهذیک دینیلور و علی قول هاسر ذا ایلد بعیده و هایلله قریه اشارت
اولور لاکان تعبیرنک جوازی و تاویلی ذکر سبقت ایتشد ر انتهى (وقال آخر) و لما وقفنا
للوداع عشبة * وطوفی وقلبی داع و خفوفی * بکت فاضحکت الوشاء شماتة * کانی سحاب
والوشاء بروق * مأل وقتا که اخشام اوزری کوزم اقبی و کولکم خفقان واضطراب ایلد متصف
اولد بیی حالده یارمله وداع ایچون طور بوب و ملاقات ایلدی بکمرده بن اغلدم و عدو اولان
غمازلر بکامی کوروب بنم فراق بلبله و مصیبتمه مسرورا کک ولدیلر بوحالده بن بولونه و غمازلر
برقلر و شمشکره دوندک و بکره دک دیمکدر (قلت) و شاة اولک ضعی و شبنک فتح و مدبله اسم
ناعل اولان و اشبنک جعبدر واصلی و اولک و شبنک و یانک فتحه لر یله و شبة در قضاة دخی بویله
قاضینک چمیدر بو صورتده قضاتک ضادینه شده و بروب او قومق غلط فاحشدر و قضیه
ووشية جفتک اعلالی ایسه معلومدر (عبد فقیر بش اون سال مقدم برق و بارانی جمعه
بره نئوی مر شیده بیان حال فلکده * آچوب اجدن خنده برقدنم * سرشک مطرله طولجوی ویم
بیتنی یازمش ایدم (وقال آخر) لوان مالک عالم ابدوی الهوی * و محله من اضلع العشاق *
ما عذب الکفار الا بالهوی * و اذا استغاثوا غاثهم بفراق * مأل خیال اشمال شاعرانه سی اگر

موکل جهنم اولان مالک حضر تری هوانک دویه یعنی آتش عشق کورلد یسنه یعنی شدت و عشاقک
ضلعنک ایچنده محله یعنی اونا عشقک درونلرند اولوب اضلاع ایلدیکنه دانا اولدی کفاری
ایچمله تعذیب ایچوب البتة آتش عشقه تعذیب ایدر و معذب اولان او کفار امان باندق دیو مالک
حضر تیردن استغاثا ایدسه لر تری او آتشدن چیقاروب فراقله امداد ایدر ایدی یعنی صورنا
آتشدن چیقارایسه ده درد افتراق ایلد دیگر یارمیلای عذاب ایدر ایدی دیمکدر (لابن الوردی)
دهرنا ضعی ضعیفا * بالفا حنی ضعیفا * بالیالی الوصل عودی * واجمعنا اجمعینا * مأل دهر بمن
یعنی فلک لقاده یعنی وصال محبوب معشوقده بزنجیل اولدی بیی حالده صباحلدی یعنی بخل ایلوب
روی وصال کوسرتمدی بناء علیه بزنجی ضعیفا یعنی دردمز من بی دوایه او غرادق اهای وصال لیلی
و کیمه لری عودت وجهه مرئی معشوقه یاله جمع ایلکدر دیمکدر (قلت) مستغنی بیان اولدی بیی
اوزره اشبور باعبده جناس تام مرکب وارد راین وردی زین الدین عمر بن مظفر بن عمر بن محمد
المعری بدیون کرمی حدودی مشاهیر بلغاسنددر و ابن حجه ثرات الاوراقنده ثنائیتشد ر انتهى
(وقال الشریف الرضی) علاقی بذکرهم واسعیانی * و امرجالی دمی بکأس دهاق * و خدا
النوم من جفوفی فانی * قد خلعت الکرا علی العشاق * مأل رنگین خیانی ای سامر یا خود ای ندیم
غمکسار وای ساقی صفامدارم بکام معشوقلری مک ذکر ایلد محدث و محبت ایدک یا خود بی معشوقک
ذکر ایلد مشغول قیلک و بی می ناب تذکر احبابه اسقاواروا ایدک و کوزمک یاشی باده عشق ایلد
براولان ساغر مزج ایدک یعنی یاریمی یاد ایلد بی اغلدمک و اشکمی اول باده به قاتوب او شرب ایلد بی
سیراب ایدک و دیده لرمدن خوابی دخی الک زرا بن ثوب نوم مطلق عشاق اوزره کیدردم یعنی بن
درد حسرت یار ایلد او یقوی کلبار ترک ایتدم دیمکدر (قلت) معلوم عالم علوم ادیبه در ککه
عرب العربانک بر شخصه ایکی به مخصوص اولان خطاب ایلد خطاب ایلد ککرتیک یعنی مفرد
یرنده تشبیه اولدقلرینک نکتة سنده سبعة معلقة شارحی زوزننک یازدی بیی اوزره دقایق شناسان
لسان عرب براز و جوه بیان ایتشددر و جهلک بری چونکه ادنای اعوان عرب ایدکدر که رای ایل ایلد
رای غمندن عبارتدر و کذلک ادنای رفقا دخی اوج اولوب ایچندن بری دیگر لرینه که ایکی شخصدر
خطاب ایتسه وضعی اوزره تشبیه صیغه سبله ایدر اکثر یا لسنه لر ی بوجهله ایکی به خطابله
اعتماد ایتد بکندن بره دخی تشبیه صیغه سبله ایدر لر (ایکنی وجه مثلا اشبو شریف مر تضانک
نظمنده اولان علاقی ایلد امری القیس قصیده مشهورة سنی مطلعنک * قفانک من ذکر ایل
حبیب و منزل * مصراعنده و سالف الذکر شیخ بدر الدینک * قفا حادی ایل فانی و امق * مصراعنده
واقع قفالر شخص واحد خطاب اولدی بیی تقدیرجه اصلاری برلفظ تا کید ایچون تکرار اولنقی
معنانه اوله رق علل علل وقف قف اولوب ایکنجیلر حذف و اولکبارک آخر لرینه علامه
الحذف الف مقصوره الحاق اولنشددر که بوقاعده بی ابو عثمان مازنی استعید بالله * قال رب
ارجعون * نصی توجیهنده ارجعون جمع صیغه سبله اولمقدن مراد اصلی اوج کره مفرد
صیغه سبله ارجعنی ارجعنی اولوب جمع وای اوچکره لفظ تکرار اولدیغنه علامت مشعره
اولسون دیو داخل اولمشدر دیو اشراب ایتشددر (ووجه ثالث بعینه کوره مثلا قفانک اصلی مفرد
قف اولوب آخر یته تا کید ایچون نون مخففة کتور یلوب قفن دیمش و اونون دخی وصل اولنغله
الفه قلب اولنشددر و نون وصل حالنده وقفه جل و قیاس اولنهرق الفه قلب اولنور حال وقفه نونک
الفه قلب اولدی بیی * ناسفعا * قول کر عنده ظاهر در که حین وقفه لیسفعا برسن و وصل وقفه
قیاس اولدی بیی اعشانک * وصل علی حین العشیات والضعی * ولا تحمد النون والله فاجدا *
قولنده آشکاردر که اجدن مراد ایدوب نون تا کیدی الله قلب ایتشددر فلحفظ * و نظم

مذکورک ناظمی بلفاء شعرادن ابو الحسن محمد الرضی بن طاهر بن الحسین بن موسی بن محمد بن
ابراهیم بن حضرت موسی الکاظم که شعبی و بغدادی در پدرند نصکره نقیب علویه ایدی حضرت
علی رضی الله تعالی عنه و کرم الله وجهه نک خطب و احکامند عبارت اولان نهج
البلاغه فی جمع و تعلیق خلافت فقها و مجازات آثار النبویه نام کتابی تألیف ایشدر
ابوعلی فارسیک ایضاحی اوزرینه حاشیه سی و درت مجلد دیوان شعر و وارد در تریوزدرته و فات
ایشدر سی و اون درجه سی مقدار قلیل یکده که نظم شعر ایش اولدینی بنجه الدهره مسطوردر
(و داری علم الهدی ابو القاسم شریف علی مر نضادر نقیب طالبین ایدی او جیوز الی بشده
تولد ایش و در تریوز اوتوز الی شهر ربیع الاولک یکرمی بشده فوت او ایشدر شعبه ده اصولا
و فروعا نصانی و دیوان کبیر شعر و وارد (در الفوائد و غیر الفوائد) استنده برنالبی و اردر ذکر
اولان نهج البلاغه اختلاف اولندی بعضی کلام امام رابع اولوب یاونلک و یاخود
برادری رضانکدر دیدی و بعضی ایکسنی جمع ایشدر دیدی لکن ایچنده نکات علیه امام المرتضی
رضی الله تعالی و کرم وجهه دخی و اردر کتاب مذکور کوری کورن اهل سنت بوقولی تصدیق ایدر
و اناعلی ذلک من الشاهدين و ذکر اولان در (بحال شریف مرتضی) دیوه شهر در و سکان
ایکی مجلس در عاجزانه مطامعه کرده فقیر اولدی واقعا تفسیر و حدیث و کلام و فنون ادبیه دن
خیلی فوایدی شامل و لکن ملز می اولان تشیع و اعتزاله دائر مقالاتی دخی کافل اولقله مطالعه
ایدن اهل سنت قریبداشلمز * خدما صفا دع ماکدر * چشمیله باقه جقلری و ارسته اخطاردر
اتهی (وقال اخر) قالوا اترقد مذغبا فقلت لهم * نعم واشفق من دمی علی بصری * ماحق
طرف هدانی نحو حستکم * انی اعذبه بالدمع والسهری * مال نمویه اشتالی * بعد شدائد الفراق
ملاقانریله شرفیاب اولدیم احبام بکاصورت تعریضده استفسار حال افتراق ایدوبای محب
صادقین بزم غائب اولدیغمرک یعنی فرقتک ابتدا سندن بوملاقانه قدر عجیب او بودکی دیدکلرنده
بندخی اوت کوزیمک یاشی چشمه ضرر و پردیوز یاده شفقت ایدیچی اولدیغمدن او بودم یا چشمه
نیچون شفقت ایتیم بر کوز که سزک حسنکزه بنی دلالت ایده حقیقیدر که انی اشک و او بقوسزاق ایله
تعذیب ایدیم دیوجواب و پردم دیمکدر (قلت) اشته قضیه نخبه شمریه بویه در خنر شباهه کی
هر جانبیه اقرار کیدر عاشقه سهرشان و او بقوشین ایکن شعر امر ادا یتدکلرنده اوشینی شان صورتده
کوسترررر قنبر اتهی (لعزالدین الموصلی) * فسدت اطول بعدادکم احلامنا * وعقولنا وجنی
الجفون منام * والطیف قد وعد العيون بزوره * یا حبذا ان صحت الاحلام * مالی ای یاران بزه
مباعد کزک یعنی بزی جالکزدن دور قیامکزدن اوزامه سی سبیلله اجسامن خسته اولوب یاخود
رؤیالیز درست اولوب فساد و اردی یعنی یا هیچ یاخود درست رویا کوره مزاولدی و عقولیز
پریشان و او بقوکوزیمزدن نهان اولدی و طیف یعنی خیالکزدن لطف کوزلیمزی برکزه زیارت ایله
یعنی نموده کورنمکله و عدا یتشیدی ای یاران بوشی یعنی زیارت مذکوره کوزلیمسنه در واقصای
آمالدرا کر احلام یعنی اجسامن صاغ اولوبده او بقو او بوماغه مستعد اولدیق یاخود عقلن
باشمزه اولوبده کوزلیمز کورمکه قابلیتمز اولیدی دیمکدر (قلت) هنکام شباهه نظم
اولان ایات غزل فقیرانه دندر که خیال اوزره دائر * خیالی جلوه کر چشم بسته در یارک *
نه غم فراقله اولسم کوزم آحق کتم * ناظم القطعه المذکوره عزالدین الموصلیکه جابجا اشعار
حقایق دئاری زب آب آرای ابواب کایدر شهرت و منزلت و سیادت و کرامتی چار جهت عالمده
معلوم انام اولوب و شرفاء اجدادی حجاج ظالم هنکامه سنده ارض مغربه هجرت ایدن و وجود
انوار اودی بشوز طفسان الی سالی پرتو بخش مهد شهود اولوب بلادی بعد الطواف نواحی

مصدرن طرنا ناحیه سنده قامت و اوراده راده فیوضاتی تراید بوله رق قرق پرسته ارشاد عباد ایله
کذارنده ایام مسعود اولدقد نصکره رحلت یورن مجتهد طریقت الشیخ احمد البدوی حضرت تارینک
اقدم مستخلفاندر که سید مشارالیه عراقده ایکن شرفیاب ارشاد و صحبتی اولوبینه عراقده
ارتحال ایلدی یکی امام شعرانیک طبعاننده محرر در قدس الله تعالی روحهم و افاض علی المحبین
فتوحهم اتهی * بکاء چشمه دینه شد * رجوت طیف خیال * و کیف لی مجوع * والذاریات
جفونی * والمرسلات دموی * مالی چونکه یازیمی کوره میورم باری رؤیاده خیالی کوریم
دیو املده لکن بودخی او یقوالیه اولور بن ایسه نه کیفیله او بویه ییلورمکه دو چشمه ذاریه یعنی
ایچنده اولان سنه بی صاوریمی و دوشوریمی و دموی یعنی اشکم مرسله یعنی ارسال اولمش و متابع
ایچیلر در بو صورتده او یونه مز که ایچنه خیال کله و بیت اخیره همان ایکی سوره شریفه
اسمعی جمع ایشدر (بودخی بکاء در) ارحم رحمت لوعنی * و ابعت خیالک فی الکری * و دم
عینی لاتسل * عن حاله یا ماجری * مالی ای مهجور رؤیت جالی اولدیغم معشوق سنک
عشقکدن ناشی بورکده اولان یا نقلغمه مرحت ایله تا که محققاننده مرحت اولنه سن و مرحتله
باری او یقوده اولسون خیالکی کوندرانکله تسکین سوز درون ایدیم و بنم فراق در دایله کوزمدن
اقان یا شلرک نه کیفیله اقدی دیو معشوق حالتدن صورمه یعنی پیانه کلز مرتبه ده آقوب آقوده در
دیمکدر و ماجری افطنک مضمون قطعه به مناسبتی معلومدر (للصفدی) ان عینی مذغاب
شخصک عنها * یا مر السهر فی هواها و یتهی * بد موع کا نهی الغوادی * لاتسل ماجری
علی الخدمهها * مالی ای یار علی الحقیق کوزم سنک ذاکدن غائب اولدینی و قدغن یعنی یوم
فرقتکدن پرو او یقوسزاقه کندی هوا سنده امر و نهی ایدر یعنی او یقوسزاقه غالب اولوب
انی کف مایه تصرف ایدر یعنی او یون او یقوسزاقه نیچون غالب اولسونکه غایبه ل یعنی
یغورر کی باشلره مقارن درای یار تنق یوزیمک اوزرینه او یا شلر دن اقان شلری صورمه دیمکدر
(قلت) ماجری مضمونده علی ماتری طوغر یسی هاتف کریدینک شوییت آبداری بر دیوان
دکر نظمدر * ماجری و ارستی غرقاب ایدر اشکم اجبرم * یترای بحرسباه کدرم اق دکره *
(وللصفدی ایضا) یا قلب صبرا علی الفراق ولو * روعت من تحب بالین * و انت یادم
ان ظهرت بما * یخفی قلبی سقطت من عینی * مالی ای قلب اگر سودیکنک بعدیله فرعلندک
یعنی خزن اولدک ایسه فراقنه یاده صبرایله و جزع ایتیه زرا * شام فراقک آخری صبح وصالدر *
وای اشک چشم اگر سنده قلمک اخفا ایلدیکی سوز و کداری ظاهر ایدرسک یعنی جریانک ایله
خلفه عشق مکتوم مقبولی ظهوره کتوررسک کوزمدن دوشرسک یعنی اعتباردن ساقط
اولورسک دیمکدر و دمعلک عیندن سقوطی ایهام رنگیندر قبل معناه بالترکی * اغلغله عشقی
اغیاره طبوریک * ای دیده بوجه ایله بکاءین ضررسن * علامه روم مولانا ابن کمال مرحومک
حدایق الحقایقه یازد قلمی اشبومطلع هم اشک کوزدن سقوطی مضمونه وهم سورمه ده کوزل
دوشمش و یا قشمشدر * کوزم یاشنه رجم ایت سورمه دردن * که مردم زاده در دوشمش
نظر دن (للشیخ شهاب الدین ابن حجر) خاض العوادل فی حدیث مدامعی * لما غدا
ک البحر سرعه سیره * خسته لاصون سر هوا کم * حتی یخوضوا فی حدیث غیره * مالی
بنم چشملمدن عشق سبیلله اقی یا شلریمک سرعت سیری بحر کی اولقله اکا دائر صحبت یعنی طعنه
غمازل و اغیارل طالیدرلر پنده ای یار عشقکزدن سربینی صیانت ایچون یعنی کشف اولسون
غرضیله چشمک دمعی اغیار بنم صحبتی بر اقوب آخر سنه صحبتی طالسونلر دیو یاخود آخرک
صحبتیله طالعجه دک حبس ایلدم دیمکدر و مصراع رابع که بلا قصد موزون واقع اولان

نص کتابد بوراده اقتباس طریقه ذکر ایتشد (قلت) مشارالیه ابن حجر قاضی القضاة شهاب
الدين ابو الفضل احمد بن علی بن محمد بن علی النکاتی القسطلانی ثم المصری زمانده امام
حفاظ حدیث ایدی ولادی بدیوز یتیمش اوچده در ابتدای امرده ادب و شعره اشتغال و فتوننده
کسب کالد نصکره علم حدیث شریفه سعی ایدوب دور بلاد والقبه حدیث و سیر صاحبی عراقیدن
استجازه ایلله اول علم جلیله دخی استاد اولوب حدیثه ریاست کتد ویه منتهی اولشد در
شرح البخاری و تعلیق التعلیق و تهذیب التهذیب و تقریب التهذیب و اسان
المیزان و الاصابه فی الصحابه و نکت ابن الصلاح و رجال الاربعه و نخبة اصول حدیث
ایله شرحی و القاب و تبصیر المنقبه و تقریب المنهج جله تألیف جلیله رنددر سکر یوز
الی ایکیده انتقال ایتشد روح الله تعالی روحه مستقیم زاده مرحوم مجله سی هامشه لقبده
اولان حجر دن کایه ذهب مراد در و نیم یوه مطالعه می مؤیدر که شیخ محمود کردی قادری اکثر
آثار رنده مشارالیهی ذکر ایتد کده مکرم ایلله توصیف ایدوب ابن حجر المکرم دیر که حجر مکرم دن
مراد اکسیر در که انکله التون حاصل اولور دیتشد لکن ظاهر اولدینی اوزره دلیلی قوی
دکدر قندبر شهاب الدین ابن حجر هیممی مکی به ابن حجر دیدکلری پدری ایجاب ایتدیکه
تکلم ایتدوب صحنه ملازم اولد یقندن جدی حجر دیر ایش و حجر بابا سنک لقبدر انتهی
(ابراهم المعمار) رحمت یوم الفراق اجری دموی * حسرة ان قضی الزمان یبنی * قبل
کم ذانجری دمویک تعمی * اوقف الدمع قلت من بعد عینی * مالی وقتا که زمان وفات یارمدن
ایر بقله حکیم ایتد کده فراقی کونی خاک اینه حسرت یونین اشک خون آلود چشمی روان ایده رک
رومال ایتدیم بکاجوشانی دموی کورنلر بتردمعکی طوت زرا کر یه کر یهدر صکره ایکی کوزدن
جیقارسن دیدکارنده باش اوسننه لکن عینم کتد نصکره سوزیکری واشکمی طوزم یاخود عینم
یعنی یارم کتد کد نصکره اغملله کوزدن چیتمق خوفی بنده یوقدر قویک باشم جریان ایتسون
ویاخود بنم کوزم یاشی جریانی عینک یعنی یارمک فراقند نصکره عینم کتد کد نصکره قورق
قالمدی دیدم دیمکدر (بعض نسخه ده عین مهمله تعمایه نقطه قونمش یعنی مجمه قلمشدر
وغنی قفاوزنده بایلاندر فیتصر (قلت) صاحب قطعه ابراهیم بن احمد المصریدر مشارالیه
ملقب ایدی جائز که حقیقی معیار اوله زرا بعض تراجده حجار دخی دیرلر ایدی دیو یازار که معیار
اولدیننه قرینه درو غلام التوری دخی دیرلر ایش شعرنده کثیر التوریه و مسالفه اوزره بگونه مائل
یعنی لاابالی مشرب اولدینی تراجده واردلر لکن بعض نسخه مستطرفه معیار پرینه مواز اولشد در
غلطیدر یاخود بواووب مواز دخی دینلور میمش و یاخود مواز آخر شاعریدر تحقیق اولنه مدی
معمار موی الیه بدیوز قرق طقوزده ارتحال ایلدی (لاخر) لما بست بعده ثوب الضنا *
و غدوت من ثوب اصطبار عاریا * اجریت وقف مدامی من بعده * و جعلته وقفا علیه
جاریا * مالی وقتا که یارمک بعد وفراقی علت و باعث اوله رق من ثوب کوب و ثوب صبر
و قراردن عاری اولدینم حالده صبا حلد یغمده خزانه چشمده موقوف و محبوس اولان کوز یاشارعی
فراقی دردبله ایدوب یارمک بولنه وقف جاری قلدن ارتق چشمه سار وقف کی لقب طورسون
دیمکدر (وقف مضموننده یوقفیرک بوندن اقدام دیدیکی بیتدر (سکا مشروطه اوله
قبله ازاهدیجه رد * ایلدم وصلکه نندینه جائی افراز (عزالدين الموصلی) عینی افاضت
دموی * لطول ضد و بین * و وجنه الخلد قالت * رأیت غسلی بعین * مالی یارمک مدت
فراق و اعراضی اوزاد یغیچون کوزم اشکنی افاضه و اساله ایلدی و رویک وجنه لری یعنی
یکاکلری دخی غسلی کوزمه کوردم یاخود عینله یعنی عینک صویله اوزریمه جزیان ایتدیکندن

یقاند یغمی کوردم دیدی درد فراقله اغلیه اغلیه یوزوم صولوب و هلاک اولوب میت وجنه کوزم
یاشیله یقاندی دیمکدر (قلت) افعال حواس و جوارح انسانیه دن مثلا کورمک و اشتمک
وطاعتی و الموق و یورمک و یازمق و سوبک کی افعالی و آله استاد اولنان فغاری افاده ده کوردم
و ایتشد تعبیرلری کافی ایکن ایشو قطعه ده واقع اولدینی کی کوزمه کوردم ایلله قولاغمله ایتشد
ودلله طاندم و یاغمله یوردم و قلمله و یاخود پارماغمله و دستله یازدم و فغله و اساغله سوبلدم
تعبیرنی عربی و سائر لسان اصحابی استعمال ایدرلر و یوتعبیر علم معاینده بیان ایتدکلری حشو
وزائد انواعنک بدن دکدر نیجه حشودینله ییلور که قرآن کریمه * فویل لهم بما کتبت
ایدیهم * واقع اولشد کتبت مجازا اسناد اولمق احتمالی دفع ایچون تا کید مقوله سندن
اولدینی مختصرات و طولیات کتب معاینده مصر حددر یوبولله ایکن احباب دن برینک اثر
منظومنه فقیرانه نظم ایتدیکم قطعه تقریضده اولان * نظمه بقمه ورقه بقله الفقیر شیخ زاده
السید محمد اسعد * عبارة سنده امضایه شعرای عصر دن بذات صومعه نشین فم ورقم بوراده
ز یاده دکلیدر دیو کویا حشودر دیمکی استه مش اولدینی مسموع اولدقده بعنایه الله السميع
العلیم تعلیم نیت خیریه سبله فقیر صاحب التفسیر ابو السعود حضر تکرینک کلامنی بیله تفهمه
قدرتم یوقدر یوبایده انره اقتدا ایتدم زرا مشار الیهک * قلته بلسانی و کتبه یینانی * دیوقلم
دست شریفله یازلمش امضاسنی و سائر اعلام عرب و روم و عجمدن قول و فعلی یزه شاهد اولان
ذوات کرامک او بولده اولان امضالری کوزمه کوردم و یوقاعده بی بیانده اساتذده تقریرلری قولاغمله
ایتدم و نکته سی دخی یوردیو بردوست واسطه سبله معترض موی الیه خبر کوندر مش ایدم
واصل سامعه قبول و انصافی اولدیمی بیلم * لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم * اشته اکثر
اعتراض قواعده عدم اطلاع دن اولبور مع ذلک اعتراضی بولمق درایتدن کلدیکنه و جولان
فکردن نشئت ایتدیکنه دخی شهید یوقدر همان اصحاب عقل و نهایه لایق اولان تتبع کتب فنونی
اللدن براقماقدر * من آنچه شرط بلاغت باتو میگوید * توخواه از مختم بندگیر و خواه
ملال * ودخی معلوم اوله که قطعه مذکوره ده عینی لفظی مفرد اوله رق ذکر اولمش مع ذلک
نظرا یکی کوزاله اولور لکن بودخی استعمال کرده بلغادر که ایکی کوزله نظر ایدوب نظرت یعنی
یرنده نظرت یعنی دیدکلری و سائر اعضا ک فغله رنده دخی یوبولله اولدینی شهاب خفاجی (کان
شهر رسول صلی الله علیه و سلم لایحاوز شحمة اذنه و فی بعض النسخ اذنیه و هما یعنی واحد کما یقال
نظرت یعنی اذا نظرت بعینه و هكذا فی کل عضو کما هو مقرر فی العربیة * دیوتصر یح ایتشد روبرونک
نکته سنی باصره اهل بصیرت و بینش و سامعه ارباب درایت و دانش دیده و کوشلریله کورمش
و ایشتملدر در فیتصر (نکته) بلغا بعضا عینی ذات معنانه اوله رق نفس کی حرف
بالخافله تا کید ایچون استعمال ایدرلر فلیحفظ (لاخر) ولم ارملی غار من طول لیله * علیه
کان اللیل یهشقه معی * و مازات ابکی فی دجا اللیل صیوة * من الوجد حتی ایض من فیض
دمی * مالی بنم کی محبوبمک اوزرینه غیر نکش شب یلدادن باشقه سنی کوردم که کویا و دخی
بنله برابر محبوبم عاشقدر یعنی اوزون کیجدر ده دخی فراق یاردن کوزیمه اویقه و کیر محبوب لیلله
مصاحب و یاز اوله رق صبا حلددم و کیجه قرانلغده متصلا و جود و شوقدن ناشی عشق و هووی ایلله
اغلدم شول غایته قدر که کوزم فیضان اشک ایلله اغاردی دیمکدر چشم اغارمه سی عادن کایه در
(اقتبس بن در یح) و ما فارقت لیلی عن مرادی * ولکن شقوة بلغت مداها * بکیت نم
بکیت وکل الف * اذا بانت خلیتها بکها * مالی بن لیلایه اختیارله مفارقت ایلدم ولکن
نهایته واصل اولمش بد بخنکلم باعث مفارقتی اولدی و انک مفارقتی ایچون اغلدم و نیچون

اغادی دینسونکه هرالف و عاشق یاری ینونت و مغارقت ابتدا کده یارینه البته اغلر دیکدر
(قلت) الله بولتان نسخ مستطرفه این در یج یازلش لکن اشوقس دیکری اولیوب مجنون
ایله ملقب اولان ایسه قبس ابن الملوخ بن مزاحم بن عدی بن ربيعة العامریدر که بنی عامر دندر
و بوقس عاشق مشهور لیلای مذکوره در صاحب الکشکول بهاء الدین العامری اشوقسک
هجرتک یتمنی سالی فوتی بحر بر ایتمشدر که مستقیم زاده مر حوم لیل عددینه مساوی دوشر
و این جوزی تاریخنه دخی یتشده یازردیمشدر لکن فقیر سیحۃ المزجان نام کابده ینه این جوز بدن ناقلا
فرق سالی انتقالی یازلش اولدینغی کوردم جائز که سهوقم اوله و برقلوذه قبس مر قومک باباسی
معاذ نو علی قول مهدی امش و بعض ثقه قبس بن مهدی بنی نمرودن دیکدر دیمشدر شارح
بخاری عینی شرح شواهد ده قنیدن روایه یازمشدر که مجنونک بنی عامر ده اصل ونسبی
اوله رق وجودی اولیوب بر اسم مستعار در و اصمعی دیمشدر که بنی عامر ده بر آتشاعر وارد که
مجنون ایله ملقب اولوب لیلی ایله تشبیب ایلدیلر و مجنونک نظم ایندیکندن زیاده اشعار اسناد
اولمشدر مشهور اولان اشعاری بنی امیه دن بر فنانکدر انتهی کل ما ترجمه اسعد الفخیر من
الاشعار فی هذا المقام (بعض کتب سماویده * ان معاقبت به عبادی ان ابتلیت هم بفرق الاحبة *
کلام قدسی کولشدر که مآلی عباد الله تعلق ایدن عقابک بعضیسی احبابلرندن فرافله
ابتلا ضمنده اولوردیمکدر * وطنه یعنی انسانک طوغدینغی یرده اثر شوق و حنین و ذم سفره متدائر
کلامدر * صاحب المستطرف دیر که وطنه و مولده محبت طابع ناسه متولیه و مولده شدت
شوقی مستدعبه در) مر ویدر که ابان بن سعید رضی الله تعالی عنه مکرمه دن دارالسکینه
مدینه منوره ده رومال خاکبای حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ایلدکده اول نور
چشم انبیا و مرسلین و رحمت عالمین علیه الصلاة والسلام (یا ابان کیف ترک مکة) یعنی مکه بی
نه کیفیتیه ونه حالده بر اقلدک پیوردقلرنده ابان (ترکت الاذخر و قد غدق و ترک التمار و قد خاض
یعنی اذخری صوبی و افر یعنی تروازه و سهل التناول نباتانی فیض بارانه طامش اولدینغی حالده
بر اقدم دیدکده * اثم ما زاغ ایله * کحل دو چشم حقایق بین پیغمبری به عایه الصلاة والسلام
رقت کله رک یعنی اشک کلاب بوری نور آرای ظهور اوله رق وجه انورلی رنگ پذیر یاض اولدی
(قلت) بوندن مستفاد اولان میل مولددر که حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم میل مذکور دن ناشی
مکرمه اولمغله ابانک شاستنده حضرت نبی اکرمه صلی الله تعالی علیه وسلم میل مذکور دن ناشی
رقت کلتدر اذخر قاموسده کوزل قوقولی بر اوتدر دیوتفسیر اولنوب عاصم افندی مکرمه آریغی
و مکرمه صماتی دیدکری نیساندر دیوت ترجمه ایتمشدر لکن مغرب اللغة ده کولان هیئنده تیز و کوزل
رایجه لو یرنایندر دیمشدر و کولان دخی کاذک ضمیمه نبات بر دی که قوغدانی و حصیر اوتیدر عاصم
افندی تخر رنجه (وقاموسده غمام و بنوم غراب و ینبوت و زلرنجه نبات معروفدر دیمش و عاصم
افندی بیان دار یسی دیدکری اوتدر دیوب تناولی یسیر اولدینندن * طامنا سهل التناول اولان
نسنده ضرب مثل ایدوب هو علی طریقی التمام دیرلر دیمشدر (اشوه قطعه تخن و طنده بلال
رضی الله تعالی عنه کدر * ایالت شهری هل این لیل * بواد و حولی اذخر و خلیل * وهل اردن
یومامیه مجنة * وهل یدونل شامة و طفیل * مآلی بن برکیجه اولسون ایا و ایدید * اذخر و دخی
خلیل اطرافده اولدینغی حالده یتوت ایده جکبه و مجنه صولینه دوشه قائفه وارر اوله جفمه
و شامة و طفیل بکا ظاهر اوله جفلرینه نوایدی علم لاحق اولدی یعنی کوره بلیدم دیمکدر که
مکرمه بی کورمکی تمنی و آرزودر (قاموسده یازلدینغی اوزره اذخر مساجد و زننده و مجنه مجه
وزننده مکرمه قر بنده بره وضعک ایددر) ونه یاهده محرر اولدینغی اوزره شامة نام و طفیل

خلیل و زننده بنه قرب شریف مکرمه بر جیلک و علی قول بر قبونک ادل یدر (خلیل خاء مجه ایله
محبوب و یار صادق و رفیق معنایه کاور وزن مذکور اوزره نه مهمله ونه مجه ده موضعه دائر
معنایه فقیرانه در دست اولان کتب افسانه بن فقیر بولامدم قحجی و ککناریته تصریحی
قید انا و فهمیدن مرچودر انتهی * من علامه الرشید ان تكون النفس الی بلد هاتواقه والی الفها
مستافه * اقوال حکمت اشمل اسلاف دندر و مآلی آشکار اولدینغی اوزره نفسک بلده سنه یعنی
طوسه یعنی یر و انیس و همدمنه مستافه اولسی استقامت و درایت علامتنددر دیمکدر که بولار
مقتضای حسن خلقتنددر حضرت یوسف علیه السلام بدن ایمنلرینک ارض مقدسه ده واقع
مر اقد انوار مر اصد آباء کرامنه ایصال اولمنی وصیت پیوردقلری داعیه حب مولدنددر لکن
اهل مصر اول جوهر انوردن دور اولغی استیوب مانع اولمشرایدی بعد زمان حضرت موسی علیه
السلام بعث یور باوب و فرعون داهیه سی بر طرف اولدق نصره و جود به بود حضرت یوسف
عایه السلامی حضرت موسی علیه السلام مقارشر یفه مشار الیه یاه نقل پیورمشدر (قلت)
حضرت یوسف عالم قدسه ارتحالرنده سن شریفلری یوزاون و علی قول یوزیکرمی درجه سنه
و ارمش ایدی و موسی علیه السلام یوسف بن یعقوبک علیهما السلام برادری لاوینک اوغلی
عازارک اوغلی قاهنک اوغلی عرانک نیل جلیلدر و مر اقدشر یفه مذکوره قدس نواحیستنددر
حبرون نام و بلد الخلیل ایله زبازد ز یارتکاء انام اولان مقدمه در انتهی (اسکندر دخی بلاد رومه
نقلی مولدینه حیا وصیت ایتمکده هذام بایه سی روم اولکاسنه التون تابونه نقلی اولمشدر (قلت)
اسکندر جمیع ممالک و دارایی قتل ایله ایرانه دخی مالک اولدق نصره اسکندر ونه کاورکن
شهر زورده اوتوزالتی باشند قوت اولش صاحب المستطرفک تخر بر ایلدیک اوزره منی دیار
قدیمه کتورلشدر (شهنامه ده پای تخی انقره دیو منظوم اولدینندن اورابه دفن اوانسی محمدر
انتهی (منقولدر که شاپور ذوالکاف دیار رومه اسیر ایکن خسته لندی قیصرک قری که ساپوره
عاشقه اولمشیدی خاطر بنی سؤاله کلوب جائز نه استریدکده دجله دن بر ایچیم صو و اصطخر ترانی
فوقلوق دیو مولدینه اشایق اشراب ایلدی قز فی الحلال ادملر کوندر و چند روز مرورنده اول
صو و اول زایدن بره مقدار کتور دوب و ساپوره اشو دجله نک صوبی و ارضنک ترانی دیو و یردی
شوقله ایچوب و قوقدقده شفا بولدی (قلت) بونی صاحب المستطرف یازمش ایسه ده
بالارده قلم جو بین پای فقیر ایله بعض احوالی یازلش اولان اکاسره نک طفوز نجیسی شاپور بن
هره زک اوتوز سکرنجی قیصر قسطه قطبوس و عیسی اوغلی اولانوس و قرقنجی قیصر اور یا نوسله
محرار لری وقوعه و اوب جله سنده شاپور غائب اولدینندن باشقه اور یا نوسی اسیر ایتمش ایدی
کندینک امر بنه وقصد مر ضنه دائر نقل شهنامه و معتبرات کتب تاریخنن حسب السیر ایله
بنام خواند میرک در دست اولان سائر ثقاتک تاریخننده کور یله مدی العهد علی الزاوی (اصطخر
اولکای فارسده اقدم شهرلر دندر ملوک قدیم فرست تخنکاهی انده ایدیه عظیمه قدیمه آباری واردر
طبقة ثانیة ملوک عجمدن کیانیانک النجیسی بره نک قری بهمانک بنا کرده سی اولدینغی تخنه نام
کتابده محرر در برامکه دن بر متفلسفه یعنی طیب بر یره سفر ایندکده مولدندن بر مقدار تراب
الوب انکله تدای ایدردی دیو جاحظ ذکر ایتمشدر (قلت) بونک عبارت سی در دست اولان نسخه ده
وقال الجاحظ المتفلسف من البرامکه فی نسخة من البرامک اذا سافر اخذ معه تراب ارضه و فی نسخة
مولده فی جراب بتداوی به دیو محرر در برامکه خاندانلرندن بری دیمکی یا حو و طیب لری یا حو
برطیب برمکی اطرافله فقیر اکلیه مذم و دیگر نسخه یوفکه مر اجعت ایده یم ارتق تأمل پیور یله
صاحب المستطرف بعضیلرینک نظم ایندیک اشو قطعه شوق وطن خلیلنک احسیدر

دیمشدر * بلاد الفناها علی کل حاله * وقد یؤاف الشیء الذی یبس بالحسن * وتستعذب الارض
الذی لاهوائها * ولما تاعذب ولکنها وطنی * مائی بزم یولند یغمر بر نه حال اوزره ایسه
یعنی خلق بکنسون وکرکه بکنسون بزم انس والفت ایتد یکمز بلاد در ریگستان ایسه ده
بوجهله بزم مقبولردن ز برا حسنه و لطافته ملابس اولیان شیء و مکانله الفت اولنور والفت سببیه
سوی بلور زاول ارض و بلاد که هواسی و صوبی طاتلی و خوش اولوب لکن و طغز اوله انی طاتلی یلور
دیمکر (قلت) بیک ایکیوز الی ایکی سالی ایران سفارتدن معاودنده شعبان و اخری مولد
فقیر اولان دار المراد استانبول تقرب ایدوب یعنی یولک طاری و بولی کچیلوب ضعف مزاجدن
ناشی را کب تختروان بر حرکت و ارزوی ملاقات اولاد صغاریله آلوده رقت اوله رقی از کعبده
طوغری کلنور کن نظم ایش اولدیغم غزل وطن هر نقد رتکثیر سواد قیلندن ایسه ده ترجمه
اولنان قطعه عربیه مذکور بادی تذکر اولدیغندن باشقه نزد مر و تکارنده ذکر بالخره سبب
اولور رجاسیله بوجهله تحریر اولمشدر * تنی فسرده ایدردی فراق سوی وطن * اگر چه
اولسه تاب آور از روی وطن * مثال کوثر جنت کلور کراولده ده تلخ * مذاق آدمه حکمت ندر که جوی
وطن * کدر و پردله غربتده ساغر مرشار * نهی ایکن یته پر نشوه در سبوی وطن *
صیابه منت افزونکه دشت فرقتده * یتشدی همتی اوزره مشامه بوی وطن * در تشکر حقه
یوزک سورای اسد * مثال ارض مقدس کورندی کوی وطن * اشبو غزل و قطعه مک یت
تایلری توارد فی المعنی قیلند ندر که فخر قطعه مذکوریه براز سنل مر و رند نصکره خلال ترجمه
و تحریرده مطلع اولدم (غزل مذکور) نظم هنگامه تشکر احسان شاهانه و اتمام خدمت
سفارت مستندانه معروضنده ماحضر راه سفر نام ایکی مطامی حاوی و اشارات وقوعات سفارتی
محتوی یوز یتدن عبارت قصیده ندر قصیده عاجزانه نک غزلنده وطن تحفه دایر بوییت دخی
مندر جدر * سفر دور و دراز ایچره صقلم غمدن * رهبر سمت وطن اول یتش ای خضر خضر
انتهی (یه ضیلری بلاد هندی وصفده * بحر هادر و جبالها باقوت و شجرها عود و ورقها عطر *
یعنی هندک در یاسی در و جبال باقرب و شجره عود و ورق عطر در دیمشدر * و عید الله بن سلیمان
نهانندی شاده ارضها الزعفران و سماؤها الفا کته و حیطانها الشهد * یعنی زمینی زعفران
و سماسی فا کته و دیوار لری مو ملی بال که کوچ بالیدر کر ملک الیدر دیمشدر (امو به دولنده
والی عراق عرب و عجم اولان مشهور حجاج اصفهانده اولان متسلطنه مقام امتانده سنی
بن طاشی کلل و سورمه و سنکری بال اریسی و اولتلی زعفران اولان بلده یه مسلم ایتدم دیمشدر
(قلت) هند و نهانود و اصفهان ذکر اولنان اشیانک معدن و منبت و محلیری دیمک ایسه وقوع
حالی بیان دیمک اولمهله وطن و مولده میل طبیعی در کار اوله رقی وصف و ثنا قیلندن اوله مز
قدر بر انتهی (بصره یه دار السلام اولوب قبائل عرب کندو یه انتقال و مسلمین وطن و مرکز
اتحاد ایتد کلرندن خزانه العرب دیمشدر (ابواسحق زجاج بغداد دینانک خطیره سی و ماسواسی
بادیه سیدردیو دار السلامی مدح ایتشد (قلت) اشبو و صفله دخی ایراد فقیر کلور کورینور
(صاحب المستطرف یتدخی مصره * کانه الله فی ارضه و السلام * دیرم دیمشدر (قلت) کانه
کافک کسر یله اوق قونه جق قاب که ترکش اوله جقدر مصری کنایه تشبیه ایله حقه مضاف
فلتمسی ثنایه مقوله سندن (بو کلامی حدیث اریق اوزره ذکر ایدر زایسه ده علی قاری مرحوم
و عضو اتده امام سخاوتیک بویه حدیث کورمندک دیو موضوع اولدیغنی اشارت ایلدیکنی
ذکر ایتشد مصر فی الحقیقه ثنایه چسبان ایسه ده صاحب المستطرفک ذکرینی التزامی چونکه
موابی مصرک اقلیم سادع عربیسی اولان جهت شرقیه قراریدن اولان ابشیه اولان الجاه

میل مولد اولور دینسده عید دکلد و السلام (آغا ذکر اولنان عید الله بن سلیمان پدری
سلیمان نصکره آل عباسدن مهتدی خلیفه بعده معتضد خلیفه یه هم کندی و هم کند نصکره
اوغلی قاسم وزیر اولمشدر (و زجاج ائمه نخودن ابراهیم بن السمری بن سهل در نحوی
مهرودن اخذ ایتشد زهدی اولدیغندن خرز زجاج اجرتیله یومیه بر یحیی درهم قدر مکسبی اولوب
انکه بکنوردی صکره سالف الذکر عید الله اوغلی قاسم مهر دن بر معل ادب طلب ایتکله
اودخی زجاجی سوق ایتدی عید الله بعد اوغلی قاسمک وزارت لرنده ثروت و سامان صاحبی
اولدی اوچوز اون برک جادی الاخره سنده یتش یاشنده انتقال ایتشد آخر نفسنده اللهم
احشرنی علی مذهب احمد بن حنبل رضی الله تعالی عنه کلامی مسموع اولمشدر * معانی القرآن
الاشتیاق خلق الانسان فعلت و افعلت مختصر التحو خلق الفرس شرح ایسات
سبویه القوافی العروض النوادر تفسیر جامع النطق تألیف لرنده ندر * بزم سفره دایر
اولان بعض کلامدر * براعرا یی * مالم غبطه * یعنی غبطه ندر و نه اولنور دیو سوال
اولند قد * الکفایه مع لزوم الاوطان * یعنی یتشه جک قدر ما کل و مسکن و ملبس ایله و طنلرده
یعنی تولد اولنان یلرده ساکن اولغه و بمفهوم المخالقه طشره ده ثروت ایله بیله کز میا لره غبطه
اولنور دیو جواب و یردی (قلت) اشته بو جواب دخی طع حکمت اشتغال عربیه و نفاست
لغات و تعبیر لرنه بر به اندر فتبصر انتهی * مر یاس بن معاویه بیکان فقال اسمع صوت کلب
غریب فقیل له هم عرفت ذلك قال بخضوع صوته و شده نباح غیره * یعنی زهاد تابعیندن
قاضی زاهد ذکی مشهور بابو الوائله ایاس بن معاویه بن قره بن ایاس المزنی البصری بر کون بر مکاندن
مرور ایدوب یانلرنده بولنلرنه شو مکانه بر غرب الوطن کلب سستی ایشید بیورم دید کلرنده
ندن یلیدیکر دیانلره سننک خدمتو عندن یعنی جانندن جیقده بندن و آخر کلا بک شد لره
عومولرندن دیوب حال غریب الوطنی بو طریقه بیان ایتلردن که واقعا حیوانده دخی میل
وطن و مکاننک غیرند * ابتلا ی محن ظاهر در (اعرا یتک بری بر یه کننک مراد ایدوب حین
وداعده زوجه سنه خطایا * عدی السنین لغینی و صبری * و ذری الشهور فانهن قصار * یتقی
نظم ایتدکده خاتون دخی * فا ذکر صبا یتنا لیک و شوقنا * و ارحم بئانک انهن صغار * نظمیه
جواب سوزناک و یردکه * اعرا یی یه رقت کلوب سفری ترکاه اقامت ایتشد (مال یت اول
ای بنم هم سرم غیبو بنده یلاری صای و صبرایت آیلری صایمه که انلر قیصه در یعنی چاپک
عودت انچه حکم یا خود سنه الفصل سنه اقتضا سنجه فرقتده اولان بر آیی بر یل صای و بویه در
و افتراقه صبرایت که انک اجری بنم یتنه صاغ واسن عودتم اولور دیمکر (مال یت ثانی بزم
سکا اولان عشق و شوقنی تذکرایت و دوشون طاشن و قزل بکه ایچی که انلر صغیره در سن
کندک نصکره کیم کورر کوزه در بن و انلر آه و زار و ییکسلکدن تلف اولور دیمکر که مفادی
عدم رضای سفر در بو نظم در دخی اوتیه کی برهاند * رب لازم لمرسته فاز بیخیه * لسانده
دایر بر کلامدر که مالی عرصه سنی یعنی وطنه ملازمت ایدنلرک چونغی مطلبنه و اصل اولور
دیمکر (لشاعر) و حبب اوطان الرجال الیههم * مأرب قضاها الشباب هنالکا * اذا ذکر و ا
اوطانهم ذکر نهم * عهود الصبا فیها خنوا لذلکا * مال لطافت اشتیاق خلقه و طنلرینی
سودیرن براز مطالب یعنی حظوظات و لذات که اول لذائذی کچیلک و طنلرنده قضا ایتش
یعنی کچیلک حالنده انلری و طنلرنده اجرا ایتلردن وقتا که خلق و طنلرینی ذکر و یاد ایتد کلرنده
وطن لره زمان صباوت و شباب و هنگام جودت قوای باطنه و ظاهره یی تذکر ایدر که بوجه مال
یت اول هنگامه تلذذات در کار در بنا علیه وطنی ذکر ایدنلرک اولدت یاد لرنه

کلیکاه و طنه تخن و شوق اظهار یله آیدر رو * دملر اودملر ایدی زمان اول زمان ایدی * و یکم ش
زمان اولور که خیالی جهان دکر * دبرل بوقسه آهلو و فرهاد و فغانی کی فریادلر سنک و مدر
وطنه دکدر دیمکدر (لهم ربنا ارحمنا) لعمرك ما ضاقت بلادنا بهلهما * ولكن اخلاق الرجال
تضيق * مالی ای دوست عمر یکه قسم ایدر و انداچر که بلاد اهلنه ضیق و تنگ اولدی لکن
ایچنده کی خلقک اخلاقی ضیق یعنی بدلکه دویمکله بلده اهل دله طارکلوب کندورینی دیار
غریبته اندیلر یوقسه طاشک و طپراغک نه صوبی واردر دیمکدر (قلت) بیت مذکورده
اولان لعمرك قسمدورولای لام ابتدادر و عمرک مبتدادر خبری جواب قسم انک مسدینی سدا یتدیکندن
و جواب محذوف اولوب تقدیری لعمرك قسمیدر و عمرعینک فحی و ضعیله بقا معناسته در لکن قسمده
ایچتی فحله مستعملدر مشایخ حنفیه تک بیانلری اوزره حقیق غیر یه قسم اگر بری یعنی اجرایی
واجب قسمدر اعتقاد اولور سه کفر و بوعتقاد اولیه رق اولور سه حرام اولغله عمره قسم
نیجه اوور و الحال که لعمرك انهم لای سکرتهم یعمهون * نص جلیلده (وقد اطلعوا به)
حدیث شریفده وارد اولمشدر دیو سوال اولتور سه جوابی مولانا شیخ الاسلام شمس الدین
القناری قدس سره تک یازدقلری اوزره ایکی وجهله در (بری بومقوله قسملرده اسماء حسنان
مناسب اولان اسم الهی مضاف محذوفدر بوراده و اهد در که تقدیری و اهدب عمرک دیمکدر که
حتی (والشمس والقمر) واللیل ونظائرلنده رب تقدیر اولمشدر که رب الشمس ورب القمر
و رب اللیل دیمکدر (وجه ثانی قائل ایچتی ذکر ایدر چکی کلامک مضمونی تا کیدو کلامنه ترویج
ایچون لعمرك و بونک امثالی قسملری ذکر ایدر که بوضورت سائر مؤکداندن اقوی و باری تعالیه
اولان قسمله تا کیددن اسلام زرباری تعالیه اولان قسمده قسم ایدن کیسه تک بار اولمسی
واجبدر و لکن بوندن غرض تا کیددر یوقسه عین شرعی دکدر که حقیق غیر یه بی تعظیمده حقه
وصفات ازلیه سنه تشبیهدر دیو سوال وارد اوله بوضورده وجه مذکور اوزره صورت قسمده
اولان لعمرك کی قسملرک استعمانده بأس اولمادیغی آشکاردر و علاینلنده شایعدر و نص کتاب
مذکور ایلده حدیث شریف مرقوم یوقیلنددر فلیحفظنا انتهی * و قبل راجل السفر قطعه من العذاب
فقال بل العذاب قطعه من السفر * وقال * کل العذاب قطعه من السفر * یارب فارردنی الی خیر
الحضر * یعنی پررجه سفر عذابدن پرارچه در دینلده یعنی یو کلامی ایستد که بلکه عذاب
سفر دن پرارچه در دیوب و تصدیق و تا کیدایدوب بیت مذکوری نظم ایلدیکه مالی عذابک
طوبی سفر دن جزء در یارب سن بنی خیر حضر یعنی خیر دن عبارت اولان حضره رد یعنی
ایصال ایلده دیمکدر (قلت) صاحب المستطرف اشبو نعلی مختصر ربیع الاربار زنجشیری اولان
روضه خطیبیدن بعینه نقل ایلشد فقط شعر مذکور آخرک اولتی اوزره مقیددر و روضه ده دخی
رجل تعبیری ایلده قائل کلام اصمار اولمشدر لکن بعض اسفار محاضرانده قول مذکور اساطین دین
محمدی دن برعلی الشانه اسناد اوزره بحرور (اگر خیر البشر صلی الله تعالی علیه وسلم حضر تری
یو یله بیورمه ایدی عذاب سفر دن پررجه در دیر ایدم قیدیه مسطر در اشبو قید اولمادیغی
تقدیرجه اصماری بلاغنددر فافهم (واشبو ائده اولان من العذاب پرنده من السفر تعبیری خلقک
اسانده داردر من السفر تعبیری حدیث زعم ایدر لسه خطادر زرا آتار ثقاتده بو تعبیر اولمادیقندن
باشقه سقرک نکره و منصرف اوله رق یازمه مناری اولوب اول معنای ایه ائمه کوره یا قشیمه جفی
کتب لعاندن ظاهر اوور مر اجمت اوله یوق سقر دن اجازنا الله تعالی جهنم مراد ایدر ایه
معرفه و غیر منصرفدر که اکا حرف تعریف داخل اولمادیقندن ماعدار بوجه آتی سفر ایلده سقر
مناسبت الماز زرا عذابدن مقصود عذاب دنیو بدر خلاصه سقر ائردن دکدر مثل اولتی اوزره

استعمال اولتور ایه ال حرفتی اوزرندن قالدر معنی ایاق باصتی لازمدر والسلام (واثر شریف
مذکور صاحب المستطرفک اشبو باب با لاسنده کوسر دیککی جامع صغیرده یازلدیغی اوزره حدیث
شریف اولوب تمامیه یو یلیجه مضبوطدر (السفر قطعه من العذاب بمنع احدکم طعامه و شرابه
ونومه فاذا قضی احدکم نهمته فلیجمل الرجوع الی اهله) بومقامده عذابدن مراد شراح بیانجه
تعیب معناسنه در طعام معلوم شراب صو دیمکدر نهمت نونک و میک فحی و هانک سکونیه رغبت
یاخود مقصود و یاخود حاجت معناسنه در فلیجمل ثلاثیدن یانک ضمی و عینک سکونیه امر
غائب مفردر و راوی حدیث ابوایوب انصاری رضی الله تعالی عنهدر (مال حدیث مذکور
یوله کتمک دنیا عذابندن پررچدر زرا مسافرک یمک و ایچمک و اویقو خصوصلرند تلذذینک
کالنه مشقته مقارن اولدیقندن مانع اولور همان ایجاب مصلحتله کیدیلوب ایشتی مسافر بتور دکن
سکره اهلنه و وطنه فضل جعه و جعاعتی و کشتینک اوزرنده حق اولان نفس و بدنتک راحتتی
محافظه ایچون رجوع و عودت ایلسون دیمکدر (قلت) اشبو حدیثده اولان سفر لفظنه داخل
حرف تعریف جنس ایچون اولوب مطلقا اسفارده مشقت اولدیفنی وجه مشقت بمنع الخ
قولیه کوسر یله رک بیان اولوب و دینک و امور مباحه دن بولنان دینانک مصلحتی ایچون اولان
سفرک جوازینده و اسفار غیر واجبه تک عدم جوازینده اشارت دخی ایدر بوضورده امر سفره دائر
اولان احادیث سابقه ایلده بوحیث بیننده کورینان منافات برطرف اولور کالایحی انتهی (الحری
* ان الغریب الطویل الذیل یتمتن * فکیف حال غریب ماله قوت * لکنه لایشین الحرمه و جعة *
فالمسک یسحق و الکافور مقنوت * و طال ما اصری الباقوت جرجضا * ثم انطی الجمر و الباقوت
یاقوت (مال قطعه تحقیق کبر و عظما و اغنیا و اصحاب احشامدن اولان غریب محقر یعنی
کیرادن دخی اولسه غریبده و طشرده اولان حضرده کی راحتتی یوله مز ایکن قوقی یعنی یالکر
بوغازینده قویه جق ائمه سی اولیان غریبک حالی نه کفینده دشوار اوور اغنیانک حالندن قیاس
اولنه لکن هرجهته ذاتی اولان ذاته حادثه موجهه دهر یعنی فقر و ضرورت شین و برز کورمز مبین
که طیبیدن اولان مسک سحق اولتور و کافور اوفاتور و باقوت غضا دیکلری اغاج کوزینده ادخال
اولتوب و مکشی اوزایوب یعنی چوق طور مش دخی اولسه کوز سوند کدنسکره ینه یا قوت یا قوتدر یعنی
یا قوته ضرر کوز و باقوتلندن چیفر دیمکدر جناب حریری بلیغ البحر بر اشبو قطعه بی مقامانده
حجازیه تسمیه ایتدیکی فرق بدیجی مقامه سنده برتهی دست غریب الدیار لسانندن اولتی اوزره
اولنده * و ما اقیح الغریبه و الافلال و احسن قول من قال * دیوب نظم و ذکر ائمشدر و غضا عصا
وزننده فارسیده ناغ و ترکیده مترجم قاموسک قولنه کوره داغدان و سکسک اغاجی دیر ایشکه تک متین
اولوب آتشی چاقی سبوغه ائمش و و انقولیده فقط برجنس اغاجدر دیو بیان اولتوب اسم مخصوص
ترکیبی کوسر تلامش اماناغ لغات فارسیده یازیلودر (بعض شروح مقامانده علی مایقال باقوت
آتشه وضعله امتحان اولتور مش اگر بعد الوضع صفوق چبقارسه جید و اسیمچاق چبقارسه ردی
ایمش (حریری سیوطی قولنجه ایبکه و محی قولنجه بلادا کراددن حریر نام بلده یه تسمیدر اسمی
قاسم بن علی در بصره ده بشیوزاون ذی الحجه سنده علی قول اون الی رجینده وفات ایتشد
انتهی (صاحب المستطرف اللخی بانی بومقدار ایلده اکتفایتدک دیو بیورمشدر و اسأل الله التوفیق

*** الباب الحادی و الخمسون ***

اشبو الی برقی باب غنا و یسار و حب مال و مال ایلده افتخار بیانده در (قال الله سبحانه و تعالی
* المال و النون زینة الحیوة الدنیا * اشبو آیت کریمه تک مفهوم لطیف اهل تفسیر جنس مال
و اغلار زینت حیات دنیادر یعنی انسان بونلر ایلده دنیا سنده ترین ایدر دیمکدر دیو بیان

ایلمیدر (قلت) اشبو آیت کریمه سباقی اولان * واضرب لهم مثل الحیوة الدنیا * الایة
که دنیاک بخدا فیرها بقاسی قلیل وفتاسی سریع اولدیفنی ناطق اولغله بو آیت اول آیتک
فذلکله سی اولدیفندن و سباقی دخی * والباقيات الصالحات خیر عند ربک ثوابا و خیر املا * اولوب
زینت دنیاده بقابو لیموب اعمال خیریه به سعی لازم اولدیفنی مبین اولدیفندن بیضاوی حضرت ناری
زینت حیات دنیای تفتی عنه عما قریب یعنی انساندن وقت قریبه فنا بولور و زائل اولور و وصف
لازمیه توصیف ایتشد و رواه حدیث (والباقيات الصالحات نصی که ثمره سی ابدالا باده قاله جی
اعمال خیریه تفسیر اولمشدر بش وقت غار و اعمال حج و صیام رمضان ایله * سبحان الله والحمد لله
ولاله الا الله والله اکبر * تسبیحه و کلام طیب ایله (و بعضی اعلام دنیا زینتلی میاننده مالی
و بنوی ذکره تخصیص بونلرا حب اسباب دنیا و غلبه تأثیرده اشد اولدقلمچوندر سائر زینتک حالی
بونلردن باغسون دیمکدر دیونکتته سنی بیان ایتشد و (و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
ایک ان تذکر و رتک اغنیاء خیر من ان تذکرهم عالة یتکفون الناس) بیور و بدخی کسرو فقر و عذاب
قبردن استعاده بیور مشلدر مال اثر مذکور و رتبه کی اغنیاء اولدقلمی حالده ترک ایتک ناسه محتاج
و فقر اولدقلمی حالده ترک ایتکدن خیر اولور دیمکدر (قلت) حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم افندیمرک کسرو فقر و عذاب قبردن استعاده بیور دقلمی امته تعالیم ایچون اولدیفنی و فقردن
مراد فقر نفس ایدوکنی شراح حدیث بیان ایتشد در فتبصر انتهی * من حفظ ماله حفظ
الاکرمین دینه و عرضه * کلام کبار دندر که مالی مالی صاقلیان اکرم اولان ایکی نسنه ایچون
صاقلار انلرک بری دینی و بری عرضیدر دیمکدر (قلت) اشبو حفظ یمین و انجیز آج و چپلاق
یاتور و زکات و صدقات و یرمن مسک کسانک کردار مرداری دیمک دکلددر بلکه نجاتی مرحومک
شرع و عقلیه موافق اوله رق تقسیم ایتدیک * برازجق بی برازجق داخی صفله * برازجق
داخی و یرتکری بولینه * بولنه مطابق اولان حفظدر که اول حصه محفوظه ایله لدی الاحتیاج
دین و عرض و قایه اولنور فاحفظ انتهی (و علامه زنجشیرینک بویینی کلام مذکورک معناسی
مشمئل برنام الجناس نظم سلبدر * لانتلی اذا وقت الاواقی * بالاواقی لما وجهی اواقی *
(اواقی الفک و واولک فقهلمی و قافک کسری و یانک تشدید و علی جواز تحفقبه اوقیه نک
جمعیدر و اوقیه همزه نک ضمی و مدی و قافک کسری و یانک تشدیدله حدیث شریفده واقع
اولدیفنی اوزره فرق در همدر لکن زمان و مکان اختلافله مقداری تفاوت و تنزل بولمشدر و مال
یت بن دراهمی و نقدی و قایه یعنی اتلاف ایتوب صاقلدیفنده بی اوم و تعیب ایتبه زیرا دراهم ایله
بن آب و رویمی یعنی ناموسمی و قایه ایدرم و صاتون الورم دیمکدر و اوچجکی اواقی مفاعله دن فعل
مضارعک نفس متکلم وحده سیدر اشبو بیت دخی بودفغه کورلدی انتهی (بعضی اعلام
* الفقر رأس کل بلیه و داعیه الی مقت الناس و هو مع ذلك مسببة المروءة مذهبه للحیاء و منی نزل
بالرجل الفقیر لم یجد بیدامن ترک الحیاء و من فقد حیاء فقد مروءة و من فقد مروءة فقد مقت و من مقت او ذی
و من صار الی ذلك کان کلامه علیه لاله و فی ذلك کفایه * دیمکدر که مفهومی فقر هر آفت
و بلیه نک رأسی و ناسک سومه سنه داعی و سبیدر و مع ذلك مروئی سالب و نافی و ادب و حیایی
مذهب یعنی فالدر یجیدر شوبله که برکیمسه به فقر نزول ایلدکده یعنی مبتلای فقر اولدقده ترک
حیادن فراق بوله مز یعنی هر آینه حیایی فالدر بر و برکیمسه که حیایی ضایع ایده مروئی ضایع ایدر
و مروئی بتورن دخی مبعوض و سولز اولور و سولز اولان دخی اذی یعنی تعیب اولنور و نعوذ
بالله تعالی بو حالله منصف اولان کیمسه نک کلامی کندی علیهته اولوب له سنه اولماز و بویانده
فقرک بلیه اولدیفنه کفایت واردر دیمکدر (بلای فقرده برشاعر) و کل مقل حین یغدو لحاجة

الی کل من یلقی من الناس مذنباً * و کانت بنوعی یقواون مریحاً * فلما راوی
معدامات مریحاً * قطعه سن نظم ایتشد که مالی هر بر مقل یعنی زوکرد مقصدینی بتورمک
رجاسیله ملاقی اولدیفنی کیمسه لیا نلرینه واردقده کنهکار اولور یعنی صو جلو کی محقر
اولور بن زینکین اولدیفنده عجم اوغلی یعنی هرکس و اقربام بی یانلرینه واردیفنده مریحاً
دیو اگرام ایدر لکن معدم یعنی فقیر کوردکدرنده مریحاً وفات ایدر یعنی او اگرام معدوم اولور که
اگرام ایتزل دیمکدر بوقطعه بعضی نسخهده بولغله بودفغه نقل و ترجمه اولندی (وقال آخر)
* المال یرفع نفعا لاعماله * و الفقر یهدم بیت العز و الشرف * حاصل بیت مال و غنا عماد
و اساسی اولیان سقنی رفع ایدر یعنی فرومایه نادانلری وایه دار عز و وقار ایدر و فقر و احتیاج
بیت عز و شرفی هدم ایلر یعنی خاندان نسب و هزی عین عوامده محقر ایدر دیمکدر (وقال
آخر) خروج الالبالی ما لهن طیب * و عیش الفقی بالفقر لیس بطیب * و حسبک ان المرأ
فی حال فقره * محقه الاقوام و هولیب * و من تعوره الحادثات یصرفها * بیت و هو
مغلوب الفؤاد سلب * و ماضرقی ان قال اخطأت جاهل * اذا قال کل الخلق انت مصیب *
مالی تا بصباح آه و زار فقر دن سینه ده اچیلان یاره لک طیبی بوقدر یعنی او کولسی کوجدر
و فتانک یعنی یکدلک فقر ایله یشامسی خوش دکلددر نیجه خوش اولسونکه آدمی به عاقل اولدیفنی حالده
حال فقرنده خلق اتی احق عدایدر که بیچاره فقیرک خوش وقت اولمه جفته بونجمیق دلیل
بونندن سکا کفایت ایدر و برکیمسه به دهرک اقداری تعاقبیه اولاشمش اوله مسلوب الشهور
و مغلوب الفؤاد اولدیفنی حالده بیتوت ایدر دیمکدر فتدبر (و بیت مذکورک معناسنده برشاعر دخی
* الفقر یزری باقوام لهم حسب * وقد یسود غیر السید المال * بیتنی نظم ایتشد که مالی فقر
حسب و نسب اصحابی اولان کیمسه لری یعنی اومقوله مبتلاری عییلوقیلار و استحقار ایدر
یعنی باعث تعیب و تحقیری اولور اما مال جهل اولان اداتی و بی نسبی سید القوم و اوو
ایدر دیمکدر (قلت) جامع اللفه ده یازلدیفنی اوزره یزری ضرب بایندن اولورسه که علی ایله
تعدی ایدر عییلوقیلق معناسنده در که زری علیه عابه دیمکدر بوق افعال بایندن اولورسه بایله
صله لئوب نهاون یعنی استحقار معناسنده در ازری به نهاون به دیمکدر (وقال آخر) وانطقت
الدرهم به دعی * رجلا بعد ما کانوا سکوتا * فا عادوا علی جار یخیر * و لارفعوا لکمرمه
بیوتا * کذاک المال ینطق کل وعد * و یرتک کل ذی حسب صموتا * مالی حق کوند ره
دراهم یعنی سکه سمین زو کورتلکدن نطقه بحالی اولوب حیرتله سود دوکش کدی کبی ساکت
اولناری و یجزلندن قومشور بی کوروب و کوزده میوب خلقه و مسافره اکرام ایچون او طه کنشاده
ایده میسان کلاه کیران کوشه فقری انطاق ایدر یعنی سویلدر و لسانه تاب بیان و برراشته
بروجه محرر مال هر وعی نطق ایدر یعنی مالکی اولنوره مایه وعد و احساندر و فسادانی
حسب صاحبی مبالغه صامت و ساکت ایدر دیمکدر (وقال آخر) اذا قل مال المرأ لانت قنانه *
وهان علی الادنی فکیف الابعاد * مالی کشتنک مالی از اولدیفنی هنکامده مزراغی و ارقه سنک دکاری
بومشاق اولور یعنی قوت و مکتی افضا و معنی فالماز و اقر باسی یاننده محقر اولور فکیفکه بیانچیلر یانلرنده
دیمکدر (عباس بن الاحنف) یغدو الفقیر و کل شیء ضده * و الارض تغلق دونه ابوابها * و ترا
مبعوضا و لیس بمذنب * و یری العداوة لایری اسبابها * حتی الکلاب اذا رأت ذابرة * خضعت لدبه
و حرکت اذ نابها * مالی بیچاره فقیره هر برشی کندویه ضد یعنی دشوار و کوچ و روی زمین انک
قرینه یعنی کندویه ابوابی یعنی آمالتک قبول بی باغله اولدیفنی حالده صبا حله یعنی هر شیدن
ما یوس اولور و سن او بیچاره بی صوچو یوغیکن مبعوض خلق کورسن و کندی دخی جله دن

حقننده عداوت کورر و اسباب عداوتی کورمز یعنی برا حده جنایت ایتماشکن بالکرفقری سبب
عداوت خلق اولوراشته فقر سبب نفرت خلق و مال باعث رغبت ناس اولدیفندن باشقه کاب
یله حیوان ایکن مال ایلله اوله جق احسان و نان صاحبی کوردکده اوکتمده یوارلور و قوروغنی
صالحه یوب خلق و میل ایدر و مفهوم مخالفت دلالتجه نان چیقیمه جق شخص اواسه اورار و تعجیز
و عداوت ایدر دیمکدر فافهم (وقال آخر) لعمرك ان المال قد يجعل الفتي * سنبا وان الفقر يار
قد يزي * و مافق النفس الدنية كالغني * ولا وضع النفس الغنية كالفقير * مالی ای یار عکسارم
صاغله که ندا بچرمکه خلق یننده مال یکتک عالی و زکورتک کشتک حقیر اولماسنه سبب اولور
نفسی کور و اشخاصی زکنتک قدر رفع و کولکی غنی ذواتی زکورتک قدر تزییل ایدن نسنه اولماز
یعنی ذاتی بر یول ایتمز جق و نادان و پداخلاق مال سبب یله رفع القدر و الشان و جوهر نیاب اخلاق
حیده اصحابی و اتار فقر ایلله وضع و حقیر اولور دیمکدر * لاحول ولا قوة الا بالله * و انطق
الی آخره قطعه سندن بورایه دك باز یلان اشعار یودفعه نسخته نامه دن نقل اولندی (لشاعر) فقر
الفتی بذهب انواره * مثل اصرار الشمس عند المغرب * والله ما الا انسان في قومه * اذ ابلى بالفقر
الاغريب * مالی کشتک فقری نورل یی کیده روب غیبو بته قریب اولان شمسک انصراری
کی یوز یی صرارد یمن ایدر مکه انصار فقره بتلا قنده قومک ایچنده اولسه ده غریب و اجنبدر
دیمکدر (و بعض شاعر دخی سویلدی * ان الدرهم في المواطن كلها * تكسوال حال مهابة و جبالا *
فهی الکلام لمن اراد فصاحة * وهی السلاح لمن اراد قتالا * قطعه سنی نظم ایتمکدر که مالی دراهم
واق اخوه هر یرده انسانه مهابة و جبال کسوه سنی کیدرر خلاصه نقد و مال فصاحت و بلاغت
مراد ایدنه کلام و قتال و حرب مراد ایدنه سلاح و مدار حصول کافه آمال و مراد دیمکدر
(و بعض آخر دخی * ما لناس الامع الدنيا و صاحبها * فكلما تقلبت يوما به انقلبوا * يعظون
اخا الدنيا و ثبت * يوما عليه بما لا يتهي و ثبوا * نظم ایتمکدر که مالی ناس انجق دنیا مالی ایلله
و اصحاب روتله برابر در هر نه زمان دنیا بر کیمسه به متقلب اولوب یوز کوسرر ایه ناس دخی ارل
کیمسه به دوزلو توجه ایدرر یعنی ماله مالک اولنر نه ظم ایدرر اگر مالک مالدن دنیا استه مدیکی
نسنه ایلله صحرار یعنی نکته او غرار ایه خلق دخی اندن اعراض ایلله علیه نه اولور دیمکدر
(بر حکیم عجم ماله محبت ایتم دیو زعم ایدن کیمسه بنم عندهم البتة کذا بدر دیمکدر (قلت) لکن
یوسوز اطلاق اوزره دکلدر یعنی مراتب و طبقات ناسده تفاوت اولغله بعض ذاتک ماله محبت
ایتم دیمسی صادق اولور قندبر و لا تغفل انتهى (لابی الفضل المبکالی) اضحت الدنيا لناعية *
والحمد لله على ذانكا * فسا جمع الناس على ذمها * و ما رى منهم لها نارا * مالی دنیا و ابناسی یزه عبرت
تیقظ و انباه ایدر جک براز حال ابراز ایلدیکه اندن آلدیغز عبرته حد ایدرر و عبرت اوله جق شبتک
بری ذم دنیا اوزرینه ناس اجماع و اتفاق ایتمکدر ایکس ذم و قدح ایدرلردن برینی دنیایی تارک کورمدم
دیمکدر (قلت) اشبهوا الفضل عبد الله بن اجد بن علی بن اسمعيل بن عبد الله و نسی یزدجرد بن
بهرام جور و متهی اولدیغنی ابن خلکان و ساروفیات اعیان اصحابی یازرر شرعنه جناسی جوق
قوللور فاضل و محدثدر در تیوز اوتوز التي سالی یوم عبد الضحاده وفات ایتمکدر انتهى (وقال
الزنجشیری) یعنی صاحب الکشاف * و اذا رأيت صعوبة في مطلب * فاحل صعوبة على
الدینار * و ابغنه فماتته به فانه * حجر یلین قوة لا حجار * مالی بر مضلیده یعنی حصول مقصوده
صعوبت کوردیککده صعوبتی دینار و التونه تعجیل ایدوب اراده و اشتها ایلدیکک شیره کوندر
بعث ایلله ز بر التون بر حجر مکرم و قوتدار رک ساروفتی و سخت اولان اجحارک قوتنی تلین ایلر یعنی
هر امر دشواری التوب قوتیله هر کس بتور دیمکدر (امام ثوری رحمه الله تعالی حق تعالی

بهر حال محاسبه بیوره جفی اون یک درهم ترکیله دار آخرته انتقال بکافق و ضرورته مبتلا اولوبده
لکم و پداخلاق اولان کیمسه ره احتیاجدن ایدر دیمکدر (و یومعنا ده بر شاعر * احفظ عری
مالک تحظی به * ولا تفرط في سبق ذلیل * وان يقولوا بخلا باله طاء * فالجمل خير من سؤال الجمل *
دیمکدر که مالی نخل مالکی دست سرفک لمسندن و دائرة اقبالکی پای تبذیرک دخولندن صافن
یعنی بالکلیه مالکی تلف ایتمه و یو وضعه و انکله قدر و اعتبار بول و بذلده افراط ایتمه که ذلیل اوله رفی
باقی قالور سن و دخی صافن خلقک سکا عطاده بخیلدر دیوایتدکری اعتراضه قولاق آسمه
ز برانه و ذی الله تعالی فقیر او اوب بخیل و نا کسندن سوال و طلب ایتمکدن بخیل اولادر دیمکدر (و شاعر
آخر دخی یومعنا ده قطعه سابقه دن مبالغه * يا منفق المال ترفق به * فالتموت اهون من سؤال
الجمل * و احذر على نفسك من دولة * بری عزیر القوم فیها ذلیل * قطعه سن دیمکدر که
مالی ای مالی اتفاق ایدن ماله رفی ایلله یعنی جوق صرف ایتمه زیر ال بوشالوب بخیله آوج
آچرل اولمک اهورندر و نفسک اوزرینه دولت دیدکری حالت کلمسندن حذر ایلله که او حالتده
عزیر قوم ذلیل کور یوز دیمکدر (دولت دالک ضعی و مدیله ماله مناویه ایلله مالک اولمق یقال صار
التي دولة بينهم ای پدا و لونه نیکون مره لهدا کذا فی و انقولی (سفیان بن عیینه * من كان له
مال فليصلحه فانكم في زمان من احتاج فيه الى الناس كان اول ما يبذل ذنبه) دیمکدر که مالی شول
کیمسه نک که مالی اوله یعنی بولنه او مالی اصلاح ایتسون یعنی بوق بره خرج و تلف ایتمسون
زیر سزل بر زمانده سکر که اگر انده بر کیمسه ناسه عرض احتیاجه مجبور اوله دینی دنیا به بذل
ایدنلرک اولی اولور دیمکدر که غالباً مرادی ناس آخر زمانده ارباب صلاح و کاله رغبت ایتموب
نقدی هوا و هوسه و خلاف شرع و عقل و حکمت و تدبیر اولان شایره صرف ایدوب بوققریله
او بولده بولنلر رغبت ایدرر اصحاب احتیاج دخی چاره سز او طریق ناصوابه سلو که مجبوریتله
عرضی و دینی قایره مراد دیمکدر نعوذ بالله تعالی من الایاب الی مثل هذه الابواب (حضرت لقمان
اوغلنه نصیحتده ای او غلچم حنظلی یدم و صبری طندم فقردن زیاده آچی بر نسنه کوردم اگر
حسب القدر افته ایدرر یعنی اولور ایلک صافن حالکی ناسه سو بلوب یلدرمه تا که سنی تنقیص
و تحقیر ایتمه لکن مقصود یکی الله تعالی دن سوال و طلب ایلله قننی کیمسه در که الله تعالی دن سوال
ایده ده اعطا بیورمیه و دعا ایده ده اجابت ایتمه و تضرع ایده ده دوا سنی و در دینی کشف و رفع
ایتمه یعنی حق تعالی باب طلبی فتح ایدوب خلوص اوزره یلوارن قوللرینی ما یوس ایتمز همان خدایه
یلوار دیمکدر (عمرو بن الیث دیدیکه * الطیر بالطیر یصاد و المال بالمال یکسب * دیمکدر که
مالی قوش قوش ایلله صید و مال مال ایلله کسب و انور دیمکدر که مرادی مالی تلف ایتموب
بلکه تجارتله آرتزقی لازمدر تا که ناسده احتیاج اولنیمه و ضمیمه عبادت مالبه دخی اجرا اوته
دیمکدر (قلت) ذکر اولنان عمرو بن ایث خراسانده سلطنت سورن صفاریه نک ایکنجبیدر
اولکبسی یوک برادری یعقوب عمر و بغدادده محبوب سا هجرتک ایکوز سکسان طقوزنده اجل
قضا ایلله وفات ایتمکدر شیرازده جامع عتیق ایلله مسمی معبد عروک آتارنددر انتهى
تحریر که جمع مال ایلله مشتهر بر رجله * ما تصنع بهذا کله * یعنی اشبو طوبله دینک
مالک طوبی تشلیه چکسن دیو صور دفلرنده * انما اجمعه لزوعة الزمان و یجمل الاخوان
و دفع الاحزان * اولدخی جوانمده بن اومالی زمانک و فلکک فزی خوق و یاراک بخلی
و اکدار و احزان ایچون جمع ایده رم یعنی وقایع مذکورده دن کندیمی وقایه مصلیچون
صافلرم دیمکدر (بر کیمسه نقل و حکایه ایتمکدر که بن بر کون سفیان بن عیینه ایلله برابر کیدرکن
بر سائل فقیر مشار الیه دن سوال ایلدی ابن عیینه ده فقیره و یره جک نسنه بولند یغندن

بکایه باشد قدغه بدخی بابا محمد سبب بکایه دید یکمده سفیان * وای مصیبه اعظم من هذه
ان يؤمل منك خيرا فليجده فيك * یعنی بوندن اعظم مصیبت اولور میکه سندن بر کیمه خیر
ما مول ایدوب اوخیری سنده بولیه دیدی دیو مالک مدار خیر اولدیغنی بیان ایلشدر (عباس
ابن الاحنف دیمشدر که * الناس اصحاب المال الزم من الشجاع للشمس وهو عند هم اعذب من الماء
وارفع من السماء واحلى من الشهد واذكى من الدار وخطاؤه صواب وسبائه حسنة وقوله
مقبول يرفع مجلسه ولا يمل حديثه * یعنی ناس مالدارله پرتو آفتابدن زیاده الزمدر یعنی ملازمت
وميل ایدوب منفك اولمازلر وفي الحقیقه متمول اولانلر ناسك نزدنده آبدن اعذب یعنی طاتی و عزیز
وآسماندن پاکا وشهد دن احلی ودردن اذکی واطیب وخطاسی صواب یعنی مقبول وسبائی
حسنة یعنی معفو اولوب مقامی ترقیع اولنور یعنی مجلسده صدره کجیر یلور وکلامی هر چند
مالا یعنی و بلکه بی معنی ایسه ده اصغیا اولنور * والمفسلس عند الناس الكذب من لسان
السراب وانقل من الرصاص لا يسلم عليه ان قدم ولا يستل عنه ان غاب شتموه وان حضر
زبروه وان غضب صفوه مصافحه تنقض الوضوء وقراءة تقطع الصلاة * واما مفسلس ناس
عندده لمعان سرایدن اکذب و رصاص یعنی قور شوندن اقل اولوب بر مجلسه کلد کده سلام
و برلر و سلامی التماس و حال و خاطری صورلار و غیابنده شتم و غیبت ایدرلر و حاضر اولسه زبر
ایدرلر یعنی قوغارلر و غضب ایسه یعنی طار یلور مجادله ایده جک اولسه صفع ایدرلر یعنی سله
اوردرلر یعنی سوزینی دگلوب طباغی بر مصافحه سی ایدستی بوزر یعنی ایدستی بوزن شی کبی
نفرت ایدرلر و قرائتی صلاتی قطع و افساد ایدر یعنی درست قرائت ایدر سه ده نمازی قرائتله
افساد ایددی معامله سنی ایدوب خلاصه استئصال ایدرلر دیمشدر (بعض حکمت شناس * طلبت
الراحة لنفسی فلم اجد لها اروح من ترك ما لا یمنیها وتوحشت فی البریة فلم اروح حشة اشد من
قرین سوء وشهدت الخوف ولقيت الاخوان قرنا فلم ارا غلب للرجل من امرأة سوء ونظرت الی کل
ما یذل العزیز و یکسره فلم ارا شئنا اذله ولا کسر من الفاقة * یعنی دنیاده راحتی طلب ایدم
انجی ناسدن عزلت و ترک مالا یعنیده بولدم و بریه و صحرارده کز رک وحشت آبادله دوشدم
سوء قریندن اشد واشنع وحشت کورمدم و زحوف یعنی صفوف قتالده اقران و دلیرانه
ملاقی اولوب جنگ ایلدم کشتی به بدخوی و کوتوقاریدن اغلب خصم محارب کورمدم و رجل
عزیز القدر واصحاب شانی ذلیل و کسر ایدم جک چوق شیلره نظر ایلدم فقر و فاقه دن
غیری عزیزی زیاده ذلیل ایدر برشی کورمدم دیمشدر (منقولدر که بر جانیبده * قرنت بالنجح
و بی کل ما * براد من ممتع بوجد * وجانب آخرنده * وکل من کنت له الفاء * فالجن
والانس له بعد * یتلری منقوش بر سکه عتیقه بولمشکه لسان درهمه اسنادایله نظم اولنان
او یتلرک مالی بن ظفره نجاح و مطلبلره مقارن قلندم یعنی ظفر مطلبلر بخله اولور و بترو بخله
هر دشوار اولوب حصولی مراد اولنان نسته بولنور و بن قنخی کیمه ایله الفت ایدر یعنی بار
اولورسم اول کیمه به جن وانس قوللق یعنی انقیاد ایدر دیمکدر (صاحب المستطرف دیر که
غناسیله تظاهر و کوریش و نافله بیه خرجه بونی مروت و فخر صیار بعض ناس واددر از جمله
احد بن طولون بر کون بستان و باغچه سنه داخل اولوب ترکسی کورنجه استحسان ایدوب واکل
و شربنی احضار ایدر بروب بعد التناول و الشرب نشوه یاب صفا اولدقدغه بیک مثقال مسک
کوردوب ترکسلرک اوزرینه صاجدی (قلت) اما ابن طولونک اشبو صاچه سی خود
بخود دکل ایسه ده طوغریسی فخر اولنه جق شی اولوب بلکه صاچهک بر نوعیدر فقدر
(وموی الیهک فی الجملة ترجمه سی اوائل کابده قلم فقیرایله کذران ایتشد رانتهی

مال و تحف مدخره دائر مقالدر * صاحب المستطرف دیر که رشید بن زبیر عجایب و طرف
اسمیله مسمی کابنده ابوالولیدک اخبار مکه ایله معروف کابندن نقل ایله دیر که رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز هجرتک سکر نجی سنه سی مکه مکرمه بی فتح بیورد قارنده کعبه
معظمه ده واقع جب یعنی قیوده یتش بیک و قیه آتون بولدیلر که کعبه معظمه به هدیه اوله رق
کوندربیلان نفایسدن ایدی مستطرفده اشبو یتش بیک اوقیه آتونک مقدارینی بیانده * و قیتمه
الف الف و تسعمائة الف و تسعون الف دینار * دیو محرردر (قلت) مفهوم اعداد مذکوره
بیک کره بیک و طقوز یوز طقسان بیک آتون دیمکدر لکن لغتده اوقیه قرقر درهمدر و اصطلاح
فقه شریفده بر درهم اون درت قیراط و بر دینار دخی بکرمی قیراط و قیراط دخی بش اربه دانه سی
اعتبار اولنور بوتقدیرجه یتش بیک اوقیه آتون قاعده معلومه حساب اوزره اون طقوز بولک
طقسان بیک دینار ایدر قاحسب و تأمل انتهی (بوم قادیسه ده که حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه خلافتده سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه سپهسالار حبش مسلمان اوله رق کسرای
عجم یزد جردک برکتور مرز لشکر مجهز یله کلان سپهبدی رستی یوزوب دیار عجمی بر باد و اغتنام
ودار اسلام ایتدک لری غزادر که اجالی اوائل کابده ذکر اولمشیدی اول غزاده رستمک مبینده
اولان سرکرده لردن اولان جالینوسی قتل ایدن زهره بن حرمة انیمی مقتول مر سومک کرینی
سکسان بیک دیناره صاندیغنی و بشوز یتش بیک قیتمه اولان سلینی یعنی اثوابی تلبس ایلدی بکی
وغزوه مر قومه ده غزاندن برینک یدینه کسراک مر صعب بیراغی بکوب اوتوز بیک دیناره
دکشمش ایسه ده حق قیمتی * الف الف الف دینار و مائتی الف * یعنی بیک کره بیک کره بیک
ایک یوز کره بیک دیناره معادل اولدیغنی و غزوه مر قومه ده مستورد بن ربیعہ نک یدینه یاقوت
و سائر جواهر ایله مر صعب التوندن بر ابریق کچمش ایدی قیمتی ییله ماملریله اهل فرسدن
برمهندی بن اون بیک دیناره اخذ ایدرم دیمش ایسه ده و بره بوب وسعد بن ابی وقاصه اهدا
ایدوب اگر بیع ایدر سه کز اون بیک دینار و بر دیلر دیوم هتدینک خریدار اولدیغنی دخی خبر
و بروب بعده حضرت سعد یوز بیک دیناره دکشدیکنی وسعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه
ملک فرس کسراک سنی ایله زبرجد دن اولان کرینی خلیفه عادل عمر بن الخطاب رضی الله
تعالی عنه کوندردکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مقام تحسینده بزم قومز بر قوم اولدیلر که
یومقوله ذی قیمت اشیا بی امنای مسلمینه تأدیه ایدرلر یعنی کتم اغزلر دیجک یانلرنده بولسان
حضرت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه * انک عفتت وعفت الرعية * یعنی
ذات عدالت نصایک عفت ایتدیک کزدن رعبه کز یعنی تحت حکومت و اطاعتکرده اولان کافه
ناس عفتله موصوف اولدی دیوشنای حکمت احتوا بیورد قارینی و وقعه هر قومه ده اهل
اسلامه اصابت ایدن دینار * ثلثون الف الف دینار * یعنی اوتوز بیک کره بیک دینار اولدیغنی
صاحب المستطرف تواریح ثقاتدن نقل ایتشد (قلت) فتح قادیسه ده اغتنام اولنان جالینوس
کرمی سکسان بیک دیناره صائلمش دیو یا زلمش ساده اتون اولوب جواهری دخی اولاق
کرکدر و سلیمی دینار و درهمدن بریله تمیز اولنجه رق قیمتی بشبوز یتش بیک دیو یا زلمش درهم
اولاق معقولدر ذکر اولنان بیراق درفش کاویان دیدک لری نسته که تیمور جی کاوه نک عادت
حداد اوزره اوکنه قوشاندیغنی در بدر ضحاک ماری وقعه سنده اول دری بی بر صریفه طاقوب
خلقی باشنه جمع برله فریدونک شاهلغته باعث اولغله ملوک فرس ترصیع ایله علم ایدوب تبرک ایدرلر
و جنکرانده انکله برابر کیدرلر ایدی انتهی (صاحب المستطرفک * لما انت ملک الترك الی
عبدالله بن زیاد بخارا فی سنة اربع وخمسين ومع ملکهم امرأته خاتون فلما هزمهم الله اعجلوه

علی ابن خفها فلبست احدي فردته وبقیت الاخری فاصابها المسلمون فقوموها ثانی الف
 دینار * دیو بو محله یازدی یعنی اشوقضیه نک ظاهر امالی ترکستان ملکی عبدالله بن زیاد بخاراده
 هجرتک الی درنده هجوم ابتدا کده مقاتله اولوب لطف حمله ملک مذکور بو زیلوب فرار
 و خاتون نام زوجه سنک ایاق قابلی بنی کیمسند استعجال اولند قده بر بنی کیوب دیکر بنی ترکله
 اولدخی فرار ایدوب ترک ابتدا یکی برتک ایاق قابی مسلمینک یدینه بکوب قیمته سکسان سیک دینار
 تقویم ایشلار ایدی دیمک ایدمه ده (قلت) بنه صاحب مستطرفک اشوبعباره عقیده ذکر ایدوب
 ترجمه اولنه حق نقلجه فتح بخاری هجرتک سکسان یدخی سالنده اولد بختن ماعد امیر خواند و سائر
 معتبر توار یخده یازلد یعنی اوزره امویه طرفدن کوفه والبسی اولان زیاد بن ابی الی اوجده فوت الدقه
 بر بنه اوغلی موی الیه عبدالله والی اولمش و صکره خراسان ایالتی دخی کندویه الحاق اولمش
 ایدی الی التیده خراسان عزل و بر بنه حضرت عثمان رضی الله تعالی عنہک اوغلی سعید
 نصب اولمشیدی سعید مشار الیه خراسانی بعد الضبط ما وراء النهر طرفلری فتحه ما ورا و اوب ابتدا
 بخارای قصه ایلدی و اول تار یخده بخاراده ختک خاتون حکمدار ایدی و غالبانه عقد مصالحه ایلدی
 اشوب نقل صحیح اوزره عبارته نسخته مستطرفه سهو و خطا اولد یعنی تبیین ایدر فقیر تا و یلنی
 و تحمیلنی بوله مدم و ملک ترکک کوفه و با خود خراسانده عید بن زیادک اوزر بنه کلد بیکه دار
 در دست اولان توار یخده بر کونه نقل دخی کور یله مدی کور نلردن و تا و یلنی بولنلردن فصیح
 رجا و انور اتھی (سکسان یددی تار یخده قتیبه بن مسلم بخارای فتح ایلد کده ایچلر بنه زید بن
 ایل تزل اولنور زردن مصنوع فرنا نلر بولدی (قلت) اشوب قتیبه امویه طرفدن خراسان والبسی
 ایدی اتھی (واید بن زید قتل اولند قد نصکره خزانه سنده بلور دن یوکک بر جفته یعنی قصه
 و کاسه بولمش دیو صاحب المستطرف یازمشدر (قلت) اهل لغت لامتک تشدید یله بلوری تنور و سنور
 و سبطر و زنلرنده اوله رق جوهر معلومدر دیو یازمشلر و مراد لری حالانچف دیو یازمدا و اوب بلور
 مصنوعه شبیه بر براق بجر معدنیدر و فی الحقیقه نجفدن یوکک کاسه تحفدن معدود در اما فرنگستانده
 معمول اولان بلور کاکا مخصوص بر معدنن اذابه و اعمال اولنور اشوب معمول بلورینه قدر کیر اولسده
 یوکک کی جهته تحفدن عدا و اتماز (تکید مدغم لفظ اولوب بلوری مستعملات عرب بدن اولمغه
 بو بلجه بر لامله یازمق قاعده املا ایدمه ده ترکیده دخی مستعمل اولد بختن اصلنی بیله رک شایع
 اولد یعنی اوزره سبک ترکیده ایکی لامله بلور یازمده باس اولماق کرکر (و ذکر اولنن ولید امویه نک
 اون برنجیسی ولید ابن بزید ابن عبد الملکدر که بعض احوال نابجاسی نکاشته صحایف توار یخدر
 انتھی (مصعب بن زبیر محبوس ایکن قتل اولنه جغنی حس ابتدا کده بهاسی ایکی سیک کره بیک درهم
 تقویم اونان برعد یا قوت اجر فصنی عبد معنی زیاد نهائی و یری بن وفات ایلد یکمده
 بو یاقوت ثمنی ایله اختیاجدن بری اولور سن دیوب هبه قیلدی معنی اصدق مزبور یاقوت مذکور
 اخذ و ایکی طاشک اراسنده شکست ایدوب * والله لا یتفع به احد بعد مصعب * یعنی مصعب
 وفاتند نصکره بر فرد بو یاقوت ایله متفع اولسون یددی (قلت) اشوب قصه فی صاحب المستطرف
 بالمناصبه او تویذ یعنی باب ده دخی یازمشدر (مشار الیه مصعب برادری طرفدن والیک هنکامنده
 عمال خراسانن بری برد فینه بولوب ایچنده التوندن مصنوع و در و بواقیت اجر و اصفر
 و زبرجد ایله مرصع خرما افاجی رسمنده کمرای بچمدن برینک تعیه ایلدی بکی بر تحفه کرانبها
 بو اوب مشار الیه کورر و ایکی سیک کره بیک دینار بها تقویم اولنور مصعب بو تحفه نفیسه بی
 کیمه و بریم دیو قرناسیله اسناره قلد قده انلر داخل حریمسرای مالکرا اولان بخارانه مناسبدر
 دیکلرنده مصعب بن یونی بکا مقدما ابولکی اولان کیمه یه اعطا ایدرم دیوب عبدالله بن

دریدی احضار ایلله اکا بخش ایلدی بکنی کندوسی بالمناصبه ذکر ایشدر (هارون رشید مسلم بن
 عبداللهدن یوز یتمش بیک دینار بر دره یتیمه اشترای ایلدی بکی منقولدر (و یتیمه منقولدر که عباس
 ابن حسن قتل اولند قده باغچه سنده ادوات بزمدن یدی یوز التون و کش تبسی و یوز بیک مثقال
 عنبر بولمشدر (قلت) اشوب عباس آل عباسدن اون یدخی خلیفه مکفی بالله مرحومک
 وزیری ایدی (اشوب نقلک عربیسی * و وجد فی بستان العباس ابن حسن الوزیر لما اعدله
 من آله الشرب يوم قتله سبعة مائة صينية من ذهب و فضة و وجد له فيه مائة الف مثقال من عنبر *
 ایکن ترجمه معلومه مرثیه ما وور بها ده بستان العباس ابن حسن الوزیر قتل اولند قده الی آخره
 دیو برعباره کولدی قندبر (هشام بن عبد الملك لا موی فوت اولد قده ذی قیمت قاش رنگارنگ
 حریردن ارن ایکی بیک قبض و اوج بیک خزانه چقور ترک ایشدر و حج ایددی سنه ده کسوه سی
 طاقنی یدییوز دوه یه تحمیل ایشلار ایدی و اون بر بیک کره بیک دینار ترک ایلدی بوله ایکن
 جوق بچمدن یعنی هشامک فوتدن دوات آل عباسه کلنجه یدی ییل مرورنده هشامک کافه
 اولادی صفر الید میدان افلاس اولدی لر * فاعبروا یا اولی الابصار * اشوب حکایه ده مستطرفه
 اولان * و ترک بعد وفاته احد عشر الف الف و لم تات دولة بنی العباس الا و جمیع ولده لا مال
 لواحد منهم و بنی الی و الة العباسیة و بین وفات هشام سبع سنین * عبارته سی دخی ترجمه معلومه
 مذکور ده (اون بر بیک کره یوز بیک التون تقود موجوده سی ظهور ایدوب دولت عباسیه ایلله
 وفات هشام یدنی سنه یه قدر اولاد هشام معمر ابادان اوله رق دهش ایدوب آخر آفریده دن
 بر فرده احتیاجلری اولمادی دیو ترجمه اولمشدر اما بومعنی عبارته مذکور نک نه سندن ایشدر
 عقار احاطه ایدمه من فلیه صف اتھی (منقولدر که عماد الدوله ک موجودی قبضه تصرف
 امیر الجیوشده اولمغه ایچنده جله تحفدن بردم یعنی باز و بند بولمش ایدیکه ارزرنده بیضه
 قدر بر جوهره جرا و ارایدی امیر الجیوش مستنصره اهدا ایلدی بهامی اول عصرده طقسان
 بیک دینار تقویم اولدی (قلت) اشوب مستنصر عید یون ملوکتک سکرنجیسی ابونیم معد
 المستنصر بالله در که هجرتک در یوز سکسان یدخی ذی الحجه سنده قاهره ده فوت اولمشدر و آل
 عباسک او تویذ النجیسی اولوب التونز قرقده وفات ایدن مستنصر بالله دیکلدر (وامیر الجیوش دخی
 ذکر کری آتی انا بکدر (و عماد الدوله دخی فارس و عراق و دیلم و طبرستان اولکار بنه متصرف دولت
 پویه نک اولکی ملکی اولان عماد الدوله علی اولوب امیر الجیوشک مصرده وزارتده سانی اولان باباسی
 اولد یعنی بعض توار یخدن بالقرائ تراشیده اولمشدر انتھی (جعفر برمی قتل اولند قده خزانه سنده
 تحفدن اوله رق هر برینک وزنی یوز دینار مقدارنده درت بیک دینار کیر بولندی که بر یوزنده
 * و اصفر من ضرب دار الملوک * یلوح علی وجهه جعفر * و دیکر یوزنده * یزید علی مائه واحد
 * اذ اناله معمر یوسر * یتلری مضروب ایدی مالی واضح اولد یعنی وجهه بوالتون دار ملوک
 مضرویدر یوزنده جعفرک وجهی لایح اولور یا خود لایح اولد یعنی حالده مضروبدر بری یوزدن
 زیاد کلور بهر بر بنه مالک اولان صاحب عسر یعنی فقیر توانکر اولور دیکلدر (مستنصر بالله
 قصر خلافتدن اخراج اولند قده خزانه تحف و خلی و جواهر و بواقیت و ثیاب و پرد و مغروشات
 و کش عصا و التون اکر و سائر تحف جنسندن اشیاء کرانبها بولدی لر که امویه و عباسیه و طولونیه
 و اخشیده و کافوریه و مغریه ملوک هزار زحمتله تدارک ایدن کلری اشیاء طرفدن ایدی (بشیر
 اون بش سالنده افضل امیر الجیوش قتل اولند قده ایکوز بیک دینار و ایکوز الی اردب سیم دراهم
 و یتش بش بیک دیبا ثوب و اون ایکی بیک التون قیمت ایلله مقوم انواع جواهر و بواقیت ایلله مرصع
 التوندن پردوات و مخصوصا اون او طله ده یوز عدد دینار و زننده سمارل اوزلرنده عمامه

الوان یعنی هر بری بر نکرده باشد صار بلیقی شال و قوماشلر و اوزر لینه ارقه سندن چبقردینی
اثواب نفیسه سرملک ایچون عنبر ایله پرسر برل و مثلی نایاب جواهر نفیسه و یواقت جلبله ایله
مملو اون عدد چکمیجه و ثیاب فاخره جسمی ایچون بشیوز یوک صندوق و اسکی معدن چینی
طباقلر و بلاور کاسه لایله پر یوزدوه یوک سیدلر و اون یلک کش و اوچبیک التون فاشق و یوک
کوچک اون یلک کش طباق و هر بری مصر بطمانیله یوزر بطمان مقدارنده درت عدد التون
تجره و جواهر و ذمردایله مرصع التوندن بد یوز جام یعنی ساغر و ذکر اولان ارد بدن باشقه
هر برنده اون یلک درهم طولو یلک چوال دراهم و حسابا کلز جواری و غلمان و افراس و بغال
و حل و نسوا و چبیک التون و الی یلک کش نرجسبه یعنی غاباز کس قونه جق چبیک قابیری و التوندن
اوچبیک و کشدن درت یلک تور یعنی صو ایچه جک مشربه و مغرب کاری یلک عدد ذهبله
و ایکی یلک مدرفضه ایله ایشلمش منقش صدر یا صدر قلری و ارمیه و اند اسبه نسجندن
خزائن و قصور طولوسی ذی قیمت بساط و مفروشات و سنه ده سودندن اوتوز یلک دینار حاصل
اولور جاموس و اغنام ترک ایلدی و مزارع و عقار یلک حاصلاتی صابی به کلز ایدی (قلت)
ذکر اولان امیر الجیوش افضل بن بدر بن عبدالله الجمالیدر بابا سی بدر عید یوندن سالف
الذکر مستنصر ک دیار ارامنه دن نشئت ایش و زبری ایدی در یوز سکسان بدیده فوت اولدقده
مستنصر اوغلی موی الیه افضل بن برینه وضع ایتدی مستنصر د ن صکره اوغلی و ولی عهدی احمد
مستعین بالله ابو الفاسمک دخی و زبری ایدی لکن تجبر اظهار ایدوب کافه نصر فی بدینه الدی
و مستعینک امر بنی بلوتمز اولدی بعده مستعینک نجلی منصور الامر با حکام الله ملک اولدقده
اکاذخی باباشنه ایتدیکی روشی ایتدی فاما امر بر وجه محرر افضلی بشیوز اون بشده قتل ایله
انتقام و کافه موجودینی قبض ایدوب برینه مصرده جامع افرک بانیسی اولان مأمونی و زبری ایتدی
اودخی بدسیرت اولمغله اون طغوزده انی دخی قتل ایدوب برینه افضلک اوغلی ابو علی بن و زبری ایتدی
بعده امرک اوغلی الحافظ لدین الله ملک اولدقده اکاذخی و زبری اولوب لکن بابا سی افضل بوانی
طوغغله حافظ صنعتله برتقریب بکرمی التیده مرقومی قتل ایلدی امیر الجیوش بونلر لقی ایدی مصرده
باب الزو یله نیک بانیسی بدر بدر و اسکندر بدیده دخی جامعی وارد و جیره جامعک بانیسی افضلدر
انتهی (ناصر الدوله عاضدک خزائنی احتوا و قبض ایلدکده ایچنده عاضدک سریری با لاسنده
محفوظ برده اصیلو بر طبل بولوب بویله رخصت سنه تزد سر برده محفوظ اولق بی معیدر
دیو استهزا ایتدیلر بر شخص طبل مذکور ضربه ایتدکده اول شخصدن بلا اختیار
برضطرطه ظهور ایتدی بر قاجی دخی چاندیلر بویله ز برندن صدا چیققدقده طار یلوب و بره
چالوب شکست ایتدیلر بعده مکر دفع قولنج ایچون تصنیع اولمش ایش بوقائده یه واقف
اولدقلرنده قرد قلمینه ندامت ایتلرلر (قلت) بعض توار یخنده خزانه عاضدده اون
یدی یچق درهم چکر بر قاج یا قوت و ذمردن عصا و بر مر و ایدکر انبها و خط دلپذیر ایله
یوز یلک مجلد کاب اولوب کابلی بیع ایله بهاسنی سائر نقوده قائد قلری محرر در (و ذکر اولان
ناصر توار یخنده احوال غزواتی مفصلا محرر اولان صلاح الدین یوسف بن ابو بدر مصرده
آخر عید یون اولان عاضد وفات ایتدکده بشیوز ایش بدیده توایه ایلدی اهل حدیث و فضلادن
ایدی (ذکر اولان طبل سبعة سباره شرفلرنده ایکن قولنج ایچون معادن سبعة دن اعمال
اواد یعنی ابن خلکان یازمشدر و بومقوله امور مقناطیسه مشاهده اولدینی اوزره خواص اشیاندن
انتهی (صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه تحف اموالی ذکر عقبده صورت
موعظه ده) وقد جمعت الملوك من الاموال والذخائر والتحف كنوزا لا تحصى وماتوا وفدت

اموالهم و ذخائرهم فسبحان من يدوم ملكه و بقاءه * دیمشدر که مالی * بقا بقای خداست
و ملک ملک خدا * دیمشدر (و بعض بلع زوال دیناده * هب الدنيا تفادالك عفوا * البس
مصير ذلك الزوال * یتنی نظم ایش (و صاحب المستطرف دخی بیت مذکور یو وجهله
نصین قلمشدر * ایامن عاش فی الدنيا طویلا * وافنی العمر فی قیل وقال * واتعب نفسه فیماسبقنی
* و جمع من حرام او حلال * هب الدنيا تفاد اليك عفوا * البس مصير ذلك الزوال * وما
دنیاك الا مثل ظل * اظلك ثم اذن بارتحال * مال ایات ای دیناده طول مدته یثایوب سرمایه
عمری کفت و کوی بی قائده و قیل و قال بی قائده ایله تلف و افنا و البینه فنا بوله جق اشیاده
نفسنی اتعاب و حرام و حلالدن جمع اموال ایدن کیمسه دنیایی تارک اولدیفک حالد سکا متقاد
اولمش عد قبل یعنی مالک دکل سکده کندیکی مالک فرض ایله ز بر دنیا نیک مرجعی زوال
دکلیدر و مالک اولوب اولماق مساویدر و دنیا کرک مثالی سنی اظلال ایدوب از مدته ارتحال
وزوالنی اعلام ایدن ظل و سایه کیدر دیمشدر (قلت) ترجمه معلومه ده بعضیلری * هب الدنيا
الح یثنه * دنیایی قلوب بکزدن هبه و ترک ایدک که دنیا کثیر و وفیر اوله رفی سزله بدیلوب کله
عاقبت دنیا نیک مرجع و مصیری فنا و زوال اولماق دیو معنی و پرلشدر بورا ده هب ایسه
هانک قحی و حرف بانک سکونیه که امر صیفه سبله در یعنی احسب و افرض معناسنه در که
ایکی مفعوله تعدی ایدر معنای محرره تصدی ایدن دنیا سزله کله معناسنی عباره نک زه سندن
اخذ ایتدیکی بیله مدک تدبر و قس علیه البواقی انتهی * اشبو مطلب اموالی تلفدن احترازه
دائر در * اهل عقول اموالی مطمین و مطمئن و محرفین و موهین و متمسکین یعنی ترکیه
طولاندیری دینیلان طائفه دن وقایه بی تنبیه ایشلدر (اما مطمئون) شول طائفه در که
اصحاب امواله و اغنیایه وجه بشاشت و زیاده طلاق و رتبه سندن طاشغن تعظیم و تکریم
و تکاپو و مداهنه ایله یناشوب موانسه و انفت حاصل اولدقده نصره بعض مصححین حسی
کوره رک کرکی کی جاندقده امر تجارت و کسب اموال ماده سنده بالذات تجر به ایش صورتده
طائلی صحبتلر پید ا و بوتقریله کلامی جرایدر رک جاندیغی صاحب ماله بنم افتدم و ولی نعمتم
دائر کرک مصارفی ر بمن تعالی و بره ملاحظه ایتدم ایراد معینه الحاله هذه وافی ایسه ده آتیده
ضرر کورینور ز بر کون بکون اشیاده فلا در کاردر و انحق غرضم نکره مقابله سنده خدمتدر
فیکر ایتدم امر تجارت بر برکتی شیدر بن سرمایه به یا ششم استرسه کر بدیکزده دبلسه کر برامین
یتده کرک الله طورسون بن همان عملده اوله یم دیه رک خیر خواهلغه باشلر اگر صاحب مال
الدانوب تسلیم مال ایدرسه اراق اراق ریج و قائده دیه رک شی قلیل کنور و بکیده رک تسامیم ریج
و قائده نک اوقاتنی اوزاده رفی بر مدت مرورنده سرمایه نک خسارات و تلفانی ادعا و حزن و بکا
و واویلا ایدر صاحب مال اعتماد ایدرسه نه کوزل یعنی مقصود فاسدی حاصل اولور یوق
ادعای خسارته اعتماد ایتوب جرباب قاضی و والی ایدرسه بالدفعات مرافعه و شاهد زور ایله
تلف و خساراتنی اثبات ایدر یا خود ینلری صلح اولنور و بدل صلحه قیامده شق اولنه نیتیه
نحویل و بر و اما صاحب مال اعتماد ایتوب سرمایه و مال تجارت بدنده اولدینی صورتده
خیث مرقوم سمسارلق ایدره رک نهائی بایع و مشتریلر ینلرینه کبروب کونا کون تزورات ایله
ینه قابوب و قرانوب نجسار تک قوزنی چوریکه چیقاریر و اشبو طولاندیری طاقنک اشیری
کیما کرک صنعتی ادعاسبله برطاق غافلری اطباع ایدن طماعلردر بونلری تقریبدن و سوزلری
ایشمکدن حذر ارباب عقوله الزمدر ز بر ظاهر حاللری مقاللری مکتب اولدینی یک بلاو شیدر
خلفه دلالت ایتدکری خبر که باقر و سائر بومقوله شیلردن التون و کش یا مقدر اگر بوقاری

پلورسه کند یابوب توانکر اولسون پلورده خلقه یاقی خلاف معقولدر اش و سوال و اعتراض
قوی به جوابده اجزاسی تدارکنده عدم قدرنتری و مکان تدارکنده عسرتلری اولدیغنی سورد
ایدلرله موهد رزرا کیایی ییلانلردن عاجز اولده ز ایددی اومقوله باطل برغافلی بولوب
اجزا بهادیر بطاقم تقدینی آلدقد نصکره اتمام عملنه برمدت تعیین ایدر بوارالقدن فرصت
دوشوردیکی کبی غیبوت ایدر یوق معروف اولوب فراری دشوار اوله رقی اول قاجه مزسه
شوجهتله و بوسبیله عمل فاسد اولدی یکیدن نقده محتاجدر دیو اول غافلک براز ایله سنی دخی
قابوب ارتقی بای و سبیله کان چار (و طولاندیری طائفه باطله سنک برطاقی دخی مال صاحبنه
مداهنه ایله چاندقد نصکره امینی اوله رقی اموال محفوظ اولان پرله دخول فرصتی کوزه در
اختلاس وقت ابتدیکی کبی چالوب چاروب همان چار (و برطاقی دخی غافل مالداره صورت
محرر اوزره چتار و بعض جیاله طاشدن و سددن و سائر کونه شیدن تصنیع ایتدکلی شیلری
نهایی رلشدیروب و یابوب بعده بن علم کتزی یعنی دقینه بولمق قنی پیلورم و اولان پرلری امارات
و علامتندن طانیرم دیوب بوکا داتر کو یارساله سنی صورتنده دوزدکاری اوراقی دخی کوستروب
اگر ادوات اخراج مصرفنی کورسه کز شروع ایده لم ظهور ایدن مالی بیناده تقسیم ایده رز
و شروعندن برابکی کون یکدکده دست رس اولغه امکان طریقنی یعنی وجه سهولتی پیلورم
دیه رک اول مال حالی امارات وضع ایلدیکی طاعنه و عمله سنی دخی شریک فساد ی اولوب کندی
تدارک ایتدیکی اشخاص اولغه براز مدت وادی تزویری قولندقد نصکره ذکر اولنان کیمیا کر
روشنی طو تر جوق کره مال صاحبنی قرلرده بونلرک تلف ایتدیکی وقوعه کلشد **امام برطحون**
شول شرخونه اولان طائفه در که ناسی بونلرک اغداری و اضاراری یک زیاده در شویلهک صاحب
مال بونلرک برینی مثلا برنسته شرانسته قولندقد شبتک جودت وکیل ووزننه و ذراعنه دقت
ورایچندن اشاعی المغه غیرت ایدوب و بلکه کذب کسه سندن اجه قاتوب اوچوزالدم دیو کتورر
وصانه جق اولدیغنی شیده دخی بوحیله یی قولنوب اظهار صداقت ایدوب بویه دسایس ایله مرد
مالدارک معتمدی اولوب کافه ابرادینک و امورینک مقابلده و مفتاحی الله کبر کد نصکره ضمیرنده مرکوز
فساداتی اجرا ایدر اصحاب ماله بومقوله لردن احتراز واجیدر **اما موهون** شول حیله کار
طولندیر ییجیلدر که محضا شبکه تزویر اتخاذ ایتدکاری اثواب جیله و احشام کاذبه به بورینوب
ارباب ماله برمالدار مستغنی صورتنده کورینور و اقرا ن معامله سنی قولنوب انجق صداقت یوزنده
کور بشور و اراق اراق بزم بوژوتله داد و ستادیز تجارت برکاتیه در دیومقصولری اولان تزویر
بو یوزدن تمهیدمه قدمات ایدر نا که صاحب مالک زعمنده بونلرک اشبو نجلمی و لایا لایانه بدل و تر فهار
کسبازندن اولدیغنی تقریر ایدر و دوستقلرینه الدانوب ای برادر همان دنیایی قرائتی سزهی منحصر در
نه اولور بزی دخی تجارتی شریک اینسه کز دیولا قدر دینی اجه مجبور ایلدکرنده جوابنده سن
تجارت ایچون افراز ماله خوف ایدر بر قور قاق ذاتسک اخراج و افراز ایتدیکنده مال ضایع اولور
ظن ایدر سن مال شاهین کبیر صابو پر رسک صید ایدر و صابو یریبو مساک ایدر رسک کار صیدی
ایده مدیککدن ماعدانافله یرا کل و شر بنه مصرف ایدر سن و بسلیه مرسک هلاک اولور دیوقبه
تمشیلر کتورر صاحب مال دخی اشبو نمشلی بکنوب حقا که برادر سوزک کر چکدرنه اوور که بزه امر
تجارتده برشبئی رأی ایتسک شروع ایدوب رأیکه مخالفت ایتمز ایدک دیدکده اول حیله کار
دخی اگر بو خصوصه بسط مال ایده چککه علمز لاحق اووب عقلمز کسسه ایدی دوستانه سز
خبر ایدر دل و لکن پیلورم جسارت ایده مزن سن دیو اول صورت استغنا کوسر صاحب مال دخی
حیلله کار مذکورک اشبو معامله دوستانه تشکر و تجارت ایچون مرقومه مال و پردکده

فانقد متافع اوله جفتی جزم ایدر و اخذ مال ایتمسه رجایه باشلر اولدخی استغنا ایدر بونلر
استغناسی انک حرصنی موجب اوله رقی نهایت اموال کثیره سنی برتقرب ایله قابوب بیچاره
صاحب ماله برطحون و مطیعون و روشنی قولنور (قلت) یکا قالسه اشبو طولاندیر جیلرک
باری تعالی شرلندن اصحاب اموال غافلرینی مصون ایده اصلا صوچلری یوقدر صوچ بنه
صاحب مالک طبعیدر عصر یزده بومقوله صنایعه و دسبسه به اوغرامشلی کوردک و تجر به من طمع
صاحب ماندن اولدیغنه دأردر فتنه اتههی (امام تمشون) خاص بعام عتدنده ذکر لری شهرت
بولسون دیو اظهار عفت و ابراز عزیمت ایله حرماندن مبالغه ایله بجانبت و صلات و صومه
مواظبت ایدن اهل ریا در که بونلر مطلوب بلری اولان کسب شهرت ماده سنی بانجام برینی
بولدقد نصکره ابواب ملوک و کباره بیرام تهیسه سنی صورتنده اصلا عرض حاجات ایتیه رک
کویا ذاتلرله مجلسه برکت و پرر بوللور و اظهار زهات و غنایده و بوجله نعوذ بالله
تعالی دینی دنیا به سلم ایدر که غرضلری ثلث و صیترینه قوغق و خلق کند و رینه بوشهرتله
وضع ایتدکلی و دیعه لری باطر مقدر لاغیر و بوطائفه لصوص و قطاع طریقتن شر در زرا
قطاع طریقتن شر لری ظاهر و آشکار اولغله ناس انلرک شرلندن خلاصه چاره چو اولور و احتراز
بولنی کوزه پیلورلر لکن بونلرک اهل خیره تشبهلری ناسی الدادر (قلت) بومقوله ریاکارلر و مجرد
جرم فم ایچون حیل و حقه باز اقلر قولنور ساسایه دیدکاری یادکارلر دن هر عصرده دنیا خالی
اولوب و یا لکر زهاد صورتنده اولنره منحصر دخی دکلدر یعنی هر طریقتده و هر مأموریت
و صنعت و حرفنده بولنور همان باری تعالی و تقدس صحیحی سقیم و موحدی لحد و صادق خائن
و عالمی جاهلندن فرق و تمیزه توفیق و درایت و شهرت کاذبه و لقمه موهبه به الدانامغه بصیرت
احسان یورسون آمین و اشبو دسبسه کارلرک صنایع کونا کونه اطلاع مراد ایدنلرسته هجر به
علی صاحبها افضل الصلاة والتجبه نك التیوز التمش بشنده وفات ایدن جویری دیتکله شهر
شیخ عبد الرحمن دمشقی مرحومک اوتوز ابواب اوزرینه مرتب (المختار فی کشف الاسرار
وهنک الاستار) نام کتاب نفیسه و بومقوله سائر آثاره مراجعت و مطالعه ایلمسونلر که بونلرک اصناف
واحوالری تفصیلا نده بیان اولمشدر اتههی (و بر بلخ اهل ریاک حقتده * صلی و صام لامر
ککان بطلبه * لما انقضی الامر لاصلی و لاصاما * بیتنی کوزل نظم ایتمشدر (قلت) مالی
ریاکار مطلوبی اولان نیل دنیا ایچون نماز قیلوب و اورح طو نمشیدی و قتا که امر منقضی یعنی
مطلوبی حاصل اولدی آرتق نماز قیلوب و اورح طو تماسون یعنی اول غرض فاسدله ایتدیکی
عبادته اجر و ثواب اولماد یغندن علی بنه الفاسده بوش یره نیچون زحمت چکر دیو اول باطلی
ترقیقدر (نافیه اولان لاحرفی ماضی به داخل اولدقه انشایی اخبار ایتدیکنندن بروجه محرر
ترجمه اولمشدر لکن ترجمه معلومه مرئیده لاضلی و لاصامابه همان ظاهری اوزره (معنای بیت
مطلوب و غرض فاسدی اولان بر امر دن ناشی اداء صلاته و صومه مداومت ایدر مطلوبی اولان
غرض فاسدی حصول پذیر اولدقد اداء صلاته ایتمز و صائم دخی اولماز دیو معنی و پراندر
و عقبنده دخی مستطرقه ضمیمه اوله رقی لکن علماء صالحین و اتقیاء متقین و ارباب صوفیه دائماً
امور ربی ذات اجل و اعلایه تقویض و احاله و اراده لرینی اراده علیه باری ذوالجلاله افشا
ایلدکرنندن عاجز بن ذلیلین و خائفین اولوب مقام شهود و استغراقده اولدکرنندن برشی طلب
ودعا یلکدن حیاء و حجاب و اعتراف بحز و قصور و خشیت و مهابت اللهک احاطه سنی حسبله بی زبان
اولدقلری حالده رضا و تسلیمده او اولر سوال اولنور ایسه که بو تقدیر چه بوکروه صادقینی
تطیب و قلوبلرینی جلب و رضای بنی طلب و دعاده نفع و فائده یوقدر جوابنده دبرز که بوزمره

مخفین و صاد قبلك قلوبی نظرگاه الهی اولغله انواع جلب و اکرام ایله جلب خاطر و تطیب
اولندقدن جلیت القلوب علی حب من احسن الیها مضبوطیجه بالضروره محبت ایلرده بالواسطه
مکرمین و محسنین اولان ذوات نظر مرحمت الهیه ده بولندقلرندن قبل باری ذوالجلالندن انواع
اکرام و احسانه سزاوایسته اولورل تکیم بر پادشاهک زیاده مقبول و مرغوبی اولان مقررینه
اکرام و تعظیم ایدنلره پادشاه محظوظ اولوب اکرام و محبت و مسئولنه مساعدده ایلدیکی کی دیو
بعینها نقل اولنان عبارته مخصوصه تحریر اولنه رق ریاکارلرک اضدادی اولان اخلاصکارانک
سزاوار اولدیغی وجهله ثنای اولوب و یوارالقدن قاعده بدیعیه دن اولان حسن طلب
روشی اشراپ اولمشدر فدیور (صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه اشبوطولاندیریجی
طاقنی یازدقدنصکره صده ده یعنی مقاله باب غنایه ینه بووجهله شروع ایتشدیر * وقد قبل
لا فقیه افقر من غنی یا من الفقر * اشوقول علامک مالی فقر وفاقه دن امین یعنی مالنه مغرور
اولوب بو ثروت بنده وار ایکن باب اقباله بار فقر کیرمی دیو دهرک شبهه سندن غافل اولان
غنیدن افقر بر فقیر یوقدر دیمکدر (منقولدر که بعض حکما اوغلنه وصیتده * یا بنی علیک بطلب
العلم و جمع المال فان الناس طائفتان خاصه و عامه فالخاصه تکریمک للعلم و العامه تکریمک للمال * یعنی
ای بنم اوعلیقم دنیاده تحصیل علم و جمع مالنه نقد عمر یکی صرف ایله زیراناس ایکی فرقه در که
بری خواص و دیگرکی عوامدر خواص علم و کمالک و عوام مالک ایچون سنی تکریم ایدرلر دیمشدر
و بعض حکمت شناس بیان بلای فقرده بر کیمسه افتقار ایتدکه مؤمنی یعنی کند و قی امین یلن
او بیچاره بی متهم ایدر و حسن ظن ایدن سوء ظنه باشلر و بر آدمی فقر وفاقه میتلا اولسه ترک
حیایه مجبور اولور و حیاسی زائل اوله نک قدر و بهاسی ذاهب اولور صفات حیده اهل غنا و یسارده
یوانسه اوصاف حسنه ایله متصف برزاند ر دیو مدح اولنور و اما اوصاف حیده بعینها فقراده
بولنسه عیب و ذمیه اولور یعنی ذمیه عدا ایدرلر مثلا ذات فقیر نفس الامرده شیعی و اوسه احق و مجله
ایدیجی دیرلر و اگر مؤثر یعنی سخاوتده آخری نفسک اوزرینه ایتار ایلسه دخی مسرف و حلیم
اولسه ضعیف و عاجز دیرلر و وقار معتبر معتدل اوزره و قور اولسه بلید و درایتسز دیرلر و طلاق
لسانی اولسه مهذار یعنی هذیان گفتار و منطبق اولسه کثرت کلامه مبتلا اولمش و صموت یعنی
سکوت مدوام اولسه عی یعنی طلاق لسانی اولوب ادای مرامه قدرق یوق اولمش اولور
دیمشدر (صاحب المستطرف دیر که ابن مقله بعض خلفای عباسیه به وزیر ایدی بر یهودی
انک طرفندن اولتی اوزره بلاد اعدایه ارسال اولتیق صورتنده اسرار دولتی درجله بر مکتوب دوزوب
بعده اول ساخته مکتوبی حیل ایله خلیفه به ایصال ایلدی مکر این مقله نک بر یهودیه غیر مهتدی
جار به سی اولغله جاریه ملعونه مر سومه ایله یهودی مر دود مسفورک یتلرنده نهانی تعلق اولغله
ابن مقله نک یازیلرینی تد ریحایه یهودی به اعطادن خالی اولماز اول ملعون دخی سعی ایدوب خطنه
تقلید ایله مکتوب مزبور ی بازوب و وجهله تلفنه ملعونه مر سومه ایله اتفاق ایتشلا ایش وقتا که
مکتوب ساخته دست خلیفه به واصل اولدقدن ابن مقله نک قطع بدینه امر ایلدی قطعی عرفه کوننه
تصادف ایتشدی یوم مذکورده عادت دولتری اوزره اثواب رسمیه عیدی کیوب رجال دولت پیشنده
یورویه رک سرایته کنش ایدی وقتا که فضاء مذکور و قوعبولدی ایرتسی کون که یوم عید ایدی
بر احد ستمنه او غرامدی بعده ملعونان مر سومانک حیل سی طبل اولدقدن خلیفه حضرت تاری ایکیستی
پردن اشدقتل ایله قتل ایدوب ابن مقله به خلعت سنبه و اموال کثیره تسبیار و فعلنه ندامت برله
اعتذار ایلدی ابن مقله دخی تعریض الناس نظم ایله باب دارینه اشبوقطعه بی تعلیق ایتشدیر
* تحالفا الناس و الزمان * فحیث کان الزمان کانوا * عادانی الدهر نصف یوم * فانکشف

الناس لی و یا نوا * یا معسر المعسرین عنی * عود و افتدعاد الزمان * مالی ناس و زمان تحالفا ایتدیلر
یعنی بر بر ینک باندن اولمریق معاهده ایتدیلر که زمان و اقبال دخی نره ده ایسه ناس دخی اوراده
اولهل دارم بونجه زماند رملجا انا م و هریری همتله بکام ایکن دهر یارم کون بکا عداوت
ایلدکده ناس دخی بندن آچلوب صاوشدیلر ای بندن اعراض ایدن جاعت عودت ایدک و ینه
قیومه دو کلاک و کلاک که زمان ینه بکا معاودت و اقبال و مرجعت ایلدی دیمکدر و ابن مقله
بوقاطعه به راست کلدکدنصکره بقیه عمرنده صول ایله کاتب ایتشدیر و علی قول اولکی بازوستدن
اعلا یمش (قلت) صاحب المستطرف حال نکبت وفاقه ده بیچاره مکتوب و فقیر مغفور خلق
اولور مدعاسنی اثبات ایچون اشبوقطعه مأخذ الحفصه بی کتور مشدر تأمل اولنه (و ابن مقله نک
اسمی محمد بن علی بن حسن بن مقله در پدری زیت یاغی تجارندن ایدی تحصیل علم و معارف
ایدوب ابتدا عباسیه دن مقتدر بالله اوجوز اون التیده بعده یکرمی برده قاهر بالله بعده یکرمی
ایکبسته راضی بالله وزیر ایتشدیر علی قول ابتدا بدی بعده اسانی بعده سری قطع اولنه رق
اوجوز یکرمی سکر شوالنک عاشرنده فوت اولمشدر (و علی قول قطع بد دنصکره مستطرف
صاحبنک ترجیحی اوزره اقبالیه تمهیش ایدوب حنف انقه وفات ایتشدیر خط کوفی بی متداول
اولان صورته ابتدا مشارالیه نقل ایتشدیر اوج خلیفه به اوج کره وزیر و اوج کره مصادره ایله
مکدر اولسی و اوج کره سفر ایدوب و فوتدنصکره اوج دفعه دفن اولنسی اتفاقات غریبه
دندر (وزارتنده حروف شاذه قرائنی التزام ایدن ابوالحسن محمد بن شتو ذی احضار و قاضی
بلد و جاعت علما حضورلرنده مناظره ایله لزام ایدوب توبه و یردی لکن ابوالحسن اغلاظ ایدوب
قاضی بی استصبا و اسناد قلت معرفتله تحقیر ایتکله امر قاضی ایله ضرب اولندقدن ابوالحسن
ابن مقله به ریم تعالی بدیکی قطع ایتسون دیو بد دعا یتکله سهم انکساری رسیده هدف
اجابت اولمشدر دیو مختصر این خلکاتده مر سومدر اتههی (لبعض الشعراء) انما قوة
الظهور بالقوة * و بها یكمل الفتی و یسود * کم کریم ارزی به الدهر فینا * ولیم تسعی البسه
الوفود * مالی انبانه قوة الظهور یعنی ناسک قوت و مکتبی نقود اولوب انکله کامل و معتبر
واو اولورلر یتیمزده چوق نیکنام و قوی کیمسه لرواردر که دهر انلری استحقاق ایتشدیر یعنی
بی نقد اولدقلرندن ساقط عن الاعتبار در و حقوق دنی الاصل و یخیل النفس کسان واردر که مالک
نقود اولدقلرندن سرکاره یکوب اصحاب حاجات قبول ینه شد رحل ایدوب دو کبلو کاورلر
دیمکدر نقد ظاهر قوت اولدیفندن باشقه قلبه رؤیتی فرح و یردیکندن اطبا بعض مر ضایه
التونی قارشدر و ب اوینامق ایله معالجه ایدرلر و بعض علته التون ور فی قائلش شروب
و حب ایله تدبیر ایدرلر (قلت) دیناردر فقره دواء به الساعه اولدیغی بی اشتباهدر باری تعالی
فقدانی در دینه اهل توحیدی مبتلا ایتسون آمین اتههی (اشاعر) احرص علی الدرهم والعین *
تسلم من العیلة والدين * ففوة العین بانسانها * وقوة الانسان بالعمین (قلت) عین کوز و حاسه
بصر و دیز قیانی والتون و مسکوک التون و حرف معلوم و دخی کتب لغاتده سائر معانی یتیمزده
مشرکدر و انسان دخی حیوان ناطقه و کوزک بیکنه یعنی مر دمکه دینور (مال قطعده درهم ایله
عینه یعنی نقدین عزیزینه حرص ایله یعنی طوبله و قران تا که فقر و دیندن سلامت بوله سن
زیرا چشمک قوتی بیکله و انسانک قوتی التون ایله در دیمکدر و قطعه ده اولان اطسافت خود
آشکاردر (صاحب المستطرف انسانک قوتی التونله اولور دیو قطعده ده اولان مدعای زیر قلب
بدنک عماد یدر یعنی قوام بنای بدن انکله حاصلدر اگر قلب قوی اولورسه بدن دخی قوی
و قلبک مالدن اشد قوتی یوقدر دیو اثبات برهان ایتشدیر (قلت) فی الحقیقه بو بویه در بالجله

توانکران فرح قلب اصحابی اولدقلرند ن بدل ما تحال هضم اولمغله اعصابه قوت کلور
وتندرست اولورل و بیچار کان تهی دستان لاغر ونحیف اولورل * اللهم خلصنا من الخافة
فی کل الوجوه وقوا بدائنا لنکنسب بها اجورامن العبادات المتنوعة (محکمدرکه ملوک ماضیه دن
برنی تبدیلا برنهر کارند ن بکرکن کوررکه برمن کیمسه نهزمذ کوری صیبرابوب پکر و برشاب
عاجز اولور یعنی بکجه من ملکه نجب عارض اولوب هر برنی اسنطاق ایدر مکر سنک کمرنده
بیک التون اولمغله اخراج ایدوب ملکه اراله ایدر شابک کیمسه سنده ایسه برانجه اولمادیغی منین
اولور) حضرت لقمان اوغلنه وصیتده ای او غلجم ایکی شبی حفظ ایدر ایسک دوشونمه من بعد
ضایع اولماز سن دینکی معادک یعنی آخرتک ودرهمکی معاشک یعنی دنیاکی ایچون دیمشدر (صاحب
المستطرف اشبو معناده کلام کثیر اولوب لکن بزبو کلام یسیره اقتصار ایلدک دیوختم باب ایشدر

الباب الثاني والخمسون

اشبو الی ایکنجی باب فقرک ذکر و مدحی بیانده در صاحب المستطرف غنا و کثرت اموال
سبب طغیان اولوب مذموم اولدیفنه * کلان الانسان لبطنی ان رآه استغنی * آیت کریمه سی
دلالت ایدر دیمشدر (مالی تحقیق انسان نفسی هرشدن مستغنی و بی احتیاج کور دیک
یعنی یلدیکی وقتده طغیان و عصیان ایدر دیمکدر که حق سبحانه و تعالی طغیان و عصیان
نعمت الهیه به کفران اوزره اولنلری بو آیت کریمه ایله ردع و منع یورمشدر (امام اعظم و امام
افخم رضی الله تعالی عنه غنا ایله فقر دن قنغیمی مختار در دیوسوال اولدقده * وهل طغی من طغی
من خلق الله الا بالنی * یعنی الله تعالی که مخلوقند ن طغیان ایدنلر انجق غنا و کثرت اموال لری
سببیه طغیان ایدیلری دیوب آیت سابقه بی تلاوت ایلدی * والمحققون یرون الغنی والفقر
فی الانفس لانی المال * یعنی صاحب المستطرف اهل تحقیق مدار اعتبار یعنی مدح و ذمه سزاوار
اولان غنا و فقر نفسده در یوقسه مالد دکلدر دیدیلر در بکرکه غنا نفس مالسز و فقر نفس مال ایله
اولور دیمکدر (قلت) ترجمه معلومه ده هر نه قدرالده اولان نسخه رده یوغیسه ده (علماء محققین
غنا و فقر نفسده در مالد دکلدر دیدیلر شو حدیث شریف ایله استدلال ایدیلر * لبس الغنی
بکثرة العروض اما الغنی غنی النفس دیو نسخه سنه یازمشدر (قلت) اشبو حدیث جامع صغیره
(بکثرة العروض برنده (عن کثرة العروض) اوله رق مضبوطدر و اهل تحقیق قول مذکور فی
الحقیقه مفاد حدیث مذکوردر (مناوی مرحوم شرحه مال شریفی عند اهل الکمال معتبر اولان
غنا بی حقیقی نافع محمود متاع دنیا ایله اولوب انجق غنا یلدر که قسمت خدایه راضی اولوب انکله
قناعت ایتکدر ن عبارتدر دیمکدر (عرض عینک و راتک فتحه لری ایله نقد و غیریدن اعددر که
یونک جعی اعراض کلور و مناری موی الیه (عن القلب) روایتی دخی وارددر دیمشدر انتهی
واصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم الماک العلام فقری فضیلت کوررل یعنی فقر مختار لری
ایدی (روایت اولمشدر که عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه خلافتلرند اوزر لنده
اون اوج برنده بمالی ازار اولدیفنی حالد خطابت یورر ایدیکه بمالردن بریسی دری پارچه سی
ایدی (حسن بصری حضرت لری (بدخل فقراء امتی الجنة قبل الاغنیاء بار بعین عام) حدیث
شریفی روایت ایتدکده جلوسی یعنی یالرنده یوانان بر ذات که اصحاب ترفه و اغنیادن دکل ایدی
آیا بن اغنیاد نمی یا خود فقر آدمی دیو استفسار ایتدکده حسن بصری حضرت لری بو کون
تهدی ایتدکی یعنی صباح طعامی یتدکی دیدی اول جلوس اوت یتدم دیدکده تعشی به یعنی
اخشام اوسنی اکل طعام خانه کده آماده میدر دیدی جلوس نم وارددر دیمکدر حسن حضرت لری

بوصورنده سن اغنیاد سنن یورمشدر (مفهوم اثر بنم امت اجابتک فقراسی اغنیاد سنن
قرق سنه اول جته داخل اولورلر دیمکدر (ابن عباس رضی الله تعالی عنه حدیث ایدیلر که
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اکثر لیلده نفس نفیس و اهل بیت کرامتک عشاسی
یعنی اخشام طعامی اولمادیغی حالد یتوتله طی یوررلر ایدی و عامه طعامی شعیر ایدی و بو حالی
اختیار لری اضطراری اولوب کنوز زمینک مفاتیحی یعنی قنچی کندولرینه قبل حقدن عرض
اولمش اولدیفنی حالد قبولدن ایا ایلدیلر یعنی تعلیم للامه روش فقرای و زهدی اختیار
یور دیلر صلوات الله وسلامه علیه و علی آله و اصحابه و حق ملاقاتلرینه قدر متوالا اوج کون
بغدا یتکندن شمع مرتبه سی تناول یورمدر لری (ودخی مبارک و مسعود ناف شریف لری
اوزره جوعدن ناشی حجر باغلدقلری و دخی کچی ایرلامش ارپه اونندن مطبوخ اتمک تناول
یوردر لری روایت اولمشدر (قلت) اشبو شمائل شریفه به دأراقوال محاسن اخلاق حاوی
اولان بکرمی اوچنجی بابده دخی کذران ایتشدر انتهی (انس بن مالکدن روایت اولمشکه
فاطمة الزهراء رضی الله تعالی عنها دقیق شعیردن برچورک طبخ ایدوب رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم عرض ایلدکلرند افندیمز علیه الصلاة والسلام بوندردیوسوال
یوردر قنرند قرص شعیر ذات رسالتا بکره کتور یتجه کلی نفسمه خوش کلوب اشبو کسره بی
کتوردم دیدکده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اما انه اول طعام دخل فی ایتک منذ
ثلاث) کلامیه یعنی اوج کوندنبرو طعام تناول یورمدر لری بیان یور دیلر (صاحب المستطرف
راویسنی کوستر میه رک یوراده (کان صلی الله تعالی علیه وسلم یقول (اللهم توفنی فقیرا
ولا توفنی غنیا و احشرنی فی زمرة المساکین اثرینی تحریر ایتشدر (قلت) لکن جامع صغیره
معنا ی دعاء مذکور دخی ناطق اولان حدیث ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنه یرویا
اشبو عبارتده در (اللهم احبنی مسکینا و توفنی مسکینا و احشرنی فی زمرة المساکین وان اشقی
الاشقیاء من اجتمع علیه فقر الدنیا و عذاب الآخرة) مسکین لغتده حالی فقرک دوتنده اولاندر
وبومعنائی عرب العربا دن برینه سن فقیر مپسک دیو بالمناصبه سوال ایتدکلرند لا والله بلکه
مسکینم دیو و بر دیک جوایدن المشلرد ز (وجوهری و ابن ملک بیانلری اوزره بو حدیث شریفده
حالی برنسنه اعطا اولمشدیو یلیمیان کیمسه در دیو تعریف یورمشدر که منادی برنسنه مالک
اولوب و ناس حالی یلدر کاردن تصدق ایتدکلری و کندیسی دخی سوال ایتیمان کیمسه دیمکدر
شعاع شبنک قنچی و الفک مدیله سعادتک مقابلدر که بدیجت اولمقدر و شقوه دخی شبنک کسری
و قافک سکونیله بومعنایه در (مال حدیث شریف یارب بنی دنیا ده اولدیفم مدته و فوتمده
مسکین اولدیفم حالد احیاء و نفویت و زمرة مساکینده حشر ایله و زیاده شقی فقر دنیا ایله
عذاب آخرت اوزرنده اجتماع ایدن یعنی نعوذ بالله بونلره مبتلا اولان کیمسه در دیمکدر که
مفسادی ابن ملک و مناوی اشارت برجه زمرة مساکینده بولملر نی تواضع و خشوع ایچون دعا
ورجا اولوب قلته رجوع ایدر مسکنتی سوال و طلب دکلدر که یارب بنی سن متواضع قبل و جبار
و متکبر قلته دیمکدر و پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دن اشبو دعائک صدوری فضل فقر و فقرای
یلوب انلره محبت و محالسه ایتسونلرده برکت دعائینه نائل اولسونلر ایچون تعلیم امتدر و اشبو
حدیثده اولان فقر و مسکندن مراد فوق کفاف مرتبه سنده اولوب مال ایله اشتغال اولماق
اولدیفنی جائزدر که کثرت مال حق مقر یتنده مذمومدر و فقر دنیا و عذاب آخرت زیاده شقاوت
اولدیفنی داربنده و نشا یتنده محروم اولدیفنوند (تم قلت) اشبو عذاب آخرتله ییله اولان
فقره مبتلا اوله نک صبر ایله اجر یتنه نائل اولمادیغی یعنی مذموم اولان فقر اولدیفنی سابق و سابق

حدیث در ظاهر در قدیر (و ینہ جامع صغیرہ مضبوط) اللهم انی اعوذک من العجز الحدیث
حدیثہ کنندین استعاذہ اولان فقر نفس اولوب عند الاطلاق متبادر اولان حاجت
ضروریہ معانہ دکلد رکہ اندن ﴿ یا ایہا الناس اتم الفقراء ﴾ نصی اقتضا سنجہ بر احد
وارستہ اولہ مزوینہ (اللهم انی اعوذک من الکسل الحدیث) حدیثہ معطوف (واعوذک
من فتنۃ الفقر) کلام نبوی سندہ اولان فتنۃ فقر دن مراد اغنیایہ حسد و مالرینہ طمع و مال
ایچون انلرہ تذلل و مقسومہ عدم رضا دیمک اولدینی مناویدہ محرر در (والاصل اشو
قل فقیرایہ نقل اولان اقوال دن احادیث پینلرندہ ظاہرا کوریلان منافات من دفع اولور فتنامل
انتهی (جابر رضی اللہ تعالی عنہ روایت ایدر کہ برکون رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم
فاطمۃ الزہراء رضی اللہ تعالی عنہا کخانہ زینت تشریف یوردر حضرت فاطمہ بی اوزرنده
دوہ یوکندن برکسہ اولدینی حالہ ال دکر منندہ اون اوکوندکلرینی کوردکده شفقت و محبت
حضرت نبی اکرم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم بکاء عارض اولوب ای فاطمہ یارین نائل اولہ جفک
نعیم جنت ایچون دنیانک اجلی فی طات دیو تسلیت حقیقہ ایلہ تسلیت و ﴿ ولسوف یمطیک
ربک فترضی ﴾ آیتی تلاوت یور دیلر (قلت) اشو آیت کریمہ بی اهل تفسیر ای حییم
سکار بکلک وعدی اولان کمال نفس و ظهور امر و اعلائی دیندن وکنہ و حقیقتی کنندیندن
غیری بر فردک معلومی اولوب سکا آمادہ ایلدیکی امور و اشیادن ہرنہ قدر شمدی لحکمہ تأخر
ایدوب ظاہرہ چقامش ایسہ دہ قریب سکا احسان ایدرسندہ اول عطا و احسانہ راضی اولورسن
دیو تفسیر ایشلردر انتھی (وقال علیہ الصلاۃ والسلام الفقر موبہ من مواہب اللہ تعالی
لا یختارہ الا اولیاء اللہ) مال اثر تشریف فقر حق سبحانہ و تعالاک مواہب و عطا یامندن بر موبہ
و عطیہ در کہ اول موبہ بی انجیق اولیاء اللہ اختیار ایدر دیمکدر (مرویدر کہ رسول اکرم صلی اللہ
تعالی علیہ وسلم افندیمز فقراء صفہ ایلہ رضی اللہ تعالی عنہم جلوس یوردر ایدی و اهل صفہ
عمد رندہ اولان فقراء اصحابدن ایدیلر و رسالت سر ایلرندہ بر صفہ دہ مکارلری وار ایدیکہ اول
صفہ یہ اضافتلہ یعنی اصحاب صفہ دیو تشریف اولورار ایدی برکون حضور سعادتہ اقرع بن
حابس التیمی و عینۃ الفزاری بزل ایچون بر مجلس مخصوص تعیین ایلہ کہ عرب انکلہ فضلری
یلسون زبرا و فود و ایلمچیلر کلکدہ در بزلری بو اعبد یعنی فقراء صفہ مبانندہ کوردکلر بنہ حیا
ایدر زیدیلر حضرت رسول اکرم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم افندیمز دخی مساعدہ
کوستروب بر صغیرہ یعنی کاغد کتورلسون و بوسوز تحریر اولنسون یوردر فترندہ ﴿ ولا تظرد
الذین یدعون ربہم بالغداۃ والعشی یریدون وجہہ ﴾ آیت کریمی نازل اولدیکہ مفسادی
اصحاب صفہ بی رعایتہ تنبیہ الہیدر بعدہ اقرع ایلہ عینہ بی ذکر ا ﴿ وكذلك فتننا بعضهم
ببعض ﴾ نص شریفی نازل اولدی بعدہ اصحاب صفہ بی ذکر ا ﴿ واذ جاءک الذین یؤمنون
بایاتنا قل سلام علیکم ﴾ کتب ربکم علی نفسہ الرحۃ ﴿ نازل اولدقده علیہ الصلوۃ والسلام
افندیمز کتابندن رجوع یور دیلر (و ابراہیم بن المولبد بو آیتی تفسیردہ حقہ قسم ایدر مکہ انلرہ سلام
ایدن جناب حقدر و نبی علیہ الصلاۃ والسلام واسطہ اولشدر دیمکدر (قلت) صاحب
المستطرفک نقلی مجملی بودر لکن ایضاحی بودر کہ بیضاوی (ولا تظرد الذین آتی سابقدہ اولان
آیت منطوقیہ غیر متعینی انذار ایلہ امر دینصکرہ متعینہ امر دیمکدر (قلت) صاحب
ترضیہ ایچون عدم طرد متعینی امر در دیوب و * روی انہم قالوا او طردت هؤلاء الاعبد یعنون
فقراء المسلمین کعمار و صہیب و خباب و سلمان جلسنا البک وحادثناک فقال ما نا بطارد المؤمنین
قالوا فاقمہم عنا اذا جئنا قال نعم (وروی ان عمر رضی اللہ تعالی عنہ قال لہ لو فعلت حتی تنظر الی ما اذا

بصیرون قالوا فاکتب بذلک کتبا فدعا بالصغیرہ و بعلی لیکتب فزت روایتی ذکر ایشدر مال
روایت بودر کہ قریش یعنی کبار قوم عرب کہ تفسیر تیان ذکر نچہ دخی اقرع بن حابس التیمی
و عینۃ بن حصین الفزاری و امثالریدر عمار و صہیب و خباب و سلمان رضی اللہ تعالی عنہم کی
فقراء مسلمینی مراد ایدہ رکہ شواعدی اگر مجلسکدن طرد ایدر ایستک یا نکدہ او طورر و صحبت
ایدر دکلر دیدکلرندہ حضرت رسول اکرم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم رضا کوسر مبوب (و ما نا بطارد
المؤمنین) یور دیلر باری کلدیکمر حیندہ انلر بولنسون دیدکلرندہ بو کارضای ہمایونلری رونما
اولدی مرویدر کہ عمر رضی اللہ تعالی عنہ بومکالمہ دہ نزد حضرتہ بولنفلہ استشارہ معوبہ
حضرت کشف ایلہ باقہ لم نہ اولہ جفا شمدیک رضا یورلسہ دیورای ایتکلہ حضرت
نبی اکرم علیہ الصلاۃ والسلام برکاغد ایلہ علی کلسون و سند تحریر ایتسون یور دیلر بونک
اوزرینہ آیت شریفہ مذکورہ نازل اولدی دیمکدر تبیانندہ یازر کہ مارال ذکر اقرع و سارلری نزد
پیغمبر صلی اللہ تعالی علیہ وسلم کلدکلرندہ مشارالیه عمار و سار فقراء حقیقی مسلمیندن او تور
نفر اصحاب بدر ذات نبی اکرمی علیہ الصلاۃ والسلام ہالہ کی احاطہ ایش کوردکلرندہ ذکر
اولان سوزلری سوبلدیلر ﴿ ولا تظرد الذین نصی شاکرین ﴾ قول کریمہ قدر بو خصوصہ
نازل اولدی انتھی ونص جلیل مذکور کہ ﴿ ولا تظرد الذین یدعون ربہم بالغداۃ والعشی
یریدون وجہہ ماعلیک من حسابہم من شیء وما من حسابک علیہم من شیء فظردہم فیکون
من الظالمین وکذلک فتننا بعضهم ببعض لیقولوا هؤلاء من اللہ علیہم من ینشأ البس اللہ باعلی
بالشاکرین ﴾ آیتلریدر بیضاوی و سار تفسیردہ شول قومی نزد کدن طرد ایلہ کہ انلر صباحدہ
واخشادہ یعنی علی الدوام و علی قول صلات صبح و عصر دہ ر بلرینہ اخلاصلہ دعا ایدرلر
انلرک ایمانلری حسابی سکا واجب دکلدر اشو احتمال ایلہ کہ سؤال و طلبلری ایلہ طرد ایتدیکک
کیمسہ رکہ یعنی فقراء اصحابک ایمانندن ایمانہ کلدکلری تقدیرجہ ایمانلری عند اللہ تعالی اعظم
اولہ و سکا انلرک باطنلری و اخلاصلری اعتباری یعنی تحقیق قدر ورتبہ ایمانلری واجب اولماز
شول اجلدیکہ انلر اهل تقوی سیرتیلہ انعام ایتدیلر اگر انلرک باطن غیر مرضیسی وار ایسہ کہ
تکیم مشرکین فقراء و اصحاب ما کل و مجلس وجدان ایچون نزد محمدہ جمع اولشدر بو طعن ایلدیلر
حسابلری کندیلری اوزرینہ اولوب سکا تجاوز ایتن تکیم سنک حسابک کندیکک اوزرینہ اولوب
انلرہ تجاوز ایتن و علی تفسیر مشرکینک حسابیلہ سن مؤاخذہ اولنمزن و انلر دخی سنک حسابکلہ
مؤاخذہ اولمازلر کہ انلرک ایمانی سکا ہم ویرہ بر حیثیلہ کہ انلرک ایماننہ طمع ایلہ مؤمنلری طرد ایدہ سن
ایمدی سن انلرک امریلہ تکلیف اولنمزن سنک انلری طرد ایدہ سن اگر طرد ایدر ایستک ظالملردن
اولورسن و دخی لحکمہ امور دنیا دہ احوال ناسک اختلافی کی امر دیندہ انلرک بعضیسن بعضیسنہ
مختلف قبلدق کہ اول ضعیفا و فقراء اصحابی ایمانہ سبقلری سبیلہ اشراف قریش اوزرہ تقدیم
ایتدک تاکہ انلر عن انکار اللہ تعالی ہدایت و توفیقیلہ بولنرہ می انعام ایتدی انلری اسعاد بزی
ابعاد ایتدی حال بو کہ بزا کور و سار انلر ایسہ مساکین وضعفادر ﴿ البس اللہ اعلم بالشاکرین ﴾
اللہ تعالی بیلر می اول کیمسہ کہ اندن ایمان و شکر واقع اولور حتی کہ اکا توفیق ایدہ و دخی اول
کیمسہ بی بیلر می کہ اندن ایمان و شکر واقع اولماز حتی کہ انی مخذول ایدہ دیو تفسیر ایلدیلر بیضاوی
رحمہ اللہ تعالی (لیقولوا) لامی لام عاقبتدر یا خود فتننا خذلنا معانسی متضمن اولدقده لام نعلیلدر
دیمکدر فتنامل و بو آیتلری ولی ایدن ﴿ واذ جاءک الذین یؤمنون بایاتنا قل سلام علیکم ﴾ قول
کریمی دخی با محمد وقتا کہ سکا بزم آیتلر بزمہ ایمان کتورنلرور بلرینہ دعا ایدنلر کلدکلرندہ کہ انلری
باری تعالی و تقدس عبادتہ مواظبتلہ و صفدنصکرہ حقہ و قرآنہ ایمان ایلہ و اتباع حججہ وصف

و - فقه طرد در بنی نهید و صکره انله ابتدا با السلام یا خود سلام الهی تبلیغ ابله و وسعت و رحمت و فضل حق تبشیر ابله تا که انلرک علم و عمل فضیلتلر بنی جمع ایند کاری ظاهر اوله و فی الحقیقه اوصاف مذکوره ابله متصف اولنلر تقریب و تعزیز اولنلوب طرد و تذلیل اولنلر فقه و حق تعالی قبلندن دنیا و آخرتده سلامتله تبشیر اولنلر لا یقدر دیو تفسیر ایتشدر (ذکر اولنلر ان اصحاب صفه که فقرا ابله فخر ایدن و کار و کسب طرفته التفات ایتین ذوات کرامدر منازل و عشارلری اولمافله روز و شب معجذبوبیده اولوب اقتباس انوار فیض نبوی ایدرلر وصفه معجذبوی مناملری قبلشرا ایدی حضرت نبی اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم تعینی وقتنده بعضیلر بنی دعوت ابله پله طعام و بقایای اغنای ایجابیه توزیع یوررلر ایدی رضی الله تعالی عنهم انتهى (صاحب المستطرف دیر که خبرده کلشدر یوم قیامت اولدیغی وقتنده حق تعالی قبلندن ملائکه کرامه ذات کبریا مه زیاده محبت ایدن یعنی رضامده اولوب بن عظیم الشان کندولرندن راضی اولدیغی قوللری می نزد معنوبه یا قلشدرلر دیو امر اولنلر ملائکه دخی یارب العالمین انلر قنغی خاص قوللر کدر دیو سؤال ایلد کلرنده جناب واجب الوجود قبلندن انلر فقراء مؤمنلر دیو تعیین یور یلور ملائکه انلری قرب معنوی احسان باری به تقریب ایلرلر پس حضرت باری ای بنم صالح قوللرم بن عظیم الشان سزیدن دنیای طی ایلد یکیم یعنی تمتعات فانیة دنیا ابله سزری مشغول قیلدیغیم استحقاق اولنلوب بلکه سزله اکر ام ایچوندر شمدی ذاتمه نظر ابله تمتع ایلد واستدیکگری بندن تمتی و طلب ایلد خطاب احسان نصایله انلری مظهر عنایت یوررلر فی الحال انلر دخی یارب العالمین عزت و جلالت حقیمون بزلدن متاع فانی دنیای طی و صرف یوررلر فک حقرده احسان اندرا احساندر دیو دهان شکرانی کشاد ایلد کارنده امر الهی ابله اعلای مراتب جنت دران اعطا اولنلوب اکر ام وارزاق اولنلر (قلت) اشبو خبرده مراتب سلوک و درجه ولایت کبرایه اشارت دخی و اردر * فتأملوا ایها الاخوان انتهى (وقال علیه الصلاة والسلام هل تنصرون الایبقر انکم وضعت انکم) (قلت) بعض نسخهده یازیلان بودر و بعض نسخهده دخی معطوفی و اردر لکن جامع صغیرده سعد بن ابی وقاصدن مروی (هل تنصرون و ترزقون الایبضعا انکم) ابله (هل تنصرون الایبضعا انکم بدعوتهم و اخلاصهم) حدیث شریفی محرر در که انلرده بقرائنکم لفظی یوقدر و عطف اولنلر کلام دخی اولمادیقندن و بعض نسخ مستطرفده بولمادیقندن ذکر اولمادی ضعیف لغتده قویک ضدیدر لکن بنه جامع صغیرده مضبوط (ایتونی الضعفاء) الحدیث کلام نویسی شرحنده بعض شراح ضعیف بومقامده فقرایه ده شاملدر یالکن بدنی ضعیف اولنلر مقصود کلام و ناسک فقرایه ضعیف اطلاق رثاث حاللر ایچوندر دیمشدر (مأل احادیث نصرت و تراید رزق انچق ضعفانک دعاری و اخلاصلری سبیلده در دیمکدر زرا شریطجه اولان ضعفانک عبادت و دعاسی تعلقات دنیادن قلوبلری خالی اولمافله خشوع و خضوع و اخلاص جهتلرندن زیاده اولور و اشبو اخلاص دخی اعظم اسباب رزق و نصرتدر لطف حقه تحریر بنه سایه توجه شاهانه قرق درت سالی موفقی اولدیغیم ارضیه فانه ده ضعفانک سبب رزق و نصرت اولنلر بر ازا قول اعلام درج ایتشیدم فلیراجع (ابن ملک علیه رحمة المملک ما دار الفلک اشبو حدیث غزایه ضعف حاللرندن ناشی کیده میان اصحاب کرام حقنده وارد اولمشدر تا که مجاهدین ضعفانک جهاد دن تقاعد و تخلفلرندن حق ایشانده خاطره ایتیه ر و ضعفلر ایچون معذور اولدقلری و دعاری ابله مجاهدین منصور اولدقلری بیلته دیمشدر انتهى وقال علیه الصلاة والسلام) رب ذی طهرین لایوبه له لو اقسم علی الله لایره لو قال اللهم انی استلک الجنة لاعطاسه الجنة ولم یعطه من الدنیا شبتا (قلت) اشبو حدیث شریف

من الجامع الصغیرده ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن مروی (لایره) لفظ شریفنه قدر مضبوطدر اما شای شریحنده ابن عدی عندنده تمامی بودر دیو (لو قال کلامی دخی الی آخره ضم ایتشدر طهرین طهرک نشیه سیدر و اواسکی اوزره در (مأل شریبنی اسکی یوسکی اثواب ایچره خلقک کند ولره مبالات و التفات ایتدکری بعضی یاخود جوق مردان وارد که اکر حق تعالادن برنسنه بی سؤال و نیاز و انک اوزر بنه قسم ایلسدلر دعاری غیب اولنلوب یعنی بحیب المضطربین طرفندن قبول اولنلر شویله که اکر یارب سندن جنتی استرم دیسه جنتی اعطا ایدر دنیا دن اکر برنسنه اعطا ایتدیک حالدیه دیمکدر (مواهب القدرده بعض صوفیه دن ناقلا محرر در که اشبو طائفه علیه ولایت کبری ارباید که بولنر عالمده جسده قلب منزله سنده برمنزله به نائل اولمشدر و اول منزله تصرف جهتلندن حق قلبی و رتبه انبیاک تحتنده و عامهک فوقنده و اما افتقار جهتیله انلرک تعتد در که عامه هر نه قدر عامه غافل ایسه رده انلرک تحت تصرفلرنده در و انلر افتقار و احتیاج اوزره درلر (و بعض صوفیه خلق الله دن بر احدی تحقیر ایتیه زرا حق خلقتی تحقیر ایتوب خلق ایتشدر صورتا بعض حقیر وارد که عند الله قدری عظماء دنیانک چوغندن زیاده در عوامک اطلاعی ظواهر حاله در و خفیاته علم و وقوفلری اولنلوب غافل و بی وقوفلر در اما عند الله معتبر اولان خلوص ضمائر و تقوای قبلدر انسانه احوط و لایق اولان کوزینک رثاث حالدن و بدنده عاهت و علندن حقیر کوردیکی کپسه لری استهزایه اجزا ایتامکدر انتهى (قلت) لله تحت قیاب العرطائفة * اخفا هم فی لباس الفقر اجلا لا * بیت لطیف مشهوری معنای مذکور ی جامعدر انتهى (صاحب المستطرف حدیث شریف مذکورک عقبنده بنه معنای مذکورده راویسنی تعیین ایتیه رک بر اثر دخی یازمش ایسه ده بنه جامع صغیرده ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن مروی (رب اشعث اغبر ذی طهرین ثوبو عنه اعین الناس لو اقسم علی الله لایره) حدیث شریفنه زیاده و نقصانا مطابق اولمادیقندن طی ابله انک یرینه اشبو حدیث شریف قید اولندی (مألی بعض باشی توزاو ولوننی غبار متغیر ایتش و اسکی اثواب کیش و ناس احتقار کندوسندن یوز چورر یعنی باقر ذوات وارد که اکر حقه قسم ابله شوق احسان ابله دیو برنسنه طلب و سؤال ایلسه عند الله تعالی عظم منزلتی ایچون یمینده خنندن صیانه و اکر اما حق تعالی مطلوبی ایتباع ایدر دیمکدر (قلت) بعض شراح زرا انکسار و رثاث جال و هیئت اعظم اسباب اجابتدر دیو تعلیل ایتش ایسه ده ایشانک استجاب دعاری تقادیر سببیه دن مسلمان اولدیغی اوزره اولیاء الله کرام اولدقلری حیثیتندر و انکسار قلبک سبب اجابت اولمسی ایسه ایدر و بولنلرک رثاث حال فاقه دن ناشی اولنلوب ماسوا به عدم التفاتلری مقتضاستنددر فتنه بر انتهى (خالل بن الفرز روایت ایتشدر که بکاؤن یعنی دائما خشیه و محبة بکا اوزره اولنلر دن حیا بن شریح ضیق الحال یعنی شدت و ضیق معاشی و ارایدی بر کون زیارتلر بنی قصدا ابله خلوت خانه لینه وارد یمیده کوردیمکه جناب رب الاربابه عبادات و تضرع و نیاز ایدر ایدی حضرت واهب الامال متعاله و سعت رزقک ایچون تضرع و دعا ایدیک ضیق معاشدن فورتلورد ک دیدیکیمده همان صاغ و صولنه باقوب شخص دیگر کور منجه بردن برطاش الوب یارب شو جری التون ابله دیودعا ایلدکده فی الحال حجر اوجنده بر تبر خاص اولدیکه اندن احسن عیارده ذهب کور مامش ایدم تبر مذکور ی بکا اتوب حق سبحانه و تعالی قوللر بنه خبر و اصلح اولان نه ایسه انی زیاده یلور دیدی ای ابن شریح بوالثوبی نه پیام دیو سؤال ایلدیکیمده اهل و عیالک اتفاق ابله سکا هیه ایلدم * والله ان ارد علیه * دبدی فیتصر بقوله الاخیر (قلت) مشار الیهما دن

حیاء بن شریح بن بزیل الحضرمی ابوالعباس الحمصی هم ثقاة مشایخ حدیثند و مشاهیر اخذین
تبع تابعین یعنی طبقه عاشره دن اولوب ایکوز یکرمی درنده وفات ایلدیک (خالد بن
الفرزدی دخی تبع تابعیندن و محدثینک مستور الاحوالندن اولدیغی تقریب تهذیبده محرر در
در دست اولان نسخ مستطرفده ابن الفرس یازلمش ایسه ده فائک کسری یا خود قتی و سکون
را و آخرده زای ایلده در و تقریب قولیجه برخالد بن الفرزدی مشایخ حدیثده واریسه ده حیاة
مشار الیه معاصر اولوب طبقه رابعه دندر (و بر حیاة بن شریح دخی وارد که کنه سی
ابوزرعه و جدی صفوان و بلده سی مصر و فقیه زاهد و طبقه سابعه دن اولوب یوز الی
طفوزده انتقال ایتشد صاحب قصه طبقه رابعه دن اولان خالد ایلده یونلر اولمق دخی محتملدر
انتهی (عون بن عبدالله بر مدت اغنیا ایلده مجالسه و اختلاط ایتدم اومدنده بدن زیاده مهموم
و مهموم احدیو غیدی زیر این انلرده ثباب و دوا بندن خیر اوسنی و اعلا سنی مشاهده ایدردم صکره
فقرا و مسکین زمره سیله مصاحبت ایتمله استراحت ایلدم دیمشدر (قلت) عون مشار الیه
ابن مسعود رضی الله تعالی عنیهک برادر زاده سی عبداللہک نجلیدر کنه سی ابوعبدالله و مولدی
مکه مکرمه و عابد و ثقه و طبقه رابعه دندر و یوز یکرمیده انتقال ایتشد ز انتھی (لبنه
الشعرا) و قدیمک الانسان کثره ماله * کما یدبح الطاوس من اجل ریش * مالی انسان
رسیده و رطه هلاک ایدن کثر مالیدر طیر طاس مزین و مرقق تو یلری ایچون ذبح اولندیغی کبی
دیمکدر که برکوزل یتدر * اللهم انی اعوذ بک من ذل الفقر و بطر الغنا * سلف صالحینک
دعایندندر مذلت فقر ایلده کبر غنادن استعاذه در که غالباً ایکبسنک افراطندن حاصل اولان
حائلردن عبارتد رابعه الله ابن طاهر * الم تر ان المرء یمده ما بانه * و یاخذ ما عطی و یفسد ما سعدا *
فمن سره ان لا یری ما یسره * فلا یخذه شیئاً یخافه فقدا * مالی سن کورمدکی یعنی بداهتله
یلور سنکه اقتضای دهر داهر و مبتغای حال دنیا فنا باهر اوزره کنی بایدیغی یقرو و پردیکنی
کبر و اور و نیت خیر بی افساد ایدر یعنی دوز بر کیمسه که کند و به کولک و برن سنه بی کورما مملک
ایله مسرور اولمق مراد ایدر سه فقدانندن و قورقدیغی سنه بی اتخاذ ایلسون دیمکدر که مقادی
دنیا نك متاع و تمتعانی زائل و خیر عمل باقی اولدیغی یبانددر (قلت) ناظم قطعه ال عباس
امر اسندندر که بعض احوال و ترجمه سی گذران ایتشددر (اشبو قطعه نسخه مزده بولمغله
بو دفعه ترجمه به درج اولندی (نقل اولمغله بلده رقه نك قابوسی اوزرنده اشبو * ویل لمن
جمع المال من غیر حق و ویلان لمن ورثه لمن لا یمجد و قدم علی من لا یعذر * کلامی یازیلو
یعنی قازیلو ایدیکه مالی بر عذاب شول کشی ایچوندر که مالی جهت شرعینک غیردن جمع ایده
و ایکنی قات عذاب شول شخصه در که هم جهت شرعینک غیرندن جمع ایدوب بخل ایلده صافلیه
و کند و به ثنائیه جک وارثه توریت و کند و بی معذور طوعیه جق اول وارث ناخلف اوزره
تقدیم ایده دیمکدر (عهد عمر الفاروق رضی الله تعالی عنیهه بلخ شهری فتح اولندقد قیوسی
اوزرنده بر طاش بوانوب انده * انما یعرف الفقیر من الغنی عند الانصراف من بین یدی الله
تعالی بعد العرض * عباره سی قازیلور ایش بعض نسخهده یعرف برنده بنین واردر ایکبسنده
الویره جکی ظاهر در مالی الله تعالی اعلم فقیر ایلده غنی روز جزاده اعمال بعد العرض و الحساب
فریق فی الجنة و فریق فی السعیر دینلوب هر طائفه بر رینه کندیکی هنکامده یلنور یعنی فقراء
صابرین ایسه ل مال حسابندن و ارسته اوله رق سلامت ابرر فاما اغنیا تقدیمه زینی هوا و هوسه
صرف ایتشار ایسه ل عدل الهی اقتضایسنجه ایشلری کوجیه اولور و فقرادن زیاده شکجه
حسابه دوچار اولور و یاخود انما الاعمال بالنیات منطوقیجه فقر و غنایات خالصات و عکسنه

دار اولمغله فعلده یتلری روز قیامتده تبین ایتکله قنغی شقد و واقع اولمش ایسه انک جزاسنی
ان خیر افخیر وان شرا فشر یولندن کورر که مثلاً فقیر صادق البال مال اولسه شو خیری ییاردم
دیو عزم ایش ایسه عبادت مالیه نك جزاسنی و نیتی و عزیزی عکسنه ایسه انک جزاسنی بولوردیک
اولدیغی خاطر فا تر فقیه کلمشدر (لشاعر) و من یطلب الاعلی من العیش لم یزل * حزینا
علی الدینار رهین غبونها * اذا شئت ان تحبی غنیا فلا تکن * علی حالة الارضیت بدونها *
مال قطعه تعیش دنیویه اعلا سنی یعنی من کل الوجوه ترفهی طلب ایلین کیمسه دنیا اوزرینه یعنی
نیل امل در دبله محزون و دنیانک الدائم لری اوزرینه مقرون و مرهون اولمقدن زائل و منفک
اولماز یعنی یونلره مبتلا اولورای عاقل اگر دنیاده غنیا یعنی غنائک لازمی اولان راحت و حضور
ایله یا شه مق استر ایتک بولند یفک حاکم دونه تنزل ایدوب اولدونه صمیمی راضی
اولمق ایله اولور یعنی بانکده فقر و غنا و قطره و دریا یکسان ایسه و هر حال که خوشنود
و مشکرا اولوب بالاسنه وصول املی رشته سنی قطع ایدر ایتک اوزمان راحت ایدرسن دیمکدر
(لاخر) ولا ترهبن الفقر ما عشت فی غدا * لکل غد رزق من الله و اجد * مالی ای مرد
هو شبار صافن یارین تعیش ایلدیکک مدته یعنی فردا ایچون غم امروز چکمه و یارینه لقمه
یو غنیه بو کون کدر بی چکمه اگر هر یارین یعنی دنیاده اولان کونلرده حیاتکه اراده باری تعالی
تعلق ایش ایسه اول کونلر ایچون حق قیلندن سبب بقا اولان رزق واردر انلری سن یو ییچسن
یوق بقا که اراده باری متعلق دکل ایسه غم تدارک روزینک فائده سی ندر حاصلی مضبوط متین
برهان بی عدیلدر و یو یتنه دخی بو دفعه ظفر بولندی (اشبو قطعه فقیر کریم اولان محمد بن
حابسکدر * کم قد قضیت امورا کان اهملها * غیری و قد اخذ الافلاس بالاطم * ساجلب
الحمد فی عسر و فی یسر * ان الجواد الذی یسخر علی العدم * مالی بنم غیر ترک و اهما ل
ایلدیککی و اجر ایدمه مدیککی تمتعات دنیویه نك چوغنی غنی ایکن قضا ایلدم یعنی مقدا صاحب
یسار ایدم و الحال شمیدی لشکر افلاس فله غنای الدی یعنی ذوعسرت و فقیر اولدم لکن بن حال
عسر و فقر و حال یسر و غنایده یتنه جد و شکر حق البته جالب و ایفا ایدرم یعنی بحسده سبحانه
غنای طبع و تقسم اولمغله عسردن کدر ایتم و تصرفات الهیه دن اولدیغنه بناه کر بوه جزع
و فرعه گتم و یتنه موجودمدن جود ایدرمکه تحقیق جوامد بوقلق اوزره یعنی تهی دست
ایکن دخی سخا ایدر دیمکدر (لها رون بن جعفر الطالبی) بوعدت همتی و قورب مالی * ففعالی
مقصر عن مقال * ما ککسا الناس مثل ثوب اقتناع * و هو من بین ما کنسوا سربالی *
* لقد تعلم الحوادث انی * ذوا صطبار علی صروف الیالی * مالی بن جلی اصحاب همتدن
اولمغله قوت مالیه م اولادیغی حالده همت ایتکده ایکن مالم تقریب اولندقد یعنی بکارتوت کلدکده
همت تبعید اولندی یعنی قالمادی و بونک اوزرینه ایشلرم سوزلری مقصر اولدی یعنی قواء
فعل اویمبوب و عده همتی انجاز ایده مدم ناس و خلق قناعت ثوبی کبی اعلی بر ثوب کیه مدیلر
او ثوب ایسه کیدکلی اثواب میاننده بنم طومدر حوادث دهر بحر بین روزگار تحقیق ییلور که
بن صروف لیالی یعنی اقدار عالم اوزرینه صبر صاحبی یم یعنی ثبات فاخره برینه بکا سز عورت
ایده جک بر طون کافیدر ثروت و سامان انسانی بدخوی ایدر لقمه قناعت حلوا و عبا قبادن
اعلادر و فقر و فاقه دن شکایت ایتم صبر اجبسنه قاتلانیرم دیمک اولوب حاصلی ازه جق آشم
غوغاسز باشم مثلنی دخی اشراب ایدر (براعرابی * من ولد فی الفقر ابطره الغنا و من ولد
فی الغنا لم یزده الفقر الا تواضعا * دیمشدر که مال حکمت اشتیالی بر کیمسه بیت فقر ده تولد
یعنی فقیر زاده اولوب غنای صکره دن کورسه انک غناسی باعث کبر و نخوت اولور اما خاندان و اغنیا

زاده اولوب شوق دهر اوزره کندویه صکردن فقر کلسه فقر آکا بادی تواضع اولور دیمکدر که
تأمل اولسه بو کلامدن خیلی معانی دقیق استخراج اولنور (صاحب مستطرف روح الله تعالی
روحه اشبو کلام عقیده فذلکه مطلب اوله رق فقر برشی بهتر و راضی اولوب درد فقر اوزره
صبر ایدنله ثواب واجریونندن اکثر در معنایه * فما احسن الفقر واكثر ثوابه واعظم اجر من رضى به
وصبر عليه * اللهم اجعلنا من الصابرين برحمتك يا ارحم الراحمين وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله
وصحبه وسلم * دعا وصلا تله ختم باب ومن الصابرين تعبيره كندينك دخي فقره مبتلا اولديغني
اشراب ايتشد (قلت) غنا وفقر كمدوح ومذموم اولان شقلى بوجه محرر اشبو باده اگرچه
بيان اولنوب لكن بوباده بربرينه ظاهر امانى كورينور صورتده وارد اولان آثارك صره سيله
توفيقى شرح حديثك اقوالندن اخذ ايله بورايه درجى مناسب كورلشد (شارح الجامع الصغير
مولانا ماوى شرح مختصر نده (كاد الفقر ان يكون كفرا) حديث شريفى كه بوجه شريفه
اوزرينه (و كاد الحسد ان يسبق القدر) جمله سى معطوف اوله رق مضبوطدر فقر يعنى
مالابده اضطراب كره دوشورمكه يقيندر زير مضطربى قضايه راضى اولماق اوزره حل ايدر
وسخط رزقه بادی اولوب بونلر ايسه نعمو ذباله تعالى مضطربى كره جرايدردوب وجهه شريفه
معطوفه مذ كوره بى دخي حسد قلب فاسد ده قدره اولان علم و جزئيه غالب اولغه قريب
اولوب حسد ابتدئى نعمتك اتحق قضا و قدر بارى ايله اولديغني كورم اولور ديو شرح
ايتشد و جامع مذکور شرحى مواهب القديرده حديث مذکورى فقر كشي بى كافه
صعب و مثلته تحمیل و جوق كره اين راوندی به اولديغني كى حقتك تصرفى اوزره اعتراضه
مؤدى اولغه كره ايقاعه قريب اولور وحسد اغتيايه تحمیل ايدر حسد ايسه حسنة انسانى
اكل و محو ايدر (و هر قدر اغتيايه فقر دن ناشى تدللى عرضى تدنيس ايدر ايسه ده حقه
انابه و التجايه سبب اولغه بو جهته فقر حقدن بر نمند و فى الحقيقه حقدن طلب حليه انبيا
وزينت اوليا وزين صلحاء بنا برين فقر سكا مقبل اولديغني يعنى كلديكنى كورسك اى صاحب
شعار صالحين مر حبايه سن اثرى وارد اولشد لكن فقر تحملى شديد برهولم نسنه در واشبو
(كاد الفقر) الحديث اگرچه مالى ثنا اولوب لكن مالك كوند اولسى وجوه اتفاقدن اهل و عيال
وسائر ذى حقه صرف واعطا اولديغني وقتده او اور ديو ب غنا و فقر كمدح و ذم اولنه جق
جهتلى كوسترلشد كه فقر برحمتك و امتحان ديمك اولوب صبر و تحمل ايله حقه التجا ايدرسه
قبها و نعم و الاجر ع ايدوب اعتراض ايدرسه كره و ارديمك مفاد كلاميدر (قلت) هله
جانب حقدن او امتحان معامله سنه مبتلا اولماق مستعدا در * اللهم ربنا اتنا فى الدنيا حسنة
وفى الآخرة حسنة وقنا عذاب النار آمين * و دخي الشيخ العارف بالله نجم الدين الكبرى قدس سره
فقر اوج صنف اولوب برى انحق خدايه فقر در غیری به دكل و ديكرى خدايه غير ايله ييله اولان
واخرى حقتك دوننده غير اولان فقر در كه حضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اولكيسنه
(الفقر فخري) و ايكنجيسنه (كاد الفقر ان يكون كفرا) و اوچينجيسنه (الفقر سواد الوجه فى
الدارين) اقوال صدق اشتغال ليله اشارت ايتشد ديو عارف مشار اليه حضرت تيرينك توفيق و توجيهرى
بعض ذوات اترنده ذكر ايتشد (و مسلم اعلام عرب و عجم و دولت عليه عثمانیه ده شيخ الاسلام
اعلم علماء روم كمال پاشا زاده مرحوم (الفقر فخري) ايله (كاد الفقر ان يكون كفرا) حديثى توفيقده
محققانه بر رساله يازمشدر كه مدعاى آيانه كافى اولان محلتك ترجده بمجمه سى بودر اشباع وجهه
اطلاع مراد ايدنلر رساله مذكوره به مراجعت بيوردر (قال المحقق المشار اليه مصر قاهره ده
اقامته مدنده يعنى سلطان سليم قديم طبيب الله تعالى راه حضرت تيرينك مصرى فتح اترنده اناطولى

صدارتيله معتبر نده منشار لى اولديغني حالد موكب همايونلر نده بولند قلى مدنده فقر
دارينده ظاهر حديث اوزره يوز قرالغى ايكن نه كيفيله مفتخر عالمه فخر اوله بيلور ديو سوال
اولنديغنه جوابنده فقر ك سواد وجه اولسى جهت مدح اولوب جهت ذم دكلدر بو صورتده
انكاه افتخاره منافي اولوب بلكه افتخاره مساعد اولور ديدم و بونك تحقيق بودر كه حديثه
اولان وجهدن مراد ذات و نفس اولمى ممكندر و امكان دخي ذات ممكنك وجود و عدم طرفلندن
بريستى اقتضا ايتامسندن عبارتدر و وجهك ذاته اطلاق لسان عربده شايد كرم الله وجهك
ديرلر مراد لى كرم الله ذاتك ديمكدر و ممكنك وجودنده و وجود اوزرينه متفرع سائر كالاتنده
غيرينه يعنى واجب الوجوده عز شانه احتياجي جمله فقر درنر ديو احتياجك سواد وجه ممكن
اولديغني دارين يعنى دنيا و آخرتده ممكنك ذاته لزومندن عبارتدر شول حيثبده كه ممكنك
اصلا منفك اولماز رنك سوادك قطعا محلدن منفك اولماق كى زيرا سواد سائر الوان ييشده
اشبو خاصه يعنى محلدن منفك اولماق ايله ممتازدر و لهذا حضرت پيغمبر صلى الله تعالى عليه وسلم
احتياج مذكورى سواده تشبيه بيورمشدر و اشبو تمهيد تقرر ندر نصكره بزرگه اگر فقر مذکور
ذات ممكنك اولميدى غير محتاج اولماز ايدى و غير محتاج اولميجه باذاتندن همچون عدمى اقتضا
ايدن معنایه تمتع بالذات اولور و باوجودى غيريدن اولنوب بلكه ذاتندن و عدمى تمتع اولان
معنایه واجب بالذات اولور لكن واجب بالذات تعددى محالدر و تمتع بالذات دخي غير
احتياجي قبول ايتمز و اگر ممكن بالذات كى غير محتاج اولماسه غيردن استفاضه بى قبول ايتمز
ممكنك قبضى قبول ايسه بديهي اولوب اشته اول قبول قبض فقر مذ كورك اريددر و قبول
مذكورك دوامى دخي فقر ك دواميله اولور و فقر ك سواد الوجه فى الدارين اولمى مدح اولوب
ذم اولماق اشبو تقرر بون متضخ و آشكار اولمشدر پس ممكنك غيردن قبضى قبول فقر و احتياج
مذكورك شدق و از بادی حسبيله مزداد اولور كه بو فقر سيد الانبيا و سند الاوليا صلى الله تعالى عليه
وسلمه اكل موجودات ممكنك اولدقلندن غایت كالد اولغه فقر خاصيله بالا فخر الفقر فخري
بيورمشدر رالى آخره مولانا ي مشار اليه صب الله تعالى سجال الغفران عليه رساله مذكوره سنده
امكان ذاتيك شدت وضعى قبول ايلديكنك جوازينه دائر و سائر بو خصوصده اولان التجا
متدار خيلى لازمه تفصيلات زيب سطور تحقيقات ايتلى ايله بتمامها اطلاع مراد ايدنلر رساله
مذكوره ايله كتب حكيمه نك امكان مطلبينه مراجعت بيوردر بوراده بو مقدارى كافى و بلكه
قام فقير ياده بى بجره ميه چكى ظاهر و بونقول خولدن تنافى اخبار شبهه سى دخي قالدقغني باهر در
انتهى * فقلت استطراد اعلى قارى مرحوم مشكاة مصابيح شرحنده كتاب الزكاة ابوابك برنده
يازركه الشيخ ابو الجيب السهروردى قدس سره آداب المرید بنده فقير ككر رضای حقه
مقرون ايسه غنيدن افضل اولديغنه صوفيه اجماع ايتلشد (اليد العليا خير من اليد السفلى)
حديث شريفنده واقع اولان علبدن مراد معطيه و سفلادن مراد بدساله اولغه افضليت
مذكوره به مانع اولماز ديمشدر انتهى اشبو قولك توضيحي بودر كه غنيتك يدى عليا ايله ثنا
و توصيف بيورلى حقه قريب همچون مالى اعطا ايله ضمننده فقرى اختيار ايتديكنه مبندر
اما بد فقيرك سفلى ايله تزيينى بلا اضطراب مالى اخذ ايدوب او مال سبيله حظوظات نفسانيه
اجراسته قالفارو بويله فقيرك مألندن قورقورلور كه بو فقير فقير صابر اولمى بولمى بوغيكن
سائل اولان ديمكدر اما لى الاضطراب ديكر كسب بوله مبوب قوتى سوال ايدن فقيرك يدى سفلى
اولماق لازم كلور بو صورتده حديث شريف مذکور افضلينه منافی اولماق يفتندن باشقه بلكه
فقير صابر ك غنى شاكر اوزره افضلينه مبالغه و تأكيد ايله دلالت ايدر و بوجه محرر عند الاضطراب

سؤال منافی افضلیت اولوب حتی عارف بالله خواجه عبیدالله احرار سمرقندی قدس سره دن فقیر صابری افضل یا خود غنی شاکری دیو سوال ایلد کلرنده بلکه فقیر شاکر افضلدر دیو جواب و بر سر در که مراد خواجه یا مبالغه یا خود شکایت ضروری و یا خود انما اشکو بی و حزنی الی الله بحقه نصنه ارشاد در نص مذکور حضرت یعقوب علیه السلام دن حکایت طریقه در که مخلوق دن اعراض ایلد حقه اشتکای یعنی عرض حاجت دیک اولوب بوا یسه نیاز واسترحام در انتهی

باب الثالث والخمسون

اشبو الی اوچنی باب سوال و طلبه تلطف و سوال عقبنده جوانمردی و تعطف ایدنلری بیان و بو که دأر اخبار ترغیب نشان و اشعار نحر رض بیان ذکر نده در (قلت) تلطف فی الطلب صنایع بدیعهدنر امام مالک موطأ نده زید بن اسلم دن رضی الله تعالی عنه روایه (اعطوا السائل و اوجاه علی فرس) حدیث شریفی تخریر ایشدر (قلت) (لو) رنده (ان) اوله رق اشبو حدیث شریف ابوهریره رضی الله تعالی عنه دن مروی جامع صغیره دخی او ابوب شاری مناوی (لو) روایتی دخی وارد در محدث در مال شریفی سراج قولدر نیجه ای اصحاب و اتم سز سائلی رد و دفع ایتمک هر قدر مثلا آه تمک کی غنایه دلالت ایدر حالتله کلور ایه دخی یعنی اوسائله مروی تکرری بذل ایدک اوسره وجهنی بذل ابتدکی کی دیمکر (ابن فرشته بعض کره فارسک زادی دو کتوب قوته محتاج اولور و ندر کنه دخی طریق آخر بوله میوب سواله مجبور اولور ارتق اتلور دیو خائب ایتموب و یرمک لازم کلور دیو حدیث شریف جامع الکلم مذکورک حاوی اولدینی نکتی بی کوزل بیان ایشدر قدس سره (وای اعرابی الی علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه فساله شیه اقبال والله ما نصبح فی بیتی فضل عن فوقی فولی الاعرابی وهو یقول والله لیسألنک الله عن موقفی بین یدیک فیکبکاء شدیداً و امریزده وقال یاقنبراً تبتی بدرعی الفلانیة فدفعها الی الاعرابی وقال لا تخدعن عنها فطال ما کشفتم بها الکرب عن وجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فقال قنبر یا امیر المؤمنین کان یجزیه عشر و ن درهما فقال یاقنبر ما یسرنی والله انی زنة الدنيا ذهباً و فضة فصدقت به و قبل الله منی و انه سألنی عن موقف هذابین یدی (قلت) اشبو کلات علیه مر تضویه نک صراحت و اشارت عبارته اقتضا نیجه مفهومی امام رابع علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه حضرت تریته پرا عرابی کلوب بر شیه یعنی قوت سوال و طالب ایدر حضرت امام دخی قسم بوله بنم بیتمده قوتمدن فضله صباحار یعنی بر نسنه یوقدر ییورد قلرنده اعرابی مایوس اولوب والله که الله تعالی و تقدس سنک پیشکده کلوب طور دیغمدن یعنی بوله بنی مایوس ابتدکیکنن یار بن روز حسابده البته سکا صور دیه رک دوندیک کی حضرت امام متأثر اولوب بکای شدید ایلد بکا و اعرابی بی رد و اعاده یه و عبد معق امین خاصلری قنبر صداقت کسره دخی وار بنم فلان زره می کتور دیو امر ییورد یلر اعرابی کلوب وزره می دخی قنبر حضرت تری کتور دکه اعرابی یه و یروب ای اعرابی صافق بوتک بهاسنده الدائم ز برابن اول زره ایلد چوق مدت وجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن کر بی کشف و دفع ایتدم یعنی غزوات بیغمبریده کیوب صولء اعداد بینی دفع ایتدم قدر بی یلور دکر بهاسیلد فروخت و بهاسنی حواشیکه صرف ایلد ییورد یلر بو ائناد قنبر یا امیر المؤمنین اعرابی یه یکر می درهم کفایت ایدر ایدی دیو زره شریف مذکورک اعطاسنی استکثار ایتد کده حضرت امام رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه ای قنبر والله که الله تعالی اشبو اعرابینک بنم پیشکاهنده طور دیغمدن بکا سوال ایلدیک حالده اگر دنیا اغرنیجه التون و کشم اولوب انلری حق بولنده سراپا تصدق ایتسم والله تعالی بندن بوخیری قبول ایتسه یعنی راضی اولسه بکا تصدق مسرت و برز دیوب استکثار قنبری رد ایلدی دیمکر انتهی

(فاما)

فاما عبارة شریفه مذکوره بی یک یوز التمش ایکی سالی مستطرفی عبارات مزینه و مسجعه ایلد ترجمه ایدوب نسخہ سی نور عثمانی کتبخانه سنده موجوده اولان سید محمد علی افندی اشبو و جهله ترجمه ایشدر که بعضیها بوریاه نقل اولندی (و اعراب بادیه پیادن بری حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه نک حضور سعادتلریته کلوب شیه الله ایلد ز بان پرداز استرحام اولدقده حضرت دلدل سوار داماد نبی مختار حضرت تری و الله بیتمده کندی قوتمدن فضله برشی یوقدر دیدکده اعراب بی نوا سخن سازانفعال ایلد انصراف ایدوب یا علی و الله جناب کبر یاسنک حضور کده طوروب بی بهر کندی یکدن او توری سندن سوال ایتسه کر کدر دیدکده حضرت امیر المؤمنین بکاء شدید ایلد بکا و قنبر وفاداره دیدیکه فلان زرخچی کتوروب اعرابی یه تسلیم ایلد در عقب کتوروب تسلیم ایلدی و دیدیکه یاقنبر زرخ معهوده اولان محبتی زهار کیمسه یه افشا ایلد شاید نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تریتمک سمع سعادتلریته رسیده و نیجه مدت بنم ایچون وجهه پاک نیویدن غبار کدر کتبه ییورد قده قنبر طاعت بر سخن پرور اولوب یا امیر المؤمنین اول اعرابی یه یکر می درهم وفا ایدردی دیدکده حضرت علی رضی الله تعالی عنه ییوردیکه و الله یاقنبر اگر دنیا اغرنیجه ذهب و فضه و اولوب تصدق ایلسم اول اعرابی نک کلا می مقابله سنده بنی مسرور ایلر همان خدای متعال حضور نده شرمسار اولیه می یوردی انتهی (اما عبارة شریفه مذکوره ترجمه معلومه مر شده پرا عرابی علی بن ابی طالب کرم الله وجهه یه کلوب برشی استدکده حضرت علی رضی الله تعالی عنه قسم و یمین ایدر که قوت یوبیه مدن ماعد اخانه مد برشی یوقدر دنیجه اعرابی رجوع ایدر رک ای علی بنده قسم ایدر که الله تعالی حضور نده طوروب سوال و بنی رد ایلدیک کی روز جزاده سندن سوال ایدر دیدکده حضرت علی رضی الله تعالی عنه بکا شدید عارض اولوب اعرابی بی چو یرک دیو امر ییوروب اعرابی بی کتور دکلرنده غلاملری قنبره ای قنبر خانه مدده اولان زرخلری می کتور بیع ایلد ده ثمنی شوا اعرابی یه اعطایله و زرخلرک بهالرنده الدائم زرخلر ایلد حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمک مبارک وجهه شریفلری غزواته محافظه ایدردم قدر و قیمتی ایلد و یر ییورد قلرنده قنبر زرخلری سوق و بازاره کتوروب یکر می درهم بیع و ثمنی اول اعرابی یه اعطای ییورد قلرنده ییوردیلر که ای قنبر دنیا قدر التون و کتبه مالک اولسمده تصدق ایلسم و حق سیجانه و تعالاه قبول ایلسم شوا اعرابینک سوالندن خوف و حیا ایدر رم انتهی (قلت) اشبو تراجم ثلاثه یه اهل انصاف و درایت و ارباب دانش و معرفت اظهارا الحق دیده اعتراض ایلد نظر ییوروب قنبر سی حقجه قلله التمش ایتسه کلر یته اشارت ییورملری اقصای مأرب حقیرانه مدر * و انما اظنبت القول ههنا لیکون النموذجاً عند المنصفین لعیار الآثار و مقبعا علیه فیما اتیه من تراجم الایات و الاحادیث و الاشعار و انالادعی فی اقوال الصون عن الخلل و السلامة عن الخطأ و الزلل لان السهو و النسیان من لوازم البشر و الانسان * و من ذا الذی رضی سبحانه کلها * کفی المرء نبیلا ان تهد معایبه * بل ارجو ان کلامی المحرر فی هذا الامر لترجتها ناسخ و ان ینی و بین ادق مرتبه المترجمین المومی الیهما فراسخ فقد شاع بین الافاضل انه قد بوی المفضول ما لم ینله الفاضل و الله یقول الحق و هو یمدی السبیل و حسبت الله و نعم الوکیل انتهی * ان لكل شیئ ثمرة و ثمرة المعروف تعجیل السراح * کلام بلاغت نظام حضرت حیدر دندر رضی الله تعالی عنه و مآلی هر شیهک ثمره سی اولوب احسانک ثمره سی دخی ارباب حاجت و طلبی انتظار ده پراقیوب ایشنی حسب الامکان رؤیته بریته ارسالده تعجیل ایتکدر دیمکر (قلت) سراج سنک فتحیله تسریج یعنی ارسال ایتک معنایه اسمد و منلده السراح من الجحاح وارد اولمشدر که مفادی بر کیمسه نک

مقصودنی انجاء وردینه مقتدر دکل ایسک اتی لیت ولعل ایله ترقب عذابنده برآقوب همان یاسی
خبرینی ویرمک اتی مراده ایرکورمک کیسدر دیمکدر انتهى (براعرابی طلب معروفه برذاته
کلوب بنم جنابکزه احتیاجم ضالک مر شده و مضلک من شده احتیاجیدر یعنی لغظا و معنی
بولنی غائب ایده نک مر شد و بلیله و شبثی ضایع ایده نک بواجبی حاجتی کیسدر دیوب اشو حسن
تعبیر ایله موفق سؤال و فی الحسالت نائل نوال اولمشدر * الکرم اذاسئل ارتاح والایم اذاسئل
ارتاع * اقوال مشهوره دند رکه مائی (للقفر) سائل کلجه شاد اولان البت کریدر * اما
فزع ایدر سه سؤاله لثیدر دیمکدر (مسئله نصیبه مطلب و حاجتی بندن استه تا که واصل
اوله سن دید کده اودخی * کفک بالعطیه ابسط من لسانی بالمسئله * یعنی سنک عطیه
واحسانده آوجک بنم مسئله و مطلبی پیانده لساندن ابسط و آچقدردید کده یکن التون احسان
ایمشدر (قلت) اشو مسئله امویه نک یدنجیسی سلیمان بن عبد الملك بن مروان الاولک
اوغلیدر که هجرتک طقسان یدنبی سالی قسطنطنیه فقی قصیدیه سرعسکر ایدوب ارسال
ایمشیدی کلوب و غلطه بی فتح و عرب جامعی دینیلان معبدی یاپوب ویدی سنه انده اقامت
و استانبول محاصره ایدوب لکن فقی مقدر اولماغله حکمدار نصاری بولنان یتمشخی
قبصر لثیون ایله غالبانه عقد صلح ایدوب شاهه عودت ایدن ذاتر و شیخ اکبر قدس سره الازهر
حضرتلری محاضره و تار یخدن مسامره نام اثر معتبرند * غزوه مسئله بی تفصیلا روایت و ذکر
بیورمش و روایت عربیه مذکورده بی عتدل کلشن روشن انشا و باغبان حدایق البلاغه لفظ
و معنی ترکیبی مر حوم عبارته بلیغانه ایله ترجمه ایمشدر که ایکسی جلاداده دودیده مطالعه
عبد فقیر اولمشدر (سالف الذکر نصب با لارده شعرلری و خامه فقیر ایله ترجمه سی یازیلان عرفاء
بلاغ و ظرفاء شعر اندر انتهى (حسن بن سهل دن برجل برنسته رجا ایلد کده حسن مشارائیه
غالباً شعور رجل مر قومی امتحانانه وسیله ایله بندن شی استرسن اودخی سنه سابقه حضور یکنه
کلش ایدم بی سرور و مسرور بیور دیکر ایدی اشته و سبلمه بو در دید کده بزه بزمه توسل
ایده نه مر حیا دیوب مظهر صله و اکرام ایمشدر (قلت) اشو حسن وزراء آل عباس دندر
و ترجمه سی باقلم فقیر گذران ایمشدر (مأمون خلیفه محمد بن حازمه ارتجالا و بداهه شمعی ایکی
یت نظم ایله دیو امر ایلد کده * انت سماء ویدی ارضها * والارض قد تأمل غیث السماء *
فازرع اعددی مدوحه * تحصد بها عندی حسن الثنا * قطعه حسن الانجیامن چکیده
میراب کلک انشاد ایتد کده اون یکن درهم اعطا ایلدی مالی ای خلیفه زمان سن آسمانسن یعنی
آسمان باران ریز اولدیغی کبی سنده احسان یارسن و بنده کزک دودستی انک زمینیدر یعنی باران
لا محاله بیه دوشر سنک احسانکدخی البت بنم یدیمه واصل اولور و اذا کان الامر كذلك ای
خلیفه بنم عندیمه نعمت مدوحه تخمینی انک تا که عندمدن یعنی زمین لسان فقیرانه مدن حسن
ثنا محصولی بجه سن دیمکدر و قطعه مذکور و افعلا تشبیه بلیغ و مراعات نظیر و بعض صنایع
دیگری حاوی خیلی جمعیتی سوزدر (قلت) لکن نقاید منقول اولدیغی اوزره اساطین
سلاطین دولت علیه ابد مدت عثمانیه دن جنتمکان سلطان احمد خان ثالث صب صیب الفقیران
علی تربته المملک الباعث برکون زهتگاه سعدآباد تشریف و صدر عصری ابراهیم پاشا مر حومی
دخی جلب و زورق شاهانه لرینه آلوب برابر نهر سعد آبادی تماشا ایله تلطیف بیورمشرا ایدی
او خللاله ندمای خاصه صره سنده قصر ککارنده دست پرسته ادب طوران مدرسبندن
و مشاهیر شمرای بلغای دولت علیه دن ندیم مر حومه خداوندکار مشار الیه ذات شاهانه ملک
ابراهیم پاشا ایله بویه زورق سوار تماشا اولدیغی شمعی بالداهاه بریتده نظم ایله دیو شفاها

فرمان بیور دقلندره همان اجرای تمنای علی الرأس والعین ایله * کوردم المش زورقه لطیفه
صدرن پادشاه * برج آیدره قرآن ایتمش مکر مهربانه ماه * مطلعنی فی الحال نظم ایتمشدر که
بوفقیرک مطالعه سی دکل نفس الامر ده مضمونی قطعه مذکور ابن جازمدن اعلی اولدیغی
هر صاحب طبع سلیم جازمدن وزیر ایدت اوله رقی وقوع حالی مبین و معنای مایرادی جامعدر
نیجه اعلی اولسونکه اشو مطالعه حقیرانه بی تسوید دنصکره تعالینک اباب الادبیه بعض
لغت تبیی مناسبه باقیلور کن اشعر شعراء عرب العربیا امری القیسی ثناده یت واحدده
ایکی شثنی ایکی شثنه تشبیه ایدنلرک اولیدر دیدیکی منظور حقیر و مؤید مطالعه فقیر اولماغله
صکره دن اشو جله معترضه جوابا بومیانه درج و تحدیث نعمت قلندی (وقتا که ندیمک
اشو دیدیکی مطلبی خداوندکار رضوان قرار مشار الیهک باعث نشاط و بادی انبساط
طبع بلاغت تبع قدر دانی ارتباطلری اولماغله تواضعا و مزجه زورق همایونی ککار یتاشدیروب
ندیم افندی آج اتککی خطایله بعد التلطیف کمال کرملردن یدر سحیحانه لایله اولقدردینار بخش
احسان اولمشدر که ندیمک تلپس ایتدیک صوفی تحمل ایده میوب یارلمشدر رحیم الله تعالی رحه
واسعه (وسرا یا بهانه جوی لطف و کرم اولان پادشاهان آل عثمان حضرتانک بومقوله
معارف و هنر ضمیمه عطایای وفیره دن فضله خانه و معاش احسانلری لایعد و لایحصی
اولدیغی آثار اسلامده یازیلوب و قلم فقیر ایله دخی یازلمقده در که هر بری بر خاندان عظیم
الجاهه سرمایه افتخار اولماغله سزاواردر همان باری تعالی و تقدس اول سلسله طیبه نک آب
روبی اولان پادشاه عصر باهر النصر شوکتآب قدرت نصاب عبد المجید خان طول الله تعالی عمره
وزاد نصره و شوکت حضرتلرینک ظل ظلیل همایونلرین الی الابد عباد و بلاد اوزره مدود
ایلسونکه هر نوع کاله و ارباشه من کل الوجوه لطف و مرحمت ملوکانه لری آشکاردر
(منقولدر که مهدی بلده ری دن بغداد کلد کلرنده شعرا قصائد قدومه عرض ایدوب
ابو دلامه دخی * اتی نذرت لئن رأیتک قادما * ارض العراق وانت ذو وقر * لتصلین علی
النبی محمد * ولتلا ن دراهم اجری * قطعه سنی نظم ایدوب عرض ایلدیکه مالی تحقیق بن
سزی عرافه ثروت و سامان و دائرة مکمله عز و شان ایله کلیمی کور رسم سزه صلات و سلام
ایتدرمکه و قوجاغی دراهمه طولدر تمدنر ایتشیدم دیمکدر و قتا که مهدی قطعه بی اوقود قدده
صلی الله تعالی علی محمد دیوب صلات و سلامه مسارعت ایلدی ابو دلامه ای خاندان کرم حسنه
اولایه مسارعت ایدوب ثانیه بطائنه سبب ندر دید کده مهدی به ضحک کلوب و امر ایله بریده
یعنی کبسه کتوریلوب ابو دلامه نک قوجاغنه بوشالتدیلر (قلت) مهدی خلیفه پدری منصور
خلیفه نک خلافتده طبرستان و اطراف وری والبسی ایدی بغدادده اشو کلشی هنوز خلیفه
دکلکن پدری زیارت قصیده ایدی مهدینک اوغلی هرون الرشید ریده طوغشدر وری حالا
پای تخت شاه ایران اولان طهرانک قرینده خراب بر خالمشدر فقیر سفارته ایرانه کتدیکمده
دوردن بعض آثار بناسنی کوردم ایدی فی الاصل بریده قدیمه جسمه اولوب جنکیران فترتده
بالکلیه خراب اولمشدر و طهرانی صفو بوندن شاه طهماسب معمر ایتش ایشکه رینه اطرافنده
اولان قریه خلجی سوریلوب اسکان اولماغله ده ران دینوب صکره بالخریف طهران دینلکده در
وری شهرینه نسبتده رازی دینور انتهى (هارون الرشید خلیفه مکمه مکرمه ده برمرته
اعرابیه نک حرینانه * طحتا کلاکل الاعوام * و برتنا طوارق الایام * فایتنا کم تمد اکفا *
للقیمات زاد کم والطعام * فاطلبوا الاجر والثوبه فینا * ایها الزارین یت الحرام * دیو تفوه
ایلدیکی ایاتی اجتماع ایتد کده رفته بکا و فرنا سنه ناکید برله شو عاجزه صدقاتکزی و برک

دیوار امر ایتمکله فی الحال اولقدر بذل ایلدیلر که کتوروب بانه برافدقلری اواب ونقدیدن خاتون کورغز اولدی (مال ایات فقر و فاقه مزدن ناشی بزلر کدر اولان بیلدر کمرلری دانه وجودیمزی ازدی و اوکودی وشانه حوادث ایام بزی یوک ایتدی یعنی یوک کبی دیدوب پریشان ایتدی اشبو احوال عجز اشماله بنه اوچیری زاده بکرک لقمه جقلری بکزدن و طعماکز لقمه جقلرینه یعنی سقاطه سفره کرمکره اوزادر اولدیغمن حالده یعنی نیل کرم ایچون سزه کلده ای بیت الله زار لری بزه احسان ایله اجر و ثوابی بزه یعنی بزه احسانده طلب ایلدیکز که بزه کرمکره مستوجب اجر در دیمکدر (قلت) کلا کل کافرندن اولکی مضموم وایکچی مکسور اوله رق قبضه وقاین وشدت وقوتلو شخصه دینور یافقدن و یاخود خطدن مشقتی اولان سنه بی بالاضافه کلا کله تشبیه ایتشد (وطوارق طارقتک جعیدر طارقه کاهنه عورت دیمکدر که ساحره بی مراد ایدر) بر اعرابی مکمه مکرمه * اخ فی الله و جار فی بلد الله و طالب خبر من عند الله فهل من اخ و اس فی الله و مجاور بیت الله * کلامله کوزل سؤل ایتشد که مالی ظاهر اولدیغی اوزره بن مؤمننه اخ فی الله و مجاور بیت و دست اخوان ایله طالب احسان و خیرات و حسناته بذل ایدر بر فرداش یوقیدر دیمکدر (قلت) بعضی اهل ادب دن شولطیفه استماع کرده فقیر اولشد که غالباً مصنوعدر (سنه دن بری یدینه بر فدوله آلوب و برجامه کوروب و قییک منعه قولاق اصبحه رق قندیله بناتوب * المسجد بیت الله و الزيت نعمة الله و الاکل عبدالله * دیوزنه باطروب تکرار کلام مذکور ایله تاووله باشلرقیم دخی یدینه برجوماق آلوب سائلک کلام مذکور عقیقه * المطراق من ید عبدالله * دیوب قفاسنه یا بشدر مقله طرد ایتشد رهله استابولده سؤل ایدن اعنی فقر لری لسانلرنده جاری اولان * طور دینه نک طور اغی جنت اوله * کبفا اتفاق حسن سؤل مشعر سولمش بر مصر اعدر انتهی (ترغیب خیره بر شاعر * لبس فی کل و هله و اوان * تهبا صنایع الاحسان * فاذا امكنت فبادر اليها * حذرا من تعذر الامكان * قطعه سنی کوزل دیمکدر که مالی ای ذوی العقول عاقبت اندیشان افعال احسان هر نه قدر اول باول اجرا وانه جق امور دن ایسه ده هر زمان تهبه اولتماز یعنی اجرا سنه امکان بولتماز همان فرصت امکان دوشد که تدارک امکان امتناعی خوفندن اجرا ایدک یعنی عزت دارین اجرای خبر و احسانده در فرصت امکان و تقدینه حیات الله ایکن اجرا سنه باقک و شموع مثوباتکری باقک اوفر صلتک فوتند نصکره تدارکی ممکن دکلدر دیمکدر (وقال ابو دقافة البصری * اضحت حواجینا اليک مناخه معقولة بر حائلک الوصال * فاطلق قدینک بالبحاح عقالها * حتی تنور معا بغیر عقال * مالی استعارات لطیفه اشمالی بزم سکا اولان حواجیمز چو کر اولدیغی حالده صبا حلدی یعنی سکا اولان احتیاج جز دوه لری کاوب باب کرمکه چو کدی یعنی شد رحل ایله قیوکه کلده اویله احتیاج دوه لریکه علی طریق الزیاره بزرلی املزه واصل ایده جک سا که اولان رجاء کوستکیله کوستکشد یعنی ایشمزی بتورمدن قیو کدن کیمکه بحالمن یوقدر ای صاحب مروت و کرم خاندان بابام و انام سکا فدا اولسون اودورک کوستکلرینی املزه مساعدده ایله چوز وصالویر ناکه بزمه برار کوستکسر بوروسونلر دیمکدر اشبو قطعه دخی نسخه فقیر دن نقل اولندی (حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که کبله خطابا * یا کبیل مر اهلک ان روحوا فی کسب المکارم ویدجلوا فی حاجة من هو نام فوالذی وسع سمعه الاصوات ما من احد اودع قلبا سرورا الا خاق الله من ذلك السرور لطفا فاذا نزلت به نائبة جرى اليها کلامه فی التحداه حتی بطرد هاعنه کانظر د غریبه الابل * پیور مشلدر که مالی ای کبل اولاد و متعلقانکه مکارم یعنی کرم کرک متعدی و کرک لازم اولسون کافه اخلاق حسنه کسبنده صبا حلق یعنی دائما او مکارمی کسب ایدوب مقتضاسنی اجرا ایتک و اصحاب احتیاجدن کیجه او یوان کیمه لک حاجاتلرینی رؤیت

بایتمه کیجه ملک یعنی ارباب حاجتدن اولان کیمه کیجه ایش وقتی اولمادیغندن یاخود عجز و یاسندن او یور یعنی حیرنده قاله رق او یورکن انک ایشی او شنبوب و مشقه قاتلوب صاحبی طویمدن یعنی بلا عوض و زجت حکمدن بتورمک یعنی انجیح حاجتی مبالغه ایله سعی ایتک اوزره امر و اقربا کی بویله تربیه ایله زراعت سمعی کافه اصواتی محیط اولان پروردکاره قسم ایدر مکه هر کیمه که بر قلبه سرور ایداع و القا ایده حق تعالی و تقدس اول سرور دن بر اطف خلق ایدر یعنی ضایع انحر و او کیمه به بر مصیبت و کدر اصابت ایتدکه لطف مذکور صوبک با لادن بسه آقبشی کبی سر عتله آقوب دره لک فضلاتی طرد ایتدیک کبی مصیبتی اوخیری ایدن کیمه دن طرد ایدر دیمکدر (وینه حضرت علی جابر بن عبدالله الانصاری رضی الله تعالی عنهما به خطابا * یا جابر من کثرت نعم الله لیدی کثرت حوائج الناس الیه فان قام بما یحب الله فیها عرضها للذوام والبقاء و من لم یقم فیها عرض نعمته لزلها * پیور مشدر که مالی ای جابر الله تعالی انک نعمت لری بر کیمه نک یاننده چو غالدقده اول کیمه به ناسک حوائجی و رجاسی چو غالور یعنی اصحاب حاجات انک قیوسنه دو کیلوزلر اگر اول کیمه اول نعمده رضای حق ایله قالفار یعنی شکر الله تعالی جهت شرعیه اوزره بذل ایدر و ارباب حاجاتک ایشلرینی کوردر و کوردر ایه الله تعالی نعمتی دوام و بقایه عرض ایدر یعنی دوام بولور و اما اگر وجه مذکور اوزره عمل و حرکت ایتز ایه زواله عرض ایدر یعنی زائل اولور دیمکدر (قلت) حضرت جابر ابن عبدالله بن حرام انصاری صحابی ابن صحابی و حضرت علینک اخلاصکاری اولوب اون طفو ز غزوه نبویه ده بولمش و پیش سالتده طقسان درت یا شنده مدینه منوره ده ارتحال ایتشد و مدینه ده وفات ایدن اصحاب کرامک خاتمه سیدر رضی الله تعالی عنهم (اما کبیل ابن زیاد نخعی قدس سره مناقبی طبقات صوفیه صافیه و سلسله خلوتیه و جلوتیه زب صحایف بیان اولوب حضرت مر تضا دن رضی الله عنه اقتباس انوار اسرار طریقت علیه ایدن ذات مکرمدر که پیش اوچده اقدام حجاج ایله شرف شهادتی بولشدر انتهی (مرویدر که لبید رضی الله تعالی عنه آندایم شیدیکه ریح صبا اسدکده بر دوه قربان ایدوب فقرانی اطعام ایده وقت اولدیکه تنکی دست ایله دوه بوله مبوب برینه عناق یعنی دیشی پکی یا و روسی ذبح ایلردی بر کون ولید بن عتبه خطبه یعنی ناسی جمع ایله خطاب ایدوب ایها الناس ابو عقیل یعنی لبیدک نفسی اوزرینه ایلدیک یمن و عهدی معلومکدر اکا اعانه و امداد ایدک ناکه اجرا ایده دیوب طرفندن بش عدد دوه ایله اشبو ایاتی تحریر ایدوب ارسال ایلدی * اری الجزار یسختن شفیقه * اذاهبت ریح ابی عقیل * طویل الباع ایلج جعفری * کریم الجد کالسیف الصقیل * وفا ابن الجعفری بما نواه * علی العلات بالمسال القلیل * مال ایسات فصابی کور بر مکه ابو عقیلک یعنی لبیدک روزکاری یعنی صبا بلی اسدیکه ییاقلرینی تحریل ایچون یلر اویله ابو عقیل که سخیدر و کون کبی مشهور جهاندن و خاندان عربدن جعفر بن کلاب بن ربیع نسلندند و کرم معروفده جدوسعی شمشیر مصقل کبی تبر تأثیردر یعنی فتوری یوقدر اشته او جعفری زاده عزمنی یعنی ذبح قربانی ترک ایتوب اسکله قدرتی یوغیکن بیله پکی کهه رک علاقه یعنی معنای لازمجه عجزه وضعفایه و فایلدی دیمکدر وقتا که دوه لریله ایات لبیده واصل اولدقده بنت خنساء سنی جاغروب ای قرین جفر بن محققا شعر سولمکی ترک ایتدم امیره اقتضا ایدن جوابی نظم ایله دیو سپارش ایتکله او کنیزک زکیه نازک دخی * اذا هبت ریح ابی عقیل * دعونا عند هبها الولیدا * طویل الباع ایلج عشمی * اعان علی مرویه لبیدا * بالمال الهضاب کأن رعیا * علیها من بنی حام قعودا * ایا وهب جزاک الله خیرا

لحراثها واطعمنا الثريد * فعد ان الكرم له معاد * وظنى با بن عقبه ان يعودا * اياتى
نظم ابتدئكم مالى ابو عقيل روزكارى اسديكى وقت بز ساعد كرمى طويل و معروف افاق
عبد شمس خاندانى سلاله سندن اولوب مروتنه بناء ليده اعانه ايدن وليدى چاغر بز يعنى اندن
نذر يرمى ايفا ايجون استعانه ايدرز استعانه مز دخى شول دوه لك امثاليدركه بنى حامدن يعنى
سودان طائفه سندن كويا اوزر لنده راعيلر اوتور ييجى اولمش كيدر يعنى توانا و بلند و سمير
دوه لك اعطاسمى تكرار ينه ملايسدر اى ابا و هب ايله مكنى اولان يا خود اى هبه به ملازم
اولان وليد الله تعالى سنى خيرايله جزالتدر سون بزه ارسال ايلديكك دوه لرى بوغازلوب واتى
تريد يا يوب مستحقنى اطعام ايندك بعد از بن اعاده ايله يعنى روزگار صبا اسديك اردبى كسيوب
همان كوندركه كرم تكرار كرم ايدنر و ابن عقبه به يعنى وليده بنم نظم اعاده ايتسيدر
ديمكدر (ليد شعر مذ كورى كورد كده قزچقزم اگر تكرار ينى سؤال ايتبه ايدك كوزل اولوردى
ديد كده او بكر رنگين فكر اى پدرم عظما دن سؤال و طلبده استخيا اولنر ديمكده ليد
زكاوته ممنون اولوب والله كه بنم قزم بوجوايله اشعر اولدك يعنى جوابك نظمكدر رابطه اولولدى
ديدى (قلت) رباحك ابو عقيله اضافتى اضافت لادنى الملايسه در خجاسه و خجاسى بوى
بش قارش اولان دختر و غلامه دينور التى ويدى قارشده سداسى و سباعى ديمز زيرا ايكچى
مقدارده مره ورجل اولورل بوراده مرهقه ديمكدر هضاب لغتده شديد الصلب اتر ديمكدر
لكن ناظمه غالبا مطيه مراد ايدوب تعميم ايتشد رعى عدل كى اولديغى خاطره گلشدر والله
تعالى اعلم (وليد با لاده دخى فى الجملة ذ كرى سبقت ايتديكى اوزره معمر يندن اولوب و مخضرمى
ايدى يعنى هنكام جهالت و عهد شريف اسلامى كور مشدر طقسان سنه جهالت والى
بش سنه اسلامده معمر اولدى (مرويدركه معاويه رضى الله تعالى عنه ييت الممال مسليندن
اولان معاشرى تنزيل قصد ايتد كده ليد بن بوكون يار بن كتمك اوزره هم استرايسك نامى دفتر دن
يئون سل ديوتنر يضا خبر كوندرد كده واز كيدى وچوق يكمدن مدينه منوره ده انتقال ايلدى
(اما وليد بن عقبه بن مغيرة بن ابى عمرو بن امية الامويكه شرفياب صحبت نبويه اولشدر
معاويه رضى الله تعالى عنه طرفندن والى مدينه منوره ايدى انتهى (مرويدركه بنى ضبه
قبيله سندن بررجل اميد احسان ايله شد رجل ايدوب دمشق الشامده عبد الملك بن مروان
اموى بانه كلوب * والله لاندري اذا ما فاتنا * طلب اليك من الذى تطلب * ولقد ضربنا
فى البلاد فلم نجد * احدا سواك الى المكارم ينسب * فاصبر لعدتك التى عودتنا * اولا فارشدنا
الى من تذهب * اياتى انشاد ايلديكه مالى سزدن مطلوبم بزى فوت ايتد كده يعنى در كده
مطلبه نائل اوله مز سق كچدن طلب ايدى جكمزى الله بيلور كه ييلمز يعنى ديكر پناهمز
يوقدر زير اطلب رزق ايجون بلاده سفر ايلدك و كردك مكارمه سندن غيرى منسوب بوله مدق
ارتق اى ملك بزه اعاده ايدى جكك عادتك ايجون صبر ايله يعنى بذل مال نفسه كران كلورسد ده
اكا تحمل ايدوب عادتك اوزره كرم ايله يوقى اكر صبر ايتز يعنى ورمز ايسك نيل كرم ايجون
كيديله جك كيمسه بن بزه كوستر ديمكدر كه طلب بانه ملازمانه بر اطيع قطعده در انتهى
عبد الملك اشو نظمى استماع ايتد كده يك دينار اعطا ايدوب رجل بليغ مرقوم دخى صلة
مسرت موصله ايله وطنه عائد اولدى وسنة آتیه سنه ده تشوب و جاذبه كرم عبد الملك چكمله
ينه كلوب فقط اشو * يعودون بالاحسان عودا على بدء * مصراعنى انشاد و حسن سؤالده
* يا امير المؤمنين ان الروى لينازعنى وان الحياء ليجتنى * قولنى ايراد ايتدى عبد الملك محفوظ
اولوب * والله لو قلت حتى تنفذ بيوت الاموال لاعطيتك * ديدى * مأل مصراع كرم يعنى

عبد الملك بنم حقه مقدم اشد يكي اوزره يعنى بنى نائل قيلد ينى احسانه تحقيقا عودت ايدرل
يعنى ينه بنى مظهر لطف ايدوب نيچون كلدى دبواستغال ايتز و يا خود اصحاب الحاجات يعودون
آملين عودا على مبدأ الكرم تقدريده اولديغى محتمل كى ايدىكى ومأل قول مذكور دخى اى
امير المؤمنين روى يعنى قافيه كه بوراده شعر دن عبارتدر بنى ينه مدح ملكده استعمال ايت ديو
بنمله معارضه ايدر لكن حيا مانع اولور ومأل قول عبد الملك دخى اى رجل سن كلوب دائما عرض
شعر ايتسه ايدك بنده خزان بنجيه دك سكا اعطا ايدردم ديمك كى اولديغى خاطر پر يشانى مظاهر
اسعد فقيره لايح اولدى الوبرسه قبول بيوريله (مخكيدر كه بر رجل منصور خليفه لك او كنه
چقوب بر حاجت سؤال و طلب ايلدى لكن روى مساعده كورمدى بر ديمكدر نصكره ينه چقوب
استدعاى امل ايتدى خليفه حضرتلى سن بكا انى بوندن اول دخى سو يلدكى ديوب
ينه عدم مساعده صورتى كوستر يچك رجل مرقوم بلى اى امير المؤمنين سويلدم ايدى لكن
اوقاتك بعضيسى بعضيسين اسعد بعض بقاع بعضيسين ايمى يعنى يريردن قوتلوردر جواب
مسلى ايله عذر خواه اولدقده خليفه درايت شعرا صدقت ديو حسن جواب بنى بكنسوب
مطلوب بنى انجاح واحسان ايلدى (منقولدركه سفاخ خليفه لك حضورنده ندما وشعر اسندن
ابودلامد بركون قائم ايكن خليفه حضرتلى قصد احسانله اى ابادلامه سايه مده ديباكي صاقن
كيمه دولامه وفاقه دن شكايى دلكه طولامه سنى كورنلر بو آدم بودلادى ديمسونلره نه استرايسك
كور بيلور استه ديوب ديله بندن نه ديلرسن ديد كلرى روش عظما بنى اظهار ايلدى ابودلامد
دخى اى امير المؤمنين صيد ايجون برتازى استرم ديدى خليفه و برلسون بيوردى اردنجه بردابه
عنایت يورلسونكه پياده شكار اولماز ديدى و برلسون بيوردقده اى درياى جود انى وتازى بنى
كوروب كوزده جك بر غلام لازم دكيدر ديدى و برلسون بيوردقده ابودلامه صيدى طبع و بزي
اطعامه بر جاريه اقتضا ايتزى ديدى ينه و برلسون بيوردقده ابودلامه اى ولى نعمتم اقتدبمز
اشبو عياله بر مسكچكر لايدي اولدى ديد كده ينه و برلسون بيوردقده بابولنره برضيعة يعنى برچفتك
اولما بنجه نوجهله تعديش ايدرل ديدى خليفه حضرتلى سكا يوز قطعه جريب عامره و يوز
قطعه غين مجمه دايلاه عامره احسان ايتدم بيوردي ابودلامه نجاهل يولندن اى معدن لطف و كرم
امير المؤمنين عامره ندر ديدى خليفه حضرتلى تخمى واكنى وادوات سائر سى اولبان چفتكدر
دينجه ابودلامه اى مرحمت كافي افتدم بوصورنده حدم اوليه رقبه كز دخى خاكيايكزه بنى
اسد صحرالنده اولان بوش چفتكدر دن يك قطعه چفتك مفاطعه ايتدم ديسم انشاء الله تعالى
بواطيفه بنى عقو بيوررسنر دينجه خليفه حضرتلى ابودلامه لك بواطيفه سندن محفوظ اولوب
ايكي يوز بنى دخى عامره قبالا يعنى سراپا ضيعة مهوره ل ايدك بيورديلر (انم علوم عرييه دن
جا حظ بافك ابودلامه لك سؤال و طلبده اولان حذاقت و لطفته نه كيفيته در كه ادنى شى ناچيز
كلب صيد ايله باشلوب قضيه بنى تسهيل ايلدى بعده مطالي سلاك ترتيب ملازمه به ديوب امله
واصل اولدى اكر جساه سنى بردن طلب ايديدى واصل اولماز ايدى ديمشدر (قلت) اكر
خليفه حضرتلى عامره عامره اولسون بيوردر قلنده ابودلامه خلفا و ملوك ادنى همت و بك اشارتله
احباى اراضى و اميدوار بنى پست پايه ايكن ناكاه رسیده سرمسند از باب معالى ايدرل كه اشته
عامره دن بر نقطه قالد و مغله ضباى آبادان بيوردر ديمش اولسيدى ايجو برنكته اولوردى
مطالعه سى خاطر قاز فقيره دوشه كلدى معذور اوله انتهى (حكايه اولمشدر كه مأمون خليفه
حضرتلى بركون صدر العباسى و مجلس مستشارى ييجى بن اكتمه جام تنزه و تفرج استرسنده
برابر كل ديوناطفه پيراي فرمان و تبديل هيتله اتره بنوب صحراى بغداده روان اولورل ايكن

برقاسملى ايجون تظلم حال ايجون برجل بقتة حيقده خليفه نك ركب ايلديكى اسب
اور كوب خليفه بي دوشورور وغضبه كلكله شو شخصى ضرب ايدك ديواى ايدر رجل مرقوم اى
امير المؤمنين مرحت ايدك برقاچ سوزم وارخا كپا كيزه عرض ايدم بعد ازين فرمانك اجرا يورلسون
ديواسه ترجمه ايدكده يته غضبه سويله واوزاتمه ديواى مساعده كوستردكه رجل مرقوم (بامير
المؤمنين ان المضطر يركب الصعب من الامور وهو عالم بركوبه و يتجاوز حد الادب وهو كاره لتجاوز
ولو احسنت الايام مطالبتي لاحسنت مطالبتي ولانت على رد مالم تفعل اقدر منى على رد ما قد
فعلت * ديدى يعنى مضطر اولان كپسه حدادى تجاوزا يلد يگنى وجسارت اولديغنى يله رك اشرار
اموره و جاى مهلكه به اقدام و دخوله استه ميه رك جرأت ايد راكر ايام بنم مطالبه مه مساعده ايش
اولسبدى يعنى ضيق معاش اوزره اولسم ايدى ذات خلافتا بكنه دخی مساعده ايدر ايدى يعنى
بنم سبيله حاصل اولان اشبوسقطه بي كوره بوب تفرجكاه صفای بال ايله تشریف ايدر ديكز
ذات مكارم صفات كن قصده مقرون اوله رقى ايشلديكم بوكتولكك جزاسى اولان ضربك هنوز
وقوعه كلى رد و عفو ده بنم ظاهر ايشلديكم اوفعل كر ليهى رده بدن اقدر سكر يعنى استميه رك
فعله كتورد يكمك اعاده سى ممكن دكلدر لكن سز عفو ايدرسه كز بن ضربدن وارسته اولورم
ديدكده حلى ضرب مثل اولان مأمون حضرتلى متأرا و اوب بكاوشو سوزيكى حق سورايسك
ينه اعاده ايله ديواى ايلدكه اورجل اختذار واسترحام مذكورى اعاده عقبنده مأمون انصاف
منجون يحيايه باقوب * اما ننظر الى مخاطبة هذا الرجل باصغريه والنبي صلى الله تعالى عليه وسلم
يقول (المرء باصغريه قلبه ولسانه) والله لا وقعت له الا وانا قائم على قدمي * يعنى شورجلك اصغر بيله
اولان مخاطبه سته دقت ايتيورم بسنكه حضرت ذیشان صلى الله تعالى وسلم افنديم بوم قوله لى
(المرء باصغريه قلبه ولسانه) حديث شريف بيله شايوره مشرق قسم بالله كه قدیم اوزره قائم اولديغم
حاله يعنى اسب سوار اولدن شو بليغ منظره توقع و اكرام اولسون ديوب فى الحال قرين كرم
بسيار و اعتذاره قيام ايلدى و بنوب كیده چكى حينده رجل مرقوم اشبايكى بيتى حاضر ايتدم
يعنى بالارتجال نظم ايتدم ديوب * ما جاء بالوقرالا وهو متندر * ولا عني قط الا وهو مقتدر * وكما
قصده زادنا لله * كالتار يخذ منها وهى تستمر * ر يا عيسى اوقوديكه مالى حضرت خليفه
اويله بر معدن مكارمدر كه مال بسيار ايله جودايتسه دخی از ديواى اعتذار ايديجيدر وسببى اجراى
جزايه مقتدر ايكن عفو ايدر بوقسه اجرا دن عاجز دكلدر خلق انك باب مراجع نصايته التجا
ايدوب سراپا نائل احسانى اولديلر انك خزائن مكارم دقايى شعله ناركى دو كمنز يعنى اندن
اقتباس اولنسه ده يته اوشعله ياييلور يعنى تيزد يكمدر (قلت) بوقفرك رجل مرقومك مارا البيان
* لاحسنت مطالبتك ولانت على رد مالم تفعل اقدر منى على رد ما قد فعلت * قولنى مترجم اول
يعنى سابق الذكر عثمانيه كنجخانه سنده ترجمه سنى محفوظ اولان ذات (ودخى بر واحسان اوزره
دكلسن و يا امير المؤمنين سن فعله كتورد يكمك امري نه وقت مراد ايدر ايسك حصوله كتوررسن
اما فعله كتورب ايشلده كده بردخى اول امري رده قادر دكلسن ايمدى بلاتامل فعله شروع ايلوب
صبر ايله كه نهايتنده نادم اوليه سن ديواى ترجمه و مأمون خليفه نك حديث شريف مذكورى
حاوى اولان كلامنه دخی (اى يحيى ننظر ايتيم بسن بورجلك جنس مخاطبه سته مع هذا
بورجل حقير و صغير و بچاره در ديواى انصاف كذار كلام حكمت شعار اولوب اول مرد مظلوم ايله
قائما استماع كلام ايدوب ديومعنى و برمش ترجمه معلومه ده ايسه كلام مرقوم رجل مذكور
بنده كز حقه امي و فرمان يورديغكز مجازاته مقتدر سكر لكن عفو وعدم مجازاته دخی زياده
قادر سكر مروت و شانكز قنغيسى لايق ايسه انكاه عمل بيورك ديوب و كلام مأمون دخی (مأمون خليفه

يحيى بن اكنه التفات ايدوب شورجلك كلام اعتذارى بكا تاثير ايلر ديوب رجلى عفو و اطلاق
ومسؤولنى استنطاق ايله مساعده و وافر عطيه واحسان ايتدى ديواى ترجمه اولنوب بوقدرله اكتفا
وحديث شريفله لا وقعت له الا وانا قائم على قدمي * ترجمه سنى نه سبيله مبنى ايسه ترك اولمشدر فبايها
المطالعون انصفوا رضى الله تعالى عنكم والسلام (منقولدر كه برحيم بر حاجت ضمننده
كسرك يعنى ملك عجمك ياتنه مدت مدیده ملازمت ايدوب لكن درمراى كشاد اولماغله بر رقعته
درد سطر عباره يازوب و حاجب كسرايه اراهه امليله برافدى عباره سطر اولك مالى) ياتنه
مراجعتك باعنى ضرورت حال و نيل آمالدر (وثانينك) تهي دستك ياتنده مطالبه به صبر اولماز
يعنى سؤالى فقر مجبردر (وثانلك) بلا فائده قيو كدن صاوشمى شجاعت اعدادر ديدى (اما در دنجبسنك
عباره سى * اما نعم فرجة و اما لا فرجة * ايدى بعض نسخه ده مر بجه ينده شمره و بعض بسنده
خبر لافاسر و وقع اولشدر كه مالى ارباب حاجاتك مسؤله نعم لفظه سن ديوب تسويه ايتك راحه
ايدى يعنى راحت و برينى نسته دركه تسويه ايله طرفين راحت ايدر و ضمننده ملجأ حاجتمندان
نائل اجر اولور كه شمره نسخه سى دخی بومعناى مستلزمدر لكن لادوب تسويه ايتامك اهل امل
قيودن ازاله ايديجيدر كه بونك ضمننده اجر اولماز يا خود يا نعم دينلوب اهل حاجتى اونعم
ديكلندريجى اوله و بالادينلوب اولاقبوندن ازاله ايدىجى اولوب بردخى كليه اشبايكيدن برى بكا
اولماديغى حاليه ملازمتدن قنور كلى ديمك اولديغى عاجزانه مطالعه اولندى بوراده دخی
مترجان موسى البهائمك خبلى تصرفاتى كورلدى هله برى قنجهنله استفهامه جواب اوله رقى
تصديق ايجون اولان نعم لفظنى نونك كسريه نعمتك جفته جل ايله عجيب معنى و برمشدر
رحمه الله تعالى و قنا كه سطور مذكوره منظور كسرى اولدقده سطر باشنه يكر سكه سيم و بروب
ورقعه سته دخی اشته مصحفى بيوردك اكر نيل امل ايله درگاهمه كلنر خائب و خاسر دوزرايسه
شجاعت اعدا بزم حقمزده دخی اسكرا اولور ديواى جواب حكمت نصاب نجر ايلدى (قلت)
ظنه كوره كسراى مذكور نوشروان اولمى كركدر قنبر انتهى (محكىدر كه بر رجن بغدادده
ابن عبيد اللهك همجوارى ايش عياذ بالله تعالى فقط و قوعب و لغله خلق تحصيل قوت ايجون
بغداددن رحله باشلريله رجل مرقوم سفره اقتدارى اوليان زوجه سنى خانه سنده براعوب
كنديسى بكانه عزم ايدر وقتا كه خاتون زوجتك سفره تهيشنى كوريجك سن كندكد نصكره
بزي كيم اتفاق ايدر ديدكده رجل بنم ابن عبيد الله ذمتنه اله جغم اولوب حتى اشهاد شرعى دخی
اولمشدى سن بن كندكد نصكره سند مذكورى اكا كوند راوقودقده بنم عودتمه قدردين مذكوره
محبوب سنى اتفاق ايدر ديوب بالضرور خاتونى اعراواشبو * قالت وقد رأيت الاجل محدقة
* والدين قد جمع المشكو والشائى * من لى اذا غبت فى ذا المحل قلت لها * الله * وابن عبيد الله
مولاك * يتلبنى برورقه يه املا و اشته سند بودر ديواى خاتونه اعطا و كنديسى طلب رزق مولايه
ارض واسعه ده رومال رمال كوى و صحرا ايدر (مال نظم زوجه مى و بنى فراق حزنه مبتلا
ايلديكى حاليه ده و يوكلد ماش ادوات سفره بي كوردكده سن غيوبت اينديكك وقتده
بوراده بكا منفق كيدر ديدى بنده سكا مولاي حقيقى اولان الله تعالى و مولاي صورى يعنى
واسطه رزق خدا اولان ابن عبيد الله منفقدريدم ديمكدر (وقنا كه رجل كندكد نصكره
خاتون ابن عبيد الله و اروب زوجتك ديديكى و سفر بنى اخبار ورقعه بي اليه صوندقده زوجك
طوغرى سويلش قضيه اوله در ديوب عودت رجله قدر خاتونه انصاف و مظهر لطف
و انصاف و رجل شولطف مسارا بيه تسكر بسيار ايدر رحمه الله تعالى (قلت) ابن عبيد
اللهك كنيه و جدى اسمى نسخه رده اولمديغندن ييلنه مدى لكن خاندان كرامى

هاشمین اولدیغی بی ایشباهدر (حکایه اولمشکه مشاهیر شعرا دن مطیع ابن ایاس معن بن زائده بی بر قصیده حسنه ایله مدح ایلوب حضورنده قرائت ایلدی معن غایت محظوظ اولدیغندن مباسطه وملاطفه قصیده مطیعه قصیده نك جائزه سنی دفعه ویره بوب * یامضیع ان شئت انی نك وان شئت مدحنا کما مدحتنا * یعنی ای مطیع استرایسک سنی نائل ثواب ایده بی حق تعالی سنی نائل اجر ایده دیودعا ایده بی تا که اجر وثوابه نائل اول واسترایسک بنده سنی بی مدح ابتدیکک کی مدح ایده بی یو ایکی امرده بخیر سن دیدکده مطیع مألوف و محتاج اولدیغی الوف نقودی مأمول ایدرکن یو معامله بی کوردکده ثوابی استه مم دیمه دن استخیا واحوج ایکن مدح معن رضا کندویه کوچ کلوب برنسته نفوه ایتمدن دوه حقیقه حق قبولدن ثاودعایی اختیار کوسره رک چیقوب خانه سنه کلدکده اشوقطعه بی نظم ایدوب معنه کوندردی * ثناء من امیر خیر کسب * * صاحب نعمه و انخی شراه * ولكن الزمان برب عظمای * ومالی کالدرهم من دواء * مالی واقعا امیر کیردن صاحب نعمت ومقارن اموال کثیره اولنلر یعنی اقراقی حقتده ثناء مکسب و ککارک خیر لوسیدر لکن بن اوطاقدن دکلم که زمان فقر وفاقه دن بنم ککرمی انجلدوب ضعیف ایلدی بکادر اهدن غیری دوا یوقدر دیمکدر (وقال شاعر * هزتك لانی جعلتک ناسیا * لامری ولا انی اردت التقاضیا * ولكن رأيت السيف من بعد سله * الى الهز محتاجا وان كان ماغنيا * مالی ای ملجأ سن بالطبع سختی و ککرم اولوب بلا طلب اصحاب حاجاتک ایشنی رؤیتله مسرور ایدرسن بنم سنی تحریرکم یعنی سکا اشراب طلبم حاجتمی و وعدکی اونودالر منزله سنه تنزیلیم ایچون دکلدرو آلله جفیلرک مدیوندن طلب دین ایدر قلفلی حالتی دخی اشبو اشرا بملله قصد ایتمدم یعنی مرادم تعجیز دکلدر لکن سنی کوردمکه سبلد نصکره هر نه قدر کسیمی و مصیقل ایسه ده تحریرکه محتاجدر اشته بنم سکا اشراب طلبم سنی تحریرک کیدر دیمکدر (وقال آخر * ماذا اقول اذا رجعت وقبل لی * ما ذا لفت من الجود المفضل * * ان قلت اعطانی کذبت وان اقل * بخل الجواد بما له لم یجمل * فاختر لنفسک ما اقول فانتی * * لا یداخبرهم وان لم اسأل * مال الزام اشتبالی ای نیل امل ایله بابنه رومال اولوب مایوس کرمک اولدیغم ذات با اقتدار ترکیه سی ای لیم بی عار بویه بأسله کلمه احزانم دونوب منتظر جبه اولان متعلقاتم جواد و زیاده سبله احسان صاحبی اولان ذاتدن نه به ملاقی و نائل اولدک دیو صورت قلمنده نه جواب ویره بی بلم کرم ابتدی دیمس کوزل اولماز یعنی سزه بین الخلق نقیصه در اشته تا کید ایدر یوق جواد بخل ابتدی دیمس کوزل اولماز یعنی سزه بین الخلق نقیصه در اشته صور سهل بیه وقوع حالی خلقه دیه حکیم شوسوزلرمدن برنی اختیار ایدک قنغسنه راضی ایسه کزانی سوبلیه بی دیمکدر (ترجمه لافقیر * در کدن عودتمده خاندانا دیرسه خویشتانم * نه در مشهودک ای یکس حضور جود بخشاده * دروغ اولزمی کرا حسانتی کوردم دیمس یاخود * دیمس بخل ایلدی وارمزمی حاشا همجو معنده * فقیر پرسوز اوکرت کیم اتی عار ایچوب یکسر * زیانم عالمه تا که اوله مجبور افتاده (لاخر) لنوائب الدنيا خباکک فانتبه * یا ناامان جله النوم * اعلی الصراط تریل لوعه کر بی * ام فی المعاد تجود بالانعام * مال ومفادی ای غافلین جله سندن اولوب بذل مال ایمان بخیل ممسک آگاه اول و خواب غفلتدن او یانکه دنیا مصائبی سنک ایچون کزلمشدر یعنی عاقبت مصائب مالی ترک ایدر وساده جه قبره کیدرسن مالی امسا که نه بیه چقسک شمیدی ویره بویه آخرته کوتوروب انده آیاصراط اوزره می بنم فاقه م آتشی انکله ازاله ایده چکسن یاخود روز حشرده انعامله جوهر دلکمی ایده چکسن دیمکدر (لاخر) احسن و انت معان * یا ایها الانسان * ان الایادی قروص *

کا تدین تدان * مالی ای انسان همان احسان قبل تا که برکرتنه اوغراندقدده ایلکک سبیله یاردم اولنه سن زرا خلقه بذل ایلدیکک انواع فضل و کرم بورج کیدر که بنه الورسن حاصلی خیر و شر نه ایشلرایسک ایشلدیکک نسته جنسندن قارشولغنی کوررسن ارتق خیر ایشله که باشکه خیرکله دیمکدر (قلت) اشو نظمک مصراع رابعی ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مروی حدیث شریفدر که بوراده ناظم اقتباس طریقیله ذکر ایتمشدر جوامع الکلمدن اولان حدیث بلاغت تحدیث مذکورده اولان شرط و جزامسا که سنی و سائر نکاتی شراح حدیث بیان ایتمشدر شرح جله مر اجعت بیوریه (صره سبله اشودرت قطعه دخی نسخنه مزدن نقل اولندی فافهم (صاحب المستطرف اول بادن بورایه قدر بلطفه تعالی یازدیغمز حسن تطف سؤل و طلبه دائر کلامدر دیدکد نصکره * وما یحسن الخاقه فی هذا الباب ذکرشی مما جاء فی ذم السؤل والنهی عنه * یعنی کلام آتی باب مذکور ه الخاقه حسن ومناسب اولان ذم سؤل یعنی دیلجیلک ذمه ونهینه دائرشی و کلامدر دیو آریوب اول میخنه دخی یو وجهله همت ایتمشدر روح الله تعالی روحه (روی عن عوف بن مالک الاشجعی رضی الله تعالی عنه قال کنا عند رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم تسعة اوثمانية او سبعة فقال الا تبایعون رسول الله وکنا حدیث عهدی بعه قلنا یا یعنک یا رسول الله ثم قال الا تبایعون رسول الله فبسطنا ایدینا وقلنا قد بایعناک یا رسول الله فعلام نبا یعنک قال ان تعبدوا الله ولا تشركوا به شیئا والصلوات الخمس وتطیعوا واصرکة خفیفة ولا تسألوا الناس شئنا فلقد رأیت بعض اولئک النفر یسقط سوط احدهم فایسأل احدا یناوله اياه) مالی شراح ییائجه شویه در که عوف بن مالک اشجعی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشدر راوی دیر که بززد رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم طقوز و یاسکز و یاخود یدی نفر اوله رق شرفیاب حضور ایدک بی ذیشان صلی الله تعالی علیه وسلم بزعه قدر بیده بیعت و اهتدا ایتمش ایکن وحضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمک دخی بیعتن بی اشباه معلوملر بیکن بیعت ایتماسکز بیوردیلر بزذخی یا رسول الله محققا ذات سعاد نکزه مبا یعه ومتابعه ایتمشیدک دیدیکمزد نصکره بنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مبا یعه ایتماسکز بیوردیلر بزذخی الیزی مبا یعه ایچون آچوب یا رسول الله مبا یعه ایتمشیدک سندی نه اوزره مبا یعه ایده لم فرمان بیورک دیدک حضرت بی ذی شان صلی الله تعالی علیه وسلم سعادتله حق تعالی وتقده عبادت و برشبی ذات باری به شریک قوشماق و بش وقتده صلوات مفروضه بی ادا ایتمک وحقه ورسولنه واولی الامر اطاعت ایتمک اوزره بیعت ایدک بیوروب بعد کلمه خفیفة بی سرا تلفظدن نصکره ناسدن برنسته سؤل ایتمک یعنی اشیاء مذکوره اوزره بکایهت ایدک بیوردیلر یو وجهله مبا یعه ایتمک وشول کونه امر نبوی به امثال ابتدک که شی آخر سؤالی زه ده قالدی اوطقوز نفرک یعنی ایچمزدن برنی کوردمکه قاجحیسی را کب ایکن یره دوشمش ایدی شوقا جیمی بکاورک دیو برکجه دن طلب وسؤل ایتمدی دیمکدر (قلت) علیه الصلاة والسلام افندیمن ذوات تسعة مشار الیهکم مقدما بیعتلر بی یلورلر و انلر دخی تصریح ایتمشلر ایکن تکرار مبا یعه لیه امر لری ایچلرندن بری سؤل ایتمش اولدیغنه و حبا و کشف یاخود مشاهدۀ اطلاع نبوی حاصل اولوب وخلق حسنه لری مقتضاسی اوزره اصحاب وامتک زله و خطا لری یوزینه اوزره یوب قاعده کلیه وتفویض ایله بیان وصاحب ذنبه ضمیمه نبویه بیورمق دأب هماونلری اولدیغندن خلال نبیهاته ایشانه حکمه اشدر میه رک تهلیل وتسبیح وهرنه جنس کلام لطیف خفیف ایسه نهائی اوکله ایله تحریرک لسان ایدرک مقدار نیجه توقفدن نصکره اول سؤل ذنبی

نهی ایچون اولدینی سیر شریفه اردن استفاده اولمشدر الله تعالی ورسوله اعلم (اشبوا ترک ان تعبدوا الله دن آخرینه قدر اولان عبارته سنده) (واسرکله خفیفه) ایله (فلقد رأیت الخ عبارته سی راوی حدیث عوف حضرت نرینک مقول اولدینی ظاهر ایکن ترجان سالف البیاندن اولکسی) (مقول پیغمبری اولق اوزره خفیفه لفظنی خفیه به تبدیل ایله) (وناسدن برشی طلب ایلمک و تحقیق بعض کیمسه بی کوردیمکه بدندن سوطی دوشوب بر کیمسه به بکا شوی و یرک دیو تکلیف و سؤال ایلزل دیو معنی و یرمش) (واما ترجان ثانی اوله عطفده اقتدانک اوزرینه کله بی نصرف دیکره چکوب و منجیه اولان ایمانی قلبکزدن سرایدوب تقویه ایدیه سز و بر کیمسه دن برشی طلب و سؤال ایتیه سز و بوجاعت مفلحه دن بعضیلرینی مشاهده ایدریمکه کمال تعقلاندن بدنده اولان عصاییه سه سقوط ایتدکده بر کیمسه دن شو عصابی دسته و یرد بواسته مز دیمشدر هر نه قدر مومی الیهما ناک مجموع تصرفات عجیبه لری تصریح اولنماقی اولی ایه سده اعتنا و دقتی واجب اولان آیات واحادیث و آثار و مسائلده فلاننده کوریلان مسامحات بی غایات علی وجه الاهتمام المجوز بعض یرده بوجهله تصریح لازم اولبور تبحر اوله تعالی عن سقطاتنا جمیعاً آمین انتهی) (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مسئله الناس من الفواحش ما حل من الفواحش غیرها) (قلت) اثر سابق ایله اشبو خبری صاحب المستطرف اگر چه تحریر ایشمدر لکن الله یولنا صحیحین ایله مشارق و مصابیح و مشکوه المصابیح و نسخة الجامع الصغیر کتب شریفه سنده و شرحارنده ضرورتسز سؤال ناس جائز اولمادیفته دائر احادیث شریفه آخر و ارایسه بوعبد فقیر بی بضاعه بوله مدم فقط تبیین الحارمه اثر ثانینی (قوله صلی الله تعالی علیه وسلم مسئله الناس من الفواحش یعنی ما حل من الفواحش غیرها) عبارته سنده تحریر ایدر که (ما حل من الفواحش غیرها) عبارته سنک اردن اولوب راویسی یا خود بر شارح کلایی اولمسی انباء ایدر و مال عبارته مذکور ده دخی حسب الظاهر ناسدن سؤال یا خود ناسک سؤالی پرامز و کوتو وحدی تبحر ایدن شیر دندر و بوندن مراد فواحشندن انجیق مسئله ناسدن ماعداسی حلال قلمدی دیمکدر و بومشله ناک ایضاحی بودر که چونکه ادله اربعه دن استنباط اولنان مسائل حاوی کتب معتبره مذهب حنیف حنفیه دن ملتی الابحر و سائرنده یازلدینی اوزره نفس و عیالک بلا اسراف و لاتقتیر انفاق لری چون کسبه اقتدار اولمادیفته و قنده سؤال یعنی دینلمک کسب انواعندن اولقله بوحالته یعنی ضرورتده مذلت اولوب لازم ترک سؤال ایله هلاکه رسیده اولسه نفسی تهلکه به القایتمش اولدیفندن آتم اولور دیو محرر و کسب آخره اقتداری اولدینی و قنده و قوت بومیه سی او اوب اول قوت بتدبیکه سؤال حرام اولدینی مسطوردر بوضورتده اشبو (مسئله الناس الخ اثری فی الاصل سؤال لحم میته کی حرام اولوب و جائز اولمسی اکل میته کی ضرورتیه پیوسته و مر بوط اولدینی بیان ایچون اولدینی ظاهر اولور کورلزمیکه اثر مذکورده سؤاله علی الاطلاق فاحشه تسمیه اولمش و فاحشه ایه شرعاً ممنوع و کوتو اولان نسنه ایه انجیق ضرورت دمنده مباح اولور مثلاً غصده یعنی بوغازده لقمه قالبوب کچوریمکه صومیه مباحه دن انک کی نسنه فی الحال بولمادیفته و قنده حبس نفس ایله نفسک هلاکی ضرورتده فی الحال او بوغازده قلان لقمه بی کچوریمک ایچون خردن غیر میاهدن برشی بولمسه اوخری اول حالته شرب مباح اولدینی کی (وتبین مذکورده تبیین ایتدیکه وجه اوزره سؤالده حرمت اصل اولدیفته اوج سبب یازمشدر) (بری سؤالک مالی حق تعالادن اظهار شکوی و نعوذ بالله تعالی بوتشبع علی الله اولدیفندر) (ایکجیبسی حقک غیریه نفسی اذلال اولوب) (اوجنبسی مسؤل عنهی یعنی کند و سندن نسنه طلب اولنان کیمسه ایذا اولدیفندر

فی الحقیقه بعضا مسؤل طبیب خاطر ایله و یرمیوب یاسائلدن حیا و یا ریا شفلاندن بریله و یررکه ریا ایله و یرش و بو صورتلره آلس حرامدر و الحاصل نفسی صورت بخیلده کورمماک ایچون استخیا و یرشده و یرمدیکی و قنده نفسی صورت بخیلده کورشده لامحاله مسؤل متأذی اولور که بذلده مالک و منعه جاهک نقصا فی متحقق اولور و اشبو اوج محظوری اجرا انجیق ضرورتده اولور فافهم (مترجم اول مر حوم) (مسئله الناس الخ اثرنده اولان) (ما حل الله) غالباً نسخه سنده حاء مهمله یرنده جمیله بو لشمش اولدیفندن مال لفظنی نسلدیه بیلم اجل اوقیوب عبارته بی عادی اوزره طی ایله مفهومی (و سرور انباء علیه افضل التحایا حضرت لری پیورمشکه ناسدن سؤال ایلمک فواحشنددر و سؤالندن اعظم فواحش یوقدر دیو تحریر ایشمدر مفهوم مر قومک توجه و تاویلی محمول اصحاب طبع سلیم و ارباب ذهن مستفیدر) (اما نائینک نسخه سنده اصلاً بولنماقی کر کدر که مسکوت عنه بر ایشمدر انتهی) (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لان یاخذ احدکم حبله فیمخطب علی ظهره خیرله من ان یأتی رجلاً فیسأله اعطاه او منعه) (قلت) اشبو حدیث شریفی صاحب المستطرف مخرج و راویستی تصریح ایتوب عبارته محرره ده یازمش ایه سده مشارقه صحیح بخاری بدن بالنقل ز بیر بن العوامدن رضی الله تعالی عنه روایتله (لان یاخذ احدکم حبله ثم یأتی الجبل فیأتی بحزمة من حطب علی ظهره فیهها فیکف الله بها وجهه) (وفی رواية فیستعین بثمنها خیرله من ان یسأل الناس اعطوه او منعه) عبارته یرنده محرر در (و مشکاة مصابیحده تحریر بخاری اولورقینه ز بیر حضرت لریدن مرویا) (لان یاخذ احدکم حبله فیأتی بحزمة حطب علی ظهره فیهها فیکف الله بها وجهه خیرله من ان یسأل الناس اعطوه او منعه) دیو مسطر اولوب و جامع صغیرده صحیح بخاری و مسلم و نسائیدن ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن مرویا (لان یاخذ احدکم حبله ثم یغیدو الی الجبل فیمخطب فیاکل فیصدق خیرله من ان یسأل الناس) روایتی مضبوطدر که جمله سنک مال شریفلری بر حکمک اوزرینه اولوب عسلره سنک تفاوتی تعدد روایاته میندر (حبل ایدر که جمعی احوال کلور احتطاب اودون طولی معنانه در) (حزمه حاء مهمله نکی فقی و ناک سکونی و هم مقتوحه ایله سینه ایله ساعدلری قابل حبسینه اولان مقداره کی یو کدر که کافو جاق دیر که حطبندن و سائرندن او مقداره اولورقینه یو کلنیلانده مستعملدر) (کف مدغم اولورق منع معنانه اولوب متعبداً و لازماً مستعملدر) (واشبو روایات مذکورده اولان خیر اسم تفضیل اولوب بلکه اصحاب الجنة بومذخیر قول کریمنده اولان خیر قبیلنددر که شرف مقابله در) (شرح بیانجه خلاصه مفاهیم شریفه روایات مذکورده ای امت مر حومه محل حطبه واروب اودون دوشیروب و صاروب وارقه سبله کتور و بدو بیع ایدوب ثمنیه کفافلنوب و تصدق ایتک و حق تعالانک او حطب حزمه سی ثمنیه آب و جهکرتک امر دنیوی بی سؤال و طلب ایله اراقه سنی منعی یعنی ناموسکزی و قایه سی ناسدن سؤالدن خبر لودر که کسه ناس مطلق بکزی اعطایسون و کر کسه ایتسون ایکسیده بر حکمده در دیمکدر) (بر رجل دانادل فرزندیه نیکده * ایاک ان تریق ماء وجهک عندن لاماء فی وجهه * دیمشدر که مال بلاغت منوال صافن آب رویکی وجهنده آب اولمان شخص باننده آفته یعنی شخص بی مرونه عرض حاجتله شبیه عرضکی شکست ایدوب اولشمی کندیکه کج کج بافته دیمکدر) (لهمان حکمت افشان حضرت لری بخلنه پندده او غلجهم صافن سؤالدن صافن ز راجر و سؤال آب حیات حیاتی یوزدن کیده در و پوست عاری یوزی و یر و ناس سنی استخفاف ایدر که اشبو تحقیر حیا سزلق شبنندن اعظمدر دیمشدر) (حضرت حق تعالی و تقدس قبلندن جناب موسی صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه حضرت لری نسیها لامته شویله وحی اولمشکه ای موسی سنک

دهانه بدی در سبک قدر ادخال ایلک فقرده نسبت ایدن غنی بدیعنی صکره دن کوردهش فرومایه به
بسط یدکن خیر لودر (براعرابی به علاج پذیرا و ملاز و اوکلز در دویاره ندر دیو سوال اولند قد
* حاجه الکرم الی اللہیم * یعنی کریم و اصلزاده نک اقتضای کردش کردون دون پرور اوزره باب
لثیمه مس ضرورتله رومالیدر دیو جواب صواب نصاب و یردی رجه الله تعالی * اشبو قطعه
شعراى عهد قدیمدن ابو محکم السعدینکدر * اذا ما بنادهر بحالك فانجمع * قدیم الفنی فی الناس
انک حامده * ولا تطلبن الخیر من افاده * قریبا ومن لم یورث المجد والد * مالى ای مخاطب
دهر حالکی تغییر یعنی سنی فقیر ایتد کده ناس ایچنده غناسی قدیمدن یعنی ثروت و سامان ایچنده
نسبت ایدن ذواتدن طلب احسان واستعانه ایتکه مظهر لطیفی اولوب البتہ کائنا ایدیجی اولور سن
وصافن قطعا غنایی و ثروت و جاهی عهد قریبه قزاقمش یعنی صکره کورن کسلر ایله مجد
و کرمی باباسی کندوره میراث برافامش شخصلردن یعنی بواسطه لردن طلب خیر و اعانه ایتکه دیمکدر که
مفادی فرومایه اولنر بخل ایده جکلرندن فقر اوزرینه بر دخی فائده سز شین سواله اوغرامه
دیمکدر (حضرت علی رضی الله عنه و کرم وجهه لاتسئل الناس فتذل ولا تستکثرن من الشئ
فتمل * بیورمشدر که مالى ناسدن سوال ایتکه ذلیل اولور سن و برنسنه بی چوغالتنه که اندن
اوصانور سن یعنی مال دنیاده ازه قناعت ایله دیمکدر (ویننه اول امیر المؤمنین مارأیت فی وجه
المرء افیج من ذل السؤال * یعنی کشتنک یوزنده هذلت سوالدن کوتو برنسنه کورمدم بیورمقلری
بخل جلایری امام حسن رضی الله تعالی عنهما دن مر ویدر (و برشاعر بلیغ ذل سوالده
* ما اعتاض من ذل وجهه بسؤاله * عوضا و لوال الفناء بسؤال * واذا السؤال مع النوال وزنه *
* رجح السؤال وخف کل نوال * قطعه سن نظم ایتشددر که مالى جر و سوال ایله آب روینی بذل
ایدیجی اولان سوال ایله غنایه نائل اولسه دخی یتنه سوالنه اعتیاض ایده مزی یعنی صرف ایتدیجی
آبرو یتنه غنای مکتسب مذکور قارشولق اوله مزی برامبران در ایتده اونوال ایله سوالی وزن
ایتد مسوال طرفی آغز کلوب و هر نوال خفیف اولدی یعنی ذل سوالی کافه مال دنیا باصدیره مزی
دیمکدر (قلت) لکن یوحوصله به باغلور دقتدر (من غزل الله الفقیر) قطره آب روینی در یا دل *
* ایاز شو جهان ایچون اسراف (عبید الله بن الحجاج الثقفی دخی * واخ ان جاءنی فی حاجه *
* کان بالانحاج منی وانقا * واذا ما جئته فی مثلها * کان یاز دبصیرا حاذقا * یعمل الفکره لی فی الرد
من * قبل ان ابدأ فیها ناطقا * قطعه سنی دخی دیمشدر که مالى اخوانک یعنی ابائی زمانک
چوغنی شو حالده در که بر مصیحت و حاجت تسویه ایتدره سنی ضمنده بکا کلد کده بدننک مصیحتی
یتجککنه شوق واعتمادی واردر یعنی فی الحقیقه دفع ایتموب الدن کلان شئ ایتسه کور برم اما
اول ایتسه بن اکا بر مصیحتله بریم محتاج ایتیه کیده جک اولسم بنی تهی دست رده مهارتی واردر
یعنی بو حال ایله متصفدر ورده شویله حاذق و ماهر در که دخی بن مصیحتک حرفنی آجندن بنی
رد بایندن اعمال فکر و طرق سمت ردی تحری ایدوب صنعتله فی الحال اسسقال ایدر دیمکدر * لمحمد
ابن سیف الانباری * لموت الفنی خیر من البخل لافنی * وللبخل خیر من سوال یخیل * لعمرک ماشی *
لوجهک فیمه * فلا تلق انسانا بوجه ذلیل * مالى برکشتنک فونی کشتی به بخلله اتصافدن خیر لودر
و بالنسبه بخل دخی یخیل اولان شخصدن سوال و طلبدن خیر لیدرای مخاطب عمر یکک خالفته
قسم ایدر مککه سنک وجهکک قیمت و قدری واردر صاقن وجه ذلیل ایله برانسانه ملاقی اوله یعنی
ذل سوال ایله اول جوهر کران قدر و بهایی اوجوز صانوب تلف ایتد دیمکدر (حضرت علی رضی الله
تعالی عنه * ماء وجهک جامد یقطره السؤال فانظر عند من تقطره * بیورمشدر که مالى سنک
آبرو یک یعنی قدر و حرمتک و ناموسک شبشه صاف وجه و ذانکده یخ شفاف کی طوکشدر یعنی

محموظ طور وانی جر و سوال آقیدر و بتورر اشبومد عایه انی اقبندر عندنده دقت ایت یعنی
سوال ایله ذلیل اولنره باقده عبرت آل دیمک اولدیجی عاجزانه لایح خاطر اولدی نفس الامر
نه ایتسه کتاره تحریر و یولی اهل عرفاندن متمنادر (وقال سلم الحاسر) اذا اذن الله فی حاجه * اتاک
النجاح علی رسله * فلا تسئل الناس من فضلهم * ولكن سل الله من فضله * مالى چونکه کافه
اشیا اراده باری تعالی و سبب و مسبب انک اذنی ایله اولدیغندن بر حاجتک وقوعنه علم حق و اراده
باری عز شانه تعلق ایلد کده کسبه منسوب اولان ید عاجزه افسانیه ایله بر شبنه حکمت الهیه اوزره
شروع اولند قد اول شرو عک ارقه سی صره تسیر و حصوله کلور و وقتا که مامن شئ اییحصل
باذن الله تعالی قضیه سنه اعتقاد ایتدیگکده سن ناسک فضل و کرم صور یسندن استمه لکن الله
تعالانک فضل و احسان حقیقیسندن استمه دیمک اولدیجی کذلک خاطر کلوب غنای مذکور ایله تحریر
اولندی * وقیل احب الناس الی الله من سألہ و ابغض الناس الی الله من سأل الناس ومن احتاج
الیهم وسألهم * کلام کبار امتددر (قلت) حسب الظاهر مفهومی ناسک مظهر زیاده
رضای حق اولنری حقدن سوال ایدندر حق تعالیه ناسک زیاده مبعوضی دخی ناسدن سوال ایدندر
وناسه محتاج اولنر ایدر دیمکدر که مفادی مطالعه عاجزانه مه کوره هر تقدیر حکمه خلق مسببات
اسباب عندنده ایتسه ناسک موفقی ارباب توکل نامدر که اسبابه بالکلیه ارتباطلری اولوب انحق حق
یلور و قبلرنده حقدن غیر برنسنه اولوب ماسوایی بکلز و هر بخلی حقه راضیلردر اما بفض که
احب قرینه سیله اسبابی موجب بالذات یلوب رشتنه اعتقالاتی ایحق اسبابه باغلیلردر و بونله
اعتقادلری اوزره باب فیض مسبب الاسباب بسته کور نمکله ارتق ماسوایه محتاج اولوب انلردن از
هر جهت سواله مجبور اولور که بومعنائی بیسان ایچون * ومن احتاج الی آخر جمله سی (من سأل
اوزرینه عطف اولنشددر فامل انتهى) (ابن الاعرابی سوالک ذمده * اباهانی لاتسأل الناس
والتمس * یکفیک فضل الله فالله اوسع * فلو تسئل الناس التراب لا وشکوا * اذا قبل هاتوا ان یملوا
او یمنعوا * قطعه سنی دیمشدر که مالى ناظم غالب ابوهانی ایله مکتی برصد یقنه نصحا خطاب ایله اباهانی
ناسدن سوال ایتموب همان حقدن نیاز ایله سکافضل و کرم باری یتشور والله تعالی عمان احسانی
یکراندر زرناس حسب البشریه یا خود اقتضای زمان ایله سخاوتک اوزرینه بخل و امساله صفی غلبه
ایکله شمعی بر حالده در که طو پراق دخی استمه انلردن اودخی استمه نلسه شو حاله یا قلمشدر در که
کندولرینه مبدول اولان ترابی اعطا دخی آغز کلوب منع ایده یعنی ویرما مکه قابلری واردر دیمکدر
(قلت) ابوهانی اشته کنیده در و نظم مذ کورده حرف نداسی محذوف اوله رقی منصوبدر که با اباهانی
تقدیرنده در یوبوله اولدیجی ظاهر و عوامل جدید طالبرینک ترنده یله باهر ایکن ذانک بری حرف ندایی
کوروب و ایتسه یکشدن و اباهانی بی زهدن خاطرینه کلدیسه مباحثدن ملاحظه و زهدن الدیسه یتعلم
کلامدن استفهام چیقره رقی ترجمه قطعه به سن مباحثات و مقایره می ایدر سن مقایره ایتدده ناسدن ذل
و سوال ایله الی آخره دیویشدر * فانصف جزاک الله خیرا * ناظم قطعه اولی سالم بن عمر و الحاسر
البصری جنتکان هارون رشید خلیفه نک شعراى کرمدید کاندندر حتی خلیفه مشار البهه عرض
ایتدیجی قصیده نک برنده * ملک کأن الشمس فوق جبینة * مهمل الامساء والاصباح * فاذا نزلت
بیا به و رواقه * فازل بسعد و انحل بنجاح * قطعه سن درج ایتکه خلیفه حضرت تری اوقیوب اشته
حضرات ملوک بویله جه مدح اولنور دیوب یوزیک دینار احسان ایتشدرمومی البهه خاسر تلقینک
سبی هنکام جوانیسنده پدردن موروث اولان مصحف شریفی صانوب ثمنیه ساز نوعدن اولان کان
اشترایتدیجی ایش فی الحقیقه ایلرو خسرا ندر وفاتی یوز سکسان یدیده در (اما ابن الاعرابی تحویکه
هاسمک کوله لردن زیاد نام عبدک اوغلی ابو عبد الله محمددر که امام اعظم رضی الله تعالی عنک

اشقالی کچھ سی طوغش وایکوز بکرمی سکرده فوت اولشد ر کتاب نوادر و کتاب اتوا و نارنج
قبائل جله مفسفات کثیره سنددر انتهى (وقال محمود الوراق * شاد الکبار قصورهم و تحصنوا
* من کل طالب حاجة اوراغب * فارغب الی باب الاکه و لاتکن * باد الصراعة طالبا من طالب *
(قلت) مالی عظمای قوم قصر لری صوابوب یعنی یابوب و ایچلرند هر طالب حاجت
وراغب نعمتدن تحصن ایتمش یعنی کیمسه ستمزه او غرامسون دیو قیوسنی پر کتمشدر
ارتق سنده باب الله رغبت وایاب ایلده طالب اولدیغک حالده صرعه یه بادی اولمه
یعنی حقک قیوسی طوررکن سنک کی هر حالده جناب خالق ورزاقه محتاج اولان اوعظمادن
استوب انلری تجیر اتمه و صرعه طوملرینه یعنی صفندیلرینه باعث اولمه دیمکدر (بومفتاق
ملک رب قدیرک اشبو معناده مقدما دیدیکی قطعه دندر * یوجه درگاه حقه باغلر ایکن * سر
درویشی هر بای وکدا * صکارک پسته واروب یلوارمه * حسنا الله تعالی وکنی (وقال ابن دقیق
العید) وقائله مات الکرام فن لنا * اذعضنا الدهر الشدید بنابه * فقلت لها من کان غایه قصده *
سؤالا مخلوق قلبس بنابه * اذا مات من یرجی فقصودنا الذی * ترجینه باقی فلوذی بنابه *
(قلت) مالی بر فقیر خانون حیفکه کرام ناس اولدیلر شدید وازغون دهر یزی نایله یعنی آرزوسبله
اصردیغی یعنی فاقه باصدیغی هنکامده یزه ملجا کیمدر دیدکده بندخی اسکا بر کس که غایت
مقصودی مخلوقدن سؤال وطلب اوله مسؤل و معلومو بنی نابه یعنی بولمچی دکلدر یعنی مرادینه
ایره مزاکر کتمدن امل رجا اولنور فوت اولدیسه سنک دخی درگاه معنویستدن البسه
احسان رجا ایتک واجب اولان مقصود حقیقیر باقیدر اول ذات اجل واعلانک مرجعنه یعنی
قیوسنه رجوع ایله یاخود یزمله اودات مقدسک مرجعنه التجا ایلده دیمکدر اشبو قطعه نفیسه
قوائی ثلاثنده اولان جناس تام لطافتی وارسته افهامدر (قلت) اشبو ابن دقیق العبد حضر تاری
والدینی قصد حج ایله کیدرکن ینیع ساحلی قبر بنده التیوز بکرمی بش سالی شه بانک بکرمی
بشخی سبت کونی سفینه ده طوغش ویدیوز صفرینک اون برنجی کونی انتقال ایتمش اولوب
سبکی و سبوطی طبقات وحسن المحاضره یازدقاری اوزره کافه علومده بجزایله مرتبه اجتهاده
وارمش حدیثدن المام ایله ائک و عده واقتراح واصول فقهدن عنوان شارجی و دیوان خطب
واشعار و سائر آثار صاحبی الشیخ تقی الدین ابوالفتح محمد بن الشیخ محمد الدین وهب بن قطیع القشیری
القوصی نام بحر علومدر روح الله تعالی روحه (قوص فافک ضمی وواوک سکونیه صعید مصرده
برقصیه معموره در انتهى (اشبو قطعه بعض فضلائکدر * لما اغترت لجمعی ما وجدتهم *
لجأت الله لبائی واغنائی * واهای علی بذل وجهی للوری سفها * فلو بذلت علی مولای والانی *
مالی یارانه لضروره عرض احتیاج ایتدیکمده انلری استدیکم برده و بیلدیکم کی بوله میوب
درگاه مسبب الاسبابه عز شانه رجوع ایتدیکمده بنی تلبیه یعنی دعای قبول و بنی اغنا ایله مخلوقدن
مستغنی قیلدی ابواه که مخلوقه مقدم عقلسزلق یونندن بذل آب رویمه که اگر مولامه یعنی
حقه بذل ایتمش اولدم بکا اوزمان دخی دوستلق یعنی مرجع ایدردی و بوش بره مخلوقدن
سؤال ذلله او غرامزدیمکدر (صره ایلده اولان اوج قطعه دخی نسخه مزدن نقل اولندی
انتهی (برجل بلغ برجلدن برسنه رجا ایدوب مساعده کور بیچک اورجل بچک حقه * سالت
فلانا حاجة اقل من قیمته فردنی ردا افصح من خلقته * یعنی فلاندن قیمتی کندندن اقل ودون
و خسبس یعنی دون بها آرز و قولای برسنه استدم بنی خلقتدن افصح وجهله رد ایلدی دیدی
عرب العربا مراجعت اولسان شخص بخیله چیقوب حاجتی قضا ایتدکدم * طلبت من فلان
حاجة فاقطع شعرة وما فت بعرة * دیرلر ایش (قلت) شعرة شبتک فقی و آخرده نایله برقیل

دیمکدر شعرة قبل جنسک مغریدر (و بعرة دخی بانک قحبله دوه ترسی معناسنه اولان بعرك
مغریدر اما شبتک کسری وینه نایله شعرة انسانک وعلی قول نسوانک اسفلنده اولان قبلارینه
دیرلر فندبر) مفهوم مثل مذکور فلان کسندن برسنه استدم برقیل و بر بعرة یله قویوب
واوفا له مدی دیمکدر (لطیفه) متوکل خلیفه نک شعرة و بعرة لقبیده ایکی مضحکی واریتمش
رجال دولت عباسیه دن برینه بعرة نک التجایی مستوجب بررجاسی دوشمش ایش شعرة ای برادر
ایشکی سوبلدیکی و بتوریدی دیو صورده بعرة تمام مثل مذکوری ایراده بر دوشورب شعرة یه ای
قرنداش * ما فتی ولا قطعک * یعنی نه بنی اوفا له دی و نه سنی قویاردی دیو جواب ویردیکی
طوغر یسی نوادر لطافتدندر و شو قول اقتضا سبجه انلری ندیم ایتک متوکل خلیفه نک لطیف
طبعنه دالدر (عروه مصعبدن برسنه التماس ایتدکده مصعب قولاق اصمیحق * علم الله ان کل
قوم شیخا یفرعون الیه وانا نفرع منک * یعنی هر قومک بر اولوسی وریسی واردر که باشلری
صیقلده اکا واروب فرج وشکایت ایدرلر لکن بزعم الله سندن شکایت ایدرز دیدیکه (قلت)
مرادی مفعولک حدقی قرینه سی و سائر قرینه ایله سنی حقه شکایت ایدرز دیمکدر * لاشی
اوجع للاحرار من الوقوف علی باب الاشرار * اقوال حکمت اشقال بلغانددر که مالی احرار
واهل حیثیه اشرار وارباب بخل وامساکت قیوسنده طورمقدن اوجع واشد برسنه یوقدر
دیمکدر (للامام الشافعی) بلوت بنی الدنیا فلم ارفهم * سوی من غدا و البخل ملاه اهایه *
جردت من غدا القناعة مرهقا * قطعت رجائی منهم بذهایه * فلا ذرا برائی واقفا فی طریقہ *
* ولا ذرا برائی قاعدا عندبایه * مالی اهل دنیا ایله امور دنیویه دن دولایی مبتلا اولدم یعنی
طلب وسعت مال و تمتع زائد ایچون خلقه مراجعتله شدت و مشقته دوشدم زیرا که ایچلرند بخل
وامساکی در یسنه یعنی طوپره و هکبه سنه طولدیرق صاحبین یعنی خسبس و ندیدن غیر یسینی
کورمدم بعده منبیه واکاه اولوب قناعت قنندن برکسکین قلبی تجرید ایدوب یعنی چبقاروب
ایمه الدم وانلردن امیدیمی سیف مذکور ایشله سبله کسدم یاخود انلره ملازمته ملابس اولان
امیدیمک رسته سنی کسدم بعدازین خلقک نه اعظمی بنی راهنده عرضحال ایله طورر کورر
ونه سرکاری بنی قیوسنده و طورر کورر دیمکدر (بعض نسخه ده ذهابه برنده ذبابه واقع اولمشدر که
منع معناسنه در یعنی اوسیف قناعتک منعی سبیلله امیدیمی کسدم دیمک اولور کیدر و اشبو قطعه
حقا که استعاراتی رنگین برکلام بلیغدر رضی الله تعالی عن ناظمها (بودخی بوکره نقل اولندی
(وقال آخر) لا تسألن الی صديق حاجة * فتحول عنک کما الزمان یحول * واستغن بالشیء
القلیل فانه * ما صان عرضک لا یقال قلیل * من عف خف علی الصدیق اقساؤه * واخو
الحوائج وجهه ملول * واخوک من وفرت مافی کبسه * فمنی عنبت به فانت ثقیل * مالی دوستکدن
صاقرن حاجت طلب ایلده زرا طلب ایدر ایتک زمانک تحولی کی سندن تحول ایدر یعنی یوز چوبرر
و شیء قلیله قناعت ایلکله ناسدن مستغنی اول زرا عرضکی حفظ وصیانت ایلین شبتله قبل
واندک دینلر بر کیمسه که عفت یعنی قناعت ایدره دوست و احبابنه اتی کورمک خقیف اولور
یعنی استئقال ایتمز لکن حوائج و مصالحه مقارن احبابک روی اوصالمشدر یعنی رجا ایدن
صدیق ابنای زمانه کلال ویر اگر کبسه سنی چو غالدرا ایتک یعنی سندن امیدلری واریسه یار
و برادر اولورلر یوق سن انلری رجا ایله قصد ایدر و عند الاحتیاج کیدر ایتک یانلرنده ثقیل اولورسون
دیمکدر (وقال آخر) لبس جودا عطیة بسؤال * قد یهر السؤل غیر جواد * انما الجود
ما اتاک ابتداء * لم تذق فیه مرة الترداد * مالی سنک سؤال و طلبله و یردیکک جود و سخا دکلدر
یعنی سؤال جو انمردک غیر یسینی تحریک ایدر یعنی سخی اخطاره محتاج دکلدر محتاج تحریک

و اخطار اولان بخلا در ای صاحب امل سن فلان دن شونی استدم اعطا ایتدی سخنی کپسه
ایمش دیمه جوداودر که سکا ابتداء کلد یعنی بلا طلب واصل اوله وسن انده تردد اجبسنی طاماش
اوله سن یعنی طلبنده آیا ویرمی ویاوریرمی دیوتردده قالمق لازم کلمه دیمکر که بوتردد وحیرت
ضمن طلبده اولور (وقال آخر) لا تحسبن الموت موت البلاء * وانما الموت سؤال الرجال * کلاهما
موت ولكن ذا * اخف من ذلك لذل السؤال * مأل قطعاً موق بلادن عدايمه بلا اولان موت
انجق رجالدن یعنی خلقدن شی استمکر موت معلوم وسؤال اگر چه ایکسیده اولومدر لکن او
بودن اخف واهوند که بونده یعنی استمه مده مذلت وارد دیمکر (قال آخر) فعتت بالقوت في زمانى
* وصنت نفسي عن الهوان * من كنت عن ماله غنيا * فلا يبال اذا جفاني * ومن رأى بعين نقص
* رأيت بالذى يرانى * مأل وتقديرى بن زمانده قوته یعنی انجق طو پوره جق لقمه قناعت برله
نفسى استحقار دن صيانت ایتدم یعنی تمتعات زانده ایچون دور ابواب مذلتی ترک ایتدم تا که ناس
فلانک فلان اوزر بنه فضل وکرمی اولمش دیمه لرزا کرم النفس عندنده بور یوک حیا اولنه جق
ار اچیفدن اولدیفندن باشقه زمان او یله در که خلقه ظاهرا سؤل الرندن ناشی کرم ایدنلرک کرمی
صمیمی اولوب یار یا ویاخود جاهندن حیا ضمننده بر ورش اولغله نائل کرمی اولان شخصه
کینه ایدوب اقل ما یکون امتان بلاسنه او غرادرل و امتان دردی بر مشکل شیدر که بن مالندن
غنی اولدیفم یعنی کرمی کوردیکم کپسه بکا جفا ایتسه قیدایتم وابتای زمان سراپا شوبله در که
بکاعین نقص ایله نظر ایدنلری بندخی بنی علی زعمهم کوردکاری شی ایله یعنی نقص ایله منصف
کوردیم بنابرین قناعت و باب اختلاطی سد ایله گوشه فقیر خانه ده بلایا فرش بور یای عزلت
ایلدیم دیمکر (اشبو قطعه ترجمه معلومه ده شوبله ترجمه اولمشد که بعینه نقل اولندی
نظر بیور یله ورنده ايسه طوره والا خط بطلان چکبله ترجمه آیات بن وقت وزمانده قولنه قناعت
ایلدیمه نفسى ذل وحقارت دن صيانت ایلدمکه ناسدن خوفدن ایچونکه دبر فلان کپسه نک فلان
اوزر بنه جروسؤالده رجائی وارد مالنده نظرم اولوب مستغنی اولدیم کپسه بکا جفا ایلدیکی وقتده
قایرم ونی چشم نقص وحقارتله نظر ایدنه مقابله بالمثل اولارق بنده اولوجهله اکانظر ایدنه رم

الباب الرابع والخمسون

اشبو الی در دنجی باب هدایا و تحفه و عطیه لر و بونلره مثل وشبه اولان شیر بیاننده در
(قال الله تعالى) واذا حیتیم بحبة خبوا باحسن منها اوردوها * (قلت) صاحب مستطرف
اشبو آیت کریمه ده اولان تحیه بی بعضیلری عطیه ایله تفسیر ایتشد ردیوب بونکله اکتفا
ایتشد لکن یضاوی حضرتلری تحیه دن مراد سلام اولوب وجهور مفسرین رأیلرنجه
آینده ذکر اولسان رد سلامده اولان رددر دیوب وسلامی بعد التفصیل بعضیلری تحیه دن
بلا شرط عوض اراده ثواب و خیر اخرویه و دنیویه ایله ویریلان نقد و مال معناسی دخی
مراد در دیدکار بنی و ذکرى آتی قول شافعی بی بیانده (وقبل ان المراد بالتحية العطية و اوجب
الثواب و اورد علی المتهب وهو قول قديم للشافعي * دیمشد که بوعبار ده اولان اوجب لفظی
ان المراد بالتحية العطية مقول قولنک اوزر بنه معطوف اوله رق بنه مقولدر و بوراده ثوابدن مراد
عوضدر و متهب اسم فاعل صیغه سیله اتهام ایدن یعنی هبه بی قبول ایدن کپسه که بوراده
کر کسه قبول ایتسون و کر کسه ایتسون اعم اوله رق موهور له اوله جعفر فلیتأمل آیت شریفه
مذکوره نک قول جمهور اوزره مفهوم لطیفی و مفادی سز لای مؤمنین تحیه اولندیغکر ده یعنی
سزله سلام ویردکرنده شواکی امرده مخبر سکر یا و سلامک اوزر بنه زیاده کلام ضمیمه دعا ایدک

(یاخود)

یاخود ویریلان سلامک مثلیله و مقدار یله سلام الک دیمکر و (خبروا) امری بوراده و جوب ایچوند
واشبو تفسیر اوزره سلام عرض اولوب عینی رد محال اولدیفندن * واسئل القرية * نصنده
اولدیفنی کی (ردوها) ده ایجازا مضاف محذوفدر که تقدیری ردوا مثلها دیمکر اما تحیه عطیه
معنا سنه اولدیفنی اوزره مال آیت کریمه سزله برنسنه عطیه و هبه اولندقدنه یا عوض ایله مقابله
یاخود هدیه و هبه بی رد و اعاده ایدک دیمکر که بوصورنده مجاز حذفی یوقدرو یضاوینک ذکر نجه
امام شافعیکن قول قدیمی اوزره عوض و یرمک و ویرمدیکی وقتده ردایتمک واجبدر فتنه براتتهی
(ثم قلت) یضاوی و صاحب المستطرف شافعی المذهب اوللریله سلام و هبه و هدیه مذهبک
مسائلنی دخی ذکر لازم اولدیفندن فضله مسائل مذکوره آیت شریفه مذکوره بی تفسیر
وایضا حدن عبارت اولغله اشبو مسائل معتبراندن ملتی ودر مختار دن نقل اولمشدر (المسائل)
بر مؤمن بر مؤمنه السلام عليك یاخود سلام عليك دیو سلام ویردکه آیت کریمه مذکوره
دلالتجه یا عليك السلام ورحمة الله تعالى و برکانه دیو زیاده ایله یاخود مثلی اولان عليك
السلام ایله رد ایتک یعنی سلامنی المی واجبدر بر مؤمن بر مجمه کیدر کده بذاته برینه مثلاً السلام
عليك یاخالد دیو تخصیص ایتدیه او مجمعه بولنانلردن بری رد سلام ایتدکه سائر دن ساقط
اولور اما صورت اولاده خالد سلام المادجه اوزر دن ساقط اولما زو واحد السلام علیکم
دیو جمله سلام و یرمک جا زدر و یرکیمه برینک خانه سنه کتدکه استیذان ایله داخل اولق
واجبدر و بعد الدخول سلام ویرمد که تکلم جا زدر کلد ر فتنصرو مکتوبله کلان سلامه
دخی علی الفور رد سلام واجبدر و اگر اهل ذمت و مجوسی مسلمه سلام ویررایسه رد ایتدکه
باس یوقدر لکن و عليك لفظندن زیاده دینلیه وسائل یعنی دلجینک سلامنی المی واجب
دکدر و یرکیمه به فلانه بدن سلام کورتور دیو سپارش اولنسه او کپسه به تبلیغ و افاده
واجب اولور (اماهبر رجل عاقل بالغک مالک اولدیفنی شئی مجا نا آخره عليك و بخش ایتد سیدر
وهبه ایتک و هدیه و یرمک مندوب و هدیه بی قبول ایتک سندر و چونکه هبه بروجه
حرر مجا نا یعنی عوض و قارشولق شرطی اولمفسرین تمليك مال دیمک اولدیفندن عوض
و یرمک واجب دکدر یعنی مال موهور بی الان کپسه که موهور له در مخبردر دیلرسه عوض
ویراسترزه ویرمز بوصورنده موهور لهک عدم قبولی و هبه تمليك غیر لازم اولدیفندن
واهب یعنی موهور بی و یرمک اگر عوض الماش ايسه استزدادی یعنی موهور بی کیر و المشی جا زدر
واستزاده عوض المی مانع اولدیفنی کی واهب و موهور له دن برینک وفاقی و موهورک نماوز زیاده
بولسی دخی مانعدر و واشبو هبه نک سائر احکامی کتب فقهیه نک باب هبه سندن بیلنه بوراده
برای تعریف بومقداری کافیدر (واما هدیه که مهدی یعنی هدیه بی و یرمک امور بنه مهدی له
یعنی هدیه بی الان اعانت ایتسی شرط اولیه رق مجانا و محبة بروجه تکریم ویریلان شیدر و اشبو
وجهله اولان هدیه بی مطلقاً حکومت عباد اللهده بولنان ذوات حین مأموریت و حکومتلرنده
رشته شبه اولدیفندن اندن اجتناب ایتک واجب اوله رق رد اولمق و لکن هدیه امام المسلمین
حضرتلری و وزراسی و اقربا یعنی ذی رحم محرم طرفلردن اولور یاخود اوتد دنبرو هدیه سنی
الدینبی یعنی اهدا معتادی اولوب پینلرنده خصوصت اولمادیفنی و هدیه معناه سنی اترمدیفنی
حالده میانه ده الفتی اولدیفنی ذات طرفندن اولور ايسه بومقوله هدیه بی ارباب حکومت و جاهک
قبولی ربه جواز ده اولدیفنی و اگر هدیه بوصورنده دکل ايسه برمنوال محرر رد اولمشی و اما
مهدی رد هدیه ده متأذی اولور ايسه هدیه سنک قیمتی مهدی به اعطا ایتک دردی عدم معرفت
مهدی و یاخود بعد مکاتی جهتلر یله متعذر اولور ايسه بیت مال مسلمینه وضعی و سائر

حدیثی در حدیث کتب معتبره فقهیه کتاب الفضا سنه محرر در فناء آیت کریمه مذکور ترجمه معلومه ده عبارتیه میضای مطالع سبله بوجهله ترجمه اولی و ثانی که عینیه نقل اولندی استعید بالله و اذ احببتم بحبه فحیوا باحسن منها آوردوها معنی آیت کریمه سبزل بر تحیه ایله تحیه اولندی بکنز و قنده سبزلده اول تحیه دن احسن تحیه ایلد یا خود اول تحیه بی ردایلیک بعض مفسرین رحمهم الله تحیه ایله مراد عطیه و هدیه در دیدلر یعنی سبزل دن بریکره هدیه و عطیه اولندی معطی اولانه دعا ایلد الله تعالی دعا کری قبول اید و بده اول معطی به هدیه دن احسن اولان اجر و ثوابه اکامجازات ایلد یا خود سبزلده اول هدیه نك مثلنی اول مهدی و معطی به رد ایلد جمهم و مفسرین تحیه ایله مراد سلام و الماسنه ذاهب اولدیله بونفسیره کوره معنی شریف سبزل بر تحیه ایلد تحیه اولندی بکنزده یعنی سبزل دن بریکره سلام و برلده اول سلامك عینی رد ایلد الی آخر ما قال (قلت) و فيه الكفاية عند من له الدرایة نستل الله العفو والعافية انتهى (قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) نهادوا تحابوا و نهادوا تحابوا (قلت) اشبوا الله بولتان نسخ مستطرفه بوجهله یاز یلور لکن جامع صغیره ابوهریره رضی الله عندهن مروا انی (نهادوا تحابوا) دیو مضبوطدر که جوامع الکلم نبویه دندر و علی قاری مرحومك جوامع الکلمدن جمع ابتدکی فرق حدیثده زبور سلاک بحر بدر و شارحی شارح ملتق و مستخلف شیخ اسمعیل حق و حدیث قدس سرهما کوزل تفصیل ایتشدر مر اجعت بیوریه (و بینه جامع صغیره ابوهریره دن رضی الله تعالی عنه) نهادوا تحابوا و تصافحوا یذهب الفل عنکم) ایلد انسدن رضی الله تعالی عنه مروا (نهادوا فان الهدیه تذهب بالسخیمه و لو دعت الی کراع لاجبت و لو اهدی الی کراع لقبلت) و سائر هدیه احادیث شریفه لی مضبوطدر (نهادوا) هدیه دن مشتق اوله رق تفاعل باندن امر حاضر مذکرک جمع اولوب اصلی تارک فقی و هانک مدی و دالک فقی و یانک ضمیمه نهادوا در اولندن تارک بری و آخرندن یا علی قواعد الصرف حذف اولمغه دالک کا کان فقی و و اوساکن جمعه نهادوا قالمشدر بو بویه ایکن داله ضمه شده و برهرك اکثر ناسك او قود قاری استماع اولند بده حدیث شریف اولدیغی جهندن جکرل خون اولمغه در حدم اولیه رق حسیبه لله اخطار ایچون تفصیل اولندی (تحابوا) محبتدن و مضاعف اوله رق بینه تفاعلدن جمع مضارع مخاطب مذکر اولوب اصلی باریک ادغامیه تحابون ایدی اولندن کذلک تارک بری و آخرندن جواب امر اولمغه جزمانون حذف اولنوب تحابوا قالمشدر (و نهادی) بر برینه هدیه و یرمك و تحاب بر بریه سوشمك معنای بینه در مناوی مرحوم (تحابوا) اعطا معنای اولان محباتدن اولمق دخی محبتدر لکن محبتدن اولسنه (نهادوا تزدوا فی القلب حبا) خبری شهادت ایدر که فی الحقیقه هدیه قلوبی تألیف و نخل غش صدری فی ایدر دیمشدر (سخنائه) مهمله و مدالف ایلد عداوت (و غل غینك کسری و تشدید لامله ضغن و حقد معنای در) سخیمه کذلک کینه دیمکدر (تصافح و مصافحه لغته کورشمك دیمك اولوب و دخی استمك ایچون دودوست یکدی بیکرک دودستی طومق و معنای دخی کلور که بر برینه صفحه کفی طوتوب و صفحه وجهله مقابله ایدر (کراع غراب و زننده ید الشاة که پاچه اوله چقدر (مال حدیث اول و ثانی بر بریکره هدیه و یرک ناکه محبتکز ارنه و دخی مصافحه ایدک ناکه حقد سبزل زائل اوله (مال حدیث ثالث هدیه اشك زرا هدیه حقدی اذ هاب و ازاله ایدر بن کراع دعوت اولنسم یله اجابت و بکا کراع اهدا اولسنه دخی قبول ایدرم دیمکدر مراد همایون پیغمبری صلی الله تعالی علیه وسلم نمیبنا لخطا صاحب دعوت آماده ابتدکی طعانی و مهدینك هدیه سنی شی قلیل و بسیر

اولسه یله ردایتم دیمکدر قبول هدیه و اجابته حث و ترغیدر مادامکه ضایفته فسق و مال حرام اولیه اجابت دعوت علی قول واجب و علی قول سنت مؤکده در حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم نهادوا فی ترغیلرند اولان سرمنای مرحومك بیانی اوزده بودر که چونکه ابن آدم اوج اجزایه مقسومدر بری و عاء ایمان اولان قلب و دیگری ظرف طاعت رحن اولان روح و آخری مرکب شهوت عصیان اولان نفسدر که انسانی قلب الله تعالی به و روح طاعته و نفس بصر یعنی ماله دعوت ایدوب قلب ایمان و روح طاعات ایلد الفت ایتمکله حظ نفس باقی قالور اشته نهادی معامله سی اجرا سنده الفت تمام اولوب قلبده اغری و ضرری و اضطراب قلوب کمال حاصل اولور (فاحفظه فانه لطیف) (قال صاحب المستطرف و کان صلی الله تعالی علیه وسلم یقبل الهدیه و یشیب علیها ما هو خیر منها) (قلت) انابه بوراده بوجه اشارت مجازات و عوض دیمکدر واشبو روایت حضرت عایشه دن مرویه شمائلده (ما هو خیر منها) عبارتیه و قیدی اولیه رق مضبوط ایسه ده بینه معنای قید مذکور شمائلده تفکر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم باینده رانک ضعی و حرف بانک کسریله ربیع بنت معاذ بن عفراء نام صحابه رضی الله تعالی عنهانک بن حضور سعادت لرینه خرما دالندن اورولی بر اوراق سید ایچنده هنوز طلوع ایتمش تور قنده بر مقدار تازه خرما اهدا ایلد بکنده بکا بی صاحب الجود صلی الله تعالی علیه وسلم کف سعادت لری طولوسی حلی و علی روایه ذهب احسان بیوردیلر روایتی ایلد سائر روایندن مستفاد در بو صورتده همان صاحب المستطرف وقوع حالی یعنی زیاده عوضی بیان ایچون ذکر ایتمش اولدیغی ملاحظه اولمشدر (مال روایت حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم هدیه بی قبول بیوروب و هدیه دن کیلوسنه ایلد مجازات بیورر یعنی مهدی به قارشولغی احسان ایدر لر ایدی دیمکدر (شارح شمائل ابن حجر هیمتی شافعی هدیه بی قبولده اصلا شبه حرمت و تلا بحدن کلانرکی تقریق هداییه حبا و عار باعث اولماق و قارشولغی کلور دیو اهدا اولمق قبولدنی ذکر و اگر بویه اولور سه قبول اجاعا جائز دکلدر فقط قارشولغنه انتظار ایدن دنی به قرائن حالندن بالاستدلال ظن و تخمین مقدار سنه ایلد انابه اولنور سه قبولی جائز در دیمشدر فناء انتهى (وقالت عایشه رضی الله تعالی عنها اللطفه عطفه تزرع فی القلوب المحبه والافقه) بیورمشدر لطفه لام و طانک فتحه ر بیه احسان و هدیه معنای در عضفه لغته عینك فقی و طانک سکونیه بر بونچقدر که انکه رجاله نسا افسون ایدر (مال کلام) ام المؤمنین صدیقہ حضرت لری رضی الله تعالی عنهان هدیه شول کونه مأثر سنه در که قلوب منافره بی محبت و الفت ایتدیر یعنی کسو سوار لی بارشدر و سوکیلورک کشتزار قلوبنه تخم محبتی اکوب نمو پذیراید دیمکدر (ازده الهدیه تجلب الموده الی القلب و السمع والبصر) وارد اولمشدر (قلت) مالی هدیه قلبه و قولاعه و کوزه مودت و محبت جلب ایدر شو یله که مهدینك حسن شناسنی ایدر و ایتدیرر خلقدن مساویستی استماعنی استه مز و ایتدکده منع ایدر و دائما کورمسنی و بقاسنی تمی ایدر خلاصه کلیده محبی اولور دیمکدر * اذا قدمت من سفر فاهد لاهلک و او حجرا * ضررب امثال دندر که مالی طشره دن وطنکه عودت ایتدیکده اولاد و عیال و متعلقانکه و لو طاش اولسون هدیه و بر دیمکدر که مراد هدیه به ترغیدر (فضل بن سهل) ما استرضی الفضبان ولا سلبت السخایم ولا دفعت المقارم ولا استقبل المحبوب ولا توفی المحذور بمنل الهدیه * دیوب برکات بق سوزی بر سطرده ادا ایتشدر رحمه الله تعالی (مالی غصیلونك غضبنی مسکن و کینه لری سلب و مضر نلری دافع و محبوبك ملبی موجب و حذر اولنه جنق نسنه لری و قایه ایدینی

هدیه کی برنسنه بوقدر دیمکدر (قلت) فضل مشارالیه وزرای دولت عباسیه دند * واتی
فتح الموصلی بهدیه وهی خسون دینارا فقال حدثنا عطا عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم انه قال
من اتاه رزق من غير مسئلة فرده فانما رده على الله (قلت) الله اولان مستطرفلرده انجق
بوعبارده کورادیکه مالی وتقديری بذات فتح موصلی به الی التون اولان هدی به سبله کلدکده
حدیث شریف مذکور ی روایت ایلدیکه مال شریفی بلاطلب وسؤال برکیمه به رزق کلمه
اول کیمه رد یعنی قول ایلسه انک ردی الله تعالانک اوزدینه رد در دیمکدر لکن بعض طبقات
اولاده فتح مشارالیه برجل الی التون هدی ایدر قبول ایتمیکر رجل مذکور سز بو حدیث
نبوی بی ایستدیکر می دیوب * من لم یقبل ما اهدی له من غیر مسئلة فکانما رد علی الله ما نوله
عباره سنده روایت ایلد کده فتح تارک سنت اولیه بم بو بکا کافیدر دیو بردانه سنی
الدی دیو محمدر رد یونک دخی مال شریفی کندی به بغیر سؤال اهدا اولنان نسنه بی قبول ایتمیان
کأن الله تعالانک اکاید قدر تله ویردیکي نوال واحسانی حقک اوزرینه برافش اولور دیمکدر
(قلت) لکن اثر مذکورده اولان هدی به کتاب وستندن مستنبط مسائل شرعیه منطوقجه اولان
هدیه مشروعه اولدینی بی اشتباهدر (فتح بن علی وعلی قول فتح بن سعید الموصلی قدس
سره حضرت نوری بشر حافی و سیری السقطنی افراننددر نهایت فقرده ایکن لاجتهاد غنی
ویر حال اظهار ایدر ایدی حتی برسلکه برطاقم چکیمه و صندوق مفتاحلری جمع ایدوب
صاحب خزائن شکللو وسطلرینه ربط ایدر ایدی بش نفر صغیره بنات معصوماتی قبش
کیجه رنده بر برینه صفوقدن صار یلوب انجق اللرنده بولنان بریکه الشنده یاندقلرینی کوردکده
بکا ایلدی ای فتح سبب بکا ک ندر دیو صور دقلرنده اشبوکیه وکلم که حق تعالی بو عبدینه
اتی احسان ایتمدر یارین انک شکری ادا ایتدکی دیو بتدن لامحاله صور یجق شکل جواب
ویریم فکری بادی بکام اولمشردیدی (وعظمتک برنده برکیمه خسته اولوب مدت مرصنده
یوب و ایچمسه ناولور دیو جاعته سؤال ایدر سامعین دخی اولور دیمکدر یارکیمه که مجلس
علم و حکمتده حاضر اولوب ایتمسه یعنی تلم بله موجبلریله عمل ایلسه اشته انک دخی قلبی
اولور زیرا حیات قلب مؤمن علم و حکمتله اولور حیوانک اکل و شر بله اولدینی کی دیمشدر
ایشان ایکوز یکرمی سنه سی اوائل ذی الحجه سنده خسته اولوب یوم نحرده قربانی بعد
الذبح الهی اشبو اضحیه بنم آخر اعمالدر سن قبول ایدوب بکامطیه قبل مناجاتله انتقال
ایلدی بشر بوندن یدی سنه صکره انتقال ایتمدر قدس الله تعالی اسراهم انتهى (حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندی عمر رضی الله تعالی عنیه برهدیه احسان بیوردقدده
ذکری آتی اعتذاره بناء صورت نیاز استعفا کوستردی علیه الصلاة والسلام باعر
هدیه می نیچون قبول ایلدک بیوردقلرنده حضرت عمر یار رسول الله ذات نبوتنا هکرتک (خیرکم
من لم یقبل شئاً من الناس) یعنی سزک خیرلوکز ناسدن برنسنه قبول ایتمیاندر بیوردقلرینی
استماع ایتدیکمه بناء در دیمکدر نی اکرم علیه الصلاة والسلام (یا عمر انما ذاک ما کان عن ظهیر
مسئله) یعنی ای عمر اوقبول اولنیه جق سؤال و طلب ضمننده حاصل اولان شیدر (فاما
اذا انک من غیر مسئلة) اما سکا بغیر طلب کلورسه (فانما هو رزق ساقه الله الیک) اول بلاطلب
کلان شی رزقدر که اتی سکا حق تعالی سوق ونصبب ایتمدر دیو ارشاد بیوردیلر (وقالت
ام حکیم الخراعیة سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول (تهادوا فانه یضعف
الحب ویذهب غوائل الصدر) مال حدیث شریف بر بریکره نهادی ایدک که نهادی حب
وودادی شدید ومضاعف وصدور وقلبه اولان غل وحقدی ازاله ایدر دیمکدر (قلت)

(اشبو)

اشبو حدیث جامع صغیره دخی واردر لکن فانه برنده فان الهدیه اولوب ضمیرک مرجعی ظاهره
چشمشدر وراویه حدیث ام حکیم بنت وداع یاخود ابنة وداع بحاییه در رضی الله تعالی عنها
انتهی * نشر المهاداة طی المعاداة * ضرور بدندر مالی هدیه لشمی بسط طرفینده اولان
عداوتی دورمک یعنی بخودر که میانه دن معاداتی قالدیرر دیمکدر (ابراهیم بن ادهم قدس سره
العر یهدیه بی رد انجوب مثلیله مکافات ایتک دأ بلری یعنی زهدی مسلم جهان ایکن هدی به ده
بومعامله بی ایدر لرامش (بعض ادبا هدی به ماده سنده بش ذاته فرح حاصل اولور (بری مهدیکه
اهدا ایله فضله موفق اولسبله (ایکچیس می مهدی الیه که انکله تأهل و ترحیب و تکریم
اولنق ایله (اوچچیس می حاملی که ضمننده یا جل اجر ق یاخود بخشش و مر دکانه به نیلی ایله
(در دنجی و بشنجی ایکی موکل ملکین که هدی به ده حسنات یا زملری ایله فرحیاب اولور
دیمشدر فقیر دیرمکه ملک بریکه جانب یمینده اولاندر فی الحقیقه خیر یازر لکن دیکری
یسارده در ضد خیر نحر برینه مأموردر انک هدی به ده فرجی یا هدی به ده خصوصنده دفتردن محوسبته
ایله و یاخود عدم نحر برسته ایله و یاخود انک دخی ملک یمین آمری اولغله بلطفه تعالی رأیله
حسنه مضاعف یازمقله فرح ایدر دینمیلدر فقدر * ذکر انواع الهدایا للخلفاء و غیرهم ومن
قصرت به قدرته فاهدی البسر وکتب معه مکاتبه یعتذر فیها * یعنی باب مذکورده اشبو
مطلب خلفا و سائر لرینه تقدیم اولنان هدایا انواعه و انلره لایقله هدی به ارسالنه قدرتی
اولیدرق اعتذار نامه ایله هدی به یسیره وقلبه تقدیم ایدنلره داکلامدر (ترجمه معلومه ده بیان
وعنوان مطلب اولان عبارت مذکورده ترکیه به بویه جه دوند ریش وچور لشد که عینی ایله
نقل اولندی دقت بیور یله (بوند نصکره ذکر و بیان اولنه جق خلفا و غیر یله هدایانک انواعیدر
عادت سلف بو ایتمکه ذی قیمت هدیه اعطاسنه قدرتیاب اولادقلرنده شی قلب و خسب
هدایا ایله اهدا ایدر لسه اعتذار نامه نحر برایدر لرامش انتهی (نبوته سلطنتی جامع اولان
حضرت سلیمان بن داود علیه السلام بارادته تعالی کافه مخلوق خدا زیر اطاعتلرنده و تسخیرلرنده
اولملر بله برکوند بر برینه متباین سکرشی یعنی ملک هند دن بر فیل و ملک ترک دن بر جابه
و ملک عربدن بر فرس و ملک چیندن بر جوهر و قیصر دن استبرق قاشی و ملک بکردن
بر کبیر انجو و قرنجه لر ملکندن بر چکرکه و سوری سنک ملکندن بر زره یعنی خرده قرنجه
هدایا سی کلدکده تأمل بیوروب و تشکرا سبحان الله القادر علی جمع الاضداد بیورمشدر
(واهدی ملک الروم الی المأمون هدی به فقال المأمون اهدوا له ما یکون مائة ضعفها لعل من
الاسلام ونعم الله علینا ففعل ذلك فلما عزم علی حلها قال ما اعز الاشياء عندهم قالوا المسک
و السمر قال وکم فی الهدیه من ذلك قالوا مائتی رطل مسکا و مائتی جلد سمور * یعنی مأمون
خلیفه نک عهدنده اولان قیصر خلیفه مشارالیه هدی به کوندردکده وکلاء دولته بوهدیه نک
یوز قاتی ترتیب ایدک تا که اسلامک عز و شرفنی والله تعالانک اهل اسلامه اولان نعمتلرینی
قیصر یله دیو امر ایتمکه موجبجه ترتیب و آماده اولدینی خلیفه مشار الیه انها و افاده
اولندقدده خلیفه حضرت ناری قیصر یار یاننده اعز اشیا ندر دیو سؤال ایدر مسک ایله سمور
عندلرنده معتبر اولدینی خبر و بردکارنده بزم ارسال ایدر حکم هدایانک ایچنده انلردن نه مقدار
ترتیب اولندی دیدکده وکلا ایکوز بطمان مسک و ایکوز طولم سمور اولدینی عرض ایتدیلر
(قلت) عبارت مذکورده اصلک معناسی بو اولوب یته مخاطب خلیفه وکلا ایکن ترجمه معلومه ده
خلیفه سقیر قیصره ایکوز طولم فروه و ایکوز بطمان مسک کوندردی دیوب هدی به خلیفه بی
بوندلره خود بخود قیصر اغش وقلبنده اولان حکایه ده دخی فبله من ملک الهند و جابه من ملک ترک

یا زیلور ایکن مترجمنک قلمله یازیلور نسخنه سنده ملک تبدن برقیل و ملک هنددن برجاریه دیو محرزدر آیت وحدیت اولمادیغندن خطاسی قرق بشخی بایک فصل نایسند نسب واقارب ذکرند صاحب مستطرفک * قبل ولولم یکن من معرفة الانساب الاعترافها من صولة الاعداء وتنازع الاكفاء لكان تعلمها من احزم الراى وافضل الثواب الا ترى الى قول قوم شعيب * ولولاهطك لرجناك * فابق عليه لهطه دیو یازدیغی عباره بی ترجمه ده اولان خطاکی دکل ایسه ده استخراج غریبدر (اما فصل مذکورده خطاسی شویله درکه * ولولاهطك الایه شعيب عليه السلام قومك كلامی اولوب حق تعالی نظم کریمده حکایه انزال بیوردیغی ظاهر ایکن ترجمه مذکورده (بعضیلر دیدیلر که عشرت و انسابی معرفتده صولة اعدادن احترازوتنازع اکفادن اجتناب فائده سنی ییله لایدی تعلم انسابی احزم رأی وافضل ثواب عد ایدر لایدی معلوم دکلکه حضرت شعيب عليه السلامه قومی اضرارندن کف وامتناع ایتلری رهط و عشرتندن خوف ایتلرینه مبنی اولدی نیکیم حق سبحانه و تعالی خبرورر استعبد بالله * ولولاهطك لرجناك * یعنی ای شعيب سنک عشرتک اولمیدی جله سنی اهلاک ایدردم دیو تخریر ایتشد که ظاهر اولدیغی اوزره حیر تور چشم و دل بر جسارت و غفلتدر فافهم انتهى * واهدت قطر النداء الى المعتضد بالله يوم النوروز من سنة اثنين وثمانين هدية كان فيها عشرون صبية من ذهب في عشرة منها مشام عنبر وزنها اربعة وثلاثون رطلا وخمس خلع وثبنا فيتها خمسة الاف دينار وعملت شمامات ايرم نيروز بلغت النفقة عليها ثلثة عشر الاف دينار * یعنی معتضد خلیفه نک قطر النداء ايله ملقب حلیله لری طرفندن عادتلی اوزره سنین هجریه نک ایکوز سکساننده واقع نوروز کونی یکریمی التون صبی که اوننده اوتوزدرت بظمان عنبرشمامه لری و بش یک دینار فیتلی بش خلعت نفیسه ايله سائر تحف اشیاء واریمش و یوم نوروز ایچون مشار الیهلک اعمال ایتدر دیکي شمامات عنبره اون اوچبیک دینار خرج اولمش ایش (قلت) قطر النداء معتضد عباسی خلیفه نک عی معتر بالله طرفندن ایکوز الی درنده مصر والبسی نصب اولنان احد بن طولونک اوغلی بنه مصر والبسی بخارویه ابو الجوشک کریمه سی اسمادر که معتضد خلافتله بیعت اولندیغی ایکوز یمش سنه سنده تروج ایتشیدیکه کفیت مختصمه سوری توار یخذه مفصلا مشروحدر و معتضد عادت نوروزی صکره ترک ایتدر مشدر و صبی چین معری اولان صبه نسبتدر که لسانزده محرفاسنی دیدیکه کزک تسی اوله جقدر یاخود طباق ویا کاسه دریغی یونلرک اصل ایجادی چینده ایش لکن هر طرفده و هر معنندن یایلور فاحفظ (صاحب المستطرف مشهور اولدیغی اوزره چونکه عبارات کتابی محاضراتن باعیانها جمع ایدوب آیات و احادیثک تفاسیر و شرحلرینه تصدی ایتدیکی صکی اشعارک اعراب و لغاتنه و حکایاتک عهدنده شهرته بناء اشاراته طوقمبوب او یلجه یازمش ایسه ده چین ترجمه ده ایضاح لازم ایکن و عصر معتضدده سنراپا اقلیم عجمه آمر مطلق ملوک قدیمه فرس کی بر ملک یوغیکن ترجمه معلومه مذکورده ده یو حکایه بی دخی ترجمه ده (ملک عجم قطر النداء سکسان ایک ناریخنده عباسیه دن معتضد بالله خلیفه چینده مصنوع یکریمی عدد کاش کاسه هدیه ایلشکه اون کاسه نک دروننده اوتوزدرت رطل عنبر اوله رق و یکریمی عدد کاش کاسه هدیه ایلشکه بنه اونک ایچنده اوتوزرطلدن زیاده اوله رق و بش ینک التون قیمتی اولان برشی دخی هدیه و کتدیلرک عیدلی اولان یوم نیروزده تزین ایچون برشمام عمل و صنعت ایتدر مشکه قیمت و بهر سامی اون ینک التونه بالغ اولمش عباره غریبه سی یازمشدر افندم یو یله محاضرات کتابی مطالعه و ترجمه جناب فیاض مطلقدن شب و روز کسب و عرفاتی نیازیلدیکم علوم ادبیه

دینلان اون ایکی فنی و علی الخصوص تاریخی و سائر فنی حسب القدرة بملک الزم اولدیغی ارباب دانش و عرفان یاننده مسلدن فی الحقیقه مثلا بزم زیدعزده قیام قراشه و شهرته بناء حالاملا الشمس برسته سی دیو یازوب و سوبلد یکریمی قرب عهد و اوزمانده شهرته مبنی صاحب مستطرفک معتضد عهدنده یازدیغی سنه ایکوزدرت صکره اولقله احاد و عشرتیه اکتفا قیلندندر لکن شمعی عهد مذکور اوزایوب بعض ناس معتضد کیدر و سنین هجریه دن قننی سنه در ییلدکلرندن ترجمه ده عهد صاحب حکایه بی ناریخجه ییلوب ایضاح ایتک لازمدر هله ملک عجم قطر النداءک اصلا اصلی و تأویل یوقدر ارتق بنای قلم فقیر ترجمه معلومه مذکورده نک نقضی قولالایرم امیدندن میدانده اولدیغی کی عاجز اولوب بالجز و القصور کنندی قریحه قریحه سی خوار ستانده بتشن چو بلردن کراسته سنی کسوب تمام مأموریتی اجرا و متوکلا علیه تعالی تحریر و محصر صیاح و مسایتمکده در اهل مروندن عفو قصور و تصحیح خطا و دعای بالخیر نیاز ایدرم انتهى (یعقوب ابن اللیث الصفار معتد علی الله خلیفه سنه نک برنده تقدیم هدیه ایدوب ایچنده اولان اوج عدد طوغاک بری مثلی کورلدک ابلق یعنی الاجه ایدی و اون فاطره محمول یکریمی صندوق که ایچلرنده چین تحفی و ظرفی طولوایدی و یوز رأس مهری و دروننده اون بش آدمی صفه جق کشدن یان یانه ایکی خیمه شکلنده قوریلور یعنی ایکی قبه لو بر مسجد و یوز من یعنی بظمان مسک و یوز من عود هندی و درتوز ینک درهم ایدی (قلت) مهری مهره بن حیدان قیلده سندن چپه قان بین العرب مقبول دوه درکه قیلده مذکورده به نسبتدر (و یعقوبک ترجمه سی یوقارورده یکم مشدر (مکتبی بالله خلیفه در کانه صاحب المغرب یعنی مغرب حکمداری زیاد بن عبدالله بن ابراهیم بن الاغلب ایکوز طقسان برده قدری جلیل یعنی ذی قیم هدایا تقدیم ایتدیکه یوز خادم و یوز کوله و یوز جاریه و یوز فرس ايله برزرافه و بریانی بقرکه کیک نو عتندر و هر بری اوز دینار اغریجه یوز ینک دینار هدایاسی جله سندن ایدی (قلت) مکتبی بالله ابو محمد علی سابق الذکر اون النخی خلیفه معتضد باللهک اوغلی و خلفاء عباسیه نک اون بدنجیسیدر ایکوز سکسان طقوز ربع الاخر ینک سکرنجی کونی سنی اوتوز بریاشندن ایک ماه ناقص ایکن بیعت اولنوب طقسان بش ذی القعدة سنک اون بدنجی بازار کیمه سی وفات ایتشد رعبه به مشفق خلیفه ایدی رجه الله تعالی (اما زیاده جدلی ابراهیم بن اغلب یوز سکسان درنده یعنی عهد هرون الرشیده افریقیه به سوق عسکر ایتشیدی واروب والوب طقسان یدیده اوراده فوت اولدی پس اوغلی عبدالله ابو العباس توایت ایتدی یعنی متصرف اولدی اودخی ایکوز برده اوراده فوت اولوب برینه قرانداسی زیاده الله یکدی یکریمی اوج سال مرونده اودخی وفات ایدوب قرنداسی محمد ابو العباس تولیه ایدوب اقدامیله ایکوز یکریمی سکزده اهل اسلام صفلیه نک یعنی سچیلیا اطه سنک اکثر اما کنتی فتح ایتدیلر محمد اوراده تمکن ایتدی ایکوز قرق ایکده وفات ایتدکه اوغلی احد ابو ابراهیم تولیه ایتدی احد قرق طقوزده فوت اولدقده قرنداسی زیاده الله ابو محمد برینه یکوب اودخی الی برده فوت اولدقده برادر زاده سی ابراهیم بن احد تولیه ایلدی و افریقیه ده وفاده نام شهری یابوب اورایه بعدالقول کلوب جزیره من یوره بی تمامیله فتح ایلدی و سکسان طقوزده فوت اولوب جسدی افریقیه ده قبروان شهرینه نقل و دفن اولدی پس اوغلی عبدالله برینه یکدی چند سال مرونده اوغلی که مکتبی خلیفه به هدیه من یوره بی کوندن زیاده الله بن عبد الله در عبد الله مشارالیه کفیت غریبه معلومه ايله فوت اولدقده برینه یکدی عبد اللهک سری توننده مدفوندر لکن اموری مختل اولوب مغرب زمینده فاطمیونه خلقی دعوتله ظهور ایدن ابو عبدالله کلوب زیاده اللهی قاجر ذی وزیاده ارض فلسطینه دوشوب رمله ده فوت اولوب انده دفن اولنوب بنی اغلیه فاطمیون اغلب کلدی (استنبول قضاسندن بالانفصال یک یوز باشنده وفات ایدن مصطفی افندی

معربانده صقلیه کسرات ثلثه ولامک تشدیدیه افر دکرده افر یقه حداسنده برجزیره در
وجانیوسک قبری انده در دیوب سائر احوالی بازمشدر واطلسه دخی شخردر (واطلس مینور
ترجه سنده لاتنده سیقیلیادیردیش وساراسنی یعنی عربلمیقایل بالیوس عصرنده اکا مستولی
اولوب درتیوز سنه ضبطلرنده قالدی دیو یازمشدر انتهی وشارالیه مکتفی بالله خلیفه به
ایکوز طفسان اوچده ملکه افرنجیه تر یا بنت اوباری التون ایله نسج اولمش بکرمی عدد اثواب
وصقلیه به منسوب بکرمی رأس غلام ایله بکرمی رأس جاریه واللبشر قطعه سیف وشنان نفیس
واللی رأس اسب وریجی حیوانلره مقابله به مقتدر اون کلب کبیر واللی عدد طوغان ویدی عدد
چاقروعلام سعادیکلری قوس قزح کبی هرآن جبع الوان ایله تلون ایدر حر بردن نسج اولمش
برمضرب یعنی قور بلورچتر و دیار افرنجیه مخصوص برنوع قوشکه بالخاصه مشروبانده مسومی
کورده کده قنادر یله چرینوب صیحه غریبه ایله صیحه ایدر ایش اندن یدی طیر ورنوع
بونچفکه اوق عمرنی وسائر اومقوله حدیدلر انسانک وجودنده قلوب اوزرنده ات بتدکدنصرکه
حدیدک اوسلنه قوندقده وجه مسزچکوب چقارمقی خاصه سی ایش اتی وجبع بدنی بتکلی قولاغی
بقل قولاغی کبی برجار وحشی اهدا ایش (قلت) ملکه مر قومه افرنج تعبیری قرینه سیله
اوروپا سمنده اولدینی متبادر خاطر ایسه ده قنغی اولکاده اولدینی اولجانی حاکی تاربخلردن
تحریری به موقوفدر اکر اطلاع مر ادایسه واسم مذکور بعض نسخه مستطرفده ت وبعدها ر
وبعدها باو بعضبسته ت یرنده و (اوباری) دخی بعضبسته بو یله جه با و بعضبسته بایرنده ایله
(اوناری) یازیلودر بونلرک تحقیق دخی لسان آشدان صور یله (مستنصر بالله خلیفه به درتیوز
اوتوز یدی تاربخنده قسطنطین نام قبصر برهدیه عظیمه تقدیم ایشکه قیتی هر برقنطاری دینار
عریبه اولقی اوزره اون یلک التون مقدارنده اوتوز قنطار خاص التونه معادل ایش (قلت)
الده بولنان مستطرفلرده مستنصر بالله یازر لکن هدیه سنه سنه او یماز زیر مستنصرک خلافت
یعنی التیوز بکرمی اوچده ووفاتی قرقد اولدینندن باشقه مستنصر مر حومه معاصر غالیوس
نسلندن طفسان بشی قیصرک نامی دخی یدی اوله رق قسطنطین اولوب بونک زمانی ایسه
التیوز حدودنده در بوسورنده تاربخ هدیه ده سهو اولدینی ظاهر در اما مترجلر رحهما الله
تعالی عینی یازمشدر انتهی (بررجل متوکل خلیفه به امید احسان ایله ایچی بوش وصاف
بر عطر شبشه سی اهدا وعرضحالنده صغیردن کبیره اولان هدیه هر بار لطیف ورفیق واما
کبیردن صغیره اولد قده بونک عکسنه یعنی عظمتلو وجسامتلو وکران اولور ایسه نفسه اوقع
ومهدی الیه انفع اولور مالی یازوب مظهر احسان خلیفه اولمشدر (آل بویه دن عضدالدوله به
مهرجان کونی صابی اوزرنده افلاک وبروج وکواکب رسم اولنان آلا ت نجومیه مشهوره دن
براسطرابل اهدا ایدوب ونظم ایندیکی اشبو قطعه بلیغه بی یازوب برابر تقدیم ایشدر *
اهدی البک بنوا الاملاک واختلفوا * فی مهرجان جدید انت تلبیه * لکن عبدک ابراهیم حین بری
* سمو قدرک عن شیء یدائید * لم یرض بالارض یهدیها البک فقد * اهدی لك الفلاک
الاعلی بما فیه * مالی ای ولی نعمت ارکان توانکران در کاهکه اقتضای عبودیت اوزره
مهرجان جدید کونی مختلف یعنی کونا کون هدیه لرتقدیم ایندیبارحق تعالی متبن ایده واول
جدید مهرجانی یاخود افشده هدایای چوروده واسکیده سن یعنی امثاله بنشه سن لکن قولک
ابراهیم سکا قریب اولان شیدن یعنی سکا ویریلان هدیه لردن ودنیا وما فیه دن سنک سمو
وعلو قدر ومنزلتکی اعلا کورده کده ارضی سکا اهدایه راضی اولوب یعنی لایق کورمبوب عالی
اولان فلکی یاخود فلک اطلس اعلا بی مستلایله یعنی انجمنه الدینی کافه افلاک دوار ونجوم

و بوجه سکا اهدا ایندی دیمکدر (قلت) بوراده عبارته مستطرف اهدی الصابی الی عضد
الدوله اسطرابلانی یوم مهرجان وکتب معه اهدی البک الی آخرالقطعه ایکن ترجمه معلومه ده
عنوانی صابی عضد دولته عبدلری اولان یوم مهرجانده اسطرابل کتابی اهدا ایدوبده شو
ایسانی هدیه سیله برابر تقدیم ایش صورتیه کبرمش وایات حلنده دخی نای قله یسانی
برده سندن رخصت دمسازی ویریلوب ترجمه ایسات اموال واملاکه مالک اولنلر چنابکره
اشیاء نفیسه بی اهدا ایلدیلر و یوم مهرجان جدیدده اختلاف ایلدیلر سزرانی اسکیده سکر
وبنده مکتک ابراهیم سنک قریب اولدینک شیدن علوقدرکی ییلدیه جه چنابکره روی ارضی
هدیه ایله راضی اولوبوده فلک اعلی وفلک اعلا ده اولان شیرلی هدیه ایلدی دیو یازمشدر
کتابی ایا (کتب معه) دخی الدی و مهرجان جدیدده اختلاف ایلدیلر دیدیکندن مرادی
ندرینتم (مهرجان) میک کسریله اول فصل خریفدر وعلی قول مهرماه ماهی که
شمسک اول برج میرانه نزولدر انک اون النجی کوندر که مهرکاک معربدر (و بر قوله)
مهرایله جان دن مر ککب که معناسی حبه الروح دیمکدر و یوم مذکور عبید فرسدر (وصابی)
ابواسحق ابراهیم بن زهرون یاخود ابن هلال بن جیون الخرائیدر مشاهیر مشیان وشاعرانندن
اولدینی آتارندن وصحایف وقات اعیانلردن ظاهر در دنیادن اوچیز یتش برسنه سی چیمش
وسن سبینه عالم برزخه یتشدر (صابی) مهموز اللام اوله رق صابونک مفردیدر و صابون
فاموس تخر برنجیه قبله لری منتصف نهاده مهلب باد شمال اولوب کنبدیلرک دین نوح علیه
السلام اوزره اولدقرنی زعم ایدن طاقه در وصایه نکبیه دیدکلی روزکاردر که صابایله شمال
اراسندن اسراشته ابراهیم مذکور بو طاقه به منسوبدر (وندیم حاضرده صابنه جدلی
صابی به منسوب زمن ادریس وعلی قول عهد شبت علیهما السلامه برقوم اولدینی واین
هلال مر سوم انلرک نسلندن ایدوکی و بروایتده جدقوم مذکور اولان صابی ایام ابراهیم الخلیل
علی نبینا وعلیه الصلاة والتسلیات عن الرب الجلیلده اولدینی وابن النجیه نک تخر برنجیه
عند العرب قومک دینی ترک ایدنه صابی دینلیدی محرردر (بیضاوی حضرتلری * والذین
هادوا والنصاری والصابین * آیتنک تفسیرنده صابون نصاری ایله مجوس ییئنده برقوم
اولوب علی روایه اصل دینلری دین نوح علیه السلامدر و بر قوله عبده ملائکه وعلی قول عبده
کواکبدر و صابی عربی لغت ایسه یاخروج معناسنه اولان صبادن یاخود میل معناسنه اولان
صبی دن مشتدر دیمشدر (وطاقه باطله مذکوره بی ملل ونحل صاحبی تفصیل ایش
و خلاصه سی بونلر روحانیات طاقتندر ریاضات ایدوب وعادیمون وهرمس که حضرت شبت
وادریس علیهما السلامدر انجیق پیغمبران علیهم السلامدن بونلری تصدیق ایدر لر
دیمشدر (صابی) مر سومه شریف مرتضی کبی ذات مرثیه طویله دالیه نظم ایدوب خلق
طعن ایندکرنده بن فضل وعله مرثیه نظم ایندم مرادم شخص صابی دکل دیو اعتذار
ایشدر و مر سومک * ان نحن قسناک بالفصن الرطب فقد * جئنا علیک به ظما وعدوانا *
* لان احسن مانلقاه مکسبیا * وانت احسن مانلقاک عریانا * قطعه سی عاجزانه مطبوع
طبع کلبل کلکله چوب خشک بی برک قلم فقیر شو وجهله ترجمه ایشدر * سکا ای روح مصور نیجه
تشبیه ایده لم * یوغیکن وجه شبه تازه نهال چنی * او بولور کسوه سبزین ورقله حسنی
* سن ایسه احسن اولور سن چیقاروب پیرهنی * قلت اسطرابلانا * اشبو صابی کبی بلاغله
متصف اولان منشیلردن بری دخی ابو عبید ایدیکه بو نصرانی اولکی صایددر لکن ایکبسی
دخی دین مبین محمدی بی ثاواهدا رجا ایدر زایدی حتی صابینک قرآن حفظنده اولوب دائما

اقتباس و تلاوت و شهر رمضان صائم اولور ایدی اما یابسی هلال ایله اوغلی هلال مانند بدرنام
شرفیاب نور اسلام اولشدر علیهما الرحمة (بونلرک یعنی صابی ایله ابو عبید که معاصر زدن
ابو حیان صاحب ابن عباد تزیفنده یازدیغی رساله سنده شویله یازر که بن بغدادده بلغادن
ابو عبید نصرانی ایله ملاقات ایدوب بلاغت و فصاحت و مراتب منشائی صورت دیغمده
ایلدیکی تحقیقاتی قرط بنا کوش سرورم اولدی و ارشاد نیتیه مرسومه کلمه اولان قرآن
عظیم الشانه دیرسن دیدیکمده (اور کلام حسن الانسجامد که انده اصلا اثر تصنع
و علامت تکلف اولوب براتسبک ایله منسبک و برجری ایله جارید که طبعه تصنع و تزین ایله
انشا اولسان کلامک و یردیکی انشراحدن زیاده انشراح و یرر یعنی بلغانک صرف وسع
ایله تألیف ابتدکاری کلامک فوقنده در قلبی کثیر و کثیری عزیم معناسی لفظندن اقوم
ولفظی وزنندن ارشاق و وزنی نظمندن اعدل و نظمی نثرندن احلی و مجموعی مفروقندن
ایمی و مفروق مجموعندن اطرف و بعضی کلندن اغرب و کلی بعضندن اعجدر و قرآن پرشیدر که
انده تعجب و استحسان و تحیر جاهل و عالم یکساند رذهنی استعلا یعنی باصبر و فهمی اغراق
ایدر یعنی بحر حیرته طالدیر و رویت یعنی فکر و عقلی ادراکدن احجاب یعنی مستور ایدوب حق
اولدیغی تسلیمده درایتی بداهته رد اید و اذات تامه یعنی حواس سلیمه غیر علیه و عقل ثاقب
و طبع صحیح یعنی معتدل و جوهری ادراکده بصیرت صحیح اریابی و صورتی صورتدن و حالی حالدن
فرق و تمیز معرفت احجابی عندنده اشبوسر دایتیکم اوصاف قرآن صحیح و سهلد ر یعنی بونلر
فی الحال بویله اولدیغی تسلیم ایدر و وارسته بیان اولدیغی اوزره قرآن عین رفقدر که خلفه
مالایطفاقی حل ایتز یعنی انده ممتنانله امر بوقدر واکا واجب اولیان نسنه حل اولنماشد ر
یعنی انده عبث نسنه ایله مأموریت مندرج اولوب امر و نهی سرایا حکمت و مصلحت موافقد ر
و بونلرک چله سنده طیب حاذق و ناصح مشفق کیدر دیدی (بعده اشبودیدیک اوصافک
هپسی و دخی قرآن شامل اولوب طبع بلاغت نعل و درایت حکمت ماهیتک ایله واقف اولدیغک
سار دقایق و حکم سنی ایمانه و صاحب القرآنی تصدیقه دعوت ایدچی اولمازی دیدیکمده
جواب بویه میوب توفیق حق رجا ایدی و اشبو ابو عبید هر قوم ابن هلال صابی کبی باب
بلاغته کلامری تدوین و قید و سند اولان بلغادندر دیمندر انتهی قول ابی حیان
(قلت) ابو عبیدک طوغریسی حضرت قرآن حقنده اولان اوصافی شرح اولنسه بریوک
کتاب فوائد نصاب اولور و وزنی دیدیکی بحر مطبوع و نظم دیدیکی منظوم واقع
اولان اقوال کریمه در که علوم عربیه اعلامی قرآن و حدیثه وزن قصدا و تمجیه رق واقع
اولان نصوص منظومه کفایتی بحشایان ایشلردر (طراز المجالس و عبد الحمید خان طاب
راه عصری علماسندن عصای دمه شقینک لامیه العرب شرح جدیدینه مراجعت یوریه و یا لاده
یعنی قرق ایکچی باده قلم اسعد فقیر ایله درج اولسان مطلبده اعجاز قرآنه دایر اقوال بیان
اولمش ایهده مطلب مذکوره التکرار حسن وصف حقیقی اولدیغندن بنه بیان اولنور که قرآن
مبین معجزه باهره باقیه خاتم الانبیاء والمرسلین و رسول الثقلین در علیه و علیهم افضل الصلوات
و اتم التسلیات شویله کیم زمان موسی علیه السلامه سمحه و زمان عیسی علیه السلامه طبه
و زمان داود علیه السلامه موسیقی و حسن صوته اعتنا اولدیغی کبی عهدنی آخر الزمان
علیه الصلاة والسلام افندیمزده اعتنا بلاغته اولغله جناب رب حکیم لم یزل عز شانه هر نینک
معجزه سنی مقتضای زمانی اوزره قیلوب پیغمبریمزده دخی صلی الله تعالی علیه وسلم قرآن کریمی
معجزه قیلغله حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دخی عهد سعادت نرنده فصاحت

و بلاغتاری مسلم اولان مشرکری یکری و شوقدر سنه اولان مدت نزولنده اوح قبصه آیدن
عبادت اولان اقصر سوره سنک مثلنی اتیان ایدک دیو تحدی ایلدی و الحال که اول تحدی
ایلدیکی قرآن کریمک نصو صنده ایه منکرینک مادامکه ایمانه کلیمه نجس اولدقربنه
و جهاد و قتل و ذرار یلری سبی و استرقاق اولمقی واجب و جائز و مسلمینه ارککلری قول و نسوانی
استفراشی حلال جاریه قلندیغنه و علی وجه الذل اهل کتب و او حکمده اولنلرندن اخذ جزیه
مشر و ع اولدیغنه حکم اولوب و از قدیم اهتمام ایشدکری زیارت کعبه دن مشرکری منع
مصر حدرو و بو وجهله منکرینک تحقیر و تزیفنی ناطق اولان قرآنک اقصر سوره سی مثلنی
ایمانه قادر اولسر ایدی منصف اولدقاری کال حیت عرب اوزره شودل و حقارت و قتله
و نجات اولدقربنه دائر حکمه راضی اولوب همان مثلنی کتوروب سل سیف عدوان ایتزل
ایدی و دخی هر اقلیده عالم و جاهل و کبیر و صغیر اولنلرک عندلرنده ظهور بین و علم جلی ایله
ظاهر و معلومدر که ابتدای نزولندن بو آنه قدر که بیک ایکوز سکسان ستهیه قریبدر که بر احد
معارضه ایده مدی و اقصر سوره سنک مثلنی کتوره مدی اگر کتورهش اولسه ل ایدی قرآن کبی
اودخی بین اهل الانکار حفظ اولوب بزه واصل اولوردی (اگر منکرین طرفندن هر احدک
عاجز اولدیغی مسلم دکلدر جائز که بریسی اقصر سوره سی کتورمش اوله یا خود صرفه قولند
ذاهبه کوره اتیان ایتکه قدرتی مسلوب اولماش اوله دیوامکان و جواز سندیه سوال اولنورسه
جوابنده بر احدک معارضه ایش اولدیغی و عدم سلب قدرت خلقی تحقیق استقرایه موقوفدر
استقرا ایه تام اولماذقه یقینی موجب دکلدر یعنی یکندن و موجود دن هر احدی ارایوب
مجزئی بیلدیکه اولماز بویله استقرا ایه هر احده ممکن دکلدر و امکانی تسلیم اولنسه عهد بعد
و زمان مدیدد نصکره اولور بویسه ایمانه و رضایه مبادرتله اولان امر الهی به منافی دوشرو بویله
طریق بشرده اولیان نسنه ایله امر جناب حکیم محسان عز و جلدن صدور ایتز علی الخصوص که
قل لئن اجتمعت الانس و الجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله و لو کان بعضهم
لبعض ظهیرا نص قاطعی جن و انس جنسک اتیان ملدن مجزئی کسمش آتمشد ر دیو جواب
و یریلور و بحمده تعالی اشو سواله بوجهله و یریلان جواب بوقیره عطیه الهیه دندر (بعدهذا
اشو بیان ایتدیکم قرآنک لفظ مجیدنده اولان اعجازدر و امام معناسنده اولان اعجاز شو وجهله در که
کافه علماء امصار و اعصار عمر لری تفسیر و تاءویله توسل ایچون صرف و لغت و نحو و اصول
و علم کلام و فقه و منطق و علم انساب رجالی و علم تاریخ و علم درایت و روایت و احادیثی ملکه و جهله
تحصیل و جمعیت خاطر و کال فطرت و فطنتله منصف اولدقاری حالده اعمار لری نظر دقیق
وند بیر عمیق صرف ایشلر ایکن حقایقی فهمدن و دقایقنه وصولدن مجزه لا یعلم تأویله
الا الله کلامله معترف و مقرا اولدیلاشته بویسان اولسان کیفیات حضرت قرآن حق
اولوب لا یأتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه تنزیل من حکیم حمید و وصف لطیفنه
شایان اولدیغنه ادل دلائلدر (ودخی قرآن انبیاء علیهم الصلاة والسلام معجزاتک افضل
اولوب بنفسه و ببقاء التکلیف باقیدر نا که پیغمبریمزک علیه الصلاة والسلام حقیقت نبوته
دائما علم و یقینی موجب اوله اگر حق اولمیدی حکمت الهیه معارضه سیچون برینه تمکین و یروب
سعادت نبوته دعوی اعجازی ابطال ایتک اقتضا ایدر ایدی زیرا باطلی تمکین و حق اهمال
معرض ضلال و اضلالده در که بو اهمالدن حق تعالی منزله و مبرادر و قرآنک رب العالمین
قبلدن هدایت عباد ایچون انزال اولدیغنه بر دلیل دخی فائحه سند ن خاتمه سنه قدر عبادی
اعتقاد و اعمال و دین و دنیا یونندن سرایا اصلح اولان شیره ارشاد دن عبارتدر شرادن و خطبا

یعنی اهل انندان سائر بلف کلامی جنسی ایسه بویه دکلدر که الیحد و هرل و هوا و هوس و دروغه
 قار بشقدر و عند التحقيق قرآنك وجه اعجازی بر امر سلیقیدر یعنی قرآنك اتیان منلندن بسرک
 عاجز اولور مرتبه ده اولسی ذوقله یعنی لطائف کلامی ادرا که اختصاصی اولان بقوت ادرا که ایل
 یلنور که اتی عرب و مقابل اولان هر طائفه حسن صوتی ادرا کی سلیقه ایل ادرا که ایدر
 یوقسه قرآنك وجه اعجازی ادرا که مشتمل اولدیغی نکات عربیه و فنون بلاغی بیلک ایل دکلدر
 زبرا و نکاتی و فنونی بیلک علم معانی و بیان محتاجدر بویه اولدی ایسه وجه اعجازی تصدیق
 علین مذکور بی یلنور مخصوص اولوب اول علمری یلنوب کتاب الالهده اولان نکات و احکام
 علین مذکور بی انلره تطبیق واجب اولور ایدی علمین مذکور بی تحصیل ایسه واجب
 دکلدر و سن بلوغه قریب مرتبه و محل تکلیف و ارلدیغی و بلکه سن تمیز مبداءه ایلدی کی
 هر که تصدیق و عرفان نبوت واجبدر و بو تصدیق و عرفان دخی اعجاز قرآنی معرفته توقف
 ایتمکله معرفت اعجاز قرآن دخی هر کسه واجب اولور و او معرفت دخی بوجه محرر امر سلیقیدر
 شوقدر وارددر که علین مذکور بی تحصیل و طول مدت ممارسه امر فطری بی تأیید ایتمکله یقین
 و جزم کال بولور فتبصر (واعجاز قرآنی ادرا که امر سلیقی اولدیغی ابو عبید نصرانی ایکن دخی
 الحسن ما شهدته بالضرات بولندن اعتراف برله ذکر ایلدی کی آغاز کراولندی ایدی و فی الحقیقه
 علوم شرعیه و عربیه و فنون عقلیه و حکمیه اعلای یان ابتدکری اوزره کلام کال و عباری فهم
 ثاقب استماع ایلدی کی قبول ایتمسندن عبارتدر چشمک مطلقا کوزه میل و رغبت و چرکندن نفرتی
 و انلک بوی لطیفدن محظوظ اولوب بدبودن تأذیبی و فک حلو و طالعودن تلذذ ایدوب اجبی شبنی
 استمدیکی و اذن و کوشک کوزل سدن ممنون اولوب بدو کو تو صودن متأذی اولسی و دستک بومشق
 نسنه دن تنعم ایدوب قانیدن قاجدیغی و تأذیبی کی فهم و ذهن دخی حسن انسجام کلام بلیغه بالطبع
 میل و محبت و رغبت ایدوب کلام غیر بلیغدن مخرف اولور اشته بو بویه ایکن و عقل دیدیگر شی
 مجرد تکلیف مدار و سائر حیواندن تمیز معیار اولوب اکا حواس و اسطه سبله معلومات منتقش و حاصل
 اولدیغه اعتباره غیر شایان و حقایق اشیا و احکام معاش و معادی خود بخود ادرا که ایده میجکی
 وارسته بیان اولوب یعنی عقل مجرد مرآت و معلومات صور کی در که آینه دن مقصود مشاهده
 صوردر یوقسه بالکرم مرآت مقصود بالذات دکلدر و اگر بالکرم عقل ایش کوره چک و مقصود اصلی اولان
 سلامت معادی بویه جق اولایندی بعث رسل عبث اولوردی و رسالک بعثی مقتضای حکمت الهیه
 اولدیغی براهین عدیده سی ایسه کتب کلامیه ده علی التفصیل مذکوردر و ﴿هل یستوی الذین
 یعلمون و الذین لا یعلمون﴾ نظم جلیلی بالکرم عقل تا که علمه مفارن اولیه انسانک سائر حیواندن
 امتیازینه و اعتبارینه سبب اولمادیغه دلالت ایدر زیرا انه اولان الذین اسم موصولی مکلف
 اولان ذوی العقولدن عبارتدر و اشبو آیت کریمه نک حاوی اولدیغی اصول حکم فصول
 متأخرین علماء اسلامیه دن ابن خلدون مرحوم مقدمه سنک کتاب اول فصل سادسده
 فصل فصل بیان و ابضاح ایدر مطالعه اولنه فتبصر (و بوجه محرر عقل مجرد کال دخی
 بو ایکن بعض ساده دلان مقدماتی بدیهی و محسوس فنون ریاضیه ده که انلر دخی ادی التحقيق
 بین الحکماء القدماء عادیون ایله مسمی سبت و هر مس ایله مسمی ادریس و دانیال و لقمان علیهم
 السلام و سائر اهل کشف امم سابقه دن مأخوذدر و اولیاده یازدیغی اوزره صنایع دخی
 پیغمبران پیشین علیهم السلام صحف و تبلیغندن تعلم اولمشدر حتی کتاب البکره نام اثر معتبره
 حضرت آدم علیه السلامه قبل باری تعالادن بیک نوع صنعت و حرفت تعلیم و الهام اولنوب
 صنایع مذکوره ذر بانه سبب کسب رزق اولدیغی و حی یورلمشدر مأنده برانحرر در و اوایاده

کاغذ و ساعت اعمالی یوسف علیه السلام ایجاد کرده لری اولدیغی یازیلور داشته بومقوله
 بدیهاتی یعنی غزالی حضرت تترینک المنقذ عن الضلاله یازدیغی اوزره حساب و هندسه کی
 براهینی بدیهی فنونی یلنوب شرایع اگر حق اولیدی بزه بداهتله ظهور ایدر ایدی دیه رک و برصناعتده
 حاذق اوله نک صناعت دیکرده حاذق اولسی لازم کلبه جکی بدیهی اولدیغی بیلکه رک حضرت
 قرآنه و وحی دن عبارت اولان احادیث نبویه الفاظ و مدلولاته طعن و اعتراضه جسارت
 ابتدکری طوغریسی چوق حاقدر حتی اومقوله ملحدله متقدمون و متأخرون حضرتای رضی الله
 تعالی عنهم یجا اوله رق جهال تعبیر ایتمشدر لکن اومقوله منقول ملاحظه دین منصور محمدی
 ائمه و اعلای طرفلندن بوجه الزام جواب و بریلوب حتی ملحدینک طعن قرآنده ابتدکری
 جسارتی رفع و از آمده اهل سنت و جماعت اساطینی علم مطاعن القرآن نامیه بر علم تدوین ایدوب
 اول فن جلدیده کتبخانه ل طولوسی آثار تألیف ایتمشدر و مفتاح العلومک فن ثانی اول مطلب
 نفیسدن عبارتدر (و بو جرآنلره سبب دخی شاهباز اولیا عبد القادر الجیلانی قدس الله سره نک
 غنیه سنده و سائر ذوالجناحین شریعت و حقیقت آثارلنده یازدیغی اوزره سر جبال و جلال حق
 اقتضا سنجیده انسانده نفس و قلب یعنی روح خلق اولنوب روح القاء ملکه و نفس القاء شیطانه مکان
 اولمغه ملک قلوبه تقوای و شیطان نفسه فجوری القا ایدر و بو تقر بیه نفس قلی فجورده جوارچی
 استعمال ایله مطالبه ایدر اشبو مکانینده نفس و هوا مشیت حاکم توفیق ایله تصرف ایدر و قلبده
 دخی ایکی نور ساطع وارددر که بری علم و دیکری ایماندر و بونلرک هیمی قلبک ادوات و جواسیس
 و آلاتدر و قلب اشبو ادواتک میسانده ملک و شیطان و ادوات مذکوره جنود کبیرد که
 انلره ملک انسانیتی اداره ایدر یا خود قلب آینه بجلا کبیرد که آلات مذکوره کندویه منعکس
 و ظاهر اولوب نیک و بدی کورر و تمیز ایدر (و بوندن باشقه امام غزالی نک قدس سره
 مشکاة الانوار و جواهر القرآنده تحقیق اوزره انسانه نسبتله امورک ادراکی درت طور اوزره
 در که حس و عقل و قلب و روحدن عبارتدر و هر بری مافوقنده اولان طورک مدرکاتی تا اول
 طور ایله نظور ایتمکجه ادراک و احاطه ایده من و طور روح حالی قدسی اوله رق انبیاء علیهم
 الصلوة والسلامه مخصوصدر که اشبو احوال روحانیه قدسیه نک ادراکاته سائر لری و اصل
 اوله مزل و صره سبله اطوار مذکوره یه ﴿افلا ینظر و ن الی الابل کیف خلقت﴾ و
 ﴿و ما یعقلها الا العالمون﴾ و ﴿ذلک ذکری لمن کان له قلب یفهم﴾ و ﴿و کذلک اوحینا
 الیک روحا من امرنا﴾ آیات مکرره لری اشارت ایدر اشته اشبو تقریردن تبیین ایلدیکی اوزره
 توفیق و علم و ادراکدن نعوذ بالله تعالی محرومیت سبب طعن مذکوردر و بو طعن
 و زندقه نک اساسی باقلنسده داعیه داهیه هوا ایله نفس اماره نک زجت تحصیل معازق
 و عبادات بدیهه ریاضات و مشقتی تحمل ایلدیکی و محکومیت فعله و استرشاده رعوتله استراحت
 بدنه میل و رکونیدر و لاسیما نفسک عادی کندویه نافع اولان آجی و کران و مالا یعنی طاعتی
 و خفیف کلور که بو معنای فضولی مرحوم اشبو قطعه سنده درج ایتمشدر (راحت استر
 طبع مختدر عبادت سر تسر * ترک راحت رغبت محنت قیلان ممتاز اولور * بوسیدندر که
 کفر آسان اولوب اسلام صعب * عرصه عالمده ملحد چوق موحد آن اولور * و جناب واجب
 الوجودک ملحد و طعان قرآن و ایمانه اوائل اسلامدن برو امهال حکمت اشتمالی و انلره جوابیده
 قلب اعلام کرامه الهام قدسیسی ﴿انا نحن زانا الذکر و اناله لحافظون﴾ سر بی
 اظهار در نا که قرآن و دینک آن یان حقانینی ظهور ایده فافهم فانه لطیف خلاصه بالکرم
 اومقوله ملحدلک کال باطله مموهه ایله آورده اسفار مزخرفه لری مطالعه ایدر علمای عظامک

و بدکری جوابی حاوی علم مذکور کابری استصحاب ایله اوقومق اهم امور در بعض
ظرفای عملادن اشیدیلان سوزل دندر که الحاد دخی و او مغالطه اولسون علمه توقف ایتمکله
نادان اولوبده اسکی ملحد له تقلید الحاده قائله شائلر بیایجه منکرلک پک اشاغسیدر
بدکری ایشیدیلشد که بو مقوله نادان مقلد ملاحده حقنده اشوقطعه عربیه ایله بیت
نرسی کوزل نظم اولمشدر * ترندقی معنسا بقول ناس * اذا ذکره زندیق ظریف *
* وقد بقی الترندقی قیسه رسما * فاقبل له الظریف والانتظیف * ملحد از اظرافنی باشد *
* تو باین ملحدی ظریف نه * و بویاده یعنی مسائل علم مطاعنی جمله زبان ترکی اوزره
برکتاب نفیس تألیف اولمشده ونشرینه کار آکا هان طرفلرندن همت یورلمق تدابیر حسنه
دندر (ودخی معلوم اوله که کتب محققین صوفیه ومدققین علمای شرعیه وعقلیه ده
بیان اولندیغی اوزره حکمت بالغه صمدانیه اقتضا سنجه مراتب ادراک اولنان اطوار دن
طور حس طور عقلی ادراک کنند معزول و بعد اولوب مثلا علم کلام علما سندن
ری موجود یا متخیر یا متخیر ده حال یا خود نه متخیر نه متخیر ده حال دیسه عامی اولان
کیسه متخیر و متخیر ده حال اولان اولمان نسنه نه کیفیتله موجود اولور دیوا اعتراض ایدر
وانک دیوا اعتراضی طور حسی اوزره متخیر و طور حس طور عقله مخالف اولدیغنه بمنال دخی
صو طولو کاسه ایچره اریک صکی بردانه وضع اولنسه خارج کاسه دن حس بصراقی اصل
جرمندن یوک کورر و طور نیجه مقداری بو در دیر مع ذلک عقل اصل مقداری دانه بی بیتمکله
حسه باقر و یوک کورندیکنه الدائمز و کذلک طور عقل دخی طور قلبه ادراک واحاطه اولنان
نسنه نلک اصله واصل اوله من مثلا عارف بالله وصاحب کشف جناب حق اشبو عالمده عالمدن
اوسع بر خلق ایدوب انده ملوک و خلق کثیر وارد در اول عالمه عالم مثال دیر بدیده اهل
استدلال طور عقله ابتنا ایله مغزوف کیر ظرف صغیره نه کیفیتله صیغار بو محال در دیوا اعتراض ایدر
ویونک سرخی طور قلبه وار مدینه ادراک ایدمه طور قلبه طور روحک نسبتی دخی بوندن قیاس اوانه
ومنشأ اعتراض کبر اما هر رفته مخصوص اولان اصطلاحی بیتمکدندر مثلا فقهی بینر نحوی نحوی
بینر بر فقیهک استغفر الله ترکیبده واقع اولان نزاعلری کی که نحوی ترکیب مذکورده استغفر الله
مفعولدر دید کده فقیه نحوی به الله مفعولدر دیمکله کافر اولدک دیوا اعتراض ایدر که دیوا اعتراض
اصطلاح فقهده اولان معنایه حل ایله در اکن نحویک مرادی من جهة الاعراب مفعولدر که
اصطلاح نحو اوزره مفعولدر اصطلاح نحو اوزره مفعول اولدیغی بی شکدر شمدی یونلرک ینلری
توفیق فقیهه نحوی ونحوی به فقهی تعلیم ایله حاصل اولور فقیه (خلاصه جناب حکیم بی علت
حکمة انسانی * وجعلنا بعضکم فوق بعض درجات * مکره سی دلالتجه از هر جهت
مفاوت قیلشد پس بعض شبتک کنهنی ادراک ذاتنده ممکن ایسه ده باذن الله تعالی حامل
نوامیس الهیه اولان انبیا و مرسلین علیهم الصلوٰه والسلام حضراتی ماعدالنده وقوی
اولمادیغی قول محققندر کورمه منسکه خلا و ملا مجتهد و سائر اشیا معلومه ده حکما دخی
عاجز اولوب ینلرنده اختلافات کثیره واقع اولمشدر خصوصا علل واسقامه دوائی ییلورز دیو
ادعا ایدرلر ایکن مرض موت علاجده و بقاء وجودده عاجز اولدیلر کذلک شریعت مطهره ده
دخی اعتقاد و اعمال جهتلرله حکمة سری و کنهی بیتمک مسائل ومباحث وارد در که انلرده
حقانی بر اهرین عیدیه ایله ثابت اولان کتاب وسنتک خبری جزم واعتقاد ایتمکدن غیری مأموریت
یوقدر (وشیح کبر قدس سره الاظهر بعض کتابنده بیان ایلدیکی اوزره مخبر صادق شول ذاته بکرز که
حین صباوندنبر و کندوسندن اصلا کذب صدور ایتموب وهب بدکری واقعه ونفس الامر

مطابق جیفسه و اطواری دائما اعتدال اوزره اولسه و بویله اولدیغی حالده بن شو چار دیوارک
ایچنده شو صفتله بر قصر و بانجه بنا وتنظیم ایتدم دیوب قصر و بانجه موصوفه جای اولغه
صالح چار دیوار ایله محاط بر محل دخی کوسترسه اول ذاته سن یلان سویلورسن دیمک خلاقی
مفعولدر وتصدیق اولتماق حق وسغه در فقط بعد التصدیق الصمیمی حق البقین مرتبه سنه
واصل اولمق قصد ایدنلره لازم اولان قیوسی آجیدروب ایچنه کیرمکی اندن رجادر اشته آیات
بینات و پراهرین یقینیات ایله نبوتلری ثابت وظاهر و اوائل حال و شانلرنبرو من کل الوجوه
اطوارلری مسلم امتی اولمش پیغمبران عظام علیهم الصلاة والسلام دخی بویله در که موطن
اخرویه ومغیباتدن خیر و یروب وامور تعبدیه ایله امر ایلدکرنده فی الحال اینانوب و ایمان
وامتنال ایتک وسبب وحکمت امری سؤل ایتمک متقاضی دسات ومتبعی عبودیتدر استصحاب
کرامت رضوان وثنای حقه مظهر اولدقاری اشبو تصدیق جازم سببیه در پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم بش وقت نمازی ابتدا ایکیشر بعده صلات صبحی ایکی ومغربی اوج وسائرلری
در در رکعت قبلک دیوامر ایتدکده فی الحال هر بر امر لری نه امتثال ایدوب نیچون اولایکی بعده
بعضیسی اوج و بعضی درت اولدی دیوسببی سؤل ایتدیلر و قس علیه سائر احکام الالهیه
والحاصل ثبوتله دلیل شرعی قائم اولوب نفس الامرده محال اولمان امر تعبدی الهمی بی مجرد
نتیجه حس اولان قوه وهیمه قبول ایتدیکنه بناء اول امر وحکمی انکار ایتک عین ضلالتدر
مثلا بدن انسانده روح ایله عقلک و هر نه قدر مشاهده ایتدکده دخی ملائکه وجنک وجودی
دلیل کتاب وسنت ایله ثابت ایکن وهیمه اتبع اولنسه نعوذ بالله تعالی جوهر وجسم وعرض
اولوبوب بزده وجهاتمزه قائم دکادر و بزه نه انصالی وارد و نه بزدن منفصلدر تزیه وصغیره
موصوف وموجود اولان واجب الوجود وصانع عالم عز شانه بی وهم انکار ایتک لازم کلور
والحال که هر نه قدر تنزیهات مذکورده ایله موصوف اولان صانع عالمی دلیل قائم اولدیغی ایچون
هر نه قدر وهم عندنده متصور دکلسده اقرار فرض وانکاری عبادا بالله تعالی کفر در نتیجه کلام
بر خصوص وحکم الهی که وقوعی ادله یقینیه اربعه که کتاب وسنت واجماع وقیاسدرونلرک بر یله
بویله ثابت اوله اتی تصدیق شرعا وعقلا واجیدر بو وهیمه اوعی ضلالتدر هله مقدمات
علوی فی الجمله دخی کورمه دن وابطال اقوال ملاحده قدماده تصنیف اولنان کتب مسلمیه بی
اوقومهدن قصر قامت هنر وعدم بصیرت و بصرایله کندی قوجه باطل ابن راوندی
و ابوالعلاء المعری الضریره همدنک و بکرنک طومق زهی جهالتدر * ابن کجا و آن کجا *
مع ذلک انلر و اقرانلری لدی المباحثه اعلام اهل سنت و جماعتک تحت الزام واسکانلرنده قالدقاری
کابلرده یازیلوردر (علی قول ابن راوندی و معرینک ندامت ایتدکاری بعض وفیاته محرر در
اتتهی (استطرد اسعد الفقیر الذی اراد ان یكون مختصرا لکنه جاء بالمناصب مطولا بل اطول
فالمضرع من الاخوان المسلمین ان یعفو اظنا به ویصلحوا عثراته والسلام (ابوالهذیل موسی بن
عمرانه بر کره بر طاق هدیه ایدوب اول طاوخی خیالی اوکش یاتمش وموسی بن عمرانه مجلسنده
بر شبتی جمال و سمن ایله و صف ایدیه جک اولسه اشته سزه هدیه ایلدیکم طاووقدن احسن یاخود
سمندر دیوب و بر حادنه مذاکره اولنسه بونک وقوی سزه دجاجة بی اهدادن برما مقدم اولمش
و بونکله اهدا ینندن از وقت یکمیش دیو مبدأ تاریخ عدا یتشددر حتی هدیه بی اعظام و تذکیر
ایدنلر حقنده * فلان مهدی الدجاجة * ضرب مثل اولمش ایش (قلت) اشبو ابوالهذیل محمد بن
الهذیل العلافدر که بصره ده اولان بی بصیرت معتزلیلرک باشلری ناجی و اول غیر ناجیلرک نور
بصری ابتهاجی ایدی ایکوز بکرمی یدی سالنده فوت اولمش ومثل ونخلده ابوالهذیل حدان

نسخه سی دخی کور شد و اشبو ماجرای آنی کنند بسند منقول و دیشد ر که بن مأمون
 خلیفه نك درگاهنی قصدایله بصره دن بغداده کلور کن دیر هر قل دید کلری ره او غرام و انده
 زنجیره چکلو بر رجل کوروب یانه وارد و سلام و یردم بکاحلقه یعنی کوزنی زیاد سه
 آجوب باقد قد نصکره سن معتزلیه و امامیه دغمن دیدی انلردنم دیدم بن صورتده ابو الهذیل
 علافسک دیدی نعم دیدم بعده او بخوده لذت وارمیدر دیو سوال ابتد و اردر دیدم اولذتی
 ناظم نه زمان طویاراکر نوم ایچنده درایسک خطا ایدرسن زیرا ناظمک او بخوده شعوری اولماز
 قبل النوم طویار دیرایسک شی معدومه و قوف نشکل اولور بوق بعد النوم طویار دیرایسک بنه خطا
 ایدرسن زیرا برنسته منقضی اولدقد نصکره اکا و قوف نه صورتده اولور دیدی جوابنده متخیر
 اولوب کرم ایله سن سویله بن سندن اخذایله روایت ایدیم دینجه معلومک اولسونکه نغاس یعنی
 امر غنی و او یقوبنده حلول ایدر برداء و علتدر که انک دواسی نومله در دیدیکه ملاحظه عاجزی
 اوزره غالباً مرادی علتک لذتی اولماز و انک لذتی اندن خلاصدر دیمکدر فندبر (ابو الهذیل دیر که
 رجل مجنونک اشبو تحقیقی بسند ایدوب یانندن انصراف قصد ایدتم رجل مرقوم ای ابو الهذیل
 او طور و شو سوال عظیم قوی بی بدن ایشد دیدی او طور دینجه یا ابوالهذیل رسول الله
 صلی الله تعالی علیه وسلم افندی از ارض و سماده یعنی کونینده امین دیکدر دیدی های های او یله در
 دیدم امتی ینلرنده وفاق و اتفاق سور یا خود اختلافی دیدی انجق اتفاق دخواهی در زیر
 شاننده ﴿وما ارسلناک الا رحمة للعالمین﴾ نازل اولشدر دیدم یا عالم مقدسه ارتحال لری قیلنده کل
 نازک مزاج همایون لری صورت خسته کی اظهارنده دائماً امت مرحومه سنک صاغنه و خسته سته
 و صبت ایلمکی حث و ترغیب پیور مق سنت ملز مملری ایکن نیچون بند نصکره بو خلیفه کزدر
 دیو برنی تعین پیور مدیلر دیدی بونک جوابنده دخی حیرت آلود اولوب کندندن استدم لکن
 صوصوب و صورتی دکنش دیوب زنجیر جنوبی الله الدقده یانندن صاوشدم و بغداده کلوب خلیفه
 حضرت لری احوال طریق صور دقده مجنون ایله وقوع بولان ماجرای خبر و یردم فی الحال احضار
 پیوروب سوال مذ کوری اعاده ایتدردی حضور خلیفه ده خیل اعلام دخی و ار ایدی بریسی
 قدر تیاب جواب اوله مدیلر مأمون حضرت لری مجنونه جوابی سن و یردیدی اودخی سبحان الله
 هم سائل و هم مجیب اولتی نیجه اولور یعنی وظیفه میدر دیدی مأمون نه باسی وار سندن استفاده
 ایش اولورز دید که علی الرأس والعین دیوب ای امیر المؤمنین معلوم عالیکز اولسونکه جناب حق
 عز وجل امر خلافتده وقوع بولان کیفیاته علم ازلی و اراده علیه سی تعلقی ایدوب قضاء مبرم ایله
 حکم و قضا ایدوب و بو حکمه و انده اولان حکمت و سرینه نبی مجتاسنی مطلع ایتکله حضرت
 پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دخی امر خلافتی حق قدر و قضاء مبرمی اوزره ضروری ترک
 ایلدی دیو ایلدیکی تحقیقی مأمون استخسان ایلدی ولدی الاقتضا قانقوب حر مسراینه کیدر کن
 مجنون مرقوم جین جین و لسان خشم و کین ایله خلیفه نه منفعتمزی آلوب شمدی بزدن قرار می
 ایدرسن دید که خلیفه حضرت لری دونوب نه استرسن سویله دیدی مجنون یک دینار دیکچک
 خلیفه نه بیاجفسن دیدی انکله کسبه یعنی عصاره دهن و عمر آکور یرم دیمکله فی الحال یک آلتون
 احسان و اهله نقدایله برابر سال ایلدی (و ینه ابو الهذیلدن منقولدر دیدیکه شبام هنگامده
 بصریه بریهودی کلوب لدی المناظره تقدیر متکلم و عالم و ارایسه الزام ایش ایلدی یعنی استماع
 ایتدیکده عمه بنی شوییهودی به کتور مباحثه ایدیم عم ای او خلیفم بو دعواند و از کج
 زیرا بونجه بصره علماسنه غلبه ایلدی دیدی بن مصر اولدم ناچار اولوب کتوردی کورد مکه ناسه
 نبوت موسی علیه السلام منسوخ دکادر دیوب و نبوت محمد علیه السلام افندی می انکار ایدوب اشبو

دعوی باطنک اوزرینه علی زعماده کتور ایدی مرسومه ای یهودی بجه کادم سائل می او اورسون
 بوقسه مجیبی دیدم مرسوم استهزا کان ای جوان بوسودادن فارغ اول و بیوکلر یکک حالتدن
 عبرت آک که جوابه مقتدر اولور دیدی ای یهودی بو سوزی براق و سائل و مجیب اولتی
 شفلرندن بریخی اختیاریت دیدم سؤالی اختیار ایدوب موسی علیه السلام انبیاء الله دن نبوتی
 آیات الهیه ایله یعنی معجزات ایله ثابت نه دیکدر دیدی تصدیق ایتدم اشته اول نبی سنک صاحبک
 یعنی محمد علیه الصلاة والسلامه مخالفت ایتشدر یعنی بند نصکره نبی کلز دیمشدر دیدی بندخی
 امر و حال موسی بنم عند مده ایکی امر اوزره در بریسی بن شول موسی علیه السلام نبوتی
 اقرار ایدر مکه بزم نبی ذیشاک صحت نبوتی بنی اسرائیله خبر و یروب اتباع و انقیاد ایله امر
 و ذانیله و نبوتیه تبشیر ایتشدر اسکر اشبو ذات شریفدن صوررایسک بن انک نبوتی مقرر
 و معترف بوقی اگر پیغمبر می محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلمک زعمک اوزره نبوتی اقرار
 ایتوب و اطاعتیله امر ایتبان و ذانیله تبشیر ایتیندن صوررایسک بن او یله موسای بیلم و نبوتی
 اقرار ایتیم اونی اولوب بلکه شیطاندر دیدیکده یهودی مبهوت اولوب توراته نه دیرسن دیدی
 بندخی اگر دیدیکک تورات نبوت محمد علیه الصلاة والسلامی اقرار ایدن موسی علیه السلامه
 نازل اولان تورات ایسه حقدر دیکل ایسه باطلدر دیکچک یهودی مرسوم کذلک مخیر اولوب نه یا جفنی
 بیله میده رک بنی یانته جاغردی و اردینجه نهانی قولانجه انا که وسکا تعلیم علم ایدنه شویله بویله
 دیو شتم ایلدی بندخی دونوب مجلسده بولنا نلره ای مسلمین اعزکم الله شوشخصک جوابی و یروب
 الزام ایتدیمی دیدیکده جمله سی نعم دیدکلر بند نصکره بکانهانی سویلدیکی سوزی حدی موجب
 شتمدر مادریمه و استادیمه شتم ایتدی دیکچک همان بولنا نلر ضرب قصدیله ایاق قاپلرینی الارینه
 الدقلری کی یهودی مردود طباقی قالد یروب همان قرار و بصره ده خلی اله جفی و ار ایدکن مبهوت
 اولغله کلوب اله مدی دیمشدر انتهی نقل ابی الهذیل (وسیطی حضرت لری بهجة النبویه
 نام اثرنده یازدیخی اوزره بو بحث جفتندن بر مناسطره دخی مصرده وقوع بولشدر شویله که
 دیار افرنجیه دن بر نصراقی کلوب اعلام و مشایخه بنم بر شبهم واردرا کر حل و ازاله ایدر سه کز
 اسلامی قبول ایدرم دیدی بر مجلس عالی ترتیب ایتدیلر و او هنکا مده ظاهر و باطنی
 معمر التیوز التمشده انتقال ایدن شیخ عزالدین بن عبدالسلام الشاذلی رئیس العلماء ایدی
 تصدرا یددی نصراقی سزک عندیکرده متفق علیه ایله مختلف فیه دن قنقیسی افضل و راجددر
 دیو صورتی حضرت شیخ متفق علیه رک راجع اولدیخی مسلم و متفق علیه در دیدی نصراقی بروسز
 نبوت عیسی علیه السلامه متفق لکن نبوت محمدده علیه السلام مختلف بوسورتده عیسی علیه السلام
 افضل اولوب اکا بزم کی اتباعکز لازم کلور دید که شیخ حضرت لری ساکاباشنی انا غنی صالوب اول
 نه اردن وقت دخول ظهره قدر ظور دی و اهل مجلسه اضطراب دوشدی بعده باشنی قالد یروب ای
 نصراقی قنقی عیسانی مراد ایدرسن اگر پیغمبر یزک ظهور یی بنی اسرائیله ﴿یا بنی من بعدی
 اسمع احده﴾ الامله تبشیر ایدن عیسی علیه السلامی مراد ایدر ایسک بزا شته اول عیسی علیه
 السلامک نبوتنه اتفاق ایدرز و سنک دخی انک الامله اتباعه نبی احمد مرسل بمشرا فندیزه ایمان
 ایتک لازم کلور بوقی اگر کلام شریف مز یوری دیمان دیکر عیسانی مراد ایدر ایسک بزا و یله عیسانی
 تصدیق انجیر اتفاق زه ده قانیدی دیو جواب باصواب و پردکده حجت و دلیل قائم و نصراقی در آن
 صمیمی عرض اسلامه ظلمت شرکدن سالم ارادی انتهی (سالف الذکر ابو الهذیلک دجاچه
 اهدا ایتدیکی موسی بن عمرانکه بعض و فیانده موسی بن عبدالملک بن هشام الاصفهانی ابو عمران
 مضبوط در ایام خفاده صاحب دیوان الخراج یعنی مستوفی دوات ایدی و شرادندر و اکوز قرقده

وفات ایتمشد رانتهی نقل الفقیر (وهدیه بی تذکیرک ذممه برشاعر * وان امری اهدی الی صنیعة *
 و ذکر بها مرة للیم * مالی بکا برکیمه برصنیعه یعنی آت و قلیح و بونک کی شیلردن بر نفیس
 و تحفه نسنه اهدا ایتسه برنسنه بخش ایتسه و اول ویردیکی نسنه بی ولو برکزه اولسون تذکیر
 ایتسه تحقیق اول کس ایتمدر دیمکدر (سفیان ثوری روح الله تعالی روحه * اذا اردت ان تزوج
 فاهد للام * دیمشدر مالی تزوج مراد ایدر ایتسه اله جفک زک والده سنه هدیه ویردیمکدر که مرادی هدیه
 جلب قلب ام ایتمدر بر دیمک اوله جقدر (ابن عباس رضی الله عنهما برکیمه به بر هدیه اهدا اولند قد
 والخالک و رود هدیه ده مهدی الیهک یا ننده بر قوم بولنه اول هدیه به قوم و قوم شرکاردید کبری
 حینده صدیق یارندن بری مصر متاعندن بر از ثیاب کوند رملکه اول مجلسه مشار الیهه واصل اولور
 حضار مجلس کلام مذکور بی تذکیر ایلد کزنده مشترک فیها اولان هدیه ما کولات و مشروبات
 مقوله سندنر اما ثیاب مصر دکلدر دیدیلر (قلت) مشار الیهک مرادی لطیفه و لوق کر کدر فتنه بر
 (بورانی بعد التوبه تعالینک کتاب لطائف در دست مطالعه اولشیدی ابن عباسک اشو
 نقلی لطائف الاصحاب صره سنده بولنوب ملاحظه فقیری تأید ایلدی الحمد لله تعالی
 (جدونی برهان اسمیه سمیه بر جاریه حسنه که افندیسی بحدن کیش ایدی * حجو موالیک یا برهان
 واعتروا * وقد اتک الهدایا من موالیک * فاطر فی مما اطرفوک به * ولا تکن طرفتی غیر
 المساویک * ولست اقبل الا ما جلوت به * ثنیتم ومارددت فی فیک * قطعه سنی یازوب
 کوندردی (قلت) مالی ای برهان افندک و متعلقاتی حج و عمره ایتمدیلر و انلردن سکا هدایا
 دخی کلدی سکا اطراف و انخاف ایتد کلدی شیلردن سنده بکا اطراف و اهدا ایله یا خود
 اطرف بی امری ظایله ایتسه ظرافت قبل لکن بنم تحفه و طرفه م یعنی بکا کوندزه جکک هدیه
 مساو کلدن باشقه نسنه اولسون بن ثینه لریکی جلا ایلدیکک نسنه ایله دهانکده تردید ایلدیکک
 شیدن غیر بر نسنه قبول ایتدیمکدر (مساویک مساویک جمیدر دهانده تردید اولسان
 * لبس لحر القلب المعشوق کبر ریق المعشوق * ایله موصوف آب دهان دلبر اوله جقدر
 لسان دخی دهانده تردید یعنی هر طرفه جور بلور و دوند بلور و قاعده عشاقه امبلور نسنه ایتسه
 انفصال ایله کوند بلور مقوله دن اولما فله اول معنایه بوراده جزالت بولنماز و دهان قلم
 ترجمه یا قشمر و مساویک ده اولان کافی کله دن اولیوب ککاف خطاف اولد قدده مدخولیکه
 مساویدر کوتولک معنایه اولمغه سنک کوتولک دیمکدر حتی ظرفا و بلغای ملوک عربدن
 بر ذاتک حضورنده بلغادن اولان ندیمی طور ایدی ندیمک بلنه صوفش اولد بی پجاج مساوی
 کوروب قصد امتحان ایله بلکه کلدن دیو ملک مشار الیه صور قدده ایهام قیچدن خوف
 جمع صیغه سیله مساویک دیمبوب ضد محاسنک یعنی سنک محاسنک ضدیدر تعبیر یاه استظراف
 ایتمشدر (ثینه ایکی اولدیشدر ثینه ایله کتوردیکی آلت و اوست اعتبار یله در یا خود حقیقت
 اولدیفیچوندن جمعی ثنایا کلور لکن مرادی بتون دیشلریدر اما ترجمه معلومه ده (ترجمه
 ایسات) ای برهان اسمیه مسمی جاریه سید لک حج و عمره ایلدیلر و سید لکدن سکا هدیه ل
 کلور بوتقدیر چه سکا اولان هدایا دن بنیده حصه دار ایله و بکا هدیه ایلدیکک ذاتکه مساوی
 دکلدر سندن برشی قبول ایلیم انجیق جلا ویرن انجوقی دند انلرک ایله دهانکده ایتدنه تردید ایلدیکک
 لسانکی قبول ایدرم دیمش و یازمشدر والسلام (ثم قلت) سواک دخی مساوک معنایه سنه الفک
 و رانک فتح و مد یله اراک برنوع شجر در که اندن مساوک کمرلر بومعاری توریه جامع بر لطیفه
 منظر و حقیر اولمغه بالنا سیه بورایه نقلده فقیر مجبور اولمشدر یعنی عاشق بلیغ دلشده نک
 بری بندنه شجر اراکدن مساوک بولنمش بر محبوب بلیغه نظری اکثر ایتدکده محبوب مایه دخی

یعنی بندن نه استرسن دیدکده عاشق اریدارک یعنی سنی کورمک مرادمد در دیدی محبوب اراک
 لفظی شجر مذکور معنایه جل ایله مساویک عاشقه طوئشدر رنجه عاشق * ما ارید سواک *
 یعنی سنک غیر یکی استه هم انجیق سنی استرم دیمشدر ظاهر اولد بی اوزره کافری خطاب
 اوله رق اری رؤیتدن مضارک نفس متکلم وحده صیغه سنی و سوی غیر معنایه در یازی
 کافله متصل اولمغه قاعده اوزره الفلر یله یازمشدر واشبو لطیفه ده مندرج ایهام لطیف شیخ
 زاهد عبدالله خانقاهینک قدس سره اشو بر باعینسنده الطف صورتده مندر جدر * جعلت
 هدیتی فیکم سواک * ولم اوتربه احدا سواک * بعثت الیک عودا من اراک * رجاء ان اعود
 وان اراک * اشو دو بیت دخی بر امام حقنده ازمایش طبع قلم اسعد فقیردر * الوب حجازده
 خلیجه عود ماوردی * وطنده دوستره یکسر امام ماوردی * شورته چوق که دریغ
 ایلر صور دسده * او طیب الخلقه فرمای دائما وردی * ویردی * وور * واولک کسر
 واشباعیله املای مستعملدر لکن ماوردی به رعایه املای قدیم اوزره واولک قتی و یاسر
 یاز یلوب و اوقوندی اتهی (بعض بلغا صدیقته هدیه کوندروب اعتذارا شویتی دخی
 یازوب تقدیم ایتش * تفضل بالقبول علی انی * بعثت بما یقل لبعید عبدک * مالی سنک قولیکک
 قولته یله آزا ولوب لایق اولیان شی ناچیزی بعث وارسال ایلدم قبولیه بکافضل و احسان ایله
 دیمکدر (بعض بلغا اصداق سندن برینه یوم نبروزده یعنی نوروز کونی هدیه تقدیم ایدوب
 مذکره سنده * هذا یوم جرت فیه العاده بالطاف العید للساد * یعنی یور یوروز فیروزدر که
 انده سادات و اولور لوقلر هدایای تقدیم اولنق اوزره عادت جریان ایتشدر و قاعده در
 * وقدر الامیر یجل عا تحب طبه المقدرة * وذات امارت مار بک قدر و منزلتی قدرتمک احاطه
 ایلدیککی شیدن جلیل و یولک اولور یعنی مقدورم اولان هدیه فقیرانه م امیر بک ذاته شایان
 دکلدر * وفی سودده ما یوجب التفضل بیسط المعذرة * واک اولولغنده معذرتنه تفضلی
 موجب شی وارددر یعنی عفو و احسانه متصف اولمغه عذری قبول ایدر واعتذاره عندنده جرأت
 اوزور * وقد وجهت محاضر علمایه لایستکثر ماجل و لایستقل لعیده ماقل * محاضری
 یعنی الله بولسان نسنه بی طرفارینه سکما و کفا جلیل و عظیم اولان هدیه بی استکثار
 ایتمه جکار بی وقولنک آزه هدیه سنی قلیل عدا بتمه جکار بی یعنی غنای طبع و سخا و مروت و وفاسی
 اولمغه مال کثیر یا ننده شی قلیل و محض لریک هدیه ناچیزی تطیبا لخطا طهرهم زنده شی
 و غیر مثابه سنده اولدیفی یله رک اهدا ایلدم * فان رأی ان یطول بقبول القلیل کنطوله باهداء
 الجزیل فعل والسلام * اگر خلقه اهدای شی جزیل و نفیس کرم و احسان ایتدیککی قبول شی
 قلیله احسانی رأی و مراد ایدر و تواضع بیوررسه ایشلدی یعنی اولطنی بنم هدیه بسره می
 قبولده اجر ایدر جکی محققدر (یبت) رأیت کثیرا یهدی قلیلا * لقد رکت فاقصرت علی
 الدعاء * مالی سکا اهدا اولان چوق نسنه بی قدر که نسبتله آز کوردیکمدن یعنی سنک قدر و جاهک
 شوبله در که نه اهدا اولنسه آزدربناء علیه بندخی و قنمی و یا هدیه می دعوات خبریه کره قصر
 ایتدیم دیمکدر (قلت) اشو بیی صاحب المستطرف بالاسنه بیت دیو یازوب تذکره مذکور
 عقیده ذکر ایتشدر تذکره نک آخرنده یازمش اولق یا خود اولیوب مقامه مناسب اشعاردن
 اولمغه همان سائر اشعار کی نسخیه یازمش شغلی محتملدر (خط دست مترجمه اولان ترجمه
 معلومه ده رأیت فعلنک مفعول ثانیسی اولان قلیلا لفظی نصبه دال اولان الفسر قلیل صورتنده
 مصراع اولدن ایریلوب لکردک لفظنه بالانصال مصراع ثانیسه کوردک ارتق سهو
 من القلم الناسخ جوا زندن باشقه تاویل حسنی بوله مدق فائصف (اعن کوفه والبسی حسن

این عماریه بر خصوص دن دلگیر اولوب ظالمدر و مظالمی استیجاب ایتشدر دیوعلی وجه الاهتمام
 طعن ایلدیکنی حسن ایتشدر کده اهداء هدیه ایلدی پس اعش دخی مرقومی مدح ایدوب حق
 جد اولسونکه حقوق وقدر غیر ییلور کیمسه بی اوزر یمزه والی ایتدی دیواظهار جد ایتدی
 مولانا اولکی ذمه بومدح منافی دوشمزی دید کارنده قلوب خلق احساننی کوردگری ذواتک
 محبتارینه واسائنی کوردگری اشخاصک بغض وعداوتارینه مجلوب و مجبوله در مآلنده اولان
 (جلت القلوب علی حب من احسن البهاو بغض من اساء الیها) حدیثی روایت ایلدی (قلت)
 اشبو حدیث شریف این مسعود دن رضی الله تعالی عنه مروی جامع صغیره مذهب طدر احسان
 واسائت قول وفعلدن اعمد روحب و بغضه احسان واسائتک بادی اولدینی چونکه بین النفوس
 اغت برایله و تناقضی ایلله اولدیفندن احساننی کوردیکتک ذات معنده سنی استرقاق واذاسنی
 کوردیکتک شخص سنی احساندن اعتناق ایتش اولغله حب و بغض ارتق کورد کوردینور حتی
 بعض اعلام دین عطائک نفوسده تأثیری اولغله دینه معادات ایلله امر ایتسی شاندن اولان
 کساندن هدیه بی قبولده حدیث کرامت تحدیث مرقومی مطالعه برله حذر ایتک لازمه ذمت
 اهل دیانتدر و لهذا رشوت حرام اولشدر زرا هر نقد رشوتی قبول ایدن کیمسه اجرای عدله
 حریم اولسه دخی تأثیر مذکور دن ناشی ایتسه ایفای عدل کند و به ممکن اوله مز دیمشدر هکذا
 فی شرح المناوی (عش عین و عین فحیه لایله نفوذ بالله تعالی کوزده قبل تمکدن ناشی سیلان
 دمعله ضعف رؤیتدرواعش اوچدر بری اشبو حکایه ده اولان ابو محمد سلیمان بن مهران تابعیکه
 علم حدیث و قرآنده مشهور در سکسان سکن باشند ایکن یوز قریق سکرده وفات ایتشدر روح الله
 تعالی روحه (و دیگر لری فقهاء حنفیه دن محمد سعید و محمد بن عبد الله هدر انتهی) (عبد الملك بن
 مروان اموی دیمشدر که اوج نسنه اربابنک مقدار عقل و درایتلرینه دلالت ایدر بری کتاب
 یعنی مکتوب و سائر تحریرانکه کاتبنک و دیگر لری رسول یعنی سفیر و ایلیچیکه مرسلنک و آخری
 هدیه که مهندس عقللری مقدارینه دالدر یعنی حیثیتلری بونلردن بیلنور والسلام

الباب الخامس والخمسون

اشبو الی بشنی باب عمل یعنی عبودیت حقه اولان افعال و کسب و حرفتار و صنعتلر و عجز و کسلان
 یعنی تنبلیک و بونلره مماثل شیلر بیاننده در (اما اعمال حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 افندیزدن) افضل الاعمال ادومه وان قل اثری روایت اولمشدر که مال الطیبی اعمال و طاعتک
 افضل زباده دواولی اولانیدر هر نه قدر قلیل اولور ایتسه ده دیمکدر (علی المرتضی رضی الله
 تعالی عنه) قلیل بدوم علیه خیر من کثیر مملول * دیمشدر که ظاهر مال عابدک و قولک
 اوزرینه دوام ایدوب ترک ایتدیک عبادت قلیله اوصافنلش یعنی اجرا سندن اوصافدنی عبادت
 کثیره دن خبر اودر دیمکدر که (قلت) کرک اثر شریف مذکور و کرک مشکاة نبوتدن اقتباس
 اولمش کلام علی مرتضائک کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه خوالری عبادتده
 قلیله ترغیب و کثیردن تنفیر دکلدر بلکه مراد عبادتده خلوص و شوق درونه اشارتدر که
 بوشوقه دوام لازم کورد و بوشوق و خاوص کثرت کیندن کلز زرا حق تعالی ک قوللرینی
 ایجاد ده حکمت عبادت و عرفاند که کالی عبادتده استرقاق و شهود در سیر شریفه ده اولان
 برنجیه احوال و یوکون دونکی گونه طاعات و عبادتده مساوات اوزره اولسه یعنی تراب و بولماسه
 الداعش اولد یقنه احادیث صحیحیه و اربابنک ظاهری اوزره ازه قناعت الویرمن فتنبر انتهی
 اما کسب رزق ضمیمه اولان اعمال تورات شریفده * حرك يدك افتح لك باب الرزق *

یعنی اللریکی فحریک ایلله ناکه سکارزق قیوسنی آچیم مآلنده آیت وارددر (ابراهیم بن ادهم قدس
 سره العزیز کوندزلی اجرتله قبولدن صوچکروری غنم و بستان و نارلا بکچیلکی ایدوب واکن
 یحیوب الدینی اجرتله تعیش ایدر و کیمه لری نابصباح نماز قیلار ایدی (قلت) مشارالیه ابراهیم
 ابن ادهم بن منصور الزهد حضرت لری نسی بکر بن وائل قبیله سنه پیوسته در مولدی بلخ اولوب
 اورادن دیار شامه انتقال و انده اقامت و ابیکوز الشمس برسانی لازمه قریبده ساحلده جبیل نام
 مدینه ده رحلت و انده دفن اولمشدر و قبری زیارتگاهدر (ابراهیم بن یساردن منقولدر که ابراهیم
 ابن ادهم سلوک و تجربیدیکه باعث نه اولدی دیو سوال ایلد یگنده سکا اولی اولان بو سوالی
 تغییر در دیوب سو یلکی استمدی لکن بن الحاح ایتمله نهایت مساعده ایدوب بن ملوک خراساندن
 ایدم و صید و شکاری سوردم برکون صیده چیقدم آهونک برینه تازی صالوب آرنجه اسپه دیرکن
 ایتدم اوخلالده ارقدن ای ابراهیم بن سنی بونک ایچون خلق ایتدم و مأوریتک بو دکلدر دیو
 برندا کلدی ایتشدر بکم کی تو یلرم او رپوب مخیرانه صاغه وصوله باقوب براحدی کورم دیکدن
 شیطانک شرنندن حقه استعاده ایدوب یتنه آتیمی دیدم برده ندای مذکور لک کرفاشی طرفندن
 یتنه ایتشدم ورب العالمین دن بو برنیزدر بکا کلدی ریمه عصیان ایتیم دیوب فی الحال دایره مه
 دوندم و تحت رعیتده اولان اهل حرانندن برینک کسوه سنی نهایی الوب و کیوب کندی ثیاب
 فاخره می اکا و یروب رومال راه سیاحت اوله رقی دیار شامه طوغری سیر ایدوب طرسوسه اوغرام
 واقوات یومیم ایچون انده اجرتله بر کیمه نیک بستان بکچیلکی ایلدم لکن شهرت بولمله اختفا و ائدن
 فرار ایلدم دیوب سلوکی بیان ایتشدر دیدی (قلت) اشته بوندن مستفاد در که سلوک و عرفان
 شخصاً توفیق رب مناندر مسئله توفیق شیخ اکبر و غزالی قدس الله تعالی اسرارهم
 آثارلرینه تحقیق ایتشدر در مراجعت بیوریلله اللهم ارزقنا التوفیق آمین انتهی * اذا اراد الله
 بقوم سوء اعطاهم الجدل و منعهم العلم * امام اوزاعی کلامنددر که مالی حق تعالی الحکمه
 بر قومک عدم توفیق مراد ایلد کده انلره جدل و یروب جنس عملی یعنی صلاح حال معاش
 و معادی موجب اعمالدن انلری منع ایدر دیمکدر (جدل فتنه ایلله شدت خصوصتک استمیر
 بیت) و ما المرء الا حیث یجعل نفسه * فی صالح الاعمال نفسک فاجعل * مفهومی کشتی
 اولدی اثیق نفسنی نه محله قیلدی ایتسه انده اولدی بوضوئده سن نفسکی اعمال صالحده
 قبل دیمکدر (قلت) بونک مفادی انسان نه ایلله مشغول اولور و نه ایلله الفت ایدر ایتسه
 اکامیل ایدوب اویله حشر اولور دیمکدر که لدی الدقه * و کونوا مع الصادقین * ده
 اولان سری بیاندر ارتق عمل صالح ایلله الفت باعث سلاست دارین اوله جفی تبیین ایدر فلیتأمل
 انتهی (وقال بعض الحكماء ما شیء احسن من عقل زانه علم و من علم زانه حلم و من حلم زانه
 صدق و من صدق زانه عمل و من عمل زانه رفق * یعنی بعض حکما قولیدر که علم و دانش
 کندویه زینت و یرمش اولان عقلدن احسن و حلم کندویه زینت و یرمش اولان عملدن احسن
 و صدق کندویه زینت و یرمش اولان حلمدن احسن و عمل و طاعت کندویه زینت و یرمش
 اولان صدقندن احسن و رفق کندویه زینت و یرمش اولان عملدن احسن شی یوقدر
 دیمشدر (قلت) اشبو کلام حکم ارتسام حکمه علمیه بی جامع بر قول اولدینی و ارسته او هامدر که
 فی الحقیقه بالکثر عقل موجب انتظام مبدأ و معاد اولوب کسب علمه توقف ایدر و بالکثر علم دخی
 مستوجب صلاح حال اولوب اخلاق حیده مکاسبه ایلله ترینه محتاجدر و اخلاق مستحسنه نیک
 رأسی دخی صره سبله علم و حلم و صدق و رفق در ذکر اولان صفاتلر قدر کوزل صفتلر ایتسه ده دایره
 عدل کی بر برینه پیوسته اولوب ایچلردن بری ناقص اولسه عقله و علم جراسلر یتنه نقصان کلوب

اعتبار سزای ترتیب ایدر فلیحفظ انتهی (عباد خواص قدس الله تعالی سره عصر نده امیر
فلسطین یعنی قدس شریف و اول حوالینک والبسی بولنان ابراهیم بن صالح ایلده ملاقات ایلدکده
ابراهیم اول کثیرالعباده عباد به کائنات و وعظ پیورک دیونیز ایدر حیاتده اولنلرک اعمال و طاعتی
آخرتده بولنان احباب و اقارب نه عرض اولنور یعنی طویار لر سنده رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلمه اعمالکدن نه عرض اولنور اکا نظر و فکر و ملاحظه ایلده دینجه ابراهیم بن صالحه
عبادک وعظ و بندی تأثیر ایلوب کوزلی یاشری سیلان ایلدی (قلت) ابراهیم مشارالیه اقارب
آل عباسدندر و مشار الیه عباد ابواسحق ابراهیم الخواص در که مشاهد دینوری معاصر لرندن
طریق تجرید و توکلده وحید العصر ایدی بغدادی و علی قول شروائیدر ایکوز طقسان برده
فوت اولوب طبرک حصار ی تحتده اولان مسجده دفن اولندی قدسره قلعه طبرک ری طرفنده در
* من جد وجد * قلت) نوع جناسی حاوی بر قول لطیف مشهور در مطلبک حصولده
ایشنه کرچکدن بابشوب سعی ایدن املنی البته بولور دیمکدر (و بعضهم فی المعنی) انی رأیت
وفی الایام تجربه * لاصبر عاقبة مجودة الاثر * وقل من جد فی امر یحاوله * واستصحب الصبر الاثار
بالظفر * مالی هنکام تجربه اولان ایام روزگارده بن کوردم و بیلمکمه مطلقا صبر ایچون اثری
کوزل عاقبت واردر یعنی صبرک صوکی کوزلدر و دخی مطالبه ایتدیکی امر و فعلی جد و سعی و زحمت
سعی استحباب و تحمل ایدوب ظفره فائز اولیانی از کوردم یعنی اکثر یا نائل مطلب اولور دیمکدر
(قلت) لکن مصراع اولده اولان صبردن عبارده دن متبادر اولدیغی اوزره جنس و مطلقا صبر
مراد اولنسه توکل نام ایلده توسل اسبابک کف ایدوب درگاه رزاق عبادده متوجه اولان ذوات
کرامک صبری دخی مشتمل اولور و مصراع ثانیده اولوب جمل لفظی اوزرینه معطوف اولان
صبرده اقتضای عبارده ایلده زحمت جده تحمل ضمنده اولان صبر مراد اولنور سه علی مالایحقی
منافات کورنمکله قطعه مذکور نک حلی بوعاجزه نسبتله مشکلاتدن اولور حلی کاره یازلق
ارباب کرمدن موجود قدر انتهی * فلان وثاب علی الفرص * ضرب منلدر که سعی ایدنلر
حقارنده عرب عربا ایراد ایدر و مفهومی فلان کیمسه فرصت اوزرینه صبر ایچیدر یعنی ایشی
کورمه ده فرصتی فوت ایلر دیمکدر (و بعض شعرا) وانی اذا یشرت امرا اریده * تدانت
اقاصیه وهان اشد * یتنی نظم ایتدیر که مال و مفادی بن مراد ایتدیکم ایشه باشلدیغمده اول
ایشک حصولی اسبابندن دور یعنی وصولی از هر جهت اوزاق و مشکل اولنلری یعنی ظاهرا
ال و کوچ یتشملری و زیاده کوچ اولنلری بکا قریب و سهولتی اولور که سعی وجدده زحمتدن
قاچم و اوصافم و باشه چیقیر یرم دیمکدر (مته اوج نسنه اتباع ایدر و عقبنده ایکبسی دونوب
بری کندیلده قالور اعنی اهل و مال و اعمالی اهلی یعنی اقرباسی و مالی حسب انطا هر تاوتنک
پوشیده سی ایلده خانه سنه دونوب عملی قیرنده قالور مألنده اولان اثری انس رضی الله تعالی عنه
مرفوعا روایت ایتدیر که مفادی صندوقه عملده یعنی قبرده قالوب بادی سلامت اوله جن
عمل خیردر که اکا سعی ایدک دیمکدر (بعض علمای صرفا و حکم انبا * العمل سعی الارکان
الی الله والنیة سعی القلوب الی الله و القلب ملک والارکان جنود و لایحارب الملک الا بالجنود
ولا الجنود الا بالملک * دیمکدر طب الله تعالی ثراه (قلت) مال شریعت و حکمت اشتمالی
عمل خیردن وجوارح و اعضا نک اقضای مطالب حبو دیت اولان تحصیل رضای حقه
سعیدر و نیت خالصه دخی قلوبک عرفان حقه سعیدر و دخی قلب اقلیم بندده پادشاه
وجوارح جنود و عسکر در یعنی بو منزله ده درل پادشاه تحت تصرفنده اولان اقلیم و اولکابی
برای راحت رعایا محافظه ضمنده لدی الایحاب خصمه محاربه و کید اعدادن محافظه بی انجیق

جنود ایلده ایدر و جنود دخی یعنی جنودی جمع و اداره دخی اولماز انجیق پادشاه ایلده اولور دیمکدر که
برجسم کابلق سوزی تشبیه لطیف ایلده بر سطرده افاده ایتدیر طوغریسی اخلاقدن احیای علوم
و کیمای سعادتک خلاصه سیدر دینسه سزادر انتهی (و بعض اعلام دخی * الدنیا
کله ظلمات الا موضع العلم والعلم هباء الا موضع العمل والعمل کله هباء الا موضع اخلاص
هذا العمل * دیمکدر که مالی دنیاتک محققا موضع و حامل علم اولاندن ماعداسی ظلمات و علمک
دخی موضع علمدن ماعداسی سرپاها و متفرق یعنی ایشه پرامن نسنه در و علمک دخی طوی
هبادر هبا اولیانی اشبو علمه مقارن اولان عیالک موضع اخلاص یعنی خلوصه مقرون اولنلری
ایشه برار و قرین قبول اولور دیمکدر * اما الکسب * قلت) اشبو کسب و انده یازیلان کلام
یاقلسه اجرتله عمل و صنایع و حرفتدن اعم ایکن صاحب المستطرف ایکی مطلبه دخی قومبوب
نه مطالعه مبنی ایشه عنوان مذکور ایلده باشقه یازمشدر انتهی (صاحب المستطرف استعبد بالله
* و علمناه صنعة لبوس لكم * قول کریمی تفسیرنده لبوس دروع من الحديد یعنی آهن و تجمور
زهره معنا سنه اولنق اوزره کیشدر دیدیکه مرجع ضمیر داود علیه السلامدر (قلت) اشبو
قول کریمک اوانده کی آیت * و سخنرنا مع داود الجبال یسبحن والطیر و کافاعلین * آیتی
و آخری * لخصنکم من باسکم فهل اتم شاکرون * نظم جلیلدر که بونلر ایلده الله تعالی قدرتی
قوللرینه بیان احسانیه امتان بیورمشدر (مال آیتین لطیفین اهل تفسیر یانجه بر عظیم
الشان سزک تلبسکن ایچون زره اعمالی بالوحی اکا تعلیم ایلدککه انکله سزی شدت و تعب
سلاحدن حفظ ایدرز اشبو نعمه شکر ایتیز مبرسز یعنی شکر ایدک و دخی بر عظیم الشان جبال و طبری
داوده تسخیر ایتدک یعنی مسخر و مطاع قار فکده انکله برابر الله تعالی تقدیس و تنزیه ایدر و ذکر
اولنان تقدیس و تسبیحی دخی بر عظیم الشان ایشلدک ایدی بومقوله اموری فاعلر یعنی خلقه قادرز بونلر
بزه ابدع دکلدر هر نه قدر سزک عند کرده عجیب ایشه ده دیمکدر (تقدیس جبال و طبری بالسان حال
و یاد اود علیه السلامه مثل ایدر صوت و یاخود حق تعالی انلرده کلام خلقیه شقربله تفسیر ایتلدر در
(علی قول زره مقدمه ایدر بافته لرندن اعمال اولنور مش خلقه زره ابتداء تصنیع داود علیه السلام
اولمشدر (اشبو نظم شریف مذکور سوره انبیاده در) و سوره سبأده واقع * و اقد آیتنا
داود منا فضلا * آیت کریمه سی تفسیرنده بیضاوی حضرت نلری حدیدید داود علیه السلامده
شمع کی معجزه بومشایوب کف مایشاء صرف و تحویل ایلدکار نی و دروعی اولایجاد ایدن اول نی
مکرم ایدوکنی تصریح ایتدیر انتهی (صاحب المستطرف دیر که اشبو صنعتی داود علیه السلامه
تعلیم الهی نک سبی بودر که حضرت داود علیه السلام تکره بیثله صحرالرده کزوب و ذات
عالی برنی بیله مدیکنی بیلدکاری کیمسه بی کورد کلرنده حال داوده نه دیرسن دیو صحبت آچوب
بو تقریبه نجسس احوال ایدوب امور عبادده و ذاتلرینه دایر نسنه به واقف اولدقلرنده انی فعلا
یاخود ترکانه وجهله اقتضا ایدر سه تسویه و اصلاح ایدر ل ایدی برکون بنه بر کیمسه ایلده اول
صحبتی آجدقلرنده بن داود علیه السلامده بر عیب بولمادم فقط کسب یدینک غیر یسینی اکل ایدر
دیدیکنی استماع ایلدکاری کی محرانده داء صلات و درگاه معنوی آله ده تضرع ایلده قوت و اکلنه
مدار اوله جن بر صنعتک تعلیم و وحینی نیاز ایلکله الله تعالی صنعت حدیدی یدنده موم کی
نرم اولور حبیبته الهام بیورمغله انی حرفت ایدوب احکام اوزره درع یعنی زره اعمال و بهاسیله
قوتنه استعانه ایدر ایدی انتهی (صاحب الاصل یعنی جامع المستطرف بوراده رزق ظل سنانک
تحتنده قلندی مألنده حدیث اولنق اوزره بر اثر ذکر ایدوب و عقبنده رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم افندیمکدر حرفت شریفه سی جهاد ایدی دیمکدر لکن بواثر بعض نسخهده مقیدر کادر

(قلت) متون کتب معتبره فقه حنفیه یا زلدیغی او زره افضل کسب هم کسبک حصولی
و هم اعزاز دینی جامع اولدیفیچون جهاد و غزای بعده تجارت بعده حراست یعنی اکوب بچمک
بعده صناعت و انتهی (وینه استعاره) مکنیه طریقله کسل توانی بی تزوج ایدوب بینلنده قافه
تولد ایلدی یعنی ثاقب و آغرلق سخی ده قضا و ایل جمع اولسه فقر حاصل اولور مآلنده برائت ایل (ینه الله
تعالی عند صحیح فارغی یعنی تاب و توانی بزند) ایکن تحصیل قونچون حرفت و صنعتده بولمبوب
یتون بوش کرت قولدن راضی اولماز مآلنده اولان اثری که مفادی کسی سؤالی اوله دیمکدر بوز کر
ایتمش (وینه شول کیسه که قوتی اکساب ایدوب و صنعت یدیله قرانوب ناسدن طلب و سؤال
ایلدی الله تعالی لطیفله محققا اکایوم قیامتده عذاب ایتمز اگر سززل دینمه ده اولان بنم بیلدیکم
قیح عظیمی بیلدیکز ایدی برکیمده دن قوت بلینی بولدیغی حالده اصلا برنسته استز ایدی
الله تعالی انک عند معنویسنده کسب یدینی اکل ایدن عیددن غیرنی زیاده راضی اولدیغی
یوقدر تحقیق الله تعالی دنیا و آخرت اعمالندن سبب کسب آخرت اولان صحت و بقای وجودیچون
کسب معاشرت و عبادات بدینیه ایشلرندن خالی اولان هر فارغدن راضی اولماز مآلنده اولان
اثری تحریر قلمشدر (و قال علیه الصلاة والسلام ان الله يحب العبد المحترف) اشبو حدیث
شریف الیه بولتان نسخ مستطرفده عبارت مذکورده ده مفید ایسه ده جامع صغیره ابن عمر
رضی الله تعالی عنهما دن (ان الله يحب العبد المؤمن المحترف) سبک شریفنده یعنی عبده مؤمن
صفت صریحله موصوف اوله رق مضبوطدر مأل اطین شراخ ذکر نجسه الله تعالی طلب
معاشده صناعت یا زراعت و یا تجارت ایله بر مکسبده متکلف اولان مؤمن قولدن راضی اولور
دیمکدر که کشتیک فارها و فارغا اوطور مسی و ما لایعنیله مشغول اولسی مده و مدر و والسلام
(حسن بصری روح الله تعالی روحه کسب درهم حلال صف حرب و ماله ملاقاتدن اشددر
دیمشدر که مشارالیه عصر تابعینک عظم اسنددر قندبر (محمد بن مهران شوبه بر طاقم آدمیلر
وارددر بزلر یومکده اوطور بر زرقلری بزم کلور دیرلر اول قومک حقدنه نه دیرسکر دیو سؤال
اولندقدنه اول قوم اخلاقدن علی فرض ابراهیم خلیل الرحمن علی نبینا وعلیه الصلاة والسلام
کی یقین و اعتقاد جازملری اولسه ایدی ایشلر یعنی کسب رزق ایدر لر ایدی (قلت) بوندن
هرادی مقام شهود حقه و ارش مستخرج تغییر اوانان ذانکه اسبابدن قطع علاقه ایدوب مسبده
مستغرق اولمشد راو یله ایکن ینته اول ذات بقا بهد الفنا مرتبه سته واردقده که درجه کلیندر
تحکمت تشبث سببی رعایت ایدر دیمک اولوب اول قومک باشخاصهم نقصان کالرینی یاخود
ریاکار طاقندن اولدقلرینی بیلکله انله تعریفضد و قتبصر انتهی (عمر بن خطاب رضی الله
تعالی عنه سززدن بریکر طلب رزقندن کسل ایله خانه سنده اوطوروب یاربی بنی مرزوق ایله
دعایله مشغول اولما سون و یلورسکر که بماندن التون و کش یاغدر مر دیمشدر مر ادلی حق
تعالی آسمانندن زروسم یاغدر مده قادر اولدیغی حالده حکمه بوعالده مطلبی پیوسته سبب ایدوب
تشبیه امر ایتمکله اول امره امثال ایله رزق اسبابه بالتشبث طلب ایدک دیمکدر و آسمانندن باران
یاغوب او باران معادن و نباتات و حیواناته سبب نکون و نمو و حیات اولدیغی ظاهر در بوضو رنده
شبهه پیوسته اوله رزق پنه آسمانندن ذهب و فضه یاغدر اولدیغی باهر در قتبصر (وینه حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه بن بررجلی کور یرم صورت ظاهرده طور و طریزی بکا عجب و برر یعنی
بکیرم و بررجلک برصنعت و معرفتی و اریدر دیو سؤال ایدرم یوقدر دیرلر ایسه کوزمندن دوشر
یوزمشدر (سلمان الفارسی رضی الله تعالی عنه طعام یعنی خبوبات جنسندن بوسق یعنی
الشمس صاع و کینه ذخیره الدقه سلمانک اشبو ادخار ینته حرف انداز تعریفض اولدقلنده نفس

رزقنی احراز ایتدکه مطمن اولور دیو جواب و بریکه مر ادلی رازقنی حق اولدیغی و قولنک
رزقنه لطفا کفیل اولدیغی بیلرک فی الجملة ادخار مانع توکل اولوب تقاضای نفس بشریه دن روح
آگاه سالم اولور و حضور و شهود بدینیه نفسی مانع اوله من دیمکدر الله تعالی اعلم (و قال بعضهم)
* خاطر بنفسک کی تصبب غنیه * ان الجلولس مع العیال قبیح * قلت (مالی نفسکی هلاکه
مشرف و قریب قیل یعنی کسب رزق ایچون جهاد و انک کی مشقتلو ایشلره کیر و صالد و تاکه
غنیمت و ثروته راست کله سن و قرانه سن زیر نهی دست اوله رق عیال ایله برابر اوطور رق قبیح
و کوتونسنه در که بوکا نسبتله مخا طراته صالدرمق اهورندر دیمکدر (ترجمه معلومه ده بویته
(مال و غنیمت اصابت ایده جک اسبابی نفسک خطور ایدر که فقر و فاقه ایله اوتورمق امر
فیجدر دیو معنی و برلشدر قندبر علی مترجها الرحه فکیف خطر هذا لمعنی بفکره) (و قبل
اول من وضع لسان المیر ان عبد الله بن عامر و کان الناس انما یزنون بالشاهین * یعنی ترازونک دلنی
ایجاد ایدن عبد الله بن عامر اولوب اندن اول ناس اشبابی ترازونک شاهینی ایله طار طار لر ایمش
یعنی مقدار اشبابی شاهینک استقامتیه یلورلر ایمش لکن بوتقریری اولمغله طوغریسی مشار الیه
دلچکنی ایجاد ایله مظهر اجر بی حساب اولمشدر (شاهین معربدر یعنی فارسیدر و وطیر معروف
صیادک ایدر انکله شکار شعار شاهانه اولمغله شاهه نسبت اولمشدر (و عود المیر ان یعنی
ترازونک قولنه ده دیرلر (مشارالیه عبد الله امیر مجستاندر بش عدد اجود اهل بصره طلحه
الطلمحات ایله معاصرو خسته سز کوره دن بری اولدیغی یاخود خافدن الز بیر ایدوکی و یاخود
ابن الحی اولسی بمثلدر (و عن انس رضی الله تعالی عنه قال غللا السمر علی عهد رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم فقالوا یا رسول الله سعلنا فقال ان الله الخالق القابض المسعر
الرزاق وانی ارجوان انی الله ولس احد یطلمنی بمظلمه ظلمت بها فی اهل و لا مال (قلت) مالی
انس رضی الله تعالی عنهدن مر ویدر که ارزاقک بهاسی برکده عهد سعادتی اکر صلی الله تعالی
علیه وسلمه آرتمش ایدی اصحاب کرام یا رسول الله خلفک عدم ضرر یچون ارزاقه ترخ تعیین
یورک دیو نیاز ایدلر کندنه الله تعالی خالق و قابض و مسعر و رزاقدر یعنی قوللر بنی خلق و رزقنی تقدیر
ایتمش و بسطک مقابلی اولان قبض ایله متصفدر و ارزاقه مسعر یعنی ترخ تقدیر ایدر یچدر و بر احد
بنی اهلنده و مانده بکاظم و جور ایددی دیو مطالبه و مواخذه ایتمکسز بنی الله تعالی حضرت نرینه
ملاق اولمقلمی رجاء و امید ایدرم دیوب تسغیره مساعده پیورمدیلر دیمکدر (قلت) تسهیر یعنی
ارزاقه و اشیا به ترخ و برمک خصوصتده مذهب حنفیه مسله نه وجهله ایدوکی تنویر الابصار
و شرحی در مختارده اطرافله بالایجاز البلیغ بازاش اولدیفندن متنی عینا و شرحی بالایضاح
ترجمه بورایه نقل تسبب اولمشدر * و لایسمر حاکم * یعنی حاکم مسلمین تسهیر ایتمز بر علیه الصلاة
و السلام افندیمز حضرت نری (لا تسعروا فان الله هو المسعر القابض الباسط الرزاق) قول نبویسیله
تسهیری نهی پیورمشدر که مفادی اشیا نک بهالو و اوجوز اولسی کافه مخلوقاتنک رازقنی
اولان الله تعالی انک تقدیر و اراده سنه مر بو طدر قبض و برکت او اورسه اوجوزلر و تسود بالله تعالی
خط او اورسه بهایه چبقار دیمکدر * الا اذا تعدی الارباب عن القیمه تعدیا فاحشا فیسمر
بمشوره اهل الرأی * یعنی مکر که ار باب ارزاق و اشیا یعنی تجار و اصناف قیمت شرعیه مهندلر سندن
تجاوز فاحش ایله تجاوز ایدوب بالاطمع زیاده به فروخته جسارت ایدوب خلقه بو وجهله
تهدی ایده لر بو وقتده حاکم مأمور اهل وقوفله مشورت و مذاکره برله تسهیر و ترخ تعیین ایدر
(قلت) اشبو استنادخی (لا ضرر و لا ضرار) حدیث شریفله ساثر نصوصدن مستنبطدر
انتهی (امام مالک حضرت نری عیاذ به تعالی خط و غلاسنه سنده حاکم مسلمینه تسهیر واجبدر

دیمشدر (و اختیار نام که تابد باز که حاکم تعیین نرخ ایندکد نصکره بایع خیانت ایدر یعنی اصناف نرخدن زیاده به ستارایسه امام المسلمین بعد الحقیق بایعی ضربله تعزیر ایدر (و اگر مثلاً و قیه سنی رغروشه بایعک اشترا ایلدیکی یعنی بایعه مالی و سرمایه سی رغروشه اولان شبنه آخر اوتوز اربه صانک دیوتنبیه ایلسه اول شبنی اوتوز پاره به الان مشتری به شی مذکور حلال اولماز و اشبو حرمته بولمق ترکیه سی پاره سیله بلای معنوی به اوغرامق خوفدن ناجارتد بیر شرعبه مجوز اولوب اوتدیر دخی بورا ده مشتری بایعه دیله دیکک کی بکا صات دیککه اولور فلجیظ (اگر اهل بلد اتمک ایله اتمک نرخنده بمقداره ییترنده بالانفاق قرارو پرسه ل اول بلده ده اولان اصنافدن بری یا اتمک و یا اتمدن قرارو بر دکتری نرخ و مقداری بیلدیکی حالده نقصان طارطوب صائش اولسه مشتری نقصانه بعد الوقوف بالکرا اتمکده نقصان مذکور ایله بایعه رجوع ایدوب تضمین ایتدیر زرا اتمک سهری عادت اتمشدر در انده بایعک تعیین نرخ بیطامسی شرعاً عذر اولماز لکن ات بونک خلافه در انتهی صاحب ندر المختار دیر که صاحب اختیارک قول مذکور سی تسعیر بحق قوتینده یعنی اتمک و اتمده اولوب سائرند و المامسی اناده ایتدیکندن باشقه عتباتی غیر یسینی تصریح ایتشد ر لکن قوتین مذکور بن بایعاندن باشقه سائر اصناف تعدی و عباد الله به بوجهله ظلم ایدر ایسه حاکم اموری انلره دخی وضع نرخ ایدر امام ابی یوسفک لایق اولان سائر اشباه دخی تعیین نرخ اولمقدردیدیکی قوله بناء که بوقول مذکور قهستانی ذکر ایتشد زرا امام ابی یوسف حقیقت ضرره اعتبار ایدر یعنی ضرر ده بولنور سه اتی دفع لازمدر دیمشدر فتنبر انتهی مانقل من الثور و شرحه * اما ما جاء فی العجز و التواني * اشبو مطلب عجز یعنی فراغ اختیاری و توانی یعنی اموره قصور و تکاسله دایر کلاهی حاویدر * علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنده من اطاع التواني ضیع الحقوق * دیمشدر که مالی پر کیمسه که توانی به اطاعت ایتسه و او یسه حقوقی ضایع ایدر دیمشدر که مفادی کسب رفته قصور ایدن تهی دست قانوب حج و زکات و سائر قوت مالیله اجرا اولنه جق حق الله ایله اتفاق و اکاسی اوزر ینه واجب اولدرک حقوقی ایفا ایدر مژ دیمک اولدیغی عاجزانه ملاحظه اولمشد (و عاجزی غایتی اعتباری ایله تعریف مقامنده * العاجز من اتبع نفسه هواها * دیمشدر که مالی عاجز اودر که نفسی هوا سنه تابع قبله دیمکدر و بونک مفادی استراحت مطالعه سبله تنبلیک دیمکه وارر فتنبر (و بعض اعلام دخی * ومن العجز طلب ما فات عما لا يمكن استدراكه وترك ما يحمد عواقبه * یعنی یکسش شبکه واصل اولسی ممنوع اولان امور دندر اتی طلبک و عاقبتی بکینلور و ثنا اوانور نسنه بی ترک منشائی عجز در دیمشدر فتنبر قال شاعر * علی المرء ان يسعى ويبدل جهده * و يقضى له الخلق ما كان قاضيا * مالی کسپنک اوزر ینه سعی وجهه بی صرف و بذل ایتک یعنی امورنده اسبابه توسل ایتک لازمدر و مخلوقاتک الهی اولان پروردگار عالم عز شانه تقدیر ایلدیکی مقضی بی قضا ایدوب بتر یعنی قدر و قضانه ایسه ینه اول اولور لکن عجز قدری بیلدیکندن اوزر ینه سعی مذکور لازمدر و اقتضای حکمتله اوله مأموردردیمکدر بعض نسخه ده مصرع ثانی * و ايس عليه ان يساعده الدهر * واقع اولمشد که مالی اول سعی ایدن کیمسه اوزر ینه یعنی مقصده دهرک مساعده سی واجب دکلدر دیمکدر که باقلسه مال مصرعین بر کیدر فتنبر * احذر بحالسه العاجز فانه من شكي الى عاجز اعاده من عجزه و امده من جزمه و حوده قله الصبر و انشاء ما في العواقب و لبس للعجز ضد الا الحزم * کلام حکمت ارتسام علم دندر مالی عاجز ایله موانست و مشورتدن حذر ایدک زرا پر کیمسه عاجزه حالتدن شکایت ایدوب وانکله در دلشوب نیجه ایده لم دیسه عجزی شاکی به سرایت ایدر یعنی عاجز متصف اولدیغی عجزی اقتضا نیجه رایه باشله اتمک رأی عجزی انتاج ایدر و مصلحتک بمنندن عجزی اراه ایله

عجزی اصکاسر ایت ایدوب ساعینک سعبه فتور و برر و جزعندن شاکی به مد یعنی امداد و حصه مند ایدوب اتی دخی کندی کی جزع و قلت صبر صاحبی ایدر و عواقبه اولان شبنی یعنی صعبک عاقبتی خبر اولدیغی اوتدیر و عجزه حزمندن باشقه ضد یوقدر دیمکدر (حزم اتمده کشتی احوالی ضبط و تدارک ایتک معنانه ده کلور بوراده اول معنی مراد در (و روی عن رسول الله صلی الله علیه و سلمانه قال باکروا فی طلب الرزق و الحوائج فان الغدو برکة و نجاح) اشبو حدیث ام المؤمنین عایشه رضی الله تعالی عنها دن مره یا جامع صغیر ده دخی مضبوطدر مالی شراح یا نیجه سزا رزق و مصالح ضروریه کر طلبنده مبارکه ایدک یعنی بومقوله اموره ارکندن شروع ایدک زرا صباح و قتی مصالحک تسویه سنه مظنه ظفر در دیمکدر (قلت) مولانا مانویک یانی اوزره بلغاتک * المبارکة مبارکة * قولر لیکه صنعت قیب بعضی حاویدر اشبو حدیث شریفدن مأخوذ در و حضرت فخر کائنات علیه اکل الصلوات و التسلیات افندیغی بر طرفه سوق سربه و عسکر مراد پیور سه ل اول نهاده بعث پیور ایدی و دلالت حدیث اوزره امر معاشده و قضای قضایا و حوائجده تبکیر مندوبدر (و این کال حضرت ناری طلب علمده ابتکار مندوب اولدیغنه بوحديث اشارت ایدر دیمشدر (بزر جهره علمه نه ایله نائل اولدک دینلده غرابک بکوری و کلکک تملق و سنور یعنی کدینک تضرع و نیازی و خوکک حرصی کی بکور و تملق و تضرع و حرصله وارکن شروعله واصل علوم اولدم دیمشدر انتهی (امام شافعی حضرت ناری ناسک کلام اعتراض ارتسامنه قولاق آصمیبوب همان سکائف و بر نسنه بی دردست ایتکه حرص ایله زرا السنه ناسدن سلامنه سبیل یوقدر دیمشدر (و بعض علماء من الخذلان مسامرة الاماني ومن التوفيق بغض التواني * دیمشدر که مالی سعی طلب رزق و مکسبی ترکله کیمه مقاصدی اوطوروب مثل کی سوبلشوب اجرا ایتماک خذلاندن و توانی به یعنی تذللکه بغض یعنی اتی ترک توفیق دندردیمکدر (قلت) خذلان لغته عون و نصرتی ترک ایتک معنانه در بآن آهوسور یسندن آیرلسه خذل الغزال دیر (علی المرتضی رضی الله تعالی عنه * التواني مفتاح البؤس و بالعجز والفشل تولدت الفاقة و تجت الهلكة و من لم يطلب لم يجد و افضى الفساد * دیمشدر که مالی توانی بؤسک یعنی فقر و حاجتدن زیاده بد حال اولهک مفتاحیدر و عجز ایله خوفدن ناشی حاصل اولان ضعفک از دو اجندن فاقه تولد ایدر و هلاکی انتاج ایدر و طلب و سعی ایتماک املنی بوله مبوب عدم طلب فساد املی ایجاب ایدر دیمکدر (و بر حکیم تقدیر کثرت احاله دلائل عجز دندردیمشدر و بعض حکما دخی * الحركة برکة و التواني هلكة و الکسل شوم و ثعلب طائف خبر من اسد رابض و من لم يحترف لم يعترف * یعنی غم و فبض حرکت ضمتده حاصل زامور و حوائجده تقصیر بادئ هلاک اولور و آغراق و تنبلیک نقیض یمن و برکندر و کزن تلکو یا غنده کسل ایله بنان ارسلاندن خبر اودر و حرقت و صنعت ایشلیان اولتنه من یعنی قوتنی بوله من دیمکدر اسامنده دخی بو معنی کزن تلکو اوطوران ارسلاندن یکدر مثلیله مذکور در (و يبلغ بلیغ دیگره مروت ندر دوسوال ایلدکه عفت برله حرقت و صنعتدر دیو جواب و یرمش (ایوب سختیانی قدس سره شفقة علی الخلق مقام نصیحتده ای کبجرا احتزاف ایدک یعنی کسب رزقده صنعت و حرقت سببه یاشک زرا بن سزک قومه احتیاج کز دن امین اوله مم دیمشدر (قلت) صاحب المستطرف قومی امر ایله تفسیر ایتشد که مفادی الجاء فقر ایله امر او اغنیان دن سؤاله احتیاجدر فتنبر (مشار الیه ابوبک احوالی اوتوز نیجی باید مرور ایتشد انتهی (بر رجل حسن بصری حضرت نرینه بن معینی آچار و نهاریک کله بنده اوقورم دیوب یعنی کار و کسب ایله مشغول اولم دیمکی مراد ایتدکه حسن بصری حضرت ناری * غداة وعشا * یعنی سحر و اخشام قرائت ایت و کوند زری

قوتك ایچون صنعتله وسارسكا لاید لازم حوایجکله مشغول اول معتاسنی اشعار ایلدیلر (داود علیه السلام براسکاف یعنی برپشمقچی و کفشگر دکانک اوکندن یکوب یا کفشگری صنعتیه مشغول کورمکله تحسینا یا خود بطال کورمکله ترغیباً * یا هذا اعمل وکل فان الله یحب من یعمل ویأکل ولا یحب من یأکل ولا یعمل * بیوردیلرکه مالی ای کیمسه ایشله وی زرا جناب حق الینک امیکله قرانوب او قرانجیدن بین قولدن راضی اولوب عملک غیردن اکل ایدندن راضی اولماز دیمکدر) قال هلال بن العلاء الرقی من آیات یعنی هلال قصیده سنک پرده یواییکینی درج ایتشدیر * فان التوانی انک العجز بنه * فساق البها حین زوجهم امهر * فراسا وطیئاً قال لها انکی * فانکما لایدان تلدا الفقرا * مالی توانی عجزه دخترینی یعنی طبیعت و مراجنی عقد ایدوب مهرینی سوق ایلدی و مهردن بدل بر فراش وطیئ یعنی بر یومشاق دوشک کونده روب زفاده توانی قرینه ای قرم اشته بو یومشاق دوشکه کبر و یان کل طیان و معامله زوجیه ناز برله دامادیمی عاجز ایتوب همان تناسله بافکه ابیکر برارایه کلدیگر ولد فقری البته طغور سن دیمکدر (قلت) وطیئ مهموز اللام اوله رق واوله قنخی و طانک کسری و مدیده ملایم اولمش نسنده (سبحان الله ینه جای عجبدر که ترجمه معلومه ده بیت مذکورده واقع فراسا لفظنک من حیث الاعراب ثلاثیسی وطه اوله رق فعیل وزنده صفی اولان وطیئا لفظنک فاء الفعلی اولان و اوینی عاطفه صانوب و عروسه طبیئ یعنی عطری یا فشدیروب و رسنده واقع اولان همزه دیشی تحته بریاء موحدده نقطه سی طاقشدیروب (ترجمه ایاب توانی عجزه دخترینی تزویج ایلدیده حین تزویجده فراش وطیئ مهر اوله رق سوق ایلدکد نصکره بنه خطاب ایلدیکه تحقیق سرلر البته فقر و فاقه بی تولید ایدر سکرذ یو قلم مترجله تحریر اولمشدر تجاوزه الله تعالی عن قصورنا انتهی) (وقال آخر) توکل علی الرحمن فی الامرکله * ولا ترغب فی العجز یوماعن الطلب * الم تر ان الله قال لمریم * وهزی الیک الذئع تساقط الرطب * ولو شاء ان یجنبه من غیره * جنته ولكن کل رزق له سبب * مالی ای دل وای اهل هوش جمیع امور کده جناب خدای رحانه توکل قبلکه اشباهه متصرف انجق حق تعالادر و عجزایله آلوده اولوب برکون دخی طلبدن یعنی تثبیت سبیدن اعراض ایلکه که حکمت مطلی حق تعالی مر بوط سبب ایتشدیر و سببه تثبیت توکل مانع دکلدر کورمز منبسنکه باری تعالی مریم رضی الله تعالی عنهابه خرما اغاجنی تحریرک ایلکه که سکا اولمش و نازه خرما دوشورسون دیو سببه تثبیله امر ایلدی اگر حضرت مریم تحریریکسز خرما دن یمشی دوشورمسنی حق تعالی مراد ایتسه اوله جه دوشورردی یعنی حق تعالی بلا سبب ظاهر خلق و ایجاد اشیا به قادردر لکن حکمت عادت الهید سی رزق سبب عندنده خلقدر یوقسه سبب مسببی موجب بالذات دکلدر دیمکدر (قلت) بیت مذکورده سورة شریفه مریمده واقع * وهزی الیک الذئع تساقط الرطب اجناب * فصنه تلخیص وارد و نص شریف مذکورک ناطق اولوب سباق و سباقی اقتضاسیله اشارت و حکایت ایلدیکی قصه نك اجمالی بودر که چونکه حضرت مریم تفاسیلی تفاسیر و توار یخده یازلدیغی اوزره بامر الله تعالی حضرت عیسی علیه السلامی بلا پدر خارق عاده اوله رق حامل اولوب تولدی وقتی قریب اولدقد که هنگام شتایدی بر قور یمش باشی ویشلاکی یوق خرما اغاجنی تحته تسر و طیانق ایچون واروب اول حالده علی قول بطندن حضرت عیسی و علی قول جبرائیل علیهما السلام ای مریم حزن اتمه خرما اغاجنی کندیکه میل ایتد و جذب ایله تحریرک قبل سکا تر و نازه خرما دوشوره و باری تعالی تحت قدمکدن جوی آبی جریان ایتدردی خرمادن بی وصولدن ایچ و فرزند ایله یا خود اغاجک یشاروب فی الحال نازه یمش و یرمیله خوش دل اول دیوندا ایلدی

حضرت مریم قوری اغاجی اماله و تحریرک ایلدکده بقدره الله تعالی او اوجهله میوه دار و صو دخی جریان ایلدی پس حق تعالی ملائکه کوندردی حضرت مریم اطرافتی ایلدیلر و حضرت عیسی علیه السلام طوغدقدده تعظیم ایله طوتوب اقا ن صوایله یقیوب جشندن کتوردکلری حریر قاطه ضاروب کار حضرت مریم نهاده ایلدیلر بقیه قصیده اطلاع مراد ایدنلر تفاسیره مراجعت یورده و بو نخل خارقه سنده حضرت مریم حالت مناسب بودر که چونکه قوری اغاجدن و قسنر دفعه اظهار میوه نازه قادر اولان پروردکار عالم بهر برهانه بی واسطه پدر مادر دن ایجاد ولده قادردر و بونده حضرت مریم تسلیت دخی وارددر که قوری اغاجی هر تحریرک ایله باذن الله تعالی بو حالت کتورن ذانک مثلی ارتکاب فواحش ایده بجکی متصور اولوب اشبو خارقه برآه دامتله دلالت ایتشدیر (ومنکر ینه دخی تنبیه وارددر که نخله یابسه بی هنگام شتاده اتماره قادر اولان ذات مقدس باری زوجسز وار ککسر مریمی حامل قلمغه قادردر انتهی) (قلت) ترجمه معلومه ده سابق الذکر هلالک قطعه سی عنواننده صاحب المستطرفک یازدیغی من آیات قولی کور یله رک و آیات ینتک جمعی اولمغه اندن یا ککنه رق * توکل علی الرحمن الی آخره قطعه سی (وقال آخر عنوانیه مفرز و معناه کلام آخر اولدیغی اشکارایکن هر نقدر قافیه لری باشقه ایتسه ده هر دو قطعه بحر طویلدن اولمغه اشبو قطعه دخی هلالک قطعه سندن صانیلوب مقول لفظ توانی اوله رق اوزون اوزادی عجیب و غریب معنار و رلندر علی مصنفها الرحه انتهی) (اشبو بیتینی ابونعمان بر قصیده سنده دیمشدر * آعاذلی ما او حش اللیل مرکبا * و او حش منه فی المهمات را کبه * ذری بی و احوال الزمان اقامها * فاهواله العظماء تلپها ر غائبه * یا نفسله یعنی خلفه و یا خود اکثر یا اراجیف زبان نسوانده دائره اولمغه خانوانره خطابا ابونعمان دیر که ای اراجیف کور عاذله کیمه لر تحصیل مهمات و معاش ضمتده انده بالضروره را کبا یا خود ماشیا حرکت و سیر ایدنلره وحشت آباد و زیاده قور قنچ اولمادی یعنی بنم ضیق حال ایله اکساب معاش ضمتده کیمه و کوندز یولره دوشدیکه لوم ایتوب بی زمانک احوالیه برابرک ایت یعنی بی حالمه بران نیچون قاجدی و شو یله بویله ایتدی دیو اعتراض اتمه که زمانک احوال انکبر اولان احوال من عجزه عظماسنه رغائبی ولی پدر و اریم قسمتمی ارایهیم یعنی زمانک و پردیکی شوتهی دستلکک و راستده رغیبه لر یعنی عطشای کثیره جناب و اهب الامال وارددر ضمن اسبابه و اصل دست سعی اولور دیمک کیدر بعض نسخه ده (او حش) پرده (اخشن) کورلشدر لکن دقت اولندقدده مفاد لری پر کور بلور (وقال آخر) لا تضجرن ولا تذخک معجزه * فالنجح یظهر بین العجز و الضجر * مالی صاقن غمدن متغزل اولوب مطلقا چاغروب یا غرمه یعنی لدی الاحتیاج اضطجار ایله ییله باب کباره چوق کیدوب و دامن التجایه صاریلوب اولنددر تعجیر اتمه و کسل ایله بوموش دخی خانه که سنبوب استانه دروب و ابواب اولیای امور مثلاً سنبوب کی اوزاق برده ایلک بی رجال استانه کورلر دیو باقه یعنی ایکی شقک مایندده بولن مقصوده مساعده تعجیر ایله ضجر میباند حاصلدر دیمک اولدیغی ملاحظه اولمشدر الو بر رسم قبول اولنه (براعرابی بلیغ عاجزی توصیفده * العاجز هو التاب قبل الحبله و الملازم للخلیله * دیمشدر که مال ایجاز اشتتالی عاجز اول کنج و دنجدر که ندارک معاشده تدبیری آز و خانه سندن اسکی زمان زنائی کی چیمه یوب دائماً مسریله دمسازوله دیمکدر) تنبیلر حقیقه بلغاء قدما * فلان شعاره الکسل و دناره التسویف و العلل * یعنی فلانک تنبیلک پیراهنی و حصول مطایب کبر و قومی ایله علل یعنی عدم نیل مطلبه عارضه لر نویدر دیمشدر * من العجز و التوانی نتجت الفاقه * دخی کلام حکمت ارتسام قدماند رکه مالی بلو اولدیغی اوزره عجز و توانی منشأ فقر و فاقه در دیمکدر) لقمان حضرت لری * یا بنی ابانک و الکسل و الضجر

فانك اذا كسلت لم تؤد حقا واذا اضجرت لم تصبر على حق * يعني مشار اليه حضرت تری نجانه نصیحه ای او غلجه كم كسل اليه ضجره ينشئه زبرا كسل وضجر ايد رايسك نه حق ادا ونه حقه صبر ايد يطور سن بيورمشد ر كه مفادی كسل مانع كسل اولغله ضمنده عهده كه اتفاق و اداره سي واجب اولان كسانك حق نفقه سي كيرو قالور وضجر دخی متحقق اولان قدره عدم رضای مظهر اولور ديمكدر (ضجر لغته فتحته غمدن طار يلوب اضطراب چك كدر (قلت) اشبو احوال اشارتی سبقت اينديكي اوزره بو عالم حكمت صمدانيه اقتضا سنجه عالم سبب و انده هر بر مطلب بيوسته سبب اولغله معطي و مانع انجق جناب مسبب الاسباب اولديغي بي اشتباه ايسه ده ينه امر الهی مقتضا سنجه سر قدر خارج از ادراك بشر اولديقتدن اسبابه توسل ايمكه و حكمت سببي انكار و تعطيله جرأت ايتامكه معنی تنبيه دن عبارتدر و السلام (قال ابو العنايه) اذا وضع الراعي على الارض صدره * مخق على المعزى ان ينددا * مالى چوبان كو كسى ره وضع ايدوب يعنى اهمال ايدوب تحت رعينده اولان مثلاً بكي سور يسنه باقىه سوري طاغيلوب پریشان اولور ديمكدر كه مفادی ترك تشبث اسباب ايدن نيل مطلبدن محروم اولور ديمكدر (صاحب المستطرف بوراده * فالتواني هو الكسل وتضييع الحزم وعدم القيام وترك السبب والاحتراف ولاحالة على المقادير وهذا من افحج الافعال * ديو مطلب مذكوري فذلكه بند ايدوب و چونكه سخا وسرف ظاهر بر برينى اكداد يعنى كسى توانى ايله عنوان باده عقب ذكر تو ايد و ما شبه ذلك قوليله اشارت ايلديكي تانى دخی نظره اولاده بكنك كور ينوب توانى ايسه مذموم و تانى ممدوح اولديغنه موجب تلاش اذهان اولغله دفع تخديش و جواب و سؤال مقدر ايله * و اما التانى فانه بخلاف التواني وهو الرقي ورفض الجملة و النظر في العواقب * ديو تعريف و ابضاح ايتلدركه مالى توانى ديد بكنز كسل و حزمي تضبيع و مصالح نفس اوزره قيامك عدمي و سبب و صنعتى ترك ايله مقادير حواله اولوب بوايسه افحج افعال دندرديمكدر (قلت) مقادير اشباعه ابن هشام ازديك قصيده سنده واقع * فان انالتي المقادير الخ * بيتي شرحنده يازديغي اوزره قدرت الهيه دن عبارت اولان قدر كمتعلق اولان مقدورك جهيدر (و اما تانى توانيك خلافتدركه تانى ايشي رفق ولايتله طوئوب عنف ايتامك و عجله بي رفض و ترك ايتك و عواقب اموره نظر يعنى عواقب اموري كركي كسى ملاحظه دن عبارتدر كه بوصورنده ملاحظه فقيرانه اوزره تانى اسبابه شروع اوزر يسه اجرا اولنه جنق حال ديمك و توانى اسبابه شروعى ترك ديمك اولديقتدن يينلرنده بوجهله دخی فرق دركارد (تاني بي ناده) من نظر في عواقب الامور سلم من افات الدهور * ديمكدر كه مالى عواقب كاري ملاحظه ايدوب ايشنه ينه متوكلا عليه تعالى شروع ايدن دهر ك آفت و مصيبتلرندن سالم اولور ديمكدر و تانى بابتده * ولا تعجل بالقرآن من قبل ان يلقى اليك وحيه * نظم جليلي حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم نازل اولشدر كه مأل لطيفي اهل تفسير بياني اوزره اي رسول بر كز يده قرائت قرأته و على تفسير سؤال ازلنده و جبي سكا ادا اولمده بجه و على قول مجمل قرآنك بياني سكا كلكه بجه تبليغنده عجله ايله ديمكدر (قلت) آخر آيت مذكوره * قل رب زدني علما * در مأل جليلي اي حبيب سكا وحي اولنانه لاجمله نائل اولورسون سن استعجال بيلنده اي پروردگار بنم علمي زياده ايله ديو زياده علم و عرفان سؤال ايله ديمكدر و زياده علمي احكام شرع و آيت قرآن و معانيسنده زياده ايله و يافراموش اولغماق ايجون توفيق حفظ و ياخود علم بعد العلم شقويقه تفسير ايتلشدر (لطائف قشريد موي عليه السلام زياده علم طلب ايلدكدرنده صحبت خضره حواله اولنوب اما بغير مزم عليه الصلاة

والسلامه بلا طلب زياده علم احسان اولندي بوندن قدر عاليلري نه مرتبه ده اولديغي ييلنه ديمكدر انتهى (وقال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) (من اعطي حظه من الرقي فقد اعطي حظه من الخير ومن حرم حظه من الرقي فقد حرم حظه من الخير) قلت (صاحب المستطرف من الخير بونده (من الدنيا والاخرة) ديونخر رقيش ولكن جامع صغيره ابوالدر دادن رضی الله تعالى عنه مري و يا نقل ايتد بكنز عبارته شريفه اوزره مضبوطدر و مأل شريفی شراح بيانجه نصبي رفقندن اعطا اولانك خيرون نصبي اعطا اولندي و نصيب رفقندن محروم اولان خيرون محرومدر زيرا كه مطالب دنويه و اخرويه رفق باه نائل اولنور و فقداي باعث فقدان مطالبدر ديمكدر (وينه رفقده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم عايشه صديقه رضی الله تعالى عنهايه خطبا (عليك بالرفق فان الرقي لا يتخالط شيئا الا زانه ولا يفارق شيئا الا شانه) بيور شلردر (قلت) اشبو حديث شريف جامع صغيره (عليك بالرفق ان الرقي لا يكون في شيء الا زانه ولا يتزع من شيء الا شانه) عبارته شريفه سنده مضبوطدر و مأل شريفی شارح بيانجه اي عايشه جميع اموره لين الجانب و اقتصاد اوزره اولمق ايله احسن و ارفق اولان شيئي الترام و اخذ قيل كه رفق قنفي شده بولنسه و قنفي شبنه مختلط اولسه اول شبنه زينت و بردي و ويرر يعنى هر خيرك سييددر و قنفي شيدن زرع اولنسه و مفارقت ايتسه اول شبنه عيب و بردي و ويرر ديمكدر اشبو حديث شريفی حضرت عايشه رضی الله تعالى عنها غزواتك برنده معيت سعادنده اولوب هودج نشين اولدقلى دوه سيرده بطائت ايدوب صديقه حضرت تری سيريچون دوه به شكاف پرده هودجندن محجلر يني اوزادوب ضرب ايلدكلى منظور حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اولغله ارشادا بيورمشدر (وتورات شريفده * الرقي رأس الحكمة * زيب صغيه در كه رفق حكمتك رأيي يعنى مبدائي و جامع و اعلا سيدرديمكدر * العقل اصله الثابت و ثمرته السلامة * كلام قدما دندر كه مالى شجر عقلك كوكي تثبت يعنى تانى و يمشی دارينده سلامتدر ديمكدر (بر سيف قديم اوزرنده * التاني فيما لا يخاف فيه الفوات افضل من الجملة في ادراك الامل * عبارته سني يازلمش بولمشكده مالى فونندن قورقوليان يعنى حصولي ممكن اولان شيد و مطلبده تاني عجله دن افضلدر ديمكدر فتأمل و بعض حكما * تان بحزم فان استوضحت فاعزم * ديمكدر (قلت) مالى امور يكي رؤيته شروعده ابتدا احوال و مقدماتي ضبط و تدارك ايدرك و احتمال ضرري احتمال فائده به ترجيح برله آخر الفكر اول العمل قضيه حكمت ناطفه سني دوشونه رك عجله سز و هر طرفك حسي كركي كبي سكا تين ايتدكده او ايشه باشله ديمكدر كه بر كوزل قاعدهدر و * يد الرقي بخي ثمر السلامة و يد الجملة تغرس شجر الندامة * اقوال حكيم مأل حكماي علمادندر و مفاري مزعه آخرت اولان اشبو باغ عالمده دست رفق و ملايمت سلامت ميوه سني ديوشور و عجله الى شجر ندامتي ديكر ديمكدر (وتاني في مدحده) قد يدرك المتأني بعض حاجته * وقد يكون مع المستعجل الزلل * قولي اشعار بلغادندر كه مالى متأني اولان كاهيجه ياخود محققا بهض مطلوبته نائل اولور و مستعجل ايله بمضا زلل برابرر يعنى عجله ايدن سورچر و دوشرديمكدر (قلت) بونك مفادي تأنيده ضرر يوقدر بعضا ايشي بر و بترسده آفت زانده به اوغرامن اما مستعجل ايشي بتديكي شونده طورسون ار القده بلاي ديكره اوغرامن ديمكدر فتدبر (ودخی انتظار و تاني سلامت حصن حصندر و عجله مفتاح ندامتدر مفهومنده اولان * الاناءة حصن السلامة والعجلة مفتاح الندامة * ايله بر كيميه مقصدينه رفق و ملايمته ظفرياب اولماسه آيانه شي ايله ظفرياب اولور يعنى ملايمت هر آينه مجلاي صورت حصولدر مفادنده اولان * اذا لم يدرك الظفر بالرفق والاناءة فبماذا يدرك * سوزلري

اقوال حکما در مهلب * اناة فی عواقبها خیر من عجلة فی عواقبها قوت * دیمشدر که مفهومی بر تائی که عاقبتند مطلوبه ظفر متحقق اوله عاقبتند قوت مطلب بولنان عجله دن خیر لودردیمکدر که مفادی قول سابق را مفادند در (بعض حکما دخی * ابانک والعجلة فانها تکتی ام الندامة لان صاحبها يقول قبل ان يعلم و يجب قبل ان يفهم و يعزم قبل ان يفكر و يحمد قبل ان يحجب و يذم قبل ان يخبر و ان يحجب هذه الصفة احدا لا يحب الندامة و جانب السلامة * دیمشدر که مفهومی عجله دن صافن که عجله ندامت اناسی ابله کنیه لیمشدر زرا عجله صاحبی یعنی انکله متصف اولان کیمه بر شیء بطن واکله دن اول سوبلر و تفهم دن اول سؤاله جواب ویر و برایشی تفکر دن اول یعنی عاقبت کاری قبل الملاحظه قصد ایدوب اجر ایدر و شخصی و اشایی تجربه دن و اختیار دن مقدم مدح و یا خود ذم ایدر و اشو صفاتی بر کیمه استحباب ایتمز و متصف اولماز البته او کیمه ندامت مقارن و سلامت دن بجانب اولوردیمکدر * اما الصناعات والحرف و ذکر الصناعات والمخترعات وما يتعلق بهم * یعنی باب کسیدن مقرر اشو مطلب صنعت و حرفت و اربابلری و بولنره متعلق شیلر ذکر کرده در (سهل بن سعد رضی الله تعالی عنهن عمل الارباب من الرجال الخياطة وعمل الارباب من النساء الغزل اثری روایت اولمشدر که مالی امت اجابتک ارککلرندن مطیعار بتک اعمالی یعنی صنعت و کسبی اثواب دکتک و نسوان مطیعار لرتک کاری اپتاک اگر مکدر دیمکدر (مناوی بوارک ابن جوزی و سائر لری موضوع اولدیفته حکم ایتدیلر دیمشدر (صاحب المستطرف دیر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مبارک ثوب شریفلری و نعل شریفلری دکر ل ایدی (قلت) اشو فعل سعادت لرتدن مقصود امت مرحوم لری بی تعلیم و ارشاد در (سعد بن مسیب لیمان حضرت تاربتک خیاط اولدینی مرویدر (و این شوذب دخی علی قول ادریس علیه السلام خیاط اولدقرین روایت ایتشدر * ووقف علی کرم الله تعالی وجهه ورضی الله تعالی عنه علی خیاط ففال یا خیاط تکلک التواکل صلب الخياط ودقق الدور وقارب الفروز فانی سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم يقول يحشر الله الخياط الخائن وعليه قبض وبراء عما خاط وخان فيه واحذر السقاطات فان صاحب الثوب احق بها ولا تخذ بها الايادي تطلب المكافاة * مالی صنعتند دقت ایجان پردزی به حضرت علی ای خیاط سنی انار ضایع ایتسک یعنی هلاک اوله سن انکسار نو بخنله ایلکی قوراق و محکم ایت و دیکشک یولرینه دقت قبل یعنی خط مستقیم و برقرار اوزره صفیه دیک پارچه لری صحیفلمسون دیو بر برینه بتشدیروب او یلجه دیک زیا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن ایشندمکه الله تعالی بوم قیامتد خائن خیاطی دیکوب و خیانت ایتدیک ثوب اوزرنده اولدرق حسر ابله تسهیر ایدر و دخی بوان فریدیلر بی البوم مقرر صافن که ثوبک صاحبی انلره سندن احقدر یعنی صاحبیه ویر و اول فریدیلری کار اتخاذ ایتد شیء ناچیز ایتدده صاحبیه ویرنا که مکافات خیره نائل اوله سن دیدیلر (بر حکیم ذی فنون * ان من القبح ان یولی امتحان الصانع من لبس بصانع * قول حکمت اولنی دیمشدر که مالی ظاهر اولدینی اوزره صانع اولیان یعنی صنعتی و نیک و بدی بیلان کسان اهل صناعتک امتحانته و حاذق و ماهر بی و غیر حاذقنی تمیزه مأمور اولاق قبح تدبیر در دیمکدر * کذب دلال * ضرب مثل اولوب حتی * لکل احدرأس و مال رأس مال الدلال الکذب * یعنی هر کسک بر رأس مال و سرمایه سی وارد دلالک سرمایه سی دخی کذب و دروغ در کلامی مشهور در امام مجاهد * واتبعت الارذلون * آیتند اولان ارذلونی حوا کون ابله نفسیر ایتشدر که طوق بیجیلر دیمکدر * وقل ان جائنکا سأل ابراهیم الحربی ما تقول فین صلی العید ولم یشر ناطقا ما الذی یحب علیه فبسم ابراهیم ثم قال یتصدق بدرهمین فلما مضی قال ما علینا ان نفرح المساکین من مال هذا الا حق * یعنی

ابراهیم حربی حضرت تاربتیه برحانک یعنی چولهه صلاة عیدی قیلوب بعد ناطف اشترایجان کیمه اوزرینه نه لازم اولور دیو سؤال ایتدکه * تبسم ایدوب ایکی درهم صدقه و یرمک لازم اولور دیو جواب و یروب شخص سائل حانک کتدکد نصکره اشو احقک مالندن مساکین و فقرای تفریحده بزه ضرر یوقدر یوردی (ناطف بشمینه که علی قول کتان حلوا سیدر عبده طرده بورالده شکر و حلویات اشترای تناول و اهداسی عادت اولدینی * بی اورالده یعنی عراقده دخی او مقوله حلویاتی بیرامده الوب اهدا واکل عادت ایش حانک مرفوم کال جقتدن اول عادت عبادت صانورمش و یونقلک خواسی حانک صنعتک غالبا خاصه صنعت میدر هر نه ایتد حاقته انصاف لری بی بیان اوله جقتدر (اما اشو حکایه عبارء محرره سنی ترجمه معلومه ده اصیلا تاویلی قبول ایتمز حیثیه (برحانک یعنی چولهه ابراهیم الحربی به بر کیمه صلوات عیدی ادا ایلسه ده اوزرینه واجب اولان صدقه فطره طعامنی اشترای ایدوده فقرایه اعطا ایلسه او کیمه به نه لازم اولور دیو سؤال ایتدکه ابراهیم ایکی درهمی تصدق ایلر دیرک جواب و یردکد نصکره یور دیرک بویه احقک مالیه فقرای تفریح یلک اوزریمه واجبی ایدی دیرک تأسف ایلدیلر دیو مزجنگ هوشی باشند ایکن بویه جه ترجمه ایدوب و فلبسه یازدینی کورلشدر * دخی نه دیم که اولیه معلوم شریفک * صاحب المستطرف نقل ایدر که اردشیر بابک صناعت رده ایحبابی اولاد لرتک کندویه ندیم اولسنه راضی اولماز ایش مثلا جلاه و حجام و دباغ کبی هر نه قدر درایتلری اولوب ایحساب هنر و معرفت نفیسه اولسه لری پله یتد مجلسته او غرامت ایش (قلت) اشو اردشیر ساسانیه عجم ملوکک کتک اولدر و حکمتد اندر خدمت ملوکده و مراتب رعایاده مراتب و اداب ترتیب و کتاب تألیف و نصب موبدان ایلدی * لاملک الا بالرجال ولا رجال الا بالمال و الامال الابارعية و الارعية الا بالعدل * کلام حکمت انسجامک قائمیدر اون درت سنه اون ماه سلطنت سور مشدر ایتدی (وقال کعب لاتسبوا الخاكة فان الله سلب عقولهم و نزع البركة من کسبهم * یعنی کعب حضرت تاربتی حاکم لره امور یکرزی اسنشاره ایتک زیا حق تعالی انلرک علقنی سلب و کسبلرندن برکتی نزع ایتشدر دیمشدر (اما ذکر اوانان ترجمده اشو قول کبی اردشیرک قولته عطف ابله (و دیرلر ایشکه حانک ابله اسنشاره ایتک الخ دیو قول اردشیر اولنی اوزره ترجمه ایتشدر ارتق نسخه سنده غالبا قال کعب اولماق کرکدر دیو تاویله صاعلی لکن بودخی بعید جده در علی مالایحنی (بحکیمدر که حضرت مریم رضی الله تعالی عنهانک برطاق جلاه لری بوللری او غرا یوب جاده دن سؤال ایدر انلر خلا فیه جواب و یردکلرندن الله تعالی کسبلر یکرذن برکتی سلب ایلسون دیو انکسار ایلدیلر بناء علیه برکت یوقدر دیدیلر (قلت) غالباً تخافت عقلا رینه بناء هزل طریقله یلدرکری طوغری بولی عن قصد بکلش سوق ایتک کرکدر لر که انکسار مشار الیهایه او غرامشدر و شامتلری اهل صنعت مذکور به دخی تأثیر ایتشدر (ابو العنایه عبده اکرمیت تقوی ابله اولوب حرفت خبسه اکریمته مانع اولمادیغنی * ولبس علی عبدتی نقیصه * اذا صحح التقوی وان حاک او حیم * یتبله ادا ایتشدر که مالی عبد متی تقواسی ثابت اولدینی و قنده هر نه قدر جلاه و حجام اولدیه ده او صنعتلر اککا نقیصه دکلدر دیمکدر والله الموفق للصواب والیه المرجع والمآب

باب السادس والخمسون

اشو الی النبی یاب زماندن شکوی وزمانک خلقه انقلابی یعنی فلیکک کجروشکی وادباری و مکاره واکداره صبر و نواب و مصائب دهر اوزره تسلی یاننده در و باب مذکور اوج فصلی حاویدر

فصل اول شکوی و انقلاب مرقومه داتار و اشار و حکایاتی مشتمل در (انس بن مالک رضی الله عنه مامن بوم و لایله و لاشهر و لاسنه الا و الذی قبله خیر منه) دیوب و بن بوکلامی بنم و سزک نیکر اولان علیه الصلاة والسلامدن ایشتدم دیدیکه مالی برکون و برکیجه و برای و برسته یوقدر که انلردن اول اولان اوقات مذکور کندی و نلردن خبر لو اولیه یعنی ایام گذشته ایام آتیه دن خبر لودر دیمکدر (معاویه رضی الله عنه معروف زماننا منکر زمان مضی و منکره معروف زمان لم یأت دیمکدر که حق الانصاف بر کلام بلیغدر مالی آشکار اولدیغی اوزره ایچنده اولدیغی عهد و وقتک احسان و ابولکی یزدن اول یکن زمانه نسبتله اول زمانک بکنلانی یعنی کوتولکیدر و عهد یزک کوتولکی یزدنصکره کله چک زمانه نسبتله اول کلچک زمانک ابولکیدر دیمکدر که مفادی ابولک یوما فبوما نزلده در دیمکدر (اما ترجمه معلومه مذکورده قول مرقوم زمانک منکره معروف و معروفی منکره و شکایت ایده رک بر زمانه رک سابقده مثلی گلدی دیومرتجدر (رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیمکد عضبا سمنده اولان نافع شریفه لینی بدوه کچمه مردی برکون بر اعرابی بر قعود دوه اوزره کلوب رخصت سعادتله لدی المسابقه عضبایی سبق ایلدی اشبو یکمک اصحابک کال غیر نلردن کوجلرینه کلدکده اول واقف علم لدن صلی الله علیه وسلم (ان حقا علی الله ان یرفع شیان هذه الدنيا الا و ضعه) یوردیلر (قلت) قعودایکی یاشنده اولوب رکوبه قابل اولان دوه نک و صفیدر (واشبو حدیث شریف انس بن مالک رضی الله عنه نهدن مرویا جامع صغیرده مضبوطدر و مالی اکثر یا دنیاده عادت الهیه نک جریانی بحکمه بونک اوزرینه در که بر شیبی رفیع قیلدقه دانی تنزیل ایدر دیمکدر که مفادی دنیادن زهد و اعراضه تنبیه و تواضعه ترغیدر انتهى (همدانلی بر پیر روزگار دیده دن حکایه اولمشدر که هنگام جاهلیتده اهل بلده بر خصوص ایچون بی ملوک بی جبردن ذوالکلالع العربی به هدایای کثیره ایله یاسفارت ارسال ایتمشلر ایدی مقرر حکومتده ملاقاتی ایچون بر ماه مقداری مکث و توقف ایندم کال تعز و غرورندن خلال ماهده کندیله ملاقات اولنه میوب شهر کامل مرور ایلد کدنصکره بی سراینه کنوردیلر اوطوردیغی قصر عالینک بنجره سندن کورندکده اطراف قصرده بوانان ارکان و خدای تعظیما سجده یعنی بوزلرینی بره وضع ایتمیلر بعده مصلحتی عرض ایدوب و بتوروب عودت ایلدم براز زماندنصکره کوردیمکه دولتی قرین زوال اولوب حصصه هجرت ایتمش و بر در هملک کباب آوب و دابه سنک ارقه سنه سبتوب بیر واشبو ایاتی دیر ایدی * اف لدنیاء اذا کانت کذا * انا منها فی بلاء و اذی * ان صنی عبس امری فی صبحها * جرعتهمسبا کاس الردی * ولقد کنت اذا ما قبل من * انعم العالم عبسا قبل ذا * مالی کوتولک و ناپاکلک دنیا ایچوندر یعنی یوف شودنیایه که بونک کی اوله یعنی بو حال ایله متصف اوله که بن بودنیادن بلاء و شدت و اذاده واقع اولدم یعنی ضیق حال ایامه مبتلایم حال دنیا شویله که کاهیجه برکشینک دنیانک صباخنده تعبشی صفوت و اسایشده اولورسه اخشام اولدقده دنیا کوتولک کاسنی نوش ایندیراشته بر متوال بیان و مدعا مقدما عبس و دولت بونندن عالمده انعم و اکثر کیمدر دیو صورلدقده بودردیو بی کوسر لر دی شمدی ایسه فلک بی یوقیلغه قودی بندن عبرت آل دیمکدر بیت اخیر نسخه مزده بولغله بودغه درج اولندی (یونس بن مفسره) لایاتی علینا زمان الابیکیانمه ولاتولی علینا زمان الابیکیان علیه * دیمکدر که مالی بزکلان وقته یعنی زمان حاضره اکدار اکود اولدیغندن اغلرز و اول وقت یکدکده انک اوزرینه دخی تحسرا اغلرز یعنی اندنصکره کلان زمان اندن اشددر که یکمسی بزه کندی ایدر ایدر و حسرتلی ایدر دیمکدر (اشبو معنای یونس مومی اله و من قوله * رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه *

(یعنی)

یعنی یونس مومی اله کلام مرقومنی اشبوینله دخی نظم ایتمشدر (قلت) ترجمه معاومه ده * ولاتولی الخ فقره ثانیه سی ترجمه سنده معنای مطابق طورر ایکن حالا اولان زماندن شکوی ایده رز دیو لازمی اولان معنایه حصر ایتمش و بیت مذکورک اوزرینه اولان و من قوله ضمیری بونده راجع ایکن بومعنا ده شاعر عرب شویینی نشیده ایلش و مصراع ثانی به یکن کونلرک قدر و قیملری بیلیمکه حزن و بکا ایدر م دیو معنایی یناشدر مقدمه همت قلمشدر فقدر بر انتهی (و شاعر آخر دخی معنای مذکورده * و ما من یوم ارنجی فیه راحة * فاخبره الابیکی علی امس * بیتن نظم ایتمشدر که مالی برکون یکمکده اول کونده راحت مأمول ایدوب اولیه کونی خبر و یریم انجیق اول کون یکدکده بکا ایلدم یعنی اول یکن کون جای راحت اولور که اکداردن خالی دکل ایکن انک اوزرینه کلان کون اندن بدتردر اول کدردن خالی اولیه رقی یکن کونه نأسف اولور یعنی کلا یکنه رحت اوقوندبر دیمکدر (و ابن الاعرابی دخی * عن الایام عذفن قلیل * تری الایام فی صدر اللیالی * دیمشدر که مالی اشبو برکون نه کونه ایدر کوندن صاییلور بقینده کونلری کیجه لر صورتند کوررسن دیمکدر فافهم (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه * ما قال الناس لشیء طوبی الا وقد خباله الدهر یوم سوء * یورمشدر که مالی ناس برنسنه به بکنوب و محظوظ اولوب نه کوزل اولمش دیمر الا اول نسنه ایچون دهر برکوتو کونی کیرلمشدر یعنی دنیانک آب صاف سروری انجامنده کدر آود سرور اولور دیمک اولوب مقصود عالیری دنیا دار محندرانده سلامت معادی موجب طاعانه چالشوب سه روزه اقبال معکوس لایقاسنه الدانماملی دیمکدر رضی الله تعالی عنه (وقال شاعر) قال الناس بالناس الذین عهدتهم * و ما الدار بالدار الی کنت اعهده * مال بیت مذکور عهد اولده ناس ینلرنده بر برلرینه و فاسا رتحقوقه رعایت اولندیغنی یلوردم شمدی ایسه ناس و بحامله اوزره دکل واسکی یلدیکم دار محبت و نعم مدارلر دخی اودارلر اولوب قلوبی طارلشدر اولمش یعنی ایچلرینه و فاسر لر کیرمش دیمکدر (ابن اعرابینک ییشدن بورایه قدر اولان مقال بوکره نقل و ترجمه اولمشدر) و دخل داود علیه السلام غارا فیه رجل میت و عند رأسه لوح مکتوب فیه انا فلان ملک الف عام و بنیت الف مدینه و تزوجت الف بنت و هزمت الف جیش ثم صار امری الی ان بعثت زنیلا من الدراهم فی رغیف فلم یوجد فبعثت زنیلا من الجواهر فلم یوجد فدفقت الجواهر و اسفقتها فکنت مکانی فین اصبح وله رغیف و هو یحسب ان علی وجه الارض اغنی منه فامانه الله کما امتی * اشبو حکایه نک مالی بودر که حضرت داود علیه السلام بره غاره کوروب و اطلاع ایچون ایچنه کیرلر و انده بر رجل میت جسدی و باشی اوچنده بر لوحه کورلر که لوحده بن فلان ملک اولوب بیک سنه سلطنت و بیک شهر بنا و بیک قز تزوج ایدوب و بیک اوردو بوزدم ایدی صکره اولکامده فخط اولغله حام شو صوره و از دیکه برچورک تحصیلی ایچون بر زنبیل طولوسی اجه فی مملکمه کوندردم بولنه مدی بعده جواهر ایله طولو بر زنبیل آخردخی کوندردم بته بولنه مدیغندن جواهری دخی و سحقی ایله سفوف و توز ایندم و مکامده یعنی مال و منال ایله مالامال اولان سرای عالیده اچلغمدن فوت اولدم قنغی کیسه در که بر چوره که مالک اوله رقی صبا حلیه یعنی اندن غیری شبنه مالک اولیده روی ارضده کندنندن زکیکن وار دیو ظن و زعم ایده یعنی غنی ثابته دهردن خالی اولورم و فقر ایله فوت اولم زعمنده اوله اول کیسه بوزعمده اولسون حق تعالی اومالک یکنان اولان کیسه بی وز نکینده افنا ایدر بی بو خرائ و ملک ایله افنا ایندیکی کبی حسچال یازلمشیدیکه مفادی * بر کرمندر یوفانی اون ایدر برکون بزی * فوا سنجه دنیادر فنا در بای و کدایی افنا ایدر و توانکرلک مانع فنا و سبب بقا اوله مر دیمکدر (قلت) صاحب القاموس فیروز آبادی

این هشام بن رجهما الله تعالى ناقلا اشو حکایه بی ش ف رماده سنده یازمشدر که بومعه
نقلی مناسب کوردی شویله که یمده سبل وقوعیله برقیب آچوب ایچنده کردانده انجودن دبراش
یدی کردلان والارنده و با زورنده و طوقارنده بدیشمر صم التون بلازکار و بازوبندل و خلخالر
وهر پرماعنده ذی فیت جوهر یوزکار اوله رقی برخانون جنازه سی ظهور ایتدی و باشی اوجنده
اموال کرانبها و تحف طولوسی برصندوق و برلوحه بولندی ولوحه نك اوزنده * یاسمک اللهم
آله جبرانا جنة ذی شفر بعث ماثرنا لی یوسف فابطا علینا فبعث لا ذی بعد من ورق لبانی بعد
من طحین فلم یجده فبعث بعد من ذهب فلم یجده فبعث بعد من بحری فلم یجده فامرت به فطحن
فلم انتفع به فالتفت فخن سمع فی فلیرحنی وایدا مراة لبست حایا من حایا فلامات الایاتی *
عباره سی یازولوا یدیکه مالی ن جبرامز اسندن ذی شفر نك قزی اولوب معاذ الله قتلوقوع بولغله
ذخیره می جلب ایچون عزیز مصر اولان یوسف علیه السلامه ذخیره جبری ارسال ایلدک
بککمه کله خواص اتباعدن برینی برمدکش و بریب برینه برمد اون تدار ایچون بلاد کوندرم
بوله مدی بده برمد التوله کوندرم بینه بوله مدی بعده برمد بحری یعنی انجو و یروب کوندرم بینه
ما یوسادوندی بدخی اول انجو بی اون ایتدی یروب یدم لکن علت جوعی کیدرمدی انجای بوقدر
امواله مالک ایکن آچلقدن تلف اولدم بوقصه می اشیدن لردن بکاترحم ایلمری رجاولنور عجیافتی
ناسدر که اشو حلیلم کی حلیلر قنوب بنم صورتم اوزره تلف اولماشدر یعنی اولمشدر دیمکدر انتهی
(وقال هبیم بن خالد الطویل دخلت علی صالح مولى مناره فی يوم شات وهو جالس فی قبة له مفضاة
بالسمور وجمع فرشها سمور و بین یدیه کانون فضة یسجر فیه بالعود ثم رأته بعد ذلك فی رأس
الجسر وهو یسأل لناس * یعنی هبیم نقل ایدر که برصغوق کونده مناره نك جبر اغلرندن صالحک
داره سنه وارمش ایدم کوردمکه پرده وازرلی وطوانلغی وجمع مفروشاتی سموردن تنظیم
اولمش اولان قبه سنده اوطور ویدشنده برکش منقل اولوب عود ایله علولند بر بلور ایدی
بو حاله نصکره کوردمکه بغداد جسر ی باشنده ناسدن دینور ایدی (اما ترجمه معلومه ده عبارة
حکایه مذکور هبیم بن خالد الطویل دیمشکه شهر مناره والبسی صالحک مجلسنه دخول
ایلدیکمه کوردمکه البسه فاخره وسمور ایله بحاط وچله بساطلری سمور و اوکنده کشدن
منقل وعود و عنبر ایله تجیر اولمش و بعد برهه من الزمان کوردمکه کال فقر وفاقیه دوجار و ثاب
بذله ایچنده بر کو پری باشنه اوتورمش ناسدن سوال ایلر دیو ترجمه فلمشدر (قبه قافک ضمیمه باندن
مدور اولان سقف) و سچور جیم ایله سمور و زننده تنور علولند ردگری تومرقد رکذا فی القاموس
حتی فی واقفولی انتهی * ذهبت اعمارهم و بقیة اعمالهم * اشو کلامی برمد آگاه برقص
خراب پیشکاهندن بکمرکن دیمشدر که مالی بو قصر اصحابک عمرلی یا خود معمور ایتدگری بر
کمش عملری قالش دیمکدر باقی اولان اعمال ذخیره قصر لینی بایمق هنذر دیمکی مراد
ایتمشدر (منقود که امویه طرفندن والی خراسان اولان عبد الرحمن بن زیاد بن ایه بیک سنه
یشامق وهر کون بیک درهم صرف اتمک حساب و تقدیر یله اموال افزا ایتشدی برازحق
مدت نصکره برابر کتوردیکی مصحف شریفک کبسه محلاسنی یعه محتاج اولدی (ولما قتل عامر
ابن اسمعيل مروان بن محمد نزل فی داره وقعد علی فراشه دخلت علیه عبدة بنت مروان فقالت یا عامر
ان دهرنا انزل مروان عن فرشه واقعدک علیها المبلغ فی عظمتک * یعنی مروان بن محمدی عامر
وعلی نسخه عمرو بن اسمعيل بولند بی خانه ده قتل ایتدکه مندرینه اوطوردی اوخلالده مروانک
قزی عبده یانته کلوب ای عامر دهر مروانی مندرندن ایتدی یروب سنی اول مندره اقعاد ایلدی دهر
بو حال ایله سنی موعظه و نصککه ابلاغ اید یجیدر یعنی اول ممکنه اولان وصف سکا دخی صادق

اولوب دنیاده سندی باقی دکلسن معناسنی ییلدرمشدر دیمکدر (قلت) ذکر اولنان مروان
امویه نك اون دردیجیسی و آخریدر اول خلافتی عباسیه اولان سفا حک سرعسگری و عی عبدالله
موصل قرینه بوزدقده مروان شامه قاجدی و عبدالله وراستدن شامه کلدکده اندن قاجوب
مصرده ابو صیرقریه سنه دوشمشیدی عبدالله دخی قرنداشی صالحی اخذیچون عسکرایله تعیین
اول عسکره والی مصر ذکر اولنان عامری طلیعه ایلدی عامر واروب وقریه مذکور بی احاطه
ایدوب و مروانی اولدیغی منزله باصدیروب یوزاوتوزایکی ذی الحجه سنک بکری بدیجی کونی
قتل و سر مقطوعنی سفا حه ارسال ایلدی ترجمه معلومه ده بوراسی دخی (عامر بن اسمعيل
مروان بن محمدی قتل ایدوبده قصرینه نزول و ملکنی ضبط ایلدکه مروانک دختری عبده عامرک
حضورینه داخله و عامره خطاب ایلدیکه ای عامر مروانی ملک وجاهندن تنزیل و تبعید ایلان
زمان و دهر جنا بکره بکا اعتماد ایله دبه رک وعظ و پنداید ر دیمشدر دوحل و تبریک ایتشدر
(مالک بن دینار قدس سره دیمشدر که برکون برقص اوکدن بکرم ایچنده سازنده جاریه ل
آغازه و ترجمه ایل * الا یادار لایذ خلک حزن * ولایذهب بساکنک الزمان * فتم الدار انت لکل
ثاو * اذاما الضیف اعوزه المكان * ایاتیله آهک ایدرل ایدی بعد زمان بینه قصر مذکورک پیشندن
یکدمکه خراب اولمش و دروینده بوم آسا برصغور ساکنه اولوب بکا ای عبدالله واللهمکه قصره
حزن کوردی واهلیله زمان یعنی ایام صفا کندی و اصحابی تراب اولدی دیدی مال ایسات مذکور
ای دار و قصر سکا حزن و کدر کیرمسون و سنده ساکن اولنرایله زمان یعنی هنگام سرور
کیدوب دو کمنسون یعنی صاع قالسونلری دارسن باشی صیفلدیغی و قنده محتاج مکار و ملاذ اولان
کافه مقیم و مسافره نه کوزل داروماوی و ملاذ سن دیمکدر بعض نسخه ده (ولایذهب) رنده
(ولایبیت) و (لکل ثاو) رنده (لکل ضیف) واقع اولمشدر ثاوی مقیم دیمکدر (و عبت
یوره معناسنه در بوضورده ولایبیت لازمیجه زمان ساکنلری ایله درولسون دیمکدر) ترجمه
معلومه صاحبک نسخه سنده ولایبیت یازمشیکن ای دار و قصر سنده ساکن اولنلری زمان و دهر
لهو و لعبه تغیر ایله سون دیو یازمشدر باری ثاء ایله یعبت یازه ایدی انتهی (اشو قطعه
ابوالعاهیه نکدر * لئن کنت بال دنیا بصیرا فانما * بلاغک منها مثل زاد المسافر * اذ ابقت الدنيا
علی المرء دینه * فافاته منها فلبس بضائر (قلت) مالی و تقدیری اگر سن دنیایه بصیر یعنی
انقلاب و فسا اوزره اولان دنیایک احوالی ییلورایسک و عقلک واریسه تمتعات ولداند دنیویه
اردینه دوشوب بوش بره مال جعنه چالشمه ز براسنک دنیادن واصل اوله جفک یوچینک یابنده
کوتوردیکی ذخیره سی قدردر یعنی بقای وجودک ایچون قدر کفایه وقوته قناعت قبل و آخرت
سلامتی قزانقه سعی ایله یوچو کندویه مرحله دکن یتیشه چکی مقداردن زیاده زاد بو کلتمه ده
نه فائده واردرا کر زیاده بی طاشرسه جنوندر کذلک مقدار کفایه دن زیاده اولوب دنیاده ترک ایله
آخرته برکفته کیده جکک بدیهی ایکن زیاده قزانمه نك وجعک قیدینه دوشمک دخی جنوندر
مادامکه مرد موفقک اوزرینه دنیا زمان انجار آخرت اولان حیات دنیویه دین و کمال ابقی ایده
یعنی سرمایه حیات الدله ایکن مزرعه آخرت اولان دنیاده تحصیل ذخیر ذخر سلامت عقابی
کسب ایدوب و ایتدکه اوله آورد دانادل دنیایک فنامال مالی فوت ایدوب التفات ایتسه یعنی کفایه دن
زیاده مالک اولماسه ضرر ایدیجی اولماز دیمکدر (ضائر مضاعف اولان ضررک اسم فاعلیدر اصلی
ضاردر و اولی یایه قبله ضار اولمشدر و اصلنه نظرا عین الفه لکه یا اولما دیغندن الف زائده دن
صکره کلان همزه دخی اوقفور فنامال انتهی (عبد الملك بن عبد سید الشهداء حضرت حسین
رضی الله تعالی عنک سر سیادت افسر لری قصر کوفه ده عبدالله بن زیاد علیه ما یتحقق

یابنده و این زیاده باشی دخی مختارک اوکنده و مختارک سرمه قطوعنی دخی مصعب بن زبیرک عندتده
و مصعبک رأسی دخی عبدالملک بن مروان یابنده کوردم دیدکده بوکلای استماع ایدن جناب سفیان
ابن عجمه اول رؤس مذکور ایلده آخری یبندنه نه قدر زمان مرور ایلدی دیو سوال ایلدکلرند
این عجمه اون یکی سنه در دیمشدر (قال شاعر) ان للدهر صرعة فاحذرلها * لاتینن قدامت
الشرورا * قدیبت الفتی معا فافیدی * ولقد کان آمننا مسرورا * مالی ومقادی دنیانک اسقاط
واهلانک وادباری وارد زنههار شمرلندن امین اوله و دنیانک ریشخندینه مغرور اولدینک
حالده پستراطمینان و غفلتده او یومه تحقیقا مرد لاسلم و مسرور و امین اوله رق یان کلور یاتور
برده علی غفلة هلاک رسیده اولوردیمکدر اتمهی (قلت) بوقطعه بعض نسخه دن نقل اولندی
منقولدر که محمد بن عبد الله بن طاهر ذی الر یاسین دجله اوزرنده اولان قصر صفا حصرنده
اوطور ووب نهری تماشا ایدردی برده صوبک اوزنه سندن براوت یغینی اوسننه برورقه صوقولی
قامش دیکلمش اوله رق صو ایلده برابر جریان ایلدیکنی کورر و کتورد ر واول ورقه نک ایچنده
* ناه الاعرج واستعلی به البطر * فقل له خبر ما استعملته الحذر * احسنت ظنک بالایام اذ حسنت *
ولم تخف سوء ما یأتی به القدر * وسالمتک اللیل بالفاغتررت بها * وعند صفو اللیلالی یحدث
الکدر * قطعه سی یازلمش اولمغله بعد القرائه براز مدت ایشدن کوجدن الی کسلوب متأرا
حیرت واندوهده فالمشیدی (مال قطعه بطوبایلق یعنی عاجز اولان انسانکه کندوبی بطر
و کبر استعلا و استیلا ایشدر یعنی سرمست اقبال اولمش غافل انسانه ای ناصح شویله سوبله که
استعمال ایلدیکنک شیلرک یعنی دنیاده نائل اولدینک شیلر الدائمه دنیا ایچنده سکا خیر اولان
عاقبت حال دنیایی مطالعه ایله مهلاکه دن حذر در و دخی دنیا وایام سکا مال و اقبال ایله توجه
ایلدکده ایامه حسن ظن ایدوب قدرک کتوره جکی ادبار و سوء دن خوف ایلدکد و خوف دخی
ایلزسن و کیچدر سنکله مصالحه ایلدکده یعنی خوش بگذرکده اکا مغرور اولدکد و الحال که کیچدر
صاف اولدیغی وقتده بولامقی یعنی مصائب و ادبار تحدرت ایدر و کاور خلاصه ای ناصح
اقباله مغرور اوله ادباری دوشون دی دیمکدر (منقولدر که ابو محمد المهلینک حال و احتیاجی
سلطان وقتیه تقرب و تعلقدن اول برصورتده ایشکه ادبا و ظرفا و ارباب زراعتدن برکیمسه ایله
برسفرده رفاقت ایدوب کمال ضرورت و شدت فقرندن شکایتی حاوی و رفیق مذکورندن
استعانیه یی محتوی * الاموت یباع فاشتریه * فهذا العیش مالاخیریه * الارح المهنی نفس حر *
تصدق بالقوات علی اخیه * قطعه سنی انشاد ایتدکده رفیق مذکوری اجبوب و رقت ایدوب
سد رمیچون یدی درهم و بروب قطعه حفظنده قاله رق مفارقت ایتدیلر بعد زمان اقتضای
حال دنیا اوزره مهلبی ذروه و زارته صعود و رفیق مذکوری خضیض فقر و فاقه به نزول ایتدکده
مهلبی به بر عرض حال ایله توصل ایدوب ایچنه مهلبینک مصراع اول قطعه سنی تضمین برله
نظم ایلدیکی * الاقل للوزیر فدتیه نفسی * مقال مذکور ماقده نسیه * اذکر اذ تقول لضعفک
عیش * الاموت یباع فاشتریه * قطعه سنی درج ایلدی مهلبی قرائت ایلدکده فی الحال
یدیوز درهم اعطا و عرض حال مذکوره * مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله کنل
حبة اثبت سمع سنابل فی کل سنبله مائه حبة * آیتنی بحر و املا و بر خدمت و مصلحتنه تعین
برله وفادارلق ایدوب باعث رفاهای اولدی رحمه الله تعالی مال قطعه مهلبی آگاه اولکده موت
صایتلق اولیدیه بن اتی اشرا ایده ایدم زیرا بو فقر ایله تعبدیه خیر یوقدر و جناب مهمین
عز و جل شوکشی زادهیه و احباب مروته لطف و عنایت ایلسونکه قرنداشتک یعنی بنم جام ایچون
تصدق ایده دیمکدر (و مال قطعه رفیق ای مخبر مشفق بولنه روحی فدا ایتدیکم وزیره

(سوبله که)

سوبله که مشار الیهک مقدمه حال فقرینی مذکر اولان مقالنی یعنی قطعه مذکور سنی او توغدم
جالایاد ایشدر دخی اول وزیره ضیق حالکده سوبلد یکک الاموت الخ قطعه سنی ذکر ایدر
و خاطر یکک کتوررمیسک دی دیمکدر (اهل تفسیر تبیا نیجه مفهوم آیت کریمه الله تعالیانک
رضاسنده مالربنی بذل و انفاق ایدنلرک انفاقنک مثلی بعض حبه واحده و تخم کبیر که ارضیه
دکلدکده یدی عدد سنبله و صالقم اثبات ایدر که هر سنبله سنده یوز عدد دانه و حبه اولمشدر یعنی
خالصا لوجه الله برکیمسه نه مقدار ایلده تصدق و انفاق ایلسه حق سبحانه و تعالی او کیمسه به
اضعاف و مضاعفتی اعطا و احسان ایدر دیمکدر و اثباتک حبهیه اسنادی ماء ایلده ارضه اسنادکی
سینه اسناد قیبلندن اوله رق مجازدر بوقسه حقیقه اثبات جناب حقه مستدر (قلت) آیت
کریمه مشار الیهک آخری * والله یضاعف لمن یشاء والله واسع علیم * در بونک دخی مفسرین
تحریر نیجه مفهوم شریفی حق سبحانه و تعالی مراد ایلدیکی متفکرک نیت و اخلاص و انفاقنده
زحمت و مشقتی قدر فضل و کرمیه اجر مضاعفتی احسان ایدر و الله تعالی زیاده دن تفضل
و احسان ایلده ضیق اوزره دکلددر و منفقک نیتنی و انفاقنک قدر و قیمتنی زیاده بلیجیدر دیمکدر
(عبدالملک اموی مجلسند مسلمة بن یزید بن وهب دخول ایلدکده عبدالملک مسلمیه ادراک
ایلدیکنک زماندن قننی زمان اعلی و قننی ملکک طور و سیرتی اکل ایدی دیو سوال ایلدکده مسلمة
اما ملوک یا مدوح و یا ضدنده کوردم یعنی بعض ناس مدح و بعضیاری ذم ایدر لر شویله که
سایه زنده تمتع و ترفع ایدنلر شاکر و عکسی اوزره اولنلر عکسنه معاملة ایدر لر و اما زمان و دهر بعض
قوم و کسان رفیع و بعضیاری بی وضع قیلس یعنی کینی بلند رتبه و کینی دون پایه ایشدر و الحال که
رفیع و وضعیلسر پاینه دهری ذم ایدر لر زیرا جهان جدید لرینی جوریدر و عددلرینی تفریق
ایدر یعنی ازالدر و صغیر لرینی قوجادر و قوجه لرینی اهلانک ایدر دیمشدر (جهانندن شکایتده
حبیب بن اوس اشبو بیتی نظم ایشدر * لم ابک من زمن لم ارض خلته * الابیکت علیه
حين يتصرم * مالی دوستلخنه و یادر لکنه راضی اولمادیغم زماندن اغلدم یعنی خوشنود دکل
ایدم لکن او منونی اولمادیغم وقت بندن منصرم اولدقده یعنی کچوب کتدکده سومز
ایکن افتراقیچون اغلدم یعنی اندن اشدی کلکله یکمشته بنی آجتدی دیمکدر (قال کشاجم)
* یا معرضا عنی بوجه مدبر * و وجوه دنیا علیه مقبله * هل بعد حالک هذه من حاله *
او غایة الانحطاط المنزل * مالی ای دنیاسی نک خلقی و اموال و تمتعات و جاهی کندوبیه اقبال ایلدیکی
حالده دوشمن بوزایله یعنی عدم التفات ایله بدنن اعراض و بنی استئقال ایدن مغرور اقبال اشبو
زوت و دولت حالند نصکره عادت دهر اوزره البته انحطاط منزلت و ادبار حالتی وارد تفکر ایدوب
کسب رتبه آخرت ایچون مکارم اخلاقک مقتضاسیله عمل قیلوب ظل خیال کبی بوز کوسترن
جاه و مال دنیایه مغرور اولوب کوکل باب و ثواب قزان دیمکدر (قلت) اشبو قطعه نسخه مزدن
بو دفعه نقل اولندی (و کشاجم غلابط و زننده اسم اولدیغی قاموسده مذکوردر و بعض ادبا
اصلی اولمادیغنی یعنی جامد اولدیغنی تصریح و صاحب قطعه محمود بن الحسین الرملی الفلسطینی که
تصغیر ایله شاهک سندینک حقیقیدر و لقی دخی کشاجدر که معارفی اولان کاتبک یعنی خطاطلق
و شعر و ادب ایله وجود و منجم لکدن الثان حرف اولدرن ترکیب اولمشدر دینش (و ابن قاسم عبادی
جیمی جیلده و علی قول جفره اشارتدر دیمشدر لکن بوجهلر جای اعتراضدر فتأمل و ابن هشام
توضیحده کافک فتحیله تصحیح ایلدی و کشاجم موی ایلده او حیو زالی ده وفات ایشدر و تألیفاتی
و دیوان شعر و وارد اتمهی (عبدالله بن عروه بن زبیر اهل وقتندن شکایتده * ذهب الذین اذارونی
مقبلا * بشوالی و رجوا بالمقبل * و بقیة فی خلف کان حدیثهم * و لغ الکلاب تهاشفت فی المنزل

قطعه سن دیمشدر که مالی کند و ازین و ارلدیغی وقتند یعنی زیارتلرینه واردینمده
 بکا اقبال و میل صمیمی ایده رک بشا شتله معامله و مرحبا اید نلرا نحال دار بقا قبلد یلر
 شمدی بن انلرک خلفلرینه یعنی انلردن کیر و قلانلر بطاقم خلف و خلق ایچره قالدیمکه انلرک
 صحت و القتلری مزبله لرد خردلداشن کو پککک دلرله شاپرده رق صوایچملری ایدرر
 دیمکدر (قلت) بعض نسخده (مزبل) برنده (مزل) و بعضبسنده (منهل) و بعضبسنده
 (بقیت) برنده (عبرت و حدیثهم) برنده (هر برهم) واقع اولوب در فرید نام مجموعه اشعار
 عربیه ده شعر مذکور حارث دخی الولیده نسبت اولمشدر انتهی (و بعض بلغا دخی بو معناه
 اشبو قطعه بی نظم ایتشدر * یامز لا عبث الزمان باهله * فابادهم بتفرق لایجمع * ابن الذین
 عهدتهم بک مرة * کسان الزمان بهم یضر و ینفع * ذهب الذین یعاش فی الکافم *
 و بقی الذین حیاتهم لا تنفع * مالی ای من بعد جمع اولما زصور تنده اهلنه و ساکنلرینه وقت
 و دهر او یون ایدن یعنی الدادن منزل و خانه و بلده برکده سنده کور و ب والفت و استفاد
 ایتدیکم ذوات که دهر انلرک همت و تدبیر لیه ضر و نفع ایدردی یعنی کار گذار ذوات اولملرله
 خیره و شره یار اولر ایدی المرزده در و نیجه اولدیلر زرا حایه لرنده تعیش و ترفه اولسان ذوات
 مذکور کدوب شول کسان مانده و باقیلردر که انلرک حیاتی بر احد منفعه و بر مز همان
 مضرتلرندن حق صافلیه دیمکدر (قلت) صاحب المستطرف اشبو قطعه نک ناظمی اسمعی
 کوسر محبوب همان و فی معناه دیو ذکر ایتش و بیت اخبرک مصراع اولی (ذهب الذین یعاش
 فی الکافهم * عبار سنده یازمش ایدده مصراع مذکور * ذهب الاولی کما تعیش بظلمهم *
 عبار سنده در و ناظمی دخی ابن شمس الخلافه نام ذاتدر (اما ذهب الذین یعاش الخ مصراع لید
 حضرتلرینک قبل البعثه قنداشی پدره نظم ایلدیکی مرثیه دندر و مصراع ثانسی * و بقیت
 فی خلف کجلد الا حرب * در و بیت مذکور ضر و ب امثال دندر (و ذهب الذین یعاش الخ
 مصراع ابن ابوجعفر بن و حکماء تافافیه سنده بر قطعه ده نصمین و یا خود توارده بله مصراع ثانسی
 بویه کتور مشدر * و بقیت فمین لیتهم قدماتوا * و مشهور اولان اشبو بیت فارسی دخی
 معنای مذکورده در * حریفان با دها خور دند و رفتند * تهی خیمخانها کردند و رفتند * و قبل
 فی معناه بالترکی * ربحی معنی تحقیق ایچمش اهل دل کچمش * بوزم عطلت ایچره شمدی جلدجای
 قالمشدر انتهی (لا سحقی بن ابراهیم الموصلی) وائی رأیت الدهر منذ صبحه * محاسنه
 مقرونه و معایبه * اذاسرقی فی اول الامر لم ازل * علی حذر من ان تدم عواقبه * مالی دهر ایل
 و زمانله مصاحبت ایلدیکم وقتدن یعنی حین تمیز مدن برو محاسن و معایب مقرونه کوردم
 شویله که ابتداء امرده بنی مسرور ایلدیکی وقتند اول سرور عاقبتنده مذموم یعنی باز کدار ایل
 سرور اولور خوفندن اصلا زائل اولدام دیمکدر (اشبو بیت دخی بعض شاعر نظم ایلشدر
 * فلوکان همی واحدا لا طرحه * خواطر قلبی کلهن هموم * یعنی اگر چه دنیا ده هم و غم
 بردانه اولیدی قید ایتوب در و تمدن طرح ایدردم لکن مجموع خواطر قلبی سرایغم و همد
 نیجه ایدیم دنیا حالی بویه در دیمکدر * و کان یقال اذا دبر الامر اتی الشر من حيث یأتی الخیر و اذا
 اقبل الامر اتی الخیر من حيث یأتی الشر * یعنی اهل حکمت و تجربه سوزلرنددر که اقبال ایتش
 اولان جاء و مال ادبار ایتدیکی هنگامده خیر کلان بردن دخی شر ظهور ایدر قاما ادبار کدوب
 سعادتک اقبالی کورندیکی زمانده شر کلان بردن دخی خیر کلور کورینور وینه * بتقلب الاحوال
 تعرف جواهر الرجال * اقوال ذوی الدرایه دندر (قلت) فی الحقیقه تغلب و تغیر احوالده یعنی
 اقبال ادبار و یسار و توانگری فقر و عساره یا خود عکسنه انقلابده مبتلا و کامروا اولنلرک

و متعلقات و اصداقا و احبابک صندوقه در و نلرنده محفوظ اولان جوهر انسانیت و اخلاقری
 میدانده حقیقوب تنکب و تنک دستی به او غریبانلر صبر و رتب عالییه کلنلر اخلاق حسنه بی اظهار
 ایتک ایل و کوتودوست و هر جای خوش آمدی اولان قاب قاج طاقلری اقبالده مدانه
 و اظهار دوستی و نعوذ بالله تعالی ادبارده شمانت و ترک ایتلرله و احبای حقیقی اقبالده اخطار
 خیر و نصیح و پند و ادبارده مواسات و تسلیت و توجع قللرله نیک و بد یلنور خلاصه
 قول مذکور خیلی معانی بی متضمن بر مسلم سوزدر * زمام العافیة یبد البلاء و رأس السلامة تحت
 جناح المطب * دخی اولو و دهاه سوزلرنددر که مفهومی عافیتک دیرکنی بلانک یدنده و سلامتک
 باشی مهلکه تک قنادی التنده در دیمکدر که فحواسی بلا و صفتدینک صوکی عافیت و سلامت اولوب
 یعنی دنیا بلا و مشقت ایله عافیت و سلامتدن خالی دیمکدر (بعض اهل دقت
 و بصیرت مقام حجبالده * نحن فی زمان اذا ذکرنا الموتی حبت القلوب و اذا ذکرنا الاحیاء
 مات * دیمشدر که مالی یز بوقند یرکه موتلری یعنی یکمشلری ذکر ایتدیگمرده قلوب من حیات
 بولور و حیانه باقی اولنلری یاد ایلدیگمرده دل مرده اولور دیمکدر که بولر کجوب کوتور قالدی دیمکی
 افاده ایدر و اشبو کلامی (لا تقوم الساعة حتی یمر الرجل بقبر اخیه فیقول یا لینی مکانه) حدیث شریفی
 تأیید ایدر (قلت) شرح حدیث بیانی اوزره مال اعجاز اشتمالی قیامت قالمش و قوبار ناکه ظهور
 ایدن محن و فتن و تغیرات امور شرعی و تبدل دینی کور میبدم و کرب و بلا دن قور تولیدم دیوانسان
 قبر انساندن کچد کده کاشکی شومیتک برنده بن اولیدم دیمکده دیمکدر (اشبو حدیث ابن عمر رضی الله
 تعالی عنهما حدن مرویا مضبوط جامع صغیر در (بحر العلومده محرر اولدیغی اوزره (الساعة) قیامته
 اطلاق اولنور با آخر ساعات دنیاده قائم و یانا کهانی بفته وقوع بولد یغیجون و یا خود طول و امتدادی
 ابله بیله عند الله ساعات دنیادن بر ساعت مقداری کی اولمغه الساعة تسبیحه اولمش و کعبه به (الیت)
 و ثریاه (الحجم) اعلام غالبه دن اولدیغی کی بودخی قیامته بالغلبه علم اولمشدر (صاحب المستطرف
 بیان حال ایا مده اشبو فقراتی عقب حدیث شریف مذکورده تحریر ایتشدر * قد اصبحنا فی زمان
 یز بر زمانه یتشدک که * لا یزداد الخیر فیه الا ادبارا * انده خیر ایتوب اردینی دور یعنی اکسلیکه
 باشلر * والشر الاقبالا * و شر توجیه و اقبال ایدر یعنی ارتفعه باشلر بوراده و الشر خیر اوزرینه
 معطوفدر بو صورنده از بابنه معلوم اولدیغی اوزره لاحرفنه معطوف اولوب ینقص فعلی
 مقدر اولمق کرسکدر قنبر * والشیطان فی هلاک الناس الا طمعا * و دخی شیطانک هلاک
 لفظی و معنویده ناسک بولنلرنده اقدامی زیاده اولور قنبر فی اعزابه * اضرب بطرفک حبت
 شئت فهل تنظر الا فقیرا یکا بد فقرا * بو زمانده هر نه جانی استرایسک نظرایت و دقتله طال
 هر آینه فقیری غم ایله قسوده * اوغیا بدل نعمة الله کفرا * و یاغنی بی کفران نعمت حقده
 * او یخیلا اتخذ البخل بحق الله وفرا * و یا بخل و خسبسی زکات و سار حق الله ده بخل و خستی
 مال کثیر اتخذا ایدر یعنی فی سبیل الله و بریله جک شیلری و بر محبوب کارعد ایدر * او تمردا
 کان یسمعه عن سماع المواعظ وفرا * و یا خود تمرد اولان شخصی کان پند و نصیحتی ایشمکه
 مانع قولاغنده صاغرلق وار کور رسن دیمکدر که مالی شمدی جهسان خلقی فقیر غیر صابر و غنی
 غیر شاکر و بخیل و تمرد دن خالی دیمکدر * لا تقوم عز الولاية بذل العزل * دانلر
 اقوالنددر که مالی منصبک عز و لذتی لاحاله عزل در کار اولمغه او واقع اوله جق عزاک ذلت
 و آجیلخته ذکر دیمکدر (آل عباسدن محمد امین بن هرون الرشید خلیفه * یا نفس قد حق الحذر *
 * این المفر من القدر * کل امرئ عما یخاف * و بر نیجه علی خطر * من یرتشف صفوا الزما *
 ن یفص بوما بالکدر * قطعه سنی کوزل نظم ایتشدر مالی ای نفس اگر چه خطر دن

صافتی سرعاً و عقلاً لازم در لکن قدردن قاجله جق برز در یعنی حذر اید رایسک دخی اسباب
حذر کور غیوب حق تعالی به ربط قلب و توکل قبل هر کس خوف و حذر ورجا و امید اید یکی
شیردن خطر اوزرینه در یعنی قور قدیغی و اومدیغی شیرده خطر مندرج اولدیغی بمکندر که
انسان اتی بیلز و پستان صفای زماندن مص ایدن و صورت بر کون اولور که میوه تلخ کدری اصبر
دیمکدر (وقال آخر) و قائله ماباله قد تغیرت * محاسنه و الجسم بادشخوبه * فقلت لها هاتی
من الناس واحدا * صفا و قته و النسائبات ماثوبه * مائی برقاری بریره یعنی ناظم قطعه به
بونک حالی ند که صفای و جسمی تغیر ایش یعنی اغارمش و بدنه ضعف کلس دیدکده بندخی
ای خاتون کشی ناسدن برینی بکا کتور که وقتی دائماً صفاده اولمش اوله یعنی حالا و بدنا کندویه
تغیر کلیه و الحال که کیمه اولسه بوفانی باقی نمائده یعنی دنیا به مصائب اصابت ایدر بدیم دیمکدر
(للامیرانی علی ابن منفذ) اما والذی لا یملک الامر غیره * ومن هو بالسر المکتم اعلم *
لئن کان کتمان المصائب مولاً * لاعلانها عندی اشد و الم * و بی کل مایکی العیون اقله *
وان کشت منه دائماً اتبسم * مائی مالک المالك و علام الغیوب عز وجل حضرت ترینه قسم
ایدر مکده اگر مصائب دهری کنم و اخفا مولم اولوب اعلانی المی کیده ایدی بن اعلان ایدر
واوالمی حکم ایدم زیر ایدمه مصائب اشدی وارد شو به که هر نه قدر بن اومیتلا اولدیغم نوابک که
کندیسیله دائماً تبسم اوزره اولور ایسمده اقلی وازی بجموع ناسده اولسه ایدی تحمل ایدمه عیوب
عیونی اشک ریزا ولوردی دیمکدر (قال علی رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه و ایم الله ما کان قوم
قط فی حفظ عیش فزال عنهم الابدنوب اجترحوها لان الله لیس بظلام للعیید و لو ان الناس
حین تنزل بهم النقم وتزول عنهم النعم فزعوا الی ربهم بصدق من نیاتهم و و له فی قلوبهم رد
علیهم کل شاد و اصلح لهم کل فاسد * اشبو مقال حکمت اشتغال کلمات علیه مر تضویه دندر که
مائی الله تعالی به قسم ایدر مکده بر قوم رفاه اوزره تعبشده ایکن ایلردن حضور و راحت زائل
اولدیغی انجق اکساب ایتدکری ذنوبی سبیلده در یعنی تربیه الهیه در یوقسه بلا استحقاق
ظلم دکلدر زیرا الله تعالی قوللرینه ظلم ایدیغی دکلدر یعنی صفت ظلمی ذات الوهیندن مبالغه
وزیاده ایل سلب ونفی ایتددر اگر ناس کندیلرینه بلا ونقم نازل و کندولردن نهم ونعم زائل
اولدیغی و قته صدق نیات و ندامت و استغفار و حیرت و رقت قلوبی ایلله باری تعالی و تفسد
درگاه معنوی یسند فزع و استمداد ایلسه ل اول باری عظیم الشان لطفا و احسانا چنان یعنی زائل
اولان نعمی انلره لطف و عدنجه محققا رد ایدر یعنی کبر و مستغرق احسان و انلرک هر فاسدینی
اصلاح ایدر یعنی بوزلمش اولان دائره رفاهلرینه بینه انتظام بخش اولور دیمکدر (قلت) قرآن
کریمده ظلم صفتی حق سبحانه و تعالی ذات مقدسندن تنزیه و نفیده * وان الله لیس بظلام
للعیید * و * و ما ربک بظلام للعیید * آیتلرنده مبالغه ایلله اسم فاعل یعنی تکثیر صیغه سبیل
ذکر بیورمشدر که ظاهر انکشی ننی ظلم قلبک بقاسنی اشرا بایدر سؤالنه مستعددر و اشبو سؤاله
مفسرین عظام وجوه کثیره ایلله جواب و یرمش و نکته سنی بیان ایتددر لکن حریرینک
دره الغواص فوائده یازدیغی نکته الطف و بلغای عربک استعمالنه اوفق اولغله قلم فقیر ایلله
خلاصه سی یورایه بالترجیه نقل اولندی چونکه ظلمدن اقل قلبی مطلقاً ظلمدن منزله اولان باری
تعالادن اگر علی فرض صادر و وارد اولسه اواقل کثیر اولور زیرا جناب خدا فعل ظلمدن
مستغنی و فیمندن مزهدر و بومعنی زلة العالم کثیره دینلان کلامده اولان معنی و نکته کیدر
اشبو معنایه قولیه اشتهاد اولان شاعر محزون بمک اشبو نظمی اشارت ایتددر * العیب فی
الجاهل المغرور * و * و عیب ذی الشرف المذکور مذکور * کفو فیه الظفر نخفی من حفارتها *

(ومثلها)

ومثلها فی سواد العین مشهور * مأل قطعه نادان بی نام و نشانده عیب چوق اولسه ده مستور در
یعنی کیمسه طویمز و لسانده شانی مذکور اولان ذی شرف و علانک عیبی آزا اولسه ده افواه ناسه
دوشرو مشهور اولور بونک مثالی طرنا قده اولان اقلق کیدر که جای اسفل و کارده اولغله کیرلور
یعنی کورنمزلکن جای اعلا و اشرف اعضا اولان کوزک سیاهنده مثلی بلکه اندن از دخی اولسه
مشهود و مشهور در دیمکدر (ابن کمال مر قوم تفسیرینده بونکته بی بیان ایتددر رانتهی) صاحب
المستطرفک حضرت علی رضی الله تعالی عنهک کلام مذکور عقیبنده قال شاعر دیو اشبو
بیاتی تحریر ایتددر که کلام مذکورک معناسنی ناطقد * بقولون الزمان به فساد * وهم فسدوا
وما فسد الزمان * یعنی خلق زمانده فساد وارد دیرل لکن زمان فاسد اولوب بلکه خلق فاسد
اولشدر در دیمکدر روینده صاحب المستطرف اشبو فقره بی تعقیب برله فصلی انکله ختم ایتددر
* و کنی بالقرآن واعظاً قال الله تعالی * ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم *
یعنی بو معنایه دال اولوب واعظ جهندن مرد متبصره قرآن کریمده باری تعالی * ان الله
لا یغیر * بیورمشدر که مفا دشرینی بر مقتضای حکمت الهیه قومک تغیر احوالی اخلاق
حسنه ل بنی اخلاق ذمه به تغیر لربک مسببدر دیمکدر بو آیت کریمه به دائره تفصیلات باآلارده
گذران ایتددر * فصل ثانی * بو بابک ایتدگی فصلی مکاره و شدائده و بلاء
و مصائبه صبر و ثبات مدح و جزای ذم و قدح بیاننده در حق سبحانه و تعالی کتاب عزیز و قرآن
منیفنده مواضع عدیده ده صبری مدح و ثنا و صبر ایلله امر و اکثر خیر و برکتی صبره مضاف و نسبت
و صابرین مؤمنینی ثنا و عون و لطفی صابرله مقارن اولدیغی اخبار و ترغیب و استیجالدن بجا نیت
و مبادعت اوزره تنبیه بیورمشدر ازان جمله * یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر و الصلوة ان الله
مع الصابرین * آیت کریمه سی ناطق فضیلت صبر در مفسرین بیانجه مفهوم و مفاد شریفی
ای مؤمنین سزله صالح و حوائج ضروریه کزه متوکلا علی الله تعالی انتظار حصول و فرج ایلله
استعانه ایدک و علی تفسیر مفطرات اوزرینه صبردن عبارت اولان صوم ایلله استعانه ایدک که
انده کسر شهوت و تصفیة روح حاصلدر و دخی نماز ایلله توسل و اکا التجا ایدک که انواع عبادات
روحیه و مایله و بدنیه بی جامعدر که طهارت و ستر عورت و اشبو طهارتله ستر عورت خصوصاً برینه
صرف مال و کعبه به توجه و عباداته عکوف و اعضا ایلله اظهار خشوع و قلبه اخلاص نیت
و شیطانه مخالفتله مجاهده و حقه مناجات و قرائت قرآن و کلمتین شهادتین و تصلیه و نفسی تلذذ
اطمین معلومیندن منع نماز ایچنده جمله حاصل اولور اشبو صبر و صلاتله تحصیل مقاصد و مأرب
و جبر مصائب و ثوابه و اصل اوله سکر دیمکدر بیضاوی اشبو مفادی آیت کریمه مشار الیهادن
اوج جزء ایلورده اولان * واستعینوا بالصبر و الصلوة * آیتی تفسیرینده یازمش و آیت مشار الیهها
تفسیرینده دخی صبری معاصی و حظوظ نفسدن کف ایلله تفسیر و حضرت رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه و سلم افندیمر بر امر شدید وقوع بولدقده نمازه شروع و اشتغال بیور دقلری روایتی
و آیت مذکوره ده اولان صلاتک دعای معناسنه اولسی دخی جائز اولدیغی تحریر و آیت سابقه ده
صلاتی تفصیل محرکک مجملی اوله رق ام عبادت و معراج المؤمنین و مناجات رب العالمین دیو
تعریف و خدای عظیم الشانک معیت صابرینده اولسنی نصرت و دعای بی قبول و اجابتله در
دیو تفسیر ایتددر روح الله تعالی روحه (صاحب المستطرف دخی باری تعالی آیت شریفه
مشار الیهها ده صلاتدن اول صبر ایلله بدأ و ذات مقدسنی مصلینده قلیوب صابرین معبندده
قلیدی دیمشدر فلیتأمل انتهی) و ینه جناب حق عز وجل * یا ایها الذین آمنوا اصبروا
وصابروا و رابطوا * بیورمشدر که مفهومی اهل تفسیر تحریرینجه ای ایمانله متصف اولنلر

سزای مشاق عبادات و طاعات و سزای اصابیدن شدائد و بلاایه صبر و تحمل ایلک و شدائد
حرب اوزرینه صبریه اعداء حقه بجاهده ده مغالبه ایلک و زیاده عدوکر اولان نفس و هوا کره
مخالفت اوزرینه صبریه دخی غلبه ایلک و ابدان و خبول و فرسای بکزی غرایه مترصد و مترقب
اولیجی اولدیغکن و نفسلری بکزی طاعات اوزره مداوم اولدیغی حالده ثغور و سرحدلده ربط
و مکث ایلک دیمکدر دیوتیان ایتمشدر و طاعته مواظبت مرابطه دن اولدیغنه (من الرباط
انتظار الصلاة بعد الصلاة) حدیث شریفی دال اولدیغنی بیضاوی تحریر ایشدر (وینه
جناب حق) انما یوفی الصابرون اجرهم بغير حساب بیورمشدر (قلت) اشبو نصلک اولی
قل یا عباد الذین آمنوا اتقوا ربکم للذین احسنوا فی هذه الدنيا حسنة وارض الله واسعة
آیت شریفه سیدر و مفهوم شریفی مفسرین تحریرینجه ای رسول آخر الزمان بن عظیم الشان
طرفندن تبلیغ طریقله ای ایمان ایدن قولرم پروردکار یکریدن اتقا و خوف ایدوب علامت تقوای
اظهار ایلک دیوسویه و افاده ایلک زبیر طاعته احسان و اخلاص ایدنلره بودنباده کوزل مثوبه
و اجر واردر و آخرتده دخی جنت آماده در و وطنده تعمس اوزره اولنلره روی زمین واسع
و کشاده در دیلدکلری به هجرت ایتسونلر مشاق طاعات و تحمل بلایه و مفارقت اوطانه صبر ایدن
مؤمنلرک اجر حسانی حساب بوله مزدرجه ده بی شماردر یعنی بالغایا مبالغ لطف حق ایلک ایفا
و اعطا اولنوردیمکدر (بیضاوی روح الله تعالی روحه اشبو آیتی تفسیر عقیده بر حدیث شریف
کتورمشدر که مفهومی بودر روز حسابده اهل صلات و صدقه و حجت اجور یچون ترازول وضع
اولنوب عمل خیر و اخلاص لری مقدارنده اجر لری طاریله رق و یر بلورلکن اهل بلا ایچون ترازو
اولنوب اجر لری متصلا اوزرینه دوکیلور حتی دنیاده اهل عافیت اولنلر کوردکلرنده کاشکی
جسدلری بکزی مقصلا یله قرقسه ل ایدیده بز دخی بو اجر لره نائل اولسق دیونعی ایدرلر انتهی
(وینه باری تعالی و تقدس) و جعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا و قوله تعالی
و تمت کلمة ربک الحسنی علی بنی اسرائیل لما صبروا بیوروب خلاصه فرقان مبینده یتشدن
متجاوز محله صبری ذکر و ثنا بیوردی و نبی کریم علیه الصلاة و التسلیته فاصبر کما صبر
اولوالعزم من الرسل و لا تستجیل لهم آیتله تنبیه بیورمشدر که (قلت) مفهوم و مفاد
شریفی مفسر لر تصریحینجه پس ای محمد مرسلیدن اولوالعزم و الثبات و الجدا اولان پیغمبران
متقدمین کی که سندخی انلردن سن جفای قومه صبر و شکیب ایدوب کفار قریش حقتده ظهور
عذابده استجعال ایتله انلره وقت مقدارنده عذاب لازم کلور و لاحاله وقوع بولور دیمکدر اولوالعزم
شرایعک ناسبس و تقریرنده سعی و اجتهاد ایدوب مشاقته تحمل و عداوت طاغینه صبر
ایدن پیغمبران عظام اولوب رسل سابقه میابنده مشاهیر لری حضرت ابراهیم و موسی و عیسی
علیه السلامدر و علی قول من قبل الله ظهور ایدن امتحان بلاایله ممکن اولوب صبر ایدن
رسل عظامدر نوح علیه السلام کی که مبعوت اولدقلری قومک اذا لرینه صبریور دیلر که
کندولرندن یکجه درجه سنده قدر ضررینه جرأت ایتمشلرایدی و ابراهیم علیه السلام نار غمرده و حکمه
ذبح نجل مکرم ایلک و نجل مکرم لری یعنی ذبح الله علیه السلام ذبحله و یعقوب علیه السلام فقدان ولد
و بصرایله و ولد مکرم لری یوسف علیه السلام جب و سجنه القا یله و ایوب علیه السلام ضرر و موسی
علیه السلام اذای قومیه و داود علیه السلام زله سته قرق سته بکالیله مبتلا اولوب صبر ایلدی
و عیسی علیه السلام دنیاده بر کریمی اوزرینه وضع ایتدیله (صاحب المستطرف دخی
قریبا اولوالعزمده اولان اقوالی بیان ایدر جکدر) و فضیلت صبرده احادیث شریفه کثیره
وارده اولوب فن ذلک (ان النصر مع الصبر) حدیث شریفی مفسرینجه مفهوم شریفی و مفادی

نصرت صبره ملازمدر یعنی اندن آری لازو بونلرایکی شفیق برادرلر درو صبر نصرت سیدر دیمکدر (قلت)
اشبو حدیث شریفک تمامی جامع صغیرده اولدیغی اوزره (والفرج مع الكرب و ان مع العسر یسرا
عبارة شریفه سیدر و رواه یسی انس ابن مالک رضی الله عنه و مفهومی دخی فرج و فرج کرب
و بلا عتدنده سر یحاصل اولوب کر بی کیدر و عسره یسدر بی در و الم نشرح سور سنده
ان مع العسر یسرا آیتی یسرنکره اوله رق و عسر معرفا ایکی کره متعاقبا کر اولنوب اصول
قاعده سنجیه برکلامده معرفه و نکره اعاده و تکرار اولندقد و نکره ایکیجیسی اولک غیری و معرفه
عینی اولغله بر عسره ایکی یسدر در قفا اوله رق عسر یسرنه البتة غالب اولماز دیمکدر و قوله صلی الله
علیه وسلم بالصبر یتوقع الفرج بودخی حدیث شریف اول مآلده در (و قوله علیه الصلاة السلیم الاتاة
من الله و العجالة من الشیطان) مآل شریفی طاعات الله موقتده دن ماعدا امور مشروعه و مباحده
تأنی ایتک الله تعالی جانبندنر یعنی حقک توفیقدر و عجله شیطانندنر یعنی شیطان عجله بی
و سوسه سیله حاملدر زیر عجله ثباته و عواقب اموری فکر و ملاحظه مانع اولغله انسانی
معاطب و مهالکه ایقاع ایدر و اشته بو ایقاع کید و وسوسه ایلسدن حاصلدر دیمکدر و بو
حدیث شریف بو مقدارده اوله رق سهل بن سعد الساعدی رضی الله تعالی عنهدن مرو یا
جامع صغیرده مضبوطدر (صاحب المستطرف حدیث شریف مذکورک عقیده تفریعا
و ایضا کلا حدیث الذکور * فن هداه الله بنور توفیقه الهمة الصبری موطن طلباته
و الثبت فی حرکاته و سکناته و کثیرا ما ادرك الصابر مرأه اوکاد وفات المستعجل غرضه اوکاد *
عبارة سنی کتورمشدر که مفادی برکیمسه نک جناب حق اهتداسنی نور توفیق و لطیفه مراد
ایلدکده شروع مطلوب ایتده صبری و حرکات و سکناتده ثبوتی الهام ایدر صابر اولان کثیرا ما
مقصودینه و اصل اولور یا خود یا قشور یعنی چون و آز کا میاب اولوب اصلا محروم اولماز
و مستعجل غرضنی فوت ایدر یا خود فوت ایدر یازر یعنی ناقص قالور دیمکدر (ترجمة معلومه
صاحبی صاحب المستطرفک کتوردیکی عبارة نک حدیثدن اولسنی زعله مفهومنی بویه جه
بازمشدر (وینه علیه الصلاة و السلام بیورمشدر که تأنی و ثبات الله تعالا دندر و عجله شیطانندنر
برکیمسه بی الله تعالی نور توفیقله هدایت ایلرایسه مطلوباتی اولان مواضعده صبر و ثباتی الهام
ایدوب و جهل حرکاتده ثباتی احسان ایلرالی آخر ماقال قدر بر انتهی (اشعث بن قیس رضی الله
تعالی عنهدن مرویدر که دیمشدر برکون امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنک
حضورینه دخولده * فوجدته قد اترفیه صبره علی العبادة الشدیده لیل و نهار * عزایم عبادات
اوزرینه صبر و ثباتلرینک تأثرینی وجود شریفلرنده مشاهده ایلدم * فقلت یا امیر المؤمنین الی
کم تصبر علی مکابدة هذه الشدة * و فی الحال ای امیر المؤمنین نه وقت قدر بو مکابده و تحمل
مشاقه عزایم عبادت دیدیکمده * فازادنی علی ان قال * بکا جوابده برشی دیمبوب الحق * اصبر
علی مضض الادلاج فی السحر * و فی الرواح علی الطاعات فی البکر * انی رأیت و فی الايام تجر به *
للصبر عاقبة محمودة الاز * و قل من جدنی شی یومله * و استصحب الصبر الا فاز بالظفر * شعریق ذکر
ایلدی * خفة ظنهامنه و الزمت نفسی الصبر فی الامور فوجدت برکة ذلک * بندخی فم حکمت بیانندن
انی حفظ الیوب موجب عمل یعنی شکیب و صبری و امور مده تقسمه الزام ایتمله برکت صبری بولدم
دیدی (قلت) اشبو شکر ایکیجی و اوخجی یتلرنی بو بایدن اول اولان الی بشنی عمل و کسب
یابنده صاحب المستطرف ناظمی عدم تصریحله * ولیعظم فی المعنی * بو ذکر انجس و ترجمه دخی
اولمشیدی و بوراده اولان یت اولنک مآل و مفادی اخشامدن صباحه و صباحدن رواجه قدر
عزائم ایلک عبادتک مشقتلرنه صبر ایلک دیمکدر عبارتدر و قول مذکور حضرت حیدر کرارک

نظمی اولمادیغی و تمثل طریقله ذکر ایلدکریک جائز و ممکن اید و کی اهل درایتسه آشکار در (راوی نقل مذکور اصحاب کرامدن اسم بن قیس بن معبد کرب الکنید رکه کوفده ساکن ایدی و هجرتک قرق و علی قول قرق بری تار یخنده التمس اوج یاشنده وفات ایلدیلر رضی الله تعالی عنه) قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم (ما یصیب المسلم من نصب ولا وصب ولا هم ولا اذى ولا غم حتی الشوکه یشاکها الا کفر الله بهامن خطایاه) مال شریفی مرد مسله دنیاده تعب و مشقت و مرض و غصه و کدردن بری اصابت ایتسه و حتی بر دیکن پاره سی جسدینه یا تمس یله اولسه البته انلرک مقابلنده خطایا و سیاتی لطف حق ایله حط و تزیل و محو اولور دیمکدر (قلت) اشواری ابوسعید و ابوهریره رضی الله تعالی عنهما مدن مروی اوله رقی صاحب المستطرف ذکر ایتشدلرکن عبارته روایت مذکوره جامع صغیره اولیوب انده اولان ینه اثر مذکور مفادنه حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهامدن مرویا انجق (ما من مصیبه یصیب المسلم الا کفر الله بها عنه حتی الشوکه یشاکها) حدیثدر و بر روایتده (یصاب بها المسلم) واقع اولد یغنی مولانا المناوی ذکر ایتشدراشو حدیثده حتی ابتدائه اولوب مابعدی خبریدر یا خود عاطفه در یشاکها تحتده مستز مسله راجع ضمیر فاعل مقامنه قائمدر وها ضمیری شوکه راجعدر و تقدیری حتی الشوکه یشاک المسلم بتلک الشوکه انتهى و اشو حدیث شریف دخی انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنشد (اذا اراد الله تعالی بعبده الخیر یعمل له العقوبة فی الدنیا و اذا اراده الشر امسک عنه بذنبه حتی یوافی به یوم القیمة) مال و مفهوم شریفی حق سبحانه و تعالی قولنه خبر مراد ایدرسه عقوبتی دنیاده تجمل و اسراع ایدرنا که دنیادن کلاهی اولمادیغی حالده خروج ایده داشته بوفعل حق تعالی انک اعظم لطف و احسانیدر و قولنه بالنسبة الی الخلق شر مراد ایدرسه کناهنک عقوبتی اندن امساک ایدوب یعنی دنیاده مجازاة ایتر که آخرته کناهنکار و ارب انده عقابدن مستحق اولدیغی مقداری ابقایده و نعوذبه تعالی من کیده و سخطه بو دخی اشد عقوبتدر (قلت) اشو حدیث شریف جامع صغیره یاز یلوردر و مناوی الخیر و الشر یزنده منکر اوله رقی خیرا و شررا روایتلری دخی اولدیغی نحر پرو (فان عظم الجزاء مع عظم البلاء و ان الله تعالی اذا احب قوما ابتلاهم فغن رضی فله الرضا و من سخط فله السخط) کلام شریفی تمه سیدر دیو شر حنده تسطیر ایتشدراشو حدیث شریفی مع تمه صحیح زهدی باب زهدنده و حاکم باب حدودنده ضبط ایتشدرا اما صاحب المستطرف تمه بی حدیث مستقل اولمق صورتنده کوسر مش و ترمذینک حدیث حسن دیدیکنی نصیرج ایتشدرا (و مفهوم تمه دخی جزائک عظم و جسامت و مقداری بلاتک عظم و مقداریته کوره در و جناب واجب الوجود و باهر الجود قوللرندن تحت رضای عالبنده اولان قولنی حکمة بلا و مصائب دنیویه ایله مبتلا ایدر او بلایه سرداده رضا و نلره احسان مزید ایدر و خلاف رضاده او اب صبر ایتنه و غضب ایدلره او جسدن جزا ایدر دیمکدر انتهى) (اسحق بن عبد الله بن ابی و فره انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن اشو حدیث شریفی روایت ایتشدرا) قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الضرب علی الفخذ عند المصیبه یحبط الاجر و الصبر عند الصدمة الاولى و عظم الاجر علی قدر المصیبه و من استرجع بعد مصیبه جدد الله له اجرها کبوم اصیبت بها (قلت) اشو اثر شریف جامع صغیره اولیوب مسند فردوسه سعید بن مساندن مرویا انجق (الضرب فی الکف علی الفخذ عند المصیبه یحبط الاجر من المصیبه) عبارته شریفه سی کورلشدر و انجق (عظم الاجر عند عظم المصیبه و اذا احب الله قوما ابتلاهم) حدیثی جامع صغیره ابو ابوب رضی الله تعالی عنهدن مرویا و (الصبر عند الصدمة الاولى) حدیثی بخاری و مسندک بالاتفاق

نخبر یح کرده لری اوله رقی مشارقه انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن مرویا بحرردر و استرجاع عند وقوع المصیبه و ان الله و ان الله راجعون دیمکدر (و تمام حدیث عظم الاجر دخی (غن رضی فله الرضا و من جزع فله الجزع) عبارته سی اولدیغی مناویده مذکور در و صره سیله احادیث شریفه مذکوره مالی دخی مصیبت عندنده لری دیزه اورمق اجرینی حبط ایدر یعنی بووضع یله صبره منافی اولمقله صبرک اجرینی اسقاط ایدر و اوزر ینه اجر جزیل ترتب ایدن صبر حامل مصیبتک نجاة اصابتی هنگامی که حدتلو و مؤثر اولان ابتدای اصابتیدر او هنکامده اولان شدت مصیبه صبردر رزرا خاندانکرده مصیبت کلوب حالت شدتی طور دفعه طبعیه الشمله صبری اهورن اولور و اجرک عظمی دخی مصیبتک مقدار نیجه در و حق تعالی قوللرندن رقومدن راضی ایتسه انلری بلای دنیایله حکمة و امتحان مبتلا ایدر و قنخی مبتلا که بلا و قضایه عن قلب ماجاء من المحبوب محبوب دیوب راضی اوله اول کیمسه ایچون رضا یعنی احسان الهی حاصلدر و جزع ایدنه یعنی صبر ایتنه جزع یعنی سخط الهی حاصلدر و قنخی کیمسه که عند المصیبه حق تعالی عود و رجوع و توکل ایتک وضع و کیفیتی قولا و فعلا اجر ایده مصیبتک ابتدای اصابتنده صبر ایله نائل اوله حق اجر عظمی کشایش بلیه قدر حق تعالی تجدید ایدر یعنی هر آن او اجری احسان ایدر دیمکدر انتهى) (روی عن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه انه قال احفظوا علی خمسة اشین و اثنين و واحدة الا لا یخافن احدکم الا ذنبه و لا یرجوا لاریه و لا یستحیی احد منکم اذا سئل عن شیء و هو لا یعلم ان یقول لا اعلم و اعلموا ان الصبر من الامور بمنزلة الرأس من الجسد فاذا فارق الرأس الجسد فسد الجسد فاذا فارق الصبر الامور فسدت الامور * مال کلمات علیه ای مؤمنین سزله بش شئی حفظ و اجر ایه دوام ایدک و آگاه اولک که انلر حقک نهی ایلدیکی کاهلر که سبب عذاب ریدر اندن یعنی حقک عذابنک سببندن خوف ایتک و حق تعالی دن غیری برشیدن خوف ایتامک و مراداتی حق تعالی دن صمیمی طلب ایتک و مخلوقاته موجد ر اعتقادی ایله رجوعله انلردن طلب ایتامک و مؤمنبندن برینه بتلدیکی بر مسئله صورادقده بتلم دیمکدن او تامماق یعنی جهلدن حیا ایدوبده بتلدیکی کند و سندن صور بلجه یلورم دیوب یکلش جوابه تصدی ایتامکدر و معلومکن اوله که امور و مصالحک اعضاء اصابتدن صبر جسدده باشی منزله سنده در که رأس جسدن آیرلسه جسد فاسد و صبر امور دن آیرلسه امور دخی فاسد اولور دیمکدر (قلت) کلام مذکوره الا غیر معنایسته (واعلموا) ایله جمله سی قید و انجق ترجمه معلومه ده (علی بن ابی طالب پیوره شلر که سزله بش شئی محافظه ایلک آگاه اولک که سزلدن بریکز خوف ایتسون انجق ذنب و کناهدن خوف ایتسون و بر شئی مأمول و رجا ایتسک انجق الله تعالی دن رجا ایتسون و بر مسئله دن سؤال اولند قدده حال بو یله که اومسئله بی بتلم دیمکه حیا ایتسون سزله یلککه امورده صبر و ثبات جسدک رأس و سری مثابه سنده در جسدن رأس ایلدقده جسد فاسد اولدیغی کی اومورنده صبر مفارقت ایلسه امور فاسد اولور (تعبیر بیکه دردی بلیکه اوجی تجاوز ایتا مشدر کورلشدر قنبر انتهى) (و بو کلام دخی علی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنشدرا * اما رجل حبسه السلطان ظلما فانت فی حبسه مات شهیدا و ان ضربه فانت فهو شهید * یعنی قنخی کیمسه بی که صاحب قوت اولنلر بغیر حق حبس ایلوب حبسنده وفات ایلسه او کیمسه شهیددر و اگر او صاحب قوت ضرب ایدوب ضربندن ناشی وفات ایلیه ینه او کیمسه شهیددر (قلت) شهادت حکمی و حقیقی مسئله سی کتب فقهیه حنفیه دن کور یله (صاحب المستطرف دیر که اثرده وارد اولمشکه اهل تفسیر تبتانی اوزره کوتولک ایدن و بدکار اولان هر شخص سوء عملک جزاسنی عاجلا و یا آجلا کورر مفادنده اولان * و من یعمل سوء یجزیه * آیت کریمه سی

نزول ایلدکده ابو بکر الصديق رضی الله تعالی عنه * یارسول الله کیف الفرج بعد هذه الایه *
یعنی ای پیغمبر پروردگار اشوایت کریمه نزلند نصکره قنغی احده قور توش وارد ز راهر کس
کردار بددن خالی دکلدر دیدکده حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اما
تحرزن اما تعرض اما یصیبک اللأواء) یعنی محزون واند و هناك وخسته و مریض اولمازمبسک و سکا
شدت و محنت اصابت ایتمزی بیورد قنیزده ابو بکر حضرت نلری (بلی یارسول الله) دیو تصد یقی
ایدیچک حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (هو ذاك) یعنی اشته دنیاده او ابتلا لر جزادر
بیورد بیلر یعنی دنیاده مؤمنلره جیع اصابت ایدن و مصیبت کفارت ذنوب برلیدر دیمکدر (صاحب
المستطرف بواثر شریف اوزره تفریع ایتدیروب بوندن ظاهر اولمشدر که تحقیق عبد حق منزله
ابرار و درجه اخباره انجی شدت و بلالره صبر سبیلله و اصل اولور دیش (و صلحای عباد الله
ذنوب اجلچون وقوع شدت کفارت ذنوب اولغله فرحیاب اولور دیو بازمشدر (قلت) اشبو
روایت ابو بکر رضی الله تعالی عنه مستطرفده عبارته اخرا ده اولوب و نسخ دخی مختلفه اولغله
تحریر فقیر بیضاویدن نقل اولمشدر (ولأواء لأمک قنغی و همزه نك سکونی والفک مدیه شدت
و محنت معنایسه در انتهی (ابن مسعود رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشدر که برکون رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کعبه نك یا ننده نماز قیلارلر ایدی ابو جهل و همشری اولان براز
ملاعین دخی او طور رار ایدی مکر برکون مقدم جوار کعبه ده نحر و ذبح اولمش دو لک سلاری
طورر ایدی سر جاعت منکرین بی دین یعنی ابو جهل لعین یاران ما رمشا نه ایچکز دن
ککیدر که شوسلاری الوب محمد سجده به وارد قده کشفینته الفایلیله دیدکده قومندن براشقی
کلب ملعون الوب حین سجده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمده الفایه جسارت ایدی
ملاعین مسفوره جرأت ایتدکاری بووضع کفر ایجابیه براز وقت کولیدلر راوی ابن مسعود رضی الله
تعالی عنه دیر که بن بو فعل و حال حزن الجای جکر سوز کفاری کورر ایدم لکن شرار قریش صاحب
منعه و قوت اولوب او وقتده بنم منعه و معینم بولنمایدن آه قدرتم اولیدیده ظهر شریف فخر عالم
صلی الله تعالی علیه وسلمدن شو اذابی طرح ایدیدم تمناسنی ایدردم و حضرت رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم سجده دن مبارک رأس سعادت لرینی قالدردیلر تا که بر ذات واروب کریمه
محترمه لری فاطمه الزهراء رضی الله تعالی عنهایه بو حالی اخبار ایتکله فی الحال یتشوب کشف
شر یفرندن اول اذابی بعد الطرح و الازاله اعدای دین طرفنه باقوب مستحق اولدقلری سب و شتم
و دشنامی اجرا ایلدی و قناکه اول دانای علم لدن علیه الصلاة والسلام صلاتی تکمیل ایلدکده
ید شریفه لرینی قالدیروب اوج دفعه (اللهم عليك بقريش) دیو درگاه حق دن سوء جزاء
کفار قریشی نیاز ایلدیلر صوت دهشت انکبر انکسار رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمی
اعداء صاغرن استماع ایتدکارنده کولمه لری کیدوب یورکلرینه خوف دوشدی بعده او واقف
سر ما اوحی علیه افضل الصلوات و التحیات افندی (اللهم عليك باي جهل و عقبه و شبیه
والولید و امیه بن خلف) نطق و حی آرالیله ایچلرنده اولان بش نفر صنادید اشراک اسامیلرین
یادایله بالخصوص علیهله رینه دعا ایلدیلر علی المرتضی رضی الله تعالی عنده ختم انبیاء و مرسلین
علیه الصلاة والسلامی حق اوزره بعث ایدن خدای اکبره قسم ایدرمکه حین بد دعاده آدلرینی
یاد ایلدیکی اشخاص هر سومه نك پد رغزاسنده صره سبیلله مقتول اولدقلرینی کورددم دیدیکی
مر ویدر (محکدر که بنی اسرائیلدن برخاتون بر طاقودن غیر شبنه مالکه دکل ایش یعنی
قوتی او طاوغک بیضه سی اولور ایش برکون بر سارق کلوب دجاجة فی جالمش خاتون آج قاله رق
محزونه قالمشکین صبر و تحمل ایله امر سارق حق تعالیله تفویض ایدوب علیهله برسنه

دیمامش و قناکه طاوغی بوغاز لیوب تو یلرینی یولد قده تو یلر بقدرته تعالی سراپا سارقک یوزینه
صاپلنوب بتمش هر چند سارق ازاله سنه سعی ایش ایه ده مقدوری اولوب ناچار علماء
بنی اسرائیلدن بردانای مشکل کشا و برعارف حکم مولایه واروب اجنصار ایتدیکی جنابت و عقبنده
مبتلا اولد یغی کبفتی بیان و استمداد ایدر او دانادل دخی سنک بودردیکه او خاتونک بددعاسندن غیر
دوا بیلیم ائی تحصیلده برتدیره باقی دیو ارشاد ایتکله سارق دخی فی الحال خاتونی اغضابه انکسار
ایتد رمکه بر آدمی کوندرا و آدمی دخی خاتونه کیدوب بروجده تدبیر و تعلیم اولای خاتون طاوغک
نیجه اولدی دیو صورار خاتون چالندی دنیجه و آدمی سارق سکا اذ ایش دیو آجر خاتون دخی فقط
بلی اذ ایتدی دیوب بنه بددعا ایتمز نکر ارا و آدمی صدحیف که چلان مردی رحم و انصاف سنک کی
بیچاره به اذ او غورطه سبیلله تعیش ایلدیکک طاوغی المش بونه کونا جفا در که سنی درد جوعه
مبتلا ایش دیرک سارقک کویا قتل عام ایش صورتده مذمتی و جفا سنی اطناب برله خاتونی تمامیه
اغضاب ایدر بوکره خاتون اقدام غضبه تحمل ایده میوب بددعا به آغاز ایلدیکی آنده سارقک یوزینه
یاشق تو یلردو کیلور بعده او عالم دل آگاهه قدس سره بوسره زه دن واقف اولدیکز و بو نك
حکمتی ندر دینلدکده چونکه خاتون صبر ایدوب بددعا ایتمیجه جناب خدای ذی انتقامدن
استنصار ایتشیدی نصرت الهیه سارق او صورته قودی و قناکه بددعا ایله بالنفس انتصار
ایتکله اشته تو یلردو کلدی دیو حکمت نثار اولمشدر (صاحب المستطرف اشبو حکایه عبرت
مایه به تفریع ایله * قالواجب علی العبد ان یصبر علی ما یصیبه من الشدة و یحمد الله
تعالی و یعلم ان النصر مع الصبر و ان مع العسر یسرا و ان المصائب و الازایا اذازلت تولت
و اعقبها الفرج و الفرح عاجلا * دیو فی الحقیقه کوزل موعظه اناج ایتد رمشکه مفادی
عبد مولانک رقبه سنه واجد رکه کندویه اصابت ایدن شفته صبر و الحمد لله علی کل حال *
دیوب هر حالده حد باری ایده و نصر در بی صبر و عسر واحد منج یسرن و مصائب و بلایا
تماقب ایتدکده زوالنه علامت و عاجلا فرج و فرح اعقاب ایده چکنی بیلدیمکدر (قلت)
قریش علیهله اولان دعای پیغمبری علیه الصلاة والسلام قیاسه کلز زرا انبیاء عظام علیهم
الصلاة والسلام حضرتانک ککافه اقوال و افعال و احوال لری مقتضای وحی و عین
حکمتدرا یثاندن علیهم الصلاة والسلام صبر صادر اولد یغی کی و حیا و معجزه اعداء دین علیهله
قهر و بددعای صبور یافته در و لاسیما بعض انبیا و خصوصاً محمد المصطفی علیه و علیهم
الصلاة والسلام جهاد اعداء دین ایله مأمور در انلرک اعدا حقلرنده اولان بددعای جهاد
قیلندن رفاهم (حکایه مذکوره دجاجة زنکنده اولوب امام ربانی و مجدد الف ثانی احمد
فاروقی سرهندی قدس الله تعالی سره نك خلیفه مطلق و نجلی محمد معصوم قدس سره نك
خلیفه سی جار الله احمد یکدست ییکندی قدس سره نك خلیفه سی مولانا الشیخ النقشبندی
الحمدی آق اوه لی خاتم افندی قدس سره دن صادر اولان ثقات دن استماع ایلدیکم منقبه آتیه
قلم شکسته رقم اسعد فقیر ایله بورایه درج اولندی شو یله که مشار الیهک موطنی یکشهر و وفار
اولغله درو یشلرندن بری بعد صلاة المغرب منزلدن جیقوب عزیز نك درگاهنه اتصال
و استفاضه نبیله کیدر ایکن بر تانار سر مست طواو دیرکن جاده دن منزل خانه به طوغری کیدر
ایمش اودرو یش علی غفله تانارک یشندن قار شوده اولان قالدیریمه یکمش بولنمش تانار بد کردار
سکران او فقیر بی صنعه سن بنم او کدن بکدنک دیو دونوب اولدیره سی صورتده سوطیله ضرب
شدید ایدوب و دشنام ایله یقلوب کیدر و درویش قطعاً غزنی آجوب بیتاب و توان درگاهه
واروب حضور شیخه مشول ایتدیکی کی شیخ حضرت نلری چین جبین ایله او غافل تاناری مظهر

قهر غیرت الهیه ابتدک نیچون ایتمه واورمه دیو برسوز ایله اولسون مقابله ایلدک دیو تو بیخ
 داشته وارتا تارک حاکمه باقی دیو اخراج ایدر بیچاره درویش حیرتله چقبوب برده تاتار
 بعدالضرب کیدر ایکن اورتالی دماغی کبی قرانلق اولغله کورمدن جادهده واقع برقصاب
 دکانی خارجنده اولان صغیراتی چنکالنه چار یوب صابندینی کبی فوت اولمش اولدیفنی
 ایشیدر اشته بودخی شیخ مشارالیهک اشارت ایلدیکی اوزره معنای انتصار مذکوری مؤیددر
 (قلت) صاحب المستطرفک کلام مذکورنده واقع * فالزایا اذا توالدت تولدت * عباره سی
 * خفض الجاش فاصبرن رویدا * فالزایا اذا توالدت تولدت * بیت مشهور بکه ضررب امثالنددر
 اشته بو بیتک مصرع نایسیدر بیت مذکور تراجم امثال الادبا نام اثر فقیده نظم باووجهله ترجمه
 اولمشدر * اضطرابی ترک ایدوب صبره الشدر کنیدیکی * کلسه پی در پی کدر سرتا بیا طوبدن
 کیدر * صاحب المستطرف دخی عبارته مذکوره شعر دن مأخوذ اولدیفنه اشراپ برله
 معنای مرقومه نظم اولنان اشعارک احسیندر دیو ناظمی عدم تصریحله اشوق قطعته آیه پی
 تخریر ایشدر لکن بوجه بحر ریت من بور ناظم قطعته نک اولیوب تضمین طریقله مندرجدر
 * واذا مسک الزمان بضر * عظمت دونه الخطوب وجلت * وانت دونه نواشب اخرى
 * سمعت نفسك الحیاة وملت * فاصطبر وانتظر بلوغ الامانی * فالزایا اذا توالدت تولدت *
 واذا اوھنت قواک وجلت * کشفتم عنک جلة ونجلت * مالی اگر دهر سنی امور یاننده بیویوب
 ودشوار اولان ضرر ایله طوطار سه یعنی چاره سنی بوله مدیفک شدت سکا صابت ایدرسه واول
 مصیبتک وراستده یعنی مصیبت شدیده به مبتلا ایکن نایه و مصیبت دیکرل دخی تعاقب ایدوب
 نفسکجهانندن اوصافه حالتی کلور سه همان زیاده صبر ایدوب وصول مراد آنکه مترقب
 اول که بلا یاتوار دیندکه دوز و قوای ظاهره و باطنهک اکدار متعاقبه ایله کوشه یوب ضعیف
 اولمش ایسه ده تسلیمت بول که اکدار تعاقب ایله برکدکه دفعه مندفع اولوب قالماز و طوبدن
 کیدر دیمکدر انتهی (بومعنا ده بشیر الخاریجی دخی) ان الامور اذا انسدت مسالکها * فالصبر
 یفتح منها کل ما رجا * لایأسن وان طلت مطالبه * اذا استعنت بصبر ان تری فرجا *
 قطعته سن نظم ایشدر که مالی امور و امالک یولاری ودر اسباب وصول منسد و قبال اولدیفنی
 وقتده یعنی امالک ابواب سرکارانده حصول بولمادقده صبره یعنی اسباب عادی بی موجبدر دیوبوب
 درگاه مسبب الاسبابه عول و رجوع ایله که اوصبر امور دن رجا وامل ایلدیکک امانی قیوسنی
 و یولنی اچار و نیل امل هر نه قدر اوزار سه ده اصلا مایوس اولمه که اتی صبر ایله استعانه ایلدیککده
 فرجی کور رسن دیمکدر (زهیر بن سلمی شدت صبر احوال اتی الذکرده اشوق قطعته بی دیمکدر *
 ثلث یمن الصبر عند حلولها * و یذهل عنها عقل کل لیب * خروج اضطرار من بلاد تحبها *
 وفقدان اخوان وفقد حبيب * مالی اوج کائنه و حال وارد که انلرک وقوعی و حلولی عندنده صبر
 و تحمل نادر اولور یعنی صبر و شکب سوز اولملری ایله هر مرد صبر ایدمه من وانلرک حلولنده هر لیبک
 عقلی ذاهل و زائل اولور وانلرک بریسی سویلن و راحت اولنان بلده لدن نعوذ به تعالی اجلا و سائر حال
 اجبار ایله خروج و فرار و دیکری احباب و یارانک افتراتی و آخری دل و یریلان یاری بتورمه در دیمکدر
 نسختهک بعضیستند * یغور و بعضیستند یعنی یازلمشدر لکن یعنی معناسنی مستلزمدر (و بعض
 شعر ادخی معنای صبر و ثباتی اشرا بده و فضیلتی بیانده * علیک باظهار التجلد للعدا * ولا یظھرن
 الذبول فحقرا * السمت تری الریحان بسم ناضرا * و یطرح فی المضا اذا ما تغیرا * قطعته سن
 شیشه زین نظم ایشدر (قلت) مالی اعدا و بدخواهک ذبول و عجز و ضیق حالکی قطعاً اظهار
 ایجاب جلالت و استغنا کوسرتمک واجبه ذمت غیرتک اولسونکه ابراز عجز ایدر ایسک نزد اعداده

محقّر اولور سن کور مزبسنکه فسککن یاخود مطلقاً چچیک تر و نازه ایکن زیور دست استشمام
 اولوب قوقلانور و اما تغیر ایندکه یعنی صولدقده مزبله به آیلور دیمکدر اشوق قطعته ابو بکر بن
 العباس الخوارزمشدر و ضرربنددر ذکر اولنان تراجم امثال الادباده کلک بی انتظام فقیر ایله
 بوصورده ترجمه اولمشدر * تجلد کوسر اعدایه بودر تدبیر حکمتدان * ذبول و بددی ابرازی
 تحقیری ایدر الجا * کورلمزی شکوفه نازه اولسه شم ایدر عالم * صولتجه مزبله کاهه ایدرلر
 دسته سن القسا * لکن مطالعة عاجزانه مه کوره ارسال مثلی جای تأملدر (وقال آخر) الدهر اذ بی
 والصبر بانی * والقوت اقنعنی والیأس اغنائی * واحکمتنی من الایام تجربه * حتی نهیت الذی
 قد کان ینھائی * مالی اکدار دهر بنی نادیب و صبر دخی تربیه قلبدی و لقمه قلبه و فوت بوم
 بکا قناعت و یروب یأس دخی بنی اغنا یعنی مستغنی ایلدی و مرور ایدن ایامدن تجربه هم دخی بکا
 قوت بخش یقین و جزم اولدیکه بنی نهی ایدنلری بنده اجوال مذ کوره بی کورد که نصرکه آخر کار
 نهی ایندم یعنی روز کارک قهر یتنه قاتلنوب صبرک انجاشی سلامت اولدیفنی تجربه ایدوب
 بندخی جاه بلند صاحبی اولوب ناسه امر و نهی ایندم دیمک کیدر (وقال آخر) اذا ما ناک الدهر
 یومابنک * فھبی لها صبرا ووسع لها صدرا * فان تصارب الزمان عجیبة * فیوما تری یسرا
 و یوما تری عسرا * و ما سنی عسر ففوضت امری * الی الملک الجبار الایسرا * مالی دهر داهر
 خدا نکرده سکا بر نکبت ایله کلدیکی یعنی بو عالم کون و فسادده مبتلائی تنکیب اولدیفک وقتده
 اونکبت و بلیه به صبری آماده و سینه بی توسیع قیل زیر فلکک عجیب و غریب تصرفلری وارد که
 برکون یسر و مسرت و برکونده ضدی اولان عسر و کدورت کور رسن و بکا عسر و مضایقه
 مس و اصابت ایلدکده ایشمی جناب ملک جباره تقویض ایدمه رم یعنی اصمار لم اشوق تقویض
 و توسل سبیلله او عسر تیسر ایدر و مندفع اولور دیمکدر اشوق قطعته بومعنا ده دیلان اشعارک
 رنگیندندر * الدهر لایقی علی حاله * لکنه یقبل او یدر * فان تلقاک بمکر وھه * فاصبر
 فان الدهر لایصبر * مالی فلک دوار بر حال اوزره برقرار اولیوب کا اقبال و کاه ادبار
 ایتک شانتندر اگر فلک استه مدیکک کوتولک ایله سکا ملاقات ایدر ایسه صبر و تحمل قبلکه
 فلک صبر ایتمز یعنی حکم قدر البته برینی بولور یاخود بر حالده اولیان کردن او کونلکده ثبات
 ایتمسن بی فائده جزع و فزع ایتمیوب درگاه غیث مسلفین جل جلاله به بوز سوز و یلوار دیمکدر
 فلک استناد فعل مجاز درنا مل (اشوق قطعته نک بیت اولنی یک ایکبوز اوتوز سکر و قایبی
 سطور یتنه بر مقبلک حالت واقعه سنی بیانده کلک وقعه نکار اسعد فقیر درج و تسطیر ایشدر
 و کآن ناظمی عهد قدیمده کشف حق مذ کوره ده نظم ایش صورتنده واقعه مطابق
 دو شمشدر (ولاینب النبانه) صبر اعلی نوب الزما * وان ابی القلب الجرح * ولکل شیء آخر *
 * اما جیل اوقیح * مالی فلکک کدر یتنه هر تقدیر قلب مجروح امتناع ایدرسده صبر ایتکده صبر ایدک
 ز پرا دیناده هر بر شته و کائنه به آخر و انجام وارد و اوانجام یا بودر و یا کوتیدر یعنی دنیاچه
 سرور شروری و شرور دخی سروری تعاقب ایتکده و آخر جاه عزل ایله آده و اقبال بالانقلاب
 لابقاده کورنمکده در بوصورنده عاقل اولان شودنیای زوال اشخالک صفاحنه شیفته و جفا منه
 فزع کشیده اولیوب همان بر ابر کونوره چکی زاد معاد اکسبانه حصر اوقات ایتک کرکدر
 دیمکدر (ومن کلام الحكماء حکمانک سوزلندر که دیمشدر * ما جوهر الهوی بمنزل الرأی *
 رأی و تدبیر کی جوهر نفس اوله جق برشی یوقدر یعنی نفس بشریه نک برنسته به میل و محبتی که
 بوراده امور باحه و مدوحه دن اولان نسنهله تخصیص اولنقی اقتضای مطالعة اهل حکمتدر
 اشته او مقوله شبارک نیک و بدی یعنی اکا شروعده حسن و یاقیح و ارمیدر خلاصه میل اولنان

امرتقاضای نفس اماره یا خود نفس مطمئنه دمیدر ظاهره اخراج اولمسی و بیلنسی انجیق فکر
و تدبیر موقوف اولمغه بوصورتی رأی نفسک صفات حسنه شدن اولور دیمک کیدر * ولا استیظ
الرأی بمنزل المشاورة * و رأی حسن دخی انجیق ارباب درایت واصحاب معلومات ینلزنده
مشورتله استنباط اولنور یعنی تأکیدر * ولا حصنت النعم بمنزل المواساة * ونعمتاری تحصین
و وقایه ایده جک انجیق احبابه موافقت و یار اولمغه حاصل اولور و کیدر حسده دن قورتوبنور
* ولا اکسب الخطیئة بمنزل الکبر * و کبرکی کاه قرانه جق برشی یوقدر * ولا استنجحت الامور
بمنزل الصبر * صبرکی آمالک حصولنه اعلی شی یوقدر * بعض نسخه ده (الخطیئة) یرنده (البغضاء)
واقع اولمشدرو بونسخه اوزره مال فقره عداوت خلق کبرایله اکساب اولنور دیمک اولدیغی معلومدر
(قال نهشل الشاعر) و یوم کان المصطلین بحیره * وان لم یکن نارقیا علی الجمر * صبر ناله
صبرا جیلا وانما * تفرج ابواب الکریهه بالصبر * مال قطعه مذکور بعض یوم یعنی بنم
کدر آلود اولدیغی کون برکوند که هر نه قدر اشد ایام اولان یوم حرب اولمادیسه ده را کب
ومر کوبلرک بولنی بولوب چولده قالدقاری کونه یاخود خالک دخی نقیل ایله مقاتله ایلدیکی
شد تلی یوم حسیره به بکزدی اشته اول کدره جزع و فزع ایتیه رک صبر ایتیکلکه صبر
ایلمدکه ابواب شدائد و بلا یایی صبر تفریح ایدر یعنی انجیامی صفا اولور دیمک کیدر (قال ابن طاهر)
قد حذر رت والحذر * لبس یعنی من القدر * لبس من یکتم الهوی * مثل من باح واشتهر
* انما یعرف الهوی * من بلی مرة صبر * و یک بانفس فاصبری * فاز بالوصل من صبر *
مالی خطر دن اکر چه احتراز ایدم و الحال که حذر قدر دن کیمسه بی اغنا ایتز یعنی
قدر و قضاء مبرم نه چاره کاور (وعشقی کاغم اولان فاش ایتیکله مشتهر اولان کبی دکلدی یعنی
کاغم اعلادر انجیق عشق قدر و قیمتی بیلن وعاشق عد اولان عشقک اجبته قائلوب کتله
و عدم فزع ایله صبر ایدندر ای دل نجب فرقه تلاش ایدرسن همان صبر ایله که صبر ایدن
صفای وصاله قار اولور دیمکدر (آفا محرر ابن نباته و ابوالاسود و نهشل قطعه لری واشبوشه این
طاهر و محمود و راقک کله جک نظمی بودفعه نسخه مزدن نقل و ترجمه اولمشدر انتهى
* من تبصر نصی * وان لشوائب الدهر لا تدفع الا بعزائم الصبر * ولاد و اداء الدهر الا بصبر
الصبر * اشبو فقرات متقدمینک کلمات حکم و بلاغت اشتما لاتندندر که صبره سبله ماللری
بصیرت صاحبی زیاده صبر ایله متصف اولندر (ودهرک شوائب و نوائب انجیق عزائم صبر ایله
مندفع اولور) و داه دهره یعنی اکدار جهانه دوا و علاج انجیق صبر صبر ایله در دیمکدر تبصر ایله
تبصر ینلزنده اولان قلب و جناس لطافتی و فقره ثالثه ده اولان صبر مضاف یعنی اواکی صبر
لفظی صادق فحی و کسر با ایله دواء مر بر شجرک اجی عصاره سی اولدیغی وارسته تعریفدر
و بونده دخی بانک سکونی ایله تلفظ ضرورت وزن ایچون شعرده جائزدر (ترجمه معلومه صاحبک
نسخه سنده غالباً فقره اولی من تبصر بنصر صورتنده واقع اولمشه بکزر که عباره ترجمه سنده
(ضرب مثلدر یعنی صبر ایدن اعانه اولنور دینلشد هر نه قدر معنای درست ایدسه ده اشبو
یازیلان نسخه ابلغدر (وفقره ثالثه نک ترجمه سی دخی ضرب مثلدر یعنی زمانک داء و علانی
ایچون دوا انجیق صابر اولانک صبر یدر دینلشد فتنه صبر انتهى) (مقبول بلغای آفاق محمود الوراقک
اشبو نظمی احسن اقوالند * انی رأیت الدهر خیر معول * فی النایبات لمن اراد معولا * و رأیت
اسباب القناعة اکدت * عز الفتی فجعلتهالی معقلا * فاذا بنانی منزل جاوزه * وجعلت منه
غیره لی منزلا * واذا غلا شی علی ترکته * فیکون ارض خاص مایکون اذا غلا * مالی تحقیق
بن مصائب ایچره اولوب اندن رها بولمغه ملجأ استیان ذات ایچون دهر ایچره خیر لو صغفه سزا

جای بولدم و ادراک ایدم و اول جای و معول بونلدر که بن اسباب قناعتی یعنی هر شیده اقتصاد
و عزت و خوی کوردیمکه انکله متصف اولان مرد عاقلک عزیزی تا کید ایلدی بندخی اوقناعتی
معقل و نوائب دهره حصن اتخاذ ایدوب اکا صغندم و جای فتنه ده بر منزل و محل سالم ظهور
ایتدکده اول اسم بری منزل انخاضیله چکلوب اکا کتدم یعنی جای از وایه کیدرم و یاخود
هجرت ایدوب فتنه دن قاچدم و برشی بکا غالی و کرانیها اولدقده یعنی بر شیک که جاه و رفه
و ثروتدن عبارتندارکی دشوار و زحمتلواولمغه انلره رغبتی صمیمی ترک ایدوب قوت قلبله قناعت
و صبر ایتمله غالی و بهالی شی بکا اوجوز اولدی یعنی اوجوز اشباه رغبت از اولدیغی کبی بنده
ثروت و ساماندن رغبت منقطع اولمغه شدائد دهر دن سلامت بولدم دیمکدر (محمد بن الحسن دن
منقولدر دیمشدر که بن کوفه شهرنده دست ظلمه معتقل یعنی مقید و محبوس ایدم کونلدر
برکون یک صقیلوب محبوسدن تفرج کان ینته عود ایتک اوزره رخصتیاب خروج اولممله بعض
موکلرایله چیقدم لکن کدر واضطرار بمشول کونه ایدیکه روح ازهاقه یا فاشوب ارض واسعه بکا
ضیق اولدی ایدی بو حالده مرسری سیر اید رایکن ناگاه اوزرنده آثار عبادت نمایان طرفه توجه
ایتمش بر ذات ظهور ایدوب اضطراب عالمی مشاهده ایلدکده * ما حالک * دیو کیفیتدن سؤال
ایلدی بندخی قضیه می اخبار ایلدیکده * الصبر الصبر فقد روی عن النبی علیه الصلاة والسلام
انه قال (الصبر ستر الکروب و عون علی المطلوب) یعنی صبره دوام ایت زیرانی ذی شان علیه
الصلاة والسلامدن صبر حزنلرک و غلرک ستر یدر و دفع ایلر و مطلوبه دخی یاردمدر و فتح ایدر
مألنده اولان حدیث شریف روایت اولمشدر و بی آخر الزمان علیه الصلاة والسلامک ابن
عندن یعنی علی رضی الله تعالی عندهن دخی صبر بر یتکدر که اصلا سور جز و بر سبغدر که
کسمزلک ایتز مألنده اولان * الصبر مطیة لانکبو و سیف لایکل * کلامی مرویدر و بوندخی
بویله دبرم دیوب اشبو قطعه بی نظم ایلدی * ما احسن الصبر فی الدنیا و اجله * عند الاکله
و انجاء من الجزع * من شد بالصبر کفاه عند وئمه * الموت بداه یجبل غیر منقطع * مال قطعه
عند الله قولک شدائد صبری دنیاده نه عجیب شی حسن و جیلدر که اول قولی جزع دن قورتاردی
الم و کدر و یریحی بلیه قنده مبتلا اولان بر کیمسه جزعله چالیموب اللری صبر رشته سبله
باغلسه اصلا منقطع اولیان جبل متبته باغلس اولور یعنی سر رشته نجات بولمش اولور دیمکدر
راوی سر گذشت دیر که وقتا که اول ذات ملک صفاتک کلام مذکور بی استماع ایلدیکده
منشرح اولوب بارک الله تعالی علیک کلامکرله راحت قلب حاصل اولدی دخی ایتیکر دیدیکده
حدیث شریفدن خاطریمه آلان بر نسته خطور ایلدی لکن شوهر سنوح ایلدی دیوب
* اماوالذی لایعلم الغیب غیره * ومن لبس فی کل الامور له کفو * لئن کان بدوا الصبر مر مذاقه
* لقد یجتنی من بعده الثمر الخلو * قطعه سنی اوقودی و مال قطعه آگاه اولک غیوبی ذات
صمدانیه سندن ماعداسی بلیان وذات وصفات و افعالند * شریک و مثل و کنوی اولیان باری
تعالی و تقدس حضرتلرینه قسم ایدرمکه اول امرده صبرک ذوق و طعمی آجی اولدیه ده
صبر دینصرکه طالتو مویه ل دوشیر بلور دیمکدر اشبو قطعه بی اوقود قد نصکره او ذات مکرم
یاغز دن ذاهب اولدی و اول ذاتک حال و شانندن سؤال ایلدم لکن بر بلور کیمسه بوله مدم
و بوندن مقدم کوفه ده بر فردانی کور مامش ایش پس یوم مذکورده محبوسدن اخراج اولندم
واندن استماع ایتدیکم کلامدن بکاسرور عظیم حاصل اولوب انکله انتفاع ایلدم و خاطریمه سنوح
ایلدیکه اول ذات روی ارضده سیاحت ایدن ابد الدنر که حق تعالی بی انکله ارشاد و ایقظ ایتدخی
مراد ایتدندر (محبکدر که بر کیمسه بی شدت اوزره قحی ایله دوکرل ایش لکن او کیمسه ایدسه آه

وواه ایتموب سکوت و صبر ایدر ایش مشایخدن بذات بو حال مشاهده ایدوب مضروب ای
 کیمسه اشبو ضرب شدید جانی آجتز میکه سکوت ایدرسن دیو صورتده اول غبور و صابر
 کیمسه بلی حنظل ضرب اجیدر و آجیدر لکن اشبو طوران و سیر ایدن کیمسه لک ایچنده بردوسم
 وارد که بی شجاعتی و جلادتی اعتقاد ایدراشته اول دوست بکا کوز به بقاریکن انک یاننده
 صیحه و فریاد ایدرسم آب روی و ناموسم دو کیلوب کیدر و بکا جبان و بد دل دیو سوء ظن ایدر
 خوفله شدت ضربه صبر ایدر و او خوفدن ناشی بارالله تحمل ایدرم دیو جواب و پرمش (قلت)
 اشبو قصه دن حصه بودر که مخلوق یاننده محبوب اولماق ایچون مرد غبور جفا به تحمل
 ایدنجه خالق عننده قضا به تحمل ایدوب جزع ایتمک و جناب کاشف الکروب عز شانه به التجا
 اتمک مرد عافله و اجیدر نعوذ بالله تعالی من کل السوء انتهى (وقال شاعر) علی قدر فضل
 المرء تأتي خطوبه * و یحمد منه الصبر فیما یصیب * مالی کشی به امور جسیمة دنیویه یعنی
 صفتدی فضلی و عرفانی مقداری کلور و اولور و اندن مدحه شایان صفت اصابت ایدن بلیه ده
 ظهور ایدن صبردر بر کیمسه نک که حذر ایلدیکی شیده یعنی بلیه ده صبری آزاوله امل ایلدیکی
 فیض و ثوابده و مکافانده تحقیق نصیبی آزاوور خلاصه دنیاده بلایادن بحکمت خدا اهل فضل
 و نها حبشی مقدار نجه خالی اولماز و عند الشدائد فیوض و فرج دخی صبری مقدار نجه دریمکدر
 (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لعایشه رضی الله تعالی عنها یا عایشه ان الله تعالی
 لم یرض اولی العزم من الرسل الا بالصبر ولم یرض الا ان کلفنی ما کلفهم فقال عز وجل فاصبر
 کما صبر اولو العزم من الرسل وانی والله لاصبرن کما صبروا) اشبو اثر شریفک مالی عایشه رضی الله
 تعالی عنیهایه خطابای عایشه محققا الله تعالی رسل عظامدن اولان اولو العزمندن انجیق صبرر یله
 راضی اولدی و رسل مقدمینه تکلیف یوردیغی نسنه که صبردر بکا فاصبر کما صبر نصیله تکلیف
 و امر ایلدی و الله که بندخی انلر کی البته صبر ایدرم دیمکدر (صاحب المستطرف اشبو اثرک
 عقبنده) قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لما صبر کما امر اسفروجه صبره من ظفره
 و كذلك اولک الرسل صلوات الله علیهم اجمعین الذین هم اولو العزم لما صبروا و انتصروا یعنی
 حضرت سیهسالار صف انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز قبل باریدن مأمور یئری
 اوزره صبر و ثبات یوردقلرنده روی شکیلری انواری انداز ظفر اولدی و كذلك اول رسل
 مقدمین که صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین اولو العزم ایلده موصوفلدر صبر ایتملرله مهظ
 نصرت الهیه اولدیلر دیمشدر (و دخی اهل علم اولو العزمده اقوال کثیره اوزره اختلاف
 ایلدیلر امام قتاده رحمه الله تعالی اولو العزم نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلامدر دیدی
 و امام مقاتل رحمه الله تعالی النبی اولوب ایشان نوح و ابراهیم و اسحق و یعقوب و یوسف و ابوب
 علیهم السلامدر دیدی (و اشبو ذوات کرام ذکر آتی شدانده صبرلری سبیلده حق سبحانه
 و تعالی حضرت نلری انلره اولو العزم اسمیله نسمیه ایلدیکی دخی منقولدر) نوح علیه السلام
 ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولندیغی اوزره مبعوث اولدقلری قوم مشرکین ضربه
 جسارت ایدوب شول صورته وارردیکه انتقال ایلدی دیوب کجه به ملفوفا خانه سعادتلرینه
 براغورل ایدی بنه افاقت کلوب و خروج یوروب اهل ضلالتی ایمانه دعوت ایدر ایدی اجابتلرندن
 مأیوس اولتجه دک بو حال اوزره اولدیلر آخر عصاسنی قافه رق چو چوغیله بر قوچه و یا شلی
 مشرک اول نبی کریمک نزدینه کاوب اوغلونه ای اوغل بو پیره باق و ییل سنی مغرور ایتسون یعنی
 کلانی دکله دیدکده اول بنس الخلف باباسی عاصی و مشرکک عصاسنی استوب و الووب اول
 نبی کریمک مبارک سینه ضرب ایدوب یاردی و دم پاکلری وجه شریفه روان اولدقده فی الحال

مناجاة آغاز ایله یارب قوللر یکنک بکا معامله لری کوردک بقاستده بر حکمت و صحت صمدانیه
 وار ایه ایمانه اهتدالری نصیب یور و الا علیلهلرینه دائر نیازمده بکا رحمت احسان ایله
 دیجیک قبل یاریدن * لن یؤمن من قومک الا من قد آمن فلاتبنس بما کانوا یفعلون و اصنع
 الفلک * الایه نص قرآسی ناطق و حاکی اولدیغی اوزره اوانه قدر ایمان ایدنلردن ماعداسی
 قابل هدایت اولیه جقلری وحی و فلک یعنی سفینه تصدیه امر یورلدی نوح علیه السلام دخی
 کافه سنک اهل کلامینه بد دعا و فلک ندر دیو استنباطلده که اغاجدن بریتدر که صواوزره یور یوب
 اهل طاعت انده نجات بوله جخی و اهل مصلحت هلاک اوله جخی باوخی تعریف و بیان یورلدی
 پس نوح علیه السلام یارب جریان فلکله آب نره ده در دیجه ینه حق سبحانه و تعالی قبلندن
 * اناعلی کل شیء قدیر * مألنده اولان جوابی وحی اولدیکه کافه ممکنانه قدرت باری تعالی انک
 تعلقی بیاندن عبارتدر بعده نوح علیه السلام سفینه نک انشاسته اقتضا ایده جک احشاک
 کفیت ندرکنی نیاز ایلدکده ینه حق سبحانه و تعالی شجر ساجکه زاج اغابی دید کلر یدرانی
 غرس ایله دیو وحی یوردی نوح علیه السلام غرس ایدوب دعوتلرندن فارغ اولدی انلردخی
 ضربدن کف بد ایدوب لکن استهزا جنایت کفر ماهیبنی ترک ایتدیلر وقتا که ذکر اولنان اغاج
 یکریمی ییلده ایریشوب کاله رسیده اولدقده باوخی الهی قطع و تجفیف ایدوب ینه الله تعالی
 مناجات ایله کیفیت اتخاذ سفینه بی سؤل ایلدکده اوج طبقه ده انشاسی امر و تعلیم الهی اولوب
 جبریل علیه السلام بناء سفینه بی تعلیم و عصیان ایدنلر حقلرنده سخت و غضب الهی
 اشتداددن عملنده بحله اولنقی امر باری اولدیغی تبلیغ ایچون انزال اولندی وقتا که سفینه
 تمام اولدقده نوح علیه السلامه معینده ایمان ایدنلرک نصرت و نجاتنه و عذاب و اهلاک مشرکینه
 اراده و امر باری تعلق ایدوب تور یعنی روی زمین و کافه منیع و مورد ماء فواران و قریه
 آغزندن بوشا نور کبی آسمان یارنده باران اولوب صو شو صورتده عظمت پیدا
 ایتدیکه امواجی جبال آسا اولدی و وجه ارضده زیاده سبله یوکسک اولان طاغدن فرق ذراع
 آشدی اشته نوح علیه السلامه جناب حق تعالی نجات احسان و مشرکلی غرقله انتقام ابتد
 صاحب المستطرف طوناک و سفینه نک قصه سنده اهل تفسیرک کلامی ميسو طدر بوراسی
 محل شرح و بسطی اولماغله اشبو زبده ایله اسکفا اولندی دیمشدر (قلت) سورة
 شریفه هودده قصه طونانی ناطق * حتی اذا جاء امرنا و فار التور * نظم کریمنده اولان تور
 ابتدا اتمک طبع اولنان تور ایله تفسیر اولمشدر که نبع ماء خارق عاده اوله رق اولانک ایچندن
 فوران ایلدی و تور مذکور کوفه جامعنک برنده ایدی و علی قول ارض هندده ایدی و حضرت
 علی رضی الله عنه توری وجه ارض ایله تفسیر ایلشدر (و تور لفظ عربی اولوب معر بدر یعنی
 عربلردخی استعمال ایلشدر و عربک بر بر یله مخاطبه ایلدکلی بعض لغت اخری قرآنده وارد
 کذا فی الفایق انتهى) اما حضرت ابراهیم علیه التسلیم ابتلا سبله نصرق بودر که وقتا که
 قومنک طاقدقلری پونلری شکست و کسر ایلدکده اول قوم ضال زعملر نجه آلهه دیدکلی
 اصنامه اعانه ده و اونی ذی شانی تعذیده اشد اولان احراقی رأی و اتفاق و حضرت خلیل الهی
 علی نبیا و علیه الصلاة و السلام اخذ و حبس ایابوب بر یوکسک و جسم طاغک فوقنده
 اطر افنده اولان دیوارلری التمس ذراع طولنده برکش بر یابوب آمر و ملکلی اولان غرود امین
 طرفندن او پرده هر شخصک حطب طاشیلرینی و دکلیان اولور ایه احراق اولنه جقلری
 تهدد بدینی منادیلرنداسیله اعلان ایتدیلر بر فرد تخلف ایتبه رک فرق کون ظرفنده او پرده شب
 و روز اودونلر واسطه سبله اودونلر طاشیوب جمع اولوب دیوارلری آشدی و اوحلاک ابواب

و منافذینی سد و بند ایلدوب خطبی اشغال ایتدیلر و برنار دظلمه پیدا اولدی که جو سمان طبور
کجه علوندن محترق اولوب سقوط ایدر ایدی باید قلمی مجتبی ایلر ابراهیم علیه السلامی
آتشه القا ایتدیلر او حینده ابراهیم علیه السلام مقام تسلیمت و رضاده ﴿حسبی الله و نعم الوکیل﴾
دیوب درگاه معنوی حقه غول ایلدی و علی قول او هنگامده عمر شریف حضرت ابراهیم علیه
التسلیم یکریمی التبتنده ایدی حین القاده امر باری ایلر جبرائیل علیه السلام نزول ایلدوب ای
ابراهیم بر حاجت و مقصودک وارمیدر دیدی اول نبی محترم دخی احتیاج حقه در اما سکا یوقدر
دید که جبریل علیه السلام چونکه بندن مستغنیست ر بکدن سؤال ایلر دیدی انلردخی * حسبی
من سؤالی علمه بحالی * یعنی حق سبحانه و تعالی انک بنم حاله علم و اطلاعی بکاک ایلر ر طلب
و سؤال مدن مستغنیدر دیدی پس ﴿یا نازکونی بر دلا و سلاما علی ابراهیم﴾ نظم جلیلی ناطق
اولد یغی اوزره بامر حق اول آتش زبانه کش وجود یهود ابراهیم علیه التسلیم اصلا تأثیر
ایتدی و جبریل علیه السلام ایلر برابر او آتشگاه نازل اولدیلر و وجه ارض اوزره سلامته
اوطوردیلر و بعنایه الله تعالی او بردن برطانی صونع ایلدی (کعب حضرتلری روایتی اوزره
نار انجق ابراهیم علیه السلامی بند ایلد کبری قیدی احراق ایلدی آتشگاه مذکورده مع السلامة
و السعاده اقامتلری ایامنده اختلاف اولندی بعضیلری یدی کون و بعضیلری دخی زیاده در
دیدیلر جناب فیاض مطلق عزشانه و بهر برهانه ابراهیم صلوات الله و سلامه علی نبینا وعلیه
حضرتلرینه ظفر و نیجات و بروب انکار ایدن نمرود و قوهی اخس و اضعف مخلوقله اهلاک
ایلدیکه سوری سنک دید کبری مکسجکدر اشته اشبو ظفر و نیجات ابراهیم علیه الصلاة و التسلیم بونک
کی مصیبت عظمایه صبری و ترک جزعیله امر بنی حقه نفوی و توکل و وثوق و اعتمادی اوزرینه
ترتیب ایتددر (وینه بعد زمان اول نبی مکرمک ذبح نجل جلیلیکه بحکمته سبحانه من قبل الله تعالی
مأمور اولشدی فی الحال بلا امهال امره امتثال ایلدیلر و بونک تفصیلی دخی کتب تفاسیرده
مستوردر اشبوامرده طاعت باری به صدقه مبادرتی و تقدیر و قضا سنده صبری ظهور ایلد کده
جناب حق تعالی ذبح ولدینه قربانه عوض و مخلوقاتی میانندن خلیل اتخاذ و محبت پیوردی
(اما ذبح الله یعنی نجل جلیل حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام دخی بلیه ذبحه صبر
ایلدی و بوقصه نک خلاصه سی بودر که قبل باری تعالی ابراهیم علیه السلام واد مکرمی ذبح امریله
میتلا اولد قد و ولدینه ای اوغلرین قربان مراد ایلد م دیوب فرزند دلپسند بنی و بچاق و حلی
آلوب جیلر یینه داخل اولد قلرنده فرزند نجیبیری ای پدر عالی مقام قربانک قنده در دیو سؤال
ایلدی ابراهیم علیه السلام دخی قرآن کریم ناطق اولد یغی اوزره حق سبحانه و تعالی سنی
ذبح ایللمله امر پیوردی ﴿فانتظر ما ذاری﴾ یعنی بو خصوصده رأیک و توطن نفسک نیجه در
سویله دیدی انلردخی ﴿یا ابت افعل ما تؤمر﴾ یعنی ای پدرنه ایلر مأمور اولد کسه انی بلا تأخیر
اجرا ایلر ﴿ستجدنی ان شاء الله من الصابرين﴾ یعنی ذبحه و قضاء الهی به بن عن صمیم القلب
راضیم دیوب و دخی ای پدرم باغیر بنی محکم ایلر تا که اضطراب اتیم و اثوابکی طوبله که اوزر یکه
دم رشاشه سی واصل اولیه زیر مادرم کورر و حزنی آرترو و بچاغی بوغازیمه چالده مرعت ایلر که
موت اهون و اسهسل اوله ده اضطراب ایلیم و والدیه کورد کده سلامی تبلیغ ایلر دیدی پس
ابراهیم علیه السلام بکا ایدرک تقبیل ایلدوب ﴿نعم العون انت یابنی علی ما امر الله تعالی﴾
یعنی ای اوغلم سن بکا امر باری اولان فعلده نه کوزل یاردمسن یعنی مطیع و متقاد اولدک دیو
رضاسنی ثنا ایلدی (بعض تفسیرده صورت اجبار و اکراه نمایان اولماسون دیو ذبح الله علیه السلام
دست شریفلری بندینی چور د بروب بلا بند مطاع و متقاد اولد قلمی دخی مرویدر (مجاهد

روایتی اوزره حضرت ابراهیم علیه السلام بچاغی ولد اجدینک علیه السلام مبارک بوغازیمه
امر ایلد کده بچا غلک یوزی د یوب قطع ایتدی حضرت ذبیح الله علیه السلام ای پدرم
نه کیفیت عارض اولدی دیو سؤال ایلدی حضرت ابراهیم علیه السلام بچا غلک سورر کن یوزی
دوندیکنی خبر و برد کده حضرت ذبیح علیه السلام قوتلی طعن ایلدک تا که کسه دیوب اطاعتده
اظهار ثبات ایتددر (سدی رحه الله تعالی روایتجه حق سبحانه و تعالی ذبیح الله علیه
السلام مبارک کردن شریفلرینی باقر کی صلب ایتکله بچاق تأثیر ایلدی آتشه ابراهیم و نجل
ذبیح الله علیه السلامدن اشبو تسلیمت و انقیاد ظاهر اولد قد و قبل یاریدن رضالرینه ثانیور یلوب
ذبحه فدای جبرائیل علیه السلام برامخ و احسن قوج کتوردی و ابراهیم علیه السلام نجلک
دست و پایی جلدن چوزوب اطلاق و کبشی اخذ و ذبح ایلدیلر فلذا صبر و امانا یحیون حضرت حق
ذبح علیه السلامی شرف نبوتله مشرف ایلدی (قلت) اهل تفسیرک بیانجه ذبیح الله هده اختلاف
اولندی بعضیلر حضرت اسمعیل علیه السلام و بعضیلری حضرت اسحق علیه السلامدر
دیدنی لکن اظهار اولان اسمعیل علیه السلام اولقدر (و صاحب المستطرفک اشبو قصه ده
ذبیح الله لقبه قصر ایلدوب اسم تصریح ایتدیکه غالباً یکی روایتیه اشارت ایلچوند رانتهی (واما
بعقوب علیه السلام ولد اجدلری یوسف علیه السلامک فراقله و ذهاب بصریله و اشتداد
حزنیله مبتلا اولد قد و جزع ایتدوب (فصبر جلیل) دیدی (و كذلك یوسف علیه السلامی
بشر مظلله القا و قوللری بیعی کی بیع و پدرندن مفارقت و ستین متعده سجن و زندانده حبس ایلر
مبتلا اولد قد و صبر ایتکله والدی ملاقات ولد و عودت بصرو یوسف علیه السلام شرف
نبوت و ملک اوله رق اتساع قدرته دنیا و آخرت شرفنه نائل اولدیلر (واما ایوب علیه السلام
اهل و مالتک هلاکبله و امراض مزمنه و سقم شدید نک ترادف و توالیسیله مبتلا اولد قد و صبر
ایدوب امر بنی رینه نفویض ایتدی و انجمنده مظهر شفا و اوکندن زیاده کثرت اولاد و اموال
ایله قرین الطاف مضاعف خدا اولدی (قلت) ابتلای ایوب علیه السلام تفصیلی سبقت
ایتددر رانتهی (خلاصه کلام اگر صبر اعلاهی مراتب و اسنای مواهیدن اولمیدی حضرت
باری تعالی و تقدس ذوی الحزم اولان رسل عظام صلوات الله و سلامه علی نبینا وعلیهم السلام
صبر ایلر امر پیورمایدی و صبر سبیلله ایشان حضرتانه اولوالعزم تسیمه و اوسبیلله ابواب مراد
و سؤالرینی فتح و کشاد و عند معنویستندن نهایت مقصودلرینی اعطا و احسان پیوردی اشته
المرک علیه السلام اثرلرینه اقتدا و اقتفا اسعد حالددر یعنی صبر و شکیک آخر و انجمنده مسعود
اولد یغی بی اشتباهدر و قبل * العسر یعقبه اليسر و الشدة یعقبها الرخا و التعب یعقبه
الراحة و الضیق یعقبه السعة و الصبر یعقبه الفرج و عند تنهای الشدة تنزل الرحمة و الموفق من
رزق صبرا و اجرا و الشقی من ساق القدر الیه جزعا و وزرا * یعنی عسری یمسر و شدتی رخا
و وسعت و تعب و مشقتی راحت و ضیق سعه و صبر و تحملی فرج و سرور تعقیب ایلر و شدت
و مصائب متناهی و غایتیه رسیده اولد قد و رحمت و برکت نزول ایدر و انجق موفق عین اجر
دینکه شایان اولان صبر و اجر نعمتیه مرزوق اولان ذاتدر و مخوس و بدبخت دخی قدر کندویه
جزعی و بو تقریبه و زری سوق ایدن کینه در کلامی اولوردن منقولدر (ودخی اشبو
مطلب و اشارتدن سامعه بی تشنیف ایدن دلائل و حکایتدن حسن بصری حضرتلرندن روایت
اولان اشبو قصه لطیفه در اول بزرگوار دیر که واسطه شهرنده بولند یغی هنگامده قبردن چقمش کی
ضعیف و منزول برجله تصادف ایدوب ای کیمه سنی بو حاله اوغرا دن نه بلاد دیدیکمده
امان سریمی و حامی فاش ایتده اوج سنده در اضیق حال واقف تعیش و مکان ایلر حجاجک حبسنده

ایدم و متصلا بوحالته ایکن صبر و تحمل ایدوب بر سوز سو یلدم دونکی کون بنم ایله برابر محبوس
 کیمسه لردن بر طاقم آدمی جسدن چقاروب بیونلرینی اور دیلر و زندان مأمور لردن بعضیسی
 یارنکی کون سنیده قتل ایده جکاردر دیو بکا اخبار ایتمکله بکا بکای مفرط و الم شدید عارض
 اولوب حق سبحانه و تعالی بنم لسانمی الهی صبرک المی مشتدا ولدی و سر رشته صبرالدن کندی
 نیاز یله جاری ایلدی یعنی کلمه درگاه حق عول ایدم و بواسطه ارب و نیاز یله کیمه نک اکثر یسی
 یکدی و بکا غشی کلوب بین النوم و البقظه حالده ایکن بذات ظهور ایدوب قالی و ابکی رکعت
 نماز قیلوب و بنم دیه حکم بود عایله حضرت حق تعالی یله یلوار دیوب * یا من لا یشفله شیء عن شیء
 یا من احاط علیه بما ذرا و برأ انت عالم بخصیات غیوب الامور و محضی و ساوس الصدور و وانت
 بالمنظر الاعلی و علمک محیط بالمزل الادنی تعالیت علوا کبیرا یا معیت اغنی و فک اسری و اکشف
 ضری فقد نفد صبری * دعاسنی اوقودیکه اجالا مالی بود رای برشیدن علم و قدر تنی شیء
 دیگر اشغال ایمان یعنی جمیع اشیا به علیم و نمکانه قدری شامل اولان و ای کافه مخلوقاتنی علم
 از لبتی محیط اولان پروردگار ذات الوهیتک امور مستور نک خفیهاته و نهایتنه عالم و صدورک
 و ساوسنه یعنی قوللر بیک کافه نبات و خواطرینه و احوالنه عالم و داناسن و عظمت شانکله
 رومال خاک پستی اولان قوللر بیکه لطف و رحمت و احسانک حامد در درجه کبر و علو کله هر شیشه
 عالین ای ظهیر و معین اولان ذوالجلال و الکبریا بکا اغاثه و اعانه قیل و قید اسری فک
 و اطلاق ایله و ضرورتی کشف و ازاله ایله زیر صبر و تحمل دو کندی و منعده اولدی دیمکدر
 (یس بندخی در عقب قائم اولوب توحی ایدم و ابکی رکعت نماز قیلوب استماع ابتدیکم دعاء شریف
 مذکور ی تمامیه تلاوت ایدوب بتدیکی آنده پائیده اولان یوقاغی چوز یلوب دوشدی و سجنک
 قبول ینه با قدمک آچلمش قلوب چیقدم و بر احد بکا معارضه و ممانعت ایددی و یومعه کلام
 اشته بن طلیق الرحمن یعنی آزاد کرده رب منام حق تعالی حضرتلری صبرم سبیلک بکافرج
 و سروری تعقیب و اومضایقه دن مخرج و خلاص احسان ایلدی دیوب بعده بکا و داع ایله جانب
 حجازه عزیمت ایلدی دیمکدر (اشو دخی مرویدر که الله تعالی و تبارک داود علیه السلامه
 خطابا * یا داود من صبر علینا وصل الینا * کلامی مفادینی وحی پیورمشدر یعنی ائی داود
 قننی کیمسه که بنم حکمت مبتلا بتدیکم بلیه اوزرینه صبرایده بنم رضامه و احسانه و اصل اوور
 دیمکدر (بعض روایتدن منقولدر دیمکدر که ذفر نام بر شهره داخل و خرابه زار پرلرینی عبرت
 کان کزوب تماشا ایدر ایدم بر خراب قصر قیوسندن * یا من الخ علیه اللهم والفکر * و غیرت
 حاله الا یام والعبر * اما سمعت لما قد قیل فی مثل * عند الایاس فاین الله والقدر * و کل ضیق
 ستاقی بعده سعة * و کل فوت و شبک بعده الظفر * بیتلرینی منقوش و مکتوب کوردیم (مال
 ایات ای اوزرینده متعاقبا هموم و اکدار فکرلرینک بارانی تقاطر ایدوب حالی دهر و ایام و عبرت
 الله حق بلا یایو آلام تغییر ایدن مرد مبتلا ضرب مثلده ذکر ی آتی سوزلر کی تفوه اولنان تسلیت
 بوله حق سوزلری ایستمد کیمه صفتدینک صوی سلامتدر مآلنده کی کلماتدن عبارتدر جناب حق
 و قدری نزه ده در یعنی فاعل حقیقی کافه کائنات حقد و قدر مبرمی تخلف ایتمز البته وقوعه
 کلور جزع و فزعک اصلی یوقدر همان سن شدائدک احدائی طر و قنده یعنی ظهور بلاد
 تلاش ایتمه متوکلا علیه تعالی او یو یعنی توطن نفس ایله و صبرایله که صبر ایدنلر عاجلا و آجلا
 ظفره و صفایه فائر اولدیلر و هر مصایقه نک صوکنده البته وسعت و رفاه کلور و هر وصولی
 دشوار کور یشان املاک و شدتک انجای وصول و ظفر در دیمکدر (اشو روایت بو کره بعض
 نسخهدن نقل اولندی انتهى (منقولدر که ابو ایوب اون بش سنه قدر حبس اولوب و تدبیری

طارشوب و صبری یاندقده بعض اخوان و یاراننه اشتکای فلکی متضمن مذکره یازوب کوندرمشیدی
 مرسل الیه دخی جواب اوله رق اشو قطعه بی کوندرمشدر * صبرا یا ایوب صبر مبرح * و اذا
 عجزت عن الخطوب فن لها * ان الذی عقد الذی عقدت به * عقدا المکاره فیک یملاک حلها * صبرا
 فان الصبر یعقب راحة * واعلمها ان تجلی واعلمها * مال ایات ای ابو ایوب شدت اوزره اولان
 مبتلاک صبری کی صبر قیل سنک کی دنیایی خارجه چقارمش هوشمند امور صعبه به صبرایتدیکی
 و عاجز اولدینی و قنده قننی کیمسه لر صبر و تحمل ایدر مکاره و شدائدی سنده عقد و سنی مبتلا
 ایدن ذات دافع الکروب جل و علا حل و کشفه دخی مالک و قادر در سن زیاده سیله همان
 صبرایله زیر علی التحقیق صبر نجات و راحتی تعقیب ایدر و البته مأمول و رجاء و لنور که
 اومصائب و شدائد منکشف و منجلی اولور دیمکدر (اشو ایات تسلیت مدار ابو ایوبه و اصل
 اولدقده اودخی یوقطعه ایله جواب تحریر ایلش * صبرتی و وعظمتی و انالها * و سنجلی یل
 لا قول واعلمها * و بحلها من کان صاحب عقدها * کرماه اذ کان یملاک حلها * مالی ای دوست
 بنی صبره ترغیب و بکا و عظم و نصیحت ایلدک بندخی صبره صمیمی عزیمت ایدم و راحته نائل
 اولورم بلیه بر طرف اولوب کشایش پیدا اوله جفته یقین و جزم ایتمله ارتق لعل و یوشک دیو
 تردد ایتیم فی الحقیقه شدائدی عقد و ابتلا ایلین باری تقدس و تعالی اطفاء و کرما حلنه مالکدر
 و کشف و دفع ایدر دیمکدر (وقتا که ابو ایوب بعد الا تصاح صبرایله جناب کاشف الکروب عز
 شانیه بالکلیه توجه ایتکله چوق بکیموب مکرما حبسدن اطلاق اولمشدر (قلت) اشو
 ابو ایوب بعض آنا ردن تراشیده اولندینی اوزره عباسیه دولتی امر اسندن اولق کرکدر انتهى
 صبره حث و ترغیده انشاد اولنان اشعار دندر * اذا ابتلیت فبق بالله وارض به * ان الذی
 یکشف البلی هو الله * الیاس یقطع احیانا بصاحبه * لا یأسن فان الصانع الله * اذا قضی الله
 فاسئل لقدرته * فاری حلیه فیما قضی الله * مالی یا حفیظ بلیه به اوغراندینی و قنده الله تعالی
 توکل و اعتماد ایدوب تصرف حقل اولمغه او بلایه راضی اول زیر تحقیق او بلای کشف
 و ازاله ایلین اشقی الله تعالی در هر نه قدر حسب البشریه بلا دن خلاصه یأس کلور سه ده
 سن زوال بلادن البته مایوس اولمذ زیر صانع و خالق کافه اشیا انجق الله تعالی در حق تعالی
 بر شتی حکم و قضا ایلدیکی و قنده قدرته و تقدیرنه تسلیم و انقیادده اول زیر الله تعالی
 حکم و قضا ایلدیکی شبتک دفعنه حبسه و تدبیر کوره مز و بلیه مز سن کا صبر و تحملدن
 غیر ی چاره یوقدر دیمکدر * الفصل الثالث * اشو بایده اولان فصولدن او جغنی
 فصل شدت و بلیه ده تأسی یعنی غمگساراق و مصائب زماندن تسلی بیاننده در (قال الثوری
 رحمه الله تعالی * لم یفقه عندنا من لم یعد البلاء نعمة والرخاء مصیبة * یعنی ثوری حضرتلری
 بزم عندیمز ده یعنی اهل کمال و زهد نزدنده بلای نعمت و وسعت مال دنیایی مصیبت
 صایمان صاحب درایت و عرفان دکلدر دیمکدر * و قبل الغموم التي تعرض للقلوب
 کفارات للذنوب * یعنی بلا یادن دولایی قلبله عارض غلر یعنی بلا کاهلره کفارتد رکلامی
 اقوال اعلامدندر (منقولدر که بر حکیم دانا بر کیمه نک آخره باری تعالی سکا کدر کوسر مسون
 دیو ایلدیکی دعایی استماع ایتدکده ای دعا ایدن کیمسه سن اول مردک کان موشه دعا ایلدک زیر
 مادامکه بر مرد دامکه دنیاده اوله دانه کدر دن خالی اولماز دیو حکمت بیان اولمشدر * ویل
 اهون من ویلین * کلمات عربیندر که مفهومی بر ویل یعنی هلاک و بلا ایکی بلادن اهون
 و سهولتیدر دیمکدر که مفادی دنیا دار بلا اولمغه ایچنده بولنانلر هر آینه کدر کور مکدن
 قورتولماز ایددی کدرک برینه یعنی ازینته و قلیله ابتلا یکسنه یعنی چوغنه ابتلا دن اهوند

دیمکدر که مدار تسلید رو بوقرة بلیغه دخی لسان عربینک ناطق الحکمه اولدیفنه نشاند ر
 ابن عیینه) الدنیا کلها غموم فاکان فیها من سرور فهوریح * دیمکدر که مالی آشکار اولدیفنی
 اوزره دنیا سراپا عین غوم واکدار اولوب انده کسب اولنان سرور بعض وادارکاردر دیمکدر
 (عتبی بلیغ) اذاتناهی الغم انقطع الدمع بدلیل انک لاری مضروباً بالسیاط ولا مقدماً لضرب
 السیف یبکی * دیمش و ظریفانه انسان ایچون دام الحیاة دام غمدن خلاصه خلاصه چاره
 اولمادیغنی بیان ایتشد که مالی غم عوارض حیانت ن وانک انتهایسی یعنی بتسی غم وکدردن
 ناشی اولان اشک انقطاعه یعنی زوال حیاته باعث اولور و بومدعا به دلیل و اماره قاجیله ضرب
 اولنان و یوینی اولمادی اوزره میدان سیاسته کتور بلانلرک بکا ایتمایلدی دیمکدر فافهم (منقولدر که
 بر درایتکار و سختساز سازنده برنایچه بی که عر بستنده معتاد اولدیفنی اوزره مبتله اجرته فریاد
 و تباکی ایدن قاری دیمکدر تزوج ایدر و توسع رزق ایچون نایچه نک * اللهم اوسع علينا فی الرزق *
 دیوایلدیکی دعاسنی سازنده ایتشد که نایچه به * یا هذه انما الدنیا فرح و حزن وقد اخذنا بطریق ذلك
 فان کان فرح دعونی فان کان حزن دعوک * یعنی ای خاتون کشتی رزق ایچون فکر ایتمه زیر
 دنیا فرح و حزنر یعنی بونلردن خالی دکلدر و ایکیمز بونلرک جانبلیرینی الدق یعنی یوایکی ماده بی
 جمع ایلدک فرح و سرور و سور و قوعنده بی و حزن و موت ظهورنده سنی جاجر لر یعنی اکساب
 وکرو قالیوب بو وجهله جناب حکیم لم یزل عز وجل قسمتری متصلا کوندر دیو حکیمانه
 خطابت ایتشد (اما عباره مذکور ه نک زاد فی الطنبور نغمه یولدن ترجمه معلومه ده زوجی
 اولان رجل امرأه به ای امرأه بودنیا فرح و حزنله توغلدر یزل ایکیسینده اخذ ایلدک بنده فرح
 و سرور اولوب سنده حزن و کدر اولدقدده سنی ترک ایدرم بنده حزن و کدر و سنده فرح و سرور
 اولورسه سن بی ترک ایدرسن و ایکیمز ده فرح و سرور توافقی ایلر که حسن زندگانه اوله سبکنده
 سراپا غرابی عجز آور لسان و تناقضلری مسببان اولان ترجمه سی قلم قائل قول مرقوم ایله
 بحر نسخه سنده کورولدی هر چند تسطیری تکثیر سواد ایسه ده تفریح قلوب اهل عرفان
 و اخطار مستعدان زمان غرضیله را مشکرکک فقیر اشبو سنطور سطور ده تسطیر یله فصل
 بند ترنم اولشد و معذور باد انتهی (و هب بن منیه) اذا سلك بك طریق البلاء سلك بك طریق
 الانبیا * دیمکدر که مالی برمرده حسب القدر راه بلا کشاده اولدقدده مسلاک و طریق فیوضات
 رفیق انبیایه علیهم الصلاة والسلام تسلیک اولمش اولور که ایشان حضراتی بودار امتحانده
 اول طریق سق مطیة رضایور مشلر در دیمکد ملاحظه اولندی (وقال مطرف) ما نزل بی
 مکروه قط فاستعظمته الا ذکر ذنوبی فاستصغرت * یعنی مطرف رحمه الله تعالی دیمکدر که
 هر بار بکا بر مصیبت اصابت ایلدکه اول مصیبت فی الحقیقه عظیم و شدید ایکن ذنوبی فکر
 و ملاحظه قیلدیفنده بلیغ عظیمه مذکور ه عنده کوچک قالور (جابر بن عبد الله دن مرفوعاً بود
 اهل العاقبة يوم القيمة ان لحومهم كانت تفرص بالمقار یص لما یرون من ثواب الله لاهل البلاء اثری
 روایت اولمشکه مالی دنیادن عاقبت و صحت اوزره دار آخرته رحلت ایدنلر یوم قیامتده دنیا دن
 بلا کشید اوله رقی انتقال ایدنلر حق تعالی انک ثواب و عنایتی مشاهده ایلدکلرنده کندولرینک
 دنیاده اتلری مقرر اصلر ایله پاره پاره اولسنی سور لر یعنی تمی ایدرلر دیمکدر (وروی ابو عتبة عن
 النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قال اذا احب الله عبداً ابتلاه فاذا احبه الحب البائع اقتناه قالوا
 وما اقتناه قال لا یتزک له مالا ولا ولداً) یعنی ابو عتبة روایتی اوزره اثرده جناب حق بر قولنه خیر
 و توفیق احسانی مراد ایلدکه مرض و هم وضیق حال شغلرندن بر یله بالابتلا امتحان ایدر و زیاده
 خیر مراد الهی اولدقدده انی اقتنا ایدر بیور بلوب و اقتناسی ندر دیو سؤال اولدقدده اول قواده

مال و ولد ترک ایتن یعنی انلرک زوالیله دخی مبتلا اولور بیورلشد (مر ویدر که حضرت موسی
 صلوات الله علی نبینا وعلیه جناب حق تعالیه عبادت و اطاعت ایله متصف اولدیفنی یلیدیکی
 بر عابدک سمندن یکدکده کوردر که اول عبد صالحی برنجی حیوانلر پاره پاره ایدوب کککری برده
 یا بلش متجسس طور ووب یارب عبدیکی کور دیکم حال ایله مبتلا ایلشسن دیوب سرینه
 اطلاعده مناجات ایلدکه قبل باریدن اول مرد صالح عملیله واصل اوله میه جنی درجه بی نیاز
 ایتکله درجه مطلوبه سنه بلوغ ایچون حکمت الهیه انک اولوجهله ابتلاسنی اقتضا ایتشد ر
 مآلنده وحی الهی اولشد (عروة بن الزبیر حضرتلری بر بلیه کرفتار اولدقدده زیاده صبر
 ایدردی) محکدر که عروه مشارالیه امویه دن ولید بن یزید ی کورمه کیدرکن یولده برککه
 باصوب ایاغنه صابلندی و اخراجی ممکن اولمادی بواسطه دمیقه دمشق الشامه المی وجودینک
 هر طرفنی احاطه ایلدیکی حالد داخل اولدی ولید اطیبی جمع ایدوب تدبیرینه اقدام ایتدی
 اطبا سلامت حیاتیچون ایاغنی قطعدن غیری چاره یوقدر دیو اتفاق برله غشی کتورمک اوزره
 بر شربت ترتیب و شربنی رأی ایتدیلر عروه بن ذکر الله دن غفلتی استهم همسان قطع ایلدک
 دیوب شربنی ایچمدی اطبا دخی دستره ایله ایاغنی کسیدیلر اصلاً جزع ایتوب رجل مقطوعی
 اوککنه قودردی و باقوب بر عضوک قطعبله مبتلا اولدمسه دخی دیگر لرینک عافیتی ایله
 مظهر احسان منام دیوب تشکر ایدر ایکن ولیدکن فلان دیواردن دوشوب شمعی وفات ایلدی
 دیو اخبار ایلدکلرنده * الحمد لله علی کل حال * برینی الدیسه چوغنی ابقا ایلدی دیوبنه شکران اوزره
 اولدی (محکدر که حکایه مذکور ده واقع * انه خرج الی الولید بن یزید فوطی عظمای فمالیغ
 دمشق حتی بلغ به کل مذهب فجمع له الولید الاطباء فاجع رأیهم علی قطع رجله فقالوا له اشرب
 مرقد الذلک فقال ما احب ان اغفل عن ذکر الله فاجی له المنشار و قطعت رجله فقال ضعوها
 بین یدی ولم یزوج ثم قال لئن کنت ابتلیت فی عضو لقد عوفیت فی اعضاء الی آخره * عباره سی
 ترجمه معلومه ده ولید بن یزیدک زیارتلرینه کیدرکن رجلا ری منکسر و کککری خرده لندقدده
 وکند و ره عارض اولان و جمع و اذا تحمل اولنوب ولید اطیبی جمع و قد منک قطعبله رأی
 ایلدکلرنده ولیده اثنا قطعده اولاجتی و جمع و اذا بی حس ایلامک ایچون غشی کتوره جک
 شبنک شربنی تکلیف ایلدکلرنده ولید حق سبحانه و تعالادن غافل قیلاجتی شئی استهم دیوب
 حال انتباهمه قطع ایلدک دینجه دستره ایله ایاغنی قطع ایلدکلرنده اصلاً جزع و فزع ایتوب
 اوکومه قویوک دینجه ایاغنی قدامنه وضع ایلدکلرنده عضو مدن بری ایله بنی ابتلا ایلدی ایسه
 باقی اعضای سالمه ایلدی دهرک الله تعالی به شکر و حمد ایلرکن الخ تعبیرات غریبه سنه کرفتار
 اولمش هله عروه برنده ولید ذکر * فوطی عظمای * کلامی رجلا ری منکسر و کککری خرده لندقدده
 دیو تریک اولمش حیرت افزا بر غفلتد راتنهی (محکدر که بولیدک آستانه عرض مصالح
 ایچون عبس قبیله سندن برازکسان کلشرایدی و ایچلرنده برامی پیر کیسه و ارایدی اول پیرک
 حال و سبب عیاستدن سؤال ایلدکه اعنی عبس قبیله سنده بندن مالدار برکیسه یوق ایدی
 برکیسه چولک اورطه سنده یتوت ایتشیدم ناکاه برسیل عظیم ظهور ایدوب بر صغیر اوغلم دوه
 اوزرنده ایدی دوه فرار ایتش اولدیفندن چو جق قورتلوب سائر اموال و اشیا و اولاد و عیالک
 مجموعنی باصوب اتلاف ایلدی و دوه دخی بخارکن صغیری دشورمش بولندی قضیه خلاص
 صغیری یلدن دوه نک فرار بی کوروب اخذینه کیدردم صیحه صغیری ایشیدوب اوزرنه
 دوندیکمه کوردمکه بر قوردر باشنی صغیرک بطننه صوقوب اکل ایدراشته او دخی بو وجهله
 تلف اولدی اندن بآسله بنه دوه طرفنه کندم طوعنی صد دنده ایکن ایاغیله دیوب ایکی کوزیمی

بدن چقاردی والحاصل کجیچه تندرست وصاحب اولاد ومال ایکن کوزسز واولاد ومالسر
صباحه داخل اولدم دیدکده وایدیونی عروه به کتورک تسلیت بولسون ویلسونکه دنیاده کندویه
اصابت ایدن بلادن اعظمی واریمش دیمشدر (وقیل الحوادث الممضه مکسبه لحظوظ جلیله
منها ثواب مدخر ونظهر من ذنب وایفاظ من غفلة وتعرف لقدر النعمة * یعنی کلام
اعلامنددر که قلوبی آجیدیچی اسکدار برانحظوظات وفضائل معنویه کینه سیدر ازجمله
ثواب مدخر یعنی آخرتده نیل اجر وذنبدن تظهر وغفلتدن ایفاظ وقدر نعمتی تعرف کی
(شاعر بلیغ مشهور بختی عصری کبراستدن محمد بن یوسف محبوس اولدقده اشبو قطعده بی
نظم ایدوب کوندرمشدر * وماهذه الايام الامنازل * فن منزل رجب الی منزل ضنک *
قد هذینک الحادثات وانما * صفا الذهب الابریز قبلک بالسبک * اما فی نبی الله یوسف اسوة *
لشک محبوس علی الظلم والافک * اقام جیل الصبر فی السجن برهة * قال به الصبر الجبل
الی الملائک * مالی شوزمان وایام انجی منازلده رکه انسان کا * منزله اقبالده اولور وگاه مطبوره
ادباره دوشر یعنی بشر درجه رجب ووسعتدن درکه مضایقه به دور دائم چقار وایزودهرک
اکداری سنی تهذیب و پاک ایدر معدنن چیقان التون پویه وضعله تسبیک اولندقده سوزان
اولورسه ده صفوت بولدیغی بدیدر اشته انسان دخی کد رکو رمکله صفوت بال بولور
یوسف علیه السلام حالنده سکا اسوه وتسلیه یوقیدر که سنک کی ظلم وافک ایله محبوس اولوب
براز زمان صبر جیل ایله زندانده اقامت یوروب بعده او صبر جیلی اتی ملک وسلطنته ارجاع
ایدی دیمشدر (مشاهر شعرا دن علی بن الجهمی متوکل خلیفه حبس ایلدکده اشبو ایاتی
نظم ایلشدر * قالت حبست فقلت افس بضائی * حبسی وای مهتد لا یغمد * اوما رأیت
اللبث بأف غيلة * کبر او او باش السباع تردد * والنار فی اجارها محبوة * لاتصطلی ان لم ترها
الازند * والبد ریدر که الظلام فیجلی * ایامه فکانه متجدد * والراعیة لا یقیم کومها *
* الا للثاقف وجذوة تنوقد * عبر الیالی بادیات عود * والمال عار به یفادو ینقد * لا یؤیسک من
تفرج کر به * خطب اتلکبه الزمان الانکد * فلکل حال معقب وریما * اجلی لک المکروه عما
تحمده * کم من علیل قد تخطاه الردی * فنجسا ومات طیبه والعود * صبرا فان الیوم یعقبه غد *
* وید الخلیفه لانتطا واهاید * والحبس ولم تقشه لدنیة * شعاع نعم المنزل المتورد * اولم یکن
فی الحبس الا انه * لاتستذلک بالحجاب الاعد * بیت یجدد لکریم کرامة * وتزارفه ولا تیزر وتقصده *
یا احدین اتی رواد انما * تدعی لکل کرمة یا احد * ابلغ امیر المؤمنین ودونه * خوف العدی
ومخاوف لاتنفد * اتم بنوعم النبی محمد * اولی بما شرع النبی محمد * ماکان من حسن فاتم اهله *
کرمت مغارسکم وطاب المحدث * امن السویه یابن عم محمد * خصم تقر به و آخرتده * ان الذین
سماوا الیک بیاطل * اعداء نعمتک الی لاتجحد * شهدوا وغبا عنهم فتحکموا * فینا وایس
کفائب من یشهد * لم یجمع الخصماء عندک منزل * یوما لبان لک الطریق الا قصد * والشمس
لوانها محبوبة * عن ناظریک لما اضاء الفرقد (قلت) مستطرفلک اکثرنده ایات مذکورک
قالت برنده فالواتحر بری ایله بالاده اولان اوج بیتله اکثفا وبعضبسنده تقدیم وتأخیر ایله دخی
زیاده جه املاء اولمش لکن مسامرات شیخ اکبر قدس سره ده تمامک مطالعه سنه اسعد فقیر
موفق اولوب وسراپا تسلیت فرما شعر لطیف اولدیغنه بناء بر وجه محرر بالتام بودفعه نقل
اولمشدر (مثل ایات) جهمی دبرکه نفسم باخود حلیله سی بکا حیفکه حبس اولندک دیوب
مثالم اولد قده بندخی اکاتسلبه حبسم بکاضر ایدیچی دکدر یعنی بکا شین ویرمز براقنی
سیف هندی یعنی شمشیر جوهر دار معتبرینه قونماز وسن کورمدکیکه آرسلان کبر شاندن یتاغنده

اوطورب قورد وسازی کی الحاق سباع کرز ویلر نارطاشلرده کرلشدر اتی جفاقلر ضربه
چقارر یعنی مرد داناک وکریم شانی ومشرپ پای عند المضایقه آشکارا واور بدک یعنی قرق
جلاسی سوادلیل ایله بدیدار اولور مرد قرضیاک دخی حالی ظلمت اکدار ایچره ظهور ایدر واکرلشی
کوند رطوغرلند قلمی آتکه چیقیلرک استعمال ایتدکری یورد ر انکله ودخی بارلیان
آتش کوزیله طوغرلند ر لیلی وایامک عبرتلی ومتعاقبا مرورلی یعنی عدم ثباتلی ظاهر در
ومال عاریندر ودوکنور یعنی حال دنیا برقرار اوزره دکلدزگاه اقبال وگاه ادبار ایدر کر بت ومشقتدن
تفرج و خلاص سکایس ویرسون زمان سکا مشقتله کارسه یعنی مبتلای بلا اولور ایسک تأسف
ایتمه که هر حال نهایت بواوروشدت وراستده جدوشکر ایدر حکک شیدن روی احسان یوز کوسر
چوق علیل واردر که علت کندوی قایل یوب عاقبت مأمول دکل ایکن صحت ونجات بولوب
انک طیبی وعبادسته کلانرفوت اولور لسن همان صبر ایتک ایله صبر قیل یومصبتلوکونی
فرداسی کیمسه نک اتیاق طاقتده اولیان نعمت واحسان فراوان خلیفهیه مقارن اولدیغی حالده
تعقیب ایدر محبس مادامکه قباحث ضمنتده اولیه سوکیلی پرکوزل مکندر یعنی صوجسززه انجمنده
فیض حاصل اولور حبسه قریب یعنی محبوس اولانکه ناظم دن عبارتدر اسکر محبوس
اولماسه دخی ینده اصحاب حقدک افتزاسی سببیه خلیفه سنک غضبته اوغرامقله محلسدن طرد
اولنه زق سعادت رومالی بوله مز که حجاب یعنی برمانع ایله قولر سیدنک شرف لقاسیه مشرف
اولماق کدرینه اوغرار محبس اصلی پاک اولانله بریت تکریمدر که کریم انده یان کاور
اوطورر وزیرت اولنور اوایسه قلوب دور ابواب ایله آبروی صرف باب کبار ایتزای قرین خلیفه
اولان احدین روادسن ملجا اهل دردو کدر اولوب بلیه به اوغرا ینلر سنی چاغرر یعنی سکا التجا
ایله رها بولور بنم نیازیمی وحسدن اطلاق استرحامی اعدانک افتزاسی خوقی وسائر
قورقو لوشیلرک زدننده تأثیر اولیان امیر المؤمنین تبلیغ یعنی بنی شفاعت ایله و بنم طرفدن دیکه
سیر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افند یزک عم مکرم لری عباس رضی الله تعالی
عنهمک اولاد امجادند نسکر مقتضای شرع شریف اجدی بی اجرایه سائرندن اولی واجراسنی التزام
ایتمکده مقد مسکن وهر بر محسنای اجرایه اهل سکز وکریم واحسانکز عالمه مبدولدر (مخاصمده
یا لکز بلا مواجهه برینک قولبه آخری اسنطاق اولنجه رق حکم اولنورمی (بنم حقه شئی
باطل ایله سعایت وافزا ایدنلر سنک نعمتک شکر اتی ایتز نمک بحراملر در که بنم غیایمه علیه
شهادت ایله افتزاتحکم ایدوب بنی سندن تبعیده چالشملدر برکون خصمی ومفتریلری و بنی
حضور یکه احضار برله مواجهه ایله اول زمان حق ظاهر اولور فرقدوسائر کواکب ضیالی ناظره به
آفتاب محبوس اولدیغی وقتده یعنی کیمه ده ظاهر اولور اما کونش میدان آسمانده اولسه سائر
اخترانک پرتوی کم اووراشته حق یدمده اوله رق بن کونش کی مفتریلر بنم یا تمده مغلوبدر دیمکدر
(اشبوایات متوکل خلیفه مرحومه عرض اولنوب قرائت ایتدکده همان ابن جهمی اطلاق
ومظهر احسان وشفاق ایتشدر (ناظم ایات ابو الحسن علی بن الجهم سین ایله سامیدر
یعنی سلسله پاکیزه نبویه ده اولان لویک اوعلی سام نسلندن اولان شاعر مشهور مجید در متوکل
خلیفه نک منجی وملتی ایدی ودیوان شعر معتبری واردر ایکوز قرق طقوز شعبانده بغدادده
وفات ایتشدر انتهی (مأمون خلیفه عم زاده سی ابراهیم بن مهدی بی حبس ایلدی هیکامده
اسحق موصلی * هی المقادیر تجری فی اعتها * فاصبر فلیس لها صبر علی حال * یوما
تریک خسبیس القدر ترفعه * الی السماء و یوما یخفص العالی * قطعده سن نظمه ابراهیم
تسلت ایلدی کی کونک فرداسی حکمت شعر به ویان ظهور ایدوب ابراهیمی مأمون طرفندن شفقت

ظهور و خلع فاخره ارساله قرین سرور ایتشدر مال قطعه حوادث و وقایع عالم مظاهر
تقدیر الهیدر دورانک عکسته ذورینه باقیوب همان صبرایله زیر حوادث صبرایتمز یعنی بر حال
اوزره طوریمز بر کون قدری خستش و اعتبار و هنری اولیان شخصی ممایه زفع ایدر یعنی سکا
جاء بلند صاحبی کوسر و بر کون دخی عالی قدری خفض و تنزیل ایدر دیمکدر ذکر اولنان
قطعه موصلی نسخه مرذن نقل اولندی (ابواسحق ابراهیم بن المدنی معزول اولدقده ابراهیم
ابن عبسی الکاتب تسلیه اشوققطعه بی نظم ایتشدر * لیهن ابا اسحق اسباب نعمة * مجددة
بالعزل والعزل انبل * شهدت لقد منوا عليك واحسنوا * فانك يوم العزل اعلى وافضل *
(قلت) مالی ای ابواسحق سن عزل اولندی بکفک هم بکفک تهنیه ایدر بجزایر یعنی احبابک
ومتعلقسانک سکا عزلك سبیل نعت جدید * حصو لیچون تهنیه و تبریک ایتسونلر که نصبک
انجامی عزل اولدیغی کبی عزلك غایتی دخی نصیدر و بو تقریبه عزل افضلدر تحقیق بنم
مجزومدر که سنی عزل ایدر و سبب عزلک اولنر سکا من واحسان ایدر لر زیر اسن عزلك
کوفی اعلى وافضل سن یعنی سیک بریکه کن سنک غیار کده اولوب حالا و قالا استحقاقی
اولمغله سنک فضل و علوک جله به آشکار اولدی خلقک مأمور بتی بجزیه بیه جکندن بدخواهاریک
ناجاسنی بیه نصبه سعی ایدر جکندن اشبورک باعث اقبال زائدک اوله رق افضلدر یاخود زمان
هنگام بی انتظام اولوب سن یکانه امور بکی کورمکده مخالفتک غلبه سیله قادر اولمه جکندن
عزلك شورش خطرندن سلامت الجا ایتکله اعلى اولدی یاخود سن کالات انسانیله ایله متصف
اولدیغکدر بو وجهله سنده جاء معنوی اولمغله جاء صوریدن عزلكه سکا شین کلیوب کاکان
افضل سن دیمک تحتلات ایتات اولدیغی لایح خاطر عجز مظاهر فقیر اولشدر (وقال آخر)
قد زال ملک سلیمان فعاوده * والشمس تخط في المجرى وترفع * مالی سلیمان نبی علیه السلامک
انجق ملکی و سلطنتی قصه سنی تفاسیر و توار یخده یازلدیغی کیفیت اوزره حکمه بر کره زائل
اولشیدی لکن بیه معاوده ایدوب مقام سلطنته جلوس یوردی و آفتاب سیرنده زوالد نصکره
مخط اولوب غروب ایدر سه علی الصباح من تفع اولوب اشراق ایدر دیمکدر که مفادی عز لدن
صکره نصب واردر دیمک اوله رق برار سال مثلدر (ابو بکر الخوارزمی فضلادن بر معزوله تسلیه ده
* الحمد لله الذي ابتلي بالصغير وهو المال وعافا في الكبير وهو الحال * دیمشدر که مالی ذات
ذی الکبریا جل وعلا بیه حمد وثنا اولسونکه صغیر ایله ابتلا ایلدیکه اوصغیر مالدر و کبر و جلیل
ایله معافات واحسان ایلدیکه او کبر حالدر دیمکدر که مفادی جاء اولوق و شان کمال
و حیث ذاتیه ایله اولور بوقسه جاهله و مال ایله اولماز بوضو رتده مکسب مال اولان جاهدن
انفصال موجب نقص کمال دکلدر دیمکدر کمال الشاهدی * نه جاهله در نه مالده در * بیکم
اولوق کمال ایلدر (بیت) ولا عار ان زالت عن الحر نعمة * ولكن عار ان تزول النعمة *
اشبویت دخی معنای مذکورده معزول فاضله دینه جک اشعار تسلیت مداردندر و مالی جنس
حر کریم و فاضله اصلا نعمتی زوالنده یعنی نکبت و عز لنده عار و شین حاصل دکلدر و لکن عار
تجملاک زوالیدر یعنی ذاتنده شرف و فضیلت اولوب شرفی منصب و جاهله حاصل اولوده
اولوجهله عزل اولنان کسانه عار حاصلدر دیمکدر * المال کالما یتقص ثم یزید وظل یخسر ثم یعود
* کلام قدمادندر و غالباً مالی مال نهر و جوی کیدر که نقصان اولوب و کاه ارئارد خی ظل و سایه
کبیدر که کاه بوزیلور یعنی زائل اولور و کاه عودت ایدر و کورینور دیمکدر فتأمل (وزیر اکبره
بر جهر دانه کسرای عجم غضب ایدوب وزارتدن عزل ایدر و اشبو حال نکبتنده بعض خیر خواهی
مزاجنی تسلیه استفسار ایلدکارنده بن درت نسنه عول ایله نفسی توطین ایدوب تسلیت بولدم

(اولکیمی قضا و قدر البته جریان ایدر قضیه سنه جزمدر (و ابیکیمی صبرایتمز بیده
نه ایشلبه یم دیو جزع و فری قلابا و قالبا ترک ایله بولدیغی استراحتدر (اوچجیمی بو مبتلا
اولدیغی کدردن اشدینک و قوعی تحت امکانه در دیوب بولدیغی انشراحدر
(در دنجیمی جناب فیاضک فرجی قریب اولدیغنه اولان یقیندر
دیمشدر والله تعالی اعلم بالصواب

فدکمل تسویه المجلد الاول * والاثر المعتبر الاکل * من هذه الترجمة المنسوبة الى ذات علی اسلوب
ابن السبیل * کما اشار الى هذه الاضافة لفظ (قلت) و غیره فی طبعه علی وجه التفصیل * و ختم طبع تلك
المجلد الجلیله التي بظهر فيها معنى * كم ترك الاول للآخر * بلا قال و قبل * به هدد و له سلطاننا
الاعظم * و خافنا الا لكرم الافخم * مروج انواع المعارف والعلوم * و مررب ارباب الالباب و جنس
ذوی الفهوم * ملاذ الاسلام و المسلمین * و حامی قاطبة قطان ممالک المخرصة بسعیه المبین * شمس
سماء الشوكة و الاجلال * و بدر فلك السلطنة و الاقبال * و ارباب الخلافة الکبری کابرا عن کابر *
و جالس الاریکة العظمی منصف بالمحاسن و المأثر * خادم الحرمین المحترمین * و خاقان البرین
و البحرین * السلطان عبد المجید خان ابن السلطان الغازی محمود خان ابن السلطان الغازی
عبد المجید خان * لا زالت ریاض سلطنته مخضرة بزواهر الشوكة و النصره و التأیید * و ما برحت مکاتبه
المؤسسه لصنوف الکمالات الانسانیة مخارج الفضلاء و الادباء و الحكماء علی وجه التأیید مع بقائه
ذاته * و ارتقاء حسنه و فتوحاته * و وقع ذلك فی اوائل رجب المرجب سنة احدى و ستین
و مائین و الف من الهجرة * علی صاحبها افضل الصلاة و التحیه * و یتلوه ان شاء الله
تعالی و تبارک المجلد الثاني منها علی يد مسوی المجلد الاول بلطف الرب القدير عز و جل *

وهو السيد محمد اسعد النقيب العريف بين الداعين من قضاة

العساكر بشيخزاده * جعل الله التوفيق في مرضاته

وفي ترجمة المجلد المذكور

زاده

